

Ja Øgyajpxy Ja Ømyadya'aky
Midi Xukpaajtimp
Ja Nitso'ok'ajtin

EL NUEVO TESTAMENTO
en el mixe de Tlahuitoltepec

La Liga Bíblica

Las Sagradas Escrituras para Todos

El Nuevo Testamento
en el mixe de Tlahuitoltepec

La Liga Bíblica 1M primera edición 1987 [mxp]
La Liga Bíblica versión electrónica 2009

Publicado por

© La Liga Bíblica 1987

Se permite copiar, distribuir y comunicar públicamente esta obra bajo las siguientes condiciones:

- ▶ Reconocimiento. Reconozca a la Liga Bíblica los derechos que tiene en la impresión o distribución de esta obra, deslindándola de responsabilidad alguna por cualquier uso que se le de a la presente publicación.
- ▶ No comercial. No puede utilizar esta obra para fines lucrativos.
- ▶ Sin obras modificadas. No se puede alterar, transformar o generar una obra a partir de ésta.

Aclaraciones sobre el alfabeto mixe

El mixe de Tlahuitoltepec se escribe con las mismas letras que las del alfabeto español, más las siguientes modificaciones y adiciones:

VOCALES

La **i** se pronuncia como en la palabra *tiixy* ‘murciélago’.

La **ø** se pronuncia como en la palabra *møk* ‘fuerte’.

La **a** se pronuncia como en la palabra *ak* ‘piel’.

Vocal doble: Cuando la vocal se repite, tiene una pronunciación un poco más larga, a diferencia de las vocales simples. Observe dicha diferencia en los siguientes pares de palabras:

uk	<i>perro</i>	<i>y</i>	uuk	<i>beber</i>
øts	<i>yo</i>	<i>y</i>	øøts	<i>nosotros</i>
tsek	<i>tejón</i>	<i>y</i>	tseek	<i>bañar</i>

Vocal quebrada: Cuando este signo (!), llamado saltillo, se escribe en medio de la vocal doble, se pronuncia como en las palabras:

ma'ap	<i>afilar</i>	tu'uk	<i>uno</i>
tso'ok	<i>nagual</i>	kø'øk	<i>huarache</i>

Vocal cortada: Cuando la vocal simple o la vocal doble va seguida del saltillo, se pronuncia como en las palabras:

ma'	<i>raspar</i>	maa'tsp	<i>está robando</i>
tse'	<i>calabaza</i>	tsee'kp	<i>está peleando</i>
yo'kt	<i>cuello</i>	yoo'tsp	<i>está nublado</i>

CONSONANTES

La **x** se pronuncia como en las palabras:

xun	<i>agrio</i>	kiixy	<i>muchacha</i>
------------	--------------	--------------	-----------------

La **ds** se pronuncia como en la palabra *ødsøm* ‘jabalí’.

La **ts** se pronuncia como en la palabra *tsek* ‘tejón’.

La **y** en combinación con otras consonantes afecta la pronunciación de éstas, como en las palabras:

pyok	<i>su jícara de él</i>	pøky	<i>pecado</i>
tyutk	<i>su pollo de él</i>	paty	<i>por eso</i>

Índice

MATEO	1
MARCOS	76
LUCAS.....	125
JUAN	201
HECHOS	259
ROMANOS.....	334
1 CORINTIOS.....	365
2 CORINTIOS.....	396
GÁLATAS.....	415
EFESIOS.....	427
FILIPENSES.....	437
COLOSENSES.....	444
1 TESALONICENSES	451
2 TESALONICENSES	458
1 TIMOTEO.....	462
2 TIMOTEO.....	470
TITO	476
FILEMÓN	480
HEBREOS.....	482
SANTIAGO.....	503
1 PEDRO.....	510
2 PEDRO.....	519
1 JUAN	525
2 JUAN	533
3 JUAN	535
JUDAS	537
APOCALIPSIS.....	540

JA ØGYAJPX^Y JA ØMYADY^A'AKY MIDI JA MATEO YJA^AY

Ja Jesucristo tyety'aptøjk

1 Ja' idø'øn ja yiknajtskajpxip pøn jaty ja nwindson'ajtim Jesucristo tyety'apip ku ja teety'api ja Abraham jøts ja David, ²ku Abraham t'u'ngi ja Isaac, jøts ja Isaac t'u'ngi ja Jacob, jøts ja Jacob t'u'ngi ja Judá. Namay ja'adi møøt y'uch myigu'ukti. ³Ja Judá møøt ja ñidø'øxy Tamar ja'ats t'una'jk'ajttip ja Fares jøts ja Zara. Jøts ja Fares t'u'nk'aty ja Esrom, jøts ja Esrom t'u'nk'aty ja Aram. ⁴Jøts ja Aram t'u'nk'aty ja Aminadab, jøts ja Aminadab t'u'nk'aty ja Naasón, jøts ja Naasón t'u'nk'aty ja Salmón. ⁵Jøts ja Salmón møøt ja ñidø'øxy Rahab tmajnk'atti ja Booz, jøts ja Booz møøt ja ñidø'øxy Rut tmajnk'atti ja Obed, jøts ja Obed t'u'nk'aty ja Isaí. ⁶Jøts ja Isaí t'u'nk'aty ja rey David, jøts ja rey David møøt ja tø'øxyøjk midi ja Urías wyinaty tø t'atsnidø'øxy'aty, ja'ats idø'øn tmajnk'ajttip ja Salomón.

⁷Jøts ja Salomón t'u'ngi ja Roboam, jøts ja Roboam t'u'nk'aty ja Abías, jøts ja Abías t'u'nk'aty ja Asa. ⁸Jøts ja Asa t'u'ngi ja Josafat,

jøts ja Josafat t'u'ngi ja Joram, jøts ja Joram t'u'nk'aty ja Uzías. ⁹Jøts ja Uzías t'u'ngi ja Jotam, jøts ja Jotam t'u'nk'aty ja Acáz, jøts ja Acáz t'u'ngi ja Ezequías. ¹⁰Jøts ja Ezequías t'u'ngi ja Manasés, jøts ja Manasés t'u'ngi ja Amón, jøts ja Amón t'u'nk'aty ja Josías. ¹¹Jøts ja Josías t'una'jk'aty ja Jeconías, namay ja'adi møøt y'uch myigu'ukti. Winet ets ja israelit jaa'y idø'øn yiknajtswa'wigyøjxtøø jam jadu'ukpi etjotp midi yiktejp Babilonia.

¹²Tøts ja jade'en wyinaty y'ukjaty ku ja Jeconías tpaajty ja y'u'nk midi txøøw'ajtp Salatiel, jøts ja Salatiel ja Zorobabel ja y'u'ngip. ¹³Jøts ja Zorobabel t'u'ngi ja Abiud, jøts ja Abiud t'u'ngi ja Eliaquim, jøts ja Eliaquim t'u'ngi ja Azor. ¹⁴Jøts ja Azor t'u'ngi ja Sadoc, jøts ja Sadoc t'u'ngi ja Aquim, jøts ja Aquim t'u'ngi ja Eliud. ¹⁵Jøts ja Eliud t'u'ngi ja Eleazar, jøts ja Eleazar t'u'ngi ja Matán, jøts ja Matán t'u'ngi ja Jacob. ¹⁶Jøts ja Jacob t'u'ngi ja José midi tñidø'øxy'ajtp ja María midi tyaagip ja nwindson'ajtim Jesús, ja Cristo midi yiknitsokp.

¹⁷ Makmajkts najtska'axits idø'øn ja tpaajty ku ja cho'onda'aky Abraham ñikøjxp jøts ja ttamigugøxi ja David. David ñikøjxpts jadu'uk cho'onda'aky jøts ja jaduk jade'en ñajtska'axidyøø kunim ja israelit jaa'y yikwaanøjkxtøø aguwan'i'ampy jam Babilonia. Winetnimts jadu'uk cho'ondaajky, ja'ats najtska'axidøø jaduk jadine'en ja makmajkts najtska'axi kunim kyaxi'jky ja Cristo ja yiknitsokpi.

Ku ja Jesucristo kyaxi'jky

¹⁸ Yide'en idø'øn y'ejxi tyiyi sa jaty yjajty kyubejty ku nwindsøn'ajtim Jesucristo ojts kyaxi'iky: Ja María midi tyaagip, ja' idø'øn wyinaty najts'awani'ejtnip jøts ja tmøøt'amajtskit ja José; nawyaaawajnidipnim ja wyinaty ku ja María jam tnikøjxp'ajtni ja mutsk, Dios idø'øn ja tuujnip jøts ja Espíritu Santo myøk'ajtin jade'en tyikmajada'aky. ¹⁹ Øy yikxonts ja José yjaa'y'aty midi idø'øn ñiyaa'y'ajtpy, ka'ap ja pøn sa tjadyimñøjmi jøts ja María kyayikpøky'ext; myajtstu'utwampy ja' jøts ja ka'ap pøn ttuknijawiwya'añ. ²⁰ Exam idø'øn ja wyinaty jade'en wyinmay ku ja ojts agumaa'y'ampy tyuk'ijxyi ja Dios y'ankilis jøts ja ojts ñii'mxyi: —José, metsxi mdeety'amøjip ja David, kidits mdsø'øgi, møøt amajtski yø María. Yikaxø'økwampy mutsku'nk tu'uk, Dios y'Espíritu Santo jade'en myøk'ajtin tyikwingaxø'økp. ²¹ Mixyu'nk ja yikaxø'kp, ja'ats meets ja xyøøw mbiktaajkip

JESÚS. Jade'en'ampy idø'øn ja jade'en txøøw'att ja'agøjxp ku ja pojkipitumbi jaa'y ja ttuknitso'ok'att ja pyøky.

²² Tyimyjajt tyimgyubajts idø'øn ja jade'en sa nwindsøn'ajtim Dios wyinaty tø tyikwa'añ ja kyugajpxy ku ja wyaañ:

²³ Jøtpyip tu'uk ja kiixye'dø'øxy
midi amaay tsinaapy,
yikaxø'økppts ja tu'uk
myajnkun'k,

Emanuel ja xyøøw'atp,
midi ayuujk pidsømp: Dios adøm
møøt.

²⁴ Xjats kuts ja José ojts ñiwijy, jøts idø'øn ja jade'en tpaduun sa Dios y'ankilis ja wyinaty tø y'ane'emyiyi, jøts ja ojts tniðø'øpxyiky ja María.

²⁵ Jøts idø'øn ja ka'ap jade'en tmøøtsøønininim sam amajtsk'ajtin ñaxy kunim ja tø'øxy tyikaxi'iky ja myijawyeenu'nk; jøts ja ojts txøðijy JESÚS.

Ku ja wijyjaa'y ojts t'ats'ejxti ja maxu'nk Jesús

2 Jam ja Jesús ojts kye'exy Belén, jam kajpjtøp midi Judeit etjotp, ja Herodes idø'øn jam wyinaty windsøn'ajtp, ja' wyinaty tuki'iyi tnitanaapy ja naajx jøts ja kajp. Xjats jam Jerusalén yja'attøø winaagin wijyjaa'dyi midi tsoo'ndip xøøbidsimy, ² ja'ats jam ojts tyikniðøwidi, yide'en ja wyandøø: —¿Mā dø'øn ja tø kye'exy ja' pøn tniwindsøn'atp ja ya'it israelit jaa'y? Tøts øøts ja n'ejxpaajti ja myaadsa' mā øø tø ndsøøñ, ixyats øøts ja tø nnimiñ jøts øøts ja nwindsø'øgiwya'añ.

³Kuts ja windsøn Herodes ja ojts jade'en tñimadøy jøts ja tyatøjkiiyi ja jotmay, nayide'en niduki'iyi ja Jerusaléngit jaa'dyi. ⁴Winets ja windsøn Herodes tnankñamyujki niduki'iyi ja israelit teety windsøndøjkti jøts nayide'en pøn jaty tkajpxwejttip ja jaa'y, ja'ats idø'øn ja ojts ttiibyiky ma et idø'øn ja Cristo wyinaty kyaxø'økwa'añ.

⁵Xjats ja tñimaadyøø:

—Jam Judeit etjotp ma kajp jam txøøwi Belén; pø yide'enimxi ja Dios kyugajpxy jekyip tjaadyañ:

⁶Ja kajp midi yiktejp Belén, midi jam Judá etjotp, kidi tyimñugo kajpip yø' sam o midi kajp ma jaty jam yikutukti ja windsøndøjkti wine'enin yjam'atti jam Judá; jam ja kyaxø'økt tu'uk ja møj windsøn, midi øts nIsraelit kajp x'eix'ejtíp.

⁷Winets ja Herodes amaa'tsk twaadsøøy ja wijyjaa'dyi midi idø'øn jam wyinaty tø choondi xøøbidsimy, jøts ja ojts ttiibyiky juuni dø'øn ja wyinaty tø t'eixpaatti ja maadsa'. ⁸Jøts ja ojts tkexy jøts ja ñøjkxtit jam Belén, yide'en ja tñimaay:

—Nøjkxti jam, øyim yikxonim idø'øn xyiknidøwidit ja mixyu'nk; kuts xpaattit, jatyits meets ja xnigajpxt jøts meets ja xukmado'ot, jøts øts ja nayide'en n'atswindsø'øgit.

⁹Kuts idø'øn ja windsøn Herodes ja jade'en ñimaajyidøø, xjats idø'øn ja wijyjaa'y choo'ndøø. Jøts ja maadsa' ja wyinyø'øyidi midi ja jam wyinaty tø t'eixti ma dø'øn ja jam choo'ndi xøøbidsimy, yø'øpy

idø'øn ja' kunim ja yja'jty jam ma dø'øn ja mutsku'nk Jesús wyinaty, jamnimts ja yø'øy'amøjkiiyiñ.

¹⁰Ku dø'øn ja wijyjaa'y ja jade'en t'eixti ja maadsa', xjats ja yjantyimxyondaktøø; ¹¹kuts ja tyøjkidøø jam tøjkjotp, japt ja tpaattøø t'eixtøø ja mutsku'nk jøts ku ja tyaak María ja jap møøt. Winets ñagyuxendyaajkidøø jøts ja twindsø'jkidøø ja mutsku'nk. Ojts ja tyikni'awa'atsti ja oori, ja poom, jøts ja pa'akxuu'kpi midi tyejtíp mirra. Jade'en ja tyikni'awa'atstøø, ja'ats ja ojts ttamay'atti, ja' ja ojts ttawindsø'øgidi. ¹²Kuts idø'øn ja wyinaty jade'en tø t'ukwindsø'øgidi, xjats ja yiktukmadoodøø agumaa'yjøtpy jøts ku ja ka'ap nayide'en y'ukwimbejtnidit midi ja wyinaty tø tmendi, ma ja windsøn Herodes ja jam wyinaty tø t'ukpaatti. Xjats idø'øn ja wyimbejtnidøø, abikyuu' tpojktoø jøts ja ñøjkxnidi jam pyuxkøjxp kyajpkøjxp.

**Ku ja maxu'nk Jesús
ojts yikmigue'exy jøts
yikminijkxy jam Egipto**

¹³Tøts idø'øn ja wijyjaa'y jam wyinaty choondi, ku ja nwindsøn'ajtim ja y'ankilis ñanky'eixøø jøts ja José ja agumaa'yjøtpy ojts t'ixy, yide'en ankilis ja ñimaajyøø:

—Tsojk pidø'øk, møøt tsoon yø mutsk møøt yø tyaak jøts mgaknøjkxtit jam Egiptit etjotp, taa'nidi jam. Pøni wine'en jam mdaa'nidi øtsnim ja kø'øm nnigajpxp, ja'agøjxp ku Herodes yø t'ixa'awa'añ ja yø mutsk jøts yø tyik'ookwa'añ.

¹⁴Xjats ja José ojts pyidi'iky, jøts ja ojts koots tsa'angue'eky ja mutsku'nk, jøts ja tmøødiyøø ja tyaak jøts idø'on ja ojts tmøøtnijkxy jam Egipto. ¹⁵Jam ja chinaadyi jeky kunim ja Herodes yø'ljky. Jade'en'ampy idø'on ja jade'en tyimyajty ti mibaat ja Dios kyajpxy jadi'iñi y'uknaxt pø patyxi wyinaty yide'en tø tyikwaañ ja kyugajpxy: "Egiptit etjotp øts ja n'U'nk nyiktsø'øn ku øts ja nwaadsøøy."

Ku ja Herodes tyikutuky jøts ja mutsk mixyuna'jk y'oo'køxtit

¹⁶Kuts ja Herodes tñija'wiyii'ñ jøts kudam ja wijyjaa'y ja wyinaty tø wyin'iiñiyi, xjats ja yjantyimy'ambijky; jøts ja ojts tñi'ane'emy ku y'oo'køxtit ja mixyuna'jk. Majtsk jumøjtpibaat ja ojts tnankyik'øøgyiyi wine'enin ja mixyuna'jk jam wyinaty Belén, jøts nayi wine'en ja kajp jam tmiwingon'aty. Ja jumøjt idø'on ja pyayø'opy sa ja wijyjaa'y ja wyinaty tø tyukmadøyi. ¹⁷Ka'pxy idø'on ja jade'en yjajty sa ja kugajpxy Jeremías wyinaty ja nøky tø tja'ay ku ja wyaañ:

¹⁸Yikmadoop ayuujk jam Ramá, sam yjawí øy pøn ti tpaji'iy tpayaxy; ja tø'øxyøjk Raqueldam idø'on y'u'nk y'una'jk tpajii'py tpayaxp jade'en, jøts ja ka'ap tkupiky jøts ja yikpa'ayo'ot, pø tøxi y'u'nk y'una'jk ja y'oo'køjxní.

¹⁹Xjats ku y'o'ljky ja Herodes, winets nay'agumaa'yjøtpy tja'wiyii'ñ ja José jøts ku t'ijxy tu'uk ja Dios y'ankilis jam Egiptit etjotp, jøts ja ñimaajyøø:

²⁰—Pidø'øk, jøts xmøødit yø mixyu'nk yø Jesús møøt yø tyaak, wimbejtnidi nøjkxnidi jam Israelit etjotp, tø ja y'oo'køjxnidi pøn jaty y'lijty tyik'ookwandip yø mutsku'nk.

²¹Winets ja José pyidi'ljky jøts ja tyiktsøø'ñ ja mutsku'nk. Ja Jesús idø'on yikwaaads'omp møøt ja tyaak jøts ja ojts ñøjkxti jam Israelit etjotp. ²²Kuts ja José tñija'wiyii'ñ jøts kudam ja Arquelao jam wyinaty wyindsøn'aty Judeit etjotp, ja tyeety Herodes ja kyudanaapy ku dø'on ja wyinaty tø y'øøky, jøts ja José tsø'jkp ja', jade'ents ja jade'en'ampy kyanijkxy; tøts idø'on ja wyinaty yiktukmadoogojmi agumaa'y'ampy jøts ja ojts ñøjkxti jam Galileit etjotp. ²³Kuts idø'on ja jam yja'attøø, jøts ja ñøjkxti tsinaabyi ma kajp txøøwi Nazaret. Ka'pxy idø'on ja jade'en tyuujni yjajty sa Dios kyugajpxy wyinaty tø wya'andi jøts ku ja nwindsøn'ajtm Jesús jam kyugajpi Nazaret.

Ku ja Juan Bautista kya'amaay jam abak etjotp

3 Tøts ja tiempi wyinaty ñaxy jøts ja Juan Bautista midi yiknøbajtp, jam wya'kaxi'jky Judeit y'abak'etjotp, jøts ja jam kyajpxwa'kxy, ²yide'en ja jam wya'añ:

—Jawidi mbøky, yiktigajtsti mdsinaa'yindi, ja wyingøñ ja Dios kyutujk midi ja tyanitanaapy ja yjaa'y.

³Yø Juan idø'on ja' midi ja kugajpxy Isaías ñigajpx ku ja yide'en tjaadyaañ:

Yikmadoop ayuujk jam abak etjotp ku wya'añ møk'ampy:

“Awejxidi ja nwindson'ajtim
y'ixpøjkin;
yiktøwdi yiktuuda'akti
mwinmaa'n̄.”

⁴Kameeyi pøjk idø'on ja Juan jam wyinaty wyet'ajtpy, jøts jiyujk'ak tendsum'aty, ja mu' dø'on ja jam chu'chpy jøts jiyujk pa'ak ja tjii'kxy midi jam muum ujtsjotp, ja'ats idø'on ja jam n̄idsinaapy. ⁵Jøts idø'on ja jam øy pøn jaa'y n̄imiñiyi jøts ja tmadowdi sa wya'añ, mendip ja' pøn tsoo'ndip jam møj kajpkøjxp Jerusalén, nayide'en wine'enin jam pøngapøn chøønidi jam Judeit etjotp, midi tmiwingon'ajtp ja nøø midi txøøwip Jordán; ⁶kuts idø'on ja jaa'y ja pyøky tmayatsti, jøts ja Juan ja tyiknøbety ma ja Jordángit nøø jam.

⁷Jøts ku dø'on Juan ojts t'ixy jøts ku ja fariseotøjk may'ampy yjanchmendi nøbajtpi møøt ja saduceotøjkti, jøts ja tnimaay:
—iMee miku!! ¿Pøn mee tø mnii'mxyi jøts ku jade'en mgayiktabayø'odyit ja mbøky, jøts ku yø'øyi chøkyi ku meets ya nøbajtpi tø mmiñ? ⁸Yikxon idø'on mjaa'y'attit, wan idø'on tyik'ijxy jøts ku ja mdsinaa'yin tø xyiktigatsti, ⁹jøts kidi mee kø'øm mnawya'añidi namyikajxibim: “Tixi ka'ap ti chøkyi kumi ja Abraham adøm n'apteety'amøj'ajtyindip”; jøts ka'ats yjade'eni ti Dios kamajyip øy ja pøn ttukmigu'uk'att ja Abraham pøni pøn ja kø'øm y'a'ejxip. ¹⁰Jøts tsojk ja nøjkx yiktiidyuñ pøn jaty tkami'øy'ajtip ja Dios. ¹¹Tiy janch ixyam ndyimdyukmadowdi jøts ku øts yø'øyi tø nnimiñ jøts meets nøø nduktanøbattit. Jade'en'ampy

yiknijawit jøts ku mdsinaa'yindi tø xyiktigatsti; jats øts tu'uk ix'oojk xpamiñ pøn meets Espíritu Santo mduktatøkiyip jøts ja' tmime'ent ja tiidyu'unin. Møk'ampy kutujk ja tmimiñ, nijuuni øts ja møøt nganamyibaat'atiyit. ¹²Jade'en ja ttu'unt ja naxwiil'ñit jaa'y sam ariindøøm yikwigumyín, abiky ja tpiktaajkit ja y'ak jøts ja tniitø'oty ja jøøn midi nijuuni kape'tsp, jøts ja ariinbajk abiky yikpøkjø'økt. Jade'ents idø'on ja jaa'y yiktu'undit sa pønjabøn tmi'øy'aty tkami'øy'aty ja Dios.

Ku ja Jesús nøbejty

¹³Xjats idø'on ja Jesús yjal'ty jam ma ja Jordánk nøø, jam ja chøøn Galileit etjotp jøts idø'on ja jam yjal'ty ma ja Juan wyinaty, ja' ja n̄inijkxpy jøts ja yiknøbatit.

¹⁴Ka'ap ja Juan ja twa'añ jøts ja tyiknøbatt, yide'en ja Jesús yiknimaay:

—¿Jawyeen me xtsøky jøts me nyiknøbatt? Pø metsxi dø'on ndiy xyiknøbatp.

¹⁵Yide'en ja Jesús y'adsøøy:

—Wan idø'on t'ukjaty; jade'en ne'egi ndyimdyøø'jint jøts ku ja'ayi nbadu'unint sa Dios Teety tyiy'ajtin wya'añ.

Kyupøjk idø'on ja Juan ja jade'en. ¹⁶Ja'ayi ja Jesús nøbejty, jøts ja pyidsiimy jam nøøjotp. Winets nay jaty adsu'jky y'awaajch ja tsajp, jøts ja ojts t'ejxpaatti ja Dios y'Espíritu Santo ku ja n̄igida'agyí sam tsapakin jøts ja tyakakpajti. ¹⁷Winets ja Dios Teety y'ayuujk yikmadøøy, yide'en ja jap tsajpjøtpy wya'añ:

—Ya'at øts idø'on n'U'nk'ajtpy,
yø' øts idø'on ndsøky'ajtpy,
njantayajotkujk'ajtpyts øts yø'.

Ku ja Jesús yikjot'amutsk'ejxwa'añ

4 Xjats ja Dios y'Espíritu Santo
ojts yiknijkxyi ja Jesús jam
abak etjotp, jøts miku' ja jam
yjot'ejxit.

²Wixijkxyøøw wixijxchuu' idø'on
ja jam y'ayuu'ajty, jøtsnim yuu
ja pyaajti. ³Winets miku' ja jam
ñimeejni jøts ja yikpøkyunwa'añi,
yide'en ja ojts ñi'imxyi:

—Pøni janch ku me
mjanchdiosu'ngi, yiktsapkaakyjat
yø tsaa.

⁴Xjats ja Jesús y'adsøøy:

—Yide'en Dios kyajpxy wya'añ:
“Kuuyi Dios kyajpxy myøji, kidi
ja'ajip naxwii'ñit jaa'y nugo
tyajujky'attip ti jaty yikjøø'kxp.”

⁵Winets miku' ja ojts yiknijkxyi
jam Jerusalén midi Dios
kyunuu'kxkyajp'ajtpy, jamts ja ojts
yikøxpetyi tsaptøjk kubajk ⁶jøts ja
ojts ñiimxyi:

—Pøni janch Dios U'nk mets,
kajtswoon ya; pø nømpxi ja Dios
kyajpxy jøts ku:

Ja tnøjmit y'ankilis jøts me
myik'ejx'ett jøts ku me ka'ap
ti mjattit.

Jøts ku mets ja ankilis
mdsa'anjø'økit,
jøts mdeky tsaa kyakumit
kyayo'odsit.

⁷Xjats ja Jesús t'adsøøy jøts ja
tnimaay:

—Janch nayinømts Dios kyajpxy:
“Kidi mDios xjot'ixy.”

⁸Xjats ja miku' ja ojts
wyaanøjkxkojmiyi jam møj

kojpkøjxp, jøts ja jam tyuk'ejxøø
wine'en ja kajp naxwiiñ jøts ku
janchkumeeñ janchjotkujk; ⁹yide'en
ja ojts ñiimxyi:

—Ngøyajkøjxp øts yø kajp
tuki'iyi jøts mets yø xja'bøkøxt,
pøni xwinguxanaapy øts, pøni
xwindsø'jkip øts.

¹⁰Winets ja Jesús wyaañ jøts ja
tnimaay:

—Miku', jiwaa'ak, kidi øts ya
xwin'ixy, pø yide'ents Dios kyajpxy
wya'añ: “Ja Dios Teety tu'ugyi
mwindsø'øgip, ja' mbadu'ump pøni
sa ja wya'añ.”

¹¹Xjanimts ja nwindson'ajtim Jesús
ja miku' myajtstujtiyøø, jøts ja ankilis
ja ñimeejnøø, ja'ats ja ojts pyudøkiyi.

Ku ja Jesús tpadøjkiyi'ñ ja tyunk

¹²Kuts ja nwindson'ajtim Jesús
tnimadøøy jøts ku ja Juan jam
wyinaty puxøjkjotp, winets ja ojts
ñijkxy jam Galileit etjotp. ¹³Jøts
nika'ap ja tyaa'niyi'ñ jam Nazaret,
ne'egi ja ojts ñijkxy tsinaabyi ma
ja kajp jam mejy'am midi Zabolón
etjotp jøts Neftali etjotp, jam
idø'on ja ojts ñijkxy Capernaumit
kajpkøjxp. ¹⁴Ka'pxy idø'on ja
jade'en tyuujni yjajti sa ja Dios
kyugajpxy Isaías wyinaty tø wya'añ
ku ja yide'en tjaadyaañ:

¹⁵Meets Zabolónit jaa'y, meets
Neftaliit jaa'y,
ma tuu' wingon ñaxy jam
mejy'am, midi yiknido'onip
xøøbidsimy ku nnøjkxint jam
Jordán.

Meets Galileit tsinaabyidi, pøn
ka'israelit jaa'dyi.

¹⁶Jade'en meets x'ejxpaattit midi
Dios Teety ñajtskajxip sam ja

jajin pøn wimbeets kugoots
 tyimy'ejtnidip,
 nisudso mgawinmaa'nbyaatti
 pøni sadam idø'øn ja Dios
 mdsøkyidi,
 tøts ja tyikujajtaagi
 tyikudøø'kxaagi pøn ja pyøky
 tmi'ookwanidip jadi'iñi,
 jøts tø ja Dios mduu'mø'øyidi
 sudso mnitso'ok'attit.

¹⁷ Kuts ja Jesús ja'ayi jam
 Capernaum kyajpkøjxp yja'aty,
 yide'en ja kyajpxwa'kxnibøjkiyiñ:
 —Jawidi mbøky, yiktigatsti
 mdsinaa'yindi, ja'agøjxp ku ja
 wyingøñ ja Dios kyutujk midi ja
 tyanihanaapy ja naxwii'ñit jaa'y.

**Ku ja Jesús twaadsøoy
 nimaktaxk ja ajkxmakpi**

¹⁸ Jam ja Jesús wyinaty ñaxy
 mejpya'am midi jam Galilea
 etjotp, ku ja t'ejxpaajty namajtsk
 ja jaa'y midi ttukmiga'ax'ajttip,
 tu'uk txøw'aty Simón, nayi
 yikxømmøopy ja Pedro, jøts
 jadu'uk Andrés. Ajkxmakk idø'øn
 ja tyunk'ajttip ixam ja wyinaty
 tyimñiwejtspatti ja tya'ajkxmajk.
¹⁹ Winets ja nwindson'ajtim Jesús ja
 ñimaajydøø:
 —Mada'akti, møøt widettik øts
 jøts nduknijawidit sudso jaa'y ja
 nitso'ok'ajtin tpaatt.

²⁰ Jøts idø'øn ja nay jatyi
 tnajtswøjidøø ja tya'ajkxmajk jøts ja
 ojts tmøødidi.

²¹ Tø wyinaty waani yø'ødyi,
 jamts ja Jesús ojts t'ejxpatkojmi
 nayi namajtsk ja jaa'dyi midi
 tukjaa'dyi: tu'uk yJacob'aty jøts
 jadu'uk Juan txøowi, ja Zebedeo
 dø'øn ja y'una'jk. Jam ja wyinaty

møøt ja tyeety barkijotp, ja
 tya'ajkxmajk ja jam wyinaty
 y'adajkidip. Winets Jesús ja ojts
 yaajxiyidi, ²² jøts ja nay jatyi
 tmajstuttøø ja tyeety jam barkijotp,
 jøts idø'øn ja tmøødidøø ja Jesús.

Ku ja Jesús tyik'ixpijky ja mayjaa'y

²³ Øy ja Jesús øy madsoo
 tyimwyidity jam Galileit etjotp,
 ku ja øy magajp yja'aty jøts ja
 yik'ixpiky jam tsaptøjkjotp, jøts ja
 tkajpxwa'kxy ja Dios y'øgyajpxy
 midi ja tyanihanaapy ja yjaa'y, jøts
 ja øy pønjabøn tyiktsø'øky pøn jam
 tigati pa'am øjkip. ²⁴ Jøts ja Jesús
 yiknija'wiyiñ, ñija'wigyøjxtøø ja'
 pønity tsinaadyip jam Siria etjotp,
 ja'ats ojts ja pyamaa'y tyikmendi
 pøn jatyi jam o tigati pa'am øjkiidip
 ajnidip, jøts ñayikmemidi ja'
 pøn ja miku' tø tyatøkiyidi jøts
 pøn ja mø'ødyi pa'am øjkiidip,
 pøn køxujxtip pakxujxtip. Xjats
 idø'øn ja nwindson'ajtim Jesús
 ja tyiktsokijxy. ²⁵ Jøts idø'øn ja
 mayjaa'y jam jade'en yja'atti
 choondi pøn tso'ondip jam Galileit
 etjotp, jøts ja yikpawidity ja
 Jesús. Jam ja'adi pøn kugajp'ajttip
 ma jatyi ja kajp midi kyutujktaajk
 tjagyajtpit Decápolis jøts Jerusalén,
 jøts nayide'en pøn tso'ondip Judeit
 etjotp, jøts nayide'en jamidi pøn
 kugajp'ajttip jaduktamajñ'ampy ma
 ja Jordánit nøø tyañ.

**Ku ja Jesús ojts kya'amay
 jam kojpkøjxp**

5 Xjats ku ja Jesús ojts t'ixy
 ja mayjaa'y jam, winets
 ja ñijky kojpkøjxp jøts ja jam
 y'ixaajky, jamts pyabøjkpitøjk ja

ñachinaa'y'awidejtø, ²jøts ja ojtš
yide'en tyik'ixpøjktøki:

Ja' pøn nekim t'ejxtip

³—Tya'øy'ajtidip ja' Dios
kyunuu'kxin pøn ja y'amutsk'ajtin
yja'wip, ja'ats pyaattip ja Dios
kyutujk midi ja tyanitanaapy ja
yjaa'y.

⁴Tya'øy'ajtidip Dios kyunuu'kxin
ja'adi pøn jotmayaxtip pøn
jotmay'oo'ktip, ja' idø'on Dios
ayo'ejxidip.

⁵Tya'øy'ajtidip ja'
Dios kyunuu'kxin pøn
myiduda'aky'ajttip ja y'awejx'ajtin,
ja'ats pyaattip ja øy'ajtin midi ja
Dios tø tni'adsowi.

⁶Nayide'ents ja tta'øy'ajtmidit
ja Dios kyunuu'kxin pøn
tjantyimtyojktip ja øy'ajtin
ja tiy'ajtin midi Dios yja'ajip,
pudøkiyidipts ja' jøts ja jade'en
ttu'undit sam idø'on ja ttsokti.

⁷Ñayi tya'øy'ajtidip Dios
kyunuu'kxin ja'amidi pøn
t'ayo'ejxtip ja myigu'uk,
ayo'ejxidipts Dios ja nayide'endi.

⁸Tya'øy'ajtidip Dios kyunuu'kxin
ja'adi pøn ja yjanchja'win tu'ugyi
yik'ejttip, kuwanits ja Dios ja
tpaattit.

⁹Tya'øy'ajtidip Dios kyunuu'kxin
ja'adi pøn yikxon tkajpx'øyidip jøts
tsep tkananktyuñidi, ja'abi jaa'y
idø'on Dios u'nk'atidip una'jk'atidip.

¹⁰Ñayi tya'øy'ajtidip Dios
kyunuu'kxin ja'amidi pøn
tku'ayo'ombaajtidip ja øy
chinaa'yin, jøts yikjemdundi
yiktedundi, ja'abits idø'on
paat'ajtidip ja Dios kyutujk midi ja
tyanitanaapy ja yjaa'y.

¹¹Ñayi tya'øy'ajtidip Dios
kyunuu'kxin ja'amidi pøn
yikjemnimaadyip yiktenimaadyip
uk yikjemdundi yiktedundi,
yikniwambatti a'øy'ampy øts køjxp.
¹²Kidits xkumayjawidi, xonjaiti
jotkujk'atti meets, møj'ampy
meets ja nøjkx mwingaxø'jkxiyi
jap tsajpøtpty, pø nayide'enxi ja
yikjemdundøø yiktedundøø pøn
jaty tø y'atstsøonidi y'atstanidi pøn
kugajpxy'ajtidip ja Dios.

**Ja' pøn jade'en naxwiiñ tundip sam
ja jaj tyuñin sam ja kaan tyuñin**

¹³Jade'en meets idø'on sam kaan
tyuñin midi wa'ats midi naxwii'ñit
jaa'y yiktundip jøts chu'jch
kyawindigø'odyit. Nayide'en
idø'on ndejint mdunkpaattit ku
mmigu'uk xukmado'odit ja Dios
yja' sudso'ampy y'anmija'win
kyawindigø'odyit. Kuts ka'ap
jade'en mdu'undit tø wyinaty
mbidsømdi ejxim ja kaanin midi
kawa'ats midi katump.

¹⁴Kuwanit myik'ejxtit
myiknijawidit nayide'en sami
kajp yik'ijxyin midi jam ejxin'am
midi jam kojpkøjxp. Jade'en
meets idø'on ejxpajt mwa'andip
sam jaj yjajyin tyii'kxyin. ¹⁵Kidi
ja'apxi yø jaj tniðøbyøki jøts ja
yikpikta'akt kajuun patki'py, pø
ja'axi ja wya'ant jøts ja yikpikta'akt
jam ejxin'am ma ja tyikujajit
tyikudøø'kxit pøn jaty tsinaadyip
jam tøjkjotp. ¹⁶Nayide'ents meets
idø'onmi, tuk'ejxti ja jaa'y ja
øy'ajtin ja xondaajkin jøts t'ejxtit
tnijawidit jøts kudam meets xuñ ja
tiy'ajtin, mjajotwamp tam meets,
myijawidipts kyunuu'kxyjawidipts

ja' ja Dios Teety midī mee
mnītanaajyīp o madsoo midī jap
tsajpjōtpty.

**Ku ja nwindson'ajtim Jesús tnīgajpxy
sā tyu'unt ja Moisés kyutujk**

¹⁷'Kidi meets jade'en
mwinmaañidi jōts ku øts ja'
tō nnimiñ jōts øts ja Moisés
kyutujk jōts øts ja Dios kyugajpxy
y'ixpōjkin nyikudigōjyidit; kidi
ja'apts ø tō nnimiñ, ja'axi ø
nnimimpy jōts øts ja jade'en
yikxon njaaktyimñīgajpxy sā jaty
ja tō wya'andi. ¹⁸Janch øts idø'on
nwa'añ, pōni wine'en iiy tyaa'ni
yø naajx yø tsajp, niwine'enints
ja kutujk kyagudigø'ty kunim ja
tuki'iyi ka'pxy jade'en tyimyjatt
pōni ti jaty idø'on tunipnim. ¹⁹Paty
ja ka'ap yikmōj'ext ku Dios kyutujk
ttanitanit ja yjaa'y pōni pøn yiin
waan tkayikmōjip ja Dios kyutujk,
kuts ja myigu'uk ja nayide'n
ttukpabiky sam ja kø'øm tpaduñ
yiin waan, ja'ats idø'on ja Dios
kamōj'ejxip nayide'en. Pōnts ka'pxy
tpadump jōts myigu'uk ja nayide'en
ttukpabiky, mōj'ejxipts Dios ja'
ku kyutujk ja ttanitanit ja yjaa'y.
²⁰Paty mee ndukmadø, pōni ka' øy
yikxon mjaa'y'atti, pōni mdundip
nayide'en sam yø fariseotōjkti sam
yø kajpxwejpitōjkti, nijuunits meets
Dios kyutujk jade'en xkapaajtiyidit
midī yjaa'y ja tyanitanaapy.

**Ku ja Jesús tnīgajpxy sā kya'øyi
ja aki jōts ja jotma'jtin**

²¹'Tøxi xnimadowdi ku ja
n'apteety'amōj yiknimaadyøø:
"Kidi myikjaa'y'øøky, pōni pøn
yikjaa'y'oo'kp yiktiidyu'ump

ja'." ²²Yide'ents mee nnōjmi pōni
pøn ja myigu'uk tmi'ambōjkp,
nayi yiktiidyu'ump ja'. Uk jam
o pøn ja myigu'uk tjemnōjmi
ttenōjmi, tiidyunidipts ja' ja kutujk
adsinaabyidi mā ja kutujktaajk jam;
uk pøn tnimaapy ja myigu'uk jōts
ku ja myø'øty, paat'ajtip ja' jōts ja
y'ayo'ot mā jøøn jap ayodaajkjotpy.

²³'Paty pōni mbikta'akwandip
ja myøxy jam altajrwemp, kuts
jam mja'atti jōts winet xja'myatsti
jōts kudam ja mmigu'uk jap tu'uk
pøn mmidsep'ajtip, ²⁴jamyits ja
altajrwemp xmajtstu'uttit midī
myoxwandip, jōts ja jawyeen
x'atskajpx'øyidit møøt ja mmigu'uk.
Pōni ti dø'on mnadyami'ambōjkidip
jōts mnamyijotjimbetidit xem yam
møøt ja mmigu'uk, winetnimts
jadigojk mnōjkxt jam altajrwemp,
jōtsnim ja xyoxtit midī jam tō
x'ukyiknōjkxti.

²⁵'Ku pøn mni'øøniwya'añidi
jōts ja myiknōjkwā'añidi jam
kudunk wyindum, namga'anīm
jam myiknijkxyidi, tiku yikxon
xkakajpx'øyidi jōts ja møøt
mnamyijotjimbetidit jadigojk, jōts
kidi myiknijkxyidi jam windsøn
tiidyumbi wyindump. ¿Ja ti nø'ømp
ja windsøn jam? Pø mgøyakidipxi
ja jam jōts mee myikøyakt mā ja
tajk mayojr jamdi, ja'ats mee
myikpuxōjktøkiyip jōts mee
myiktsu'umt. ²⁶Øts idø'on wamp,
jōts ku jaanim mbidsø'ømdit ku
wyinaty tō ja multi xkubatkojxti.

**Ku ja Jesús tnīgajpxy pøn
tø'øxy yaa'y nabyōjkxidip**

²⁷'Tø meets inet ja xnimadow
ku jekyip yide'en yjawa'andi:

“Kidi mmigu'uk ñiyaa'y ñidø'oxy xpøjkxiyi.” ²⁸ Yide'ents øts nwa'añ, pøn ja'ayi t'ejxkip ja tø'oxyøjk øy ja nugo y'am yjotp yjawinmay, pøkytumpts idø'on ja jade'en.

²⁹ Pøni ka'ap yø mween y'øyi ku yø mduktunk'atyí jøts myikpøkyunwa'añ, jade'en ne'egi mdyimdyø't jøts ku mnawyenjuudit, jøts jagam xpikta'akt ja mween; ne'egi øy'ajtp jade'en ku ja'ayi wyindigø'tyí midí myikpøkyunwajnip, jøts kidi amuum mwindigøøgyixy, jøts kidi amuum mnijkxy jap ayodaajkjotpy. ³⁰ Uk nayide'ents mgø' myikpøkyunwa'añi, ne'egits xkajtspoott jøts køtuk mda'ant; ne'egi øy'ajtp jade'en ku ja'ayi wyindigø'tyí midí myikpøkyunwajnip, jøts kidi amuum mwindigøøgyixy, jøts kidi amuum mnijkxy jap ayodaajkjotpy.

**Ku ja Jesús kyajpxwíjy sudso
ja amajtsk'ajtin ñaxy**

³¹ Nayi tø jekyip yiknigajpxy: “Pøni pøn ñidø'oxy tmajtsu'tutwamp, tiy'ajtingøjxpts ja tminawya'kxít, kojp tu'uk ja nøky.” ³² Yide'ents ø nwa'añ, ku pøn yaa'dyøjk ñidø'oxy tminawya'kxyi a'ø'y'ampy, ku ka'ap ja wyinaty ja wenk yaa'dyøjk tmøø'taty, møj tundigø'øyin ja tyumpy, jøts ja tø'oxy pyøkyuñ ku ja wenk yaa'dyøjk ja møøt y'amajtskimyi. Nayi pøky ja yaa'y nayide'en taja'jtíp pøni myøø't'amajtskip ja tø'oxyøjk ja' midí tø wyinaty yikmajtsu'tuty.

**Ku ja Jesús tnigajpxy ku ka'ap
Dios køjxp nugo ndaay'ajtint**

³³ Nayi tøts inet xnimadowdi ku ja mdeety'aptøjk jekyip

yiknimaadyi: “Pøni ti mni'adso'owíp Dios wyingujkp, kidits meets ja xka'ukyik'adujkni ja mgajpxy ja m'ayuujk.” ³⁴⁻³⁵ Øtsts wamp jøts pøni ti ja mmigu'uk mdamini'adso'owíp, ka'ap ja Dios nugo xyiktestigi'att. Ni xkakajpxpaattit ja tsajp jøts ja naajx, jabi Diosxi ja nayide'en yja'ajtpy; ni ja Jerusalén kajp xkakajpxpaattit, jabi nay ja Dios møj yikutujkpixi kyajp ja'. ³⁶ Uk kø'ombaatt mgubajk x'awanidi ku ja kyayikmibiky midí mjadukjanchjawíwyandíp o pøn, kidits jade'en nugo mwa'andi, kidi kø'ømixi meets mwaay mgubajk xyik'øyi, pø nay Dios ja jade'en kø'øm mmøøjyidíp. ³⁷ Ka'ap nugo ti xkajpxjimbettit xkajpx'adøjtít pøni ka'adam ja ka'pxy xnijawídi, jade'ents idø'on ja mik'u' ja tyunkjøøjp tyikyø'øy ku xkajpxyondi.

**Ku ja Jesús tnigajpxy sa pøn
ja pyøky ñanktyukubetyidi**

³⁸ Nayi tø net xnimadowdi ku ojts jekyip yide'en yiknigajpxy: “Jøts nayide'en pøngapøn ja myigu'uk tyik'ayo'ombaatt pøni ti ayo'on ja jade'en ttuñ, nayide'ents idø'on ja tyimyiktu'unt.” ³⁹ Yide'ents ø nwa'añ: Jøts kidi mee nayide'en xuñ sam ja ka'øyjaa'yindi; pøni mgojxíp mdse'jkíp, ja' øy ku xmaa'kxuktit. ⁴⁰ Kuts øy pøn mniwambatwa'añidi jøts adsepkojxp myikpøjkxiwya'andi ja mnijan, mo'odits, jøts pøni yjaaktyimbyøkwampy ja yukwop, kidits ayuujk nugo xyikyondi, mo'odi. ⁴¹ Pøni myiktaguwa'anidíp jøts tsimy xpadsø'ømdit, jøts ja jam

xyikja'attit pøni mā tø t'a'ejxidi, mjaaktyimdyuujnidipts ja may'ajt ja' jøts ja jawaani jagam xyikja'jtidit. ⁴²Pøni myik'amidoodip øy ti, mo'odits, kidi meets ja kamø'øyin x'ixy; nayide'en pøni pøn anuu'kxy øy ti m'amidojidip, kidi mee tø mwā'akjimbejtne jøts mmigu'uk møj may x'adsowdi.

Sudso yikminamyayit ja midseptøjk

⁴³Nayi tø xnimadowdi ku jekyip yide'en yiknigajpxy: "Ja' møøt mnamyayit pøn møøt mnamyigu'ukwa'añi, jøts ja kawin'ijxyim xjawit pøn møøt mnamyidsep'atyi." ⁴⁴Yide'en ø nwa'añ: Jøts xtsoktit xmiyujy'attit ja mmidseptøjkti, ødyejti ja' pøn mga'ødyejiyidip, pudøki ja mmigu'uk pøn mjami'ajkidip mjami jotma'jtidip, ku'amidowidi meets ja' pøn mjemnimaaajyidip mdenimaajyidip, pøn mjemduujnidip mdeduujnidip. ⁴⁵Jade'en'ampy meets ja Dios Teety tsajpjotpit mja'bøkidit jøts ja m'u'nk'atidit; pø tum ja'axi tyikni'amp tyiknijajp ja øyjaa'y ja ka'øyjaa'y, uk ku tyu'uy ja'ats ja nøø tuu tkajxp. ⁴⁶Kuts meets ja'ayi møøt mnamyayi pøn mee mmiyujy'ajtip, ÷tits ja jade'en ñiwyā'ant, ti may'ajt meets ja jade'en myiktagumøyip? Pøn ja jade'en tkajajtp, yikugubajtpi paat ja jade'en ttuñ. ⁴⁷Uk xkajxpoo'kxtits ja'ayi pøn jaty mmigu'uk'ajtip pøn tu'ugyi ja mdsinaa'yin møøt ñabyaadyi, ÷ti øy'ajtin meets idø'on jade'en mdumpy? Ti pøn ja jade'en tkajajtp, pø nayide'enxi ja y'adø'øtsti pøn

Dios tkajanchja'widip. ⁴⁸Yikxonts mjaa'y'attit øy wa'ats, nayide'en sam ja mgunuu'kxyeety mididi jap tsajpjøtpy.

Ku ja Jesús tnanky'ixpiky ja ødyu'unin

6 'Øyim x'ejxtit, jøts kidi mdsinaa'yin nugo xa'ødyøki ñadyijyi ja mmigu'uk xuk'ejxti øy paat. Pøni m'adø'øtswandipts jade'en, niwine'enints meets Dios Teety may'ajtin ja mgadagumøyidit ja' mididi jap tsajpjøtpy. ²Paty ku xpudøkidit øy pøn ayoobi jaa'y, kidits meets ja niduki'iyi jaa'y xamimadyakixy, kidi mee nayide'en m'adøtsni sam ja jaa'dyi mididi jam tsajptøjkjotp, mididi jam nøø'am tuu'am win'øø'ndip. Jade'en'ampy idø'on ja jade'en y'adø'øtsti jøts ja kajxa'aky pyidsø'ømdit, jade'enñits myay'ajtin ja tpokti. ³Jøts ku xmo'ot øy ti ja ayoobi jaa'y, tunts idø'on jade'en jøts kidibaat ja xuknijawi pøn me mjadyimyjamøjmigu'uk'ajtpy, ⁴ne'egi øy ku ka' pøn xuknijawit ku jade'en xu'unt. Jøts ja Dios Teety wa'ats ja t'ixy ti jaty me mdumpy øy ja pøn xjagaduknijawi, mbaajtipts mets ja myay'ajtin ja'.

Ku ja Jesús tnanky'ixpiky ja Dios'ajot'ajtin

⁵Jøts ku mdsapkajpxtit, kidi jade'en xundi sam ja jaa'y mididi win'øø'ndip, ja' mididi tsojktip jøts ja tani Dios'ajot'attit jap tsaptojkjotpy, uk mā jaa'y y'ejxidit jøts ja jade'en yikajxa'aktit. Jade'enñits ja kø'øm ñadyukpikyidi ja myay'ajtindi. ⁶Kuts ja Dios x'ajot'attit, tøkidi

mdøjkjōtpy, agø'ōdi ja mdøjk jōts xminuu'kxā'aktit anadyu'uk'ampy ja mDios Teety, pø ixajpxi ja nayide'en jōts y'ijxpy ja' ti jaty mee mdumpy, øy meets ja pøn xjagaduknijawi.

⁷Jōts ku dø'øn jade'en ja Dios x'ajot'attit, kidi ja xkajpxjimbetti xkajpx'adøjti midit tø xja'ukajpxti, kidi jade'en m'adøtsnidi sam ja jaa'dyi pøn Dios tkania'widip, pøn winmaadyip ku ja y'øømayidit kyajpxmayidit winets Dios ja myadowidit. ⁸Kidits meets nayide'en m'adi'ich sam ja y'adø'øtstin; pø wā'atsxi Dios Teety ja ne'egi tnijawi pøni ti meets idø'øn mga'ejtxip, pøni ti meets idø'øn mdsøjkpy, wā'ats ja tnija'wiñi yam meets ja xka'amidøynim. ⁹Paty idø'øn yide'en ja Dios x'ajot'atti:

Dios Teety tsajpjōtpit,
kuuyi mets jadu'uk øy wā'ats.

¹⁰Øyts ku xmimiñ ja mgutujk midit mdanitanaapy ja mjaa'y. Yikjatts yā naxwiññ nayide'en kø'ømdsojkingøjxp pøni sa xamidsøky nayide'en sam jap xuiñ tsajpjōtpy.

¹¹Møøkyts øøts icyam ja ngaajyik n'uujkik midit øøts xka'ejtxip.

¹²Maa'kxik øøts ja nga'øy'ajtin ti jaty øø tø nduñ, kumi tø øøts nayide'en nmaa'kxuky pøn øøts xjemdump xedump.

¹³Agidyujk øøts axajtujk øøts, kidi øøts xmajtstu'uty jōts kidi myajada'aky ja miku' yja'.

Pø metsxi ja' mgutujk midit ja mjaa'y mdanitanaapy, mets amuum møk'ajtin, jōts ja øy'ajtin xondaajkin midit

xemikøjxp. Jade'en idø'øn ja yjatt.

¹⁴Pøni mmaa'kxuktip ja jaa'y pøn mjemduujnidip mdeduujnidip, nayide'ents meets ja Dios Teety mmaa'kxukidit pøn jap tsajpjōtpy; ¹⁵kuts pøn xkamaa'kxuktit, ka'ats meets ja Dios Teety mbojkipimaa'kxidit.

Ku ja Jesús tnigajpxy ja amaay'ajtin

¹⁶Jōts ku m'amaay'attit ku ø xkagugayidit xkagu'uugidit, kidi meets jotmay'øøgyim x'ejxnidi, kidi meets ja jade'en xyiknigaxi'iky sam y'adø'øtsti ja win'øø'mbi jaa'dyi; jade'en'ampy ja jade'en ttundi jōts ja ttuk'ejxti øy pøn jaa'y ku ja jade'en y'amaay'atti. Jade'eñi ja tpaatti ja may'ajtin jōts ja ka'ap Dios yja' tpaajtidi. ¹⁷Kuts mee m'amaay'att, nawyoogi nagyaaaxi, puj mween m'aaw, ¹⁸jōts ja jaa'y kidi tnijawidi jōts kudam me m'amaay'aty. Ja Dios Teety ja tu'ugyi tnija'wip, pø ixajpxi mets ja møøt. Øy mets ti xuiñ xkajpxy, ñija'wipts ja wā'ats; nay ja'ats mets ja may'ajtin mmo'ojip.

**Ja kunuu'kxy jujky'ajtin
midit jap tsajpjōtpy**

¹⁹Kidi meñ kidi pikta'aky yā naxwiñ nugo x'abøjktøkidi mā ja'ambi jøø'kxpi tyikudigøy ja pikta'aky, jōts mā maa'tspi kadye'ebyi tyøkidi jōts ja tuki'iyi tyikpidsømguixy ja pikta'aky. ²⁰Ne'egi øbyidsø'ømp jade'en ku xjøp'ijxy'attit jōts xpaattit ja jujky'ajtin midit jap tsajpjōtpy, midit ka'ap mwindigø'xiyidip. ²¹Pøni mā xnajtsjawidi xpaatwā'andi

ja jujky'ajtin, nay japts meets ja mwinmaa'n y'ity.

Ja øy jaj midi ja jaa'y tyikja'gyukip

²²Xjats ja Jesús yjaakwaañ:
—Jade'en idø'on yø mween
n'ukpiktaajkint sam ja jaiin, yø'øts
tyikujajtaajkip tyikudøø'kxaajkip
amuum ja mne'kx mgojpk; kuts
ja mween y'øy'aty, nayide'ents ja
amuum tjagyepy ja ne'kx ja kojpk,
ka'ap ja ttuktuñ ja kya'øybi; ²³kuts
ja mween kya'øyi, nayide'ents
ja tyikjaty ja ne'kx ja kojpk sam
pøn kube'ets kugoots y'ity. Pøni
jamts ja jaj xmøødi jøts kuts ja
xjaaktyimyik'ookni ku ja jade'en
yjaaktyimyajtni sam kyoots'ityin,
ljaaktyimyjinajxpts ja' yam ja tø
yjakoodsimy!

**Ku ka' tuk'ojkyi majtskjøøjp
n'ajot'ajtin jade'en ja Dios
jøts jade'en ja meeñ**

²⁴'Ka' pøn tumbi namajtsk
wyindsøn tmiduñ, ku ja jade'en
ttu'unt, tu'ukts ja pyidsø'ømt pøn
ja wyinjawip, jøts ja yjadu'ukpi ja
tkawinjawit, tu'uk ja t'ømyidu'unt
jøts ja yjadu'ukpi ja tka'ømyidu'unt.
Paty nayide'en ka' pyaat'aty jøts
nmidu'unin ja meeñ ix Yadams Dios
njamidu'unma'andi, tu'ugyi Dios
n'ajot'ajtin.

**Ku ja Dios t'ejx'ity pøn jaty
ja y'u'ngip y'unaj'kip**

²⁵'Ja'agøjxp øts idø'on nwa'añ,
jøts kidi xjotmay'atti pøni ti
dø'on mga'adyip m'uuktip, pøni ti
dø'on mdajuky'attip, ni ja mwet
mnaamy xkajotmay'attit ti dø'on
mnadyaxoxidip. ¿Ti jade'en ja

jujky'ajtin yikpaaty sami kaaky
jii'kxyin? Pø ka'axi. ¿Jøts ja wet
naamy mibaat ja t'uk'amibaat
nayide'en pøni sa dø'on ja ne'kx ja
kojpk yikmøøt'aty? ²⁶Ejxti yø joon,
ejxti yø jiyujk midi kakwidejttip
jam tsajpwemp, ka'axi yø ñe'epti
kyojti, ka'axi pyikta'aky yø
tyikpidø'økti, ka'axi pyikta'aky
yø tpøkjø'økti jøts tpikta'aktit jap
tsa'jxjøtpy; øy yø jade'en yjagatundi,
yikmøødyipts yjii'kxy yø', ja' yø
tmøøpy pøn mee m'ajot'ajttip, ja
Dios Teety pøn jap tsajpjøtpy. iTits
mee mdsow sa ja jiyujk jade'en ja
yja' yikmo'odi! ²⁷¿Pøn kø'ømdsøky
tyimy'uknankyojnip jagujkp
metrin, øy ja mabaat jade'en
tjadyimyjatsøky?

²⁸'¿Jøts tiku xjotmay'atti ja
wet ja xox? Ejxti yø ujts ejxti
yø pijy midi yomp aayjøøjtjy
ujtsjøøjtjy, ka'axi yø pyeetti
kyojti, ka'axi yø ti ttundi; ²⁹jøts
øts idø'on yam wamp, jøts ku
ni ja rey Salomón jade'en ojts
kyanadyaxøxyi ja xyox ti jaty ja
jam wyinaty myøøt'ajtpy, sam yø
ujts sam yø pijy tmidsujkaxi'iky
ja xyox. ³⁰Pøni xyøjxpy tamts
Dios jade'en ja ujts midi ja ix yam
yomp ja aayjøøjtjy ja ujtsjøøjtjy, øy
ja jabom wixøjpk yjayiknitsaañit,
itits mee mdsow sa ja ujts sa
ja pijy jade'en yjaakyikxøxy,
meets kaja'gyukibidi meets
ka'ajot'ajtpidi! ³¹Paty kidi mmaydi
mdajti, jøts kidi mwa'andi: “¿Ti
dø'on ngaa'yim njøø'kxim?
uk ¿ti dø'on n'uujkim? uk ¿ti
dø'on nwet'ajtim nnaamy'ajtim?”
³²Tum yø yjade'embidi pikta'aky
pyawinmaadyip ja jaa'y pøn Dios

yja' tkaja'gyukiyidip; meetsts mjagyajpjp ja Dios Teety midu jap tsajpjøtpty, ja' ja tnija'wip põni ti mee mga'ejtxip. ³³Ja'ats meets jawyeen mjotmay'atp sa xpaattit ja Dios kyutujk midu ja tyanitanaapy yjaa'y, jøts nayide'en ja y'ø'yajtin chuj'ajtin midu yja'ajtpy, mbaatpts meets ja yjade'embu piktā'aky tuki'iyi. ³⁴Paty kidi nugu xjotmay'atti põni ti me'emp kida'akp jabom wixøjkp, jabi kø'ømxi ja ñanky'ejxit ñankñijawiyit ja jabomit'ajtin.

Kidi põn o ti xawindsø'odyi

7 'Kidi põn nugu o ti xapøky'ejxti, jøts Dios nayide'en mgapøky'ejxidit. ²Nayide'en meets Dios ja mdagubatiyit põni sa meets ja mmigu'uk xuñ, nay ja'ats ja yik'awetsp. ³¿Sudso dø'øn ja mmigu'uk pyøky x'ejxpaajtiyi, jøts ja mja' ne'egi xka'ixy kudam ja jawaani mõj? ⁴Jøts, ¿sudso mets idø'øn namyikajxibim xkajpx'øyiwyā'āñ yam mets ja mdsinaā'yin øy xkayikyø'ø? ⁵iMeets win'øø'mbi ataadyi! yik'øyidi jawyeen ja mga'øchinaā'yindi, winetnimts ja mmigu'uk chinaā'yin xkajpx'øyiyidit.

⁶Jøts kidi nugu ajāwi øy põn xmo'odi midu ja Dios yja'ajjp, kidi jade'en xundi sam uk'otigati nugu ajāwi yikmø'ø, ku ja nay ja'ayi m'uktanibidø'jkniyidit, jøts tsojk tatsu'utsa'am m'ukyik'ejxnidit. Jøts kidi nugu ajāwi xukmadowdi Dios kyajpxy põn tkaja'gyukidip, ku ja nugu t'uk'amnixeknidi

t'uktsaachnixeknidi, taxi'iky nugu tjāwidi.

Amidowdi pøktowdi, ixa'adi kugajpxidi øy ma

⁷Amidowdi pøktowdi, jøts Dios mmo'ojidit; ixa'adi põni ti mga'ejtxidip, mdukpaadipts meets Dios ja'; uk ku mgugajpxidit muum, yik'awa'atspts øy põn ja tøjka'aw. ⁸Ti ja kidyimy'ukyikmøøpy põn t'amidoop põn tpøktsoop, pyajtpy ja' põn tigati t'ixaapy; uk ku põn kyajpxwidity kyugajpxi, øy muum yik'awajtsxiyipts ja tøjka'aw ja øy põn.

⁹¿Ti wan meets ja ndejin winaagin põn y'u'nk y'unajk tmøøpy tsaā ku ja t'amidøy tsapkaaky? ¹⁰¿Uk tmø'ø y tsaā'ñ ku ja t'amidøy ajkx tsa'ay? ¹¹Øyts mee mabaat mjagatyimy'øyyaa'y'atti, mjajtipts ku xmo'odit m'u'nk m'unajk midu øy tsuj pidsømp, itits Dios tyungip pø tsajpjøtptyxi ja', myo'opts ja' ja øy'ajtin ja tsuj'ajtin põni põn ja amido'oxiyip!

¹²Jade'en idø'øn xun'ettit, meets idø'øn ja mmigu'uk mwindsø'øgip sam meets ja kø'øm xjatsøky ja nawyindsø'øgi; kumi yø' idø'øn ja Moisés kyutujk ñi'ane'empy, jøts nayide'en wyā'āñ ja kugajpxtyøjk ja ñøktyi.

Ja mutsk tøjka'aw

¹³Jap idø'øn mdøkidit ma ja tøjka'aw kadanaxyim midu mutsk midu xu'uts. Møj ñidøjk'aaw ja', mõj ñiduu' ja' midu nøjkxp jap ayodaajkjøtpty manim idø'øn tuki'iyi wyindigøøgyixy, may ja' põn jap tøjkidip; ¹⁴jøts ja tøjka'aw,

jøts ja tuu' midi nøjxpx jap ma tsinaa'yin xemikøjxp nbaajtindit, mutsk ja' xu'uts ja', niwaani ja iidyi pøn idø'øn ja tøjkidip.

Pøni sa wyimbidsimy øy ti, ja'ats tyikwingaxø'kpx pøni sa ti y'øyi kya'øyi

¹⁵Øyim mnay'ejx'etidit, øyim x'ejxtit ja jaa'y pøn win'øø'ndip, ñadyijyiwy'a'andi jøts ku Dios yja' ja tkajpxidi. Ñadyijyi ja mninijxyidi amyujy tsaachuyujy, ja' y'aawidip yjojtidip ja kubety'ajtin, ja' wyinmaa'ñ'ajttip ja kya'øybi. ¹⁶Ja' meets ja mda'ejxkap pøni ti jaty tyundip, pøni sa jaty y'adø'øtsti; ka'axi uvi tsa'am yikwiduky jam kujp kipkyøjxp, ni iigi tsa'am kyawinaky jam kujp'aagyipkyøjxp. ¹⁷Paty idø'øn ja kipy midi øy, pøni øgyipy ja', nayide'ents tyøøm ja øy tyikpidsimy; midi'its ka'øy, nayide'ents tyøøm ja tyikwingaxi'iky ka'øy. ¹⁸Ka'ap ja øgyipy tyøøm tyikwimbidsimy ka'øy, ni ja ka'øgyipy ka' tyøøm tyikwingaxø'økmi janch øy. ¹⁹Ja kipy midi jaty ja tyøøm ka'øy, jøts kumi nayide'en idø'øn ja kipy kya'øyi, yikpootp ja' jøts ja ñitø'øty jap jønjøtpy. ²⁰Jade'en meets idø'øn ja jaa'y x'ejxkapt, ja' ja tnigajpxp pøni ti jaty tyundip pøni sa jaty y'adø'øtsti.

Ku ka'ap pøn nugo ajawi tyøkit mā Dios ja kyutujk ja naḡwii'ñit jaa'y ttanitani

²¹Pøni pøn jaty øts jade'en nugo xkajpxpatp, jøts nika'ap ja Dios Teety yja' tpaduujniyidi, ja'ats ka' tpaatti ja Dios kyutujk. ²²Ku tpaatt

ja'abi tiempi, ku yja'att ja xøøw jumøjt, may øts ja jaa'y xnøjmidit: “Windsøn'ajtim, windsøn'ajtim, ja'ats øøts tø ngajpxwa'kxy mets ja mja', mets køjxp øøts ja jade'en tø nduñ ku øøts ja miku' tø ngajpxpidsimy jøts øøts jaa'y ja ndukmajtstu'uty, jøts ku øøts ja milagri nayide'en may'ojk tø nduñ.” ²³Kuts ja jaa'y jade'en xnøjmit, winets n'adsø'ot: “Ka'axi mee mā møøt nnay'ijxy'atyi, jiwa'akti ya kidi øts ya xwin'ejxti, ku meets kawine'en tø mgawindiy'aty jøts xundi ja kya'øybi.”

Majtsk jøøjp ja pøch kyojpk

²⁴Pøn ø xmimadoop jøts jade'en ttuñ sa nwa'añ, jade'en idø'øn ja' sam ja jaa'y midi wijy midi tyøjk tkojp tsaagøjxp, tum tsaā ja amuum tyukojpgk'ajtpy. ²⁵Kuts ja tuu myiñ, jøts ja nøgom pyidi'jky, amuum ja nøø'aaw nøøjoojt kyombejty, jøts ja poj jadi'iñi tyikpojwimbetwani ja tøj; jøts ja nigidi kyidaay, kumi tum tsaā ja jap wyinaty amuum kyojpgk'ajtpy. ²⁶Pønts ø xkamimadoop ku ka'ap jade'en ttuñ sa nwa'añ, jade'en idø'øn ja' sam ja jaa'y midi tkaja'gyukip o ti, midi ja tyøjk ojts tkøjy jam pu'jotp. ²⁷Ku ja tuu ojts myiñ, jøts ja nøø'aaw nøøjoojt kyøømy, jøts ja poj jadi'iñi tyikpojwimbetjni ja tøj, ojts ja tøj kyiday. iAdsø'jkibim ja ojts yjanchkujeti!

²⁸Ku dø'øn ja nwindsøn'ajtim Jesús kyajpx'abajtyii'ñ jøts ja jaa'y janchñigyumaap tja'widøø ja ixpøjkin; ²⁹pø jade'enxi ja yik'ixpikyidi sam o pøn møk'ampy kutujk tjagyepy, ka'ap

ja jade'en yik'ixpikyidi sam ja kajpxwejpitøjkti.

**Ku ja Jesús tyiktsøøjky
ja jaa'y pyu'uts**

8 Ku Jesús chøø'n̄ jam kojpkøjxp jøts kyidaajky, may jaa'y ja ojts pyadsøøni. ²Xjats jaa'y ja ojts tu'uk wingon n̄injkyi, møj pu'uts pa'am ja pøjkp, ja'ats idø'on jam ojts n̄agyuxendya'agyi jam nwindson'ajtim Jesús wyingujk, jøts ja tnimaay:

—Teety, mmøøt'ajtpy ja møk'ajtin jøts xyiktso'okt, yiktsokts øts mdsojk'ajtingøjxp.

³Xjats ja ojts ja'ayi tkønixajy, yide'en ja tnimaay:

—Ndsøky'ajtpy øts jøts mdso'okt. Tsokni.

Ja'ayi ja jade'en wyaañ, jøts ja pu'uts pøjkibi jatyi n̄ajxy ja pya'am, jatyi tyaagyijxy ja pyu'uts. ⁴Jøts nwindson'ajtim ja ojts n̄i'mxyi:

—Øyim x'ext, kidi pøn xukmadø; øy ja'ayi xninøjkxt ja teety ja', ja'ayi m'atspaatp jøts ja myøxy ja'ayi xpikta'akt midi ja Moisés ojts tni'ane'emy, jøts ja jaa'y t'ejxtit jøts ku tø mdsø'øky.

**Ku ja Jesús tyiktsøøjky ja
romanit soldadi tyumbi**

⁵Xjats ku ja Jesús kyajtpøjkiyi'n̄ ma ja kajp jam txøøwi Capernaum, jamts ja tu'uk n̄imejni ja romanit jaa'y midi wyinaty tniwindsøn'ajtp nidukupiky ja soldadidi, ja'ats ja møk'ampy nimaajyøø, ⁶yide'en ja wyaañ:

—Teety, ixajp øts tu'uk ndumbi pa'am tmigo'kni ndøjkjøtpy, jadi'iñi tø myujkni xyujkni, yjanchkupijky idø'on ja jap ja jajyi tøøyi.

⁷Winets ja nwindson'ajtim Jesús ja tnimaay:

—Øy øts ja n'atsyiktso'okt.

⁸Jøts ja jaa'y yide'en y'adsowimbijty midi idø'on twindsøn'ajtp nidukupiky ja soldadidi:

—Teety, ka'ap ø xpaat'aty jøts mets mdøkit ndøjkjøtpy; ana'am ja'ayi jøts cho'okt øts ja ndumbi.

⁹Nayide'en øts ane'emy n'ity, nay jats øts ndumbimi midi ø n'ana'amp. Ku øts nidu'ugin nnojmididi, nøjkx, nøjkpts ja jaty; uk nnojmits øts jadu'uk jøts mye'ent, mempts ja jaty; uk nduktunwa'añ øts ja ndumbi øy ti pøn øts jadi'iñi n̄yiktumpy ndøjkjøtpy, tyumpts ja' pøni sa øts ja n'ane'emy.

¹⁰Xjats ku Jesús ja jade'en tmadøø, n̄igyumaap ja tja'wiyi'iñ, jøts ja tnimaay pøn jaty ja jam wyinaty payø'øyiyp:

—Janch øts idø'on nwa'añ, ni Israelit jaa'y øts ya ma jade'en ngapaadynim sam ya'at jaa'y tmøødin ja janchja'win møk'ampy.

¹¹Øts idø'on wamp jøts ku may nayjade'embidi jaa'y øy madsoo choondit, jøts møøt jujky'ajtpi y'ixa'aktit ja Abraham, ja Isaac jøts ja Jacob; yik'ejxti jap ma Dios kyutujk ttanitani ja yjaa'y; ¹²jøts pøn japaat'ajtidip jøts ja yjap'attit ma Dios kyutujk ttanitani ja yjaa'y, yikajxpidsø'ømdipts ja jap jøts n̄jøjkxtit ma kube'ets kugoots, jøts ja jap chabaawidettit y'amdøtskaattit chaachtøtskaattit.

¹³Jøts idø'on ja nwindson'ajtim Jesús tnimaay ja jaa'y midi tniwindsøn'ajtp tukpiky ja soldadidi:

—Nøjxkni mdøjkwindum, jøts sa tō xjanchjawī yiktu'umpts ja jade'en.

Jøts ja tumbi nay jatyi myøkpjiky.

**Ku ja Jesús tyiktsøøjky
ja Pedro tyaakmø'jt**

¹⁴Wīnets ja Jesús ojts ñijkxy Pedro tyøjkwindum, jøts ja jam ojts tpaajti ja tyaakmø'jt, jøts kudam ja møk jømba'am ja jam tmigo'kni. ¹⁵Ojts ja tnixaji kyø'køjxp, jøts jømba'am ja ojts jatyi ñiwa'achiyi; ojts ja jatyi wya'kuki jøts ja nay jatyi wyīndsø'jkidyøjkjidyø.

**Ku ja Jesús tyiktsøøjky
ja maabyamaa'y**

¹⁶Xjats ku kyoodsiyii'ñ, jøts ja nwindson'ajtim Jesús may'ampy ja jaa'y yiktanīmiñ midi ja miku' wyīnaty tō tyatøkiyidi; jøts ja ojts ja'ayi tuk'aawyī tmīgajpxy, ja'ayits ja tyuktapidsøøm ja maamyiku' jøts ja tyikmøkpkøjxy niduki'iyi ja pamaa'y. ¹⁷Jade'en'ampy idø'on ja jade'en tyīmyjaty sa wyīnaty tō tnīgajpxy ja kugajpxy Isaías, ku ja yide'en wyaañ: “Ja' tuki'iyi tmidanaagyøjxp adøm n'ayo'on, nay ja' tmidanaapy adøm ja nbøjkin n'aa'nin.”

**Ja jaa'y midi wyīnaty
tpawidetwamp ja Jesús**

¹⁸Xjats ku ja nwindson'ajtim Jesús ojts t'ixy ku mayjaa'y ja yjanchtamujkniyi, wīnets ja ojts wya'añ jøts ttanaxtit ja nøø jøts ñøjkxtit jam jaduktamajñ. ¹⁹Wīnets tu'uk ja kajpxwejpi myiñ ma ja Jesús jam wyīnaty, jøts ja Jesús ojts yiknøjmi:

—Windsøn, tsoomp øts, nbanøjkxp mets øy madsoo pøni ma me mnijkxy.

²⁰Jøts ja nwindson'ajtim Jesús y'adsøøy, yide'en ja wyaañ:

—Ne'egi jaa ja waajx yjut, ne'egi jaa ja joon pya'an; øtsts, niti ø xka'ejtxi øyik øts idø'on ma n'øøni'int.

²¹Xjats ja jaa'y jadu'uk wyami midi ja wyīnaty pyabøjkpī'ajtpy, yide'en ja ñīmaajyøø:

—Windsøn'ajtim, tnijkxy øts jawyeen ja ndeety t'atsyiknaøkøki.

²²Wīnets ja Jesús y'adsøøy jøts ja wyaañ:

—Møødik øts, majtstu'ut yø oo'kpi, wan ja tyikpidø'økti ja myi'oo'kpi pøn y'anmija'win jajujkyi tō tyik'oo'knidi.

**Ku ja Jesús tyiknajxy ja møk poj
jøts ku ja tyik'amøkiyī'ñ ja mejy**

²³Jøts ja nwindson'ajtim Jesús tyøjkiñaa jam barkijotp møøt ja pyabøjkpitøjk. ²⁴Wīnets ja poj møk'ampy yjantyīmyiñ jam mejyotp, jadi'iñ ja nøø yjanchtojmjø'kni jøts jap barkijøtpy yjanch'ayø'øyini. Maapts ja nwindson'ajtim Jesús wyīnaty. ²⁵Wīnets pyabøjkpitøjk ja ojts yuxyiyi, yide'en ja ojts ñī'mxyiyi:

—iWindsøn'ajtim, ejx øø nnøøjøø'kxni, yiknitsok øøts! iPø nøðøjkiy'adøjtsnampts!

²⁶Jøts ja t'adsøøy yide'en:

—¿Ti mdsø'jkidip ku mdsø'øgidi? iJanch yī'nim meets ja janchja'win xmøø'taty!

Xjats ja tyanaagyukiyī'ñ, jøts ja ojts tnøjmi ja poj jøts wan tnaxy jøts ja mejy kya'uk'adøtsnit; jøts

idø'on ja jadi'liñi myøøñ, nayide'en jotkujk'atyim tyaañ sam idø'on ku ja et kyapøjy. ²⁷ Jøts ñigyumaap ja tyimyja'widøø, nõmdip ja':

—¿Ti pøn jaa'y yø jade'en, mimadoojipaap poj yø', mimadoojipaap mejy yø'?

Ja Gadarit jaa'y pøn wyinaty ja miku' tø tyatøkiyi

²⁸ Xjats ku ja nwindson'ajtim Jesús yja'ljty jaduktamajñ mejy'agø'øm, jamts ñaxwimbidsømdøø Gadara y'etjotpti, winets jaa'y namajtsk pyidsømdøø jam kamsantijotp ma oo'kpi ñaxøkidi, jøts ja ojts tñimendi ja nwindson'ajtim Jesús. Miku' ja wyinaty tø tyatøkiyidi tum jade'en ja namajtskti, janch tyimgyubetyts idø'on ja'adi, ka'ap idø'on ja jam øy pøn tkunaxi jam tuu'am. ²⁹ Jøts ja yjanchabaabinaxwa'aktøø:

—¿Ti øø xanibøjkip, ti tsepxik adøm njagyejpyim, mets Jesús, mets Dios U'nk? ¿Ja' mets ya tø xnimiñ jøts øøts ixyamyi xtyimyik'ayo'ombaawangøjy?

³⁰ Nay jamyits idø'on wingon wyinaty y'ojkwidejtmidi maagyuch; ³¹ winets ja miku' nuu'kxaajkingøjxp t'amidoodøø ja Jesús, yide'en ja tñimaadyøø:

—Pøni xyikpidsømwamp øøts, wants øøts yø' kuch ttatøki.

³² Xjats ja Jesús wyaañ, yide'en ja tñimaay:

—Nøjkxti.

Jøts idø'on ja miku' jade'en pyidsømdøø, ojts tmajststutti ja jaa'y jøts ja maagyuch ja ttøjkidyøø; winets ja kuch niduki'iyi yjanchnabyagunajxidøø

jap jaa'jotpy jøts ñaxkidaktøø jap nõøjotpy, japts ja ñøøjøø'kxkøjxtøø.

³³ Jøts ja jaa'y midi wyinaty kuch'ejxtip, ojts ja kya'akti, janch tsø'jkidip ja', jøts ku ja jam kajpjotp yja'ttøø, jamts ja tuki'iyi tñimadyakøjxtøø sa wyinaty ja jaa'y tø yjatti kyubatti pøn ja miku' wyinaty tø y'uktatøkiyidi. ³⁴ Winets ja jaa'y niduki'iyi cho'ondøø pøn jaty jam wyinaty kajpjotpti, jøts ja ojts ñøjkxti ma ja Jesús jam wyinaty; kuuyits ja ojts t'ejxti, jøts ja tñimaadyøø møk'ampy jøts ja jam tyimbyidsø'ømt ja' y'etjotpti.

Ku ja Jesús tyiktsøøjky ja køxujxpi pakxujxpi

9 Xjats ja Jesús tyøjkiyiñ barkijotp, jøts ja ojts ñijkxy jam jaduktamajñ, ojts ja ñøønaxy jøts ja yja'ljty kyajpkøjxp. ² Jamts jaa'y ja ojts tu'uk yiktaninijkxy midi køxujxp pakxujxp, ki'iy ja jam ojts tyiknøjkxti. Jøts ku dø'on ja nwindson'ajtim Jesús ojts jade'en t'ixy ja jaa'y jøts kudam ja møk'ampy ja janchja'win tjanchmøødidi, jøts ja pamaa'y ja tñimaay:

—Kidi u'nk nugo mdyimyjotmay'øøky; nbojkipimee'kxpy mets.

³ Winets winaaagin ja kajpxwejpitøjk wyinmaadyøø jøts ja wyandøø: “Dios yø jade'en kya'ømyigajpxpy, pø nugo jaa'yxi yø'.” ⁴ Jøts kumi wa'ats ja nwindson'ajtim Jesús ja tñijawi sa jaty ja wyinmaydi, jøts ja tñimaay:

—¿Tigøjxp ku jade'en ka'øwyinmaa'n xjagyapti? ⁵ ¿Ja ti ne'egi jawaani jajtni, kuts yø

pa'amjaa'y nnøjmit: “Nmee'kxpy øts yø mbøky”, uk ku nnøjmit: “Wa'lkuki, pøkmukni yø mmaabajt jøts nøjkxni mdigam”? ⁶Ixyamnim meets inet x'uk'ext mabaat øts idø'on ja møk'ajtin nmøot'aty ya naxwiiñ jøts ø nmaa'kxt ja pøky.

Xjats ja tnimaay ja køxujxpi pakxujxpi:

—Pidø'kni wa'kukiñi, wejtsjø'øk yø mmaabajt jøts mnøjkxni mdigam.

⁷Winets ja pamaa'y jatyi wya'kukiyii'ñ jøts ja ojts ñijkxy jam tyøjkwindum. ⁸Kuts ja mayjaa'y ja ojts jade'en t'ejxti, xjats ja yjanchø'jkiñidi, winets ja tja'myajtsti ja Dios jøts ja tmøja'widøø tkunuu'kxyja'widøø, ja'agøjxp ku ja jade'en t'ejxti jøts kudam ja Dios Teety myøk'ajtin tmøot'ajtti, pø niñugo jaa'yxi ja ttejti.

Ku ja Jesús tpawaay ja Mateo

⁹Xjats ja nwindson'ajtim Jesús jam ojts chøøñ, jøts ja ojts t'ejxpaaty tu'uk ja jaa'y pøn txøow'ajtp Mateo, jam ja wyinaty chøøni ma ja yikugubajtpi y'ixa'akti, jøts idø'on ja tnimaay:

—Mada'ak, møot widetk øts.

Winets ja Mateo tyanaagyukiyii'ñ, jøts ja ojts pyadsøøñiyi.

¹⁰Ku wyinaty ja nwindson'ajtim Jesús jam kyay Mateo tyøjkjotp, winets ja mayjaa'y jam mendøø pøn yikugubajtpi, møot ja'adi pøn ka'øy jaa'y yiktejtjip. Ja'ats idø'on ojts yjam'atti, jøts ja tmøot'ixaktøø jam kaadyaajk windum møot ja Jesús jøts ja pyabøjkpitøjkti. ¹¹Ja'ayi ja fariseotøjk ja ojts jade'en t'ejxti,

xjats ja nwindson'ajtim Jesús pyabøjkpitøjk yik'amidoodøø:

—¿Tigøjxp ku yø mwindsøn tmøotkay yø yikugubajtpitøjkti møot yø kawindiyjaa'dyi?

¹²Ojts ja nwindson'ajtim Jesús ja tmadøy, xjats ja kø'øm tnimaay ja fariseotøjk:

—Pøn møk pøn kasajajtjip, ¿ti ja tyikwa'andit ja tsøøyibi? Ja' ja ttsojktjip pøn pøjkidip. ¹³Kidi ja'ajjip ø tø nnimiñ pøn øy pøn wa'atsti, ja' ø tø nnimiñ pøn pøkyundip jøts ja chinaa'yin tyiktigatstit. Nøjkxti jwa'akti, pamaadyi padajti pøni ti dø'on tyijpy ya'at Dios kyajpxy: “Ja' ø ndsøjkpy jøts xmøot'attit ja pa'ayo'owin ja ayo'ejxin, jøts ne'egi kidi xyik'oockti yø jiyujk yø tsakaa midi jaty myojxtjip.”

Ku ja Jesús yiktiibyijky tigøjxp ku ja kya'ayuu'atti

¹⁴Winets ja Juan Bautista tyumbi myendøø ma ja nwindson'ajtim Jesús jam wyinaty, jøts ja ojts tyiktøwdi, yide'en ja tnimaadyøø:

—¿Tigøjxp ku øø n'amaay'aty møot ja fariseotøjkti, ngakay nga'uuky øøts jøts mets yø mbabøjkpitøjk jaayi yjanchkaydi yjanchjøø'kxti, niwine'en kya'amaay'atti?

¹⁵Xjats ja nwindson'ajtim Jesús y'adsøøy jøts ja tnimaay:

—¿Ma meets jade'en tø x'uknijawi jøts ku tø'øxñigaabyi tø'øxñi'ukpi winet y'amaay'atti winet kyakaydi kya'uukti ku ja jemyaa'y jamni? Abikñimts ja tiempi tyimya'atmit ku ja jemyaa'y wyinaty kya'uk'ejtni ku ja jam wyinaty tø cho'oni, jaanimts idø'on tiy pøn kya'ukaañit

kya'uk'uknit; jaanim idø'øn ja y'lamaay'attit.

¹⁶Ka'axi pøn wyetpach tta'agiyi jemwyet midi tyimyjemñim, ku ja jade'en yiktu'unt jøts kumi mujkpi ja jemwyet jøts ja tjaaktyimgyøø'tsni ja wetpach, jaaktyimyiwenip ja kyøøts'ajtin ja'. ¹⁷Jøts nayide'en ka' y'øyi jøts yikpikta'akt ja vino jap po'dukjøtpy midi namii'kxñim; ku ja jade'en ndu'unint, takøø'tsipts ja po' jøts jade'en nugo wyindigøy, windigøøpy ja po' jøts nayide'en ja vino. Paty ja vino midi namii'kxñim nda'ada'amyin ja jembyo'ak jøts jade'en nimidi kyawindigø'øty.

Ja Jairo ñøøx, jøts ja tø'øxyøjk pøn ja Jesús ja wyet ojts ttojni

¹⁸Íxam idø'øn ja nwindson'ajtim Jesús jade'en wyinaty wya'añ, ku yja'jty tu'uk ja windsøn pøn tñigubajk'ajtip ja israelit jaa'y, jøts ja ojts ñagyuxendya'agiyi ja' wyingujkp, jøts ja ñimaajyøø:

—Tø øts nnøøxu'nk y'øøky tyimy'ixanim; kudsik mets inet ja'ayi mme'ent jøts waani xkønixajt, jujkpyøjk inet ja jadigøjk.

¹⁹Xjats ja nwindson'ajtim Jesús wya'kukiyii'ñ jøts ja ojts tmøødi ja jaa'y møøt ja pyabøjkpitøjk.

²⁰Winets tu'uk ja tø'øxyøjk myiiñ jam nwindson'ajtim Jesús yjixkø'øm jøts wyet pa' ja ojts yiktøñ. Myakmajtsk jumøjtíp idø'øn ja wyinaty tø pyaajtniyi ja taxnaxyi jøts ja jadine'en tmi'ity; ²¹jøts kumi yide'en idø'øn ja wyinmay: “Ja'ayik øts ja wyet inet yø ndojnit jøts øts inet ndso'okt.”

²²Jøts ja nwindson'ajtim Jesús ojts

wya'kjimbity, ojts ja tyimy'ixy ja tø'øxyøjk jøts ja tnimaay:

—Kidi u'nk mdsø'øgi; ja'agøjxp tø mdsø'øky ku ø tø xjanchjawi.

Jøts idø'øn ja nay jatyi myøkpjiky.

²³Kuts ja nwindson'ajtim Jesús yja'jty jam israelit windsøn tyøjkwindum, jøts ojts t'ixy ku ja xuxpi ixapnidi, ja oo'kpi ja yikpidø'økwandip, jøts ja mayjaa'y xem yam yjanchya'axti, ²⁴xjats ja tnimaay:

—Pidsømdi; ka'ap yø kiixyu'nk y'øøgyi, maap yø ja'ayi.

Jøts ja yjanchyiknixjky ku dø'øn ja jade'en wyaañ. ²⁵Kuts ja tyikpidsømgijxy ja mayjaa'y, winets ja tyøjkii'ñ jøts ja ojts kyø'køjxp tmach ja kiixyu'nk, jøts ja nay jatyi pyidi'jky. ²⁶Jøts idø'øn ja jam jade'en øy ma yikni'ja'wiyii'ñ ja kajpxy ja ayuujk midi wyinaty tø tyuñi.

Ku ja Jesús tyikwin'ejxwa'kxy ja winap jaa'y

²⁷Kuts ja nwindson'ajtim Jesús jam chøø'ñ, winets ja winap jaa'y namajtsk tuu'ajy pyadso'oniyi, møk ja yjanchnømdi:

—iRey David me m'ap'ajtip, ayo'ejxk øøts!

²⁸Kuts ja Jesús tyøjkii'ñ jap tøjkjøtpy, winets ja namajtskpi winap jaa'y ñimejni, xjats ja tnimaay jøts ja ttiibyijky:

—¿Mwandip idø'øn amumjoojt jøts ku øts yø yjade'embi xma'aty?

Jøts ja ñømdøø:

—Windsøn'ajtim, wamp øøts idø'øn jade'en.

²⁹Winets ja nwindson'ajtim Jesús ja mimøj twingudo'oniyii'ñ, yide'en ja tnimaay:

—Wan idø'øn jade'en tjaty pøni mabaat mee nayide'en ja mjanchja'win xmøøt'aty.

³⁰Jøts wyeen ja øy tyandøø, ojts ja wyin'ejxpøkti. Jøts ja nwindson'ajtim Jesús ja møkta'aky tnimaay:

—Øyim mnay'ejxidit jøts kidi pøn xuknijawidi.

³¹Jøts ja'ayi ja jap ñibyidsømdøø, ojts ja tnimadyakøxti sa nwindson'ajtim Jesús ja wyinaty tø yikmøkpikyidi, ojts ja tnimadya'akti øy maðsoo wine'enin ja et jam.

Ku ja Jesús tyikajxpiky ja uum jaa'y

³²Kuts ja jam wyinaty wya'kpidsoimdi, winets winaagin ja jaa'y ttanimendi ja nwindson'ajtim Jesús tu'uk uum jaa'y, miku' idø'øn ja wyinaty mi'ejtiyip, ja'ats ja ka'ukyikajpxniyip. ³³Ja'ayits ja nwindson'ajtim Jesús tyikpidsiimy ja miku', jøts ja uum jaa'y jatyí jadigojk y'awijy. Jøts idø'øn ja mayjaa'y ñigyumaap yjajtøø, yide'en ja wyandøø:

—Ka'anim ya Israel pøn jade'en t'ijxñim sam ixyam yik'ijxyin.

³⁴Ja fariseotøjkti yide'en ja wyamidi:

—Jade'en'ampy yø jaa'y tyikpidsimy yø miku' ku yø nayi' wyindsøn myøk'ajtin tyiktuujniyi.

Ku ja Jesús t'ayo'ijxy ja mayjaa'y

³⁵Widejtp idø'øn ja nwindson'ajtim Jesús øy maðsoo wan tkamjotpi wan tkajpjotpi, jøts ja yik'ixpiky ma jaty ja tpaaty ja tsaptøjk kajp kajp. Ja Dios y'øgyajpxy y'ømyadya'aky

ja kyajpxwa'kxip sa ttanitanit ja yjaa'y, jøts ja tyiknaxy øy ti pa'am, øy ti pøjkin aa'nin. ³⁶Ku ja ojts t'ixy ja mayjaa'y, jøts ja ojts t'ayo'ixy ku ja tsaach'ijxyimdi, janchjotmay'oo'ktip ja', nugo ja jadi'iñi myondi tyukti, jade'en ja yjawi yjajtnidi sam borreek ñi'ejxpi kya'ejtxiyidi. ³⁷Xjats ja tnimaay ja pyabøjkpitøjk:

—Janch øts idø'øn nwa'añ, ku ja jaa'y may pøn tnijawiwiyandip ja Dios yja', jats ka'ejtip pøn ttukmadowidip. ³⁸Paty x'amido'odit ja Dios Teety jøts ja tyumbi ttanigaxt ja'abi jaa'y.

Ku ja Jesús twiwijch nimakmajtsk pøn wyinaty kyudanaabyi'atwampy

10 Xjats ja nwindson'ajtim Jesús tyaxmujky ja pyabøjkpitøjk midi nimakmajtskti, jøts myøk'ajtin ja ojts tmø'øy, ja'ats ja ttuktabidsø'ømdit ja miku' jøts ja tyikmøkpøktit pøn øy tigati pa'am pøjkidip.

²Yide'en idø'øn ja nimakmajtskpi pabøjkpitøjk ja xyøøwdi: tu'uk Simón txøøwi, nayi yiktejp ja Pedro, jøts ja y'uch txøøwi Andrés; Jacobo møøt ja' y'uchmi midi txøøw'ajtp Juan, ja Zebedeo y'una'jk; ³Felipe, Bartolomé, Tomás, jøts Mateo ja yikugubajtpi; jøts ja Alfeo myajnk pøn txøøw'ajtp Jacobo; jøts Lebeo pøn nayi yiktejp Tadeo; ⁴jøts jadu'uk Simón cananista; jøts ja Judas Iscariote pøn tnankmyajtsip ja nwindson'ajtim Jesús.

Ku ja Jesús tkexy ja pyabøjkpitøjk kajpxwa'kxpi

⁵Yide'en ja nwindson'ajtim Jesús t'ane'emy ja ñimakmajtskpi pabøjkpitøjk ku ja ojts tkajxtsøø'ñ:

—Kidi jam etjotp mnøjkxti ma chøonidi pøn ka'israelit jaa'dyi, ka'abaat mnøjkxtit ma jaty ja kajp jam Samaria; ⁶ja'ayi mee mninøjkxp midi ya Israelit naxjøøjty, ja' idø'on ejtnidip sam ja borreek tyigøydi. ⁷Nøjkx xkajpxwa'kxti jøts ku Dios kyutujk wyingøñ midi ja tyanitanaapy yjaa'y. ⁸Yiktso'okti pøn pøjkip ja møk pu'uts pa'am, jøts pøn tigati jajtidi, yikjujkyøkti ja oo'kpidi, jøts kajpxpidsømdi ja miku' jøts tmajtstu'utt ja jaa'y. Meets idø'on yø yjade'embi møk'ajtin tø mniyikmø'øy; nayide'ents xyiktunkpaattit sam tø myikmo'odi.

⁹Kidi ti meen' xkondi, ni oori, ni plati, ni cobre, ¹⁰ni pejnbaat xkawetstit. Mnimdajk niti xkako'ondit, tu'ugyi mwet xminøjkxtit midi ixja mwet'ajttip; tumbixi mnøjkxti, mgaabyaatp meets.

¹¹Ku øy ma mja'attit wan tkamjotpi wan tkajpjotpi, jamts x'ixa'adit tu'uk ja jaa'y midi nijawi, midi tsojpk ja Dios yja', ja' tyøjkjotp mja'da'aktit kunim mdsoondit jam kajpjotp, winetnimts jam mbidsø'ømdit. ¹²Ku mdøkidit tøjkjotpy, kajpxpoo'kxti ja jaa'y. ¹³Pøni m'adsojidip ja jaa'y, øy'ajtp; kuts ja ka' t'adsojimbity, majtstu'uttits ja'. ¹⁴Jøts ku pøn mgagupøkidit, uk ka' paat tmadowa'andi pøni sa me mjawa'añ, pidsømdits jam ja'abi tøjkjotp uk ja'abi kajp. Winapti ja pu'ux midi jam mdekyøjxp, jøts jade'eñi xuk'ejxtit jøts ku jade'eñi tø mnañiwa'achidi. ¹⁵Øts idø'on wamp ku wyinaty yja'aty

ja tiidyu'unin, ne'egi kajaa yø yjade'embi jaa'y ja ayo'on tyimbyaattit, jøts nigidi jade'en y'ayo'ombaattit ne'egi ja kawindi y jaa'dyi pøn jam tsinaadyøø jam Sodoma jøts jam Gomorra.

Ku ja yiknigajpxy jøts ku ja pabøjkpitøjk yikmatswa'andit

¹⁶i'Øyim xmado'odit jøts xnijawidit jøts ku meets jam nguexy ma ka'ap nugo ajawi øy pøn tyøki! Mjadyimñay'ejx'etidip, yikxonim mnañiwijy'atidit, kidi øy ti xtsepøkti, yujy kø'øm mnabyikta'agidit. ¹⁷Øyim x'ejxtit, øyxi dø'on jaa'y mgøyakidit ma kudunktøjk jamdi, jøts myikwinwoptit myikjøpwoptit jam tsaptøjkjotp. ¹⁸Myiknøjkxi paat meets ja jaa'y jam ma jaty ja møj windsøn yikutukti, ja'agøjxp ku øts nja' xpabøjkidi; jats idø'on ja ñibidsømit jøts meets ja xukmado'ot pøni sa øts idø'on ja n'ixpøjkin, ja'abaat meets xukmado'odit pøn ka'israelit jaa'dyi. ¹⁹Kuts myikøyaktit jam kudunk wyindumdi, kidi xkumayjawidi, kidi meets ja xpamaañi xpadajni pøni ti dø'on jam mgajpxtip, uk pøni sa dø'on jam mwa'andit; ja'ayi ja y'ukja'att pøni juuni dø'on mgajpxtit, nagyø'ømts Dios mmo'ojidit ja ayuujk pøni sa dø'on mwa'andit. ²⁰Kidi meedsipxi ja mmiwinmaa'nbyaatp ku mee mgajpxt, pø ja Dios Teetyxi y'Espiritu Santo myikajpxidip.

²¹Jade'en nøjkx jaty kyubety pøni pøn øts nja' wyinaty xkupøjkiyip, jøts ja myigu'uk paat ja tyamidsepøkit jøts ja tñankyik'oogit, jøts ja

u'nkteety jøts ja u'nktaak nayide'en ttumidit ja y'una'jk nay ja'agøjxp ku øts nja' janchpabøjkidi nidu'ugin; jøts ja u'nk una'jk nayide'ents ttumidit ja tyeety tyaak, tyik'ookit paat ja'adi. ²²May jaa'y mee mmi'akiyip mmijotma'adiyip ja'agøjxp ku meets nja' xpabøjkiyi; pønts tmidanaapy øy wine'en paat, ja yjade'embijaa'yts idø'on nitso'ok'atp. ²³Ku myiktabawidetit ja kipy ja tsaä, kaknøjxtits ma kajp jam jadu'uk; øts idø'on wamp, jøts ku øts wyinaty jaween tø nmeni yamnim meets ja kajp xka'ayø'øy'abidsømdi midi jaty ja israelit jaa'y kyajp'ajttip.

²⁴'Ka' pøn ixpøjkpi tjaaktyimyjinaxy ja mya'estri, jøts ni ja tumbi tkajinaxy ja wyindsøn. ²⁵Tyajotkujk'attip idø'on ja ixpøjkpi, janch møj idø'on ja wyinaty ku yja'attit jade'en sam ja mya'estri, jøts ja tumbi sam ja wyindsøn. Pøni miku'dam ø nyiktijy ku mee nniwindsøn'aty, ðtits meets mdsow, ti meets jade'en mjaakayiktejp?

Ja' midi yiktsø'øgip

²⁶'Paty ka' pøn xtsø'øgidit. Ka'axi ti kyanigaxi'iky øy pøn ti tjadyimy'ama'atsk'aty, ka'ats ja kyayiknijawi øy pøn ti tjadyimyjayu'uch'ity. ²⁷Pøni ti mee nda'agajpxip, tukmadowdits meets ja jaa'y ja'; nigajpxtits ja yikxon pøni ma x'a'ejxidi myikmadowdi ømyadsowi. ²⁸Kidi yikjaa'y'oo'kpi xtsø'øgidi, pø ka'axi anmija'win ja tjadyimyik'ookti; ja Dios ja' idø'on tiy ne'egi mdsø'øgidip, pø ja'axi møk'ajtin tjagyajp jøts ja jaa'y tyikwindigøy møøt ja y'anmija'win jap ayodaajkjøtpy.

²⁹'O dø'on ja joon mabaat kyidyimchobaaty, nayide'en idø'on ja Dios Teety ja t'ejx'ity. Ni tu'ugin ja kyawindigøy pøni ka'ap ja kø'øm tyikutuky. ³⁰Tu'uk tu'uk meets mwaay machøy y'ity. ³¹Kidi mdsø'øgidi, ne'egi jawaani jinaxy mee mni'bayø'øyi, ðti ti meets mdsow, ti sa ja mayjoon chobaaty?

Pøn tmøjpiktaktip ja Jesucristo jam mayjaa'y agujkp

³²'Pøn jaty ø xpukajpxip, pøn wamp mayjaa'yjøjty jøts ku øts ja xpabiky, nayide'ents øts ja møk nnitanit jam Dios Teety wyingujkp pøn jap tsajpjøtpy. ³³Pønts ø xkabukajpxip, pøn wamp mayjaa'yjøjty jøts ku øts ja ka' xpabiky, nayide'ents øts ja niwine'enin nga'ejxjimbett, niwine'enin nganitanit jam Dios Teety wyingujkp.

Jesús køjxp ja jaa'y ñawya'kxyidi

³⁴'Kidi mee mwani jøts ku øts jaa'y kuwani xtyimyjatytajotkujk'attit, pø may idø'on ja nøjkk kyanachokidit øts køjxp. ³⁵Jade'en ja tpatni jøts jaa'y ja y'u'nk y'una'jk y'ukmidsepøjkniyt, ja u'nk ja xa'kxy ja u'nk ja nøøx ñamyatsidit; ³⁶tukmigu'uk ja jade'en y'uknamyidsepøjkniyidit.

³⁷'Pøn tyeety tyaak jawaani tyikmøjtøjkpi sam ø ka'ap xmøjpikta'agyin, ka'ap øts ja mibaat nja'aty; jøts nayide'en pøn y'u'nk y'una'jk jawaani tyikmøjtøjkpi jøts nigidi ka'ap øts, nayide'en øts ja ka'ap mibaat nja'biky; ³⁸jøts pøn ø xkagu'ayo'ombaadiwyamp ku

jaa'y yik'ookwa'anit, jøts øts ja nja' jade'en xkatunwajni, ka'ats øts ja mibaat nja'bøkt. ³⁹Pøn kasajatyim nay'ejxip, pøn nabya'ayojip, ka'ap ja mibaat ja nitso'ok'ajtin tpaaty; pønts kanabya'ayojip wan tjaty sa yjaty øts køjxp, ja'ats idø'øn tpaatp ja nitso'ok'ajtin.

Ja may'ajt

⁴⁰Ja jaa'y pøni pøn mgupøjkidip, øts idø'øn ja wyinaty jade'en xkupøjktip; jøts pøn øts jade'en xkupøjkip, ja'ats ja nayide'en kyupijky pøn ø kxajxp. ⁴¹Pøni pøn tkajpxkyupøjkip ja Dios kyugajpxy, jøts kumi Dios ja kajxip, nayide'en ja jaa'y yikmay'att sam ja Dios kyugajpxy yikmay'atyin; jøts pøn tkajpxkyupøjkip ja øyjaa'y ja'agøjxp ku y'øyjaa'y'aty, nayide'en ja yikmay'att sam ja øyjaa'y yikmay'atyin. ⁴²Jøts pøn ø xmøøjyip ja n'u'nk n'una'jk øy tukvasin ja tsujxk nøø jøts kumi øts ja nja'ajtpy, jøts janch øts idø'øn nwa'añ ku ja nayide'en yikmay'att.

Ja jaa'dyi pøn ja Juan Bautista ojts tkexy

11 Xjats ku nwindsøn'ajtim Jesús tta'ana'am'abajtyii'ñ ja nimakmajtskpi pabøjkpitøjk, winets ja ojts chøøn, jøts ja ñijxxy yik'ixpøjkpi kajpxwa'kxpi mā jaty ja kajp jam ja'abi etjotp.

²Jøts ja Juan Bautista, ku ja jam wyinaty puxøjkjotp, jøts ja tñija'wiyii'ñ ti jaty wyinaty tyump ja Cristo ja yiknitsokpi, winets ja tkejxy namajtsk ja pyabøjkpi jøts ja t'ats'ejxtit ja nwindsøn'ajtim Jesús, ³jøts ja t'atsyiktø'øditi yide'en:

—¿Mjanchjacristo mets idø'øn, ja yiknitsokpi midi tijy menwamp, uk njøp'ejxp øøts idø'øn jadu'ukpi?

⁴Xjats ja nwindsøn'ajtim Jesús y'adsojimbijty:

—Nøjkxti jøts jade'en xukmado'odit ja Juan sa jaty ti jaty m'ejxtip mñija'widip.

⁵Tamimadya'akti sa winap jaa'y wyin'ejxwa'kxti, sa pakma'at jaa'y yø'øyjø'økti, sa yø pu'uts pøjkibi cho'okti tuki'iyi, sa nat jaa'y myadoobøkti, sa oo'kpi yujkyøkti, jøts sa ayooobi jaa'y ja Dios kyajpxy yiktukmadowdi. ⁶Nekim ja'adi pøn tu'ugyi ja janchja'win tmøøt'ajttip, ka'ap winguwopi jøpkuwopi tmijattit ku ø xjanchjawidi.

⁷Ixanim idø'øn ja wyinaty tyimchoondi ja Juan Bautista yjaa'y midi ja pyabøjkpi'ajtpy, ku ja nwindsøn'ajtim Jesús tñimadyaktøjkii'ñ ja Juan, yide'en ja tñimaay ja mayjaa'y:

—¿Ti ojts x'ejxti jam abak etjotp ku jam ojts mnøjkxti? ¿Ojts meets jam yjawi x'ixy tu'uk ja jaa'y midi jade'en jajtp sam kapy pyojimbity pyoj'adijy? Pø ka'axi, pø tu'ugyixi ja tmi'lity ja wyinmaa'ñ. ⁸¿Tits idø'øn ojts x'ats'ejxti? ¿Uk ojts x'ejxti tu'uk ja jaa'y midi janchweti janchnaamyi, midi janch tsuj ja wyet tø tyikpety? Pø wa'atsxi xnijawidi pøn jade'en naxyojxidip jøts ku ja jam ñachøkyidi mā ja windsøndøjk jam chøønidi. ⁹¿Tits inkwan idø'øn mjantyim'ats'ejxtøø? ¿Tu'uk ja Dios kyugajpxy? Janch ja'ats idø'øn pøn jawaani tjaaktyimyøj, nigidibaat ja yjadu'ukpi jade'endi. ¹⁰Ja Juan idø'øn jade'en yiknigajpx ku wya'añ Dios kyajpxy yide'en:

Ngajxjawyenip øts, u'nk, ja
ngugajpxy tu'uk,
jøts ja jaa'y ja wyinmaa'ñ ja
tyiktøøjit tyiktuudaajkit, jøts
mets ja m'ixpøjkin yikjöp'ext.

¹¹Tyiiby i øts idø'on nmadya'aky,
jøts ku ka'ap jade'en pøn
myajada'akñim Dios kyugajpxy
sam ja Juan Bautista; pøni pønts
øts nja' xpaduujnip jøts ku tyøki ma
øts ngutujk ttanitanit ja jaa'y, ja'ats
ne'egi yikmøjpiktaktip jøts nika'ap
ja Juan Bautista.

¹²Jaayip ja Dios kyutujk
cheptak'okwani ku yø Juan
Bautista myiñ jøts ixymbaatnim
kyakixy kyanaxy. Aguwani ja
tjadyimyjamimajada'akwa'a
ndi pøn nadya'aja'wiyidip ja
yjotmøk'ajtindi. ¹³Pøn ja Dios
kyutujk yjawi tka'uknigajpxip,
ni'ljtyi ja tnigajpxti pøn Dios
kugajpxy'ajtidip, jøts nayide'en
ja Moisés kyutujk tyikwa'añ jøts
jaabaatnim ja tø yikni'amøn ku ja
Juan Bautista yam tø myiñ; ¹⁴jøts
pøni mjantyimyjanchjawiwiyandip,
ja Juan idø'on ja' pøn yiknigajpxp
jøts ku mye'ent jadigojk ja Dios
kyugajpxy midi txøow'ajtp Elías.
¹⁵Pøni pøn yikxon tnmadoop,
wants tjä'gyuki.

¹⁶Jade'en meets mdami'ejxi sam
ja mutskuna'jk muum y'adø'øtsti
jam maayjotp, ku ja myi'unaj'jk
nisudso'ampy tkagupøjkjyidi ja
kyuyajtin midi ja yja' tšøjky
yjaguyatwampy, jade'en ja
yiknimaadyi: ¹⁷“Tø øø njaxu'uxy,
ka'ats m'atswa'andi; tø øøts ja
cancion jotmay'øøgyim nja'øømi,
ni jade'ents tø mgaya'axti.” ¹⁸Tøxi
yø Juan myiñ jøts ka' yø kyay

jøts ka' yø y'uuky, jøts mwa'andi
jøts ku miku' yø myøøt'ajtpy.

¹⁹Xjats ø tø njamemi, kaapy ukpts
øts, jøts mwamidi jøts ku øts
janchkaxim ngay n'uuky, jøts ku
øts ja møøt nnamyayi pøn yiktejtjip
jantyimbyojkpitumbijaa'dyi,
jøts nayide'en møøt ja
yikugubajtpitøjkti. Pøni pønts ja
Dios yja' tkupøjkjip, ja'ats tjä'gyukjip
sam ja Dios yja' tšøkyin.

Ja kajp midi kamadoodip

²⁰Xjats ja nwindson'ajtim
Jesús ttamigajpxkijxy ja kajp
ma jaty ja wyinaty tø ttuñ ja
milagri'ajtin, ku dø'on ja jaa'y jam
ka' tyimyiktigatstinin ja chinaa'yin.
Yide'en idø'on ja wyaañ:

²¹—iMjanch'ayøøy meets,
Corazingit jaa'dyi! iMjanch'ayøøy
meets Betsaidit jaa'dyi! Ku
jeexyip ja milagri'ajtin tyuñi
jam Tiro jøts jam Sidón midi
meets ya tø myiktu'unxi, ku
ja jeexyip jam yiktuujnidi ja
milagri'ajtin, windi'ixyip ja jeexyip
tyiktigajtsnidi ja chinaa'yindi, ku
ja pyøky jeexyip tyimchaachjawidi.
²²Øtsts yam wamp jøts ku nøjxk
ja tiidyu'unin ñaxy, mgu'ayowip
meets ja jinaxy, nika'ap ja ne'egi
jade'en y'ayo'odit pøn tsinaadyip
jam Tiro jøts Sidón. ²³Jøts meets
Capernaumit jaa'dyi, ¿ma mee xijy
mnøjkxti tsajpjøtpy? Pø japxi meets
ayodaajkjøtpy mnøjkxtit. Ku jeexyip
ja milagri'ajtin yiktuñ jam Sodoma
midi meets ya tø myiktu'unxi,
ne'egi nay jaa ja kajp jeexyip,
ka'ap ja jeexyip sa yjaty. ²⁴Øtsts
idø'on tyimwyamp ku wyinaty ja
tiidyu'unin ñaxy, ne'egi yikxon mee

ne'egi mjaaktyimy'ayo'onbaatt, jøts nigidi jade'en pøn jaty tsinaadyøø jam Sodoma.

Ya mendi jøts mboo'kxtit

²⁵Xjats ja nwindson'ajtim Jesús yjaakwaañ:

—Dios Teety tsajpjotpit, yikjujky'ajtpi ya naxwiiñ, nmøja'wip mets ngunuu'kxyja'wip mets, ja'agøjxp ku tø xamidsøky o pøn ja mnitsoojkin jøts yø wijy jaa'y ja tø tkaja'gyukidi kø'øm, ne'egi tøts ja kuk'ixy xuknijawi pøn idø'øn ka'ejxiimidi. ²⁶Jade'ents Teety tø xuiñ sa kø'øm xamidsøky øy pøn.

²⁷Xjats ja Jesús tnimaay ja mayjaa'y:

—Tum ja' øts ndeety xuktump midi ja kø'øm tyunwampy. Ka'ap øts pøn jade'en xnijawi sam øts ndeety kø'øm xnijawi; nika'ats øts ndeety pøn wa'ats ñijawiyi sam øts ja kø'øm ndyimñijawi, jøts pøni pøn øts ja nduknijawiywampy, ja'ats tnijawidip ja Dios Teety.

²⁸Øts idø'øn xnime'endip pøn jaty agøjxtip jotkøjxtip, pøn jaty ø xku'ayo'ombaaajtidip, øts mee nyikpoo'kxp. ²⁹Kupøjkidik øts ja n'ixpøjkin jøts mwinmaa'nbyaattit jade'en sa meets tø ndaniwinmayi, yujy øts winmaa'ñ njagyepy; pyaatpts meets ja m'anmija'win ja øy'ajtin ja kunuu'kx'ajtin. ³⁰Yø ixpøjkin midi meets yam nmøøpy, ka'ap yø chepi, jajtni yø', ja'ayi xka'ixmatsttit.

Ku ja Jesús ttøjtøø ja ariin yam poo'kxin xøøw

12

Tuu'yø'øpy ja nwindson'ajtim Jesús

wyinaty, poo'kxin xøøwts idø'øn, jøts ja jam wyinaty ñaxti ma kam jam. Janch yuu'oo'kktipts ja pyabøjkpitøjk jøts ja ariin uun ja ttøjpinaxwa'ktøø, jøts ja pyajk ja tjøø'kxiyidi. ²Xjats kuts ja fariseotøjk ja jade'en t'ejxtøø, winets ja ttamajstøø ja nwindson'ajtim Jesús:

—Ejx yø mbabøjkpitøjk jade'en y'adø'øtsti, jøts ka'ats pyaat'aty jøts yø jade'en y'adø'øtsttit ku poo'kxin xøøw.

³Xjats ja yide'en yiknimaadyøø:

—¿Ti ka'aním meets ja Dios kyajpxy x'ixy midi tnigajpxp sa ja David tuk'ojk tmøøt'adiijch ja myigu'uk, ku yuu ja wyinaty yik'ookwa'aníyidi? ⁴Tsaptøjkjøtpyxi ja ojts tyøki, japts ja ojts tkay ja kunuu'kxy chapkaaky midi ja Dios yiktamiyoxp, midi ja ka'ap pyaat'aty jøts ja tka'aty, uk jøts ja ttuka'aty ja myigu'uk, ja'ayi ja paat'ajtidip pøn teety'ajtip. ⁵¿Jøts nigidibaatnim meets ja kutujk x'ejxni midi ja Moisés yjaay, midi wamp jøts ku teetyøjk ka' pyoo'kxti jap tsaptøjkjøtpy ku poo'kxin xøøw, jøts nika'ats ja pyøkyi?

⁶Øts wamp jøts ku ja jadu'uk jawaani mõj, nika'ap tsaptøjk yja' jade'en. ⁷Ka' meets yø xnimadøy pøni sa dø'øn yø tjatijy ya'at Dios kyajpxy ku ja Dios Teety wyaañ: “Ja' ø ndsøjkpy jøts xmøøt'attit ja pa'ayo'owin ja ayo'ejxin, jøts ne'egi kidi xyik'ookti yø jiyujk yø tsakaa midi jaty myojxtip.” Kuk y'ijty xja'gyukidit, ka'abik mmigu'uk y'ijty xpøky'ejxtit øy ja ti pøky tjagatundi. ⁸Ngudanaapy øts ja naxwii'ñit jaa'y jøts øts wamp ti

paat'ajtip kapaat'ajtip yiktu'unt ku
poo'kxin xøøw.

Ja jaa'y midi ja kyø' jadi'iñi tøtsnip

⁹Xjats ja nwindson'ajtim Jesús
jam chøø'n jøts ja ojts ñijkxy,
tyøjkiyii'n jam tsaptøjkjotp ¹⁰ma
wyinaty jam tu'uk ja jaa'y midi ja
kyø' jadi'iñi tøtsnip tuktamajñ; jøts
kumi øy idø'on ja tyimy'ixa'adi
ti ja yjadyimy'uuktani'øønidiþ
ja nwindson'ajtim Jesús, jøts ja
tyiktøødøø t'amidoodøø ñadyijyi:
—¿Kutujk yø' ku pamaa'y jaa'y
nyiktsojkin ku poo'kxin xøøw, u ka'?

¹¹Jøts ja nwindson'ajtim Jesús ja
ojts t'adsø, yide'en ja tnimaay:

—¿Wan meets ja mborreek
ndejin jadi'iñi xmajtstu'tutt ku ja
wyinaty tø kyunaxy jap jutjøtpy
yam poo'kxin xøøw? Pø kuwanixi
ja xninøjkxtit jøts ja x'atsjuuttit.

¹²¿Ti sats ja jiyujk jade'en
yjaakyikjotmay'aty, jøts ja jaa'y
jadi'iñi yikmajtstu'tutt? iPø ka'axi,
pø jaa'lyxi ja! Paat'ajtip n'ødyu'unin
øy pøn ku poo'kxin xøøw.

¹³Xjats ja yiknimaay midi ja kyø'
wyinaty tøtsp:

—Xajtøw.

Jøts ku dø'on ja ojts xyajtiy,
tyimyøkpøjk ja kyø' ja', nayide'en
ja tyimya'wiyii'n sam ja
yjadu'ukpi kø' midi møk. ¹⁴Winets
ja fariseotøjk wya'kpidømdøø,
jøts ja tkajpxy'ajtpinibøjkidøø
sudsø ja tjadyimy'ukyik'oooktit ja
nwindson'ajtim Jesús.

**Ku ja Dios kyugajpxy Isaías tnigajpxy
sə ja Jesús jyatwa'añ kyubatwa'añ**

¹⁵Kuts ja nwindson'ajtim Jesús
ja tnija'wiyii'n, winets ja jam

ojts cho'oni jøts mayjaa'y ja ojts
pyadsøøñi. Yikmøkpøjkijpxy
idø'on ja pamaa'y ja', ¹⁶jøts ja
yixxon ttukmadø yøts ja ka'ap
ñimadya'agidit pøni pøn idø'on
ja'. ¹⁷Jade'en'ampy idø'on ja
jade'en yjaty, jøts ja jade'en ka'pxy
tyimyjatt sə wyaañ Dios kyugajpxy
midi Isaías'ajtp, ku ja yide'en
wyaañ:

¹⁸Yø' øts idø'on tø n'a'ejxi, øts yø'
ndumbi,

yø' ø ndsøjkpy jøts yø' ø
ndajotkujk'ajtpy.

Nmo'op øts yø' ja nmøk'ajtin ja
n'Espíritu Santo,

jøts øts yø xnigajpxit ja
ndiy'ajtin o magajp.

¹⁹Ka'ap yø cheekt, ka'ap yø
wyopt, ka'ap yø ya'axt
yjokt, niduk'aawin yø
kyayikmado'ot ja y'aaw
y'ayuujk ja nøø'ajy tuu'ajy.

²⁰Ka'ap yø øy pøn nugo
tyimdy'a'oo'kpety,
ka'ap yø nugo tukmajada'ak
tyimyajada'aky øy pøn
mabaat tyimyjatundigøy,
kunim yø yixxon tpikta'akt ja
kyutujk ja tyiy'ajtin.

²¹Jøts yø ødyimbyøngajpi y'ajot'attit.

**Ku ja Jesús yiknimaay jøts ku
miku' myøk'ajtin ja tyiktuujni**

²²Xjats ja nwindson'ajtim Jesús
ojts yiktaninijkxy tu'uk ja jaa'y
midi winap midi uum, jøts tø
miku' ja wyinaty tyatøkiyi. Ojts
ja tyikmøkpøjkxy jøts ja jaa'y
wyin'ejxwa'kxy jøts ja y'awijy
jadigojk. ²³Jøts idø'on ja jaa'y ja
ñigyumaap tyimya'widøø, yide'en
ja ojts wya'andi:

—¿Ti ya'at ndejin, ja rey David y'lapip?

²⁴Xjats ja fariseotøjkti ja'ayi ja ojts jade'en tniymadowdi, xjats ja wyandøø:

—Jade'en'ampy ya'at jaa'y tyikpidsimy yø miku' kumi ja møj miku' myøk'ajtin yø yiktuujnip, jøts yø ttuktabidsimy ja myimiku', yø'øts yø wyindsøn'ajtip.

²⁵Wa'ats ja nwindson'ajtim Jesús ja tnijawí sa jaty ja wyinaty wyinmaydi, jøts ja tnimaay:

—Nimidi'ibi kutujk kø'omyi ñamyidsep'atyí, kuts ja cheptundi ja xem yam jadi'iñits ja ñankyudigøyi; u ku kajp u ku jaa'y tukmigu'uk ñamyidsepikyidi jøts ñawya'kxyidi, ka'ap ja yikjøp'ijxy'aty jøts ja jeky ñankchøøniyidit. ²⁶Jøts nayide'en yjaty ku ja møj miku' tyikpidsimy ja myimiku', tøts idø'on ñamyayi ñawya'kxniyi; ¿sudso'ampyts ja jade'en y'ett ja myøk'ajtin? ²⁷Pø jade'enxi mee mwa'añ jøts ku øts jade'en'ampy ja miku' nyikpidsimy ku øts ja møj miku' myøk'ajtin nyiktuujniyi; pøni janch jade'ents, çpønts meets ja mmigu'uk ja myøk'ajtin yiktuujnip ku ja miku' ja nayide'en tyikpidsømdi? Ja'axi mee mni'øø'niyidip jøts ku nugo jade'en nugo mjadyimgyajpxigøydi. ²⁸Kuts øts, jade'en'ampy øts ja miku' nyikpidsimy ku øts ja Dios myøk'ajtin nyiktuujniyi, jade'ents meets idø'on yø xja'gyukit jøts ku Dios ja kyutujk tø mdanija'adyidi midi ja tyanitanaapy yjaa'y.

²⁹¿Pønts øy nugo tyimy'uknidøjkkip ja jaa'y jap tyøjkjøtpy midi janch kamaabyim,

ø y ja pøn tyimyjapøjkxiwyajni ja pyikta'aky? Jawyeenxi ja yikøwøønt yikpakwøønt, winetnimts ja yikpøjkjøxit ja pyikta'aky, pø tøxi øts nayide'en ja miku' yja' nmimajada'aky.

³⁰Pøn ø xkabudøjkkip, ja' øts idø'on xmidsepwamp; jøts ku øts pøn ti møøt njapøk mukwa'añ, jøts ja jinaxy tpøkwa'kxy.

³¹Paty meets idø'on nnøjmi, jøts ku øy tyimyjapøni yikmaa'kxkøjxp ja' pyøky, pøni ti jaty pøn tyumpy kyajpxy; kuts pøn tka'uk'ømyigajpxt ja Espíritu Santo, niwindem ja mibaat kyayikpojkpimee'kxy. ³²Jøts øy øts pøn xjaga'ømyigajpxy, jaakyikpojkpimaa'kxp ja'; jøts ja' pøn tka'ømyigajpxp ja Espíritu Santo, ka'ap ja mibaat yikpojkpimee'kxy ya naxwiñ, jøts øy tyimyjamadsolji.

Pøni sa wyimbidsimy øy ti, ja'ats tyiknigaxø'kp pøni sa ti y'øyi kya'øyi

³³'Ku kipy y'øyi, nayide'en ja øy tyøøm tyikwingaxi'iky; jøts midi ka'øy, nayide'ents tyøøm ja tyikwingaxi'iky ka'øy. Ja tyøømts ja kipy yikta'ejkajp pøni sa øy ka'øy tyøømi. ³⁴iMeets win'øø'mbidi! ¿Sudso mee m'øgyajpxt jøts ka'ats m'øyjaa'yidi? Jøts pøni sa y'awa'kxy yø aaw, tum jamts yø chøøn midi jam ujts abøki yikmøøt'ajtp jam amjotp. ³⁵Pøn øy jaa'y, jade'en'ampy ja tyikpidsimy ja øgyajpxy ja øwyinmaa'ñ, kumi tum'øwyinmaa'ñ ja yjagyejpy jam y'am yjotp; jøts idø'on ka'øyjaa'myidi jade'en'ampy tkayikpidsimy ja øwyinmaa'ñ, kumi

tum ja ka'øybi ja jam myøøt'ajtpy y'am yjotp. ³⁶Øtsts mee nnimaapy jøts ku wyinaty ja tiidyu'unin ñaxy, ja'abi xøøwts tuki'iyi yikøyajkøxt ja øgyajpxy ja ka'øgyajpxy pøni sa pønjabøn tø wy'a'añ. ³⁷Pøni sa ja m'ayuujk pøni sa ja mwinmaa'ñ, nayide'ents myiktiidyu'undit, nay ja' myiktapøky'ejxtip, nay ja'ats mgayiktapøky'ejxtip.

**Ku ja ka'øyjaa'y t'amidowdi
jøts yiktuk'ejxtit ja milagri**

³⁸Wïnets ja nwindson'ajtim Jesús ja fariseotøjk ñimaajyøø møøt ja kajpxwejpitøjkti:

—Windsøn, ja' øø n'ejxwampy jøts øøts xuk'ext tu'ugin ja milagri'ajtin, pøni janch ku mjanchdiosu'ngi:

³⁹Xjats ja nwindson'ajtim Jesús ja t'adsøøy:

—Ja' idø'on ja milagri'ajtin amidoodip pøn kawindiyjaa'y'ajttip; ka'ats ti milagri'ajtin y'ukyiktuk'ejxnidit, wan ja'ayi sa yjajty kyubejty ja Jonás ja Dios kyugajpxy. ⁴⁰Nayide'en ja Jonás y'ijty tigøøk xøøw tigøøk tsuu jam ajkx yjotp jøts pyidsiimy juky, nayide'ents øts idø'on jap naxpatki'py n'ett tigøøk xøøw tigøøk tsuu jøts nbidsø'ømt juky.

⁴¹May'ampy pyidø'øktit ja jaa'y pøn jaty tsinaadyøø jam Nínive ku yja'att ja tiidyu'unin xøøw, ku yø jaa'y yiktiidyu'undit pøn jaty ixyam tsinaadyip juky'ajttip ya naxwiñ, yø'øts idø'on yikpøky'ejxtip; kumi ne'egi yiktigajstøø ja Nínive jaa'y chinaa'yindi ku ja Jonás ja ojts tyukmadøyidi ja Dios kyajpxy, jadyimy'ixyats idø'on ja' midi jawaani møj jøts nika'ap

jade'en Jonás, jøts ka'ap meets ja xmøjpikta'aky. ⁴²Nayi pidø'økp nayide'en ja windsøndø'øxy ku tiidyu'unin xøøw, ku ya'at naxwiñit jaa'y yiktiidyu'undit jøts pyøky ja yiktani'øønidit; kumi jagam et ja ojts chøøñ, jøts ja ojts jadine'en tnimiñ ja Salomón ku ja tpatmadoowajni ja kyajpxwejin, ixyats jadu'uk midi jawaani tniija'wip jøts nigidi jade'en Salomón, jøts ka'ap meets ja xmøjpikta'aky.

**Ku ja miku' jadigojk t'awimbeti
ja chinaadyaajk**

⁴³'Ku miku' tmajtstu'uty ja jaa'y, jøts ñijkxy widejtpi tø'øts etjotp, tja'ixa'ay ja pyoo'kxaajk; jøts kuts nima tkapaaty, xjats wyinmay: ⁴⁴“Nay ja ndøjk ø n'awimbetip ma ø tø ndsøøñ.” Kuts wyimbity, jøts ja jaa'y jade'en yikpaaty sam tøj k tawa'ats, pe'ety jaaxy ja jap. ⁴⁵Xjats ja chøøñ, jøts ja tjaaktyimy'atsway ja niwixujk ja myimiku' midi jawaani ka'øydi, jøts ja niduki'iyi ttatøkidi ja jaa'y, tsinaadyaajk ja tyikwa'andi. Nayide'ents idø'on yø kawindiy jaa'y yjattit.

Ja Jesús tyaak jøts ja y'uch

⁴⁶Exam idø'on ja nwindson'ajtim Jesús wyinaty jade'en tmigajpxñim ja jaa'y, ku ja tyaak yja'jty jøts y'uchti myigu'ukti. Japyi ja ojts tøk'agui'py y'awejxti, ja' ja tyimyjamigajpxwandip. ⁴⁷Jøts ja nwindson'ajtim Jesús yiktukmadøøy, jam idø'on ja pøngapøn tniigajpxkøjy: —Ixap ja mdaak tøjkwimpy y'awixy møøt ja m'uch, jøts mets mmigajpxwajnip.

⁴⁸Jøts ja tnimaay pøn wyinaty jade'en tø tyukmadøyi:

—¿Pøn øts ndaagip, pøn øts idø'øn n'uchip?

⁴⁹Winets ja tnigu'umiyii'n ja pyabøjkpitøjk jøts wyaan:

—Yø' øts idø'øn ndaagidip, yø' øts idø'øn n'uchidip. ⁵⁰Pøn øts ja ndeety kyutujk tpaduujniyip midi jap tsajpjøtpy, yø' øts idø'øn nmigu'ugidip, yø' øts idø'øn ndaagidip.

Ku ja Jesús tmadyakpaaty ja jaa'y pøn nøjkk neppi

13 Jøts ja nwindson'ajtim Jesús jam tøjktotp pyidsiimy, jøts ja ojts ñijkxy jam mejy'am, jamts ja y'ixaajky. ²Jøts kumi janch may ja jaa'y ñamyujkidi ma ja jam wyinaty, winets ja nwindson'ajtim Jesús tyøjkii'n jap barkijøtpy, japts ja y'ixaajky, jøts ja mayjaa'y jam niduki'iyi tyandøø nøø adsayjotp. ³Xjats ja ttuk'ixpijky ja y'ixpøjkin, ñimay idø'øn ja ojts tnigajpxkøjy. Tum ejxpajtin madya'aky ja tyanimadyakpy pøni midi idø'øn ja y'ukyiktamija'gyukip, yide'en ja wyaan:

—Tu'uk ja jaa'y chøø'n neppi; ⁴jøts ku ja ojts twijy ja tyømt, xjats ja tømt winaagin ñaxkidaajky jam tuu'am, ja'ats ja joon ojts tnimendi jøts ja wa'ats tpeemujkøjxtøø.

⁵Winaagin ja tømt ñaxkidaajky jam tsaajotp ma ja naajx kyamajpxyi; ja'ats ojts tsojk myujkøjti kumi ka'ap ja naajx kyøjki. ⁶Kuts ja xøøw ja'ayi pyidsiimy, ja'ats ja ojts chaal'iyi, yats y'aats ja yjaakidyimy'ejtnidi, xjats ja tuki'iyi ojts tyøtskøjxni. ⁷Jøts

ja tømt winaagin ñaxkidakmøø jam maagyujp'agujkp, jøts ku ja maagyujp yøøñ, ja'ats ja ojts ñi'aa'mbajtniyi. ⁸Jøts ja tømt ojts waani ñaxkidakmi ma øñaajx, ja'ats janch'øiyii'n; winaagin magø'pxy pyajkpejty ja tu'ukpi tømt, winaagints tugui'pxy, jøts winaagin ee'pxmajk. ⁹Pøni pøn ja ja'gyukin tmøøt'ajtp, wan tja'gyukidi.

Tigøjxp idø'øn ja Jesús ejxpajtin madya'akyøjxp ja y'ixpøjkin tyaky

¹⁰Winets ja nwindson'ajtim Jesús ja pyabøjkpitøjk ñimejniyi wingon jøts ja tyiktøødøø:

—¿Jadits ku yø jaa'y jade'en xamimadya'aky ejxpajtin madya'aky ku xyik'ixpiky?

¹¹Jøts ja t'adsøøy:

—Meets Dios ja'ayi mduknija'wiyip ja kyutujk jap tsajpjøtpy midi pøn tkanija'wipnim; jøts ka' yø mibaat tnijawidit. ¹²Pønts tjagyajp ja ja'gyukin, jaaktyimyikmo'opts ja' jøts yikxon tyimya'gyukit; jøts pøn kaja'gyukip, jaaktyimyikpøjkxipts ja' pøni wine'en paadin ja jap tjaakjamøødi ja wyijy'ajtin. ¹³Paty øts yø jade'en ndukmadowdi wenk madya'akyøjxp; yjadyimy'ejxtipxi jade'ents yjatti sam tø tkidyimy'ejxti, yjadyimjamadoodip jade'ents yjatti sam ti tkidyimñimadowdi, uk sam pøn ti tkidyimadøyin. ¹⁴Jade'en idø'øn ixyam tyimyjati sam wyaan ja Isaias ja Dios kyugajpxy, ku ja yide'en wyaan:

Mjadyimyjamado'odip jøts ka' xnimado'odit; mjadyimya'ejxtip jøts jade'en mjattit sam pøn ti tkidyimy'ijxñim.

¹⁵ Nisudso'ampy yø jade'embí
 jaa'y kya'ukmadoonidi ja
 y'anmija'win,
 tum ka'øy tñimadowdi,
 jøts wimbeets kugoots y'ejtnidi;
 ka'ap ja wyeen ttawin'ejxti,
 nika'ap ja tyatsk ttamadowdi,
 nika'ap ja kyubajk yja'gyukidi,
 jøts ni øts xkanimendi øyik øts
 idø'øn nyiktso'oktit.

¹⁶ Xjats ja Jesús tjaaknimaay ja
 pyabøjkpitøjk:
 —Meetsts idø'øn
 janchjotkujk'atyim, kumi mda'ejxtip
 ja mween jøts kumi mdamadoodip
 ja mdatsk. ¹⁷ Jøts janch øts idø'øn
 nwa'añ, jøts ku may ja jaa'y
 pøn jaty Dios kugajpxy'ajtidip,
 pøn jaty øyjaa'y'ajttip, jade'en
 tyimyjawemp'ejxwandi pøn meets
 ixyam m'ijxpy, jøts nijuunits tø
 tka'ejxti; yjadyimyjamadoowandi
 ya'at jade'en midi meets
 ixyam mmadøøpy, nijuunits ja
 tkamadowdi.

**Ku ja Jesús tñigajpxy sudso dø'øn
 yikja'gyukit ku jaa'y neppi ñijxxy**

¹⁸ Ukpatmadowdim meets, jøts
 xja'gyukidit pøni sudso'ampy idø'øn
 ya'at madya'aky tijy ku ja jaa'y
 chøøñ neppi. ¹⁹ Pøn tjamadojidip
 ja Dios kyajpxy sa ja ttanitanit ja
 yjaa'y jøts nika'ap tmøjpikta'akti,
 ja'ats idø'øn jade'en jajtíp sam ja
 tømt midi naxkidaajk jam tuu'am;
 jøts miku' ja jatyi ñimiñiyi jøts ja
 pyøjkxiyi ja Dios kyajpxy midi ja tø
 tja'ukja'gyuki. ²⁰ Jøts ja tømt midi
 naxkidaajk jam tsaajotp, jade'en
 idø'øn ja ñamyayi yjaty sam jadu'uk
 ja jaa'y pøn tpatmadojidip ja
 Dios kyajpxy jøts ja jotkujk'atyim

tkupøjkoti, ²¹ jøts kumi jade'ents
 yjatti sam ja ujts y'aats kya'ejtxiyi,
 jøts ja nigidi jeky tmi'etti; ku ja
 tku'ayo'ombaadidi ja Dios kyajpxy
 uk yiktabawopti paat, jøts ja jatyi
 tyimy'ayojidi. ²² Jøts ja tømt midi
 yikwøj jam maagyujp agujkp,
 jade'en idø'øn ja n'ukpiktaajkin sam
 ja jaa'y pøn tpatmadojidip ja Dios
 kyajpxy, jøts ja pikta'aky jøts ja
 jotkujk'ajtin ja' ne'egi yjotmay'ajttip,
 ja' ja win'øø'nidip, jøts ja Dios yja'
 tyigøøñi jøts ja jaa'y ja yjanchja'win
 nika'ap tyikwingaxi'iky. ²³ Ja
 tømt midi ojts ñaxkida'aky jam
 øñaxjotp, jade'en ja nbiktaajkin
 sam ja jaa'y pøn tpatmadojidip
 ja Dios kyajpxy jøts yja'gyukidip,
 jøts yikwingaxø'øktip. Jade'en ja
 winaagindi sam ja tu'ukpi tømt
 pyajkpety magø'pxy, jøts winaagin
 jade'en sam ja' midi pajkpajtp
 tugui'pxy uk ee'pxmajk.

**Ku ja ariin yiktamineejpi
 ja ka'øy ujts**

²⁴ Jøts ja nwindson'ajtim Jesús
 tjaaktamimadyaajky jadu'uk ja
 madya'aky, jøts ja mayjaa'y yide'en
 tnimaay:

—Jade'en idø'øn ja Dios kyutujk
 midi yjaa'y ja tyanitanaapy sam
 tu'uk ja jaa'y twijyin ja ødyømt
 jam kyamjotp, ²⁵ jøts ku ja wyinaty
 ixjam myaanidi niduki'iyi, winets
 ja kugam myidsep ojts tyatøjkxiyi
 ja kyam, jøts ja ojts t'atswijy ja
 ka'øy ujts jam ariinjotp. ²⁶ Kuts
 ja ariin yøøñ ku ja y'uuniyi'ñ,
 jøts ja ka'øy ujts jam nayide'en
 pyidsiimy. ²⁷ Winets ja tumbi
 t'atsnimaadyøø ja wyindsøn:
 “Windsøn, pø janch tum ødyømts

mets ojts xijy xwijy jam mgamjotp, čmats yø ka'øy ujts tø chøøn?"

²⁸Jøts ja wyindsøn ja ñimaajyidøø: "Ja ta'ajkibi ja tajotma'tpi net jade'en tø y'adø'tsti." Xjats ja tumbi tyiktøwdi jøts ja wyandøø: "čMdsøjkpy jøts øøts ja ka'øy ujts n'atswejxkøxt?" ²⁹Yide'ents ja ojts y'adsøyidi: "Ka', ku net ja ka'øy ujts yjayikwext, nayide'ents inet ja ariin yikwejnñit. ³⁰Ne'egi tyimy'øy'atp jøts jade'en xmajststuttit, wan jade'en tyondi, jaanim ku wyinaty tø tyimbyaaty jøts yikwejnñit; winets øts ja tumbi ngaxt jøts ja jawyeen twejxmujkøxtit ja ka'øy ujts, yikxon t'adsu'umdit tuk'øøxy jaty jøts ja jade'en yikniša'at, jøts ja ariin yikpøjkj'økt jap abøjk'ii'ñjøtpy."

Ku ja Jesús tmadyakpaaty ja mortas tømt

³¹Ñayi myadyaajk ja nwindson'ajtim Jesús jadu'uk ja madya'aky:

—Jade'en idø'on ja Dios kyutujk midi yjaa'y ja tyanitanaapy sam ja møj mortas tømđin midi jaa'y wyijpy kyamjøtpy. ³²Jøts kumi jaaktymichuu'kxñi ja ñidømt yø', ka'ap jadu'uk jade'en ujts midi yjamigu'uk'ajtpy; kuts yøñ, yikxon yjantyimyøñ møj tukmøj kipyin, janch møj idø'on yøñ ti sa øy ti joon myendi kixy kida'aky, jøts ja ñabye'eñidi jam kipy awajkjøxp.

Ku ja Jesús tmadyakpaaty ja lewaduri

³³Ñayi tyamimadyaajk jadu'uk madya'aky:

—Jade'en idø'on ja Dios kyutujk midi yjaa'y ja tyanitanaapy

sam ja lewaduri midi tøøxyøjk tyamimøø'kxyip ja ariin way ku ja tø tkijpxy tigøøk ojk a'ejxi, jøts ja jich yikxon yaa'kpiky.

Tigøjpx ku Jesús xumi jade'en tyik'ixpiky ja jaa'y ejxpajtin madya'akyøjpx

³⁴Ejxpajtin madya'akyøjpx idø'on ja nwindson'ajtim ja y'ixpøjkin tñigajpxy, jøts tum jade'en idø'on ja tñigajpxy pøni ti dø'on ja ñimadya'akwampy. ³⁵Ja'agøjpx ja jade'en yjajty jøts ka'pxy wyimbidsø'ømt sa wyaañ ja Dios kyugajpxy ku ja yide'en tjaadyaañ: Ejxpajtin madya'aky ø nyiktu'ump ku ti ngajpxwa'ant; jøts nñigajpxp øts ja' midi ka' pøn tñigajpxñim, wine'en yam kujk y'ity kuuyip ja Dios tyik'øyiyii'ñ ja naqxwii'ñit jøts ixymbaat.

Ku ja Jesús tñigajpxy sudso dø'on yikja'gyukit ku ja ariin yiktamineejpi ja ka'øy ujts

³⁶Xjats ja nwindson'ajtim Jesús ojts tminawya'kxyi ja jaa'y jøts ja tyøjkii'ñ tøjkjøtpy, japts pyabøjkpitøjk ja ojts ñimiñiyi, jøts ja ñimaajyiyi:

—Tuknimadook øøts yikxon ja madya'aky ku tø xnimadya'aky ja ka'øy ujts midi yomp jam kamjotp.

³⁷Winets nwindson'ajtim Jesús ja ñimaajyidi:

—Ja tømt wøjpi, øts idø'on ja', ³⁸jøts ja kam, naqxwii'ñit ja'. Jøts ja ødyømt, ja jaa'dyi pøn Dios kyutujk tpaduujnidip, jøts ja ka'øy ujts, ja jaa'yts ja'adi pøn ja miku'

yja' tpaduujnidip, ³⁹jøts ja ta'ajkibi tajotma'atpi midi tnepp ja ka'øy ujts, nay ja miku' ja kø'øm. Jøts ku tpaaty ja ariin wejxk'aats, ja dø'øn ja' ku naxwii'ñit jaa'y yiktiidyu'undit, jøts pøn tpo'kmuktip ja pikta'aky, ja ankilis ja'adi. ⁴⁰Nayide'en idø'øn yjatt ku naxwii'ñit kyøxt sam ja ka'øy ujts yikpo'kmukyïn, sam ja yikpikta'agyïn jap jønjøtpy jøts ja jap ñitøy. ⁴¹Ngaxp øts ja n'ankilis jøts ja twaamujkøxtit pøn jaty ja myigu'uk tyikpo'ktyundip, jøts pøn nayide'en ttunk'ajttip ja po'ktyunk, jøts ja ttukmajststuttit øts ja ngutujk jøts kidi mibaat ttatøkidi. ⁴²Jap ja møj jøndøodyajkjøtpy tpi'kta'aktit ma ja yikxon tmijø'ødit tmiya'axtit, tmiwingidsetstt tmi'agidsetstt ja jøøn. ⁴³Jøts pønts ja Dios tpadundip pøni sa ja wya'añ, ja'ats idø'øn jap ja møj kunuu'kxin tmøøt'ajttip ma ja Dios Teety ja kyutujk ttanitani ja yjaa'y. Pøni mmøøt'ajttip ja ja'gyukin, ija'gyukidits!

Ku ja Jesús tmadyakpaaty ja meen midi jaa'y yikyu'uch y'ijtpy naxjøtpy

⁴⁴Nayide'en idø'øn ja Dios kyutujk sam meen yu'uch'ityin ya naxjøøjty kamjøøjty. Xjats jaa'y ja tpaaty jøts ja nay jap jadigojk tyu'uch; jøts kumi yjantyaxondakpy winets ñijkxy jøts t'atsto'okixy tuki'iyi ja pyikta'aky ti jaty jam yjagyejpy, jøts ja naajx tjuy ma tø t'ukyu'uch ja meen midi tø tpaaty.

Ku ja Jesús tmadyakpaaty ja tsaa meen

⁴⁵Nayide'en idø'øn ja Dios kyutujk midi yjaa'y tyanitanaapy

sam tu'uk ajuubyi agajpxpi, pøn t'ixaapy tum ja øybi tsaa meen midi ja chow kawinmaañi, ⁴⁶kuts ja tpaaty tu'uk midi janch tsobatp, winets ñijkxy jøts tuki'iyi y'atsnawyidoo'kixyi ti jaty jam yjagyejpy, jøts ja tjuy ja tsaa meen.

Ku ja Jesús tmadyakpaaty ja xuummy midi' yikta'ajxmakp

⁴⁷Nayide'en idø'øn ja Dios kyutujk sam tu'uk ja xuummy midi yikta'ajxmakp, kuts ja yiknøwejtspety jam mejyotp, jøts ja tyikpidsimy køx kida'ak ja ajkx. ⁴⁸Jøts ku ja xuummy tø y'uch, winets ja ajkxmakpi ja twejtspidsømdi jøts ja tyiknøjkxti jam nøø'adsayotp, jøts jam y'ixa'akti jøts ja jam twi'ejxti ja ajkx; kachjøtpy ja tpi'kta'akti midi janch tum'øy jøts ja ka'øy ajkx yik'ixwijy. ⁴⁹Jade'ents idø'øn yjatt ku naxwii'ñit jaa'y kyøxt; nibidsømidip ja' ja ankilis jøts ja abiky pyikta'agidit pøni sa pønjabøn y'øyi kya'øyi, ⁵⁰jøts ja ka'øybi yikpi'kta'aktit jap møj jøndøodyajkjøtpy ma ja yikxon yjø'ødit ya'axtit, wyingidsetstt y'agidsetstt.

Sa ja Dios kyutujk nyiknigaxø'jka'ant

⁵¹Winets ja nwindson'ajtim Jesús ja yiktøøjidi:
—¿Mnimadoodip idø'øn tuki'iyi?
Xjats ja wyandøø:
—Nnimadøøpy øø nwindson'ajtim yø'!

⁵²Winets ja ñimaajyidi:
—Ku tu'uk ja kajpxwejpi t'ukni'ixpøki sudso tnijawit ja Dios kyutujk midi yjaa'y ja tyanitanaapy, jade'ents ja pyidsimy sam tu'uk ja

windsøn midi tjajtp tyikwingaxø'kp ja yjotkujk'ajtin ku ja tnanky'ijxyi øy ti køx kida'ak, wan tjemyi wan tku'aamyi.

**Ku ja Jesús yja'jty jadigojk
Nazaretit kajpjotp**

⁵³Xjats ku ja nwindsøn'ajtim Jesús jade'en tnmadyak'abajtyii'n, winets ja jam chøø'n ⁵⁴jøts ja ojts yja'aty jam kyø'øm etjotp mā ja kyugajpi. Jamts ja yik'ixpøjktøjkøø tsaptøjkjotp midi jam wyinaty, jøts ja jaa'y ñigyumaap yjanchjajtøø, yide'en ja wya'andi:

—¿Mā yø jaa'y jade'en tø tjaty yø'øbi xipøjkin? ¿Sudso yø jade'en ttuñ milagri'ajtin? ⁵⁵Pø ja tsajtspits yø' y'u'nk, jøts ja María ttaagi. Kidi ja Jacobo yø' y'ajchti, jøts ja José møøt ja Simón, jøts Judas. ⁵⁶Nayats ja y'uch kiixy yø chinaamyidi mā adøm ya. ¿Ti mats yø jade'en tuki'iyi tø tjaty?

⁵⁷Patyts idø'on ja jade'en ka' tmøjpikta'akti. Xjats ja nwindsøn'ajtim Jesús ja ñimaajyidi:

—Tum yiktsojpk ja Dios kyugajpxy øy mā, kuts kyø'øm kajpkijxy ku kyø'øm tøjkjøøjtjy, ka'abimts ja tiïy yiktsøky.

⁵⁸Jøts idø'on ja jam ka'ap jadine'en ttuñ ja milagri, kumi ka'ap ja tjanchjawidi.

Ku ja Juan Bautista ja o'jkin tpaajty

14 Nayi winet ets ja nwindsøn'ajtim Jesús yiknimadøøy jam Galilea, ja Herodes idø'on ja tnmadoop pøn jam wyinaty windsøn'ajtp, ²jøts ja tnimaay pøn jaty ja wyinaty møøt tyuñ:

—Ja Juan Bautista net ja' midi y'ijty yiknøbajtp, ja' inet tø yjukpyiky jadigojk. Paty yø jade'en tmøøt'aty ja møk'ajtin jøts yø jade'en ttu'unt ja milagri'ajtin.

³Jøts kumi ja Herodes ja Juan wyinaty tø chumyi, ja' ja wyinaty tø ñi'ane'emyi jøts ja pujx kadeen ja yiktagøwøønt yiktabakwøønt jap puxøjkjøtpy, ja'agøjxp ku ja ojts ttamigajpxy ja Herodías, pøn ja Herodes ja y'uch Felipe ñidø'øxy'ajtpy. ⁴Yide'en idø'on ja Juan wyinaty tø tnimaani ja Herodes:

—Ka' pyaat'aty jøts yø jade'en xtyimñidø'øxy'att.

⁵Jøts idø'on ja Herodes tyimyjayik'ookwa'añ ja Juan, ja mayjaa'yts chø'jkip; kumi tyumnija'widip ja' jøts ku ja Juan tum ja Dios yja' tkajpxi. ⁶Kuts ja Herodes ja xyøøw ja yjumøjt txøduuñ, winets ja Herodías ñøøx pyidsiimy ajtspi mā ja mayjaa'y jam wyinaty tø yikwawdi yikwetsti migaabyi mi'ukpi, ja'ats ja Herodes yjantaxondaajk, ⁷jøts ja tnimaay møk'ampy jøts ku ja tmo'ot øy ti pøni ti ja kø'øm y'amidoowampy. ⁸Xjats ja kiixy, tø tyaak ja wyinaty jawyeen y'agajpxiyi ku ja tnimaay ja Herodes:

—Møøky øts platijotp ja Juan Bautista kyubajk.

⁹Ja'ats ja windsøn Herodes kyujotmaadyøjkii'ñ; jøts kumi tøts ja wyinaty kø'øm møk'ampy ñimy jøts ku ja tmo'ot øy ti, tøts ja jaa'y ja wyinaty tmadowdi pøn jaty jam wyinaty migaadyip mi'uktíp, xjats idø'on ja ojts wya'añ jøts yikmo'ot. ¹⁰Ojts tyikutuky

jøts ja Juan Bautista ja kyubajk y'atsyikajtspoot jap puxøjkjøtpy; ¹¹jatyi dø'øn ja ojts tyikmendi jap platijøtpy jøts ja kiixy ja yikømøøy, jøts tyaak ja tmøøy.

¹²Xjats ja Juan Bautista yjaa'y yja'atti, ja'ats ja ñine'kx ja ojts yiktsoo'nxiyi jøts ja y'atsyiknitajt; kuts ja t'ukyiknaxøjkidøø, winets ja ñøjkxtøø jøts ja ojts t'atstukmadowdi ja nwindson'ajtim Jesús.

**Ku ja Jesús tyikaay ja
nimagoxk milbi jaa'y**

¹³Kuts ja tñija'wiyii'ñ, jøts ja chøø'ñ nadyu'uk jap barkijøtpy, jøts ja ñijxky ma jam nipøn kya'ity. Jatyits ja jaa'y ja tñija'widøø, winets ja ojts choondi ma jaty ja kajp jam, jøts ja tpanøjkxti tekyjøløm. ¹⁴Kuts ja Jesús pyidsiimy jam barkijotp, jøts ja ojts t'ixy jøts kudam jaa'y jam wyinaty janch namaydi, jøts idø'øn ja ojts t'ayo'ixy, may tyikmøkpijky ja pamaa'y midi ja jam yiktanimeen. ¹⁵Tsuu'jiñipts wyinaty, winets ja pyabøjkpitøjk ja ojts ñimiñiyi jøts ja ñimaajyøø:

—Tøts ja et chuu'jiñi, jøts ka' ya pøn chøøni. Kajxni yø jaa'y, jøts wan tñøjkxnidi ma jaty kajp jøts jam tju'udyit kyaaky tyojkx.

¹⁶Xjats nwindson'ajtim Jesús ja tnimaay:

—Ka' yø ñøjkxtit; yikaydi meets yø'.

¹⁷Jøts ja wyandøø:

—Ka'ap øøts ya ti nmøødi, ja'ayi tsapkaaky jap ja magoxkyi, jøts ajkx jamajtskyi.

¹⁸Winets ja nwindson'ajtim Jesús ja ñimaajyidi:

—Ya yikmendi.

¹⁹Jøts ja ojts tñøjmi jøts y'ixa'aktit jam miyjotp. Xjats ja tñixajiyii'ñ magoxk ja tsapkaaky jøts majtsk ja ajkx, jøts ja ojts tkunuu'kxy jøts ja ttatujkiyii'ñ, jøts ja tkømøøy ja pyabøjkpitøjk, ja'ats ja ojts tyikwa'kxti jøts ja tmøødyi ja mayjaa'y. ²⁰Niduki'iyi ja kyaydi ku'uxyi; jøts ja makmajtsk kach ujts wyindaañ ja aga'ak abu'xk. ²¹Nimagoxk mil ja jaa'y kyaydi tum yaa'dyøjk, jøts abiky ja tø'oxyøjkti møøt ja mutsk una'jkti, ka'ap ja yikmachowdi.

Ku ja Jesús yø'øy jam mejwyingøjxp

²²Xjats ja nwindson'ajtim Jesús nay jatyi tyiktøjkii'ñ ja pyabøjkpitøjk jap barkijøtpy, jøts ja ñøjkxtit jawyeen jam jaduktamajñ, yam ja ixjam tyañim jøts ja tminawya'kxiti ja mayjaa'y. ²³Kuts ja t'ukminawya'kxøø, xjats ja nadyu'uk pyatøjkii'ñ tsapkajxpi jam kojpkøjxp. Jøts ku kyoodsiñaa, ixjam idø'øn ja wyinaty nadyu'uk, ²⁴jøts ja barki ixjamni ja mejkyujk'am jagamni ja wyinaty. Janch jadi'iñi ja jam yikwibejpyøøñi ku ja nøø tyojmji'iky, jade'en'ampy ja poj myiñ midi ja ñøjkxtit. ²⁵Xjats ku yjöpkyoots'ajty, winets ja nwindson'ajtim Jesús ja jam ñimejnidøø, jadi'iñi ja yø'øy jam nøøwingøjxp. ²⁶Kuts ja pyabøjkpitøjk ja ojts jade'en y'ijxyiyi jøts ku ja yø'øy jam nøøwingøjxp, xjats ja

yjantymchø'jkidøø, jøts nay ja tsø'øgi ja møk'ampy yikwajnidøø:

—iTi miku' yø jade'en!

²⁷ Jøts ojts ja nwindson'ajtim Jesús ja myigajpxyidi, jøts ja ñimaajyidøø:

—iKidi mdsø'øgidi, yikmøjkidi m'aaw mjojt; øts idø'øn wamp!

²⁸ Winets ja Pedro wyaañ, xjats ja tnimaay:

—Windsøn'ajtim, pøni janch mets idø'øn, yikyø'øky øts nøøwingijxy jøts øts xyiknøjkxt ma mets ixjam.

²⁹ Xjats ja nwindson'ajtim Jesús ja ñimaajyøø:

—Men.

Winets ja Pedro pyidsiimy jam barkijotp, jøts ja yø'øchøø'ñ nøøwingøjxp, jøts ja ñijkyx ma ja nwindson'ajtim Jesús jam wyinaty. ³⁰ Kuts tja'wiyii'ñ ja møk poj, ja'ats chø'jkiñøø; jøts enkyi køjk yjøptak'adøtsni, winets møk chabaguejky jøts wyaañ:

—iWindsøn'ajtim, yikpidsømk øts!

³¹ Jøts ja nwindson'ajtim Jesús nay jatyi tmajch kyø'køjxp, jøts ja tnimaay:

—¿Tyimwyinii'nxyip mets mjanchja'win? ¿Tiku tø mnayjøpjawiyi?

³² Xjats ku ja tyøjkidøø jap barkijøtpy, jøts ja poj jatyi y'amø'ljty.

³³ Winets ja jaa'y ja wyinguxanaajyi pøn jaty jap wyinatyi jap barkijøtpy, yide'en ja wya'andi:

—Mets tam idø'øn mjantymdiosu'nk.

Ku ja Jesús tyiktsøøjky ja mayjaa'y jam Genesaret

³⁴ Xjats ja ttanajxtøø ja mejy jøts ja naajx ja tpaattøø yja'ttøø

Genesaret. ³⁵ Xjats ku ja jaa'y t'ejxkapti ja nwindson'ajtim Jesús pøn jaty jam kugajp'ajttip, ja'ats ja ayuujk tyikyø'ødyøø, jøts tnija'wigyøjxtøø pøn jaty jam tsinaadyip ja'abi et, jøts ja tyikmendøø niduki'iyi pyamaa'y ma ja nwindson'ajtim Jesús wyinaty. ³⁶ Møk ja ttanuu'kxa'akti øy ja ja'ayi tyukpaadidit ja wyet pa'; jøts pøn ja wet jade'en yjøjxtøø, møkpojxjøjxtøø ja'.

Ja ka'øy winmaa'ñ ja jaa'y tyikpøkpyajtp

15 Winets ja fariseotøjk winaagin tnimendøø ja nwindson'ajtim Jesús, møøt ja kajpxwejpitøjkti midi jam wyinaty tø choondi Jerusaléngit kajpkøjxp, jøts ja ojts yiktøwdi:

²—¿Tigøjxp ku yø mbabøjkpitøjk tkabadundi ja møjaa'ychinaa'yin? Ka'ats ttundi ja windsø'jkin ku kyøbujti ku kyawya'andi.

³ Jøts ja nwindson'ajtim Jesús ja ojts nayide'en tyiktøøjimbity:

—¿Jøts tigøjxpts ku meets ja Dios Teety kyutujk xkamimadojyiyi, jøts ja' mee myikmajadakpy ja møjaa'ychinaa'yin? ⁴ Jøts yide'ents Dios wyaañ: “Windsø'øgi mdeety mdaak”, jøts “Pøni pøn tyeety tyaa kka'ømyigajpxp, wan tpa'øøky.” ⁵ Jøts ka' meets jade'en mwa'añ, pø mnømpxi meets jøts wan jaa'y tnøjmi ja tyeety tyaa k: “Niwine'enin ngabudøkit, tø øts Dios ndamay'ajtkøjxni ti jaty øts jap nmøøt'ajtpy”; ⁶ jøts ku jade'en pøn wya'añ, ka'ats tyeety tyaa k ja t'ukpudøjkiñi. Jade'ents meets ja Dios kyutujk

xka'ukmøjpiktaajkniyi jøts meets
ja mgostumbri xyikmajadakni.

⁷iMeets win'øø'mbidi! Yikxon
yjawaañ ja Isafas ja Dios kyugajpxy
jøts mdi meets msa meets, ku ja
nøky ja yide'en tjaay:

⁸Nugo aaw nugo ayuujk, yø' øts
yø jaa'y xawindsø'jkidip,
pø ma yø y'aaw yjoojt yø'ødi.

⁹Jøts ti yø ñiwy'a'ant øy øts yø
wine'en xjawindsø'ogidi,
pø ja'axi y'ixpøjkin'ajtip pøni sa
jaa'y kø'øm tyikutuky.

¹⁰Winets ja tyaxtsøøy ja mayjaa'y
jøts ja tnimaay:

—Ukmadowdi meets jøts
xja'gyukidit: ¹¹Kidi yø'øjip
jaa'y yikpøkpyajtip mididi tøjkip
y'aawjøtpy. Yø' jaa'y yikpøkpyajtip
mididi pidsømp y'aawjøtpy.

¹²Xjats ja pyabøjkpøtøjk ja
ñimejniyi, jøts ja ñimaajyøø:
—¿Tø x'ixy yø fariseotøjk, ku
jade'en tø tmadowdi sa tø xnøjmi
jøts yikxon tø yjantyimy'aambøkti?

¹³Jøts ja Jesús yide'en
y'adsojimbijty:

—Øy ja tyimyidi ixpøjkin, pøni
ka'ap ja tminabyaadyi ja Dios yja'
møøt, windigøøpy ja y'ity. ¹⁴ixmatsti;
jade'en yjatti sam ja winap jaa'y
ttuu'wawdi ja myiwinap jaa'dyi. Jøts
ku ja winap jaa'y tjanch'uktuu'way
ja myiwinap jaa'y, kuts jut ja tpaattit
namajtskts ja jap kyunaxtit.

¹⁵Winets ja Pedro wyaañ, jøts ja
tnimaay ja nwindsøn'ajtim Jesús:

—Tukmadoo øøts ti yø
yjade'embidi madya'aky tyijpy.

¹⁶Xjats ja nwindsøn'ajtim Jesús
wyaañ:

—¿Ni meets paat yø
xkanimadooni? ¹⁷¿Yø' idø'øn

mgaja'gyukidip, mididi tøjkip
aawjøtpy jøts ja ñijky jam
maatsjøtp, jøts pyidsimy ku
nnawyiyø'øyin? ¹⁸Midi'its yø
aaw yikpidsimpy, jam idø'øn
ja chøøn amjøtp; yø'øts idø'øn
jaa'y yikpøkpyajtip. ¹⁹Jam ja
amjøtp chøøn ja ka'øwyinmaa'ñ
ku jaa'y myigu'uk tyik'øøky, ku
jaa'y ñiyaa'y uk ñidø'øxy tøjkkxi,
ku jaa'y kyawindi ywinmaa'ñ
tyiktuñ, ku jaa'y myeech, ku
jaa'y tyaayi, jøts ku jaa'y øy ti
tumjiwimbet tmadyaknaxy. ²⁰Yø
yjade'embidi winmaa'ñ idø'øn ja jaa'y
yikpøkpyajtidip; jøts kidi yø'øjip ku
jaa'y tkatuñ jade'en ja windsø'jkin
ku tkapujy ja kyø' ku kyaawya'añ.

Ku ja Tiro tø'øxyøjk tjanchja'wiyii'ñ ja Jesús

²¹Xjats ja nwindsøn'ajtim
Jesús jam choo'naa, jøts ja øjts
ñijky ma ja jaa'y y'et jamdi, pøn
kugajp'ajttip Tiro jøts Sidón. ²²Jøts
tu'uk ja tø'øxyøjk myiñ mididi
tso'omp cananea, mididi jam wyinaty
tsinaapy ja'abi etjøtp, jøts ja tnimiñ
ja nwindsøn'ajtim Jesús, yide'en ja
møk'ampy tnimaay:

—iWindsøn'ajtim, metsxi rey
David m'u'nk'ajtip m'ap'ajtip,
ayo'ejxk øts! Yø nøøx øts idø'øn ja
miku' tø tyatøjkiniyi, jøts yø' møk
yjanchyik'ayøjip.

²³Jøts ja nwindsøn'ajtim Jesús
ka'ap ja t'adsøy niwine'enin
ja'agøjxp ku ja tkamigugajpi,
winets ja pyabøjkpøtøjk myendøø,
jøts ja møkta'aky wyandøø,
møkta'aky yiknimaay:

—Kajxni, janch na'ambim adøm
yø xpayø'øyim.

²⁴Winets ja nwindson'ajtim Jesús wyaañ:

—Yø'øyi øts Dios Teety xanigajxp pøn ja Dios kyutujk kapaajtipnim ya Israelit naxjøøjtjy, ya Israelit kajpjøøjtjy.

²⁵Jøts ja tø'øxyøjk myiñ wingon jøts ja ojts wyinguxaniyi, yide'en ja wyaañ:

—iWindsøn'ajtim, pudøjkik øts!

²⁶Jøts yide'en nwindson'ajtim Jesús ja t'adsøøy:

—Ka' y'øyi ku u'nk una'jk yikpøjkxit ja chapkaaky jøts uk ja yikmo'ot.

²⁷Jøts ja tø'øxyøjk wyaañ:

—Nwindson'ajtim, janch jade'en idø'on ejx ixa mwa'añ; ja ukts yjøø'kxmukøxtip ja kaaky abu'xk midi ja wyindsøn yika'adip jap mesi patki'py.

²⁸Jøts ja nwindson'ajtim Jesús ja ñimaajyøø:

—iJanch møj mjanchja'win! Wan jade'en tyiktuñ sam idø'on xtsøky'aty.

Jøts ja nay jatyi myøkpøijky ja ñøøx.

Ku ja Jesús tyiktsøøjky ja mayjaa'y

²⁹Xjats ja nwindson'ajtim Jesús jam chøø'ñ, jøts ja ñajxy Galileit mejpya'am; winets ja pyatøjkiyiñ mǎ jam ja kojpk tu'uk jøts ja y'ixaajky. ³⁰Janch namay ja jaa'y jam yja'tti mǎ ja jam wyinaty, jade'en ja tyikmendi pøn tekmya'at, pøn winap, pøn uum, pøn koma'at, jøts pøn tigati pa'am pøjkidip. Jøts ja jam tymwyingon tpiktaktøø mǎ ja nwindson'ajtim wyinaty, xjats ja tyikmøkpøjkijxy. ³¹Janch ñigyumaap idø'on ja jaa'y ja

tyimyja'widøø ku ja jade'en t'ejxti y'awijy ja uum jaa'y, jøts ku kyø' ja myøkpøkti pøn koma'atti, jøts ku yø'øyjø'økti pøn tekmya'atti, jøts ja winap jaa'y wyin'ejxwa'kxti. Xjats ja tjanchtukmøja'widøø ja Dios Teety pøn ja Israelit jaa'y Dios'ajtip.

Ku ja Jesús tyikaay ja ñimaktaxk milbi jaa'y

³²Winets ja nwindson'ajtim Jesús tyaxtsøøy ja pyabøjkpitøjk jøts ja tnimaay:

—Njanch'ayo'ijxpy øts yø jaa'y, tigøøx xøøw øts yø kujk xmøøtsinaañidi, jøts tø ja kyaaky kyøjxnidi. Ka' øts yø ayuu ngaxwa'andi jam tyøjkwindum, kuts yø jadi'iñi tuu'ajy y'ukjotkøjxnidit.

³³Xjats ja pyabøjkpitøjk ñimaajyi:

—iMats ya jadine'en nbøjkin ja kaaky ja jii'kxy jøts yø mayjaa'y jadine'en kya'adyit, jøts nipønts ya?

³⁴Jøts ja ojts tyiibyikyidi:

—iWinaak mdsapkaaky japti?

Jøts ja wyandøø:

—Wixujkyi, jøts ja ajkxuna'jk waani.

³⁵Xjats ja wyaañ jøts ku ja jaa'y y'ixa'aktit, ³⁶jøts ja tnixajiyiñ wixujk ja tsapkaaky møøt ja ajkx, jøts ttamøja'wiyiñ ja Dios Teety. Jøts ja ttatujkiyiñ jøts ja ojts tmø'øy ja pyabøjkpitøjk, ja'ats ja yikwa'kxti jøts ja tmøødyi ja mayjaa'y. ³⁷Niduki'iyi ja jaa'y ojts kyaydi jøts niduki'iyi kyujxidi. Yjaaktyimbyøkmujktinim ja' ja kaakwyindank ja wixujk kach. ³⁸Ñimaktaxk mil idø'on ja jaa'y ojts kyaydi tum yaa'dyøjk, abiky ja

tø'øxyøjkti møøt ja mutskuna'jkti, ka'ap ja yikmachowdi. ³⁹Jøtsnim ja nwindson'ajtim Jesús tminawya'kxi ja jaa'y, jøts ja ojts ttatøjkiñi ja barki jøts ja ñijkxy jam Magdala etjotp.

**Ku ja fariseotøjk t'amidoodøø
ja Jesús jøts ja ttuk'ejxtit
ja myilagri'ajtin**

16 Kuts idø'on ja jam jade'en ñijkxy, xjats ja fariseotøjk ja nimejniyøø møøt saduceotøjkti, jøts ja nugo kyajpxy'ejxwa'añiyi. Ja' ja ojts t'amidowdi jøts ja myilagri'ajtin ja ttu'unt, jøts tyuk'ejxidit ja myøk'ajtin jam tsajpwemp, pøni janch ku dø'on ja y'ukdiosu'ngi. ²Jøts ja yide'en t'adsøøy:

—Ku ja et chuu'ji, pø mnømpxi meets: “Tø'kxwamp tam yø et, kumi tsajpts yø tsajp kyaxi'iky”; ³jøts ku yjøpy'aty jøts mnømidi: “Ka' tam yø et yam tyø'kxwa'añ, kumi tsajpts yø tsajp kyaxi'iky jøts yoots møøt.” iMeets win'øø'mbidi! ¿Sa ja tsajp wa'ats xnijawidi ku ja jade'en kyaxi'iky, jøts meets øts nja' ka' xnija'wiyi ku ja mjayiktuk'ejxti? ⁴Yø tsaachka'øyjaa'y øts idø'on jade'en x'amidoodip jøts yiktuk'ejxtit ja milagri; ja'ayits jadu'uk y'ukyiktuk'ejxnidit nayide'en sa ja Dios ttuun ja Jonás.

Xjats ja twinwa'ktuujty, jøts ja tyuu'døjkii'ñ.

Ja fariseit jaa'y y'ixpøjkin

⁵Kuts ja pyabøjkpitøjk ñajxtøø jam nøø agø'øm jam jaduktamajñ, jøts ja tja'dyigøydi ja chapkaaky, ka'ap ja wyinaty tø tkondi.

⁶Winets ja nwindson'ajtim Jesús ja ñimaajyidi:

—Ukmadowdim; øyim mnay'ejx'etidit, ejxim yø fariseotøjk, ejxim yø saduceotøjk kxaajyidi yø chapkaaky midi wenk levaduri møøt.

⁷Jøts ja pabøjkpitøjk agø'ømyi ñawyambi ñaxwa'jkidøø:

—Ja'agøjxp yø jade'en wya'añ ku ndsapkaaky tø ngakø'øñindi.

⁸Myadoow ja nwindson'ajtim Jesús ja', jøts ja tnimaay:

—¿Tigøjxp ku jade'en mwa'andi jøts ku mdsapkaaky kya'etti? iNiwine'enin meets ja janchja'win xkidyimyjagyepy! ⁹¿Ka'ap meets ja xja'gyuki, jøts ka' meets ja xja'myech ja tsapkaaky midi magoxk, midi øts ojts nyikwa'kxy, jøts øts ja ojts nmo'odi ja ñimagoxk milbi jaa'y, jøts ka' meets ja xja'myech winaak kach ojts xpøkmukti ja abu'xk?

¹⁰¿Jøts ni ja'baat xkaja'myatsti ja wixujkpi tsapkaaky midi ndagumaay ja maktax milbi jaa'y, jøts winaak kach ojts xjaakpøkmukti?

¹¹¿Sudso'ampyts ka' xja'gyukidi jøts ku øts ka' ndijy ja tyimchapkaaky midi wenk levaduri møøt, midi yja'ajttip ja fariseotøjk møøt ja saduceotøjkti?

¹²Xjaanimts ja tja'gyukidi jøts ku ja nwindson'ajtim Jesús kidi tyimyjatsapkaagyip ja wyinaty tø tngajpxy midi wenk levaduri møøt, pø ja ixpøjkinxi ja wyinaty tø tijy jade'en midi ñanky'ixpøjkidip ja fariseotøjkti møøt ja saduceotøjkti.

**Ku ja Pedro wya'añ jøts ku ja Jesús
yja'aji yiknitsokp, ja Cristo**

¹³Xjats ku ja nwindson'ajtim Jesús yja'lty jam etjotp midi ja Cesarea de

Filipit kajp y'etip, jamts ja tyiktiiy ja pyabøjkipitøjtk, jøts ja tnimaay:

—¿Sa jaa'y wya'andi, pønik øts?

¹⁴Jøts ja wyandi:

—Jade'en winaagin wya'andi jøts ku mets Juan Bautista; jøts jadu'uk wyamidi jøts ku mets mElías, jøts pømbits wamidip jøts ku mets mJeremías, uk pøngapøn Dios kyugajpxy.

¹⁵Winets ja Jesús tyiktiiy:

—Jøts meets, ¿sa mee mwa'añ, pøn øts idø'øn?

¹⁶Xjats ja Simón Pedro t'adsøøy:

—Ja yiknitsokpi mets, ja Cristo, ja Dios U'nk.

¹⁷Jøts nwindson'ajtim Jesús ja t'adsøøy, jøts ja tnimaay:

—Mets Simón idø'øn janchjaakxøñim, Jonás myajnu'nk, ka' pøn jaa'yip mets yø jade'en mduk'ejxip, ja Dios Teetyxi dø'øn yø jade'en mduknija'wiyip pøn jap tsajpjøtpty. ¹⁸Tiyy me mwinmay, møk me mwinmay, patyts idø'øn myixxømø'øy Pedro midi tyijpy tsaá. Tøts mets nikøjxp øts yam nyiktso'onda'akwa'añ ja nja'; jøts øts ja nyikmøjta'akt, ni o'jkin niti ja mibaat kyamimada'agit. ¹⁹Øts me nmøøpy ja kutujk'ajtin; pøni pøn mets ya ja pyøky maa'kxujkip, nayide'en ja tsajpjøtpty yikmaa'kxukt. Jøts pøni pøn mets ya mgamaa'kxujkpy, nayide'en ja tsajpjøtpty kyayikmaa'kxukt.

²⁰Xjats ja nwindson'ajtim Jesús tnimaay møkta'aky ja pyabøjkipitøjtk, jøts ja ka'ap pøn ttukmado'odit ku ja' Cristo, ku ja yiknitsø'øky.

Ku ja Jesús tnigajpxy ja y'o'jkin

²¹Winetyipts ja nwindson'ajtim Jesús wa'ats tnigajpxøjkiyyiñ, jøts ja ttukmadøy ja pyabøjkipitøjtk

jøts ku ja ñøjkt jam Jerusalén, jøts ku ja møjaa'dyøjk ja yikxon yik'ayo'ombaadiyit møøt ja teetywindsøndøjkti jøts ja kajpxwejpitøjkti. Ojts ja ttukmadøy jøts ku ja yik'oogit, jukpyøkpts ja jadigojk, jøts ja kyidigøøk xøøw pyidsø'ømt jadigojk oo'kpi jutjøtpty. ²²Winets ja Pedro ja ojts yikniykxyi abiky, jøts ja møkta'aky ñimaajyi:

—iWindsøn'ajtim, katsojknim Dios Teety jøts jade'en mjatt! iKa'ap jade'en mdyimyjatt mdyimgyubatt!

²³Xjats ja nwindson'ajtim Jesús tniwa'kjimbijty ja Pedro, jøts ja tnimaay:

—iMets miku' jiwa'ak, majststutk øts!, nugo mets mjanchyik'adukti. Ka' mets jade'en mwinmay sam Dios Teety wyinmayin, jade'en me mwinmay sam øy pøn naxwii'ñit jaa'y.

²⁴Winets ja nwindson'ajtim Jesús tnimaay ja pyabøjkipitøjtk:

—Pøni pøn tsojkin tmøøt'ajtp jøts øts nja' jade'en xpaduujnit, ka' mibaat kø'øm ñadyunk'atit, ja'ayi ku amumjoojt ñadyamiyoxit ja ayo'on jøts idø'øn jade'en tpadu'unt. ²⁵Pønts kajade'enduñim nay'ejxip, niwindem ja tkapaaty ja nitsø'ok'ajtin; jøts pøn ø xku'ayo'ombajtip, ja' idø'øn tpaatp ja nitsø'ok'ajtin. ²⁶¿Ja ti ja ñiwy'a'ant øy ja jaa'y tjaja'bøjkixy ja naxwiiñ'ajtin, jøts ja y'anmija'win ne'egi wyindigøy? Jabi ka'axi mibaat ja ñitsø'ok'ajtin ja tkuju'uty. ²⁷Ja Dios Teety øts myøk'ajtin nmimejnip møøt ja ankilistøjkti, jøts øts nwandu'undit sa jaty nidu'uk nidu'uk pya'at'aty yiktu'undit. ²⁸Janch øts idø'øn

nwa'añ, jøts ku ya ja winaagindi pøn ka'ooktip kunim ja jawyeen tyimy'uk'ejxtit ku ø nmime'ent ja Dios Teety kyutujk midi yjaa'y ja tyanitanaapy.

Ku ja Jesús adsu'jky y'atstigajch, amuum chamambøjkiyx

17 Xjats ku kyidudujk xøøw'ajty, winets ja nwindson'ajtim Jesús tmøødiyiiñ ja Pedro, jøts ja Juan møøt ja y'ajch Jacobo, jøts ja ojts ñojkxti mā ja kojpk jam janch kojxp; ²jamts ja ñanktyigajtsi, wemp am ja tyimy'ejxti ku wyeen y'aaw ja jade'en yjajty sam xøøw y'añin, jøts ja wyet jade'en pyoobiyiiñ sam ja jajin. ³Jøts ja jotmøn t'ejxpaatti ja Moisés jøts ja Elías, ku nwindson'ajtim Jesús ja tmøøtmadya'aky. ⁴Winets ja Pedro tnimaay ja nwindson'ajtim Jesús: —Windsøn'ajtim, ityimy'øy'ajtp ku øø ndyimyam'aty! Pøni mdsøjky jøts øøts ujts'aadyøk tigøøk nyik'øyit; tu'uk mets mja', tu'uk Moisés yja' jøts tu'uk Elías yja'. ⁵Nay ixannim ja Pedro jade'en wya'añ ku ja yoots jam yja'jty janchyikwin'oo'kpm, jøts ja tuki'iyi tyik'adigøøy; jøts jap yootsjøtpy ja Dios Teety y'ayuujk yikmadøøy ku yide'en wya'añ:

—N'u'nk øts idø'on ya'at, yø' øts idø'on njaaktajotkujk'ajtpy. Mimadowdi pøni sa wya'añ.

⁶Kuts ja jade'en tmadowdi, xjats ja winda'ak ñaxkidakti, yikxon ja yjantymchø'jkidøø. ⁷Jøts nwindson'ajtim Jesús ja ñimejnidi, jøts ja tyojnidi, yide'en ja ñimaajyidi:

—Pidø'økti; kidi mdsø'ogidi.

⁸Xjats ku ja y'ejxjø'øktøø nima ja pøn tka'uk'ejxpatnidi, nadyu'uk ja nwindson'ajtim Jesús jam.

⁹Jøts ja kyidaknidi, ku kojpkøjxp choondi, jamts ja nwindson'ajtim Jesús ja møkta'aky y'ana'amidøø:

—Kidi yø pøn xamimadya'lakti midi tø x'ejxti, jaanim ku øts wyinaty tø njujkyiky jadigojk.

¹⁰Winets ja pyabøjkpitøjk ja tyiibyøkiyi:

—¿Tigøjxpmits yø kajpxwejpitøjk jade'en wya'andi jøts ku ja Elías jawyeen mye'ent, jøts ix'oojknim ja yiknitsokpi?

¹¹Xjats ja nwindson'ajtim Jesús ja ojts yide'en t'adsøy:

—Janch me'empe idø'on ja Elías, jøts ja tuki'iyi tyik'øyigyøxt.

¹²Øtsts wamp jøts meets nnøjmi jøts ku Elías tø y'atmengojmi, jøts nigidi tø t'ejxkapti, tø ja twandundi sam y'anmija'win tyimñekti. Nayide'ents øts yø xyik'ayo'ombaattit.

¹³Jaanimts ja pyabøjkpitøjk ja tjä'gyukidøø, jøts kudam ja nwindson'ajtim Jesús ja ja' tyamimadya'agyidi ja Juan Bautista ku ja Elías tijy tø y'atmengojmi.

Ku ja Jesús tyikmøkpjiky tu'uk ja mixyu'nk pøn wyinaty ja miku' tø tyatøkiyi

¹⁴Xjats ku ja ojts yja'atti mā jaa'y jam wyinaty, jamts ja nwindson'ajtim Jesús tu'uk ja jaa'y ñimejniyi jøts ja ojts wyinguxanay'øyiyi, yide'en ja ñimaajyi:

¹⁵—Me teety, ayo'ejxik øts n'u'nk, adsu'jky adsu'jky

mø'odyi pa'am yø pyaadyiyi
jòts tsaach'ijxyim tyuñiyi;
atsnaxkidakp may'ojk jam jønjojp,
uk nøøjòtpy paat ñòðòki. ¹⁶Ixyats
mets yø mbabòjkpitòjk yø tø
njadanimiñ, ka'ats yø myayidi
jòts yø tyikmòkpòktit.

¹⁷Jòts ja nwindson'ajtim Jesús
y'adsøøy, jòts tnojmi pøn jam
wyinaty:

—iMee kajanchja'wibidi, yø
mbøky nugo myikmajadaktip!
¿Ma windemnim meets ngajpxy
n'ayuujk xpabòjkit? ¿Jòts
windemnim meets yø yjade'embì
xuktatso'okt ku øts yø ejtp
njanchjanigajpx'ity? Meets,
yikmen yø pamaa'y.

¹⁸Jòts ja nwindson'ajtim Jesús
ojts tkajxpidisimy ja miku', ojts
ja ttukmajtstu'uty ja mixy
jòts idø'on ja jade'en jatyi
tyimyojkiyky.

¹⁹Winetnimts ja nwindson'ajtim
Jesús ja pyabòjkpitòjk myigajpxi
jìbiky'ampy, jòts ja ojts yiktiyyiyi:
—¿Tigòjxp ku øøts yø miku' tø
ngayikpidisimy?

²⁰Xjats ja nwindson'ajtim Jesús ja
ñimaajiyidi:

—Ja'agòjxp ku mjanchja'win
kyamòkidi. Janch øts idø'on
nwa'añ ku jeexyip ja mjanchja'win
ñiyjade'en xmøøt'attì sam
mortas pajkin, øyts meets yø
kojpk xnøjmit: “Jìwa'ak ya jòts
mnòjkxt abikytsoo”; jìwa'akpts ja
kojpk. Ka' mee ti mgamayit ku
janchja'win mòk xjanchmøøt'attit.

²¹Yø yjade'embì miku' ja yø iiy
pyidsimy ku Dios n'ajot'ajtint,
ku n'amaay'ajtint ngagugaa'yint
ngagu'uujka'ant.

Ku ja Jesús tnigajpxy jadigojk ja y'o'jkin

²²Nay ixjamnim idø'on ja wyinaty
wyidetinim ma ja et txøowi
Galilea, ku ja nwindson'ajtim
Jesús ja ojts tyukmadøoyidi jòts
ku mayjaa'y ja kyøyakit, ²³jòts
ja yik'oogit, jujkpyøkpts ja
jadigojk kyidigøøk xøow. Ja'ats ja
tyimchaachjotmayja'widøø ku ja
jade'en tñija'widøø.

Ku ja tsaptòjk yikugubety

²⁴Xjats ku ja nwindson'ajtim
Jesús tmøøtja'jty ja pyabòjkpitòjk
jam Capernaumit kajpkòjxp, jamts
ja jaa'dyi pøn yiktsaptòjkugubajttip,
ja'ats idø'on ojts tñinòjkxti ja Pedro,
jòts ja ojts tyiktòwdi:

—¿Ka' meets yø myik'ixpòjki
tkugubety yø tsaptòjk?

²⁵Jòts ja Pedro y'adsøøy:

—Kyugubejtpyxi yø'.

Xjats ku ja Pedro tyòjkiyyi'ñ
tòjkjòtpy, japts ja nwindson'ajtim
Jesús ja jawyeen ñimaajiyi:

—¿Sà me Simón mwinmay?

¿Pøn yjawi yø windsøndòjk
tyukugubajttip, ja kyø'òmigu'uk uk
ja wenk jaa'y?

²⁶Jòts ja Pedro y'adsøøy:

—Ja wenk jaa'y yø tyukugubajttip.

Jòts ja nwindson'ajtim Jesús
y'adsowimbijty:

—Aaa ka'ats tam adøm

idø'on xpaat'ajtyim nyajkint ja
tsaptòjk kugubajtin, pøni abiky
jaa'y tyukugubajttip. ²⁷Jòts
nìpøn ngayik'ambòjkin, nòjkx
mejy'agø'øm jòts jam xjuutt ja
ajkx, pøni midi inet mijawyeen
mjuu'tpy, ja' y'aawjòtptyt inet

meeñ xpaatt tu'uk. Pyaatpts inet ja' jòts ja namajtsk ngugubajtin'ajtin; ja'ats myiknòjkxp jòts x'atsmo'ot ja yikugubajtpi.

Pøn idø'on jawaani møj mā Dios ja yja'a'y ja kyutujk ttanitani

18 Ñiñayi winets ja nwindson'ajtim Jesús pyabòjkpitòjk ñimejniyi, jòts ja ojts yiktiiyiyi:

—¿Pømbi øø nidu'ugin ja tyimy'ukmøjtøkip ku ja mgutujk xyiknaxkidà'akt?

²Winets ja nwindson'ajtim Jesús tyaajxiyii'ñ tu'uk mutsk mixyu'nk, jòts ja tyikwa'k'øiyii'ñ ja' y'agujk'amdi, ³jòts ja tnimaay ja pyabòjkpitòjk:

—Janch øts idø'on nwa'añ, pøni ka' meets ja mdsinaa'yin xyiktigach, pøni ka' meets jade'en mnabyikta'agyi sam ne'egi mutskuna'jk yja'gyukindi, ka' mee mibaat jade'en myikupøkt jòts mdøkidit mā Dios ja kyutujk ttanitani ja naxwii'ñit jaa'y.

⁴Patyts ja' myøjtøkit jam mā Dios ja kyutujk ttanitani ja naxwii'ñit jaa'y ja' pøn yik'ayowim jaa'y'ajtp, pøn jade'en nabyiktaajkip sam ya'at mutsku'ngin. ⁵Jòts øy pøn pøni xukpøjkidip øts ja nja' midi yik'ayowim jaa'y'ajttip sam ya'at mutsku'ngin, øts idø'on ja wyinaty køøm xkupøjkp.

Ja' midi yikpøkpyajtp

⁶Jòts pøni pøn t'ukyikpøktu'ump øts ja nja' pøn ø xjanchja'widip, ne'egi ja øyik y'ijty jòts ja mejyøtpy yikuwibejpit, ku møj paandaak ja y'ukyiktayukxotsit.

⁷Janch kawindøøp yø naxwii'ñit ku ja y'ity midi jaa'y tyikpøkpyajtp! Nøjkkx naxpyim yø jade'en, jòts iyjanch'ayøøy ja' pøn ja myigu'uk yikpøktuyundip!

⁸Paty nayide'en pøni myikpøkpyajttip mgø' mdeky, ja'ayi ku xtyimwyiboottit jòts jagam xpikta'aktit; ne'egi øy'atp ku kòtuk paktuk mdøkit jap mā Dios jam, jòts kidi ka'pxy xminiijkxy ja mgø' mdeky jap infierno. ⁹Jòts pøni yø mween myikpøktuyujnip, naweenjuudits jòts abiky xpikta'akt; ne'egits øy'atp ku ne'egi wendu'uk mdøkit jap mā ja Dios, jòts kidi yø mween ka'pxy xmidøki ku myikuwibejpit jap jønjøtpy midi jap infierno.

Ku ja Jesús tmadyakpaajty tu'uk ja borreek midi tigøøpy

¹⁰'Kidits øts ja n'u'nk n'unaj'k xmijotma'jtidi. Janch øts idø'on nwa'añ jòts ku y'ankilis ja jap tsajpjøtpyti Dios Teety wyingujkpy. ¹¹Pø ja'axi tø nnimiñ jòts øts ja nyiknitso'ok'attit pøn ja pyøky yikwindigø'øyiñidip.

¹²'¿Sa mee m'ukwa'añ? Ku jaa'y jam wyinaty tmøøt'aty nimagø'pxy ja borreegi, jòts kuts ja tu'uk tyigø'øty, ¿ti ka'ap ja t'ats'ixa'at? Kuwanixi ja jam kojpkøjxp tyikta'ant ja ñimakta'pxy myaktaxujkpi, jòts ja t'ats'ixa'at midi tø tyigøy. ¹³Kuts ja tpaatt, ne'egi tyaxonda'akpts ja' midi tø y'uktigøy jòts nika'ap ja jade'en ne'egi yiktaxonda'akti ja ñimakta'pxy myaktaxujkpi midi kadigøødyip. ¹⁴Jade'ents meets idø'on ja Dios Teety mjawiyidi pøn

jap tsajpjøtpty, ka'ap ja ttsøky jøts y'u'nk y'luna'jk ja jade'en tyigø'øty.

Sa nmigu'uktøjk nmaa'kxuujkint

¹⁵Pøni jam mmigu'uk mga'ødyuñiyi, nagyajpxidits anadyu'uk jøts xukwinjawit ja pyøky. Pøni kyupijkypts, tøts ja mja' wyinaty myajada'aky jøts ja pyøky nayide'en tkagu'ayo'ombaadit.

¹⁶Kuts mgagupøkit ku ka' mmadoowa'anit, winets tu'uk majtsk jaa'y xwaadsø'ot jøts ja t'ejxtit tñijawidit pøni sa jam pøn wya'añ. ¹⁷Kuts ja kyayikmøjpiktakmidit, winets xukmado'ot ja mayjaa'y pøn tjanchja'widip ja Dios; jøts ku ni ja'baat kyayikmøjpiktakmidit, winets ja jade'en xpikta'aktit sam ja jaa'y pøn Dios tkajanchja'widip, uk jade'en sam yikugubajtpitøjk yikwa'andi yiktejti.

¹⁸Janch meets idø'on nnøjmi, pøni pøn meets ya ja pyøky maa'kxuujkip, nayide'en ja tsajpjøtpty yikmaa'kxukt. Jøts pøni pøn mets ya mgamaa'kxujkpy, nayide'en ja tsajpjøtpty kyayikmaa'kxukt.

¹⁹Nayi ndukmadoodip ixyam, pøni pøn tu'uk majtsk nagyajpxidip, jøts t'amidoowa'andi tpøktsoowa'andi tigati ja Dios Teety, mo'ojidipts ja'. ²⁰Pøni mā tu'uk majtsk ñamyukyidi ja jaa'y øts køjxp, jamts øts ja møøt n'ity.

²¹Xjats ja Pedro ojts tñinijkxy ja nwindson'ajtim Jesús, jøts ja ttiibiyjky:

—Windsøn'ajtim, ÷winaaak ojkin øts ja nmigu'uk nmaa'kxt ku øts ja xka'ødyu'unt kawinaaak ojk? ÷øy ku wixujk ojkin?

²²Jøts ja nwindson'ajtim Jesús y'adsøøy:

—Ka'axi me nnøjmi jøts ku ja'ayi wixujk ojk. Nømpxi øts yam nwa'añ jøts kawinaaak ojk pøni winaaak ojk meets ja jaa'y mmidundigøyidi.

Ku ja Jesús tmadyakpaajty ja tumbi pøn tkamaa'kxujkp ja myigu'uk

²³Jade'en idø'on ja Dios kyutujk sam tu'uk ja windsønin pøn ja tyumbitøjk ojts tyøjpayø'øy. ²⁴Ixam idø'on wyinaty tñibøkinim, ku ja ojts yiktaniway tu'uk ja tyumbi midi ja wyinaty kawine'en miyøj'ajtiyip. ²⁵Kumi ka'ats ja tyumbi myeeñ ti ja tyagubatp ja yoj, winets ja windsøn wya'añ jøts wan tyiknitookti møøt y'u'nk ñidø'øxy, jøts pøni ti jaty jam pyikta'aky'ajttip. Jøts pøni wine'en ja choobaatti, ja'ats ja yoj kyudøkip. ²⁶Xjats ja tumbi tminuu'kxaajky ja wyindsøn, ojts ja twinguxani, yide'en ja tñimaay: “Windsøn, miduda'aky'ajtk øts, ngubatp øts ja tuki'iyi.” ²⁷Xjats ja windsøn ja ojts y'ayo'ijxyi, jøts ja yoj ja tyamaa'kxuujkiyi jøts ja yik'awa'atspidsøøjmiyi. ²⁸Kuuyi ja tumbi ja'ayi pyidsiimy, jøts ja ojts tu'uk tminabyaadyiyi ja myigu'uk ja myøøtumbi, ja' ja miyøj'ajtiyip tu'uk pesi majtsk pesi. Yukpajkiixpy ja ojts tyimych jøts ja jadi'iñi tyukpani, yide'en ja møk'ampy tñøjmi: “iPe'tpy xkubatt ja yoj, yak putyi!” ²⁹Winets ja myigu'uk ñagyuxendyaajkøø ja' wyindum jøts ja ojts myinuu'kxa'agyiyi: “Miduda'aky'ajtk øts, ngubatp øts ja tuki'iyi.” ³⁰Jøts ja yjadu'ukpi, ka'ap ja tkupijky, ojts ja ñijkxy jøts

ja ojts tpikta'aky ja myigu'uk jap puxøjkjøtpy kunim ja tyimgyubatt ja yoj. ³¹ Kuts ja yjadu'ukpi ja jade'en t'ejxtøø, tyimy'ayojidi ja' jøts ja ojts t'atstukmadowdi ja wyindsøn sa jaty ja wyinaty tø t'ejxti. ³² Winets ja windsøn ja tyumbi tnankwyadsojøø mididi idø'on jade'en adøtsp, jøts ja tnimaay: "iMets miku', burri! Tø mets ja myoj ndamee'kxy ku me tø xminuu'kxa'aky. ³³ Nayide'en me ndijy jeexyip ja mmigu'uk x'ayo'ijxy sa me tø n'ayo'ijxyin." ³⁴ Yikxon ja windsøn yjantyimy'ambijky, jøts ja tkejxy ayoobi kunim ja myigubajtkøxit.

³⁵ Jøts ja nwindsøn'ajtim Jesús yide'en myadyak'abajtyi'ñ:

—Nayide'en meets ja Dios Teety mduniyit põni ka' amumjoojt xmaa'kxukti ja mmigu'uk.

Ku ja Jesús kyajpxwiyj sudso ja amajtsk'ajtin ñaxy

19 Ku ja nwindsøn'ajtim Jesús jade'en wyinaty tø wya'añ, xjats ja chøø'ñ Galilea etjotp, jøts ja ñijkxy jam Jude'it etjotp mididi tãmp nõøbukø'øm Jordán. ² May jaa'y ja pawidejtiyip, jøts ja jam may tyiktsoøjky ja pamaa'y.

³ Winets ja fariseotøjk winaagin tnimendi ja nwindsøn'ajtim Jesús jøts ja tkajpxy'ejxwa'andi, ojts ja tyiktøwdi:

—¿Kutuky yø jade'en jøts øy põn tmajtstu'utt ñidø'øxy ku ja yiin waan tyundigøy?

⁴ Jøts ja t'adsøoy:

—¿Ka'anim meets ja Dios kyajpxy x'ejxi? Pø patyxi ja yaa'y ja tø'øxy tyik'øyi'ñ

pøn xyiktso'ondaajkindip.

⁵ Nayi nõøm ja': "Ja'agøjxp ja yaa'dyøjk ja tyeety ja tyaak tmajtstu'utt, jøts ja ñidø'øxy ja møøt tu'ugyi ja'ayi chøønit."

⁶ Tu'ugyi ja ñamyayi tyimbyaaty øy ja jaa'y yjanamajtskidi, paty ka'ap pyaat'aty jøts jaa'y ja tnankñawya'kxit mididi Dios tø ttanibiktaagi tu'uk yaa'y jøts tu'uk tø'øxy.

⁷ Xjats ja ttiibyøjkti:

—¿Jøts tigøjxpts ja Moisés tyajky ja tiy'ajtin ja tø'øxyøjk jøts øy ja yikmajtstu'utt?

⁸ Jøts ja nwindsøn'ajtim Jesús ja t'adsøoy:

—Meets jade'en ja mgawindiy'ajtin myikmajadakpy ku ja Moisés ojts tyikutuky jøts øy xminawya'kxidit ja mnidø'øxy; ka'a'p yø y'ijty jade'en tso'ondā'agyip. ⁹ Øts wamp, põni põn tminawya'kxi ja ñidø'øxy a'øy'ampy, ku ja wenk yaa'dyøjk ja wyinaty tjagamøø'taty, jøts ja tmøø't'amajtskigyojmi ja wenk tø'øxyøjk, ja' idø'on pøkyump; nayi pøky ja nayide'en põn tmøø't'amajtskiyip ja tø'øxyøjk mididi tø yikmajtstu'uty.

¹⁰ Xjats ja pyabøjkpitøjk ja ñimaajyiyøø:

—Pøni jade'endam yaa'dyøjk tmøøtsøøni ja ñidø'øxy, ne'egi øy tamts ja' ku nguidyimy'amajtska'ant.

¹¹ Jøts ja nwindsøn'ajtim Jesús ja ñimaajyidøø:

—Pø janch jade'en, ka'a'p niduki'iyi tkupøkti. Ka'ap ya'at winmaa'ñ põn nugo ajawi tja'gyuki, ja'ayi dø'on tkupøjktip põn Dios mõøjyidip. ¹² Ja mayjøøjp ja

winmaa'n jòts jaa'y kya'amajtskidi:
ku winaagin ka'pxy kyamendi
naxwiiñ, winaagints kò'òm
ñadyuñidi ku ñay'isabikyidi jòts ka'
y'amajtskidi, jòts ja winaagin pòn
tkagu'amajtskip ja Dios kyutujk.
Pòni pòn jade'en ttunwamp, wants
jade'en ttuñ.

**Ku ja Jesús tkunuu'kxy
ja mutskuna'jk**

¹³Winets ja nwindson'ajtim Jesús
yiktanímiiñ mutsk mixyuna'jk ti jòts
ja tkònixajt jòts ja tku'amidowit;
jòts ja pyabòjkpitòjk yide'en ja
tnimaay ja jaa'y pòn twaamendip
ja mutskuna'jk jòts kyatòkidi
ja mutskuna'jk. ¹⁴Yide'ents ja
nwindson'ajtim Jesús wyaan:

—Majtstu'utti, wan òts yò
mutskuna'jk xnimendi, kidi meets
yò xkayiknaxni; yò' dò'on Dios
ja'ajtidip pòn jade'endi sam yò
mutskuna'jkindi, ja'ats tpaattip ja
Dios kyutujk.

¹⁵Jòts ja ojts tkunuu'kxy ja
mutskuna'jk, jòts ja jam ojts cho'oni.

Ja kumeeñ jaa'y

¹⁶Tu'uk idò'on una'jk jaa'y, ja'ats
ojts t'ats'ixy ja nwindson'ajtim
Jesús, jòts ja t'atsnimaay:

—Mets òyjaa'y yik'ixpòjkpi, òti
òy'ajtin ò ndu'ump jòts òts ja
n'anmija'win ja jujky'ajtin tpaatt
xemikòjxp?

¹⁷Xjats ja nwindson'ajtim Jesús ja
tnimaay:

—òTiku ò xnòjmi jòts ku ò n'òyi?
Tu'ugyi ja' midi òy, jòts ja Dios
idò'on ja'. Pòni mbaatwampyts ja
jujky'ajtin xemikòjxp, paduujnits ja
Dios kyutujk.

¹⁸Jòts ja una'jk jaa'y wyaan:
—òMidi'ibi?

Jòts ja nwindson'ajtim Jesús
tnimaay:

—Kidi myikjaa'y'òòky; kidi
mmigu'uk ñidò'òxy xpòjkxi; kidi
mmeech; kidi pòn xwindaay'aty;
¹⁹windsò'ògi mdeety mdaak;
jòts tsok mmigu'uk sam kò'òm
mnachòkyin.

²⁰Jòts ja una'jk jaa'y yide'en
tnimaay ja nwindson'ajtim:

—Tò òts yò jade'en njatunguixy,
jaayim òts yò jade'en mbaduñ
ku nmutsk'aty. òTits òts idò'on
njaaktu'ump?

²¹Jòts ja nwindson'ajtim Jesús ja
ñimaajyòò:

—Pòni òy yikxon mjaa'y'atwa'añ,
nòjkx x'atsto'okjò'òkixy ti jaty jam
mjagyejpy jòts xmo'ot ja ñimeeñ
ja ayooòbi jaa'y, winets xpaatt ja
òy'ajtin ja xondaajkin jap tsajpjòtpy;
ku jade'en x'uktu'unt, winets
mme'ent jòts ò xpawidett.

²²Xjats ku ja jade'en tmadòòy,
jòts ja yjotmadyòjkiyi'ñ,
kumi jantyingyumeeñ, kumi
jantyingyubiktà'aky idò'on ja'.

²³Winets ja nwindson'ajtim Jesús
tnimaay ja pyabòjkpitòjk:

—Òts yam tyimwyamp jòts ku
mòk y'adukyi jòts kumeeñ jaa'y
tpaajttit ja Dios kyutujk midi jap
tsajpjòtpy. ²⁴Jòts jaaktyimwyamp
òts jòts ku ja kumeeñ jaa'y janch
apeni ñaxti ma Dios ja kyutujk
ttanitani tuki'iyi, pò ne'egi tsojk
ñaxt ja mòj jiyujk jap xu'unjutjòtpy.

²⁵Kuuyi ja pyabòjkpitòjk
ja jade'en tmadoodòò, janch
ñigyumaap ja tyimya'widòò, jòts ja
xem yam ñayiktòòjidòò:

—¿Pønims idø'on nitso'ok'atp?

²⁶Xjats ja nwindson'ajtim Jesús ja ojts y'ijxyidi, jøts ja ñimaajyøø:

—Ka'ap yø øy pøn jaa'y kø'øm ñankñitso'ogiyit, ja Dios ja'ayi myøøt'ajtpy ja møk'ajtin sudso xyiknitsoojkint, niti Dios tktatsepjawi.

²⁷Xjats ja Pedro tyiktiiyi:

—Windsøn'ajtim, tø øø tuki'iyi n'ixmajtskixy ti jaty øøts y'ity njagyejpy, jøts øø tø ndsøøn jøts me myikpawidity. ¿Tits øøts idø'on nbaatp, ti øøts idø'on nbøkp?

²⁸Jøts ja nwindson'ajtim Jesús ja t'adsøøy:

—Janch øts idø'on nwa'añ, ku yja'att ja xøøw ja jumøjt ku tuki'iyi yjemyigyøxt jadigojk, ku ø n'ixa'akt ngutujktaajkjøtpy ku øts ja møk'ajtin nmi'ixa'akt, jøts meets wine'enin meets ixa xpawidity, xnayimøøt'ixa'akp meets nayide'en nimakmajtsk jap kutujktaajkjøtpy, jøts xiidyu'undit ja Israelit jaa'y niduki'iyi. ²⁹Jøts nayide'en pøn jaty tø tmajstutkøxti ja tyøjk, ja myigu'uktøjk, chø' y'uch, tyeety tyaak, y'u'nk ñidø'øxy, uk ñaajx kyam tmajstuttibaat øts ngutujkøjxp, yikmo'odipts ja jinaxy jinaxy øy ti, jøts pyaattip ja' ja jujky'ajtin midi xemikøjxp. ³⁰Jøts may ja wyindigø'ødyit pøn ixyam namyøjpiktaajkidip kø'øm; jøts pøn ixyam ne'egi windigøy'ejttip, ja'ats ne'egi nøjkx møjtkidip.

**Ku ja Jesús tmadyakpaajty
ja tumbitøjk**

20 Jade'enin idø'on ja Dios kyutujk midi yjaa'y tyanitanaapy sam tu'uk

jaa'y kyugam'atyin jøts ja chøøn jøpyi jøpyi tumbi ixaabyi jøts ja y'uviitsa'am pyidø'økt. ²Ojts ja tyikwin'øyidi møøt ja tumbitøjk, øy ja tmiju'uty tu'uk puxmeeñ tukxøøw, jøts ja ojts tkexy tumbi jam kyamjotp. ³Jøts idø'on ja ojts cho'ongojmi, ja xøøw wyinaty tuk'ajopu'nk, jøts ja jap maayjotpy ojts tjaak'ixy ja jaa'y pøn awatsidip. ⁴Yide'en ja tnimaay: “Nøjkx mee nayide'en mduñ jap kamjøtpy, jøts nmiju'udyit nayide'en sam pyaat'atyi.” Winets ja ojts ñøjkxti. ⁵Xjats ja windsøn cho'ongojmi ku ja xøøw kyukiyii'ñ, nayide'en winakxyøøw nay ja tumbi dø'on ja y'ats'ejxkojmip. ⁶Jøts ku ja xøøw jawaani kyajajxni, xjats ja ojts cho'ongojmi tumbi ixaabyi, jøts ja ojts ñijkxy nay jap maayjotpy, jøts ja ojts tjaakpaaty ja jaa'y pøn wyinaty awatsidip, yide'en ja tnimaay: “¿Tiku meets ya nugo mxinaxy, ti kidi mee mdunwa'añ?” ⁷Yide'ents ja y'adsoodøø: “Kumi ka'ap øø pøn xyiktunkpaatwa'añ.” Xjats idø'on ja tnimaay: “Nayi nøjkxts mdundi øts ngamjøtpy, jøts nmiju'udyit.” ⁸Xjats ku y'ux'ajty, winets ja windsøn tnimaay ja tyumbi midi yiktump: “Yaajxi yø tumbitøjk jøts xmo'ot myijuu'ñ yø' jawyenidip pøn ix'oojk tø tyøkidi tumbi, jøts ja ix'oojk xmiju'uty pøn jawyeen tø tyøkidi tumbi.” ⁹Winets ja myendøø pøn wyinaty ix'oojk tø tyøkidi tumbi ku ja xøøw jawaani kyajajxni, jøts ja myijuu'ñ ja ojts ka'pxy t'axajidi tu'uk puxmeeñ nidu'uk nidu'uk. ¹⁰Xjats ku yja' ja tyaja'jtidøø pøn wyinaty jawyeen tø tyøkidi tumbi, jade'en ja wyinmaydi

yikmiju'udyip ja tijy jawaani tsowi; nayide'en myijuu'n ja ojts t'axajidi tu'uk puxmeeñ nidu'ukjaty.

¹¹Ku ja jade'en ojts t'axajidi ja myijuu'n, xjats ja tmi'ambøjktøø ja wyindsøn, ¹²yide'en ja tnimaadyøø:

“Pøn ne'egi oojk tø yja'atti, ja'ayi tø tyundi tuk'hori; jøts ne'egi nayide'en tø xmijuy sam øø tø xmijuyin, jøts tøts øøts yikxon nduñ jøts øøts yikxon tukxinaxy tø nni'añ.” ¹³Jøts ja windsøn y'adsøøy, yide'en ja winaagin yiknimaadyøø: “Ka' me migu'uk yam sa nduñ.

¿Ti kidi tø nnagyajpxyin jøts ku nmiju'uty tu'uk puxmeeñ? ¹⁴Axaji yø mmijuu'n jøts mnøjknit. Nayide'en øts yø nmijuuwya'añ pøn oojk tø tyøkidi tumbi sam mee tø myikmijuyin. ¹⁵¿Pøn øts yø ndejin jade'en xkaduktu'ump pøni sa øts nmeen kø'øm nyiktunkpaatwa'añ? ¿Uk yø' idø'øn m'amā'at'ajtpy ku n'øyjaa'y'aty?”

¹⁶Jøts ja Jesús jadigojk yide'en wya'añ:

—Jade'ents idø'øn ejx øts ja nwa'añ, pøn tandip ix'oojk, ja'ats ne'egi jawyenidip, jøts pøn jawyenidip, ja'ats ta'andip ix'oojk. Kumi may ja'adi pøn yiktukmadooip jøts mye'endit, niwaanits ja'adi pøn yik'a'ejxidip jøts tya'andit. Nayide'ents ja Dios Teety ttu'unt ja naxwii'nit jaa'y.

Ku ja Jesús tnigajpxy jadigojk ja y'o'jkin

¹⁷Xjats ku ja nwindsøn'ajtim Jesús jam wyinaty tuu'amni midi Jerusalén nøjkxp, winets ja abiky tjiwaa ja pyabøjkpitøjk midi nimakmajtskti, jøts ja tnimaay:

¹⁸—Ixya tø nbejtyindi Jerusalén ma øts nyikøyakt, jøts øts ja teetywindsøndøjk, jøts øts ja kajpxwejpitøjk nyiktagidøkit pøn ø xyik'ooktip. ¹⁹Ja'ats ø xkøyaktip jøts øts ja xagidøkidit pøn ka'israelit jaa'dyi, ja'ats ø xnixe'ektip xjaxe'ektip, ja'anim ø xwinwoptip xjipwoptip jøts øts ja xyikruspattit; kidigøøk xøøwts øts ja o'jkin nmimada'akt jøts ø njujkpyøkt jadigojk.

Ku ja tøøxyøjk t'amidøøy ja may'ajtin midi tyaak'ajtp ja Jacobo møøt ja Juan

²⁰Winets ja Zebedeo y'una'jk jam myendøø møøt ja tyaak ma ja nwindsøn'ajtim Jesús jam wyinaty. Ja Juan idø'øn ja' møøt ja Jacobo, ja'ats idø'øn ja tyaak jam ojts twinguxani ja nwindsøn'ajtim Jesús, jøts ja t'amidoowa'añ tu'uk ja may'ajt. ²¹Jøts nwindsøn'ajtim Jesús ja ojts yiktiiyiyi:

—¿Ti dø'øn mdsøjky?

Jøts ja t'adsøøy, yide'en ja tnimaay:

—Tun may'ajt, jøts øts n'u'nk xyik'ixajkit adsow aduuk ku mgutujk xyiknaxkida'akt, tu'uk aga'n jøts jadu'uk anajy, jøts jade'en ja kutujk tmida'andit.

²²Jøts ja nwindsøn'ajtim Jesús ja y'adsoojidøø:

—Ka' mee xnijawidi pøni ti mee m'amidoodip. ¿Mgupøkp meets ja ayo'on midi ø nbaatp?

Jøts ja wyandi:

—Ngupøkp øøts ja'.

²³Xjats ja tnimaay:

—Janch tiigyajpxy. Mgupøkp meets ja' sa jaty ø njatt ngubatt; jøts

kuts øts idø'on xmøøtsinaawya'andi tu'uk aga'n jøts jadu'uk anajy, ka'øtsip ja xpaat'ajtip jøts meets jade'en nyik'ixa'akt, ja' ja yikmo'odip pøni pøn ja Dios Teety kø'øm jade'en tø tyanibiktaagiyidi.

²⁴Xjats ku ja jade'en tmadowdi ja yjanimajkpidi, jøts ja tjantyimi'ambøjktøø ja ñamajtskpidi midi tukjaa'dyi.

²⁵Jøts nwindson'ajtim Jesús ja ojts yjayajxniyidi niduki'iyi, jøts ja ojts ñii'mxyidi:

—Jade'en sam x'ejxtin xnijawidi, ja jaa'y pøn tnitanaadyip ja naajx ja kajp, øy ja sagasa y'adøtsnidi pøni sa ja kø'øm ttsokti; kuts jam pøngapøn møk yjaakyikutujkni, tu'ugyits yja' ja tyikmøji. ²⁶⁻²⁷Jøts ka' meets mja' jade'endi, ne'egi yide'en meets mja'. Pøni pøn namyøjpikta'akwajnip, ja' idø'on paat'ajtip jøts ja tuki'iyi ttu'unt pøni ti myigu'uk ejtxidip ka'ejtxidip, ja' idø'on ja twindsø'øgip, ²⁸jade'en sam ø nduñin, kaja'ajipxi ø tø nnimiñ jøts øts jawyeen nyikwindsø'øgit, pø ja'axi ø tø nnimiñ jøts øts ja windsø'jkin nyakt, jøts øts kø'øm ngudanit ja pojkpitumbi jaa'y pyøkyti, jøts ja may ñitso'ok'attit.

Ku ja Jesús tyikwin'ejxwa'kxy ja winap jaa'y

²⁹Xjats ku ja jam wyinaty cho'onidi jam Jericó, jøts nwindson'ajtim Jesús may ja jaa'y ja ojts pyadsøøñiyi. ³⁰Jamts wyinaty namajtsk winap jaa'y chøonidi tuu'am, jøts ku ja tmadowdi ku ja nwindson'ajtim Jesús jam wyinaty ñaxy, jøts ja møkta'aky tnimaadyøø:

—iWindsøn'ajtim, rey David y'u'nk y'ap, ayo'ejxk øøts!

³¹Jøts ja mayjaa'y ja ojts y'øjyidi, ojts yiknøjmidi jøts y'amo'ondit, jøts ja tjaaktyimykjinajxtøø jawaani møk:

—iWindsøn'ajtim, rey David y'u'nk y'ap, ayo'ejxk øøts!

³²Winets ja nwindson'ajtim Jesús wya'l'øyiyi'ñ, jøts ja tyaajxiyi'ñ ja winap jaa'dyi jøts ja ttiibyiky, yide'en tnimaay:

—¿Ti dø'on mdsojktip, ti ø ndu'ump?

³³Jøts ja ojts y'adsowdi:

—Windsøn'ajtim, jawin'ejxwamp øøts.

³⁴Winets ja nwindson'ajtim Jesús ja jaa'y ojts t'ayo'ixy jøts ja ojts twinguxaji. Jøts ja winap jaa'y nay jatyi wyin'ejxwa'kxtøø, jøts ja ojts tpadsoondi ja nwindson'ajtim Jesús.

Ku ja Jesús kyajptøjkiyi'ñ Jerusalén

21 Kuts jam Jerusalén wyinaty yja'atwanidi, jøts ja kajp ojts tpaatti midi txøw'ajtp Betfagé, midi jam tmiwingon'ajtp ja kojpk midi yiktejp Olivos, winets ja nwindson'ajtim Jesús tkejxy namajtsk ja pyabøjkpi, ²yide'en ja tnimaay:

—Nøjkxti ixø kajpøøjtjy ixø wingon. Jamts inet buuri tu'uk xpaattit kuwiñ møøt y'u'nk. Ja'ats inet migajidip jøts ya xyikme'endit. ³Jøts ku pøn sa wya'ant, jade'en xnøjmidit jøts ku ø ndsøky, jøts ku ø tsojk ngøyajkojmit.

⁴Jade'en'ampy idø'on ja jade'en yjajty, jøts tyimyjade'en yjatt sa wyaañ ja Dios kyugajpxy ku ja yide'en tjaay ja nøky:

⁵ Nøjmidì ja Israelit kajp:

“Ejx yø mwindsøn mnimiñiyi
mnija'adyiyi,
amyujy tsaachyujy, taku'xni
byuuri'u'nk.”

⁶ Xjats ja pyabøjkpì ojts choondi
jòts ja ojts ñøjxkti, ojts ja jade'en
ttundi sà nwindsøn'ajtim Jesús
ja wyinaty tø y'ane'emyidi. ⁷ Ojts
ja twetsti ja buur møøt y'u'nk,
jòts ja ojts wyet ttajiba'andi jòts
nwindsøn'ajtim Jesús ja ojts
ttawaa'tspety. ⁸ Jòts ja jaa'dyi janch
namay ja'adi, jòts ja ojts tya'apti ja
wyet jam tuu'am; pømbi twidøjti
ja ujts'aay jòts ja ojts tpikta'akti
jam tuu'am. ⁹ Jòts ja jaa'y møk
wyambinaxwa'ktøø pøn jawyeen
yø'ødyip, jòts nayide'en pøn ix'oojk
payø'ødyip:

—iDios Teety tsajpjotpit!
iKunuu'kx yø rey David y'ap y'u'nk
pøn me tø xkexy! iKuuyi Dios Teety
jadu'uk yjaak'øyi!

¹⁰ Xjats ku ja nwindsøn'ajtim Jesús
kyajtpøjkiyii'ñ jam Jerusalén jòts ja
kajp kyajotkukidi, may ojts ja jaa'y
wya'andi:

—¿Pøn yø jade'en?

¹¹ Jòts ja jaa'y wyandøø:

—Ja Jesús yø' ja Dios kyugajpxy,
pøn kyugajp'ajtp Nazaret jam
Galile'it etjotp.

**Ku ja Jesús twojpidømguixy ja
too'kpitøjtk jam tsaptøjkjotp**

¹² Jòtsnim ja nwindsøn'ajtim
Jesús tyøjkiyii'ñ møj tsaptøjkwimpy,
jòts ja ojts tkajxpidømguixy pøn
jaty jap wyinaty too'ktip yajktip,
juudyip kajpxtip jap tsaptøjkwimpy.
Ojts ttejtsapwajkixy ja mesi midi
ja jaa'y yiktundip pøn ja myigu'uk

myeēn tkugojnìdip, jòts nayide'en
chinaabyajt ja yiktejimbejtøø ja
paktøø'kpidi; ¹³ jòts ja tñimaay:

—Yide'en jap nøkyijpxy wya'añ,
jòts ku ajot'ajtaajk ja chaptøjtk
wya'ant, jòts jade'ents meets yø
tø xpiktakni sam maa'tspitøjtk
chinaadyøjtki.

¹⁴ Jòts ja nwindsøn'ajtim Jesús
jam tsaptøjkjotp winaagin
ñimejniyi ja jaa'dyi pøn
winapti pøn pakma'atti, jòts
ja ojts tyikmøkpojkiy. ¹⁵ Kuts
ja teetywindsøndøjtk jòts ja
kajpxwejpitøjtk ojts t'ejxti ku ja
jade'en ttuñ milagri, jòts ku ja
ojts tmadowdi ku ja mutskuna'jk
jap tsaptøjtkjotpy møk wya'andi:
“iDioskujuyip rey David y'ap y'u'nk!”,
jòts ja yjantyimy'ambøjktøø ¹⁶ jòts
ja ojts tnojmidì ja nwindsøn'ajtim
Jesús:

—¿Madøøpy yø' ku yø ixa jade'en
wya'andi?

Jòts ja nwindsøn'ajtim Jesús ja
t'adsøøy:

—Nmadøøpy øts yø'. ¿Ti ka'anim
meets ja Dios kyajpxy x'ejxi ku yø
tø tjanigajpxy? Yide'enxi ja wya'añ:

Tø ndanibiktaagi jòts øts
mutskuna'jk xjanchjawidit
xjanchkunuukxyjawidit.

¹⁷ Xjats ja Jesús tmajstuupty, jòts
ja ojts chøøn jam Jerusalén jòts ja
ñijkxy Betania, jamts ja ojts mya'ay.

**Ku ja Jesús ojts t'ayo'onmigajpxy
ja iigi tsa'amguipy midi
ja tyøøm ka'ejtp**

¹⁸ Xjats ku yjøpy'ajty, jòts ja
wymbejtkojmi ñøjkkkojmi jam
kajpjotp, winets yuu ja ojts
pyaadyiyi. ¹⁹ Xjats ja t'ejxpaajty

tu'uk iigi kipy jam tuu'ba'am, jøts ja ojts tninijkxy, ojts ja kipy tjawi'ixy jøts ja ni tu'uk tyøøm tkapajtøø, nugo janchtum'aay ja'. Winets ja nwindson'ajtim Jesús ojts tnøjmi ja iigi kipy:

—iNijuuni mga'uktøømiñit!

Jade'en ja ojts wya'añ, jøts ja iigi kipy jatyi tyimdyiijch. ²⁰Xjats ku ja pyabøjkpītøjk ja ojts jade'en t'ejxti, jøts ja jantyimyñigyumaap tjantyimyja'widøø, winets ja tyiktøødøø ja nwindson'ajtim Jesús jøts ja tnimaadyøø:

—¿Sudso yø iigi kipy tsojk tø tyimdyi'ich?

²¹Jøts ja nwindson'ajtim Jesús ja t'adsøøy:

—Janch øts idø'on nwa'añ, pøni mjanchmøøt'ajttip ja janchja'win, jøts ku kø'øm ka' xwinma'adyit majtsk'aaw majtskjoojt, kidi yø'øyipts mee mjatp sam øts yø iigi kipy ixa tø nduñin, yø kojpk paat mee xnøjmit: “Jiwa'ak ya jøts mnøjkxt mejyjtøp”, jantyimyjatpsts idø'on ja jade'en. ²²Jøts ku øy ti x'amido'odit xpøktso'odit ajot'ajtingøjxp, pøni amumjoojt ja janchja'win xmøøt'atti, myikmo'odipts ja' pøni ti m'amidoodip.

Ja Jesús myøk'ajtin

²³Jøts ja nwindson'ajtim Jesús tyøjkii'iñ tsaptøjkjotpy, ixap ja wyinaty yik'ixpiky ku winaaagin jap myendøø ja teetywindsøndøjkti jøts ja møjaa'dyøjkti, jøts ja ojts tyiibyikyiyi, yide'en ja ñimaajyøø:

—¿Pøn yø yjade'embi mdanigutujk'ajtip jøts yø jade'en xu'unt? ¿Pøn yø kutujk jade'en tø mmø'øyi?

²⁴Jøts ja nwindson'ajtim Jesús t'adsøøy:

—Nayide'en meets yam nyiktøøwami; jøts pøni m'adsowimbejtíp inet, winets meets ja ndukmado'ot pøni pøn øts yø jade'en xanigutujk'ajtp ku øts yø jade'en nduñ. ²⁵¿Pøn ojts Juan Bautista tyanigutukyiyi jøts ja ya yiknøøbatt? ¿Dios, uk jaa'y?

Jøts ja xem yam kø'ømyi tkajpxy'ajtpinaxwa'ktøø, yide'en ja ñawya'añidi:

—Ku net yø njanima'ayin jøts ku Dios ja tni'ane'emy, yide'ents inet yø x'adso'owin: “Jøts ¿tigøjxp ku ja ojts xkajanchjawidi?” ²⁶Jøts ku net njanima'amy'aan jøts ku nugo jaa'y ja ojts kyexyi yiknøøbatpi, winets yø mayjaa'y xnibidø'jka'andit; kumi niduki'iyi yø jade'en tñija'widip jøts ku ja Juan tum ja' tkajpxy midí Dios yja'ajip.

²⁷Jøts ja ojts nugo t'uknimaañidi ja nwindson'ajtim Jesús:

—Ka'ap øø nnijawi.

Winets ja ojts ñi'i'mxyidi:

—Ni øts meets inet ja ngadukmado'ot pøni pøn øts yø jade'en xanigutujk'ajtp ku øts yø jade'en nduñ.

Ku ja Jesús tmadyakpaajty

namajtsk ja jaa'y tukmiga'axpi

²⁸Xjats ja tjaaknimaay:

—¿Sa meets idø'on x'ukja'gyuki ya'atpi ayuujk? Tu'uk idø'on jaa'y, jamts namajtsk myajnk; jøts ja tu'uk tnimaay: “Mets u'nk, ixyam mnøjkxt tumbi jøts ø x'atstujkit ja n'uvi tsa'am.” ²⁹Jøts ja myajnk ojts yide'en y'adsøyiyi: “iKa' nnøjkxwa'añ!” Winmaadyigajts

ja jadigojk xjats ja ñijkxy tumbi.

³⁰Jøts ja u'nkteety ojts ja tñinijkxy ja yjadu'ukpi majnk, jøts ja ojts nayide'en tñøjmi, jøts ja ojts yide'en y'adsojyi: "Øyip teety, øy ø nnøjxkt." Jøts ja nigidi y'uknøjkxni.

³¹¿Pømbits ja tpaduun jade'en sa ja møjaa'y tjatsøky?

Jøts ja wyandøø:

—Ja' midi ja jawyeen y'uknimaay.

Xjats ja nwindsøn'ajtim Jesús wyaañ:

—Janch øts idø'on nwa'añ, jøts ku ja ne'egi jawyeen ja Dios kyutujk ttatøjkiyidit ja'adi pøn pøkyun'ejtkunajxtip, jøts nigidi meets. ³²Kumi ja' meets ja Juan Bautista tømdaniñiyi jøts ja mduk'ixpikyidi sa mdsøonidit mdanidit sa mjuky'attit, jøts ka'ats ja tø xmibøkti; ne'egi ja' ja ojts tjanchjawidi ja jaa'dyi pøn pøkyun'ejtkunajxtip. Jøts kuts meets øy ja ojts jade'en xja'ejxti, ka' meets ja ojts xjanchjawidi, jøts ka' mdsinaa'yin xyiktigajstøø.

Ku ja Jesús tmadyakpaajty ja ka'ødyumbi

³³Ukmadowdim jadu'uk ya'at madya'aky: Tu'uk ja jaa'y midi ja kam kaja'ampy tjagyajp, ja'ats ojts tni'ipy ja uvi kipy jam kyamjotp, jøts ja ojts tnaguemy; jøts ja ojts tyik'øyi tu'uk ja abøjk'ii'ñ ma ja uvi nøø yik'amøø'kxixit, jøts tu'uk ja ne'ey janch køjxp ma ja kam yik'ejx'ett.

'Xjats ja ojts winaagin ja tyumbi tmø'øy ajuudyujk ja kyam, jøts ja ojts tkømø'øy jøts ja chøø'ñ widejtpi. ³⁴Xjats ku tpaajty ja uvi tujk'aats, winets ja ojts tkexy

winaagin ja tyumbi, jøts ja ttaniguexy ja yjadu'ukpi tumbidi midi ja wyinaty tyuk'ajuudyujkpy ja kyam, jøts ja yik'amido'odit ja pikta'aky midi ja paat'ajtiyip.

³⁵Ka'ap ja ñømdøø, ojts ja tmajtsti ja tumbi midi yikajxtip, pømbi yikwojpy yiktse'jk, pømbi o'jk jøts pømbi yikwinga'jts yikjøpka'jts.

³⁶Jøts ja kugam ojts tjaakajxkojmi ja tyumbi jawaani namay, nigidi jade'en sam ja yjawyeembidi; nayide'ents ja kam ejx'ejtpi ja ojts tyungojmiyidi.

³⁷Jøtsnim ja ojts tkexy ja kyø'øm'u'nk, yide'en idø'on ja y'ukwinmay:

"Yikwindsø'øgip øts n'u'nk." ³⁸Jøts kuts ja ojts ja'ayi yik'ixy, winets ja kam ejx'ejtpi ñawyajnidøø: "Yø' yø kam yø' yø pikta'aky tmidanwangøjxp, yø' yø tmaabyøkwamp; wan tyimyikpa'ø'jkyindi jøts adøm yø nmidaangøjxint." ³⁹Xjats idø'on ja tmajstøø, jøts ojts tyikpidsømdi jam kamjotp, jøts ja ojts tyik'ookti.

⁴⁰Winets ja nwindsøn'ajtim Jesús ttiibyijky, jøts ja wyaañ:

—Ku mye'ent ja kugam, ¿sats ja tumbitøjky yiktu'undit midi kam'ejx'ejtip?

⁴¹Jøts ja teetywindsøndøjky jøts ja møjaa'dyøjk wyandøø:

—Niwine'en ja tkidyimy'ayo'ext yø yjade'embidi ka'øy jaa'dyi, yikpa'ookp ja', jøts ja t'ayajknaxt jadigojk ja ñaajx, jøts ja abiktyumbi ja tmo'ot pøn ja mo'ojiyip ja pyikta'aky pøni wine'enin ja pyaat'aty.

⁴²Winets ja nwindsøn'ajtim Jesús ja ñimaajyidøø:

—¿Niwindininim meets Dios kyajpxy xka'ejxi? Yide'enxi ja wya'añ:

Ja tsaá midí ja pojtspi
kya'uk'a'ejxidøø,
ja'ats ne'egi ixyam tø
y'ukyikpiktakni jam
pøch kyubajkp jøts ja
t'amajtsmujkixy ja pøch.

Ja Dios Teety idø'on yø jade'en
tø ttuñ,

øy yø ñigyumaap njaja'wandi.

⁴³Jade'ents ja Dios kyajpxy wya'añ,
paty mee nnøjmi jøts ku ka'
myikmo'odit jøts xatøjkidit ja Dios
kyutujk, ja' ja ne'egi yikmo'odip
pøn tyikwingaxø'jkidip ja Dios
yja' midí ja yja'ajtpy. ⁴⁴Jøts ja
tsaa ku jam pøn y'uknaxkida'akt,
windigø'opy ja ayoobi; jøts ku
ja tsaá pøn y'uktanaxkidakpatit;
yikpu'xkiyip ja'.

⁴⁵Kuts ja teetywindsindøjk jøts
ja fariseotøjk jade'en tmadoodøø ja
madya'aky midí ja nwindson'ajtim
Jesús ja tamimadya'ajkidip,
ojts ja tja'gyukidi jøts ku ja'
yiknimadya'akti. ⁴⁶Winets
ja tjadyimyjamatwandøø,
ja mayjaa'yts chø'jkidip
pøn tnija'widip jøts ku ja
nwindson'ajtim Jesús ja Dios Teety
yja' tkajpxi.

**Ku ja Jesús tmadyakpaajty sam tu'uk
windsøn tyik'amajtski ja myajnk**

22 Xjats ja nwindson'ajtim
Jesús ojts jadigojk
ttamimadyaktøjkigyojmi jadu'uk
madya'aky, yide'en ja wyaañ:

²—Jade'en ja Dios kyutujk
midí yjaa'y ja tyanitanaapy sam
tu'uk windsøn pøn xødump jøts
myajnk ja tyik'amajtski, ³jøts ja
tyumbi ja ttaniguexy pøn jaty
ja yikaawyampy yik'uukwampy

jøts ja t'atswa'adit, ka'ats ja jaa'y
ja pyadsoo'nidøø. ⁴Jøts ja ojts
abiktyumbi tjadanigajxkojmi,
yide'en ja t'uknimaay: “Nøjx
ja x'atstukmadowdi pøn jaty ø
nwaawampy, jøts ku ja kaaky jii'kxy
ya abaadi y'ejtni. Tø øts ndsakaá
nyik'øøky jøts tyimdyumjane'kxpi
tyimdyumjayeekpyi, abaadi a'ejxi
y'ejtni, wan tmenidi tø'øxñigaabyi
tø'øxñi'ukpidi.” ⁵Kidyimyøjpiktakti
ja' pøn idø'on jayikwaadsoodip
migaabyi mi'ukpi. Pømbi nøjxni
kyamjotp, jøts pømbi tyunk
tniyø'øyini ma jaty pøngapøn
myeemyiky, ⁶jøts pømbi axaji
tyikja'jttøø ja windsøn tyumbi
jøts ja tjemdunidi tedunidi,
yik'oo'ktibaat ja'. ⁷Winets ja
windsøn yixxon yjantyimy'ambijky,
jøts ja ojts tkexy syoldaditøjk
jøts ja tyikpa'ooktit ja jaa'y pøn
tyimyikjaa'y'oo'knidip, jøts ja
tnitsaajyidit ja kyajp. ⁸Winets
ja tnimaay tyumbitøjk: “Tum ja
abaadi y'ejtni jøts xøow yiktu'unt,
ka'adamts yø yjade'embí jaa'y
pyaat'atyidi jøts yø nyikmiga'ayin
nyikmi'uujkin. ⁹Nøjkxtits jam ma
jaa'y ñaxy tyøki, jøts ja niduki'iyi
xwa'adit tø'øxñigaabyi tø'øxñi'ukpi
pøni pøn jaty jam mbattip.” ¹⁰Jøts
ja tumbi cho'ondøø ñøjkxtøø jam
tuu'am, jøts ja ojts twaamukti pøn
jaty ja jam pyattøø, jam øyjaa'byi
ka'øyjaa'byi; jøts ja mayjaa'y
jade'en tyik'ujtstøø ja tøjkojot.

¹¹Xjats ja windsøn jam tyøjkii'ñ
jøts ja t'ejxwa'añ pøn jaty tø yja'atti
migaabyi mi'ukpi, winets ja jap
t'ejxpaajty tu'uk ja yaa'dyøjk, jøts
ku ja ka'ap jade'en xyøxyi sam
idø'on pyaat'atyidi ñaxyoxidit ja

tø'øxñigaabyidi ja tø'øxñi'ukpidi.
¹²Jøts ja tnimaay: “¿Sudso mets
 ya tø mdøki, jøts ka'ats jade'en
 mxøxyi sam idø'on pyaat'atyi ku
 tø'øxñigaaky ku tø'øxñi'ukkk ñaxy?”
 Jøts ja nisa kidyimwya'añ, amøñi
 ja y'ity. ¹³Winets ja windsøn ja
 tnimaay pøn jaty jam wingiidyip
 wimbøjktip, yide'en ja tnimaay:
 “Ixe køwøøndi pakwøøndi jøts
 xwibojpidsø'ømdit, wan tniykxy
 agugootstujpy ma yjøløt ma ya'axt,
 ma wyingidsetst y'agidsetst.”
¹⁴Kumi may ja yjayikwaadsowdi
 øy pøn, jøts waanits ja'adi pøn
 yik'a'ejxidip.

Ku yikajpxy'aty ja kugubajt

¹⁵Jøts ja fariseotøjk jam
 ojts choondi, jøts ja ojts
 tkajpxy'ejxwa'andi, ja'ats ja
 tyikpøky'attip jøts ja ttani'øønidit
 pøni sa yjadyimy'ukwa'añ. ¹⁶Xjats
 ja jade'en winaagin tkajxtøø ja
 yjaa'y møøt ja Herodes yjaa'myi,
 jøts ja t'atstuknimaawya'a'andi ja
 nwindsøn'ajtim Jesús:
 —Windsøn, tø øø nnijawi jøts ku
 tiy mgajpxy, jøts ku tiy janch ja Dios
 yja' xnigajpxiyi, ka' xmøjpikta'a'aky
 øy jaa'y sa yjawa'andi kumi ka'
 mets pøn xkupiky xkagupiky.
¹⁷Tukmadookts øøts sa me
 m'ukwa'añ: ¿Nmo'op øøts kugubajt
 ja møy windsøn midi jam Roma
 tsinaapy? ¿Nmo'op øøts u ka'?

¹⁸Yja'wiyii'nits ja
 nwindsøn'ajtim Jesús ja' jøts ku ja
 kya'ødyunwa'añiyi, jøts ja tnimaay:
 —Meets win'øømbidi, çtiku øts
 jade'en xkajpxy'ejxti? ¹⁹Tuk'ejxtik
 øts ja meeñ midi myiktundip ku ja
 kugubajt xyakti.

Jøts ja ojts t'atskondi tu'uk ja
 pujxmeeñ. ²⁰Ku ja ojts t'uk'ixy
 ja nwindsøn'ajtim Jesús, jøts ja
 tyiktiyi:

—¿Pøn yø' wyeen y'laaw, jøts pøn
 yø' xyøøw ixa kyøxja'ayi?

²¹Jøts ja t'adsoodøø:

—Ja nwindsøn.

Winets ja ñimaajyidi ja
 nwindsøn'ajtim Jesús:

—Yø'øts meets yø windsøn
 mmo'op midi yø yja'ajtpy, jøts Dios
 yø xmo'odit midi Dios yja'ajtpy.

²²Xjats ku ja jade'en tmadoodøø,
 ñigyumaap idø'on ja tyimyajtøø;
 jøts ja ojts jade'eñi tmajtstu'utti jøts
 ja choonidi.

Ku ja jaa'y tyiktøwdi pøni janch idø'on ja' ku oo'kpi jadigojk yjukpyøktit

²³Jøts nay ja'abi xøøw ja
 saduceotøjk ojts t'ats'ejxti ja
 nwindsøn'ajtim Jesús. Jade'en
 idø'on ja' ja wyinmaa'ñ
 tjagyapti jøts ku oo'kpi ka'
 y'ukjukpyøjknidit; paty ja yide'en
 tnimaadyøø ja nwindsøn'ajtim
 Jesús:

²⁴—Windsøn, yide'en ja Moisés
 wyaañ: kuk pøn tku'oookt ñidø'øxy
 jøts ku ka' tyiktañ ni tu'uk y'u'nk,
 pøni jamts y'ajch uk y'uch, ja'ats
 ja ku'øktyø'øxy tmøøt'amajtskip
 jøts ja tyika'axt, jøts ja myigu'uk
 kyagudigø'øty midi tø y'øøky.

²⁵Jats øøts y'ity nmigu'uk tu'uk
 midi jaa'y'ajttip niwixujk yaa'y.
 Jøts ja jagyooop y'amajtskiyi'ñ,
 o'jkts ja'. Jøts kumi ka' y'u'nk
 y'una'jk tyiktaañ, jøts ja y'uch ojts
 tmidañ ja kyap, ja ku'øktyø'øxy.

²⁶Jøts nayide'en yjajty ja

myimajtskpi, jøts ja myidigøøkpi nayide'en, tumjade'en ñajxkøjxti niwixujk. ²⁷Jøts ku ja jade'en y'oo'køjxtøø, jøts ja tø'oxyjyk yjaaktyimy'ø'lyky. ²⁸Jøts kuts ja jadigojk pyidsø'ømdit jujky'ajtpi, ðmidi'ibits ja tniðø'oxy'atp, pø tøxi ja t'atsnidø'oxy'ajtkøxti?

²⁹Jøts ja ojts yide'en y'adsøyidi ja nwindson'ajtim Jesús:

—Kajaa mdigøydi, ja'agøjxp ku ka' xnija'wiyidi ja Dios kyajpxy, ni ja myøk'ajtin xkanija'wiyidi. ³⁰Kuts jadigojk ja oo'kpi yjujkyøktit nipøn kya'uk'amajtskiñit, ka' pøn y'u'nk ñøøx tkøyakt jøts ja y'amajtskit, jade'ents ja chinaañidit sam ankilisti midi jap tsajpjøtpy. ³¹Jøts ku ja oo'kpi yjujkyøkti, ðka'aním meets ja nøky x'ixy sa Dios kø'øm tø wya'añ? Nøømxi ja': ³²“Tum øts xDios'ajttip ja Abraham, ja Isaac, jøts ja Jacob.” Kidi oo'kpipts ja ñiDios'ajtpy, pø ja'axi ja ñiDios'ajtpy jøts ja tyikjujky'att øy pøn.

³³Ku ja jaa'y jade'en tmadoodøø, jøts ja ñigyumaap tja'widøø ku ja jade'en yik'ixpikyidi.

Ja møj kutujk midi ja Dios ñi'ane'empy

³⁴Winets ja fariseotøjk ojts tñimadowdi jøts ku ja nwindson'ajtim Jesús wyinaty tø tyik'amøñ ja saduceotøjkti, jøts ja ñamyujkidøø; ³⁵jamts tu'uk kajpxwejpi tmøødidi, ja'ats ja tja'ukajpxy'ejxwaan ja nwindson'ajtim Jesús. Jøts ja tyiktiy:

³⁶—Windsøn, ðmidi'ibi kutujk jawaani møj midi ja Dios kyutujk myøøt'ajpty?

³⁷Jøts nwindson'ajtim Jesús t'adsøøy:

—“Windsø'øgi ja Dios amumjoojt, jade'en xtsokt mabaat myajada'aky m'anmija'win, mabaat myajada'aky m'aaw mjoojt.” ³⁸Yø' idø'on møj jøts yø' idø'on jawyenip. ³⁹Jøts ñiñayjade'en ja myimajtskpi, yide'en ja wya'añ: “Jade'en mmigu'uk xtsokt sam kø'øm mnachøkyin.” ⁴⁰Yø'øbi kutujk majtsk møj midi ja Moisés tø tja'ay jap kyutujkjøtpy, jøts midi ñigajpxtip ja Dios kyugajpxy ku yik'ixpøkti.

ðJanch idø'on ku ja David t'ap'aty ja Cristo?

⁴¹Nay ixamnim ja fariseotøjk wyinaty amuki y'etinim, ⁴²jøts ja nwindson'ajtim Jesús ttiibyjk:

—ðSa mee mwinmay, pøn yø Cristo? ðPøn yø' y'u'nk?

Jøts ja tñimaadyøø:

—Ja rey David yø' y'ap.

⁴³Winets ja nwindson'ajtim Jesús ja tñimaay:

—ðJøts sudsomts ja rey David ja Espiritu Santo yikwajnøø jøts ja ojts tity windsøn? Tiku ja David yide'en wyaañ:

⁴⁴Nømp ja nwindson'ajtim ja Dios Teety ñimaajyøø:

“Putsinaaky øts n'aga'ñ'ampy, kunim øts yø nmimajadakøxt pøn

jaty mmidsep'ajtip.”

⁴⁵ðSudso ja Cristo ja yiknitsokpi, sudso ja David ja y'ap'aty, jøts yide'ents ja David kø'øm wya'añ jøts ku ja twindsøni?

⁴⁶Jøts nipøn nisa kidyimwya'añ, jøts ja'abi xøøw ttamajstuttøø, jøts ka'ap pøn y'uktiibyøjkniyi tigati.

Ku ja Jesús ttamigajpxy
sa y'adø'øtsti ja fariseotøjkti
møøt ja kajpxwejpitøjkti

23 Xjats ja nwindson'ajtim
Jesús tnimaay ja mayjaa'y
jøts ja pyabøjkpitøjk:

²—Yø kajpxwejpitøjkti jøts yø
fariseotøjkti, jade'en yø wya'andi
jøts ku yø tyimbyaat'atyidi, yø'
idø'on ja tyimñigajpxtip wa'ats,
yø' idø'on ja tyimñija'widip ja
Moisés kyutujk. ³Jade'ents meets
yø xpadu'unt, tundi dø'on jade'en
tuki'iyi pøni sa mni'i'mxyidi;
kidits nayide'en m'adø'øtsti sam
yø y'adø'øtsti, kumi jade'en'ajttip
yø', wenk yø jaayi y'ukwa'andi
jøts wenk y'adøtskojmidi. ⁴Nugo
tukmajada'ak myajada'akti midi
janch kamaabyim, jøts ja'ats
ja jaa'y tyukpadunwandip; jøts
niwine'enin ja kø'øm jade'en
tkatunwa'andi. ⁵Jade'en'ampy
jade'en y'adø'øtsti jøts ja kajp
y'ejxidit, jøts ja mayjaa'y y'ejxidit.
Wyet nikijxy tkøxja'adi wan jaty
ja Dios kyutujk, jøts yik'agajpxtit
ku ja tjantymbyadundi, jøts
nayide'en ñachojkmiiyidi jøts wyet
tum yøn tñajtskudiiyi tmiwidettit,
ka'ap jade'en tyiktundi sam o pøn
jaa'y. ⁶Ja' chojktip jøts tum jam
tyimy'ixa'aktit ma ja windsøn
tsinaabyajt jam ku xøow ku ti
tyuñi tsaptøjkjøtpy, ⁷jøts jade'en
ttsokti jøts ja jaa'y nøø'ajy tuu'ajy
wyindsø'øgiyidit kyajpxpoo'kxiyidit,
jøts ja tyimyktejtit ku ja
kyajpxwejti.

⁸Jøts meetsts kidim jade'en
jaa'y xnimaañidi jøts jade'en
myiknøjmidit jøts ku mee

mgajpxwijy, pø tu'ugyixi mee
tum jade'en mnay'uch'atidit
mnay'ajch'atidit, jøts tu'ugyits ja
mgajpxwejpidi midi mgajpxwejidip,
ja Cristo ja', ja yiknitsokpi. ⁹Jøts
kidi pøn xejti teety ya naxwiin
naxkijxy, tu'ugyixi meets mdeety
ja' pøn jap tsajpjøtpy. ¹⁰Jøts nika'
mnawyindsøndejeidit, pø tu'ugyixi
ja' pøn mwindsøn'ajtip, ja Cristo,
ja yiknitsokpi. ¹¹Pøn ja myigu'uk
twindsø'jkip, ja' idø'on møj, ja'
idø'on nmigubajk'ajtidip. ¹²Pøn
ja namyøjpikta'akwajniyip kø'øm,
yik'amutski ja nøjkx jyaty, jøts
pønts nabyiktaajkip yik'ayowim,
ja'ats idø'on nøjkx møjtøjkip.

¹³'iTi jade'en mnadyatuujnidip
meets kajpxwejpitøjkti meets
fariseotøjkti, wine'enin
win'øø'ndsøøni! Meets ja
m'agajpxujkpy jøts mmigu'uk
xkaduktatøkiwya'andi ja Dios
kyutujk. Jøts ka'ats kø'øm mdøkidi,
jøts nika' xyiktøkiwyamidip pøn ja
tsojkin tjajagyajp.

¹⁴'iMjanch'ayøøy meets
kajpxwejpitøjkti, meets fariseotøjkti,
wine'enin xnidunk'atti ja
win'øø'nk!, ku ja ku'øktyø'øxy ja
tyøjk ja pyikta'aky xpøjkxidi jøts
ñadyijyi xkayiknigaxø'økti, ñadyijyi
ja tsapkajpxy janch yøn xkajpxti, yø'
meets yikxon myiktagubatp.

¹⁵'iTi jade'en mnadyatuujnidip
meets kajpxwejpitøjkti, meets
fariseotøjkti, wine'enin
ja mmigu'uk xwin'øøndi!
Mjantymiyijotigøødyip meets, jøts
ja jaa'y xukupøktit ja mdsinaa'yindi
sa mee m'adø'øtsti, jøts kuts ja jaa'y
jade'en tø xundi, ne'egi jawaani
ka'øy meets ja jaa'y xjaaktyimdyuñ,

jade'en ja tpatni sa ja øy øy tyimñøjkxt jap infierno, jøts nigidi meets jade'en mdyimyjatt.

¹⁶iMjanch'ayøøy meets tuu' niwaabidi, jade'ents xundi sam winapjaa'yindi!, ku mee mwalañ: “Ku pøn wyanda'aky jøts tyiktestigi'aty ja tsaptøjk, jade'ents ja yikpikta'aky sam pøn kyawanda'agyin; jøts pønts wandakp jøts tyiktestigi'aty ja oori midi ja tsaptøjk yja'ajtpy, ja'ats idø'øn tiy janchwandakp.” ¹⁷iMeets mo'otpidi, jade'en xundi sam winap jaa'yindi! ¿Midi'ibi dø'øn jawaani jaaktyimyøj; ja oori, uk ja tsaptøjk midi tyikunuu'kxy jajtp ja oori ku ja yikajpxpaaty? ¹⁸Jøts nayide'en mwamidi: “Ku pøn wyanda'aky jøts tyiktestigi'aty ja altajr, ka'ap ja wyanda'agy; kuts pøn wyanda'aky jøts tyiktestigi'aty ja limunsi midi yikyoxp jam altajrkøjxp, ja'ats idø'øn tiy janch wanda'aky.” ¹⁹iMee mo'otpidi, mee wimbeets kugoots ejtpidi! ¿Midi'ibi jawaani jaaktyimyøj; ja yojxin, uk ja altajr midi tyikunuu'kxyjajtp ti jaty jam yikyoxp? ²⁰Jøts pønts tyiktestigi'ajtp ja altajr ku wyanda'aky, kidi ja'ayip ja nugo yiktestigi'ajtpy, nayide'en ja tystigi'aty ti jaty jam altajrkøjxp; ²¹jøts pøn tyiktestigi'ajtp ja tsaptøjk, kidi ja'ayip ja nugo yiktestigi'ajtpy ku ja wyanda'aky, nayide'en Dios ja tyiktestigi'aty pøn ja chaptøjk'ajtpy. ²²Nayide'en pøn wandakp jøts tyiktestigi'aty ja tsajp, ja Dios idø'øn chinaadyaajk ja yiktestigi'ajtip, jøts ja Dios kø'øm midi jap tsinaapy.

²³iMjanch'ayøøy meets kajpxwejpitøjkti, meets fariseotøjkti,

ku ja win'øø'nk xunk'atti! Køx kida'ak meets xjanchkugubatkiyx, jøts ka'ap ne'egi xpadu'unxidi midi ja Dios kyutujuk jawaani ne'egi yjani'ane'empy ku ja ttsøky ja ødyiidyu'unin, ja pa'ayo'ejxk jøts ja janchja'win. Ya'atpi meets idø'øn ne'egi jawaani mjapaat'ajtip mbadu'ump. ²⁴iMeets winap tuu'waabidi, ku ti x'uukti tum axity ja xyiknaxti jøts ja uux jam kyatøki, jøts nika'ats xjawidi ja møjpi jiyujk ku ja amuum xjøøndi!

²⁵iTi jade'en mnadyatuujnidip meets kajpxwejpitøjkti jøts meets fariseotøjkti ku xunk'atti ja win'øø'nk! Ja'ayi mee mjanchkamijotkukip sudso ja texy ja tas nikijxyi nadyijyi wa'ats y'ett, jøts ka'ap ja xunk'atti pøni sadam ja yjøtpy. Ni xkaja'gyukidi kudam m'amp mjotp tum ja axøøkpi yigaappi xjamøø'tatti, ku jaa'y nugo xwin'øøndi xwimaatsti. ²⁶Meets fariseo winapti: jawyeen yø mga'øy'ajtin xmajtstu'uttit, jøts jade'en ja m'anmija'win ttaniwa'ats'attit ejxim n'uk'ejxint tasi nyikwaajtsin, jade'en nikijxy jade'en jøtpyi.

²⁷iMjanch'ayøøy meets kajpxwejpitøjkti jøts meets fariseotøjkti, meets win'øø'mbidi!, jade'en mee mgaxi'iky sam ja oo'kpi nipotsin midi tø yikpoobi jøts ja janch tsuj nikijxy kyaxi'iky, jøts ku jap jøtpy ujts abøki oo'kpi pajk jap, jøts tum ja axøøk ja jap myøøt. ²⁸Jade'enxi meets idø'øn; wemp am ñadyijyi xuk'ejxti ja jaa'y jøts ku mee m'øyjaa'yi. Midi'its jap m'aawidip mjoojtidip, tum ja taay'ajtk, tum ja kya'øybi jap mwinmaa'ñ'ajttip.

²⁹iMjanch'ayøøy meets kajpxwejpitøjkti jøts meets fariseotøjkti, meets win'øø'mbidi! Meetsxi ja Dios kyugajpxy ja ñipots myik'ø'yidip ku ja y'ookti, jøts ja xyo'om yik'ø'yidi wyingi'jy pøn tø y'ats'øyjaa'y'atti, ³⁰jøts mjanch'uknømdi: “Kuk adøm jeexyip n'ukja'ajtyindi, ka'ap adøm ja møjaa'dyøjk jeexyip tø nbudøjkindi ku ja tø tyik'ookti ja Dios kyugajpxtyi.” ³¹Yø'øyits meets kø'øm mnadyani'øø'niyip jøts ku ja xeety'apidi pøn ja Dios kyugajpxy tø tyik'ookti. ³²iYik'abaadidits inet midi ja mdeety'aptøjk tø ttunjøpidi!

³³iMeets win'øø'mbidi! iMeets kawindiyjaa'dyi! ¿Sudso meets xijy ja ayo'on m'ukniwaajtsniyidit midi jap ayodaajkjøtpy mbaattip? ³⁴Yø'øgøjpx øts kugajpxy ngaxt møøt ja wijyaa'dyi møøt ja yik'ixpøjkpidi. Jøts myik'ookpts meets ja winaagin jøts ja xyikruspattit, jøts pømbi yiktseekp yikwopp jap tsaptøjkjotp, jøts pømbi yik'ixa'ap yikpawidetp kajp kajp. ³⁵Jade'ents meets ja pøky mdaja'adit, jøts ja xkubattit ku ja øyjaa'y kawine'en tø xyik'oo'knidi, Abel ñikøjxp cho'onða'aky pøn øy pøn yikxon jaa'y'ajtp, kunim ja Zacarías ttamigugøxi pøn ja Berequías myajnk'ajtpy, pøn mee myik'o'jk jap tsaptøjkjøtpy ma ja altajr y'ity. ³⁶Janch øts idø'on nwa'añ, ku jade'en yiktuñ yø'øbi pøky, yø ya'atpi jaa'y øy taja'adidip jøts yø yiktagubattit pøn jaty ja ixyam tsinaadyip.

Ku ja Jesús t'ayo'ijxy ja Jerusaléngit kajp

³⁷iJerusaléngit kajp, Jerusaléngit kajp, meetsxi myik'øø'kpy ja

Dios kyugajpxy, jøts xwinga'atsti xjøpka'atsti pøn ja Dios kyajpxy tyikyø'øydip, pøn ja Dios mjadanigajxidip! iTø meets njapeemukwa'añ njakonmukwa'añ kawinaak ojk, sam tsikuna'jk ja tyaak ñimu'uxyi, ka'ats meets ja jade'en tø xkupiky! ³⁸Ejxtits inet ja tsaptøjk ku ja abak tyani; ³⁹øts idø'on wamp jøts ku meets xka'uk'ejxnit tsojk, jøts ku meets jaanim x'ejxtit pøni juuni ja tiempì yja'aty ku mnø'ømdi: “Ejxik Dios ja kyunuu'kxyu'nk ñadyaguguexyi midi mmime'enxiyip ja kyutujk.”

Ku ja Jesús tñigajpxy jøts ku ja tsaptøjk kyida'att

24 Xjats ja nwindson'ajtim Jesús pyidsiimy jam tsaptøjkjotp, jøts ixam ja wyinaty ñajxni ku ja pyabøjkpitøjk ja jam wingon ñimejniyøø, jøts ja tyukmadoobinaxwa'jkøø sa jaty ja tsaptøjk jam t'ijxy ku ja janch tsuj janch øy. ²Jøts nwindson'ajtim Jesús ja t'adsøøy:

—¿M'ejxtip ixa jade'en tuki'iyi? Øts wamp jøts ku ya nitu'ugin ja tsaa kyata'ant nikiibyety, kua'ljigyoøp yø tuki'iyi.

Ja ejxa'an midi yik'ejxp ku wyinaty yiktiidyunwanidi ja naxwii'ñit jaa'y

³Winets ja ojts ñøjkxti jam kojpkøjxp midi yiktejp Olivos; jøts ku ja nwindson'ajtim Jesús ixam wyinaty tø y'ixa'aky, winets ja pyabøjkpitøjk ja ojts ñinijkxyiyi, jøts ja ojts ñimaajyidi amaa'tsk:

—Ja' øø ndsøjkpy jøts øøts xukmado'ot windem idø'on ja jade'en yjatt. ¿Ti ejxpajt ti

ejxa'an øø n'ejxp jøts ku wyinaty mmenwa'añ, jøts ku wyinaty yja'atwa'añ ja tiidyu'unin xøøw?

⁴Jøts nwindson'ajtim Jesús ja ñimaajvidøø:

—Øyim mnay'ejx'etidit jøts kidi øy pøn nugo mwin'iiñidi.

⁵Kumi may ja jaa'y mye'endit jøts ja jade'en ñadyejidit jøts ku ja y'øtsi, yide'en ja wya'andit: “Øts idø'on Cristo ja yiknitsokpi”; jøts mayts ja jade'en twin'øøndit ja jaa'y. ⁶Jøts mmado'op meets jøts ku jaa'y tñigajpxtit ja tsep, uk tñigajpxtit sa jaty ja tsep yjaaktunit, sa jaty ja ayo'on yikpaatt; kidits mdsø'ogidi, jatp idø'on ja jade'en; ka'anims wyinaty tmibaat'aty jøts ja naxwii'ñit jaa'y yiktiidyu'undit.

⁷Kumi tseptu'undip ja jaa'y pøn ki'abikñaaix ki'abikyajpti jøts ñañibidø'ogidit xem yam, jøts ja windsøndøjk nayide'en cheptu'undit ja xem ja yam pøn jaty ja kajp ja naajx tñitanaadyip naxwiiñ; etp yuu xøøw, jøts pa'am køx kida'ak jøts uix ñaxt maawyeen. ⁸Tso'ondakpnim ja ayo'on wyinaty jade'en midi yikxon yik'ejxpnim.

⁹Winets meets myikøyakt jøts myikjemdu'undit myiktedu'undit, jøts jaa'y yik'oogidit, jøts nipøn mgatsokidit o magajp, ja'agøjxp ku mee xjanchjawí. ¹⁰Winet ets ja jaa'y may ja yjanchja'win t'ixmatstit, yja'dyigøøgyøxnidip ja Dios yja' ja'ami jøts ja myigu'uktøjk tkøyajknidit. ¹¹May ja windaay'ajtpi pyidsø'ømdit, ñadyiyiwy'a'andit jøts ku Dios yja' ja tñigajpxidi, jøts may ja myigu'uk twin'øøndit. ¹²Kawine'en ñaxt ja ka'ødyu'unin jøts ja ka'øwyinmaa'ñ, may ja jaa'y

xem yam kawin'ijxyim ñayjawiyidit.

¹³Jøts pøn tmidanaapy jøts pøn tu'ugyi winmaapy, ja'ats idø'on nøjx nitsø'ok'ajtp ja y'anmija'win.

¹⁴Jøts ya'at øy madsoo yikajpxwa'kxt wine'enin naxwii'ñit y'ity, ya'at Dios y'øgyajpxy y'ømyadya'aky, jøts naajx kajp ja møj ja mutsk tñijawidit; jats idø'on tmibaat'att jøts naxwii'ñit jaa'y yiktiidyu'undit.

¹⁵Ja Daniel, pøn ja Dios kyugajpxy'ajtpy, ja' yide'en tñajtsja'wiyii'ñ jøts tñigajpxy ti yikpøkpyajtp, ti midundigøøpy; jøts kuts x'ejxtit jøts ku ja'baat jap yik'ejxni yikpatni ma ja tsaachjagunuukxy chaptøjk jap, japts ja mga'ukmaa'kxniyidit. Pøni pøn ya'atpi nøky kajpxp, wan tja'gyuki. ¹⁶Wants ja tka'akti pøni pøn tsinaadyip jam Judea jøts kyaknøjkxtit jam kojpkøjxp.

¹⁷Jøts pøni jam wyinaty pøngapøn tø pyety tyøjkøjxp ja'abi xøøw, ka'ats t'ukniwinajknit ok idø'on ti tjaak'atsjuutt jap tyøjkjøtpy;

¹⁸jøts pøni jam wyinaty pøngapøn wyidity kyamjotp, wan ka' t'ukwimbejtni, ni wyet ni ñaamy tka'atswetst. ¹⁹iAyo'ijxyim ja tøøxyøjk yjanchjattit pøn jaty mutsk jam wyinaty tñikøjxp'ajttip, pøn jaty myaxu'nk jam wyinaty tø tyikaxø'økti! ²⁰Amidowdi pøktowdi Dios jøts kidi ja et mga'akti ku ja et y'amxuxy chaachxuxy, jøts kidi wyinaty yjaty ku poo'kxin xøøw; ²¹møk ja ayo'on yik'ext sam ka' windi yjatyin wine'en ixyam kujk ñaxy ku ñaxwii'ñit cho'ondaajky. Jøts ku ja ñaxt ni kya'ukyik'ejxnit

jadu'uk nayide'en. ²²Jøts ku Dios tyikjakt ja ayo'on jøts jeky y'ett, ka' pøn nītsoojkin tpaatt; jøts ka'apts jade'en ttu'unt, ja'agøjxp ku ttsøky ja jaa'y jøts tpa'ayøy pøn ja kø'øm tø twi'ixy.

²³'Jøts ku winet pøn mnøø'mxidit: "Ejxti, ixya ja Cristo midi yiknitsokp", uk nō'ømdit "Ejxti, ixem ja'", kidi xmibøkti. ²⁴May ja windaay'ajtpi mye'endit jøts myikwin'øøndit, nadyijyi ja nadyejidit Cristo midi yiknitsokp, uk nadyijyi ja nabyikta'agit jade'en sam ja jaa'y pøn Dios yja' tkajpxidip; jøts tnanky'ejxidit ja ejxa'an ja ejxpajt, nadyijyi ttu'undit ja milagri jøts ja jaa'y ttawin'øøndit, ja'baat ja twin'øønwa'andit pøn ja Dios kø'øm tø wyi'ijxyidi.

²⁵Patki'jyi meets yø ixyam ndukmadø, ²⁶kuxip myiknøjmidit: "Ejxti, ixem ja abak etjotp", kidits jam mnøjkxti; uk mjayiknøjmidits; "Ejxti, ixyajp tam ja tøjkjøtpy", kidits meets ja xmibiky. ²⁷Ku ø nme'ent, jade'en ø nme'ent sam wyidsukyin ku ja kyaxi'iky jam xøbidsimy, nayide'ents ja nay jaty kyaxø'kmi xøjexy jam tsajpwemp. ²⁸Niduki'iyi meets ja xnijawit ku nme'ent.

Sa mye'ent ja Dios ja myøjkudanaabyi ja yiknitsokpi

²⁹'Kuuyi ja ayo'on jade'en y'uknaxt, winets ja xøøw y'ookt, winets ja po' ka' y'uk'anit, jøts ja maadsa' kya'adit. Ku ja tsajp y'adøtpøjkøxnit, tuki'iyi tum jade'en yjattit ti jaty jam ejtp tsajpwemp. ³⁰Winetnimts ja x'ejxtit jam tsajpwemp midi øts jawyeen

nanky'ejxip, jøts ja naxwii'nit jaa'y ni'ijtyi ya'axtit, jøts t'ejxtit jøts ku ø nmime'ent yootsjøtpy ja nmøk'ajtin jøts ja kunuu'kxin. ³¹Winets ja puxujx yikmado'ot møk'ampy jøts ø ndanigaxtit ja ankilistøjk, ja'ats twaamukøjxp pøn jaty ø nja'ajtpy wine'en naxwii'nit jaa'y amuum tuk'ojkyi tuktsajp'agida'aky.

³²'Øy x'ukja'gyukidit yø madya'aky ku yø iigi kipy yiknimadya'aky: Ku ja y'awaj y'axeñ u'nknim, jøts pyidsimy ja y'aay, jade'ents meets ja xnijawi ku ja y'anda'akwani. ³³Nayide'ents idø'on ja nbiktaajki ku ja ayo'on jade'en x'ejxtit, jade'ents meets ja xnijawit jøts ku wyingøñ juuni ja tiidyu'unin naxkida'akt, tyimy'ixaani dø'on ja wyinaty jøts ja jade'en yjatt. ³⁴Jade'en øts idø'on nwa'añ, jøts ku ja jaayi jade'en yjatt namga'anim y'oo'køxti pøn jaty ja juky'ajttip ixyam. ³⁵Najxp y'lity yø naajx tsajp, øy yø juuni kyudigø'øty, jøts øts n'ayuujk nijuuni yø kyakixy kyanaxy kunim jade'en tyimyjatt.

³⁶'Ka'ats pøn tnijawi pøni ti xøøw pøni ti jumøjt ja jade'en yjatt, ni ja ankilistøjk ja tkanijawidi pøn jap tsajpjøtpyti, jøts ni øts ja kø'øm nganijawi. Tu'ugyi ja Dios Teety ja tnijawi.

³⁷'Nayide'en sam ja Noé yjajty, nayide'ents jadigojk yjatt ku ø nme'ent. ³⁸Ku dø'on jekyip, ku ja ayo'onduu wyinaty ka'anim myiñ, jøts ja jaa'y wyinaty yikxon yjanchkaydi yjanch'uukti jotkujk, pømbi amajtskip, pømbi y'u'nk nøøx jam tni'adso'owip jøts yaa'byøkt, jaabaat jade'en yjaaktyimy'adø'øtsti ku ja Noé

tyøjkiyii'n jap møj barkijøtpy;
³⁹jøts nigidiyi ja tyimy'ejxtøø
 ku ja møktuu ku ayo'onduu
 myiiñ, jøts ja nøøgom ja øjts
 yiktso'onguixyidi. Nayide'ents
 idø'on nøjxk yjaty ku ø nmemit,
 ka'ap pøn xjøp'ejxtit. ⁴⁰Winaagin
 jaa'y jam wyinaty namajtsk tyundi
 jam kamjotp; tu'ukts ja ñitso'ok'att
 jøts jadu'uk wyindigø'øty. ⁴¹Jøts
 winaagin tø'øxyøjk jam wyinaty
 namajtsk yjotsti; tu'ukts ja
 ñayide'en ñitso'ok'att jøts jadu'uk
 wyindigø'øty.

⁴²Nayjøp'ejxidits meets, kumi
 ka' xnijawidi pøni juuni ø
 nme'ent. ⁴³Ukmadowdam ya'at, ku
 n'ukmadyaajkint ku pøn kudøjk
 wyinaty t'uknijawi juuni yja'att ja
 maa'tspi ku koots, ðti jats ja jujky
 kyadsunaxt, ti jaa ja tmajtstu'utt
 ja tyøjk jøts wan ja maa'tspi
 tyik'awatsnidi? ⁴⁴Paty idø'on
 nnøjmidi, jøts jøp'ijxy xyik'ettit
 yam meets ja xkagumay ku øts
 jotmøn nme'ent.

Ja ødyumbi ejx'ejtpi

⁴⁵Pømbi tumbi dø'on wijy, ja'ats
 idø'on ja tyimyiða'amp pøn jaty ja
 windsøn jam yiktsinaapy tyøjkjotp,
 jøts ja abaadi tmo'ot kyaaky
 yjii'kxy. ⁴⁶¿Kidi ja'ajip nekim pøn
 ja wyindsøn paajtip, jøts ku ja ixam
 ka'pxy tpaduñ sa ja tø yik'ane'emy
 ku ja wyindsøn yja'aty? ⁴⁷Janch
 øts idø'on nwa'añ, ja'abi tumbi
 dø'on ja windsøn pyikta'akp jøts
 ja ttuk'ejx'ett tuki'iyyi pøni ti jaty
 ja jam yjagyepy. ⁴⁸Kuts ja tumbi
 kya'øy'att, ku nichøky wyinma'aty
 jøts ku wyindsøn ka' chojkja'aty,
⁴⁹jøts ja tjemdumbinaxwa'jki

ttedumbinaxwa'jki ja wyindsøn
 tyumbi, uk myu'ugyi kyu'uxyi møøt
 ja amu'ukyjaa'dyi, ⁵⁰jøts kuts ja
 wyindsøn wyimbett agumoni yam
 ja tkajøp'ijxy ja'abi xøøw; ⁵¹jøts
 ja yikxon tyagubatit, nayide'en
 yiktu'unt sam ja jaa'dyi pøn ja
 win'øø'nk ttunk'ajttip. Jøts ya'axt
 yjø'øt tmiwingidsetst tmi'agidsetst
 ja ayo'on.

Ku ja Jesús tmadyakpaajy nimajk ja kiixye' una'jk

25 Jøts ja Dios kyutujk
 jade'en yjatt midi yjaa'y ja
 tyanitanaapy sam nimajk ja kiixye'
 una'jkindi, midi ja yjaj øjts t'ukondi
 jøts ja tminøjkxti ma ja jaa'y jam
 y'amajtskiwya'andi, jøts ja jemyaa'y
 twindsø'øgiwya'andi. ²Nimagoxk
 ka' ti møj tjawidi, jøts ja nimagoxk
 janchwijy ja yjaa'y'atti. ³Pønts
 ka' ti møj tjawidi ku ja tkondi yjaj,
 nika'ap ñøø ja øjts tkojnidi, ka'ap
 ja te midi ja tyukta'utstip jadigojk
 ku ja kyøxt ja yjaj; ⁴pønts wijtyi
 øjts ja abiky tkondi ja nøø midi
 ja yjaj tyukatøødyip, jøts abiky
 ja' midi ja jaj jap yjaakmøøt'ajtpy.
⁵Jøts kumi ka'ap ja jemyaa'y
 chojkja'tni, xjats ja niduki'iyyi
 maa'y'øøgyi pyaajtniyidøø, jøts ja
 øjts yjadyimy'ukma'oo'køjxnidi.
⁶Xjats tsuu'm et tmadoodøø ja
 ayuujk kuk yjawi wya'añ møk: "Ixa
 myiñ ja jemyaa'y; pidsømdi jøts
 xjøpkubaadidit!" ⁷Jøts ja kiixye'
 una'jk pyidø'køjxtøø, jøts ja yjaj
 ja t'a'ejxidøø. ⁸Jøts ja ñimagoxkpi
 midi ka'ap øy ti tmøjawidi, ja'ats
 ja yjanimagoxkpi tnimaadyøø
 midi wijtyi midi winmaadyip:
 "Møøky øøts yø mjajnøø waani,

oo'knip øøts yø njaj.”⁹ Jøts ja ñimagoxkpi y'adsoodøø: “Ka' øøts yø nyaky, ku øøts inet yø nyakt ka' øøts inet nja' tpaatt, jøts ni meets inet mja' yø tkaapatmit. Jam ne'egi mninøjkxtit ma tyøøgyi jøts jam mnadyanijuyidit.”¹⁰ Exam ja wyinaty tø tyimñøjkxti jøts ja t'atsjuuwyaa'andi ja jajnøø, ku ja jemyaa'y yja'ljty. Jade'ents ja tyøjkidi pøn a'ejxi nayjagyajpidip, jøts ja ojts tmøøtøkidi ja jemyaa'y ma ja jap y'amajtskiwya'añ, jøts ja tøjka'aw y'adujknaa.

¹¹Jøts ja yjanimagoxkpi kiixye' oojknim yja'ukja'tnidøø, jøts ja yja'ukwanidi: “iYik'awa'ats windsøn yø tøjka!”¹² Jøts ja ojts yide'en yik'adsowdi: “Ka'axi mee nnijawi pøni mbøn meets.”

¹³Jøts idø'on ja nwindsøn'ajtim Jesús ja pyabøjkpitøjk yide'en tnimaay:

—Jøp'ijxy mnanky'etidit, kidi nugo mdyimyaanøjkxti, kumi ka' xnijawidi pøni juuni øts ja tiidyu'unin nmime'ent.

Ku ja Jesús tmadyakpaajty ja tumbiktøjk pøn ja wyindsøn ja myeeñ tyanipiky

¹⁴Nayide'en idø'on Dios kyutujk midi yjaa'y ja tyanitanaapy, sam tu'uk jaa'y wyinaty choonwani, jøts ja ñøjkxwani abikñaajx abikyajp, winets ja ojts twaadsøy pøn jaty ja jam yiktumpy jøts ja ttanipijky ja myeeñ.

¹⁵Tu'uk tmøøy magoxk mil, jøts jadu'uk majtsk mil, jøts jadu'uk tukmil, jade'en ja ojts tmø'øy sa pønjabøn ja wijy'ajtin tmøødi. Jøts ja chøø'n ñijkxy widejtpi abiky'et.

¹⁶Ja tumbi pøn ja meeñ yikmøøy magoxk mil, ojts ja tta'ajuy tta'agajpxy jøts ja tyik'u'nkjajty ja nayidinø'on. ¹⁷Nayide'en jadu'uk ja meeñ ojts tyiktunkpatmi pøn yikmøøy majtsk mil, jøts jaa ja nayide'en tyik'u'nkjajty majtsk mil. ¹⁸Pønts ja meeñ yikmøøy tukmil, myidsø'on ja' jøts ja ayu'uch etjotp tu'uk ja jut tyik'ø'yiyiñ, jajts ja meeñ ja tnitajy.

¹⁹Xjats kyimjekñim ja tumbitøjk wyindsøn wyimbijty, xjats ja tyikwingukidi ja meeñ. ²⁰Jawyeen yja'ljty pøn ja meeñ wyinaty tø yikmøøy magoxk mil, jøts ja tjaakmøøy jamagoxk mil ja wyindsøn midi ja wyinaty tø tyik'u'ngi, yide'en ja tnimaay: “Magoxk milxi, windsøn, ojts xyaky ja meeñ, ixyats jamagoxk mil midi tø nyik'u'ngi.”²¹ Xjats ja windsøn ja ojts y'adsøyi: “Øy'ajtp, øy idø'on mduñ jøts øy idø'on mjaa'y'aty; nayide'en sam øy tø x'ejx'lity yø meeñ øy yø kyamabaadi, ndanipøkp inet ja myayjawibi. Jøts ya men, naax, jøts jawaani may xpøkt ja n'øy'ajtin.”

²²Jøts jadu'uk yja'tmi pøn ja meeñ yikmøøy majtsk mil, jøts ja wyaan: “Windsøn, ixya ja meeñ majtsk mil midi øts ojts xmø'øy, jøts ixya ja majtsk mil midi tø nyik'u'ngi.”²³ Jøts ja wyindsøn ja y'adsoji: “Øy'ajtp, øy idø'on mduñ jøts øy idø'on mjaa'y'aty; nayide'ents sa tø x'ejx'lity yø meeñ øy yø kyamabaadi, njaakmo'opts nayide'en jawaani may. Men, tøki ndøjkjøøjty, paat ja m'øy'ajtin.”

²⁴Jøts ku yja'ljty ja tumbi pøn ja meeñ wyinaty tø yikmøøy tukmil,

yide'en ja tnimaay ja wyindsøn:
 “Windsøn, nnija'wipxi øts ku mets
 ka' ti jadi'iñi xnajtsjawi, ja'baat
 me xpayø'øy øy mets ja xjagaja'aji,
 myikpidø'økwambyaat mets ja
 pikta'aky øy me mjagani'ipy.

²⁵ Paty ø ndsø'øgi, paty øts ojts
 n'atsyu'uch ja meñ jap naxjøtpy.
 İxyats ja', pø mja'ajtpxi yø'.”

²⁶ Jøts ja wyindsøn ja ojts yide'en
 y'adsøyi: “Tsaachnuuxjaa'y mets
 ka'ødyumbi, pøni mnija'wip tam
 ku øts jade'en njaa'y'aty, ku øts
 nbøkmuky mididi ø ngapiktakpy,
 ku øts ja xijy nyikpidø'økt paat
 mididi ø ka' nni'ipy, ²⁷ jøts çti kuts
 øts ja nmeñ tø xka'anuu'kxyajki,
 jøts ja meengyojpk ja jeexyip tø
 nbaaty møøt ja meñu'nk ku tø
 nj'a'aty?” ²⁸ Winets ja windsøn
 tnimaay ja jaa'y pøn jaty jam
 wyinaty jam'ajttip: “Pøjkkixidi yø
 meñ mididi tukmil, jøts ja xmo'odit
 pøn ja yja' majk mil. ²⁹ Pøn ja
 yja' jam, jaaktyimyikmo'opts
 ja', jøts ja may'ampy tjagyapt;
 pønts niti tkamøøt'ajtp, jøts ku
 jap yii'nim tjaakjamøødi, ja'baats
 ja yjaaktyimyikpøjkkixit. ³⁰ Yø
 yjade'embidi tumbidi mididi niti kawamp,
 ixep wibejpidø'ømdi agugootstujpy,
 japts ya'axt yjø'øt tmiwingidsetst
 tmi'agidsetst ja ayo'on.”

Ku ja naxwii'ñit jaa'y yiktiidyu'undit

³¹ Ku ø nme'ent windsøn'ajtpi,
 ni'awidity niduki'iyi ja ankilistøjk
 nmøøtme'ent, jøts ø n'ixa'akt jam
 kunuu'kxy kyutujktaajk jøp'am.

³² Jøts ja naxwii'ñit jaa'y niduki'iyi
 ñamyukidit øts nwingujkp, jøts
 øts ja nwejtswa'kxtit jade'en
 sam ja jiyujk'ejxpi ja byorreek

t'awojpakyin møøt ja chiibi.

³³ Aga'ñ'ampy øts ja borreek
 nbikta'akt jøts anajy'ampy ja chiibi
 ndejint. ³⁴ Jøts winets ø nnøjmit ja
 n'aga'ñ'ambyitti: “Ya mendi pøn tø
 tpaajtidi ja Dios Teety kyunuu'kxin;
 kupøjkidi ja Dios kyutujk mididi
 yjaa'y ja tyanitanaapy, jaayip yø
 myiktanibiktaajknidyidi ku Dios
 ja naxwii'ñit tyik'øyyii'ñ. ³⁵ Tø
 nyu'øøky nxø'øøky, meetsts ojts
 xyikay; tø øts adøødsi n'ity, jøts
 meets ojts xyik'uuky; jøts ku øts
 ojts nj'a'aty ndsøøñ øy magajp,
 meets ojts xmø'øy nj'a'ataajk. ³⁶ Ku
 øts nwet ojts xka'ejtxi, meets ja
 ojts xmø'øy; jøts ku øts ojts nbikyidi,
 meets ojts x'atskajpxjot'amøki; ku
 øts ojts nyiktsumy, jap meets ojts
 xkugajpxi.” ³⁷ Jøts pønts wyinaty
 tø yikupøkti jøts øts ja xnøjmidit:

“Windsøn'ajtim, çwindiixik me n'ijxy
 jøts ku me myu'øøky, jøts øø nyaky
 kaaky? çUk windits me myik'ijxy
 mdøødsi, jøts øø nyaky ja nøø?

³⁸ çUk windits øø n'ijxy jøts ku me
 mja'aty mdsøøñ ma jaty kajp, jøts
 øø nyaky ja ja'taajk, uk windits øts
 ja wet naamy nyaky? çJuuni øøts
 ja tø n'uk'ixy jøts ku ja mga'ejtxiyi?

³⁹ çUk windits me m'ukyik'ijxy
 jøts ku me mbikyidi, uk windi øø
 n'uk'ijxy ku me myiktsumy, jøts øø
 n'atsku'ejxi jap puxøjkjøtpy?” ⁴⁰ Jøts

yide'en ø n'adso'ot: “Janch øts
 idø'øn nwa'añ, øy yiini wyaani mididi
 tø xuujnidi, mididi øts tø xmøøjyidi
 ja nmigu'uk pøn ka'ejtxidip ja
 pudøjkin, øts idø'øn ja jade'en
 ñamyayi tø xundi.”

⁴¹ Winets øts ja nnøjmidit ja
 n'anajy'ambyitti: “Jiwa'akti,
 kidi øts ya xwin'ejxti meets

kawindiidyumbidi; nõjkxti jap ma ja jøon jap nijuuni kya'øøky, midi ja miku' yiktajøp'ejxtip møøt ja miku'ankilistøjkti. ⁴²Tøxi ø nyu'øøky, jøts meets ojts ka' xmø'øy ja ngaaky; ojts ø ndøødsi, jøts meets ojts ka' xyik'uuuky; ⁴³ojts ø nja'aty ndsøøn ma jaty kajp, jøts mee ka' xyikja'taajky. Ku øts nwet ojts kya'ity, jøts meets ja nwet ojts ka' xmø'øy; ka' meets ojts xku'ejxi ku øts ojts nbikyì, ku øts ojts nyiktsumy.” ⁴⁴Jøts øts ja xnøjmidit: “Windsøn'ajtim, ÷windixik me n'ljxy jøts ku mets wyinaty yuu xøøw myik'ookwa'aniyi, uk tøødsi wyinaty myik'ookwa'aniyi, uk ku me mja'aty mdsøøn øy magajp, uk ku mwet mnaamy kya'ityxi, uk mbikyì m'añi, uk myiktsumy myiktiy, jøts øøts idø'on niti pudøjkin nguidyimdyuñ?” ⁴⁵Jøts øts ja yide'en n'adso'odit: “Janch øts idø'on nwa'añ, øy yiini wyaani jøts ku ka' tø xuujnidi niti pudøjkin pøn ja ayo'on tyanaxpy, ni øts køjxp ja tø xkatuujnidi.” ⁴⁶Winets ja jatyì ñøjktit ayoobi xemikøjxp, jøts pøn wyinaty yikupøkti jøts ja ñøjkxmidit tsinaabyi xemikøjxp ma ja tpaajtidit ja Dios kyunuu'kxin jøts ja tsinaa'yin øy yikxon.

Ku ja Jesús yikajpxy'aty sudso ja yikmatst

26 Ku ja nwindsøn'ajtim Jesús jade'en y'ukwan'abajtiyii'ñ, jøts ja tnimaay ja pyabøjkpitøjk:

²—Mnija'widipxi jøts ku ja paski xøøw ja majtsk xøøwni; jade'ents ø nyikøyakt jøts øts jaa'y xyikruspattit.

³Jøts ñiñayjatyì ñamyujkidøø ja teetywindsøndøjkti, ja

kajpxwejpitøjkti, jøts ja israelit møjaa'dyøjkti, jam ja tøjkwemp ñamyujkidøø ma ja Caifás jam kyutujktaajk midi ja teetywindsøndøjk wyindsøn'ajttip.

⁴Jam ja ojts tkajpxy'atti jøts ja ttanibiktaajkidøø sudso ja yiknidaayit ja nwindsøn'ajtim Jesús jøts ja tyimyatstit, jøts ja tyimyik'ooktit. ⁵Jøts yide'en idø'on ja wyandøø:

—Ka' y'øyit ku xøjøøjty jade'en ndu'unindit, jøts jaa'y kidi xem yam nañibidi'igyidi.

Ku ja Jesús yiktagutajmji'iky ja pa'akxuu'kpi

⁶Jøts ja nwindsøn'ajtim Jesús jam ja wyinaty Betania, jam Simón tyøjkwindum pøn ja møj pu'uts pa'am pøjkip; ⁷jøts tø'øxyøjk ja jam ñimejni pøn t'ukoon tukmøj abøjk'i'i'ñu'nk ja aceite midi pa'akxuu'kp, ujtskoni ja tmimiiñ jøts ja'abi midi idø'on janch tsowi. Xjats ku ja nwindsøn'ajtim Jesús jam wyinaty tø twingu'ixaaagi ja mesi, winets ja tø'øxyøjk tpiktaajky ja aceite midi pa'akxuu'kp jam nwindsøn'ajtim Jesús kyubajkøjxp. ⁸Jøts ku ja pyabøjkpitøjk jade'en ojts t'ejxti, jøts ja yjantyimy'ambøjktøø jøts ñømbinaxwa'ktøø:

—÷Jøts tigøjxp ku yø jade'en nugo wyindigøy? ⁹Tøxik yø jeexyip yiktøøky jøts maamyeeñ jeexyip yikpøjkp, jøts ayoobi jaa'y ja jeexyip yiktabudøkidi.

¹⁰Tyimyadoow ja nwindsøn'ajtim Jesús ja', jøts ja tnimaay ja pyabøjkpitøjk:

—÷Tigøjxp ku yø tø'øxyøjk jade'en jotkøjxpim xnøjmidi? Pø yø'øxi

dø'øn øy'ajtp ku øts yø jade'en tø xuñ. ¹¹ Jaakmibaat yø ayooobi jaa'dyi, ka'axi yø mā ñøjkxti, ejtpyim yø xmøøt'ejtkunaxtit; øtsts ka', ka' mee xumi ya nwindnsinaagyunaxt. ¹² Yø' midil'ibi yø tø'øxyøjk tø ttuñ, ku øts nne'kx aceite yø tø xpiktaajkiyi midil'ibi pa'akxuu'kp, ja'agøjxp yø jade'en tø ttuñ kuts ja n'ol'jkin wyingoni. ¹³ Janch øts idø'øn nwa'añ, ømyadso'att pøni mā yikajpxwa'kxy ya'at øgyajpxy ya'at ømyadya'aky midil'ibi tñigajpxp sa nitso'ok'ajtin yikpaaty, jøts yiktukmidø y ja naxwii'ñit jaa'y, yikajpxpim yikmadya'akpim yø' midil'ibi yø tø'øxyøjk yam tø ttuñ.

**Ku ja Judas ñay'awajniyi
jøts ja tkøyakt ja Jesús**

¹⁴ Xjats nidu'ugin ja ñimakmajtskpi pabøjkpitøjkti, pøn txøøw'ajtp Judas Iscariote, ja' ojts tñinijxxy ja teetywindsøndøjkti, jøts ja ojts tminagyajpxyi, ¹⁵ yide'en ja tñimaay:

—¿Wine'en ø xmijyu'udyit jøts øts ja nwindnsøn'ajtim Jesús ngøyakt?

Xjats ja ojts tmijuydi ee'pxmajk, jade'en ja meñ ja ojts tmo'odi tum puxplati. ¹⁶ Jøts jaayip ja Judas ja twinmaa'ñ'ajtni juuni ja tjadyimy'ukøyakt ja nwindnsøn'ajtim Jesús.

**Ku nwindnsøn'ajtim
yjaak'uk'a'ux'ajtni møøt
ja pyabøjkpitøjk**

¹⁷ Xjats ku ja xøøw midukxøøw tyuujnøø, ku ka' pyaat'atyi jøts ja tsapkaaky yika'aty levaduri møøt, ja'abi xøøwts idø'øn ja ja nwindnsøn'ajtim Jesús ja

pyabøjkpitøjk ñimejniyi wingon jøts ja ojts tyiibyikyiyi, yide'en ja wyandøø:

—¿Mā xtsøky nyiknajxint ja paski a'ux jøts øøts ja n'a'ejxit?

¹⁸ Jøts ja tñimaay:

—Nøjkxti jam kajpjtøp mā chøøni ja jaa'y, tø xñijawidi pøni pøn, ja'ats mnøjmidip: “Yide'en ja windsøn wya'añ: Wingomp øts ja n'ol'jkin, jøts mets mdøjkjøtpy øts ja paski a'ux nyiknaaxwa'añ møøt øts ja nbabøjkpitøjk.”

¹⁹ Jøts ja ojts jade'en tpadundi sa ja nwindnsøn'ajtim Jesús ja wyinaty tø y'ane'emyidi, ojts ja tyik'øyidi ja paski kaaky jøts ja yik'a'ux'att.

²⁰ Xjats ku kyoodsiyi'ñ, winets ja nwindnsøn'ajtim Jesús tmøøt'ixaajky nimakmajtsk ja pyabøjkpitøjk mā ja mesi jam wyinaty; ²¹ jøts ixam wyinaty tyimgyaydi ku tñimaay ja pyabøjkpitøjk:

—Janch øts idø'øn nwa'añ jøts ku mee nidu'ugin amaa'tsk'ampy xkøyakwa'añ.

²² Jøts ja yjotmadyøjkidøø, jøts xem yam wyandøjkidøø:

—¿Øts me windsøn'ajtim ndejint xejp?

²³ Jøts nwindnsøn'ajtim Jesús ja ojts yide'en y'adsøyidi:

—Pøn ø møøt tø ngay tø njiik'kxy, ja'ats øts idø'øn xkøyakwamp.

²⁴ Janch jajtp øts inet ixayam jade'en sam ja Dios kyajpxy wya'añ. iYjanch ayøø y ja ja'yu'nk pøn x'ukøyajk'oo'kp! Ne'egi tyimdyøøbik jeexyip ku jeexyip kyidyimgye'exy.

²⁵ Winets ja Judas ojts kyajpxy, pøn idø'øn wyinaty køyakwajnip, jøts ja wya'añ:

—Windsøn, čti wan ja ndejin y'łotsi?

Jøts nwindson'ajtim Jesús ja t'adsøøy:

—Paty mets.

²⁶İxam wyinaty kyaydi, jøts ja nwindson'ajtim Jesús tnixajiyi'ñ tu'uk ja tsapkaaky, jøts ja ttukmøja'wiyi'ñ ttukunuu'kxyja'wiyi'ñ ja Dios Teety, jøts ja ojts t'adujkpaky, winets ja tmøøy ja pyabøjkpitøjk, yide'en ja wyaañ:

—Kaydi ya'at; yø' øts idø'on ñamyayi nne'kx'ajtpy.

²⁷Winets ja tnixajiyojmi tu'uk ja uujk'ii'ñ, jøts ja ojts ttukmøjawi ttukunuu'kxyjawi ja Dios Teety, jøts ja ojts tmøøy ja pyabøjkpitøjk, jøts ja t'ukwa'kxtit, yide'en ja tnimaay:

—Uukti ya'at niduki'iyi, ²⁸øts idø'on yø' ñamyayi nni'jpy mididi yam jadigojk tñankñamyi'øbyøjkip ja jaa'y møøt Dios, mididi ø nyikwidsump nyikwidajxpy ja'agøjxp jøts pojkpitumbi jaa'y yikpojkipmaa'kxtit, jøts ja Dios Teety ja wyanda'aky jade'en tyik'adukt. ²⁹Janch øts idø'on nwa'añ jøts ku øts ya'at uvi nøø ka' tsojk n'uk'uknit, jaanim jadigojk n'uujkindit jotkujk ku Dios Teety ja kyutujk tyiknaxkida'akt mididi yjaa'y ja tyanitaanaapy.

Ku Jesús ja ojts kø'øm tnigajpxy jøts ku Pedro ja kyu'øøniyit

³⁰Xjats ku ja t'øøgøjxtøø ja iy mididi ja Dios yja'ajpty, winets ja ñøjkxtøø jam kojpkøjxp mididi yiktejp Olivos.

³¹Jamts ja nwindson'ajtim Jesús ja ojts ñii'mxyidi:

—Kuwañi meets inet xmajststutkøxt ya'atpi koots; pø yide'enxi jap nøkyijxpy wya'añ: “Nyik'lookp øts ja borreegi

ejxpi, wan ja byorreek jadi'iñi tyø'øwya'kxy.” ³²Kuts øts ja o'jkin n'ukmimajada'akt ku øts jadigojk njujkpyøkt jøts ø nbidsø'ømt jap oo'kpi jutjøtpy, winets ø nnøjkxt jawyeen jam Galilea, namga'anim meets jam wyinaty mnijxpy.

³³Xjats ja Pedro ja ojts y'adsøiyi: —Øy me niduki'iyi jaa'y mjaja'dyigøøgyixyi, øts niwindem ø ngaja'dyigøøy.

³⁴Winets nwindson'ajtim Jesús ja yide'en tnimaay:

—Janch øts idø'on nwa'añ, jøts ku yam koots inet ku ka'ap tsapni'aaw y'ayajxji'ikñim, tigøøk ojk mets wyinaty tø xku'iiñ jøts ku me xka'ijxy'aty.

³⁵Jøts ja Pedro tjaaktyimñimaay ja nwindson'ajtim:

—Nijuuni øts jade'en nga'adi'ich, njadyimya'øøky me møøt.

Jøts ja yjadu'ukpimidi, nayide'en ja wyamidi.

Ku ja Jesús t'ajot'ajty ja Dios Teety jam Getsemani

³⁶Jøts idø'on ja nwindson'ajtim Jesús tmøøtja'jty ja pyabøjkpitøjk ma ja et jam txøøwi Getsemani, jamts ja tnimaay:

—Ya awejxti, wan øts ja Dios Teety t'ats'ajot'aty.

³⁷Jøts ja tmøødiyii'ñ ja Pedro møøt namajtsk ja Zebedeo y'una'jk, jøts ja jotmay yjanchtatøjkiniyi.

³⁸Xjats ja tnimaay ja pyabøjkpi mididi ja y'ukwaaw nidigøøk:

—Janch kōjxp øts njoajt jadi'iñi, o'jkin'ampy ø tø njoatmaadyōki. Awejtits ya, kidim mma'oo'knidi, moøtwijy'ejtik øts.

³⁹Winets ja nwindson'ajtim Jesús jawaani yjaaknajtsyø'øiyii'ñ, jøts ja ojts jadi'iñi ñagyuxendya'agiyi, jøts ja ojts t'ajot'aty ja Dios Teety, yide'en ja wyaañ:

—Dios Teety, øyik jade'en xjanchkayikjatt, jøts øts kidi jadine'en ayo'on ndyimbyaaty; øy idø'on kidyimyjade'eni sam ø ndyimyjatsøkyin, jade'en øts idø'on ngupøkt pøni sa me xamidsøky.

⁴⁰Xjats ja wyimbijty nay jam ma ja pyabøjkpi jam wyinaty nidigøøk tø t'ukyiktañ, kuts ja tpaajty tødamik ja mya'oo'knidi; winets ja ojts tnøjmi ja Pedro:

—¿Niwine'enin mee tø mguidyimyjada'aky jøts meets jeexyip xmøøtwijy'ity? ⁴¹Wejti kajti, ajot'ajtti ja Dios Teety, nay'ejx'etidi jøts kidi mmimajada'agidi ja ayo'on midi wingomp. Janch øts idø'on nwa'añ ku ja winmaa'ñ yjanchja'ødyunwa'añ, ja ne'kxts jaayi ja ka'øbyi tumbi amutsk'ejxiyip.

⁴²Xjats ojts ñøjkxkojmi nay jam jadigojk, winets ojts yide'en t'ajot'aty ja Dios Teety:

—Dios Teety, pøni ka'ap jade'en xyikjaty jøts øts ja ayo'on xkadukpaatt, wants idø'on jade'en tjaty pøni sa me kø'øm xamidsøky.

⁴³Xjats jam yjaakwimbijty jøts ja pyabøjkpitøjk jadigojk tpatkojmaa, janchmaadip ja jam, wimbeets ja tsuu ja yik'ejtniyidi.

⁴⁴Jøts ja nay jam tnikejky, jøts midigøøk ojk ñijkxy Dios Teety

ajot'ajtpi, nayide'en wyangojmaa.

⁴⁵Winetnimts ojts ñijkxy ma ja pyabøjkpitøjk jam wyinaty, jøts ja tnimaay:

—Tøts inet, maanidi poo'kxnidi, wan jade'en tjaty. Tø dø'on tyimbyaaty jøts ku ø nyikøyakt jøts ø nyiktagidøkit ja pojkpitumbi jaa'dyi. ⁴⁶Pidø'økti, wan tjaa'myindi; ixa wyingøñ pøn ø xkøyakwamp.

Ku ja Jesús yikmajch

⁴⁷Nay ixamnim ja nwindson'ajtim Jesús wyinaty jade'en wya'añ ku yja'jty ja Judas, pøn ja y'ukpabøjkpi'ajtpy jøts ja møøt tyika'pxy nimakmajtsk ja pyabøjkpitøjk, ja'ats idø'on jam tmøøtmeen ja mayjaa'y tum tsujx møøt jøts tum kipkyapidi. Ja teetywindsøndøjk, ja israelit mōjaa'dyøjk, ja' dø'on ja kajxidip. ⁴⁸Jøts ja Judas, pøn ja nwindson'ajtim tkøyajkp, yide'en ja wyinaty ja tiy'ajtin tø tyaky, yide'en ja wyinaty tø wya'añ:

—Pøni pøn øts inet ndsu'kxpy, ja' idø'on ja wyinaty; jøts ja' idø'on mmattstip.

⁴⁹Xjats ja myiiñ jøts ja nwindson'ajtim Jesús yiknimiñ, yide'en ja tnimaay:

—iØts windsøn mempl!

Jøts ja ojts ttsu'kxy. ⁵⁰Jøts ja nwindson'ajtim Jesús ja ojts yide'en y'adsøyiyi:

—¿Ti migu'uk mnimimpy? ¿Ti mdsøjkpy?

Winets ja jaa'y ja wingon ñimejnyøø jøts yiknixajiyii'ñ ja nwindson'ajtim Jesús, ojts yikmajtsni.

⁵¹ Winets tu'uk ja nwindson'ajtim Jesús myigu'uk tju'ljty tu'uk ja tsujx, jøts ja ojts ttaxikpo'otu'uty tu'uk ja teetywindsøn tyumbi. ⁵² Winets ja nwindson'ajtim Jesús ja tnimaay:

— Øødyuñ yø mdsujx nay jap xtyimbyikta'akt ma yø tø xjuuty. Pøni pøn ttatseptump ja tsujx, nay ja'ats ja tya'ookp. ⁵³ ¿Ka' xnijaw i jøts ku øts jotmøn n'amido'ot ja Dios Teety, jøts øts ja xanigaxt ixyamyi naxy nimakmajtsk piky ja ankilistøjk midi tseptundip? ⁵⁴ Kuts ja jade'en yjatt, ¿ti jats jade'en y'adukt ja Dios kyajpxy? Pø yide'enxi ja wya'añ jøts ku tyimyjade'en yjatt sa dø'øn yam yjatwa'añin.

⁵⁵ Xjats ja nwindson'ajtim Jesús tnimaay ja mayjaa'y:

— iJa tsujx, ja kipy, ja tsaā meets yam x'uktanimenip, tø øts yjawi nmaa'tsni! Ejtp meets jam y'ijty jabom jabom nmøøt'ixakunaxy, jøts mee nyik'ixpiky jam tsaptøjkjotp, ¿tikuts øts jamyi xkamajstøø?

⁵⁶ Ja'agøjxp ya'at jade'en yjaty jøts ka'pxy pyidsø'ømt sa jaty ja Dios kyugajpxy wyandøø, ku ja tnigajpxidi ja Dios kyajpxy.

Winets ja nwindson'ajtim Jesús pyabøjkpitøjk ojts kyaakøxti jøts ja nadyu'uk y'ukyikmajstutnaa.

Ku ja Jesús yikwaanijkxy jam kutujktaajkjotp

⁵⁷ Jøts ja jaa'dyi pøn ja majtsiyi, jam ja tyiknøjkxti Caifás wyindum, ja teetywindsøndøjk myøjwindsøndi ma wyinaty tø ñamyukyidi ja kajpxwejpitøjk møøt ja møjaa'dyøjkti. ⁵⁸ Jøts ja Pedro ja ojts pyanijkxyi, jagam

ja pyayø'øyi jøts ja ojts tpaja'aty jap møj windsøn tyøk'agui'py, jøts ja jap tyøjkiyii'ñ jøts ja tmøøt'ixaajky ja ejx'ejtpitøjkti, jøts ja t'ejxwa'añ sa dø'øn ja yjade'embi yjadyimy'ukugøxit.

⁵⁹ Jøts ja teetywindsøndøjkti, jøts ja møjaa'dyøjkti, jøts niduki'iyi ja kutujk adsinaabyidi, ja' ja yjadyimy'ixaadyip ti ja yjadyimy'uktani'øønidip ja nwindson'ajtim Jesús, øy ja yjagajade'eni jøts ja ttaguwaniwya'andi ja o'jkin.

⁶⁰ Ja'ats kyapattip sudso tyiidyøkit, may ja jaa'y yjamendøø, jøts ja tjadyimñi'øø'ndaagidi ja nwindson'ajtim. Xjats yja'tinim namajtsk ja ni'øø'ndaajkiñidi midi ñadyijyi tsaach'a'ejxnaxtip, ⁶¹ jøts ja yide'en wyandøø:

— Yø jaa'y yide'en waan: “Ixe øts yø Dios chaptøjk nyikiday, jøts øts yø kyidigøøk xøøw nyik'øygijoymit.”

⁶² Winets ja teetywindsøndøjk myøjwindsøn wya'kukiyyii'ñ, jøts ja nwindson'ajtim Jesús yik'amidøøy:

— ¿Niwine'enin yø xka'adsowimbetwa'añ? ¿Ti dø'øn yø ixa jade'en myiktani'øøni?

⁶³ Jøts ja Jesús ka'ap ja ojts t'adsøy. Xjats ja wyindsøn ojts ñii'mxyi:

— Tuk'ejx Dios, jøts xnigajpxt tiy janch. Tukmadook øøts pøni mets idø'øn mjanchCristo pøn ja Dios Teety y'u'nk'ajtpy.

⁶⁴ Jøts ja nwindson'ajtim Jesús ja tnimaay:

— Øts ja', sam ixa tø mwa'añin. Jøts nayi ndukmadoodip ixyam jøts ku ø x'ejxtit ku n'ixa'akt jam Dios Teety kyutujktaajk jøp'am.

⁶⁵Winets ja teetywindsøndøjk myøjwindsøn ttakø'jtsiyii'n ja wyet, jøts ja wyaañ:

—Tø ya'at jaa'y tmiğajpxigøy ja Dios; çti ejxpi ti nija'wibi jaaktsojkiyip? Tøxi xmadøjidi ja y'ayuujk jøts ku kya'øgyajpxy; ⁶⁶çsa mee m'ukwa'añ?

Xjats ja wyandøø:

—Taja'jtíp pøky yø', wan t'øøky.

⁶⁷Winets ja ojts twingutsujidi, jøts twojptøø jøts ttsee'ktøø, pømbi ja kojxiyip wemp'am, ⁶⁸jøts ja yiknøjmi:

—Pø metsxi mCristo, iuknajtsjawits pøn tø mgøxyi!

Ku ja Pedro tku'iiñ jøts ku ja ka' t'ijxy'aty ja Jesús

⁶⁹Çxap idø'on ja Pedro chøøni tøjkwimpy, jøts ja tu'uk tø'øxyøjk ñimejni midi jam tump, jøts ja ojts ñii'mxyiyi:

—çKidi metsip y'ijty mmøøtwidijtpy yø Jesús midi Galileit etjotp tsoo'mp?

⁷⁰Ka'ats ja Pedro ja tkupiky ma ja mayjaa'y jam wyinaty, yide'en ja wyaañ:

—Ka' nnijawi pø ti mets jade'en mgajpxy.

⁷¹Çxap ja Pedro wyinaty pyidsømwanì ma ja tøjkaaw, ku ja ojts jadu'uk ja tø'øxyøjk y'ijxyi, jøts ja ojts ttukmadøy pøn jam wyinaty:

—Yø jaa'yxi tmøøtwidejtp yø Jesús pøn Nazaret kugajpìp.

⁷²Jøts ja Pedro jadigojk tkagupøjkojmi, yide'en ja tyimwyaañ:

—Ka' øts yø jaa'y n'ijxyi.

⁷³Xjats ku jawaani y'ijty, jøts ja Pedro ja jaa'y ñimejnøø pøn jaty jam wyinaty, jøts ja ojts ñii'mxyiyi:

—Janch nayide'endam mets, nayi Jesús tam me mjanchmigu'uk'ajtpy, kø'ømts yø m'aaw m'ayuujk myiknigaxi'igyì.

⁷⁴Jøts ja Pedro janch wenk ja kø'øm ñawya'añi ñadyijyi, ka'ap ja tyimgyupiky, tyuk'ejx ja Dios ja', tiy janch ja tyimwya'añ ku ja tka'ijxyi:

—Nguidyimy'ijxy'ajtpy øts yø jaa'y.

Winets ojts nay jaty y'aya'axy tu'uk tsapni'aaw. ⁷⁵Xjats ja Pedro ja tja'myechnim ku ja nwindson'ajtim Jesús ja wyinaty tø ñii'mxyiyi:

“Yam ja tsapni'aaw kya'aya'axñim, tø mets wyinaty tigøøk ojk mwani jøts ku me xka'ijxy'aty.” Jøts ja Pedro jam pyidsimy, jøts ja nugo y'uk'amyaaxni y'uktsaachyaaxni.

Ku ja Jesús yiktagidøjkii'n ja Pilato

27 Xjats ku yjøpy'ajty, jøts ja teetywindsøndøjk møøt ja israelit møjaa'dyøjkti ojts ja tkajpxy'atti, jøts ja tu'ugyi tniwinmaa'yidøø jøts ja tyik'ooktit ja nwindson'ajtim Jesús. ²Xjats ja køwiiñ tyiknøjxiti jøts ja yiktagødøkiyii'n ja Poncio Pilato, pøn jam wyinaty windsøn'ajtp.

Ku ja Judas y'ø'jky

³Jøts ku ja Judas ojts t'ixy, pøn tkøyajkp ja nwindson'ajtim, jøts ku ja nwindson'ajtim Jesús tø yiktaguwaañiñi ja o'jkin, ja'ats ja ojts jadigojk tsaachkuwinmayi jøts ja tyikwimbijty ja meen ee'pxmajk tum plati, jade'en ja tkømøøy jadigojk ja teetywindsøndøjk jøts ja

israelit mōjaa'dyōjkti, ⁴yide'en ja tnimaay:

—Tø njantyimdyundigøy, møk ø tø njantyimdyundigøy ku øts yø tø ngøyaky jøts yø y'ookt, jøts niti tundigø'øyin yø tkamøø'taty.

Jøts ja ojts yide'en yik'adsøy:

—Jøts, čti øøts ja ndungi?

iMgø'ømwinmaa'ñxi mets yø'!

⁵Winets ja Judas tñajtswøjyiii'ñ ja meen jap tsaptøjkjōtpy, jøts ja chøø'ñ jøts ja ñijkxy nayuktsuujmibi.

⁶Jøts ja teetywindsøndøjk tkonjø'ktøø ja meen jøts ja wyandøø:

—Ka'ap yø kyutujkyi jøts yø meen jap ngugo'ona'andit jap limunsi abøjk'ii'ñjōtpy, kumi jaa'y chow yø'.

⁷Jøts ja nay jatyi tkajpxy'ajttøø, tyiktunkpaatwa'andi ja meen jøts ja ttaju'udyit naajx jøts y'øyit jadu'uk kami santi mā ñaxøkidit ja jaa'y pøn tso'ondip abikyajp. Campo del Alfarero, ja' ja naajx xyøøw. ⁸Ja'agøjxpts icyambaat ja naajx yiktijy Ni'jpkyam. ⁹Jade'ents ja Jeremías ja y'ayuujk tyiyy ku ja Dios ja wyinaty yide'en jekyip yikwa'añiyi: “Jøts ja tnixajidøø ja meen ee'pxmajk tum platì (ja' ñimeen midi ja Israelit jaa'y ja wyinaty tø pyiktaajkxiyi), ¹⁰jøts ja ttajuudyøø ja naajx, jade'ents øts ja Dios Teety xnimaay.”

Ku ja Jesús twinguwa'jkiiyi'ñ ja Pilato

¹¹Jøts idø'on ja nwindson'ajtim Jesús ja jaa'y yiknøjkxiyi jam øyikutujkpi wyingujkp, jøts ja yide'en tyiibøjkiiyi:

—čMets idø'on israelit jaa'y mjanchniwindsøn'ajtpy?

Jøts ja nwindson'ajtim Jesús yide'en tnimaay:

—Janch jade'en idø'on ja', sam ixa tø mwa'añin.

¹²Jøts ku ja teetywindsøndøjk kyajpxjø'ktøø møøt ja mōjaa'dyōjkti, jantyimy'øø'ndip idø'on ja', jøts ja nwindson'ajtim Jesús ja tkidyimy'adsøy. ¹³Winets ja Pilato ja ñimaajyøø:

—čKa'ap yø xmadøy sa jaty ixa myikni'øøni?

¹⁴Jøts ja nwindson'ajtim Jesús ka'ap y'adsøy; ja'ats ja yikutujkpi ñigyumaap yja'wiyii'ñ jøts ka'ap ja y'uktaabyatni.

Ku ja Jesús ñidujkiyi'ñ jøts ja y'ookt

¹⁵Jade'ents idø'on ja yikutujkpi txumikostrumbri'aty ku xøøw tyuñi, jøts ja tu'uk tyik'awa'atspidsimy ja tsumyjaa'y, ja mayjaa'y ja kø'øm twi'ejxtip, pøni pøn ja chojktip ja'ats ja yik'awa'atspidsømdip.

¹⁶Jamts idø'on tu'uk ja tsumyjaa'y wyinaty, Barrabás ja xyøøw. Tyimyjanijawi ja' ku ja møj tundigøøbyi; ¹⁷jøts ku ja jaa'y ñamyujkøjxidøø, winets ja Pilato yiktiyy:

—čPømbi mdsojktip jøts ø nyik'awa'atspidsø'ømt: yø Barrabás, uk yø Jesús, midi yiktejp Cristo?

¹⁸Tøts ja wyinaty tñijawi ja yikutujkpi jøts ku ja ja'agøjxp tkøyakti ku ja nawyinaxi tjawidi.

¹⁹Exam ja Pilato wyinaty chøøni kyutujktaajkjotp, ku ja ñidøøxy ñimaajyøø: “Ti yø øyjaa'y tø xanibøjkiñi; majtstu'ut, janch wenk ø ngumaay tsu'uuy yø'øgøjxp.”

²⁰Jøts ja teetywindsøndøjkti møøt ja mōjaa'dyōjkti ojts ja ttukmibøkti

ja mayjaa'y jøts ja t'amido'odit jøts wan t'awa'atšpidsimy ja Barrabás, jøts y'ookt ja nwindson'ajtim Jesús. ²¹Xjats ja yikutujkpi ja jadigojk ñimaajyidøø, jøts ja ojts tyiktiiy: —¿Pømbi mee ndsøjkpy jøts ø nyik'awa'atšpidsø'ømt?

Jøts ja mayjaa'y ñømdøø:

—Wan yø Barrabás

t'awa'atšpidsimy.

²²Jøts ja Pilato tjaaktyiktiiy:

—¿Jøts sã øts yø ndu'unt yø Jesús midi yiktejp Cristo?

Jøts ja ojts niduki'iyi y'adsowdi:

—iYikruspat!

²³Winets ja Pilato ja ñimaajyidøø:

—¿Ti tundigø'øyin yø tø ttuñ?

Jøts ja jadigojk jawaani møk wyandøø:

—iYikruspat!

²⁴Xjats ku ja Pilato ojts t'ixy jøts ku nisudso'ampy kya'øyi, ne'egi jinxaxi ja jaa'y tseeni mo'tsni y'adøtsnidi, winets ja nøø ja ojts t'atsnanky'i'iyi, jøts ja kyøbuju jam mayjaa'y wyingujkp, yide'en ja wyaañ:

—Kidi øtsip wamp jøts yø y'ookt, ka' øts yø nbøky'ixy. Meets yø mnija'wip pøni sã yø xunwa'andi.

²⁵Xjats ja jaa'y niduki'iyi y'adsoodøø:

—iNiduki'iyi øøts yø xpaat'aty ja y'o'jkin, nayide'en ja møj ja mutsk, u'nk una'jk, pøn yø kapaadip!

²⁶Xjats ja Pilato

tyik'awa'atšpidsiimy ja Barrabás; jøts ja ojts tni'ane'emy jøts ja nwindson'ajtim Jesús yikwopt, jøts ja ojts tkøyaky jøts wan tyikruspatti.

²⁷Jøts nay ja' ja syoldadi tyiknøjkxtøø ja nwindson'ajtim

Jesús jam kutujktaajk agø'øm, jøts ja jam ojts twaamujkøxti niduki'iyi ja soldadi, jøts ja ojts tnabejkidi ja nwindson'ajtim Jesús. ²⁸Jøts ja wyet ja ojts tjajnidi, jøts ja tsajpts wet ja ttanijandøø, ²⁹jøts koroni ja ojts ttagujandi tum kujp awiity ja', jøts ja kipy ja ttagøkajpidøø y'aga'ngyøjø'øm. Winets ja twinguxanaadyøø jøts ja ojts tjanchaxe'ekti, yide'en ja tnøjmidi: —iDios kunuu'kxip ya'at israelit jaa'y wyindson!

³⁰Jøts ja tnitsujidi, jøts ja jamyi tnixajidi ja kipy jøts ja ttaguwojppø'økti. ³¹Xjats ku ja jade'en t'uktagyujtøø, t'uknixektøø t'uktaxe'ektøø, winets ja ttanijanduttøø ja tsajpts wet jøts tpiktaajkidi jadigojk ja kyø'øm wet. Jøts ja tyiknøjkxti jøts ja kyiruspatt.

Ku ja Jesús kyiruspejty

³²Tyimy'ixam wyinaty tø choondi ku ojts tpaatti tu'uk jaa'y pøn kugajp'ajtp Cirene, Simón'ajtp ja'; ja'ats ja ojts ttaguwanidi jøts ja ttsøøjmit ja nwindson'ajtim Jesús kyirus.

³³Jøts idø'on ja jade'en yja'ttøø ma ja et txøøwi Gølgota, midi yide'en ayuujk pidsøømp: Oo'kpi Kyubajk Pajk. ³⁴Jamts ja tmøodyi ja vino adaamuky møøt ja ujts ta'am nøø; kuts ja tja'gyajpy xjats ja nika'ap t'uujky.

³⁵Kuts ja wyinaty tø tyikruspajtnidi, winets ja soldadi tniguyajtidøø ja nwindson'ajtim Jesús wyet, jøts ja ojts twejtswa'kxti. Jade'ents ja Dios kyugajpxy tyimdyiy ja y'ayuujk ku ja wyaañ: “Tø øts nwet ja

xwejtswa'kxidi, tø ja tñiguyatti jøts ja t'ejxti pøn uktaja'atip.”

³⁶Winets ja jami y'ixaktøø jøts ja t'ejx'etwa'andi. ³⁷Jøts ja jam y'lagubajkp ojts tkøxjajyidi ja letri midi wamp jøts ti tyuku'ol'jkidip. Yide'en ja wya'añ: “Ya'at idø'on txøøw'ajtp Jesús, israelit jaaly wyindsøndi.”

³⁸Namajtsk møj maa'tspi ja ojts tmøøtkruspety, tu'uk y'aga'ngyøjø'øm jøts tu'uk y'anajkyøjø'øm. ³⁹Jøts ku jam pøn ñaxy tum wenk ja myigajpxyi, tum kubajkwibejttip ja', ⁴⁰jøts ja wya'andi:

—Metsxi xijy tsaptøjk myikidaapy jøts jadigojk xyik'øyi kyidigøøkxøøwyi, wants mga'uk'øøky. Pøni mjanchDiosu'nk tam mets, winak jam kruskøjxp.

⁴¹Nayide'en ja tyaxejkmiyi ja teetywindsøndøjkti ja kajpxwejpitøjkti, ja fariseotøjkti, jøts ja møjaa'dyøjkti, yide'en ja agø'ømyi ñawya'añidi:

⁴²—Tø wyenkpì tyiktsø'øky, ka'ats tjaty jøts kø'øm ñankcho'ogit. Pøni janchts ku ja Israelit jaa'y tjanchwindsøndi, wan jam t'ukwinaky kruskøjxp, jaanimts idø'on njanchja'want. ⁴³Pø Diosxi y'ajoojtíp; wants inet idø'on t'ukpidøkiyi jøts kyayik'ooogit, pøni janch ku ja yjanchøkyi; tøxi yø kø'øm wya'añ jøts ku yø Dios U'ngi.

⁴⁴Ja maa'tspibaat ja nayide'en yjanchka'uk'ømyigajpxmiyi midi ja jam wyinaty møøt tø kyiruspety.

Ku ja Jesús y'ø'jky

⁴⁵Winets ja et kyoodsiyii'ñ kujkxyøøw, jøts møj

winakxyøøwnim yjajtaajky jadigojk.

⁴⁶Jøts nay jatyi ja nwindsøn'ajtim Jesús møk wya'añ:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —midi yide'en tyijpy: Dios Teety, Dios Teety, ¿tigøjxp ku øts jade'en tø xnanktyuñi?

⁴⁷Ojts ja winaagin tmadowdi pøn jaty jam wyinaty, jøts ja ñømdøø:

—Ja Elías yø jaa'y wyaadsøøpy, ja Dios kyugajpxy.

⁴⁸Winets ja jatyi nidu'uk putyi t'atskøøñ tu'uk ja tanøxe'jts, jøts ja ojts ttabadijy ja vino ta'am, winets ja kipy jøp'am tkøxkøøñ, jøts ja ojts tta'agonji'iky jøts ja txeetst.

⁴⁹Yide'ents abiky wyamidøø:

—Majtsstu'ut; wan t'uk'ijxyim pøni janch nimejnip inet ja Elías jøts ja øl'kin kyadukpaadit.

⁵⁰Jøts ja nwindsøn'ajtim Jesús jadigojk ojts møk ja y'ayuujk pyidsimy, jøtsnim ja y'ø'jky.

⁵¹Winets ja møj tsaptøjk awejststuk nay jatyi tyakø'øtsiyii'ñ, kubajkp ja kyø'øts'awiyii'ñ jøts ja ok'am kyø'øtskidaajky. Jøts ja ujj ñajxy jøts ja tsaa kyu'kx'awigyijxy, ⁵²ojts ja oo'kpi nipots may y'awa'ach; jujkpyøjktibaat ja oo'kpidi pøn wyinaty ja Dios tø tjanchjawidi ku ja yjujky'ajttø. ⁵³Jøts ja pyidsømdi jap yjutjøtpy ku ja nwindsøn'ajtim Jesús wyinaty tø yjujkyiky jadigojk, jøts ja kyajptøjkidøø jam Jerusalén midi ja Dios kyunuu'kxkyajp'ajtpy, ma mayjaa'y ja ojts y'ijxyidi.

⁵⁴Xjats ku dø'on ja capitán pøn jaty ja jam wyinaty møøt t'ejx'ity ja nwindsøn'ajtim Jesús, ku ja ojts t'ejxti jøts ku ja ujj ñaxy jøts tuki'iyi sa jaty ojts yjaty, jøts ja

yjadyimchø'jkidøø, yide'en ja wyandøø:

—Janch ja' tam yø jaa'y tø y'ity, ja Dios U'nk.

⁵⁵Jøts ja maadyø'øxyøjk jam wyinaty a'ejxujktip jagam, tum ja' pøn jam wyinaty Galilea tø tpadsoondi ja nwindson'ajtim Jesús, jøts pøn jaty ja wyinaty tø pyudøkiyi. ⁵⁶Ja María Magdalena dø'øn jam, jøts jadu'uk ja María pøn ja Jacobo tyaagip møøt ja José, jøts ja Zebedeo ñidø'øxy.

Ku ja Jesús ja ñine'kx yikpiktaajky jap oo'kpi tsaa jutjötpy

⁵⁷Xjats ku ja et yjoo'xni jøts kyoodsiwani, winets myiñ tu'uk kumeeñ jaa'y pøn txøw'ajtp José, jam ja kyugajpi Arimatea, jøts nayi tø dø'øn ja wyinaty tpabøjki ja nwindson'ajtim Jesús yja'.

⁵⁸Ja'ats ojts t'ats'ixy ja Pilato jøts ja t'amidøøy ja nwindson'ajtim Jesús ñine'kx. Jøts ja Pilato ja ojts tyikutuky jøts wan tyikømø'oy.

⁵⁹Winets ja José ja t'axajøø, jøts ja wa'ats wet ja tta'abijty, ⁶⁰jøts ja t'atspiktaajky jam oo'kpi jutjotp midi ja wyinaty tø tyimykjemy'øyinim. Kø'øm jap y'uktøkiwya'añ ma ja tsaa jut jam. Xjats ku ja møj tsaa ja tu'uk t'ukta'agiñaa ma ja yiknidøki, jøts ja ojts ñøjxni. ⁶¹Nay iexam idø'øn ja wyinatymidi ja María Magdalena møøt jadu'uk ja María, jam ja wyinaty chøønidi jam oo'kpi jut agø'øm.

Ja soldaditøjk pøn jam y'ejx'ejttip ja oo'kpi jut

⁶²Xjats ku kyimjabom'ajty ku wyinaty tuki'iyyi tø yik'a'ejxigyøxni,

tum abaadi y'ejtnei ti jaty tsojkip ku poo'kxin xøøw, winets ja teetywindsøndøjk møøt ja fariseotøjk ojts t'ats'ejxti ja Pilato, ⁶³jøts ja t'atsnimaadyi:

—Windsøn, ja' øøts yam tø nja'myech ku yide'en wyaañ ja windaay'ajtpi jaa'y, ku ja wyinaty jaak ja yjujk'aty, ku ja tity kyidigøøk xøøw yjujkpyøkt jadigojk, jade'en pyidsø'ømt jadigojk jap oo'kpi jutjötpy.

⁶⁴Paty jade'en tigøøk xøøw xjadyimñanky'ejx'etiti ja oo'kpi jut, jøts ja pyabøjkpitøjk kidi myendi koots jøts ja kidi tmaatsti ja oo'kpi ñine'kx ku ja tnojmidit ja jaa'y: “Tø ja tmimajada'aky ja o'jkin, tø ja yjujkpyiky jadigojk.” Kuts jade'en tyaay'attit, yø'øts ne'egi janchka'ukmaañip, ne'egi ka'ap ja jawayeemi taa'y.

⁶⁵Winets ja Pilato ja ñimaajyidøø: —Ixyadi yø mdsoldadi ka'pxy niwine'enin yø y'ejx'etti. Nøjxkti meets jøts yikxon xyik'adujkøxtit mabaat meets jam kø'øm x'ixy.

⁶⁶Winets ja ñøjxxtøø jøts ja ojts yikxon tyik'adujkøxti ja oo'kpi jut, ojts ja t'axotsti ja tsaa midi tya'agiidyip jøts ja t'adsaadyøø, ojts ja seeyi tpikta'akti jøts ja jam tyiktandøø ja soldaditøjk pøn jam ejx'ejttip.

Ku ja Jesús yjujkpyijky jadigojk

28 Xjats ku wyinaty tø ñaxy ja poo'kxin xøøw, jøts wyinaty kyujajta'aky kyudøø'kxa'aky myidukxøøw ja yjadu'ukpi samaan, winets ja María Magdalena møøt jadu'uk ja María tñinøjxkti ja oo'kpi jut

jòts ja t'ats'ejxwà'andi. ²Jòts jotmõñ myiiñ ja uix janch mòk, ja nwindson'ajtimdamik ja y'ankilis jam wyinaty kidakp tsajpwemp, jòts ku ja ojts yja'aty ma ja oo'kpi jut jam, jòts ja tjigiyy ja tsaa midì ja tò yikta'agi'iy, jòts ja tta'ixakpejty. ³Jade'en ja yjajy tyii'kxy sam widsukin, jòts ja wyet jade'en pyoobi sam tsap'òò'pkyin. ⁴Xjats ku ja soldadi jade'en t'ejxtòò, jòts tsò'ògi ja yjanchyikmibejpniiyidi, jòts jade'en tyandòò sam ja jaa'y òògyindi. ⁵Winets ja ankilis tnimaay ja tò'òxyòjkti:

—Kidi mdsò'ògidi. Nnija'wip òts jòts ku ja nwindson'ajtim Jesús x'ixa'adi pòn kruskòjxp o'jk. ⁶Ka'ap ja ya ukpòni, tò ja yjujkyiky, tò ja tmimajada'aky ja o'jkin, tò ja jade'en yjaty sam ja ojts kò'òom tnigajpxyin. Men x'ejxti ma ojts yikpikta'aky. ⁷Tsojk nõjkxti, jòts x'atstukmado'odit ja pyabòjkipitòjk jòts ku ja tò yjujkyiky jadigojk, jòts ku ja jawyeen nõjkxt jam Galilea jòtsnim mee mnòjkxt; jamts ja x'ejxtit. Yò'òyi dò'on ja ndukmadoowandip.

⁸Xjats ja tò'òxyòjk jam putyi cho'ondòò ma ja oo'kpi jut jam, jade'en ja chò'ògidi jòts jade'en ja yjanchxonda'akti; jòts ja ojts tsojk tyiknòjkxti ja kajpxy ja ayuujk ma ja nwindson'ajtim Jesús pyabòjkipitòjk jam. ⁹Exam ja wyinaty jade'en ñaxti ku ja nwindson'ajtim Jesús wya'kaxi'jky jòts ja ojts kyajpxpòò'kxyidi. Winets ja wingon twingunòjkxidòò jòts ja twinguxanaay'òyidi, nagyumajtsidi ja t'yekeyjxp, ¹⁰jòts ja yide'en ñimaajyidi:

—Kidi mdsò'ògidi. Nòjkx òts ja nmigu'uktòjk x'atstukmadojidi pòn jaty ò nbabòjkpi'ajtip jòts nõjkxtit jam Galilea, jam òts ja xpaattit x'ejxtit.

Ku ja soldadi t'atstukmadowdi ja teetywindsòndòjk sa ja jut y'awajch

¹¹Examnim ja tò'òxyòjk wyinaty yò'òdyi, jòts ja soldadi winaagin nõjkxtòò jam kajjotp pòn ejx'ejttip, jòts ja t'atstukmadoodòò ja teetywindsòndòjk ti jaty wyinaty tò tyuñi. ¹²Winets ja teetywindsòndòjk ojts tninòjkxti ja mòjaa'dyòjk jòts ja tkajpxy'ajtti kyijpxy kyajpxy; ojts yikxon ja maamyeen tmo'odi ja soldaditòjk, ¹³jòts ja tnimaadyòò:

—Jade'en mee mwa'ant jòts ku koots, ixap mee wyinaty mma'ay, ku ja Jesús pyabòjkipitòjk ojts yja'atti jòts ja ojts t'atsmaatsti ja oo'kpi ñine'kx. ¹⁴Jòts òy ja widsòn ja wyinaty tjanijawi, òòts ja mòòt nnagyajpxit jòts ja ka' sa wya'ant, jòts mee ka' ti pòky mdaja'adit.

¹⁵Xjats ja soldaditòjk t'axajidòò ja meeñ, jòts ja ojts jade'en tpadundi sa jaty ja wyinaty tò yik'ana'amdi. Jòts jade'en ixymbaagt tnimadya'akti ja israelit jaa'dyi.

Ku ja Jesús ttaguwa'aniiyi'ñ ja tunk ja pyabòjkipitòjk

¹⁶Jòts jade'en nõjkxtòò ja ñimaktu'ukpi jaa'dyi jam Galilea, ja nwindson'ajtim pyabòjkipitòjk. Ja'ttòò ja jam kojpkòjxp midì ja wyinaty tò tyukmadòyidi. ¹⁷Jòts ku ja t'ejxpattòò ja nwindson'ajtim Jesús, jòts ojts ja ñagyuxendya'agyidi, òy ja

jam winaagindi kø'øm pøn
ja tkamibøjktip. ¹⁸Winets ja
nwindsøn'ajtim Jesús wingon
wyingunøjkxiyidi jøts ja ñimaajyidi
yide'en:

—Tø øts møk'ajtin nyikmøøy jøts
øts ja nyiktu'unt wan tsajpjøtpyi
jøts wan tnaxwiini. ¹⁹Ninøjkxtits ja
jaa'y øy manaajx øy magajp jøts ø

xukpabøjkpi'attit; myiknøbattipts
ja' Dios Teety køjxp, Dios y'U'nk
køjxp, jøts Dios y'Espíritu Santo
køjxp, ²⁰jøts yik'ixpøkti jøts
tpadu'undit tuki'iyi ti jaty mee tø
ndani'ane'emy. Jøts nimadowdi jøts
ku meets ejtp nmøøt'lity øy juuni
xøøw, kunim ø nme'ent jadigojk.
Jade'en idø'on ja y'ejxi.

JA ØGYAJPX_Y JA ØMYADY_A'AKY MIDI JA MARCOS YJA_AY

Ku Juan Bautista
kya'amaay abak etjotp

1 Yide'en yiknimadyak'okwaañ ja øgyajpxy ja ømyadya'aky midi ja nwindsøn'ajtim Jesucristo yja'ajtpy, ja Dios U'nk. ²Yide'en ja y'ejxi tyiyi tø dø'øn ja Dios wyinaty kø'øm tnimaañi ja kyugajpxy Isaías, jøts ja yide'en tjaadya'ant ja ayuujk ku ja Dios Teety ja y'u'nk yide'en tnimaay:

Ngajxjawyeenip øts, u'nk,
ngugajpxy tu'uk pøn nøjkkp
jawyeen kugajpxy'ajtpi,
ja'ats ja naqxwii'ñit jaa'y
tnøjmip, jøts wan ja tyiktøwdi
tyiktuuda'akti ja wyinmaa'ñ,
jøts mets ja m'ixpøjkin jade'en
yikupøkt.

³Pø patyxi ja kugajpxy ñijky
jawyeen abak etjotp
jøts myigu'uk ja tnøjmit
møk'ampy:

“Awejxidi Dios y'ixpøjkin,
yiktøwdi yiktuuda'akti
mwinmaa'ñ yikxon.”

⁴Ja Juandam idø'øn jam jade'en
memp abak etjotp jøts jaa'y ja
tyiknøbety, yide'en ja wyā'añ jøts
ku ja jaa'y tuki'iyi tja'dyigøøgyøxti

ja kya'øyjaa'y'ajtin jøts wan
tnøbajtkøxti, kuts idø'øn ja
jade'en ttu'undit winets ja
yikpojkpimaa'kxtit. ⁵Mayjaa'y
idø'øn ja jam nimejniyip jøts ja
pyatmadøyi, mendip ja jaa'y jam
pøn tsinaadyip Jude'it etjotp, jøts
nayide'en pøn kugajp'ajtmidip
Jerusalén; jade'en Juan ja mayjaa'y
jam ñimiñiyi møj nøøjotp midi
txøow'ajtp Jordán, jøts ja jam
ñøbatti ku pyøky ja tkajpxnaøkøxti.

⁶Kameeyi pøjk wyet'ajtpy idø'øn
ja Juan wyinaty, jøts po'ak ja
tsum'aty; ja' ja tø ñadyatsumyi jøts
møj mu' ja jam tnidsøøni møøt ja
jüyujk pa'ak, ja' ja jam yjii'kxpy.
⁷Yide'en idø'øn kya'amay mayjaa'y
agujkp:

—Ja øts ja jaa'y tu'uk ix'oojk
xpamiñ pøn møkta'aky yikutukp
ja'agøjxp ku kutujk ja tmimiñ
møk'ampy, ka'ap øts ja nmi'abaaty
jade'en sa yikutuky, nijuuni øts
ja møøt nganamyibaat'atyyit.

⁸Paty meets ixyam tiy janch
ndyimdyukmadøy, jøts ku øts
ja'ayi tø nnimiñ jøts meets nøø
nduktanøbatt; jøts ku dø'øn ja
yja'att pøn øts idø'øn ndijpy ix'oojk
memp, jawaani øy ja tyunk ja

ttu'unt kumi Espiritu Santo ja
tyuktatøkip ja jaa'y.

Ku ja Jesús ñobejty

⁹Xjats ja Jesús winet et chøø'ñ
Nazaret, jam kajpkøjxp midi
wyinaty Galile'it jaa'y y'etjotp, jøts
ja ñijkxy nõbajtpi mõj nõøjotp midi
txøøw'ajtp Jordán, ma Juan ja
yiknøbajti. ¹⁰Xjats ku ja pyidsiimy
mõj nõøjotp, winets ja ojts t'ixy
ja tsajp jøts ku ja y'awa'ach, jøts
Espiritu Santo ja jade'en ñigida'agyi
sam ja tsapak. ¹¹Xjats yikmadøøy ja
Dios Teety y'ayuujk jap tsajpjøtpy,
yide'en ja wya'añ:

—Øts me n'u'nk'ajtpy; njanchøjkpy
mets jøts njanchtajotkujk'ajtpy mets.

Ku ja Jesús miku' øjts yjot'ijxyi

¹²Winets ja Espiritu Santo
yiknøjkxøø jam abak etjotp, ¹³jøts
ja Jesús jam wixijkxyøøw chinaay.
Xjats ja miku' ja yikpojkipitunwa'añi,
jøts ja nijuuni tkamimadøøy. Jam
idø'on ja chinaay ma ja may awa'añ
jyujk jam chøønidi, xjats ja ankilis
ja pyudøjkøø.

Ku ja Jesús tpadøjkiyi'ñ ja tyunk

¹⁴Jøts ku ja Juan wyinaty tø
yikpiktakni jap puxøjkjøtpy, winets
ja Jesús chøø'ñ jøts ja ñijkxy
Galile'it etjotp, ma ja tniga'amaay
ja øgyajpxy ja ømyadya'aky,
midi ñigajpxpy sa Dios ja yjaa'y
ttanitanit ja kyutujk. ¹⁵Yide'en ja
wya'añ:

—Tønim inet ja xøøw ja et yja'aty,
wingomp ixyam ja Dios kyutujk
midi ya tu'ump. Yiktigatsti ja
mdsinaa'yindi, ja'dyigøøgyøxti
tuki'iyi ja mga'øyjaa'y'ajtindi,

jøts janchjawidi ja øgyajpxy ja
ømyadya'aky.

**Ku ja Jesús twaadsøøy
nimaktaxk ja ajkxmakpi**

¹⁶Jam idø'on mejpya'am midi
txøøw'ajtp Galilea, jam ja Jesús
wyinaty ñaxy ku ja t'ejxpaajty
namajtsk ja jaa'y, ja Simón
jam wyinaty møøt ja y'uch
Andrés. Ajkxmaktip idø'on ja
tyunk'ajttip, xyuumy ja jam
wyinaty ñøøwejtspajttip midi ja
tya'ajkxmaktip. ¹⁷Xjats Jesús ja
tnimaay:

—Mada'akti, møøt widettik øts
jøts nduknijawidit sudso jaa'y ja
nitso'ok'ajtin tpaaty.

¹⁸Ku ja jade'en yiknimaydi,
winets ja jatyi tmatjstuttøø
ja xyuumy midi ja wyinaty
tya'ajkxmaktip, jøts ja
tpadsoo'ndøø.

¹⁹Jawaani ja Jesús ojts yø'øøy xjats
ja ojts t'ejxpaaty ja Jacobo, pøn ja
Zebedeo wyinaty myajn'ajtpy. Ja'
jam wyinaty barkijotp t'adajkyidip
ja xyuumy møøt ja y'uch Juan.
²⁰Xjats ja tyaa'jxyi'ñ, wyaadsoow
ja'; winets ja tyeety ja tunk ja
ttukmidandøø jam barkijotp
møøt ja tyumbi, jøts ja Jesús ja
tmøøtnøjkxti.

**Tu'uk ja yaa'dyøjk pøn ja
miku' wyinaty tø tyatøkiyi**

²¹Xjats ja ojts yja'atti Capernaum,
jam mõj kajpkøjxp; jøts ku poo'kxin
xøøw tpaajty, winet ja Jesús ñijkxy
yik'ixpøjkpi jam israelit jaa'y
chaptøjkjotp. ²²Xjats ja jaa'y ja jam
ñigyumaap tjawidi, ku Jesús ja
jade'en yik'ixpikyidi sam ja jaa'y

pøn ja møk kutujk tmøøt'ajtp, ka'ap ja jade'en yik'ixpikyidi sam ja kajpxwejpitøjk pøn yik'ixpøjktip jap israelit jaa'y chaptøjkjøtpy. ²³Japts wyinaty tu'uk ja jaa'y tsaptøjkjøtpy pøn wyinaty ja miku' tø tyatøkiyi, ja' møk yide'en waan:

²⁴—¿Mets Jesús, Nazaretit jaa'y, tiku øø tø xnimiñ, sa øø xunwa'lañ? ¿Ja' mets tø xnimiñ jøts øø xyikudigøøgyøxt? Wa'ats me n'ejxkapy pøni pøn mets. Ka'axi me mbøkmyøødi, Dios jaa'yxi mets.

²⁵Xjats ja Jesús møk twingugajpxiyi'ñ ja miku', jøts ja tnimaay:

—iAmøñi, kidi nugo mgajpxy, tsojk majtstu'tut yø jaa'y!

²⁶Xjats ja miku' møk'ampy tyikmiðeðjiky ja jaa'y, jøts ja møk chabaay, winets ja pyidsiimy. ²⁷Xjats ja mayjaa'y janchnigyumaap tja'widøø, jøts ja xem yam ñadyiibyikyidi kø'øm, yide'en ja ñawy'añidi:

—¿Ti wenk ixpøjkin ya'at? ¿Ti tunk yø jade'en tyumpy? ¡Janch møk kutujk tmøødi, mimadojip paat ja miku' yø' ku yø t'ane'emy!

²⁸Xjats ja jaa'y ja tñimadoogøxti pøni niwine'en ja jam wyinaty chøønidi Galile'it etjotp. Niduki'iyi ja tñija'wigyøjxtøø ku ja Jesús jade'en t'odyuñ ja jaa'y.

Ku ja Jesús tyikmøkpjiky ja Simón Pedro tyaakmø'jt

²⁹Xjats ku ja Jesús pyidsiimy jam tsaptøjkjøtp, winets ja tmøøtniikxy ja Jacobo møøt ja Juan jam Simón tyøjkwindum, ma ja wyinaty tmøøtsøøni ja y'uch Andrés.

³⁰Jamts pamaa'y ja wyinaty

tmøødidi, tyaakmø'jt ja Simón wyinaty pøjkip, mowa'lañ jømba'am ja yjanchpiky; jøts ja Jesús ja ttukmadowdi ku ja jade'en pyiky. ³¹Xjats ja Jesús twingume'eniyi'ñ ja pamaa'y, jøts ja ojts twejtsji'iky; ja'ayi ja jade'en ttuñ, winets ja pya'am jatyi ñiwaajtsøø; kuts ja jade'en yjajty, xjats ja tø'øxyøjk ja yikaajyidi nayjatyi ku ja chøøjky.

Ku ja Jesús tyikmøkpjiky ja maabyamaa'y

³²Waani y'lijty ku ja xøøw yjejxy jøts ku kyoodsiña, winet ja Jesús yiktanimiñ ja mayjaa'y pøn wyinaty pøjkidip, jøts ja jaa'y pøn wyinaty tmøøt'ajttip ja miku'; ³³niduki'iyi ja kajp jaa'y myendøø tøk'agø'øm ma ja Jesús jam wyinaty. ³⁴Xjats ja may tyiktsøøjky ja pamaa'y pøn wyinaty tigati pøjkidip, ojts ja tyiktsokixy jøts ja miku' ja tyikpidsømgijxy mididi ja jaa'y wyinaty myøøt'ajttip; jøts ka'ap ja miku' ja tyikajpxy, kumi ñija'wip ja' paty ja jade'en ttuñ jøts ja kyadamigajpxiyit jøts ku ja Dios U'ngi.

Ku ja Jesús kya'amaay

³⁵Xjats ku yjøpkyyoost'ajty, jaakmøñim ja et wyinaty, winets ja Jesús myaabiði'jky jøts ja chøøñ jam kajpjotp, Dios Teety ja wyinaty y'ajot'atwampy, paty ja ñiikxy abak etjotp. ³⁶Xjats ja Simón choo'ndøø ixaabyi møøt ja myigu'uk, jøts ja tpaatwa'andi ja Jesús, ³⁷xjats ku ja tpaattøø winets ja tñimaadyøø:

—Mdum'ixaajyip jaa'y ixyam.

³⁸Winets ja ñimaajyidøø:

—Wan tjaa'myindi abikyajp mididi wingon tandip, jøts øts

jam nayide'en nniga'ama'aty ja
øgyajpxy ja ømyadya'aky; kumi ja'
ø tø nnimiñ jøts øts jade'en ndu'unt.

³⁹Xjats ja Jesús jade'en t'ayø'øy
ja kajp midi jam wyinaty Galile'it
etjotp, jøts ja kya'amay jam
tsaptøjkjotp, jøts ja nayide'en
tyikpidsimy ja miku' midi ja jaa'y
wyinaty winaagin myøøt'ajttip.

Ku ja Jesús tyiktsøøjky ja jaa'y pyu'uts

⁴⁰Xjats Jesús ja jaa'y tu'uk
ñimejnøø pøn wyinaty axøø'kpm
putsp, jøts ja wyinguxanaajyi,
yide'en ja wyaañ:

—Møøt'ajtpy mets ja møk'ajtin
jøts ø xyiktsø'okt, yiktsokts øts
mdsojk'ajtingøjxp.

⁴¹Xjats ja Jesús ja y'ayo'ejxi, jøts
ja tnixajiyi'ñ, yide'en ja tnimaay:

—Ndsøky'ajtpy øts jøts mdso'okt,
tsokni.

⁴²Ja'ayi ja jade'en wyaañ, xjats ja
jaa'y ja pyu'uts jatyi ñiwaajtsiyøø
jøts ja myøkpiky, møk møjaaw
ja ñajja'wiyøø. ⁴³Winets ja
Jesús ja pyagajxøø, yikxon ja
y'ukyik'ane'emy, yide'en ja
tnimaay:

⁴⁴—Madow, kidi jaa'y xukmadøy,
ka'ap pøn sa xnøjmit, nøjx jam
teety wyindum jøts ja xuk'ext ku
tø mdsø'øky, jøts nay jam idø'øn
mdamiyoxp ja Dios ja jiyujk sa
Moisés jekyip tyikutuky, jade'en
ja jaa'y tñijawidit jøts ku me tø
mjanchø'øky.

⁴⁵Xjats ja jaa'y ñijxxy, jøts
ja tuki'iyi ttamimadyakijxy ja
mayjaa'y sudso pu'uts ja wyinaty
tø ñiwa'achiyi. Paty ja Jesús øy
ma kya'ukajptøjkini, jagam ja

wyidity ma ja et janch abak; jamts
ja øy magama pøn ñidsøøni jøts ja
yikninijxxy.

Ku ja Jesús tyikpidi'jky ja køxujxpi pakxujxpi

2 Ku wyinaty kawinaak xøøw
tø ñajxni, xjats Jesús jadigojk
kyajptøjkii'ñ jam Capernaum; jøts
jaa'y ja tñija'widøø ku ja wyinaty
tø yja'aty jam tøjkjotp. ²Xjats
ja mayjaa'y jatyi ñamyujkidøø,
yikxon ja tøjx yjanch'ujch, ka'ap
ja y'ukni'baajtini; jøts ja Jesús
jam tñiga'amay ja øgyajpxy ja
ømyadya'aky. ³Winets ja jaa'y
yja'ttøø nimaktaxk pøn tkijja'ttøø
tu'uk ja pamaa'y pøn wyinaty
køxujxp pakxujxp. ⁴Xjats ja Jesús
ja tjpaatwa'andi, jøts kumi nima
kya'awa'adsi kumi tø ja mayjaa'y
wyinaty t'awa'kta'tsnidi ja tøjka'aw,
winets ja tñitajuttøø ja tøjx jøts jut
ja tyik'awatstøø. Japts pamaa'y ja
tyikwinajktøø møøt ja myaabajt jap
Jesús wyinduypy. ⁵Xjats ku ja Jesús
ojts t'ixy ja jaa'y pøn tyikmendøø
ja pamaa'y jøts ku ja amuum
yjanchjawiyi, winets ja pamaa'y ja
tnimaay:

—Nbojkipimee'kxpy mets u'nk.

⁶Jamts wyinaty ja kajpxwejpitøjk
chøøniidi pøn wyinaty ttuk'ixpøjktip
ja Moisés kyutujk jam tsaptøjkjotp,
ja'ats yide'en winmaadyøø: ⁷“¿Ti øy
jaa'y jade'en kyuwa'anip, sa jyaty?
¿Tiku øy jade'en wya'añ? iKa'ap
idø'øn jade'en y'øyi! ¿Pøn ja øky
ya t'ukmaa'kxp, kidi Diosip tu'ugyi
tmaa'kxp ja øky?” ⁸Xjats ja Jesús
ñija'wip ja wa'ats ku ja jaa'y jade'en
wyinaty wyinmaydi, winets ja
tnimaay:

—¿Tiku jade'en nichøky mwĩnmaydi? ⁹¿Ja ti ne'egi jawaani jajtni, kuts yø pa'amjaa'y nnojmit: “Mee'kxpy øts yø mbøky”, uk ku nnojmit: “Wa'lkuki, pøkmukni yø mmaabajt jøts nøjxni mdigam”?

¹⁰Ixyamnim meets inet x'uk'ext mabaat øts idø'on ja møk'ajtn nmøøt'aty ya naxwiiñ jøts ø nmaa'kxt ja pøky.

Xjats ja tñimaay ja køxujxpi paxxujxpi:

¹¹—Pidøkni, wa'kukiñi, wejtsjø'øk yø mmaabajt jøts mnøjxni mdigam.

¹²Xjats ja pamaa'y jaty pyidi'jky; ojts ja myaabajt ja twejtsji'iky, jøts ja jam cho'oni mayjaa'yjotp. Paty ja jaa'y niduki'iyi ñigyumaap tja'widøø ku ja pamaa'y jade'en myøkpjky, xjats ja Dios ja ttamøja'widøø, jøts ja wyandøø:

—Nimā niwindinim jade'en nga'ijxyindi.

Ku ja Jesús tpawaay ja Leví

¹³Waani y'ijty, winets jadigojk chøø'ñ ja Jesús jøts ja ñijky jam mejy'agø'øm; jamts jaa'y ja yikxon yjanchniñi, jøts ja jam tyik'ixpiky. ¹⁴Xjats ku dø'on ja ojts ñijky, winets ja t'ejxpaajty ja Leví, ja Alfeo y'u'nk, jam ja wyinaty chøøni mā ja ttukugubety ja jaa'y ja pyiktā'aky, xjats ja Jesús wyaañ jøts ja Leví yiknimaa'y:

—Wan tjaa'myim jøts øts n'ixpøjkin xpabøjkit.

Winets ja Leví jaty tyanaagyukiyii'ñ, jøts ja Jesús ja tpanijky.

¹⁵Xjats ja Jesús yikwaay migaabyi Leví tyøjkwindum, winets ja

yikugubajtpi yja'tmidøø, møøt jadu'ukpi jaa'y pøn kyabadundip ja myigu'uk chinaa'yin, jøts ja tu'ugyi twinguwa'ljtsidøø ja kaabyajt møøt ja Jesús jøts ja pyabøjkpitøjk; janch namay ja jaa'y jam wyinaty pøn ja Jesús pawidejtiyip. ¹⁶Xjats ku ja kajpxwejpitøjk jøts ja fariseotøjk jade'en t'ejxtøø jøts ku ja Jesús jam wyinaty tmøøtkay tum ja ka'øyjaa'dyi, winets ja tñimaadyøø ja pyabøjkpidi:

—¿Jadits ku yø mwindsøn tmøøtkay yø yikugubajtpidi jøts yø ka'øyjaa'dyi?

¹⁷Xjats ku Jesús ja jade'en tmadøø, winets ja wyaañ:

—Ka'ap øts nyiktaniguexy jøts nbudøkit pøni pøn janch wa'ats ñayja'winiyip, ja'agøjxp ku ja pyøky kapøkyjawidi. Ja'ayi ja nbudøkip pøni pøn ñadyapøkyja'wiyidip ja pyøky. Nayide'en øts idø'on njaty sam ja tsøyibi kyanijky mā ja pamaa'y kya'ity. Jami ja ja'ayi ñijky mā ja pa'amjaa'y jam.

Ku ja Jesús yiktiibyijky tigøjxp ku ja kya'ayuu'atti

¹⁸Tuk'ojk idø'on yjajty, ixam idø'on Juan Bautista pyabøjkpitøjk wyinaty y'amaay'atti møøt ja fariseotøjk, ayuu'ajttip ja jam wyinaty, Dios idø'on ja jade'en wyindsø'jkidip, winets ja jaa'y winaagin tñimendøø ja Jesús mā ja wyinaty jøts ja ttiibyøkti, yide'en ja tñimaadyøø:

—¿Jadits ku Juan pyabøjkpitøjk y'amaay'atti jøts ja fariseotøjk nayide'endi, ka'axi ja kyaydi, jøts sudso mets yø mbabøjkpitøjk nayide'en kya'amaay'atti, sudso

meets yjawí amgujk jotkujk mgaydi? Ka'ap meets yjawí ti xkumay.

¹⁹Jade'en ja wyandøø, xjats ja Jesús yide'en y'adsøøy:

—¿Winaak ojkimts meets jade'en tø x'uktani'ixy, winaak ojk meets jade'en tø x'uknijawi ku tø'øxñigaabyi tø'øxñi'ukpi tø y'uk'ayuu'atti ku ja jemyaa'y jam tø yja'tni? Ka'axi jade'en pøn y'ayuu'aty, ka'ap jade'en pøn tø t'amaay'aty. ²⁰Jaanim idø'on tiy yjanch'amaay'atti pøni ku ja wyinaty tø yiktawinwaadutnidi ja jemyaa'y, jam ja jade'en kyaydi amgujk jotkujk jøts ja jemyaa'y ja myidsep ja o'jkin jaty tyuk'anøjkxiyi. ¿Pønts jade'en kidi yjotmay'øøky? ¿Sudso dø'on jotkujk ngaal'yint n'uujkint? Pø nayide'enxi øts idø'on yø nbabøjkpitøjk yam xjawidi ku njaakyam'aty.

²¹'Ka'axi pøn wyetpach tta'agiyyi jemwyet midi tyimyjemñim; ku ja jade'en yiktu'unt, jøts kumi mujkpi ja jemwyet, jøts ja tjaaktyimgyøø'tsni ja wetpach, jaaktyimyiwenip ja kyøøts'ajtin ja'. ²²Jøts nayide'en ka' y'øyi jøts yikpikta'akt ja vino jap po'dukjotpy midi namii'kxñim; ku ja jade'en ndu'unint, takøø'tsipts ja po' jøts jade'en nugo wyindigøy, windigøøpy ja po' jøts nayide'en ja vino. Paty ja vino midi namii'kxñim nda'ada'amyin ja jembyo'ak, jøts jade'en nimidi kyawindigøøty.

**Ku ja Jesús pyabøjkpitøjk
poo'kxin xøøw et y'ariindøjtøø**

²³Tuk'ojk idø'on yjajty ku poo'kxin xøøw wyinaty tø tpaaty,

winet et ja Jesús ja pyabøjkpitøjk tmøøtnajxy jam kamjotp ma ariingam jam wyinaty; jam idø'on ja wyinaty ñaxti ku ja pyabøjkpitøjk ttøjpinaxwa'ktøø ja ariindøøm. ²⁴Xjats ku ja fariseotøjk ja ojts jade'en y'ijxyidi jøts ku ja jade'en y'adø'øtsti, winet ja Jesús jatyi yiknimaay:

—iEjx yø mbabøjkpitøjk! ¿Tiku yø jade'en y'adø'øtsti, tiku ariin yø ttøjti, kumi ka'ap jade'en kyutukyi jøts yø jade'en y'adø'øtstit ku poo'kxin xøøw?

²⁵Winets ja Jesús y'adsøøy, jøts ja wyaañ:

—Nugo meets mjanchkajpxy. Tø meets ja nøky xja'ixy midi wamp jøts ku ja David yide'en y'adiijch møøt ja myigu'uk ku yuu ja pyaajtidøø, ku ja wyinaty niti kya'ijtxyidi. ²⁶Winets ja ñøjkxtøø jap tsaptøjkjotpy ma ja Abiatar jap wyinaty tyetywindsøn'aty, japts ja t'amidøøy ja tsapkaaky midi ja Dios yja'ajtpy jap wyinaty. Ja'ats ja ojts tkaydi midi ka'ap kyutukyi jøts nugo jaa'y ja tka'adyit. ¿Jøts tiku dø'on ja jade'en y'adiijch pøni ka'adam ja jade'en kyutukyi? ¿Tiku myigu'uk ja nayide'en ttukaay ja tsapkaaky, pøni jade'endam ja kyutukyi jøts ja ja'ayi tka'adyit pøn teety'ajttip?

²⁷Nayi waan ja Jesús yide'en:

—Ja'agøjpx ja poo'kxin xøøw yikpiktaajky jøts ja jaa'y yikpudøkit, kidi ja'ajip poo'kxin xøøw yiktanibiktaajkiyii'ñ jøts jaa'y niti kyidyimdyu'undit. ²⁸Ngudanaapy øts ja naxwii'ñit jaa'y, jøts øts wamp ti paat'ajtip kapaat'ajtip yiktu'unt ku poo'kxin xøøw.

**Ja jaa'y pøn wyinaty ja
kyø' jadi'iñi tøøtsnip**

3 Xjats ja Jesús jadigojk tyøjkiyi'iñ jam tsaptøjkjotp ma yaa'dyøjk ja tu'uk tpaajty, midi wyinaty tuktamajñ køxujxp. ²Jøts ja Jesús jam a'ejxuky y'ity, ja' ja jaa'y y'ejxwandip pøni y'ukyiktsøkpy idø'on ja jaa'y ku poo'kxin xøøw, winets ja jatyi tni'øønidit. ³Xjats ja Jesús tnimaay ja yaa'dyøjk pøn ja kyø' wyinaty xujxp:

—Pidø'øk jøts ixø nøjkx mdani kuk'ajy.

⁴Xjats ja Jesús ttiibyijky ja jaa'y pøn ja jam wyinaty a'ejxujkiyidip, yide'en ja tnimaay:

—¿Midi'ibi ixyam kutuky, ku jaa'y n'ødyu'unint, uk ku jaa'y nga'ødyu'unint? ¿nyiknitsoojkimp ja jaa'y, uk nyik'oo'kimp ku poo'kxin xøøw, midi'ibi øy?

Xjats ja jaa'y amøni y'etti, nipøn sã kyawa'añ. ⁵Winets ja Jesús ja twin'ejxji'jky ambøjkin'ampy, jøts ñiyjotmay'oo'kni dø'on ja Jesús y'ejxji'jky, ja'agøjxp ku ja jaa'y niwine'en tkaja'gyukidi. Jøts ja tnimaay ja jaa'y midi wyinaty køxujxp:

—Xajtøw.

Xjats ja xyajtiy, jøts ja kyø' ja møk tyaañ, ojts ja chø'øky. ⁶Winets yø'øpyidsømdøø ja fariseotøjkti, jøts tminagyajpxidi ja Herodes myigu'uk, ja' ja kyajpxy'ajttøø sudso t'ukyik'ooktit ja Jesús.

**Ja mayjaa'y pøn jam
wyinaty meji'agø'øm**

⁷Xjats ja Jesús chøø'ñ, jøts ja pyabøjkpitøjk ja ojts tmøøtnijky

jam mejy'agø'øm, winets mayjaa'y ja pyanøjkxidøø pøn jam wyinaty Galilea kugajp'ajttip. ⁸Xjats ku mayjaa'y ja ojts tñimadowdi jøts ku ja Jesús jade'en tjanch'ødyuñ ja jaa'y, winets jam øy pøn jaa'y myendøø, pømbi tsoo'ndip jam Jude'it etjotp, pømbi Jerusaléngit kajpjotp, pømbi Idume'it etjotp, pømbi tsoo'ndip wingon ma ja møj nøø midi txøøw'ajtp Jordán, pømbi tsoo'ndip jam Tiro etjotp, jøts pømbi tsoo'ndip jam Sidón etjotp, jade'en ja mayjaa'y ja jam ñimejniyøø. ⁹Ja'agøjxp ja Jesús ojts t'ane'emy ja pyabøjkpitøjk jøts ja jam tyik'awejtiti tu'uk ja barki, jøts mayjaa'y ja kya'adejmukiyyit. ¹⁰Kumi tø ja wyinaty kawinaak tyiktsø'øky ja jaa'y, tum jam ja pamaa'y wyinaty tø ñaxkida'akti ja' ñikøjxp jøts ja cho'okti. ¹¹Jøts ku ja Jesús maamyiku' y'ejxpaadyiyi midi ja mayjaa'y jam myøøt'ajttip y'am yjotp, jatyi ja wyinguxaniyi jøts ja ñii'mxyi:

—Dios U'nk mets.

¹²Xjats ja møk tnøjmi jøts ja ka'ap ttukmado'odit ja mayjaa'y jøts ku ja Dios U'ngi.

**Ku ja Jesús twiwijch ja jaa'y
nimakmajtsk pøn ja wyinaty
kyudanaabyi'atwampy**

¹³Xjats ja Jesús pyatøjkiyi'iñ kojpkøjxp, ma ja jaa'y ja twaadsøø pøni pøn idø'on ja kø'øm chøjkpy, winets ja jam ñimejniyøø ja jaa'y pøn ja wyinaty tø twaadsøø. ¹⁴Jøts ja nimakmajtsk twiwijch pøn ja ejtp myøøtwidetwampy, jøts pøn tniga'ama'adyip ja øgyajpxy ja ømyadya'aky; ¹⁵xjats ja ktutujkmøø

jòts ja tyiktso'oktit ja pamaa'y, jòts ja miku' ja tyikpidsø'ømdit midì ja jaa'y winaagin myøøt'ajttip. Jade'en tyajky ja kutujk. ¹⁶Nimakmajtsk idø'on ja jaa'y jam wyinaty: jam ja Simón wyinaty pøn nayide'en yiktejp Pedro; ¹⁷jòts nay jam ja Jacobo wyinaty møøt ja y'uch Juan, ja Zebedeo y'unaj'jk midì xøbajtøø Boanerges, ja' idø'on tyijpy midì møk møk ja jaa'y myigajpxtip ejxim ja anaaw pyijy, ka'ap idø'on chø'øgidi; ¹⁸Nay jam ja jaa'y wyinaty midì txøw'ajttip Andrés, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás, Jacobo ja Alfeo y'u'nk, Tadeo, jòts ja Simón midì tsoo'mp canaangit jaa'y y'etjotp, ¹⁹jòts nay jam ja Judas Iscariote wyinatymi midì tkøyajk ja Jesús.

Ku ja Jesús yiknimaay jòts ku miku' myøk'ajtin ja tyiktuujni

Xjats ku ja Jesús wyimbijty kojpkøjxp, winets pyabøjkpitøjk ja tmøøtøjkiyii'n tøjkjøtpy, ²⁰jòts ja jaa'y yikxon ñamyujkidi jadigojk, nigidibaat ja Jesús y'ukaañidi møøt ja pyabøjkpitøjk. ²¹Xjats ku ja Jesús myigu'uk ñimadojyøø jòts ku ja jam wyinaty, winets ja ñimejni jòts ja yiktsoonwa'añi kumi jade'en ja wyinaty wyinmaydi jòts ku myø'øty ja Jesús.

²²Nayi tø ja kajpxwejpitøjk wyinaty myeemidi jam pøn tsoo'ndip Jerusalén, xjats ja wya'andi:

—Miku' windsøn yø jaa'y myøøt'ajtpy, ja Beelzebú, ja' yø tyamøj paty yø myayi jòts yø tyikpidsimy myimiku' midì yø jaa'y jadu'uk myøøt'ajttip.

²³Xjats ja Jesús twaadsøoy ja jaa'y, jòts ja ttukwinjawiwya'añ tu'uk ja madya'aky, paty ja wya'añ:

—¿Sudso ndejint miku' kø'øm ñankpyidsømiyt aguwanikøjxp? ²⁴Jòts nayide'en ku tu'uk kajp ñawya'kxyi, jòts ja tsep ttundi agø'ømyi, ka'ap ja kajp jeky y'lity, jatyi ja jaa'y jadi'iñi ñankyixyidi; ²⁵nayide'en jyaty ku jaa'y ñachiigyidi ni'u'nk ni'unaj'jk, ka'ap ja jeky chøønidi. ²⁶Jòts ku miku' kø'øm ñañibidø'øgyit, tø dø'on ja wyinaty kyawindi, ñankyudigøjyip idø'on ja wyinaty kø'øm.

²⁷Nipøn midsep jap jadi'iñi kyatøki jap jotmøk jaa'y tyøkjøtpy, kunim ja tkøwøøndit tpakwøøndit; winetnimts ja tpøkøjxidit ja pyikta'aky. ¿Ti sudso øts yø jaa'y jeexyip ja miku' ndukmajtstu'uty kuk øts ja miku' windsøn jawyeen tø ngamimada'aky?

²⁸Janch meets idø'on nnøjmi, jòts ku ja jaa'y ja pyøky tuki'iyi yikmee'kxy, tuki'iyi yikmaa'kxkixy ja ka'øñigajpxy ja ka'øñimadya'aky; ²⁹ja' nijuuni kyayikpojpkimaa'kxp pøni pøn tka'øñigajpxp tka'øñimadyakp ja Espiritu Santo, ejtp ja pyøky ja tmi'ity.

³⁰Ja'agøjxp ja Jesús jade'en wyaañ ku ja wyinaty jade'en tø yiktijy jòts ku miku' ja tmøødi, jòts Espiritu Santo tkamøøt'aty.

Ja Jesús tyaaak jòts ja y'uch

³¹Waani y'ijty, xjats ja Jesús y'uch yja'ttøø møøt ja tyaaak, jòts ja jap tøk'agi'py wya'k'øyidi, japts ja tñankwyaadsøjidøø ja Jesús.

³²Winets Jesús ja jaa'y ñimaajyøø pøn ja jap wyinaty wingon windsinaajyip, yide'en ja wyandøø:

—Ixap ja mdaak y'awijxy
tøk'agi'py møot ja m'uch, mets
myik'ixaapy.

³³Xjats ja tnimaay:

—ĉPøn øts idø'øn xuktaak'ajttip,
jøts pøn øts idø'øn xuk'uch'ajttip?

³⁴Winets ja twin'ejxji'jky ja
mayjaa'y, jøts ja tnimaay:

—Yø' øts idø'øn ndaak'ajtpy, jøts
yø' øts idø'øn n'uch'ajtpy pøn øts ya
wingon xwindsinaadyip. ³⁵Ja' øts
idø'øn n'uchip, jøts ja' øts idø'øn
ndaagip pøni pøn tpadundip sa ja
Dios chojkin.

**Ku ja Jesús tmadyakpaaty ja
jaa'y midi nøjx neppi**

4 Xjats ja Jesús jadigojk
yik'ixpøjktøjkii'ñ jam
mejpya'am ma ja jaa'y ja ojts
ñimiñiyi may'ampy, jøts ja jam
ñañimukpajtidøø. Ku dø'øn ja
jade'en janch namaydi, winets ja
Jesús tyøjkii'ñ jam barkijotp midi
wyinaty nøøjotp, jamts ja y'ixaajky
jøts ja mayjaa'y jam nøø adsayjotp
tyandøø. ²Jamts ja tyik'ixpijky
jade'en, may ja ejxpajtin madya'aky
ja jam tniagjpxy, yide'en idø'øn
ja tnimaay ja mayjaa'y ku ja jam
yik'ixpijky:

³—Øyim idø'øn xmado'odit:
Tu'uk idø'øn jaa'y chøø'ñ ariin
wøjpi. ⁴Jøts ku dø'øn ja ojts
twøjwidity ja tyømt, winet ja tømt
waani ñaxkidaajky jam tuu'ba'am,
ja'ats ja joon jam ñimeen jøts ja
wa'ats tpeemujkijxy. ⁵Nayide'en
ja tømt jam waani ñaxkidakmøø
tsaajotp ma ja naajx øy kya'ity;
xjats ja ariindømt jam janch
tsojk myujxy, kumi ka'ap ja naajx
wyinaty myajpxyi. ⁶Jøts ku ja

xøø'an myiiñ, winets ja tyiijch,
ja'agøjxp idø'øn ja jade'en yjajty
ku ya'aats ajawi kya'ity. ⁷Nayi
naxkidaajk ja tømt jam kujp agujkp;
jamts ja yjanchni'aa'mbejty ku ja
kujp yikxon yondøø jøts ja jade'en
kyatøømiyii'ñ. ⁸Nayi naxkidaajk ja
tømt jam øñaxjotp. Ojts ja yikxon
yøñ, yikxon ja jam yjanchtøømiyii'ñ
midi'ibi ee'pxmajk ja pyajkwimbejt
tu'ukpi tømt, midi'ibi tugi'pxy
pajkiyii'ñ, jøts midi'ibi magø'pxy,
jade'en ja ariindømt pyajkejty.

⁹Xjats ku ja Jesús jade'en
myadyakijxy, winets ja tnimaay ja
mayjaa'y:

—iPøni pøn ja'gyukiwyampy, wan
tja'gyuki!

**Tigøjxp idø'øn ja Jesús ejxpajtin
madya'akyøjxp ja y'ixpøjkin tyaky**

¹⁰Xjats ku ja mayjaa'y choo'ndi,
jøts ja Jesús jam tyaañ, winets
ja tyiktøødi ja namakmajtsk
pyabøjkipitøjk, jøts nay ja
pyabøjkipitøjk pøn ja jam wyinaty
myøøt'ajtpy, ja' ja ñijawiwandip ti
dø'øn ja madya'aky jade'en tyijpy,
sudso ja yikja'gyuki. ¹¹Xjats Jesús
ja ñimaajyidøø:

—Meets nugo myiktukmadoop
ja' midi ka'ap y'ijty yiknijawii pøni
sa ja Dios kyutujk y'ejxi tyiyi midi
ja tyanitanaapy ja yjaa'y; jøts pøn
øts ngutujk xkababøjkidip ka'ap
ja jade'en tiy yiktukmadowdi,
ejxpajtin madya'akyøjxp ja
yiktukmadowdi; ¹²jøts ja
jade'en kyawinmaa'nbyaattit
ku ja ti tjaniwinmayidi, ka'ap
ja tmadoogukidit pøni sa jaty
ja yjayiknøjmidi, paty idø'øn
ja jade'en yjatti ku øts ja

kø'øm xkajanchjawidi, kø'øm idø'on ñadyuñidi paty ja pyøky kayayikmaa'kxtit.

Ku ja Jesús tñigajpxy sudso dø'on yikja'gyukit ku jaa'y neppi ñijkxy

¹³Winetnimts ja wyaañ:

—¿Ka'ap xja'gyukidi yø ejxpajtin madya'aky, sudsomts meets ja xjanchja'gyukigyøxt jadu'uk ja ejxpajtin madya'aky? ¹⁴Pøn ja ariindømt twøjp, jade'en idø'on ja n'ukpiktaajkint ejxim ja jaa'y midi ja øgyajpxy ja ømyadya'aky tkajpxwa'kxp. ¹⁵Jøts winaagin jaa'y jade'endi ejxim ja tømt midi naxkidaajk jam tuu'ba'am: y'amidoodujktip ja' ja øgyajpxy ja ømyadya'aky, jøts ku ja jade'en tmadowdi, winets ja miku' ja jatyi ñimiñidi jøts ja pyøjkxyidi ja øgyajpxy ja ømyadya'aky midi ja wyinaty tø y'ukjotøkiyidi. ¹⁶Nayide'en ja jaa'y winaagin n'ukpiktaajkma'ant ejxim ja tømt midi naxkidaajk jam tsaajotp: pyatmadoodip ja' ja øgyajpxy ja ømyadya'aky ñixyondakni, jøts kumi ka'ap ja tmimøk'etti, ¹⁷jade'en ja yjatti ejxim ja ariin y'aats ajawi kya'ityin; ka'ap ja jeky tmi'etti ja'agøjxp ku ja tku'ayo'ombaadidi ja øgyajpxy ja ømyadya'aky, winets ja tmajtstu'utti, ka'ap ja tu'ugyi tpadundi. ¹⁸Nayide'en jaa'y winaagin yjatti ejxim ja tømt midi jam yikwøj kujp agujkp: yjapatmadoodip ja' ja øgyajpxy ja ømyadya'aky, ¹⁹jøts ja' ja ne'egi tyajotigøødyip ja pyikta'aktyi ja jujky'ajtindi midi ya naxwiñ, ja' møjtojkidip jøts ja tyikudigøy ja øgyajpxy ja ømyadya'aky, jøts

ja jaa'y tkayikwingaxø'øktit ja Dios kyajpxy. ²⁰Ja jaa'y nayide'en winaagindi pøn tpatmadoodip ja øgyajpxy ja ømyadya'aky jøts ja yjotøkiyidi, winets ja tyikwingaxø'økti jade'en ejxim ja tømt midi yikwøjp jam øñaxjotp. Winaagin ja jaa'y jade'endi ejxim ja tømt midi tyøøm tyikwimbejtp may, midi'ibi ee'pxmajk pajkiyiñ, midi'ibi tugi'pxy jøts midi'ibi magø'pxy.

Niti jadi'iñi kyatañ, kuwañim ja tyimiyikñijawi

²¹Nayide'en pyabøjkpitøjk ja tnimaay:

—¿Ti ja' ndejint jaj wya'añ jøts ja yikñijupt jap kajuun patki'py, uk jøts ja yikpikta'akt jap maabajt patki'py? Ka'ap ja jade'en pøn tyiktuñ, køjxp ja yikpikta'aky, jamts ja yjajy. ²²Ti yjawi ka'ukyikpatp ku ti jjayu'uch'ity, ti tunk uk ti winmaa'ñ yjawi ka'ukyikñija'wip ku ti yik'amaa'tsk'aty. ²³Jamxi mdatskti, tamadowdi yikxon.

²⁴Nayide'en pyabøjkpitøjk ja tnimaay:

—Øyim xpatmado'odit yø ixpøjkin midi myiktukmadoodip. Nayide'en meets ja wijy'ajtin myikmo'ot pøni sa meets ja jaa'y xukniweji ja Dios y'ixpøjkin; jøts mjaaktyimñijawip meets ja jawaani pø xmadoopxi meets yam kø'øm. ²⁵Jaaktyimiyikmøøpy ja wijy'ajtin ja' pøn ja'gyukip; jøts pøn kaja'gyukip, jaaktyimiyikpøkøjxp tuki'iyi ja' ja wyijy'ajtin.

Ku yiknimadyaajky ja tømt midi mujxp jøts midi yomp

²⁶Nayide'en pyabøjkpitøjk ja tnimaay:

—Jade'en idø'on ja Dios kyutujk midi ja tyanitanaapy ja yjaa'y, jade'en idø'on ja n'ukpiktaajkint sa ja jaa'y yjatyin ku tyømt ja twøjy naxjotp; ²⁷ mya'ay ja koots pyidi'iky ja jøpy, najxpts idø'on ja xøow tsuu jade'en, mujxp ja tømt jap, yomp idø'on ja jap, jøts ja jaa'y ka'ap tniyaw i tigøjxp idø'on ja jade'en yjaty. ²⁸ Jøts kumi ja naajx idø'on ja jade'en ñamyayi kø'øm nanntyøømbidsøjmiyip; ku jawyeen pyidsimy ja ariindeky, jøtsnim ja kyojki, jøtsnim ja tyøømbajtni; ²⁹ kuts ja myijay, winets ja jaa'y choondi jøts ja twejxwa'andi, kumi tø ja ariin wejxk'aats tpaaty.

**Ku ja Jesús tmadyakpaaty
ja mortas tømt**

³⁰ Nayide'en ja Jesús tnimaay ja pyabøjkpitøjk:

—¿Ti ja Dios kyutujk møøt ndami'ejxi'int midi ja tyanitanaapy ja yjaa'y, ti ixpøjkin ti madya'aky ja ndamimado'owint? ³¹ Jade'en idø'on ja n'ukpiktaajkint ejxim ja mortas tømt midi yikwøjp jam naxjotp. Ka'ap jadu'uk ujtspajk te ya naxwiiñ midi janch mutsk sa ja møj mortas tøømdin; ³² jøts ku ja yikwijy, janch yikxon ja yøñ, wyinajxkiixpy ja tuki'iyi ja ujts midi yikjagyajp jap kemyjøtpy, yikxon ja janch møj y'awaji y'axeñi, japts ja joon patki'py y'aptso'okti.

**Tigøjxp ku Jesús xumi
jade'en tyik'ixpiky ja jaa'y
ejxpajtn madya'akyøjxp**

³³ May ja Jesús ja jaa'y jade'en ejxpajtn madya'akyøjxp tyik'ixpijky ku ja tnanky'ixpøjkøø

ja øgyajpxy ja ømyadya'aky, jade'eñi paat ja y'ijty tmadya'aky mabaat ja kø'øm tnaajtsjawi ja jaa'y tnmadowdi. ³⁴ Jøts ejtp idø'on ja Jesús jade'en tyik'ixpijky ja jaa'y ejxpajtn madya'akyøjxp, jøts tyukmadøøpy pyabøjkpitøjk ja wa'ats pøni ti dø'on ja jade'en tyijpy.

**Ku ja Jesús tyiknajxy ja møk poj,
jøts ku ja tyik'amøkiyii'ñ ja mejy**

³⁵ Xjats ku kyoodsiyii'ñ ja et nay ja'abi xøow, winets ja tnimaay pyabøjkpitøjk:

—iWan tjaa'myindi jaduktamajñ'ampy jam nøøba'am!

³⁶ Xjats ja jade'en tminawya'kxidøø ja mayjaa'y, jøts ja jap barkijøtpy tyiktsoo'ndøø ja Jesús mayim ja jap wyinaty, ojts abikbyarki ja pyadsøøñidi, ja' ja ojts tmøøtnøjkxti. ³⁷ Xjats ja poj jam janch møk myiiñ, jøts ja nøø møk'ampy y'adøtspinaaxwa'jky, yikxon ja yjanchtojmji'jky jøts ja kom nøø tyøjkiyii'ñ jam barkijotp, ujtsnip ja wyinaty. ³⁸ Jamts ja Jesús wyinaty mya'ay barki ix'am, tø ja jam wyinaty ñagyukøyiyi; winets pyabøjkpitøjk ja ojts yuxyi, jøts ja ojts ñii'mxyi:

—iWindsøn! ¿Kidi mdsø'øgi ku nnøjøø'kxin uk ku n'oo'kin?

³⁹ Xjats ja Jesús pyidi'jky jøts ja møk twingugajpxiyii'ñ ja poj; jøts yide'en ja mejy tnimaay:

—iMimadook øts et, kidi m'adi'ich!

Winets ja mejy jaty i y'amøkiyii'ñ jøts ja tu'ugyi tyañ.

⁴⁰ Xjats ja tnimaay pyabøjkpitøjk: —¿Jadits ku mdsø'øgidi, tigøjxp ku ø xkajanchjawidi?

⁴¹Winets ja yjanchø'jkidøø,
yide'en ja kø'øm ñawyajnidøø:
—iPønims idø'øn ya'at
ndejiñt, sudso poj sudso mejy yø
myimadøyi!

Ja Gadarit jaa'y pøn wyinaty
ja miku' tø tyatøkiyi

5 Xjats ja ttayø'øñajxtøø ja
nøø, jøts ja yja'ttøø jam
nøøba'am ma dø'øn ja naajx
wyinaty txøøw'aty Gadara. ²Xjats
ku ja Jesús yø'øpyidsiimy jam
barkijotp, winets jaa'y ja tu'uk
ñimejnøø midi jam wyinaty
tsoo'mp jam kami santijotp ma ja
oo'kpi ñaxøkidi, miku' ja wyinaty
myøøt'ajtpy. ³Jam idø'øn ja
wyinaty tyimchinaadyakni ma ja
oo'kpi ñaxøkidi, jøts ka'ap idø'øn ja
pøn pujx kadeen y'uktaxojtsiniyi
y'uktabakxojtsiniyi. ⁴Kumi tø ja
wyinaty kawinaak ojk jade'en
yjayiktuñ, xjats ja jatyi ttapoti,
jadi'iñi ja pu'xk tanuki, ejtp idø'øn
ja jade'en txumituñ jøts ja jade'en
nipøn kyamayi. ⁵Ejtp idø'øn ja
xyumiwidity xinaxy tsunaxy, jam
ja kojpkøjxp jam ja kami santijotp
muum chabaawidity, jøts tsaä ja
jam kø'øm yjanchnadyuktatsaachiyi.
⁶Xjats ku ja jagamyi t'ejxpaajty ja
Jesús, winets ja ojts putyi tñinijkxy
jøts ja twinguxanaay, ⁷yide'en ja
møk'ampy tñimaay:

—¿Jesús, Dios U'ñk, ti ø
xanimemp, sa ø xunwa'añ?
Njanchminuu'kxakpy tun
may'ajt Dios køjxpit, kidi ø
xyik'ayo'ombaaty.

⁸Ja' idø'øn ja jade'en
kyuwa'aniiyi'ñ kumi yide'en Jesús
ja wyinaty tø ñii'mxyi:

—iMiku', majtstu'ut yø jaa'y!

⁹Xjats ja Jesús wyangojmoø:
—¿Ti me mxøøw?

Winets ja miku' y'adsøø jam
jaa'y y'am yjotp, jøts ja wyaañ:
—Legiøn øø nxøøw, ja'agøjxp ku
øø nnamayi.

¹⁰Yikxon idø'øn ja
tjanchminuu'kxa'jky ja Jesús, jøts
idø'øn kyayikajxpidsøømt jam
naxjotp ma ja wyinaty chøøni.

¹¹Jøts kumi jamdam magyuch
wyinaty tyimyjøø'kxwidejtmidi
jam kojpk wingon, ¹²xjats ja miku'
ñuu'kxaktøø, jøts ja wyandøø:
—Tanigajxk øøts yø kuch; wan
øøts jam ttøki.

¹³Xjats ja Jesús tyajky ja tiy'ajtin,
yikjajt idø'øn ja jade'en, winets ja
miku' tmajtstuttøø ja jaa'y, jøts
kuch ja tñimajtskojmididi, ja' ja
tyatøjkidøø. Namajtsk milin idø'øn
ja kuch jam wyinaty tyanidi,
ja'ats kø'øm ñanktyejmidøø jap
jaa' jutjøtpy jøts ja nøøjøtpy
tyimñaxkidaktøø, japts ja
ñøøjøø'kxkøxtøø.

¹⁴Xjats ja jaa'y ojts kyakøxti
pøn jam wyinaty kuch'ejxtip, jøts
ja t'atsnimadya'akwa'andi jam
møj kajpjt, jøts nayide'en jam
kamjotp. Winets ja jaa'y myendøø,
jøts ja t'ejxwa'andi tñijawiwa'andi
ti dø'øn wyinaty tø tyuñi. ¹⁵Ja
Jesús idø'øn ja ñimendøø, winets
ja ojts t'ejxti ja jaa'y pøn wyinaty
t'ukmøøt'ajtp ja miku' jøts ku
ja jam chinaañi wet xøøw, tø ja
yikxon wyejni kyajni; winets ja
jaa'y yjanchø'jkidøø. ¹⁶Pøn ja jaa'y
wyinaty tø twin'ejxti, ja'ats ja
tñimadyaktøø sa jaty ja wyinaty
tø yjaty tø kyubety ja jaa'y pøn

tmøøt'ajtp ja miku', jøts maagyuch ja nayide'en tñimadyaktøø ku ja wyinaty tø y'oo'køjxnidi. ¹⁷Winets ja tminuu'kxakaktøø ja Jesús jøts wan ja jam tyimbyidsimy etjotp midi ja ñax'ajttip.

¹⁸Xjats ku ja Jesús tyøjkiyii'ñ jam barkijotp, winets ja jaa'y ja ñimaajyøø midi ja miku' wyinaty jekyip t'ukmøøt'ajtp jøts ku ja pyadsoonwa'añiyi. ¹⁹Xjats Jesús ka'ap tkupijky, yide'en ja tñimaay: —Nøjx mdøjkwindum, ninøjx mmigu'uk jøts xukmado't ku Dios tø mjanchpudøkiyi, tamimadya'ak sudso Dios tø m'ayo'ixyiyi.

²⁰Xjats ja jaa'y ojts ñijky, jøts ja tñimadyakwidejtøjkiyii'ñ kajp kajp jam Decápolis etjotp sa Jesús ja wyinaty tø yjanchpudøkiyi; winets jaa'y ja ñigyumaap tjanchja'widøø.

Ja Jairo ñøøx, jøts ja tø'øxyøjk pøn ja nwindson'ajtim Jesús wyet ojts ttojni

²¹Xjats ku ja Jesús wyimbijty jap barkijøtpy, ku ja ojts ñijky jam nøøba'am, winets mayjaa'y ja jam ñimejnøø, jøts ja Jesús jami tyaañ. ²²Tø døøon ja jam wyinaty tyañ ku jaa'y jam tu'uk yja'ljty midi yik'ixpøjkp jam tsaptøjkjotp. Jairo, ja' ja xyøøw'ajtpy. Xjats ku ja t'ejxpaajty ja Jesús, winets ja ñagyuxendyaajkøø jam Jesús wyindum ²³jøts ja tjanchminuu'kxaajky, yide'en ja tñimaay:

—Jotkøjxnip øts n'u'nk xjap; men mgø' xanixajy, jøts myøkpøkt jøts yjujky'att.

²⁴Xjats ja Jesús ojts tpanijky ja jaa'y; namay ja ñøjkxti, may jaa'y ja janchpadsoo'nøø, yikxon

ja yjanchyik'atejmuiky. ²⁵Jamts ja tø'øxyøjk wyinaty tu'uk jam mayjaa'yjotp midi wyinaty pøjkp, myakmajtsk jumøjtíp taxnaxyi ja wyinaty tø pyaajtniyi, jade'en jumøjt ja wyinaty kujk tmi'ity ja pa'am. ²⁶Yikxon ja wyinaty tø tku'ayowi ja pya'am ku tsøyibi ja may tjayiktuñ, tø myeeñun'k ja wyinaty tyik'oo'køjxni pøni wine'en ja jam wyinaty tmøødi, jøts niwine'en ja wyinaty tø tkadamøkpiy, ne'egi ja pa'am yjinax'adøtsni. ²⁷Xjats ku ja ojts tmadøy jøts ku yiknimadya'aky ja Jesús, winets ja tpamiñ jap mayjaa'yjotp, jøts ja ttojni ja wyet. ²⁸Kumi yide'en idøøon ja ñawya'añiyi: “Ja'ayi øts wyet inet yø ndojnit, tso'okp øts inet jatyi.” ²⁹Xjats ku døøon ja jade'en ttuñ, winets ja taxnaxyi jatyi y'amøkiyii'ñ; tyimyja'wiyii'ñ ja køøm jøts ku ja wyinaty tø chøøky ku pya'am ja wyinaty tø ñaxy.

³⁰Xjats ja Jesús tja'wiyii'ñ, jøts kudam ja wyinaty tø tyiktsøøky tu'uk ja jaa'y ku ja myøk'ajtin ja wyinaty tø tyik'awa'añ; xjats ja t'ejxwimbijty ja mayjaa'y, jøts ja ojts tyikty yide'en:

—¿Pøn øts nwet tø xojni?

³¹Winets ja pyabøjkpitøjk y'adsoji: —Jabi kawine'ents ja jaa'y mjanch'atejmuky, jøts mjanch'ukwa'añ: “¿Pøn ø xomp?”

³²Ejxwidejtp idøøon ja Jesús, ja' ja tyimy'ejxwampy pøn idøøon ja wyinaty tø yjatyimy'uktøni.

³³Winets ja tø'øxyøjk tsøøgi yjanchyikmibejniiyi, ñija'wipts ja' jøts ku ja wyinaty ja tyaxnaxyi tø ñaxy, xjats ja ojts twinguxanaay'øyi

ja Jesús, tyamimadyakøjx ja tuki'iyi pøni sa jaty ja y'ejxi tyiyi. ³⁴Winets ja Jesús tnimaay ja tø'øxyøjk:

—Ja'agøjxp u'nk tø mdsø'øky ku ø tø xjanchjawī. Nøjkxni, Dios mgunu'u'kxip, jøts kidi pa'am m'ukpaajtñiyi.

³⁵IXammim ja Jesús jade'en wyinaty wya'añ, ku jaa'y jam yja'ttøø midi wyinaty tso'ondip jam mōjaa'y tyøjkwindum, ja mōjaa'y midi wyinaty tump jam tsaptøjkjotp, xjats ja yiknimaay:

—Tø ja mnøøx y'oo'kni. ¿Tiku yø windsøn nugo xyikjotkøjx'adi'ich?

³⁶Myadøøpy idø'øn Jesús ja' ku ja mōjaa'y jade'en yiknøjmi, xjats ja tnimaay:

—Kidi mdsø'øgi; ja'ayi amumjoojt xjanchjawit.

³⁷Jøts ja øjts ñøjkxti, ka'ap ja Jesús tkupijky ja mayjaa'y jøts ja myøøtwidetiyit, Pedro ja nugo myøøt'ajt, møøt ja Jacobo, jøts ja Juan midi ja Jacobo y'uch'ajtpy.

³⁸Xjats ku ja jam yja'ttøø ma ja jaa'y jam wyinaty chøøni pøn tump tsaptøjkjotp, winets ja øjts t'ixy jøts ku ja jaa'y nugo xem yam y'adøtsnidi, pømbi jap waani yaxp, jøts pømbi jap janch møk yaxp. ³⁹Xjats ja Jesús tyøjkii'ñ jap tøjkjøtpy, jøts ja tnimaay ja jaa'y:

—¿Tiku jadine'en mna'amdi, jadits ku mya'axti? Ka'ap yø kiixyu'nk y'øøky, maap yø'.

⁴⁰Winets ja jaa'y ja øjts tnixe'ekti. Xjats ja Jesús t'ixkajxpidsømgijxy ja jaa'y, nugo u'nkteety u'nktaak ja øjts tmøødi jøts ja pabøjkpitøjk midi ja jam wyinaty myøøt'ajtpy, xjats ja tyøjkii'ñ ma ja kiixyu'nk

jap wyinaty, ⁴¹jøts ja øjts tnixaji kyø'køjxp, yide'en ja tnimaay:

—Talita, cumi —yide'en idø'øn ja tijy: Mets u'nk idø'øn nnimaapy, pidø'øk.

⁴²Xjats ja kiixyu'nk jatyī tyanaagyukiyii'ñ jøts ja yø'øbyijky jadigojk, makmajtsk ja yjumøjt ja wyinaty. Winets ja jaa'y yjanchø'jkityigøødyøø ku ja jade'en t'ejxtøø. ⁴³Jøts ja Jesús møk'ampy t'ane'emy ja jaa'y, jøts ka'ap pøn ttuknijawidit ku ja kiixy jade'en wyinaty tø yjujkpyiky, yide'en ja mōjaa'y yiknimaadyøø jøts wan kyaaky tmo'odi ja kiixyu'nk.

Ku ja Jesús yja'jty jadigojk Nazaretit kajpjojt

6 Xjats ja Jesús jam chøø'ñ jøts ja ñøjkxnimøø jadigojk y'etjotp, ja pyabøjkpitøjk ja myøøtnøjkx. ²Xjats ku tpaajty ja poo'kxin xøøw, winets ja yik'ixpøjktøjkii'ñ jam tsaptøjkjotp. Jøts ja mayjaa'y pøn ja wyinaty patmadojyiyip, ñigyumaap ja tyimya'widøø ku ja jade'en yik'ixpiky, xjats ja wyandøø:

—¿Ma yø jade'en tø y'ixpiky? ¿Ti wijy'ajtin yø jade'en tø yikmø'y, jøts sudso yø jade'en ja tunk tjaty midi naxwiil'ñit jaa'y ni tu'ugin kyajajtip? ³¿Ti kidi ya'at ja tsajtspi, ja Mariyixi yø y'u'nk, ja Jacobo y'ajch, møøt ja José, møøt ja Judas, jøts ja Simón? Pø yø'øxi ja y'ajch'ajttip, jøts nayø' ja kiixyuna'jk y'ay'ajttip pøn ya tsinaadyip, ¿kidi?

Jade'en ja wyandøø, xjats ja jade'en tkamibøjkidøø ja Jesús

y'ixpøjkin. ⁴Winets Jesús ja ñimaajyidøø:

—Niduki'yiyi jaa'y twindsø'ogidi ja Dios kyugajpxy, ja'ayi ja nugo kawindsø'jkiyip pøn ja myigugajp'ajtpy, pøn ja møøt tyukjaa'y'aty, jøts pøn ja myøøtsinaapy jam tyøjkjotp.

⁵Xjats ja jam jade'en niti tkatuuñ, nugo ja waani tyiktsøøjky ja pamaa'y ku ja ojts tkønixajy. ⁶Jøts nugo ja jadi'iñi tkumaa'yiyii'ñ tkudajiyii'ñ ku jaa'y ja kyajanchja'wiyøø. Xjats ja jade'en kajp kajp wyidijty ma jaty ja kajp jam wyinaty wingon tyañ, jamts ja yik'ixpijky.

Ku ja Jesús tkexy ja pyabøjkpitøjk kajpxwa'kxpi

⁷Ku dø'øn ja wyinaty jade'en tø yik'ixpiky, winets ja tyaajxyii'ñ ja myakmajtskpi jaa'y, jøts ja tpagejxy namajtsk jaty, ojts ja tkutujkmøøgyxy sudso ja kuwani tyikpidsø'ømdit ja miku'. ⁸Yikxon ja ojts t'ane'emy jøts ja niti tkako'ondit ñiduu'yø'øyik, nugo tyajk ja ja'ayi kyaptip. Ka'ap ja ti tminøjkxtit, ni pejni, ni tsapkaagyí, ni meeñi, niti tkako'ondit. ⁹Nugo kyø'øku'nk ja ja'ayi ttuktawa'agidit, jøts nijan tu'ugyi twetstit, ka'ap majtsk, jade'en ja yik'ana'amdøø.

¹⁰Xjats ja yjaaktyimyiknimaadyøø:

—Ku muum tøjkjøøjty mdøkidit, tu'ugyi mja'ta'aktit, jam idø'øn mja'attit mdsøndit kunim mdsøndit jam kajpkøjxp, winetnimts mbidsø'ømdit jam.

¹¹Jøts pøni magajp mgayikupøkt, pøni ma pøn niwine'enin mgapatmadoowa'añidi, jøts ku

jam mdsøndit, winets pu'ux xwinaptit mdekyøjxp, jøts jade'eñi xuk'ejxtit jøts ku jade'eñi tø mnañiwa'achidi. Janch øts idø'øn nwa'añ, janch meets idø'øn nnøjmi, ku Dios mye'ent tu'ukpi xøøw jøts tiidyunwa'ant ja jaa'y, winets ja kajp nøjkk jinaxy yiktiidyuñ pøni ma mgayikupøkti, jøts ne'egi ka'ap ja Sodomit kajp møøt ja Gomorrit kajp jade'en nøjkk yiktiidyundi sa ja nøjkk yiktiidyundi.

¹²Xjats ja pyabøjkpitøjk ojts choondøø, jøts ja ojts yide'en kya'amaawiyidetti jøts wan ja jaa'y chinaa'yin tyiktigatsti, wan tja'dyigøøgyøxti tuki'yiyi ja kya'øyjaa'y'ajtindi pøni sa ja wyinaty tø chøøni. ¹³Jøts may ja nayide'en tyikpidsømdøø ja miku' midi jaa'y jam wyinaty myøøt'ajttip, jøts ja nayide'en tyiktsøktøø may ja pamaa'y ku aceite ja ojts ttajaaxti.

Ku ja Juan Bautista ja o'jkin tpaajty

¹⁴Xjats ja windsøn Herodes ja tnmadøøy ku ja Jesús øy pøn jaa'y ñija'winiyi jøts ku ja tyikutuky, winets ja Herodes wyaañ:

—Ja Juan midi ja jaa'y ojts tyiknøbety, ja' inet tø pyidsimy jadigojk jap oo'kpi jutjøtpy.

¹⁵Xjats jadu'ukpi jaa'y ñømidi:

—Elías ja'.

Jøts pømbi wamip:

—Dios ja' kyugajpxy, nayide'en sam jekyip myemidi ja Dios kyugajpxy.

¹⁶Winets ja Herodes wyaañ ku ja jade'en tmadøøy:

—Ja Juan inet ja' pøn øts ojts nnankyajtspøødyi ja kyubajk, ja' inet yø tø pyidsimy jadigojk jap oo'kpi jutjøtpy.

Jade'en ja Herodes wyaañ.

¹⁷Kumi ja' ja wyinaty tø tsumy, ja' ja wyinaty tø tkõwiiñ tprakwiiñ jap puxøjkjõtpty ja'agøjxp jøts ja Herodías yjotkujk'att, ja tø'øxyøjk pøn ja Felipe jawyeen y'atsnidø'øxy'ajt, pøn ja Herodes wyinaty tø t'atskap'aty. Ja'ats ja Herodes nugo myøøtsinaapy. ¹⁸Paty ja Juan ja wyinaty yide'en tø ñii'mxyi:

—Ka'ap kyutuky i jøts m'uch ja ñidø'øxy nugo xmøøt'atit.

¹⁹Xjats ja Herodías wyinaty jade'en tø tjanchmi'ambiky ja Juan jøts ja tyimyik'ookwa'añ, xjats ja ka'ap tmiwinmaa'nbyaaty sudso ja t'ukyik'ookt; ²⁰kumi ñija'wip ja Herodes wyinaty jøts ku ja Juan wyinaty øy tsuj yjaa'y'aty ku pøky tkamøødi, paty ja ttsø'øgi jøts paty ja ñidø'øxy ja sa tkaduktuñ. Pyatmadoojip yikxon ja kyajpxy ku ja Juan janch tsuj myadya'aky, øy ja mabaat tjaganimadøy. ²¹Xjats ja tiempi tpaajty ku ja Herodías jotkumoni wyaañ sudso ja tyik'ookt ja Juan. Winet et ja Herodes twaadsøøy ja tyumbitøjk migaabyi mi'ukpi, ja'agøjxp ku syandi xøøw ja wyinaty tyiknaxy. Ja may soldadi windsøn ja wyaadsoow møøt ja riki jaa'y, jøts nayide'en ja møjaa'dyøjkti pøn ja kutujk jam wyinaty t'adsinaadyip Galilea. ²²Winets ja Herodías ñøøx tyøjkiiyi'ñ jap ma ja jaa'y jap wyinaty kyaydi y'uukti jøts ja jap y'ejch, xjats ja Herodes ja ojts tjanchuj'ixy ja y'ajtsk, nayide'en ja jaa'myidi pøn ja jap wyinaty myøøtkaapy. Winets ja tniimaay ja kiixy midi jap wyinaty tø y'ech:

—Amidook øts pøni ti mdsøjkpy, nyakp øts inet øy midi.

²³Ojts Dios ja ttuk'ixy jøts ku ja tmo'ot pøni ti ja kiixy kø'øm y'amidøøpy, pikta'aky paat kutujk paat ja kukwa'kxy tyakwa'añ.

²⁴Xjats ku ja kiixy jade'en tmadøøy winets ja pyidsiimy, jøts tyaak ja t'atsniimaay:

—¿Ti n'amido'op?

Xjats ja ojts ñii'mxyi:

—Ja Juan kyubajk m'amidoojyip pøn ja jaa'y tyiknøbajt.

²⁵Winets ja kiixy jaty i tyøjkiiyi'ñ nay jap ma ja windsøn jap wyinaty, jøts ja tniimaay:

—Ixyamyi ndsøky ja Juan kyubajk pøn jaa'y tyiknøbajt, ja' øts kyubajk xmøøjyip texyjøtpy.

²⁶Winets ja windsøn yjanchjotmay'oo'kpijky ku ja kiixy jade'en wyaañ; jøts kumi tø ja wyinaty Dios ttuk'ejxni jøts ku ja tyakt tuki'iyi pøni ti ja kiixy y'amidøøpy, tø migaabyi mi'ukpi ja wyinaty jade'en tmadowdi, xjats ja jade'en sa tkanimaay, kyupøjk ja' midi idø'øn ja kiixy wyinaty y'amidøøpy. ²⁷Jaty i syoldadi tu'uk tkejxy pøn wyinaty y'ejx'ejtip, jøts ja t'atsyikwinajkit ja Juan kyubajk, jøts tyikme'ent møkta'aky'ampy.

²⁸Xjats ja soldadi chøø'ñ, jøts ja ojts ñijkxy jap puxøjkjõtpty, japts Juan kyubajk ja ojts tkajtspo'jtiiyi, jøts ja tyikmiiñ texyjøtp. Jade'en ja kiixy ja yikømøøy, jøts ja jade'en tmøøy ja tyaak.

²⁹Xjats ku ja Juan pyabøjkpitøjk ñija'wiyøø, winets ja yikpøjkjø'knøø, ojts pyabøjkpitøjk ja yikpidø'øgiyi, ja' ja ojts yiknaxøkiyidi.

**Ku ja Jesús tyikaay ja
nimagoxk milbi jaa'y**

³⁰Xjats ja Jesús ja kyudanaabyi tminabyaajtø, jøts ja ojts tyamimadyakixyi ti jaty ja wyinaty tø ttundi, jøts ti ja wyinaty tø ttuk'ixpøkti ja jaa'y. ³¹Xjats Jesús ja tnimaay:

—Mendi, wan tjaa'myindi poo'kxpi ma et abak.

Ja'agøjxp idø'on ja jam jade'en ñøjkxwa'andi ku ja mayjaa'y ja myiyø'øwyimbityidi myiyø'ø'y'adijyidi, niwine'enin ja yikxon kyakaydi kya'uukti.

³²Winets ja barki ja ttatøjkidøø, jøts ja ñøjxtøø abak etjotp. ³³Mayjaa'y ja y'ejxidøø ku ja jade'en choo'ndøø. Yik'ejxkajp ja Jesús; xjats ja choo'ndøø pujtpim, kawinaak kajp ja jaa'y jam ñøjxtøø jøts ja ojts t'anajxukti ja Jesús, jawyeen ja mayjaa'y jam ne'egi yja'ttøø ma ja wyinaty y'ukja'atwa'andi. ³⁴Xjats ku ja jam yja'ttøø, ku ja Jesús pyidsiimy jap barkijøtpy, winets ja t'ejxpaajty ja mayjaa'y, jøts ja ojts t'ayo'ixy ku ja jam yik'ayowim tyanidi mabyorreegin midi ñi'ejxpi ka'ejtp; jøts ja tyik'ixpøjktøjkiyiñ, jeky ja tyik'ixpijky. ³⁵Xjats ku ja et chuu'ñøø, winets ja pyabøjkpitøjk ja wingon ñimejnøø, jøts ja ñimaajyøø:

—Tøts ja et chuu'ni, pø ka'apts ya pøn chøøni. ³⁶Kajxni yø jaa'y, wan tnøjknidi kamjøøjtjy, wan tnøjknidi ma kajp wingon, jamts tju'udyit ja jii'kxy, kumi janch yu'oo'knidip yø'.

³⁷Winets ja Jesús y'adsøø yøts ja wyaañ:

—Ka'ap idø'on mwa'ant, mo'odi chapkaaky, yikaydi.

Xjats ja pyabøjkpitøjk wyandøø:

—¿Nøjkxp øøts jøts øøts tsapkaaky n'atsju'uty majtsk magø'pxy denario, jøts øøts yø jaa'y nyika'aty?

³⁸Winets ja Jesús wyaañ:

—¿Ja winaak jap mdsapkaaktyi? Nøjkx x'ats'ejxti.

Xjats ku ja t'ejxtøø, winets ja tnimaadyøø:

—Magoxk ja tsapkaaky jap jøts majtsk ja ajkx.

³⁹Xjats ja Jesús tyikutujky jøts wan ja jaa'y wanjaty t'ixa'akti jam tsuxk miyjotp; ⁴⁰winets ja jaa'y y'ixaktøø tukpiky jaty, pømbi niwixikxmyajk ixaktøø, jøts pømbi nimagø'pxy. ⁴¹Xjats ja Jesús magoxk tnixajiyiñ ja tsapkaaky jøts majtsk ja ajkx, winets ja ojts tpat'ixy yø tsajp, jøts ja ojts tkunuu'kxy ja tsapkaaky xjats ja ojts ttukwa'kxy, jøts ja pyabøjkpitøjk ja tmø'ø yøts ja ttagama'adyit ja jaa'y jøts ja tyikwa'kxidit. Tuki'iyi ja jaa'y ajkx yiktagumaagyøjxtøø, ojts ja yikmøøgyøxti, ⁴²xjats ja kyaadyøø ku'uxyi; ⁴³winets ja tsapkaaky windank makmajtsk kach yikpøkmujky møøt ja ajkx windank. ⁴⁴Janch namay ja jaa'y jam wyinaty yjøø'kxti, ja yaa'dyøjk ja yikmachodøø nimagoxk mil.

Ku ja Jesús yø'ø y jam mejwyingøjxp

⁴⁵Xjats ja Jesús ja pyabøjkpitøjk tkugajxigyijxy jap barkijøtpy, jøts ja ojts tyiknijkxy jawyeen jam Betsaida, kyajxjawyeeni jaa jøts ja nøø ja ttanaxtit. Xjats ja yjaaktaañ jøts ja jaa'y ja tminawya'kxit.

46 Xjats ku ja jade'en tminawya'kxøø ja mayjaa'y, winets ja ñiijkxy Dios'ajot'ajtpi kojpkøjxp. 47 Jøts ja barki jam ja wyinaty kujk ñaxy mejkyujk'am ku ja et kyoodsiyi'ñ, jøts ja Jesús jam wyinaty nadyu'uk tø tyañ jam naxkøjxp. 48 Xjats ja ojts t'ixy ja pyabøjkpitøjk jøts ku ja ka'ap y'ukmaa'niyidi sudso tkaaptit ja nøø, ja'agøjxp ku ja poj wyinaty yøøy wimbet'ampy. Xjats ku yjøpkyoost'ajty winets ja Jesús ojts tñiijkxy wingon ja pyabøjkpitøjk, jadi'iñi ja nøøwingøjxp yøøy, jøts tyimy'ukwinaxwampy ja pyabøjkpitøjk ja wyinaty. 49 Ku ja ojts y'ejxpaadyi jøts ku ja yøøy jam nøøwingøjxp, winets ja pyabøjkpitøjk yjanchabaagaktøø, miku' ja wyinaty tø tyimwyinmaydi; 50 kumi tø ja wyinaty niduki'iyi t'ejxti, janch tsø'jkidip ja!. Xjats Jesús ja ojts myigajpxyidi, yide'en ja ojts yiknøjmidi:

—iJotmøkpøkti; øts idø'øn, kidi mdsøøgidi!

51 Xjats ja kyøxpejty jam barkijotp ma ja jam wyinaty, jøts ja poj jaty ñajxy; ñigyumaap ja tyimya'widøø, 52 kumi ka'anin ja wyinaty tñijawidi yikxon pøni pøn ja Jesús, øy ja tsapkaaky ja! t'jayikmayi, janch kujuun idø'øn ja'adi, ka'ap idø'øn ja tja'gyukidi.

Ku ja Jesús tyiktsøøjky ja mayjaa'y jam Genesaret

53 Xjats ja ttanajxtøø ja mejy, jøts ja ojts yja'atti jam Genesaretit jaa'y y'etjotp, jamts byarki ja ojts tmixojtspatti nøøba'am. 54 Ja'ayi ja pyidsømdøø jap barkijøtpy, winets

ja Jesús jaty yik'ejxkajpy. 55 Jøts ja jaa'y jaty ttukmadow'abidsømdøø ja myigu'uk ma jaty ja kajp jam wyinaty jøts ku ja Jesús tø yja'aty, xjats ja jaa'y tkiyja'tpinibøjkidøø maabajtkøjxp ja pamaa'y ma ja jam wyinaty tñijawidi ja Jesús. 56 Jøts ku ja Jesús yja'jty ømyadsowi, ku ja tniyø'øyi ja kajp møj mutsk, uk ku ja yja'aty kamjotp, ejtp idø'øn ja jaa'y tuu'am tpikta'akti ja pamaa'y, jamts ja tminuu'kxa'akti ja Jesús jøts wyetpaa' ja wine'enin tyukpaadidit; jøts pøni pøn ja wet paa'jtiyip, jaty ja cho'okti.

Ja ka'øwyinmaa'ñ ja jaa'y tyikpøkyajtp

7 Winets ja Jesús yiknimiñ ma ja jam wyinaty, ja fariseotøjk ja ojts ñimiñi møøt ja kajpxwejpitøjk, pøn jam wyinaty winaagin tø choondi Jerusalén. 2 Ja'ats t'ejxtøø kudam ja Jesús pyabøjkpitøjk kyøbujti ku kyaydi, jøts ka'ap idø'øn ejxim ja møjjaa'y chinaa'yin, ja'agøjxp ja ojts wenk tñigajpxti tñimadya'akti. 3 (Kumi yide'en ja fariseotøjk kostumbri tmøøt'atti jøts nayide'en ja myigu'uk israelit jaa'y, ja! idø'øn ja pyadundip pøni sa jaty ja møjaa'dyøjk wyinaty tø y'atsøonidi, ka' pøn kyay kunim ja kyagøbujti may ojk, winetnimts ja wa'ats ñayjawiyidi. 4 Nayide'en pøni pøn maayjøtpy tsoo'mp, jøts pøni ku ja ka'ap kyøbujñim kawinaak ojk, ka'ap ja nayide'en kya'aty. May idø'øn ja kostumbri jade'en midi ja pyadundip, ejtp idø'øn yikpujy uujk'i'iñ, tsajpts'øøy, møøt texy tas midi tum pujx, jøts maabajt, jade'en

ja wa'ats tyik'etti.) ⁵Paty fariseotøjk møøt ja kajpxwejpitøjk tnimaadyøø ja Jesús:

—¿Tigøjxp ku yø mbabøjkpitøjk jade'en ja kyø' tkapujti ku yø kyaydi sa ja møjaa'y chinaa'yin wya'añ?

⁶Xjats ja Jesús y'adsøø yøts ja wyaañ:

—Meets win'øø'mbi, yikxon ja Isaías midi Dios kyugajpxy'ajtpy ojts tjā'ay ja Dios kyajpxy ku ja wyaañ:

Nugo yø jaa'y jade'en y'aaw ttakajpxy ku øts yø xwindsø'øgi,

jøts niwine'enin øts n'ayuujk yø xkaja'gyukiyi.

⁷Niti yø kyawa'añ jade'en, øy øts yø mabaat xjawindsø'øgi, ja'agøjxp ku tyikyø'ødyi ja jaa'y ixpøjkin jøts wya'andi kuts ja nja'aji.

⁸Nayide'en ja Jesús wyami:

—Jøts meets idø'on jade'en, kumi jade'en meets Dios kyutujk x'ixwejtsi, jøts xpadundi midi jaa'y kyostumbri'ajtpy: ja texpyujk, ja taspujk, jøts pøni ti jaty meets jade'en mdumpy.

⁹Jade'en ja tnimaay:

—Janch wijy mee mnayjawiniyi jøts ku mgostumbri jade'en xpadundi, m'ixwijchp meets ja Dios kyutujk. ¹⁰Øy ja Moisés yide'en yjawaañ: “Windsø'øgi mdeety mdaak”, jøts “Pøni pøn tyeety tyaak tka'ømyigajpxp, wan ja jaty t'øøky.” ¹¹Jøts ku meets, mdanigutujk'ajtpy meets ja jaa'y, ka'ap idø'on tyimy'aguwanikøjxpi jøts ja tyeety tyaak ja tyimwyindsø'øgit, wan ja tnøjmidi ja tyeety ja tyaak: “Ka'ap inet

ixyam nbudøkit, ka' ti nmo'owa'añ, ja'agøjxp ku øts nbikta'aky tmøøt'aty Corbán.” (Corbán, ja' tyijpy ayuujk, tø ndamiyøxy ja Dios tuki'iyi nbikta'aky); ¹²jøts ku ja jade'en wya'añ, nijuunits meets ja xka'uktukpudøjkyini ja tyeety ja tyaak. ¹³Jade'en'ampy meets ja xka'ukyikmøjtøjkiñi ja Dios kyajpxy, ja'agøjxp ku ja mgostumbri xuk'ixpøkti xem yam ja u'nk ja una'jk, jøts nayide'en ja mdsinaa'yin xyikyø'ødyi.

¹⁴Xjats ja tyajxmujkøjx ja jaa'y jadigojk, jøts ja tnimaay:

—Patmadoodik øts ni'ijtyi, jøts xnimado'odit tu'uk ja ayuujk:

¹⁵Niti jii'kxy jaa'y kyayikpøkpetyi ku jaa'y ti tjii'kxy. Ja' jaa'y yikpøkpyajtjip midi tsoo'mp jam anmija'winjotp. ¹⁶Madowdi yikxon, pø jamxi mdatskti, yø'øts mdamado'odip.

¹⁷Xjats ku ja Jesús tminawya'kxøø ja jaa'y, winets ja tyøjkii'ñ tøjkjøtpy, japts pyabøjkpitøjk ja ojts yiktiyi ti ja'abi madya'aky jade'en tyijpy. ¹⁸Xjats ja tnimaay:

—¿Ni meets paat yø xkanimadooni? ¿Ka'ap nxijawidi ku jaa'y niti jii'kxy kyayikpøkpetyi ku jaa'y ti tjii'kxy? ¹⁹Ka'ap jii'kxy tyøki anmija'winjotp, maatsjotp ja jii'kxy tyøki mā ja tinch, jøts pyidsimy ku jaa'y niijxxy nawyiyø'øyibi.

Jade'en idø'on ja ojts tnigajpxy jøts ku jii'kxy tum wa'ats midi yikjøø'kxp, ka' yikpøkpyety.

²⁰Yide'en ja wyaañ:

—Ja' jaa'y yikpøkpyajtjip midi pidsoomp y'anmija'winjotp. ²¹Kumi jam pyidsimy ja ka'øwyyinmaa'ñ

ku jaa'y kya'øwyinmay, jam pyidsimy ku jaa'y ñiyaaly ñidø'øxy ñabyøjkxiyidi, ku nadyu'uk jaa'y ñamyøøt'atyidi, ku jaa'y yikjaa'y'øøky, ²²ku jaa'y myeech, ku jaa'y wenk jaa'y pyikta'aky tsojkiyi, ku jaa'y ti tka'ødyuñ, ku jaa'y tyaay'aty, ku jaa'y najts'aaw najtsjoojt yjaa'y'aty, ku jaa'y myigu'uk ti ttami'ama'at'aty, ku jaa'y pyagajpxy, ku jaa'y ñamyikexyi, ku jaa'y niti tkawinmay. ²³Tum anmija'winjotp yø ka'ødyunk jade'en chøøñ midi jaa'y tyikpøkpyajtp.

**Ku ja Tiro t'øxyøjk
tjanchja'wiyii'ñ ja Jesús**

²⁴Xjats ja Jesús jam chøø'ñ jøts ja ñijkxy Tiro jøts Sidón, jade'en ja et jam txøøw'aty ma dø'on ja ñijkxy. Xjats ku tøjk ja jam tpaajty jamts ja tyøjkiiyi'ñ, ka'ap ja pøn t'uktuknijawiywa'añ ku ja jam. Ma ka'ap ja jade'en yjajty ojts ja jaty yiknijawi. ²⁵Jaty t'øxyøjk ja tu'uk ñija'wiyøø pøn ñøøxu'nk jam wyinaty miku' tmøøt'ajtp; ja'ats jam meen jøts ja wyinguxanaajyi. ²⁶Ojts ja t'øxyøjk wya'añ jøts ja Jesús tyikpidsø'ømt ja miku' midi ja kiixyu'nk jam wyinaty myøøt'ajtpy, sirofenicyit jaa'y idø'on ja t'øxyøjk pøn jam jade'en meen, jøts griego ayuujk ja kyajpxy. ²⁷Xjats ja Jesús y'adsøø y jøts ja wya'añ:

—Jawyeen øts ja israelit jaa'y nbudøkit, jøts meets ix'oojknim.

²⁸Winets ja t'øxyøjk y'adsøø y jøts ja wya'añ:

—Janch jade'en teety, ka'ap kyajjade'eni. Jade'en øts ixyam nnayjawiyi ejxim ja uku'ngin, jøts

ja israelit jaa'y ndejint ejxim jaa'y una'jkin kyaydi, jøts ja kyaaky abu'xk tyika'adi jøts ja uku'nk ja jaty tkaamyuky. Paty teety nnøjmi jøts mdu'ump may'ajt jøts ø xpudøkit.

²⁹Xjats ja Jesús tnimaay ja t'øxyøjk:

—Janch idø'on mwa'añ; nõjkxti. Tø ja m'u'nk ja miku' myajtstuujtniyi.

³⁰Xjats ja t'øxyøjk ojts ñijkxy tyøjkjotp, kuts ja jam yja'aty jøts ja ñøøxu'nk ja tpaajty maabajtkøjpx. Ka'ap miku' ja wyinaty t'ukmøøt'ajtni, tø ja wyinaty myajtstuujtniyi.

**Ku Jesús ja nat jaa'y
tyatsk tyik'awajtsiyi**

³¹Xjats ja Jesús jam choo'ngojmøø Tiro, jøts ja ñijkxy Sidón, tyimñajxts ja jam jøts magyajp ja ttanajxy jam Decápolis etjotp, jøts ja yja'jty ma ja mejy txøøw'aty Galilea. ³²Jamts jaa'y jadu'uk yiktaniamiñ pøn wyinaty nat, pøn wyinaty atoojts, ka'ap ja y'øgyajpxy, winets ja yiknimaay jøts ja kyø' ja ttanixajt jøts ja tyiktso'okt.

³³Xjats Jesús ja ojts abiky tsoo tyiknijkxy, ojts ja nadyu'uk tjíway ma ja mayjaa'y jam wyinaty, jøts kyøtsa'jx ja ojts tkudeji jap nat jaa'y tyatskjøtpy, ojts kyø' ja ttsujwyey jøts jaa'y tyoojts ja ojts ttpaajti.

³⁴Winets ja Jesús chajp'ixy, jøts ojts myøkxejy, xjats wya'añ:

—iEfata! —midi ayuujk tyijpy: iAwa'ats!

³⁵Winets ja nat jaa'y jaty ja tyatsk y'awaajch, jøts ja tyoojts nayide'en y'øiyii'ñ, xjats ja

jade'en kyajpxpijky øy, ojts ja yikxon y'awijy. ³⁶Winets ja Jesús yikxon ojts t'uk'ane'emy jawyeen ja mayjaa'y jøts ja pøn ka'ap ttukmado'odit; ku ja jade'en tnimaay, ne'egi jinaxy ja ojts tnimadya'akti. ³⁷Xjats ja jade'en ñigyumaap tjawidi, yide'en ja wyandøø:

—Tyum'ødyumpy øy ti; yikmadøøpy nat jaa'y, jøts yik'awijpy uum jaa'y.

Ku ja Jesús tyikaay ja ñimaktaxk milbi jaa'y

8 Winet ets mayjaa'y jam wyinaty tø ñamyukyidi, jøts ja kyaajyik ja kya'etti. Xjats ja Jesús tyaajxyii'ñ ja pyabøjkpitøjk, jøts ja tnimaay:

²—Njanch'ayo'ijxpy øts yø jaa'y, kumi tyigøøkxøowyip øts yø ya xnimenidi, jade'en øts yø ya kujk nmøøtsinaañidi jøts ja kyaaky tø kyøjxnidi. ³Ku øts inet yø ayuu axøøw njakaxt jam tyøjkjotp, jadi'iñi net yø muum yjotkøjxnidit tuu'ajy, kumi ja winaagin pøn tø choondi jagam et.

⁴Xjats pyabøjkpitøjk ja ojts y'adsøy, jøts ja ñimaajyøø:

—¿Sudso yø jaa'y ya yjanchka'adyit, pø ka'ats ya pøn chøøni?

⁵Winets ja Jesús tyiktiiy ja pyabøjkpitøjk, yide'en ja tnimaay:

—¿Winaak tsapkaaky jap xmøødidi?

Winets ja wyandøø:

—Wixujk.

⁶Xjats Jesús tnimaay ja jaa'y jøts wan t'ixakøxti jam naxkøjxp, winets ja tnixajiyii'ñ ja tsapkaaky,

jøts ja ttamøja'wiyii'ñ ja Dios. Xjats ja ojts ttukwa'kxy ja tsapkaaky jøts ja tmøøy ja pyabøjkpitøjk, winets ja ttagumaadyøjkidøø ja jaa'y. ⁷Jamts winaagin ja mutsk ajkxu'nk ja wyinaty tmøøt'ajtmidi, ja'ats ja Jesús ojts tkunuu'kxy, jøts pyabøjkpitøjk ja ttaguwa'anii'ñ jøts wan ja jaa'y ja ttagumaagyøxti. ⁸Xjats ja jaa'y ni'ijtyi kyaagyøjxtøø, ojts yikpøkmuky wixujk kach. ⁹Jøts ja jaa'y pøn wyinaty tø kyaydi, nimaktaxk milin ja jam wyinaty ñamay'atti. Xjats ja Jesús ja ojts tminawya'kxniyi, ¹⁰jøts ja tyøjkinaa jap barkijøtpy møøt ja pyabøjkpitøjk, jøts ja ñøjkxtøø jam Dalmanutit jaa'y y'etjotp.

Ku ja fariseotøjk t'amidoodøø ja Jesús, jøts ja ttuk'ejxtit ja myilagri'ajtin

¹¹Winets ja fariseotøjk jam myendøø, jøts ja tminagyajpxøjkidøø ja Jesús. Ja' ja ojts t'amidowdi, jøts ja Jesús ja dios'ajtin tyikwingaxø'økt ya naxwiñ, nugo dø'on jade'en tjot'ejxti. ¹²Xjats Jesús ja tkumøkxajiyii'ñ, jøts ja wyaañ:

—¿Tigøjxp ku jaa'y ya'atpi xøøw ya'atpi jumøjt t'amidowdi jøts yiktuk'ejxtit ja dios'ajtin? Janch meets idø'on nnojmi, jøts ku jade'embii jaa'y ni tuk'ojkin kyayiktuk'ejxtit ja dios'ajtin.

¹³Xjats ja tmajtstuupty, jøts ja tyøjkiyii'ñ jap byarkijøtpy, jøts ja ñijkxy jaduktamajñ'ampy jam nøøba'am.

Ja fariseit jaa'y y'ixpøjkin

¹⁴Nika'ap kyaaky ja wyinaty tø tkondi, tø ja wyinaty tjä'dyigøydi,

tu'ugyi tsapkaakyu'nk ja wyinaty jap tkonidi jap barkijøtpy. ¹⁵Xjats ja Jesús tnimaay ja pyabøjkpitøjk:

—Ejxim Herodes, ejxim fariseotøjk lyevaduri xkupøjkidi, øyim mnay'ejx'etidit.

¹⁶Winets ja pyabøjkpitøjk jatyi myadyaktøjkidøø, yide'en ja ñawyajnidøø:

—Ja'agøjxp yø jade'en wya'añ ku adøm tsapkaaky tø ngayikmi'iñindi.

¹⁷Wa'ats Jesús ja tnijawi ti ja wyinaty kyajpxy'ajttip. Ka'ap ja tsapkaaky ja tijy midì ñimadoodip ja pyabøjkpitøjk, ja Herodes ja fariseotøjk ndejint ja y'ixpøjkin ja y'ayuujk tyijpy. Paty ja Jesús yide'en tyiktiiy:

—¿Tiku mwa'andi ku mdsapkaaky xijy kya'etti? ¿Ka'aním xnimadowdi, jøts nika'ap xnijawidinim, janch juun mgubajk xmøødidi? ¹⁸¿Ka'aním mgø'øm ween xawin'ejxti, jøts ni mdatsk xkadamadoodinim, niwine'enin xkaja'myatsti? ¹⁹Ku øts ojts tsapkaaky magoxk nyikwa'kxy, jøts ojts nmø'øy ja magoxk milbi jaa'y, ¿winaak kach ja kaaky windank ojts xpøkmukti?

Xjats ja wyandøø:

—Makmajtsk kach.

²⁰—¿Jøts mja'myajtstip nayide'en ku øts ojts ja tsapkaaky wixujk nyikwa'kxy, jøts øts ja myaktaxk milbi jaa'y ojts nmø'øy? ¿Jøts winaak kach ja kaaky windank xpøkmuktøø?

Xjats ja wyandøø:

—Wixujk.

²¹Winets Jesús ja pyabøjkpitøjk tnimaay:

—Ka'anímdam meets idø'on xja'gyuki. Ja tsapkaaky yø meets ja'ayi mdajotmay'øø'kpy.

Ku ja Jesús tyikwin'ejxwa'kxy tu'uk ja winap jaa'y jam Betsaida

²²Jawaani y'lijty, xjats ja yja'tti jam Betsaida ma ja kajp wyinaty jade'en txøøwi; jamts ja Jesús yiktanímiiñ tu'uk ja winap jaa'y, jøts ja ojts yikminuu'kxa'aky, jøts ja tnixajit jøts ja tyiktso'okt. ²³Xjats ja jade'en tnixajiyii'ñ kyø'køjxp, jøts ja tyikpidsimy kajpjoth. Winets tsujy ja ojts ttawenjaaxy jøts ja tnixajiyii'ñ, xjats ja tyiktiiy jøts pøni kujk wyinaty wine'enin t'ixy øy ti. ²⁴Winets ja winap jaa'y wyin'ejxwa'kxy, jøts wyaañ:

—N'ijxpy øts yø jaa'y ku yø'ødyi, ja ku jade'en kyaxø'økti sa kipyin.

²⁵Winets ja Jesús jadigojk twinguxajiyii'ñ ja winap jaa'y, jøts ja yikxon tyik'ejxmøkiyii'ñ, ojts ja winap jaa'y ja wyeen y'awa'ach, tum wa'ats ja t'ejxni øy tyii'ji. ²⁶Xjats Jesús ja tkajxni jam tyøjkwindum, yide'en ja tnimaay: —Kidi mgajptøki, jøts nipøn jam sa xkanøjmit.

Ku ja Pedro wyaañ jøts ku ja Jesús yja'aji yiknitsokp, ja Cristo

²⁷Tø dø'øn ja jade'en wyinaty y'ukjaty, xjats ja Jesús ja pyabøjkpitøjk tmøøtsøø'ñ jøts ja ñjøkxti jam Cesarea Filipino. Jade'en ja et xyøøw ma dø'øn ja ñjøkxti. Xjats ja Jesús tuu'ajy ja pyabøjkpitøjk tø tnimaay, jøts ja tyiktiiy:

—¿Pønik øts, sa jaa'y wya'andi?

²⁸Winets ja pyabøjkpitøjk
y'adsoodøø, jøts ja wyandøø:

—Winaagin jaa'y wya'andi jøts
ku mets Juan Bautista, pømbi
nømidip jøts ku mets Elías mid
jegyibim yiknija'wip, jøts ku mets
Dios kyugajpx'ajtpi mid jegyibim
yiknigajpxp yiknimadyakp.

²⁹Xjats ja kø'øm ja Jesús
yiktøøjidøø yide'en:

—Jøts meets, ¿Sa meets
m'ukwa'añ, pøn øts idø'on?

Winets ja Pedro y'adsøø jøts ja
wyaañ:

—Ja yiknitsokpi mets, ja Cristo.

³⁰Xjats Jesús ja ñimaajyidøø jøts
ka'ap pøn ttukmado'odit jøts ku ja
kyiristi.

Ku ja Jesús kø'øm tnigajpxy jøts ku ja y'ookt

³¹Xjats ja Jesús
tyik'ixpøjktøjkiyii'ñ ja
pyabøjkpitøjk, ja' ja tyukmadoow
sa ja y'ayo'ombaatt ja Dios, ja
naxwii'ñit jaa'y ja myøjkudanaabyi,
kø'øm idø'on ja jade'en ñadyijyi.
Yide'en ja Jesús ttukmadøø jøts
ku ja møjaa'dyøjk, ku ja israelit
jaa'y tyeetywindsøn, jøts ku ja
kajpxwejpitøjk ja y'ixwetsiyit.
Jade'en ja tnimaay ja pyabøjkpitøjk
jøts ku ja ja' yik'oogit, tyukmadoow
ja' ku ja jade'en y'ookt jøts ku ja
kyidigøøk xøow pyidsø'ømt jap
oo'kpi jutjøtpy ku ja yjujkyøkt.

³²Wa'ats ja ttukmadoogijxy ja
pyabøjkpitøjk. Xjats ja Pedro ka'ap
t'øya'wiyii'ñ ku ja wyinaty tø
wya'añ kuk ja y'ookt. Ja'agøjxp ja
Pedro møk twingugajpxiyii'ñ ja
Jesús. ³³Xjats ja Jesús wya'kjimbijty,
jøts ja pyabøjkpitøjk ja ojts

twin'ixy, xjats ku Pedro miku'jin
wyinaty tø kyajpxy, winets Jesús
ja twingugajpxiyii'ñ nayide'en,
jawaani møk'ampy ja tnimaay:

—iMets miku', jiwā'ak, majstutk
øts! Ka' mets jade'en mwinmay
sam ja Dios Teety wyinmayin,
jade'en me mwinmay sam øy pøn
naxwii'ñit jaa'y.

³⁴Winets ja Jesús ja
pyabøjkpitøjk tyaa'jxyii'ñ, tuki'iyi
ja tyajxmukijxy ja mayjaa'y jøts ja
tnimaay:

—Pøni pøn tsojkin tmøøt'ajtp
jøts øts ja nja' jade'en xpaduujnit,
ka' mibaat kø'øm ñadyunk'atit,
ja'ayi ku amumjoojt ñadyamiyoxit
ja ayo'on jøts idø'on jade'en
tpadu'unt. ³⁵Pønts kajade'endunim
nay'ejxip, niwindem tkapaaty
ja nitso'ok'ajtin; jøts pøn ø
xku'ayo'ombaajtip, ja' idø'on
tpaatp ja nitso'ok'ajtin. ³⁶¿Ja
ti ja ñiwyā'ant øy ja jaa'y
tjaja'bøjkixy ja naxwii'ñajtin
jøts ja y'anmija'win ne'egi
wyindigøø? ³⁷Jabi ka'axi mibaat
ja ñitso'ok'ajtin ja tkuju'uty. ³⁸Jøts
pøni pøn ø xatsø'dyump, pøni
pøn øts n'øgyajpxy n'øy'ayuujk
xatsø'odyuujnip ya jaa'y wyinduujy
midi jekyip t'ukpadundip ja
Dios, ya pojkipi jaa'y wyinduujy,
nayide'ents øts ja tsø'odyumbi
nøjkx ndatsø'odyuñ ku øts ja
Dios Teety kyutujk nmimejnit, ku
øts ja ankilis nmøøtme'ent pøn
tsinaadyip jap tsajpjøtpy. Øts
idø'on ja naxwii'ñit jaa'y nmøjkuda
naabyi'ajtpy.

9 Janch meets idø'on nnøjmi,
ja jaa'y ya winaagin tyanidi
pøn ka'ooktip kunim ja t'ejxtit

tnijawidit ja Dios kyutujk ku ja tpiкта'akt møk'ampy.

**Ku ja Jesús adsu'jky tuki'iyi
y'atstigajch, amuum
chamambøjkiixy**

²Tyudujkxøøwip ja Jesús wyinaty jade'en tø wya'añ, xjats ja pyabøjkipitøjк ja nidigøøk t'ukwaay, ja Pedro ja y'ukwaaw møøt ja Jacobo jøts møøt ja Juan, jade'en ja ojts tmøøtnijкxy jam kojpkøjxp ma ja Jesús adsu'jky tyigajch, jamts ja pyabøjkipitøjк wyinaty t'ukmøøtani. ³Yikxon wyet ja chamambijky janch poop ejxim tsap'øø'pkyin, nipøn jaa'y wyet ya jade'en tkayikwa'ach sa dø'øn wyet ja pyoobiyii'ñ. ⁴Winets ja pyabøjkipitøjк t'ejxpattøø ja Elías møøt ja Moisés, jøts ku ja tmøøtmadya'akti ja Jesús. ⁵Xjats ja Pedro tnimaay ja Jesús:

—Windsøn, ityimy'øy'ajtp ku øø nyam'aty! Nyik'øyip øøts ujts'aadyøjк, tu'uk mets mja', tu'uk Moisés yja', jøts Elías yja' tu'uk.

⁶Tø ja pyabøjkipitøjк wyinaty yjanchø'ogidyøjkinidi, ka'ap ja y'ukwinmaa'nbyatnidi sa ja tnøjmidit ja Jesús paty ja Pedro jade'en nugo y'ukwanaa. ⁷Winets yoots myiiñ ma ja jam wyinatyi, ja'ats ja ojts yik'adigøyidi, jøts jap yikmadøøy ja Dios y'ayuujk midi waan:

—Ya'at n'U'nk øts idø'øn njanchøjkpy, mimadojidi pøni sa wya'añ.

⁸Xjats ku ja jatyi y'ejxjø'ktøø, winets ja nipøn tka'ejxpattøø ma ja Jesús jam wyinaty, ja'ayi jam wyinaty nadyu'uk tanaapy.

⁹Xjats ku ja choo'nidøø jam kojpkøjxp ku ja kyidaknidi, winets Jesús ja tya'ana'amidøø, jøts ja ka'ap pøn ttamimadya'aktit midi ja wyinaty tø t'ejxti, jaanim ja tmadya'akyø'odyit kunim ja kø'øm oo'kpi jutjøtpy pyidsø'ømt jadigojk, jaa pøn myøjкudanaabyi'ajtpy ja naxwii'ñit jaa'y. ¹⁰Xjats ja pyabøjkipitøjк jade'en kø'ømyi t'amaa'tsk'ajttøø, kø'ømyi ja jade'en tkajpxy'atti ti dø'øn ja jade'en tyijpy ku ja pyidsø'ømt jap oo'kpi jutjøtpy jadigojk. ¹¹Xjats ja tyiktøødøø ja Jesús, yide'en ja tnimaadyøø:

—¿Tigøjxp ku ja kajpxwejpitøjк yide'en wya'andi jøts ku Elías jawyeen mye'ent, jøts ix'oojknim ja yiknitsokpi?

¹²Winets ja Jesús y'adsøøy jøts ja tnimaay:

—Janch me'emp ja Elías jawyeen, ja'ats nøjkx nayide'en tyikjajtp ja øgyostumbri midi Dios ojts tpiкта'aky. ¿Jøts sa ja Dios kyajpxy wya'añ, sa øts ja nyiknigajpxy pøn møj kudanaabyi'ajtp, sak njatt? Yide'en ja Dios kyajpxy wya'añ jøts kuk ø n'ayo'ombaatt, ka'abik øts ja jaa'y xtsokt, x'ixwetspik øts ja jaa'y. ¹³Jøts ndukmadøøpy meets ixyam ku ja Juan Bautista tø y'atsmiñ, jøts tø kyugajpx'aty nayide'en ejxim Elíasin, jøts jaa'y ja ojts yjemduñi tyeduñi pøni sa y'anmija'win ja tyimñekti, jajt idø'øn ja jade'en sa Dios kyajpxy wyinaty wya'añ.

**Ku ja Jesús tyikmøkpijky
tu'uk ja mixyu'nk pøn wyinaty
ja miku' tø tyatøkiyi**

¹⁴Jawaani y'ijty xjats ja Jesús tmøøtja'aty ja nidigøøk ja myigu'uk

ma ja pyabøjkpitøjk jam wyinaty tø yjaaktandi, jøts ja t'ejxpattøø ja mayjaa'y ku ja pyabøjkpitøjk jam wyinaty tø yiknabejkinidi; jøts kajpxwejpitøjk ja jam tmøøtnay'øjyidi. ¹⁵Xjats ku ja Jesús yik'ejxpaajty, winets ja jaa'y niduki'iyyi ñigyumaap yjajtøø, jatyi ja tñibujtjø'ktøø ja Jesús, jøts ja ojts tkajpxpoo'kxti. ¹⁶Xjats Jesús ja yiktøøjidøø, yide'en ja ñimaajyidøø: —¿Sats yø nbabøjkpitøjk xnøjmidi, ti yø møøt mnadyamigajpxidip?

¹⁷Winets ja mayjaa'y nidu'ugin y'adsøøy jøts ja wyaañ:

—Windsøn, ixya me tø ndanimiñ tu'uk nmajnkun'k pøn ja miku' tmøøt'ajtp, jøts ja' yø kayikajpxip.

¹⁸Jatyi miku' yø myachi ku yø ma ñijkxy, ja'ats yø yiknaxkidajkip, jamts yø yjanch'a'øøpy jøts yjanchtøtskaaty, jade'en'ampy yø tø yjanchwindigøøñi, ka'ap myøjaaw yø ukteeni. Tø øts yø mbabøjkpitøjk njanøjmidi jøts tyikpidsø'ømdit yø miku' midi øts yø n'u'nk myøøt'ajtpy, jøts ka'ap yø tø myayidi.

¹⁹Xjats ja Jesús y'adsøøy jøts ja wyaañ:

—Mee kajanchja'wibidi, yø mbøky nugo myikmajadaktip. ¿Ma windemnim meets ja ngajpxy ja n'ayuujk xpabøjkit, jøts windemnim meets yø jade'embì suktatso'okt ku øts yø ejtp njanchjanigajpx'ity?

²⁰Winets ja tyikmendøø, xjats ku Jesús ja miku' y'ejxpaajti, winets ja mixy yikxidejtyø'jy møk'ampy, ja miku' ja ojts jade'en tyuñi, xjats ja kyidaay, kawinaak ojk ja kyibejp'awidijty jøts ja yjanch'a'øøpy. ²¹Winets ja Jesús

tyiktiiy ja u'nkteety, yide'en ja tnimaay:

—¿Windii yø jade'en pyaadyi, windii yø jade'en yjajt'okwa'añ?

Xjats ja u'nkteety wyaañ:

—Jaayip yø pyaajtniyi ku yø myutsk'ajty, ²²may ojk ja miku' yø jønjøtpy tø yiktøkiyi, may ojk yø tø yiktøkiyi møj nøøjøtpy, jøts yø jade'en yik'ookwa'añi. Ukwaniik sa xu'unt, ayo'ejxk øøts, pudøjkik øøts.

²³Xjats ja Jesús wyaañ:

—Pøni mjanchja'wip ja Dios, tum'øy jaa'y pyidsø'ømxiiyi øy tyii'ji pøni ku tjanchjawi ja Dios.

²⁴Winets ja mixy tyeety møk'ampy wyaañ:

—iNjanchja'wip øts ja Dios; jøts pudøjkik øts jøts njaakjanchjawit!

²⁵Xjats ku ja Jesús ojts t'ixy ja mayjaa'y jøts ku ja ñamyuk'adi'i'chidi, winets ja møk'ampy twingugajpxiyii'n ja miku', yide'en ja tnimaay:

—Miku', mets ja jaa'y myik'uu'mpy jøts mets ja jaa'y myiknajtpy, øts nyikutujkpy jøts mbidsø'ømt; majtstu'ut yø mixy, jøts kidi m'uktøjkini jadigojk.

²⁶Xjats ja miku' møk'ampy chabaaguejky, jøts ja mixy ojts møk'ampy yikxidejtyø'øy, winets miku' ja ojts myajtstu'udyi, jade'en ja yiktaajni ejxim ja jaa'y y'øøky, may ja jaa'y wyanidi jøts ku ja tø y'oo'kni. ²⁷Xjats Jesús ja ojts twejtsji'iky; jøts ja mixy tyanaagyukiyii'n.

²⁸Winets ja Jesús tyøjkini tøjkjøtpy, jøts ja pyabøjkpitøjk ja yiktøøjiyøø yide'en:

—¿Tigøjxp ku øøts yø miku' tø ngayikpidsimy?

²⁹Xjats ja Jesús wyaañ:

—Yø miku' jade'en'ajttip, winet yø pyidsømdi ku ja Dios n'ajot'ajtin jøts ku yø ngu'amaay'ajtin.

**Ku ja Jesús tnigajpxy
jadigojk jøts ku ja y'ookt**

³⁰Xjats ku ja ojts choondi jam, winets ja ñajxtøø Galilea. Jøts ka'ap Jesús ja pøn ttuknijawiywa'añ ku ja jam wyinatyi, ³¹kumi yide'en ja pyabøjkpitøjk ja wyinatyi yik'ixpiky, yide'en ja tnøjmi:

—Øts idø'øn

nmøjkudanaabyi'ajtpy ja naxwii'ñit jaa'y, jøts meets idø'øn nduknijawi sa njatt sa ngubatt ya naxwiiñ. Jade'en øts ja jaa'y xkøyakt, ku øts ja mayjaa'y xmatst jøts ø jatyi xyik'ookt; jøts ku jade'en n'uk'ookt, winets øts kyidigøøk xøøw nbidsø'ømt jap oo'kpi jutjøtpy. ³²Xjats ja pyabøjkpitøjk ja ka'ap tnmadowdi ku ja jade'en yiknøjmidi, jøts tsø'jkidip ja' øyik idø'øn ja tyiktø'ødit ti jade'en tyijpy.

**Pøn idø'øn jawaani møj ma Dios
ja yjaa'y ja kyutujk ttanitani**

³³Xjats ja Jesús jam tmøøtsøø'ñ ja pyabøjkpitøjk jøts ja yja'tti Capernaum, jade'en ja møj kajp xyøøw ma dø'øn ja ojts yja'tti; jøts ku ja tyøjkidøø tu'ugyi tøjkjøtpy, japts ja Jesús pyabøjkpitøjk tyiktiiy, yide'en ja tnimaay:

—¿Ti meets ukwan ja mgajpxy'ajtpy tuu'ajy?

³⁴Xjats ja pyabøjkpitøjk amøñi y'amidoodukti, ka'ap ja sa wya'andi, kumi ja' ja jam wyinatyi tø tnadyamigajpxyidi pøn pyabøjkpitøjk idø'øn ja

tyimyjawaani møj pidsømp.

³⁵Winets ja Jesús y'ixaajky jøts ja tyaajiyii'ñ ja ñimakmajtskpi jaa'y pøn ixpøjktip, jøts ja tnimaay:

—Pøni pøn namyøjpikta'akwajnip, wan ja myigu'uk tpudøki, øy ti tunk ttu'unt ejxim ja jaa'y pøn ja ñitanaabyi kalejtp.

³⁶Winets ja tnixajiyii'ñ tu'uk ja mutsku'nk jøts ja tpiktaajky jam agujk'am, jamts ja ojts ttsa'anji'iky, jøts ja wyaañ:

³⁷—Pøni pøn tkupøjkp øy midi una'jku'nk øts køjxp, øts ja wyinatyi jade'en xkupøjkp, kumi tum øts ja una'jk nja'ajtpy; jøts pøni pøn øts idø'øn jade'en wyinatyi xkupøjkp, kidi øtsip ja wyinatyi nadyu'uk xtyimgyupøkp, nayi kyupøkp ja nøjxx pøn ø xkajx.

**Ku ja Jesús wyaañ: Adøm
ja' nbudøjkibi pøni ka'ap
adøm ja xmidsep'ajtyindi**

³⁸Winets ja Juan tnimaay ja Jesús:

—Windsøn, tø øøts ja jaa'y tu'uk n'ixy pøn tyiktump mets mmøk'ajtin, jøts miku' ja ttukmajtstu'uty ja jaa'y, jøts kumi ka'ap ja yik'ijxyi xjats øøts ja tø ndukmajtstu'uty jøts ja ka'ap jade'en y'uk'adøtsnit.

³⁹Winets ja Jesús wyaañ:

—Janch øy midi yø jaa'y tyumpy, kidi xukmajtstu'utti; pøni yø' ja jaa'y tyiktsojpk øts køjxp, sudso øts yø jadigojk xmigajpxigøøgyojmit.

⁴⁰Pøn adøm xkamidsep'ajtimp, xmigu'ukwa'animp adøm ja'.

⁴¹Jøts ku pøngapøn ja tsuxk nøø mmo'ojidit tuktsemu'ngin, ku ja ttaguyakit øts køjxp, jøts kumi

øts meets njaaktyimyjaa'y'ajtnip, wimbejtixiyip tigajtsxiyip ja nøjkkx jawaani øy, kumi øts idø'on meets xkristi'ajtp.

Ja' midi yikpøkpyajtp

⁴²Øy pøngapøn pøni pøn øts n'unajlk nidu'ugin xyikpojkipituujniyip, pøni pøn øts n'unajlk nidu'ugin xyiktundigøjyiyip pøn jaty ø xjanchja'widip, ne'egi ja øyik y'ijty jøts paandaak yiktayukwøønt ja jaa'y pøni pøn jade'en adøtsp jøts ja mejyotp yikuwibepit.

⁴³Pøni myikpøktyuujnip yø mgø', ne'egi øy ku xkajtspoott jøts mjaakayikpojkitunit; ne'egi øy jade'en ku mgø' tuktamajñ xmidøkit jap tsajpjøtpty, jøts kidi xmidøki ka'pxy jap miku' ku'py ma jøønyow nijuuni kyapi'ich, ⁴⁴ma tinø'øk nijuuni kya'øøky. ⁴⁵Pøni myikpojkipituujnip yø mdeky, ne'egi øy ku xkajtspoott jøts mjaakayikpojkitunit; ne'egi jade'en paktuk mdøkit jap tsajpjøtpty, jøts kidi myikpikta'aky ka'pxy møøt mdeky jap miku' ku'py, ⁴⁶ma tinø'øk nijuuni kya'øøky jøts ma jøøn nijuuni kyapi'ich. ⁴⁷Jøts pøni ku yø mween myikpojkipituniyi, ne'egi øy jøts mnawyenuudiyit; ne'egi øy jade'en ku windu'uk mdøkit ma Dios kyutujk tnitani ja jaa'dyi, jøts kidi myikpikta'aky miku' ku'py møøt mween ka'pxy, ⁴⁸ma nijuuni kya'øøky, ma jøøn ejtp tyøøy.

⁴⁹Niduki'iyi ja Dios yjaa'y nøjkkx ayo'ombaaty ya naxwiiñ, jøts ku dø'on jade'en tpaaty t'ixy winets ja nøjkkx jawaani øy

pyidsømni. Jade'en idø'on ndejint n'ukpiktaajkint ejxim ja jiyujk yøxy ku ja kaan ja møøt yiktamiyoxi, jawaani øy ja nøjkkx pyidsømni. ⁵⁰Kaan amuum tyik'øygøjxp o ti, nayide'en meets idø'on ndejint m'ødyu'unt ku mmigu'uk xukmado'ot ja Dios yja' sudso y'anmija'win kyawindigø'ødyit. Kuts ka'ap jade'en mdu'undit, tø wyinaty mbidsømndi ejxim ja kaanin midi kawa'ats midi katump. Møøt mnamyayidi o pøngapøn.

Ku ja Jesús kyajpxwiy jøts kidi amajtsk jaa'y ñawya'kxyidi

10 Xjats ja Jesús jam chøø'ñ Capernaum, jøts ja ñijkxy Judea, jøts ku ja jam ñajxy winets ja møj nøø ja ttanajxy midi txøøw'ajtp Jordán. Jøts ja tniyø'øyi ja kajp midi jam wyinaty tamp jaduktamajñ'ampy, jamts ja jaa'y may'ampy ñamyukojmiiyidøø ma ja wyinaty, jøts ja ojts tyik'ixpiky jade'leñim sayim ja wyinaty jekyip tø ttuñ. ²Xjats ja fariseotøjk winaaagin tñimendøø ja Jesús jøts ja nugo tkajpxy'ejxwa'andi, yide'en ja tñimadyi pøni øy idø'on jade'en ku ñiyaa'y ja tmajtstu'utwa'añ ja ñidø'øxy, jade'en ja ojts tyiktøwdi. ³Xjats ja Jesús y'adsøøy jøts ja wyaañ:

—¿Sa Moisés yikutujky?

⁴Winets ja y'adsøødøø jøts ja wyandøø:

—Ojts Moisés tyikutuky jøts ja nøky tu'uk kyojt ku ja yaa'dyøjk tmajtstu'utt ja ñidø'øxy.

⁵Xjats ja Jesús y'adsøøy jøts ja wyaañ:

—Ja'agøjxp ja Moisés jade'en tyikutujky ku mee niwine'enin mgamadøy, ku mee niwine'enin

mgaja'gyuki. ⁶Kumi Dios tyiktso'ondakijxy tuki'iyi ku yaa'dyøjk ku tø'øxyøjk tyiknajtskojyiii'ñ jøts ja jaa'y y'amajtskidit. ⁷Paty yaa'dyøjk kuwani tmajtsu'tutt ja tyeety ja tyaak, jøts ñidø'øxy tu'ugyi tmøøtsøønit nadyu'uk, ⁸ku jaa'y y'amajtsk'atti ka'ap ja y'uknamajtskinidi, tu'ugyi ja ñamyayi ñabyaajtñiyidi. ⁹Paty ka'ap y'øyi ku jaa'y tyiknawya'kxit midi ja Dios tø tyik'amajtski.

¹⁰Xjats ku ja tyøjkidøø tøjktøpty, winets ja pyabøjkpitøjk tyiktøødøø jadigojk midi ja Jesús wyinaty tø tmadya'aky. ¹¹Ñigajpx idø'on ja Jesús ja', yide'en ja wyaañ:

—Pøni pøn ja ñidø'øxy tmajstutp jøts jadu'uk tmøøt'amajtskigyojmi, ja jawyeen ñidø'øxy idø'on ja wyinaty kya'ødyumpy jøts ja pyøktyuñ; ¹²jøts ku ja tø'øxyøjk tmajtsu'tuty ja ñiyaa'y, jøts ja tmøøt'amajtskimi ja wenk yaa'dyøjk, øktyump idø'on ja nayide'en.

Ku ja Jesús tkunuu'kxy ja mutskuna'jk

¹³Xjats ja jaa'y y'una'jku'nk tyikmendøø, ja' ja tyuknimendøø jøts ja Jesús ja tkønixajt, jøts ja møjaa'y jade'en yja'attøø jam møøt ja mutskuna'jk; winets ja pyabøjkpitøjk ja ojts møk'ampy wyingugajpxiyidi. ¹⁴Xjats ku ja Jesús ja jade'en ojts t'ixy ja pyabøjkpitøjk, winets ja yjanch'ambijky jøts ja wyaañ:

—Majtsu'tut yø una'jk, wan øts yø xnimendi, kidi xnøjmidi kuts yø xkanime'endit, kumi tum

jade'embi jaa'y nøjkk nitanaajyip ja Dios kyutujk. ¹⁵Janch øts idø'on nwa'añ, pøni pøn tkagupøjkp ja Dios kyutujk midi ja tyanitanaapy ja yjaa'y, niwindem xøøw ja jaa'y ja nøjkk tkadatøki jadigojk pøni ku ja wyinaty jade'en tø tkagupiky ejxim mutsku'nk yikupikyin.

¹⁶Winets ja tsa'anji'jky ja mutskuna'jk jøts ja ojts tkunuu'kxy, ojts ja kyø' ja ttanaxajkixy.

Ja kumeñ jaa'y

¹⁷Xjats ku ja yjaakwidijty, winets ja jaa'y ja tu'uk putyi ñimejnøø jøts ja wyinguxanaajyi, yide'en ja ñimaajyøø:

—Mets øyjaa'y yik'ixpøjkpi, ÷ti ø ndu'ump jøts øts n'anmija'win tpaatt ja nitso'ok'ajtin xemikøjxp?

¹⁸Xjats ja Jesús wyaañ:

—÷Ti jade'en myikwajnip ku øts jade'en xnøjmi jøts ku øts janchtyimy'øyjaa'y? Ka'ap pøn y'øyjaa'yi, tu'ugyi Dios y'øyi.

¹⁹Mniija'wipxi dø'on ja Dios kyutujk midi nømp: “Kidi mmigu'uk ñiyaa'y ñidø'øxy xpøjkxi; kidi myikjaa'y'øøky; kidi mmeech; kidi mmigu'uk xwindaa'y'aty; windsø'øgi mdeety mdaak.”

²⁰Xjats ja jaa'y y'adsøø yøts ja wyaañ:

—Windsøn, jaayip øts yø tuki'iyi nbadundøjkini ku nmutsk'aty.

²¹Winets ja Jesús twin'ejxji'jky ja jaa'y amyuyj tsaachuyj, jøts ja tnimaay:

—Jap jadu'uk midi mjaakabadumpy: nøjkk, tuki'iyi x'atsto'okixy ti jaty jam mmøøt'ajtpy, jøts ja ayoobi jaa'y xabudøkit, winets ja Dios

mjotkujk'ajtin mmo'ojiyit jap tsajpjotpy; nøjcx x'atstuñ mididnijpy, winets ø xpadsoont.

²²Xjats ku ja jaa'y jade'en tmadøø, winets ja nugo tkumaa'yiyii'ñ tkudajiyii'ñ, janch ñiyjotmay'oo'kpim ojts ñøjcxni, kumi janch kumeeñ jaa'y idø'øn ja wyinaty.

²³Xjats ja Jesús twin'ejxjø'kijxy ja jaa'y pøn ja jam wyinaty nidanaajyp, winets pyabøjkpitøjk ja tnimaay:

—iØy yjanchepi sudso ja kumeeñ jaa'y tkupøjkit ja Dios kyutujk midiyjaa'y ja tyanitanaapy!

²⁴Xjats ja pyabøjkpitøjk jadi'iñi myondi tyukti ku ja Jesús jade'en wya'añ; winets ja Jesús wyaañ jadigojk:

—U'nk una'jkti, ijanch tyimchep sudso ja kumeeñ jaa'y ttatøkidit ja Dios kyutujk, kumi myeeñ ja amuum yikmøjtøjkidip! ²⁵Ne'egi tsojk ñaxt tu'uk ja møj jiyujk jap xuu'ñ jutjotpy, jøts nigidi tu'uk ja kumeeñ jaa'y tyøkit jade'en ma Dios kyutujk ttanitani ja yjaa'y.

²⁶Xjats ku ja jade'en tjaaktyimyadoodøø ku ja Jesús wya'añ, winet ja tyimñigyumaap yjajttøø, jøts ja xem yam ñawyajnidøø:

—¿Jøts pønims idø'øn nitso'ok'atp?

²⁷Xjats ja Jesús y'ejxji'jky, jøts ja wyaañ:

—Ka'ap yø øy pøn jaa'y kø'øm ñankñitso'ogiyit, ja Dios ja'ayi myøøt'ajtpy ja møk'ajtin sudso xyiknitsoojkint; ti Dios tkatsepjawi.

²⁸Winets ja Pedro kyajpxøjkii'ñ jøts ja wyaañ:

—Tø øø tuki'iyi nmajstutkixy ja nbikta'aky, jøts icyam øøts idø'øn jade'en nwidity mets møøt.

²⁹Xjats ja Jesús y'adsøøy:

—Janch meets idø'øn nnøjmi, pøni pøn tmajstuttip tyøjk, pøn tmajstuttip y'ajch y'uch, jøts chø', ja tyeety ja tyaak, uk ja y'u'nk ñidø'øxy tmajstutu'uty møøt ja naajx ja kam, pøni pøn jade'en tmajstutp ja pyikta'aky øts køjxp, ja øgyajpxkøjxp ja ømyadya'akyøjxp, ³⁰pyaatp ja nøjcx ja tøjck may'ampy, may'ampy ja nøjcx tpaaty y'uch y'ajch, ja tyeety ja tyaak, ja ñaajx ja kyam, øy ja tjaku'ayo'ombaadi øts køjxp; pøni myidanaapy idø'øn ku sa yiktu'unt, winets y'anmija'win ñøjckxt ma Dios. ³¹Jøts may ja jaa'y Dios nøjcx yik'amutskiyidi, pøn nugo namyøjpiktak'ejtíp; ja' ne'egi ja Dios kajxa'aky yikpidsø'ømp, pøn yik'ayo'om'ejtp.

Ku ja Jesús tnigajpxy jadigojk jøts ku ja y'ookt

³²Jam idø'øn ja wyinaty pyatti ma jam ja tuu' pyety mididijjoxp Jerusalén, ja Jesús wyinaty jawyeen yø'øpy jøts ja pyabøjkpitøjk ix'oojk yø'ødyi. Xjats ja pyabøjkpitøjk ja ñigyumaap tjawidi ku ja Jesús jade'en ñijxxy, jøts janch tsø'jkidip ja'. Winets Jesús ja yjiwa'widøø nimakmajtsk, jøts ja ojts tyukmadoowinibøjkidi jadigojk sa jaty ja wyinaty yjatwa'añ kyubatwaLgxañ. ³³Yide'en ja ñimaajyidøø:

—M'ejxtip ku icyam nbejtyindi jøts nnijxxyindi jam Jerusalén ma øts jaa'y xkøyakt, pøn møj kudanaabyi'ajtpy ja naaxwii'ñit

jaa'y, jøts øts ja israelit jaa'y
 tyetywindsøn jam xmatst jøts ja
 kajpxwejpitøjkti, ja'ats tyikutuktip
 jøts ø n'ookt, jam øts ja xkøyaktit
 mā ja wenk jaa'y yikutukti
 møk'ampy. ³⁴Xikxon ø nyiktaxe'ekt,
 yikwop yikoxp øts, xnidsujip øts
 ja jaa'y, jøts øts ja jaa'y xyik'ookt;
 jøts ku øts wyinaty jade'en tø
 n'øøky, kyidigøøk xøow øts jadigojk
 nbidsø'omt jap oo'kpi jutjøtpy.

**Ku ja Jacobo møøt ja Juan
 t'amidoodøø ja may'ajtin**

³⁵Xjats ja Jacobo, møøt ja Juan
 pøn ja Zebedeo myajnk'ajttip,
 ja' ojts tnimendi ja Jesús jøts ja
 tnimaadyi:

—Windsøn, ja' øø ndsøjkpy
 jøts øø xuujnit ja may'ajt, ja' øø
 n'amidoowampy.

³⁶Winets ja Jesús tyiktiiy yide'en:
 —¿Ti dø'øn mdsojktip, ti ø
 ndu'ump?

³⁷Xjats ja wyandøø:
 —Xmøøtsøøni øøts ku myikutukt,
 adsow aduuk øøts xyiktsøønit
 mgutujktaajkjøtpy, jøts øøts ja jaa'y
 xwindsø'øgit.

³⁸Winets ja Jesús wyaañ:
 —Ka'ap meets yø xnijawī pø ti
 mee m'amidøøpy. Ngupøkp øts
 ja ayo'on jøts pøni sa øts ja jaa'y
 x'uktu'unt. ¿Jøts meets, mgupøktip
 meets nayide'en ja ayo'on jøts pøni
 sa meets ja jaa'y m'uktunit?

³⁹Xjats ja y'adsoodøø jøts ja
 wyandøø:
 —Ngupøkp øøts, tiku øøts ndejint
 ngagupøkt.

Winets Jesús ja tnimaay:
 —Janch jade'en, mjanchkupøkp
 meets nayide'en ja ayo'on midī

ø ngupøkp, jøts mjanchkupøktip
 meets nayide'en pøni sa øøts ja
 jaa'y x'uktu'undit; ⁴⁰tyimyø' ku
 meets xmøøtsinaawya'añ adsow
 aduuk, kidi øtsip meets ja nmo'op,
 ja Dios Teety ja tyakp jøts ja' ja
 myo'op pøni pøn ja jade'en tø
 ttamidsøky.

⁴¹Xjats ku ja yjadu'ukpi
 pyabøjkpitøjk tmadoodøø jade'en,
 winets ja yjanch'ambøjktøø, jøts
 ja Jacobo yikmi'ambøjktøø
 møøt ja Juan. ⁴²Winets ja Jesús
 pyabøjkpitøjk tyajxmujky, jøts ja
 tnimaay:

—Yide'en'ampy ja jaa'y
 wyindsøn'aty pøn Dios kyajpxy
 tkabadundip, ja'ayi nugo ja jaa'y
 tyiktuñ, jøts ja tu'ugyi tja'abøjkxøni.

⁴³Jøts ka' mee nøjkx jade'en
 mjatti. Wenk meets mja'ami, pøni
 pøn namyøjpikta'akwajnip, ja'
 idø'øn jade'en mõjtøkip pøni pøn
 ja myigu'uk twindsø'jkip; ⁴⁴jøts
 pøni pøn tsuj windsøn'atwamp,
 ja' idø'øn windsøndøkip pøni pøn
 tuki'iyi ja jaa'y jade'en tpuðøjkip.
⁴⁵Ja'agojxp ø nmiñ jøts ja jaa'y
 nbudøkit øy ti tunk ndu'unt, kidi
 ja'ajip øts tø nnimiñ jøts øts jaa'y
 øy ti tunk xuujnit, ja' ø tø nnimiñ
 jøts øts pøkyjaa'y ngubajtit ja
 pyøky ku n'ookt winets ja mayjaa'y
 yikpojkipimaa'kxt. Øts idø'øn ja'
 myøjkudanaabyi'ajtpy ja naxwii'ñit
 jaa'y.

**Ku ja Jesús tyikwin'ejxwa'kxy ja
 winap jaa'y pøn txøow'ajtp Bartimeo**

⁴⁶Xjats ja yja'ttøø Jericó. Jøts ku
 ja Jesús pyabøjkpitøjk jam wyinaty
 tmøøtpidsimy kajpjotp møøt ja
 mayjaa'y, winets winap jaa'y ja

tu'uk tpattøø pøn txøøw'ajtp Bartimeo, ja Timeo y'u'nk, jam ja wyinaty chøøni tuu'am jøts ja tigati tyikmuky. ⁴⁷Xjats ku ja tnmadøø y jøts ku ja Nazaretit jaa'y jam wyinaty ñaxy midi txøøw'ajtp Jesús, winets ja winap jaa'y møk'ampy kyajpxkejky jøts ja wyaañ:

—iWindsøn'ajtim, rey David y'ap y'u'nk, ayo'ejxk øts!

⁴⁸Xjats ja mayjaa'y ja møk'ampy wyingugajpxiyøø jøts ja y'amo'ont, ka'ap ja winap jaa'y y'amøn, ne'egi ja tjaakyikjinajx'adi'ich, yide'en ja wyaañ:

—iMets myimajtsk'ap'ajtip ja møj windsøn David, ayo'ejxk øts!

⁴⁹Xjats ja Jesús wya'k'øyyii'ñ, jøts ja pyabøjkpitøjk ja tnøjmi:

—Nøjkx x'atswawdi.

Winets ja winap jaa'y y'atsyikwaay, yide'en ja t'atsnimaadyøø:

—Tsojk, pidø'øk, ixam idø'on myikwaadsøy.

⁵⁰Xjats ja jatyi tnajtswøjyii'ñ ja yukwop, wo'onjø'kp inet ja adsu'jky, jøts ja tninijkxy ja Jesús. ⁵¹Winets Jesús ja yiktøøjøø:

—¿Ti mdsøjkpy, sa me ndu'unt?

Xjats ja winap jaa'y y'adsøø y jøts ja wyaañ:

—Windsøn, ja win'ejxwamp øts.

⁵²Winets ja Jesús ja tnamaay:

—Nøjkxni; tø me mdsokni kumi tø me xjanchjawi.

Xjats ja winap jaa'y jatyi wyin'ejxwa'lkxy, jøts ja tpanijkxy ja Jesús jam tuu'am.

Ku ja Jesús kyajptøjkiyii'ñ Jerusalén

11 Xjats ku ja jam wyinaty yja'atwanidi Jerusalén,

winets ja tyandøø jam Betfagé midi ja kajp Betania wyinaty møøt ñamyiwingon'atyi, ja kajp midi jam wyinaty tandip kojpk ix'am midi txøøw'ajtp Olivos, jamts ja Jesús pyabøjkpitøjk namajtsk tkajxtsøø'ñ, ²jøts ja tnamaay:

—Nøjkxti ixem ma yø kajpu'nk wingon, jøts ku net jam mja'attit, jamts inet buuru'nk tu'uk kuwiiñ xpaattit midi tsotsnim, midi ka'aním pøn ttatsøøni. Nøjkx x'atmigajidi jøts xwejtsme'endit. ³Jøts ku pøn myiktøwidit tiku jade'en m'adø'øtsti, jade'en xnøjmidit jøts ku t'anuu'kxwə'añ nwindson'ajtim, jøts ku ja jatyi tyikwimbejtkojmit.

⁴Xjats ja pyabøjkpitøjk ñøjkxti, jøts ja buuru'nk ja ojts tjanchpaatti kuwiiñ jam tøk'agø'øm, jam ja tpaatti tuu'am jøts ja tmigajidøø.

⁵Winets ja jaa'y winaagin tyiktøødøø pøn jam wyinaty, yide'en ja ojts ñii'mxyidi:

—¿Ti mdundip? ¿Tigøjxp ku yø buur xmigajidi?

⁶Xjats ja pyabøjkpitøjk y'adsøødøø jade'en sa Jesús ja wyinaty tø ñii'mxyidi; winets ja ojts yikmajtstu'utti jøts ja jam choo'ndi. ⁷Xjats ja jade'en tyiktso'ondøø ja buur, jøts Jesús ja ojts ttaninøjkxti; winets ja wyet ja ttajiba'andøø ja buur, jøts Jesús ja ttawaa'tspejty ja jiyujk. ⁸May jaa'y ja wyet ojts ty'a'apti jam tuu'am, jøts may ujts'aay ja ojts ttu'kxti jøts ja jam nayide'en tpiktaktøø, jøts ja Jesús jade'en tpaatsowa'andi ejxim møj windsønín. ⁹Xjats ja niduki'iyi møk'ampy kyajpxkaktøø, jøts ja nidukna x wyandøø:

—iDios Teety tsajpjotpit, kunuu'kx yø windsøn pøn me tø xkexy!

¹⁰iKunuu'kx yø windsøn midi mgutujk mimejniyip, wan ja tyeety'ap David tyikmøjtaajki ja kyutujk jadigojk! iKuuyi ja Dios Teety jadu'uk yjaak'øyi!

¹¹Xjats ja Jesús jade'en tyøjkiyii'n Jerusalén, jade'en ja yja'ljty jam tsaptøjkjotp. Jøts ja ojts t'ejxkixy tuki'iyi ti jaty jam wyinaty ejtp; jøts ku ja ojts jade'en t'uk'ejxkixy, winets ja ñøjxkni jam Betania møøt nimakmajtsk pyabøjkpitøjtk, ja'agøjxp ja ojts ñøjxknidi ku ja et wyinaty tø chuu'ni.

Ku ja Jesús t'ayo'onmigajpxy ja iigi tsa'amguipy midi ja tyøøm ka'ejtp

¹²Xjats ku ja Jesús kyimjabom choo'ndøø Betania, winet yuu ja pyaajtøø. ¹³Jøts ja jagam t'ejxpaajty tu'uk ja iigi kipy midi jam wyinaty janch'aamyøøt; xjats ja ojts tninijxxy jøts ja t'ats'ejxwa'añ pøni jam idø'on ja tyøøm. Jøts ku ja ojts t'ixy, ni tu'ugin ja tyøøm ja tkapaajti, nugo ja wyinaty janch aay ja ñaxy, kumi ka'anim ja tiempì wyinaty tpaaty ku ja iigi tyøømi. ¹⁴Winets ja Jesús tmigajpxy ja iigi kipy, yide'en ja tnimaay:

—iNijuuni mga'uktøømiñit!

Ku ja Jesús jade'en wyaañ, myadowdi ja pyabøjkpitøjtk ja'adi.

Ku ja Jesús twojpidsoømguixy ja too'kpitøjtk jam tsaptøjkjotp

¹⁵Jawaani y'ijty, xjats ja yja'ttøø jam Jerusalén. Jøts ku ja Jesús tyøjkiyii'n tsaptøjkjotp, winet ja t'ixwojpidsoømgijxy ja jaa'y pøn jap wyinaty too'ktip yajktip, midi

jam wyinaty juudyip kajpxtip, tuki'iyi ja t'ixkajpxidsoømgijxy. Nayi yikpidsoøm ja jaa'y ja' pøn jam wyinaty meen'kugondi, tuki'iyi myesi ja yiktejsapwajkjøxtøø, jøts nayide'en ja pak too'kpi chinaabyajt yiktejimbejtkjøxtøø; ¹⁶jøts ja Jesús ja jaa'y tka'uktuk'anajxni ja tsaptøjtk ku ja jam tigati tjatsømnaxwa'andi. ¹⁷Yide'en ja Jesús tnimaay ja jaa'y ku ja yik'ixpijky:

—Yide'en jap nøkyijpxy wya'añ: “Ja' øts ndøjtk wya'ant jøts naxwii'ñit jaa'y jap t'ajot'attit ja Dios Teety”; jøts ka'ap meets ja jade'en ti xyiktuñ, maa'tstaajtk meets ja' tø xyikwani.

¹⁸Xjats ku ja jade'en tmadoodøø ja israelit jaa'y tyeetywindsøn møøt ja kajpxwejpitøjtk, winets ja t'ixaadyøjkidøø ja taay jøts ja ttuku'oogiwy'a'andi, chø'jkidip idø'on jaa ku ja yjaa'y yikpøjtkøxniiyidit, paty ja jade'en tnidaayiwya'andi kumi tyumnija'winiiyip ja mayjaa'y ja wyinaty ku ja janchnigyumaap yik'ixpixy. ¹⁹Xjats ku ja et chuu'ñaay kyoodsiñaay, winets ja Jesús tmøøtsoo'naay ja pyabøjkpitøjtk jam møj kajpjotp, jøts ja jam ñøjkxti ma ja chøønidi.

Ku ja iigi tsa'amguipy tyiijch

²⁰Xjats ku kyimjabom'ajty, winets ja jam jøpyi ñajxtøø ma ja iigi kipy jam wyinaty tyani, jøts ja ojts t'ejxti ku ja wyinaty tø tyøtjsjø'kni y'aatsjøtpy. ²¹Winets ja Pedro ja tja'myejch, jøts ja tnimaay ja Jesús: —Windsøn, ejx ja iigi kipy tø tyøøtsni midi ojts x'ayo'onmigajpxy. ²²Winets ja Jesús y'adsøø yøts ja wyaañ:

—Janchjawidi Dios møk'ampy.
 23 Janch meets idø'on nnøjmi, pøni pøn tnimaapy ya'at kojpk: “Nøjkx mejyotp, jamts mdøkit”, pøni ku amumjoojt jade'en mwinmay ku ka'ap mmay mdajy, jøts ku kø'øm xjanchjawi ja m'ayuujk pøni sa wyinaty tø mwalañ, jatp idø'on ja jade'en pøni ku wyinaty jade'en ja janchja'win xmøøt'aty.
 24 Paty mee nnøjmi pøni ti jaty m'amidoodip ja Dios, pøni ti mgu'amidoowidip jøts ku xjøp'ejxtit jade'en, jatpts ja jade'en. 25 Jøts ku mdios'ajot'attit, pøni jam ja mmidsepti, maa'kxukti, jøts Dios Teety nayide'en mbojpkimaa'kxidit pøn jap tsajpjøtpy. 26 Pøni ku ka'ap xmaa'kxukti ja mmigu'uk, nayide'en meets ja Dios Teety mgapojkpimaa'kxit pøn jap tsajpjøtpy.

Ja Jesús myøk'ajtin

27 Xjats ja jade'en jadigojk ñøjkxtøø jam Jerusalén. Jøts ku ja Jesús jap wyinaty wyidity jap tsaptøjkjøtpy, winets ja jap ojts ñimiñi ja teetywindsøn, ja kajpxwejpitøjk, jøts ja møjaa'dyøjkti pøn ja kutujk jam wyinaty t'adsinaadyip, 28 ja'ats ja ojts yiktiyi, yide'en ja wyandøø:

—¿Pøn jade'en tø mdanigutujk'aty ku jade'en m'adi'ich ya tsaptøjkjøty? ¿Pøn mets jade'en mgutujkmø'øyi?

29 Xjats ja Jesús y'adsøø y jøts ja wyaañ:

—Nayide'en mee nyiktøøwami; pøni x'adsoowimbejtíp øts inet, winets inet ndukmado'odit pøn øts yø jade'en tø xanigutujk'aty ku

øts jade'en n'adi'ich. 30 Ku ja Juan Bautista ojts yiknøbety, ¿pøn ja ojts tyanigutujk'aty ku ja jade'en y'adiiich? ¿Sa mee m'ukwalañ, Dios ja ojts tyanigutujk'aty jøts ja jade'en y'adø'øst? Adsoojimbejtík øts.

31 Winets ja kø'ømyi ñagyajpxkaajkidøø, yide'en ja ñawya'añidi:

—¿Sa njanch'uknimaa'yint? Ku net yø njanimaa'yint: “Dios ja ojts kyutujkmø'øyi”, yide'en adøm inet yø x'adso'owint: “¿Jøts tigøjxp ku ka'ap xjanchjawidi pøni jade'endam ja'?” 32 Jøts ja jaa'y inet xmi'ambøjkma'ant ku net njawa'anma'ant jøts ku jaa'y ja ojts kyutujkmø'øyi.

Jade'en ja kø'øm ñawyajnidøø, jøts kumi ñija'widip ja jaa'y wyinaty may ku ja Juan ja Dios kyugajpxy'aty, paty ja jade'en chø'jkidøø. 33 Jøts ja yide'en tnimaadyi ja Jesús:

—Ka'ap øøts ja nnijawi.

Xjats ja Jesús tnimaay ja jaa'y:

—Nayide'en meets ja ka'ap ndukmado'ot pøn øts jade'en xanigutujk'ajtp ku øts jade'en n'adi'ich.

Ku ja Jesús tmadyakpaajty ja ka'ødyumbi

12 Winets ja Jesús tmigajpxøjkiiñ ja jaa'y ejxpajtin madya'akyøjxp, yide'en ja wyaañ:

—Jaa dø'on jaa'y wyinaty tu'uk pøn ja uvi tsal'am ojts tteñ kyamjotp; jøts ja yikxon tnagueemy tñabijky, jøts ku ja jade'en t'uktuuñ winets ja tyik'øyiñ tu'uk ja uvi

kumdaajk ma ja uvi tsa'am nøø ojts id'øon ja jade'en tyik'øyi, xjats ja tpojch tu'uk tøjch janch køjxp jam kyamjotp. Kam ejx'etaajk id'øon ja yik'øyiyii'n, ojts id'øon ja jade'en tyik'øyigyixy.

¹Winets ja tamuky tkøyajknaa ja kyam, tumbi ja ojts ttukmidañ, jøts ja ñøjxni abiky et. ²Xjats ku ja tiempi tpaajty juuni cha'amy ja uvi tsa'am, winets ja windsøn tkejxy tu'uk ja tyumbi jam ma ja jaal'y ja tsa'amgam jam wyinaty tøm tmidandi jøts ja jam t'atstuk'amidoowa'añ ja tsa'am kikujkp midi jam wyinaty ejtp kyamjotp. ³Xjats ku ja tumbi jam yjal'jty, winets ja jatyi yikmajch jøts ja kam ejx'etpi ja ojts chiigyiyi, ka'ap ja ti yikmøøy, jadi'iñi ja jam wyimbijty. ⁴Winets ja kugam tkejxy jadu'uk tyumbi nay jam; ojts ja ñijkxy jøts ja jam nayide'en yiktuuñ, yikxon ja jam ojts tyika'ach, ojts ja chaachi kyubajkiixpy, janchiktsepmigajpx ja jam. ⁵Xjats ku ja nay jadi'iñi wyimbijty, winets ja kugam tjaakejxy jadu'uk tyumbi pøn ja kam ejx'etpi ojts tyik'ookti. Janch namay ja tumbi tmøøt'aty jøts ja xyumikexy tu'uk jaty ja tsa'am tsømbi; ja'ats jam ojts ja kam ejx'etpi kya'ødyuñidi, pømbi yikwojp yikojx, jøts pømbi winaagin oo'ktøø.

⁶Jamts ja kugam myajnkun'nk wyinaty tøm tmøøtañ, tu'ugyi ja t'u'nk'aty, ja'ats ja jam kø'øm myøøtaan, ja'ayi ja yjanchøjkpy; xjats ja ojts ix'oojk tkexñim, yide'en ja wyaañ: "Yikwindsø'øgip yø kumi øts n'u'nk yø'." ⁷Jøts ja tumbitøjch pøn jam wyinaty t'e'x'ejttip

ja tsa'amgam, ka'ap ja jade'en wyandøø jøts ja twindsø'øgidit, t'ixwibejpidsojmidøø ne'egi jinaxy ja ñawya'añidøø: "Ya'at inet ja' pøn kugam'atp; wan tyikpa'ø'jkyimp jøts adøm yø tsa'amgam nja'bøjkna'ant." ⁸Xjats ja jade'en tmajtstøø, jøts ja tyik'oo'ktøø, ojts ja ñine'kx ja t'ixwibejpidsojmidøø jam tsa'amgamjotp.

⁹Jøts, ðti tyu'ump ja kugam kø'øm ku ja y'u'nk jade'en y'ø'jky? Kuwani ja kø'øm tnime'ent, winets ja tyikudigøøgyøxt ja kam ejx'etpi, jøts ja abikyjaal'y ja t'ixa'att, ja'ats ja myo'op ja cha'amgam.

¹⁰'¿Ka'anim ja nøky xkajpxidi ma yide'en wya'añ?

Ja tsaamidi ja pojtspi
kya'uk'a'ejxidøø,

Ja'ats ne'egi ixyam tøm
y'ukyikpiktakni pøch kyubajk
jøts ja ttamajtsmujkixy ja
pøch.

¹¹Ja Dios Teety id'øon jade'en
tøm ttuñ, øy yø nigyumaap
njaja'wandi.

Jade'en ja Dios kyajpxy wya'añ.

¹²Winet et ja israelit
tyeetywindsøn tmajtswandøø ja
Jesús, ja'agøjxp ku ja wyinaty tøm
myigajpxyidi jade'en. Jøts kumi
chø'jkidip ja mayjaa'y ja wyinaty,
paty ja ojts jadi'iñi tmajtstu'utti,
jøts ja jade'en choo'nidøø.

Ku yikajpxy'aty ja kugubajt

¹³Waani y'lijty, xjats ja Jesús
winaagin yiktaniguejxy ja
fariseotøjch møøt ja Herodes
myigu'uk, jøts ja nugo
yjot'ejxwa'añi, ja' ja nugo chojktip
jøts ja kyajpxigø'øty, ja'ats ja

yiktani'øønip. ¹⁴Ojts idø'øn ja Jesús jam yiknimiñ, jøts ja yiknimaay:

—Windsøn, nnija'wip øøts jøts ku mets tiy janch mgajpxy, ku me ka'ap xmøjpikta'aky pøni sa jaty ja jaa'y wya'andi, jøts kumi ka'ap mets pøn x'ejxkapy xka'ejxkapy, mdum'ejxkajpkijxpy mets ja jaa'y, jøts tu'ugyi mets tiy janch xuk'ixpiky ja jaa'y sudso nnøjxxin ma Dios, paty øø nyiktøøwa'añ: ðØy ku øøts ja windsøn César nmiyakt nmigubatt, uk ka'ap? ðNmo'op øøts ja meeñ, uk ka'ap?

¹⁵Xjats kumi ñija'wip ja Jesús wyinaty jøts ku nugo yjot'ejxwa'añidi, winets ja tnimaay:

—ðTiku ø xjot'ejxti? Yakti tu'uk meeñ, wan ø t'uk'ijxy.

¹⁶Xjats ja ojts tmo'odi, xjats ku Jesús ja twin'ixy winets ja ojts tyiktiy, jøts ja wyaañ:

—ðPøn ya'at ja wyeen y'aaw, jøts pøn ya'at ja xyøøw ixya kyøjxja'ayi?

Xjats ja y'adsøødø jøts ja wyandøø:

—César yø' yja'.

¹⁷Winets Jesús ja tnimaay:

—Mo'odi ja César ja yja' pøni midì ja yja'ajtpy, jøts ja Dios xmo'odit pøni midì ja yja'ajtpy.

Jøts ku ja Jesús jade'en wyaañ, winets jaa'y ja ñgyumaap tjaj'widøø ku ja jade'en y'adsøøy.

Ku ja jaa'y tyiktøwdi pøni janch idø'øn ja' ku oo'kpi jadigojk jyujkpyøktit

¹⁸Xjats ja Jesús ja saduceotøjk ojts ñimiñiyi. Ja' ñimejniyi pøn nømdip jøts ku oo'kpi nijuuni kya'ukpidsømnidit jap oo'kpi jutjøtpy; ja'ats ja ojts yiktiyi jøts ja ojts ñii'mxyi:

¹⁹—Windsøn, yide'en ja Moisés ojts tjaadyañ tu'uk ja kutujk pøni pønik tku'oo'kp ja ñidø'øxy, jøts ku ja y'u'nk ja ni tu'uk tkayiktañ, winets ja ku'økytø'øxy tmøøt'amajtskit ja ñiyaa'y oo'kpi myigu'uk midì nadyu'uk jøts ja jade'en yika'axiyit. ²⁰Jøts ja dø'øn ja jaa'y wyinaty niwixujkti, jade'en ja tyukjaa'y'atti. Xjats ja myøjpi jawyeen y'amajtskiyiñ, jøts ja jatyi tku'ø'jky ja ñidø'øxy, ka'anim ja y'u'nk ja wyinaty tpaatinim.

²¹Ku dø'øn ja jade'en y'ø'jky, winets ja mutskpi midì ja oo'kpi wyinaty myijidsimy'ajtpy, ja' ojts tmøøt'amajtski ja ku'økytø'øxy, jøts ja nayide'en y'oo'knimøø, ni tu'ugin ja y'u'nk ja tkayiktaañ; nayide'en ja myidigøøkpì yaa'y yjajty. ²²Niduki'iyi ja tø'øxy ja tyiknajxkijxy ja yaa'dyøjk niwixujk yaa'y, jøts nipøn ja y'u'nk ja ojts kyadukpaadyi, nipøn ja y'u'nk tkayiktaañ. Xjats ja tø'øxyøjk nayide'en y'oo'knimøø. ²³Jøts ku ja jadigojk pyidsø'ømdit jap oo'kpi jutjøtpy, ðpømbi ja tø'øxy nøjkx jadigojk tnidø'øxy'aty, kumi tø ja niduki'iyi t'atsnidø'øxy'ajtkøxti?

²⁴Xjats ja Jesús y'adsøøy jøts ja wyaañ:

—Ka' mee m'øwyinmay, ja'agøjpx ku xkanijawidi ja Dios kyajpxy, ku xkanijawidi ja Dios myøk'ajtin. ²⁵Ku dø'øn ja oo'kpi nøjkx pyidsømdì jadigojk jap oo'kpi jutjøtpy, nipøn nøjkx kya'uk'amajtskiñ, nipøn nøjkx kya'uktø'øxmyiyø'øni, nipøn y'u'nk tka'ukyik'amajtskiñit. Jade'en ja tsinaa'yin ja nøjkx tyiknaxti ejxim ankilis pøn tsinaadyip jap

tsajpjøtpty. ²⁶¿Ka'ap meets xnijawi, jøts ku ja Dios kyajpxy wya'añ ku ja oo'kpi pyidsø'omt jadigojk jap oo'kpi jutjøtpty? ¿Ka'anim ja nõky x'ixpøkti midi ja Moisés ojts tja'ay, ma ja tnigajpxy sudso Dios ja ojts myigajpxyi jam ujts aayjotp? Ku ja ojts ñii'mxyi: “Tum øts xdios'ajttip ja Abraham, ja Isaac jøts ja Jacob.” ²⁷Kidi oo'kpipts ja ñidios'ajtpy, pø ja'axi ja ñidios'ajtpy jøts ja tyikjuky'att øy pøn. Jøts mga'øwynmaapy meets idø'on ku xkajanchjawidi.

**Ja møj kutujk midi ja
Dios ñi'ane'empy**

²⁸Xjats winet yjal'ty tu'uk ja kajpxwejpitøjk ja myigu'uk midi wyinaty tøm adøy ku ja Jesús jam jade'en tminagyajpxyi ja saduceotøjkti, jøts kumi ja wyinaty tnijawi ku ja Jesús wyinaty øy tøm y'adsøy, winets ja tyiktiiy, yide'en ja tnimaay:

—¿Midi'ibi ja Dios ja kyutujk jawaani møj jøts nmimado'owint?

²⁹Xjats ja Jesús y'adsøøy jøts ja wyaañ:

—Ja' Dios jawaani møj kyutujk'ajtpy midi wamp yide'en: “Israelit jaa'y, ukmadowdi meets, tu'ugyi ja Dios pøn adøm ndios'ajtindip. ³⁰Jøts tsokti ja jawaani ejxim niti jade'en xkatsokti, amumjoojt ja xwindsø'øgidit, ja' tu'ugyi mjotmay'attip, ja' tu'ugyi møk m'ajot'attip.” Ya'at idø'on øgyutujk'ajtp. ³¹Jøts jap jadu'uk midi ñiñayjade'en møj, yide'en ja wya'añ: “Tsok mmigu'uktøjk, windsø'øgi mmigu'uktøjk, jade'en xtsokt jøts jade'en xwindsø'øgit sa

kø'øm mnachøkyi, jøts sa kø'øm mnawyindsø'øgiyi.” Ka'ap jadu'uk kutujk te midi jawaani møj sa ya'adindi.

³²Xjats ja kajpxwejpitøjk wyaañ: —Windsøn, ka' me mgajpxigøy.

Tiy janch me mwa'añ jøts ku Dios ja tu'ugyi, ku ka'ap jadu'uk pøn.

³³Janch me mwa'añ jøts ku Dios amumjoojt ndsojkint, jøts ku ja amumjoojt nwindso'jkint, jøts ku ja tu'ugyi møk n'ajot'ajttint, tyimdyigyaajpxy jade'en ku nmigu'uk ndsojkint jade'en sa kø'øm nnachøjkyi'imp.

Ne'egi tyimy'øø yø jade'en ne'egi Dios chøjkpy, jøts ka'ap jadine'en yiktsøky ku jiyujk ku ja ti ndawindsø'jki'int, ku ja ti ndamiyojxin jam altajrkøjxp.

³⁴Xjats ku ja Jesús ojts t'ixy ja jaa'y ku ja Dios kyajpxy twinmadooji, ku ja yikxon øy tsuj y'adsoojiyøø, winets ja tnimaay:

—Tyimyjawaani kya'ity jøts mets ja Dios kyutujk xkupøjkit midi yjaa'y ja tyanitanaapy.

Jøts jade'en ka'ap pøn y'uknaya'ejxiniiyi jøts tyiktøø'adøøtst øy tyii'ji.

**¿Janch idø'on ku ja David
t'ap'aty ja Cristo?**

³⁵Jam ja Jesús wyinaty yik'ixpiky tsaptøjkjotp, jamts ja yide'en wyaañ:

—¿Sa dø'on ja kajpxwejpitøjk wya'andi? ¿Pønik idø'on tijy pøn ja Dios Teety ya pyiktaajk naxwiin jøts wyindsøn'att? ¿Nugo ja møj windsøn David y'ap ja tijy, kidi?

³⁶Janch jade'en wya'andi, ka'ap idø'on ja kya'pxyi kumi kø'øm ja

David wyaañ ku Espíritu Santo ja ojts y'agajpxiyi, winets ja Dios kyajpxy ja ojts tjaajyi ma wyaañ yide'en:

Yide'en ja Dios Teety tnimaay ja nwindson'ajtim:

“Ixa'ak jòts ø xpudsøønit
n'aga'n'ampy,
jòts øts yø mmidsep
nmimajadakøxt.”

³⁷ ¿Pøni yø' wyindsøn'ajtim, sudso yø ndejint nugo t'ap'att?

Jade'en ja Jesús wyaañ. Janch namay ja jaa'y jam wyinaty, jòts janch jotkujk ja jam wyinaty pyatmadøyi.

**Ku ja Jesús ttamigajpxy
sa y'adø'øtsti ja jaa'y midi
yik'ixpøjktip jam tsaptøjkjotp**

³⁸ Yide'en ja Jesús wyaañ ku ja jam wyinaty yik'ixpiky:

—Øyim mnay'ejx'etidit, ejxim meets kajpxwejpitøjkin, mnay'ejxniyidi pøn ja wyet yønjawwi tpajidøjttip ku yø'ødyi, pøn muum tuu'ajy nagyajxpoo'kxi ttsojktip windsø'øgi winjawi, ³⁹ pøn ja øybi tsinaabyajt ttsojktip jap tsaptøjkjotpy, pøn ja tsinaabyajt twi'ejxtip ku kyaawya'andi, ⁴⁰ jòts ja' ja ku'økyø'øxyøjk pyøjkidip ja myeeñ, jòts ja jaty tku'øø'ndi, ñadyijyi ja øy Dios'ajot'atti. Janch møk ja nøjkk tku'ayowidi ku jade'en y'adø'øtsti.

**Ku ja ku'økyø'øxy
tpiktaajky ja lyimunsi**

⁴¹ Tuk'ojk ja Jesús y'ixaajky jap møj tsaptøjkjotpy, jap ja wyinaty chøøni jap kajuun windujpy ma ja jaa'y ja myeeñ tpikta'akti

midi ja vojxtip, jap ja t'a'ejxuky ja jaa'y sa jaty jap pøn myeeñ wyinaty tpikta'akti, namay idø'øn ja'adi. ⁴² Winets yja'jty tu'uk ja ku'økyø'øxy pøn wyinaty janch ayoop, pøn wyinaty niti ka'ejtxip. Ja'ats pyujxmeeñun'k majtsk tkugo'oniyii'ñ jap meeñ abøjk'i'i'ñjotpy, tuki'iyi dø'øn ja tpiktaajky midi ja wyinaty myøøt'ajtpy. ⁴³ Winets ja Jesús tyaajxyii'ñ ja pyabøjkpitøjk, jòts ja tnimaay:

—Janch meets idø'øn nnøjmi ku yø ku'økyø'øxy janch ne'egi jawi ndejint ja myeeñ tø tyøxy. Nipøn jaa'y ja myeeñ jade'en tø tkayøxy pøn jaty ja myeeñ tø tja'agonidi jap kajuunjotpy; ⁴⁴ kumi ja myeeñ windank yø jap nugo tø tpikta'akti; jòts yø tø'øxyøjk øy idø'øn yø ayøy, ne'egi tø yø tpiktakixy ja ñidsinaajykidi midi yø jam myøøt'ajtpy.

**Ku ja Jesús tnigajpxy jòts
ku ja tsaptøjk yjett**

13 Xjats ku ja Jesús pyidsiimy jam møj tsaptøjkjotp, winet ja pyabøjkpitøjk ja tu'uk ñimaajyøø: —iWindsøn, ejxik mets, ti tsaay yø jade'en jòts ti tøjkyø jade'en!

² Xjats ja Jesús y'adsøøy jòts ja wyaañ:

—¿M'ijxpy yø møj tøjkyø? Ni tu'ugin yø tsaay yø nøjkk kyatañ nikiibyety. Me'endip ja jaa'y jòts ja nøjkk tjaagøxtø tuki'iyi yø tøjkyø.

Ja ejxa'an midi yik'exp ku wyinaty yiktiidyunwanidi ja naxwii'ñit jaa'y

³ Xjats ja jade'en ñøjkxtøø jam kojpkøjxp midi txøøw'ajtp Olivos,

ja kojpk midi jam wyinaty tsaptøjk awemp tamp. Jamts ja Jesús y'ixaajky, jøts pyabøjkpitøjk ja jam amaa'tsk yiktøøjiyøø, yide'en ja Pedro wyandøø møøt ja Jacobo, møøt ja Juan, jøts møøt ja Andrés:

⁴—Ja' øø ndsøjkpy jøts øøts xukmado'ot windem idø'on yø tsaptøjk jade'en yjatt. ¿Ti tiy'ajtin øøts jawyeen n'exp jøts ku dø'on ja jade'en wyinaty yjatwa'añ?

⁵Xjats ja Jesús y'adsøoy jøts ja wyaañ:

—Øyim mnay'eix'etidit, ejxim mee pøn mwin'øø'niyi. ⁶Kumi may jaa'y nøjkx myendi jøts øts ja x'adunaxtit, jøts ja ñøø'mdit: “Cristo øts”, mayjaa'y ja jade'en wyindaay'attip.

⁷Jøts ku meets ja tsep øy ma xnimado'ot ku ja tsep wyingoni, kidi mdsø'øgidi kumi jatp idø'on ja jade'en, ka'ap ja ñaxt jøts ka'ap ja' tiidyu'unin xøøwi. ⁸Kumi ja møj ja mutsk ja kajp nøjkx cheptundi xem yam, windsøndøjk ñañibidø'øgidit pøn jaty yikutujktip ya naxwiin; maawyeen ja uyx nøjkx ñaxy, me'emp ja yuu, may'ampy ja jaa'y nøjkx ja myigu'uk tmidsepøkti a'øy'ampy pøn ja nugo tyikma'attip. Jøts ku dø'on ja jade'en yjatt tso'ondakpnim idø'on ja ayo'on wyinaty jade'en.

⁹Jøts øyim mnay'eix'etidit; kumi myikøyakp meets ma kudunktøjk yikutukti, jøts mee nøjkx myiktsiiky myikwøpy jap tsaptøjkjotpy. Mwinguwa'agip mee nøjkx ja møj windsøndøjk; øts meets jap xkunøjkxip jøts ja windsøndøjk myikmadya'agidit, xjats meets idø'on ja nja' xnigubojkit. ¹⁰Namga'anin ja

tiidyu'unin xøøw tpaaty ku ja øgyajpxy ku ja ømyadya'aky øy magajp yikajpxwa'kxt. ¹¹Jøts ku jade'en ja kudunk øy madsoo myiktawinguwawidit, kidi xkumayidi xkudajidi sudso x'adsojimbettit. Jade'en idø'on mwa'andit pøni sa Espíritu Santo winet myik'ayukpaadyidi; kidi meedsip kø'øm mgajpxp, ja Espíritu Santo meets m'agajpxiyip. ¹²May ja jaa'y ttukmiga'axwa'kxy ñagyøyakidit jøts y'ookit, may ja u'nkteety ja y'unaj'k nøjkx tmidsepøkti jøts ja tkøyaktit, nayide'en ja unaj'k nøjkx tmidsepøkti ja tyeety ja tyaak kunim o'jkin ja ttukpaattit kø'øm. ¹³Jøts mdumidsep'attip meets ja jaa'y ja'agøjxp ku meets øts xjanchjawi; jøts pøni pøn ja ayo'on jade'en tmidanaapy kunim y'ookit, ja' idø'on nøjkx nitso'ok'ajtp.

¹⁴Jade'en ja Dios kyugajpxy Daniel tjaay tu'uk ja nøky ma ja ojts tngajpxy midi ja jaa'y tyikma'atp, jøts ku meets ja jade'en x'ext ku ja ma tø yikpikta'aky ma ja kyapaat'aty —pøni pøn ya'at nøkyajpxy, wan tja'gyuki—, jøts pøni pøn jam Judea tsinaadyip wan tkaknøjkxti jam kojpkjotp. ¹⁵Jøts pøni jam wyinaty tø pyety tyøjkøjxp ja'abi xøøw, jøts ku ja wyinakt ka'ap ja yjaaktyimy'atstøkit jap tøjkjotpy jøts ja tjaakyikpidsø'ømt øy ti, ne'egi tø'øp ja' ku ja jadi'iñi yjaaka'akt; ¹⁶jøts pøni pøn jam wyinaty kyamjotp, ka'ap ja y'ukwimbejtnit jam tyøjk windum jøts ja wyet ja tjaak'atswetst. ¹⁷iTi yjanch'ayøoy ja tø'øxyøjk pøn

wyinaty jøtpyti, pøn jam wyinaty myutsku'nk tmøøt'ajttip ja'abi xøøw! ¹⁸Ajot'att amidowdi ja Dios jøts kidi yja'aty ja tiempi winet et ku ja et wyinaty xyuxy, jøts kidi ja'abi xøøw mga'akti; ¹⁹kumi ja dø'øn nøjcx ja møk ayo'on tyuñiyi midi ka'anim yik'ixy niujuuni wine'en ñaxy kujk ja tiempi jaayip ku Dios tyiktso'ondaajky yø naxwii'ñit, nika'ap nøjcx jadu'uk ja ayo'on jade'en yik'ixy sa ja'ajin midi idø'øn me'emp. ²⁰Jøts ku Dios Teety ja jeexyip tø tka'agajpxuky kon ja ayo'on, ti pøn xijy jade'en nitso'ok'atp; jøts ja'agøjxp Dios Teety ja tø tyikøñ ku ja ttsøky ja yjaa'y pøn ja tø twiwich.

²¹Pøni pøn mdukmadojidip, pøni pøn mnimaajyidip: “Ejxti, ixya dø'øn ja Cristo”, uk ku myiknøjmidit “Ejxti, ixem ja Cristo tyani”, kidi xmibøkti. ²²Ja' idø'øn nøjcx jade'en wandip pøn ñadyijyi jade'en sa Cristo sa ja Dios kyugajpxy, pøn ja miku' myøk'ajtin nøjcx tyiktuujnidip jøts ja nayide'en ttu'unt sa Diosin, yjawan'øø'mbaatwa'amp ja nøjcx pøn ø tø nwiwich. ²³Jøts nay'ejx'etidi meets, nayjøp'ejxidi jøts kidi mwindaay'atyidi ja miku'; patki'jyi meets yø yam ndukmadøy.

**Sa mye'ent ja naxwii'ñit
jaa'y myøjkudanaabyi**

²⁴Ku dø'øn ja tiempi ñaxt ma et ja ayo'on tyuniyat, winet ja xøøw y'lookt, winet ja po' y'lookt, jøts ja ka'ap y'uk'anidit, ²⁵ka'agøjxp yø maadsa' jam tsajpwemp, jøts naxp ja ujj jam tsajpwemp. ²⁶Xjats t'ejxtit ja naxwii'ñit jaa'y ja

myøjkudanaabyi ku ja kyutujk tmime'ent møk'ajtingøjxp yoots agujkp. ²⁷Winets øts ja n'ankilis ngajxwa'kxt, ja'ats øts ja njaa'y xwaamujkip pøn øts tø nwiwetsti øy madsoo, yikwaamuktup ja' øy ja wyinaty ma tyimyjatsøonidi.

²⁸'Uk patmadojidik øts ja n'ixpøjkin: Ku ja iigi kipy y'awaj y'u'nk'aty jøts ku ja kujk xyimumbøjkni, jade'en yiknijawi ja et jøts ku y'anda'akwani. ²⁹Nayide'en idø'øn ja n'ukpiktaajkint sa ja ayo'on nøjcx ñaxy; jøts ku ja jade'en x'ejxtit, jade'ents meets ja xnijawidit jøts ku øts wyinaty nmenwani. ³⁰Janch meets idø'øn nnøjmi, jatp idø'øn ja jade'en namga'anim jaa'y wyinaty y'ookti. ³¹Najxp yø naajx yø tsajp y'ity, jøts niwindem øts n'ayuujk kyanaxy.

³²'Ka'ap ja et ja xøøw yiknijawi pøni juuni dø'øn ja jade'en yjatt, nipøn ja tkanijawī, ni ankilis ja tkanijawī, jøts ni Dios U'nk ja tkanijawī. Ja Dios Teety ja tu'ugyi tnija'wip.

³³'Jøts nayjøp'ejxidi meets ejtp, ejtp ja Dios x'ajot'attit kumi ka'ap meets ja xnijawi pøni juuni øts wyinaty nwimbejtkojmit. ³⁴Jade'en idø'øn ja ndejint n'ukpiktaajkint ejxim ja jaa'y midi nøjcxp jagam widejtpi, jøts ku ja chøøñ y'uk'ane'empy ja tumbi ja', tu'uk jaty tyumbi ja t'uktunkmø'øy jøts y'ukpiktakpy tøjck adinaabyi ja tu'uk, pøn t'ejx'etp ja tøjck. ³⁵Jøts ejtp idø'øn mjøp'ejxtit, kumi ka'ap meets ja xnijawi pøni juuni yja'att ja mwindsøn midi kudøjk'ajtp, jotmøñ ja yja'aty ux, uk jotmøñ ja

yja'aty tsuu'm, jotmøñ ja yja'aty ku tsapni'aaw y'ayajxnidi, uk jotmøñ ja yja'aty jøpkyoots; ³⁶ka' ti nnija'win pøni juuni ja yja'att, kuts meets ja jotmøñ mmaagubaadiyit yam meets jap wyinaty mmaaly. ³⁷Midi mee ndukmadøøpy, niduki'iyi øts idø'on ja jaa'y jade'en nnøjmi jøts tjøp'ejx'ettit.

Ku ja Jesús yikajpxy'aty jøts ja yikmatst

14 Ja majtsk xøow wyinaty kya'lity jøts ja paski xøow tpaatt ku ja jaa'y tkaydi ja tsapkaaky jadi'liñi midi ja levaduri tkamøøt'ajtp. Winet et idø'on ja teetywindsøn møøt ja kajpxwejpitøjk t'ixa'adi ja taay ja winmaa'ñ sudso ja tjadyimy'ukmatstit ja Jesús awin'øøni'ampy, jøts ja tyik'ooktit. ²Xjats ja yide'en kø'øm ñawyajnidøø:

—Ka'ap ja jade'en y'ø'y'att ku ja nmajtsint xøjøøjty, tsojk ja jaa'y jade'en xem yam pyidø'øktit jøts adøm ja sagasa xu'unindit.

Ku ja Jesús yiktagutajmji'iky ja pa'akxuu'kpi

³Jam ja Jesús wyinaty ma ja kajp txøow'aty Betania, jam ja wyinaty tyøk'ayø'øy Simón wyindum, ja jaa'y pøn wyinaty axøø'kpm putsp; jam ja Jesús wyinaty twindsøøni ja mesi ku tø'øxyøjk tu'uk tmija'ljty ja poop tsaadu'jts midi wyinaty tmøøt'ajtp ja aceite midi janch pa'akxuu'kp, jøts midi janch tsowi to'jkip. Ja'ats ja tø'øxyøjk ojts tkupu'udu'uty, jøts ja Jesús kyubajk ja ojts ttanitajmiyi. ⁴Winets

ja jaa'y y'ambøjktøø pøn jam wyinaty winagindi, yide'en ja ojts ñawya'añidi:

—¿Tigøjxp ku yø pa'akxuu'kpi jade'en nugo tø wyindigø? ⁵Tø yø jeexyip ne'egi yiktøøky tigøøk magø'pxy denarios, jøts ayoobi jaa'y ja jeexyip ja meñ yiktabudøki.

Jøts ja tjanchmyi'ambøjktøø ja tø'øxyøjk.

⁶Winets Jesús ja ojts ñii'mxyidi:

—Majtstu'utti; ¿ti yø mdamigajpxtip? Øts yø jade'en tø x'ødyuñ. ⁷Kumi ejtp meets ayoobi jaa'y xpaatt x'ext, jøts ødyundi meets ja' pøni juuni meets ja kø'øm xmay'atwa'añ; jøts kidi xjøp'ejxti jøts øts meets ejtp xpaatt x'ext. ⁸Tø øts idø'on yø tø'øxyøjk jade'en xuñ pøni sa øts idø'on yø xamidsøkyin; tø øts ja pa'akxuu'kpi yø xanitemy kumi x'ookjøp'ejxnip øts idø'on ja', paty idø'on xyik'øø'yiñi xyikpaajitiñi kumi wingonip øts ja n'o'jkin. ⁹Janch meets idø'on nnøjmi, ku øy maðsoo yikajpxwa'kxt ja øgyajpxy ja ømyadya'aky ya naðwiñ, nayide'en yø øy maðsoo yiknimadya'akt ku øts yø tø'øxyøjk jade'en tø xmay'aty, yikja'myatsp yø øy juuni ku yiknimadya'akt.

Ku ja Judas ñay'awajniyi jøts ja tkøyakt ja Jesús

¹⁰Winets ja Judas Iscariote chøø'ñ pøn ja Jesús pyabøjkpitøjk wyinaty møøt ñimakmajtsk'aty, jøts ja ojts tninijkxy ja teetywindsøn, ja'ats ja møøt tkajpxy'ajty jøts ku ja tkøyakt ja Jesús. ¹¹Xjats ku ja jade'en tmadoodøø, winets ja jyanchxondaktøø, jøts ja Judas ja

meeñ jatyi yiktami'awa'aniyii'n.
Ja'agøjxpts ja Judas t'ixaay ja taay
ja winmaa'n juuni et ja t'ukøyakt ja
wyindsøn.

**Ku ja nwindson'ajtim yjaak'a'ux'ajtni
møot ja pyabøjkpitøjk**

¹²Xjats ku ja xøow tpaajty midi
ja israelit jaa'y yjanch'amaay'ajttip,
ku chapkaaky ja jadi'iñi tkaydi
midi levaduri tkamøøt'ajtp, ja'abi
xøow idø'on wyinaty tø tpaaty
jøts ku ja xøow midukxøow tyuñi,
ja' ja tyejtip paski, ja'abi xøow
idø'on ja tyukni'o'jkidip ja borreegi
maxu'unk, paty ja pabøjkpitøjk
winet et tyiktøødøø ja Jesús jøts ja
tnimaadyøø:

—¿Ma øøts ja paski a'ux
nyik'awext jøts ni'amuki
n'a'ux'ajtidit?

¹³Xjats ja Jesús ja pyabøjkpitøjk
namajtsk tkajxtsøø'n, yide'en ja
t'uknimaay:

—Nøjkxti jam møj kajpjotp, jamts
inet jaa'y tu'uk x'ejxpaattit pøn jam
wyinaty tsiy tyanigo'onip, ja'ats
mbanøjkxtip, ¹⁴jøts pøni ma ja
yja'aty, japts ja kudøjk xnojmidit:
“Yide'en ja windsøn wya'añ: ¿Mak
idø'on ja tøjkjoojt, mak idø'on
ja pyabøjkpitøjk ja tmøøtka'aty
tmøøt'uukt, mak idø'on paski a'ux
ja tka'adyit?” ¹⁵Winets meets inet
ja myiktuk'ext tu'uk ja tøjkjoojt
jap nipat tøjkiixpy midi jap a'ejxi
abaadi ejtnip; japts meets ja jii'kxy
xyikøyidit midi njøø'kxindip.

¹⁶Xjats ja pyabøjkpitøjk namajtsk
ñøjkxtøø jøts ja ojts yja'atti jam
møj kajpjotp, jamts ja jade'en
tjanchpaattøø sa Jesús ja wyinaty
tø tyukmadøyidi, jøts ja jam

tyikøyidøø ja paski a'ux, winets ja
wyimbejtøø ma choo'ndøø.

¹⁷Xjats ku ja et kyoodsiyii'n,
winets ja Jesús ja pyabøjkpitøjk
nimakmajtsk jam tmøøtja'jty. ¹⁸Jøts
ku ja twinguwa'atsidøø ja kyaabyajt,
kuts ja jam wyinaty kyaañidi,
winets ja Jesús ja pyabøjkpitøjk
tnimaay:

—Janch meets idø'on nnøjmi jøts
ku ja ixyam nidu'ugin nmøøtkay
pøn øts inet amaa'tsk'ampy
xkøyakp.

¹⁹Xjats ja pyabøjkpitøjk
yjanchjotmay'oo'kpøjktøø, jøts ja
nidu'uk jaty tyiktøødøø:

—¿Wan ja ndejint y'øtsi?

Nayide'en jadu'uk wyamøø:

—¿Øts ndejint jade'en adø'øtsip?

²⁰Winets ja Jesús y'adsøøy jøts ja
wyaañ:

—Tu'ugyi ja' pøn øts idø'on jade'en
xu'ump, jøts ka'ap ja yjagami, ixya
adøm idø'on ja nmøøt'a'ux'ajtindi,
nidu'ugin meets jade'en xunwa'añ.

²¹Jade'ents idø'on yjatt ja
naxwii'ñit jaa'y myøjkudanaabyi
sam ja Dios kyajpxy wya'añin;
jøts iti ja jaa'y yjanch'ayøøy pøn
øts jade'en xkøyakp amaa'tsk! Tø
ja jeexyip ne'legi tyiy ku jeexyip
kyidyimgye'exy.

²²Ku dø'on ja jade'en ixam
wyinaty kyaydi, winets ja Jesús
tnixajiyii'n tu'uk ja tsapkaaky, jøts
ja ttamøja'wiyii'n ja Dios Teety,
xjats ku ja t'adujkpajky, winets ja
tmøøy ja pyabøjkpitøjk, yide'en ja
wyaañ:

—Kaydi, ya'at øts idø'on ñamyayi
nne'kx'ajtpy.

²³Xjats ja nayide'en t'adam'ujch
tu'uk ja uujk'ii'n, jøts ku

ttamøja'wiyii'n ja Dios Teety, winets ja ttuk'uk'abidsiimy ja pyabøjkpitøjk midi ja wyinaty tø t'adami jap uujk'ii'njötpy, niduki'iyi ja t'uktamujktøø. ²⁴Yide'en Jesús ja ojts ñii'mxyidi:

—Yø øts idø'on ñamyayi nni'jpy'ajtpy midi widsu'ump widaxp øts nnikøjxp øts ngubajkp ku nyikpikta'akt jam kruskøjxp. Ja'ats may jaa'y y'ajot'attip jøts ja ñitso'ok'attit. Jade'en'ampy idø'on ja Dios Teety tyik'adukwa'añ ja wyanda'aky sam idø'on ja ttami'awa'anii'n ja nitso'ok'ajtin. ²⁵Janch meets idø'on nnøjmi, jøts ku ka'ap n'uk'uknit yø vino, jaanim øts yø nøjx n'uuky jadigojk ku Dios kyutujk yja'att, ku kyutujk ja ttanitanit ja yjaa'y.

**Ku ja Jesús kø'øm tnigajpxy
jøts ku Pedro ja kyu'øøniyit**

²⁶Xjats ku ja t'øøgøjxtøø ja Dios kyajpxy, winets ja ñøjkxtøø jam kojpkøjxp midi txøw'ajtp Olivos. ²⁷Jøts ja Jesús pyabøjkpitøjk tnimaay: —Niduki'iyi meets inet xatsø'odyu'unt ixyamgoots; kumi yide'en Dios kyajpxy wya'añ: “Yikøyakp ja borreegi ejxpi jøts ja y'ookt, jøts ja borreegi jadi'iñi kyaakwa'kxnidit.” ²⁸Jøts ku ø nbidsø'ømt jadigojk jap oo'kpi jutjötpy, winets ø nnøjkxjawyenit jam Galilea, jamts mee xpaatt.

²⁹Xjats ja Pedro tnimaay ja Jesús: —Øy mets mbabøjkpitøjk niduki'iyi mjadatsø'ødyuñiyi, niujuuni me ngadatsø'ødyuñ.

³⁰Winets Jesús ja ñimaajyøø: —Janch mets idø'on nnøjmi jøts ku yamgoots inet mnø'ømt ku me

ka'ap x'ijxy'aty, ka'aním tsapni'aaw wyinaty myajtsk'aya'axy ku mets inet tigøøk ojk mwa'ant jade'en jøts ku me ka'ap xnijawi.

³¹Xjats ja Pedro møk'ampy tyimwyindani ja Jesús, yide'en ja tnimaay:

—Nja'øøky me møøt, niujuuni øts jade'en ngawa'ant.

Tum jade'en ja yjadu'ukpi pabøjkpitøjk wyandøø sam ja Pedro wyaañ.

**Ku ja Jesús t'ajot'ajty ja Dios
Teety jam Getsemaní**

³²Xjats ja yja'ttøø ma ja et txøw'aty Getsemaní, jamts ja Jesús pyabøjkpitøjk tnimaay: —Ya tsøøniidi, wan ø t'ats'ajot'aty ja Dios Teety.

³³Winets ja t'ukwaay ja Pedro, ja Jacobo, jøts ja Juan, jøts ja ojts tmøøtnijkxy, xjats ja Jesús yjantyimchø'jkiyii'n, ka'ap ja y'ukwinmaa'nbyatni, ja'agøjxp ku ja y'ayo'on wyingøñ. ³⁴Jøts pyabøjkpitøjk ja tnimaay: —Janch tyimyjotmay'oo'kp øts, øy øts yø yjawi jadi'iñi ngu'oogit. Awejxti ya ejxim mma'oo'knidi, wijy m'ettit.

³⁵Xjats ja Jesús jawaani yjaaknajtsyø'øiyii'n, japts ja ojts ñagyuxendya'agiyi, jøts Dios Teety ja ojts t'amidøy jøts ja jade'en kidi tyimy'ayo'ombaaty sa dø'on ja wyinaty yjatwa'añ ja'abi xøøw. ³⁶Yide'en ja wyaañ ku dø'on ja ojts dios'ajot'aty:

—Mets Teety, øyik jade'en xjanchkayikjatt, jøts øts kidi jadine'en ayo'on ndyimbaaty; øy idø'on kyidyimyjade'eni sam ø

ndyimyjatsøkyin, jade'en øts idø'øn ngupøkt pøni sa me xamidsøky.

³⁷ Ku ja jade'en wyaañ, xjats pyabøjkpitøjk ja tnmiiiñ, maadip ja jap wyinaty ku ja ojts tpaaty; winets ja tnimaay ja Pedro:

—Simón, ðtø me ma'oo'kni? ðNiwine'en me waani tø mgawijy'ity?

³⁸ Wejti kajti jøts ja Dios x'ajot'attit, nay'ejx'etidi jøts kidi mmimajada'agidi ja ayo'on midi wingomp. Janch øts idø'øn nwa'añ ku ja winmaa'ñ janchja'ødyunwa'añ, ja ne'kxts jaayi ja ka'øybi tumbi amutsk'ejxiyip.

³⁹ Xjats ja ñøjkxkojmøø Dios Teety ajot'ajtpi, nayide'en ja ojts wyangojmi sa ja wyinaty jawyeen tø wya'añ. ⁴⁰ Winets ja myengojmøø ma pyabøjkpitøjk ja jam, maagojmidip ja wyinaty ku ja tpaajty, kumi janchmaa'y'oo'ktip ja'.

⁴¹ Jøts ku ja tigøøk ojk ojts t'ixy ja pyabøjkpitøjk, jaanimts ja tnimaay: —Tøts inet, maanidi poo'kxnidi.

Wan jade'en tjaty, tø dø'øn tyimbyaaty jøts yikøyakt ja naxwii'ñit jaa'y myøjkudanaabyi.

⁴² Pidø'økti, niwejti, wan tjaa'myindi; ixa ja ixyam wyingøñ pøn øts inet xkøyakp.

Ku ja Jesús yikmajch

⁴³ Nay jamnim ja Jesús wyinaty jade'en wya'añ ku ja Judas yja'jty, pøn ja pyabøjkpitøjk wyinaty møøt ñimakmajtsk'atti, ja'ats ja mayjaa'y jam tmøøtja'jt tsujx møøt jøts kipkyapidi. Ja teetywindsøn idø'øn ja wyinaty tø kyexyidi, møøt ja kajpxwejpitøjk, jøts møøt ja møjaa'dyøjkti. ⁴⁴ Yide'en idø'øn

ja Judas wyinaty tø wya'añ jøts ja tu'uk tpikta'akt ja ejxa'anin midi ja y'ejxtip ku ja tkøyakt ja Jesús, yide'en ja wyinaty tø wya'añ:

—Pøni pøn øts inet ndsu'kxpy, ja' idø'øn ja wyinaty; ja'ats idø'øn mmatstip, jøts ja xyiknøjkxtit ta'tspiky'ampy.

⁴⁵ Xjats ku dø'øn ja jam jade'en yja'jty, winets ja twinguwa'jkii'ñ ja Jesús, yide'en ja tnimaay:

—Øts, windsøn, memp.

Jøts ja ojts jade'en ttsu'kxy.

⁴⁶ Xjats ja Jesús yiknixaajiyi'ñ, jøts ja jade'en yikmajch.

⁴⁷ Jøts ja jaa'y pøn ja Jesús jam wyinaty myøøt'ajtpy, ja' tsujx tu'uk tnixaajiyi'ñ jøts ja ttaxikja'tstuupty ja teetywindsøn tyumbi, ojts ja tyatsk ja tyikwinajki. ⁴⁸ Winets ja Jesús tnimaay ja jaa'y pøn ja wyinaty tø myachi.

—ðTi mee x'ejxni ku xanimenidi ja kipy jøts ja tsujx? ðTi mee x'ejxni, maa'tspi, ku meets jade'en xmatswa'añ? ⁴⁹ Jabom jabom meets jam y'ijty nyik'ixpiky tsaptøjkjotp, ðti kuts meets jam xkamajch? Paty idø'øn ya'at ixyam jade'en yjaty kumi Dios kyajpxy jade'en wamp, ðsudso'ampy idø'øn ja kyatøøt?

⁵⁰ Winets ja pyabøjkpitøjk tmajstuttøø nadyu'uk ja wyindsøn Jesús, jøts ja ojts jadi'iñi y'agakpajknidi.

Ja una'jk jaa'y pøn jadi'iñi kaktigøøy

⁵¹ Jamts ja Jesús wyinaty pyayø'øyi tu'uk ja una'jk jaa'y pøn ja poop wet wyinaty tyukwop'ajtp, ja'ats ja yikmach; ⁵² winets ja wyet ja tmajstuupty, jøts ja jadi'iñi niwa'ats kyejky.

**Ku ja Jesús yikwaanijkxy
jam kutujktaajkjotp**

⁵³Xjats ja Jesús

yiknajtswa'awiyii'n jam møj
windsøn wyindum pøn ja teety
wyindsøn'ajtip, jam idø'øn ja
windsøndøjk ñamyujkøjxidøø møøt
ja møjaa'dyøjkti. ⁵⁴Jagam idø'øn
ja Pedro tpayø'øy ja wyindsøn
ku ja yiknajtswa'awiyii'n jam
windsøn kyutujktaajk agø'øm,
jade'en ja tpaja'jty, jamts ja Pedro
tmøøt'ixaajky ja tajk, ja' ja jam
myøøtjo'kxpjiky ma ja jøøn jam
wyinaty tø myøji.

⁵⁵Jøts ja teetywindsøndøjk møøt
tuki'iyi ja kutujk adsinaabyidi
t'ixaadyøø tu'uk ja pøky, jade'en
ja t'ixaadyøø ja pøky jøts ja
tuku'oogiywa'andi ja Jesús; xjats ja
niti tkapattøø. ⁵⁶Kumi øy ja tigati
ttaniwambatti jøts ja jade'en xem
yam kyanabyaadyidi ja y'ayuujk.
⁵⁷Winaagin pyidø'økti møk'ampy
jøts ja nugo tni'øønidi øy ja
yjagajade'eni, yide'en winaagin
wyandøø:

⁵⁸—Tø øøts yø nmadøy ku yø
yide'en wya'añ: “Nyikida'ap
øts yø tsaptøjki midi yø jaa'y tø
tyik'øyidi, jøts øts kyidigøøk xøøw
jadu'uk nyikwa'kukit midi ja jaa'y
kyayik'øyip.”

⁵⁹Jøts ni jade'embaat ja kø'øm
kyanagyupikyidi ku ja øy sa
yjawa'andi.

⁶⁰Winets ja teetywindsøn
tyanaagyukiyii'n jam mayjaa'yjotp,
jøts ja tyiktiy ja Jesús, yide'en ja
tnimaay:

—¿Ka' idø'øn m'adsø'y? ¿Ti dø'øn
jade'en myiktani'øø'nip?

⁶¹Xjats ja Jesús amøñi
tyik'lity, jeky ja niwine'enin
kyidyimy'adsøøy. Winets ja
teetywindsøn ja ojts jadigøjk
tyiibyikyiyi, yide'en ja ojts
ñii'mxyiyi:

—¿Mets idø'øn ja' pøn Dios Teety
pyiktaajky jøts mets mwindsøn'att?
¿Mets idø'øn ja Dios Teety
m'U'nk'ajtip?

⁶²Xjats ja Jesús y'adsøøy jøts ja
wyaañ:

—Øts idø'øn ja'. Øts
idø'øn ja naxwii'ñit jaa'y
nmøjkudanaabyi'ajtpy, jøts x'ejxtip
meets ku n'ixa'aakt aga'n'ampy
ma Dios Teety, jøts ku nayide'en
ø nme'ent yoots agujkpy jap
tsajpjøtpy.

⁶³Winets ja teetywindsøn ja
wyet kø'øm ttakø'ljtsiyii'n ku ja
y'oj'abajtyii'n, ja' idø'øn tyijpy ku
tø ja jaabaat y'oj'amø'øty, xjats ja
wyaañ:

—¿Ti ejxpi ti nija'wibi
jaaktsojkiyip? ⁶⁴Tøxi xmadowdi
sa tø wya'añ ku ja Dios Teety yø tø
twingajpxnaxy; ¿sa dø'øn xjawidi
ku jade'en wya'añ?

Winets ja niduki'iyi ttanikajpxtøø
ja o'jkin.

⁶⁵Jøts winaagin jatyi tniidsujidøø,
jatyi twinmajtstøø jøts ja ttsee'ktøø,
yide'en ja wyan'adø'øtsti ku ja
jade'en ttundi:

—iNajtsjawi pøn tø mgøxyi!

Jøts ja tajk ja twingoxti tjøpkoxti
awa'an'ampy.

**Ku ja Pedro tku'iiñ jøts ku
ja ka' t'ijxy'aty ja Jesús**

⁶⁶Jap ja Pedro wyinaty tøk'agi'py
ku yjal'jty tu'uk ja tø'øxyøjk pøn

ja teetywindsøn tyumbi'ajtpy;
⁶⁷ja'ats ja ojts y'ijxyiyi ku ja jap
 wyinaty jøn'ajpy yjo'kxpiky, tøyim
 ja wyinaty wyin'ejxniyi xjats ja
 yide'en ñimaajyøø:

—Nayide'en mets y'ijty xpawidity
 ja Jesús ja Nazaretit jaa'y, ðkidi?

⁶⁸Xjats ja Pedro ja ka'ap tñigajpxy,
 yide'en ja wya'añ:

—Ka'ap øts ja n'ijxy'aty pø pøn ja',
 jøts nguidyimñija'wip øts pø ti me
 mgajpxy.

Xjats ja jade'en yø'øpyidsiimy jam
 tajyjøp'am. Winets ja tsapni'aaw
 y'ayajxi'jky. ⁶⁹Jøts ja tø'øxyøjk ojts
 twin'ixy jadigojk ja Pedro, xjats ja
 ttukmadoobinaxwa'jky ja jaa'y pøn
 jam wyinaty, yide'en ja wya'añ:

—Ya'at jaa'y tmøøtwidejtp yø
 Jesús.

⁷⁰Winets ja Pedro ja ka'ap
 tkupijky jadigojk. Waani y'ijty, xjats
 Pedro ja jaa'y ñimaajyøø jadigojk
 pøn jam wyinaty:

—Mets inet mdyimyøøtwidijtp yø
 Jesús; kumi Galile'it jaa'y mets, jøts
 jade'en me mgajpxy sa yø kyajpxti.

⁷¹Winets ja Pedro kø'øm
 kyanay'ømyigajpxiyøø møk'ampy ja
 jaa'y yide'en:

—Tyimy'ijxpy ja Dios jøts ku
 nguidyimñijawi pøni pøn jaa'y
 meets jade'en mdijpy.

⁷²Xjats ja tsapni'aaw
 myajtsk'ayajxy. Winets ja Pedro
 tja'myejch ja Jesús y'ayuujk
 sa ja wyinaty tø ñii'mxyi:
 “Ka'anim wyinaty ja tsapni'aaw
 myajtsk'aya'axy ku mets inet
 wyinaty tigøøk ojk tø mwani ku me
 xka'ijxy'aty.” Jøts ja tkuyajxyii'ñ
 ku ja jade'en tja'myejch jøts ku ja
 wyinaty jade'en nichøky tø wya'añ.

Ku ja Jesús twinguwa'jkiyii'ñ ja Pilato

15 Xjats ku xyii'ndyaaky,
 winets ja teetywindsøn
 ñamyujkidøø møøt ja møjaa'dyøjkti,
 møøt ja kajpxwejpitøjkti, tuki'iyi
 wine'en ja t'adsøøniði ja kutujk jam
 tsaptøjkjotp. Jøts ja ojts tyiknøjkxti
 ja Jesús køwii'ñ jam Pilato
 wyindum, jamts ja tkøyakti. ²Xjats
 ja Pilato tñimaay ja Jesús:

—ðJanch mets idø'øn windsøn'ajtp
 ya israelit jaa'y y'etjøøjty?

Winets ja Jesús y'adsøøy jøts ja
 wya'añ:

—Øts ja'.

³Xjats ja teetywindsøn janch
 may ja øø'nin tpiktaktøø, yikxon
 ja Jesús yikni'øø'niyii'ñ. ⁴Winets ja
 Pilato tyiktiy jadigojk, yide'en ja
 tñimaay ja Jesús:

—ðKa'ap idø'øn m'adsøy? iEjx!
 Yikxon mjanchyikni'øøni. iEjx! Ja
 pøky kawinakjøøjp myiktani'øøni.

⁵Jøts kyidyimy'adsoop ja Jesús
 ku Pilato ja jade'en ñii'mxyi; jøts
 ñigyumaap idø'øn ja Pilato ja kø'øm
 tjawi ku ja jade'en kyidyimy'adsøy.

Ku ja nwindson'ajtim Jesús ñidujkiyii'ñ jøts ja y'oøkt

⁶Yide'en idø'øn ja Pilato
 wyinaty ja kostumbri tmøøt'aty
 ku ja paski xøøw tpaaty, winets ja
 tyik'awa'atspidsimy nidu'ugin ja
 tsumyjaa'y, pøni pøn ja mayjaa'y
 yik'awa'atspidsømwandip. ⁷Jamts
 wyinaty tu'uk ja pøkyjaa'y
 tsumy pøn txøøw'ajtp Barrabás,
 ja' ja jap møøt chum'lity pøn ja
 wyinaty møøt tø yikjaa'y'øøky
 ku tsep ja wyinaty tø ttundi

møøt ja kudunktøjk. ⁸Xjats ja mayjaa'y jam jade'en myendøø, jøts ja t'amidoobinaxwa'aktøø ja Pilato jøts tsumyjaa'y ja tyik'awa'atvspidsø'omt nidu'ugin sa kyostumbri ja wyinaty tmøøt'aty. ⁹Winets ja Pilato y'adsøø y jøts ja tnimaay:

—¿Sa mee m'ukwa'añ, wan yø israelit windsøn tyikmajststuty?

¹⁰Jade'en ja wyaañ kumi tø dø'øn ja wyinaty tja'gyuki jøts ku ja teetywindsøn wyinaty nugo tø tkøyakti ja Jesús tanejkingøjxp.

¹¹Xjats ja teetywindsøn tkajpxwejkøjxtøø ja mayjaa'y. Ojts ja t'agajpxidi, jøts ja wya'andit jøts wan ja Barrabás t'awa'atvspidsimy jøts ka'ap ja Jesús. ¹²Xjats ja Pilato tyiktiiy ja mayjaa'y, yide'en ja tnimaay:

—¿Jøtsimts yø israelit windsøn, sa yø yktu'unt?

¹³Winets ja y'adsoodøø jøts ja wyandøø møkta'aky:

—iYikruspat!

¹⁴Xjats ja Pilato tnimaay ja mayjaa'y:

—¿Ti tundigøø'yin yø tø ttuñ, ti yø kyubatp?

Winets ja tjaaktyimyikjinajxtøø, møk'ampy ja yjaaktyimwyandøø:

—iYikruspat!

¹⁵Jøts kumi yikjotkukiwyampy ja Pilato wyinaty ja mayjaa'y, xjats ja tyik'awa'atvspidsiimy ja Barrabás; jøts ku ja t'uknankwojpxøø ja Jesús, winet ja ojts tkøyaky jøts ja kyiruspatt.

¹⁶Xjats ja soldaditøjk tyiknøjkxtøø ja Jesús jap kutujktaajk'agui'py ma ja ttejtí Pretorio, ma ja masyoldadi jap wyinaty

chøønidi, japts ja myisoldadi ja twaamukøxti. ¹⁷Winets ja tsuu'nk wet ja ttuktatøjkidøø ja Jesús midi ja windsøndøjk nugo myiwindsøn'ajttip, jøts ja kujp awiity ttukoroni'atti. ¹⁸Jøts ku ja jade'en t'uktundøø, winets ja wyambinaxwa'ktøø møk'ampy, yide'en ja tkajpxpoo'kxtøø:

—iMay xøøwim may jumøjtim mdsøønit mdanit mets israelit jaa'y wyindsøn!

¹⁹Jøts ja kipy ja ttaxikwojpxø'ktøø, ojts ja tnidsujidi jøts ja ñadyijyi twinguxanidi, ñadyijyi ja twindsø'øgidi. ²⁰Xjats ku dø'øn ja jade'en t'uktaxektøø, winets ja tsuu'nk wet ja ojts tjanidi jøts ja ttuktatøjkidøø ja wyet midi ja wyinaty wyet'ajtpy. Xjats ja jatyi twaabidsømdøø jøts ja kyiruspatt.

Ku ja nwindsøn'ajtim

Jesús kyiruspejty

²¹Xjats ku ja Cirenit jaa'y jam wyinaty ñaxy pøn txøøw'ajtp Simón, kyamjotp ja wyinaty chøøn; ja'ats ojts yiktaguwani jøts Jesús kyirus ja tpadsøjmit, ja' idø'øn jade'en jajtp pøn ja Alejandro møøt ja Rufo tyety'ajttip.

²²Xjats ja mayjaa'y tyiknøjkxtøø ja Jesús jam Gólgota, ma ja et jade'en txøøw'aty midi jade'en tyijpy ayuujk Oo'kpi Kyubajk Pajk. ²³Jamts ja tmøødyøø ja vino midi wyinaty tø yik'adamuky møøt ja tsøøy midi yiktejp mirra, ja' ja ojts tmo'odi ja Jesús, jøts ja ka'ap tkupijky, ka'ap ja t'uujky. ²⁴Winets ja tyikruspajttøø; jøts ja soldaditøjk tyikwa'kxtøø ja Jesús wyet, ojts ja tniguyatti, jøts pøni pøn majadap ja'ats ja wet twejtstøø.

²⁵ Jaa dø'øn ja xøøwu'nk wyinaty waani pyety ku dø'øn ja jade'en tyikruspajttøø. ²⁶ Jøts letri ja jam tkøxjaadyi; yide'en ja tyikwa'andi: "Israelit jaa'y ya'at ja wyindsøn." Ja' dø'øn ja ojts ttagubatti kidi tii'jip. ²⁷ Namajtsk ja maa'tspi ja tyikruspajttøø nay jam møøt ja Jesús, tu'uk aga'n'ampy jøts tu'uk anajy'ampy. ²⁸ Janch jajt idø'øn ja jade'en sa jap nøkyjxpy wya'añ, ku yide'en wya'añ: "Møøt ja yiktamimacho'owiyii'n ja møj ka'øy jaa'y."

²⁹ Xjats ku dø'øn ja jaa'y jam ñaxti kruswemp, ka'ap ja tjanch'ømyigajpxti, wyibejptip ja kyubajk ja jam, jøts ja tnøjmidi:

—iJøj! Metsxi xijy tsaptøjky myikidaapy, jøts mets ja xijy jatyi kyidigøøk xøøw xyiktanaagyukigyojmi,

³⁰ ñankñitso'ok'atits me kø'øm jøts mwinaakt jam kruskøjxp.

³¹ Jade'en ja jaa'y wya'andi, nayide'en ja teetywindsøn wyamidi møøt ja kajpxwejpitøjkti, yide'en ja kø'ømyi ñawya'añidi:

—May abiky jaa'y tø tyiknitso'ok'aty, jøts ka'ap kø'øm tjaty sudso ñankñitso'ok'atitit.

³² Pøni ku net njanch'ejxint yø Israelit jaa'y wyindsøn wyinaakt jam kruswemp, winet inet njanchja'win jøts ku yø yjanchja'aji ja Cristo.

Ja jaa'ybaat ja kya'ømyigajpxøø pøn ja jam wyinaty møøt tø yjakruspety.

Ku ja nwindson'ajtim Jesús y'ø'jky

³³ Xjats ku kyujkxøøw'ajty, winets kyoodsiyii'n ja ñaxwii'ñit, jaanim ojts yjajta'aky møj winakxyøøw.

³⁴ Jøts ja Jesús møk'ampy wyaañ:

—Eloi, Eloi, ðlama sabactani? —
midi tyijpy: Dios Teety, Dios Teety,
ðjadits ku ø tø xnanktyuñi?

³⁵ Winaagin ja jaa'y jade'en tmadoodøø pøn jam wyinaty jøts ja wyandøø:

—Madowdi, ja Elías yø wyaadsøøpy.

³⁶ Xjats tu'uk myiiñ janch pujtpim pøn tnixajyiii'n ja tanøxe'ljts midi jade'en t'ejxp ejxim ja xa'akjoptsin, ja'ats ja ojts tyikxøøky jap vino ta'amjotpy jøts ja tpiktaajky jam kipy jøp'am, winets ja jade'en tta'adejyiii'n ja Jesús jøts ja ttukwimuukwa'añ, yide'en ja wya'añ:

—Majtstu'utti; wan tu'uk'ijxyim pøni janch'ukyikwinajkip inet idø'øn ja Elías jam kruskøjxp ku inet ja mye'ent.

³⁷ Winets ja Jesús møk'ampy yaajxy, jøtsnim ja y'ø'jky. ³⁸ Jøts nay jatyi ja wet kujkwa'kxy y'akø'øtspajky midi ja tsaptøjky jam wyinaty y'awejtstuk'ajtpy, kubajk'ampy ja kyø'øtstøjkiyiii'n jøts ja kyø'øtskidaajky ok'am'ampy.

³⁹ Jøts ku ja soldadi windsøn jade'en ojts t'ixy pøn ja Jesús jam wyinaty twindanaapy, winets ja wyaañ ku ja Jesús wyinaty jade'en møk'ampy tø ya'axy, jøts ku ja wyinaty tø y'øøky, yide'en ja wyaañ:

—Janch tiy tam idø'øn Dios tam ya'at y'ity y'U'nk.

⁴⁰ Jam ja tø'øxyøjky wyinaty tyanaamyidi pøn jam jagam a'ejxujktip; ja Salomé, jøts ja María Magdalena jam wyinaty møøt jadu'uk ja María midi ja Jacobo tyaak'ajttip møøt ja José.

⁴¹ Ja tø'øxyøjky idø'øn wyinaty

tø tpawidetti ja Jesús, jøts ja' ja wyinaty tø t'ejx'etti ku ja Jesús jam Galilea wyidijty. Jøts jam ja t'øxyøjk wyinaty y'a'ejxujkmidi pøn ja Jesús jam wyinaty tø pyanijkxyi Jerusalén, møøt ja jam wyinaty tø yja'atti.

Ku ja nwindson'ajtim Jesús ñe'kx yikpiktaajky jap oo'kpi tsaa jutjotpy

⁴²Xjats ku chuu'wiyii'ñ ku ja poo'kxin xøøw wyinaty kyimjabom tpaatwani, ⁴³winet ja José myiñ, ja Arimate'it jaa'y pøn wyinaty ja kutujk t'adsinaadyip. Ja'ats idø'øn tjøp'ejxp jøts ja ttatøkiwya'añ ja Dios kyutujk midi ja yjaa'y ja tyanitanaapy, jøts ja ojts amumjoojt myiñ ma dø'øn ja Pilato jam wyinaty, jøts ja t'amidooji ja Jesús ñe'kx ku ja wyinaty tø y'øøky. ⁴⁴Xjats ja Pilato ñigyumaap yjajty ku dø'øn ja wyinaty tø y'oo'kni, winets ja tyaajxyii'ñ ja soldadi windsøn jøts ja tyiktiiy pøni janch ku dø'øn ja wyinaty tø y'øøky. ⁴⁵Xjats ku ja soldadi windsøn ja ojts tnigajpxy jøts ku ja janch jade'en, winets ja Pilato tkøyajky ja oo'kpi jøts José ja yikmøøy. ⁴⁶Xjats ja tjuuy tu'uk ja poop wet midi øy midi majpxy, jøts ku ja tyikwinajky ja oo'kpi, ja'ats ja tya'amojts, jøts ja tpiktaajky jutjotpy midi ja wyinaty tø tyikjuty jam tsaaotp. Jøts ku dø'øn ja jade'en tpiktaajky, winets ja møj tsaa ja tta'agiyy. ⁴⁷Ojts idø'øn ja María Magaddalena møøt jadu'uk ja María, pøn ja José tyaak'ajtpy, t'ejxtøø ma ja Jesús wyinaty tø yikpikta'aky.

Ku ja nwindson'ajtim Jesús yjukpyjky jadigojk

16 Xjats ku ja poo'kxin xøøw ñajxy, winet ja

María Magdalena t'atsjuudyøø ja pa'akxuu'kpi møøt Jacobo tyaak, møøt ja Salomé, jade'en ja ojts t'atsjuudyi jøts Jesús ja t'atspikta'akwajniidi ku ja wyinaty tø y'oo'kni. ²Xjats ja ojts ttaninøjkxti jøpyi ku ja samaan wyinaty tø y'abety, xøbidsimyu'nk ja yja'ttøø jam møj tsaa agujkp ma ja Jesús jam wyinaty tø yikpikta'aky. ³Yide'en ja kø'øm ñawyajnidøø:

—¿Pøn inet ja tsaa

tjanch'agiidyu'ut jøts ndøjki'int?

⁴Xjats ku ja yja'ttøø, winets ja t'ejxtøø ku ja møj tsaa ka'ap ja jap wyinaty ukteeni jap jut'agui'py, tø ja wyinaty yikiiyø'ñi. ⁵Jøts ku ja tyøjkidøø jap mutsk tøjkjotpy, winets ja t'ejxpattøø tu'uk ja ankilis midi ja wyinaty pya'ajpy tsinaapy, jøts midi wyinaty nayide'en ja poop wet myøøt'ajtpy. Xjats ku ja t'ejxpattøø waajtyøjk ja tity, jøts ja ojts jantyimchø'jkidi. ⁶Jøts ja ankilis ja ojts ñii'mxyidi:

—Kidi mdsø'øgidi; nnija'wip øts ku meets ja Jesús ja ñe'kx x'ixaajiyidi. Tø ja jadigojk yjukpyiky, øy xtyimy'ejxtit ma ja yikpiktaajky. ⁷Nøjx ja pyabøjkpitøjk xukmadojidi møøt ja Pedro, jøts ñøjkxtit jam Galilea; jamts meets ja x'ejxtit jadigojk, jamts meets ja xminabyaadiyit jade'en sa ja kø'øm mnimaajyidøø.

⁸Xjats ja choo'ndøø jam møj tsaa agujkp ma Jesús ja wyinaty tø yikpikta'aky, jøts ja ñøjkxtøø. Jadi'iñi tsø'øgi ja yjantyyikmibejnnyidi jøts nipøn ja sa tkanøjmidi, kumi jantyimchø'jkidip ja wyinaty.

Ku ja Jesús ñanky'ejxøø jadigojk ma ja María Magdalena jam wyinaty

⁹Ku ja Jesús domingi jøpy wyinaty tø pyidsimy jadigojk jap oo'kpi jutjøtpy, ja María Magdalena ja ojts jawyeen y'ijxyiyi, pøn ja wyinaty tø tyikpidsøjmi niwixujk ja miku'. ¹⁰Ja'ats ojts ñijkxy jøts ja ojts t'atstukmadøy pøn jaty ja Jesús wyinaty tø tmøotwidetti, pøn jam wyinaty jiidyip yaxtip, maadyip tajtip. ¹¹Jøts ku ja jade'en tñimadoodøø ku ja Jesús yujky'aty, ku ja tø'øxyøjk ja wyinaty tø t'ixy, ka'ap ja tjanchja'widøø.

Ku ja Jesús ñanky'ejxøø jadigojk ma wyinaty ja namajtsk pyabøjkpitøjk

¹²Xjats ku dø'øn ja jade'en y'uknajxy, winets ja Jesús ñanky'ejxkojmüyøø abiky tsoo ku wyinaty ja pyabøjkpitøjk namajtsk yø'ødyi jam tuu'am. Ka'ap idø'øn ja pyabøjkpitøjk y'ejxkapyidi kumi wenk idø'øn ja kyaxi'jky. ¹³Jawaani y'ijty, jøts ku ja t'ejxkajptøø winets ja jatyi jam wyimbejtøø kyamjotp, jøts ja ñøjkxtøø Jerusalén ma ja myigu'uk ja t'atstukmadoowa'andi. Kuts ja jam yja'ttøø, winets ja myigu'uk ttukmadoodøø jøts ja nika' yjanchja'wiyi.

Ku ja Jesús ttaguwa'aniiyi'ñ ja tunk ja pyabøjkpitøjk

¹⁴Waani et xøøw ñajxy, xjats ja Jesús ñanky'ejxkojmüyøø ku pyabøjkpitøjk ja jam wyinaty nimaktu'uk twindsøønidi ja kaabyajt; jamts ja møk'ampy twingugajpxiyii'ñ ja'agøjxp ku ja niti janchja'win tkamøøt'atti ku ja

jadine'en kyujuunidi, kumi ka'ap ja wyinaty tø tjanchjawidi ku ja yiktukmadoodøø jøts ku ja Jesús wyinaty tø yik'ixy, ku ja wyinaty tø jadigojk yujkpyiky. ¹⁵Yide'en ja yiknimaadyøø:

—Niyø'øyigyøxti naxwii'ñit, jøts ja øgyajpxy jøts ja ømyadya'aky xkajpxwa'kxtit ma jaty ja jaa'y yujky'atti. ¹⁶Pøni pøn øts xjanchja'wip jøts pøni pøn nøbajtp, ja' nøjkx nitso'ok'ajtp ja y'anmija'win; jøts pøni pøn øts xkajanchja'wip, ja' yiktagubatp ja pyøky. ¹⁷Ja jaa'y pøn øts xjanchja'widip, yide'en idø'øn ttu'undit øts køjxp: Yikpidsø'ømdip ja' ja miku'; kyajpxtip ja wenk ayuujk ja'; ¹⁸pøni ayo'ombattip ja', pøni tsu'utsidip ja' ja tsa'a'ñ adsu'jky, jøts pøni y'uuktip ja veneni ja', ka'ap idø'øn ja sa yjattit; jøts nayide'en ku pamaa'y ja ja'ayi tkønixajtit, jatyi ja tyiktso'oktit.

Ku ja Jesús chajpejty

¹⁹Xjats ku ja pyabøjkpitøjk ja jade'en t'uknimaay, winets ja chajpejty, ojts Dios Teety ja tsajpjøtpty yikpatøkiyi, jøts ja tpuwa'jtsiyii'ñ aga'ngyø'ampy. ²⁰Xjats ja pyabøjkpitøjk choo'ndøø, jøts ja ojts tkajpxwa'kxti ja øgyajpxy ja ømyadya'aky øy maðsoo. Ja nwindson'ajtim Jesucristo ja kø'øm pudøjkiyidip, jøts nay ja Jesús ja tmøøy ja myøk'ajtin jøts ja ttu'undit jade'en midi nipøn jaa'y ja naxwii'ñ kyajajtpy, paty ja mayjaa'y ja tjanchja'widi dø'øn ja pyabøjkpitøjk ja kyajpxy. Jade'en idø'øn ja y'ejxi.

JA ØGYAJPTY JA ØMYADYA'AKY MIDI JA LUCAS YJAAJ

Ja Teófilo ya'at yiktaniija'ayi

1 ¹⁻⁴Migu'uk Teófilo, may ja jaa'y tø tjajaadyanwa'andi tyimjade'en ja madya'aky sam øøts ja nmigu'uk tø t'ejxti pøn ja Jesús kyudanaadyip. Nayide'en sam øøts ja tø nyiktuk'ejxyin, sam øøts ja tø n'ixpikyin, jade'ents ja tjaja'wa'andi pøn jaty t'ejxtøø tniija'widøø sa jaty cho'ondaajky. Ja'ats tø pyudøkiyidi jøts ja øgyajpty ømyadya'aky ja tkajpxwa'kxtit. Nay tøts øts ja nbemuky ngonmuky ti jaty tuujnøø ku ya'at øgyajpty ømyadya'aky cho'ondaajky. Ixyamts mets ja jade'en ndyimdyanijayi, jøts wa'ats xnijawit ja tiy'ajtin, sa jaty tø myiknøjmi ku ja tø myiktukmadø yø'øbi ixpøjkin.

Ku ja ankilis tniigajpty jøts ku ja Juan Bautista kyaxø'økwa'añ

⁵Ixyam idø'øn cho'onda'aky ja madya'aky. Ku dø'øn ja Herodes wyinaty rey'aty jam Judea, jamts ja teety wyinaty tu'uk chøøni pøn txøow'ajtp Zacarías, ja' y'ijty møøt tyuñ tukpiky ja teetyøjkti pøn yiktejp Abías. Elisabet ja ñidø'øxy xyøow, teety Aarón ja

tyeety'ap'ajtmip. ⁶Janch øy jaa'y idø'øn ja amajtskti, pyaduujnidip idø'øn Dios kyutujk ja' pøni ti ja yikta'ana'amdip. Jade'ents ja ka'ap pøn sa ñii'mxyidi, jade'en ja ka'ap pøn pyøky'ijxyidi. ⁷Ka'ats ja y'u'nk ja teedi, ni ja Elisabet ka'ap ja y'u'nkpaaty, tyimyajaa'ñidi ja namajtsk wyinaty.

⁸Xjats tuk'ojk ja Zacarías yjaa'y tyaja'jtidøø jøts ja ttuujnidit ja windsøjkin ja Dios. ⁹Jade'en idø'øn ja tkostumbri'atti ku ja teetyøjk ja jade'en tyaja'adyidi, winets ja tniwøjti pøn jap uktøkip jap ma ja Dios yikwindsø'øgi, ma poom tyøy. Xjats Zacarías ja ojts tyimdyaja'adyi, ja' ja poom ojts tyiktøy. ¹⁰Exam ja poom wyinaty jade'en tyøy, jøts niduki'iyi ja mayjaa'y ixap yjanchapkaajpxmidi jap tsaptøjkwimpy. ¹¹Winets ja Zacarías t'ejxpaajty tu'uk ja Dios y'ankilis jøts ku ja jap aga'ñ'ampy tyani ma ja poom yikpikta'aky. ¹²Ku Zacarías ja ojts jade'en t'ejxpaaty, ni sudso'ampy ja kya'ukwinmaa'nbyatni, tsø'øgi ja janchyik'o'jkniiyip. ¹³Xjats ja ankilis ja ñimaajyøø:

—Zacarías, kidi mdsø'øgi, tø Dios mgajpxaajkin mmado'oxiyi jøts

pyaatp mnidø'oxy Elisabet tu'uk ja mutsku'nk. Mbaattip m'u'nk tu'uk, Juan ja mduksøow'attip. ¹⁴Mdaxonda'akp ja' mdajotkujk'atp ja', jøts may ja jaa'y ja nayide'en ttajotkujk'attit ku ja kyaxø'økt. ¹⁵Ja'ats møk nøjxk ja kunuu'kxin tmøøt'aty jam Dios wyingujkp. Niwine'enin ja nøø ja tkatunk'att, ka'ap ja y'amu'ukyjaa'y'att. Jaayip ja Espíritu Santo tyuktatøjkniyi ja wyinmaa'n yam ja ka'aním myiñ naxwiin. ¹⁶Ja'ats ja Israelit jaa'y tyukja'myatsp tyukja'byaatp ja Dios Teety jadigojk. ¹⁷Jawyeen ja Juan mye'ent, jaanimts ja nwindson'ajtim mye'ent. Nayide'en winmaa'n nayide'en kutujk ja tmime'ent sam ja Dios kyugajpxyin, ja Elias'ajtpi. Jade'ents ja u'nkteety u'nktaak ja tyikjotimbett, jøts ka' ti tsep niti aki møøt chøønidit y'u'nkti y'unaj'kti, jøts ñayikmado'op ja' pøn kidyimyadoodip. Jade'ents ja tyiktøøjit tyiktuudaajkit ja jaa'y wyinmaa'n jøts ja tjøp'ejxtit ja nwindson'ajtim.

¹⁸Jade'en ja Zacarías yiknimaay, xjats ja ankilis ja t'amidøøy:

—¿Sudso'ampy øts ya'at ndajotkujk'att jøts ku yø tiy janch, pø tum møjaa'nñits øøts amajtsk?

¹⁹Xjats ankilis ja y'adsojøø: —Gabriel'ajtp øts, jøts Dios ø nmidumpy; ja' øts idø'on tø xkexy jøts mets ya'at aaw ayuujk ndukmado'ot. ²⁰Jabi ka'apxi jatyi tø xmibiky sa me tø nnøjmi, tant inet uum, jaanim me mgajpxt ku ja m'u'nk kya'axt. Jatp kubatp idø'on ya'at jade'en sa ø tø nwa'añ.

²¹Íxap idø'on mayjaa'y t'awejxti ja Zacarías, maadyip tajtip ja

jap ku ja jadine'en tya'nñini jeky jap tsaptøjkjøtpy. ²²Xjats ku ja pyidsiimy, ka'ap y'aaw y'ayuujk ja t'ukyajkni, jøts ja tyimyjatyi tja'gyukidøø kudamik ja wyinaty tø y'ejxøøxy y'ejxma'aty jap tsaptøjkjøtpy. Nugo ja ja'ayi tnidoni, tøyi ja wyinaty y'uu'mni.

²³Kuts xyøøw ja ojts tyika'pxy winaak xøow ja wyinaty tø yiktaguwani t'adsøønit ja tsaptøjk, winets ja ñøjxni tyigam. ²⁴Jøts ja ñidø'oxy Elisabet ja nay jatyi yjøtpy'ajtni ku ja et ja xøow jade'en y'uknajxy, magoxk po' ja y'ijty jap tyøkjøtpy jadine'en ja kya'ukpidsømni. Yide'en ja wyinmay jøts ja wya'añ: ²⁵“Ja'agøjxp Dios tø ttuñ ja may'ajt jøts øts ja jaa'y xka'ukmi'ajkniyt.”

**Ku ja ankilis tnigajpxy jøts
ku ja Jesús kyaxø'økwa'añ**

²⁶Xjats ja Dios kiddujck po' tkejxy ja y'ankilis Gabriel jam Galileit naxjotp ma ja kajp txøow'aty Nazaret, ²⁷jøts ja t'ats'ext ja tø'oxyøjk pøn txøow'ajtp María, øy yikxon ja yjaa'y'aty. Niwa'añ ja wyinaty y'ejtni jøts ja tmøøt'amajtskit tu'uk ja yaa'dyøjk midi txøow'ajtp José, ja rey David y'aptatsk. ²⁸Xjats idø'on ankilis ja jam tnidøjkii'n ma ja jam wyinaty chøøni jøts ja tnimaay:

—iDios køjxp ngajpxpøø'kxy, tø ja mmay'atyiyi! Íxa mets ja nwindson'ajtim møøt m'ejtni; tø ja Dios njantyimgyunuu'kxyi ku nadyu'uk tø myik'a'ejxi wine'enin mdø'oxyøjk'atti naxwiin.

²⁹Kuts ja twin'ejxpejty ja ankilis jøts ku ja jade'en myigajpxyi,

ñigyumaap ja tyimya'wiyii'n, jade'en ja kò'om ñawyinmaa'nxyiyi ti ja jade'en ttakajxpoo'kxyiyip.

³⁰ Jòts ja ankilis ñimaajyòø:

—María, kidi mdsò'øgi, tò Dios m'òy'ijxyiyi, mjanchtajotkujk'ajtip ja'. ³¹ Mjòtpyiyip mets, mbaatp tu'uk mmajnkun'k, JESÚS ja mduxòøw'atp. ³² Mòk winmaa'n mòk kutujk ja myòøt'atp; Dios U'nk ja yiktejt, yikutujkpi Dios Teety ja pyikta'agiyit sam ja y'apteety'amòj David, ³³ jòts ja wyindsòn'att jam Israelit y'etjotp xemikòjxp; niwindem ja kyutujk ja kyakòxt kyanaxt.

³⁴ Xjats ja María tyiktiiy ja ankilis:

—¿Ti sudso dò'øn ja ndejin jade'en yjatt? Pò ka'anims òts nniyaa'y nbaaty.

³⁵ Winets ja ankilis y'adsòø yòts ja wyaañ:

—Ja Espiritu Santo mnimeniyip, jòts ja Dios Teety tsajpjòtpyit ja' myòk'ajtin jade'en mduniyiyip. Jòts paty ja niwine'enin tkayikpòktyu'unt, wa'ats ja y'ett midì idò'øn myika'axp. Tò ja jade'en ttanibiktaagi jòts ja Dios U'nk yiktejt. ³⁶ Ñayi pyaatp ja mmigu'uk Elisabet myajnkun'k tu'uk, øy idò'øn ja yjamòjaa'yini. Ixyam ja tudujk po' kujk ttsòm'ity ja y'u'nk yam ja ka' tyimy'ukyikjòp'ijxy jòts y'u'nk ja tpaatt. ³⁷ Ka' Dios ti kyamayiyi.

³⁸ Xjats ja María wyaañ:

—Ane'emy òts ja Dios xyik'lity; wan òts ja jade'en xun sam ja tò wya'añin. Winets ja ankilis jatyi choo'naa.

Ku ja María ñijkxy jòts t'ats'ijxy ja Elisabet jam tyòjkwindum

³⁹ Jòts ja María nayi winet et anòø adsu'jky ojts ñijkxy jam

kojpkjotp ma ja kajp wyinaty tu'uk jam Judeit ñaxjotp, ⁴⁰ jòts ja ojts tyòki Zacarías tyòkjotp, jamts ja ojts tkajxpòø'kxy ja Elisabet.

⁴¹ Kuts Elisabet ja jade'en tmadòø ku María ja jade'en kyajxpòø'kxyi, jatyi ja tyimya'wiyii'n yjotp ku ja mutsk y'adiijch, winets ja Espiritu Santo ja amuum tyatòjkiyòø. ⁴² Jòts ja yide'en mòk yjantyimwyaañ:

—Tò Dios mjantyimgyunuu'kxyi ku tò myik'a'ejxi wine'enin ndò'oxyòjk'ajtindi naxwiin, jòts yò m'u'nk nayide'en tò yikunuu'kxy. ⁴³ iTyimdyi òts tyimbyøn òts ku òts nwindson'ajtim tyaagu'nk xkugajpxi! ⁴⁴ Ja'ayi ja mgajxpoo'kxin tò ndyimyadøy, jatyi òts n'u'nk ja xonda'agyi tò yjantyimyik'adi'ichiyi. ⁴⁵ Nekim xònim mets ku ja tò xjanchjawi xkunuu'kxyjawi, jatp kubatp idò'øn yò jade'en sa yò Dios tò tyikutuky.

⁴⁶ Xjats ja María wyaañ:

Øy tsuj ngunuu'kxyjawi ja nwindson'ajtim,

⁴⁷ myinijkxpy òts n'aaw njoojt ja nDios Teety Yiknitsokpi.

⁴⁸ Tònim ja Dios tnijawi jòts tò t'ejxjimbity ja y'u'nk ja myaay, yamnim òts inet ejtp ejtni xoni nyiktejt wine'enin ja naxwiin'it jaa'y yja'atti ya naxwiin.

⁴⁹ Janch mòj ja Dios myòk'ajtin ku òts ja jade'en tò xun; pò wyandijpyts idò'øn yjanchwa'adsi yjanchkapòkmyòødi.

⁵⁰ Ejtp ja tpa'ayo'ot pøn jatyi ja windsò'jkiyiyip.

⁵¹ Tò tyikwingaxi'iky ja myòk'ajtin ku ja tò tmimajadaajki ja namyikaxi jaa'dyi wyinmaa'n.

⁵² Tø tyik'amutski pøn jaty
kamaabyim yikutujktip,
jøts ja tø tyikjot'amøkpikey ja
ayoobidi pøn jaty aay pista'ak
yik'ejxtip.

⁵³ Pøn jaty ayoodip winmaadyip,
tøts ja tmø'øy ja jotkujk'ajtin,
jøts ja kumeeñ jaa'y
jadi'iñi wa'ats wiwøpy tø
yikpagajxnidi.

⁵⁴ Tø ja tpudøki ja Israelit kajp
ejxim ja y'u'nk t'ejxkapyin;
ka'ap ja tja'dyigøpy paty ja tø
t'ayo'ixy,

⁵⁵ sam ja ojts yiktukmadowdin ja
n'oktaakti ja n'apteetyi, møøt
ja Abraham, ku ja y'u'nk
y'una'jk jade'en kyakøxt
kyanaxt.

⁵⁶ Xjats ja María jam
tmøøtaa'niiyi'ñ tigøøk po' ja
Elisabet; ku jade'en ñajxy, jaanimts
ja ñojkxnaa tyøjkwindum.

Ku ja Juan Bautista kyaxi'iky

⁵⁷ Xjats ja xøøw ja po' tpaajty
juuni et ja Elisabet kya'axt.
Jade'ents idø'on yikaxi'iky
tu'uk ja myajnk'u'nk. ⁵⁸ Jaty
ja myigu'uktøjkti myigujøndi
myigudøjkti ñimejnidi. Janch
yikajxakp ja' ku ja tnija'widøø jøts
ku ja Dios wyinaty ja kunuu'kxin
møj tø myø'øyi. ⁵⁹ Jøts ja
kiduktujk xøøw tyiknøkxtøø
ja maxu'nk jøts ja ejxa'an
yikmo'ot ñe'kxkøjxp, jamts ja
tpikta'akwajxnidi ja xyøøw sam ja
tyeety xyøøw'atyin Zacarías. ⁶⁰ Jøts
ja tyaak, ka'ap ja tkupiky, yide'en ja
wyaan:
—Ka', ka'ap yø jade'en txøøw'att.
Juan yø xyøøw'atp.

⁶¹ Xjats ja yiknimaay:
—¿Tiku yø jade'en yiktejt? Pø
ka'ats ja mmigu'uktøjk jade'en pøn
txøøw'aty.

⁶² Winets ja tyiktøødøø ja
u'nkteety ti tyukxøøw'atp ja
y'u'nk, nugo ja ttanidonidi. ⁶³ Jøts
ja ojts t'amidøy tu'uk pedasi ja
puu'y'u'nk ma ja tkøxjajyt ja
xyøøw, xjats tpiktaajky: “Juan yø
xyøøw.” Jøts ja jaa'y ñigyumaap
yjanchajttøø ku ja t'ejxtøø jade'en.

⁶⁴ Jøts ja Zacarías nay jatyi ojts
y'awijy jadigojk, jatyi Dios ja
tkajpxpøø'kxy, møk ja ttukmøjawi.
⁶⁵ Ja'agøjxp ja ñigyumaap tja'widøø
ja tøk'ayø'obyidi, jatyi ja ojts
tkajpxyø'øgyoiti sa wyinaty tø yjaty
kyubety, jøts ja yiknija'wiyii'ñ
wine'enin ja Judeit jaa'y jam
chøønidi y'etjotp. ⁶⁶ Pøn jaty ja
jade'en tñimadoodip, nugo ja
tkumayidi tkudajidi jøts ja xem
yam ñayiktiyidi ñay'amidøyidi:
—¿Ti yø tyu'ump, ti yø pyaatp yø
mutsku'nk ku yø yaakt?

Jabi janchmøøjyipts ja Dios
kyunuu'kxin yø'.

Ku ja Zacarías ja Dios yikajpxøø

⁶⁷ Xjats ja Zacarías ja Dios
tyukajpxøø ja ayuujk ku ja wyinaty
tø tyatøkiyi ja Espíritu Santo, jøts ja
wyaan:

⁶⁸ Janch møj ja Dios ja kyunuu'kxin
tmø'øy ja Israelit kajp,
ku tø tñimiñ tnija'aty ja y'u'nk
y'una'jk wine'enin adøm ja
xja'ajtindi, tøts nitsoojkin ja
xukpaajtyim.

⁶⁹ Tø ja tu'uk tkexy ja yikutujkpi
pøn xuknitso'ok'ajtindip ja
nbøky,

- nay ja David y'ap y'ok pøn y'ijty ja Dios tmidump.
- ⁷⁰ Jade'en sa ja Dios Teety jawyeenip ojts ttuknigajpxy ja kyugajpxy,
- ⁷¹ jøts ku ja xaniguwandujtin ja nmidsep ja nmi'ajkibi jøts niduki'iyi pøn x'ø'y'ejxim xka'ø'y'ejxim,
- ⁷² jøts ku ja ndeety'ap yik'ayo'ejxtit ku ja ka'ap tja'dyigøy ja y'ayuujk.
- ⁷³ Ku ja wyinaty tø twanda'aky, jade'en ja ndeety'amøj Abraham yiktamiwandaagi
- ⁷⁴ jøts ku ja xukmimadaajkin ja nmidsep, jøts ja jotkujk nmidu'unin, nisudso ngatsø'jka'ant,
- ⁷⁵ øy tsuj tiy janch ndsinaa'yindit, jade'en ja nwindso'jka'andit ejtp.
- ⁷⁶ Jøts mets u'nk, mets ja Dios tsajpjøtpyit mgugajpxy'atiyip, kumi mets ja jaa'y wyinmaa'n ja myiktøøjip myiktuudaajkip jøts ja nwindson'ajtim yikjøp'ext,
- ⁷⁷ jade'ents ja jaa'y tnijawidit jøts ku ja mye'ent yiknitsokpi jøts ku ja pyojkpimaa'kxt.
- ⁷⁸ Jadine'en ja Dios xtsøjkyim xpa'ayø'øyindi jøts ja xanikejxyim ja y'u'nk ja yiknitsokpi,
- ⁷⁹ ja'ats xyikwejim xyikajim, kujaj kudøø'kx xyiktsinaa'yindit. Ja' xukmajstujtimp ja nga'ødyu'unin ja ngugoots'ajtin, jøts ja xuk'ejxint xuknija'wa'ant ja tsinaa'yin midi øy midi tsuj, jotkujk'atym Dios wyingujkp.

⁸⁰ Jade'ents ja mutsku'nk ye'jky, møk møjaaaw, wijy quejy, jøts øy tsuj ja winmaa'n tjagyepy. Jøts ja y'atsinaay jawyeen jam abak etjotp mā niti kya'ity, winetnimts ja nānky'ejxi mā ja Israelit jaa'y jamdi.

Ku ja Jesús kyaxi'iky

2 Xjats ja møj windsøn Augusto winet et ojts tni'ane'emy møk'ampy jøts ja naaxwii'nit jaa'y niduki'iyi yikjaamyuktit. ²Ja Cirenio jam wyinaty Siria kudunk'ajtp ku dø'øn ja jade'en miduk'o'jk tjaamyuk'okwandøø ja jaa'xyøøw jøts ja jumøjt. ³Xjats ja jaa'y jade'en nōjkxti kyø'omgajpkøjxpti, jøts ja xyøøw jøts ja yjumøjt tkøyaktit jam. ⁴Jade'en'ampyts ja José jam Galilea chøø'n mā ja kajp txøøwi Nazaret, jøts ja nōjkxtøø Belén jam Judeit y'etjotp mā ja David wyinaty tø kyaxi'iky, kumi ja' ja José tyeety'ap'ajtp. ⁵Patyts ja jam tmøøtnijkxy ja María jøts ja tkøyaktit ja xyøøw ja yjumøjt, tøts wyinaty ja kajpxy ttunidi jøts y'amajtskidit. Jøtpynim ja wyinaty. ⁶Winets ja y'u'nk ja nay jam pyaajtøø, jam ja ojts pyo'ga'pxy. ⁷Jøts ja tpaajty ja yjagyobu'nk, ojts t'abity jøts ja ojts tkø'øky jam jiyujkøø'kx'ii'njotp. Ka'ap ja ja'taajk jam wyinaty tø nībaadi, patyts ja jami tyandøø.

Ku ja borreek'ejxpi ja ankilis pyaadyidi

⁸Jamts wyinaty jiyujk'ejxpidi tsigi'ejxpidi wingon mā ja kajp txøøwi Belén, ja'ats t'ejx'ejttip

tsunaxy'ampy ja byorreegidi.

⁹Xjats ja jam jotmøñ t'ejxpattøø ja Dios y'ankilis. Jade'eñi ja jam tyimyikjajtaajky ma ja wyinaty, jøts ja yjantyimchø'jkidøø.

¹⁰Nimaajyidibik ja ankilis inet ja'adi:

—Kidi mdsø'ogidi, øgyajpxy øy'ayuujk ø nmimimpy. Ja' mee ndukmadoowampy, ni'ijtyi ja jaa'y ja tjantyajotkujk'attit: ¹¹tø ixyam kye'exy ja CRISTO, ja nwindson'ajtim, ja yiknitsokpi ma ja David jam kyugajp'ajty, ja' kyajpkøjxp. ¹²Ja' idø'on ja wyinaty ku inet xpaattit tu'uk ja maxu'nk mots'abidity kyø'øgyi jam jiyujkøø'kx'ii'njotp.

¹³Jaaktyimgyaxø'ktip inet ja may ankilis jam ma ja tyu'ukpi wyinaty, jøts ja Dios ja møk ttukmøjawidi ttukunuu'kxyjawidi, yide'en ja wya'andi:

¹⁴iKunuu'kxy mets Dios Teety tsajpjotpit
ku øy'ajtin tsuj'ajtin tyaky
ya naxwiiñ naxkijxy, jøts
ja jaa'y yikmo'odi pøn
tmijotkujk'atwandip ja Dios!

¹⁵Xjats ku ja ankilis wyimbejtnidøø ku ja ñøjkxnidøø jap tsajpjøtpy, winets ja jiyujk'ejxpidi nixem niyam ñawyambinaxwa'jkidøø:

—Wants idø'on tja'myindi Belén, jamts ja t'ats'ijxyindi midi Dios tø xuknija'windi.

¹⁶Xjats idø'on putyi ñøjkxtøø, jøts ja María jam øjts tjanchpaatti møøt ja José, janch jamdamik ja mutsku'nk tø yikø'øky jiyujkøø'kx'ii'njotp. ¹⁷Kuts ja jade'en t'ejxtøø, winets ja

tnimadyaktøjkidøø sa ja ankilis ja wyinaty tø tyamimadya'agyidi ja maxu'nk, ¹⁸jøts ja ñigyumaap yjanchjajttøø pøn jaty jam wyinaty. ¹⁹Jøts ja María ja'myech ja tyik'ity sa ja wyinaty tø yiknøjmi, ja' ja wyinmaa'n'ajtnip. ²⁰Xjats ja jiyujk'ejxpi wyimbejtnidøø. Møk ja Dios ja ttukmøjawidi ttukunuu'kxyjawidi ja'agøjxp ku ja wyinaty jade'en tø t'ejxti tnijawidi jøts ku ja jade'en tø yjantyimjyaty.

**Ku ja maxu'nk Jesús y'atsyiktuk'ijxy
ja Dios Teety tsapøkjtøp**

²¹Kiduktujk xøøw ja mutsk øjts yikpiktaajki ja ejxa'an ñe'kxkøjxp jøts ja yikxøømøøy JESÚS. Nay ja' ttukxøøw'ajty midi ja María ja ankilis wyinaty tø tyukmadøyi ku ja wyinaty ka'aním tjøtpy'aty.

²²Xjats ku ja tiempí tpaajty wine'en ja wyinaty tø t'a'ejxidi wya'atsti sam ja Moisés kyutujk wya'añin, winetnimts ja maxu'nk ja jam Jerusalén ttaninøjkxtøø ja Dios. ²³Jade'en'ampy idø'on ja jade'en ttundøø kumi yide'en ja Dios kyutujk yja'ayi: “Tum Dios ja mixyuna'jk yiktamiyoxtip pøn jagyoobi'ajtp.” ²⁴Xjats idø'on ja jade'en t'atswindsø'jkidøø sam ja Dios Teety tø tyikutukyin: namajtsk naxpak, pøni ka'ats ja te winets ja tsapak nayide'en namajtsk yiktawindsø'øgit.

²⁵Jamts wyinaty ja jaa'y tu'uk chøøni Jerusalén pøn txøøw'ajtp Simeón. Janch øy jaa'y idø'on ja'. Yjanchja'myejchp idø'on Dios ja'. Ja'ats idø'on tjøp'ejx'ejtp ja Israelit kajp juunim idø'on ja yjadyimy'uknitso'ok'att. Jam ja

Espíritu Santo ja wyinaty tmøødi,
²⁶Jøts tø ja wyinaty twanda'aky
 jøts kunim ja jawyeen t'uk'ext ja
 Cristo pøn ja Dios Teety kyaxp,
 winetnimts ja y'oookt. ²⁷Xjats
 ja winet ñijkxy tsaptøjkjotp, ja
 Espíritu Santo ja yiknøjkxip; kuts
 ja maxu'nk Jesús jam wyinaty ja
 tyeety tyaak tø yiknijkxyi jøts ja
 jade'en tpadundi ja kutujk, ²⁸Jøts
 Simeón ja jam tnixajiyi'ñ kyø'køjxp
 jøts ja tsaa'ñ'ijty, jøts Dios ja ojts
 ttukmøjawi ttukunuu'kxyjawi,
 yide'en ja wyaañ:

²⁹Dios Teety, tøts inet, wan øts
 inet jotkujk t'oo'kni.

Tø xpaduñ ja m'ayuujk sa ø
 xnimaay.

³⁰Tønim ø nwempl'ixy ja
 yiknitsokpi

³¹midi tø xanibiktaagi ja
 naqxwii'ñit jaa'y.

³²Yø' idø'on tu'ump ja may'ajtin jøts
 ja jaa'y mja'myatstit mja'byaadit
 pøn ka' y'Israelitjaa'yidi.

Yø'øgøjxp idø'on yik'ejxkaptit ja
 Israelit kajp midi tø xwi'ixy.

³³Xjats ja José janchñigyumaap
 yjajtøø møøt ja ñidø'øxy ku Simeón
 ja mutsk jade'en tnigajpxy. ³⁴Winets
 Simeón ja kyunuu'kxmyigajpxidøø.
 Yikajxaktip ja' jøts ja María
 yiknimaay, ja Jesús tyaak:

—Ejx madow, ja' yø mixyu'nk
 tø yiktanibiktaagi jøts Dios Teety
 y'øy'ajtin ttukpaajtit may ja Israelit
 jaa'y. Nay mayts ja tkapaattit
 ku jaa'y yø may kyagupøkit.

³⁵Jade'ents idø'on ja yiknijawit
 sa pønjabøn wyinmay y'am yjotp.
 Mdyimchaachkuwinmayip mets
 ja øy, tymchaachjawip mets
 m'anmija'win ja'.

³⁶Jamts wyinaty tu'uk Dios
 kyugajpxymi, Ana ja tø'øxyøjk
 xyøøw, ja Fanuel ñøøx, ja
 Aser ja y'aadsidip kyugojidip.
 Møjaa'tyigøynits idø'on ja'.
 Tyimy'una'jkyi ja y'amajtskiyii'ñ
 jøts ja ja'ayi wixujk jumøjtyi
 tmøøtsinaay ja ñiyaa'y. ³⁷Makta'pxy
 myaktaxk jumøjts ja wyinaty, jøts
 ejtpts idø'on ja jap tsaptøjkjotpy
 tmiduñ ja Dios xinaxy tsunaxy,
 y'amaay'ajtpy idø'on ja', ka'ap
 ja tkugayi tku'uugi, ejtp Dios ja
 t'ajot'aty. ³⁸Ja Ana dø'on jap ojts
 myiñ winet, jøts ku Dios ja ojts ja
 t'uktukmøjawi t'uktukunuu'kxyjawi,
 winets ja tnigajpxøjkii'ñ ja mixy
 Jesús. Ja' ja tyukmadøøpy pøn
 jaty wyinaty tjøp'ejxtip jøts ku ja
 Jerusaléngit jaa'y ñitso'ok'attit.

Ku ja wyimbettøø yja'ttøø jadigojk Nazaret

³⁹Xjats ja wyimbejtnidøø
 ñøjkxnidi jam kyajpkøjxp Nazaret,
 jam Galileit y'etjotp, ku ja jade'en
 wyinaty tø tpadungøjxidi ja
 Dios kyutujk. ⁴⁰Jøts idø'on ja
 mixyu'nk jam jade'en yeeky, møj
 møjaaaw, wijy kejy. Dios ja amuum
 jantyimkyunuu'kxiyip.

Ku ja mixy Jesús yikpaaty jam tsaptøjkjotp

⁴¹Xumi nøjkxtipts idø'on ja
 tyeety tyaak jam Jerusalén
 winjumøjt ku ja paski xøøw jam
 tpaaty. ⁴²Jøts ku ja Jesús yjumøjt
 wyinaty makmajtskni, winets ja
 ojts ñøjkxti niduki'iyi Jerusalén,
 jøts ja xøøw ja t'anøjkxidi kumi
 jade'en ja kostumbri. ⁴³Xjats ku ja
 wyimbejtnidøø xøøguixy, winets

ja mixy Jesús jami tyaanaa
Jerusalén, ka'ap ja José ja tkumaydi.

⁴⁴Jade'en ja wyinmaydi, jam ja
tijy pyamiñidi mayjaa'y agujkp,
jòts ja jade'en yò'øxyinajxtøø;
jòts ja tja'ixaadyøø tjayiktøødøø
tjayik'amidoodøø ja myigu'uktøjkti
pøn jaty ja møøt ñay'ijxy'atyidi,
⁴⁵ñima ja tkapattøø. Xjats ja
tniwimbejtøø jadigojk Jerusalén
jòts ja jam t'ixaadyøjkidøø.

⁴⁶Kidigøøk xøønim ja tpattoø,
jamdamik ja wyinaty tsaptøjkjotp
chøøni jam may kyajpxwejpì
y'agujkp, jamik ja pyatmadøy
jòts ja jam t'amidøy tyiktiy
tyiktu'ugi. ⁴⁷Jòts ku ja jaa'y ja
jade'en tmadoodøø, ñigyumaap
ja tyimya'widøø ku ja amwijy
tsaachwijy, jòts ku ja tìy janch
y'adsøy. ⁴⁸Xjats ku ja tyeety
tyaak ojts y'ijxyi, ñigyumaap ja
tyimya'widøø jòts ja tyaak ojts
ñii'mxyi:

—¿Ti, u'nk, jade'en
myik'adøøjtìp? ¿Ti øøts jade'en
xjantyatump? Møk øø tø
xjantyimyikjotmadyøki wine'enin
øøts ixa njawidity, mjayik'ixa'ay.

⁴⁹Xjats ja Jesús y'adsøoy jòts ja
wyaañ:

—¿Tiku ø x'ixa'adi? ¿Ti kidi
xnijawidi ku øts nDeety yja'
nduujniyit?

⁵⁰Niwine'enin ja tkaja'gyukidøø
ku ja jade'en ñimaajyidøø.

⁵¹Xjanims ja tmøødidøø Nazaret,
etpts idøøn ja myimadøyidi jòts ja
tyaak nugo tja'myats'ijty sa yjajty.

⁵²Yaak'adøtspts ja Jesús, wej'adøtspt
kaj'adøtspt ja'. Jade'ents Dios ja
tyajotkujk'atyì ku ja jade'en y'ijxyi,
jòts myigu'uk nayide'en yjotkujk'atti.

Ku ja Juan Bautista

kyajpxwa'lkxy abak etjotp

3 Makmojkx jumøjt wyinaty
kujk yikutuky ja møj windsøn
Tiberio ku ja Poncio Pilato wyinaty
wyindsøn'aty jam Judea, jòts ja
Herodes jam Galilea, jòts ja myiga'ax
Felipe jam Iturea jam Traconite, jòts
ja Lisantias jam Abilinia wyindsøn'aty.
²Ja Anás møøt ja Caifás ja' idøøn
wyinaty møjteetywindsøn'ajttip
ku ja Juan, ja Zacarías myajnk, ja
Dios tyukmadoji ja y'øgyajpxy ja
y'øy'ayuujk jam abak etjotp. ³Xjats
ja ojts t'ayø'øy'abidsimy ja et jam
møj nøøba'am midi txøw'ajtp
Jordán, jòts ja jaa'y ttukmadøy jòts
ku ja ñøbattit, jòts ja tyiktøøditi
tyiktuuda'aktit ja wyinmaa'ñ, wan
tyiktigatsti ja chinaa'yindi winets ja
yikpojkpimaa'lktit. ⁴Xjats ja jade'en
yjanchtuujnøø yjanchjajtøø sa ja Dios
kyugajpxy Isaías wyinaty tø tjaadyañ
ja ayuujk ku ja wya'aañ:

Paty ja kugajpxy ñøjkxt jaween
jam abak etjotp jòts ja myigu'uk
ja tnøjmit møk'ampy:

“Aweixidi ja Dios y'ixpøjkin,
yiktøwdi yiktuuda'akti ja
mwinnmaa'ñ yikxon.

⁵Pønts ja kya'ukupøkp wan ja
tyimya'pøni, ni'ijtyi ja tum
jade'en tkupøkt.

Yik'øyip yiktuuda'akp ja'
winmaa'ñ ku wyinaty
pønjabøn tø wyinmaamya'aty.

⁶Jade'ents ja naxwii'ñit jaa'y
ni'ijtyi t'ejxtit sa døøn ja Dios
tyaky ja nitso'ok'ajtin.”

⁷Xjats ku ja Juan ja mayjaa'y jam
ñimejniyøø jòts ja tyiknøbatt, jòts
ja tnimaay:

—iMee miku'! ¿Pøn mee tø mni'i'mxyi jøts ku jade'en mgayiktabayø'ødyit ja mbøky, jøts ku yø'øyi chøkyi ku meets ya nøbajtpi tø mmiñ? ⁸Yikxon idø'on mjaa'y'attit, wan idø'on tyik'ijxy jøts ku ja mdsinaa'yin tø xyiktigatsti. Kidi mee kø'ømyi mnawya'añiyi: "Tixi ka'ap ti chøkyi, kumi ja Abraham adøm n'apteety'amøj'ajtyindip"; jøts ka'ats yjade'eni, ti Dios kamaajyip, øy ja pøn ttukmigu'uk'att ja Abraham pøni pøn ja kø'øm y'a'ejxip. ⁹Jøts tsojk ja nøjcx yiktiidyuñ pøn jaty tkami'øy'ajtip ja Dios.

¹⁰Xjats ja mayjaa'y ja yiktøøjøø y'amidoøjøø:

—¿Ti øø ndu'ump? ¿Sudso'ampy øø nwinmaa'nbyaatt?

¹¹Jøts ja Juan y'adsojimbijty:

—Pøni pøn ja pyikta'aky, pøni pøn ja yjujky'ajtin may'ampy tjagyajptip, wants ja tmo'odi kujkwa'kxy pøn niti kidyimy'ejtxidip; pønts ja kyaajyik yjøø'kxik jam, wan ja nayide'en møøt tjøø'kxwa'kxtit pøn ja kyaajyik y'uujkik kidyimy'ejtxidip.

¹²Winets ja yikugubajtpidi myemidi jam nøbajtpi, jøts ja Juan yik'amidøøy:

—Windsøn, jøts øøts, ¿ti øø ndu'ump?

¹³Jøts ja Juan ja y'adsojidoøø:

—Kidi kugujuu'ñ ne'egi ne'egi x'amidowdi, ja'ayi dø'on mbadu'undip sa kyutukyi.

¹⁴Jøts ja tseptumbidi winaagin tyiktøømidøø:

—¿Jøtsimts øøts, ti øø ndumip?

Xjats ja t'adsøøy:

—Kidi pøn o ti xpøjcxidi aguwanikøjxp, kidi pøn o ti

xanitaayibyatti; tajotkuk'atti ja mmijuu'ndyi.

¹⁵Ixjam idø'on ja mayjaa'y wyinaty y'awejxti, ja' ja tyajotkukiwyandip, yide'en idø'on ja wyinmaydi jøts ku ja Juan ja' idø'on Cristo. ¹⁶Jøts ja Juan ojts tningajpxy, ttukmadøøy ja mayjaa'y:

—Tiy janch ixyam

ndyimdyukmadowdi jøts ku øts yø'øyi tø nniimiñ jøts meets ja nøø nduktanøbattit; jats ø tu'uk ix'oojk xpamiñ pøn meets ja Espiritu Santo mduktatøkiyip, jøts ja' tmime'ent ja tiidyu'unin. Møk'ampy kutujk ja tmimiñ, nija'baat ø xkapaat'aty jøts øts ja nugo nwinaxt. ¹⁷Jade'en ja ttu'unt ja naxwii'ñit jaa'y sam ariin yikwigumy. Abiky ja tpiaktaajkit ja y'ak jøts ja tnið'øty ja jøøn midi niijuuni kape'tsp, jøts ja ariinbajk abiky yikpøkjøøkt, jade'ents idø'on ja jaa'y yiktu'undit sam pønjabøn tmi'øy'aty tkami'øy'aty ja Dios.

¹⁸Jade'en idø'on ja Juan ja t'ana'amin'aty, jade'ents ja ttukmadøøy ja mayjaa'y ja øgyajpxy ja øy'ayuujk. ¹⁹Nayi wyingugajpxiyiñ ja møk ja windsøn Herodes ku ja tnið'øxy'aty ja Herodías, ja myiga'axy Felipe ja ñidø'øxy, jøts ñayi tyamigajpx ja' sa jaty ja jam wyinaty tyundigøøy; ²⁰xjats ja Herodes ka'ap ja tmøjpikta'aky, jaaktyimdyundigøøy ja', ojts Juan ja tyikpuxøktøki.

Ku ja Jesús ñøbety

²¹Ku ja Juan wyinaty ka'anim yiktsumy, ku ja jam tyiknøbejty ja mayjaa'y, winets ja Jesús jam ñøbajtmøø; ixjam ja wyinaty

Dios'ajot'aty ku ja tsajp y'awaajch
²²jøts ja Espíritu Santo ja jade'en
 ñigida'agyi ejxim tsapak, wa'ats
 ja yik'ijxy, winets ja Dios Teety
 y'ayuujk yikmadøø, yide'en ja jap
 tsajpjøtpty wya'añ:

—Øts me n'U'nk'ajtpy;
 ndsøky'ajtpy mets jøts
 njantyajotkujk'ajtpy mets.

**Ja jaa'dyi pøn jaty ja
 Jesús tyeety'apip**

²³Ee'pxmajkin ja Jesús
 wyinaty ja yjumøjt ku ja tyunk
 ja tjøpwa'jkii'ñ. Nømdip idø'øn
 jøts ku ja teedyi ja José. Jøts ja
 José tteety'aty ja Elí, ²⁴jøts ja' ja
 Matat, jøts ja Matat ja Leví. Jade'en
 ñabyayø'oyi Leví ja Melqui, Melqui
 ja Jana, Jana ja José, ²⁵José ja
 Matatías, Matatías ja Amós, Amós
 ja Nahum, Nahum ja Esli, Esli ja
 Nagai, ²⁶Nagai ja Maat, Maat ja
 Matatías, Matatías ja Semei, Semei
 ja José, José ja Judá, ²⁷Judá ja
 Joana, Joana ja Resa, Resa ja
 Zorobabel, Zorobabel ja Salatiel,
 Salatiel ja Neri, ²⁸Neri ja Melqui,
 Melqui ja Adi, Adi ja Cosam, Cosam
 ja Elmodam, Elmodam ja Er, ²⁹Er
 ja Josué, Josué ja Eliezer, Eliezer
 ja Jorim, Jorim ja Matat, ³⁰Matat
 ja Leví, Leví ja Simeón, Simeón ja
 Judá, Judá ja José, José ja Jonán,
 Jonán ja Eliaquim, ³¹Eliaquim ja
 Melea, Melea ja Mainán, Mainán ja
 Matata, Matata ja Natán, ³²Natán
 ja David, David ja Isaí, Isaí ja Obed,
 Obed ja Booz, Booz ja Salmón,
 Salmón ja Naasón, ³³Naasón ja
 Aminadab, Aminadab ja Aram,
 Aram ja Esrom, Esrom ja Fares,
 Fares ja Judá, ³⁴Judá ja Jacob,

Jacob ja Isaac, Isaac ja Abraham,
 Abraham ja Taré, Taré ja Nacor,
³⁵Nacor ja Serug, Serug ja Ragau,
 Ragau ja Peleg, Peleg ja Heber,
 Heber ja Sala, ³⁶Sala ja Cainán,
 Cainán ja Arfaxad, Arfaxad ja Sem,
 Sem ja Noé, Noé ja Lamec, ³⁷Lamec
 ja Musalén, Musalén ja Enoc,
 Enoc ja Jared, Jared ja Mahalaleel,
 Mahalaleel ja Cainán, ³⁸Cainán ja
 Enós, Enós ja Set, jøts Set tteedyi ja
 Adán, jøts ja Adán ja Dios Teety.

**Ku ja Jesús ja miku' tyaguwaníyi
 jøts ja yikpøkyunwa'añi**

4 Xjats ja Jesús wyimbijty jam
 Jordángit nøø agø'øm. Tø ja
 Espíritu Santo ja tyatøjkiniyi jøts
 ja jam yiknøjkxøø tø'øts etjotp ma
 niti kya'ity. ²Jamts ja ojts chøøni
 wixijkxyøøw jøts ja miku' ja jam
 yjot'ejxwa'añi. Niti ja tkajii'kxy
 jadine'en jøtsnim ja pyaajtøø ja yuu.

³Winets ja miku' ja ñimaajyøø:
 —Pøni janch ku me mjanchDios
 U'ngi yik'øyi yø tsaa tsapkaaky.

⁴Jøts ja Jesús t'adsojimbijty:
 —Yide'en jap nøkyijxpy wya'añ:
 “Kuuyi Dios kyajpxy møj, kidi
 ja'ayip ja naxwii'ñit jaa'y nugo
 tyajujky'ajttip ti jaty yikjøø'kxp.”

⁵Xjats ja miku' ja ojts
 wyaanijkxyi jam møj kojpkøjxp,
 jøts ja jam tyuk'ejxøø wine'enin
 ja kajp naxwii'ñ. ⁶Yide'en ja miku'
 ñimaajyøø:

—Nmøøgyøxp mets ya'at
 tuki'iyi wine'en øts yø kajp
 nnitani ja møj ja mutsk. Jade'en
 øts yø tø nyikmø'øy, øyts øts
 yø pøn ndyimyo'ot pøni pøn
 øts yø nmo'owampy. ⁷Pøni
 xwinguxanaapy øts jøts ø

xwindsø'ogit, winets mets yø
tuki'iyi xja'ajtkøxt.

⁸Xjats ja Jesús t'adsøoy:

—Miku' jiwā'ak. Kidi øts ya
xwin'ixy, pø yide'ents ja Dios
kyajpxy wya'añ: “Ja Dios Teety
tu'ugyi mwindsø'ogip, ja' tu'ugyi
mduujnip ja yja' pøni sa ja wya'añ.”

⁹Xjats ja miku' ja

wyaanøjkxkojmiyøø jam
Jerusaléngit kajpkøjxp jøts ja
tsaptøjkøjxp yikpajtiyøø, jøts ja
ñimaajyøø:

—Pøni janch Dios U'nk mets,
katswoon ya; ¹⁰pø nømpxi Dios
kyajpxy jøts ku ja tnøjmit ja
y'ankilis jøts me myik'ejx'ett, jøts
ku me ka'ap ti mjatit. ¹¹Mets ja
mdsa'anjø'ogit jøts mdeky ja tsaa
kyakumit kyayo'odsit.

¹²Xjats ja Jesús t'adsøoy:

—Janch nayide'ents ja Dios kyajpxy
wya'añ: “Kidi mDios xjot'ixy.”

¹³Jade'ents ja miku' nisudso'ampy
kya'ukwinmaa'nbyatnaa sa ja
tjaakjot'ejxkojt ja Jesús, jøtsnim ja
jade'en ñimyajtstuujtøø.

Ku ja Jesús tjøptøki ja tyunk Galileit etjotp

¹⁴Jøts ja Jesús ñøjxnaa Galilea,
møk'ampy ja Espiritu Santo ja
wyinaty tø tyatøkiyi, jade'en ja
tmøøt'aty, tum ja' idø'on ja jaa'y
wyinaty y'aawidip y'ayuujkidip o
madsoo. ¹⁵Yats ja yik'ixpiky ma jaty
ja tsaptøjk jam, jade'ents ja o pøn
kyajxa'agiyi.

Ku ja Jesús yja'jty jadigojk Nazaretit kajpjotp

¹⁶Jøts ja ojts ñijxxy Nazaret,
jam kojpkøjxp ma ja wyinaty tø

myutsk'aty. Poo'kxin xøøw wyinaty
ku ja tyøjkiyiñ jam tsaptøjkjotp,
jade'en idø'on ja tkostumbri'aty,
xjats ja tmiwa'kukiyiñ ja Dios
kyajpxy jøts ja tkajpxy. ¹⁷Ja nøky ja
wyinaty tø yikømo'øy midi ja Dios
kyugajpxy Isafas yjaay; jøts ku ja
ojts t'agiibyaky, ja' ja jap pyaajt ma
jap wyinaty yide'en kyøxja'ayi:

¹⁸Dios Teety øts ja y'Espiritu

Santo xpudøjkp,
ja' ø xmøøpy, ja' ø xpiktakp
jøts øts ja ayoobi jaa'y
ndukmado'odit ja øgyajpxy ja
øy'ayuujk;

ja' ø tø xkexy jøts øts
ja ngajpxjot'amøkidit
pøn amjotmay'oo'ktip
tsaachjotmay'oo'ktip,

jøts øts ja
nyik'awa'atspidsø'ømdit pøn
jade'en ejtnidip sam tsumy
jaa'yindi,

jøts øts ja nyikwin'ejxwa'kxtit
pøn wimbeets kugoots ejttip;
jøts øts ja
nyik'awa'atspidsø'ømdit pøn
øy sagasa yiktundip;

¹⁹jøts øts ja Dios Teety ja
yiknitso'ok'ajtin nnigajpxiyit.

²⁰Winets ja Jesús t'agiimuyjky ja
nøky, jøts ja ojts tkømo'øy ja tumbi,
jøts ja y'ixaajky, jøts ja mayjaa'y
ka'ap ja y'ukni'ejxujtniyi. ²¹Xjats ja
kyajpxøjkiiñ jøts ja wyaañ:
—Ixymts idø'on yø jade'en tø
yjaty tø kyubety mee mwingujky sa
ja Dios kyajpxy wya'añin.

²²Jøts ja ni'ijtyi t'ødyejtøø ja
Jesús, ñigyumaapts idø'on ja
tjawidi ku myadya'aky ja amdsoj
tsaachuj pøni sa jaty ja ñii'mxyidi,
jøts ja xem yam ñayiktiyidi:

—¿Kidi ja Joséjip idø'øn ya'at ja y'u'nk?

²³ Jøts ja Jesús wyaañ:

—Tiigyajpxy yide'en meets inet mdyimwya'añ: “Tsøøyibi, nachøøyi kø'øm”; mnayinømdipts inet: “Jade'en sa øø tø nnimadøø m'adi'ich jam Capernaum, tu'unts inet ya nayide'en mgø'ømnaxkijxy mgø'ømkajpxkijxy.”

²⁴ Jøts ja yjaakwaañ:

—Tiy janch meets idø'øn nnøjmi jøts ku ni tu'ugin Dios kyugajpxy kyayikupiky kyø'ømnaxkijxy kyø'ømgajpkijxy. ²⁵ Tyimñømp øts, kawinaak ja ku'økytø'øxy ja wyinaty ya Israelit etjøøjtjy ku ja Dios kyugajpxy Elías y'atsinaay, ku et kyatuuy tigøøk jumøjt jagujkp winets ja yuu yjanch'ijty o magajp; ²⁶ ni tu'ukts ja kyayiktanigajxtøø ja Elías ya Israel, ne'legi ja' Dios ja tyanigajx pøn jam wyinaty tsinaapy Sarepta, jam Sidón kajp wingon. ²⁷ Nay jats jaa'y wyinatymidi ya Israel pøn putstip ku ja Dios kyugajpxy Eliseo yjaa'ajty, jøts ja ni tu'ugin kyataadyøø ja pyu'uts. Pøn txøow'ajtp Naamán, ja' ojts ne'legi ja yja' tyay pøn jam Siria kunaajx'ajtp kugajp'ajtp.

²⁸ Xjats ku ja jade'en tmadoodøø jøts ja yjantyimy'ambøjktøø pøn jaty jam wyinaty tsaptøjkjotp. ²⁹ Ojts ja tnibidø'økti ja Jesús, jøts ja tkajxpidšømdi jam kajpjotp, jøts ja tyiknøjkxtøø jam kojpkubajkp ma jam tu'uk ja kats'aaw, jamts ja tkutejnaxwa'andi. ³⁰ Jøts ja Jesús jadi'iñi jam mayjaa'y agujkp ñajxy jøts ja jade'eñi chøø'ñ.

Tu'uk ja yaa'dyøjk pøn ja miku' tø tyatøkiyi

³¹ Jøts ja ojts ñijkxy Capernaumit kajpkøjxp midi jam Galileit etjotp tãmp, jamts ja tyik'ixpiky ja jaa'y ku poo'kxin xøow. ³² Ñigyumaap ja tjawidi ku ja jade'en yik'ixpikyidi, kumi tum ja' ja kyajpxy midi kutujk møøt.

³³ Jamts tsaptøjkjotp wyinaty tu'uk ja jaa'y pøn ja miku' wyinaty tø tyatøkiyi, ja'ats ja møk yikwajnøø:

³⁴—Majtstutk øøts; ¿ti øø xanibøjkjip, mets Jesús Nazaretit jaa'y? ¿Ja' me tø xnimeni jøts øø xyikudigø'øty? Wa'ats me n'ejxkapy mbøn mets, pø Diosxi me m'u'nk'ajtip.

³⁵ Xjats Jesús ja miku' t'adsøøø, yide'en ja tnimaay:

—iAmøñi et, kidi mgajpxy, jøts majtstu'ut yø jaa'y!

Winets ja miku' tyiknaxkidaajky ja jaa'y jøts ja ttawaajch ja jaa'y, nika'ap ja sa ttuun. ³⁶ Ni'ijtyi ja jaa'y yjantyimchø'jkidøø jøts ja xem yam ñawyajnidøø:

—¿Ti kajpxy ti ayuujk yø jade'en kyajpxy? iMøjta'aky yø t'ane'emyy yø miku' jøts yø jatyi chø'øgi!

³⁷ Ja Jesús idø'øn yik'aawjip yik'ayuuujkip øy maðsoo.

Ku ja Jesús tyikmøkpiky ja Simón Pedro tyaaqmø'jt

³⁸ Xjats ja pyidsiimy jam tsaptøjkjotp jøts ja ojts ñijkxy jam Simón tyigam, jamts ja tyøjkijyiiñ. Pøjkjip tamik ja Simón jam wyinaty ja tyaaqmø'jt, jantyimyjøn'oo'kp ja wyinaty. Winets ja Jesús yiknimaay

jòts ja ttu'unt ja may'ajt jòts ja t'ext.
³⁹Jòts ja ojts t'ixy, ojts ja ñaxkøy ma ja pamaa'y jam wyinaty, jòts ja møk twingugajpxiyii'ñ ja jøombaa'am, jòts ja jatyi wyinaajky, jòts ja jaa'y nay jatyi tyanaagyukyiyii'ñ, jòts ja kø'øm t'ejxpinaaxwa'aky ja kaaky ja jii'kxy.

**Ku ja Jesús tyikmøkpiky
 ja maabyamaa'y**

⁴⁰Kuts ja xøøw yjaxnaa, winets ja Jesús ojts yiktaninijkxy ja maabyamaa'y pønity jam sagasa jajt; jòts ja ojts tu'uk tu'uk tkønixajy, jòts ja jade'en tyiktsokijxy.
⁴¹Nay jamts ja winaaginmidi pøn ja miku' ttawajtsidøø nayide'en, jòts ja yjanchnømdidi møk:
 —Dios U'nkxi mets.

Jòts Jesús ja møk twingugajpxiyii'ñ, ka'ap ja tyikjaty jòts ja kyajpxtit, pø ñijaa'widipxi ja' jòts ku ja' Cristo.

Ku ja Jesús kyajpxwa'kxy jam Galilea

⁴²Xjats ku xyiiyndyaaajky, jòts ja Jesús chøø'ñ kajpjotp jòts ja ñijkxy jam ma pøn kya'ity. Jòts ja mayjaa'y ja yjanch'ixa'ayi jòtsnim ja yikpaajty ma ja jam wyinaty. Yikta'aniwyandip idø'on ja', ka'ap ja tmajtstu'utwa'andi jòts ja choont,
⁴³yide'ents Jesús ja ñimaajyidøø:
 —Nayi nnigajpxwampy øts ja Dios y'øgyajpxy y'ømyadya'aky o magajp, pø ja'agøjpxxi ø tø nyikexy.

⁴⁴Jòts ja Jesús jam jade'en kyajpxwa'kxy ma jaty ja tsaptøjk jam Galilea.

**Ku ja ajkx may'ampy yikma'aky
 Jesús myilagri'ajtingøjpx**

5 Tuk'ojk idø'on ja Jesús jam yikpaajty mejy agø'øm

ma txøøwi Genesaret; jamts ja mayjaa'y ja ñimejniyøø jòts ja t'amidodukwa'andi ja Dios y'øgyajpxy y'ømyadya'aky. Janch yik'atejmujknipts idø'on ja Jesús jam wyinaty ²ku ja t'ejxpaajty majtsk ja barki tawa'ats jam nøø adsay agø'øm, tø ja ajkxmaakpi jam wyinaty pyidsømgøxti, jam tya'ajkxmaajk ja wyinaty tpujti.
³Winets ja Jesús tu'uk ja barki ttatøjkii'ñ midi ja Simón yja'ajtpy jòts ja tnimaay wan tniyikjiwa'aky waani jòts jam wingon kidyimdy'a'ant møøt ja tsayjoojt. Jòts ja jam jade'en y'ixaajky, jòts ja jam tyik'ixpøjktøjkii'ñ ja mayjaa'y.
⁴Xjats ku ja kyajpx'abajtyii'ñ jòts ja tnimaay ja Simón:

—Yiknøjkx yø barki jam ma yø nøø køjnkwawi, jamts xniwejtspattit yø mda'ajkxmaajk.

⁵Jòts ja Simón t'adsøøy:

—Windsøn, tuktsunaxy øø tø njanchjatuñ, ni tu'ukts øøts n'ajkx tø ngapaaty; nøøwejtspatp øts inet yø nda'ajkxmaajk jadigojk, pø tøxi me mwa'añ møk'ampy.

⁶Jòts ku ja jade'en ttundøø, may ja ajkx ja ojts tmatsti, janch køøtswambim ja tya'ajkxmaajk ja'adi.
⁷Winets ja tmiyamdøø ja myigu'ukti pøn jam wyinaty jade'ukpi barkijotp jòts ja pyudøkiyidit. Nøjkxti dø'on ja jam, ojts ja barki ja majtsk tyik'ujtskøxti øy ja yjawi yjanchkøjnktøjkinidit. ⁸Xjats ku ja Simón Pedro ja ojts jade'en t'ixy, winets ja twinguxanaay ja Jesús jòts ja tnimaay:

—Windsøn'ajtim, majtstutk øts, ka'ap øts yø xpaa't'aty jade'en, pojkpitumbi jaa'y øts.

⁹Janch tsø'jkiñip idø'on ja Simón wyinaty jøts nayide'en ja myigu'ukti, ja'agøjxp ku ja ajkx ja wyinaty jadine'en tø tma'akti. ¹⁰Nayi tsø'jkipts idø'on ja Jacobo møøt ja Juan, ja Zebedeo y'unaj'kti pøn ja Simón møøt ñamyigu'uk'atyiyi. Jøts ja Jesús tnimaay ja Simón:

—Kidi mdsø'øgi, ixyamyi nduknijawidit sudso jaa'y ja nitso'ok'ajtin tpaatt.

¹¹Jøts ja byarki ja jam nøøba'am tyikja'attøø, jøts ja jamyi tnikakøjxtøø tuki'iyi, jøts ja tmøødidøø ja Jesús.

Ku ja Jesús tyiktsø'øky ja jaa'y pøn jadi'iñi putsnip

¹²Kuts ja Jesús jam wyinaty tu'ukpi kajpjotp, winets yja'jty tu'uk ja jaa'y, møj pu'uts pa'am ja pøjkip, jøts ku ja Jesús yik'ejxpaajty jøts ja twinguxanaay. Jamyi ja ñamyujtstaajkøø jøts ja tminuu'kxaajky, yide'en ja tnimaay:

—Teety, mmøøt'ajtpy mets ja møk'ajtin jøts ø xyiktso'okt, yiktsokts øts mdsojk'ajtingøjxp.

¹³Jøts ja Jesús ja ojts tkønixajy, yide'en ja tnimaay:

—Ndsøky'ajtpy øts jøts mdso'okt, tsokni.

Ja'ayi ja jade'en wyaañ, jatyi ja pu'uts wyinajky. ¹⁴Xjats ja Jesús møk'ampy tnimaay ja jaa'y jøts kidi ja pøn ttukmadøy. Yide'en ja tnimaay:

—Jamyi dø'on mnøjkxt jam teety wyindum, jamts xpikta'akt ja myojxin midi ja Moisés ñi'ana'am, ja'agøjxp ku tø wya'ach ja mbu'uts. Jade'ents ja jaa'y ja t'ejxtit tnijawidit jøts ku tø mdsø'øky.

¹⁵Yikmøjpiktak'adøtsp idø'on ja Jesús, may ja jaa'y ja ñimen'adi'ichiyi, namay ja ñamyukyidi jøts ja pyatmadøyi, jøts ja tnankyiktso'okwa'añidi ja pya'am. ¹⁶Ja Jesús jam ja ñijkxy ma abak et ma niti kya'ity, jamts ja Dios Teety t'ajot'ajty.

Ku ja Jesús tyiktsøøjky ja køxujxpi pakxujxpi

¹⁷Tuk'ojk idø'on, jam ja Jesús wyinaty yik'ixpiky, jamts idø'on ja fariseotøjk møøt ja kajpxwejpitøjk wyinaty chøønidi wine'enin ja wyinaty tø choondi o magajp, pømbi mendip Galileit etjotp, Judeit etjotp, jøts Jerusaléngit etjotp; ku ja Jesús tnankyjay'ijxyi ja Dios Teety myøk'ajtin ku ja pamaa'y ja tyiktsø'øky. ¹⁸Winets ja jaa'y tkiijja'jttøø tu'uk ja pamaa'y pøn køxujxp pakxujxp, jøts ja jap tøjkjøtpy tyiktøkiwya'andi jøts ja ttawingugi'yidit ja Jesús. ¹⁹Nimats kya'awa'adsi ma ja tyøkidit kumi janch mayjaa'y jam wyinaty. Xjats ja tøjkiixpy pyajttøø, jøts ja ojts tnikiidyu'utti ja tøjky, japt ja tyikwinajktøø ja pamaa'y jøts ja ttawingugi'yidøø ja Jesús jap mayjaa'y agujkpy. ²⁰Kuts ja Jesús ja ojts jade'en t'ixy kudam ja amumdu'uk ja yjanchja'win tjagyapti, jøts ja pamaa'y ja tnimaay:

—U'nk, nbøkmyee'kxpy mets.

²¹Winets ja wyinmaadyøjkidøø ja kajpxwejpitøjk møøt ja fariseotøjk, yide'en ja wyinmaydi: “¿Pøn yø jaa'y jade'en, tigøjxp ku Dios yø jade'en twingajpxnaxy? ¿Pøn ja pøky ya t'ukmaa'kxp, kidi tu'ugyip Dios pyojkptimee'kxy?”

²²Wa'ats ja Jesús ja tnijawi sa ja wyinaty wyinmaydi, jøts ja tnimaay:

—¿Tigøjxp ku jade'en mwinmaydi?

²³¿Ja ti ne'egi jawaani jajtñi, kuts yø pa'amjaa'y nnøjmit, “Mee'kxpy øts yø mbøky”, uk ku nnøjmit: “Wa'kuki, pøkmukni yø mmaabajt jøts nøjxni mdigam”? ²⁴Ixyamnim meets inet x'uk'ext mabaat øts idø'on ja møk'ajtñi nmøot'aty ya naxwiñ jøts ø nmaa'kxt ja pøky.

Xjats ja tnimaay ja køxuxpi pakxuxpi:

—Pidøkni, wa'kukiñi, wejtsjø'øk yø mmaabajt jøts mnøjxnit mdigam.

²⁵Jaty ja køxuxpi pakxuxpi pyidi'jky, jøts ja tyanaagyukiyi'ñ jam mayjaa'y agujk. Wyejtsmujk ja myaabajt ja' ma ja jam wyinaty kyo'kni, jøts ja ñøjxnaa tyøjkwindum, møk ja Dios ja ttamøjawi. ²⁶Jøts ja ñigyumaap tja'widøø ni'ijtyi, ojts Dios ja ttukmøjawidi ttukunuu'kxyjawidi, yide'en ja wya'andi ja ñichø'øgi adøtsni:

—Ixyamnim inet ja tø n'ijxyindi midi niwindi kayik'ejxpnim.

Ku ja Jesús tpawaay ja Leví

²⁷Ku ja jade'en y'ukjajty, xjats ja Jesús jam pyidsiimy, ojts chøøn jøts ja t'ejxpaajty tu'uk ja yikugubajtpi, jam ja wyinaty chøøni ma ja ttukugubety ja jaa'y øy tyii'ji, jøts ja tnimaay:

—Møødik øts, møøt widejtk øts.

²⁸Winets ja jaty tyanaagyukiyi'ñ, jøts ja tuki'iyi tum jam tnikakijxy, jøts Jesús ja tmøødiyii'ñ.

²⁹Jøts ja Leví xøøw ttuuñ jam tyøjkwindum jøts ja twindsø'jkii'ñ

ja Jesús, mayts ja yikugubajtpi jam wyinaty møøt jadu'ukpi jaa'dyi.

Jade'en ja jam møøt twindsøøni ja kaabyajt. ³⁰Xjats ja fariseotøjkti møøt ja kajpxwejpitøjkti tpagajpxniðøjkiðø ja Jesús pyabøjkpi, jøts ja tnimaadyøø:

—¿Tiku meets yø xmøøtkay yø yikugubajtpitøjkti møøt yø ka'øyjaa'dyi?

³¹Winets ja Jesús y'adsøøy jøts ja tnimaay:

—Pøn tkaja'widip ja pya'am, ti tsøøyiði ja t'ukyikwa'andit. Ja' ja tyik'amaadyaktip pøn pamaa'dyi, pøn pya'am tja'wiy'ejttip.

³²Kidi ja'ajipts ø tø nnimiñ pøn niwine'en kanabyøkyja'wiyidip. Ja' ø tø nnimiñ pøn tja'widip ja pyøky jøts ku ja pyøkmyøødiði, jøts tyiktigatstít ja chinaa'yindi.

Ku ja Jesús yiktiibyijky tigøjxp ku ja kya'ayuu'atti

³³Xjats ja tiibyøjktøø ja Jesús jøts ja tnimaadyøø:

—¿Tiku yø mbabøjkpitøjk janch nekim kyaydi tyøjkxti, jøts yø Juan yja' yjanch'amaay'atti møøt yø fariseotøjkti? Ni kyakaydi kyajøø'kxti, janch tsapkaix'ejttip yø'.

³⁴Winets ja Jesús t'adsøøy:

—¿Ma meets jade'en tø x'ukni'jawi jøts ku tø'øxy ñigaabyi tø'øxy ñi'ukpi winet y'amaay'atti winet kyakaydi kya'uukti ku ja jemyaa'y jamni? ³⁵Abikñimts ja tiempi tyimya'tmit ku ja jemyaa'y wyinaty kya'uk'ejtñi ku ja jam wyinaty tø cho'oni; jaanimts idø'on tiy pøn kya'ukaañit kya'uk'uknit, jaanim idø'on ja y'amaay'attit.

³⁶Jøts ja nay ja'agøjxp ya'at ttanimadyaktøjkiyi'i'n:

—Ka'axi pøn wyetpach tta'agiyi jemwyet midi tyimyjemñim, ku ja jade'en yiktu'unt jøts kumi mujkpi ja jemwyet jøts ja tjaaktyimgyøø'tsni ja wetpach, jaaktyimyiwenip ja kyøøts'ajtin ja'. ³⁷Jøts ka'ap pøn vino tta'adami po'duk midi namii'kxñim, ku ja jade'en ndu'unint jatyi ja tyikmigøødsi ja po'duk, windigøøpyts tuki'iyi, windigøøpy ja vino, windigøømyipts ja po'ak.

³⁸Paty ja vino midi ñamii'kxñim nda'ada'amyin ja jembyo'ak jøts jade'en nimidi kyawindigøø'ty.

³⁹Nayide'ents ka' pøn t'uukwa'añ ja vino midi namii'kxñim. Pøn tø t'uukyujni ja vino midi jekyip mii'kxñi, xumi ja' ja chøjkpy, kumi nømp ja tukajpxy: “Yø jekyip mii'kxyip tyimy'øy, ka'ap yø midi tmi'abaaty.”

Ku ja Jesús ttøjtøø ja ariin yam poo'kxin xøøw

6 Poo'kxin xøøw idø'on, winets ja Jesús jam wyinaty ñaxy jam kamjotp møøt ja pyabøjkpitøj, ja'ats jam wyinaty ttøjtíp ja ariin tøøm; jøts ja twixatsti ja ariinbajk jøts ja tjøø'kxti. ²Jøts ja fariseotøj, winaagin yiktøøjidøø, yide'en ja yiknimaadyøø:

—¿Tiku jade'en m'adø'øtsti midi ka'ap pyaat'aty yiktu'unt poo'kxin xøøw?

³Xjats ja Jesús y'adsøøy:

—¿Ka'anim meets ja Dios kyajpxy x'ijxy midi tnigajpxp sa ja David tuk'ojk tmøøt'adiijch ja myigu'uk ku ja wyinaty yjantyimyuu'ookti?

⁴Pø tsaptøjkjøtpyimxi ja tyøjkiyi'i'n, japts ja tnixajiyi'i'n ja kunuu'kxy tsapkaaky, jøts ja tkaadyøø møøt ja myigu'uk pøn jaty ja jam wyinaty myøøt. Yam ja ka'ap yjapaat'atyidi jøts ja tka'adyit ja'abi tsapkaaky, ja teetyøjkti ja paat'ajtidip kya'adyip.

⁵Nayide'ents ja wyaañ:

—Ngudanaapy øts ja naxwii'ñit jaa'y, jøts øts wamp ti paat'ajtip kapaat'ajtip yiktu'unt ku poo'kxin xøøw.

Ja jaa'y pøn ja kyø' jadi'iñi tøtsnip

⁶Jadu'ukpi poo'kxin xøøwts idø'on ja'agøjmyi ku ja Jesús tyøjkiyi'i'n jam tsaptøjkjotp, jamts ja yik'ixpøjktøjkiyi'i'n. Japts wyinaty tu'uk jaa'y midi y'aga'ngyø' xujxp; ⁷jøts ja kajpxwejpitøj, jam tpa'ejxti tpagowdi ja Jesús, ja' ja y'ejxwandip pøni y'ukyiktsøkpy idø'on ja pamaa'y ja' ku poo'kxin xøøw, jade'ents ja tni'øøniwya'andi.

⁸Ti wa'ats ja tñijawi sa jaty ja wyinaty wyinmaydi jøts ja jaa'y ja tnimaay midi wyinaty kyø' xujxp: —Tani, jøts ixem nøjkx mdani kujk'am.

Jatyi ja jaa'y tyanaagyukiyi'i'n jøts ja jam ñijkxy tanaabyi. ⁹Winets ja Jesús tnimaay ja mayjaa'y:

—Nyiktø'ødip nyik'amido'odip inet yam: ¿Midi'ibi ndu'unimp ku poo'kxin xøøw, midi'ibi kutuky ku n'ødyu'unint u ku nga'ødyu'unint? ¿ku nyiktsoojkint u ku nyik'o'jkint?

¹⁰Jøts ja twin'ejkijxy pøn jaty ja jam wyinaty ttamujkiyip, jøts ja tnimaay ja pamaa'y:

—Xajtøw.

Tsoojk ja' jøts ja xyajtiy. ¹¹Jøts ja yjadu'ukpi jaa'y yjanch'ambøjktøø,

jøts ja xem yam ñawyajnidøø,
agø'omyi sudso'ampy ja
tjadyimy'ukyikpøkya'adit ja Jesús.

**Ku ja Jesús twiwijch nimakmajtsk
pøn wyinaty kyudanaabyi'atwampy**

¹²Winet ets ja Jesús ñijkxy
Dios'ajot'ajtpi jam kojpkøjxp, jam ja
Dios Teety ja tmigajpxy tuktsunaxy.

¹³Jøts ku xyijjndyaaiky, jøts ja
twaadsogijxy pøn jaty ja pabøjkíp,
jøts ja twiwijch nimakmajtsk pøn
ja tyejtíp kudanaabyitøjkti. ¹⁴Ja'ats
idø'on ja'adi ja Simón midí ja
xyødejtigajts jøts ja tpiaktaajky
Pedro; møøt y'uch Andrés ja', møøt
ja Jacobo, møøt ja Juan, møøt ja
Felipe, jøts møøt ja Bartolomé.

¹⁵Jam ja Mateo, Tomás, Jacobo pøn
ja Alfeo myajnk'ajtpy; jøts ja Simón
ja cananista; ¹⁶jam ja Judas ja
Jacobo y'uch; jøts ja Judas Iscariote,
pøn wyinaty tkøyakwamp ja Jesús.

Ku ja Jesús tyik'ixpijky ja mayjaa'y

¹⁷Xjats ja Jesús tmøøtkidaajky ja
kyudanaabyitøjk, jøts ja tmøøtja'jty
jap jøyjøtpy niduki'iyi møøt ja
pyabøjkpitøjk; nay jam wyinaty
øy pøndi pøn jaty tso'ondip
jam Judea, jam Jerusalén, jøts
jam mejy agø'øm jam Tiro jam
Sidón. Ja' ja jam wyinaty tø
tnimendi jøts ja tpatmado'odit
ja Jesús, jøts ja pyamaa'y
ja tñankyiktso'okwa'añidi.

¹⁸Winaagin jam pøn ja miku' tø
tyatøkiyidi, tsokøxtits ja'. ¹⁹Jøts
ja jaa'y ni'ijtyi tnixajiwya'andi
ja Jesús. Pyaatwandip ja' ku ja
ttuktatsøøky ja myøk'ajtin ja
pamaa'y.

Ja xondaajkin jøts ja ayo'owin

²⁰Winets ja Jesús y'ejxji'jky ma ja
pyabøjkpitøjk jam wyinaty jøts ja
tnimaay:

—Tya'øy'ajtidip ja' Dios
kyunuu'kxin pøn ja y'amutsk'ajtin
yja'wip, ja'ats pyaattip ja Dios
kyutujk midí ja tyanitanaapy ja
yjaa'y.

²¹Nay Dios ja tkunuu'kxp
pøn yu'oo'ktíp xø'oo'ktíp, ja' ja
tyiknajkøjxp.

'Jøts pøn yaxtip jiidyip, kunuu'kxy
Dios ja nayide'en yik'ityidi, ja'ats ja
ttukpaadidip ja xondaajkin.

²²Mgunuu'kxip meets Dios øy
meets ja jaa'y mjamidsep'atyidi
øts køjxp, øy ja mjabawøpyidi,
øy ja mjaga'ømyigajpxyidi, øy
mjagayiktsokti, øy mxøøw
mguya'axy kamadøyim
yjayikjawidi ja'agøjxp ku ø
xpabøkti. ²³Kidits mjotmay'ookti,
kidi x'ayoojidi, japnim ja tsajpjøtpy
mwingaxø'økxiyidit; pøn jade'en
mduujnidip, yø jade'embí jaa'y
tyeety'ap tka'ødyundøø nayide'en
ja Dios kyugajpxtyi.

²⁴Jøts mjanch'ayøøy mee kumeeñ
jaa'y, yaayi meets iiy jotkujk
mnsinaagyoji.

²⁵Mjanch'ayøøy meets
pøn tum jaa o ti tmøøt'ajttip,
mjanch'ayuu'ajttip
mjanch'axøøw'ajttip meets nøjkk.

'M'ayøøy meets pøn yam agujk
jotkujk yiknajxtip, mdaya'axtipts
meets ja mwinnmaa'ñ jadigojk.

²⁶M'ayøøy meets ku mee
myik'ødyijy myik'øñøjmi, pø
nayide'ents ojs yikteji yik'ødyejti

pøn ojts nugo ñadyijyi ja Dios kyugajpxy.

Paat'ajtip jøts ja mmidsep yikmijotjimbett

²⁷'Ni'lijtyi madowdi wine'enin mja'atti: Tsokti miyujy'atti ja mmidseptøjki, pudøkidi ja' pøn mjagatsojkidip, ²⁸amidowdi ja Dios jøts tkunuu'kxt ja mmidsep pøn o sagasa mnimaajyidip, ku'amidowi pøni pøn mmi'ambøjkidip pøni pøn sagasa mdunwajnidip.

²⁹Pøni mgojxip mdse'ekip, ja' øy ku xmaa'kxuktit; jøts ku pøn mbøjkxidit ja yukwop, jaaktyimyo'odipts ja mnijan. ³⁰Kidi kanajtsjawim xjawidi ku tigati myik'amidowdi; jøts kidi jatyi o pøn xamatsti ku pøn o ti tø tnixaji. ³¹Kidi meets ja jawyeen jade'en xjøp'ixy pøni sa mee xjatsøky, meets idø'on mbaat'ajtip jawyeen mnajstunip sa dø'on ja yjawi tsoktin jøts meets ja jade'en xu'unt.

³²'Øy meets ja'ayi møøt mjanamyaawya'añiyidi pøn mee møøt mnachøkyiyi, ÷ti øy'ajtints meets jade'en mdumpy? ÷Ti ja' ja ka'øy jaa'y kyajajtip? Pø tyundipxi ja nayide'en. ³³÷Ti øy'ajtin meets jade'en mdumpy øy meets ja'ayi xjamay'aty pøn mee nayide'en mdunxixiyip? Pø tyundipxi ja ka'øy jaa'y ja nayide'en. ³⁴Uk ja'ats meets o tigati mduk'anuu'kxpy pøn mee m'a'ejxip tyikwimbetp jawaani mayjawi, ÷ti øy'ajtints meets jade'en mdumpy? ÷Ti ja ka'øy jaa'y ja jade'en tka'anuu'kxyajktip o tigati ja yja' jøts ja myiga'øy jaa'y ja nayide'en ttukubatti jawaani may?

³⁵Ka'ats meets idø'on xmidsepøkt

ja mmidsep, tsokti xmiyujy'attit, mduujnip meets ja may'ajt ja'. Øy meets ja tigati xuk'anuu'kxt jadi'iñi, kidits meets ja xjøp'ijxy'aty jøts ja mmigubajtxidit jawaani møj jawaani may. Møjts meets ja myikwimbetxixiyidit, ja Dios Teety tsajpjøtpyit jade'en meets ja m'u'nktejyit; ti sa ja Dios Teety tmi'øy'aty nayide'en ja ka'øy jaa'dyi ja namyikaxi jaa'dyi. ³⁶Mja'myatstip meets jøts mba'ayo'odip o pøn nayide'en sam ja Dios Teedyin ja tpa'ayøyin.

Kidi pøn o ti xawindsø'ødyi

³⁷'Kidi pøn nugo o ti xapøky'ejxti, jøts Dios ja nayide'en mgapøky'ejxidit. Maa'kxukti, jøts ja Dios nayide'en mmaa'kxukidit. ³⁸Mo'odi o ti pøn, winets o ti nayide'en mmo'ojidit ja Dios. Nayide'en meets ja mmo'ojit mgamo'ojit pøni sa meets ti xyaky xkayaky møj may o ti. Nayide'en meets ja Dios mdunit pøni sa meets mmigu'uk xuñ. Nay ja'ats ja yik'awetsp.

³⁹Xjats ja Jesús ttanimadyaktøjkiyiiñ jadu'uk ja madya'aky, yide'en ja wyaañ: —÷Ma ja winap jaa'y tø t'uktuu'niway ja myiwinap jaa'y? Pø namajtskxi dø'on ja tyimgyunaxtit ku et'aaw ja ma tpaattit. ⁴⁰Uk kuts pøn, pøn tni'ixpøjkimyidip o ti tunk, ka'axi mibaat twinaxtit ja yik'ixpøjkipidi; pø wan idø'on jaanim wyinaty.

⁴¹'Jøts meetsmi, ÷sudso dø'on ja mmigu'uk pyøky x'ejxpajtiyi jøts ja mja' ne'egi xka'ixy kudam ja jawaani møj? ⁴²Jøts, ÷sudsots

mets idø'øn namyikajxibim
 xkajpx'øyiwya'añ yam mets ja
 mdsinaa'yin øy xkayikyø'øy? iMeets
 win'øø'mbi ataadyi! Yik'øyidi
 jawyeen ja mga'øchinaa'yindi,
 winetnimts ja mmigu'uk chinaa'yin
 xkajpx'øyiyidit.

**Pøni sa wyimbidsimy øy
 ti, ja'ats tyikwingaxø'kp
 pøni sa ti y'øyi kya'øyi**

⁴³Ma meets øcha'amguipy tø
 x'uk'ixy jøts ku ja tyiktøømi ja
 ka'øcha'am; uk ja ka'øcha'amguipy
 tyiktøømi ja øcha'am, nima. ⁴⁴Ja
 tyøøm ja kipy yikta'ejkajp pøni
 sa ja tyøømi øy ka'øy: ka'axi ja iigi
 tsa'am yikwiduky kujp kipkyøjxp,
 ni jam ja uvi tsa'am kyawinaky jam
 kujp aatskøjxp. ⁴⁵Jade'lents idø'øn ja
 øyjaa'y pøn øyjaa'y, ka'ap ja t'aawi
 tjoojti ja ka'øybi winmaa'ñ, ka'ap ja
 yjemwa'añ tyewa'añ kumi øyjaa'y
 ja'; pønts ka'øyjaa'y'ajtp ja ka'øybits
 ja y'aawip yjoojtip, yjemwa'andi
 tyewa'andi kumi jam idø'øn ja
 tyimyøødidi ja kya'øy'ajtindi y'am
 yjotp. Tum jam ja pyidsømguixy
 jøts ja tkajpxnaxti jade'en.

Majtsk jøøjp ja pøch kyojpk

⁴⁶Niti øy'ajtin meets jade'en
 xkatuñ ku mee xjanøjmi,
 “Nwindsøn'ajtim, nwindsøn'ajtim”,
 jøts ka'ats xpadundi pøni sa
 njawa'añ. ⁴⁷Ya net ndukmado'odit
 pønin ja kyaxø'økti ja jaa'y pøn
 ø xnimemp jøts øts n'ayuujk ja
 xpatmadoojidi, jøts ja jade'en
 tpadundi sa nwa'añ: ⁴⁸jade'enin
 idø'øn ja nbiktaajkin sam ja jaa'y
 tyøjkøjyin, jawyeen ja køjnk øy øy
 tnidajiyii'ñ ja tyøjk, jøts ja tsaaj ja

amuum ttukpøchkojpk'ajty. Xjats
 ku ja møj nøøgom jam wyinajky,
 aguwani ja tyimyikjø'jtjø'økwa'añ
 ja tøj, jøts ja niwine'enin
 nisa tkatuuñ, kumi tsaaj ja
 wyinaty tyeky'ajtpy. ⁴⁹Pønts ø
 xjapatmadoojidip ja n'ayuujk jøts
 ka'ap jade'en tpadundi sa nwa'añ,
 ja'ats idø'øn jade'endi sam ja jaa'y
 midi tyøjk tkoj xixñaxkijxy. Niti
 ja tkadukpøchkojpk'ajty, jøts ku ja
 møj nøøgom jam wyinaajky jaty ja
 tmimajadaajky, ojts ja tyikiday jøts
 ja tyimyikudigøøy.

**Ku ja Jesús tyiktsø'øky ja
 romanit soldadi ja tyumbi**

7 Xjats ku ja Jesús jade'en
 tnimaagyijxy ja jaa'y, winets
 ja ñijkxy Capernaum. ²Jamts
 wyinaty chøøni ja soldadi windsøn,
 romanit jaa'y ja'. Jamts tyumbi ja
 tu'uk midi ja janchkamajtstu'udyim
 yja'wip, mowa'añ ja yjanchpikiyi,
 ookwanip ja wyinaty. ³Ku ja
 soldadi windsøn tnmadøøy ja Jesús,
 winets ja ttaniguejxy winaagin
 ja israelit møjaa'dyøjkti, jøts ja
 t'atstuk'amidoowa'añ ja may'ajt, wan
 tmiñ ja Jesús jøts cho'okt ja tyumbi.
⁴Xjats idø'øn ja tñinøjkxtøø ja Jesús
 jøts ja ojts t'amidowdi ja may'ajt
 møk'ampy, yide'en ja tñimaadyøø:
 —Paat'ajtip xpudøkit yø soldadi
 windsøn; ⁵kumi chøjkpy yø' adøm
 ngajp, nayø'øts tø tñi'ane'emy jøts
 ja tsaptøjk tø kyøjy.

⁶Winets Jesús ja tmøødiyii'ñ. Jøts
 ku ja jam wyinaty yja'atwanidi ma
 ja tøj, jam, jøts ja soldadi windsøn
 ttukjøpkubajtiyiyii'ñ pøn jaty ja
 minamyajyip, jøts ja ttuknimaay
 ja Jesús:

—Mets teety, kidi xka'oyjawi, ka'ap ø xpaat'aty jøts mets ya mdøkit ndøjkjøøjty; ⁷ paty ø kø'øm tø nganay'a'ejxiyi jøts mets jeexyip kø'øm tø n'ats'ixa'ay. Ana'am ja'ayi, jøts øts ja ndumbi cho'okt. ⁸ Ane'emy ø nayide'en nwindson xyik'ity, nay ja øts ndumbitøjkmidi pøn ø n'ana'amidip. Ku pøn nnøjmi: “Nøjkx”, nøjkxpts ja'. Uk nnøjmits øts yø ndumbi o ti, jatyits yø jade'en tpaduñ.

⁹ Ja'ayi Jesús ja jade'en tmadøøy ñigyumaap ja tja'wiyii'ñ ku ja jaa'y jade'en, jøts ja tniwa'akjimbijty pøn jaty ja jam wyinaty payø'oyip, jøts ja tnimaay:

—Tyimyjanch, ni Israelit jaa'y øts ya ma jade'en ngapaadynim sam ya'at jaa'y tmøødin ja janchja'win møk'ampy.

¹⁰ Jøts ku ja waabi yja'ttøø møøt ja jøpkuyø'oyibidi jam tøjktotp ma ja pamaa'y jam wyinaty, tødamik ja wyinaty myøkpøjkni ja pamaa'y.

Ku ja Jesús tyikjujkyiky ja ku'økyø'øxy myajnu'nk jam Naín

¹¹ Ukjajts ja jade'en, xjats ja Jesús ñijkxy jam ma kajp txøøwi Naín, mayjaa'yts idø'on ja jam wyinaty pawidejtíp, may ja pyabøjkpítøjk ja jam tmøødi. ¹² Kuts ja yja'jty jam kajpwingon, jøts ja ojts t'ejxpaaty tu'uk ja oo'kpi yikpagi'iy jøts ja y'atsnaxøkit, tu'umchi dø'on ja tø'øxyøjk ja t'u'nk'aty, jøts ku'økyø'øxy ja'. Mayts ja yik'oo'kpi pidø'kpi jamdi. ¹³ Jøts ku ja nwindson'ajtim ojts t'ixy ja ku'oogi, yik'ayo'ijxyim, jøts ja tnimaay:

—Amon, kidi mya'axy.

¹⁴ Winets ja Jesús twingunøjkxyii'ñ ja oo'kpi, jøts ja kajuun ja tnixajiyii'ñ, jøts ja oo'kpi kiiby ja tkiidyaktøø, jøts ja Jesús tnimaay ja oo'kpi:

—Mets u'nk idø'on nnimaapy: iPidø'øk!

¹⁵ Xjats ja kyu'xkukiyii'ñ pøn idø'on wyinaty tø y'øøky jøts ja kyajpxpiniðøjkxyii'ñ, xjats ja u'nktaak ja yiktagidøjkxyii'ñ ja y'u'nk, ja Jesús ja kømøøjyiyip. ¹⁶ Jøts ku ja jade'en niduki'iyi t'ejxtøø, jøts ja yjanchø'jkidøø, jøts ja ttukmija'widøø ttukunuu'kxyja'widøø ja Dios, nømdip ja':

—Ya Dios ja myøjkugajpxy tø kyaxi'iky adøm njaa'yjøøjty.

Nayide'en ja wya'andi:

—Dios tø tnimiñ ja kyajp jøts tpuðøkit.

¹⁷ Yiknija'wigyøyx ja jam wine'enin ja jaa'y jam chøønidi jam Judeit etjotp, ku wyinaty ja Jesús tø tyikjujkyiky ja oo'kpi.

Ku ja Juan Bautista tkexy ja kyugajpxy

¹⁸ Xjats ja Juan Bautista ja tnija'wiyii'ñ, nayide'en ja pyabøjkpi ja wyinaty tø tyamimadya'agiyi, winets ja tyajxyiyii'ñ namajtsk ja pyabøjkpi, ¹⁹ jøts ja ojts ttaniguexy ja Jesús, jøts ja t'atsyiktø'ødit pøni ja' idø'on janch Cristo pøn wyinaty menwamp yiknitsokpi. Uk kidi ka'ats, winets ja abikpyi ja tjøp'ejxtit. ²⁰ Jøts ja wingon twingunøjkxidøø ja Jesús pøn ja Juan wyinaty tø tyaniguexyidi, jøts ja tnimaadyøø:

—Ja Juan Bautista øø tø xkexy jidsik øø nyiktø'øt pøni janch ja Cristik mets idø'øn midi yiknigajpxp menwamp yiknitsokpi. Pøni ka'ats, winets øøts jadu'ukpi njøp'ext.

²¹Ku ja wyinaty tø yja'atti, winets ja Jesús nay jatyi tyiktsøøjk y may ja jaa'y pømbi pa'am pøjkidip, pømbi o ti ja'ambi tmøøt'ajttip, pømbi ja miku' tmøøt'ajttip, ñayikwin'ejxwa'kxmip ja' ja may winap jaa'y. ²²Jøtsnim ja y'adsojimbijty jøts ja wyaañ:

—Nøjkxti jøts xukmado'odit ja Juan ti jaty ya tø x'ejxti xmadowdi. Tamimadya'akti jade'en sa yø winap jaa'y wyin'ejxwa'kxti, sa yø pakpamaa'y yø'ødyi, sa yø putspi cho'okti, sa jaty yø nat jaa'y myadowdi, sa oo'kpi yjukpyøkti, jøts sa ayoobi jaa'y yiktukmadowdi ja øgyajpxy ja ømyadya'aky midi yiknitsokp. ²³Ejtni xoni ja'adi pøn ø xmibøjktip, ka'ap twinmayimbettit twinmay'adøjt tit sats ø xjanchjawidi.

²⁴Xjats ku ja wyimbejtnidøø midi ja Juan wyinaty tø tkexy, jaats ja Jesús ttamimadyaktøjkii'iñ ja mayjaa'y, ja Juan yiknimadyakp, yide'en ja wyaañ:

—¿Ti meets ojts x'ats'ixy jam abak etjotp? ¿Tu'uk ja jaa'y midi jade'en ejxim kapy midi poj yik'ø'yimbejtijp yik'ø'y'adøjijp? Ka'axi ja yjade'eni, pø tu'ukyixi tmi'lity ja wyinmaa'ñ. ²⁵¿Tits idø'øn ojts x'ats'ejxti? ¿Tu'uk ja jaa'y pøn janch øybi wet tø ñadyaxoxiyi? Pø wa'atsxi mee xnijawidi pøn tsuj wet nadyaxoxidip, pøn nekim taxondip pyikta'aky, jamts ja ñachojk'ityidi jam windsøn tyøjkjotpti. ²⁶¿Tits

idø'øn mjanch'ats'ejxtøø? ¿Tu'uk Dios kyugajpxy? Janch ja', ja' midi jawaani møj, nika'ap yjade'eni sam yjadu'ukpidi. ²⁷Yø Juan idø'øn yiktejp ku Dios kyajpxy yide'en wyaañ:

Ixya ngajxjawyeni tu'uk ja nngugajpxy, pøn tyiktøøjijp tyiktuudaajkip ja jaa'y wyinmaa'ndyi jøts myikupøkt ku ixpøjkin xminøjkxt.

²⁸Ndukmadoodip ixyam jøts ku ni madsoo ka'ap pøn jade'en pyidsimñim ja Dios kyugajpxy sam yø Juan Bautista; pøni pønts øts nja' xpaduujnip jøts ku tyøki ma øts ngutujk ndanitanit ja njaa'y, ja'ats ne'egi møj yikpiktakp jøts nika'ap ja Juan Bautista.

²⁹Jøts ku ja jaa'y ni'ijtyi jade'en tmadoodøø pøn jaty wyinaty tø yiknøbetyidi ja Juan, nayide'en ja yikugubajtpidi, jøts ja tjanchmibøjktøø ja Dios jøts kudam ja ka'ap jade'en mibaat wyinmaamya'aty; ³⁰ka'ats ja tmøjpkiktaktoø ja fariseotøjkti jøts ja kajpxwejtpøjktti sa Dios ja wyinaty tø tyamidsøkyidi, jøts ja ka'ap tkupøjktøø jøts Juan ja yiknøbatidit.

³¹Jøts ja nwindson'ajtim wyaañ:

—¿Pønxi øts jade'en meets n'uktami'ejxip? ³²Jade'en meets ndami'ejxi sam mutsk una'jkindi muum y'adø'øtsti jap maayjotpy ku myi'una'jk tkagupøjkiyidi ja kyuyajtin midi yjatsøjkpy yjaguyatwampy, jade'ents ja ñawya'añidi: “Tø øø yikxon njaxu'uxy jøts ni mga'atsti; tø øø jotmay'øøgyim nja'øømi, nijade'ents mgajotmay'oo'kmidi.”

³³Kuts ja Juan Bautista tø myiñ jøts ja kyakay kya'uuky ku ja ka'ap vino t'uuky, jøts meets mnimy jøts ku miku' ja myøøt'ajtpy. ³⁴Jøts ku ø tø njamemi jøts ku ø ngaamyi n'ukmi, jøts mnømidi jøts ku øts janch kaxim ngay n'uuky, jøts ku øts ja møøt namyigu'uk'atyiyi ja yikugubajtpidi møøt ja ka'øyyaa'dyi. ³⁵Pøni pønts ja Dios yja' tkupøjkip, ja'ats tja'gyukip sam ja Dios yja' ttsøkyin.

Ku ja Jesús jam fariseo tyøjkjotp wyinaty pøn txøøw'ajtp Simón

³⁶Xjats ja fariseit nidu'uk tnimaay ja Jesús jøts ja tmøødit kaabyi tyøjkwindum. Jøts idø'on ja ojts tmøødi, ojts ñijkxy, tyøjkii'ñ jam fariseit tyøjkjotp, ja kaabyajt twinguwa'ljtsiyii'ñ. ³⁷Winets ja tø'øxyøjk tu'uk pøn ka'øyyaa'y'ajtp midi jam tsinaapy jam kajpjotp, ku ja tñija'wiyii'ñ jøts ku ja Jesús wyinaty tø ñijkxy kaabyi jam fariseit tyøjkjotp, jamts ja ojts tmija'aty ja pa'akxuu'kpi, tsagueegi tuljtsjotpy. ³⁸Ñiyaxpim ja twingugu'xiyii'ñ ja Jesús tyeky, jøts ja wyeenøø ja ttuktaxø'jky. Jøts ja nay jatyi ja wyaay ttawibø'ty jøts ja ojts ttsu'kxy, ojts ja ttabakja'axy ja pa'akxuu'kpi. ³⁹Jøts ku ja fariseo ja ojts jade'en t'ixy pøn ja Jesús wyinaty tø wyayi migaabyi, yide'en ja wyinmaa'ñ ja jap tyikyø'øy: "Pøni janch Dios kyugajpxy yø jaa'y jeexyip, tø yø jeexyip tja'wyini pøn yø ixa tojnip majtsip, pøni pøn tø'øxyøjk yø', pø ejtpts yø yjantympyøktyun'ity yø tø'øxyøjk." ⁴⁰Winets ja Jesús tnimaay ja fariseo:

—Simón, nmigajpxwampy.

Jøts ja fariseo y'adsøøy:

—Yinet Windsøn.

⁴¹Xjats ja Jesús wyaañ:

—Namajtsk idø'on ja jaa'dyi pøn tmiyoj'ajttip tu'uk ja meeñ'anuu'kxyajkpi. Tu'uk tmiyoj'aty magoxk magø'pxy denario jøts jadu'uk wixijxmyajk; ⁴²jøts kumi ka' idø'on ja tkubatti nipøn tkagubety ja yoj, jøts ja meeñ'anuu'xyajkpi ka'ap ja sa tijy øy ja tkagubattit, ojts ja ttamee'kxy ja myiyoj. Nigajpxts inet, çpømbi ja jawaani tsojkip, pømbi ja jawaani takajxajkip?

⁴³Jøts ja Simón y'adsøøy:

—Ja' yjawi pøn ja yoj kajaa tmøøt'ajtp.

Jøts ja Jesús wyaañ:

—Janch tiy idø'on mwa'lañ.

⁴⁴Xjats ku ja Jesús ojts t'ixy ja tø'øxyøjk jøts ja tnimaay ja Simón: —M'ijxpxyi yø tø'øxyøjk, ku tø ndøki ya mdøjkjøøjty ka' mets ja nøø tø xmø'øy ja ndekpyujik; tøts øts yø tø'øxyøjk ne'egi xapakpujy ja wyeenøø jøts ja wyaay yø tø ttuktati'ich. ⁴⁵Ka'ats mets ndeky tø xtsu'kxi, jøts ku yø tø'øxyøjk, jaayip ku tø ndøki ixa øts ndeky yø jade'en xtsu'kxi. ⁴⁶Ka' mets ngubajk aceite tø xpiktaajkxiyi, tøts øts yø tø'øxyøjk ja pa'akxuu'kpi ndeky xpiktaajkxiyi. ⁴⁷Paty mets idø'on nnøjmi, pøni pøn ja tsojkin waani tmøøt'ajtp nayide'ents ja waani yikpojkipimaa'kxt; jøts yø tø'øxyøjk møj ja tsojkin yø tmøøt'aty paty pyaat'aty jøts ja pøky yikmaa'kxkøxt.

⁴⁸Jøts ja tnimaay ja tø'øxyøjk:

—Nmee'kxpy øts, u'nk, yø mbøky.

⁴⁹Winets ja migaabyidi pøn jaty ja jam wyinaty mөөtsinaajyip yjanchnawyambinaawa'j'kidөө:

—¿Pøn jaa'y ya'at ndejint, sudso pöky paat yө tmeel'kxy?

⁵⁰Jöts ja Jesús yide'en ja tnimaay ja tө'öxyöjk:

—Ja'agöjxp mets ja mböky tө nmaa'kxi ku me tө xjanchjawi, nöjknits jotkujk.

Ja tө'öxyöjk pøn jaty ja Jesús pyudöjkidip

8 Tөts ja wyinaty y'uknaxy jade'en, jөts ja Jesús t'ayө'ögyijxy ja kajp ja möj ja mutsk möөt ja pyaböjkitöjk namakmajtsk, jөts ja tkajpxwa'kxy ja ögyajpxy ja öy'ayuujk midi yjaa'y ja tyanitanaapy. ²Nay jam idө'өн ja yjamyөөt'ajtmiiyidi ja tө'öxyöjkmidi pøn ja wyinaty tө tyiktsө'öky, jөts pøn ja wyinaty tө tkajpxpidsöjmi ja miku' jөts ja ttukmajtstu'uty. Ja María dө'өн jam wyinaty pøn yiktejp Magdalena, pøn ja miku' wyinaty niwixujk tө myajtstu'udyiyi; ³nay jam ja Juana wyinatymi, ja Chuza ñidө'öxy, ja' ñidө'öxy pøn ja Herodes tumbi'ajtip, pøn tuki'iyi t'ejxp tñija'wip ti jam ejtp ka'ejtp ma ja Herodes jam wyindsөн'aty; jam ja Susana wyinatymi jөts may abikpyi jaa'dyi pøn jaty ja tigati tabudöjkiyidip.

Ku ja Jesús tmadyakpaaty ja jaa'y pøn nöjkn neppi

⁴May jaa'y ja Jesús jam ojts ñimiñiyi pøn jaty tsoo'ndip o ma abikyajp jөts ja Jesús yik'ejxwa'añ; jөts ku ja jaa'y may'ampy myujkpejty, jөts ja

ttamimadyaktöjkiyii'n tu'uk ja ejxpajtin madya'aky. Jөts ja wyaañ:

⁵—Tu'uk idө'өн ja jaa'y chөө'n tөmtwөjpi. Jөts ku ja twijy, öy ja tөmt o ma ñaxkidaajky. Midi'ibi ñajtswөjjiyiii'n jam tuu'am, ja'ats yiktaa'nbu'uxkigyöjx jөts ja joon ja wa'ats tpeemujkijxy. ⁶Midi'ibits ñajtswөjjiyiii'n jam tsaа agujkp, ojts ja jam yjamuxy jөts ja jatyi tyөtsjө'knaа ja'agöjxp ku ja naajx jam kyaneki. ⁷Midi'ibits ñajtswөjjiyiii'n ma ja magyujp jam wyinaty myuxwa'añ, ja'ats ja ojts ñi'aa'mbajtiniiyi. Ku ja myujxmi winet jөts ja niwine'en kyayikyonmöjkiyөө. ⁸Midi'ibits ñajtswөjjiyiii'n jam pu'uty ñaxkөjxp, jөts ku ja yөөñ jөts ja ojts yikxon yjantyimdyөөmi, magө'pxy magө'pxy ja pyajkpejty ja tu'ukpi tөmt.

Ku ja Jesús jade'en myadyak'abajtiyiii'n, jөts ja mökta'aky wyaañ:

—Pөni pøn ja'gyukiwyamp, wan tja'gyuki.

Tigөjxp idө'өн ja Jesús ejxpajtin madya'akyөjxp ja y'ixpöjkin tyaky

⁹Winets ja pyaböjkitöjk ja yiktөöjiyөө ti dө'өн jade'en tyijpy, sudso yikja'gyukit ja'abi madya'aky. ¹⁰Xjats ja t'adsөөy jөts ja tnimaay: —Meets yө Dios mduknija'wiiyp ja y'ayu'uch winmaa'n sa ja' kyutujk midi ja tyanitanaapy ja yjaa'y, jade'ents meets ja mdyimiyktukmadöy; ka'ats ja abiky jaa'y nayide'en madya'akyөjxp tñijawidit, ejxpajtin madya'akyөjxp öts yө ja'ayi ndamimadya'aktit jөts кө'өm tñimado'odit tkanimado'odit

nayide'en pøni sa ø xpabøkti
xkapabøkti.

**Ku ja Jesús tñigajpxy sudso dø'øn
yikja'gyukit ku jaa'y neppi ñijkxy**

¹¹Yide'en idø'øn yø madya'aky
tjy: Jade'en ja tømt yikpikta'aky
sam ja Dios kyajpxy y'ayuujkin;
¹²Jøts midì yiknajtswøjyïi'ñ jam
tuu'am jade'en ja yikpikta'aky sam
ja jaa'y pøn ja tpatmadooðip ja Dios
kyajpxy, jøts ku ja t'ukja'gyukidi
xjats ja miku' ja jatyì pyøjkxiyidi
jøts ja ka'ap tmibøktit, jøts ja
nisudso'ampy kyanitso'ok'attit.
¹³Jøts ja tømt jade'en yikpikta'aky
midì yiknajtswøjyïi'ñ jam
tsaa agujkp sam ja jaa'yindi
pøn tmadooðip ja øgyajpxy ja
øy'ayuujk, jøts ja ejtni xoni
t'ukpabøjkøjtì y'ukjanchja'widip
ja'; kuts ja yiin waan sa tkujatidi
jøts ja jatyì tmajtstu'utti, jatyì ja
ñayjibikpyikta'agyidi ja'agøjxp
ku ja jade'endi sam ja ujts
kya'aa'tsmiweninim. ¹⁴Jøts ja tømt
midì ñajtswøjyïi'ñ jam kujp agujkp,
jade'en ja yikpikta'aky sam ja
jaa'dyi pøn tjamadooðip ja øgyajpxy
ja øy'ayuujk, yjajanchja'widip
jøts nika'ap t'ukpadunidi, ja'
ja ne'egi yikmajadaktip ja
pyikta'aky, ja myeeñ, ja yjingaap,
ja yjotkujk'ajtindi. Jade'ents
ja tka'ukyikmøjtøjkinidi ja
øgyajpxy ja øy'ayuujk jøts ja
niti tkayikwingaxø'økti Dios
wyindum. ¹⁵Jøts ja tømt midì
ñajtswøjyïi'ñ jam pu'uty ñaxkøjxp,
jade'en ja'ami sam ja jaa'dyi pøn
amumjoojt nadyamiyojxidip ja
Dios, jøts ja jade'en tpatmadojidi
ja y'øgyajpxy y'øy'ayuujk. Møk ja

yjanchja'win ja tpikta'akti, ka'ap ja
juuni ttamajtstu'utti, ja'ats idø'øn
tyikwingaxø'øktip ja øgyajpxy ja
øy'ayuujk.

**Niti jadi'iñi kyatañ, kuwañim
ja tyimyiknijawi**

¹⁶Kidi ja'ajip ja jaj yiktaguno'kp
jøts ja yikumutst uk jøts ja
yikpikta'akt jap maabajt patki'py;
ja' ja wya'añ jøts ja yikpikta'akt jam
køjxp ma yjajt tyøø'kxt, jøts ku jam
pøn tyøkit ka'ap ja jam kube'ets
kugoots yja'attit. ¹⁷Ti ka'ukyikpatp
ku ti yjaju'uch'ity. Øy kajpxy ayuujk
yjagayiknigajpxwa'añ, kuwanits ja
yiknijawi pøni sa ja y'eji tyiyi.

¹⁸Jade'ents idø'øn øy
xmado'odit; pøn tpabøjktip
jøts tmadogukiwya'andi øy øy,
jaa'kyikpudøkipts ja yikxondi
jøts ja tja'gyukidit. Pønts
ka', jaaktyimyikpøjxixidip
ja' ja wyijy'ajtindi midì ja
jaa'kjanadyaja'wiyidip jøts ja
nisudso'ampy tkidyimya'gyukidit.

Ja Jesús tyaak jøts y'uch

¹⁹Winets ja Jesús y'uch yja'ttøø
møøt ja tyaak ma ja jam wyinaty,
nika'ap idø'øn ja tpaatti wingon
kumi janch mayjaa'y jam wyinaty.
²⁰Xjats ja Jesús yiktukmadøø jøts
ja yikni'aa'y:

—Ja mdaak møøt ja m'uchti
ja' mmigajpxwajni, ixap ja
tøjkwimptyi.

²¹Jøts ja t'adsøøy:
—Ja' øts idø'øn ndaagip, ja' øts
idø'øn n'uchidip nmigu'ugidip,
pøn tmadooðip ja Dios y'øgyajpxy
y'øy'ayuujk jøts ja jade'en tpadundi
pøni sa nwa'añ.

Ku ja Jesús tyiknajxy ja møk poj jøts ku ja tyik'amøkiyii'n ja mejy

²²Winets ja nay ja'abi xøøw tyøjkiyii'n barkijøtpy møøt ja pyabøjkpitøjk, jøts ja tnimaay:

—Wan tjaa'myindi jam jaduktamajñ.

Jøts ja ñøjkxtøø, ²³jam ja wyinaty mejkyujk'amdi ku ja Jesus mya'oo'knaa. Jøts ja møk poj ja jam jotmøn pyaajtidoø, yikxon ja nøø jam barkijotp yjanchtøjkyini øy ja tyiknitigøøñit. ²⁴Jøts ja tyujxtøø ja Jesús jøts ja tnimaadyøø:

—iWindsøn! iWindsøn!
iNøøjøø'kxwaa'nindip!

Winets ja Jesús pyidi'jky jøts ja møk'ampy twingugajpxiyii'n ja møk poj ku ja nøø ja tyiktojmji'iky adsø'jkibim; jøts ja poj jatyi yjanch'amø'jty, jadi'iñi ja myøøñ.

²⁵Jøts ja tnimaay ja pyabøjkpitøjk:

—¿Ma dø'øn ja mjanchja'windi xyiktunwa'andi?

Tø ja yjanchnichø'jkidyigøøñidi, ñigyumaap ja tyimyja'widøø jøts ja xem yam ñawyajnidøø:

—¿Ti pønims ya'at jade'en, pø mimadojipst ja poj yø', pø mimadojipst ja nøø yø' ku yø t'ane'emy?

Ja Gadarit jaa'y pøn wyinaty ja miku' tø tyatøkiyi

²⁶Jøtsnim ja yja'ttøø jam Gadarit etjotp mido idø'øn ja jaduktamajñ tãmp Galileit et wingon. ²⁷Jøts ku ja Jesús jam wyinaajky, yø'øpyidsiimy, jøts ja ñimejnøø tu'uk ja kugajp pøn ja miku' wyinaty jekyip tø tyatøjkniyi. Niwa'ats ixwa'ats ja wyidejtni,

ka'ap ja tyøjkjotp y'uktsinaañi, jam ja chinaadyakni ma ja oo'kpi ñaxøkidi. ²⁸Jøts ku ja t'ejxpaajty ja Jesús jøts ja jatyi twinguxanaay, yide'en ja tjantyimñøjmi møkta'aky:

—Jesús, Dios U'nk tsajpjøtpyit, ¿ti ø xanibøjkip? Tun may'ajt kidi xjantyimy'ayo'onduñ.

²⁹Ja' idø'øn ja jade'en tyikwãmp ku ja Jesús ja miku' møk'ampy t'ane'emy jøts ja jam pyidsø'ømt ja jaa'y y'am yjotp. Ejtp idø'øn ja miku' ja xyumimi'adi'ichiyi ku ja yjayiktagiwiiñ yjayiktapakwiiñ pujx kadeen; jatyi ja ttapojtiguixy yam ja jaa'y ja jade'en tø yja'uktajotkujk'ajtmïyi jøts ja nima kyanøjkxt, jøts idø'øn ja miku' ja yikakwidityi o ma jam abak etjotp.

³⁰Jøts ja Jesús yide'en tyiktiïy:

—¿Ti mxøøw?

Jøts ja y'adsøøy:

—Legión ø nxøøw.

Ja'agøjxp ja jade'en ñaxyøømo'øyi kumi janch may miku' ja wyinaty tø tyatøkiyi. ³¹Ja'axi dø'øn jade'en kø'øm wandip jøts ja tnimaadyøø ja Jesús jøts ja ka'ap kyaxidit jap ma miku' y'ayo'ombaatti.

³²Jamts wyinaty ja kuch yjøø'kxwidejtmidi jam kojpkøjxp ku ja miku' ñuu'kxaktøø jøts ja ttatøkidit ja kuch; yikjajt idø'øn ja Jesús ja jade'en. ³³Xjats ja miku' tmajstuttøø ja jaa'y jøts ja kuch ja ttatøjkidoø, winets ja jiyujk niduki'iyi yjanchepkuwo'ongøjxtøø jøts ja nøøjøtpy ñaxkidakøjxtøø, japst ja ojts ñøøjøø'kxkøxti.

³⁴Jøts ja jaa'y pøn wyinaty kuch'ejxtip ku ja jade'en t'ejxtøø yjatti kyubatti ja kyuch, jøts ja yjantyimchø'jkidoø, jøts

ja kyaknøjkxtøø jam mā jaty pøngapøn chøøni kamjotp jøts nayide'en jam kajpjotp, jamts ja tuki'iyi ttamimadyakøjxtøø.
³⁵ Jøts ja jaa'y ja tniðso'ongøjxtøø jøts ja t'ejxwa'andi pøni janch idø'on jade'en. Jøts ku ja yja'ttøø jam mā ja Jesús jam wyinaty, xjats ja t'ejxpattøø ja jaa'y pøn ja maamyiku' wyinaty tø myajtstu'udyiyi jøts ku ja jam chøøni wijy kejy, xøxy piky ja jam mā ja Jesús wyinaty tyani, jøts ja yjantymchø'jkidøø. ³⁶ Jøts ja jaa'dyi pøn wyinaty kø'øm tø tyimy'ejxti, ja'ats ja tmadyaktøø sudso'ampy ja ja jaa'y wyinaty ja maamyiku' tø myajtstu'udyiyi. ³⁷ Ja'agøjxpts ja jaa'y ni'ijtyi ñuu'kxaktøø pøn jaty jam wyinaty tsinaadyip Gadara jøts ja Jesús jam pyidsø'omt etjotp, pø jantymchø'jkidipxi dø'on ja'adi. Jade'ents ja Jesús ttatøjkiyi'ñ ja byarki jøts ja chø'lñ. ³⁸ Jøts ja jaa'y pøn wyinaty tø myajtstu'udyi ja maamyiku', ja'ats møk'ampy nuu'kxakmaa jøts ja yikmøødit jøts Jesús ja tmøøtnøjkxt, jøts ja ojts t'ane'emy jøts ku ja ne'egi tya'ant, yide'en ja tnimaay:

³⁹—Nøjkx mdøjkwindum, jamts xnigajpxt xnimadya'akt sa Dios tø m'ødyuñiyi.

Nøjkx idø'on ja jaa'y jøts ja ttamimadyaktøjkiyi'ñ amuum ja mayjaa'y sa Jesús ja wyinaty tø yikmøkpikeyi yik'øy'atyiyi.

Ja Jairo ñøøx, jøts ja tø'øxyøjk pøn ja Jesús wyet ojts ttøjni

⁴⁰ Jøts ku ja Jesús wyimbejtñaa ñøjknimaa jam jaduktamajñ, pøkpaat may jaa'y ja jam

yjanchja'wiyøø, pø tum awejxipxi ja jaa'y ja wyinaty. ⁴¹ Xjats tu'uk yaa'dyøjk yja'lty pøn txøøw'ajtp Jairo, ja' idø'on jam wyinaty tniwindsøn'ajtp ja tsaptøjk. Jøts ja ñagyuxendyaajkøø jam Jesús tyekyjø'øm jøts ja tnimaay, ojts ja ñuu'kxa'aky jøts ja myøøtnøjkxyit jam tyøjkwindum. ⁴² Jam ja tyu'ukpi nøøxu'nk, makmajtskin ja' yjumøjt ja wyinaty, ja'ats jam wyinaty oo'kp ka'oo'kp. Jøts ku ja Jesús ojts ñijkxy, janch may jaa'y ja pyadso'onøø, janch yikxon ja yik'atejmuky.

⁴³ Jamts tu'uk tø'øxyøjk pamaa'y, myakmajtsk jumøjtyip ja tajxnaxyi ja pyaajtniyi. Tø ja tniðya'ayodøjkini ku tsøøyibi ja jadine'en tjamijuy jøts ja nipøn yjanchkayiktsø'øgyiyi. ⁴⁴ Xjats ja ojts wingon tjiguyø'øyi ja Jesús, jøts ja wyet pa' ja ojts tjøjxi, jøts ja tyajxnaxyi ja nay jatyi y'adujky.

⁴⁵ Jøts ja Jesús yide'en tyiktiiy: —¿Pøn ø tø xøñ?

Kuts nipøn tkanigajpxy, jøts ja Pedro møøt ja myigu'uk wyandøø: —Windsøn, pø mjanchyik'atejmujkpts, nugots mjanchyiktejmiñ mjanchyiktejxipy, jøts mnimy: “¿Pøn ø tø xøñ?”

⁴⁶ Jøts ja Jesús wyaañ:

—Tø ø nyiktøñ, tø njawi jøts ku øts nmøk'ajtin tø nduktamøkpikeyi tu'ugin ja jaa'y.

⁴⁷ Xjats ja tø'øxyøjk, pø ja'axi tam idø'on yiktejp, jøts ja ojts ñimybepni ñichiyuñi ñagyuxendya'agyi jam Jesús tyekyjø'øm, jøts ja ojts ttukmadøy jam mayjaa'y agujkp tigøjxp ku ja wyinaty tø ttøñ jøts ku ja nay jatyi

myøkpijky. ⁴⁸Winets ja Jesús ja ñimaajyøø:

—Ja'agøjxp u'nk tø mmøkpiky ku ø tø xjanchjawí. Nøjkxni amgujk jotkujk.

⁴⁹Ixam ja Jesús wyinaty jade'en wya'añim, ku yja'ljty tu'uk ja jaa'y pøn tsoo'mp jam tsaptøjk windsøn tyøjkwíndum, ja Jairo. Jøts ja Jairo yiknimaay:

—Tøts ja mnøøx y'anuu'kxiñi, kidi yø windsøn nugo x'adsejp'adi'ich.

⁵⁰Jøts ku Jesús ja jade'en tmadøøy, jøts ja tnimaay:

—Kidi mdsø'øgi, møk m'aaw mjoojt xpikta'akt, tu'ugyi ø xjanchjawít, jujkpyøkp ja m'u'nk inet.

⁵¹Jøts ku ja jam tøjkwíndum yja'ttøø, ka'ap ja jap tøjkjøtpy pøn tyiktøjkiyi'iñ, ja Pedro ja ja'ayi myøøtøjkiyi'iñ møøt ja Jacobo møøt ja Juan jøts ja u'nkteety u'nktaak jade'eñi. ⁵²Janchyaxtip ja wyinatyí, ja y'u'nk ja tyimchaachpa'ayoodip. Jøts ja Jesús ja ñimaajyidøø:

—Kidi mya'axti; ka'ap yø kiixy y'øøky, maapts yø ja'ayi.

⁵³Jøts ja yjanchyiknixijky, pø ñija'widípxi ja' jøts ku ja wyinaty tø y'oo'kni. ⁵⁴Xjats ja Jesús ja tmajch kyøjøp'am, jøts ja møk'ampy tnimaay:

—Pidø'øk, u'nk.

⁵⁵Jøts ja yjukpyijky, nay jatyí ja pyidi'jky; jøts ja Jesús ja ojts tni'ane'emy jøts ku ja tyika'adyit. ⁵⁶Ñigyumaap ja møjaa'y ja tyimya'widøø jøts ja Jesús ja tnimaay jøts ka' pøn ttukmadø'odit ku døø'n ja wyinaty jade'en tø tyuñi jyatyí.

**Ku ja ñimakmajtskpi
pabøjkpitøjk yiktanipøkti ja
tunk jøts ja yikajxtsoondi**

9 Xjats ja Jesús tnankñamyujkøø ñimakmajtsk ja pyabøjkpitøjk

jøts ja myøk'ajtin ja tmøøy, ojts ja tkutujkmø'øy jøts ja tyikpidsøjmídit ja jaa'y ja miku', jøts ja tyikmøk'pøktit ja pamaa'y. ²Ojts ja tkexy jøts ja Dios y'øgyajpxy y'øy'ayuujk ja tkajpxwa'kxidit midí ja tyanitanaapy ja yjaa'y jøts ja tyiktso'oktit ja pamaa'y. ³Jøts ja tnimaay:

—Ka' mniyø'øyik xko'ondit, niti xkako'ondit, ni tajk, ni pejn, ni tsapkaaky, ni meñ. Tu'ugyi mwet xminøjkxtit midí ixja mwet'ajttip. ⁴Jøts ku mdøjk'amído'odit o ma pøni ma mja'atti, tu'ugyits jam mja'ta'aktit kunim jam mdsoonditnim. ⁵Jøts ku ma pøn mgagupøkidit, tanaxtits ja kajp, ja'ayi ja pu'ux x'ukwinaptit jøts jade'eñi xuk'ejxtit jøts ku jade'eñi tø mnañiwa'achidi.

⁶Jøts idø'on ja yø'øwya'kxtøø, ñøjkxtøø o magajp, jøts ja jam tkajpxwa'kxti ja øgyajpxy ja øy'ayuujk jøts ja pamaa'y ja tyiktso'okti o madsoo.

Ku ja Juan Bautista ja o'jkin tpaajty

⁷Xjats ja windsøn Herodes ku ja tnija'wiyii'n sa jatyí ja Jesús wyinaty y'adi'ich, jøts ja ka'ap ti tabyajtin tpaajty pømbi ja nimaajyip jøts ku ja Juan wyinaty tø yjukpyiky, ja' wyinaty tø pyidsimy jadigojk jap oo'kpi jutjøtpy. ⁸Pømbits wändip jøts ku ja yja'aji ja Dios kyugajpxy Elías, jøts ku ja' wyinaty tø kyaxi'iky; pømbits nømidip jøts ku ja yja'aji ja Dios kyugajpxy pøn wyinaty windi'ixyip tø y'atsmendí, ja' nidu'ugin tø pyidsimy jadigojk. ⁹Jøts ja Herodes wyaañ:

—Pø øtsimpts ja Juan kyubajk kø'øm nanikyikwinajkøø. ÷Pønts

idø'øn ndejin yø' ixa njamado'ity
yiknimadya'aky janch ñigyumaap?

Jøts idø'øn Herodes ja
tjadyimwyin'ejxwaañ.

**Ku ja Jesús yikaay ja
nimagoxk milbi jaa'y**

¹⁰Xjats ku ja Jesús

kyudanaabyi wyimbejtøø, ojts ja
tyamimadyakixyi ti jaty ja wyinaty
tø ttundi. Winets ja ojts twaadsoøñ
jøts ja tmøøtnijkxy ma nipøn
kya'ity jam Betsaida kajp wingon.

¹¹Kuts ja jaa'y ja tnija'widøø, jøts ja
ojts tpanøjkxti; kyupøjkts ja Jesús
ja' jøts ja ojts ttamimadya'aky sa ja
y'ejxi tyiyi ja Dios kyutujk midi
ja tyanitanaapy ja yjaa'y, jøts ja
tyiktsøøjkxy may ja pamaa'y.

¹²Jøts ku ja et chuu'ña, xjats
ja ñimakmajtskpi kudanaabyi ja
ñimejnøø jøts ja ñimaajyøø:

—Kajxni yø mayjaa'y, jøts nøjkk
pyoo'kxnidi jøts nøjkk t'ixaañidi ja
kyaajyk yjøø'kxik o magajp midi
ya wingon tãmp, nitits ya kya'ity ma
adøm yaadi.

¹³Jøts ja Jesús ja ñimaajyidøø:

—Yikaydi meets.

Jøts ja tnimaadyøø:

—Ja'yaits tsapkaaky jap
jamagoxkyi jøts ajkk majtskyi,
pø winet inet idø'øn pøni
nda'ajuu'yigyøjxp øøts inet yø jaa'y
ja kaaky ja jii'kxy.

¹⁴Nimagoxk milin ja jaa'y jam
wyinaty. Xjats ja Jesús tnimaay ja
pyabøjkpitøjk:

—Yik'ixa'akti tukpik jaty
niwixijkxmyajk jaty.

¹⁵Jøts idø'øn ja jade'en
tpadundøø, ojts ja jaa'y y'ixakøxti.

¹⁶Winets ja Jesús tnixajiyi'ñ

magoxk ja tsapkaaky jøts majtsk
ja ajkk. Ojts chajp'ixy jøts ja
ttamøja'wiyii'ñ ja Dios Teety. Jøts
ku ja t'adujkpijky, jøts ja ojts
ttagødøki ja pyabøjkpitøjk jøts ja
mayjaa'y ja ttaguma'adyit. ¹⁷Ojts
idø'øn ja niduki'iyi kyay'abidsømdi,
niduki'iyi ja kyujxidøø; jøts ja
kaaky wyindank ja makmajtsk kach
ujts ujts yikpøkmujky.

**Ku ja Pedro wyaañ jøts ku ja
Jesús yja'aji pøn yiknitsokp**

¹⁸Tuk'ojk idø'øn ku ja Jesús
jam wyinaty ja Dios Teety
t'ajot'aty nadyu'uk, jamts idø'øn
pyabøjkpitøjk ja pyawidityiyi jøts ja
tyiktiiy:

—¿Sa jaa'y wya'andi kyajpxti,
pønik øts idø'øn?

¹⁹Xjats ja y'adsoodøø:

—Pømbi wandip jøts ku mets Juan
Bautista; pømbits wamidip jøts ku
mets m'Elías, nømidipts jadu'uk jøts
ku me mja'aji ja Dios kyugajpxy pøn
mendøø jekyip jøts ja' nidu'ugin tø
wyimbity jadigojk.

²⁰Jøts ja tjaaikyiktiiy:

—Jøts meets, ¿sa mee mwā'añ,
pøn øts yjawi?

Jøts ja Pedro wyaañ:

—Cristoxi mets, ja yiknitsokpi, ja
Dios U'nk.

Ku ja Jesús tnigajpxy ja y'o'jkin

²¹Winets Jesús ja ojts
møktā'aky t'ane'emy jøts ja ka'ap
tmadyakypøødyit. ²²Yide'en ja
yiknimaadyøø:

—Møk øts ja ayo'on nbaatt, ka' øts
ja møjaa'dyøjk xkupøktit, ka' øts
ja teetywindsøndøjk xkupøktit, ni
ja kajpxwejpitøjk ø xkagupøktit.

Xyik'ooktip øts ja', ja kidigøøk xøøwts ø nbidsø'omt jadigojk oo'kpi jutjøtpy.

²³Jøts ku ja jade'en wyaañ, winets ja tnimaay niduki'iyi pøn jam wyinaty:

—Pøni pøn ø xpabøkwamp, jaween ja kø'øm kyanabya'ayowit, jabom jabom øts ja xku'ayowit, ja'ats øts idø'on xpabøjkp.

²⁴Pønts kø'øm nabya'ayojip, pøn kasaduñim nay'ejxip, windigøøpyts y'anmija'win ja y'ity; pønts ø xku'o'jkip xkudigø'øyip, ja'ats ja yja' nøjkx nitso'ok'ajtp. ²⁵¿Ja ti ja ñiwyala'ant øy ja jaa'y tjaja'bøjkixy ja naxwiiñ'ajtin jøts ja y'anmija'win ne'egi wyindigøy? ²⁶Jøts pøni pøn ø xatsø'ødyump, pøni pøn øts n'øgyajpxy n'øy'ayuujk xatsø'ødyuujnip, nayide'lents øts ja tsø'ødyumbi nøjkx ndatsø'ødyuñ, ku ø nme'ent yikutujkpi, ku øts ja ndeety kyunuu'kxy'ajtin nmimejnit møøt ja ankilistøjk yja'adi. Øts idø'on ja naxwii'ñit jaa'y nmøjkudanaabyi'ajtpy. ²⁷Tiy janch mee nnøjmi jøts ku jaa ja jaa'y ya winaagin tyanidi, pøn ka'ooktip kunim ja tyimy'uk'ejxtit sa Dios kyutujk tmime'ent midi ja tyanitanip yjaa'y.

Ku ja Jesús adsu'jky y'atstigajch amuum chamambøjkijxy

²⁸Tø dø'on ja wyinaty tyuktujkxøøwip jade'en y'ukjaty, jøts ja Jesús pyatøjkii'ñ jam kojpkøjxp Dios'ajot'ajtpi, myøødiyii'ñ ja Pedro ja', møøt ja Jacobo jøts ja Juan. ²⁹Kuts ja Jesús jam wyinaty Dios'ajot'aty, xjats ja wyeen y'aaw ja tyigajch, jøts

ja wyet ja ñaamy ja pyoobiyii'ñ tøø'kxpim tsamambim. ³⁰Winets jam kyaxøktøø namajtsk ja jaa'y, ja'ats ja jam møøt myadya'aky, ja Moisés idø'on ja' møøt ja Elías, ³¹nabejk'ampy aju'uk ja ñi'awidityidi jøts ja tkajpxy'atti ja o'jkin midi ja Jesús wyinaty pyaatwampy jam Jerusalén. ³²Øy ja Pedro møøt ja myigu'uk yjamaa'y'ookti, wijy'ejttip idø'on ja'. Jøts ja ojts t'ejxidi ja Jesús y'aju'uk møøt ja ñamajtskpi yja' nayide'endi pøn ja jam wyinaty møøt tyani. ³³Jøts ku ja jaa'y jam wyinaty jagamnidi, jøts ja Pedro tnimaay ja Jesús:

—Windsøn, ityimy'øy'ajtp ku øø nyam'aty! Nyik'øyip øø tigøøk ja ujts'aadyøjk; tu'uk mets mja', tu'uk Moisés yja', jøts tu'uk Elías yja'.

Ka'ap idø'on ja Pedro y'aaw tjawi pø ti dø'on ja kyajpxy. ³⁴Íxam ja jade'en wya'añ ku yoots jam ñaxkidaajky, jøts ja yjanchø'jkidøø ku ja jap yoots agujkpy ñay'ejxpajtidøø. ³⁵Winets ja tmadoodøø ku jap yoots agujkpy kyajpxy ku jap ñimy:

—Øts idø'on ya'at n'u'nk njanchøjkpy; mimadojidip pøni sa wya'añ.

³⁶Ku ja wyinaty jade'en tø tmadowdiwya'añ, xjats ja t'ejxpattøø ja Jesús jøts ku ja jam nadyu'uk. Amøni ja y'ejttoø, ka'ap ja pøn ttukmadowdi ku ja wyinaty jade'en tø t'ejxti.

Ku ja Jesús tyikmøkpjiky tu'uk ja mixyu'nk pøn wyinaty ja miku tø tyatøkiyi

³⁷Jøts ku kyimjabom'ajty, ku ja ojts kyidaknidi jam kojpkøjxp, jøts

mayjaa'y ja Jesús yjòpkubajtiyòø.

³⁸Jòts ja jam nidu'ugin mòk'ampy ñimaajyòø:

—Windsòn, tun may'ajt, win'ejxik òts n'u'nk, yò'òyi ø tu'ugyi n'u'nk'ajtpy; ³⁹miku' idø'òn yø xumitatøjkiyip, jòts yø yjanchxumiyiktsabaayi, yikmo'jtniyip yø', jòts janchyik'a'oo'pniiyip tñankwyinwøpyi tñankjyøpwøpyi. Nijade'ents kyamajststu'udyi, am'ijxyim tsaach'ijxyim yjaty. ⁴⁰Tø øts yø mbabøjkpi njanøjmidi jòts jeexyip yø miku' tyikpidsømdi, nika'ats yø tø myayidi.

⁴¹Xjats ja Jesús wyaañ:

—iMee kajanchja'wibidi, yø mbøky nugo myikmajadaktip! ¿Ma windemnim meets ngajpxy n'ayuujk xpabøjkit? ¿Windemnim meets yø yjade'embì xuktatso'okt ku øts yø ejtp njanchjanigajpx'ity? Mets, yikmen yø m'u'nk.

⁴²Xjats ku ja mixy wingon myiñ, jòts ja miku' ja ojts yiknaxkida'agyiyi jòts ja tyukpatkojmiyi ja mò'ødyi; winets ja Jesús ja miku' twingugajpxiyiñ jòts ja tyikømøøy mòk møjaaw.

⁴³Ñigyumaap ja jaa'y ja ni'ijtyi tja'widøø ku ja Dios ja myøk'ajtin jade'en tyikwingaxi'iky.

**Ku ja Jesús tñigajpxy
jadigojk jòts ku ja y'ookt**

Ixam idø'òn ja jade'en wyinaty ku ja Jesús tñimaay ja pyabøjkpitøjk:

⁴⁴—Madowdi ya'at, jòts kidi xja'dyigøydi nijuuni; øts, yikøyakp øts jòts øts ja mayjaa'y nyiktagødøkit.

⁴⁵Jòts ja pyabøjkpitøjk ka'ap ja tja'gyukidi ku ja jade'en wyaañ, jòts nika'ap idø'òn ja ttuknimadøy; tsø'jkimidipts ja' jòts ja tyiktø'ødit ti dø'òn ja jade'en tyijpy.

**Pøn idø'òn jawaani mõj ma Dios
ja yjaa'y ja kyutujk tñanitani**

⁴⁶Xjats ja tkajpxy'ajtpinibøjkidøø pømbi jadyimy'ukmøjtøkip,

⁴⁷wa'ats ja Jesús ja tñijawi sa ja wyinaty wyinmaydi. Winets ja ojts tsa'anji'iky tu'uk ja mutsku'nk jòts ja ñadyawingudsaa'niyøø, ⁴⁸jòts ja wyaañ:

—Pøni pøn øts ya'at mutsku'nk xkupøjkxip, øts idø'òn ja wyinaty xkupøjkp; pøni pønts øts jade'en xkupøjkp, ja'ats idø'òn ja wyinaty kyupijky pøn ø xkajxp. Pønts kanamyøjpiktaajkip wine'enin meets ixaaadi, ja'ats idø'òn nøjkk mõjtøjkp.

**Ku ja Jesús wyaañ: Adøm
ja' nbudøjkibi pøni ka'ap
adøm ja xmidsep'ajtyindi**

⁴⁹Xjats ja Juan tñimaay ja Jesús: —Windsòn, tø øø n'ixy tu'uk ja jaa'y tyikpidsimy ja miku' mets mmøk'ajtingøjxp; tøts øøts ja ndukmajststu'uty kumi ka'ap adøm ja xmøøtwidijtyim.

⁵⁰Jòts ja Jesús ja ñimaajyòø:

—Kidi xuktamajststu'utti; adøm ja' nbudøjkibi pøn ka'ap adøm ja xmidsep'ajtyindi.

**Ka'ap ja Jesús tyikjajty sa wya'andi
ja Jacobo mõøt ja Juan**

⁵¹Jòts ku ja et ja xøøw tpaajty ku ja Jesús wyinaty ñøjkkwani tsajpjøtpy, xjats ja jotmøk'ampy

chøø'n jøts ja ñijkxy jam Jerusalén. ⁵²Ojts ja tkajxjawyeni kyugajpxy, jøts ja ñøjkxtøø jam Samariit etjotp jøts ja jam t'ixaajyidit ja yja'taajk; ⁵³ka'ats ja Samariit jaa'y ja tkupøjktøø ja'agøjxp ku ja tnija'widøø jøts ku ja ñijkxy jam Jerusalén. ⁵⁴Kuts ja Juan ja jade'en t'ejxtøø møøt ja Jacobo midi ja pyabøjkip'ajtpy, jøts ja ojts ñii'mxyi: —Windsøn'ajtim, çtuñ øø nayide'en sam ja kugajpxy Elias y'adiijch, n'amido'op øøts ja jøøn tsajpøtpy, wan yø jaa'y tkudigøøgyøxti?

⁵⁵Jøts Jesús ja nugo twin'ijxy jøts ja møk'ampy twingugajpxiyii'ñ, yide'en ja tnimaay:

—Ka' meets yjawi xja'gyukidi pøn meets myøk'ajtin mmøøt'ajtxiyip.

⁵⁶Nmøjkudanaabyi'ajtpy øts ja naqxwii'ñit jaa'y, kaja'ajip ø tø nnimiñ jøts øts ja jaa'y nyik'ookt nyiktigøøty, ja' ø tø nnimiñ jøts øts ja jaa'y nyiknitso'ok'att.

Xjats ja choo'ndøø jøts ja ñøjkxtøø abikyajp.

Ja jaa'y pøn tpawidetwandip ja Jesús

⁵⁷Jøts ku ja wyinaty jam tyuu'yø'ødyi, jøts ja Jesús ja jaa'y tu'uk ñimaajyøø:

—Windsøn, tsoomp øts, nbanøjxkp mets o madsoo pøni ma me mnijkxy.

⁵⁸Jøts ja Jesús y'adsøøy:

—Ne'egi jaa ja waajx ja yjut, ne'egi jaa ja joon ja pya'an; jøts øts niti ø xka'ejtxi øyik øts idø'on ma n'ønø'ønt.

⁵⁹Xjats ja Jesús jadu'ukpi jaa'y tnimaay:

—Møødik øts.

Jøts ja wyaañ:

—Windsøn'ajtim, wan øts ndeety jawyeen t'atsyiknaøxi.

⁶⁰Jøts ja Jesús y'adsøøy:

—Majststu'ut, wan ja tyikpidø'økti ja myi'oo'kpi pøn y'anmija'win jajujkyi tø tyik'oo'knidi; jøts mets, nøjx mets ja Dios y'øgyajpxy y'øy'ayuujk xkajpxwa'kxi.

⁶¹Jøts ja jade'en ñimaajyøø:

—Windsøn'ajtim, nmøødiwyampy mets, nijkxy øts nmigu'uk t'atstukmadøy, nijkxy øts t'atsnagyaajpxpidsimyi jawyeen jap ndøjkjøtpy.

⁶²Jøts ja Jesús ja tnimaay:

—Ku jaa'y yu'uy, ja' ja y'ijxy ja tyunk; pønts ejxjimbejt'adøts, tits ja nyikwa'anint. Jade'ents idø'on ja Dios wyingujkp ma ja ttanitani kyutujk ja yjaa'y; pøn ja tu'ugyi amumjoojt kamiduujniyip, tits ja jam ñiwyā'ant.

Ku ja Jesús tkajxwa'kxy ja ñidugui'pxmyajkpi jaa'y

10 Jøts ku ja jade'en y'ukajt, jøts ja nwindson'ajtim twiwijch ja nidugui'pxmyajk ja yjaa'y, jøts ja tpaguejxy namajtsk jaty. Jade'en ja ojts tyiknijkxy o magajp ma dø'on ja kø'øm wyinaty ñøjkxwa'añ, ²jøts ja tnimaay:

—Janch may pikta'aky pyidø'økwa'añ, ka'ats ja tumbi myayidi. Paty mee x'amido'ot ja kubikta'aky jøts tjaakaxt ja tyumbi jøts pyidø'økt ja pyikta'aky.

³Nøjkxtits meets; jade'enxi mee mnøjkxt sam borreek ñijkxy ma may miy'uk jamdi. ⁴Ni mbejn xkawetstít, ni mmeen'abøjk'ii'ñ, ni mgø'øk, niti xkako'ondit; jøts kidi

pøn xmi'øømayidi xmigajpxmayidi ku pøn xkajpxpoo'kxtit tuu'ajy. ⁵Jøts ku ma mja'taajk x'amidowa'andit yide'en jawyeen mgajpxpoo'kxtit: "Ma meets, Dios mjagyepyidi." ⁶Pøni jamts pøn jotøjkijip ja Dios, ja'ats idø'on Dios janchjagyapip; pøni ka'ats pøn m'adsojimbejtixiyidi ja mgajpxpoo'kxindi, anaxtits ja tøj. ⁷Jøts jam mda'andit ja' tyøjkjotpti pøn Dios jotøjkijidip, mga'adyip mjøø'kxtip idø'on pøni ti ja mmøøjyidip, mbaat'ajttip ku jade'en myikmo'odit. Kidits tøjkp tøjkp nugo mwidetti. ⁸Ku o magajp mja'attit, pøni ma myikupøkti mga'adyipts mjøø'kxtipts ja' pøni ti myikmøødyip; ⁹myikmøkøktip ja pamaa'y jam, jøts ja jaa'y xnøjmidit: "Jaani Dios kyutujk ya midi ja tyanitanaapy yjaa'y, ja adøm ja nmøøt'ajtna'andi." ¹⁰Kuts ma ja kajp xpaattit ma mgayikupøktit, yø'øpyidsømdits jam jøts tuu'am mnøømdit: ¹¹"Pu'uxpaat øø ndekyjxy tø tya'tspøjkni midi ya kajpøøjty, icyamts øøts nyikwa'ach meets køjxp, ejxti sa x'ejxti, nañiwaajtsip øøts jade'en. Ja ti winets xkanijawidit, jaa Dios kyutujk wyingøn midi ja tyanitanaapy ja yjaa'y." ¹²Ixyamts mee ndukmadøy jøts ku nøjkk ja tiidyu'unin ñaxy, ne'egi kajaa yø yjade'embj jaa'y ja ayo'on tyimbyaattit, jøts nigidi jade'en y'ayo'ombaattit ne'egi ja kawindiy jaa'dyi pøn jam Sodoma kugajp'ajttø.

Ja ayo'on midi tyanaxtip ja ka'øgyajp

¹³'Icorazingit jaa'dyi, Betsaidit jaa'dyi, mjanch'ayøøy meets, ti

jade'en mnadyatuujnidip! Ku jeexyip jam kajpøtjam Sidón jam Tiro ne'egi yiktuñ ja milagri'ajtin midi meets ya tø myiktu'unxi, windi'ixyip ja jeexyip ja chinaa'yin tyiktigajtsnidi, ku ja pyøky jeexyip tyimchaachjawidi. ¹⁴Kuts nøjkk ja tiidyu'unin ñaxy, mgu'ayowipts meets ja jinaxy, nika'ap ja ne'egi jadine'en y'ayo'odit ja jaa'dyi pøn tsinaadyip jam Tiro jøts jam Sidón, ¹⁵jøts meets Capernaumit jaa'dyi, ¿ma mee xijy tø mdyimyja'aty, tsajpøtjy? Pø japxi meets ayodaajkjøtjy mnøjkxtit.

¹⁶Jøts ja Jesús ja pyabøjkpitøjk ja tnimaay:

—Pøni pøn mbatmadojidip, øts idø'on ja wyinaty xpatmadoodip; pønts mgagupøjkidip, øts idø'on ja wyinaty xkagupøjktip; pønts øts jade'en xkagupøjkp, ja'ats idø'on ja wyinaty kyagupøjktip pøn ø xkajxp.

Ku wyimbejttø ja ñidugui'pxmyajkpi jaa'y

¹⁷Xjats ja ñidugui'pxmyajkpi jaa'y ejtni xoni yjanchwimbejtnidøø, jøts ja wyandøø:

—Windsøn'ajtim, tøbaat øøts ja miku' xmimadøy ku øøts ja tø ngajpxpidsimy mets mmøk'ajtingøjxp.

¹⁸Jøts ja Jesús ja tnimaay:

—Janch jade'en, ojtsts øts ja miku' n'ixy ku ja kya'ukmajadəkni ja myøk'ajtin ja'agøjxp ku ja pyidsiimy jap tsajpøtjy. ¹⁹Øtsts meets ja nmøk'ajtin tø nmøø'y jøts ka' sa mjattit. Øy meets ja tsaa'ñ øy meets ja kajpy xjadawa'kpety, øy meets ja miku' ja myøk'ajtin sa mjadatunwa'añidi, mimajadaajkip

meets yja' ja' jøts meets ja ka' sa mdunit. ²⁰Kidits yø'øyi tu'ugyi xajotkujk'atti ku yø miku' mmimadøyiidi, ja' mdajotkujk'attip ku ja Dios m'ejxkapyidi xemikøjxp jap tsajpjøtpy.

Ku ja Jesús xyonda'aky

²¹Wïnets ja Jesús tjantyxondaajky ja Espíritu Santo, jøts ja wyaañ:

—Dios Teety tsajpjotpit, yikjujky'ajtpi ya naxwiiñ, nmøja'wip ngunuu'kxyja'wip ja'agøjxp ku tø xamidsøky o pøn ja mnitsoojkin, jøts yø wijyjaa'y ja tø tkaja'gyukidi kø'øm, ne'egi tøts ja xuk'ixy xuknijawi pøn idø'on ka'ejxiyimdi. Jade'ents Teety tø xuiñ sa kø'øm xamidsøky o pøn.

²²Tum ja' øts nDeety xuktump midi ja kø'øm tyunwampy. Ka'ap øts pøn wa'ats xnijawi sam øts nDeety kø'øm xnijawin, nika'ats øts nDeety pøn wa'ats ñijawiyi sam øts ja kø'øm nnijawin. Jøts pøni pøn øts ja nduknijawiwampy, ja'ats tnijawidip ja Dios Teety.

²³Wïnets ja pyabøjkpitøjk ja twin'ejxji'jky jøts ja yide'en ja'ayi yiknimaadyøø:

—Janch nekim meets ku meets ja kø'øm xtyimy'ijxy xtyimñijawi midi meets ixa kø'øm mdyimy'ijxpy mdyimbyatpy; ²⁴may Dios kyugajpxy, may windsøndøjk yø kø'øm tja'ejxwåndøø tjanijawiwya'andi midi meets ixyam kø'øm m'ijxpy mnija'wip, nika'ats ja t'ejxtøø; ojts ja tjamadowa'andi midi meets ixyam kø'øm mmadøøpy, nika'ats ja tmadoodøø.

Ku ja samariit jaa'y yjotwa'añ

²⁵Xjats tu'uk wya'kukiyii'ñ ja kajpxwejpidi jøts ja nugo kajpxy'ejxwa'añ ja Jesús, yide'en ja tyiktiiy:

—Windsøn, ¿sudso ø ndu'unt jøts øts n'anmija'win ñitso'ok'att xemikøjxp?

²⁶Jøts ja Jesús ja y'adsojimbejtøø: —¿Kidimts jap tø x'ixy nøkyjøtpy midi ja Moisés kyutujk myøø'ajtpy, sa ja xja'gyuki?

²⁷Jøts ja kajpxwejpi y'adsøø y jøts ja wyaañ:

—“Amumjoojt x'ajot'att ja Dios, ma'in m'anmija'win ma'in mwinmaa'ñ myajada'aky jade'en ja xwindsø'øgit; jøts nayide'en ja mmigu'uk xpa'ayo'ot sam kø'øm mnabya'ayøyin.”

²⁸Wïnets ja Jesús ja ñimaajyøø: —Tiy janch idø'on mjanchwa'añ. Pøni mbadumpy yø jade'en, nitso'ok'atpts ja m'anmija'win.

²⁹Jøts ja kajpxwejpi ka'ap ja ttajotkuki ku ja jade'en yik'adsøø, jøts ja tnimaay ja Jesús:

—¿Pøndsik øts idø'on ndsaachmigu'uk'ajtpy?

³⁰Jøts ja Jesús y'adsøø y jøts ja tnimaay:

—Tu'uk idø'on ja jaa'y, jam ja wyinaty kyida'aky ma ja Jerusaléngit tuu' jøts ja ñijkxy Jericó, xjats maa'tspi ja pyajtøø jøts ja wa'ats yikwimaa'tskijxy, wyet ñaamy yikpøjkijxy; øy øy yikwinwøjpy yikjøpwøjpy jøtsnim ja yiknikejky, jawaani ja tkayik'oo'knidi. ³¹Xjats jam jotmøn wyinaajky nay jam tu'uk ja israelit teety; øy ja tja'ijxy, wyininaajk

ja'. ³²Jøts jadu'uk kyidakmøø ja Leví yjaa'y jøts ja nayide'en twininaajkmaa, øy ja tja'ijxy. ³³Winets jadu'uk ja tuu'yø'øbyi kyidaajky Samariit jaa'y, jøts ku ja ojts jade'en t'ixy xjats ja wyinmaa'ñ ja tyimchaachmiiñ ku ja jade'en yik'ayowim. ³⁴Jøts ja wingon twingunøjkxyii'ñ ja tsaachibi, xjats chaachi ja tsøøyi, ojts ja tpiktaajki ja aceite møøt ja vino jøts ja t'adsujmi ja chaachi. Winets ja ojts tyikpety kyø'øm jiyujkøjxp jøts ja ojts tyikja'aty ja'taajkjotp, jamts ja tpa'am'ejx tsunajxy. ³⁵Jøts ku kyimjabom'ajty ku ja samariit jaa'y wyinaty choonwani, jøts ja tju'ljty majtsk ja myeeñu'nk jøts ja tkømøøy ja kudøjk, yide'en ja tnimaay: "Ejx'et yø jaa'y, mo' pøni ti ka'ejtxip, jøts pøni ka' yø meen' tpaaty ixa nmø'øy, yiktunts mgø'ømeeñu'nk, ja øts ja ngubatt ku nwimbett jadigojk."

³⁶Xjats ja Jesús tyiktiiy:

—¿Pønts me m'a'ejxip migu'uk'ajtip ja jaa'y pøn ja maa'tspi yiktsaachidyøø?

³⁷Jøts ja kajpxwejpì wyaañ:

—Ja' ja migu'uk'ajtip pøn ja ojts y'ayo'ijxyi.

Jøts ja Jesús ja ñimaajyøø:

—Nøjkxts jøts nayide'en xu'unt, jøts nayide'en mjaa'y'att sam ja jaa'yin pøn ja myigu'uk ojts t'ayo'ixy.

Ku ja Jesús yja'aty jam Marta jøts María tyøjkwindum

³⁸Xjats ja Jesús jade'en wyidity jøts ja yja'ljty ma kajp wyinaty tu'uk, jamts ja tø'øxyøjk ja tu'uk wyadsoojoø jøts ja ojts

wyayi tyøjkjøtpy, Marta dø'øn ja xyøøw. ³⁹Jamts myiga'ax ja tu'uk, María'ajtp ja', ja'ats twingu'ixajkiyii'ñ ja Jesús jøts ja tpatmadøy pøni sa ja wya'añ. ⁴⁰Jøts ja Marta, ja' ja jam kyami'awatsip ja tyøjktunk, jøts ja tnimiñ ja Jesús jøts ja tnimaay:

—Windsøn'ajtim, ¿kidi sa mwa'añ ku øts yø nmigu'uk nadyu'uk xuktunwanguixy yø tunk? Nøjmi waani jøts ø xpudøkit.

⁴¹Jøts ja Jesús y'adsøøy:

—Marta, Marta, yø' me nugo mdajotkixpy mdajotmay'øø'kpy yø mdunk. ⁴²Ka' mets yø ne'egi x'øyjawi yø øybi winmaa'ñ midi xemikøjxp tamp, ja'ats yø María tø tja'gyuki midi paat'ajtip. Ti pønts yø xijy ukrøjkkxiniyip jadigojk.

Ku ja Jesús tnanky'ixpiky ja Dios'ajot'ajtin

11 Xjats idø'øn ja Jesús jam ja wyinaty ja Dios Teety t'ajot'aty, jøts ku ja y'abajtiyii'ñ, winets ja pyabøjkpitøjk ja nidu'ugin ñimaajyøø:

—Windsøn'ajtim, tukjajtk øøts ja Dios'ajot'ajtk, ti sa ja Juan ttukjajty ja Dios'ajot'ajtk ja pyabøjkpitøjk.

²Jøts ja Jesús y'adsøøy jøts ja wyaañ:

—Ku mdsapkaajpxtit, yide'en mwa'andit:

Dios Teety tsajpjotpit, kuuyi mets jadu'uk øy wa'ats. Øyts ku xmimiñ ja mgutujk midi mdanitanaapy ja mjaa'y. Yikjatts ya naxwiiñ nayide'en kø'ømdsojkingøjxp pøni sa xamidsøky nayide'en sam jap xuñin tsajpjøtpy.

³Møøkyts øøts ixyam ja ngaajyk n'uujkik midì øøts xka'ejtxip.

⁴Maa'kxik øøts nbøky, kumi tø øøts nayide'en nmaa'kxuky pøn øøts xjemdump xedump. Agidyujk øøts axajtujk øøts, kidi øøts xmajtstu'uty, jøts kidi myajada'aky ja miku' yja'.

⁵Jøts ja yjaakwaañ:

—Jade'enin n'ukpiktaajkin jøts ku o pøn ja myigu'uk jam tu'uk, jøts ja tñidsøñ møjtsuu'm jøts ja t'atsnøjmi: “Migu'uku'nk, tun may'ajt t'uk'anuu'kxk øts tigøøk ja mdsapkaaky, ngubatp øts.

⁶Nmigu'uk øts idø'øn tø yja'aty ndøjkjøtpy, ja'ats øts idø'øn njadukaawyampy, ka'ap øts nja'tyimñiti.” ⁷Jøts ja yjadu'ukpi yide'en n'ukpiktaajkmant y'adsøy japyi tyøjkjøtpy: “Kidi øts jadine'en nugo xjanchne'emy; aduky yø tøjk jøts ixyp øts n'una'jk nmøøtma'ay maabajtkijxpy; ka'ap øts yap nbidø'økwa'añ, jade'ents øts inet ka' ti nyakt.”

⁸Yide'ents øts ja ndyimy'a'ejxi pø myigu'ukxi ja', øy ja yjagabidø'økwa'añ jøts ja t'atmo'ot midì ja myigu'uk ja amidojyyp, kuwanits ja tjanchjatu'unt jade'en, y'atsmøgyøxp idø'øn ja' pøni ti jaty ja chøjkpy jøts ja jade'en ka'ap y'ukna'amniyt, pø naña'amixi ja kyatsøjkpy. ⁹Paty mee yikxon ndukmadøy: Jøts x'amido'odit xpøktso'odit ja Dios, mmo'ojypts meets ja'; mdukpaadip meets ja' pøni ti meets mga'ejtxidip; myik'awaajtsxiyidip meets tøjk'aaw ja' ku øy ma mgugajpxidit. ¹⁰Paty ku pøn o ti t'amidøy, yikmøøpyts ja'; ku pøn o ti t'ixa'ay, pyatpyts

ja'; ku pøn tøjk'agaj twingøxy, yik'awaajtsxiyipts ja o pøn.

¹¹'¿Ku mee wyinaty m'uk'u'nkteety'aty jøts ku m'u'nk m'amidowidit ja tsapkaaky, wan meets m'aaw mjooit ndejin myajada'akt jøts meets tsaa ja xkøjyit? ¿uk xmo'odit ja tsaa'ñ yam meets ja ajkx ja mja'amidøyiyi? ¹²¿uk xmo'odit ja kajpy yam meets ja tutu'uty ja tø mja'amidøyiyi? ¹³Øyts mee mabaat mjagatyimy'øyjaa'y'atti, mjaajttipts ku xmo'odit ja m'u'nk m'una'jk midì øy tsuj pidsømp, itits ja Dios tyungip, pø tsajpjøtpyxi ja', myo'opts ja' ja Espiritu Santo pøni pøn ja amido'oxiyip!

Ku ja Jesús yiknimaay jøts ku ja miku' myøk'ajtin ja tyiktuujni

¹⁴Xjats idø'øn jade'en ngøjmyi, jam ja Jesús wyinaty tyikpidsimy ja miku' midì jam wyinaty tyik'ejtnip uum tu'uk ja jaa'y; jøts ku ja miku' pyidsiimy jøts ja jaa'y jaty kyajpxpijky. Jøts ja mayjaa'y janch ñigyumaap ja tyimyja'widøø ku ja jade'en, ¹⁵jøts ja winaagin ñømdøø:

—Ja møj miku' yø jaa'y ja myøk'ajtin yiktuujnip, ja' yø tyuktapidsimpy yø myimiku' midì yø jaa'y myøøt'ajtp, yø' wyindsøn myøk'ajtindi yiktuujnip.

¹⁶Pømbits nugo ttatundip jøts ja tjot'ejxwa'andi, ja milagri'ajtin ja y'amidoodip jøts ja tyimdyuk'ejxidit midì kidakp tsajpjøtpy. ¹⁷Wa'ats ja tñijawi sa jaty ja wyinaty wyinmaydi, jøts ja tnimaay:

—O pøn windsøn, ku kyutujk ja chepta'aky jøts yjaa'y ja

ñawya'kxyi kawinakpiky jøts ja xem yam cheptundi agø'omyidi, nankyøxidipts ja jade'eñi jøts ni ja kutujuk niti kya'ukwani, uk kuts tu'uk migu'uk agø'omyi cheptundi jøts ja ñawya'kxniyidi, agø'omyits ja xem yam ñankyudigøyidi. ¹⁸Nayide'ents miku'mi pøni nawyanwa'kxip ja kø'omyi jøts ja agø'omyi ñanky'ayo'ombaadyi, çwindemts ja jeky y'ejtnit ja myøk'ajtin, kidi ja jaty kyudigøñit? Yø' øts idø'on jade'en xyikwamp ku meets mwa'añ jøts ku øts ja miku' myøk'ajtin nyiktuujniyi ku øts yø jaa'y ja miku' ngajxpidsøjmii; ¹⁹pøni ja'ats øts ja myøk'ajtin njanchyiktuujnip, çpønts meets mmigu'uk yja' yiktuujnidip ku ja tkajxpidsømdi ja miku'? Pø yø'øxi mee kø'øm mni'øø'niyip jøts ku mee nugo mgajpxigøy. ²⁰Diosts øts ja myøk'ajtin nduktapidsøjmip yø miku'di, yide'en idø'on xja'gyukidit jøts ku ja Dios tø tyikmeni ja kyutujuk mididi ja tyanitaapay yjaa'y.

²¹Ku tu'uk jotmøkjaa'y t'ejx'ity tyøjk, janch yikxon ja ta'tspiky tø tsøøjmjø'kixy ja ta'o'jk, pønts ja mayip jade'en, jade'ents pyikta'aky ja jap tøjkjøtpy jotkujuk tyik'ity, ka'ap ja ti tkumay. ²²Jøts kuts jam jadu'uk jawaani jotmøk yja'aty jøts ja myimajada'agiyi, tuki'iyi tya'o'jk ja pyøjkxiyi mididi ja y'uktamøj, jøts pyikta'aky ja yikja'abøkøjxni ti jaty ja jam yjagyeypy.

²³Pøn ø xkabudøjkkip, ja' øts idø'on xmidsepwamp; jøts ku øts pøn ti møøt njapøkmukwa'añ jøts ja jinaxy tøkwa'kxy.

**Ku ja miku' jadigojk t'awimbeti
ja chinaadyaajk**

²⁴'Ku ja miku' tmajtstu'uty ja jaa'y, jøts ja nugo wyidity o

ma tø'øts etjøøjtjy, tja'ixa'ay ja pyoo'kxaajk; jøts ku ja nima tkapaaty, jøts ja wyinmay: "Tiku øts ndøjk jadigojk nga'awimbeti ma tø ndsøøn." ²⁵Jøts ku ja wyimbity, jade'ents ja jaa'y ja tpaaty sam tu'uk ja tøjk tawa'ats, pe'ety jaaxy ja jap. ²⁶Winets ja çhøøn jadigojk jøts ja janixwujuk tjaaktyimy'atsway ja myimiku' jawaani ka'øydi sam ja kyamajada'agiyin, jøts ja jadine'en ttatøkidi ja jaa'y, tsinaadyaajk ja tyikwa'andi, jøts ja jaa'y jade'en jinaxy myøwa'añ, nigidi ja y'ijty jade'en øyim idø'on wyinaty ja miku' ja jam tjamøøt'aty tu'umchi.

**Pøn ja xemikøjxpit
xondaajkin myøøt'ajtpy**

²⁷Ixam idø'on ja Jesús wyinaty jade'en wya'añ ku tu'uk tø'øxyøjk jam jaa'y agujkp møk'ampy wya'añ: —iJanch kawinmaani tmøøt'aty ja xondaajkin pøn tø myike'exyi jøts pøn ja che'tsk tø mduktayeegy!

²⁸Xjats yide'en ja Jesús y'adsøøy: —iJanch nekim ja'adi pøn tpatmadoodip ja Dios kyajpxy jøts ja jade'en tpadundi!

**Ku ja ka'øyjaa'y ttamidowdi
jøts yiktuk'ejxtit ja milagri**

²⁹Namyuk'adøjtsidip ja jaa'y jam wyinaty ma ja Jesús, jøts ja tnimaabyinaxwa'jky:

—Niwine'en ja yambi jaa'y kya'øyidi, ñadyiyi tñijawiywa'andi pøni janch ku nDios U'ngi, paty t'amidowdi jøts yiktuk'ejxtit ja milagri'ajtin; niwine'ents kya'ukyiktuk'ejxnidit, wan ja'ayi mididi ja kugajpxy Jonás øjts tyuk'ijxyidi. ³⁰Nayide'ents sa ja

Jonás ojts t'ejxpajt'aty ja Nínive jaa'dyi, nayide'ents óts ya'atpi jaa'y x'ejxpajt'att. ³¹Ku wyinaty kyutuky ja et ja xøøw, ku ya'atpi jaa'y nøjkkx yiktiidyundi, jøts ja windsøndø'øxy yø ñidanaagyukiyidit jøts ja ñi'øøniyidit pøn tñidso'on jagam et ja Salomón, jøts ja t'ejxøø tñija'wiyøø ja wyijy'ajtin; ix'yats jadu'uk tø kyaxi'iky jawaani wijy midi tjinajxp ja Salomón, nayide'ents meets ja xkagupiky.

³²Nay jats ja Nínive jaa'y wya'kukidit ku ja tiidyu'unin ñaxt ku yiktiidyu'undit ya'atpi jaa'dyi, jøts yikni'øønidit; ja'agøjxp ku ja Nínive jaa'y ne'egi tyiktigajstøø ja chinaa'yindi ku ja Jonás ja ojts tyukmadøyidi ja Dios kyajpxy ja Dios y'ayuujk; ix'yats jadu'uk tø kyaxi'iky pøn tyimñija'wip wa'ats, nigidi ja Jonás y'ijty jade'en tñijawi, nayide'ents meets ja yam xkagupiky.

Ja øy jaj midi jaa'y tyikja'gyukip

³³'Ka'axi pøn jaj ttuknidøøbyøki jøts ja yikyu'utst o ma, uk jøts ja yikujupt kajuun patki'py, ja'agøjxp ja tyøøbyiky jøts ja yikpikta'akt ma yjajt, kuts jam pøn tyøkit tyuk'ejxpaatpts ja o ti. ³⁴Jade'en idø'on yø mween n'ukpiktaajkint sam jajin, yø'øts tyikujajtaajkip tyikudøø'kxaajkip amuum ja mne'kx ja mgojpk; kuts ja mween y'øy'aty nayide'ents ja amuum tjagyejpy ja ne'kx ja kojpk, ka'ap ja ttuktuñ kya'øybi. ³⁵Øyims x'ejxtit jøts kidi xyik'ookti ja jaj midi wa'ats jajp, jøts kidim jade'en mjatti sam jaj kya'ityin, sam ja jajin midi kawa'atsjajp

jøts yik'ayowin kube'ets kugoots.

³⁶Pøni mwinmaa'nbyattipts øy yikxon, ja jajts idø'on ndejint mgayik'oo'ktip jøts ka' jade'en m'etti sam o pøn kugootstujpy chøønin niti winmaa'ñ, o nugo chaachjawin'ejx'ookti. Kuts meets, wa'ats meets ja mduk'ejxpaadyidi pøni ti dø'on m'ejxwändip, ka' ti jadu'uk chøkyi, jade'en ja myikujajtaagiyidi myikudøø'kxaagiyidi sam jaj wa'ats mduk'ejxpaadyidi o ti.

**Ku ja Jesús ttamigajpxy
sá y'adø'øtsti ja fariseotøjkti
møøt ja kajpxwejpitøjkti**

³⁷Kuts ja Jesús jade'en kyajpx'abajtiyi'ñ, xjats fariseo ja tu'uk wyaajøø tyigam kaabyi. Kuts ja jam tyøjkiiyi'ñ jøts ja y'ixaajky, kaabyajt twinguwa'atsiyii'ñ.

³⁸Jøts ja fariseo janch ñigyumaap tyimyja'wiyii'ñ ku ja t'ijxy ja Jesús kyagøbujy yam ja kyaawya'andi, jade'en idø'on ja tsinaa'yin'atti ka'ap ja nugo kyøbujti, yide'en ja tyikajpxti jøts ja' ja tyaniwa'ats'ajttip ku ja kyøbujti, jøts ja kyapøkp'yatti. ³⁹Yide'ents nwindson'ajtim ja tñimaay ku ja jade'en t'ijxy wyinmay:

—Jade'en mee fariseotøjk mjaa'y'aty, ja'ayi mee mjanchkamijotkukip sudso ja texy ja tas nikijxyi nadyijyi wa'ats y'ett, jøts ka'ap ja xunk'atti pøni sadam ja yjøtpy. Ni xkaja'gyukidi kudam m'amp mjotp tum ja axøøkpi yigaappi xjamøøt'atti ku jaa'y nugo xwin'øøndi xwimaatsti. ⁴⁰iNugo mee mdyimyø'øty! ¿Ka' xnijawidi ku tu'ugyi ja kojpi tø tyik'øyi ja

m'anmija'windi jøts ja pikta'aky?
⁴¹Jade'eñi Dios mgupøkiyidit
 ku amumjoojt mdsøjkingøjpx
 xunk'attit ja pudøjkin. Jade'en
 ja m'anmija'win ja wa'ats'ajtin
 tpaattit.

⁴²'iMjanch'ayøøy me
 fariseotøjkti! Køx kida'ak meets
 xjanchkugubatkixy jøts ka'ap ne'egi
 xpadu'unxidi midi ja Dios kyutujk
 jawaani ne'egi yjani'ane'empy,
 ku ja ttsøky ja øy tiidyu'unin, ja
 pa'ayo'ejxk, jøts ja janchja'win.
 Ya'atpi meets idø'on ne'egi jawaani
 mjapaat'ajtip mbadu'ump.

⁴³'iMjanch'ayøøy mee
 fariseotøjkti!, ku mee tum jam
 mnachøkyidi mdsinaawya'andi
 tsaptøjk'okp windsønin. Jøts
 ku tuu'ajy, øy paat meets
 ja nagyajpxpoo'kxi xtsokti,
 myikwindsø'øgip myikwinjawip
 meets, ejxim meets jadi'iñi
 myikwinajxni.

⁴⁴'iMeets tsaach'ataayjaa'dyi, jøts
 m'ayøøy mee kajpxwejpitøjkmidi!
 Jade'en mee mnankyaxji'igy sam ja
 oo'kpi kajuunin øy nikøjx kyaxji'iky
 jøts ka' nadyijyi tyikaxji'iky pøni
 sadam ja yjøtpty.

⁴⁵Xjats ja kajpxwejpitøjk nidu'uk
 y'adsøøy jøts ja wyaañ:
 —Windsøn, ku jade'en mwā'añ
 xuk'ayojip øøts yø nayide'en.

⁴⁶Jøts ja Jesús yide'en y'adsøøy:
 —iMjanch'ayøøy mee
 kajpxwejpitøjk nayide'endi!, ku ja
 kutujk xyik'øyidi kamaabyim, ka'
 meets ja kø'øm x'uktuni, ja pujx
 ja kajp meets ja mdukmidanaapy,
 kamadøyim meets ja x'ukja'wiñi.

⁴⁷'iMjanch'ayøøy meets!, ku yam
 xjanch'ukyik'øyidi xyikpaadidi

ja oo'kpi nipots pøn ja m'apteety
 yik'ooktøø, ja Dios kyugajpxy.

⁴⁸Jade'en yø yikja'gyukiñi sam o
 ti pøn kajpxy'aty tyik'ity, kajpxy
 meets ja yjawi xyik'ejtni møøt ja
 mdeety'apti ku ja tyik'oo'ktøø ja
 Dios kyugajpxy, jøts meets icyam
 xyik'øyimi xyikpajtimyi ma ja
 ñaxøjkidøø. Mdsaachpa'ayøøpy
 meets ja xijy jade'en.

⁴⁹Paty tam idø'on ja Dios kyajpxy
 wya'añ yide'en: “Ndanigaxp meets
 ngugajpxy møøt ngudanaabyidi,
 myik'ookpts meets ja winaagin;
 jøts pønts jaakjata'andip,
 myik'ayo'ombaattipts meets ja!”

⁵⁰Meets Dios ja mdagubatidip
 wine'enin ixa mnaxwii'ñitjaa'y'atti
 ku ja m'apteetyi tø tyik'ookti
 ja Dios kyugajpxy. Tuki'iyi
 ja tpayø'øgyøxt, jaayip ja
 tpayø'øbyinaxwa'akt kuuyip ja
 naxwii'ñit cho'ondaajky, ⁵¹kuuyip
 ja Abel t'oo'k'awiyii'ñi jabaat ku
 ja Zacarías y'o'jky, ku jaa'y ja
 yik'o'jkøø jap tsaptøjktøpy ma ja
 altajr jap. Paty me ndukmadøy jøts
 ku Dios ja ttabayø'ty ja yamit
 naxwii'ñit jaa'y.

⁵²'iMjanch'ayøøy mee
 kajpxwejpitøjkti!, ku x'ama'at'ajtidi
 ja Dios kyutujk; kø'ømyi meets ja
 mnadyamidsøkyi, ni xkabadumidits
 ja', jøts ni xkaduknija'wimidits ja
 abikpyidi pøn ja tjanijawiwandip.

⁵³Ku ja Jesús jade'en wyaañ,
 jøts ja kajpxwejpitøjk møøt ja
 fariseotøjk yjantyim'ambøjktøø.
 Jantyimyikmi'ambøjk ja

Jesús jøts ja tanejkin'ampy
 tjantyimyiktøwdi ñadyijyi tigati.
⁵⁴Øyik idø'on ja ti t'ukmado'odit,
 y'amaa'tsk'ejxwändipxi ja' jøts

ja jatyi ttani'oonidit pøni ti ja
kya'uk'ømyadoodip.

**Ku ja Jesús tnigajpxi ja fariseotøjk
kya'øwyinmaa'n jøts yikjøpjawit**

12 Yikxon ja jaaly
yjantyimñañimujkpajtidøø
mil'ampy, nugo yjanch'adøtsnidi,
xem yam yjanchnadyateeniidi.
Jøts ja Jesús ja pyabøjkpitøjk
tnimaabyinaxwa'jky:

— Øyim mnay'ejx'etidit ejxim
yø fariseotøjk kya'øwyinmaa'n
mdawin'iinidi ti sa yø iiy wyanidi,
jabi wa'atsts yø iiy nadyijyidi.

²Wants uk jade'en, ka'axi ma ti
yu'uch'ity, kuwanixi ja øy juuni
yjadyimyikpaaty; uk kuts o ti
yjayik'amaa'tsk'aty, kuwanits
ja yiknijawi. ³Jade'en'ampy ja
wa'ats nøjkx yiknijawi ti jaty mee
mdumpy amaa'tsk, ti jaty mee
mgayiknigaxji'kpy, adsu'jkyts
ja y'uknigaxjø'knit sam o ti
xinaxy wa'ats kyaxji'iky. O me
ti amaa'tsk xjakajpxy, øy meets
ja pøn xjagadukmadøy, wa'ats ja
nøjkx yikajpxnaxy ejxim ti tøjkøjxp
yikajpxwa'kxyin jøts yiknijawit.

**Ku ja Jesús tnigajpxy jøts ku
ja tu'ugyi pøn yiktsø'øgidip**

⁴Mee migu'uktøjkti pøn
jaty ø xpabøjpk, meets idø'on
nnimaapy jøts kidi xtsø'øgidi
ja yikjaa'y'oo'kpidi, pø ka'axi
anmija'win ja tjadyimyik'ookti øy
ja wyinaty tø tjayik'øøky ja ñine'kx.

⁵Ja'ats mee ndukmadoowampy
jøts ku ja' xtsø'øgidit ja Dios
pøn tyikutujkp jøts mnøjkxtit
ayodaajkjøtpy yam meets ja o'jkin
tø xja'ixy. Ja'ats idø'on mdsø'øgidip.

⁶Ka' meets Dios m'ejxigøyi, ðti
sa ja nimagoxkpi joon chobaaty jøts
ja yiktagujuy majtsk ja puxmeeñ?

⁷Machøybaat meets mwaay ja
myik'ejtniyyi. Paty ka' mdsø'øgidit, ti
sa ja mutsk jonuna'lk ja tkaja'dyigøy;
mats meets ja ndejint mja'dyigøø'ñiyit.

**Pøn jaty t'øñigajpxp t'øñimadyakp
ja nwindson'ajtim Jesucristo
jam mayjaa'y agujkp**

⁸Yikxon mee x'ukmado'ot,
pøn ø xpukajpxip, pøn wamp
mayjaa'yjøøjtjy jøts ku øts ja xpabiky,
nayide'ents øts ja møk nnitanit jam
Dios wyingujkp ma myay'ankilis ja
jam møøt; ⁹pønts ø xkabukajpxip,
pøn wamp mayjaa'yjøøjtjy jøts ku
øts ja ka' xpabiky, nayide'ents øts ja
niwine'enin nga'ejxkapt, niwine'enin
nganitanit jam Dios wyingujkp ma
may'ankilis ja jam møøt.

¹⁰Jaakyikmaa'kxtip ja ne'egi pøn
ø tø xkaguidyimy'ødyejti, ja'ats
nimā niwindem ja kyayikmaa'kxtit
pøni pøn tka'ømyigajpxtip ja
Espíritu Santo.

¹¹Kuts pøn myiknøjkxidit jam
tsaptøjkjotp uk myikwaa'nojktit ma
kutujktaajk ma kudunk ma tiidyumbi,
kidits meets ja xajotmay'oo'kni, kidi
meets ja xkumayjawi sa dø'on jap
mwa'andit, sa dø'on jap m'adso'odit,
¹²pø ja Espiritu Santoxi meets ja
mda'awa'aniiyip pøni sa dø'on jap
mwa'andit, ja' meets jap myikajpxiyip
ku tpaatt ja et ja xøøw juuni mgajpxtit.

**Sa ja kumeeñ'ajtin
xyikwinmaa'nmya'jtint**

¹³Xjats jam tu'uk wyaan jam
mayjaa'y agujkp jøts ja tnimaay ja
Jesús:

—Windsøn, nimaajyik øts yø nmigu'uk jøts wan ø xmø'øy ja nmaay.

¹⁴Jøts ja Jesús wyaañ:

—Yikxon me waani m'ukjaa'y'att. Ka'axi ø pøn tø xpikta'aky jøts meets ja mbikta'aky nyikwa'kxiyit, uk jøts øts jade'en ndu'unt sami kudungin.

¹⁵Nayide'en ja wyaañ:

—Øyim x'ejxtit, nay'ejx'etidim jøts kidi o ti kayakyim x'ejxti, kaja'ajip jaa'y ja y'anmija'win tyajuky'ajtpy xemikøjxp ku pyikta'aky ja may'ampy tmøøt'aty.

¹⁶Jøts ja yide'en tmadyakpaajty tu'uk ja ejxpajtin madya'aky midi ja kø'øm ñajtsja'wip jøts ja yiktamija'gyukit midi ja ñimadya'akwampy, jøts ja wyaañ:

—Jaa dø'øn wyinaty tu'uk kumeeñ jaa'y jøts jantyimy'ejtp idø'øn pyikta'aky ja jam kyamjotp.

¹⁷Winets ja tniwinmaa'yiyii'ñ jøts ja wyaañ: “¿Ti sudso nda'yaatt, sudso øts yø nbikta'aky ndu'unt? Ka'ats øts n'abøjk'ii'ñ ma øts yø nbøkjø'økt.”

¹⁸Jøts ja yjaakwaañ: “Tø nniwinmayi sudso øts yø ndu'unt. Yø ndsa'jx tam ø nyikida'ap jøts ø nyik'øyit jawaani møjpi, japts øts ja nbikta'aky nbøkjø'køxt ti jaty øts ja nmøøt'ajtpy. ¹⁹Winets ø kø'øm nnañø'ømxiyit: Ja tidsik winmaa'ñu'nk xijy mjadyimyjadsøjkpy jabi ix'yats may pikta'aky midi kawinaak jumøjt m'ajot'atp; poo'kx pøk mets, kay uuk mets jotkujk xoni.” ²⁰Yam ja wyinaty jade'en wya'añ jøts Dios ja ñimaajyøø: “Jaa'gyumo'tpi, ix'yam koots inet m'ooknit; jøts midi jap

tø xpøkji'iky, ¿pøn yø tja'atp?”

²¹Jade'en idø'øn jaa'y yjaty pøn ja pyikta'aky nugo tniøkpaajtp jøts ja ya jotkujk ttuktanaxy ja et ja xøøw, ayoopts ja y'anmija'win ja yjaty jam Dios wyingujk ja'agøjxp ku pyikta'aky ja ya kø'ømyi tø t'ajot'aty.

Ku ja Dios t'ejx'ity pøn jaty ja y'u'ngip y'una'jkip

²²Xjats ja Jesús oojknim tniimaay ja pyabøjkpitøjk:

—Yikxon ndukmadowdi: Kidi nugo xpamaydi xpadajti ja mgaajyik m'uujkikti, ti mnidsøønidip, ni ja mwet ni ja mnaamy mee xkaguma'aty ti mwet'attip. ²³¿Ti jade'en ja juky'ajtin yikpaaty sam ja kaaky jii'kxyin? Pø ka'axi. ¿Jøts ja wet ja naamy mibaat ja t'uk'amibaat nayide'en pøni sa dø'øn ja ne'kx ja kojpk yikmøøt'aty?

²⁴Ejxti yø jøøky, ka'axi yø ñe'lepti kyøjti, ka'axi pyikta'aky yi tyikpidø'økti, ka'axi pyikta'aky yø tpøkjø'økti jøts tpikta'aktit jap tsa'jxøtpy; øy yø jade'en yjagatundi, ja Diosts yø yikjuky'ajtidip. iTits mee mdsow sa ja jiyujk jade'en ja yja' yikmo'odi! ²⁵¿Pøn kø'ømdsøky tyimy'uknankyojnip jagujk metrin øy ja mabaat jade'en tjadyimyjatsøky? ²⁶Pøni ka'ats tam ja jade'en yjaty, ¿tigøjxpts ja yikmijotmay'ookt?

²⁷'Uk'ejxtim sa o ti pijy yøñ, ¿ti pee'tip kojtip yø'? Jøts tiy janch meets idø'øn nnøjmi jøts ku ja windsøn Salomón nijade'en kyanaxyøjxøø sam yø pijyin, øy ja mabaat tjabiktakijxy ja xyox.

²⁸Sats idø'øn ja Dios jade'en txøxy

ja pijy midi jaty ixyam o madsoo yondip oy ja jabom yjayiknitsaañit; kuts meets, ðtiku meets idø'on ja mgaxoxit? ¿Sudso meets ja xpmamay xpadajy ti jaty mga'ejtxiyidip?

²⁹Paty wingujk jotkujk mwidettit, kidi meets ja xkumayja'wiñi ma xpøktit ti mga'adyip m'uuktip.

³⁰Jade'en naxwii'ñit jaa'y ixyamdi pøn ja Dios yja' tkaja'gyukidip, ja' pyawidejtip tpamaydi tpadajti ja pikta'aky ti jaty chojktip; kuts meets, wa'ats meets Dios Teety mnijawiyidi ti jaty mga'ejtxidip.

³¹Ne'egi kupøjkidits ja Dios chinaa'yin ja kyutujk midi ja tyanitanaapy yjaa'y, jade'ents meets ja mmo'ojidit ti jaty mga'ejtxidip.

Ja kunuu'kxy jujky'ajtin midi jap tsajpjøtpy

³²'Kidits mdsø'ogidi, jade'en me n'ejx'ity sam pøn ja byorreegu'nk t'ixy; o meets idø'on mganamay, mdanitaniyipts meets Dios Teety ja kyutujk, jade'en meets ja mdamidsøkyi. ³³Tookti pøni ti jaty jam mmøøt'ajttip jøts ja Dios jade'en'ampy xamiyoxtit ku xmo'odit pøn jam ti ka'ejtxidip pøn ayoodip; jade'en y'øpyidsø'ømt ku xpaattit ja jujky'ajtin midi jap tsajpjøtpy, midi ka'ap mwindigø'xyidip. ³⁴Pøni ma xnajtsjawidi xpaatwa'andi ja jujky'ajtin, nay japts meets ja mwinnmaa'ñ y'ity.

Ku ja Jesús wya'añ ku jøp'ejx'ity n'ejtindit

³⁵'A'ejxi abaadi mnanky'etidit. ³⁶Jade'en sam tumbi tjøp'ixy ja wyindsøn ku ja ñijkxy tø'øxñi'ukpi,

jøts kuts ja wyimbett jøts ja jatyi tyik'awaajtsit ja tøjka'aw ja'ayi ja yja'att, ja'ayi ja kyugajpxit.

³⁷Nekim ja tumbidi pøn kajxa'aky pidsømdip ku ja wyindsøn ja pyaadyidi wijy kejy, ku ja kyama'adi kya'etti yam ja yja'aty; jøts tiy janch meets idø'on nnøjmi, wan ja tka'uknagyumayi kø'øm jøts ja tyik'ixa'akt ja tyumbitøjk jøts ja ttukwinguwaadsit ja kaabyajt, wan ja tka'uktawindsø'øgi ja kaaky ja tojkk. ³⁸Øy ja juuni yjaja'aty, yjaja'aty ja tsuu'm yjaja'aty ja jøpkyoots, kuts ja kyayikmaa'gyubaadidi ja'abi tumbits idø'on nekim t'ejxtip. ³⁹Ku o pøn pyikta'aky t'ejx'ity tyøjkjøtpy, ejtp ja tjøpja'wigyunaxy ja maa'tspi, ka'ap ja ñagyumaadigøyi pøni juuni dø'on ja y'ukja'att. ⁴⁰Nayide'ents meets idø'on mjøp'ext ejtp; ku øts jade'en jotmøñ nme'ent yam ø ngayikumay, pøn ja naxwii'ñit jaa'y ja myøjkudanaabyi'ajtpy.

Ja tumbi pøn øy ejx'ejtp

⁴¹Winets ja Pedro wyaañ jøts ja tyiktiiy:

—Windsøn'ajtim, ¿øøts yø dø'on yø jade'en xamimadyakp, uk niduki'iyi dø'on xnøjmi?

⁴²Jøts ja nwindsøn'ajtim wyaañ:

—Ja tumbi pøn yiktump ku ja myadøy ku ja yja'gyuki, ja'ats ja wyindsøn tanipøjkip pøn jaty ja jap tyøjkjøtpy jøts ja tyika'aty sa pyaat'atyin. ⁴³Nekimts ja'adi pøn jade'en tpadundip ti jaty ja wyindsøn ja tø tyaniipikyidi. Øy ja juuni yja'aty, ixapts ja jade'en ttayø'øbyety, ixap ja jade'en tyundi. ⁴⁴Ndyimñajtsja'wip øts

jøts ku ja wyindsøn ja pyikta'agit jøts ja tyuk'ejx'teti tuki'iyi pøni ti jaty ja jam yjagyeypy. ⁴⁵Pønts tkajøp'ejxp ja wyindsøn, pøn jade'en winmaapy, jekñim ja tijy yja'att, ku ja yiktaminikaagi ja myøøtumbi jøts ja jatyi øy sagasa ttuñ ja myøøtumbi, ja yaa'y ja tø'øxy, ja'ayi ja chøøn ja wyindsøn nekim ja winet kyay y'uuky, jøts ja myuktigøøni, ⁴⁶kuts ja wyindsøn wyimbity øy juuni yam ja ka' tjøp'ixy yam ja niwine'enin tkagumay; ixjadam ja yja'aty jøts ja tyagubetyi ja'agøjxp ku kya'ø'y'aty, čma dø'øn ja yiktumbi jade'en?

⁴⁷Pønts wa'ats tjanija'wip sa dø'øn ja wyindsøn tjatsøky jøts ja nika' tjøp'ixy jøts ja nika' tmimadøy pøni sa ja yjawa'añ, yikxonts ja nøjlx yiktagubety, yikxon ja yjantyimyikwojpmatst. ⁴⁸Pønts tkidyimñija'wip pøni sa tam idø'øn ja wyindsøn ja tjatsøky, jøts ja ka'ap tjøp'ixy jøts ja ka'ap tmimadøy, ñiwyaanits ja ne'egi yiktagubatt, ka'ap ja ne'egi jadine'en yikwopt. Ti sa o ti jade'en pøn o ti may yikmøøpy, nayide'ents ja yik'amido'oxit may'ampy; pønts o ti yiktami'ajot'ajtip, jinaxyts ja yikxon yiktabayø'ty.

Jesús køjxp jaa'y ñawya'kxyidi

⁴⁹Ja tiidyu'unin øts ya tø nmimiñ naẏwiiñ; ijanch tyimjyawamp øts idø'øn jøts ja jeexyip yam nyiktunkpatni! ⁵⁰Nnija'wip øts ku ndanaxt ja møj ayo'on, indajotmay'oo'kunaxp øts ja jaanim kunim øts ja wyinaty tø ndanaxy! ⁵¹Sa mee m'ukwinmay, čøy'ajtin xondaajkin ti øts yjawi tø

ndanimiñ naẏwii'ñit jaa'y? Nømp øts jøts ku ka', nankñawya'kxip øts jaa'dyi. ⁵²Yamnim inet tø cho'onda'aky, nøjlxp naxpts idø'øn jade'en tukmigu'uk xyiktsept'a'aktit øy ja tu'ugyi yjatsøønidi, nideety nidaakti, ni'u'nk ni'una'jkti. Pøn nimagoxkti, nawya'kxidipts ja', jøts ja ñayjibøkidit jagam ixkø'øm namajtsk jaty nidigøøk jaty. ⁵³Øts køjxp ja kawin'ijxyim ñayjawiyidit ja u'nkteety ja u'nktaakti møøt ja y'u'nk y'una'jkti, ja yaa'y ja tø'øxy, tum jade'en y'adø'tøstit ja tsu' ja xa'kxy, ja u'nk ja møj't.

Ja ejxa'an sudso yiknijawit jøts ku wyinaty tø tmibaat'aty jøts kyøxt ja naẏwii'ñit

⁵⁴Ñayi ñimaamyøø ja Jesús ja mayjaa'y:

—Ku x'ejxti ja yaak pyidi'iky ma xøøw yjexy winets mnømdi, tu'up tam inet, janchjajpts idø'øn ja jade'en. ⁵⁵O kuts ja poj wimbet'ampy yø'øy ku kyaxuxpyøjy, jats mnømdi, janch'anwamp tam, janch tøødipts idø'øn ja m'ayuujk, janchjajtpxi dø'øn ja jade'en. ⁵⁶iMee win'øø'mbidi! Pøni mnija'widip tam sa kyaxi'iky ja et ja tsajp ku ti tyunwa'añi, čtikuts nayide'en xkanijawidi pøni ti dø'øn tunwajnip ya'atpi xøøw ya'atpi jumøjt ku ja møk'ajtin wyingaxi'iky jøts ja øy sagasa mjayiktuk'ejxti?

Kajpx'øyidi jøts mnamyijotjimbetidit møøt ja mmidsep

⁵⁷čTiku yikxon xkawinmagyukidi pøni sa dø'øn chøkyi, pøni sa dø'øn pyaat'aty? ⁵⁸Ku pøn mni'øøniwya'añidi jøts ja

myiknøjkxwa'añidi jam kudunk wyindum, namga'anım jam myiknijkxyidi tiku yixxon xkakajpx'øiyidi jøts ja møøt mnamyijotjimbetit jadigojk, jøts kidi myiknijkxyidi jam tiidyumbi wyindum; ¿ja ti nø'ømp ja windsøn jam? Pø mgøyakidipxi ja jam jøts mee myikøyakt ma ja tajk ma ja mayojr jamdi, ja'ats mee myikpuxøktøkiyip jøts mee myiktsu'umt. ⁵⁹Øts idø'on wamp jøts ku jaanim mbidsø'ømdit ku wyinaty tø ja multa xkubatkøxti.

Yajkpy øy'ajtin ja' ku ja tsinaa'yin tyigach

13 Nayi winet et idø'on ja Jesús jam ñimejnø wingaagin ja jaa'dyi jøts ja ojts tyamimadya'agyi ku ja Pilato wyinaty tø tyik'øøky ja Galileit jaa'y, jøts ku ja jaa'ñi'jpy ja ttukmiyø'øiyii'ñ ja jiyujkni'jpy midi ja wyinaty kø'øm tø t'ukyik'ookti midi ja wyinaty kø'øm tø tyoxti. ²Jøts ja Jesús wyaañ: —Jade'en mee mwinmay jøts ja' ja Galileit jaa'y kyujajtidip jade'en ku ja yjantyimbyøkyundi sam jam jade'en ka' pøn jam y'etjotpti kyajpjotpti. ³Øts wamp jøts ku ka'; ti pøn idø'on ka'ookp, nayide'en mee m'ookt pøni ka' mdsinaa'yin xyiktigatsti. ⁴Jade'en meets yjawı mwinmaañi, ja jaa'y pøn oo'ktø nimaktuktujk ku ja pøch ja pyajtidøø midi wyinaty janch køjxp tanaapy midi yiktejp Siloé, jade'ents meets yjawı mwinmay jøts ja' ja kyubajtip ku ja jawaani pøky tyaja'adyidi sam ka' pøn pøn jaty jam Jerusalén tsinaadyip. ⁵Nømpst

øts ku ka'; nayide'en mee m'oo'køxt sam ja'ajindi pøni ka' mdsinaa'yindi xyiktigatsti.

Ku ja Jesús tmadyakpaaty ja iigi kipy midi' katøømip

⁶Xjats ja Jesús ttamadyakpaajty tu'uk ja ejxpajtin madya'aky jøts ja wyaañ:

—Tu'uk idø'on jaa'y, jamts ja y'iigi tsa'am kam ja', ja'ats ja y'ats'ixpy pøni tø dø'on ja wyinaty tyøømi, jøts ja ni tu'ugin tkapaajtøø ja tyøøm. ⁷Jamts idø'on tyumbi tu'uk pøn ja kam t'ejx'ejtp jøts ja tnimaay: “Ukmadowim, tigøøk jumøjt øts ixyam kujk njamiyø'øy jøts øts ja iigi tsa'am njatukwa'añ, nijuunits ø ni tu'uk ngapaatynım. Yikidaagøjxnits yø ñiguipy; nugots ja naajx yø yjawı tyikwindujkni.” ⁸Jøts ja kam ejx'ejtpi y'adsøøy jøts ja wyaañ: “Wanimts, windsøn, tjaak'uk'ity jadukjumøjt; n'ukuyu'up øts, n'uktajyuu'ngip øts yø naajx jøts øts ja pu'uty nbiktaajkit. ⁹Kidi wan jade'en tyøømi; pøni ka'ats, winets yikpo'jtjø'økt.”

Ku ja Jesús tyikmøkpiky tu'uk ja tø'øxyøjk poo'kxin xøøw et

¹⁰Jøts idø'on ngøjmyi, poo'kxin xøøw wyinaty, jøts ja Jesús yik'ixpiky jam tsaptøjkjotp. ¹¹Jamts idø'on tu'uk tø'øxyøjk myaktuktujk jumøjtıp pa'am ja wyinaty tø pyaajtniyi. Jøts ja jadine'en kyatsø'øky, tø ja yjigujxkidyigøøñi, miku' idø'on ja wyinaty jade'en tø tyuñi jøts ja niwine'enin kya'ukoogukini. ¹²Ku Jesús ja y'ejxi, winets ja yaajxiyi, xjats ja ñimaajyøø:

—Tø mba'am mniwaajtsniyi, møk mōjaawni mets.

¹³Jøts ja ojts tkønixajy, jøts ja tø'oxyøjik nay jatyi kyoogukiyii'ñ jøts ja tiy tyaañ jadigojk, winets ja ttukmija'wiyii'ñ ttukunuu'kxyja'wiyii'ñ ja Dios. ¹⁴Jøts ja mōjaa'y midi tniğubajk'ajtp ja tsaptøjk tjantyami'ambijky ja Jesús, tigøjxp ku ja yiktsø'øky poo'kxin xøøw, jøts myigu'uk ja tniimaay:

—Paty tu'unin xøøw jaa tudujk xøøw tø yikpikta'aky jøts jaa ndu'unindit; mendits øy juuni nugo ku kyapoo'kxinxøøwi, jade'en mme'endit pøn jaty ja nankcho'ogi ttsojktip.

¹⁵Jøts nwindson'ajtim yide'en t'adsøøy:

—Mee win'øø'mbidi, ðm'ukyik'ijtpy meets mjiyujk mdsakaa miwø'ømbety, jøts adøødsi xyik'etti ku pyoo'kxinxøøwi? ¿Ti kidi meets ja xyikwinaky jøts meets nøø ja xaniwøpy? ¹⁶Tits ya'at tø'oxyøjik kyubatp ku yø kyatso'okt ku poo'kxin xøøw, pø Abrahamts yø tyeety'apip jøts ja miku' yø myaktuktujk jumøjtíp yikpa'ambajtniyyi, ¿sudsø'ampyts yø kyamøkpøkt øy yjapoo'kxinxøøwi?

¹⁷Ku ja Jesús jade'en wyaañ, jøts ja myidsep chø'dyunbattøø; jøts ja mayjaa'y tyaxondaktip ja' ku ja t'ejxti jade'en ja Jesús myøk'ajtin tyikwingaxi'iky.

Ku ja Jesús tmadyakpaaty ja mortas tømt

¹⁸Yide'ents ja wyaañ:
—¿Tixik ja y'ukyiktami'ejxip ja Dios Teety kyutujk midi ja

tyanitanaapy yjaa'y? ¿Tixik jade'en? ¹⁹Jade'en idø'øn n'ukpiktaajkin ja' sa møj mortas tømt midi ja jaa'y wyøjpy kyamjøtpy, kuts ja myuxy jøts ja jade'en yøñ sam o ti møj kipy yøñ paxax paxax, jamts ja joon kyøxke'eky jøts tyik'øyiabaat pya'an ja jam ma jaty y'awaj y'axeñ ja jam.

Ku ja Jesús tmadyakpaaty ja levaduri

²⁰Nayinøøm ja Jesús:
—Tixik øts jadu'uk n'uktami'ejxip ja Dios kyutujk midi ja tyanitanaapy yjaa'y. ²¹Jade'en idø'øn ndejint sa ja levaduri midi yiktamimøø'kxip ja ariin way jøts ja amuum tyakaagiyit, jøts ja jich yaakt.

Ja mutsk tøjk'aaw

²²Xjats ja Jesús ñajxy jøts ja jam ojts ñijkxy Jerusalén, yik'ixpøjkp yik'ixpøjkp idø'øn ja', pøni ma jaty kajp ja tpaaty ja møj ja mutsk. ²³Winets ja jaa'y ja tu'uk yiktøøjøø:
—Windsøn'ajtim, ¿janch niwaani dø'øn ja jaa'y ñitso'ok'att?

Jøts ja Jesús ja t'adsøøy:
²⁴—Janch jade'en jaa ku jap ka' pøn nugo ajawí ñaxti, øyimts x'ejxtit ma mdøkidit, jade'en ja n'ukpiktaajkin sam jaa'y ttanaxy mutsk tøjk'aaw; øy jap pøn yja'uktøkiwyanidi, ka'ats ja y'uknaxnidit. ²⁵Kuts ø ndanaagyukit, jade'en ø ndanaagyukit sam kudøjk tyanaagyukin jøts tyøjk'aaw ja t'atsyik'aduky. Pøni tøts meets jap wyinaty mðandi tøjkwimpy, mjagugajpxidi mjatøjkwingoxti meets jap, uk mjanømdi meets

jap: “Windsøn'ajtim, yiktøjkik øøts.” Jade'ents mee nnøjmīt s̄a ja kudøjk wya'añin: “Ka' mee nnijawi pø mbøn meets, pø mā mee mdsøñ.”²⁶ Jats mee mwinambinaxwā'akt: “Tiku me ndejint øøts xka'ijxyi, jabi tøts adøm ngaamyujkin n'uukmujkin, jabi mets ojts o mādsōo myik'ixpiky.”²⁷ Yide'ents mee n'adso'ot: “Tø nwā'añ jøts ku mee ka' nnijawi pøni mbøn meets. Jiwa'akti ya, kidi øts ya xwin'ejxti, çpønxiik ø x'abajtip, kidi meedsip?”²⁸ Japts mjø'ødit mya'axtit, m'amdøtskaattit mdaachtøtskaattit ku x'ejxtit ja Abraham, ja Isaac, ja Jacob jøts ku ja jap ne'egi møøt niduki'iyi ja Dios kyugajpxy y'etti, mā Dios kyutujktaajk mā yjaa'y ja ttanitani kyutujk. Ka'ats meets jap jade'en mdøkit.²⁹ Yø'ømyujkøxtip naxwii'ñit jaa'dyi, o mādsōo choondit, jøts ja tpaajtidit ja Dios myøjkunuu'kxin midi nipøn kyapatpynim, midi ja tya'awijpxy ja yjaa'y.³⁰ Pøn yam yik'ejxtip ka'ejxiyimdi, pyadundipts ja ne'egi s̄a nwā'añ, ja'ats idø'øn ne'egi nøjkx yikmøjpiktaktip, pønts ñadyijyi ixyam møj nija'wibimdi jøts ja ka' tpadundi s̄a nwā'añ, ja'ats idø'øn yik'ayowim jattip.

Ku ja Jesús t'ayo'ijxy ja Jerusaléngit kajp

³¹ Jøts ja fariseotøjk nay ja'abi xøøw yajjtøø mā dø'øn ja jam wyinaty jøts ja ñimaajyøø:

—Jade'en ne'egi tyim'yøy'att ku mnøjkxnit, myik'ookwajnipts ja Herodes.

³² Jøts ja t'adsøøy:

—Nøjkx x'atsnøjmidi ja tsaach wyax'atøøy jøts ku yamyi jabomyi wixøjkpyi njaakajpxidsimy ja miku', njaakyiktsø'øky ja jaa'y jøtsnim ø n'abaadit.³³ Nøjkxpimts øts jam Jerusalén, tuu'døjkip ø tsojk, ti mā Dios kyugajpxy abikyajp y'uk'øøky.

³⁴ iMets Jerusaléngit kajp, meets Jerusaléngit jaa'y, pø meetsxi myik'øø'kpy Dios kyugajpxy, meetsxi mnankya'ljtsip pøn Dios kyajpxy y'ayuujk tyikyø'øyip ku Dios ja ya mjadaniguexyidi! iTø njapeemukwā'añ njakonmukwā'añ ja m'u'nk ja m'una'jk sam tsikuna'jk tyaak ñimu'uxy tu'ugyi, ka'ats jade'en tø xkupiky!³⁵ Ejxtits inet ja mdsaptøjk abak tyandi; øts idø'øn wamp jøts ku meets xka'uk'ejxnit tsojk jøts ku meets jaanim x'ext pøni juuni ja xøøw ja jumøjt wyinaty yja'aty ku mnø'ømdit: “Ejxik Dios kyunuu'kx u'nk ñadyaguguexyi midi mmimejnip ja kyutujk.”

Ku ja Jesús tyikmøkpiky ja jaa'y pøn wyinaty kexp

14 Xjats idø'øn yide'en yjajty ku poo'kxin xøøw tpaajty, ojts ja Jesús kaabyi ñijkxy jam windsøn tyøjkwindum pøn ja fariseotøjk wyindsøn'ajtip. Jamts idø'øn ja'adi ja ti mā ja y'etti, jam ja tpa'ejxti tpagowdi.² Jamts wyinaty tu'uk jaa'myi pøn ke'expa'am pøjkip.³ Jøts ja Jesús tnimaay ja kajpxwejpitøjkti møøt ja fariseotøjkti, yide'en ja tyiktiy: —çKutuky jøts ja pamaa'y cho'okt poo'kxin xøøw u ka'?

⁴Jøts ka'ap ja y'adsowdi, amøñi ja y'etti. Winets ja tnixajiyi'iñ ja pamaa'y jøts ja tyiktsøøjky, yide'en ja tnimaay jøts ku ja ñøjknit.

⁵Winets ja tnimaay ja fariseotøjkti: —ĉPøn yjiyujk chakaa jatyi tka'ukyikpidsømp ku ja ja'ljøtpy kyunaxy øy yjapoo'kxinxøøwi?

⁶Nika' idø'on y'adsojimbetti, nisa ja kyawa'andi.

Ja tø'øxñigaabyi tø'øxñi'ukpidi

⁷Jamts idø'on ja Jesús t'ijxy ja migaabyidi jøts ku ja twi'ejxti ja chinaabyajti ku ja twinguwaadsidi ja kaabyajt jam, jam ja y'ixa'akti ma dø'on ja myøjtøkidit jøts ja ojts t'ane'emy:

⁸—Ku pøn mwawidit tø'øxñigaabyi tø'øxñi'ukpi, kidi jam jatyi m'ixa'akti ma ja tsinaabyajt jam ja windsøn tø yiktanibiktaagi, jaa ku ja wyinaty yja'aty yam meets jam tø m'ixajkni; ⁹jøts ja kujøøn kudøjk mnøø'mxiyidit pøn wyinaty tø mwayidi: “Tani me waani, wan ya'at jam tsøøni.” Xjats kuwani mjanchjajiw'a'aktit tsøødyumbim jøts jam m'ixa'aktit ma o pøn y'ixa'akti. ¹⁰Ku pøn jade'en mwawidit, ne'egi øyts ku m'ixa'aktit ma o pøn y'ixa'akti; kø'ømnimts ja kujøøn kudøjk ja mdukmadowidit ku ja jam wingon mye'ent, jøts ja mnøø'mxidit: “Ya, migu'uk, ñax mdsøønidi ma jam yik'ayowim tø mdyimy'ixaknidi.” Jade'ents meets ja xajotkujk'attit ne'egi ku jade'en kø'øm myiktukmado'odit, yam ja jam chøønidi pøn jaty ja kaabyajt tø twinguwaadsidi. ¹¹Pøn kø'øm namyøjpiktaajkip,

yik'amutskpiktaakpts ja nøjkx, pønts kanamyøjpiktaajkidip pøn ka'ejxiyimdi, ja'ats ne'egi møjtøkidip, ja' yikmøjpikta'aktip.

¹²Ñayi ñimaay ja jaa'y ja' pøn ja wyinaty kaabyi tø wyayi:

—Ku pøn xyikaawya'ant, kidi ja'ayi nugo xway pøn jaty møøt mnamyayiyi, ni ja mmigu'uktøjk xkawa'at, ni ja kumeeñ jaa'y xkawa'at pøn jaty jam mmigujøøn'ajtpy mmigudøjk'ajtpy. Ka'ap ja'ayi xwa'at pøn jaty myiwimbejtxiyip pøni ti jaty mets myajkpy. ¹³Ja ne'egi mwa'ap ja ayooobi jaa'y, ku ti xøøw xu'unt, waw ja' pøn katiejtxidip, pøn kyø' tyeky ma'atti, uk y'ejxidi sagasa, pømbi tyeky ka'ejtp, pømbi jam winap. ¹⁴Ne'egi nekimts jade'en mnayjawiyit, pø ka'axi ja mdunwimbejtxiyi nayide'en pøni ti mets ja tø xmø'øy, jaanimts ja xwin'ext sa ja mwingaxøjkxiyit ku jadigojk jujky'ajtpi pyidsø'ømdit pøn jaty tø tpadundi pøni sa jaty pyaat'aty.

Ku ja Jesús tmadyakpaajty ja møj a'ux

¹⁵Xjats nidu'ugin ja fariseotøjk wyaañ pøn jam wyinaty tø twinguwaadsidi ja kaabyajt, jøts ja tnimaay ja Jesús:

—Nekim xøñim ja'adi pøn ka'adyip jade'en ku Dios ja kyutujk ttanitanit ja yjaa'y.

¹⁶Ja'ats ja Jesús tnimaay:

—Tu'uk idø'on jaa'y t'aejxiyi'iñ ja a'ux møj'ampy, tøts ja wyinaty ttukmadøy ja mayjaa'y pøn jaty idø'on ja wyaawampy. ¹⁷Kuts ja a'ux'aats tpaajty, xjats ja tkejxy

tyumbi jøts ja t'atstukmadoowa'añ pøn jaty idø'øn ja wyaawampy jøts ja t'atsnojmit: "Jamststik, jamik tuki'iyi a'ejxi abaadi y'ejtnei." ¹⁸ Jøts ja tum jade'en ña'nikajpxu'udyidi jøts ku ja ka' ñøjkxtit, yide'en ja yjawyeembi wyaañ: "Naajx ø tø njuy, ja'ats ø n'ats'ejxwampy, mee mjanch'ukmaa'kxp." ¹⁹ Jøts jadu'uk yide'en wyaamaa: "Ndsakaa ø magoxk yuundi tø njuy, ja'ats ø n'ejxmatxwampy pøni yuup idø'øn uk ka'; mjanch'ukmaa'kxp inet idø'øn, ka' øts inet ndsoont." ²⁰ Jøts jadu'uk wyamøø: "Tyimyjemy'amajtskipnim øts, patyts øts inet ka' nmajada'akt jøts øts inet ka' nnøjkxt." ²¹ Kuts ja tumbi wyimbijty jøts ja ttukmadøøy ja wyindsøn sa jaty ja wyinaty tø yiknøjmi. Jøts ja windsøn yjantyimy'ambijky jøts ja tnimaay ja tyumbi: "Tsojk nøjkx nøø'ajy tuu'ajy wine'en yø kajpjojt, jøts xwaame'ent ja ayoobi jaa'dyi møøt ja'adi pøn sagasa ejxidip, pøn kyø' tyeky ma'atti, pøn winapti." ²² Jøts ja tumbi yjatso'ongojmi jøts ku wyimbijty jøts tnimaay ja wyindsøn: "Tø øts windsøn idø'øn jade'en nduñ sa tø mwa'añin, jaakwindampx tsinaadyaajk ja poo'kxaajk." ²³ Winets ja windsøn ja tyumbi tnimaay: "Nøjkx tuu' xkuuyø'øy ma jaty paduu' ma jaty ti, jøts pøn jaty mbatpy møk'ampyts ja xwaame'ent jøts ya xkuwawit, ujts øts yø ndøjkjojt n'ejxwa'añ. ²⁴ Tyimñømp øts ixyam, kawindem xøøw øts ja xja'gyajpidi ja n'a'ux pøn jaty øts ja jawyeen tø njadaniway."

**Tuki'iyi nnadyamiyoxant
ku Cristo nbadu'unint**

²⁵ May jaa'y ja Jesús o maðsoo padso'onip jøts ja pyawidityiyi; jøts

ja tuk'ojk tniwa'k'awidijty jøts ja tnimaay:

²⁶ —Pøn jaty øts ya xpawidejtip, pøni jaa pøngapøn, pøn tpa'ayoodip tyeety tyaak, y'u'nk ñidø'øxy, chø' y'uch, myigu'uktøjk, uk kø'øm paat ñabya'ayøyi, ka'ats øts ja mibaat nbabøjkpi'att.

²⁷ Kaja'ajip ø nbabøjkpi'ajtpy pøn ja ayo'on tkamidanaadyip pøn ø xkabaduujnidip ja nja', xjapawidetwandipts øts, ka'ats øts yjade'embi jaa'y nbabøjkpi'aty. ²⁸ Ti ka' meets ja jawyeen xanipaaty, ku pøn pøch køjxp t'ukyikpidø'økwa'añ pøni ti jaty idø'øn tsojkpi jøts ja y'abaadit pøni wine'enin ja chøkyi ja gasti, jawyeents ja yiktanipatkixy. ²⁹ Kuts nugo ja pøchkojpk pyidø'økixy jøts ja nika' y'abaadi, janch nigajpxy nimadya'akts ja yjaty ku ja jade'en pøn t'ixy, ³⁰ jøts ja wya'andi: "Tø yø jaa'y y'ukpojtsøñ jøts yø nika' tø t'ukyik'abajtiñi."

³¹ Uk kuts o pøn windsøn tsep t'uktunwa'añ møøt jadu'uk ja myiwindsøn midi ja syoldadi ja tyikmemp ni'ee'px mil, ðti kidits ja jawyeen ttanibiktaagit pøni sudso dø'øn ja ttukwa'kto'ot pøni ja'ayi tam ja syoldadi tmøøt'aty nimajk mil? ³² Pøni ka'ats ñay'a'ejxiyi, jøts ku jagamnim ja myidsep myiñ, kyaxpts ja tu'uk ja kyugajpxy jøts ja t'amido'ot jøts ka' cheptu'undit. ³³ Nayide'ents meets pøni ka'ap jawyeen xpawinmaadyi pøni ti jaty idø'øn m'ixmatstip øts køjxp, ka'ap meets jade'en mibaat nbabøjkpi'att.

Sa kaan amuum tyik'øyigyijxy

³⁴ Kaañ amuum tyik'øyigyøjpx o ti, nayide'en meets idø'øn

ndejint m'odyu'unt ku mmigu'uk xukmado'ot ja Dios yja' sudso y'anmija'win kyawindigø'odyit. Kuts ka'ap jade'en mdu'undit, tø wyinaty mbidsømdi ejxim ja kaanin midi kawa'ats midi katump. ³⁵Nima ja jade'en kyatu'unt ok naajx ok ti tyiktu'unt, ja ti nøø'mimp ok idø'on ja nda'abu'lja'tant, pø nugoxi ja jadi'iñi ñiyik'ixkø'øy. Ja'gyukidi pøni mja'gyukiwyandip.

Ku ja Jesús tmadyakpaajty tu'uk ja borreegi midi' tigøøpy

15 Nimejnip idø'on ja Jesús jam ja yikugubajtpitøjkti, ja jaa'dyi pøn amuum tyimyiktejtíp pøkytumbi jaa'dyi, jøts ja jam myendi amidodujkpi, ²patyts ja fariseotøjkti møøt ja kajpxwejpitøjkti tjanchpagajpxti ja Jesús, jøts ja wya'andi:

—Tum ka'øy jaa'y yø kyupijtkpy jøts yø jotkujk tmøøtkay tmøøt'uuky.

³Ja'agøjxpts ja Jesús ttamadyakpaajty tu'uk ja ejxpajtin madya'aky midi yide'en wamp:

⁴—Ku meets wyinaty x'ukyiktigøy tu'ugin ja mborreek midi nimagø'pxy, ÷ti kidi meets ja ñimakta'pxy myaktaxujkpi borreek jam xyikta'ant jam pejyotp, jøts ja tyu'ukpi x'ats'ixa'adit kunim meets ja xpaatt? ⁵÷Jøts kidi meets ja xaxonda'akt ku meets ja xpaatt? ÷Ti kidi meets ja xkøxkapt mguejnyøjxp? ÷Pøn kidi jade'en xyonda'aky ku ja nbaajtin jadigojk midi tø y'uk'atstigøy? ⁶Kuts jam mdøjkjotp mja'atti, ti kidi meets ja mmigu'uktøjk, ti kidi meets ja mgudøjk ja xukmadøy, jøts ti

kidi meets ja xnøjmi: “Xonda'akti meets, tøts øts ja nborreek nbaaty midi tø y'atstigøy.” ⁷Janch øts idø'on nwa'añ jøts ku nayide'en yiktaxonda'aky jap tsajpjøtpy ja pojkpitumbi jaa'y ku ja tyiktigach ja chinaa'yin, jøts ja' ne'egi yiktaxonda'akp midi tu'uk jøts nigidi ja myakta'pxy myaktaxujkpi jaa'dyi pøn chinaa'yin tø tyiktigatsnidi, ñadyijyi øy ñayjawiidi.

Ku ja Jesús tmadyakpaajty ja meeñ midi tigøøpy

⁸÷Uk pøn tø'øxyøjkts myeeñ tka'uk'ixaapy ku ja tyiktigøy tu'ugin yam ja majk t'ukmøøt'aty? Kuwanits ja tyiktøøbyiky ja yja jøts ja pyøknaxy yja'axnaxy jap tyøjkjøtpy, yixxonts ja tyimy'ixaadyøki jøts kunim ja tymbyaatt. ⁹Kuts ja tpaaty, jøts myigujøøn myigudøjk jøts myigu'uktøjk ja ttukmadøy, yide'en ja tnøjmi: “Tø øts ja nmeeñ nbaaty midi tø y'atstigøy.” ¹⁰Janch øts idø'on nwa'añ jøts ku Dios møøt y'ankilis ttaxonda'aktit ja pojkpitumbi jaa'y pøn tyiktigajtp ja chinaa'yin.

Ku ja Jesús tmadyakpaajty ja jaa'y y'u'nk pøn tyik'o'jkøjxp ja tyeety myeeñ

¹¹Nayide'en ja Jesús wyaañ: —Tu'uk idø'on jaa'y, namajtsk myajnku'nk, ¹²jøts ja mutskpi ja ñimaajyøø: “Teety, møøñik øts ja pikta'aky midi øts idø'on nmaay'atp.” Winets ja u'nkteety ja ojts tyikwa'kxy ja pyikta'aky jøts ja ttagumaay ja y'una'jk. ¹³Ñiñamnim idø'on ja wyinaty jade'en yjaty

ku ja myutskmajnk t'pökmujkni t'eixmujkni ja pyikta'aky tuki'iyi jöts ja ojts ttoo'kni, jöts ja ojts abikyajp abikñaajx tminijkxy jam jagam, jamts ja ojts tyik'o'jkixy ja myeeñ kyawindiy'ajtingøjxp. ¹⁴Kuts ja wyinaty tuki'iyi t'ö tyikøjxni, jöts ja yuu jam winet et yjantyimdyøjkiyi'ñ mā dø'øn ja naajx ja kajp jam, jöts ja y'ayodøjkiña. ¹⁵Winets ja t'ixaay tunk mā ja kugajp jaa'y jam, jöts ja ojts kyexyi kyamjøtpy kuch'eixpi. ¹⁶Janch tsojk jøø'kxkixyim ja t'eixi ja kuch yji'kxy, kumi niti ja kyayikmø'øy. ¹⁷Jöts jotmay ja tyatøjkiyøø, yide'en ja ojts ñawyinmaa'nxiyi: "iJanch ku'uxyi ndeety tyumbi net jam kyaydi yjøø'kxti, yikwindandip paat ja o ti, jöts øts ya yuu njanch'oo'kni! ¹⁸Tiku øts ndeety nga'awimbeti mā ja jam chøøni, jöts øts ja jam nnøjmit: Tø teety Dios nmidundigø; jöts mets, t'ö me nayide'en nmidundigø; ¹⁹ka'u'nk'atyim ø t'ö njantyimyjaty; yiktunkts ø nayide'en sam o pøn tumbi xyiktuñin." ²⁰Jöts idø'øn ja yjanchtuu'døjkiyi'ñ jöts ja wyimbijty jam tyeety wyindum. 'Jöts kuts tyeety ja jagamyi y'eixpajttøø, xjats ja ojts y'am'ijxyi chaach'ijxyi. Jöts ja ñibujtj'øjkøø jöts ja ojts pyatsøyi, jigøxy jibi'kxy ja yja'jty. ²¹Winets ja tnimaay ja tyeety: "Teety, t'ö øts Dios nmidundigøy møk'ampy, jöts nayide'en me t'ö nmidundigø; ka'u'nk'atyim ø nnayjawiyi." ²²Jöts ja u'nkteety tnimaay ja tyumbitøjk: "Tsojk nøjkk xjuutti ja øybi wet jöts xuktatøkidit,

piktaajkidi kyøjeets, tuktawa'agidi kyø'øk. ²³Nøjkk x'atswetsti ja tsakaa midi yaa'kpidsømpnim jöts xyik'ookit. iWan txøduu'ñindi, wan tkaa'yint t'uujkyindi! ²⁴Tø øts y'ö n'u'nk ndijy tyimy'oo'kni, ixyats jujky xwindanaa'yindi; t'ö jeky y'atstigø'yity, ixyats jadigojk t'ö nbaajtyindi." Jöts ja xyødundøjkidøø.

²⁵Jöts ja myøjmajnk jam wyinaty wyidity kamjotp; kuts ja wyimbijty, yja'jty wingon mā ja tøjck jam, jöts ja tmadøøy ja iy ja ech. ²⁶Winets ja tu'uk tyaajxiyi'ñ ja tumbi jöts ja ttiibyijky ti d'ø'øn jam jade'en tuujnip. ²⁷Jöts ja tyukmadoojoø, yide'en ja ñimaajyøø: "Tøts ja m'uch yja'aty; t'öts mdeety ja tsakaa tnankyik'øøgyiyi midi y'ity yaa'kpety, ja'agøjxp ku møk møjaaaw t'ö yja'aty ja m'uch." ²⁸Jöts ja myøjpi yjantyimy'ambijky, jöts ka'ap ja twa'añ jöts ja jap tyøkit, tyeetynim ja ojts k'ø'øm ñibidsimiyi jöts ja møk ñimaajyøø jöts tyøkit tøjckjotpy. ²⁹Xjats tyeety ja tnimaay: "Mnija'wipxi teety winaak jumøjt me t'ö nmiduñ, jöts juuni me nga'ukmimadøy, nijjade'ents me tu'ugin xkamø'øy øyik chivi'u'nk øyik ti, jöts øts nmigu'uk jeexyip nmøøtxøduñ. ³⁰Aa kudamts y'ö m'u'nk t'ö yja'aty, mduknio'jkip tam meets y'ö' mdsakaa winet midi yikxon t'ö yaa'kpety, ku mmeeñ y'ö t'ö myik'o'jkxiyi kawine'en m'øøt kawindiy t'ö'øxyøjk." ³¹Winets ja u'nkteety wyaañ: "Ti sa u'nk mjaty, p'ö yaayimpts me nmøødi, ti jaty øts ixa nmøøt'ajtpy tum mets y'ö mja! ³²Kuwanits pyaat'aty, çti ja ti nguidyimdyu'uñin? çti jadam y'ö

nguidyimdyaxondaajkyim? Patyts ixyam nxødu'uñindi ku yø m'uch tø yja'aty, pø nøø'mimpts adøm jøts ku yø tø y'oo'kni, ixyats juky xwin'ijxyim, jeky tø y'atstigø'yity, tøts inet nbaajtyim jadigojk."

Ku ja Jesús tmadyakpaajty ja ka'ødyumbi'ejx'ejtpi

16 Ñayiñimaay ja Jesús ja pyabøjkpitøjk:
—Ja dø'øn wyinaty tu'uk kumeen jaa'y midi yiktump, jøts jats idø'øn ja' tyumbi tu'uk wyinaty midi t'ejx'ejtp ja myøøtumbi, jøts ja windsøn yiknimaay jøts ku pyikta'aky ja nugo yikwindigø'øxyiyi ja tyumbi.
²Winets ja windsøn tnajtswa'wiyii'ñ ja tyumbi jøts ja tnimaay:
"¿Janch idø'øn ku dø'øn jade'en myiknimadya'aky ti øts jade'en nnimadøøpy? Køyajkjøxni mdunk, ka' me n'ukyiktumbi'ejx'ejtnit."
³Jøts ja tumbi'ejx'ejtpi yjanchmaañi yjanchtajni, yide'en ja kø'øm ñawya'añi: "¿Tits ø ndu'ump, ejx øts yide'en nwindson xka'ukyiktunwani? Ka'ats ø n'ukmajadaqni øyik øts idø'øn nyu'ut ndu'unt, tsø'ødyumipts øts ku øts inet njayiklimunsimujkmit."
⁴Xjats ja tyabyaajty jøts ja wyaañ:
"Tø ø nnijawi sudso ø ndabyaatt, sudso øts pøngapøn xkupøkt tyøjkjøtpy ku øts yø ndunk wyinaty tø yikpøjkni."
⁵Winets ja tu'uk jaty tnajtswa'wiyii'ñ pøn jaty ja wyindsøn wyinaty miyoj'ajtip. Jøts ja yjawyeembi ja tyiktiy: "¿Wine'en øts nwindson xmiyoj'ajti?"
⁶Jøts ja y'adsøøy jøts ja wyaañ: "Magø'pxy tambi øts aceite ja ndamiyoj'aty."

Winets ja tumbi'ejx'ejtpi wyaañ:
"Íxya ja ñinøky; pe'tpy ixa'ak jøts xjaadyigatst, wixijkxmyajk tambi ja'ayi xpikta'akt."
⁷Jøts yjadu'ukpi ja tnimaay: "Jøts mets, ¿wine'en mets ja xmiyoj'aty?" Jøts ja ñimaajyøø: "Magø'pxy kyunchi ariin." Xjats ja tnimaay: "Íxya ja ñinøky midi ojts xja'ay; wants tkajtswijchim jøts makta'pxy kyunchi nbiktaajkin."
⁸Jøts idø'øn ja windsøn tjanchnija'wiyii'ñ jøts kudam ja tyumbi'ejx'ejtpi yikxon o ti tniwinmayi ku dø'øn o ti ttuñ. Jade'eñimts yiknijawidi pøn jaty Dios yja' tkababøjkidip, yikxon ja ne'egi tyimyikuyati ja tyaaay yam nigidi jade'en wyinmaa'nbyaatti pøn Dios ja'ajtidip.

⁹Kajpxwejin øts idø'øn nyajkpy jøts kidi mbikta'aky nugo x'amnipøjkpatti xtsaañipøjkpatti; pøni jam mbikta'aktyi, yikxon xyiktunkpaattit, øy yø' ka' kya'øyi. Ku yaayi, xabudøkidit o pøn, nugo ku xnijawidi tigøjxp idø'øn ja jade'en xundi. Øy ja yjakixy, wa'atsts meets ja xnijawi jøts ku meets m'anmija'win yikupøkt jap tsajpjøtpy.

¹⁰Pøn øyjaa'y'ajtp, øyjaa'y'ajtpimpts ja øy ma, wan o ti tmayi tkamayi nayide'ents ja øy yikxon tyiktunkpaaty; pønts kidyim'øyjaa'y'ajtpim, jade'eñimts ja øy ma, nayide'en ja ka'ap tyik'ødyunkpaaty ja pyikta'aky øy ja wine'en myayi kyamay. ¹¹Pøni ka'ats yikxon xyiktunkpaatti ja mmeeñ ja mbikta'aktyi sa pyaat'atyi, ¿ti sudsots meets Dios yja' mjaakmo'ojiyit midi ja yakwampy? ¹²Pøni ka' meets

mmigu'uk yja' xwingudsø'jkiiyi, çpõnts meets ja mja' jade'en xijy tsø'øgiyip, pøn meets ja xijy mmo'owajnip o meets ja xjakø'mja'aji?

¹³'Ka' pøn tumbi namajtsk wyindsøn tmiduñ; ku ja jade'en ttu'unt, tu'ukts ja pyidsø'ømt pøn ja wyinjawip jøts ja yjadu'ukpi tkawinjawit, tu'uk t'ømyidu'unt jøts jadu'uk tka'ømyidu'unt. Jade'ents ka' y'øyi ku Dios yikmiduñ, ixyaptamts meen nayide'en myøjtøjkyimi. Paty ka' y'øyi adsow aduuk, tu'ugyi Dios n'ajot'ajtin.

¹⁴Tyimyjade'ents idø'øn ja fariseotøjk yjaa'y'atti, ja meen ja yjanchmøjmigu'uk'ajttip, ixamts idø'øn ja wyinaty jade'en pyatmadowdi jøts ja jam tjanchpagajpxti ja Jesús. ¹⁵Winets ja Jesús wyaañ jøts ja tnimaay:

—Meets idø'øn jade'en mjaa'y'ajttip, ñadyijyi mjanch 'uknawya'atspikta'agyidi, ka' meets yjawi mbøkyuñ, jade'en ja mayjaa'y xwin'øøndi, wa'atsts ja Dios mnijawiyidi sa jaty mwā'andi mgajpxti m'am mjotp; yø' idø'øn Dios kyatsøjkpy, ka' Dios jade'en tkupiky jøts ku jaa'y jade'en kø'øm ñamyøjpikta'agyidi.

Ja Moisés kyutujk jøts ja' midi Dios tyanitanaapy yjaa'y

¹⁶'Ku ja Juan Bautista ya myiñ, jaayip ja kugajpxtyøjk ja y'aaw y'ayuujk y'aduujktø. Nay jaabaat ja Moisés kyutujk kya'pxy sa Dios ja wyinaty tø myø'øyi. Jøts nay jaty cho'onda'aky ja Dios y'øgyajpxy y'ø'y'ayuujk, yiknigajpxy yiknimadya'aky ja kyutujk midi ja

tyanitanaapy yjaa'y, xjats jade'en kuwani o pøn tjanchjadatøkiwya'añ ja'abi kutujk.

¹⁷'Kuwani dø'øn jade'en yjatt kyubatt sa Dios kyutujk wyaañ, niijuuni ja jade'eñi kyakixy kyanaxy pø ne'egi køjxp najxp naajx tsajp jøts niwine'enin kyagudigøy ja kyutujk.

Ku ja Jesús kyajpxwijy sa amajtsk'ajtin ñaxy

¹⁸'Ku pøn tmajtstu'uty ñidø'øxy uk ja tø'øxy tmajtstu'uty ñiyaa'y, ja'ats idø'øn møj pøky; uk kuts pøn yaa'dyøjk tmøøt'amajtski ja tø'øxy midi tø yikmajtstu'uty, møj pøkyts ja nayide'en.

Ja kumeeñ jaa'y jøts ja Lázaro

¹⁹'Tu'uk idø'øn ja jaa'y janch kumeeñ, janch xøxy piky idø'øn ja', tum ja y'øybi ja yikpejtpy jøts idø'øn ja xyumixøduñ jabom jabom, pijy xuugyiñ tpikta'aky ja xyox. ²⁰Jamts idø'øn jaa'y jadu'ukmi pøn txøw'ajtp Lázaro, janch ayoop janch pøktsoop ja' jøts janch amuum pu'uts ja', ka'ap ja myøjki jøts idø'øn ja jam xyumi'ixa'aky jam kumeeñ jaa'y tyøk'agø'øm, jam ja kyu'uxnay'ity. ²¹Tsojk kaagyixyim ja tja'ijxy ja kaaky abu'xk midi jam kumeeñ jaa'y kyaabyajt patkø'øm najtska'jip; jøts idø'øn uk ja jam yjanchnimiñiyi jøts ja twiweedyi ja pyu'uts. ²²Jøtsnim idø'øn ja ayoobi y'ø'jky, winets ja ojts yiknijkxyi tsajpjøtpy ja ankilistøjk ma ja Abraham jap. Jøts ja kumeeñ jaa'y nayide'en y'oo'knimaq, ojts ja ñaxøki. ²³Kuts idø'øn ja jap ayodaajkjøtpy tja'ejxni jøts kudam ja Abraham jam jagam møøt ja Lázaro. ²⁴Winets ja

møk'ampy wyaañ: “Teety Abraham, ayo'ejxk øts, kax yø Lázaro, wan tmiñ, wan yø kyø' tyikxøøky jøts øts yø ndoojts xuktaxujxit; janch møk øts yap jønjøtpy n'ayøy.” ²⁵ Jøts ja Abraham ja ñimaajyøø: “Ja' u'nk mja'myatsp, tøxi me xaxøñ ku me tø m'atsøøni m'atstani, ka' mets jade'en mjaty sa yø Lázaro tø y'ats'ayøyin, wants yø taxoni jøts me m'uk'ayoomit.” ²⁶ Jøts ti tits nnidyu'unim, abikyxi meets jami, abikyts øøts yami; ma pøn y'uknaxt øy yam pøn yjamenwa'añ nidu'ugin, uk øyts jam pøn yjanøjkwami, nisudso'ampyts pøn kyamajada'aky.” ²⁷ Winets ja kumeeñ jaa'y wyaañ: “Tixi teety Abraham, pøni jade'en tunts may'ajt jøts yø Lázaro xkaxt jam ndeety tyøjkwindum, ²⁸ jaak jam øts nmigu'uk ja nimagoxk, jøts t'atstukmado'ot jøts kidi ya nayide'en myendi ayoobi ya ayodaajkjøøjty.” ²⁹ Jøts ja Abraham wyaañ, yide'en ja tnimaay: “Jøts timts ja wya'ant midi ja Moisés yjaa'y midi ja Dios kyugajpxtyøjk tø tñigajpxti. iTi wan ja jam tñijawidi pøni myøjpiktaktip!” ³⁰ Jøts ja kumeeñ jaa'y y'adsøøy: “Janch ja jade'en teety Abraham ja', yjayiktigatstibik chinaa'yin ja y'ijtyi ku ja pøn jam jujky ñinøjkkxidit pøn tø y'oo'knidi.” ³¹ Jøts ja Abraham ñimyy: “Tixi pøni ka' ja tkupøjkti midi ja Moisés yjaay jøts sa jaty ja Dios kyugajpxy wyandøø, çti ja'ats ja yjaakjanchjawidip øy oo'kpi ja jujky yjaninijxyidi?”

Ja' midi yikpøkpyajtp

17 Yide'en ja Jesús tnimaay ja pyabøjkkpitøjk:

—Juuni øy ti kya'ukyikpøkytuñ, kø'øm tsøkyts ja'. Pønts myigu'uk tyikwinmaa'nmya'atp jøts ja tyikpøkytuñ, ipø tinim sanim ja yjanchjatt y'anmija'win!

²Ne'egi tyimyjapaat'ajtip jøts ja mejyotp yikniwibejpatt ku møj paandaak ja y'ukyiktayukxøtsit, jøts øts n'u'nk n'unajlk ja kidi mibaat xyikpøkyuujni. ³Øyimts mnay'ejx'etidit jøts kidi nayide'en m'adø'øtsti sam o pøn y'adi'ichin.

'Pøni m'ejxtip ku ja mmigu'uk mmidundigøyidi, tukmadowdits jøts kidi jade'en y'adø'øtsti, uk pøni nagyumaajyidipts, maa'kxuktits ja'.

⁴Øy ja wixujk øjkin tjayiknipati, øy ja jade'en mjamidundigøyidi, pøni nadyagumaajyidipts ja nayide'en wixujk øjk pøni mnimaajyidip ja': “Ka' øts jade'en n'uktunit”, maa'kxpts meets ja'.

Ja møj janchja'win

⁵Xjats ja nwindsøn'ajtim ja kyudanaabyitøjk ñimaajyøø:

—Møøky øøts janchja'win møj.

⁶Winets ja tnimaay:

—Kuk meets jeexyip wine'enin xmøøt'aty ja janchja'win sam tu'uk mortas pajkin, tøts meets ya'at kipy jeexyip xnimaañidi: “Pidø'øk ya jøts mejyotp mnøjkxt, jamts myo'ont”, nay jatyits meets ja jeexyip tø mmimadøyi.

Ja tumbi tyunkjøøjp

⁷Ku pøn ja tumbi t'ukyiktuñ kyamjotp, tyikyu'uy tyiktuñ uk tyiktsakaa'ixy ja jam, kuts ja wyimbity jam wyindsøn tyøjkjotp, ku ja jam yja'aty, çti jatyi ja jam tyimyknojm: “Ya tyimñax jøts

mga'aty"? ⁸Pø ka'axi ja jade'en yiknøjmi, pø yiknimaapyxi ja jam: "Yik'øyik øts n'a'ux jøts ø xwindsø'øgit, wan øts jawyeen tkay t'uuky jøtsnim me mga'aty m'uukt." ⁹Kuts ja tumbi ja jade'en tø tja'uktumi pøni sã dø'øn ja tø yik'ane'emy, ¿ja ti winets ja yiktakajxã'aky? Pø ka'axi. ¹⁰Nayide'ents meets idø'øn Dios xmidu'unt, ku ti xun'abaadidit pøni ti ja mduktuujnidip jøts meets ja xnøjmit: "Ti tumbi øøts idø'øn, ja'ayi øøts iiy tø nduñ, mididi paat'ajtip øø ndu'ump."

Ku ja Jesús tyiktsøøjky nimajk ja jaa'y pøn jadi'iñi putsnidip

¹¹Kuts idø'øn ja Jesús tyuu'døjkigyoymi jøts ja ñijkxy jam Jerusalén, najx idø'øn ja Samariit etjotp jøts nayide'en jam Galilea. ¹²Jøts kuts ja yja'jty jam mã tpaajty tu'uk ja kajp, jamts ja pyajtøø nimajk ja jaa'dyi pøn pu'uts pa'am wyinaty pøjkidip, jøts ja jagamyi wyã'k'øydøø, ¹³jamts ja møk'ampy ñimaajyøø:

—iWindsøn Jesús, ayø'ejxk øøts, ejx øøts yide'en njaty!

¹⁴Kuts ja t'ejxpaajty jøts ja tnimaay:

—Nøjxk x'ats'ejxti ja teetyøjkti.

Xjats ja jatyi nøjxktøø, jamnim ja wyinaty ñaxti ku ja tsø'øky ñayja'winiyidi. ¹⁵Winets nayjatyi tu'uk t'ejxpaajty ja pyu'uts jøts kudam ja tø tyaagyøjxni, jøts ja jatyi wyimbijty, møk ja Dios ja ttukmøja'wiyii'ñ ttukunuu'kxyja'wiyii'ñ, ñiyaxni niyjojkni ja wyimbijty. ¹⁶Jøts ja twinguxanay'øiyii'ñ

ja Jesús jøts ja jamyi ñamyujtstaajkøø, ttukmøja'wiyii'ñ ttukunuu'kxyja'wiyii'ñ ku ja wyinaty jade'en tø yiktsø'øgyi. Samariit jaa'y idø'øn jade'en tump. ¹⁷Xjats ja Jesús wyaãñ:

—¿Ti kidimts meets nimajk tø mdsokixy? ¿Mã net ja yjanidaxujkpidi? ¹⁸Jabyøø'kxyik øts ya ne'egi xnimemp nadyu'uk, yø'øjik øts ya ne'egi x'atskajxajkp.

¹⁹Jøts ja tnimaay ja jaa'y: —Wa'kuki jøts mnøjxknit; ja'agøjxp tø tyay yø mbu'uts ku ø tø xjanchjawi.

Sã ja Dios ja kyutujk tyikme'ent mididi ja tyanitanaapy ja yjaa'y

²⁰Xjats idi'ingøjmyi, ja fariseotøjk tyiktøødøø ja Jesús juunin idø'øn ja yja'att ja Dios kyutujk mididi ja tyanitanaapy ja yjaa'y, jøts ja t'adsøøy:

—Ka'ap ja ti ejxin pøni sã Dios ja kyutujk tyikja'aty. ²¹Kidi xjøp'ixy'atti jøts pøn wya'ant: "Ixya ja", uk ñø'ømdit "Ixem ja"; ka'ats, pø jaanixi meets ja ya xjamøøt'ajtni.

²²Jøts ja tnimaay ja pyabøjkpitøjk:

—Ja'atp ja xøøw ja jumøjt ku mee tsojk ejxpaadyim xja'ejxwa'ant ja naqxwii'ñit jaa'y ja myøjkudanaabyi, ka'ats meets ja jatyi x'ext.

²³Mjadyimyjayiknøjmididi meets: "Ixya ja", uk møknojmididi meets "Ixem ja". Kidits xmibøkti. ²⁴Ku ø nme'ent, wa'ats x'ejxtit xnijawidit jade'en sam ja et wyidsukyin xem yam tyikjajta'aky, jats idø'øn wyinaty tmibaat'aty. ²⁵Jawyeents ø n'uk'ayo'ot øy øy, ka' øts ja jaa'y xkupøktit pøn jatyi ja ixyam

juky'ajttip. ²⁶Nayide'en ø njatt sam ja Noé yjajtyin ku ja ya y'atsinaay, nayide'en øy pøngapøn y'adø'tøst.

²⁷Kya'adyit y'uuktit sam ja y'adøstøø, y'amajtskidi ja jotkujk, ja y'u'nk ja ñøøx ja tyik'amajtskidi tyimyjaakja'abi xøøw ku ja Noé tyøjkiyiñ jam barkijotp, kuts ja møk tuu myiñ xjats ja ojts ñi'ljtyi y'oo'køxti. ²⁸Nayide'ents yjajty ku y'atsja'ajty ja Lot: jotkujk kyaydi y'uukti, yjuydi kyajpxti, yakti tyookti, ñe'epiti kyojti, ña'adi pyotsti, ja tyøjk tyik'øyidi jotkujk; ²⁹kuts ja Lot jam Sodoma kajpjotp ja'ayi pyidsiimy, jøts ja jøønduu jatyi myiñ jøkmøøt, jøts ja niduki'iyi tyiknax'o'jkijxy ja jaa'y. ³⁰Nayide'ents idø'øn winet et yjatt ku ø x'ejxpaattit jotmøñ.

³¹Pøni jam wyinaty øy pøn jam tøjköjxp tø pyety, ka'ats ja t'uk'atsnidøjkinit pøni ti jaty ja jap tyøjkjotpy myøøt'ajtpy jøts ja tøkpkidsømwā'ant; pøni pønts jam wyinaty widejtp kamjotp, ne'egi tø'øpts ku ja ne'egi kya'ukwimbejtnit tyøjkwindum.

³²Ja'myajtsidi ja Lot ñidø'øxy sa ja yjajty. ³³Pøn kagu'øøgyim pyikta'aky t'ejxp, windigø'øpyts y'anmija'win ja' Dios wyingujkp; pønts tkayikmøjtjkip øy ti, pøn ø ne'egi tu'ugyi xnadyamiyojxp, ja'ats idø'øn y'anmija'win nøjkx nitso'ok'ajtp.

³⁴'Øts idø'øn wamp jøts ku jam wyinaty o pøn namajtsk ttamaamukti tu'ugyi ja maabajt, tu'ukts ja ja'ayi yikpøkjø'økt jøts ja yjadu'ukpi wyindigø'øty. ³⁵Pøni jam tø'øxyøjk wyinaty namajtsk yjøjtsmukti, tu'ukts ja nayide'en

yikpøkjø'økt ja y'anmija'win jøts ja yjadu'ukpi nayide'en wyindigø'øty.

³⁶Nayide'en ja yaa'dyøjkmidi, pøni jam ja namajtsk wyinaty jam kamjotp, tu'ukts ja yikpøkjø'økt jøts ja yjadu'ukpi ka'.

³⁷Kuts idø'øn ja jade'en tmadoodøø jøts ja ojts tyiktøwdi: —¿Ma windsøn'ajtim idø'øn ja jade'en yjatt?

Jøts ja y'adsøøy:
—Kidi mwā'andi ku ja kyayiknijawit, jabi niduki'iyi meets ja xnijawit ku ø nme'ent.

Ku ja Jesús tmadyakpaajty
ja ku'øktyø'øxy jøts ja
kudunk tiidyumbi

18 Xjats Jesús ja ttamadyakpaajty tu'uk ja ejxpajtin madya'aky. Ja' idø'øn ja tyukmadogukiwyampy jøts ja Dios'ajot'ajttittit jøts nijuuni kya'amutsk'attit. ²Jøts idø'øn ja tnimaay:

—Jam idø'øn kudunk tiidyumbi wyinaty tu'uk jam kajpjotp, niwine'enints idø'øn Dios ja tkidyimwyindsø'øgi, nipøn ja tkamøj'ijxy øy yjapøni. ³Nayjamts idø'øn ku'øktyø'øxy tu'uk chinaamyi, ja'ats ja kudunk tiidyumbi jam tmiyø'øy'ejtp, ejtp ja yja'øø'ngunaxy, jøts idø'øn ja tja'amidøy ja tiidyu'unin, ja myidsep tjani'øøni jøts ja yikpayø'øty. ⁴Jeky idø'øn kudunk tiidyumbi ja tkamøjpikta'aky jøts ja ka'ap tpayø'øy, xjanimts ja wyinmaay: “Øy øts idø'øn Dios ngawindsø'øgi, øy øts idø'øn nipøn ngatunk'aty, ⁵kuwanits øts idø'øn jade'en ndu'unt, pø ejtpts øts yø

xjanchmiyø'øy'ity, janch møk ø xyikjotkixy, tikuts øts yø nganitani jøts jade'en kya'ukmenit jøts øts yø xka'ukyikjotma'tnit.”

⁶Jøts ja nwindson'ajtim yide'en yjaakwaañ:

—Ja ka'øy kudunk tiidyumbi dø'øn jade'en wamp. ⁷Kuts idø'øn Dios, çti jaa ja tkidyimñitanit ja yja' pøn ja xinaxy tsunaxy ja'myajts'ejttip? çTi kidi ja jatyi tpuðjkiñit? ⁸Øts idø'øn wamp jøts ku ja jatyi tñitanit ku ja jatyi tnikajpxu'utt. Kuts ø nme'ent, çwindem øts naxwii'ñit jaa'y n'ukpaaty tum jade'en tu'ugyi ja yjanchja'win?

Ku ja Jesús tmadyakpaajty ja fariseotøjk jøts ja yikugubajtpi

⁹Jøts ja Jesús ttanimadyaktøjkii'ñ jadu'uk ja madya'aky, jøts ja ttukmadøy pøn namyikaxi jaa'y'ajttip, kø'ømyi ñay'ødyiyidi ñay'øbyikta'agyidi jøts ja myigu'uk ja kawin'ijxyim tjawidi. Ja'ats idø'øn ja ñimaay:

¹⁰—Namajtsk idø'øn ja jaa'y ñøjkxtøø Dios ajot'ajtpi jam tsaptøjkjotp: tu'uk fariseo, jøts ja yjadu'ukpi yikugubajtpi jaa'y.

¹¹Tanaapy ja fariseo jøts ja yide'en tmiagajpxy: “Dios Teety, ndukmøja'wip ndukunuu'kxyja'wip mets ku ø ka' nayide'en nduñ sam o pøn myaatsti kyawindiyjaa'y'atti, sam øy pøn axøøk pyøkyundi; ni ngajade'eni paat øts sam yø yikugubajtpi ixa tyani. ¹²Majtsk ojk me n'amaay'aty tuksamaan, ngagugayi ngagu'uugi mets, jøts ndamiyøjxpy mets nbikta'aky wan jatyi ti jatyi ø nbatpy n'ijxpy.” ¹³Jøts

idø'øn ja yikugubajtpi jagam ja ne'egi wya'k'øyyii'ñ, ka'ap ja jadine'en y'laaw yjoort myajada'aky jøts ja wine'enin y'ejxjø'økt jøts ja wine'enin chajp'ext, jøts ja ne'egi ñagyachkoxi, yide'en ja wya'añ: “iDios Teety, ayo'ejxk øts, janch pojkpitumbijaa'y øts!” ¹⁴Xjats ja Jesús yide'en wyaañ: “Øts nømp jøts ku ja yikugubajtpi ojts ne'egi yikmee'kxy, jøts ja ojts wyimbejtni ñøjkxni tyøjkwindum, tø ja yiktamee'kxy ja pyøky. Jøts ja fariseo nigidi yikmee'kxy pøn namyikaxi jaa'y'ajtip, pøn kø'ømyi nay'ødyejidip nawya'atspiktaajkidip, ka'ats ja mibaat tminaxti ja wyinmaa'ñ jam Dios wyindum. Pønts tøkja'widip ja pyøky, pøn yik'ayowim tminuu'kxaktip ja Dios, ja'ats idø'øn ne'egi møjtojkidip jam Dios wyingujkp.”

Ku ja Jesús ojts tkunuu'kxy ja mutsk una'jk

¹⁵Nayi yiktanimemp idø'øn ja Jesús ja mutsk una'jk jøts ja tkønixajt; jøts kuts ja pabøjkpitøjk jade'en t'ejxtøø, winets ja ojts møk twingugajpxidi pøn jatyi ja mutsk una'jk tyikmendip. ¹⁶Winets ja Jesús ja mutsk una'jk tyaaajxmiñ, jøts ja pyabøjkpitøjk ojts tñøjmi: —Wan yø mutsk una'jk tmendi, kidi meets yø xkadukniñ; ja yjade'embi jaa'y idø'øn Dios kyutujk nitanaajyidip. ¹⁷Janch meets idø'øn nnøjmi, pøn tkagupøjkpi ja Dios kyutujk midi ja tyanitanaapy yjaa'y sam ja mutsk una'jk ja tkupikyin, niwindems ja tkapaaty tka'ixy ja Dios ñitsø'ok'ajtin pøni ka'ap ja tkupøkti.

Ja kumeen̄ jaa'y

¹⁸Jøts idø'on ja Jesús tu'uk ja kumeen̄ jaa'y ñimaajyøø:

—Mets øyjaa'y yik'ixpøjkpi, čti ø ndu'ump jøts øts ja n'anmija'win tpaatt ja nitso'ok'ajtin xemikøjxp?

¹⁹Jøts ja Jesús wyaañ yide'en:

—čTi jade'en myikwajniš jøts ku øts øy? Ka'ap ma pøn tu'ugin y'øyi sam Dios. ²⁰Mnija'wipts ja Dios kyutujk sa ja wya'añ: “Kidi mmigu'uk ñiyaa'y ñidø'øxy xpøjkxi; kidi myikjaa'y'øøky; kidi mmeech; kidi mmigu'uk xwin'iin; windsø'øgi mdeety mdaak.”

²¹Jøts ja jaa'y wyaañ:

—Jaayim øts yø jade'en nbaduñ ku nmutsk'aty.

²²Kuts ja Jesús ja jade'en tmadøøy, xjats ja tñimaay:

—Jap jadu'uk midiš mgabadumpñim: too'køx ti jaty jam mmøøt'ajtpy jøts ayoobi jaa'y ja xabudøkit, jøts ja jap tsajpjøtpy nøjkx mwingaxø'jkxi ja jujky'ajtin; winets mdsoont jøts øts xmøødit.

²³Kuts ja jade'en tmadøøy jøts ja jaty yjanchjotmadyøjkii'ñ kumi janch kumeen̄ idø'on ja', ka'ap ja tmajtstu'utwa'añ ja pyikta'aky.

²⁴Kuts ja Jesús t'ijxy jøts ku ja jaa'y jade'en yjotmay'øøky, jøts ja wyaañ:

—iWindemnim ja kumeen̄ jaa'y jade'en tpaajtniyidi ja Dios kyutujk midiš ja tyanitanaapy yjaa'y!

²⁵Ne'egi tsojk ñaxt tu'uk møj jiyujk jap xuu'ñ jutjøtpy, jøts nigidi tu'uk kumeen̄ jaa'y tyøkit jade'en ma Dios kyutujk tñitani tuki'iyi.

²⁶Pøn jaty ja jade'en tmadoodip, ja'ats wandøø:

—čPømbits idø'on nitso'ok'atp?

²⁷Winet Jesús ja ñimaajyidøø:

—Ka'ap yø øy pøn jaa'y kø'øm ñankñitso'ogiyit, ja Dios ja'ayi myøøt'ajtpy ja møk'ajtin sudso xyiknitsoojkint, niti Dios tkatsepjawi.

²⁸Jøts ja Pedro wyaañ:

—Windsøn'ajtim, tøts øøts nbikta'aky tuki'iyi nmajtstutkixy ti jaty øøts y'ijty nmøøt'ajtpy, ixys øøts jade'en nwidity møøt mets.

²⁹Jøts ja t'adsøøy:

—Janch øts idø'on nwa'añ, pøn yjøøn tyøjk tkaba'ayoop, pøn tyeety tyaak, y'uch myigu'uk, y'u'nk ñidø'øxy tkajotmay'ajtp, ja'agøjxp ku ja ne'egi tyikmøjiyi ja Dios kyutujk midiš yjaa'y ja tyanitanaapy; ³⁰pøni wine'enin ja ya naxwiin yjaaktsøøni, pyaajtipts Dios kyunuu'kxin ja' jøts nitso'ok'atp y'anmija'win ja xemikøjxp ku ja Dios jadu'ukpi tsinaa'yin ja myo'ojyit.

Ku ja Jesús jadigojk tñigajpxy jøts ku ja y'ookt

³¹Xjats ja Jesús abiky tyaajxyi'ñ ja nimakmajtskpi pabøjkpitøjk, jøts ja tñimaay:

—Yamñimts inet jam Jerusalén nnøjkxindit, ma jade'en yjatt sa jaty ja kugajpxtyøjk tjaadyandøø jøts ja tñigajpxti ti ø ndu'ump, ti nbaatp.

³²Yikmatšp øts jøts ø nyikøyakt nyiktagøðøkit pøn ø ngamigugajp, nyiknix'e'ekt nyiktaxe'ekt øts, nyikwidsujt nyikjøptsujt, kawine'en nyikjemnøjmīt nyiktenøjmīt. ³³Ku øts jawyeen n'ukyikwinwopt n'ukyikjøpwopt, jøtsnim øts ja xyik'ooktit; pidšø'ømpšts øts jap oo'kpi jutjøtpy kidigøøk xøøw.

³⁴Jøts ja ka'ap tja'gyukidi nisudso'ampy, pø ti ja jade'en yiktamimadyaktip, nisudso'ampy ja tkaja'gyukidi.

Ku ja Jesús tyikwin'ejxwa'kxy ja winap jaa'y

³⁵Kuts ja Jesús jam wyinaty Jericó yja'atwani, jøts jam tuu'pa'am tu'uk chøøni ja winap jaa'y, jam ja yiklímunsimuky. ³⁶Kuts ja tmadøøy jøts ku ja mayjaa'y jam yjanchnaxti, jøts ja ojts tyiktiy ti dø'on tuujnip jajtíp. ³⁷Jøts ja yiktukmadøøy jøts ku ja Jesús jam wyinaty ñaxy pøn jam Nazaret tsoo'mp. ³⁸Winets ja møk'ampy wyaañ:

—iJesús, mets m'aats'ajtpy mgugoj'ajtpy ja David, ayo'ejxk øts!

³⁹Pønts jam wyinaty jawyeen yø'ødyip, ja'ats ja møk'ampy nimaajyøø jøts y'amo'ont, jøts yjaaktyimyikjinaxpy ja', ka'ap ja y'amøñ, jinaxy ja wyan'adi'ich:

—iJesús, ayo'ejxk øts!

⁴⁰Winets ja Jesús wya'k'øyyii'ñ jøts ja wyaañ jøts y'atsyikwa'at ja winap jaa'y. Kuts ja wyingume'eniyyøø wingon, xjats ja tyiktiy jøts ja tnimaay:

⁴¹—¿Ti dø'on mdsøjkpy, ti øts idø'on xuktunwamp?

Jøts ja winap jaa'y y'adsøøy:

—Windsøn'ajtim, win'ejxwamp øts.

⁴²Jøts ja Jesús ja ñimaajyøø:

—iWin'ejxts inet! Ja'agøjxp yø mween tø y'øyi ku ø tø xjanchjawi.

⁴³Jøts idø'on ja winap jaa'y jade'en wyin'ejxpjiky, jøts ja tpadsø'jñ ja Jesús, møk ja ttukmøjawi ttukunuu'kxyjawi ja Dios. Jøts ja nayide'en wyamidi pøn jaty jam ja jade'en t'ejxtøø.

Ja Jesús jøts ja Zaqueo

19 Xjats ja Jesús yja'jty jam Jericó, kyajptøjkyyii'ñ, ²jamts kumeeñ jaa'y wyinaty tu'uk, Zaqueo ja xyøøw midi ja yikugubajtpitøjk wyindsøn'ajtip. ³Ja'ats idø'on tyimyjawin'ejxwamp ja Jesús jøts ja t'ejxkapt. Janch mayjaa'yts jam wyinaty nisudso'ampy ja tka'ext, jaa ku ja kon yjaaktyimtyanaañimi. ⁴Xjats ja ojts jawyeen putyi t'anøjkxi mā dø'on ja Jesús jam wyinaty ñaxwa'añ, jøts ja jam kipkyøjxp kyøjxpejty. ⁵Kuts ja Jesús jam ñajxy, ixam ja Zaqueo kipkyøjxp, jøts ja Jesús pyat'ejxøø, yide'en ja ñimaajyøø:

—Zaqueo, putyi winak, jap øts ixyam mets mdøjkjotpy nja'da'akwa'añ.

⁶Jøts ja Zaqueo jaty wyinaajky, janch ejtni xoni dø'on ja tyikja'jty ja Jesús jam tyøjkjotp. ⁷Pøn jatyts ja jade'en t'ejxtøø, jøts ja pyagajpxpinaxwa'ktøø, ja' ja kyajpxtip jøts kuk ja Jesús jam wyinaty tø ñijkxy mā ja ka'øyyaa'y tyøjk jam. ⁸Jøts ja Zaqueo wya'kukyyii'ñ jøts ja nwindsøn'ajtim yiknimaay:

—Windsøn'ajtim, ndamay'atp øts ayoobi jaa'y kujkwa'kxy ti jaty øts ixja nmøøt'ajtpy; pøni tøts øts o pøngapøn o tigati nbøjkxi awin'øøni'ampy, nyik'u'nkipts øts ja' jøts øts ja jawaani may nyikwimbejxtit, maktaxk øjk tukjadine'en jaty y'u'nk'att pøni sa ja kyøjpk.

⁹Xjats ja Jesús wyaañ jøts ja tnimaay:

—Ix̄yam ja nitso'ok'ajt̄in t̄o
yja'aty ya t̄ojkj̄ōjty, kumi nay
Abraham meets m'aadsip mgugojip.
¹⁰P̄o ja'abixi ø t̄o nnimendi j̄ots
øts ja ndukpaattit nduk'ejxtit ja
nitso'ok'ajt̄in p̄on ja y'anmija'win
y'lijty tiḡoylejtnidip.

**Ku ja Jesús tmadyakpaajty
ja meeñ kyojpk**

¹¹Ix̄am ja mayjaa'y ja
pyatmad̄oyiyi ku ja jade'en wya'añ,
j̄ots ja t̄tanimadyakt̄ojkiȳiñ tu'uk
ja ejxpaj̄tin madya'aky, ku ja
jam wyinaty kujk wyingoni jam
Jerusalén. N̄ompxi d̄o'øn ja jaa'y
wyinmaydi, ja'ayi ja jam y'ukja'att
j̄ots ja jatyi wyinds̄ond̄okit, j̄ots
Dios kyutujk ja tyiktuujnit midi ja
tyanitanaapy yjaa'y. ¹²J̄ots id̄o'øn ja
tnimaay:

—Jaa d̄o'øn jaa'y y'lijty
tu'uk, jotkujk jaa'y. Ja'ats ojts
abikyajp t'an̄ojkxi j̄ots ja jam
y'atswinds̄ond̄okit. Ku ja wyimbett,
m̄ojwinds̄on ja wyinatyni. ¹³J̄ots
id̄o'øn tyumbi ja nimajk twaads̄ōy
ku ja wyinaty choonwa'añ, j̄ots ja
nidu'uk jaty ttaḡod̄ojkiȳiñ tu'uk
m̄oj mukmyeñ, j̄ots ja tnimaay:
“Mda'aju'udyip mda'agajp̄xtip
id̄o'øn ȳo mmeeñ, wan tmayi
kunim ø nwimbett.” ¹⁴Mi'ajkiyipts
id̄o'øn ja jaa'y ja' p̄on jaty jam
tsinaadyip, j̄ots ku ja ch̄o'jñ j̄ots
kexy ȳo'øbyi ja yiktabaguejxy
j̄ots ja jam yide'en y'atswa'andit:
“Ka' øts ya'at jaa'y nds̄oky j̄ots
øøts ȳo nwinds̄on'att.” ¹⁵J̄ots
yikpiktaajkim id̄o'øn ja' j̄ots ja
wyinds̄on'att, winets ja wyimbijty
jam ma ñaajx kyajp. Ku ja jam
yja'jty j̄ots ja twaads̄ōy ja tyumbi

p̄on jaty ja wyinaty t̄o tk̄om̄ōy ja
meeñ, ja' ja ñijawiw̄yampy wine'en
jaty ja wyinaty t̄o tyik'u'ngidi.

¹⁶J̄ots ja yjawyeembi myiñ j̄ots
ja tyukmadoōj̄ō: “Winds̄on,
majk ojk øts ja jadukjadine'en
jaty t̄o nyik'u'nk'aty ja mmeeñ.”

¹⁷Xjats ja wyinds̄on y'ads̄ōy:
“Øy'ajtp, øyxi d̄o'øn jade'en mduñ,
m̄jotwampxi d̄o'øn jade'en; ti sa
metsxi yjadini'iñibi meeñ jade'en
t̄o xyikmayi, ja'aḡojxpts mets
ndukwinds̄on'atwa'añ majk ja
kajp.” ¹⁸J̄ots jadu'uk myiñ, ja'ats
waan: “Winds̄on, magoxk ojk øts
jadukjadine'en jaty t̄o nyik'u'nk'aty
ja mmeeñ.” ¹⁹J̄ots ja nayide'en
yik'ads̄oom̄ō: “Winds̄on'atp
mets ja magoxkpi kajp.” ²⁰Winets
jam jadu'uk myiñ j̄ots ja wya'añ:
“Winds̄on, ix̄yaani ja mmeeñ.
Konji'iky øts ȳo nbaayj̄ōtpy t̄o
nyik'ity; ²¹kumi nnija'wip øts j̄ots
ku mets ka' ti jadi'iñi xnajtsjawi,
ja'aḡojxpts øts nds̄o'øgi, ja'abaat
me xpaȳōy øy mets ja xjagaja'aji,
myikpid̄o'øk̄wambyaat mets ja
pikta'aky øy me mjagani'ipy.”
²²Winets winds̄on ja ñimaajȳō:
“Mets ka'ømyidumbi, k̄o'øm ȳo
m'aaw mnadyani'ø̄oniyi, ȳo'
me k̄o'øm mdiidyujnip. P̄oni
mnija'wip tam ku øts jade'en
njaa'y'aty ku øts ja nb̄okmuky
midi ø ngabiktakpy, ku øts ja xijy
nyikpid̄i'ik̄pyaat midi njaganipy,
²³j̄ots, ÷ti kuts øts ja nmeeñ
t̄o xka'anuu'kxyaky, j̄ots øts ja
meengyojpk jeexyip t̄o nbaaty
m̄ōot ja meeñu'nk?” ²⁴J̄ots ja
tnimaay p̄on jaty jam wyinatyi:
“P̄ojkxidi ȳo meeñ, j̄ots ja xmo'odit
p̄on øts ja nmeengyojpk majk

ojk tɔ xyik'u'nk'ajtiyi.” ²⁵ Jɔts ja wyandøø: “Pø jamimts windsøn ja' myeeñ, pø majkts meeñ muky ja jam tmøødi.” ²⁶ Jɔts ja windsøn y'adsøø: “Øtsts idø'on wamp, jɔts ku ja yjaaktyimyikpudøkit pøn tyikmøjtakp ku ja o ti yiin waan yikmø'øy; pønts kø'øm o ti tkidyimyikmøjtakp ku ja o ti yiin waan yjayikmø'øy, jaaktyimyikpøjkøjxipts ja ne'egi tuki'iyi. ²⁷ Jɔts ja' pøn ø xmi'ajkidip pøn ø xkatsojktip jɔts ø nwindson'att, nøjkxts ja x'atswawdi jɔts ya xyikme'endit jɔts ya xtyimyikpa'ooktit øts nwingujky.”

**Ku ja Jesús kyajptøjkii'ñ
jam Jerusalén**

²⁸ Kuts ja Jesús jade'en myadyak'abajtiyi'ñ, jɔts ja ñajxy, jamxi ja Jerusalén ñijkxy. ²⁹ Jawaani ja jam wyinaty kyidyimyja'atti jam Betfagé jɔts jam Betania, jade'en ja kajpxøøw jam, ku ja tkejxy namajtsk pyabøjkpi ku ja jam wyinaty wingondi ma ja kojpkun'k jam txøøwi Olivos, ³⁰ jamts ja tnimaay:

—Nøjkxti ixem kajpjotp, ixewingon. Kuts inet jam mja'attit, jam inet buur tu'uk kuwiñ xpaattit midi ka'anım pøn ttatsøøni. Ja'ats m'atsmigajidip jɔts xyikme'endit. ³¹ Pøni pønts myiktøøjidip tigøjxp ku xmigajidi, nøjmidits jɔts ku ø ndsøky.

³² Jɔts idø'on ja pyabøjkpi namajtsk ñøjkxtøø tpatøø jade'en sa Jesús ja wyinaty tø ñii'mxyidi.

³³ Jam ja wyinaty tyimyigajidi ja kujiyujk ku ja jiyujk ja ñimaajyidøø jɔts ja yiktøøjidøø:

—¿Tigøjxp ku yø jiyujk xmigajidi?

³⁴ Jɔts ja t'adsoodøø:

—Kumi ja nwindson'ajtim yø tttojpkp.

³⁵ Jɔts ja twejtsnøjkxtøø ma ja Jesús jam wyinaty y'awijxy, jamts wyet ja ttajiba'andøø jɔts Jesús ja ttawa'atspejty. ³⁶ Kuts idø'on ja Jesús wyingon'adøtsni, xjats wet ja nøø' tuu' yiktabatya'abi. ³⁷ Ku ja wyinaty wyingoni ja kajp, ku ja jam kyida'aky Olivos kojpkwemp, winets pyabøjkpitøjk ja ejtni xoni yjanchpaya'axyi yjanchpajøkyi, jɔts ja møk'ampy ttukmøjawidi ttukunuu'kxyjawidi ja Dios ku milagri'ajtin ja wyinaty jade'en tø tyuk'ijxyidi. ³⁸ Yide'en ja wya'andi:

—iØy'ajtp ku Dios xuknimi'iñim kyunuu'kxy wyindsøn!
iJotkujk'atyim idø'on jap tsajpjøtpy!
iKuuyi Dios jadu'uk yjaak'øyi!

³⁹ Winets ja fariseotøjk winaagin tnimaadyøø ja Jesús pøn jam wyinaty jaa'y agujkpti:

—Windsøn, tiku waani sa xkanøjmi yø mbabøjkpitøjk.

⁴⁰ Jɔts ja y'adsojøø ja Jesús:

—Øts idø'on wamp jɔts ku øts inet yø njayik'amo'ondit, wenkpits inet kajpxkojmidip møk'ampy, nijuuni yø kya'amondi øy yø pøn yjayik'amonwa'añidi.

⁴¹ Kuts ja t'ejxpaajty ja Jerusalengit kajp ku ja jam wyinaty jawaani kyaja'atni, jɔts Jesús ja tkudsaaachwinma'ayiyii'ñ jɔts ja yaajxy, ⁴² yide'en ja wyaañ:

—iKuk jeexyip iiy wine'enin xja'gyuki jɔts ku ja mxøøw ja mjumøjt tø mjataja'adyi, jɔts jeexyip ni'ijtyi ja mja'a'y tpaatti ja Dios kyunuu'kxyin! Tøts ja

tiempi ñaxy, iti jaa ja xijy, jatyi myiktami'awa'anigyojmit! ⁴³Ja'atp ja xøøw ja jumøjt ku tiempi kya'øyit, ku mmidsep mdamukit, amuum myikna'awidejtkøxt, nima awa'ats mgata'ant, ja xem ja yam myiknidøkit, ⁴⁴naxjøtpy myikjaagida'akt jøts ja mjaaly may'ampy kyudigø'odyit. Niwine'en niti kyata'ant; ja'agøjxp ku tø xkagupiky ja Dios ku ja kø'øm tø mjanimiñi.

Ku ja Jesús twojpidømguixy ja too'kpitøjk jam tsaptøjk agø'øm

⁴⁵Xjats ja Jesús chaptøjktøjkiyiñ jøts ja tuki'iyi tyikpidsømbinaxwa'jky pøn jaty jam wyinaty yajktip too'ktip, juudyip kajpxtip, ⁴⁶yide'en ja tnimaay:

—Yide'ents Dios kyajpxy jap kyøjxa'ayi: “Ja' øts ndsaptøjk wya'añ jøts øts njaa'y jap Dios'ajot'attit”; ma meets yø ya jade'en xyiktuni sa maa'tspi chinaadyaajkindi.

⁴⁷Jabom jabom idø'on ja Jesús jam tsaptøjkjotp yik'ixpijky; yam idø'on ja teetywindsøndøjkti, møøt ja kajpxwejpitøjkti møøt ja møjaa'dyøjkti midi tnigubajk'ajttip ja kajp, tniwinmayidi sudso ja yjadyimy'uk'ooktnim. ⁴⁸Jøts ja nisudso tkamidabyaatti ti sa ja ttu'undit, pø amuumts ja jaa'y ja jam pyatmadøyiyi, ti pøn ja jam kabatmadojyip.

Ja Jesús kyutujk

20 Xjats idø'on yide'en tuk'ojk yjajty ku ja Jesús jam wyinaty tsaptøjkjotp tyik'ixpiky ja

mayjaa'y, ja øgyajpxy ja øy'ayuujk ja jam wyinaty kyajpxwa'kxpy sudso nnitso'ok'ajtin, ku ja teetywindsøndøjk jam yja'ljttøø, møøt ja kajpxwejpitøjkti, møøt ja møjaa'dyøjkti pøn tnigugajp'ajttip ja kajp, ²ja'ats idø'on jam yide'en wandøø:

—Yø' mnigajpxp pøn jade'en tø mdagutujk'aty jøts jade'en m'adø'øtst. ¿Pøn yø kutujk jade'en tø mmø'øyi?

³Winets Jesús ja t'adsojimbijty jøts ja tnimaay:

—Nayide'en mee nyiktøøwami, jøts m'adso'odip idø'on: ⁴¿pøn ja Juan øjts tya'ane'emyi jøts ja yiknøbatt? ¿Dios ja øjts jade'en tyanigutujk'ajtxyi, uk ja naxwii'ñit jaa'y?

⁵Winets ja agø'ømyi tkajpxy'ajttøø, yide'en ja ñawya'añidi:

—¿Sa nnima'ayin? Ku net yø njanima'ayin jøts ku Dios ja tyanigutujk'ajttøø, yide'ents inet yø x'adso'owin: “Jøts ¿tigøjxp ku ja xkajanchja'widøø pøni jade'en tam?” ⁶Jøts kuts inet yø njanima'amy'a'andit jøts ku ja yaayi jade'en yiktanigutujk'aty, tsojk inet yø jaa'y xjanchka'tspa'o'jkindit, kumi wa'ats yø tnijawidi jøts ku ja Juan ja Dios kyexyi.

⁷Xjats ja t'adsoodøø jøts ku ja ka' tnijawidi pøni pøn ja Juan jade'en wyinaty tø tyanigutujk'aty jøts ja jade'en yiknøbatt. ⁸Jøts Jesús ja ñimaajyidøø:

—Pøni jade'en tam, ni øtsts meets ja ngadukmado'ot pøni pøn øts jade'en tø xanigutujk'aty ku øts jade'en n'adi'ich.

**Ku Jesús tmadyakpaajty
ja ka'odyumbidi**

⁹Winets ja Jesús

tnimaabyinaxwa'jky ja mayjaa'y, yide'en ja ejxpajtin madya'aky ja tu'uk tnmadyaktøjkiyi'iñ:

—Ja dø'on jaa'y y'ijty tu'uk pøn jam kyamjotp tnejp ja uvi tsa'am, jøts ja ttukmidaañ ja tyumbi winaagin ku jeky'ampy widejtpi ñijkxy. ¹⁰Kuts tpaajty ja uvi tsa'am tujk'aats, jats ja tkejxy tu'uk tyumbi jøts ja t'atstuk'amidowa'añ pøn ja kam jam wyinaty tø tmidandi jøts ja tyaktit ja nidsa'am ni'ipy, midi ja paat'ajtip jøts ja yikmo'ot.

“¿Maa?” “Ka'ap.” Ja tumbi ñømdøø. Yikxon ja jam ojts yjantyimykwøpy, jøts ja yikajxjimbijty wa'ats jadi'iñi. ¹¹Xjats ja kugam tkejxy jadu'uk tyumbi; nayide'en ja ojts yikjemnøjmi yiktənøjmi, yikxon ja jam yjanchyikipwyøjpy jøts ja nayi wa'ats jadi'iñi yikajxjimbijty, niti ja kyayikmøø. ¹²Jøts idø'on ja ka' tmimøñ, ojts tyumbi ja jadu'uk tkajxkojmi jøts ja jam nayide'en ttundøø, tyikwindsaachidi tyikjøtsaachidøø jøts ja tyikaktøø.

¹³Jøts yide'en ja kugam wyaañ: “¿Sudsom tsøky ndu'unt? Nmajnku'ngin n'ukaxp, ja ku yø t'ejxpaattit, ¿ja kidi yø ttsø'ogidit?” ¹⁴Ja'ayi ja tumbitøjk ja ojts y'ejxpaadyiyi jøts ja xem yam ñawyajnidøø: “Ya'at yø kam tmidanwamp; wan tyikpa'o'jkyim jøts adøm yø kam nmida'anindit.”

¹⁵Winets ja tjidøjtpidsøm døø jam kamjotp jøts ja ojts tyik'ookti.

—¿Sats idø'on kugam ja yjawi tyunidit? ¹⁶Me'em p ja kø'øm jøts

ja tyikugøxit ja yjade'embi tumbidi pøn jadyimyjade'en'ajttip, jøts ja ne'egi tmo'ot ja kyam ja abiky tumbidi.

Ku ja nidaay'ajtibit ja jade'en tmadoodøø, jøts ja wyandøø:

—iPø katsojknim ja Dios!

¹⁷Tiy Jesús ja wyin'ijxyidi, jøts ja yiknimaadyøø:

—¿Tits idø'on yø Dios kyajpxy ñigajpxy ku yø jap yide'en yja'ayi? ¿Nugo yø jap jade'en wya'añ?

Ja tsaá midi ja pojtspi

kya'ejxidøø,

ja'ats yam ne'egi tø y'uknøjknini

jam pøch kyubajkp jøts ja'

t'amajtsmujkøjxp yø pøch.

¹⁸Ku ja y'ukyiktanaxkidakpatt ku jam o pøn y'uknaxkida'akt, pø ma ja nay'ejxpaadit; u kuts o pøn tyanaxkidakpattit ja tsaá, pu'uxint ja yiktawayit.

Ku yikajpxy'aty ja kugubajt

¹⁹Xjats ja teetywindsøndøjk møøt ja kajpxwejpitøjk ja tjadyimy'ukmatswandøø ja Jesús, wa'ats ja tyimyjaja'gyukidi jøts ku ja ja'agøjxp ja madya'aky yikmadyakpaajty; yjadyimy'ukmatswandip ja' ja Jesús, ja jaa'yts ja chø'jkidip paty ja jade'en tkatundøø. ²⁰Winets ja tpiktaktøø myigu'uk pøn tpa'ejxtip tpage'odip jøts ja ñadyiji nugo jade'en ñanky'ijxyidi sam øy jaa'y, ja'ats ja chojktip jøts ja tkajpxy'ejxtit kuuyi ja y'ukajpxigø'oty, ja'ats ja jatyi tyani'øønidip jøts ja jam tkøyaktit ma wyindsøn ja jamdi.

²¹Paty ja yide'en tyiktøødøø:

—Windsøn, nnija'wip øøts jøts ku myik'ixpiky øy tsuj, tiy janch

tuki'yiyi xnigajpxy jøts ka' me pøn xkupiky xkagupiky ti sa me mwa'añ, ne'egi yikxon mets ja ne'egi xnankñi'ixpøkiyi tiy janch ja Dios tyiy'ajtin sudso ja yiknijawit.

²²Tukmadookts øøts: ðNmo'op øøts kugubajt ja møj windsøn midi jam abiky'ampy nichøky tø myiñ yikutujkpi, uk ka'?

²³Yja'wiyii'n Jesús ja jatyi jøts ku ja kya'odyunwa'añi, jøts ja tnimaay:

—ðTiku øts jade'en xkajpxy'ejxti, tigøjxp ku øts jade'en xniwambatwa'andi? ²⁴Uktuk'ejxtik øts tu'uk meen. ðPøn ja wyeen y'laaw yø jam myøøt'ajtip, jøts pøn ja xyøøw jam køxja'ay?

Jøts ja wyandøø:

—Ja møj windsønimts yø' yja'.

²⁵Xjats ja tnimaay:

—Ja'ats meets ja mmo'op midi ja yja'ajtpy, jøts ja Dios ja' xmo'odit midi ja paat'ajtmiiyip.

²⁶Jøts ja nisudso'ampy tkakajpxy'ejxti øyik idø'on ja ttaniwambattit sa jaty ja jam wyinaty wya'añ jam mayjaa'yjotp; jinaxy ja ñigyumaap yjajtøø ku ja jade'en yik'adsodøø, jøts ja ne'egi y'laaw amøñi t'ukyik'ejtnidi.

**Ku ja jaa'y tyiktowdi pøni
janch idø'on ja' ku oo'kpi
jadigojk yjujkpyøktit**

²⁷Jøts idø'on ja saduceotøjk jam winaagin yja'tmidøø jøts Jesús ja t'ejxwa'andi. Ka'ap idø'on ja saduceotøjk ja tkupøkti jøts ku oo'kpi y'anmija'win jadigojk pyidsimy juky'ajtpi xemikøjxp møøt ñine'kx; paty ja tnimaadyøø ja Jesús:

²⁸—Windsøn, yide'en ja Moisés tjaadyaañ, pønik ñidø'oxy ku'øøky

tyiktamp yam ja ka'anim y'u'nk tpaati, pøni jamts ja' y'uch y'ajch, ja'adsik tmøøt'amajtskip ja ku'økytø'oxy jøts ja ttukpaatt y'u'nk, jøts ja jade'en tkayikudigø'ty ja myigu'uk. ²⁹Jats idø'on jaa'y y'ijtyi, niwixujk ja tyukyaa'dyøjk'atti jøts ja yjagyooði jawyeen y'amajtskiyiii'n jøts ja tku'ø'jky ja ñidø'oxy, nitu'uk y'u'nk ja ojts tkapaatti. ³⁰Xjats ja mutskpi ja tmøøt'amajtskiyiii'n ja ku'økytø'oxy jøts ja nayide'en tku'ø'jky, ka'ap ja tyik'u'nkpaajty. ³¹Jøts ja midigøøkpi ja twaay ja ku'økytø'oxy jøts ja nayide'en tku'ø'jky. Tum jade'en yjajtkøjxti niwixujk, ni tu'ugin pøn y'u'nk tkayiktaañ. ³²Jøts ja tø'oxyøjk nayide'en y'ol'jknimaa. ³³Kuts idø'on ja nøjkk jadigojk yjujkpyøkti, ðpømbits idø'on ja nøjkk tñidø'oxy'aty jadigojk, pø niwixujkxi ja tø t'atsnidø'oxy'atti?

³⁴Xjats ja Jesús ja ñimaajyidøø:

—Yaayi dø'on yø jade'en yjaty, yaayi naxwiiñ jade'en y'amajtskidi ja yaa'y ja tø'oxy. ³⁵Pøn paat'ajtidip jøts ja ñøjkxtit jam ma Dios ja tø t'a'ejxi, ku ja yjujkpyøktit jadigojk ka'ap jam pøn t'ukjotmay'ajtnit ja amajtsk'ajtin, ni tka'ukyik'amajtskyinidit y'u'nk y'una'jk jam pøn, ³⁶ka'ap pøn y'uk'oo'knit y'uktigøøñit. Tum jade'en ja jam chinaañidit sam ankilistøjkti. Tum Dios ja amuum u'nk'ajtidip una'jk'ajtidip, ja'agøjxp ku dø'on ja jemchinaa'yin tø tpaatti ku ja jadigojk tø yjujkpyøkti jap oo'kpi agujkpy ja nwindson'ajtimgøjxp. ³⁷Kø'øm paatxi Moisés ja xuknija'windi

jøts ku oo'kpi yujukpyøkti jadigojk ku ja jam ojts t'ixy ja ximum ñitøøwyidity. Pø yide'enxi ja jam tmadøøy jøts ku ja Abraham, jøts ku ja Isaac, jøts ku ja Jacob ja tdios'atti ja Dios Teety. ³⁸Kidi oo'kpipts ja ñidios'ajtpy, pø ja'axi ja ñidios'ajtpy jøts ja tyikjujky'att øy pøn.

³⁹Wïnets ja kajpxwejpitøjk winaagin ñømdøø:

—Janch tiigyajpxy, windsøn.

⁴⁰Jøts ja ka' y'uknay'a'ejxiniyidi jøts ja tyiktøø'adø'øtstit, ne'egi ja y'amondøø.

¿Janch idø'on ku ja David t'ap'aty ja Cristo?

⁴¹Xjats Jesús ja tnimaay:

—¿Jøts sudso jade'en mwa'andi jøts ku David ja Cristo t'ap'aty?

⁴²Pø yide'ents ja David tyikwa'añ ja nøky ku ja tjaay ja Salmos:

Yide'en ja nwindsøn'ajtim ja

Dios Teety ñimaajyøø:

“Putsinaaky øts n'aga'ñ'ampy,

⁴³kunim øts yø nmimajadakøxt pøn jaty mmidsep'ajtip.”

⁴⁴¿Sudso'ampyts ja David t'ap'aty ja Cristo, pø wyindsøn'ajtpyts ja kø'ømbaat?

Ku ja Jesús tnigajpxi ja kajpxwejpitøjk ja kya'øwyinmaa'ndyi

⁴⁵May jaa'y idø'on ixam amidodujktip ku ja Jesús tnimaay ja pyabøjkpitøjk:

⁴⁶—Øyim mnay'eix'etidit, ejxim yø kajpxwejpitøjk mdawin'iiñidi kya'øwyinmaa'ñ, jade'en yø ñachøkyidi jøts wyet yø tyeky'ok'am paat tpajidøttit, jøts

ja' yø chojktip ja nawyindsø'øgi jøts yø yikajpxpoo'kxtit jam mayjaa'y agujkp, jøts ku yø tsaptøjkjøtpy tyøkidi tum ja tsinaabyajt yø tyatsinaawyandip midi jam tsaptøjk'okp, jøts ku kyaamyidi tum jam yø ñaxti tsinaabyi ma dø'on yø myøjtøkidit. ⁴⁷Nayø'øxi ku'øktyø'øxy ja pyikta'aky tpøjkxidip jøts ñadyijyi ñadyagubøjkyidi ja Dios'ajot'ajtin. Ja ti pøn ja', ja ti pøn ñadyijyi jeky'ampy tsapkajpxtip, nayø'øxi ja'adi pøn ka' ti tyiknigaxø'økti, ñadyijyi øy jaa'y'atti. Yø yjade'embii jaa'yts idø'on Dios møj yik'ayo'op.

Ku ja ku'øktyø'øxy tpiktaajky lyimunsi

21 Xjats idø'on ja Jesús ojts t'ixy jap tsaptøjkjøtpy ku ja kumeen jaa'y jam wyinaty tkugonidi ja lyimunsi jam meen'abøjk'ii'ñjotp.

²Jøts ku'øktyø'øxy majtsk ja pyujxmeen'unk jam tkugo'onimøø;

³wïnets ja Jesús ja pyabøjkpitøjk tnimaay jøts ja wyaañ:

—Janch meets idø'on nnøjmi, jøts ku yø ku'øktyø'øxy ayoobi ne'egi myinajpxy lyimunsi yø jam Dios wyingujkp øy idø'on yø kyamabaadi sam o pøn yja' tpikta'akti. ⁴Ja' yø iiy yojxtip midi yø winda'anxiyidip yam yø ku'øktyø'øxy ayoobi ne'egi tpikta'aky ja yiktuujnik ja ñidsinaajjik.

Ku ja Jesús tnigajpxy jøts ku ja tsaptøjk jett

⁵Jøts idø'on niwinaagin jam wyinaty tnimadya'akti ja tsaptøjk,

ku ja janch tsuj kyaxi'iky, ku tsāa ja jade'en janch tsuj tmøøt'aty, jøts ja nayide'en chujkaxi'iky midi jam wyinaty pøngapøn tø tyoxti. Xjats ja Jesús wyāān:

⁶—Ja'atp ja tiempi ku ya'at kyuja'wigyøxt ixa jade'en x'ejxti, ku yø tsāa ni tu'ugin kyata'ant nikiibyety.

Ku ejxa'an jawyeen yikpikta'akt ku wyinaty ja tiidyu'unin xøøw wyingøñ

⁷Winets ja tyiktødøø jøts ja tnimaadyøø:

—¿Juuni windsøn idø'øn ja jade'en yjatt? ¿Ti dø'øn ja yiktanijawip jøts ku dø'øn ja wyinaty jade'en yjatwa'ān?

⁸Jøts ja Jesús wyāān:

—Øyim mnay'ejx'etidit, jøts kidi mee tø mniyjajtñi ñiwyindaay'ajtk. Kumi may ja mye'endit pøn øts nxøøw nugo nadyanikajpxidip ku ja ñø'ømdit: “Cristo øts”; “Tø kya'pxy ja tiempi.” Kidits mets ja xpanijxxy jaty. ⁹Jøts ku xnimado'attit ja tsep, uk tyiktigatsti ja kyutujk adsepjøjxp, kidits me mdsø'øgi; pø jawyeenxi dø'øn ya'at jade'en ñajxkøxt, ka'anims idø'øn wyinaty kya'pxy jøts kyugøxit ja nāxwii'ñit.

¹⁰Winets ja tjaaknimaay:

—Ja møj ja mutsk kajp nøjkk ñañibidi'igyidi, jøts ja windsøndøjk cheptu'undit ja xem ja yam pøn jaty ja nāajx ja kajp tñitanaadyip yā nāxwiiñ. ¹¹Møk'ampy ujx ñaxt, yuu pa'am ñaxkida'akt øy mādsoo, adsø'jkyibim ja tuki'iyyi myiktuk'ejxtit ku ja Dios ejxa'an møk tpikta'akt jam tsajpwemp.

¹²Jawyeents mee myikmajtsmukøxwa'ant,

myik'ixa'adit o mādsoo. Kuts myikpaattit jøts myikwanøjkxtit jam tsaptøjkjotp ma myiktiidyu'undit, myikti'idyyit myiktsu'umdit puxøjkjøtpy, ja møj windsøndøjk myiktawinguwawidit pøn jaty yikutujktip, ja'ats idø'øn ja mdukpøky'atidip ku øts nja' xpabøjkidi. ¹³Jats meets idø'øn ja nja' xnigubojkit. ¹⁴Kidits meets ja xwandijy pøni sā mee mnagyubokit ku mee mnagyu'adsowiyit. ¹⁵Øts meets ja wijy'ajtin nmo'op, øts meets nyik'ayukpaatp sā mee mwa'ant jøts ja mmidsep nisudso'ampy kya'adsojimbettit, jadi'iñi ja tmi'amo'ondit. ¹⁶Mdeety paat mdaak paat mee nga'odyuniyyit. Tits ja chow ja mmigu'uktøjkti jøts ja'adi pøn mminamyaajyidip, myik'oogidip winaagin meets ja'. ¹⁷Tum midsep meets o pøn m'ejxit ja'agøjxp ku mee xjanchjawi. ¹⁸Ka'ats meets jadi'iñi myik'ejxigø'øty, ni tu'ugin meets mwaay kyawindigø'øty. ¹⁹Pøni mmidanaadyip tu'ugyi amumjoojt, mbaatpts meets ja nitso'ok'ajtin jøts meets m'anmija'win yjujky'att xemikøjxp.

²⁰Ku x'ejxtit yø Jerusaléngit kajp jøts ku amuum tseptumbitøjk tø ñi'awidejtniyyi, jade'ents meets ja xnijawit jøts ku yø kajp wyinaty tsojk kyudigøøwya'ān. ²¹Pøni pønts jam Judeit nāxjotp wyinaty, wants ja tkaknøjkxti jam kojpkøjxp; pøn jaty jam Jerusaléngit kajpjotp, wan ja jam tkakpidsømdi, jøts pøn jaty jam o muum awa'ats etjotp widejttip, kidi ja winet et wyimbetti jøts ja ñjøkxtit jam kajpjotp. ²²Ja'abi xøøw idø'øn

ja ayo'on mye'ent, jaa dø'on ja jade'en yjatt kyubatt sa jaty Dios kyajpxy wya'añ. ²³ iAyo'lijxyim ja tø'øxyøjk yjattit pøn jaty ja myutsk jam wyinaty tnikøjxp'ajttip, pøn jaty ja myaxu'nk jam wyinaty tø kyaxø'økti! Pø jii'yim ya'axyimxi dø'on ya naxwiiñ yjatt, møk ja jaa'y ayo'on tpaattit t'ejxtit. ²⁴ Pømbi ookitip jam tseptundaajkjotp, pømbits yikmatstip jøts ja yiktsu'umdit o magajp, øy yø Jerusaléngit kajp øy sa yiktu'unt, øy ja ja'at jaa'y yø sa tyuniyt, kunim ja y'ayo'on yø ttanajxkøxt winetnimts yø yikmajtstu'utt.

**Sa mye'ent ja naxwii'ñit
jaa'y myøjkudanaabyi**

²⁵ Wenk yø xøøw yø po' yjatt, yø maadsa' nayide'en; jøts naajx kajp jadi'iñi ty'a'andit, niti tåbyajtin tkapaattit, øy ja tsø'øgi yik'ø'jkniiyidit ku tmado'odit ja mejy tyojmjø'økt øy madsoo. ²⁶ Yik'oo'kjimbetidip jaa'y tsø'øgi ku ja tnmado'odit jøts ku jade'en naxwiiñ yjatwa'añ; jøts ku ja'abaat jade'en yjatt ti jaty jam tsajpwemp ejtp. ²⁷ Jaanims ø x'ejxtit, ja naxwii'ñit jaa'dyi myøjkudanaabyi, ku nmime'ent yootsjøtpy ja nmøk'ajtin, jajpim tsamambim ja n'aju'uk nyikaxø'økt. ²⁸ Ku dø'on ja jade'en yjajt'ukwa'ant, møk mnabyikta'agidit jøts xjøp'ejxtit jøts ku tsojk mye'ent pøn myiknitso'ok'atidip.

²⁹ Ñayi tyamimadyakpajtyii'ñ ja' jadu'uk ejxpajtin madya'aky jøts ja wya'añ:

—Ku x'ejxti ja iigi kipy uk øy ti kipy kyā'adigach ja y'aay. ³⁰ Ku kujk

xyimumni, jats ja wa'ats xnijawidi jøts ku poot wyingøñ ku ja nøø ja tuu myenwani. ³¹ Nayide'ents idø'on ja' ku x'ejxtit jade'en ja ayo'on, jade'ents ja xnijawidit jøts ku wyingøñ ja Dios kyutujk midi ja tyanitanaapy yjaaly.

³² Janch øts idø'on nwa'añ jøts ku dø'on ja jaa yjatt namga'anim y'oo'kixy pøn jaty ja ixyam juky'ajttip. ³³ Najxp y'ity ja naajx ja tsajp, øy yø juuni kyudigø'øty, jøts øts n'ayuujk nijuuni yø kyakixy kyanaxy.

³⁴ Øyim mjaaly'attit, kidi m'aaw mjoojt xamiyoxti midi yiktundigøøpy, kidi ja nøø ja mu'uk xunk'atti, kidi meets ja ne'egi xajotigøydi ti jaty ja ejtp naxwiiñ jøts jade'en adsu'jky mgayikubaadidit ³⁵ sam naky myukyin, jade'en ja yiknime'endit pøn jaty juky'ajttip øy madsoo ya naxwiiñ. ³⁶ Jøp'ejxtits meets, ajot'at'etti ja Dios jøts mniwa'adsidit ja ayo'on midi tunip jatip, jøts ø xwinguwa'agidit amgujk jotkujk, ja naxwii'ñit jaa'y myøjkudanaabyi.

³⁷ Xinaxy idø'on ja Jesús jam yik'ixpiky tsaptøjkjotp, jøts ja koots ñijky jam kojpkøjxp midi yiktejp Olivos. ³⁸ Jøts ja mayjaa'y jam tsaptøjkjotp ejtp xyuminøjkxti jøpyi jøts ja jam pyatmadøyi.

**Ku ja Jesús yikajpxy'aty
jøts ja yikmatst**

22 Ja paski xøøw idø'on wyinaty pyatpy ku ja tsapkaaky yikay jadi'iñi midi kalevaduri møøt. ² Jøts ja teetywindsøndøjkti jøts ja

kajpxwejpitøjkti tjanch'ixa'adi ja taay sudsonim ja t'ukyik'ooktit ja Jesús, ja mayjaa'yts ja chø'jkidip.

³Xjats ja Judas Iscariote ja miku' tyatøjkiyøø, ja' idø'on ja pabøjkpitøjk møøt kya'pxti nimakmajtsk. ⁴Jøts ja ojts tñinijxxy ja teetywindsøndøjkti møøt ja tajk mayut, jøts ja ojts tminagyajpxyi, ojts ja tkajpxy'atti sudso ja tkøyakt ja Jesús jøts ja tmatstít. ⁵Jøts ja jade'en yjotkujk'atti, ojts ttami'awanidi meen ja Judas, jøts ja ttamiju'udyit ku ja tkøyakt ja Jesús; ⁶kyupøjk ja jade'en jøts ja t'ixaadyøjkiyi'ñ ja taay, jøts ja winet tkøyakt ku ja mayjaa'y jam kya'ettit.

**Ku ja nwindson'ajtim
yjaak'uk'a'ux'ajtni ja pyabøjkpitøjk**

⁷Xjats ja xøøw tpaajty ku ja tsapkaaky kyayikay levaduri møøt, xjats idø'on ja borreegi maxu'nk wyinaty y'ookwa'añ, jøts ja' idø'on yikyøxy'ajtp ku ja paski xøøw ñaxy.

⁸Winets ja Jesús tkejxy ja Pedro møøt ja Juan, yide'en ja tnimaay:

—Nøjkxti jøts ja paski a'ux xyik'awejxtit.

⁹Jøts ja tyiktøødøø yide'en:

—¿Mamts øøts ja xuk'a'ejxiwya'añ?

¹⁰Jøts ja Jesús ja y'adsoojidøø:

—Ku net jam mgajtpøkidit, jam inet tu'uk xpaattit jaa'y pøn jam wyinaty nøø twejtsp tsiijøtpy. Ja'ats mbanøjkxtip jam tyøjkjotp, pøni ma yja'aty jamts mja'attit, ¹¹jøts ja kudøjk xnøjmidit: “Yide'en ja windsøn wya'añ: ¿Mak idø'on ja tøjkjoojt ma ja tmøøt'a'ux'att ja pyabøjkpitøjk, mak idø'on

ja tka'adyit ja paski a'ux?”

¹²Winets meets inet ja tøjkjoojt myiktuk'ejxtit jap nipatøjkijxpy a'ejxi abaadi; japts xyik'awejxtit ja a'ux.

¹³Xjats idø'on ja ojts ñøjkxti jøts ja jam jade'en tjanchpattøø sa Jesús ja wyinaty tø ñii'mxyidi, jøts ja jam t'a'ejxidøø ja paski a'ux.

¹⁴Kuts ja a'ux'ajtk tpaajty, xjats ja Jesús møøt ja kyudanaabyitøjk twinguwa'adsiyii'ñ ja kaabyajt.

¹⁵Jøts ja tnimaay:

—iXyamnim meets inet ja paski a'ux jade'en nmøøtkaamyuky sam ø ndyimchøkyin namga'aním ø n'øøky!

¹⁶Janch øts idø'on nwa'añ jøts ku meets ixými jade'eñi njaakmøøtkay jaanim jadigojk ku mye'ent ja Dios kyutujk midí ja tyanitanaapy yjaa'y.

¹⁷Winets ja tnixajiyii'ñ tu'uk uujk'ii'ñ, jøts ja jawyeen ttukmøja'wiyii'ñ ttukunuu'kxyja'wiyii'ñ ja Dios Teety, jøtsnim ja wyaañ:

—Axajidi ya'at jøts x'ukwa'kxtit; ¹⁸øts kø'øm wamp jøts ku ø ka'ap tsøjk n'uk'uknit yø uvi tsajam nøø'u'nk, jaanim jadigojk ku Dios ja kyutujk tyikme'ent midí ja tyanitanaapy yjaa'y.

¹⁹Jøts ja tnixajiyii'ñ tsapkaaky, ojts nayide'en ttukmøjawi ttukunuu'kxyjawi ja Dios Teety, jøts ja t'adujkpajkxi ja kyudanaabyitøjk jøts ja tmø'øy, yide'en ja tnimaay:

—Kaydi ya'at, yø' øts idø'on ñamyayi nne'kx'ajtpy midí meets mñitsoojkingøjxp inet mñiyoxp. Mdu'undip ya'at jade'en øts nja'myajtsingøjxp.

²⁰Nayide'en ja uujk'ii'ñ ja ttuuñ ku ja y'a'ux'ajtkøjxtøø, jøts ja wyaañ:

—Ya'at tsapnøø'uujkin idø'on
ixyam tamp ejxpajtin ku ja Dios
Teety ja wyanda'aky tyik'aduky
samdam ja ttami'awa'anii'ñ ja
naxwii'ñit jaa'y ja nits'o'ok'ajtin.
Ixyamts idø'on ja cho'onda'aky
ku øts ja nni'jpy inet wyidsu'unt
wyidaxt.

²¹Pønts ø xkøyakp, pøn ø
xka'ødyunwamp, ixya øts ja
møøt ngay, kidi majip ja'. ²²Ja' ø
nbadumpy mididi ø tø nyiktanipiky;
ija' ayo'ijxyim jajtp pøn ø
xkøyakwamp!

²³Jøts ja ñayiktøønaxwa'jkidøø
agø'omyi, pøn idø'on jade'en
ka'øy'adø'øtswamp.

**Ku ja Jesús kyudanaabyitøjk
tkajpxy'atti pøn idø'on
jawaani møj pidsø'omp**

²⁴Xjats ja xem yam
tkajpxy'ajtpinibøjkidøø pømbi
dø'on jadyimy'ukmøjtøkip. ²⁵Jøts
Jesús ja ñimaajyidøø:

—Jade'en møj windsøn t'ana'amdi
ja naajx ja kajp pøni sa ja ttsokti;
jøts pøn jaty tñigubajk'ajttip o ti,
ja'ats yiktejtjip jøts ku ja t'ødyundi
ø y pøn. ²⁶Ka'ats meets idø'on
jade'en mjaa'y'attit; pøni pøn
møjtøjkjip, pøni pøn ana'amp, kidi
ja jawyeen namyiduni ttsøky;
ja' idø'on paat'ajtip ja myigu'uk
tpudøkip. ²⁷¿Pømbi dø'on
møjtøjkjip? ¿Ja' pøn yikwindsø'jkip,
uk ja' pøn windsø'jkip ma ja
kaadyaajk jam? ¿Kidi ja'ajip
møjtøjkjip pøn jam tø twinguwaadsi
ja kaabyajt jøts ja yikwindsø'øgi?
Ixyats meets jade'en nmøøtwidity
sam ja' pøn ja myigu'uk
wyindsø'jkip.

²⁸Tøts meets xmøøt'ayo'ombaaty,
tø nayide'en xmīdanidi wine'enin
øts ixyam xmøøtwidetti. ²⁹Paty
meets mbaat'aty nmo'ot ja Dios
Teety kyutujk mididi ja tyanitanaapy
yjaa'y, nayide'en sam øts ja tø
xmøøyin, ³⁰jøts mga'adyit m'uuktit
øts ngaabyajtkøjxp ku øts ja njaa'y
ja kutujk ndanitanit, jøts m'ixa'aktit
ma ø nyikutukt jøts xiidyu'undit ja
Israelit jaa'y niduki'iyi.

**Ku ja Jesús kø'øm tñigajpxy jøts
ku ja Pedro ja kyu'øøniyt**

³¹Nayide'en ja nwindson'ajtim
wyaañ:

—Simón, Simón, tyimdyø jøts miku'
yja' myøjtøkit. Tø ja t'amidø y ja Dios
Teety ja tiy'ajtin jøts meets ja ø y ø
myik'ayo'ombaadit, yikxon meets
ja mduktani'ejxwa'añi; ³²tøts me
nni'amidowi jøts kidi yikmimajada'aky
ja mjanchja'win ku jade'en m'ukjatt
m'ukubatt. Kuts ja m'ajot'ajtin jadigøjk
tu'ugyi xyik'lett, kajpxjot'amøjkits ja
mmigu'uk pøn jaty ø nja'ajtpy.

³³Jøts ja Simón wyaañ:

—Windsøn'ajtim, ku me
m'ukyiktsu'umt, nayide'ents øts
nyiktsu'umt, ¿ti ti ø nnida'amp?
Mjadyimyja'øøky mets,
nmøøt'ookpts mets.

³⁴Winets Jesús ja ñimaajyøø:

—Øts Pedro dø'on wamp jøts
ku tsapni'aaw wyinaty ka'anīm
y'ayajxi'ikñim, ku mets wyinaty
tigøøjk tø xku'øø'ni jøts ku me
xka'ijxy'aty.

**Ku Jesús tñimaay
kyudanaabyitøjk jøts ku ja
tyagoda'akwa'añidi ja ayo'on**

³⁵Xjats Jesús ja yiktøøjidøø:

—Ku meets ojts nguexy jadi'iñi, ku ja pejn ngadukwejtstøø, ku ja meen̄ abøjk'i'iñ ngadukondøø, ku ja mgø'øk paat xkakondøø, ¿sats meets ojts mdyimyjaty? ¿Ti ojts mguidyim'ijtxyidi o dø'on ja jade'en xkakondøø?

Jøts ja yjanchwandøø:

—Janch ka'ap øøts ojts ti xka'ejtxi.

³⁶Winets ja ñimaajyidøø:

—Yamnims inet ja pejn xwetstit pøni pøn yja' jam, nayide'en ja meen̄ abøjk'i'iñ; pøni pøn ja chujx ka'ejtxip, wan ja ñijan tøøky jøts ja ttaju'uty.

³⁷Øts wamp, wan idø'on jade'en tjaty, jabi kuwanyimxi jade'en yjatt sa Dios kyajpxy wya'añ: “Møøt ka'øyy jaa'y ja yik'amachomujky.” Jade'ents øts idø'on nyiktu'unt sa øts jap tø nyiknigajpxy. Ka'pxy idø'on ja jade'en yjatt kyubatt.

³⁸Jøts ja wyandøø:

—Windsøn'ajtim, pø ixyats majtsk tsujx.

Jøts ja y'adsøøy:

—Amøñidi.

Ku ja Jesús t'ajot'aty ja Dios Teety jam Getsemaní

³⁹Xjats ja Jesús chø'lñ, jøts ja ñijky jam kojpkøjxp midi yiktejp Olivos ma dø'on ja jam xyumiyø'ø'yity; jøts pyabøjkpitøjk ja pyadso'onøø. ⁴⁰Kuts ja jam yja'ljty, jøts ja ñimaajyidøø:

—Ajot'atti Dios Teety, jøts kidi myikmajada'akti.

⁴¹Jøts ja ojts yjiyø'øy nadyu'uk, ñajtsyø'øyyi'iñ nijagam. Jamts ja ñagyuxendyaajkøø, jøts ja jam Dios Teety t'ajot'ajty ⁴²yide'en:

—Dios Teety, pøni mdsøjkpy, jøts ø ka' jadine'en n'ayo'ombaatt; kidi

øtsipts nja' kø'øm nyiktumpy, ja' ø nbadumpy pøni sa me xamidsøky.

⁴³Winets ankilis ja tu'uk ñimejnøø midi tsajpjøtpy tso'omp, jøts ja myøjaawmøøjyøø.

⁴⁴Tyimchaachja'wipts ja møk ku dø'on ja jade'n yjatwa'añ, jøts ja ojts tjaaktyimyøktuñ tjaaktyimy'ajot'ajty ja Dios Teety amumjoojt. Janch yikxon ja yja'anuu'kxiñi, jade'en y'anuu'kxi ja wyixe'kxy sam ni'jpy kom kom wyixe'kxyin.

⁴⁵Kuts ja Dios'ajot'ajt'abajtyi'iñ, jøts ja ojts tnimiñ ja pyabøjkpitøjk ma ja jam wyinatyi. Maadip ja jam ku ja tpaajty, ja jotmay ja jadi'iñi yikjotkøjxidip. ⁴⁶Winets ja tnimaay: —¿Tigøjxp ku mma'adi? Pidø'økti, jøts ja Dios Teety x'ajot'attit jøts kidi mibaat miku' yja' mmimajada'agyidi.

Ku ja Jesús yikmajch

⁴⁷Nay ixam ja Jesús wyinaty jade'en kyajpxy ku yja'ljty may jaa'y. Ja Judás ja twinyø'øpy pøn ja pabøjkpitøjk wyinaty nimakmajtsk møøt tø y'uka'pxti, jøts ja twingume'eniyi'iñ ja Jesús jøts ja ojts ttsu'kxy. ⁴⁸Winets nwindson'ajtim ja tnimaay: —Judás, ¿jade'eñi øts idø'on xkøyaky ku ø xtsu'kxy?

⁴⁹Jøts pøn ja Jesús jam wyinaty møøtwidejtip, ku ja jade'en t'ejxtøø, winets ja yiktøøjøø:

—Windsøn'ajtim, ¿nadyagubojkim yø tsujx?

⁵⁰Jøts ja nidu'uk tyiktsaachiyi'iñ ja teetywindsøn tyumbi, ojts y'aga'ndyatsk ja tkajtspo'ljtyi.

⁵¹Ka'ap Jesús ñiimy, yide'en ja wyaañ:

—Majtstu'utti; wan jade'eñigøjy.

Jøts ja tkønixajøø ja soldadi tyatsk jøts ja tyiktsøøjky. ⁵²Xjats ja tnimaay ja teetywindsøndøjkti, ja kajpxwejpitøjkti, ja møjaa'dyøjkti wine'enin ja jam winaty tø myendø jøts ja yiktsoonwa'añi:

—Ja tsujx, ja kipy meets yam xanimemp. ¿Ti øts yjawi tø nduni? ¿Tø øts yjawi nmaa'tsni? ⁵³Ku meets jam y'ijty nxumiminabyaadyi jabom jabom jam tsaptøjktotp, niwine'enints meets y'ijty sa xkatuñ xkanøjmi; yamts meets winet tø mnaxwa'aky ku ja et tø chuu'ji kyoodsi jøts miku' yja' jade'en myajada'aky.

Ku ja Pedro tku'iiñ jøts ku ja ka' t'ijxy'aty ja Jesús

⁵⁴Winets ja tmajtstøø ja Jesús, jøts ja tyiknøjktøø jam teetywindsøn tyøjkwindum; jøts Pedro ja ojts tpanijkxy ix'oojk, jagam ja tpayø'øy. ⁵⁵Jøts jøøn ja jam tajkyujk'am tyikmøjidøø, jamts ja tnidsinay'awidejttøø jøts ja Pedro nay jam y'ixakmøø. ⁵⁶Winets tø'øxyøjky ja tu'uk y'ejxøø pøn jam wyinaty tump, jøts ku jøøn ja jam twindsøøni, winets ja tiyim wyin'ejxøø jøts ja wyaañ:

—Yø'øts ja Jesús y'ijty tmøøtwidejtp.

⁵⁷Ka'ats Pedro ja tkupiky, yide'en ja wyaañ:

—Ka' ø migu'uk ja n'ijxy'aty.

⁵⁸Jøts jawaandøki y'ijty, xjats jadu'uk y'ejxpajtøø, jøts ja wyaañ:

—Mets yø y'ijty møøtwidijtpy, ¿kidi?

Ka'ats ja Pedro ñiimy, yide'en ja wyaañ:

—Mixy, ka'ap ja y'øtsi, ka' øts ja nmøøtwidity.

⁵⁹Tø wyinaty tukoori ñaxy ku ja jadu'uk møkta'aky wyaañ:

—Janch yø' tam yø y'ijty myøøtwidijtpy, pø nayi Galileit jaa'lyts yø'.

⁶⁰Xjats ja Pedro wyaañ:

—Migu'uk, nguidyimñija'wip øts pø ti mets jade'en mmadya'kpy.

Jøts nay jatyi nay ixamni ja jade'en kyakajpx'abaadi ku ja tsapni'aaw tu'uk y'ayajxy. ⁶¹Jøts ja nwindson'ajtim t'ejxjimbijty ja Pedro, winets ja Pedro tja'myejch ku nwindson'ajtim ja wyinaty tø ñii'mxyi: “Ku tsapni'aaw inet y'aya'axt, tø mets wyinaty tigøøk ojk xku'øø'ni jøts ku me ka' x'ijxy'aty, jøts ku me ka' xnijawi.” ⁶²Xjats ja Pedro yø'øpyidsiimy janchniyaxni.

Ku ja Jesús yiktaxi'iky yiktaguyaty

⁶³Jøts ja jaa'dyi pøn ja Jesús wyinaty tkøjø'øm'ajttip, ojts ja ttaxe'ekti ttaya'axti, jøts kawine'en twinwopti tjøpwopti. ⁶⁴Ojts ja twindsimdi jøts ja twingoxti tjøpkoxti, yide'en ja tnøjmidi:

—iUknajtsjawi pøn yjawi tø mgøxyi!

⁶⁵Kawine'enin ja tjemnimaadyøø ttenimaadyøø.

Ku ja Jesús yikwaanijkxy jam kutujktaajktotp

⁶⁶Xjats ku xyiijndyajky jøts ja jamit møjaa'dyøjky ñamyujkidøø møøt ja teetywindsøndøjkti, møøt ja kajpxwejpitøjkti, jøts ja tyiknøjktøø ja Jesús ma ja myøjkutujktaajk ja jamdi. Jøts ja jam tyiktøødøø yide'en:

⁶⁷—Tukmadook øøts, ÷janch mets idø'øn myiktejp Cristo midi yiknitsokp?

Jøts ja y'adsoojidøø:

—Ku net njanøjmidit jøts ku ja y'øtsi, ka'ats meets inet xmibøkt.

⁶⁸Kuts meets inet nyiktø'øtt, ka'ats meets inet x'adsojimbett, nijade'en meets inet xkamajstsu'utt. ⁶⁹Nay ixyamyits øts inet ja Dios Teety nbu'ixaagit kyutujktaajk jøp'am, pøn ja myøk'ajtin kamaabyim.

⁷⁰Winets ja niduki'iyi wyandøø, niduki'iyi ojts yiktiyi:

—÷Janch mets idø'øn Dios U'nk?

Jøts Jesús y'adsøøy, yide'en ja tnimaay:

—Øts idø'øn ja', nagyø'øm meets ixa jade'en tø mwa'añ.

⁷¹Jøts ja wyandøø:

—÷Ti ejxpi ti nija'wibi jaaktsojkiyip? Tøxi adøm yø yam kø'øm ndyimyadø'øyin sa yø kø'øm wya'añ.

Ku ja Jesús twinguwa'jkiiyi'n ja Pilato

23 Winets ja tyanagyukigyøjxtøø, jøts tyiknøjkxtøø ja Jesús jam Pilato wyingujkp. ²Jøts ja jam tni'øø'ninaxwa'aktø yide'en: —Tø øøts yø jaa'y ngubaadi, yø tkajpxma'tp adøm ja nmigu'uk. Yide'en yø wya'añ jøts øøts ja yjadu'ukpi windsøn ngamigubatt midi ya'at naajx kajp tnitanaapy. Nayide'en øøts yø xnimaamyi jøts ku yø' Cristo, tyimy ja møj windsøn midi yiknitsokp.

³Xjats Pilato ja tyiktiiy:

—÷Janch mets idø'øn israelit jaa'y mniwindsøn'ajtpy?

Winets ja Jesús y'adsøøy jøts ja wya'añ:

—Janch øts ja', ka' me nugo mwa'añ.

⁴Jøts ja Pilato tnimaay ja teetywindsøndøjkti møøt ja mayjaa'y:

—Niti øøky yø jaa'y, niti tundigø'øyin yø tkatuñ.

⁵Tiii møkta'aky ja tyimñømdi:

—Yø', Judeit jaa'y nugo tkajpxma'tp ku kyø'øm wyinma'añ yø ttuk'ixpiky. Jam yø ojts Galilea jade'en y'adøtspinaxwa'aky, jøts yø ixyabaat jade'en tpamiñ, ixyabaat jade'en tkamajstsu'uty.

Ku ja Jesús twinguwa'jkiiyi'n ja Herodes

⁶Kuts Pilato ja jade'en tmadøøy, xjats ja tyiktiiy pøni janch Galileit jaa'y idø'øn ja'. ⁷Kuts ja ñømdøø jøts ku jade'en, winets ja ojts ttaninijkxy ja Herodes pøn wyinaty møjkudunk'ajtp jam Galilea, tyimbyøn ja wyinatymi jam Jerusalén ja'abi xøøw. ⁸Kuts ja Herodes twingu'ejxiyi'n ja Jesús, jøts ja yjantyimxyondaajky; jekyip idø'øn ja wyinaty tyimyjawin'ejxwa'añ jøts ja jadine'en ka' twin'ijxñim, tø ja wyinaty yiktamimadya'aky jøts ja jade'en tnijawi, yjøp'ijxpyts ja t'ejxit øy juuni ja myilagri'ajtin. ⁹Kawine'en ja ttiibyijky, jøts ja Jesús kyidyimy'adsoop ja'. ¹⁰Exam idø'øn ja teetywindsøndøjk wyinaty møøt ja kajpxwejpitøjkti, ja'ats jam møk'ampy jantyimy'øø'ndip. ¹¹Xjats ja Herodes møøt ja tyumbitøjk ta'ajkin'ampy tjemdundi ttedundi

ja Jesús, jøts ja tnixe'ekti ttaxe'ekti, ojts wet ja ttuktatøkidi sam møj windsøn wyetin, jøts ja Herodes ja ttaniguejxy ja Pilato jadigojk.

¹²Winets ja ñamyigu'ukpøjkidøø jadigojk ja Pilato møøt ja Herodes, namyidsep'ajtidi idø'on ja wyinaty.

Ku ja Jesús ñidujkiyi'ñ jøts ja y'oookt

¹³Jøts ja Pilato twaamujky ja teetywindsøndøjkti, ja kudunktøjkti, møøt ja mayjaa'y, ¹⁴jøts ja tnimaay:

—Meets yø jaa'y ya tø xanimiñ jøts mnømdi jøts ku yø' tkajpxma'aty ja jaa'y; tøts xmadowdi ku tø njatiibyiky, jøts niti tundigø'øyin øts yø ngadapøky'ijxy, øy meets yø jade'en xjani'øøni. ¹⁵Nayide'en Herodes yø niti tundigø'øyin tkapaajtxi, ixyats ja tø tkajxjimbejtñimi jadigojk. Ixats idø'on x'ejxti jøts ku ka' pyaat'aty jøts yø y'oookt.

¹⁶Nyik'ayo'opts øts inet yø' jøtsnim øts inet yø nyik'awa'atspidsø'ømt.

¹⁷Xumijjade'ents idø'on ja ttundi ku ja xøøw tpaaty, kuwani dø'on ja Pilato tu'uk ja pøkyjaa'y tjadyimyik'awa'atspidsimy.

¹⁸Jøts ja ni'ijtyi møk'ampy wyambinaxwa'aktøø:
—iYikjiwa'ak yø', jøts yø Barrabás ne'egi xyik'awa'atspidsø'ømt!

¹⁹Tsep'ejxp idø'on ja Barrabás jam wyinaty jam kajpjotp jøts ja tø yikjaa'y'øøky, ja'ats ja kyubuxøjkøjkii'ñ, ja' ja wyinaty tø yiktagudsumi.

²⁰Yik'awa'atspidsømwampy Pilato ja Jesús, jøts ja ojts tmigajpxy jadigojk ja mayjaa'y; ²¹¿maa'?, jawaani møk'ampy ja wyandøø:

—iYikruspat! iYikruspat!

²²Xjats ja Pilato midigøøk ojk wyaañ:

—¿Timts yø tyimgyubatz?
¿Ti tundigø'øyin adøm yø tø xtyimdyu'unxim? Ka øts yø nbøky'ixy ti yø tyimgyu'ooqip. Ja'ayi øts yø nyik'ayo'ot jøts øts yø nyik'awa'atspidsø'ømt.

²³Jøts ti dø'on ja tjantyimdyeji, møk ja tyimdyanidi jøts ja tnøjmidi wan tyikruspety; yjanchka'uk'amonidi ja', jøts idø'on ja teetywindsøndøjk ja jade'en tnanktyuujnidøø sam idø'on ja wyinaty tyimyotkida'akti.

²⁴Winets ja Pilato ja tkupijky sa ja wyinaty tø wya'andi, ²⁵jøts ja jade'en tyik'awa'atspidsiimy ja jaa'y pøn ja wyinaty tø t'a'ejxidi. Jøts ja pyidsø'ømt ja' pøn jam wyinaty tsumy'ejtp puxøjkjotp, pøn jam wyinaty jade'en tø tkubety ja tyundigø'øyin ku ja wyinaty tø tnankchep'ijxyi ja kajjaa'y jøts ku ja yikjaa'y'øøky. Xjats idø'on ja Jesús yikøyajky jøts ja yiktagøðøjkii'ñ ja mayjaa'y, wan ja ttundi pøni sa ja ttundi chojkingøjxp.

**Ku ja nwindson'ajtim
Jesús kyiruspejty**

²⁶Kuts ja wyinaty jam tyiknøjkxti ma ja tyikruspattit, winets ja tu'uk tmajstøø ja jaa'y pøn kugajp'ajtp Cirene, Simón'ajtp ja'. Kyamjotp ja wyinaty chøøñ jøts ja ttaguwa'anidøø jøts Jesús kyirus ja tpagøjyit jøts ja ix'oojk ttabayø'ty.

²⁷Janch may jaa'y idø'on ja jam wyinaty payø'øyiyip, may ja tø'øxyøjk yjanchya'axti ku ja jotmay ja tyatøkiyidi, ku ja jade'en

tyimiyiktuñ. ²⁸ Jøts Jesús ja ojts y'lijxyidi jøts ja ñimaajyidøø:

—Meets Jerusaléngit tø'øxyøjkti, kidi ø xkuyaaxidi, kø'ømyi mee mnabyaya'axit jøts ja' m'ejxtip ja m'u'nk m'unajk, ja' mbaya'axtip.

²⁹ Ja'atp ja et ja xøøw ku pøn wya'ant: “Nekim yø t'ejxti pøn ka'u'nkpattip, pøn nijuuni kayikwidse'etstip, pøn nijuuni y'u'nk tkatsimy'ejttip.” ³⁰ Jøts ja jaa'y wyambinaxwa'aktit: “Ok øts yø tun yø kojpk ne'egi xnijaanit.” ³¹ Jade'en sam øts ixyam n'ayo'ombaaty niti pøkyøjxp, isats ja tyimy'ayo'onbaattit ja Jerusaléngit jaa'y!

³² Namajtsk pøkyjaa'y ja pyaa'yø'øyi ja Jesús jøts ja t'at-smøøt'ookt. ³³ Kuts ja jam yjal'ttøø ma ja et jam txøøw'aty Calavera, jamts ja tyikruspajttøø ja Jesús møøt ja yjanamajtskpi pøkyjaa'y, tu'uk jaty ja adsow aduuk kyiruspajttøø. ³⁴ Kuts ja ixam wyinaty jade'en yikruspatti, xjats ja Jesús wyaañ:

—Dios Teety, maa'kxuk, ka' yø tñijawidi pøni ti yø tyundip.

Jøts ja soldaditøjk ja wet tñiguyajttøø midi ja Jesús y'ijty wyet'ajtpy, jøts ja jamyi agø'ømyi twejtswa'kxtøø. ³⁵ Exam idø'on ja mayjaa'y y'a'ejxukti jøts kudunktøjk paat ja ñixi'igyi tyaxi'igyi, yide'en ja wya'andi:

—Tøxi wyenkpi tyiktsø'øky, wants inet yø kø'øm tñankhø'øgyi, pøni janch ja Cristo tam idø'on yø' pøn ja Dios tø y'a'ejxiyi yiknitsokpi.

³⁶ Nayide'en soldaditøjk ja ñixejkmiyøø tyaxejkmiyøø, jam ja wingon wyingunøjkxiyi jøts

ja ttuk'uukwa'andi ja vino ta'am, ³⁷ yide'en tñøjmidi:

—Pøni mets tam idø'on mjanchwindsøn'ajtp ya israelit jaa'y ñaxjøøjty kyajpjøøjty, nankñitso'ogits mets jøts mga'ookt.

³⁸ Jøts letri ja jam y'agubajkp yikøxjaay kawinaak jøøjp ja ayuujk, jade'en griego, jade'en latin, jøts hebreo, yide'en ja wya'añ: “Ya'at idø'on tñiwindsøn'ajtp israelit jaa'y.” ³⁹ Jøts ja pøkyjaa'dyi pøn jam wyinaty kudiydi, ja'ats ja nidu'uk migajpxigøøyyøø, yide'en ja ñimaajyøø:

—Pøni mCristo tam mets, çti kuts mganankwyinakyi jøts øøts nayide'en xyikwinakt?

⁴⁰ Jøts ja yjadu'ukpi ojts twi'øjy ja myigu'uk, yide'en ja tñimaay:

—¿Ka' mets ja Dios x'uktsø'jkiñi?

Jabi nayide'ents jam yjawi mja'ayo'ombaattmi. ⁴¹ Jøts xpaat'ajtim adøm jade'en jøts adøm jade'en ngu'ayo'owant ja nga'øy'ajtin ti jaty adøm tø ndu'uñin, mats ya'at niti yø tkatuñ ti dø'on yø jade'en kyubejtpy.

⁴² Jøts ja yjaakwaañ:

—Jesús, xja'myatspim øts ku mja'att jam mgutujktaajk jøp'am.

⁴³ Jøts Jesús ja y'adsoojøø:

—Janch øts idø'on nwa'añ jøts ku øts inet nayamyi xmøøtnøjkxt jap tsajpjøtpy.

Ku ja nwindsøn'ajtim Jesús y'ø'jky

⁴⁴ Ja dø'on ja xøøw wyinaty kyuki ku jotmøñ kyoodsiyii'n, jøts ja et kugoots tyaañ, jaanim xiijñi jadigojk tigøøk yaxp. ⁴⁵ Kuts ja xøøw wyingoodsiyii'n, jats ja tsaptøjk awejststuk kujkwa'kxy,

winet tyakø'jtsiyii'ñ. ⁴⁶Jøts ja Jesús møk'ampy wyaañ:

—Dios Teety, pøjkjø'øgik øts n'anmija'win.

Ja'ayi ja jade'en yjaakwaañ jøts ja y'ø'jky.

⁴⁷Xjats kuts ja romit soldadi mayut ja tuki'iyi jade'en ojts t'ixy sa jaty idø'on yjaty kyubejty, jøts ja tmøja'wiyii'ñ tkunuu'kxyja'wiyii'ñ ja Dios, yide'en ja wyaañ:

—Janch øy jaa'y tam idø'on yø', ka'ap yø pyøkyjaa'dyi.

⁴⁸Pøn jaty jam wyinaty, pøn jaty ja jade'en t'ejxtøø tnija'widøø, niyaxni ja jam cho'onidøø. ⁴⁹Jøts pøn jaty ja Jesús ijxy'ajtip, jøts ja tø'øxyøjkti pøn ja jam Galilea wyinaty tø pyadsøøñiyi, ja'ats idø'on jam jagam ojts t'a'ejxukti ti jaty tuujnøø jajtøø, wa'ats ja t'ejxkøjxtøø.

Ku ja Jesús ñine'kxy yikpiktaajky jap oo'kpi tsaã jutjøtpy

⁵⁰Jamts wyinaty tu'uk ja jaa'y midi janch øy jaa'y'ajtp, ka'ap ja pøn tmidundigøy, José ja xyøøw'ajtpy, jam ja Arimatea kyugajpi, nayjam idø'on ja kajp tyañ Judeit etjotp. Nay jamts idø'on ja tyuñ jam kutujktaajkjotp ma ja israelit jaa'y kyutujk'adsøønidi.

⁵¹Y'awijxpyts idø'on ja José ja' ja Dios kyutujk midi ja tyanitanaapy yjaa'y, jade'ents ja ka' tkupiky sa ja møøtkutujk'adsinaabyi wyinaty tø y'adø'øtsti. ⁵²Ja'ats ojts tninijkxy ja Pilato jøts ja t'ats'ijxy jøts ja t'amidoøjøø ja Jesús ñine'kx.

⁵³Kuts ja tyikruswinajky, winets ja tpoopwet'amøjch jøts ja tpiktaajky ma oo'kpi jut ja wyinaty yikxon

tø tyik'øyi, tøjku'ngin ja wyinaty tø tpejxkjuty ja tsaã, nipøn oo'kpits jap kyayikpikta'akñim, tyimñay'amaay ja y'ity. ⁵⁴Ja'abi xøøwts ja øy ti tjaaktyimdyungøxti jøts t'amaay'atti kyimjabom ja poo'kxin xøøw.

⁵⁵Jøts ja tø'øxyøjk ñøjkxtøø pøn wyinaty tø tpadsoondi ja Jesús jam Galilea, jøts ja t'ats'ejxtøø ja oo'kpi jut, ojts ja t'ejxti ku ja oo'kpi jap yikpiktaajky. ⁵⁶Kuts ja wyimbejtnidøø, ñøjkxnidi jam tyøjkjotp jøts ja ojts t'a'ejxidi ja pa'akxuu'kpi møøt ja aceite, jødsyim ja t'amaay'atti ja poo'kxin xøøw sam wya'aañ ja Dios kyutujk.

Ku ja nwindson'ajtim Jesús yjujkpyijky jadigojk

24 Kuts ja yjadu'ukpi samaan tyøjkii'ñ, ku myidukxøøw'ajty, winets ja tø'øxyøjk wyimbejtøø jøts ja ñøjkxtøø jøpyi jøpyi ma ja oo'kpi jut jam, jøts ja ojts tyiknøjkxti ja pa'akxuu'kpi midi ja wyinaty tø tyik'øyidi; ojts ja yjadu'ukpi tø'øxyøjk ja tmøødidi. ²Kuts ja jam yja'jtøø, jøts ja oo'kpi jut ja tpattøø jøts kudam y'agø' ja kya'uknayjamini; ³tøjkidøø dø'on ja jam jøts ja ka'ap t'ukpaajtniyidøø ja nwindson'ajtim ñine'kx. ⁴Jøts ja yjanchø'jkidøø, nisudso'ampy ja kya'ukwinmaa'nbyatnidi pø ti dø'on tyu'undip jøts ku ja tjaaktyimy'ejxpattøø namajtsk ja jaa'y jap wingon wyindaniyidi, janch jajp tsamamp ja wyet tmigaxø'økti. ⁵Kumi janch tsø'jkidip ja wyinaty jøts ja nugo ñaxkoodøø, yide'en ja ñimaajyidøø:

—¿Jadits ya x'ixa'adi oo'kpi agujky midi tɔ yujukpyøkni?
⁶Ka'ap ja ya pɔn, tɔ ja yujukpyiky. Ja'myatsti sa ja mnimaajyidɔɔ jam Galilea ku ja jaak nay jam wyinaty, ⁷ku ja wyaan jɔts ku ka'oy jaa'y ja yiktagidøkít, ku ja kyiruspatt, jɔts ku ja kidigòok xòow yujukpyøkt.

⁸Jɔts idɔ'ɔn ja tjanchja'myajtstøø ja Jesús y'ayuujk sa ja wyinaty tɔ wya'an, ⁹jɔts ja jam cho'ondøø ma ja oo'kpi jut jam jɔts ja wyimbejtnidøø, ka'pxy ttamimadyakøjxtøø ja yjanimaktu'ukpi kudanaabyidi jɔts pɔn jaty jam wyinaty. ¹⁰Ja María Magdalena, jɔts ja Juana, jɔts ja yjadu'ukpi María midi ja Jacobo tyaak'ajtpy, jɔts jadu'uk ja tɔ'oxyøjkti, ja' dɔ'ɔn jade'en ojts yjatti jɔts ja ttamimadyakøjxtøø ja kudanaabyitøjkti. ¹¹Jɔts ja kudanaabyitøjkti ka'ap ja tmibøkti ku ja tɔ'oxyøjk ja jade'en tyamimadya'agyidi pø sa ja tijy yjatti.

¹²Xjats ja Pedro chøø'n jɔts ja ojts pyujtnijkxy ma ja oo'kpi jut jam. Kuts ja kyu'ejxiyi'n jɔts ja t'ejxpaajty ja poop wet jɔts ku ja jagam wyøjnaani. Kuts ja wyimbijty tyøjkjotp jɔts ja janch ñigyumaap tja'wiyii'n ku dɔ'ɔn ja wyinaty jade'en tɔ yjaty.

Ku ja nwindson'ajtim Jesús ñanky'ijxyi jam Emaús tuu'am

¹³Winets ja pabøjkpitøjk namajtsk nay ja'abi xøøw ñøjkxti jam ma kajp txøøw'aty Emaús, tuk'ajopyø'oyu'ngin idɔ'ɔn ja tyø'odyi ku choondi jam Jerusalén jɔts ja jam ñøjkxti.

¹⁴Ja' ja jam wyinaty ñigajpxtip ñimadyaktip sa dɔ'ɔn jade'en wyinaty tɔ yjaty; ¹⁵ixam idɔ'ɔn ja kyajpxti myadya'akti wyinaty, ja' ja jam kyajpxy'ajttip ku Jesús ja ñimejnidøø wingon jɔts ja myøøtyø'oyidøø. ¹⁶Yja'ejxtip ja wa'ats, jadi'iñits ja yikmøñidi yiktukyidi pø pɔn ja jade'en.

¹⁷Xjats Jesús ja yiktøjidøø:

—¿Ti dɔ'ɔn ja jaa mgajpxy'ajttip ku ixa jade'en mduu'yø'odyi? ¿Ti mdajotmay'oo'ktip, sa mjatti?

¹⁸Xjats ja nidu'ugin y'adsoodøø, ja Cleofas idɔ'ɔn waan:

—Tyumnija'widip ja jaa'y ixyam ti tɔ tyuñi yjatyi jam Jerusalén. ¿Kidi mets mjam'ajty, pø mets inet idɔ'ɔn ja nadyu'uk mganija'wip?

¹⁹Jɔts ja ñimaajyidøø:

—¿Timts jam ti yjatyi?

Jɔts ja tnimaadyøø:

—Ja Jesús øøts idɔ'ɔn ndijpy, ja Nazaretit jaa'y, midi Dios Teety yikmøjkugajpxy'ajtip ku ja tkajpxwa'kxy ja y'ixpøjkin u ku ja ti ttuñ. ¿Ti ja kya'ukjajtpy? Myinajxpts ja jam Dios wyingujk, jɔts nayide'en ma naxwii'ñit jaa'dyi. ²⁰Ja teetywindsøndøjk ja tɔ tkøyakti møøt ja nwindsondøjkti jɔts ja yiktaguwanit ja o'jkin jɔts kyiruspatt. ²¹Ja' øøts ja jaa ndyimy'ukjøp'ijxpy jɔts ja jekyip tñigubøky yø Israelit naajx yø Israelit kajp. Ixyamts ja tyigøøkxøøwip jade'en yjajtni. ²²Øy øøts ja tɔ'oxyøjk winaagin tɔ xjanøjmi adsø'jkibim, ku ja tɔ y'ats'otsti ixyam jøpy ma ja oo'kpi jut jam, ²³ka'abik ja tɔ tpaatti ja Jesús ñine'kx, jɔts øøts ja tɔ xninijkxy, tuki'iyi

tø xamimadyakixy jøts ku ja
tø t'ejxti namajtsk ja ankilis
jødsik ja tø ñii'mxyidi jøts ku ja
Jesús yujky'aty. ²⁴Winets øøts
ja nmigu'uk winaagin jatyi tø
yjanøjkxti ma ja oo'kpi jut jam,
jødsik ja jam jade'en tø tjanchpaatti
sa ja tø'oxyøjk tø tñigajpxti,
ka'adsik ja ma tø t'ejxti ja Jesús.

²⁵Xjanimts Jesús ja ñimaajyidøø:

—iNiwine'enin

mjanchkaja'gyukidi, meets
tsaachkujuunjaa'dyi, jeky meets
ja xøøw ja jumøjt ja xukminaxy
jøtsnim meets ja xjanchjawit sa
jaty ja Dios kyugajpxy wyandøø!

²⁶Jabi kuwañimxi tyimbyaat'aty ja
Cristo jøts ja jaween y'ayo'ombaatt
jøtsnim ja tpaatt ja windsø'jkin
winja'win o madsoo.

²⁷Xjats ja Jesús

tyukmadoobinaxwa'jkidøø sa ja
Dios kyajpxy wya'añ ma jaty ja
jap yiknigajpxy tøøyip, ja' ja
ñigajpxøjkiyi'iñ sa wya'añ midi
ja Moisés ja Dios tukajyøø jøts ja
tñigajpxkiixy sa jaty ja yjadu'ukpi
kugajpxy wyinaty ja Dios tø
tyukjaadyañidi.

²⁸Kuts ja jam kyajptøjkidøø ma
dø'øn ja jam wyinaty yja'atwa'andi
jøts ja Jesús yjaaktyimñøjkxwa'añ,
tyimñaxwamp ja jam. ²⁹Jøts
kuwani tyiktandøø, yide'en ja
tnimaadyøø:

—Møøt tñank øøts ya, pø tøts
chuu'jini, koodsiwyanipts.

Xjats ja Jesús ja jam jade'eñi
myøøtaajnidøø. ³⁰Kuts ja
tmøøt'ixaktøø, tø wyinaty
twinguwaadsidi ja kaabyajt, ixam
ja chinaañidi ku ja tñixajyi'iñ ja
tsapkaaky, jøts ja ojts tkunuu'kxy,

jøts ja t'adujkpajky, jøts ja
tyagiko'oniyidøø. ³¹Winets wyeen
ja nay jatyi wyatstøø, jøts ja
t'ejxkajptøø jøts kudam ja' Cristo;
jøts ja nay jatyi ñanky'ejxigø'øñiyi.

³²Jøts ja ñawyaajnidøø:

—Kidi janchjotkujk adøm yø
tø xyikajjatyim ku tuu'ajy tø
xamimadyaajkyim ja Dios kyajpxy.

³³Xjats ja niwine'enin
kyata'anidøø kya'amøjkidøø, jatyi
ja jadigojk tyuu'døjkidøø jøts
ja wyimbejtøø jam Jerusalén,
jamts ja tpattøø ja ñimaktu'ukpi
kudanaabyidi, tø ja jam wyinaty
ñamyukyidi møøt ja myigu'uktøjkti.

³⁴Jøts ja ñimaajyidøø:

—Janch tøts ja nwindson'ajtim
yjujkyipyky, yø Simón tø tyimy'ixy.

³⁵Jøts yja' ja tñimadyakmidøø
sa ja wyinaty tø yjatti kyubatti jam
tuu'am, jøts sudso ja wyinaty tø
t'ejxkapti ja Jesús ku ja t'adujkpajky
ja tsapkaaky.

**Ku ja nwindson'ajtim Jesús
ñanky'ixxyi ma ja pyabøjkpitøjk jam**

³⁶Ixamni dø'øn ja wyinaty
jade'en ñawya'añidi ku ja Jesús
jam ñanky'ejxøø jadigojk ja'
y'agujk'amdi ma ja jam wyinaty,
jøts ja ojts kyajpxpoo'kxidi, yide'en
ja ñimaajyidøø:

—Dios mjagyepyidi.

³⁷Jadi'iñi ja myondi tyukti,
tsø'øgi ja jadi'iñi yikmajadaktip,
jade'en ja wyinmaydi pø nugo ja
tjij y'ejxjooxti. ³⁸Yide'en ja Jesús ja
ñimaajyidøø:

—¿Tigøjxp ku mdsø'øgidi, ti
mdsø'jkidip? ¿Tiku xkajanchjawidi?
³⁹Ejxidik øts ngø' ndeky. Pø øtsts
idø'øn kø'øm. Tondik øts, ejxtik øts;

pø ka'ats ejxma'jtin ñine'kx mөөdi, ni pyajk niti ja jade'en kya'ejtxi, sam meets ixyam x'ijxy tuki'iyi nmөөt'aty.

⁴⁰Kuts ja jade'en tyukmadojidөө jөts kyө' tyeky ja tñanky'ejxөө.

⁴¹Kumi nika'anims ja wyinaty yikxon ttajotkukidi jөts ja tjanchjawidit, jade'en ja xyonda'akti, jade'en ñigyumaap tja'wi'adө'ötsti, xjats Jesús ja ñimaajyidөө:

—¿Ka'ap ja ti jii'kxy xmөөdidi?

⁴²Jөts ja tmөөdyөө tukpidasi ja ajkxtsa'ayu'nk mөөt ja jөmbya'aku'nk, ⁴³jөts ja t'axajyiii'ñ jөts ja ojts jamyi tjii'kxy ja' wyindumdi. ⁴⁴Winets ja ñimaajyidөө:

—Jade'en өts idө'өн тө njaty sa meets ojts ndukmadөyин ku meets ja y'ijty njaakmөөtwidity, jөts ku өts jade'en wyinaty njatwa'añ sa өts jap nyiknigajpxy ma ja kutujk Moisés Dios tyukjajyөө, jөts nayide'en jap nökyjөtpty mididi ja yjadu'ukpi kugajpxy yjaadyandөө, jөts nayide'en sa ja nöky tnigajpxy jap Salmosjөtpty.

⁴⁵Xjats ja Dios kyajpxy ja tyukja'gyukiyidөө, ⁴⁶yide'en ja ñimaajyidөө:

—Jade'en jap yja'ayi jөts ku ja Cristo y'ookt, kyidigөөk

xөөwts ja yjujkpyөkt ku o'jkin ja tja'uk'ext; ⁴⁷jөts ja yiknigajpxwa'kxt o manaajx o magajp, ku ja ya Jerusalén cho'onda'akt jawyeen, jөts ku ja'agөjxp yiknөjmidit o pөн, wan ja chinaa'yin tyiktigatsti jөts yikpojkpimaa'kxtit.

⁴⁸Meets, wa'ats mdyimy'ijxpy mdyimñija'wip sa jaty tuki'iyi tyuñi yjatyi. ⁴⁹Madowdits, ndanigaxp meets ja' mididi өts ja Dios Teety тө xamiwandaagi; yaayits meets m'awext ya Jerusaléngit kajpjөjty kunim ja mbaadidit ja mөk'ajtin mididi jap tsajpjөtpty kidakp.

Ku nwindson'ajtim Jesús chajpejty

⁵⁰Xjats idө'өн Jesús ja jam kajpjөtп wyaabidsөөjmidөө, jөts ja yiknөjksidөө jam Betania, ojts kyө' ja tyanaxajyidi jөts ja kyunuu'kxidөө. ⁵¹Kuts ja jade'en kyunuu'kxidөө, jөts ja myajstujtidөө, jөts ja chajpejty. ⁵²Jөts ku ja wyinaty тө t'ukwindsө'өгidi t'ukwinjawidi, xjats ja ojts wyimbejtnidi ñөjknidi jotkujk'atyim jam Jerusalén, ⁵³xumijam'ajttip idө'өн ja' jam tsaptөjkjөtп jөts ja jam tmөjawidi tkunuu'kxyjawidi ja Dios. Jade'en ja y'ejxi tyiyi.

JA ØGYAJPTY JA ØMYADYA'AKY MIDI JA JUAN YJAAY

Ja' pøn xuk'ejximp
xuknija'wimp ja Dios Teety

1 Jaayim ja wyinatyni pøn xuknija'wimp ja Dios ku tuki'iyi cho'ondakijxñim; Dios ja møøt tyimy'ity jøts nayi Dios ja kø'øm. ²Tso'onda'agyip ja møøt y'ity. ³Jøts ja' ja Dios Teety tukyik'ø'yiyi ja tsajp jøts ja naajx jøts tuki'iyi; pø ka'axi ja naxwii'ñit jeexyip cho'ondaajky ku jeexyip kya'ity ja'. ⁴Ja' tyiktso'ondaajk ja tsinaa'yin jøts ja jujky'ajtin, jøts nayide'en xuknija'windi ja tyiiby i ja yjanchpi, midi tyik'øyip midi tyikwinaa'nbyatp ja naxwii'ñit jaa'y. ⁵Møk ja tyikmajada'aky ja myøk'ajtin ku xyikudøø'kxaajka'am ma pøn wimbeets kugoots, jøts ka'ap ja miku' yja' myajada'aky.

⁶Jats idø'on jaa'y tu'ukmi pøn Dios ojts kyexyi, Juan ja xyøøw, ⁷midi testigi'ajtpi meen jøts ja tniğajpxt jøts ja tniɱadya'akt pøn xyikujajtaajkimp xyikudøø'kxaajkimp, jøts ja øy pøn ttiyjawit tjanchjawit pøni sa jaty ja wya'añ. ⁸Kidi ja Juanipxi ja' pøn xyikujajtaajkimp xyikudøø'kxaajkimp; nugo

testigi'ajtpi ja ja'ayi yikexy jøts ja' tniğajpxt. ⁹Tyimy ja' idø'on wyinaty memp ja'tp ya naxwii'ñ pøn tyik'øyip tyikpaadip, pøn tyikwinmaa'nbyatp ja naxwii'ñit jaa'y.

¹⁰Ixa ja wyinaty tø yja'tni ya naxwii'ñ jøts ja ojts nipøn kyagupikyiyi pøn jaty jaadi, øy ja wyinaty kø'øm tø yjadukyik'øyiyi ja naxwii'ñit. ¹¹Kyø'øm ja' ja yjanimimp jøts kyø'ømiğ'uuktøjk paat ja ka'ap kyupøjkiyøø. ¹²Jats winaagin pøn ja kupøjkiyøø jøts pøn ja janchja'wiyøø; ja'ats ja tiy'ajtin ja ojts tmø'øy jøts Dios Teety ja y'u'nk'atidit.

¹³Tiy'ajtingøjxp ja jade'en Dios y'u'nk'atyidi, ka'ap ja jade'en sa jaa'y y'u'nk y'una'jk tpaatti.

¹⁴Jøts ja' pøn xuknija'wa'am ja Dios, ojts ja jaa'yin y'atsøøni y'atstani, jøts ja ojts ñiyjeki xmoøt'ijtyindi xmoøtsinaa'yindi. Tø adøm myøk'ajtin ja nja'ijxyindi midi ja kyø'ømøk'ajtin'ajtpy ja Dios U'nk. Tu'ugyi Dios Teety ja yjanchjaakjagypyi, janch pa'ayoop, jøts tum ja tiy'ajtin janch'ajtin yajkpy. ¹⁵Ja'ats ja Juan ojts tniğajpxy jøts ja yide'en wyaañ:

—Yø'oxi øts idø'on ndijpy ku ø nwa'añ: “Ja' pøn oojknim me'emp, ja' idø'on møj jøts ka'ap øts. Jøts kumi jaayim yø' wyinatyni, kidinim øts.”

¹⁶Kajaa adøm Dios kyunuu'kxin xmøøy'ijtyindi ni'ijtyi. Juuni ja tkayaky. ¹⁷Tøts ja Moisés kyutujk xuknija'wa'am sa ja Dios kyutujk; ixyats ja nwindsin'ajtim Jesucristo pøn xuknija'wa'am ja Dios pya'ayo'owin jøts ja tyiy'ajtin yjanch'ajtin. ¹⁸Nijuuni pøn tka'ijxñim ja Dios; yø'øts midi jam møøt y'ity, yø Dios U'nk, yø' xuknija'wa'am sa ja Dios Teety.

**Ku ja Juan Bautista tñigajpxy
ku ja nwindson'ajtim
Jesucristo myeenwa'añ**

¹⁹Winets ja israelit jaa'dyi midi jam kugajp'ajttip jam Jerusalén, ojts tkaxti ja teetyøjk møøt ja levijit jaa'dyi midi t'ejx'ejttip ja tsaptøjk, jøts ja t'atstiibyøktit ja Juan pøn idø'on ja'; ²⁰jøts ja ojts wa'ats tñigajpxy, yide'en ja wyaañ:

—Ka øtsip ja' midi yiktejp Cristo.

²¹Xjats ja tjaaktyimdyiibyøjktøø: —¿Pønts mets idø'øni? ¿Mets idø'on Dios kyugajpxy midi yiktejp Elías?

Jøts ja Juan wyaañ:

—Ka'ap ja y'øtsi.

Jøts ja tjaaktyimdyiibyøjk'adø'øtsti: —Jøts, ¿metsimts idø'on ja' midi dø'on menwamp midi ja Dios kyugajpxy'ajtpy?

Jøts ja y'adsøøy:

—Ka'.

²²Winets ja yiknimaay:

—¿Pønims mets? Kuwanixi øøts ja nnijawit jøts øøts ja ndukmado'ot

pøn øø tø xkexy. ¿Sa me m'ukwa'añ ku mga'uknañigajpxyi?

²³Jøts ja Juan ja t'adsøøy:

—Øts ja' midi yikmadoop y'ayuuik jam abak etjotp, ma niti kya'ity: “Yiktøwdi yiktuda'akti ja mwinmaa'ñ jøts xkupøktit ja nwindson'ajtim” —nayide'en sam ja Isaías wyaañ, ja Dios kyugajpxy.

²⁴Ja fariseotøjk ja wyinaty tø kyexyidi midi idø'on ja Juan jam jade'en møøt ñagyajpxyi. ²⁵Xjats idø'on ja Juan yiktiibyijky jøts ja yiknimaay:

—Pøni ka'adam me mCristo, ni mga'Elías, jøts ni Dios me mgagugajpxy'aty, ¿tits ku myiknøbety?

²⁶Jøts ja Juan tñimaay:

—Nøø øts iiy nduktanøbejtpy; jats ya tu'uk midi ka' x'ejxkaptinim; ²⁷oojknim ja mye'ent, ja' tu'uk møj, nugo øts jawyeen nyiktuu'awa'ach. Nijuuni øts ja møøt nganamyibaat'atitit.

²⁸Jam idø'on ja jade'en yjajty ma ja et jam txøøwi Betábara, midi tãmp xøbidsimy jam nøø agø'øm midi txøow'ajtp Jordán, ma ja Juan jam ojts yiknøbety.

**Ja Jesucristo yiktamiyoxp
ja Dios Teety adømgøjxp**

²⁹Xjats ku kyimjabom'ajty winets ja Juan ojts t'ixy ja nwindson'ajtim Jesús ku ja jam wyinaty ñimiñiyi, jøts ja Juan wyaañ:

—Ejxti, yø' idø'on jade'en jatwamp kubatwamp sam ja borreek u'nk yikyøxyin adøm nbojkpi køjxp, jøts yø' naxwii'ñit jaa'y tyikpøkwyat'isp.

³⁰Yø' øts idø'on ndijpy ku ø nwa'añ: “Ja tu'uk jaa'y myiñ, ja' idø'on møj

jòts kidi òts, jòts jaayim ja'ani."

³¹Nika'ap òts yò y'lity nnijawì pòni pòn yò'. Tòts ø nmiñ jòts òts Israelit jaa'y nòø nduktanøbatt jòts nduknijawidit pòn ja'.

³²Nayide'en ja Juan wyaañ:

—Tò òts ja Espíritu Santo n'ixy jòts ku kyida'aky jam tsajpwemp sam tsapakin, jòts ja tò kyøxke'eky yò' kyubajkp. ³³Ni nganjawì òts yò' pòni pòn yò'; jòts òts idø'on ja Dios Teety ojts xnøjmi midì òts nòø xukyiktump ku nyiknøbety, yide'en òts ja xnimaay: "Ku x'ext ja Espíritu Santo kyida'akt jòts y'ixa'akt jam tu'uk jaa'y kyubajkp, ja'ats idø'on ja wyinaty midì ja Espíritu Santo xmø'øyimp ku ja yiknøbatt." ³⁴Tòts ø n'ixy, jòts òts testigi jòts ku yò' Dios U'ngi.

**Ja jaa'y pòn ojts jawyeen
tpabòkti ja Jesús yja'**

³⁵Xjats ku kyimjabom'ajty, ixam ja Juan wyinaty køjmyi møøt namajtsk pyabøjkipi. ³⁶Jòts ku ja Juan ojts t'ixy jòts ku jam wyinaty ñaxy ja nwindson'ajtim Jesús, winets ja wyaañ:

—Ejxti, yò' idø'on jade'en jatwamp kubatwamp sa borreek u'nk yikyøxyin adøm nbojkpi køjxp.

³⁷Ku ja' tmadoodøø midì ja Juan pyabøjkipi'ajtpy, midì jam wyinaty namajtskti ku ja Juan jade'en wyaañ, xjats ja ojts tpanøjckxti ja nwindson'ajtim Jesús. ³⁸Winets ja nwindson'ajtim Jesús y'ejxjimbijty, jòts ojts t'ixy jòts ku jam yikpayø'øy, jòts ja ojts tnøjmi:

—¿Ti m'ixaadyip?

Jòts ja ojts t'adsowdi:

—Windsøn, ¿ma me ndsøøni?

³⁹Jòts ja nwindson'ajtim Jesús y'adsojimbijty:

—Men x'ejxti.

Xjats ja ojts ñøjckxti jòts ja ojts t'ejxti ma chøøni, jòts ja jam ojts tmøøtkudsuu'idi. Ja dø'on ja xøøw wyinaty jawaani kyagidakni.

⁴⁰Ja Andrés idø'on ja', ja Simón Pedro y'uch, midì idø'on ja jade'en tmadoodip namajtsk ku ja Juan jade'en wyaañ. Jòts nay ja' idø'on jade'en tpanøjckxtip ja nwindson'ajtim Jesús. ⁴¹Jòts ja Andrés tyimñayjaty ja ojts t'ats'ixa'ay ja y'ajch Simón, jòts ja ojts t'atsnøjmi:

—Tò øøts ja Mesías nbaaty midì Dios kyejxpy, midì Cristo yiktejp.

⁴²Xjats ja Andrés ojts twaanijkxy ja Simón ma ja nwindson'ajtim Jesús jam wyinaty, jòts ku ja ojts y'ijxyi jòts ja ojts ñii'mxyi:

—Mets Simón, ja wa'axi me m'u'nk'ajtip ja Jonás. Cefas inet ixyam mxøøw'atp.

Jade'en ja ñii'mxyi ja nwindson'ajtim. Cefas jade'en tyijpy Pedro sam ja t'ayuujk'atti.

**Ku ja Jesús twaadsøoy ja
Felipe jòts ja Natanael**

⁴³Jòts ku kyimjabom'ajty, jam ja nwindson'ajtim Jesús wyinaty ñøjckxwa'añ Galilea etjotp, ku ja tminabyajti ja Felipe jòts ja tnimaay:

—Møødik òts.

⁴⁴Jam Betsaida ja Felipe kyugajp'aty nay jam ma ja Andrés kyugajpi møøt ja Pedro. ⁴⁵Winets ja Felipe ojts ñijkxy jòts ja ojts t'ats'ixa'ay ja Natanael, jòts ja ojts t'atsnøjmi:

—Tø øøts ja jaa'y n'ixy midi ja Moisés ñigajpxpy jap nõkyjøtpy ku ja kutujk ja ojts tja'ay, jøts nayide'en midi ñigajpxtip ja Dios kyugajpxtyøjkti, ku ja ojts tjaadyandi. Ja Jesús ja' midi ja José y'u'nk'ajtpy, midi jam kugajp'ajtp Nazaret.

⁴⁶Xjats ja Natanael wyaañ:

—¿Wan ndejin y'øybi jam y'ukpidsømni Nazaret?

Jøts ja Felipe y'adsøøy:

—Men xtyimy'yixy.

⁴⁷Kuts ja nwindson'ajtim Jesús ojts t'ixy jøts ku ja Natanael jam ñimiñiyi, winets ja wyaañ:

—Ixya net myiñ tu'uk nmigu'uk israelit jaa'y midi øyjaa'y'ajtp, midi ka' tyaayi.

⁴⁸Winets ja Natanael ja ojts yiktiyyi:

—¿Sudso'ampy me x'ijxy'aty?

Jøts nwindson'ajtim Jesús ja ojts ñii'mxyi:

—Tøyimxi me wyinaty n'ejxni ku mets yø Felipe ka'anim wyinaty m'atswayinim, ku mets ixajp iigi patki'py.

⁴⁹Winets ja Natanael wyaañ:

—Windsøn, mets idø'on Dios U'nk, jøts mets idø'on mniwindsøn'ajtpy israelit jaa'y.

⁵⁰Jøts nwindson'ajtim Jesús ja ojts yide'en y'adsøyi:

—¿Jatyi me xtyimyjanchjawi ja'agøjxp ku me tø nnøjmi jøts ku me tø n'ixy jap iigi patki'py? M'ejxpnim mets ja myøjpi y'øybi midi ø ndu'ump midi ka'ap yjade'eni sam ya'adin ku me tø n'ixy.

⁵¹Jøts ja nwindson'ajtim Jesús yjaaktyimwyaañ:

—Meets yam ndyimñimaapy, jøts ku x'ejxtit ja tsajp y'awa'ats, jøts ku Dios y'ankilis pyattit wyinaktit jøts øts ja xnigida'aktit, ja' kuxi øts ja naxwii'ñit jaa'y ngudani Dios Teety wyingujkp.

Naxyøduujnidip ja jaa'y jam Galileit etjotp

2 Kyimdigøøk xøow wyinaty tø y'ity ku jaa'y y'amajtskidi ma ja kajp txøowi Caná, jam Galileit etjotp. Ixam idø'on ja nwindson'ajtim Jesús wyinaty tyaak. ²Jøts nayide'en ja nwindson'ajtim Jesús wyinaty tø yikwaamidi migaabyi mi'ukpi møøt ja pyabøjkpitøjk jøts ja nay jam ñøjkxtit. ³Xjats ja vino tyimgyijxy, winets ja nwindson'ajtim Jesús ja tyaak ñimaajyøø:

—Tø tyimgyugøxidi, ka'ap vino ukteeni.

⁴Jøts ja nwindson'ajtim Jesús y'adsøøy:

—¿Ti øtsimts taak yø xpatp? ¿Tiku øts yø xukmadøy? Pø ka'animxi øts nja' xpaaty midi ø ndu'ump.

⁵Jøts ja tyaak wyaañ, yide'en ja tnimaay ja jaa'y pøn jaty jam wyinaty windsø'jkidip:

—Mdu'undip idø'on jade'en tuki'iyi pøni sa wya'añ.

⁶Jamts wyinaty tudujk ja tsaaduljts midi ja israelit jaa'y yiktundip ku Dios ja twindsø'øgidi jøts ja pyøkwaya'atstít. Makta'pxy uk magø'pxy enteerin ja y'uch tu'uk tu'uk, jade'en nøø ja yikta'adami. ⁷Xjats ja nwindson'ajtim Jesús tnimaay ja jaa'y pøn jaty jam wyinaty windsø'jkidip:

—Yik'utskøxti yø tu'jts. Adamidi nøø.

Jøts ja ojts yikxon tyimyik'utsti,
⁸winets nwindson'ajtim Jesús
 tnimaay ja jaa'dyi:

—Aja'aptu'uttits inet waani, jøts
 xaninøjkxtit midi yø xøow tø
 tniwaamuki.

Jøts ja ojts jade'en ttundi.

⁹Ojts ja tja'gyapy midi ja xøow
 tniwaamujkip jøts ja tsujxk nøø tø
 ja vino yjajtni, nika'ap ja tni jawi
 pø ma ja chøøn; ja'ayi ja nugo
 tni ja'widip pøn windsø'jkidip, pø
 ja'axi ja nøø wyinaty tø tjaapti.
 Xjats ja twaadsøøy ja jemyaa'y
¹⁰jøts ja tnimaay:

—Tum jawyeen øy pøn t'uuky yø
 vino y'øybi, jøts ku ja mi'ukpi ja
 kom tø t'uknidi winets ja yu'nkpi
 yikyakñim. Jøts mets, tø mets ja
 møk vino ne'egi xjaakyik'awixy,
 jøts mets yø yamnim ne'egi xyaky
 oojknim.

¹¹Yø'øbi milagri'ajtin id'øøn
 ja nwindson'ajtim Jesús
 tyimyijawyeen nanky'ejxøø
 jam Caná, jam Galileit etjotp,
 midi yiknigaxø'jk ja myøk'ajtin,
 winets ja pyabøjkpitøjk ja ojts
 yjaakjanchjawiyi.

¹²Xjats ku ja jade'en y'ukajty,
 winets ja ojts ñijkxy ma ja kajp
 jam txøøwi Capernaum, møøt ja
 tyaak, møøt ja myigu'uktøjk, jøts
 møøt ja pyabøjkpitøjk. Jøts ja jam
 tyaa'nidøø ñigyawinaak xøow.

**Ku ja Jesús tpawojpkijxy ja
 too'kpitøjkti jam tsaptøjk agø'øm**

¹³Ja paski xøowts wyinaty
 tyimbyatnip midi ja israelit jaa'y
 tyundip, winets ja nwindson'ajtim
 Jesús ojts ñijkxy jam Jerusalén.

¹⁴Jøts ja jam tsaptøjk'agi'py

tkubajtiyiii'n ja jaa'dyi pøn
 too'ktip ja tsakaa, pøn too'ktip
 ja borreek, pøn too'ktip ja pak,
 jøts nayide'en pøn ja myigu'uk
 myeeñ tyikwa'kxidip, ja' jam
 wyinaty tsinaadyip mayim ja jam
 tunk'atti. ¹⁵Ku ja nwindson'ajtim
 Jesús ja ojts jade'en t'ixy, xjats ja
 tyik'øyiyiii'n tu'uk pawojp, jøts
 ja jam tpawojpkijxy niduki'iyi ja
 jaa'y jam tsaptøjk agø'øm, møøt ja
 byorreek møøt ja chakaa. Jøts ja
 meeñ yikwa'kxpidi ojts ja myeeñ
 ja yik'ixko'odi, jøts ja myesi ja ojts
 yiktejimbetti. ¹⁶Jøts ja tnimaay ja
 jaa'y midi paktoo'ktip:

—iYikjiwa'akti yø ya! iKidi nDeety
 tyøjk maadyøjk xyikwa'andi!

¹⁷Winets ja pyabøjkpitøjk nay
 jatyi tja'myajtsidøø ja nøky ma ja
 David yide'en wyaan: “Møk øts
 nba'ayøy ja mdøjk.”

¹⁸Xjats ja israelit jaa'y ttiibyøjktøø
 ja nwindson'ajtim, jøts ja
 tnimaadyøø:

—¿Ti tiy'ajtin øøts xuk'ejxp jøts
 ku xjagyepy ja kutujk ku jade'en
 m'adi'ich?

¹⁹Jøts nwindson'ajtim Jesús ja
 ojts t'adsøy:

—Yikidawdi yø tsaptøjk, kidigøøk
 xøow øts yø jadigojk nyikwa'kukit.

²⁰Winets ja israelit jaa'y wyandøø,
 jøts ja ojts ñii'mxyiyi:

—Wixijkxyudujk jumøjt yø tø
 yiktunk'aty yø tsaptøjk jøts yø tø
 y'øyi; ¿jøts me mwa'añ jøts ku mets
 yø kidigøøk xøow xyikwa'k'øyt
 jadigojk?

²¹Ku ja Jesús ja tsaptøjk tkajpxy,
 pø kyø'ømne'kx ja jade'en tyijpy.

²²Pø patyxi ku ja nwindson'ajtim
 Jesús ojts yujukpyijky jadigojk

jap oo'kpi jutjotpy, yø'øts ja pyabøjkpitøjk yja'myatstøø ku ja wyinaty jade'en tø wya'añ. Xjats ja tjantyimyjanchja'widøø ja Dios kyajpxy, jøts nayide'en tmibøjkidøø ja nwindson'ajtim y'ayuujk sa jaty ja wyinaty jade'en tø wya'añ.

**Wa'ats ja Jesús tnijawí sa jaty
jadu'uk jadu'uk wyinmay**

²³Kuts ja nwindson'ajtim Jesús jam wyinaty tyiknaxy ja paski xøow jam Jerusalén, jøts may ja jaa'y ja jam yjanchja'wiyøø tyijja'wiyøø ku ja t'ejxti ja myilagri'ajtin midi ja tyumpy.

²⁴Jøts ja nwindson'ajtim Jesús ka'ap ja nugo tyimñagyiyakyi, kumi wa'ats ja t'ejxkapy ja niduki'iyi sa pønjabøn. ²⁵Ka'ap ja chøkyiyi jøts ja pøn tyukmadowit sa jaty jaa'y jadu'uk jadu'uk yjaa'y'aty. Wa'ats ja kø'øm tyimñijawi sa pøngapøn y'am yjotp wyinmay.

Ja Jesús jøts ja Nicodemo

3 Jamts idø'øn tu'uk fariseit jaa'y pøn txøow'ajtp Nicodemo, jøts ja idø'øn ja israelit jaa'y wyindsøn'ajtip. ²Ja'ats ojts koots y'atstøk'ayø'øy ma ja nwindson'ajtim Jesús jam wyinaty, jøts ja ojts t'atsnøjmi:

—Windson, nnija'wip øøts jøts ku Dios tø mguexyi jøts øøts xyik'ixpøkt. Ka'ap me jeexyip jade'en xyiktuñ ja Dios myøk'ajtin milagri'ajtingøjxp sam ixyam xyiktuñin, ku jeexyip møøt mga'ity ja Dios.

³Xjats ja nwindson'ajtim Jesús ja tnimaay:

—Janch øts idø'øn nwa'añ, jøts ku ka' pøn tpaatt ja Dios kyutujk midi

yjaa'y ja tyanitanaapy pøni ka'ap pøn nayide'en kyaxi'iky jadigojk sam tø kye'exyin.

⁴Winets ja Nicodemo tyiktiiy jøts ja tnimaay ja nwindson'ajtim Jesús: —¿Sudsots ja møj jaa'y nayide'en jadigojk kyaxø'økt sam ja tø kye'exyin? ¿Pø sudso'ampy jadigojk tyøkit tyaak yjotp jøts kya'axkojmit?

⁵Jøts ja nwindson'ajtim Jesús ja yide'en t'adsøoy:

—Janch øts idø'øn nwa'añ, pøni ka'ap pøn jade'en kye'exy ejxim ja jaa'y kye'exyin, jøts nika'ats ja Dios myøk'ajtin myø'øyi, ka'ats pøn mibaat tyøkit ma Dios ja kyutujk ttanitani ja yjaa'y. ⁶Ku ndeety ndaak xyikaxø'jkyim, nugo yø' xmø'øyim ja jaa'y'ajtin; jøts ku ja Dios x'u'nk'ajtyim, ja'ats ja myøk'ajtin ja y'Espiritu Santo xmø'øyim. ⁷Kidi nigyumaap xjawi jøts ku jade'en nnøjmi: “Niduki'iyi jaa'y pyaat'atyidi ja chinaa'yin tyiktigtatstit, ka'axigajtstipts ja ñamyayi jade'en.” ⁸Pojp øy maðsoo pyøjy; wa'ats nmadøø'yim sa wyina'añ ja poj, ka'ats nnija'wa'an pøni ma chøøñ jøts pøni ma ñijkxy. Nayide'ents idø'øn ñamyayi ja'adi pøn ja Dios myøk'ajtin yikaxø'jkiyidip.

⁹Winets ja Nicodemo tjaaktiibyijky:

—¿Sudso yø ndejin jade'en?

¹⁰Xjats ja y'adsoji ja nwindson'ajtim Jesús:

—¿Pø møj maestrimts mets ya israelit kajpkixy, jøts mets yø yjade'embi xkanimadøy?

¹¹Janch øts idø'øn nwa'añ, jøts ku øøts ja' nnigajpxy midi øø

nnija'wip, jøts nay ja' øøts
 nidestigi'ajtpy midi øø tø n'ixy;
 jøts meets ja xkajanchjawī sa øø
 njawa'añ. ¹²Nika' xjanchjawīdi
 ku øts ja'abaat ndyimyjanigajpxy
 ti jaty ya naxwiñ, ðti ja'ats mee
 mjaakjanchjawip ja tsajpjøtpyit yja'
 ku meets njadukmado't?

¹³Ka'axi jap pøn y'ats'øch jap
 tsajpjøtpy, øts idø'on jap tsoo'mp
 kumi øts jap'ajtp jap tsajpjøtpy; jøts
 øts ja naxwiñ'ñit jaa'y ngudanaapy.

¹⁴Jøts nayide'en ø nyiktu'unt sam
 ja Moisés ojts ttuñin ja tsa'a'ñ jam
 abak etjotp ku ja ojts køjxp tiyji'iky,

¹⁵jøts ja kyawindigø'ødyit pøni
 pøn ø xjanchja'widip, xemikøjxp ja
 tpaattit ja kunuu'kxy jujky'ajtin ja
 kunuu'kxy chinaa'yin.

Pyayøøpy ja Dios ja naxwiñ'ñit jaa'y

¹⁶Janch møk ja Dios tsojkin
 tjagyepy, jøts tpikta'aky ja
 pya'ayo'owin ya naxwiñ ku ja
 y'U'nk tkexy midi tu'umchi, jøts
 ja kyawindigø'ødyit pøni pøn ja
 tjanchja'widip, jøts ja xemikøjxp ja
 kunuu'kxy chinaa'yin ja kunuu'kxy
 jujky'ajtin tpaattit. ¹⁷Kidi ja'ajip
 ja Dios y'U'nk tyaniguejpxy ya
 naxwiñ jøts ayo'on ja ttukpaatt
 ja naxwiñ'ñit jaa'y, jade'en'ampy
 ja tkexy jøts ja tyiknitso'ok'att ja
 naxwiñ'ñit jaa'y.

¹⁸Pøni pøn tjanchja'wip
 ja Dios U'nk, ka'ap ayo'on ja
 yiktaguwani; pønts tkajanchja'wip,
 ja' y'ayo'on kutujkp xemikøjxp
 ja'agøjxp ku tkajanchja'wiyidi
 ja Dios y'U'nk midi tu'ugyi.

¹⁹Pøni pøn tyimyjade'en'ajttip,
 tø y'ayo'on ja kyutujknidi, ku
 ja myiñ ya naxwiñ midi ja

jaa'y øy tsuj tyikwinmaa'nbyatp,
 ka'ap ja yikupijky. Ne'egi ja
 kube'ets'ajtin kugoots'ajtin ja
 ne'egi chojktip, ja'agøjxp ku
 ja tyumjaka'øybi ttunwa'andi.

²⁰Niduki'iyi pøn ja tyumjaka'øybi
 ttundip, kawin'ijxyim ja tjawidi ja
 yik'øwyinmaa'nbyatpi. Niwine'enin
 ja tkamijotwa'andi ja'agøjxp jøts
 kyanigaxø'øktit ja kya'ødyu'unindi.

²¹Pønts ttsinaadyip ja tyiiby
 yjanchpi, ja'ats tmijotwandip midi
 øy tsuj tyikwinmaa'nbyatp ja jaa'y,
 jøts ja tyiknigaxø'øktit ja Dios yja'
 ti jaty ja tyundip.

**Ku ja Juan Bautista jadigojk
 tkajpxpaaty ja Jesús yja'**

²²Kuts idø'on ja jade'en y'ukjajty,
 xjats ja nwindson'ajtim Jesús ojts
 tmøødi ja pyabøjkpitøjk jam Judeit
 naxjotp. Ñiyjegy ja jam tyaa'nidøø
 jøts ja jam møøt yiknøbajttøø.

²³Jøts ja Juan nay ixam ja wyinaty
 yiknøbatmi ixam Enón midi ja
 Salimit kajp myiwingon'ajtpy,
 ja'agøjxp ja jam yiknøbety ku ja
 nøø jam janch kom; jamts ja jaa'y
 myendi jøts ja jam y'atsnøbatti.

²⁴Jawyeenip idø'on ja jade'en
 yjaty, ka'anim ja Juan wyinaty
 yikpikta'aky puxøjkjotpy.

²⁵Jøts nay winet ja Juan pyabøjkpi
 winaagin tnadyamigajpxyidi møøt
 ja myigu'uk israelit jaa'dyi, ja' ja
 tnadyamigajpxiyidip sa ja pøky
 wya'ach. ²⁶Nay winets ja Juan
 y'atsyiknimaay:

—Windsøn, ixam ja ixym
 yiknøbety pøn mets jam wyinaty
 møøt xøbidsimy ma ja Jordángit
 nøø, ja' pøn mets ojts xnigajpxy jøts
 niduki'iyi jaa'y ja yjanchpabikyiyi.

²⁷ Xjats ja Juan ja tnimaay:

—Ka' pøn ti tniyjaty pøni ka'ap Dios myø'øyi. ²⁸ Meetsxi ojts wa'ats kø'øm xtyimyadø y ku ø nwa'añ jøts ku øts ka' nCristo, jøts ku ø nja'aji pøn jawyeen yikajxp nugo. ²⁹ Janch tsuj øts, janch xondakp øts, jade'en ejxim ja tø'øxmyiyø'øbyi tyik'amajtski myigu'uk; jade'en øts nnayjawi y kuts nmadø y ja Jesús y'ayuujk. ³⁰ Yø' møjtokipnim jøts øts kuwani n'amutskit, kuwani n'ixnøjkxt.

Ja' pøn tsoo'mp jap tsajpjøtpy

³¹ Ja' pøn tsoo'mp jap tsajpjøtpy, tum ja' tuki'iyi tnitanaapy. Jøts pøn ja naxwiiñ'ajtp, ja naxwii'niits ja ja'ajtp, jøts tum ja'ayi ja ñigajpxpy ti jaty ja ejtp. Pønts tsoo'mp jap tsajpjøtpy, ja' tuki'iyi tnitanaagyøxp, ³² jøts tum ja' ja ñigajpxpy midi ja tø t'ixy, midi ja tø tmadø y; jøts ka'ap ja pøn tjanchjawi midi ja ñigajpxpy. ³³ Kuts ø y pøn tjanchjawi, ja'ats wa'ats tyikniga'axp jøts ku Dios tkajpxy ja tyi'byi yjanchpi; ³⁴ Dios kyajpxy Dios y'ayuujk ja kyajpxip pøn ja Dios kajxip, kumi amuum y'Espiritu Santo ja myø'øyi. ³⁵ Chøjkpy ja Dios Teety ja y'U'nk, jøts tuki'iyi tø ttigidøjkigyixy ti jaty ejtp ka'ejtp. ³⁶ Pøni pøn ja Dios U'nk tjanchja'wip, xemikøjxp ja nøjxk tpaaty ja kunuu'kxy jujky'ajtin ja kunuu'kxy tsinaa'yin; pønts tkajanchja'wip, kawindem xøøw ja nøjxk tpaaty ja yjade'embu jujky'ajtin, ja Dios myø'k'ayo'on ja nøjxk kyupøjkyp.

Ja Jesús jøts ja Samariit tø'øxy

4 Xjats ja fariseotøjk tnija'widøø jøts ku ja nwindson'ajtim

Jesús may pyabøjkpitøjkni, jøts may jawaani ja jaa'y tyiknøbety jøts nigidi ja Juan jade'en; ² øy idø'on nwindson'ajtim Jesús ja kø'øm tkidyimyiknøbety, ja pyabøjkpitøjkts ja tyiknøbajttip. ³ Xjats ku ja tniomadøø y jøts ku ja fariseotøjk tø ñijawiyi, winets ja chøø'ñ jam Judeit naxjotp, jøts ja ojts ñijkxy jam jadigojk Galileit etjotp.

⁴ Ja Samariit et ja tyanaxp ku dø'øn ja jam ñijkxy. ⁵ Xjats ja yja'jty ma ja kajp jam tu'uk Samariit etjotp midi txøøw'ajtp Sicar, jam wingon ma ja Jacob ja y'u'nk José wyinaty tø tmø'ø y ja ñaajx. ⁶ Jamts idø'on tu'uk ja nømu'ut midi yiktejp Jacob nømu'ut. Jøts kumi jøtkøjxp ja nwindson'ajtim Jesús wyinaty ku ja yø'ø y, xjats ja y'ixaajky jam nømu'ut agø'øm. Ja dø'øn wyinaty ja xøøw kujky. ⁷⁻⁸ Winets yja'jty tu'uk ja tø'øxyøjk jam nømu'ut agø'øm pøn ku'etip kugajpip jam Samaria, jøts ja nøø ja tjuutwa'añ, xjats nwindson'ajtim Jesús ja ojts ñii'mxyi:

—Møøky øts nøø.

Jøts ja pyabøjkpitøjk, jam ja wyinaty tø ñøjkxti jam kajpjotp, jøts ja t'atsju'udyit ja kaaky ja jii'kxy.

⁹ Xjats idø'on ja samariit tø'øxy tnimaay ja nwindson'ajtim Jesús: —¿Sudso mets nøø x'amidø y jøts m'israelitjaa'yits mets jøts øts samariit jaa'y?

(Kumi ka'ap ja israelit jaa'y tminamyayidi ja samariit jaa'y.)

¹⁰ Winets ja yide'en y'adsojøø ja nwindson'ajtim:

—Kuk xjanchñijawit midi ja Dios yajkpy, uk xnijawit pøn nøø

ixa m'amidojyip, čja ti jajik me xka'amidøj jøts me nmo'ot ja øybi nøø ja wa'atspi?

¹¹Jøts ja tø'øxyøjk ja ñimaajyøø:

—Ni mdanøja'ap paat mets kya'ity, jøts køjnk yø nømu'ut. čMats idø'øn xpøkwa'añ ja nøø midi mdijpy øy wa'ats? ¹²Ja ndeety'ap Jacob øøts yø nømu'ut xukmidaan mā jaa ja y'ijty kø'øm y'uuky, jøts y'u'nk y'una'jk, jøts yjiyujk chakaa nayide'en. čTi mjaaktyimbyønts me ndejin?

¹³Jøts ja nwindson'ajtim Jesús ja t'adsøøy:

—Pøn jaty ya'at nøø t'uktip, tøødsidip ja jadigojk; ¹⁴pønts t'ukp ja øybi ja wa'ats nøø midi ø nyajkpy, ka'ap tøødsi nižuuni y'ukpaajtniyit. Kumi jade'en ja nøø pyidsø'ømt jam y'anmija'wingøjxp mididi øts ja nmøøpy, sam kom nøø pyidsimyin. Ja'ats ja xemikøjxp tukpaadiyip ja jujky'ajtin jøts ja øy'ajtin.

¹⁵Winets ja tø'øxyøjk ja ñimaajyøø:

—Yø'øbi nøø øts teety xmo'op, jøts ø nga'uktøøjtsiñit nižuuni, jøts ø nga'ukmenit nøgombi ya nømu'utjøøjty.

¹⁶Jøts ja nwindson'ajtim Jesús tnimaay:

—Nøjkx mniyaa'y x'atsway jøts ya mme'ent.

¹⁷Xjats ja tø'øxyøjk y'adsoojoø:

—Ka' øts nniyaa'y.

Jøts ja nwindson'ajtim Jesús tnimaay:

—Janch tiigyajpxy idø'øn mwa'añ jøts ku ka'ap mniyaa'y pøn; ¹⁸kumi nimagoxk tø xyiknaxy ja yaa'dyøjk, jøts pøn ixyaṃ møøt, ka'ats ja

xniyaa'yi. Jøts ku jade'en tø mwa'añ, janch tiigyajpxy idø'øn yø'.

¹⁹Kuts ja tø'øxyøjk jade'en tmadøøy, jøts ja wyaañ:

—Mets teety, wa' mets idø'øn yjawi Dios mets idø'øn kyugajpxy.

²⁰Wine'enin øø nsamariitjaa'y'aty, ya øøts ja n'aptøjk twindsø'ogidi ja Dios ixya kojpkijxy, meetsts wine'enin mee m'israelitjaa'y'aty, jade'en mee mwa'añ jøts øøts ja jam nwindso'ogit Jerusalén.

²¹Jøts t'adsøøy ja nwindson'ajtim Jesús, jøts ja tø'øxyøjk yiknøjmi:

—Øy xkamibøkt, wingomp idø'øn jøts meets xwindso'ogidit øy madsoo ja Dios. Ka' pyaat'aty jøts kuwani mdyimye'endit ya kojpkijxy uk mnøjkxtit jam Jerusalén. ²²Meets samariit jaa'y,

ka' mee xnijawi pøni ti mee mwindsø'jkip; øøts, nnija'wipts øøts mididi øø nwindso'jkip; jabi israelit jaa'yts ñikøjxp myiñ ja nitso'ok'ajtin. ²³Ixyamts ja xøøw ja jumøjt tø yja'aty, jøts ku nayi Dios myøk'ajtingøjxp nay ja' tyiy'ajtingøjxp yikwindsø'ogit ja Dios Teety, pøni pøn tjantyimwyindsø'jkidip ja Dios. Jade'en ja ttsøky jøts ja jade'en ttu'undit pøni pøn ja windsø'jkiiyp.

²⁴Tu'ugyi tum jade'en Dios jøts myøk'ajtin; jøts pøn ja windsø'jkiiyp, nay ja møk'ajtints ja yiktu'undip møøt ja tyiiby yjanchpi.

²⁵Xjats ja tø'øxyøjk wyaañ, jøts yiknimaay ja nwindson'ajtim:

—Nnija'wip øts jøts ku mye'ent ja Mesías —midi tyijpy Cristo, mididi memp yiknitsokpi—; jøts

ku ja mye'ent, ja'ats tuki'iyi
xukmadoogøjxim.

²⁶Jøts nwindson'ajtim Jesús ja
tnimaay:

—Øts ja', øtsxi dø'øn, ejx idø'øn
ixya nmigajpxy.

²⁷Winets ja nwindson'ajtim
pyabøjkpitøjx yja'ttøø, jøts ja
ñigyumaap tja'widi ku tø'øxyøjx
ja møøt myadya'aky. Ka'ats pøn
ñay'a'ejxiyi jøts ja tyiktø'øt ti
chøjxpy uk ti ja tø'øxyøjx møøt
ñadyamigajpxyi. ²⁸Xjats ja tø'øxyøjx
jamyi tnikkejky ja chiiy, jøts ja ojts
ñijkxy jam kajpjotp. Jamts ja jaa'y
ja ojts t'atsnøjmi:

²⁹—Mendi jøts jaa'y tu'uk
x'ats'ejxtit pøn ø tø xukmadøy
tuki'iyi sa jaty ø tø n'adi'ich. ¿Kidi
ja Cristip idø'øn ja ndejin, midi ja
Dios tkajxp?

³⁰Winets ja jaa'y choo'ndøø jam
kajpjotp, jøts ja ojts tninøjxkti
ja nwindson'ajtim Jesús ma ja
jam wyinaty. ³¹Jøts idø'øn
pyabøjkpitøjx ja ixam ñii'mxyiyi
møk'ampy:

—Windsøn, øy iiy wine'enin
mga'aty.

³²Yide'ents ja ojts ñii'mxyidi:

—Ja øts ngaaky njii'kxy midi øts
inet nga'apy njøø'kxp, ka' meets ja
xnijawi.

³³Xjats ja pabøjkpitøjx agø'ømyi
ñayiktøøbinaxwa'jkidøø, jøts ja
ñawyaajnidøø:

—¿Wan ndejin pøngapøn ja
kyaaky tø tyanimiñi?

³⁴Yide'ents ja nwindson'ajtim
Jesús ja tnimaay:

—Ja' øts idø'øn ngaaky'ajtpy
njii'kxy'ajtpy ku øts ja nbaduujnit
ja y'ana'amin pøn tø xkexy jøts

øts tyunk ja nyik'abajtiyit. ³⁵Pø
yide'enxi mee mwā'añ: “Ja maktaxk
po' kya'ity jøts pikta'aky pyidø'økt”;
øtsts wamp jøts mee nnøjmi: Ejxti
yø kam midi ni'ipy, tø pikta'aky
myøjaagøjxni jøts pyidø'øknit.

³⁶Yikmijuupy ja' pøn ttunk'ajtp
ja pikta'aky jøts ja tyikpidi'iky;
jøts ja pikta'aky midi yikpidi'kpy,
ja' ja wya'añ jøts ja xemikøjxp
tyu'unt. Jøts ja jade'en ni'amuki
ttajotkujk'attit pøn neptip jøts pøn
tyikpidø'ktip ja pikta'aky. ³⁷Pø
janch tamxi dø'øn ja' ku ayuujk
wya'añ: “Wenkpi ja pikta'aky
tnepp, jøts wenkpi ja tyikpidø'økp.”

³⁸Jamts meets idø'øn nguexy jøts
ja pikta'aky xyikpidø'øktit ma
ka'ap tø mne'lepti; jabi wenkpi tø
yjatundi yjapøkti jøts meets tyunk
ja xaxojniyi.

³⁹Mayts idø'øn ja jamit jaa'y
tjanchja'widøø ja nwindson'ajtim
Jesús pøn idø'øn jam kugajp'ajttip
ja'abi kajp midi jam Samaria,
ku ja tø'øxyøjx ja wyinaty tø
tyimñii'mxyidi tiy janch, ku ja
wyinaty yide'en tø wya'añ: “Tø øts
ja tuki'iyi xukmadooguixy sa jaty
ø tø n'adi'ich, sa jaty njaa'y'aty.”

⁴⁰Xjats ku dø'øn ja samariit
jaa'y jam myendøø, jøts ja møk
tnimaadyøø ja nwindson'ajtim
Jesús jøts ja jam myøøtaa'niyidit.
Winets ja nwindson'ajtim Jesús jam
tyaa'niyiñ majtsk xøøw. ⁴¹Jøts ja
jaa'y may tjaaktyimyjanchja'widøø
ku ja tyimyadowdi sa jaty ja kø'øm
ñii'mxyidi. ⁴²Jøts ja tnimaadyøø ja
tø'øxyøjx:

—Ndyimyjanchja'wipnim øøts inet.
Kidi ja'ajip øøts nugo njanchja'wip
sa jaty mee tø mwā'añ ku øø tø

xukmadøy. Pø tøxi øøts yø yam kø'øm njaaktyimyadøy sa yø wya'añ. Tøts øøts nnijawi jøts ku yø janch Cristo, pøn naxwii'ñit jaa'y tyiknitsokp.

**Ku ja Jesús tyiktsøøjky
tu'uk ja windsøn y'u'nk**

⁴³Xjats ku kyimajtskxøøw'ajty, jøts ja nwindson'ajtim Jesús chøø'ñ jam Samariit etjotp, jøts ja ojts yjaaktyimñijkxy jam Galileit etjotp.

⁴⁴Jøts idø'on ja jade'en yjajty sam ja nwindson'ajtim Jesús wyinaty kø'øm tø wya'añin, jøts ku ja Dios kyugajpxy ne'egi ka'ap yikupiky jam kyø'ømgajpkøjxp. ⁴⁵Kuts ja nwindson'ajtim yja'ljty jam Galileit etjotp, jøts ja jamit jaa'y, chojktip ja' ku ja jam yja'ljty, kumi tø ja wyinaty y'atsxøbaatnidi Jerusalén ku ja paski xøøw jam wyinaty tø ñaxy. Tøts ja wyinaty tuki'iyi t'ejxkøxti ti jaty jam wyinaty tø ttuñ ja nwindson'ajtim Jesús ku ja xøøw jam ñajxy.

⁴⁶Xjats ja nwindson'ajtim Jesús ojts ñijkxy jadigojk jam Caná midi nay jam Galileit etjotp, mā ja wyinaty ja tsujkx nøø tø t'ukyikvinojaty. Jøts jamts idø'on tu'uk møj windsøn tyumbimi midi nayide'en windsøn, ja'ats idø'on y'u'nk jam wyinaty pøjkyp Capernaum.

⁴⁷Xjats ku ja tñimadøøy jøts ku ja nwindson'ajtim Jesús jam wyinaty tø yja'aty Galilea, jøts ku ja chøøñ Judeit etjotp, winets ja ojts t'ats'ixy jøts ja møk t'atsnøjmi jøts ja tmøødit jam tyøkwindum, jøts y'u'nk ja yiktso'ogiyit pøn wyinaty tyimy'ooki'imi. ⁴⁸Jøts

nwindson'ajtim Jesús tñimaay ja jaa'y:

—Ka' meets janchja'win xjagyepy. Yø'øyi meets ja'ayi m'ijxpy yø milagri'ajtin.

⁴⁹Yide'ents ja ñimaajyøø ja jaa'y pøn ja windsøn tyumbi'ajtpy: —Men teety tsojk, namga'anim øts n'u'nk y'øøky.

⁵⁰Winets ja nwindson'ajtim tñimaay ja jaa'y:

—Wimbejtñi, nøjxni jam mdøjkwindum. Jujky'ajtp inet ja m'u'nk.

Xjats ja tjanchja'wiyi'ñ ku nwindson'ajtim Jesús ja jade'en ñimaajyøø, jøts idø'on yjanchnijky.

⁵¹Jøts ku ja wyinaty yja'atwani jam tyøjkwindum, winets ja tyumbitøjk ja ojts pyatsøyyi, jøts ja ojts ñii'mxyiyi: —Jujky'ajtp m'u'nk.

⁵²Jøts ja tyiktiy ti hori dø'on ja y'u'nk wyinaty kujk tø myøkpøjk'okw'a'añ, jøts ja tñimaadyøø: —Uxø'øyip ja'ani, ja dø'on ja xøøw wyinaty waani yjopta'aky ku ja jøøn wyinajkiyxy.

⁵³Xjats ja u'nkteety ojts tja'myech jøts ku nay ja'abi hori ja nwindson'ajtim Jesús wyinaty tø ñii'mxyi: “Jujky'ajtp ja m'u'nk”; jøts niduki'iyi wine'enin y'u'nk ñidø'øxy y'u'nk y'una'jk ja jam møøt, jadine'en ja ojts tjanchjawidi ja nwindson'ajtim Jesús.

⁵⁴Jøts idø'on jade'en mimajtsk ja milagri'ajtin kujk ttuñ ja nwindson'ajtim Jesús jam Galilea. Tø ja wyinaty chøøñ Judea.

**Ku ja Jesús tyiktsøøjky tu'uk
køxujxpi pakxujxpi**

5 Xjats ku dø'on jade'en y'ukjajty, jamts idø'on israelit

jaa'y wyinaty ttumidi xøøw, winets ja nwindson'ajtim Jesús wyimbijty, jøts ja ñijkxy jadigojk jam Jerusalén.

²Jam tøjk'aaw tu'uk ja'abi kajp midi yiktejp Borreek Tyøjk'aaw, jøts nay jam wingon tu'uk ja pili midi hebreit ayuujk yiktejp Betesda, magoxk ja tøjk'aaw ja tmøødi.

³Jamts ja maabyamaa'y kyo'knidi; pøn winapti, pøn pakma'atti, pøn køxujxtip pakxujxtip. Jøts ja jam t'aweixti ja nøø kunim ja y'adø'øtst. ⁴Atskidakpts idø'on ja ankilis jam tu'uk pili agø'øm, jøts ja t'atsyik'adi'ich ja nøø. Kuts pøn pamaa'y jawyeen ñidøki, najxpts idø'on pya'am ja', øy ja ti pa'am yjadyimyjapiky. ⁵Jøts pamaa'y jam wyinaty tu'uk pøn wyinaty ee'pxmajktuktujk jumøxtip ja pa'am pyaadyi. ⁶Xjats ku nwindson'ajtim Jesús ja ojts t'ejxpaaty jøts ku ja jam kyo'kni, jøts ja t'ejxkajpy jøts ku pa'am ja wyinaty jadine'en jeky tmi'ejtni, jøts ja ojts tnøjmi:

—¿Mdsøjkpy tsoojkin?

⁷Jøts ja pamaa'y ja ojts yide'en y'adsøyi:

—Me teety, tyimñipøn øts pøn ø xnøyiktøkip jap nøøjøtpy ku yø nøø yja'ats'adi'ich. Yam ø njatøkiwyami jøts jatyi wenkpi ñødøki.

⁸Jøts ja nwindson'ajtim Jesús tnimaay:

—Pidø'øk, wejtsjø'øk yø mmaabajt jøts mnøjkxnit.

⁹Jøts nay jatyi chøøjkxy ja jaa'y, ojts tyikpidi'iky midi ja jam tyamaapy jøts ja ojts yø'øcho'oni. Jøts kumi poo'kxin xøøwts wyinaty, ¹⁰winets ja israelit jaa'y tnimaadyøø ja jaa'y pøn wyinaty tø myøkpiky:

—Poo'kxin xøøwxi yam; jøts ka'ap pyaat'atyi xtsømwidett yø mmaabajt.

¹¹Xjats ja t'adsøøy:

—Ja' ø tø xnøjmi pøn ø tø xyiktsø'øky: “Yikpidø'øk yø mmaabajt jøts mnøjkxnit.”

¹²Jøts ja yiknimaay:

—¿Pøn idø'on tø mnii'mxyi: “Yikpidø'øk yø mmaabajt jøts mnøjkxnit”?

¹³Jøts ja jaa'y pøn idø'on wyinaty tø chø'øky, ka'ap ja tñijawi pøni pøn idø'on ja wyinaty tø yiktsø'øgyi. Jøts janch may jaa'yts jam, jøts ja nwindson'ajtim Jesús tøyim ja jam wyinaty cho'oni.

¹⁴Jøts ja nwindson'ajtim Jesús jadigojk tpaajty ja jaa'y jap tsaptøjkjøtpy midi ja wyinaty tø tyiktsø'øky, jøts ja tnimaay:

—Øyim yikxon xmado'ot, ejx idø'on ixa tø mdsø'øky, kidi m'ukpøkyuni jøts kidi ti mjatyi ku jawaani ka'øy mdyimy'ukjajtnit.

¹⁵Winets ja ñijkxy pøn tø chø'øky, jøts ja ojts ttukmadøy ja israelit jaa'y, jøts kudam idø'on ja yja'aji ja Jesús, pøn ja wyinaty tø yiktsø'øgyi.

¹⁶Ja'agøjxp idø'on ja israelit jaa'y y'ijty tpawidetti ja nwindson'ajtim Jesús, jøts ja ttuku'oogiwya'andi ku dø'on ja jade'en y'adi'ich poo'kxin xøøw. ¹⁷Yide'ents nwindson'ajtim Jesús ja ñimaajyidøø:

—Yam paat øts idø'on ndeety tyuñ, paty øts idø'on nayide'en nduñ.

¹⁸Yø'øts idø'on ja israelit jaa'y masi tyuku'oogiwya'andip ja nwindson'ajtim Jesús. Kidi nugo ja kutujkipxi ja kyamøjljixpy ku ja poo'kxin xøøw, pø nayide'enxi ja ñabyikta'agyí sam ja Dios, ku ja wya'añ jøts ku Dios ja tyimdyeedyi.

**Jade'en ja Dios Teety ja
kyutujk tmø'øy ja Dios U'nk**

¹⁹Winets ja nwindson'ajtim Jesús
ja ñimaajyidøø:

—Janch øts idø'on nwa'añ
jøts ku Dios U'nk ka' ti ttu'unt
kyø'øm kutujkøjxp. Ja tyeety
ja pyaduujnip yja' pøni sa ja
kø'øm tnajtstuni. Tuki'iyi pøni
ti tyumpy ja Dios Teety, nay
ja'ats tyumpy ja Dios U'nk. ²⁰Pø
yjantymchøjkpyxi ja Dios Teety
ja y'U'nk, jøts ja tuki'iyi ttuk'ixy
pøni ti jaty ja kø'øm tyumpy. Jøts
yjaaktyimdyuk'ejx'adø'øtspnim
ja' ja myøjpi ja y'øybi, midi meets
ñigyumaap mjawidip. ²¹Kumi
nayide'en sam ja Dios Teety
tyikjukkpyiky ja oo'kpi jadigojk,
nayide'ents ja Dios U'nk tyaky ja
juky'ajtin pøni pøn ja tyamidsøjkpy.
²²Jøts ka'ap Dios Teety tpayø'øy
pøn, ja Dios U'nk ja tø ttaguwan
jøts ja' ja tø tmø'øy ja møk'ajtin jøts
ja pyayø'øty, ²³ja'agøjxp nayide'en
ja windsø'jkin yikmo'ot sam ja
Dios Teedyin. Pøn tkamøjpiktakp
ja Dios U'nk, nay ja Dios Teety ja
kyamøjpiktakpy pøn tkajxp ja Dios
U'nk.

²⁴Tyibyi yjanchpi øts idø'on
nwa'añ: Pøni pøn øts ngajpxy
n'ayuujk xyikmøjiyip sa jaty ø
nwa'añ, jøts ku ja tjanchjaw
pøn ø xkajxp, pyaatp ja xemikøjxp
ja kunuu'kxy'ajtin; jøts ka'ap
ja yiktaguwanit jøts ja y'ayo'ot,
tø ja ttanaxy ja o'jkin jøts ja
tpaaty ja kunuu'kxy juky'ajtin
ja kunuu'kxy tsinaa'yin. ²⁵Janch
øts idø'on nwa'añ, jøts ku
ixyam y'horipaaty ku ja jaa'y

tmadojedit ja Dios U'nk kyajpxy
pøn jaty tkajanchja'widipnim;
jøts kuts tmimado'odit, pyaattips
ja kunuu'kxy juky'ajtin ja'adi.
²⁶Ja ku Dios Teety tjagyepy ja
møk'ajtin jøts ja kø'øm tyaky ja'abi
juky'ajtin, jøts nayi tøts møk'ajtin
ja tmø'øy ja y'U'nk jøts ja tyakt
nay ja'abi juky'ajtin. ²⁷Jøts tø
ja tkutujkmø'øy jøts tiidyu'unin
jøts payø'øyin ja ttu'unt, ja'agøjxp
ku ja naaxwiiñit jaa'dyi tkudani.
²⁸Kidits ya'at ñigyumaap xjawidi,
pø ja'atpxi dø'on ja xøøw ja jumøjt
ku ja jaa'y tmadojedit Dios U'nk
y'ayuujk pøn windigøy ejtnidip,
²⁹jøts ja pyidsø'ømdit jap oo'kpi
jutjøtpy. Pøn øy tø y'atsnaxwiiñ'aty,
pidsø'ømdipts ja' jøts ja tpaattit
ja kunuu'kxy juky'ajtin; pønts tø
kyanaxwiiñ'aty øy, jukjpyøktipts
ja nayide'en jøts ayo'on ja
yiktaguwanidit.

Y'ejxi tyiyi sa Jesús kyutujk tjagyepy

³⁰Niti nguidyimdyuñ
ngø'ømwinmaa'ngyøjxp. Jade'en
ø nduñ pøni sa nyik'ane'emy, jøts
nimā kyadigøy øts ja ndiidyu'unin,
øts ja nbayø'øyin. Jøts niti
nguidyimdyuñ ngø'ømdsojkingøjxp,
ja' øts idø'on ndumpy pøni sa
ttsøky ja Dios Teety midi ø xkajxp.
³¹Kuts ø kø'øm nnañtestigi'atit
jøts ø kø'øm nnañkmyøjiwya'aniyit
pøni sa ø njawa'añ, ka'ap yø ti
tiy'ajtin tjagyepy. ³²Jaaxi ja' pøn ø
xnitestigi'ajtp, jøts øts ja xpudøki;
jøts pøni sa ja wya'añ, nnija'wipts
øts ja' jøts ku tiy janch ja wya'añ.
³³Meetsxi ojts xiibyiky ja Juan,
jøts tiy janch ja' sa ja wya'añ ku
ja y'adsøøy. ³⁴Kidits ja'ajip ø

nmøk'ajtpy øy pøn jaa'y ja tiy'ajtin tjayaky; jade'en'ampy øts idø'on jade'en nwa'añ jøts mnitso'ok'ajtin xpaattit. ³⁵Jade'en idø'on ja Juan y'lijty sam jaj yjajyin, jøts meets yjaj ja waani tø x'uktaxondakojiyi. ³⁶Njagyejpyts øts tiy'ajtin jawani ka'pxy sam øts ja Juan ojts xkanigajpxyin. Tuki'iyi ti jaty ø ndumpy, nay ja' idø'on yø' midi øts Dios Teety tø xa'ane'emy jøts øts ja ndu'unt, yø'øts tyanigaxø'kp jøts ku tyiyi yjanchi ku øts Dios Teety tø xkexy. ³⁷Ñayi yajkpy ja Dios Teety tiy'ajtin nayide'en jøts ku øts ja xkexy, øy meets ja nijuuni xka'ijxñim, øy meets ja nijuuni xkamadøynim. ³⁸Jade'ents ja y'øgyajpxy ja y'øy'ayuujk ka' xja'gyukidinim, ja'agøjxp ku ja ka' xjanchjawidi pøn ja Dios Teety tø tkexy. ³⁹Janch ni'ejxi nibaadi meets Dios kyajpxy x'ixpøjkiyi, kumi jap meets ja xtyimyjapaatwa'añ ja kunuu'kxy jujky'ajtin midi xemikøjxp; jøts øts Dios kyajpxy jap xnimadya'aky, ⁴⁰jøts meets ka' xpabøkwa'añ ku njadukpaatwa'andi yø'øbi jujky'ajtin.

⁴¹'Ka' øts naxwii'ñit jaa'y y'agujkwindsø'jkin ngupøjkiyi. ⁴²Jøts njaaktyimñija'winip meets jøts ku meets Dios ka' xtsøky. ⁴³Ja Dios Teety ø ngudanaapy ku ø nmiñ, jøts meets xkagupiky; kuts mye'ent jadu'uk kyø'ømdsojkingøjxp, mgupøkpts meets ja ne'egi. ⁴⁴¿Ma meets ja janchja'win xmøøt'ajtnit, kumi mnagyupøjxip meets ja windsø'jkin xem yam, jøts ka'ap ja tu'ukpi Dios yja' y'ixajyidi jøts ja xyiktu'undit? ⁴⁵Jøts kidi mwa'andi jøts ku mee nni'øønit jam Dios

Teety wyingujkp; ja Moisés ja' mee kø'øm mni'øø'niyip, pøn mee møk mjøp'ijxpy. ⁴⁶Kuk meets ja jeexyip xjanchjawi sa wya'añ ja Moisés, nayi tøts meets jeexyip nayide'en xjanchjawi, pø ja'axi ja Moisés ojts tja'ay jøts øts ja xnigajpxy. ⁴⁷Pøni ka'ats ja xjanchjawidi midi ja yjaay, ¿mats meets ja xjanchja'winit midi mee ndukmadøøpy?

Ku ja Jesús tyikaay ja nimagoxk milbi jaa'y

6 Xjats ku dø'on ja wyinaty jade'en tø yjaty, winets ja nwindson'ajtim Jesús ojts ñijkxy jam Galileit mejy pya'am, jam jaduktamajñ. Nay yø'øbi mejy idø'on yiktejp Tiberias. ²Jøts may jaa'y ja jam ojts myøødiyi, kumi tø ja wyinaty yik'ixy ja myilagri'ajtin ku ja tyiktsø'øky ja pa'amjaa'y. ³Jøts ja nwindson'ajtim Jesús pyatøjkiyii'ñ mā kojpk jam, jøts ja jam tmøøt'ixaajky ja pyabøjkpitøjk. ⁴Pyaatwanipts wyinaty ja paski xøøw midi ja israelit jaa'y xyø'ajttip. (Ja' xøøw yja'myajtstip sam ojts y'awa'atspidsømdi jam Egipto y'etjotp.) ⁵Jøts ku nwindsin'ajtim Jesús ojts t'ixy jøts ku may jaa'y ja pyamiñiyi, winets ja tnimaay ja pyabøjkpi Felipe:

—¿Mamts inet jadine'en njuu'yindit ja kaaky ja jii'kxy jøts yø jaa'y niduki'iyi kya'adyit?

⁶Jade'en'ampy ja jade'en wya'añ jøts ja t'uk'ijxy sa ja Felipe yjatyimy'ukwa'ant; jøts kumi Jesús, ñija'wipts ja kø'øm pøni sa dø'on ja ttu'unt. ⁷Xjats ja Felipe ja y'adsojøø:

—Ku tsapkaaky majtsk magø'pxy denario juyin, niwine'en ja

kyidyimñibaadit øyik pøn wine'enin yiin waan tyaja'adiyit.

⁸Winets ja pyabøjkpi jadu'uk wyaañ pøn Andrés'ajtp, ja Simón Pedro y'uch:

⁹—Ixɣadam tu'uk mutsk mixyu'nk, magoxk cebadi tsapkaaky tmøodi jøts ajkxu'nk majtsk. ¿Ti windem yø mayjaa'y yø ndapaajtnam?

¹⁰Xjats ja nwindson'ajtim Jesús wyaañ:

—Nøjmidi niduki'iyi yø jaa'y jøts wan t'ixa'akti.

Janch miyjojt idø'øn jam ja et, jøts ja yaa'dyøjk nimagoxk milin y'ixaktøø. Nika'ap ja tøøxyøjk yikmachø møøt ja y'u'nk y'unaj'k. ¹¹Winets ja nwindson'ajtim Jesús tnixajiyi'ñ ja tsapkaaky, jøts ku ja ojts jawyeen ttukmøjawi ttukunu'kxyjawi ja Dios Teety, jøts ja ojts tmøøñim ja pyabøjkpitøjk. Ja'ats ja ojts tyikwa'kxti, jøts ja ojts tmo'odi niduki'iyi ja jaa'y pøn jam wyinaty tø y'ixa'akti. Nayide'en ja ojts tyikwa'kxti ja ajkx, jøts ja ojts tmøøgyøxti wine'enin ja køøøm ttsokti. ¹²Jøts ku y'abajtidøø kyujxidøø, jøts ja nwindson'ajtim Jesús tnimaay ja pyabøjkpitøjk:

—Pøkmukti tuki'iyi yø abu'xk midi jaty tø wyindañ, jøts kidi nugo ti wyindigø.

¹³Winets ja tpøkmuktøø, jøts ja makmajtsk kach ujts t'abøjkidyøø ja kaaky abu'xkuna'jk, midi wyinaty tø wyindañ ja magoxkpit cebadi tsapkaaky. ¹⁴Xjats ja jaa'y wyandøø ku ja t'ejxtøø jøts ku ja nwindson'ajtim Jesús jade'en wyinaty tø ttuñ ja milagri'ajtin:

—Janch yø' tam idø'øn Dios kyugajpxy'ajtpy pøn yiktejp me'emp ya naxwiñ.

¹⁵Jøts kumi yja'wiyii'n̄ts ja nwindson'ajtim Jesús, jøts ku ja jaa'y ja wyinaty aguwani yiknøjkxwa'añi, jøts ja yiktøkiwya'añi møj windsøn, winets ja ojts nadyu'uk yjiwa'aky jøts ja ojts ñijkxy jam kojpkøjxp.

Ku ja Jesús ojts yø'ø y jam mejwyingøjxp

¹⁶Xjats ku ja et wyinaty tø kyoodsni, winets ja nwindson'ajtim Jesús pyabøjkpitøjk kyidaktøø jam mejy agø'øm. ¹⁷Jamts ja ojts tyøkidi barkijotp, jøts ja ojts ttanaxwa'andi ja mejy, jam idø'øn ja nyøjkxti Capernaum. Jøts janch xaachkootsni dø'øn, jøts ka'anims wyinaty ja nwindson'ajtim Jesús wyimbejtni. ¹⁸Winets janch møk pyøjpina'xwa'knøø, janch jadi'iñi ja nøø pyidø'kni. ¹⁹Jøts ku dø'øn ja jam wyinaty ñaxti, magoxk uk tudujk mil xajkin tø yø'øñidi, winets ja t'ejxpattøø ja nwindson'ajtim Jesús jøts ku jam wingon ja barki tnimiñ. Yø'øpy ja nøø wingøjxp, jøts ja yjantyimchø'jkidøø. ²⁰Yide'ents ja ñimaajyidøø:

—iØts idø'øn, kidi mdsø'øgidi!

²¹Xjats ja yjotkukidøø, jøts ja ejtni xoni tyiktøjkidøø jap barkijøtpy, jøts ja pojn ojts yja'atti ma dø'øn ja wyinaty ñøjkxti.

Ku ja Jesús ja mayjaa'y ojts y'ixa'ayi

²²Jøts ku kyimjabom'ajty, jøts ja jaa'y pøn jam wyinaty tø tyandi jam mejy'am, jøts ja ojts tñijawidi jøts kudam ja nwindson'ajtim pyabøjkpitøjk wyinaty tø cho'onidi, jøts ku ja barki ja wyinaty tø

ttanøjkxti midi jam wyinaty tu'ugyi, jøts ku nwindson'ajtim Jesús ja nika'ap tmøodidyøø. ²³Jøtsnim ojts yja'atti wenkpi barki midi jam tso'ondip ma ja kajp jam txøowi Tiberias, jam wingon ma ja jaaly jam wyinaty ja tsapkaaky tø yikmo'odi, ku ja nwindson'ajtim wyinaty jawyeen tø ttukmøjawi tø ttukunuu'kxyjawi ja Dios Teety. ²⁴Xjats ku ja jaaly t'ejxtøø jøts ku ja nwindson'ajtim Jesús jam ka'ap pøn, jøts ni ja pyabøjkpitøjk jam kya'etti, winets ja ttatøjkidøø ja barki midi jam wyinaty tø yja'atti, jøts ja ojts ñøjkxti jøts ja t'ats'ixa'awa'andi jam Capernaum.

Ja Jesús amuum xyikjujky'ajtimep

²⁵Jøts ku ja ojts yja'atti jam mejy agø'øm, jøts ja ojts tpaatti ja nwindson'ajtim Jesús, jøts ttiibyøjktøø:

—Windsøn, ¿windii mja'aty ya?

²⁶Jøts nwindson'ajtim Jesús ja ñimaajyidøø:

—Janch øts idø'on nwa'añ, jøts ku meets ja'agøjxp x'ixa'ay ku mee ku'uxyi ojts mgay, jøts nigidi meets xja'gyukidi tigøjxp øts ojts ja milagri'ajtin nduñ. ²⁷Køjxp najxp kaaky jii'kxy y'lity, jøts kidi ja'abi xnidundi. Ja' ne'legi mnidu'undip midi xemikøjxp jajkp midi mmo'ojidip ja kunuu'kxy jujky'ajtin. Yø'øbi kaaky yø'øbi jii'kxy øts idø'on nyajkpy, pø øtsxi ja naxwii'ñit jaa'dyi ngudanaapy.

²⁸Winets ja jaaly tyiktøødøø jøts ja tnimaadyøø ja nwindson'ajtim:

—¿Tits øøts idø'on ndu'ump jøts ja yiktu'unt pøni midi dø'on ja Dios chøjkpy jøts øøts ja ndu'unt?

²⁹Jøts nwindson'ajtim Jesús ja y'adsoojidøø:

—Midi mdu'undip, ja' Dios chøjkpy jøts ja xjanchjawidit pøn ja tø tkexy.

³⁰Jøts ja tjaaktyimdyiibyøjktøø, yide'en tnimaadyøø ja nwindson'ajtim Jesús:

—¿Ti ejxa'ants mbikta'akp midi øø n'ejxp jøts myikjanchjawit? ¿Ti dø'on mdu'ump? ¿Ti dø'on myik'øyip? ³¹Ojtsxi adøm ja n'aptøjk tjøø'kxti ja jii'kxy jam abak etjotp sam ja Dios kyajpxy wya'añin ku ja ñimy: “Ojts Dios ja tsapkaaky ja tyukayidi midi tso'omp tsajpjøtpy.”

³²Winets ja nwindson'ajtim Jesús ja ojts yide'en y'adsøyidi:

—Janch øts idø'on nwa'añ ku mee nnøjmi: Jøts kidi ja Moisésip ja', kidi ja'ajip ja ojts myø'øyidi ja tsapkaaky midi tso'omp jap tsajpjøtpy, pø ja Dios Teetyxi ja' pøn tyajkp tyimya'abi tsapkaaky midi tso'omp tsajpjøtpy. ³³Ja tsapkaaky midi Dios yajkpy, ja' idø'on tø kyida'aky jap tsajpjøtpy. Ja'ats yajkpy ja kunuu'kxy jujky'ajtin pøn jaty ya naxwiiñ'ajttip, pøn ya yjanchja'widip.

³⁴Winets ja tnimaadyøø ja nwindson'ajtim:

—Teety, møøy'ejtik øøts yø'øbi tsapkaaky.

³⁵Jøts nwindson'ajtim Jesús ja ojts ñii'mxyidi:

—Øts idø'on ja' sam ja tsapkaaky midi tmøøpy ja jaaly ja kunuu'kxy jujky'ajtin. Pøni pøn ø xnimemp, pøn ø xpabøkp, nijuuni yuuj xøøw ja tka'ext; pøni pøn ø xjanchja'wip, nijuuni tøødsi ja

tkagupøkt. ³⁶Jade'ents sam tø nnøjmidi, ka' mee xjanchjawī øy mee tø xja'ixy. ³⁷Niduki'iyi øts ja xnimendi pøn øts ja Dios Teety xagødøjkp; jøts ja'adi pøn øts idø'on jade'en xnimendip, ka' øts ja mibaat ngajxpidsimy. ³⁸Kaja'ajip øts jap tsajpjøtpty tø nnidsøøn jøts øts ja ngø'ømwinmaa'ñ nyiktu'unt, pø ja' Dios Teetyxi øts ja yja' nduujnip pøn ø xkajxp. ³⁹Jøts ja' idø'on ja chøjkpy jøts ø ni tu'ugin nga'ejxigø'ty pøn jaty øts ja tø xagødøki, jøts øts ja nyikjujkyøktit ku wyinaty ja naxwii'ñit kyøjxnit. ⁴⁰Jøts nay ja' ja chøjkpy jøts niduki'iyi tpaattit ja juky'ajtin midī xemikøjxp pøni pøn t'ejxtip tnija'widip, pønts tpabøktip ja Dios U'nk, jøts øts ja ñiyikjujkyøktip ku naxwii'ñit kyøxt.

⁴¹Winets ja israelit jaa'y tyabagajpxpinaxwa'akti ja nwindson'ajtim Jesús ku dø'on ja wyaañ: "Øts idø'on ja', ja tsapkaaky midī kidakp jap tsajpjøtpty." ⁴²Jøts wyandøø:

—¿Kidi ja Jesúsip yø' pøn José myajnk'ajtpy? Pø nnija'wimts adøm tyeety tyaa'k yø'. ¿Sudso yø jade'en wya'añ jøts ku yø tsajpjøtpty kyida'aky?

⁴³Xjats ja nwindson'ajtim Jesús ja tnimaay:

—Majstutu'tti yø pagajpxk. ⁴⁴Ka'ap øts pøn nugo ajawī xtyimñimiñ pøni ka'ap øts Dios Teety ja kø'øm xagødøki pøn ø xkajxp; jøts øts ja jaa'y nyikjujkyøkt ku wyinaty ja naxwii'ñit kyixy. ⁴⁵Yide'en ja Dios kyugajpxy ñøky wya'andi: "Dios ja niduki'iyi yik'ixpøkidip." Jade'ents

øts ja xnimendi pøn jaty ja Dios Teety y'ixpøjkin tmadojidip, pøn jaty ja tnija'widip.

⁴⁶Ka'axi pøn t'ixy ja Dios Teety; pø ja'ayixi ja nadyu'ugyi t'ejxp pøn nay jam tso'omp mā Dios. ⁴⁷Jøts tyiiby i øts idø'on nwa'añ jøts mee nnøjmi, pøni pøn ø xjanchja'wip, ja'ats idø'on tpatp ja tsinaa'yin midī xemikøjxp. ⁴⁸Øts idø'on ja' sam ja tsapkaaky. Øts nyajkpy ja kunuu'kxy tsinaa'yin ja kunuu'kxy juky'ajtin. ⁴⁹Ojtsxi ja m'aptøjk tkaydi ja tsapkaaky jam abak etjotp, jøts ja jade'enbaat y'o'jkøjxtøø niduki'iyi; ⁵⁰ja tsapkaakys midī ø ndijpy ja tsajpjøtpty kidakp, jøts ku ja pøn tka'adyit, ka'ats ja y'anmija'win wyindigø'ødyit. ⁵¹Øts idø'on ja kø'øm yø'øbi tsapkaaky midī tø kyida'aky jap tsajpjøtpty; jøts ku pøn tka'aty yø'øbi tsapkaaky, xemikøjxp ja yjujky'att. Ja'abi tsapkaaky øts idø'on ñamyayi nyakp, ku øts ja nne'kx ku øts ja nni'jpy ndagømøøyt ja naxwii'ñit jaa'y jøts tpaattit ja nitso'ok'ajtin.

⁵²Winets ja israelit jaa'y agø'ømyi tkajpxy'ajtpinibøjkidyøø, jøts ja ñawya'añidi:

—¿Sudso ñe'kx sudso ñi'jpy yø xmøøwya'añin jøts ja nga'ayin njøø'kxin tsapkaagyin?

⁵³Winets ja nwindson'ajtim Jesús ja ojts ñi'mxyidi:

—Øts idø'on wamp, pøni ka' øts nne'kx xjøø'kxidi nni'jpy x'uukti, ka'ats ja nitsoojkin xpaattit. ⁵⁴Pøni pøn nne'kx xjøø'kxip nni'jpy x'uukip, ja'ats ja kunuu'kx juky'ajtin tpaattip; øts nyikjujkyøktip ja' ku naxwii'ñit kyøxt. ⁵⁵Kumi jade'en'ampy

ja mək'ajtin xjagyaptit ɔts nne'kxkəjxp nni'jpkəjxp. ⁵⁶Pəni pən ɔts nne'kx xjəθ'kxip nni'jpy x'luukip, xemikəjxp ɔts nməθt n'ett. ⁵⁷Ja Dios Teety pən ɔ xkajxp, ja' tməθt'ajtp ja jujky'ajtin, ja'agəjxp ɔts njuky'aty; jəts nayide'en pən ɔts nne'kx nni'jpy xjəθ'kxip, nay ɔts kəjxpxi y'etti. ⁵⁸Ja'abi tsapkaaky ɔts idə'ɔn nnigajpxpy midi kidəkp jap tsajpjətpy. Ka'ap yə n̄ayide'eni s̄am ja tsapkaaky midi meets ja m'aptəjk ojts tkaydi, jədsyim ja ojts niduki'iyi yjadyimy'oookti; pənts tkaapy yə'əbi tsapkaaky midi ɔ ndijpy, pyaatpts ja jujky'ajtin ja' xemikəjxp.

⁵⁹Jam idə'ɔn ja nwindson'ajtim Jesús yə yjade'embixpəjkin tyajky ma ja jaə'y n̄amyukyidi tsaptəjkjətp, jam Capernaumit kajpkəjxp.

Yə'at ayuujk xuknija'wimp ja ɔchinaə'yin midi xemikəjxp

⁶⁰Kuts ja pyabəjkpitəjk jade'en tmadowdi ja xpəjkin pən jam wyinaty tpawidejt̄tip ja nwindson'ajtim Jesús, jəts ja wyandəθ:

—Ku yə jade'en wya'əñ, janch tsep yə' jəts yə yikupəkt; ɛpən yə jade'en tijy ukməjpikta'akip?

⁶¹Xjats ja nwindson'ajtim Jesús tja'wiyii'n, jəts ku ja jade'en tjanch'ayoji ku ja wyinaty jade'en tə wya'əñ, winets ja tyiktiy:

—ɛYə' m'ayoojidip? ⁶²ɛSə mdejt̄it winets jəts ku ɔ nbatəjkinit nay jap ma ɔts jap ijty ndsəəni? ⁶³Ja anmija'win ja' idə'ɔn jujky'ajtp; ɛti yə ne'kx?, ka'ap yə ti wya'əñ. Jəts ti jaty ɔ tə ngajpxy, yə' idə'ɔn ja Dios tyiy'ajtin'ajtpy, jəts yə' idə'ɔn

yikujky'ajtp xemikəjxp. ⁶⁴Jəts ja meets ixa winaəgin pən yə tkajanchja'wip.

Tə də'ɔn ja nwindson'ajtim Jesús ja wyinaty tnija'wiini pən jaty ja'adi pən tkajanchja'widip, jəts ja' pən ja kəyakiyip. ⁶⁵Jəts ja yide'en yjaəkwaəñ:

—Ja'agəjxp meets jade'en nnəjmi jəts ku ɔ ka'ap pən nugo ajawi xnimiñ, pəni ka'ap Dios Teety ja kə'əm xagidəki.

⁶⁶Winets may jaə'y myajtstuujt̄iniyi ja nwindson'ajtim Jesús, ka'ap ja t'ukməθtwidejtnidi. ⁶⁷Xjats ja nwindson'ajtim Jesús ojts tyiktiy jəts ojts tnəjmi ja n̄iməkmajtskpi jaə'y pən ja pyabəjkpi'ajtpy:

—ɛMnəjkwamip meets nayide'en?

⁶⁸Jəts ja Simón Pedro ja ojts yide'en y'adsəyi:

—ɛPənims ɔə teety

njaaktyimn̄inəjkxp? Tum ja'ats me mgajpxpy midi xemikəjxp yikujky'ajtp.

⁶⁹Təts ɔəts yə njanchja'wiini jəts nnija'wip ɔəts jəts ku me Cristo, ja Dios U'nk, midi jujky midi kunuu'kxy.

⁷⁰Winets ja nwindson'ajtim Jesús t'adsəy:

—ɛTi kidi mee tə nwi'ixy n̄iməkmajtsk? Ixats mee nidu'ugin miku'aty.

⁷¹Ku də'ɔn ja jade'en wyaəñ ja nwindson'ajtim Jesús, ja Judas Iscariote də'ɔn ja jade'en tyijpy pən ja Simón myajnk̄ip, pə ja Judasxi ja wyinaty kəyəkəwajniip, ɔy idə'ɔn ja n̄iməkmajtsk məθt yjaka'pxy ja pyabəjkpitəjk.

Ka'ap ja Jesús ja myigu'uk yjanchjəwiyi

7 Xjats ku də'ɔn ja jade'en wyinaty tə y'ukjaty, jəts

ja nwindson'ajtim Jesús jam ja wyinaty wyidity Galileit etjotp. Judeit etjotp idø'on kyawidetwa'añ ku ja ja'it jaa'y jam wyinaty yik'ookwa'añiyi. ²Jøts kumi ja xøowts wyinaty tyimbyatpy midu ja israelit jaa'y tyundip ku ja tyik'øiyidi ja waxnaky, nayide'en sam ojts y'letti y'apteety jam abak etjotp, ³winets idø'on ja nwindson'ajtim Jesús ja myigu'uktøjk ñimaajiyiøø:

—Ka'ap ya mda'ant; jam mnøjkxt Judea, jøts ja mbabøjkpøtøjk nayide'en jam m'ejxmiyit sa jaty mduñ. ⁴Ku pøn ttsøky jøts yiknijawit, ka'ap ja ti amaa'tsk ttuñ. Ejx mets yø jade'en xuñ. Tunts mets yø jade'en øy madsoo, jøts mets yø øy pøn xuk'ext.

⁵Niwine'eninxi dø'on ja myigu'ukti ja kyajanchjawiyi.

⁶Xjats ja nwindson'ajtim Jesús ja tnimaay:

—Ka'anim øts ndiempi tpaaty jøts ø nnøjkxt; jøts meets, øy meets øy juuni mnøjkxt. ⁷Ka' meets ya pøn mmi'ekiyi; øts, yikmi'ajkip øts ja'agøjxp ku øts ja tuki'iyi nnigajpxy sa jaty kya'øyjaa'y'atti. ⁸Nøjkxts mee m'atsxøbaaty; ka'ap ø nnøjkxt, kumi ka'anim øts njuky'ajtim pyaat'atynim.

⁹Kuts ja jade'en wyaañ, jøts ja jamyi Galilea tyaañ.

Ku ja Jesús ojts ñijkxy xø'ajtpi

¹⁰Xjats ku ja myigu'uk wyinaty tø choondi, jøts ja nwindson'ajtim Jesús nayide'en ñijkxy ma wyinaty jam ja xøow, øy idø'on ja ka'ap yjadyimñanky'ijxyi jam mayjaa'yjotp. Yu'uch idø'on ja

wyidity. ¹¹Jøts idø'on ja israelit jaa'y ja yjadyimy'ixa'ayi ku ja xøow tyuñi, yide'en idø'on ja wya'andi:

—¿Ma net ja jaa'y midu Jesús nadyejip?

¹²Jøts jam mayjaa'yjotp jam ja may pøn ja nimadyajkiyip. Pømbi jam nømp: “Øy jaa'lyxi ja!”; jøts jadu'uk wyamidi: “Ka'ap ja y'øyjaa'yi, nugo jaa'y ja twin'iññ.”

¹³Jøts ka'ap pøn nugo ajawi møk tnmadya'akti ja'agøjxp ku ja israelit jaa'y wyindsøn jamdi, ja' ja chø'jkidip.

¹⁴Kujkwa'kxnip ja xøow wyinaty ku ja nwindson'ajtim Jesús tyøjkiy'iñ jam tsaptøjkjotp, jøts ja jam yik'ixpøjk'okwaañ. ¹⁵Jøts idø'on ja israelit jaa'y ja ñigyumaap tyimyjawidi, yide'en ja wya'andi:

—¿Sudso yø jadine'en tjaty, jøts ka'ats y'ixpikiyi?

¹⁶Xjats ja nwindson'ajtim Jesús t'adsøoy:

—Yø ixpøjkin ka' øts yø nja'aji, ja' yø' yja' pøn ø xkajxp. ¹⁷Pøni jam pøngapøn, pøn jade'en ja tsojkin tjagyajp jøts tpadunwa'añ sa Dios ttsøkyin, ñijawipts ja' pøni kidi jamip øts n'ixpøjkin chøøn ma Dios, uk kidi ngø'øm ja' øts jade'en ngajpxy. ¹⁸Pøn kyø'øm ja' nugo tkajpxp, jade'en'ampy ja jade'en ttuñ jøts ja jaa'y ja yikmøjtøkiyit; pøni pøn tsojpk jøts tyikmøjtøkit ja Dios Teety yja' midu ja tø tkexy, tiy janch ja wya'añ, ka'ap ja tyaayi.

¹⁹¿Ti kidi ja yjanchi jøts ku meets ja Moisés ojts mmø'øyi ja kutujk? Jøts ka'ats niwine'enin xpadundi ja kutujk. ¿Tigøjxp ku xyik'ookwa'andi øts?

²⁰Jøts ja mayjaa'y ja y'adsoojiyi:

—Pø tø mets miku' mdatøkiyi;
 ¿pøn idø'øn myik'ookwajnip?

²¹ Jøts ja nwindson'ajtim Jesús ja
 tnimaay:

—Tyimya' idø'øn ku tuk'ojkyi
 ojts jade'en n'adi'ich yam
 yjapoo'kxinxøwi, ja'ats mee
 mga'øyja'wip. ²² Ojts meets ja Moisés
 mdanigutujk'aty i jøts meets mutsk
 una'jk ja chuujku'nk xjøptsuktuujtit
 midi yiktejp circuncisión (øy ja
 tyeety'aptøjk ja tjayikts'o'onda'aky,
 pø nigidi ja'ajipxi ja kø'øm
 tyikts'o'ondakp), ¿tigøjxp meets
 ja mutsk mixyuna'jk xuujni ja
 circuncisión wan tjapoo'kxinxøwi?

²³ Jabi mduujnipts meets ja mutsk
 mixyuna'jk ja circuncisión øy ja
 poo'kxinxøwi, ¿ti kuts øts ja
 xami'ambiky ku øts ja jaa'y amuum
 tø nyiktsø'øky ku poo'kxin xøw?

²⁴ Kidi meets øy sagasa mbayø'ø
 pøni sa øy tigati x'ejxti. Ku
 mbayø'øwya'andit, yikxon xu'undit
 tiy'ajtingøjxp.

Ku ja Jesús tniğajpxy pøn ja kajxip

²⁵ Xjats winaagin pøn wyinaty
 tø choondi jam Jerusalén, jøts
 ñay'amidoojiñaxwa'jkidøø:

—¿Kidi ja'ajip yø' midi yik'ixaapy,
 midi yik'ookwandip? ²⁶ İxats yø
 kyajpxy mayjaa'y agujky, mats yø
 pøn sa kyanima'añiyi. ¿Wan ndejin
 kudunktøjk tjantyimyjanchjawidi
 yø'øbi jaa'y jøts ku yø Cristo? ²⁷ Jabi
 wa'atsxi adøm yø nnija'wam ma yø
 chøøñ; kuts ja Cristo mye'ent, ka'ats
 ja yiknijawit pøni ma ja choont.

²⁸ Ja'ayi ja nwindson'ajtim Jesús
 ja jade'en ojts tmadøy, pø ixamxi
 ja wyinaty tsaptøjkjotp yik'ixpiky,
 xjats ja møk wyaan:

—iAaa wa'ats tam meets
 x'ijxy'aty, jøts mnija'wip tam
 meets yø' pøni ma ø ndsøøñ! Kidits
 ngø'ømwinmaa'ngyøjxpipxi ø nmiñ,
 ja' ø xkajxp jøts øts ja ngudanit
 midi dø'øn tyimyjanch'ajtp, midi
 mee mga'ijxy'ajtpy. ²⁹ Wa'ats øts ja
 n'ijxy'aty kumi jam ø ndsøøñ, ja'ats
 ø xkajxp.

³⁰ Winets ja ojts
 tjadyimya'ukmatswa'andi jøts ja
 ttsu'umdit; nika'apts ja ojts pøn
 ñixajiyi kumi ka'anım ja wyinaty
 xyøga'pxy. ³¹ Jamts ja maydi pøn ja
 janchja'wiyøø, pøn wandip:

—Ku ja mye'ent ja Cristo,
 ¿ti milagri'ajtin ja jawaani
 yjaaktyimdyu'unt, ti ti yø jaa'y yam
 kyatumpy?

**Ku ja fariseotøjk t'ana'amdi ja
 çaptøjk jøts ja Jesús yikmatst**

³² Xjats ja fariseotøjk tmadowdi
 sa jaty ja nwindson'ajtim Jesús
 ja jaa'y ñimadya'agyiyi; winets ja
 t'ana'amdøø ja tsaptajk pøn tump
 jap tsaptøjkjotpy, jøts tyimyikmatst
 ja nwindson'ajtim. Ja teetywindsøn
 idø'øn ja jade'en møøt y'adø'øtsti.

³³ Winets ja nwindson'ajtim Jesús
 wyaan:

—Tyimyjawaani meets yam
 njaakwindsøøni, jøts øts ja
 n'awimbejtyinit pøn ø tø xkexy.

³⁴ Xjadyimya'ixa'ap meets, ka'ats
 mee ma xpaatt. ¿Ja ti ja meets jap
 mnøjkxt mats jap n'ett?

³⁵ Xjats ja israelit jaa'y agø'ømyi
 ñayiktøøbinaxwa'jkidøø:

—¿Ma dø'øn yø ñjøkxwa'añ, sudso
 dø'øn yø wya'añ jøts ku adøm yø
 nga'ukpaajtna'ant nima? ¿Wan yø
 ndejin jam tninøjkxwa'añ ja israelit

jaa'y pøn jadi'iñi tø yø'øwya'kxnidi, møøt tø ñamyidøjkniyidi ja griegit jaa'y? ¿Ja' ndejin yik'ixpøkwampy? ³⁶¿Ti dø'øn yø jade'en tyijpy ku yø jade'en tø xnima'ayin ku wya'añ: “Xjadyimyja'ixa'ap meets, ka'ats mee ma xpaatt, ja ti ja meets jap mnøjkxt mats jap n'ett”?

**Ja kunuu'kxy juky'ajtin
midi ja Jesús yajkpy**

³⁷Ja yjadu'ukpi xøøw midi ja xøøw tyamigugøjxinip, ja' idø'øn ja tyimy'ukmøjnajxnip, winets ja nwindsøn'ajtim Jesús wya'kukiyii'ñ, jøts ja møk'ampy wya'añ:

—Pøni pøn ja kunuu'kxy juky'ajtin ttsojpk jade'en sam ndøøjtsant, wants ø xnimiñ jøts ø nmo'ot. ³⁸Pøni pøn ø xjanchja'widip, jade'ents ja yjattit sam wya'añ ja nøky jøts ku ja jam y'anmija'winjotp jade'en myu'ut ja nøø midi yik'juky'ajtp xemikøjxp.

³⁹Jade'en idø'øn ja nwindsøn'ajtim Jesús tjatijy, pøni pøn ja janchja'wiyip, ja'ats ja Espíritu Santo pyaattip; ka'anim idø'øn ja Espíritu Santo wyinaty myiñ, kumi ka'anim ja nwindsøn'ajtim Jesús wyinaty tmimada'kixy ja ayo'on jøts chajpatt.

**Ku ja jaa'y ojts ñawyanwa'kxniyidi
ja nwindsøn'ajtim Jesús køjxp**

⁴⁰Xjats jam mayjaa'y agujkpy winaagin wyandøø, ku ja jade'en ojts tmadowdi:

—Tyimyjanchja'adam idø'øn yø jaa'y ja Dios kyugajpxy midi idø'øn yik'awejxp.

⁴¹Jøts jadu'uk wyamidi:

—Ja Cristo yø'.

Jøts wyenkpi wyamidi:

—¿Sudso ndejin ja Cristo jam kyaxø'økt Galilea? ⁴²Yide'ents jap nøkyijpxy jaabyety wya'añ jøts ku ja rey David ja' y'apjaa'y Cristo'atp, jøts ku ja jam choont Belén, nay jam ma ja David y'ljty kyugajpi.

⁴³Xjats idø'øn ja jaa'y jade'en ñawyanwa'kxniyidi ja nwindsøn'ajtim Jesús køjxp. ⁴⁴Jam winaagin pøn ja tjadyimy'ukmatswandøø, nika'apts jade'en pøn y'adiijch.

**Ku ja windsøndøjk ojts
tkajanchjawidi ja Jesús y'ayuujk**

⁴⁵Jøts ja tsaptajktøjk ojts wyimbejtnidi ñøjkxnidi ma ja fariseotøjk jam wyinaty møøt ja teetywindsøndøjkti, ja'ats ja ojts ñii'mxyidi:

—¿Tigøjxp ku tø xkayikmendi?

⁴⁶Jøts ja tsaptajktøjk y'adsowdi: —iKa'anim ma pøn jade'en kyajpxy sam yø jaa'y kyajpxyin!

⁴⁷Winets ja fariseotøjk ja ñimaajyidøø:

—¿Meebaat nayide'en tø myikwin'øø'nidi? ⁴⁸¿Ti tø adøm winaagin ja nwindsøn t'ukjanchjawidi, uk tø ja yjawi tu'ugin ja fariseit t'ukpabøkti? ⁴⁹Yø mayjaa'dyi pøn tkamøja'widip ja kutujkin, yø' kawindiy'ajttip ku ja tpabøkti.

⁵⁰Ja Nicodemo pøn ja nwindsøn'ajtim Jesús ojts koots ñinijkxyi, nay ja fariseit ja', ja'ats ja myigu'uk ojts tnøjmi:

⁵¹—Jade'en sam adøm ja ngutujk tyikutujkyim, ka' pyaat'aty jøts adøm jaa'y ja ayo'on ndyimdyanigajpxkojin ku

ja ka'anım nmadø'oyındı jawyeen pøni ti dø'on ja tyumpy.

⁵²Jøts ja ojts yide'en yik'adsøy:

—¿Nayi Galileit jaa'y mets?

İxpøk waani ja Dios kyajpxy jøts xnijawit jøts ku ni tu'uknim ja Dios kyugajpxy jam kyayiknijawinim Galilea.

Ja ka'ødyø'øxy

⁵³Jøts ojts ñøjkxnıdı ma jaty pøn tyøjk.

8 Jøts ja nwindson'ajtim Jesús jam ja ojts ñıjkxy Olivos kojpkøjxp, ²xjats ku yjajtaajky kyımjabom, winets ja ojts ñıjkxy jam tsaptøjkjotp. Jøts ja jam øy pøn ñımejnyøø, winets ja y'ıxaajky jøts ja yik'ıxpøjktøjkıyıı'ñ.

³Jøts ja kajpxwejpıtøjkti møøt ja fariseotøjkti, ja' ojts twaamendi tu'uk ja tø'øxyøjk pøn ja myıgu'uk ñıyaa'y myøøt'ajtıp. Jøts idø'on ja jam ojts yıkpıkt'a'aky mayjaa'y agujkp pøn jaty jam wyınatyı, ⁴jøts ja tnımaadyı ja nwindson'ajtim Jesús:

—Wındsøn, jap ya'at tø'øxyøjk tø tyımyıkubaadı ku ja myıgu'uk ñıyaa'y tmøøt'ajtı. ⁵Yıkutujkpy ja Moısés kyutujk jøts adøm yø'øbi tø'øxyøjk nga'tspa'oo'kint. ¿Sa me m'ukwa'añ?

⁶Jade'en'ampy idø'on ja ojts jade'en wya'andı jøts ja tkajpxy'ejxwa'andı, jøts ja jade'en tıgati ttukpøky'atwa'andı. Winets ja nwindson'ajtim Jesús wyındaajky, jøts ja ojts ja kyøtsa'jx ttajaabyınaxwa'jky ja naajx. ⁷Jøts kumi yıktııbyøjk'adøtsp ja', winets ja kyookukıyıı'ñ jøts ja tnımaay:

—Pøni jam pøn kapøkmyøøt, wan ja jawyeen tkonji'ıky ja tsaa jøts ttaka'atst yø tø'øxyøjk.

⁸Jøts ja nayıde'eñım ñaxkoogojmi, ja naajx ja yjay'adıchpy. ⁹Jøts ku ja ojts jade'en tmadowdı, jøts ja yjanchnabyøkyjawıyıdøø, jøts ja ojts wya'kpidsonnıdı nıdu'uk jaty. Ja møjaa'dyøjk jawyeen pidsonnıdøø; xjats ku ja wyınaty tø pyıdsømgøxtı, jøts ja nwindson'ajtim Jesús nadyu'uk tyaañ møøt ja tø'øxyøjk. ¹⁰Wınets ja nwindson'ajtim Jesús kyookukıyıı'ñ jøts ojts t'ıxy ku ka' pøn, ja tø'øxyøjkyı jap wyınaty, jøts ja tnımaay:

—¿Ma net ja'adı pøn mni'øø'nyıdıdıp? ¿Ka' pøn sa tø mdunıyı?

¹¹Jøts ja ñımaajyøø:

—Ka' wındsøn'ajtim pøn.

Jøts nwindson'ajtim Jesús ja tnımaay:

—Ni øts mets sa ngatu'unt. Nøjknı, kıdı m'ukpojkpıtunı.

**Ja Jesús xyıkujajımp
xyıkudøø'kxımp**

¹²Xjats ja nwindson'ajtim Jesús ojts jadıgojk tmıgajpxy ja mayjaa'y, jøts ja tnımaay:

—Øts tu'uk tu'uk ja naxwıı'ñıt jaa'y nyıkujajtaajkip nyıkudøø'kxaajkip; pøni pønts ø xjotmay'ajtp, pøni pøn øts ja nja' xpabøjkı, ja'ats idø'on yıkmo'op ja wejin ja kajın jøts ja tyukpaadı ja kunuu'kxy jujky'ajtıın, nıjuunı ja wımeets kugoots kyajattıt.

¹³Wınets ja fariseotøjk ja ñımaajyøø:

—Kø'øm mets jam øy
mnanktyiidyøkiyi, ka'ap yø ma
tyuñ.

¹⁴Jøts ja nwindson'ajtim Jesús ja
t'adsøø:

—Jade'en sa ø nwa'añ, tump yø'
øy ø kø'øm nnanktyiidyøkiyi. Øts
ja nnija'wip ma ø ndsøøn jøts ma
ø nnøjkxt. Meets, ka' xnijawidi
pøni ma ø ndsøøn uk pøni ma ø
nnøjkxt. ¹⁵Jade'en meets øy ti
xpayø'øy sam ja naxwiiñ'ajtim
ja kyutujkin. Ka'ap øts øy pøn ti
ndabayø'øy; ¹⁶jøts kuts nbayø'ty
øts, tiy øts ja ndiidyu'unin
nbikta'akt, kumi ka' ø nadyu'uk
ndiidyu'unt, nayide'en øts ja
møøt ndiidyu'unt ja nDeety pøn ø
xkajxp. ¹⁷Jade'en jap kyøxja'ayi jap
nøkyjøtpy midi mee mgutujk'ajtpy,
ku ja testigi'ajtpi namajtsk tum
jade'en wya'andi, ja'ats idø'on yja'
yikjanchjawidip. ¹⁸Jade'ents øts
yam kø'øm nañidestigi'ajtip, jøts
jadu'uk ja nDeety pøn ø xkajxp, ja'
ø xnidestigi'ajtp.

¹⁹Winets ja nwindson'ajtim
yiktiibyijky:

—¿Ma dø'on ja mDeety?

Jøts ja nwindson'ajtim Jesús
t'adsøø:

—Meets, ka' mee xnijawi, jøts
ni ja nDeety mee xkanija'wiyi;
ku øts jeexyip xnijawidi,
mnayinija'widipts meets jeexyip ja
nDeety.

²⁰Jade'en idø'on ja
nwindson'ajtim Jesús wyañ ku
ja ixam wyinaty yik'ixpiky jam
tsaptøjkjotp, ma ja limunsi meeñ
wyinaty ja ñigajuun. Nika'apts ja
ojts pøn myachi, kumi ka'anin ja
wyinaty xyøga'pxy.

**Nømp ja Jesús: “Ka'ap meets jap
mibaat mnijxxy pøni ma ø nnijxxy”**

²¹Jøts idø'on ja nwindson'ajtim
Jesús tnimaagyojmi ja mayjaa'y:

—Nøjkxnip øts, øy mee xja'ixa'at
mi'ookpts meets yø mbøky; jap ma
ø nnijxxy, ka'ap meets jap mibaat
mnøjkxt.

²²Winets ja israelit jaa'y
wyandøø:

—¿Wan yø ndejin

ñankpya'ookwa'aniyi, patyts yø
wya'añ ku adøm jap nganøjkxin ma
yø ñijxxy?

²³Jøts nwindson'ajtim Jesús ja
ñimaajyidøø:

—Meets, ya mee mdsøøn, ya
mee mgaxi'iky; øts, jam ø køjxp
ndsøøn. Ya mee mnaxwiiñ'aty, øts
ka'. ²⁴Paty meets idø'on nnøjmi
jøts ku mbøky xmi'ooktit; ku
ka' xjanchjawidi pøni pøn øts,
mmi'ooktipyims idø'on ja mbøky
jade'en.

²⁵Winets ja nwindson'ajtim Jesús
yiktiibyijky:

—¿Pøn mets idø'on?

Jøts nwindson'ajtim Jesús
t'adsøø:

—Jaayim øts yø nnigajpxy ity
ku nyik'ixpøjktojkiyiñ. ²⁶May
øts ja winmaa'ñ njagyepy
midi ø ngajpxwampy, jøts
mee nbayø'øwya'añ nayide'en.
Tiy'ajtingøjxp ja kyajpxy pøn ø
xkajxp, jøts pøni sa ø nnøjmi ja
naxwii'ñit jaa'y, jade'en øts idø'on
ja tø nmadøy jøts ku ja jade'en
wya'añ.

²⁷Ka'apts ja tja'gyukidi jøts
kudam ja ja' yiknigajpxy ja Dios
Teety. ²⁸Ja'agøjxp ja ojts ñii'mxyidi:

—Ku meets jam kruskøjxp xpikta'akt, jaanimts meets x'ejxkapt jøts ku øts idø'on ja wyinaty sa tø nwa'añ, jøts ku ka' ja ngø'ømwinmaa'n nyiktuñ; ja'ayi øts idø'on ngajpxpy midi øts ja nDeety tø xuknijawi. ²⁹Pøn øts xkajxp, møøt øts ja n'ity; ka' øts ja nDeety nadyu'uk xmajststu'uty, pø tum ja'axi ø ndumpy midi ja tyajotkujk'ajtpy.

³⁰Ku ja nwindson'ajtim Jesús jade'en ojts wya'añ, winets may jaa'y ja ojts yjanchjawi.

**Ka' nduknaxa'amp, jaa ja
Dios yja' jøts ja miku' yja'**

³¹Xjats ja nwindson'ajtim Jesús tnimaay ja israelit jaa'y pøn ja wyinaty tø yjanchjawi:

—Pøni mnadyamiyojxidip tu'ugyi sa ixa nnøjmidi, meetspits idø'on tiy xjantyimbyabøjkpi'atp; ³²winets ja tyiiby yjanchpi xnijawidit, jøts ja myik'awa'atspidsømidip.

³³Jøts ja ojts yide'en t'adsowdi:

—Ja Abrahamxi øøts ndeety'amøjip, jøts ka'anims øy pøn windi xyiktuñ nugo ajawi. ÷Sudsots me mnimy jøts ku øø n'awa'atspidsø'ømt?

³⁴Jøts ja nwindson'ajtim Jesús ja tnimaay:

—Janch øts idø'on nwa'añ ku mee nnøjmi, niduki'iyi pøni pøn pøkyundip, ja pøky ja ñamyayi yja'bøjknip. Pøkpyatki'py ja ñamyayi y'ejtnidi. ³⁵Tu'uk ja tumbi pøn yikøj'ømit'ajtnip, ka'ap ja nayide'en ja kutujk tjagyepy sam ja jaa'y ja y'u'nk y'una'jk tjagyepyin. ³⁶Jade'ents øts ja Dios Teety x'U'nk'aty jøts ku mee

nyik'awa'atspidsø'ømt, xemikøjxpts ja jade'en. ³⁷Øy meets ja Abraham xja'aadsi xjakojpki, xyik'ookwampts meets nayide'en winaagin, ja'agøjxp ku meets ø n'ayuujk xkagupøjki pøni sa njawa'añ. ³⁸Pø ja'ats ø ngajpxpy midi øts nDeety tø xukjaty; jøts ku meets, pø ja'axi mee nayide'en mbadumpy midi meets mdeety mdani'ana'amip.

³⁹Jøts ja ojts yik'adsøy:

—Ja Abraham øø ndeety'amøjip.

Yide'ents ja nwindson'ajtim Jesús ja ojts ñii'mxyidi:

—Ku meets jeexyip ja Abraham mjanch'u'nk'atyiyi mjanch'una'jk'atyiyi, nayide'en meets jeexyip mjaa'y'aty sam ja ojts yjaa'y'atyin. ⁴⁰Ni jade'ents, o meets ja tyiiby yjanchpi tø njadukmadøy sam øts Dios Teety ja tø xjaduknijawin, ne'legi xyik'ookwamp meets. iNi ja Abraham ojts jade'en kya'adi'ich sam meedsin! ⁴¹Nayide'en mee m'adi'ich sam ja mdeety y'adi'ichin.

Winets ja wyandøø, jøts ja nwindson'ajtim Jesús yiknimaay:

—Ka'ats øøts jadi'iñi ngaxi'iky; ja Dios øø tu'ugyi nDios Teety'ajtpy.

⁴²Winets ja nwindson'ajtim Jesús ja tnimaay:

—Ku jeexyip ja Dios Teety xDios Teetyjawidi, txsojpk meets jeexyip, pø jamxi ø ndsøøn ma ja Dios jam ku øts ixyam nyaa'aty. Kidi ngø'ømwinmaa'ñipxi ø nmimimpy, pø ja Diosxi ø xkajxp. ⁴³÷Tiku wine'enin mguidyimyja'gyukidi sa ø njawa'añ? Ka' xtyimyadoowajnididi ja ngajpxy ja n'ayuujk. ⁴⁴Ja miku' ja' mee mdeety'ajtpy; ja' mee mgøj'ømit'ajtip jøts

ja' mdunwāndip ti jaty ja
 ñanktyunwajnip. Tso'onda'agyip
 ja miku' yikjaa'y'oo'knibøjkini.
 Nijuuni ja tkayiktuñ ja tyiibi
 ja yjanchpi, jøts nijuuni tiy
 janch kyakajpxy. Ku ja tyaay'aty,
 jade'eñi ja kyajpxy sayim idø'on
 ja myiku'atyin, ja'agøjxp ku
 yjantyimdyaa'i, jøts ja' idø'on
 tniwindsøn'ajtp ja taay'ajtk ja
 win'øø'nk. ⁴⁵Kuts øts yam tiy
 janch njawa'añ, ka'ats meets ø
 xmibiky. ⁴⁶¿Pøn jam winaagin
 ukwa'anwāmp jøts ku øts pøky
 nmøødi? Kuts tiy janch nwa'añ,
 ¿tigøjxp ku ø ka' xjanchjawidi?
⁴⁷Pøn Dios ja'ajtip, myadoowajnip
 ja' ja Dios y'ayuujk; jøts kumi ka'ats
 meets Dios mja'aty, patyts meets ja
 ka' xpatmadoowajni ja y'ayuujk.

**Jaayim ja Cristo ku ja
 Abraham yja'ajty**

⁴⁸Xjats ja israelit jaa'y ja ojts
 ñii'mxyiyi:

—Tyimdyiyimxi øøts idø'on
 njadyimyjawa'añ ku øø nnimy jøts
 ku me msamariitjaa'yi, jøts ku ja
 miku' tø mdatøkiyi.

⁴⁹Jøts ja nwindson'ajtim Jesús ja
 ojts yide'en t'adsøy:

—Niwine'enin øts miku' xkadatøki.
 Ja' øts ja'ayi ndumpy jøts øts
 Dios Teety nwindso'øgi, ja' mee
 xkadamø'ejxp. ⁵⁰Ka'øtsip ngø'ømja'
 n'ixaapy, øyi ja yjajaa'aji pøn øts
 nja' x'ixaajyip. Ja'ats tpayø'opy
 pøn ødyump ka'ødyump. ⁵¹Jøts
 janch øts idø'on nwa'añ, pøni pøn
 tmøjpiktakp sa ø nwa'añ, nijuuni ja
 kya'ooktit kyawindigø'odyit.

⁵²Winets ja israelit jaa'y ja
 y'adsoojiyøø:

—Tønimts øøts inet yam
 ndyimyjanchjawinim jøts ku ja
 miku' tø mjanchtatøkiyi. Sa ja
 Abraham tø y'øøky møøt niduki'iyi
 ja Dios kyugajpxty, jøts me
 mwa'añ: “Pøni pøn tmøjpiktakp
 sa ø nwa'añ, nijuuni ja kya'ooktit
 kyawindigø'odyit.” ⁵³¿Ti me
 ndejin mjaaktyimdyajinajpxy
 jøts ku ka' myajada'aky øøts ja
 ndeety'amøj Abraham? Sa ja y'ø'jky
 jøts sa nayide'en y'oo'ktøø ja Dios
 kyugajpxy, ¿pønts mets idø'on
 mdsaañadyijyi?

⁵⁴Jøts ja nwindson'ajtim Jesús ja
 t'adsøy:

—Ku ø kø'øm
 nnankmyøjtøkiwya'anit, ka' ma
 tyuñ øts ja ngø'ømja'. Ja Dios
 Teetyts ja' ø xyikmøjtøjkip mid
 mdejttip jøts ku ja' xDiosidi.
⁵⁵Meets, ka' meets ja xnijawidi.
 Øts, wa'ats øts ja nnijawi, jøts
 ku ø nwa'ant jøts ku øts ja ka'ap
 nnijawi, janchtyimdyaa'y øts idø'on
 wyinaty nayide'en sam meedsin.
 Njanchtyimñija'wipts øts ja' jøts
 nmimadøopy øts ja' pøni sa ja
 wya'añ. ⁵⁶Jøts ja Abraham, pøn
 meets idø'on m'aadsidip mgugojidip,
 xaxondaajk øts ja' ku tnijaw'aty
 kuts nmenwa'añ ya naxwiin; x'ejx
 øts ja' jøts janch øy tsuj ja ñayjawi.

⁵⁷Winets ja israelit jaa'y
 tnimaadyøø ja nwindson'ajtim Jesús:
 —Ni kyaja'atynim ja mjumøjt
 wixixkmyajk, ¿jøts mjanch'uknimy
 jøts ku ja Abraham tø x'ixy?

⁵⁸Xjats ja nwindson'ajtim Jesús
 t'adsøy:

—Tiy janch idø'on nwa'añ, jøts
 ku øts jaayim wyinatyni ku ja
 Abraham kyaxi'jky.

⁵⁹Winets ja tnixajidi ja tsaá jøts ja ttaka'atswa'andi ja nwindson'ajtim Jesús; nayu'jtsi ja', jøts ja ojts pyidsømni jam tsaptøjkjotp, jam ja mayjaa'y ja ttanajxy, jøts ja ojts jade'en cho'oni.

Ku ja Jesús ojts tyikwin'ejxwa'kxy
ja winap jaa'y

9 Xjats ku ja nwindson'ajtim Jesús jam wyinaty ñaxy, winets ja ojts t'ixy tu'uk ja yaa'dyøjk pøn wyinaty winap, jade'en ja tyimgye'exy. ²Jøts ja nwindson'ajtim Jesús ja pyabøjkpitøjk ñimaajiyøø:
—Windsøn, ¿sudso yø jaa'y jade'en winap tø kye'exy? ¿Jade'en idø'øn n'ukwa'anint, ja tyeety idø'øn ndejin jantyimbyøkmøøtti, uk kyø'ømbøky idø'øn yø jade'en tuujnip?

³Winets ja nwindson'ajtim Jesús ja ñimaajyidøø:

—Kidi kyø'ømbøkyip yø jade'en kyuwanjajtip, jøts nigidi ka'ap tyeety yø tpøkyi; jade'en'ampy idø'øn yø jade'en yjaty, jøts yø' ñikøjxp yiktuk'ejxtit øy pøn midi ja Dios tyu'ump. ⁴Wants øts ja tyunk tjaaktyimdyuujni jaaektsojknim; jotmøñ ø n'ukugoodsiñit kuts ja wyinaty ja tyunk ngatungøjxi pøn ø kxajxp. ⁵Pøni wine'enin ø njaaktsøøni ya naxwiiñ, njaaktyimdyu'umbyimts øts jade'en sam ja jaj kyujajy kyudii'kxy. Jade'en øts ja naxwii'ñit jaa'y ñamyayi nyikujajtaagidit nyikudøø'kxaagidit.

⁶Kuts idø'øn ja jade'en wyan'abajtyii'ñ ja nwindson'ajtim Jesús, jøts ja ojts chujy

tyiknaxkida'aky jam naxkøjxp, jøts ja naajx ja yii'nim ojts ttamimo'otsyø'øyi ja chujy. Mo'ontsu'nk tyik'øyiñ, ja'ats ja ojts yiktawinjaaxy ja winap jaa'y. ⁷Jøts ja tnimaay:

—Nøjkx m'atsnawylimbuji jam nømu'tjotp midi yiktejp Siloé —jade'en idø'øn ja Siloé y'ayukpidsimy: ja' pøn tø yikexy.

Xjats ja winap jaa'y jam ojts ñijkxy jøts ja ojts ñawylimbuji, jøts ku dø'øn ja ojts wyimbijty, win'ejxnip ja'. ⁸Winets ja jaa'dyi pøn ja jam myigujøønip myigudøjkp, jøts ja'adi pøn jaty ja wyinaty tø y'ijxyiyi jøts ku ja wyinapi, ja'ats idø'øn wandøø:

—¿Kidi ja'ajip yø' pøn ja y'ijty xumi'ixakp, pøn ja y'ijty xumilimuns'amidoop?

⁹Jam winaagin wyandi:

—Janch ja' yø'.

Winaagin ja wyamidi:

—Ka'ap ja yø'øji, jantyimñayide'en tam tyimy'ixy.

Kø'ømts ja jaa'y yide'en wyaañ pøn wyinaty tø wyin'ejxwa'kxy:

—Pø øtsimpts ja'.

¹⁰Winets ja yiktii'byijky:

—¿Sudsomts yø mween tø yjaty, pø mwini'ejxnipst yjawi?

¹¹Jøts ja t'adsøoy:

—Yø jaa'y midi Jesús txøøw'ajtp, yø' mo'onts tø tyik'øyi jøts øts ja tø xawinjaaxy, yide'en ø xnimaay: “Nøjkx m'atsnawylimbuji jam nøø'agø'ømi midi yiktejp Siloé.” Xjats ø tø njanchnijky jøts kuts ø tø nnawylimbuji, jøts øts yø nween tø y'ejxwa'kxy.

¹²Jøts ja ojts tjaaktyiktøwdi:

—¿Ma net ja jaa'y?

Jøts ja tnimaay:

—Ka' nnijawi.

Ku ja fariseotøjk tyiktøwdi ja winap jaa'y sudso wyin'ejxwa'kxy

¹³Winets ja ojts twaanøjkxti ma ja fariseotøjk jamdi. ¹⁴Tyimbyoo'kxin xøowts idø'on wyinaty ku ja nwindson'ajtim Jesús tyik'ø'yiyiñ ja mo'onts midi wyinaty tø ttuktatsø'øky ja winap jaa'y, ¹⁵paty ja fariseotøjk jam ttiibyøjkojmidi ja jaa'y sudso'ampy idø'on ja wyeen ja wa'ats y'ejxni. Jøts ja y'adsojimbijty ja':

—Mo'onts øts ja tø xawinjaaxy, xjats ø tø nwimbuju, paty øts ixyam wa'ats n'ejxni.

¹⁶Winets winaagin ja fariseotøjk wyandøø:

—Ja jaa'y pøn jade'en tø y'adi'ich, ka' inet Dios ja tja'aji, kumi ka'ap ja twindsø'øgi ja poo'kxin xøow.

Jøts winaagin wyaamidi:

—¿Sudso milagri'ajtin ja ndejin jade'en ttu'unt, pøni janch pojkpitumbi jaa'y tam ja wyinaty?

Jøts agø'ømyi jade'en ñawyanwa'kxniyidi ku kyanagyupikyidi, ¹⁷jøts ja jadigojk tyiktøogojmidi ja jaa'y pøn wyinaty winap uk'ejt:

—¿Jøts mets, sa mets idø'on mwa'añ, pøn idø'on yjawi ja jaa'y midi tø myikwin'ejxwa'kxyiyi?

Jøts ja wyaañ:

—Øts wamp, Dios ja' kyugajpxy.

¹⁸Jøts ja israelit jaa'dyi ka'ap idø'on ja tjanchjawiwya'andi ku dø'on ja jaa'y y'ijty wyinapi, jøts ku ja tø wyin'ejxwa'kxni. Yiknajtswaa'wiyibaat ja tyeety ja tyaak, ¹⁹jøts ja ojts tnøjmidi:

—¿Meets idø'on ya'at mmajnk? Janch winap idø'on yø tø kyaxi'iky, pø mnømdipxi. ¿Sudso'ampyts yø wa'ats wyin'ejxni?

²⁰Winets ja u'nkteety y'adsoodøø:

—Sudsomts øøts yø n'u'nk nganijawit, pø winapxi dø'on yjanchke'exy. ²¹Ni øø nganijawi sudso'ampy yø tø wyin'ejxwa'kxy, jøts nija' øø nganijawi pøni pøn yø tø yiktsojxxiyi yø wyeen. Yiktøwdi jade'en kø'øm; pø møjaa'ñixi yø', wan kø'øm mdukmadøyidi.

²²Jade'en'ampy idø'on ja tyeety tyaak ojts jade'en wya'andi, tsø'jkidip ja', pø tøxi ja israelit jaa'y wyindsøndi wyinaty tkajpxy'ajtnidi, ku ja abiky yikpikta'aktit pøni pøn wamp jøts ku ja nwindson'ajtim Jesús Cristo'aty, midi ja Dios tkajxp. ²³Paty ja møjaa'y wyandøø: “Yiktøwdi kø'øm, pø møjaa'ñixi yø', wan kø'øm tnigajpxy.”

²⁴Winets ja israelit jaa'y twaadsowdi jadigojk ja jaa'y pøn idø'on y'ijty winap, jøts ja ojts tnøjmidi:

—Tukmadook øøts tiy janch sam Dios t'ijxyin; jade'en øøts yø nnijawi jøts ku yø pyojkpitumbijaa'yi pøn tø myiktsø'øgyi.

²⁵Jøts ja t'adsøøy:

—Ka'ap øts yø nnijawi pøni pøn yø', pøni pojkpitumbi jaa'y uk kapojkpitumbi jaa'y yø'. Yø'øyi øts nnija'wip jøts ku øts y'ijty nwinapi, ixyam wa'ats ixyam nwin'ejxni.

²⁶Jøts ja tyiktøogojmidi:

—¿Sa ja tø mduñi? ¿Sa ja tø ttuñ jøts ku ja tø myikwin'ejxwa'kxyiyi?

²⁷Jøts ja yide'en t'adsøøy:

—Tø meets ja njadukmadøy jøts meets ja ka' xmøjpkikta'aky; ¿winaak

ojk nnigajpxt? ¿Uk ja' mdsoktip jøts ja yja' xpabøkwajniði?

²⁸Winets ja y'amyiknimaay chaachyiknimaay, yide'en ja wya'andi:

—Yø jaa'y me mbabijky, øøts ja Moisés øøts yja' nbabøjkip.

²⁹Nnija'wipxi øøts ja' ku ja Moisés ojts myigajpxyi ja Dios; yø jaa'y, nguidyimñija'wip øøts yø' pøni ma yø chøøñ.

³⁰Jøts ja t'adsøøy, yide'en ja tnimaay:

—iYø' idø'øn tiy janch nima'at yikja'wip, ku meets yø xkanijawi pøni ma yø chøøñ, jøts tøts øts yø xyikwin'ejxwa'kxy! ³¹Wa'atsxi yiknijawi jøts ku Dios ka' ja' tmadøy pøn pojkipitumbijaa'y'ajttip; ja'ayi ja myadooijp yja' pøn ja windsø'jkiiyip, pøn ja padu'unxiyip ja yja'. ³²Ka'axi yjawi ma pøn nmadøynim ku tu'uk ja winap jaa'y ja jaa'y tyikwin'ejxwa'kxy midi winap tyimgya'jx. ³³Ku yø jeexyip Dios tkaja'aji, niti yø jeexyip tkatuñ.

³⁴Xjats ja yiknimaay:

—Jøts mets, ku mets pøkyjøtpy tø mgue'exy, ¿jøts mets idø'øn jade'en xyik'ixpøkwaañ?

Jøts ja jap ojts yik'ixkajxpidsimy.

Pøn tkanija'widip ja Dios yja'

³⁵Jøts ja nwindson'ajtim Jesús tnmadøøy jøts ku ja winap jaa'y jap wyinaty jade'en tø yikajxpidsimy; jøts ja ojts tminabyaadyi, winets ja ojts tnøjmi:

—¿Mmøja'wip mjanchja'wip Dios U'nk?

³⁶Jøts ja ojts ñii'mxyi:

—Windsøn'ajtim, tukmadook øts pøn ja', wan ø tmøjawi tjanchjawi.

³⁷Jøts ja nwindson'ajtim Jesús ja t'adsøøy:

—Tø mets ja x'ejxni; pø øtsxi dø'øn ja', ixya kø'øm møøt mmadya'aky.

³⁸Winets ja jaa'y ñagyuxendyaajkøø, jøts ja twinguxanaay ja nwindson'ajtim Jesús, jøts ja tnimaay:

—Windsøn'ajtim, nmøja'wip njanchja'wip mets.

³⁹Jøts ja nwindson'ajtim Jesús wyaañ:

—Ja' øts ya naxwiiñ tø nnimiñ jøts ja payø'øyin tyunit tiy'ajtingøjxp; pøni pønts wimbeets kugoots, win'ejxwa'kxtipts ja' jøts ja t'ejxtit tnijawidit; pønts tja'ejxtip tjanija'widip jøts tkamibøkti, ja'ats tandip wimbeets kugoots ejxim winap jaa'yin.

⁴⁰Winets winaagin ja fariseotøjkti pøn jaty jam wyinaty, ku ja jade'en tmadowdi, winets ja ojts tnøjmidi ja nwindson'ajtim Jesús:

—¿Uk wan øøts idø'øn nayide'en nwimbeedsi?

⁴¹Jøts ja nwindson'ajtim Jesús t'adsøøy:

—Ku meets jeexyip mwimbeedsi kugoodsi, ka' meets jeexyip myiktapøky'ejxti ja mbøky. Kumi mnømdip jøts ku x'ejxti xnijawidi, mdaja'atidipts meets ja mbøky.

Jade'en ja Jesús n'ukpiktaajkint ejxim tu'uk ja øybi kurajt n'ejxint

10 'Janch øts idø'øn nwa'añ, pøn jap katøjkip ma ja borreek ja kyemy'aaw, pøn abiky'ampy tøjkip, ja maa'tspi dø'øn ja'. ²Jøts ja jiyujk'ejxpi, ja' jap najxp ma ja kemy'aaw jap. ³Ja yiktøjk'awatspi, ja' ja

yik'awajtsxiyip ja tøjkaaw jøts ja tyøki, jøts wa'ats ja byorreek ja yukmadøyi. Xyømøøpy ja tu'uk jaty jøts ja tyikpidsimy jap kemyjøtpy.

⁴Kuts ja tøj tyikpidsømguixy tuki'iyi ja yjyujk jøts ja jawyeen twinway, payø'øyip ja' kumi wa'ats ja yukmadøyi. ⁵Ka'apts ja nugo ajawi tpanøjxkti ja wyenkpi; ne'egi yjaa'kyimkyajkidip ja', kumi ka'ap ja tyukmadowdi ja wenkjaay.

⁶Ja'agøjxp ja nwindson'ajtim Jesús ojts jade'en tmimadya'aky ja jaa'y, jøts ja ttuktamimadowiwa'añ sa ja yja' yjaa'y'atti, ka'apts ja ojts tmadoodowdi pøni ti dø'on ja jade'en yjatijpy ku ja jade'en ñii'mxyidi.

**Jade'en ja Jesús n'ukpiktaajkint
ejxim tu'uk øybi borreek'ejxpi**

⁷Winets ja nwindson'ajtim Jesús jadigojk tñimaagyojmi ja jaa'y:

—Janch øts idø'on nwa'añ: Jøts ku øts idø'on jade'en ñamyayi nnabyikta'agyí sam tøjkaawin, ma ñaxtit øts ja nja', sam ja borreek ja tyøjkaaw t'ayø'øyidi. ⁸Jøts ja win'øø'mbi pøn tøj y'atsmendi jøts wya'andi ku Dios tøj kyexyi, jade'en idø'on yjamendi ejxim ja maa'tspín; øts njaa'y, ka'ap ja ñagyiyajkidi nugo ajawi. ⁹Øts idø'on jade'en sam ja tøjkaaw; pøni pønts jap tøjkidip, ja'ats idø'on nitso'ok'attip. Jøts øts ja ndanitanit ja nja', ejxim ja borreek u'nk yiknitani jap kyemyjøtpy.

¹⁰Ja'ayi ja maa'tspi ñimimpy jøts ja myeech, jøts ja yikjaa'y'øøky jøts ja yikudigø; øts, ja' ø ñimimpy jøts meets øy yikxon xpaattit ja kunuu'kxin ja juky'ajtin. ¹¹Jade'en

øts idø'on sam ja jaa'y pøn øy borreek'ejxp. Ku dø'on ja øy t'ixy ja byorreek, øy sa tmiwanjaty ja kø'øm, nugo ku byorreek ja kya'øøky. ¹²Pøni pøn mijuy tump, ja'ayi ku ja t'ixy jøts ku ja myiñ ja awa'añ miy'uk, jøts ja japyi tñike'eky ja byorreek jøts kyakni, kumi ka'ap ja tyimya'aji midi ja jiyujk ñi'ejxpi'ajtpy, jøts nika'ats ja tkø'ømja'aji. Xjats ja miy'uk tmajtsni ja borreek, jøts ja jadi'iñi tyik'ayø'øbyaky. ¹³Jade'en'ampy ja'abi jaa'y kye'eky kumi mijuy ja tyuñ, patyts ja ka'ap tkwenti ja borreek.

¹⁴⁻¹⁵Øts idø'on øy jiyujk'ejxpi'ajtp. Sam øts ja Dios Teety xnijawin jøts wa'ats øts ja nnijawi; nayide'ents øts idø'on ja njaa'y wa'ats nnijawi, jøts øts ja nayide'en wa'ats xnija'wimiyidi. Øts yø nguwanjatip. ¹⁶Jøts jap øts ja borreek abiky njaakmøødi midi kajap'ajtp ya kemyjøjtjy; nyikme'empts øts jaa ja nayide'en. Jøts xmimado'odip øts ja', jøts tu'ugyi ja ñi'ejxpi yjagyajpnyiyit.

¹⁷Ja'agøjxp øts ja Dios Teety xtsøky kuts ngu'oogidit yø'ødi, jukpyøkpts øts jadigojk. ¹⁸Nipøn ø mibaat xkayik'øøky, kø'øm øts ja nnaajtsjawit jøts ø nnagyøyakit ngø'ømsojkingøjxp. Tiy'ajtingøjxpts øts nnagyøyakiyit, jøts nay tiy'ajtingøjxpts øts njukpyøkt jadigojk. Tøxi øts ja Dios Teety jade'en x'ane'emy.

¹⁹Xjats ku ja israelit jaa'y jade'en ojts tmadowdi ja kajpxy ja ayuujk, jøts kø'ømyi ñawyanwa'kxkojmiyidi.

²⁰May ja jamdi pøn wandip:

—¿Tiku yø xtsaamyøjpikta'akti, pø miku'ts yø tøj tyatøkiyi, pø loki jajtpts yø'?

²¹ Jøts wyenkpi wyamidi:

—Ka'ap jeexyip pøn jade'en kyajpxy, ku jeexyip pøn ja miku' tø tyatøkiyi. ¿Ti ma ja miku' tø t'ukyikwin'ejxwa'kxy ja winap jaa'y?

**Ku ja israelit jaa'y ojts
twindsowdi ja Jesús**

²² Yu'aats nep'aats idø'on wyinaty pyatpy, jamts idø'on Jerusalén ja xøow wyinaty tyuñi, ku ja yikja'myech yikxøduñ ja tsaptøjk.

²³ Jøts idø'on ja nwindsøn'ajtim Jesús jap wyinaty wyidity tsaptøjkjotpy, ma ja tøjkaaw jap midi yiktejp Salomón ja Tyøjkwimbo'kx. ²⁴ Jøts ja israelit jaa'y ja ojts ñawya'k'lawidityyi, jøts ja yiknimaay:

—¿Ejtp øøts idø'on jade'en xyik'etwa'añ maapy tajp? Pøni mets tam idø'on janch Cristo midi Dios tkajxp, icyamyiø øøts xtyimdyukmado'ot.

²⁵ Jøts ja nwindsøn'ajtim Jesús ja t'adsøøy:

—Tø mee njadukmadø, jøts meets ja ka' xmibiky. Tuki'iyi ti jaty ø ndumpy, ti jaty ø xanigutujk'ajtp ja Dios Teety, yøøts ja wa'ats tyimyjayiknigaxø'kp; ²⁶ meets, ka' meets xjanchjawi, kumi ka' mee mnayja'aji midi ø nja'ajtpy, sam aamyi tø nnøjmidi. ²⁷ Jade'en øts ja nja' xyukmadø sam ja borreek ja ñi'ejxpi tyukmadøyin, jøts wa'ats øts ja nnijawidi. Xpaduujnidipts øts nja' ja'adi. ²⁸ Øts ja nmøødyip ja kunuu'kxy jujky'ajtin midi xemikøjxp, jøts nijuuni nøjkk kyawindigøydi, jøts nipøn øts ja xkapøjkxit ku øts ja ngøjø'ømit'atti.

²⁹ Ja Dios Teety øts ja xagødøjkp, ja' tu'uk møj, ka' pøn jade'en, pønts ja mibaat uk kønaxip jøts ja yikpøjkxit. ³⁰ Øts møøt Dios Teety tu'lugyi øøts.

³¹ Winets ja israelit jaa'y jadigojk tkonjø'øktøø ja tsaa, jøts ja ttaka'atswa'añdi. ³² Xjats ja nwindsøn'ajtim Jesús ja tnimaay:

—Tø mee kawinaak ojk ja mwingujky nduujni ja ødyu'unin Dios Teety myøk'ajtingøjxp. ¿Ja'ats meets yam xagubatwamp ku meets yam xka'atswa'añ?

³³ Winets ja israelit jaa'y y'adsoodøø, jøts ja nwindsøn'ajtim yiknimaay:

—Kidi ja'ajip mets yam myiktaguga'adsiwamp, ku mets ja ødyu'unin tø xjadyimyjabikta'aky, pø ja'axi yam myiktagubatwamp ku ja Dios kajaa xtyimyigajpxigøy. Pø nugo jaa'yxi mets, jøts jade'en mnabyikta'agyi sam Dios.

³⁴ Jøts ja nwindsøn'ajtim Jesús tnimaay:

—Jade'en meets ja mgutujk jap yja'ayi jøts ku Dios yide'en wyaañ: “mDios meets.” ³⁵ Janch yiknija'wip jøts ku Dios kyajpxy jap yide'en wya'añ, ka'ap ja pøn tkagupiky; ja' ja Dios ojts diostij ja jaa'y pøn ja ojts tyiknaxy ja kyajpxy ja myadya'aky. ³⁶ Jøts kuts øts Dios tø xwiwich abiky, jøts øts ja ya tø xkexy naxwiñ, ¿sudsøts meets jade'en mwa'añ jøts ku øts ja tø nmigajpxigøy, ku tø nwa'añ jøts ku ø nDios U'ngi? ³⁷ Pøni ka' øts ja' nduñ midi ja Dios Teety tyumpy, kidits mee xjanchjawi. ³⁸ Kuts øts ja nduñ, øy mee xjagajanchjawi janchja'widik øts ja ndunk, jøts

jade'en xnijawidit jøts ku øts ja Dios Teety xmøøt'ity, jøts øts ja nayide'en nmøøt'ejtmi.

³⁹Winets ja jadigojk tjadyimyjatsumwandøø, kajkts ja nwindson'ajtim Jesús.

⁴⁰Jøts ja ojts wyimbejtnimi ñøjkxniimi jam xøøbidsimy'ampy, ma ja møj nøø midi yiktejp Jordán, jøts ja jam tyaañ ma ja Juan y'ijty yiknøbety. ⁴¹Janch namay ja jaa'y ja ojts t'ats'ejxti jam, jøts ja wya'andi:

—Tyimdyiy tyimyjanch tam idø'on, øy idø'on ja Juan Bautista ojts tkatuñ ja milagri'ajtin, ka'pxts ja y'ayuujk pyidsimy sa tnmadyaajky ya'atpi jaa'y.

⁴²Jøts ja'abi etjotp janch namay ja jaa'y ojts tmibøkti ja nwindson'ajtim Jesús.

Ku ja Lázaro y'ø'jky

11 Ja dø'on tu'uk ja jaa'y, yaa'dyøjk, midi øøjkip. Lázaro ja xyøøw, jam ja Betania kyugajpi, nay jam ma ja María jøts ja y'uch Marta jam kyugajpidi. ²Yø María dø'on ja' pøn yø Lázaro chø'øjip, ja pamaa'y, ja'ats idø'on ojts ja aceite pa'akxuu'kpi tpiktaajkxiyi ja nwindson'ajtim Jesús tyeky, jøts ja wyaay ja ojts ttuktati'ich jadigojk. ³Ja'ats idø'on møøt ja y'uch tkajpxy ñigajxidøø ja nwindson'ajtim Jesús:

—Windsøn'ajtim, janch øøjkip ja mmigu'uk.

⁴Xjats ku ja nwindson'ajtim Jesús ja jade'en tmadøøy, winets ja wyaañ:

—Ka'ap yø pa'am myajada'akt jøts ja tyimyik'ookt; jade'en'ampy

idø'on ja jade'en yjaty jøts ja Dios myøk'ajtin wyingaxø'økt, jøts yø'øbi pa'amgøjxp yiktuk'ejxtit ja jaa'y jøts ku ja Dios U'nk nayide'en tmøøt'aty ja møk'ajtin.

⁵Øy ja nwindson'ajtim Jesús tjanchjaba'ayøy ja jaa'dyi, ja Marta, ja María, jøts ja Lázaro, ⁶ku ja yiktukmadøøy jøts ku ja Lázaro øøjkniyi, jøts ja jam majtsk xøøw yjaaktyimdy'a'aniyii'ñ ma dø'on ja jam wyinaty. ⁷Winetnimts ja tniimaay ja pyabøjkpitøjk:

—Wan jam tjaa'myindi jadigojk jam Judeit naxjotp.

⁸Jøts ja pyabøjkpitøjk ja ñiimaajyiyøø:

—Windsøn, øø jamts ja israelit jaa'y jawaani mgaka'ats'o'jkøø; ¿jøts nay jam mnøjkxwaa'ñ jadigojk?

⁹Jøts ja nwindson'ajtim Jesús wyaañ:

—Ka' pøn sa xu'unt ku ka' kya'pxñim. Niti tsø'øgi ngamøøt'aty sam nwidejtin xinaxy, awa'ats ja nøø' ja tuu' ja' ku tyuk'ejxpaaty ja ya'it naxwii'ñit jaj; ¹⁰kuts ja koots'ajtin yja'aty, janchjøptsø'øgi jøpjawi nwidejtint, øø ja jajxi xka'ejtxa'am.

¹¹Jøts ja nwindson'ajtim Jesús wyaañ:

—Maanip ja nmigu'uk Lázaro; n'atsyuxpts øts inet ja'.

¹²Winets ja pyabøjkpitøjk ja ñiimaajyiyøø:

—Windsøn'ajtim, pøni tø tam idø'on ja mya'oo'kni, øø møkøpøkwanip idø'on ja'.

¹³Jade'en'ampyts ja nwindson'ajtim Jesús ja tijy, jøts ku ja Lázaro wyinaty tø y'oo'kni, jøts ja pyabøjkpitøjk jade'en ja wya'andi,

jade'en ja tijy wya'añ jøts ku ja nugo mya'ay. ¹⁴Xjats ja ojts wa'ats tyukmadøyidi ja nwindson'ajtim Jesús:

—Tø ja Lázaro y'oo'kni. ¹⁵Ne'egi xondakp øts jade'en jøts ku ø tø ngajam'aty, tyimy'øy'ajtp ne'egi jade'en jøts mee xjanchjawit. Wants tjaa'myindi jøts n'ats'ejxint.

¹⁶Winets ja Tomás, pøn yiktejp xeeñ'u'nk, ja'ats tnimaay ja myibabøjkpitøjk:

—Wan adøm nayide'en tjaa'myindi, jøts yø nmøøt'oo'kint.

**Ja Jesús tyuk'awimbejtíp
ja jaa'y ja juky'ajtin jøts
ja' juky'ajtin'ajtp kø'øm**

¹⁷Jøts ku ja nwindson'ajtim Jesús jam yja'lty, jøts ja tpaajty ja Lázaro, jøts ku ja wyinaty myaktaxk xøøwip tø ñajxøjkiñi.

¹⁸Wingon ja Betaniit kajp tyañ ma ja Jerusalén jam, majtsk kilometro jagujkpin ja yjagami.

¹⁹Jøts namay ja israelit jaa'y jam wyinaty tø y'atstøjk'ayø'ødyi ma ja Marta jam møøt ja María, jøts ja tkajpxjot'amøjkidi ja'agøjxp ku ja myigu'uk ja wyinaty tø y'ookni.

²⁰Xjats ku ja Marta tnimadøøy jøts ku ja nwindson'ajtim Jesús jam wyinaty yja'atwa'añ, winets ja chø'jñ jøts ja tjøpkubajtiyiñ; jøts ja María jap ja tyøjkjotpy tyañ. ²¹Jøts ja Marta tnimaay ja nwindson'ajtim Jesús:

—Windsøn'ajtim, kuk jeexyip tø mya'aty, ka'abik øts jeexyip ja nmigu'uk tø y'øøky. ²²Jade'ents ø nnijawi jøts ku mets ja Dios Teety mmo'ojit pøni ti mets ja m'amidøøpy.

²³Winets ja nwindson'ajtim Jesús ja ojts ñii'mxyi:

—Juky'atp ja mmigu'uk jadigojk.

²⁴Xjats ja Marta wyaañ, jøts ja tnimaay:

—Janch jade'en, nnija'wip øts jøts ku ja jadigojk t'awimbetit ja juky'ajtin, ku ja pyidsø'ømt jadigojk ma oo'kpi, jaanimts ja'abi xøøwnim ku Dios tyika'pxt.

²⁵Winets ja nwindson'ajtim Jesús ja tnimaay:

—Øts idø'on ja' pøn ttuk'awimbejtíp ja jaa'y ja juky'ajtin, jøts øts juky'ajtin'ajtp kø'øm. Pøni pøn ø xjanchja'wip, øy ja yja'øøky, juky'ajt kunaxpts ja ejtp. ²⁶Jøts pøni pøn ja jaakjuky'ajttip jøts pøni xjanchja'widip øts, ka'ats ja y'anmija'win nøjxk wyindigøy. ¿Mjanchja'widip?

²⁷Jøts ja tnimaay:

—Windsøn'ajtim, njanchja'wip øts. Ndyimyjanchja'wip øts ku me mCristo, ja Dios U'nk, midi'iyip idø'on y'ity ya naxwiñ menwamp.

**Ku ja Jesús ojts twinya'axy
ja Lázaro ku tø y'øøky**

²⁸Xjats ku ja Marta jade'en y'ukwaañ, winets ja ojts t'atsyajxi ja chø' María, jøts ja ojts amaa'tsk tnøjmi:

—Ixa ja windsøn ya, jøts ixap mwaadsøyi.

²⁹Ja'ayi ja jade'en tmadøøy, jøts ja María jatyi pyidi'jky jøts ja ojts t'ats'ixy ja nwindson'ajtim Jesús.

³⁰Ka'aním ja nwindson'ajtim Jesús wyinaty kyajtpøki; nay ixjamnim ja wyinaty ma ja Marta ja møøt tø ñabyaadyi. ³¹Jøts ku ja t'ejxtøø ku

ja María pyidi'jky ku ja wyinaty putyi tɔ pyidsimy, jɔts ja israelit jaa'dyi midi jam wyinaty tɔjkjotp tkajpxjot'amøkidiɓ ja ku'oogi, xjats ja tpadso'ondøø, jade'en ja wyinmaydi jam ja tijy yaxpi ñijkxy ma ja oo'kpi jam wyinaty tɔ ñaxøki.

³²Winets ja María, ku ja yjal'jty ma ja nwindson'ajtim Jesús jam wyinaty, jɔts ja ojts ñagyuxendya'agyi nwindson'ajtim tyekyjø'm, jɔts ja tnimaay:

—Windsøn'ajtim, kuk jeexyɓ tɔ mya'aty ka' øts jeexyɓ ja nmigu'uk tɔ y'øøky.

³³Xjats ku ja nwindson'ajtim Jesús ojts t'ixy jɔts ku ya'axy ja María jɔts ja israelit jaa'y nayide'endi midi ja María jam wyinaty tɔ pyadsøñiyi, winets ja nwindson'ajtim ja jotmay ojts pyaadyiyi jɔts ja ojts tyimchaachjawwi. ³⁴Winets ja tyiktiyy:

—¿Ma tɔ xyiknaxøkidi?

Jɔts ja yiknimaay:

—Windsøn'ajtim, men x'ats'ixy.

³⁵Xjats ja nwindson'ajtim Jesús yjanchyajxy. ³⁶Jɔts ja israelit jaa'y winet wyandøø:

—Ejxti yjantyimchøjkpy tam yø tɔ y'ity.

³⁷Jɔts ja jade'en winaagin wyandøø:

—Pø yø'øxi ja winap jaa'y tɔ tyikwin'ejxwa'kxy, ¿sudso yø niwine'enin sa tɔ tkatuñ ja Lázaro jɔts ja jeexyɓ tɔ kya'øøky?

Ku ja Lázaro yjujkyiky jadigojk

³⁸Jɔts ja nwindson'ajtim Jesús ojts ja jotmay jadigojk tyatøkiyi, jɔts ja ñijkxy ma ja oo'kpi jam

wyinaty tɔ ñaxøki. Tøjk'aawin ja tsaa jam, jɔts nawi tsaa ja tɔ yjaaktyimyikta'agi'y. ³⁹Jɔts ja nwindson'ajtim Jesús wyaan:

—Jigø'ødi yø tsaa.

Winets ja Marta, midi ja oo'kpi y'uchip, ja'ats ja ojts ñii'mxyi:

—Windsøn'ajtim, pø

janchxuu'knip inet yø', pø myaktaxk xøøwipts yø y'oo'kni.

⁴⁰Jɔts ja nwindson'ajtim Jesús ñimaajyøø:

—¿Ti kidi ø tɔ nnigajpxy jɔts pøni ku xjanchjawwi, winets x'ejxit ja Dios myøk'ajtin?

⁴¹Winets ja tjigiidiyi ja tsaa.

Jɔts ja nwindson'ajtim Jesús jam tsajpwemp ojts pyat'ixy, jɔts ja wyaan:

—Dios Teety, dioskujuyip ku øts ja n'ayuujk tɔ xmadojiyi.

⁴²Nnija'wip øts jɔts ku mets ejtp ja nja' xmadojiyi, jɔts ja' øts jade'en xyikwamp jɔts yø jaa'y ja øy'ajtin tpaattit pøn jaty ixaadi, jɔts tjanchjawidit jɔts ku mets xkexy.

⁴³Xjats ku ja jade'en

wyan'abajtiyii'ñ, jɔts ja møk wyaan: —iLázaro, pidsøm jap!

⁴⁴Jɔts ja oo'kpi pyidsiimy køpity pakpity, jɔts ja wyeen y'aaw twinwets'aty ja wet. Winets ja nwindson'ajtim tnimaay ja jaa'dyi:

—Køkajti pakajti jɔts

xmajtstu'ttit, wan tniijkxy.

**Ku ja jaa'y tkajpxy'ajttøø
jɔts yikmatst ja Jesús**

⁴⁵Ja'agøjxpts ja israelit jaa'y namay tjanchja'widøø ja nwindson'ajtim Jesús midi ja María jam wyinaty myøøt, jɔts ja' ojts t'ejxti ku ja

nwindsøn'ajtim Jesús jade'en ttuuñ. ⁴⁶Winaagin tniñøjkxtø jøts ja ojts t'ats'ejxti ja fariseotøjk, jøts ja ojts ttamimadya'akti sa ja nwindsøn'ajtim Jesús wyinaty tø y'adi'ich. ⁴⁷Winets ja fariseotøjk jøts ja teetywindsøndøjk møøt ñamyujkidi ja kutujk adsinaabyidi, jøts ja ojts ñømdi:

—¿Sudso ndaabyajtindit? Janch kawine'en yø jaa'y milagr'ajtin tjantyuni jøts ja eja'an tpikta'aky. ⁴⁸Ku yø jade'eñi n'ixmajtsindit, janch niduki'iyi jaa'y yø yjanchja'winiyt, jøts ja romit kudunktøjk myenidit, jøts ja tyikudigøøñidit adøm yø ndsaptøjk jøts adøm yø ngajp.

⁴⁹Nay ja'abi jaa'y txøøw'ajtp Caifás, pøn wyinaty teetywindsøn'ajtp ja'abi jumøjt, ja'ats ja ojts ñii'myixidi:

—Mguidyimñija'wip mee ti, ⁵⁰ni xkanijawidi kudam adøm njayik'ødyunwa'añindi ku tu'ugyi ja jaa'y tku'oogit ja ñaajx ja kyajp, jøts kidi tuki'iyi kyudigøøgyøxt wine'en ja naajx ja kajp.

⁵¹Kidi kyø'ømwinmaa'ñipts ja Caifás yiktumpy ku ja jade'en wya'añ: jade'en'ampy idøøn ja', kumi ja' wyinaty teetywindsøn'ajtp ja'abi jumøjt, xjats ja Dios ja ojts yikwa'añi jøts ku ja nwindsøn'ajtim Jesús y'ookt tkudanit ja israelit kajp ja israelit naajx; ⁵²jøts kidi tyimy ja kajp tyimy ja naajx, ja'ayip nayide'en jøts ja niduki'iyi ja Dios y'u'nk y'una'jk tyikyø'ømyukwängøjxi pøn wyinaty tø yø'øwya'lxnidi. ⁵³Winet ets ja israelit kudunktøjk tniwinmaa'yidøø jøts ja nwindsøn'ajtim Jesús tyimy'ookt.

⁵⁴Ja'agøjxp ja nwindsøn'ajtim y'ijty ka' nugo ajawi y'ukwidejtni jam may israelit jaa'yjotp, ojts ja jam cho'oni Judeit etjotp, jøts ja ojts ñiijkxy ma jam wingon ja abak et midi nugo tsayjoojt. Jam ja ñiijkxy ma ja kajp txøøwi Efraín, jamts ja ojts tmøøtsøøni ja pyabøjkpitøjk.

⁵⁵Tyimdyøts jøts tpatnit ja paski xøøw midi ja israelit jaa'y tyundip, jøts idø'øn ja mayjaa'y yjantyimñøjkxti Jerusalén, jøts ja jam ttunwa'andi tpadunwa'andi ja kostrumbri, jøts pyøky ja wya'atstít ku ka'aním ja paski xøøw tpaaty.

⁵⁶Jøts ja nwindsøn'ajtim Jesús jam yjanchyik'ixa'ay ku ja jap tsaptøjkjotptyi, jøts ja xem yam ñawya'añidi:

—¿Sa mee m'ukwa'añ? ¿Me'emp ja yjawi xøbatpi uk ka'?

⁵⁷Jøts ja fariseotøjk, jøts ja teetywindsøndøjk, tø ja wyinaty tni'ana'amdi jøts ku pøn t'ext tnijawit ja nwindsøn'ajtim Jesús jøts ja jaty tniğajpxt, winets ja nwindsøn'ajtim Jesús yikmatst jøts ja yiktsu'umt.

Ku ja Jesús ojts yiktagujaaxy ja pa'akxuu'kpi

12 Xjats ku wyinaty ja paski xøøw tkapaatynim jadudujk xøøw, winets ja nwindsøn'ajtim Jesús ojts ñiijkxy jam Betania ma kyugajpi ja Lázaro, pøn ja wyinaty tø tyikjujkyiky jadigojk. ²Jamts ja a'ux y'øyyiñ jøts ja nwindsøn'ajtim Jesús ja yiktawindsø'øgi; ja Marta ja jam ojts wyingi'iyi, jøts ja Lázaro ja tmøøtkay møøt pøn jaty jamdi.

³Winets ja María tyikmiiñ kujkwa'kxy lyitrin ja aceite midi pa'akxuu'kp, jøts janch tsowi ja', ja'ats ja ojts ttaja'jxiyi ja nwindson'ajtim Jesús tyeky, jøts ja ñayjawaaya'i ttuktatiijch. Amuum ja tøjkjoojt pya'akxuu'kpøjkijxy. ⁴Jøts ja Judas Iscariote, midi ja Simón myajnkíp, midi ja nwindson'ajtim Jesús pyabøjkpí'ajtpy, jøts midi ja wyinaty køy'akwajnip, ja'ats jade'en waan:

⁵—¿Tiku yø pa'akxuu'kpi ne'egi tø kyayiktøøky? Tígøøk magø'pxy denariin jeexyíp tsov'aty, jøts ayoobi jaa'y ja jeexyíp yiktabudøki.

⁶Kaja'agøjxpíp ja Judas jade'en wya'añ ku ja tpa'ayøy ja ayoobi jaa'y, pø ja meeñxi ja ne'egi pya'ayøøpy. Ja winmaa'ñ ja yikyø'opy ku ja myeech, jøts kumi jam ja wyinaty tkøjøløm'aty ja meeñ'abøjk'i'iñ midi'ibi ja myibabøjkpítøjk myøøt'ajttíp, jøts ja amaa'tsk tyukpiky tyukøñ ja meeñ midi yik'ejttíp. ⁷Jøts ja nwindson'ajtim Jesús tnimaay:

—Majtstu'ut, ja' yø íxa tø tpikta'aky midi tump ku ø nnaxøjkiñit. ⁸Ja'atpyim ayoobi jaa'y, øy juuni jaty xmay'attit xpudøkidit; jøts øts, ka' meets ja xumiwin'ejxkunaxt.

**Ku ja Lázaro yikajpxy'aty
ku tyik'ookwa'andi**

⁹Jøts ja israelit jaa'y may tnimadowdi ku ja nwindson'ajtim Jesús jam wyinaty Betania, jøts ja ojts tninøjkxti, kidi ja nwindson'ajtim Jesús nadyu'uk yik'ejxwamp, nayide'en ja t'ejxwa'andi ja Lázaro pøn ja

nwindson'ajtim Jesús wyinaty tø tyikjujkyiky. ¹⁰Winets ja teetywindsøndøjk tkajpxy'ajtti jøts ja nayide'en tyimyik'ooktit ja Lázaro, ¹¹kumi ja' ñamyayi ja pøky tjagyajp ku ja israelit jaa'y ñawya'kxyidi, jøts ja may pyuwajtsniyidi jøts ja tjanchja'wiñidi ja nwindson'ajtim Jesús.

**Ku ja Jesús kyajtpøjkijyiii'ñ
jam Jerusalén**

¹²Xjats idø'on ja jaa'dyi may ja jam wyinaty tø yja'atti Jerusalén, jøts ja xyøbaatwa'andi ku ja paski xøøw; jøts ku kyimjabom'ajty, jats ja ojts tñijawidi jøts ku ja nwindson'ajtim Jesús jam wyinaty yja'atwa'añ ja'abi kajpkøjxp. ¹³Winets ja tiixy ja ojts tpooiti, jøts ja ojts ttapatsowdi ja nwindson'ajtim Jesús, yide'en ja wyandøø:

—iMøj Dios kyunuu'kxin! iØy wa'ats yø' midi íxyam Dios Teety kyejxpy, midi israelit jaa'y wyindsøníp!

¹⁴Jøts ja nwindson'ajtim Jesús tpaajty tu'uk ja buur jøts ja ojts ttawa'atspety, tyimbyatpy idø'on jade'en sam jap jaabyety nøkyijxpy:

¹⁵Meets Siøn kajjpotpít, kidi mjotmay'ookti;

ejx, pø íxats myiñ ja mwindsøn, yikxon buuru'nk ttaku'xni.

¹⁶Ka'ap ja pyabøjkpítøjk ja jatyí tja'gyukidøø yø'øbi winmaa'ñ, østi jaanim ku ja nwindson'ajtim Jesús wyinaty tø chajpajtni. Jaanimts yø tja'myajtstøø jøts kudam yø tñigajpxy ja nwindson'ajtim ku ja jap jade'en yja'ayi, jøts

tyimjade'ents ja wyinaty tɔ yjaty kyubety.

¹⁷Jɔts ja jaa'dyi midi ja nwindson'ajtim Jesús jam wyinaty mɔɔt, ku ja tyaxpidsiimy ja Lázaro jap oo'kpi jutjɔtpy, ku ja wyinaty tɔ tyikjujkyiky jadigojk, ja'ats idɔ'on jam tnmadyaktip sa jaty ti jaty ja wyinaty tɔ t'ejxti. ¹⁸Patyts idɔ'on ja jaa'y ojts tpatowdi ja nwindson'ajtim Jesús, kumi tɔ ja wyinaty tnijawidi ja milagri'ajtin midi ja nwindson'ajtim wyinaty tɔ ttuñ. ¹⁹Xjats ja fariseotɔjk agɔ'omyi ñawyajnidɔɔ:

—Tɔxi ixa xja'ejxti sa yɔ yjawi ñityu'unint. Ejxti, ejx niduki'iyi jaa'y pyanijkxyiyi.

Ku ja griegit jaa'y t'ejxwa'andi ja Jesús

²⁰Jɔts ja jaa'dyi midi jam wyinaty tɔ ñɔjkxti xɔbatpi Jerusalén, jam ja winaagindi pɔn griegit jaa'dyi. ²¹Ja'ats jam tnimendi ja Felipe pɔn kugajpip Betsaida jam Galileit etjotp, jɔts ja ojts tnɔjmidi mɔkta'aky:

—Ja Jesús ɔɔ teety n'ejxwampy.

²²Xjats ja Felipe ojts tniinjkxy ja Andrés jɔts ja ttukmadɔɔy; winets ja namajtsk tniinjkxti ja nwindson'ajtim Jesús, jɔts ja ojts ttukmadowdi. ²³Jɔts ja nwindson'ajtim Jesús ja ojts ñii'mxyidi:

—Tɔ tpaaty ku nxɔga'pxy ma ɔts yikxon nyikwinjawit nyikwindsɔ'ogit, pɔ Dios Teety ɔ xkajx jɔts ja naxwii'ñit jaa'dyi ngudanaapy. ²⁴Tiy janch ɔ nwa'añ ku mee nnɔjmi, jɔts ku tu'uk ja ariinbajk kyaka'ay naxjɔtpy

jadi'iñi ja ñaxy; pɔni midi'its ka'ap naxjɔtpy, ne'egi may ja wyimbijty ku ja wyindigoy. ²⁵Nayide'en idɔ'on meetsmi. Pɔn kasajatyim nay'ejxip, pɔn nabya'ayojip, ka'ap ja mibaat ja nitso'ok'ajtin tpaaty; pɔnts kanabya'ayojip, wan tjaty sa yjaty ɔts kɔjxp, ja'ats idɔ'on tpaatp ja nitso'ok'ajtin. ²⁶Pɔni pɔn ɔts xpabɔjkp'atwamp, wan ya tmiñ jɔts ɔ xmɔɔtwidettit xmɔɔtsɔonidit. Yikajxa'akpts idɔ'on ja' jam Dios wyingujkp.

Ku ja Jesús tniagjpxy ja y'o'jkin

²⁷Janch tɔ ɔts ixyam ndyimyjotmaadyɔki; ɔjɔts ti sa ɔ nwa'ant? ɔJa ti ja ɔ nwa'ant: “Dios Teety, ka' ɔts jade'en xyikjatt xyikubatt sa ɔts ixyam njatwa'añ ngubatwa'añ”? Pɔ ka'axi ɔts ja' tɔ nnimiñ jɔts ɔts jade'en ngajatt. ²⁸Metsts Dios Teety tu'ugyi ja mja' majada'akp.

Winets yikmadɔɔy ja ayuujk jɔts ku jap yjawi tsajpjɔtpy wya'añ:

—Tɔ ɔts ja jade'en nduñ, jɔts ndunwampy ɔts ja jade'en jadigojk.

²⁹Jɔts ja jaa'y midi jam wyinaty amidoodujktip, yide'en ja wya'andi jɔts ku ja y'anaawi midi jade'en wyinaty tɔ wyina'añ, jɔts pɔmbi wamidip:

—Ja ankilis yɔ tɔ myigajpxyi.

³⁰Winets ja ñimaajyidi ja nwindson'ajtim Jesús:

—Ka' ɔts kɔjxpip yɔ ayuujk jade'en tɔ yikmadɔy, meets kɔjxp yɔ jade'en wya'añ. ³¹Ixyats idɔ'on tɔ tyimya'aty ja xɔɔw ja jumɔjt ku ya'atpi naxwii'ñit jaa'y yiktiidyu'undit, jɔts ku nayide'en yikpawopt ja miku' midi ya naxwiiñ

tnigubajk'ajtp ja kya'øybi. ³²Jøts ku øts jam nøjcx nyikpikta'aky jam kruskøjxp, ñijawidip ja øy pøn jøts øts xjanchjawidit.

³³Ja'ats idø'øn ja jade'en yjatijpy sudso ja wyinaty y'ookwa'añ.

³⁴Xjats ja mayjaa'y ja yide'en y'adsoojøø:

—Tø øø nnimadøy ku pøngapøn tkajpxy øøts ja ngutujk, jøts ku ja Cristo yujky'att xemikøjxp. ¿Sudsots me mwa'añ jøts ku mets myikpikta'akt jam kruskøjxp? ¿Pøn idø'øn ja' midi tsoo'mp tsajpjøtpy, midi ja naxwii'ñit jaa'y tkudanaapy?

³⁵Wïnets ja nwindson'ajtim Jesús ja tnimaay:

—Mjaakujajidip mjaakudøø'kxidip meets ja jaj, tyimdyøts jøts ja kya'uk'ejtnit. Jaakyiktundits ejx yjaakja'atynim, jøts kidi kube'ets kugoots mjatti; ja jaa'y pøn jade'en jajttip, ka'ap ja tnijawidi pø sa ja yjattit kyubattit.

³⁶Janchja'widik øts nja', pø øtsxi dø'øn ñamyayi jade'en sam ja jaj, jøts jaaktyimñayamnims øts x'ejxti xnijawidi jøts mee njaakja'bøkt.

Ja'ayi ku ja nwindson'ajtim Jesús ojts jade'en y'ukwani, jøts ja cho'onaa jøts ja jadi'iñi yø'odyigøøñi.

Ya'at tñigajpxp tigøjxp ja israelit jaa'y ojts tkajanchjawidi ja Jesús

³⁷Øy idø'øn ja nwindson'ajtim Jesús wyinaty kawine'en tø tjatuñ ja milagri'ajtin jam mayjaa'y wyingujkp, jøts ni jade'en ja kyayikjanchjawi. ³⁸Ja ti jats ja jade'en kyajatt sa wyinaty tø wya'añ ja Dios kyugajpxy Isaías, ku ja yide'en tjaadyaañ:

Dios Teety, ¿pøn adøm ja ngajpxy ja n'ayuujk tø x'ukupøjky'a'am?

Øy ja Dios Teety ja myøk'ajtin tø tnanky'ijxyi, ka'ap ja pøn tmøjpikta'aky.

³⁹Jøts idø'øn ja jade'en ka'ap tjanchjawidi, nayide'ents ja Isaías wyinaty tjaadyaami:

⁴⁰Dios ja jade'en tuujnidip, jøts ja jade'en wimbeets kugoots yik'ityidi, jøts ja ka' tkupøkti, jøts ja wyeen ja tkada'ejxtit øy ja wa'ats tyimya'ejxti, jøts ja nika' ja ja'gyukin tjagyaptit, jøts ja nika' ñabyøkjawiyidit øy øts ja wine'en njayikpøkwy'a'atswa'andi.

⁴¹Jade'en'ampy ja Isaías jade'en wyaañ, kumi tø ja wyinaty jekyip Dios Teety tyuk'ijxyi jøts ku jade'en ja Jesús ja y'øy'ajtin xuk'ejxint, jøts ja ojts jade'en patki'jyi tñigajpxy.

⁴²Jøts øy idø'øn ja yjajade'eni, may ja israelit jaa'y tjanchja'widøø ja nwindson'ajtim Jesús, østi windsøndøjk paat winaagin tjanchja'widøø; ja'ayi ku ja pøn ka' ttukmadowdi, ja'agøjxp ku ja ttsø'ogidi ja fariseotøjk jøts ja ka'ap tyukmajststu'udit ja tyunk. ⁴³Ja jaa'y yja' ja ne'egi yikmøjtøjkidip, jøts ka'ap Dios yja'.

Ja Jesús y'ayuujk payø'øyiyip ja jaa'y pyøky

⁴⁴Jøts ja nwindson'ajtim Jesús møk wyaañ:

—Ja' pøn ø xjanchja'wip, kidi øtsip ja tu'ugyi xjanchja'wip, nayide'en ja ñamyayi tjanchjawi ja Dios Teety midi ø xkajxp. ⁴⁵Jøts

pøn øts ixa x'ejxp xnija'wip, nayide'ents ja t'ixy tnijawī pøn ø xkajxp. ⁴⁶Jøts ku øts ñamyayi jade'en sam ja jaj, ja' ø tø nnimiñ ja naẖwiiñ pøni pøn ø xjanchja'widip, jøts kidi øts ja wimbeets kugoots nyiktandi. ⁴⁷Pøni pøn ø xmadojip ja n'ayuujk jøts ka' tmøjpikta'aky, kidi øtsip ja ndabayø'øpy ja pyøky; kaja'ajip ø tø nnimiñ jøts øts ja naẖwii'ñit jaa'y ndabayø'øyit ja pyøky, pø ja'axi ø nnimimpy jøts øts ja nyiknitso'ok'attit. ⁴⁸Pøni pønts øts nja' xkatsojkip jøts ka' tmøjpikta'aky sa ø nwa'añ, jats ja' pøn ja ttabayø'øyip ja pyøky, nayø'øyi ja nøjkk kø'øm ni'øøniyip sa jaty ø tø nwa'añ, ku kyøxt ja naẖwii'ñit. ⁴⁹Kidi ja'ajip ø ngajpxpy sa ø kø'øm nwinmay; ja' midī ø xkajxp, ja Dios Teety, ja' øts yø xanigutujk'ajtp jøts øts jade'en ngajpxt, jøts øts jade'en nyik'ixpøkt. ⁵⁰Jøts wa'ats ø nnijawi, jøts ku ja' wya'añ ja Dios Teety y'ana'amin sudso yikpaatt ja jujky'ajtin xemikøjxp. Jade'ents idø'on, pøni sa jaty ø tø nwa'añ, jade'en øts idø'on ja tø ngajpxnaxy sam øts ja Dios Teety ja tø xanigutujk'atp.

Ku ja Jesús pakpujy ja pyabøjkipitøjk

13 Tyimdyø jøts ja paski xøøw tpatnit, jøts ja nwindson'ajtim Jesús wa'ats ja tnija'wiñi jøts ku tø kya'pxy ja hori jøts ku ja tmatjstu'utt ja naẖwiiñ'ajtin, jøts ja Dios Teety ja tniñøjkxnit. Ejtp ja tpa'ayøøy ja pyabøjkipitøjk, xjats ja jade'en tpiakta'aky møk ja ejxa'an, jøts ja tnan'ky'ijxyi mabaat ja pa'ayo'owin ja tjagyepy.

²⁻⁴Jøts ja Simón myajnk, ja Judas Iscariote, tø ja miku' ja wyinaty tyatøkiyi, jøts ja tyukwinmaa'n'atyī sudso ja tka'ødyu'unt ja nwindson'ajtim Jesús. Wa'ats ja tnijawī ja nwindson'ajtim Jesús jøts ku ja nay jam ñijkxy ma ja Dios Teety ja tø yiktsøøñi, jøts ku ja amuum tø kyutujkmø'øyi. Xjats ku dø'on ja jam wyinaty y'a'ux'atti, winets ja tyanaagyukiyi'ñ jam kyaadyaajk jøp'am, jøts ja twejtstaajky ja wyet, jøts poop wet ja ojts ñadyatenwøø'niyi. ⁵Xjats ja nøø t'ada'amiyi'ñ jam købuj'i'i'ñjotp, jøts ja pyabøjkipitøjk ja ttapakpujpinaxwa'jky, jøts ja nay jatyī ttuktati'ich ja poop wet midī ja jam wyinaty tyenwøø'n'ajtpy.

⁶Jøts ku ja wyinaty tpakpujwa'añ ja Simón Pedro, winets ja ojts ñii'mxyi:

—Windsøn'ajtim, ðmets ne'egi ndeky xpujip?

⁷Jøts ja nwindson'ajtim Jesús ja t'adsøøy:

—Ka' mets yø ixyam xja'gyuki, mja'gyukipnimts mets yø nøjkk.

⁸Jøts yide'en ja ñii'mxyi ja Pedro: —Ka' me mibaat ndeky xpujit.

Winets ja nwindson'ajtim Jesús ja tnimaay:

—Pøni ka' øts yø mdeky nbujy, ka'ats me n'ukmigu'ukwanit.

⁹Winets ja Simón Pedro wya'añ, jøts ja nwindson'ajtim Jesús yiknøjmi:

—Winets ø windsøn'ajtim amuum xpujiyit ja ngø' ngubajki; jøts ka' nugo ja ndeky.

¹⁰Jøts ja nwindson'ajtim Jesús ja tnimaay:

—Øy ku ja'ayi tyeky tpujt pøn tse'abajtipnim, kumi wa'ats

ja amuum. Nayide'ents meets m'anmija'win wya'adsidi øy kidyimñiduki'iyi.

¹¹Jade'en'ampy ja wyaañ ku ja ñimy: “Øy ka' niduki'iyi mdyimwya'adsidi”, ja'agøjxp ku ja wa'ats tnijawi pøn ja wyinaty køyakwajnip.

¹²Xjats ku ja jade'en y'abajtiyii'ñ tpujkøjxiyi ja pyabøjkpitøjk tyeky, winets ja ñadyanijajni ja wyet jadigojk, jøts nay jam y'ixaajky mā ja mesi jøts ja tnimaay ja pyabøjkpitøjk:

—¿Mnija'widip tigøjxp jade'en tø ndundi? ¹³Meets, xmaestri'ajtp meets, xwindsøn'ajtin'ajtp meets, janch tiigyajpxy kumi janch jade'en. ¹⁴Pøni øts tamts maestri, jøts pøni øts tamts windsøn'ajtim, tøts ja mdeky nbujidi, nayide'ents meets idø'øn xuumit xem yam. ¹⁵Tø nduk'ejxti jawyeen, jøts nayide'en xu'undit sam ø tø ndunjøpi. ¹⁶Jøts janch øts idø'øn nwa'añ, jøts ku ka' pøn tumbi tjinaxy ja wyindsøn; uk ja jaa'y pøn kexy yø'øpy, ka'ap ja tjinaxy pøn ja kajxip. ¹⁷Jøts pøni mja'gyukidip yø'øbi winmaa'ñ jøts jade'en xu'undit, jotkujkts x'ejxtit.

¹⁸Jøts kidi niduki'iyip meets jade'en ndijy; nnija'wip øts ja' pøn jaty ø tø nwi'ixy. Kuwanits jade'en yjatt sam jap jaabyety nøkyijxpy: “Jats ja tu'uk tø x'ukmidsepøjkni pøn ø møøt ngay n'uuky.”

¹⁹Patki'iyi øts ya'at yam nnigajpxy jøts ku jade'en nøjlx yjaty, jøts xiyyawidit xjanchjawidit jøts pøni pøn øts. ²⁰Janch øts idø'øn nwa'añ, jøts ku øts ja xkupiky pøni pøn ø xkupøjkip ja ngudanaabyi; jøts pøni pønts øts jade'en xkupøjkp, ñayi

kyupijkypts ja nayide'en pøn ø xkajxp.

Ku ja Jesús tnigajpxy sa ja Judas kyøyakiyit

²¹Xjats ku ja wyinaty jade'en tø wya'añ, jøts ja tyimchaachjotmaadyøjkii'ñ, jøts ja ojts yikxon wa'ats tnigajpxy:

—Tiy janch mee nnøjmi, jøts ku meets ja nidu'ugin pøn ø xka'ødyunwamp.

²²Winets ja pabøjkpitøjk xem yam ñawyin'ejxjø'jkidøø, jadi'iñi tkamidaabyaatti pøni pøn idø'øn yiktejp. ²³Winets ja tu'uk, midi ja nwindsøn'ajtim Jesús janchminamyaajyip, jam ja wyinaty pyukø'øm tmøøt'a'ux'aty. ²⁴Ja'ats ja Simón Pedro amaa'tsk ñimaay jøts tyiktø'øt pøn idø'øn yiktejp. ²⁵Winets ja wingon tpuwa'adsiyii'ñ ja nwindsøn'ajtim Jesús, jøts ja tnimaay:

—Windsøn'ajtim, ¿pøn idø'øn midijpy?

²⁶Jøts ja nwindsøn'ajtim Jesús ja ojts yide'en y'adsøyi:

—Wan øts tsapkaaky tukpidasi t'uknimuji, jøts pøni pøn øts inet ja nmøøpy, ja'ats idø'øn ja wyinaty.

Xjats ja ojts jade'en tnumuji ja tsapkaaky, jøts ja ojts tmø'øpy ja Judas Iscariote midi ja Simón myajnkyp. ²⁷Jøts ku ja Judas ja'ayi t'axajiyii'ñ ja tsapkaaky, jøts ja miku' ja ojts tyatøkiyi. Winets ja nwindsøn'ajtim Jesús ja tnimaay:

—Jaty dø'øn xungojt midi mdunwampy.

²⁸Jøts nipøn ja tkamadooguki tigøjxp idø'øn ja nwindsøn'ajtim Jesús jade'en tnimaay ja

Judas. ²⁹Ja Judasts idø'on wyinaty tkøjø'ømit'ajtp ja meeñ abøjk'ii'ñ, jøts winaagin jade'en wyinmaydi pø ja'ajik idø'on tijy ja nwindson'ajtim Jesús tyijpy, jøts ja Judas t'atsju'uty ti jaty tsojkip ti jaty tunwamp ku ja xøow, uk tmo'ot tigati ja ayooði jaa'y. ³⁰Xjats ku ja Judas wyinaty tø tkaagyixy ja chapkaaky, jøts ja ojts chøøñ. Koodsni wyinaty.

Ja jemy ana'amin

³¹Xjats ku ja Judas wyinaty jade'en tø chøøñ, winets ja nwindson'ajtim Jesús wyaañ: —Yamnimts inet tiy yik'ext yiknijawit ja nmøk'ajtin, jøts nay ja Dios Teetyts myøk'ajtin nanky'ejxip. ³²Jøts kumi nanky'ejxip øts ja Dios Teety myøk'ajtin, nayide'ents ja tnanky'ejxmiyit øts ja nmøk'ajtin, jøts tsojk ja jade'en ttu'unt. ³³Ka' meets u'nk jeky n'ukmøøtsinaañit. Nayide'en meets yam ndukmadoowa'añ sam adøm ja nmigu'uk israelit jaa'y nnimaadyøø, jøts ku ja jap ka'ap ñøjkxtit ma ø nnijkxy øy øts wine'en xja'ixa'ay. ³⁴Ixyamts nmo'odi ja jemy ana'amin: jøts ku xem yam mnami'yø'atidit mnamiyuyj'atidit. Nayide'en sam mee njanchøkyin, nayide'ents idø'on mnachokidit xem yam. ³⁵Pøni mdundip jade'en, tyumnijawidipts jade'en øy pøn jøts ku mee ø xpabøjkpi'aty.

Ku ja Jesús ojts tnigajpxy jøts ku Pedro kyanigajpxiyit

³⁶Xjats ja Simón Pedro tyiktiiy ja nwindson'ajtim Jesús:

—Windsøn'ajtim, čma dø'on mnøjkxwa'añ?

Jøts nwindson'ajtim Jesús ja y'adsooøø:

—Jap ma ø nnijkxy, ka'ap ø mibaat ixyam jap xpanøjkxt; xpanøjkxp øts, ja' ku jaanim.

³⁷Winets ja Pedro wyaañ, jøts ja nwindson'ajtim Jesús yiknøjmi:

—čTigøjxpimts windsøn'ajtim ku øts ka' ixyam ndsoont? Ixyats øts, øy me ngu'oogit.

³⁸Jøts ja nwindson'ajtim Jesús t'adsøøy:

—čJanch idø'on mwa'añ jøts ku ø xku'oogiwy'a'añ? Øts wamp, ka'anim wyinaty tsapni'aaw y'aya'axy ku mets wyinaty tigøøø ojk tø xkagupiky ku me x'ixy'aty.

Jesús køjpx ja Dios Teety yikpaatt yik'ext

14 'Kidi mmaydi mdajti, ajot'atti Dios Teety, jøts ajot'ajttik øts nayide'en. ²Ma chøøni ja Dios Teety may tsinaadyaajk ja jap tmøødi; ku jeexyip ka' yjade'eni, tø meets ja jeexyip ndukmadooni. Jøts wants ø tniykxy jøts øts ja n'a'ejxit ma mdsøønidit. ³Jøts kuts øts wyinaty tø nnijkxy, jøts kuts øts ja wyinaty tø n'a'ejxi ja tsinaadyaajk, winets ø nme'ent jadigojk jøts mee nmøødiñit, jøts nay jap mjujky'attit ma øts idø'on jap ndsinaawya'añ. ⁴Mnija'widixi pøni ma ø nnijkxy, jøts mnija'widixi ja tuu'.

⁵Winets ja Tomas tnimaay ja nwindson'ajtim:

—Ka'ap øø windsøn'ajtim ja nnijawi pøni ma me mnøjkxwa'añ; čsudso'ampy øøts ja tuu' nnijawit?

⁶Jøts ja nwindson'ajtim Jesús ja t'adsøø:

—Tum øts amuum ja tuu', ja tyiibi yjanchpi øts nayide'en, jøts ja kunuu'kxy jujky'ajtin nyajkpy. Øts køjxp ja Dios Teety yikpaatt yik'ext. ⁷Kuk øts jeexyip xnijawidi pøni pøn øts, nayi mnija'wipts meets jeexyip nayide'en ja Dios Teety; jøts tøts idø'øn ja ixa xjanija'wiñidi, mja'ejxtipts idø'øn ja'.

⁸Winets ja nwindson'ajtim ñimaajyøø ja Felipe:

—Windsøn'ajtim, ja'ayi ku øø xtyimdyuk'ext ja Dios Teety, wan øø t'ijxy.

⁹Jøts ja nwindson'ajtim Jesús ja yide'en t'adsøø:

—Windi'ixyip mee Felipe nmīnabyaajtniyidi, ¿jøts ni jade'embaat me xka'ijxy'ajtni? Pøni pøn ø x'ejxp, ñayi y'ijxy ja nayide'en ja Dios Teety; jøts, ¿sudso'ampyts me x'amidøø jøts mee nduk'ext ja Dios Teety? ¹⁰¿Ka' xmibiky ku øts Dios Teety møøt n'ity, jøts ku øts ja nayide'en xmøøt'ejtmi? Tuki'iyi sa jaty nnøjmidi, kidi ngø'ømwinmaa'ñjotpyip øts yø njuuty. Ja Dios Teety midi ø xmøøt'ejtp, ja' kø'øm tyunk tump. ¹¹Jøts janchja'wik øts jøts ku øts Dios Teety møøt n'ity, jøts ku øts ja nayide'en xmøøt'ejtmi; uk pøni ka'ats, øyts øts ja'ayi xajanchjawit, pø m'ijxpyxi ti jaty ø ndumpy. ¹²Jøts tiy janch mee nnøjmi, pøni pøn ø xjanchja'wip, ñayi yjatp ñayi tyu'ump ja nayide'en ti jaty ø njajtpy, ti jaty ø ndumpy, jøts ja tyikne'egidit tyikaja'adit ja'agøjxpts

kuts ja Dios Teety nmøøt n'ett.

¹³Jøts tuki'iyi pøni ti jaty mee m'amidøøpy ku ø xkajpxpaattit, øtsts ja kø'øm jade'en ndu'ump, jøts øts jade'en nyikwingaxø'jkit ja Dios Teety myøk'ajtin y'ø'y'ajtin.

¹⁴Ndu'ump øts jade'en pøni ti jaty mee m'amidøøpy jøts ku øts xakajpxtit.

Ku ja Jesús wya'añ jøts ku ja Espiritu Santo tkaxt

¹⁵Pøni xtsojpk tam meets, paduujnidik meets ja n'ana'amin. ¹⁶⁻¹⁷Jøts nnøjmi øts ja Dios Teety jøts ja mdanigaxidit tu'uk pøn mbudøkiyidip, pøn myikjot'amøkpøkiyidip, pøn ja tyiibi yjanchpi myøøt'ajtpy. Jøts ja'ats meets møøt m'ett kunaxt. May jaa'y ja kyagupøkit ja'agøjxp ku ka' t'ejxti tnijawidi. Jøts meets, tø meets ja xnijawi, pø ixaxi ja xmøødidi, jøts ja'ats mee møøt m'ett. ¹⁸Ka' mee nadyu'uk nyiktañ, nniwimbett meets jadigojk. ¹⁹Wingonip ja xøøw ku ø ka' mā n'ukyik'ejxnit; jøts meets, x'ejxp meets; kumi jujky øts, mjujky'atpts meets. ²⁰Jaanims xja'gyukidit jøts ku øts ja Dios Teety møøt n'ity, jøts meets xmøøt'ejtmi, jøts mee nayide'en nmøøt'ejtmi. ²¹Pøn tø tnijawi jøts pøni xpaduujniyip øts ja n'ana'amin, jade'en ja tyiknigue'exy jøts ku øts ja xjanchøky. Jøts ja'ats ja Dios Teety chokp pøni pøn ø xtsojpk, jøts ndsokp øts ja nayide'en, jøts ja'ats ø x'ejxp, ja'ats ø xnijawip ku nnanky'ejxit øts nja'.

²²Winets ja yjadu'ukpi Judas ja ñimaajyøø (nigidi Iscariotibi wamp midi ja Jesús køyākp):

—Windsøn'ajtim, ÷tigøjxp ku øøts ja ja'ayi n'ext ku mnanky'ejxit, jøts nika'ap niduki'iyi ja naxwii'ñit jaa'y?

²³ Jøts nwindson'ajtim Jesús y'ladsøøy:

—Pøn ø xtsojqp, pyadumpy ja' sa ø nwa'añ, jøts ja'ats idø'øn tsokip ja Dios Teety; jøts ja'ats ø nnime'emp møøt ja Dios Teety, jøts øøts ja xemikøjxp nmøøt'ett. ²⁴ Jøts pøn ø xkatsojqp, ka'ap ja tmøjpikta'aky sa ø nwa'añ. Yø kajpxy yø ayuujk ixa xmadowdi, ka'øtsip yø' nja'; ja' yø' yja' midi ø xkajxp, ja Dios Teety.

²⁵ Ndukmadoogøjxtip yam tuki'iyi, njaaktyimyøøtsinaadyipnim yam; ²⁶ ja Espiritu Santots midi ja Dios Teety mdanigaxiyidip jøts øts ja xkudanit, ja' idø'øn mbudøkiyidip, ja' idø'øn mgajpxjot'amøjkiyidip jøts ja mdukjajtkøxidit tuki'iyi, jøts nay ja' mdukja'myajtskøxiyidip tuki'iyi sa jaty mee tø nnøjmi.

²⁷ Jotkujk nnawya'kxa'andit. Nyajkpy øts ja øy'ajtin tsuj'ajtin. Ka'ap øts jade'en nyaky sam øy pønin nugo wya'añ. Kidits mmaydi mdajti, ka' mee mdsø'øgit. ²⁸ Tøxi xmadowdi ku ø nnimy jøts ku ø nnijkxy, jøts ku ø nme'ent jadigojk jøts mee nmøøtsøønit. Kuk meets jeexyip xjanchøky, mjanchxondakp meets jeexyip ku tø xnijawidi jøts ku nninijkxy ja Dios Teety; kumi ja' idø'øn jawaani møj jøts nigidi øts. ²⁹ Patki'jyi ya'at jade'en ndukmadowdi jøts ku wyinaty jade'en yjaty jøts xjanchjawidit.

³⁰ Ka' mee møøt jeky n'ukmøøtnagyajpxniyit; ja'agøjxp ku ja wyingøñ ja Satanás pøn yikutujkp ya naxwiiñ. Øy øts

nmøk'ajtin ja xjagamimajadaajkiyi, ³¹ jatpts jade'en jøts jade'en tñijawit ja naxwii'ñit jaa'y jøts ku ø ndsøky ja Dios Teety, jøts ku øts ja nbaduñ sa øts ja tø x'ane'emy. Tanidits jøts wan ya ttsøø'ñindi.

Ja uvi tsa'am kipy

15 'Jade'en øts idø'øn ñamyayi sam uvi tsa'am ñiguipy, jøts ja Dios Teety jade'en sam ja jaa'y midi ja uvi kipy t'ejx'ejtp. ² Jøts ja tyikwinajki ja y'awaj ja y'axeeñ midi katøømip; jøts midi tøømyip, yikxon ja tyikwa'ach twibøøty twibiky ma ja jam t'ijxy sa yjatwa'añ, jøts ja jawaani may yjaaktyimdyøømit. ³ Nayide'ents meets idø'ønmi; tø mee mwatsni, ja ixpøjkin mee tø myikwa'achi midi mee tø nmø'øy. ⁴ Kidi mee xmajtstutni, kumi ka'ap mee nmajtstu'uty. Ka'axi kipy awaj tyøømi jadi'iñi ku ja kya'ity ja ñiguipy; nayide'ents meets idø'ønmi, ÷ti mee nadyu'uk mnityu'ump ku mee wyinaty ja nja' tø x'ixmajtsniyi?

⁵ Øts idø'øn jade'en sam ja ujts ñiguipyin, jøts meets jade'en sam ja' y'awaj y'axeeñin. Pøni pønts ø xkamajtstutp, jøts ku øts ja nayide'en ka' nmajtstu'uty, ja'ats idø'øn ja yja' møj wingaxø'økp; jøts ka' mee ti nadyu'uk mayi ku ø nga'ett. ⁶ Pøni pønts ja nja' xkaminamyajjiyiyip, ja'ats jade'en yik'ixjibep sam ja kipy awaj midi ka'øy, jøts kuts ja tyø'øtst jøts ja jønjøtpy yikpikta'akt, japtis ja tyø'øty.

⁷ Pøni ka' mee xmajtstu'uty, pøni ka' meets ja n'ixpøjkin

xja'dyigøjyidi, amidowdits pøni ti mdsojktip jøts meets ja myikmo'ot. ⁸Ku yikxon xpadundi ja Dios Teety yja' sa ttsøkyin, jade'en'ampyts ja y'øy'ajtin myøk'ajtin yikpa'ixy, jøts nayide'en idø'on yiknijawit ku meets idø'on xjanchpabøjkpi'aty. ⁹Jade'en mee ndsøky sam øts Dios Teety xtsøkyin; tun'ejtik meets yø nja' ku meets ja tsojkin ndami'ity. ¹⁰Pøni xpaduujnidip øts ja n'ana'amin, jade'en'ampyts mee møøt m'ettit øts ja ndsojkin, nayide'en ñamyayi sa øts ja nDeety y'ana'amin nbaduujniyi, jade'ents øts idø'on ja chojkin nmøøt n'ity. ¹¹Jade'en'ampy meets jade'en nnøjmi, jøts mjotkujk'attit nayide'en sam øts, jøts ejtni xoni x'ejxtit. ¹²Ya'at øts idø'on n'ana'amin'ajtpy: øy yikxon xem yam mnamyayidit mnachokidit, nayide'en sam øts ja tsojkin nbikta'aky sa mee ndsøky. ¹³Jade'en idø'on ja tsojkin møj yikjagyepy pøn amuum nayoxip, jøts ja myigu'uktøjk tkudani jøts juky'ajtin ja tpaattit. ¹⁴Meets idø'on nmigu'uk'ajtpy pøni mdundip jade'en sa ixa n'ana'amdi. ¹⁵Ka' mee ndiij jøts ku mee mdumbi, kumi ka'ap ja tumbi tnijawi pøni ti jaty tyumpy ja wyindsøn. Nmigu'uktijpyts meets yam, ja'agøjxp ku tuki'iyi tø nduknija'wigyøxti sa jaty øts ja Dios Teety tø xnøjmi. ¹⁶Kameedsipxi tø xpikta'aky; pø øtsxi mee kø'øm tø nwi'ixy, jøts mee tø ndanipiky jøts nøjxk ja mdunk yikxon xyikwingaxø'økti, jøts wan tmøji wan tkaja'aji. Jade'ents ja Dios Teety mmo'ojidit

pøni ti jaty m'amidoodip ku ø xkajxpaaattit amumjoojt. ¹⁷Yø' idø'on nda'ana'amdip, jøts xem yam mnabya'ayowidit jøts ja tsojkin xjagyaptit.

Ku ja ka'øyjaa'dyi tkatsokti ja Jesús møøt ja pyabøjkpitøjk

¹⁸Pøni mmi'ajkiyidip ja' pøn ya ñaxwiiñ, mnija'widipxi jøts ku øts ja jawyeen nayide'en tø xuñ. ¹⁹Ku meets jeexyip nayide'en m'adi'ich sam pøn ya ñaxwiiñ wyinmaydi, nayide'ents meets ja jeexyip mdsøkyiyi sam ja ttsøkyin pøn nayide'endi sam ja'ajindi. Øts meets ya tø nwi'ixy ya ñaxwiiñ ma nayide'en chøønidi pøn jade'en winmaadyip, jøts ja'agøjxp myikmi'ekyidi kumi ka'ap ja'abi winmaa'ñ x'ukyikyø'øñidi sam o pøn ñaxwiiñ. ²⁰Ja'myatstits sa tø nnøjmidi, jøts ku ka'ap ja tumbi ñamyøjiyt sam ja wyindsøn. Tøbaats ø nyikpawidity ku ngayikupiky, nayide'ents meets idø'on myiktumit; jøts pøni xpaduujnidipts øts ja n'ixpøjkin, nayide'ents meets ja m'ixpøjkin yikpadumit. ²¹Øts køjxp idø'on jade'en myiktu'undit ja'agøjxp ku ka' tnijawidi pøn ø xkajxp.

²²Ka'ap ja jeexyip ti pøkyti, kuk øts jeexyip ngamiñ, kuk øts ja jeexyip ngaduknijawidi. Ixyam ti ñikyajpxtip jøts ja pyøky kyayiktagubatit; ²³ja' pøn ø xmi'ajkip, ñayi myi'ajkip ja nayide'en øts ja nDeety. ²⁴Ka'ap yø jeexyip ti pøkyti kuk øts yø jeexyip ka' ti nduk'ejxti midi ø tø nduñ yø' wyingujkyti, sam ka'ap pøn jade'en tø tyuk'ijxyidi; tø yø

t'ejxnidi, ja ti ja'ats yø myija'widip, pø xmi'ajkidipxi øts yø', jøts ñayi myi'ajkidip yø nayide'en ja Dios Teety. ²⁵Ja'agøjxpts ya'at jade'en yjaty kumi ka'pxy jade'en yjatt sa ya'at kajpxy ayuujk wya'añ, midi jap køxja'ay yø' kyutujkjøtptyi: "Nadøki øts yø xmi'ekyidi."

²⁶'Paty øts ja Dios Teety xukaxt ja Espiritu Santo jøts øts ja nja' xkajpxiyit, pøn pudøjkíp kajpxjot'amøjkíp, pøn nayide'en tmøøt'ajtp ja tyiiby i janchpi. ²⁷Jøts mee nayide'en ja nja' xkajpxmiyit, pø tøxi meets ja x'ixy sa jaty y'ejxi tyiyi, sa jaty tø ngajpxwa'lxtso'ondaajkyim østi ixyambaat.

16 'Jade'en'ampy jade'en nnøjmidi jøts kidi nugo winmayjimbetti winmay'adøjti. ²Myikwojpidso'ømp myikajxpidsø'ømp meets jap tsaptøjkjøtpty, østi yja'at paat ja xøøw ku ja jaa'y wya'andit jøts ku Dios yja' ja tpaduujnidi ku meets ja myik'oogiyit. ³Ja'agøjxp ja jade'en y'adø'øtstit ku ja nijuuni tkanijawidinim pøni pøn ja Dios Teety, jøts pøni pøn øts. ⁴Jøts ja'agøjxp ya'at jade'en ndukmadowdi ku wyinaty jade'en yjatwa'añ, jøts xja'myatstit jøts ku yø tø ndukmadoonidi.

Ti dø'øn ja Espiritu Santo tyumpy ya naxwiiñ

'Ka' meets yø jade'en patki'jyi ndukmadøøy, kumi ja'ajt øts kø'øm.

⁵Ixyamts ø nnøjkxwani tsinaabyi ma ja jap midi ø xkajxp; jøts øts ja nmøøtsinaamyit jøts nipøn tamts mee nidu'ugin tkayiktiy

pøni ma øts idø'øn nnijkxy.

⁶Jotmay mee ne'egi jinaxy tø mjaaktyimdyatøkiyi, ja'agøjxp ku yø jade'en tø ndukmadowdi.

⁷Janch idø'øn nnøjmidi jøts ku ne'egi jade'en m'øy'ajtxidit jøts ku nnøjkxt. Ku ø nganøjxt, nijuunits ja kyamiñ midi mbudøkiyidip midi mgajpxjot'amøjkiyidip. Ku nnøjxt, kø'ømøts øts ja ngaxt. ⁸Jøts ku dø'øn ja nøjkx myiñ, ja' ja tyu'ump jøts ja naxwii'ñit jaa'y ja ttukjawit ja pyøky jøts ku yjanchpojkpitumbijaa'yidi, jøts ku ja tu'ugyi ja winmaa'ñ sudso tyø'ødit sudso tyuda'aktit, jøts ku Dios ja pyayø'øyditi. ⁹Ja'agøjxp pyoijkpitumbijaa'y'atti ku ø ka' xjanchjawidi; ¹⁰ñija'widipts nøjkx sa y'ejxi tyiyi midi'ibi øy midi'ibi paat'ajtidip, kumi jam ø nnijkxy ma Dios Teety, jøts ka' mee x'uk'ejxnit, ¹¹jaanimts tja'gyukidit ja Dios pyayø'øyin jøts ku tyiy'ajtingøjxp yikutuky, pø tøxi wyinaty ja tiy'ajtin tyaky, jøts ja miku' yikastigimo'ot midi møj y'ity ya naxwiiñ.

¹²'Jap øts may ja madya'aky njajagyepy midi ndukmadoowandip, ka' inet xja'gyukidit ixyamyi.

¹³Kunim mye'ent ja Espiritu Santo, ja'ats ja tuki'iyi mduk'ixpøjkxøxidip sudso tyiyi janchi; ka'axi kyø'øm ja' ja tyiktu'unt pøni sa jaty ja wya'añ, ja' ja kyajpxp pøni sa jaty pøni ti jaty ja myadøøpy, jøts ja mdukmadowidit ti jaty tunwajnipnim. ¹⁴Jade'en'ampyts øts ja winja'win windsø'jkin nbaatt, kuts ja ngajpxy ja n'ayuujk xpadu'undit sa mduknijawiyidi ja Espiritu Santo. Øts ja ngajpxmyo'op.

¹⁵Nayide'ents ja Dios Teety kyajpxy ja y'ayuujk sam øts nja'ajin, paty øts jade'en nwa'añ jøts ku nayide'ents nmo'ot ja ngajpxy ja n'ayuujk, nayide'ents yø mduknijawiyidit.

**Xondaajkin ja nøjkk wyimbidsimy
ku njotmay'o'jkindit**

¹⁶'Ka' y'ukjajknit ku mee ka' x'uk'ejxnit, ku wyinaty waani tø ñaxy ja tiempi jaanimts ø x'ejxtit jadigojk, pø jamxi ø nniikxy ma jam Dios Teety.

¹⁷Winets ja pyabøjkpitøjk winaagin nixem niyam ñawyajnidøø:

—¿Ti yø jade'en tyijpy ku yø xnimaal'yin jøts ku ka' y'ukjajknit, ku yø ka' n'uk'ejxna'ant, jøts ku waani ñaxt winetnimts ja n'ejxindit jadigojk ja'agøjxp ku ñiikxy jam ma ja Dios Teety? ¹⁸¿Ti dø'øn yø jade'en tyijpy jøts ku “ka' y'ukjajknit”? Ni kyayikja'gyuki niwine'en pøni ti dø'øn yø jade'en tyijpy.

¹⁹Jøts ja nwindson'ajtim Jesús ojts ja t'ixy jøts ku ja pyabøjkpitøjk yjawi tyiibyøkwa'añiyi, jøts ja tnimaay:

—Tøxi nnøjmidi jøts ku ka' y'ukjajknit ku mee ka' x'uk'ejxnit, kuts wyinaty waani tø ñaxy ja tiempi jaanimts ø x'ejxtit jadigojk. ¿Kidi yø'øjip meets ixja mnayiktøøjiyidip? ²⁰Jøts tiy janch øts idø'øn nwa'añ ku mee nnøjmi, jøts ku nøjkk ja yajxin x'ejxti, ku nøjkk ja jotmay'o'jkin xpaatti yam ja na\xwii'ñit jaa'y xyonda'akti. Jøts ka'ats yjade'eni, øy mee mabaat mjantyimyjajotmay'øøky, xondaajkin ja nøjkk wyimbidsimy

ku jade'en mjotmay'ookti. ²¹Jade'en idø'øn ñamyayi yjaty sam ja tø'øxyøjk ku ja kya'axwa'añ, janch winmay jotmay yjaty ku tø tpaaty ja tiempi ku ja y'u'nk pyøjkjø'økni; ku tø tminawya'kxniyi ja maxu'nk nika'ap ja t'ukja'myajtsni jøts ku y'u'nk ja tø pyiky, ja'agøjxp ku ja xyonda'aky ku ja tø tyikaxi'iky tu'uk maxu'nk ya na\xwii'ñ.

²²Nayide'ents meets idø'øn mjaajtnimi, mjanchjotmay'ootkip ixyam; wimbetp øts jøts mee nminabyaadit jadigojk, winetnimts ja xondaajkin xpaattit yikxon, jøts nipøn ja mgapøjkxiyidit.

²³Jøts ja'abi xøøw ka' ø ti x'ukyiktøønidit. Janch meets idø'øn nnøjmidi, jøts ku ja Dios Teety tuki'iyi mmo'ojidit pøni ti jaty ja m'amidoodip øts køjxp. ²⁴Østi ixyambaat ka'anim ti x'amidowdi øts køjxp; amidowdi pøktsowdi, mbaattip ja' jøts jade'en mxonjattit.

**Tøts ja Jesucristo tmimajada'aky
midi ja na\xwii'ñit jaa'y
yikwindigøøpy**

²⁵Madya'akyøjxp ya'at yam nugo tø ndukmadowdi jøts xamimadoodowidit; ja'atp ja xøøw ku ka'ap jade'en nøjkk n'ukmigajpxnidi abiky madya'akyøjxp, wa'ats meets ja ndyimdyukmadoonit nøjkk pøni sa ja Dios Teety y'ejxi tyiyi. ²⁶Jøts ja'abi xøøwts øts køjxp ja Dios Teety x'amido'odit xpøkts'o'odit ja øy'ajtin; jøts nika'ap øts yam ndyimwya'añ jøts ku øts n'amido'ot ja Dios Teety jøts mee nni'amidowit. Ka'ap chøkyi jøts kø'øm n'amido'ot, ²⁷pø mdsojkip meets ja Dios Teety.

Jade'engøjxpts ja mdsøkyidi kumi xtsojqp meets nayide'en, jøts tøts xjanchjawidi jøts ku øts Dios Teety xkexy. ²⁸Jam ø tø ndsøøñ ma Dios Teety jøts øts ya tø nmiñ ya naxwiiñ, ixyamts øts inet nmajstutu'wangojmi ja naxwii'ñit, jøts ø n'awimbeti'wya'lañ jadigojk ja Dios Teety.

²⁹Xjats ja pyabøjkpitøjk wyandøø: —Ixyamnim inet tiy janchwa'ats xnigajpxñim, ka' x'ukyiktuni ja abiky myadya'aky mididi kayiktamimadodøø'wip. ³⁰Ixyamnimts øøts inet njanch'ixy njanchnijawi jøts ku tuki'iyi xni'ja'wigyixy, jøts ku ka' chøkyi jøts ku øy pøn kuwani mdyimdyi'byøkiyit. Ja'agøjxp øø njanchjawidi jøts ku jam mdsøøñ ma Dios Teety.

³¹Jøts nwindson'ajtim Jesús yide'en t'adsøøy: —¿Jøts xjanchja'wiñidip øts ixyam? ³²Ja wyingøñ jøts tø yja'aty ja xøow ja jumøjt, jøts tyimñay'ixyami, ku meets inet m'agakpaktit pø ma pønjabøn ñøjkxt, jøts øts inet nadyu'uk xnika'aktit. Ka'ap ø nadyu'ugi, jats ja Dios Teety xmøø'tity. ³³Ndukmodoogøjxtip ya'at yam tuki'iyi, jøts ja øy'ajtin jotkujk'ajtin xpaattit ku ø x'ajot'attit. M'ayo'ombaattip ya naxwiiñ; jotmøkts mnabyikta'agidit, tøts øts inet nmimajada'aky mididi ya naxwiiñ yikwindigøøpy.

**Ku ja Jesús tni'amidowi
tnibøktsowi ja pyabøjkpitøjk, jøts
ja ttukmadøy ja Dios Teety**

17 Xjats ku ja nwindson'ajtim Jesús jade'en

wyan'abajtiyii'ñ, jøts ja ojts jam tsajpwemp pyat'ixy, winets ja wyaañ:

—Dios Teety, tø ja hori kya'pxy. Yikmøjtøjkikts øts, kunuu'kxyja'wikts øts, jøts me nayide'en nyikmøjtøkit, jøts me nayide'en myikunuu'kxyjawit. ²Metsxi tø xmøø'y ja kutujk jøts øts naxwii'ñit jaa'y ja ni'ijtyi nda'ana'amdit, jøts ja tpaattit ja jujky'ajtin xemikøjxp pøn jaty me tø xkømøø'y. ³Jøts jade'en'ampy yikpaaty ja jujky'ajtin xemikøjxp ku tu'ugyi mets Dios Teety myikjanchjawidi, sam nayide'en ja Jesucristo, pøn mets ya tø xkexy naxwiiñ.

⁴Tø øts ja ndunguixy jade'en mididi me tø xa'ane'emy, jade'engøjxpts myikmøjawidi myikunuu'kxyjawidi ya naxwiiñ. ⁵Møøkyts øts jam mwingujky nay ja'abi møk'ajtin mididi øts y'ijty nmøø'tajtpy møøt mets ku ka'anim wyinaty naxwii'ñit y'øyinim.

⁶Jøts ja jaa'dyidi mididi me køø'm tø xwiwich ya naxwiiñ mididi me tø xagødøki, tøts øts ja nduknija'wigyøxti pøni pøn mets. Jøts mets ja y'ijty mjaa'y'ajtpy, jøts mets ja tø xagødøki. Tøts ja tpadundi mets ja m'øgyajpxy mets ja m'øy'ayuujk. ⁷Ñija'winidip ja ixyam wa'ats ti jaty me tø xmøø'y jøts ku mets ja xja'aji. ⁸Tøts øts ja ndukmadowdi ja øgyajpxy ja ømyadya'aky mididi me tø xukmadøy, jøts tøts ja tkupøkti, tøts ja tni'jawidi jøts ku ja yjanchi jøts ku øts jam ndsøøñ ma mets jam. Tø ja tjanchjawidi jøts ku me tø xkexy.

⁹Yøøts ø nni'amidoo'widip pøn jaty me tø xmøø'y ja'agøjxp

ku ja xja'aji; jøts nigidi ja'abi nni'amidoo'wip pøn øts tø xkabadundi. ¹⁰Midi jaty ø nja'ajtpy, nayi mets mja' ja', jøts nay ja'ats ø nja'ajtmip; jøts nayi øts nmøk'ajtin nay øts ngunuu'kxin ja xyiktuujnidip.

¹¹Øts, ka'ap øts n'lukya'a'ajtnit ya naxwiiñ; yø'øts ja tandip, jøts me nninøjkxnit møøtsinaabyi. Kunuu'kxy Dios Teety, agø'øduk axajtuk mmøk'ajtingøjxp pøn jaty ø tø xagødøki jøts ni'amuki ni'aga'pxi y'ettit, kyanamyajtstu'udidit nayide'en sam adømin. ¹²Ku øts yø ya y'lity nmøøt'etti ya naxwiiñ, n'ejx'ejttip øts yø', ja møk'ajtin ø nyiktumpy midi me tø xmø'øy, ja'ats øts yø nda'agø'ødujktip nda'axajtuajktip. Ni tu'ugin yø tø kyawindigøydi, ja'ayim idø'on jade'en tø yjaty midi'yim y'ijty windigøy'ejtnip, jøts jade'en ka'pxy tpaaty sa ja mgajpxy sa ja m'ayuujk xyiktaañ.

¹³Ixyamts me nninøjkxnit ma mets jam; jøts ku njaaknaya'a'aty ya naxwiiñ, ja'agøjxp øts jade'en nwa'añ jøts ja mja' yjotkujk'attit sam ø njotkujk'atyin. ¹⁴Tø øts ja ndukmadoogøxti ja m'øgyajpxy ja m'øy'ayuujk, ja'ats mmi'ajkiyidip pøn ja ka'øwyinmaa'n tjagyajp. Ja' yiktami'ajkidip ku ja yjade'emb i winmaa'n tka'ukyiktunidi, nayide'ents øts ka' nyiktuñ ja yja'adi. ¹⁵Kaja'ajipts ø n'amidøøpy jøts xwaabidsø'ømt ya naxwiiñ, ja' n'amidøøpy jøts xkuwa'ant xkubokt, jøts miku' yja' kidi myajada'aky. ¹⁶Nayide'en ja'adi sam øts, ka' nyiktuñ ja kya'øwyinmaa'n. ¹⁷Pøkjø'økts

ejxjø'økts mdiy'ajtingøjxp mjanch'ajtingøjxp; pø tiy janchxi ja mgajpxy ja m'ayuujk. ¹⁸Nayide'ents sam me tø xaniguexy ja naxwii'ñit jaa'y, nayide'ents øts ja yam ndanipøkti ndani'ejxti pøn ya naxwiiñ ja ka'owyinmaa'n tjagyajtpnim. ¹⁹Amumjoojt øts njaaktyimñadyamiyoxiyit yø'øgøjxpti, nayide'ents ja ñadyamiyoxiyidit ku ja mgajpxy ja m'ayuujk ttu'undit midi tiy midi janch.

²⁰Kidi ja'ayip ø nugo ndyimñi'amido'owidip, nayide'en ja'amidip pøn ø xjanchjawiwandipnim ku ja myigu'uk ja tmadoojidit ja øgyajpxy ja ømyadya'aky. ²¹Jøts ja' øts yam n'amidøøpy jøts tu'ugyi ja wyinmaa'n tyik'ettit; jøts tu'ugyi y'ettit møøt adøm, nayide'en Dios Teety sam mets xmøøt'ity jøts sam me nmøøt'ity. Jøts wan tu'ugyi ja wyinmaa'n tpikta'akti jøts jade'en ttukjanchjawidit ku me tø xkexy, pøn ja ka'øwyinmaa'n tjagyajtpip. ²²Tø øts ja nmo'odi nay ja'abi møk'ajtin midi me tø xmø'øy, jøts tu'ugyi wyinma'adyit nayide'en sam adøm nja'. Tu'ugyi nayide'en mets mja', jøts nayide'ents øts nja'ami. ²³Øts ja møøt nnamyayidit, jøts mets xmøøtnamya'a'yimiyit jøts ja tu'ugyi y'ettit, jøts jade'en ja naxwii'ñit jaa'y t'ejxtit tnijawidit jøts ku me tø xkexy, jøts ku mets ja xjanchøky sam me xtsøkyin.

²⁴Dios Teety, metsxi ja tø xagødøki, jøts ja'ats ø ndsøjkpy jøts ja yjap'attit ma øts jap ndsinaawya'añ, jøts t'ejxtit ja møk'ajtin ja øy'ajtin midi me

tø xmø'oy; jaayim me xtsøky ku ka'anim wyinaty naxwii'nit y'øyinim. ²⁵Mets Dios Teety tiy'ajtin janch'ajtin mmøot, jøts ka'ats ja naxwii'nit jaa'y mnijawiyi; jøts øts, nnija'wip mets; jøts yø pabøjkpitøjk, ñija'winidip yø' jøts ku me tø xjanchkexy. ²⁶Tø øts ja ndukmadowdi mbøn mets jøts njaaktukmadoowandipnim øts. Jade'ents sa mets xpa'ayøyin, nayide'ents ttaba'ayoomidit ja myigu'uktøjk. Nmøot'etpyim øts yø' y'agujkpti jade'en.

Ku ja Jesús ojts yikmach

18 Xjats ku ja nwindson'ajtim Jesús jade'en wyinaty tø wya'añ, winets ja tmøøtsøø'n ja pyabøjkpitøjk, jøts ja ñøjkxwa'andi jam jaduktamajñ ku ja ttanaxtit ja nøø midi yiktejp Cedron. Jam tu'uk ja kam ma y'ity øy ti tsa'am, jamts ja nwindson'ajtim Jesús tmøøtkuyø'yiyi'n ja pyabøjkpitøjk. ²Jøts ja Judas, pøn ja wyinaty ixam ka'ødyunwajnip, wa'ats ja t'ijxy'aty ja'abi et, pø jamxi ja nwindson'ajtim Jesús wyinaty kawinaak ojk tø ñamyukyidi møot ja pyabøjkpitøjk. ³Jade'en'ampyts ja Judas jam ojts tmøøtja'aty tukpiky ja soldaditøjk møot ja jaa'dyi midi t'ejx'ejttip ja tsaptøjk, ja teetywindsøndøjk ja fariseotøjk ja kajxidip, tumda'o'jk møot ja jam yja'ttøø kunø'øky. ⁴Ñija'wiñip ja nwindson'ajtim Jesús ja wyinaty sa jaty ja yjatwa'añ kyubatwa'añ, winets ja twinguwa'jkii'n, jøts ja tyiktiy:

—¿Pøn dø'on m'ixaadyip?

⁵Jøts ja ojts yide'en y'adsowdi:

—Ja Jesús øø n'ixaapy, ja Nazaretit jaa'y.

Jøts ja nwindson'ajtim Jesús ja t'adsøoy:

—Øtsimts ja'.

Jøts ja Judas midi ka'øy'adøtsp, ixam ja tmøødi ja mayjaa'y. ⁶Jøts ku ja nwindson'ajtim Jesús wya'añ: “Øtsimts ja'”, winets ja jadi'iñi y'ixnøjkxtøø jøts ja kya'tsjimbejtøø. ⁷Winets ja nwindson'ajtim Jesús ja jadigojk tyiibyøjkidøø, jøts ja ñimaajyidøø:

—¿Pøn dø'on m'ixaadyip?

Jøts ja wyandøø:

—Ja Jesús, ja Nazaretit jaa'y.

⁸Jøts ja nwindson'ajtim Jesús ja tnimaay:

—Tøxi nnigajpxy jøts ku ja y'øtsi. Pøni øts tam x'ixaadyip, majtstu'uttits øts yø nbaøjkpitøjk.

⁹Jade'en'ampy ja jade'en yjaty, jøts ja jade'en ka'pxy tyimyjaty ku ja nwindson'ajtim Jesús wyinaty yide'en kø'øm tø wya'añ: “Pøn jaty øts ja Dios Teety tø xagøðøki, ni tu'ugin ja tø kyawindigøydi.” ¹⁰Jøts ja Simón Pedro jam wyinaty tø tnixaji tu'uk ja tsujx, ja'ats ja ojts tjuuty, jøts ja ttaxikpo'otuujty ja jaa'y midi txøow'ajtp Malco, ojts y'aga'ndyatsk ja tyimgyajtspo'jtiiyi, ja teetywindsøndøjk idø'on ja tyumbi jade'en jajtp.

¹¹Yide'en ja nwindson'ajtim Jesús tnimaay ja Pedro:

—Pikta'ak yø mdsujx nay jap ma tø xjuuty. ¿Sa me mwinmay, uk ja øts idø'on xijy ngagupøkt ja ayø'on midi øts ja Dios Teety tø xanibiktaagi?

Ku Jesús yiknajtswaa'wiyi'n
jam ma teetywindsøn

¹²Xjats ja soldaditøjk, møot ja' pøn tnigubajk'ajtp jøts møot ja tsaptajk,

ojts tmatsti ja nwindson'ajtim Jesús, jøts ja ojts tkowøondi tkøxojtsti.

¹³Jøts ja tyiknøjkxtøø mā ja Anás jam tyøjk midi ja Caifás tyeety myø'jtíp, midi jam wyinaty ja'abi jumøjt teetywindsøn'ajtp. ¹⁴Nayi Caifás idø'on wyinaty yide'en tø tnøjmi ja israelit jaa'y, jøts ku ne'egi jade'en tyimy'øy'att jøts tu'ugyi ja jaa'y tku'oogit ja kajp.

Ku ja Pedro tku'iiñ jøts ku ja ka' t'ijxy'aty ja Jesús

¹⁵Jøts ja Simón Pedro møøt jadu'uk ja myibabøjkpi tpanøjkxti ja nwindson'ajtim Jesús. Jøts yik'ijxy'ajtp ja' ja yjadu'ukpi, ijxy'ajtip ja teetywindsøn ja', ja'ats jap tyimyøøtøjkimyya ja nwindson'ajtim Jesús jap windsøn tyøjk'agui'py; ¹⁶jøts ja Pedro jap tyaañ mā yiknidøki ja tøj. Ja'ats ja yjadu'ukpi jap ñibidsøøm midi ijxy'ajtp ja teetywindsøn, jøts ja ojts tminagyajpxyi ja tø'øxyøjk midi jap tøj. Ja'adinaapy, jøts ja tyiktøjkiyi'ñ ja Pedro. ¹⁷Winets ja tø'øxyøjk midi tøj. Ja'adinaapy, y'amidoojøø ja Pedro: —¿Kidi metsip yø jaa'y mbabøjkpi'ajtpy?

Jøts ja Pedro t'adsøø yide'en:

—Ka', ka'axi ja y'øtsi.

¹⁸Jøts kumi xujxpts wyinaty, jøts ja tumbitøjk jøts ja tsaptøjktajk jap ja wyinaty tø tyikmøjidi ja jøøn, ja'ats ja jap wyindanaadyip jøts ja jap xyamdi. Jøts ja Pedro ixam idø'on ja tmøøtxami.

Ku ja teetywindsøn tyiktøøbinaxwa'aky ja Jesús

¹⁹Xjats ja teetywindsøn tyiktøøbinaxwaajky ja

nwindson'ajtim Jesús pøn jaty idø'on pyabøjkpitøjk'ajtpy, jøts ti dø'on ja ñanky'ixpøjkpi. ²⁰Jøts ja nwindson'ajtim Jesús ja t'adsøøy:

—Tø ø ngajpxy mayjaa'y'agujky øy madsoo; ejtp ø nyik'ixpiky mā jaty tsaptøjk, jøts nayide'en mā ja møj tsaptøjkmi mā israelit jaa'y ñamyukyidi, jøts ka'ap øts øy ti n'amaa'tsk'aty ku ø ti nnigajpxy. ²¹¿Tigøjxp ku øts ja xyiktty? Ja' mets ja myiktø'øp pøn jaty ø tø xmadooji, jøts wan ja tnigajpxti pøni sa jaty øts idø'on ja tø nnøjmidi. Ja' ja tñija'widip pøni sa jaty øts ja tø nnøjmidi.

²²Xjats ku ja nwindson'ajtim Jesús jade'en wyaañ, jøts nidu'ugin ja tsaptajk ja ojts wyingugoxiyi, jøts ja ñii'mxyiyi:

—¿Jade'en yø m'aaw xa'adsøø jøts jade'en xnøjmit yø teetywindsøn?

²³Jøts ja nwindson'ajtim Jesús ja yide'en t'adsøøy:

—Pøni tødam ø ngajpxigøy, nigajpxts midi'ibi dø'on mga'ømyadøøpy; jøts pøni øydam jade'en sa ø tø nwa'añ, ¿tits ku øts xkøxy?

²⁴Winets ja Anás ja ojts kyexyi wiiñ ke'kxy, jøts ja jam ñjøkxt mā ja Caifás, midi teetywindsøn'ajtp.

Ku Pedro jadigojk wya'añ ku ja ka'ap t'ejxi ja Jesús

²⁵Íxajp idø'on ja Pedro tyani, yjoo'kxpiky jap jøn'ajpy, ku ja yiknimaaay:

—¿Kidi metsip yø jaa'y mbabøjkpi'ajtpy?

Jøts ja Pedro ja ka' tkupiky, yide'en ja wyangojmi:

—Ka', ka'axi ja y'øtsi.

²⁶Winets ja yiktøoji tu'uk ja teetywindsøn tyumbi midi ja jaa'y myigu'uk'ajtpy, midi ja Pedro wyinaty tø txiktsajtstu'uty jøts ja tyatsk tyimykwinajkiyøø, ja'ats waan:

—¿Kidi metsip jap tø n'ixy jøts ku mets ja jap y'lity xmøødi jap tsa'amgamjøtpy?

²⁷Jøts ja Pedro ja jadigojk ka' tkupøjkojmi, winets nay jatyi y'ayaajxy tu'uk tsapni'aaw.

Ku Jesús twinguwa'jkiyii'n ja Pilato

²⁸Jøts ja nwindson'ajtim Jesús ojts yikwaadsøøn jam Caifás tyøjkjotp, jøts ja yikwaanijky ma ja møj windsøn kyutujktaajk jam. Xiijn'iwyani, jøts ja israelit jaa'y nika'ap tyøjkidøø jap kutujktaajkjøtpy, jøts ja ka'ap tyiktigøøwya'andi ja kyostumbri, pøky idø'on ja' ku ja jade'en y'adø'øtstit, ka'ap ja t'ukaañidit ja paski xøgaaky ja paski xø'uuky ku ja a'ux ja tyiknaxtit. ²⁹Ja'agøjxp ja møj windsøn Pilato jam ojts pyidsimy jøts ja myigajpxwa'añidi, yide'en ja ojts ñii'mxyidi:

—¿Ti yø jaa'y mdani'øø'nidip?

³⁰Jøts ja y'adsoodøø:

—Ku yø jeexyip kyapøkyjaa'yi ka' mets yø jeexyip ya tø myiktagødøki.

³¹Winets ja Pilato ja ñimaajyidøø:

—Møødidi, jøts xiidyu'undit jade'en pøni sã ja mgutujk wya'andi.

Jøts ja israelit jaa'y y'adsoodøø:

—Øøts, ka'ap øøts xpaat'aty jøts øøts øy pøn nyik'ookt.

³²Jade'en ja ojts ka'pxy yjaty sã ja nwindson'ajtim Jesús ja wyinaty tø tñigajpxy jøts ku ja jade'en y'ookt. ³³Xjats ja Pilato jap jadigojk

tyøjkiyii'n jap kyutujktaajkjøtpy, jøts ja ojts tyajxi ja nwindson'ajtim Jesús, jøts ja t'amidøøy:

—¿Mets idø'on israelit jaa'y mjanchwindsøn'ajtip?

³⁴Jøts nwindson'ajtim Jesús ja tñimaay:

—¿Kø'øm mets jade'en mwinmay jøts mets jade'en xyiktiy, uk pøn jade'en tø mdamimadya'agyi jøts ku ø nja'aji?

³⁵Jøts ja Pilato ja y'adsooøø:

—¿Ti israelit jaa'yimts øts?

Kø'ømxi yø mmigugajp jøts yø teetywindsøndøjk ya myikmiñiyi jøts mets ya nyiktagødøki. ¿Ti dø'on tø xun?

³⁶Jøts nwindson'ajtim Jesús ja yide'en t'adsøøy:

—Windsøn'ajtp øts, ka' øts nja' yjade'eni sam pøn yja' ya naxwiin. Ku jeexyip jade'en, tø øts nbabøjkpitøjk jeexyip xnitseptunidi, jøts øts jeexyip ngayiktagødøki ja israelit jaa'y. Kayaa'ip øts ngutujk.

³⁷Winets ja Pilato ja ojts ñii'mxyiyi:

—¿Jøts mjanchwindsøn mets idø'on?

Jøts nwindson'ajtim Jesús ja t'adsøøy:

—Ja' øts sã ixa mwa'añ, windsøn øts. Tø ø ngaxi'iky ku øts ya naxwiin tø nmiñ jøts ø nnigajpxt ti tiy'ajtin'ajtp, ti janch'ajtin'ajtp. Pøn jatyi ja xmimadoodip, xmadojidipts øts nja' ja' sã jatyi ø nwa'añ.

³⁸Jøts ja Pilato ja ojts ñii'mxyi:

—¿Jøts ti dø'on tiy'ajtin'ajtp janch'ajtin'ajtp?

Ku Jesús ñidujkiyii'n jøts ja y'ookt

Jøts ku ja Pilato jade'en t'ukyiktiy, jøts ja ojts pyidsimy jøts

ja tminagyajpxwa'añi ja israelit
jaa'dyi, jøts ja tnimaay:

—Ka' øts yø jaa'y nbøky'ixy.

³⁹Jade'ents mee xkostumbri'aty jøts øts nidu'ugin nyik'awa'atspidsø'ømt ja pøkyjaa'y, ku meets ja x'amidøy ku paski xøøw: ¿jøts mdsojktip jøts wan øts yø mwindsøn tnajtsmatsi jadi'iñi?

⁴⁰Winets ja niduki'iyi møk wyandøø:

—iKa' yø' xyik'awa'atspidsø'ømt! iYø Barrabás myik'awa'atspidsø'ømp!

Jøts møj maa'tspi dø'on ja Barrabás.

19 Xjats ja Pilato ojts tnankmyachi ja nwindsøn'ajtim Jesús, jøts ja ojts tnankwyøpyi. ²Jøts ja soldadi ja ojts ttagujandi tu'uk ja windsøn kujan, jøts tum kujp awiity, jøts tsuu'nk wet ja ojts ttaxoxti. ³Jøts ja ojts wingon twingunøjkxidi, jøts ja ojts tnøjmidi:

—iMøj mets, pøn ja israelit jaa'y wyindsøn ukmayip!

Jøts ja ojts twingoxti tjøpkoxti wyemp y'am.

⁴Winets ja Pilato ojts jadigojk pyidsimy, jøts ja ojts ñii'mxyidi:

—Ejxti nijawidi, nyikpidsimpy øts yø ya jøts xnijawidit jøts ku øts yø niti ngadapøky'ixy.

⁵Jøts ja nwindsøn'ajtim Jesús pyidsiimy, ixam tkujan'aty ja kujp awiity jøts ja tsuu'nk wet ja twet'aty. Jøts ja Pilato ja ojts ñimaagyojmiyidi:

—iXya dø'on ja jaa'y!

⁶Xjats ku ja teetywindsøndøjk ja t'ejxtøø jøts ja tsaptajk, winets ja tjanchtayajxidøø møk'ampy:

—iYikruspat! iYikruspat!

Jøts ja Pilato ja tnimaay:

—Wawdi jøts mee xyikruspat, kumi ka'ap øts yø ti pøky ndapøky'ixy.

⁷Yide'en ja israelit jaa'y ja y'adsoojiyøø:

—Jap øøts tu'uk ja kutujk nmøødi, jøts jade'en ja tyikutuky jøts wan t'øøky, ja'agøjxp ku yø tø ñabyikta'agyi Dios U'ngin.

⁸Xjats ku ja Pilato ja ojts jade'en tmadøy, jøts ja jade'en yjaaktyimyik'adsø'jkii'ñ. ⁹Jøts ja jap kyutujktaajkjøtpy tyøjkii'ñ jadigojk, jøts ja ttiibyijky ja nwindsøn'ajtim Jesús:

—¿Mets, ma mdsøøñ?

Jøts ja nwindsøn'ajtim Jesús niwine'enin ja tkidyimy'adsøøy.

¹⁰Winets ja Pilato ja ojts ñii'mxyiyi: —¿Jøts ø ka'ap x'adsøy? ¿Ti ka' xnijawi jøts ku øts kutujk njagyepy, jøts me nyikruspatt uk jøts me nyik'awa'atspidsø'ømt?

¹¹Jøts nwindsøn'ajtim Jesús ja t'adsøøy:

—Ti kutujk mets jeexyip mdsaaachjagyepy ku Dios Teety ja jeexyip jade'en tkayikjaty; paty ja' møj pøky tyimdyaja'adyi pøn øts ya tø xkøyaky jøts me tø nyiktagødøki, waani mets mja' mdaja'adyi.

¹²Winets ja Pilato nay jatyi tja'ixaay ja taay, jøts ja t'ixmatst jadi'iñi ja nwindsøn'ajtim Jesús; xjats ja israelit jaa'y ja møkta'aky ñimaajiyi:

—iPøni myik'awa'atspidsimpy inet, ka' xmigu'ugi wyinaty ja møj windsøn César jam Roma! iPøn jade'en namyøjpiktaajkip, myidsep'atpyts ja César!

¹³Xjats ku ja Pilato jade'en tmadøø, winets ja ojts tnankyikpidsimyi ja nwindson'ajtim Jesús jøts ja y'ixaajky jam kyutujktaajkjøp'am midy yiktejp Gabata ku hebreit ayuujk, jade'en ja tijy ma tsaba'kxy. ¹⁴Jaa dø'on ja xøow wyinaty kujky ku wyinaty tyimbyatni ja paski. Winets ja Pilato tnimaay ja yjaa'y midy jamdi: —iXyaadi ja mwindsøn!

¹⁵Yide'en ja møk wyandøø: —iWan tpa'øøky! iWan tpa'øøky! iYikruspat!

Jøts ja Pilato ja tnimaay: —¿Øts ndejin ja mwindsøn nyikruspatp?

Ja teetywindsøndøjk ja yide'en y'adsoojiyøø:

—Ka'ap øts pøn jadu'uk nwindson midy øø nwindson'ajtpy, ja'ayi tu'ugyi ja møj windsøn César.

¹⁶Ku ja Pilato jade'eni yiknimaay, jøts ja ojts tkøyaky ja nwindson'ajtim Jesús jøts ja tyikruspattit, winets ja tyiktso'ondøø.

Ku ja Jesús kyiruspejty

¹⁷Xjats ja nwindson'ajtim Jesús tyiktso'ondøø, jøts ja ttukapti ja kyirus, jøts ja jam nijkxy ma ja et yiktijy Oo'kpi Kyubajk Pajk, midy yiktejp hebreit ayuujk Gólgota.

¹⁸Jamts ja ojts tyikruspattit møøt namajtsk pøkyjaa'y, tu'uk jaty ja yikpiktaktøø adsow aduuk, jøts ja nwindson'ajtim Jesús agujk'ajpy. ¹⁹Jøts ja Pilato jam ojts tnankyikta'agy ja letri kruskøjxp midy nømp: “Jesús, Nazaretit jaa'y, israelit jaa'y wyindsøn.” ²⁰Jøts may jaa'y ojts

t'ejxti ja letri, pø kajpwingonxi ja jam ma ja nwindson'ajtim Jesús ojts kyiruspety, jøts ja letri jade'en ja kyøxja'ayi hebreit ayuujk, jøts griegit ayuujk, jøts latin. ²¹Paty ja israelit teetywindsøndøjk tnimaydi ja Pilato:

—Kidi jade'en xja'ay “Israelit jaa'y wyindsøn”; ne'egi jade'en xpikta'akt “Kø'øm ñadyijiyi jøts ku israelit jaa'y twindsøni.”

²²Yide'en ja Pilato ja ojts y'adsøyidi:

—iMidi tø nja'ay, jade'en yø tya'ant!

²³Xjats ku ja soldaditøjk wyinaty tø tyikruspattit ja nwindson'ajtim Jesús, winets ja ojts twejtsjøjkidi ja wyet, jøts ja ojts ñadyanipaadyidi jøts ja ñawya'kxit maktaxkpiky, kitu'uk ja soldadi ja tpøktit. Jøts nayide'en tnixajidyøø ja nijan, jøts kumi ka'ats ja y'axuumyuky, ja'ayi ja amuum tyimdyukojkubety, ²⁴xjats ja soldadi nixem niyam ñawyajnidøø:

—Ka' yø ndakø'øtsa'ant; ne'egi yø nniguyajttint, jøts n'ejxint pøn jadyimy'uktaja'adip yø wet.

Jøts jade'en ojts ka'pxy yjaty sam jap jaabyety nøkyijxpy: “Tø øts nwet ja xwejtswa'kxidi, tø ja tniguyatti.” Jade'ents idø'on ja soldaditøjk y'adøstøø.

²⁵Jøts ma ja nwindson'ajtim kyirus jam, ixam ja tyaak ja', jøts nayi ixamts ja'ami midy ja tyaak y'uchip, jøts ja Cleofas ñidø'øxy midy María'ajtp, jøts nay jam ja María Magdalenimi. ²⁶Xjats ku ja nwindson'ajtim Jesús ojts t'ixy ja tyaak, jøts ku ja pyabøjkpi nay jam tyanaamyi midy ja

jantyimynamyaaajyip, winets ja tnimaay ja tyaak:

—Taak, ixa ja m'u'nk.

²⁷Jøts ja pyabøjkpi ja tnimaamyi:

—Ixa ja mdaak.

Jøts nay jatyi ja'abi pabøjkpi ttaakpijky midi ja nwindson'ajtim Jesús tyaagip, jøts ja jade'en yikjagyepy sam kyø'omdaagin.

Ku ja Jesús y'ø'jky

²⁸Xjats ku ja jade'en wyinaty tø y'ukjaty, jøts kumi ñija'wipts ja nwindson'ajtim Jesús ja wa'ats jøts ku wyinaty jade'en tuki'iyi tø kya'pxy, jøts idø'on ja jade'en tyimyjatt sam jap jaabyety nøkyijxpy, winets ja wyaan:

—Jantyimdyøjtsip øts.

²⁹Jamts wyinaty tukmøjnajts'øøy ja vino midi jeky tø pyu'uch; ja'ats øjts yiktabadsiiich ja tanimuu'kpi, jøts ja yikpiktaajky jam hisopo kipy awaj jøp'am, jøts ja yikta'ayøjkxyi ja nwindson'ajtim Jesús. ³⁰Xjats ja twixil'jch ja tanimuu'kpi jøts ja vino ka'øybi jade'en t'uuky, winets ja wyaan:

—Tø tuki'iyi yikpaduñ ka'pxy.

Jøts ja kyubajk ja jadi'iñi kyuwojtsnajxy, jøts ja jade'en y'ø'jky.

Ku ja Jesús yikuummy kyachpuki'jy

³¹Jøts tyimbyaatwanipts ku ja paski xøøw kyujajy, jøts ja' ja israelit jaa'y kyatsojktip jøts ja oo'kpi jam y'awejxtit kruskøjxp ku poo'lxin xøøw, jøts yats idø'on ja'abi xøøw jaaktyimyojxøowni. Ja'agøjxpts ja tnimaydi ja Pilato, jøts wan ja tnankyakwojptøjkixyi pøn jaty jam wyinaty tø kyiruspatti,

jøts wan ja tnankyikwinajkixyi jam ja oo'kpi ñine'kx. ³²Winets ja soldadi ñøjkxtø, jøts ja øjts tjanchpakwojptøjkøxti midi ja nwindson'ajtim Jesús jam wyinaty møøt tø kyiruspety. Øjts ja yjawyeembi tyimiykwojptøjkøjy, jøts ja yjadu'ukpi nayide'en midi jam jaduktamajñ. ³³Xjats ku ja twingunøjkxidøø ja nwindson'ajtim Jesús, jøts ja t'ejxpattøø jøts kudam ja tø y'oo'kni, patyts ja ka' nayide'en t'uktunidøø.

³⁴¿Ja ti winets ja ñajxy? Øjts ja soldadi ja nidu'ugin tyakumyi ja takuu'm jøts ja tyimy'awajch ja kyachpuki'jy, jøts nay jatyi ja ni'jpy pyidsiimy møøt nøø. ³⁵Ja'ats midi ixyam njaadyampy, tø øts idø'on jade'en n'ixy nnijawwi midi'ibi tiy janch, jøts mee nayide'en xiyyawit xjanchjawit. ³⁶Jade'enxi dø'on ja yjajty jøts jade'en ka'pxy tyimyjaty sam jap jaabyety nøkyijxpy: “Ni tu'ugin pyajk ja kyatøjt kyamoott.” ³⁷Jøts jap abiky wyami: “Y'ejxtip ja kø'øm ku tyiktsaachidit.”

Ku ja Jesús ñine'kx yikpiktaajky jap møj tsaajutjøtpy

³⁸Xjats ku dø'on ja jade'en wyinaty tø yjaty, jøts ja José midi kugajp'ajtp jam Arimatea, pyabijky ja' nwindson'ajtim Jesús øy idø'on ja ka'ap øy pøn tjadyimdyuknijawi, ja'agøjxp ku ja ttsø'øgi ja myi'israelit jaa'y. Ja'ats idø'on t'amidoow ja Pilato ja may'ajt, jøts ja myo'ojyit ja nwindson'ajtim Jesús ñine'kx. Xjats ja Pilato yikjajt ja jade'en, winets ja José øjts ñijkxy jøts ja øjts tyiktsø'oniyi. ³⁹Jøts ja Nicodemomi midi wyinaty jekyip tø tmøøtmadya'aky ja

nwindsøn'ajtim Jesús koots, ja'ats jam tmija'jt ee'px majk kilin jaabya'ak midi pa'akxuu'kp, majtsk jøøjp ja', ja mirra tø t'abøjkmuky møøt ja áloes. ⁴⁰ Jøts idø'on ja José jade'en møøt ja Nicodemo nixajiyidøø ja nwindsøn'ajtim Jesús ñine'kx, jøts ja tta'abejtøø ja wet midi ja wyinaty tø tpiktaajkidi ja'abi pa'akxuu'kpi midi jade'en abøjkmuky. Jade'en ja ttundøø sam idø'on ja israelit jaaly kyostumbridi ku ja y'oo'kpi ja tyiknaxøkidi. ⁴¹ Jøts ma ja nwindsøn'ajtim Jesús wyinaty tø kyiruspety, jam wingon tu'uk ja kam ma y'ity øy ti tsa'am. Jamts tu'uk oo'kpi jut ja'abi kamjotp midi tyimyjemy'øyipnim, ka'aním jap pøn tyimykpikta'aky. ⁴² Japts ja tpiktaktøø ja nwindsøn'ajtim Jesús ñine'kx, pø wingonxi ja jam tyañ ja oo'kpi jut, jøts tyimdyøts jøts ja israelit jaaly pyoo'kxin xøøw tyimcho'ondaknit.

Ku ja Jesús yjujkpyijky jadigojk jap møj tsaaj jutjøtpy

20 Xjats ku midukxøøw cho'onda'akñim ja yjadu'ukpi samaan, winets ja María Magdalena ojts jøpyi ñijkxy jam ma ja oo'kpi jut jam wyinaty, ka'aním yikxon yjajta'aky; jøts ja ojts t'ixy jøts ku ja oo'kpi jut jam tka'uk'agø'ajtni ja tsaaj midi ja wyinaty tø yikta'agi'iy. ² Winets ja ojts putyi ñijkxy ma ja Simón Pedro jam wyinaty møøt øts midi yø nøky tjaapy, midi ja nwindsøn'ajtim Jesús jantyimyinamyaajyip, jøts øøts xnimaay:

—Tøts ja nwindsøn'ajtim jap yikjidøjtpidsømni jap jutjøtpy, jøts

ka'ap øø nnijawi pø ma net tø yikpikta'aky.

³ Xjats øts møøt ja Pedro nnijkxy ma ja oo'kpi jut jam. ⁴ Jøts øøts namajtsk janch putyi nnijkxy; jøts øts jawaani møk njantyimbyujt jøts ja Pedro nnikejky, jawyeen øts jam nja'jty ma ja oo'kpi jut. ⁵ Jøts øts jap ngu'ejxyii'ñ, ja wetyi jap n'ejxpaajt midi ja nwindsøn'ajtim wyinaty tø yikta'abity jøts ku ja jap wyøjni, jøts nika'ap ndøjkxyii'ñ. ⁶ Jøtsnim ja Simón Pedro ix'oojknim yja'jty, jøts ja tyøjkxyii'ñ jap oo'kpi jutjøtpy. Jøts ja nayide'en jap ojts t'ixy jøts ku ja abet jap wyøjni; ⁷ jøts ja tjaaktyimy'ejxpaapty ja wet midi ja nwindsøn'ajtim Jesús wyinaty tø yiktagupity, jøts nigidi ja jam møøt ja wet midi ja amuum yikta'abejt, axaach ja jam abiky tø yikpikta'aky. ⁸ Winets øts ndøjkyimyaaj ma dø'on ja oo'kpi jut jam, jøts n'ijxy jøts kudam ja wyinaty jade'en tø jyaty, xjats ja njanchja'wiyii'ñ. ⁹ Jøts ka'anímts idø'on øøts wyinaty nja'gyuki midi jap nøkyijxpy jaabyety wya'añ, jøts ku ja nwindsøn'ajtim Jesús yjujkpyøkt jadigojk jap oo'kpi y'agujkp. ¹⁰ Jøts øøts jade'en namajtsk nwimbejtñaaj jøts nnøjkxñaaj jam ndøjkwindump.

Ku ja Jesús ñanky'ejxøø jadigojk ma ja María Magdalena jam wyinaty

¹¹ Jøts ja María jamyi jut'agø'øm tyañ, ñiyaxni ja jam kyu'ejxyii'ñ ma ja jut, ¹² winets ja ojts t'ixy namajtsk ja ankilis, tum amuum poop ja xyøxyidi, jøts ja jam chøøniidi ma ja nwindsøn'ajtim Jesús wyinaty tø y'ukyikpikta'aky ja ñine'kx; tu'uk jam chøøni

agubajkp, jøts jadu'uk teky'ok'am.

¹³ Jøts ja ankilis ja ñimaajyøø, ja tø'øxyøjk yiknimaapy:

—¿Ti mjajtip, tiku mya'axy?

Jøts ja tnimaay:

—Ja'agøjxp ø nya'axy ku øts ja nwindson'ajtim ya tø yikwejtspidsømni, jøts øts ja ka' nnijawi pø ma ja tø yikpikta'aky.

¹⁴ Ja'ayi ja jade'en wyaañ, jøts ku ja y'ejxjimbijty winets ja t'ejxpaajty jøts kudam ja nwindson'ajtim Jesús jam tyani; jøts ka'ap ja tyimwya'añ jøts ku ja yja'aji. ¹⁵ Winets ja ojts kø'øm ñii'mxyi, jøts ja tø'øxyøjk yiktiibyiky:

—¿Tiku mya'axy? ¿Pøn m'ixaapy?

Jøts ja tø'øxyøjk jade'en ja wyinmay, ja tsa'am kam ejx'ejtpik idø'on ja tijy, jøts ja tnimaay:

—Teety, pøni mets ja tø xyikpidsimy, tukmadookts øts ma tø xpikta'aky jøts øts ja n'atsyiktsoont.

¹⁶ Winets ja ñimaajyøø ja nwindson'ajtim Jesús:

—iMaría!

Xjats ja y'ejxjimbijty jøts ja tnimaay hebreit ayuujk:

—iRaboni! —midi tyijpy yik'ixpøjkpi.

¹⁷ Jøts ja nwindson'ajtim Jesús ja ñimaajyøø:

—Kidi ø xøñ, majtstutk øts, pø ka'anímxi ø nnijkxy jam ma ja nDeety jam. Nøjkxts x'atstukmadø pøn jaty øts nja' xpabøjkidip, jøts ku øts jap nnijkxy ma øts ja nDeety jap, midi mee mDios Teety'ajtpy.

¹⁸ Winets ja María Magdalena ojts ñijkxy, jøts ja ojts t'atstukmadoji ja nwindson'ajtim Jesús pyabøjkpitøjk jøts ku ja wyinaty tø t'ixy ja

nwindson'ajtim, jøts ku ja wyinaty jade'en tø ñii'mxyiyi.

Ku ja Jesús ñanky'ejxøø jadigojk ma ja pyabøjkpitøjk jam wyinaty

¹⁹ Jøts nay ja'abi xøøw ku midukxøøw cho'ondā'akñim ja yjadu'ukpi samaan, nay ja'abi ux ku ja pabøjkpitøjk jam wyinaty tø ñamyukyidi jøts ja wyinaty tø ñañ'agiibyetyidi, ja israelit jaa'y ja chø'jkidip. Winets ja nwindson'ajtim Jesús tyøjkiyi'ñ jøts ja jam y'agujk'am wya'k'øyyii'ñ, jøts ja ojts yide'en kyajpxpøø'kxyidi:

—Øy'atti jotkujk'atti.

²⁰ Xjats ku ja jade'en y'ukwaañ, jøts ja ojts tyuk'ijxyidi ja kyø' jøts nayide'en ja kyachpuki'jyit tsaachi. Jøts ja pabøjkpitøjk yjantymxyondaktøø ku ja t'ejxtøø ja nwindson'ajtim. ²¹ Jøts ja nwindson'ajtim Jesús ja jadigojk ñimaajyidøø:

—Øy'atti jotkujk'atti. Nayide'en sam øts ja Dios Teety tø xkexyin, jøts nayide'en meets yam nguexy.

²² Xjats ja tnibixujyiyi'ñ ja pyabøjkpitøjk jøts ja tnimaay:

—Wan ja Dios y'Espíritu Santo mdatøkiyidi. ²³ Jøts pøni mgajpxwa'kxtip jøts ku ja yikpojkpimee'kxy pøn nabyøkyja'wiyidip, jøts øts nja' ja xpabøjkiyidit; uk pøni ka'ats, mdukmad'oopts meets ja nayide'en jøts ku ja pyøky ja ka'ap mibaat yikmee'kxy, pøni ka'ap ja ñabyøkyjawiyidi niwine'en.

Ku Tomás ojts t'ixy ja Jesús ku tø yujkpyiky

²⁴ Jøts tu'uk ja nwindson'ajtim pyabøjkpi midi Tomás'ajtp, midi

yiktejp xeeñu'nk, ja' wyinaty ka'ejtp ma ja jamdi ku ja nwindson'ajtim Jesús wyinaty tø ñanky'ijxyi.

²⁵Xjats ja oojknim ttukmadowdi ja nwindson'ajtim Jesús pyabøjkpitøjk, jøts ja tnimaadyi:

—Tø øøts ja nwindson'ajtim n'ixy.

Ja Tomás yide'en ja ojts

ñii'mxyidi:

—Ka' øts ja njanchjawit põni ka' øts kyø' ja n'ejxi jøts ku ja klabis ja tø yiktsaachiyi; ku øts ngøtsa'jx jap kø'øm ka' ndyimgyudejit ma ja klabis ja tø yiktsaachiyi, põni ka' øts jap nguxaji ma ja kyachpuki'jy tø chaachi, ka'ats øts ja njanchjawit.

²⁶Xjats ku kyiduktujuksøw'ajty, winets ja pabøjkpitøjk ñamyujkidøø jadigojk jam tøjktotp, jøts ja Tomás ixjam ja wyinaty tmøødidi. Winets jadyimja'aduky ja tøjkwynaty yikxon ku ja nwindson'ajtim Jesús tyøjkiyi'ñ, jøts ja jam agujk'am tyanay'øiyii'ñ. Jamts ja ojts kyajpxpøø'kxyidi, yide'en ja ñii'mxyidi:

—Øy'atti jotkujk'atti.

²⁷Jøts ja Tomás nay jatyi yiknimaay:

—Kudeji yø mgøtsa'jx yap, jøts øts yø ngø' x'ejxit; jøts yak yø mgø' jøts yap mguxajit øts ngachpuki'jy. Jøts kidi nugo xkuwinmayi, janchjawi dø'øn.

²⁸Xjats ja Tomás y'adsøøy jøts ja wyaañ:

—iMets nwindson'ajtpy ndios'ajtpy!

²⁹Jøts nwindson'ajtim Jesús ñimaajyøø:

—Tomás, ja'agøjxp yam xjanchjawinim ku ø tø xtyimwyemp'ijxñim. Jotkujk'atyim

ja'adi pøn tmibøjktip pøn tjanchja'widip jadi'iñi, øy øts ja xjaga'ejxti.

**Ya'at nigajpxp ja tiy'ajtin
midi yø nøky myøøt'ajtpy**

³⁰Jøts may ja nwindson'ajtim Jesús ojts tpikta'aky ja ejxpajt, ku ja ojts ttuñ ja milagri jam pyabøjkpitøjk wyingujkp midi ka' kyøxja'ayi ya'at nøkyjøtpy. ³¹Ja'agøjxp ya'at jap jade'en tø yikujayi, jøts xiyjawidit xjanchjawidit jøts ku ja' yiknitsø'øky, jøts ku ja' Cristo ja nwindson'ajtim Jesús, ja Dios U'nk. Jøts ku ja xjanchjawidit, mbaatpts meets ja jujky'ajtin xemikøjxp sam pyaat'atyidi pøn tjanchja'wiyidip.

**Ku Jesús ñanky'ejxyi niwixujk
pyabøjkpi windump**

21 Xjats ku dø'øn ja wyinaty jade'en tø y'ukjaty, winets ja nwindson'ajtim Jesús ñanky'ejxi jadigojk jam ma ja pyabøjkpitøjk, jam mejy'am midi yiktejp Tiberias. Yide'en idø'øn ja y'ejxi tyiyi: ²Ja Simón Pedro jam wyinaty møøt ja Tomás midi yiktejp xeeñu'nk, jøts ja Natanael midi jam kugajp'ajtp Caná midi Galileit etjotp, jøts ja Zebedeo y'una'jk, jøts møøt abiky janamajtsk nay ja nwindson'ajtim Jesús pyabøjkpi. ³Ja'ats ja Simón Pedro ñimaay:

—Nijkxy øts t'ats'ajkxma'aky.

Jøts ja wyandøø:

—Pø tsoomp øø nayide'en.

Xjats idø'øn ja ñøjktøø, jøts ja ojts ttatøkidi tu'uk ja barki, ni tu'ugin ja ajkx ja tkamaktøø ja'abi koots. ⁴Jøts ku

wyinaty xyijñiwyani, winets ja nwindson'ajtim Jesús jam mejy'am wya'kaxi'jky, ja pyabøjkpitøjk ka'ap ja twinmaydi jøts ku ja yja'aji. ⁵Jøts ja ñimaajyidøø:

—Mixy, čtø dø'on ja ajkx iij xmatsti uk tyimgya'anim?

Jøts ja yide'en t'adsoodøø:

—Ni tu'uk.

⁶Xjats ja nwindson'ajtim Jesús ja ojts ñii'mxyidi:

—Niwøjpatti yø mda'ajkxmajk ixa barki puki'jy aga'ñ'ampy, jøts ja ajkx inet jap xpaattit.

Jøts ja ojts jade'en ttundi, jaanimts idø'on ja tiy ka'ap ja tya'ajkxmajk y'ukmaa'yinyidi jøts ja jap nøøjotpy tjuuttit, ja'agøjxp ku ja ajkx jap janch'ujts'abøki. ⁷Winets øts midi ja nwindson'ajtim Jesús yjanchminamyaajyip tnimaay ja Pedro:

—iJa nwindson'ajtimts yø'!

Ja'ayi ja Simón Pedro ja jade'en tnimyaðøø yøts ku ja yja'aji ja nwindson'ajtim, winets ja ñikijxyit nijan ja ttatøjkii'ñ (pø tøxi ja wyinaty tjeñ) jøts ja ñidøjkii'ñ.

⁸Jøts øøts jam mejy'am ja barki nyikja'jty, jøts ja nda'ajkxmajk ja nbajidity janch ujts abøki ja ajkx, pø jadukmagø'pxy xajkxi dø'on ja jam wyinaty yjaaka'ity jøts øøts nbaatnit ja naajx. ⁹Xjats ku øøts jam nwinajky, jøts øøts nbaajty ja jøndsabajk yikxon tø kya'kxy, jøts ja ajkx tu'uk tø yikjingtoni, jøts tsapkaaky abiky. ¹⁰Winets øøts xnimaay ja nwindson'ajtim Jesús:

—Yikmendi tu'uk majtsk ajkx midi ixjanim tø xjuutti.

¹¹Jøts ja Simón Pedro pyejty jam barkijotp jøts ja tjidøjtpidsiimy ja

ta'ajkxmajk, janch ujts abøki tum ja møjaty ajkx, tukmagø'pxy ja wixijxmyaktigøø; jøts nika'ap ja xuumy yjapøøjty øy idø'on ja tyimyjajadine'eni. ¹²Jøts ja nwindson'ajtim Jesús wyaañ:

—Men m'ajop'atti.

Jøts ja pabøjkpitøjk ni tu'ugin ja sa kyawa'andi pøni pøn idø'on ja', pø tøxi ja wyinaty tnijawidi jøts ku ja yja'aji ja nwindson'ajtim. ¹³Winets ja nwindson'ajtim Jesús ja wingon ñimejnidøø, jøts ja tnixajyii'ñ ja tsapkaaky, jøts ja ojts myø'øyidi møøt ja ajkx.

¹⁴Ya'at idø'on møøt myidigøø ojk yjaty ku ja nwindson'ajtim Jesús ñanky'ijxyi ma ja pyabøjkpitøjk jam, ku ja wyinaty tø yjukpyiky jadigojk.

Ku Jesús møøt ñagyajpxyi ja Simón Pedro

¹⁵Xjats ku ja y'ajop'ajt'abajtidøø, winets ja nwindson'ajtim Jesús tnimaay ja Simón Pedro midi ja Jonás myajnkup:

—Simón, čtsojpk øts jawaani sam øts ya'at xtsoktin?

Jøts ja Pedro ja t'adsøøy:

—Ndsøjkpy me nwindson'ajtim, wa'ats mets ja xnijawi jøts ku me ndsøky.

Winets ja nwindson'ajtim Jesús ja ñimaajyøø:

—Winets ø xnøø'møøjyt xuumøøjyt ja nbabøjkpitøjk.

¹⁶Jøts ja mimajtsk ojk kujk yiktiibyiky ja Jonás myajnk, yide'en ja yiknimaay:

—Simón, čtsojpk øts?

Jøts ja Pedro ja t'adsøøy:

—Ndsøjkpy nwindson'ajtim, wa'ats mets ja xnijawi.

Jøts ja ojts ñii'mxyi ja nwindson'ajtim Jesús:

—Winets ø xnøø'møøjyit xuu'møøjyit ja nja'.

¹⁷ Jøts ja midigøøk ojk yiknimaay ja Jonás myajnk:

—Simón, čtsojpk øts?

Winetnimts ja Pedro yjotmay'oo'kpijky, ku ja midigøøk ojk yide'en yiktøøji ja nwindson'ajtim pøni chøjkpy ja', jøts ja tnimaay:

—Windsøn'ajtim, mets tuki'iyi mnija'wip. Mnija'wipxi wa'ats jøts ku ndsøky.

Jøts ja nwindson'ajtim Jesús wyaañ, jøts ja ñimaajyøø:

—Mets ndanipijkpy amuum, jøts xnøø'møøjyit xuu'møøjyit ja nbabøjkpitøjk. ¹⁸ Janch idø'on nnøjmi, jøts ku y'ijty mjaak'una'jk'atynim, yikxon y'ijty mjaaknaxyøxyi jøts mnijkxy pøni mā køøm xtsøky; kuts ja møjaa'y'ajtin xpatnit, jøts mxajtøønit, wyenkpits mets ja mwet mmo'ojyiyip jøts ja myiknøjkxit mā me ka'ap mjanøjkxwa'añ.

¹⁹ Ku ja nwindson'ajtim Jesús jade'en wyaañ, ja' idø'on ja yjatijpy sa ja Pedro ja o'jkin tpaatt ku yikøyakt, jøts ja Dios jade'en yikmøjawit yikunuu'kxyjawit. Jøts ja ojts ñii'mxyi:

—iPaduujnik øts yø nja', kidi øts xmajtstu'uty!

Ja Jesús pyabøjkpi midi janchminamyaajyip

²⁰ Xjats ku ja Pedro y'ejxjimbijty, jøts ja ojts t'ixy jøts ku øts

nbamiñ midi ja nwindson'ajtim Jesús janchminamyaajyip. Øts ja nwindson'ajtim Jesús jam wyinaty nbutsinaapy ku øøts wyinaty xøjøøjty n'a'ux'aty, jøts øts wyinaty nwindson'ajtim n'amidøøy: “Windsøn'ajtim, čpøn idø'on mga'ødyunwajnip?” ²¹ Jøts ku dø'on ja Pedro ja ojts y'ijxyi, winets ja Pedro tnimaay ja nwindson'ajtim Jesús:

—Windsøn'ajtim, jøts yø', čsats yø yjatt?

²² Jøts ja nwindson'ajtim Jesús ja ojts yide'en y'adsøyi:

—čTi mets yø xunk'aty, njadyimyjayikjujky'aty øts yø' nay jaa ku ø nme'ent jadigojk? Tujnik øts yø nja' tu'ugyi.

²³ Xjats ja ayuujk yø'øgyøjy, jøts ja jade'en tnimadow'atti pøn jaty ja nwindson'ajtim Jesús yja' pabøjkpi, jøts ku ja'abi pabøjkpi ka' y'ookt. Kajade'enipts ja nwindson'ajtim Jesús wyinaty tø tnøjmi ja Pedro jøts ku ja'abi pabøjkpi ka' y'ookt, pø yide'enxi ja wyaañ jøts ku ka' ttunk'attit pøni sa ja yjatt.

²⁴ Øts idø'on Juan, midi'its idø'on ya'at ayuujk njaadyampy, pø tiy janchxi dø'on yø'. N'ejx nnija'wiyii'ñ øøts ku jade'en yjajty.

²⁵ Jaanim yø may ti jaty ja nwindson'ajtim Jesús tyuun, ku ja jeexyiy jade'en tø tyimyikja'ay piy køn, mayts nøky jeexyiy chøkyi jøts yikjaagyøxt sam yjajty kyubejty. Jade'en idø'on ja yjajty.

SA CHINAADYI JA JESÚS KYUDANAABYI

**Ku ja Dios Teety ttamiwandaagi ja
naxwii'niit jaa'y ja Espíritu Santo**

1 Migu'uk Teófilo, ja nõky midi
øts ojts nja'ay mijawyeen,
ja' øts jap nguja'ayigyøjx ti jaty
Jesús tyuun ku ja tpadøjkiyi'iñ
ja tyunk, sa jaty ja tyik'ixpijky
²kunim ja chajpajtni. Ku ja wyinaty
ka'anim ñijkxy jap tsajpjøtpy,
winets ja jawyeen twiwejtskijxy
twigongijxy ja jaa'y pøn idø'øn
ja wyinaty nadyagugaxwajniyip,
ojts ja tkajpxwiyj sa jaty idø'øn ja
y'adø'øtstit ku ja tyu'undit, Espíritu
Santo ja ja'gyujkin ja møøjyidi. ³Xjats
ku ja Jesús wyinaty tø yja'oo'kni, ojts
ja tpaaty ja kyudanaabyi jadigojk
jade'eñim sayim idø'øn ja yjaa'y'atyin,
wixijkxyøøw ja jam ñanky'ejxiyøø,
jøts ja jade'en wə'ats ttuk'ixy ja
tiy'ajtin ja kyudanaabyi ku ja ejtp
yjuky'aty; jade'en idø'øn ja jam
ttukmadoogijxy ja kyudanaabyi sa
jaty ja y'ejxi tyiyi, ja Dios kyutujk
midi ja tyanitanaapy ja yjaa'y.

⁴Ku dø'øn ja jade'en
tjaakmøøtsinaay ja kyudanaabyi
jøts ja t'ane'jmy jøts ja ka'ap
ñøjkxtit mə ja kajp txøøwi
Jerusalén. Yide'en ja tnimaay:

—M'awejxtip idø'øn ja' midi øts
nDeety tø mdamiwanda'agyidi,
midi kawinaak ojk meets tø
ndamimadya'aky. ⁵Janch idø'øn
ja' ku ja Juan ttuktanøbejty ja nøø,
jøts tsojk meets nøjkk nduktatøkidi
ja Espíritu Santo.

Ku ja Jesús chajpejty

⁶Xjats ku ja pyabøjkpitøjk jam
wyinaty tø tminabyaadyidi ja
wyindsøn, winets ja tyiktøødøø jøts
ja tnimaadyøø:

—Windsøn, cyamnim inet ja
Israelit kajp xmo'ot jøts ja kø'øm
jadigojk ñay'ana'amiyidit, jøts ja
kø'øm ñankyutujkxiyidit pøni ti ja
kø'øm tyunwandip?

⁷Xjats ja Jesús y'adsøøy jøts ja
wyaañ:

—Ka' meets ja mbaat'atyj jøts
meets ja xnijawit pøni juuni ja
Dios Teety jade'en y'adø'øtst, pøni
ti xøøw pøni ti po' ja jade'en
ttunwa'ant. Ja' ja tu'ugyi tnija'wip,
jøts ja' tu'ugyi tmøøt'ajtp ja
møk'ajtin jøts ja jade'en ttu'unt.

⁸Ku meets ja Espíritu Santo
wyinaty tø mnimiñi, winets meets
ja nøjkk jatyj mmø'øyi ja møk'ajtin
jøts øts xniga'ama'adyit jawyeen

jam Jerusalén, nayide'enmi tuki'iyi wine'enin jam chøønidi Judeit etjotp, sam nayide'en jam Samariit etjotp, winetnimts øts xniga'ama'adyit ømyadsowi mabaat naxwii'ñit y'øjx y'oojk.

⁹Tø ja Jesús wyinaty jade'en wya'añ, wa'ats idø'on ja pyabøjkpitøjk ja wyinaty ixjam y'ljxyi ku ja chajpejty; jøts ja jadi'iñi yoots yik'adigø'øñiyøø, jøts ja pyabøjkpitøjk ja jade'en nima kya'uk'ejxpajtniyøø. ¹⁰Ixjam idø'on ja wyinaty øy pyat'ejxti ku ja Jesús jade'en chajpejty, winets yaa'dyøjk namajtsk adsu'jky kyaxø'ktøø ma ja jam wyinaty, ankilis ja'adi, jøts tumboop wet ja wyet'ajttip, ¹¹xjats ja yide'en ñimaajyidøø:

—Meets Galile'it jaa'dyi, ðtiku yø tsajp jade'en xpat'ejxti? Tøxi x'ejxti ku ja Jesús tø pyatøki jap tsajpjøtpy, ðkidi? Nayide'en ja nøjkx jadigojk myiñ sa ja tø pyatøki tsajpjøtpy.

Ku ja Matías yikpiktaajky jøts ja tkudanit ja Judas oo'kpi

¹²Xjats ja jam kojpkøjxp choo'ndøø midi txøøw'ajtp Olivos, jøts ja ojts ñøjkxti Jerusalén, jade'enin ja ojts tniyø'yidi waani sa ja yø'ødyi ku ja poo'kxin xøøw tpaaty. ¹³Xjats ku dø'on ja jam yja'ttøø kajpjotp, winets ja kyøxpajttøø jap nipatøkijxpy ma ja Pedro jam wyinaty tø yja'ta'akti møøt ja Jacobo, møøt ja Juan, møøt ja Andrés, møøt ja Felipe, møøt ja Tomás, møøt ja Bartolomé, møøt ja Mateo, jøts møøt ja yjadu'ukpi Jacobo pøn ja Alfeo y'u'nk'ajtpy, jøts møøt ja Simón zelote, jøts nayide'en møøt ja Jacobo y'uch

Judas. ¹⁴Niduki'iyi dø'on ja jam jade'en xyiminamyukyidi jøts ja Dios'ajot'ajtmukti jøts ja wyinmaa'ñ ja tu'ugyi tyik'etti møøt ja Jesús myigu'ukti, møøt ja María midi ja tyaak'ajtpy, jøts møøt nayide'en winaagin ja tø'øxyøjkti, jade'en idø'on ja jam wyinaty xyimidios'ajot'ajtmukti.

¹⁵Xjats idø'on ja Pedro winet'et tyanaagyukyiyi'ñ jam jaa'y agujkp pøn tjanchja'widip ja Jesús, jam idø'on ja jaa'y wyinaty nimagø'pxy ja ee'pxindi, jøts ja Pedro jade'en kyajpxwa'kxy:

¹⁶—Meets migu'uktøjkti, tø dø'on ja jade'en yjanchjaty sa ja Dios kyajpxy wya'añ, ku ja Espíritu Santo jap jade'en kø'øm wyaañ, midi ja David kyajpxnajx ku ja ojts tñimadya'aky ja Judas, ja' pøn tuu'waaw ja jaa'y jøts yikmatst ja Jesús. ¹⁷Øøts idø'on nmigu'uk ja' ja Judas pøn idø'on jade'en adøøjts, nayi ya'atpi tunk ja y'ijty tyumpy midi øø ndumpy. ¹⁸Xjats ja ñøjkxnaa jøts ja ojts tjuy naajx, ja meñ ja tyagujuuy midi ja ojts yiktamijuy ku ja Jesús ja jade'en tkøyajky; jøts ja nay jam kyidaay, winets ja kø'øm ñañaajtskuwojpiyøø, jøts yjoojt ja kyi'jch jøts ja tyiinch pyidsømgijxy. ¹⁹Xjats ja jaa'y ja jade'en tnija'widøø pøn jam wyinaty tsinaadyip Jerusalén, winets ja tyikxøbajttøø ja naajx Acéldama, midi tyijpy Ni'jpkyam, jade'en ja ttejtti ku kyø'øm ayuujk ja tkajpxti. ²⁰Jøts ja David yide'en jap ja nøky tyikwa'añ ma ja Salmos jap yikuja'ayi:

Wan ja tyøjk abak ttañ,
wan jap pøn tkidyimchøøni.

Wan tmajtstu'uty tyunk jøts
jadu'uk ja jaa'y tyøkit tumbi.

²¹Paty øøts ya'at jaa'y
nidu'ugin nyiktunwa'lañ pøn
øøts jeky tø xpawidity, wine'en
øøts ja nwindson'ajtim ya tø
x'atsmøøtsøøni, ²²jaayip øøts
yø jade'en xmøøtwidity ku
nwindson'ajtim ja Juan ojts
yiknøbetyi, kunim ja tø pyatøki
jap tsajpjøtpty. Paty øøts ya'at jaa'y
nidu'ugin ndsøky, jøts øøts yø møøt
ngajpwa'kxt ku ja nwindson'ajtim
tø pyidsimy jadigojk jap oo'kpi
jutjøtpty.

²³Ku ja Pedro jade'en wyaañ,
xjats ja twi'ejxtøø namajtsk ja jaa'y
pøn ja nidu'ugin pyikta'akwandip:
ja José ojts yikwiwich pøn tigøøk ja
xyøøw, Barsabás ja yiktijy jøts nayi
yiktejp Justo, ja Matías ja ojts møøt
yikwiwich. ²⁴Xjats ja jaa'y yide'en
t'ajot'attøø ja Dios U'nk:

—Nwindson'ajtim Jesucristo,
mets mnija'wip sa jaty pøn jadu'uk
jadu'uk wyinmay, yø jaa'y ixa øøts
tø nwiwich namajtsk, tuknija'wik
øøts pøni pøn me mdsøjkpy,
²⁵wan ja tunk ttuñ midì ja Judas
tø tmajtstu'uty, ja'agøjxp ku tø
pyøktyuñ jøts ja tø ñijkxy jap ma ja
pyaat'aty.

²⁶Winets ojts nidu'uk yikpikta'aky
ja ñamajtskpi jaa'y, ja Matías ojts
tyaja'adyiyi ja tunk, winets ja
ojts yiktabuwetsi ja ñimaktu'ukpi
jaa'dyi pøn ja nwindson'ajtim
Jesucristo tkudanaadyip.

Ku ja Espíritu Santo myiñ

2 Ku ja Pentecostés xøøw
tpaajty, tyimwyinet'et idø'øn
ja Jesús kyudanaabyi wyinaty

niduki'iyi tø ñamyukyidi jap
tøjkjøtpty ²ku adsu'jky tmadoodøø
jøts ku y'amu'uy jade'en sam ku
møk pyøjyin, japts tsajpjøtpty chøøñ,
jøts ja tøjk jam amuum ñojktaajky
ma ja jam wyinaty tø ñamyukyidi.
³Winets ja jade'en t'ejxpatti ejxim
ja jøøn yowin, tu'uk tu'uk idø'øn
ja jade'en tmøøt'atti kyubajkp. Ja
tu'ukpi jøøn idø'øn wyinaty tø
ñawya'kxyi. ⁴Xjats ja niduki'iyi
tyatøjkkiydøø ja Espíritu Santo,
jøts wenk ayuujk ja jaty tkajpxtøø
sa jaty ja pøngapøn yik'awijyi ja
Espíritu Santo.

⁵Jamts idø'øn wyinet'et ja
jaa'y wyinatyøø jam Jerusalén
pøn nayi israelit jaa'dyi, ja ku
abikyajp chinaañidi, ka'ap ja jam
wyinaty y'ukugajp'ajtnidi. ⁶Ku
ja jade'en tmadoodøø y'amu'uy
kyida'aky, winets ja t'anøjkxidøø
ma ja tmadoodøø y'amu'uy,
kuts jam yja'ttøø, ka'ap ja jam
y'ukwinmaa'nbyatnidi, ja'agøjxp
ku ja tmadoodøø ja y'ayuujk
yikajpxti, pøni sa jaty ja nidu'uk
nidu'uk t'ayuujk'atti. (Jade'en
ja kyajpxwa'kxtøø ja jaa'y pøn
tjanchja'widip ja nwindson'ajtim
Jesucristo.) ⁷Xjats ja jadi'iñi
myondi y'ookti, jøts ja xem yam
nawyajnidøø:

—¿Ti kidi ja Galile'itjaa'yip ya'atti
ixa jade'en kyajpxti? ⁸¿Sudso yø
jade'en tkajpxti yø ayuujk midì
adøm nidu'uk jaty ngajpxyindip,
sa jaty pøngapøn ja y'ayuujk tø
t'aniweji? ⁹Ixa ja jaa'y ixyamdi pøn
kugajp'ajttip jam Partia, jam Media,
jam Elam, ma Mesopotamia, jam
Judea, jam Capadocia, jam Ponto,
jam Asia, ¹⁰jam Frigia, jam Panfilia,

jam Egipto, ma jaty kajp jam Africa, jambaat yø kyugajpidi jam Cirenit kajp ixkø'øm. Nay jats ja romanosti pøn ya tø kya'axti, pønsts ya tø yjagaka'axti tø ja israelit jaa'y ja chinaa'yin tpadøjkiñidi. ¹¹ Nay jaa ja jaa'y ya tø yja'atti midi tsoo'ndip jam Creta, jam Arabia; niduki'iyi yø jade'en tø nmadøø'yindi ku yø tñigajpxti tñimadya'akti ja Dios myøk'ajtin, jøts jade'en xmigajpxyindi sa adøm n'ayuujk nidu'uk nidu'uk.

¹² Jade'en ja nawyajnidøø, nigyumaap idø'on tyimya'widøø, jadi'iñi ja kya'ukwinmaa'nbyatnidi xjats ja xem yam ñañimaajyidøø ti dø'on tuujnip.

¹³ Jamts ja jaa'y jadu'ukti pøn ttaxektip, yide'en ja ñawya'a'miyidi: —Mujkidip yø jaa'y, paty yø jade'en y'amuygyikajpxti.

**Ku ja Pedro ojts kyajpxy
jam mayjaa'y agujkp**

¹⁴ Ku dø'on ja jaa'y jade'en ñawyajnidøø, winets ja Pedro wya'kukidøø møøt ja ñimaktu'ukpi myigu'uk, jøts møk'ampy tñigajpxy ja mayjaa'y, jøts tñøjmi:

—Meets Judeit jaa'dyi, jøts nayide'en niduki'iyi pøn jaty ya tsinaadyip Jerusalén, ukja'gyukidi yikxon midi øts ixyam nñigajpxwampy. ¹⁵ Ka'ap øøts nmu'ugyi sa meets nugo mjawinmay, nipøn jøpyi kyamu'ugyi, apeni xøøw ixa pyetynim. ¹⁶ Jajtp idø'on ixyam jade'en sam ja Dios Teety tñimaay ja kyugajpxy, pøn txøøw'ajt Joel, ku ja jade'en wyaañ:

¹⁷ Ku wyinaty ja ñaxwii'ñit tyigatswani,

winets øts ja'abi xøøw møk'ampy ja ñaxwii'ñit jaa'y nduktatøkit ja n'Espíritu Santo ømyagaji; nyikugajpxy'atp øts ja mutskuna'jktøjkti, jøts ndukwinguma'ap øts ja wajtyøjkti kiixy'iidi sa wyinaty yjatwa'añ ya ñaxwiiñ, jøts nayi xwinguma'adip øts ja møjaa'dyøjkti.

¹⁸ Xjats øts nay ja'abi xøøw møk'ampy nøjkk nduktatøkidi ja n'Espíritu Santo ja'abi dø'øndi, pøn øts nja' wyinaty amumjoojt xpadunwajniydip, ja'ats øts n'ayuujk nøjkk møk'ampy xkajpxwa'kxiydip, øy ja yjaya'a'dyøjki øy ja yjatø'øxyøjki.

¹⁹ Nanky'ejaxip øts jam tsajpwemp ja nmilagri'ajtin, jøts nayide'en ya ñaxwiiñ nñanky'ejaxit ku ja ni'jpy yø'øty, jøts ja jøøn mye'ent, winets yjojkta'atst.

²⁰ Jøts ja xøøw y'ookt, jøts ja po' ni'jpyin kyaxø'økt, ku dø'on jade'en yjatt winets ø nme'ent, pø øtsxi mee xwindsøn'ajtp, jøts nyikjatt ja xøøw sam nijjuuni xka'ejxtinim.

²¹ Jøts niduki'iyi pøni pøn jaty ø xminuu'kxakp, ja'ats ø nyiknitso'ok'attip.

Jade'en ja Joel ja Dios kyajpxy y'ayuujk tyiknajxøø.

Xjats ja Pedro yide'en tjaaknimaay ja myigu'uk:

²²—Jaa'ukmadowdi meets Israelit jaa'y midi øts

njaaknigajpxwampy: Ja Jesús Nazaretit jaa'y, tɔ ja Dios Teety ja myɔk'ajtin myɔ'ɔyi, jɔts janch tsuj janch mɔj ja milagri ttuñ, jɔts may ja ejxa'añ jade'en mmɔ'ɔyidi Dios Teety myɔk'ajtingɔjxp, paty xnijawidit ku ja Dios Teety mɔt y'ity. ²³Xjats ku meets ojts myikɔmɔ'ɔy, ti nduu'nimp, tɔ yjaty kyubety tuki'iyi pɔni sa ja Dios Teety kɔ'ɔm tɔpiktaajky jekyip, jɔts nay ja' meets ojts xmach jɔts xtsumdɔɔ xiidyɔɔ, jɔts ja ka'ɔybi jaa'y xukyik'ookti jam kruskɔjxp. ²⁴Xjats ja Dios Teety ojts jadigojk tyikjujkyiky, jɔts tyik'awa'atspidsiimy jap oo'kpi jutjɔtpy; ja'agɔjxp ku ka' pyaat'aty jɔts ja o'jkin xemikɔjxp tkupɔkt. ²⁵Yide'en ja rey David ojts ja Dios Teety yikugajpxy'aty sa ja Jesús kyajpxy y'ayuujk:

Mets Teety, ejtp me mɔt
 njuky'aty m'aga'ngyɔ'ampy;
 jɔts ka'ap ɔts pɔn x'adsɔ'ogit.

²⁶Paty ɔts n'anmija'win janch jotkujk nnayjawiyi, jɔts ɔts ja nxondaajkin jade'en nnigajpxy.

ɔy n'ookt, ka' ti jotmay njagyapt;

²⁷ja'agɔjxp ku mets ka'ap ja n'anmija'win xyikta'ant ma oo'kpi yja' tyandi, jɔts nika'ap ɔts nnine'kx xyikwindigɔjyiyit, pɔ ɔtsxi me xtsɔky'ajtp.

²⁸Tɔ ɔts xuknijawi ku njukpyɔkt jadigojk ku wyinaty tɔ n'ɔɔky, jɔts nayide'en xyikxonjatt ku mets xemikɔjxp nmɔt'ett.

Jade'en ja David tyiknaajx ja Jesús kyajpxy.

Xjats ja Pedro tjaaknimaay yide'en ja myigu'uk:

²⁹—Migu'uktɔjkti, wa'ats yiknijawi ku adɔm n'apteety'amɔj David ojts y'ɔɔky jɔts ñaxɔkiyiñ, nay ja n'ijxyindi ma ja yjut ma ojts ñaxɔki. ³⁰Ja David, ja' Dios kugajpxy'ajtiyɔɔ jɔts ñija'wip sa wyinaty ja Dios mɔk wyanda'aky, ku wyinaty tu'uk y'ap yikpikta'aky yiknitsokpi ya ñaxwiiñ, jɔts nayide'en yikutukt sami David kyutujkin. ³¹Jade'en idɔ'ɔn ja David jekyip tnijawi, jɔts jade'en tnigajpxy ku ja Cristo yjujkyɔkojmit jɔts ni ja ñine'kx kyawindigɔ'ɔty. ³²Pɔn ja David ñigajpx ñimadyaajk, ja Jesús idɔ'ɔn ja', ja' idɔ'ɔn ja Dios Teety tɔ yikjujkyiky, pɔ tɔxi ɔɔts ja wa'ats n'ixy, pɔ tɔxi ɔɔts ja wa'ats nnijawi. ³³Jɔts ja Dios Teety ja nayide'en yiktsajpajtɔɔ jɔts pyiktaajkɔɔ y'aga'ngyɔ'ampy, jɔts jade'en ja mɔj kutujk myɔ'ɔyiyi; jɔts ja' tkajxp ja Espiritu Santo ya ñaxwiiñ midi ja Dios Teety wyinaty kɔ'ɔm tɔ twanda'aky, jɔts ja' idɔ'ɔn ja myɔk'ajtin yɔ' midi ɔxa m'ejxtip mmadoodip. ³⁴Pɔ kidi ja Davidipxi kɔ'ɔm tsajpajt, ja'ayi ku David ojts yide'en wya'añ ku ja nwindson'ajtim Jesús ja Dios Teety yide'en ñimaajyiyi:

“ɔxa'ak, jɔts ɔ xputsɔɔnit
 n'aga'ñ'ampy,
³⁵jɔts ɔts yɔ mmidsep
 nmimajadakɔxt.”

³⁶Meets Israelit jaa'y kuwani niduki'iyi ka'pxy xnijawidit, jɔts ku ja Jesús pɔn meets kɔ'ɔm mdukyikruspajt ja abiky jaa'y, ja' yɔ' pɔn ja Dios ɔxyam tɔ kɔ'ɔm tɔpikta'aky mɔj windsɔn jɔts yiknitsokpi.

³⁷ Ku dø'øn jade'en tmadowdi ja Pedro kyajpxy, winets ja jotmay tyatøjkiyidøø, xjats ja Pedro yiknimaay møøt ja ñimaktu'ukpi myigu'uk:

—Migu'uktøjkti, ¿sudso'ampy øø ndu'unt?

³⁸ Xjats ja Pedro t'adsojimbijty jøts tnimaay:

—Yø mbøktyu'unin mmajststuttip, jøts mnøbattit nidu'uk jaty Jesús xyøøgøjxp, jøts jade'en myikpojkipimaa'kxtit; jøts nayide'en ja Dios Teety mduktatøkiyidit ja y'Espíritu Santo. ³⁹ Meets m'øy'ajtin yø', møøt m'u'nk møøt m'unaj'kti, jøts nayide'en pøn jaty jagam tsinaadyip; uk niduki'iyits ja'adi pøni pøn jaty ja Dios Teety køøm wyiwetswampy.

⁴⁰ Yide'en idø'øn ja Pedro ojts tkajpxwij ja jaa'y, jøts tnimaay:

—Majststutti yø'øbi jaa'y pøn ja nwindson'ajtim Dios yja' tkajanchja'widip.

⁴¹ Xjats ku ja Pedro jade'en tnimaay, winets ja jaa'y ñøjkxtøø nøbajtpi pøn jaty tmibøjktøø ja Pedro y'ayuujk; ja'abi xøøwts ja Jesús yja' ojts ñamayì nidigøøk mil. ⁴² Niduknax idø'øn ja t'ixpøkti sa ja Jesús kyudanaabyi y'awa'andi, jotkujk idø'øn ja jam tu'ugyi chøønidi, jøts ku ñamyukyidi dios'ajot'ajtpi, jøts ja tsapkaaky tkaydi Jesús y'oo'kingøjxp.

Sa chinaadyi ja myijawyeembi ja Jesús janchja'wibidi

⁴³ Xjats ja jaa'y ñigyumaap idø'øn ja tja'widøø ku ja Jesús kyudanaabyi ja mamylagri tnanky'ijxyidi. ⁴⁴ Tu'ugyi ja

wyinmaa'ñ ja tyik'letti pøn jaty ja Jesús yja' tpabøjkiyip jøts ñadyagumayidi ja pyikta'aky;

⁴⁵ jøts ttookti pøni ti jaty pøn myøøt'ajtpy, xjats jade'en ja nimeeñ tyikwa'kxidøø pøni sa jadu'uk jadu'uk yja' kya'ity.

⁴⁶ Jabom jabom idø'øn ja jap ñamyukyidi møj tsaptøjkjotp, jøts nayide'en awingujk tøjkjøtpy, jøts ja chapkaaky jap tyikwa'kxti, jøts jade'en ejtni xoni kyaydi, jøts jade'en nipøn kyanamyøjpikta'agyyi. ⁴⁷ Jøts ja Dios Teety jade'en tjanchkajxa'akti jøts ja kajp jaa'y jade'en yjanchøkyidi; jabom jabom idø'øn ja nwindson'ajtim Jesús tyikmayi ja yja' pøn jaty yikpojkipimaa'kxtip.

Ku ja pakma'at jaa'y choknaa

3 Tuk'ojk idø'øn ja Pedro ojts tmøøtnijkxy ja Juan jam tsaptøjkjotp, wyinaky xøøw ja ñøjkxtøø wine'enin ja jaa'y jam wyinaty xyuminamyukyidøø dios'ajot'ajtpi. ² Jamts idø'øn wyinaty tu'uk ja jaa'y pøn ja tyeky ma'at. Ejtp idø'øn ja jam xyumiyikwaanijkxy jam tsaptøjk agø'øm ma ja tsaptøjk'aaw jam midi txøow'ajtp Hermosa. Jamts ja myigu'uk yiktaajniyi, jøts ja jam yiklimunsimuky ku jam pøn tyøki tsaptøjkjotp. ³ Xjats ku ja pakma'at jaa'y ojts t'ejxpaaty ja Pedro møøt ja Juan, ku ja jam wyinaty tyøkiwya'andi tsaptøjkjotp, winets ja t'amidøø ja limunsi.

⁴ Xjats ja Pedro møøt ja Juan twin'ejxjøøktøø ja pakma'at jaa'y, jøts ja Pedro wyaan:

—Win'ejxk øøts.

⁵Xjats ja jaa'y yjanch'ejxji'jky, yide'en ja wyinmaay, yikmo'op idø'on ja tijy øy ti yiin waan.

⁶Winets Pedro ja ñimaajyøø:

—Kidi meeñip øø nmiwidijtpy, ja'abi øø ndumpy midi øø xukmiwidejtp ja nwindson'ajtim Jesús pøn ojts chøøni jam Nazaret, pidø'kni jøts myø'øñit.

⁷Xjats ja Pedro ja jaa'y tmajch y'aga'ngyø'køjxp jøts ja twejtsji'jky, ja'ayi ja jade'en ttuñ winets ja tyeky ja jatyi wya'kmøkiyi'ñ, jatyi tyekyo'kt ja myøkpjiky.

⁸Xjats ja pakma'at jaa'y jade'en kanimøjaaw yjanchwo'onji'jky, jøts ja tyanaagyukiyi'ñ, jatyi ja ojts yø'øyyi'iky. Xjats ja tmøøtøjkidøø jap tsaptøjkjøtpy, ñiyukwo'oni ñichajpwo'oni ja jap t'ajot'aty ja Dios. ⁹Niduki'iyi jaa'y ja ojts t'ejxti ku ja pakma'at jaa'y jade'en yø'øy, jøts ku ja jade'en tjanchtukmøjaw i tjanchtukunuukxyjawi ja Dios.

¹⁰Xjats ja ñigyumaap tyimya'widøø pø ma ja tyimñayja'widøø ku dø'on jade'en wyinaty tø yjaty. Ja'widip tsø'jkidip idø'on ja jamdi, kumi ñija'widip ja wyinaty ku ja yja'aji pøn jam wyinaty xumiyikmujkp jam tsaptøjk agø'øm, ma ja tsaptøjk'aaw jam midi txøow'ajtp Hermosa.

**Ku ja Pedro kyajpxwa'kxy
jam møj tsaptøjk agø'øm midi
yiktejp Salomón Tyøjkweenk**

¹¹Ja pakma'at jaa'y pøn idø'on wyinaty tø myøkpiky, ka'ap ja t'ukmajtstutni ja Pedro jøts ja Juan, winets ja jaa'y pyujtmendøø ma dø'on ja jam wyinaty, jadi'iñi ja myondi tyukti paty ja jam myendi

tsaptøjk agø'øm midi txøow'ajtp Salomón Tyøjkweenk. ¹²Xjats ku ja Pedro jade'en ojts t'ixy ja jaa'y, winets ja tnimaay:

—Israelit jaa'dyi, ðtiku ñigyumaap xjawidi? ðTiku øø xwin'ixy, yide'en meets idø'on yjawi mwani, øøts idø'on yø xijy kø'øm møk'ajtin tø nduktatsø'øky yø jaa'y ku yø tø yø'øbyiky, uk ja' øøts idø'on yø xijy tø nduktatsø'øky ku øøts ja Dios janchtsuj n'ajot'aty?

¹³Ka'ap yjade'eni, ja Dios Teety jade'en tø tmø'øy møk'ajtin ja y'U'nk Jesús, ja Dios Teety pøn adøm n'apteety'amøj Abraham Dios'ajttip, møøt n'apteety'amøj Isaac, jøts nayide'en møøt ja Jacobo. Ja' y'U'nk ja myøk'ajtin jade'en tmøøt'ajtp, ja Jesús pøn ja Dios Teety y'U'nk'ajtpy, ja' pøn meets mgøyajk jam yikutujkpi wyindum. Jøts ku ja Pilato ja wyinaty tjamajtstu'utwa'añ, ka'ats meets ja xnankyikpidsøjmi. ¹⁴Ja' mee ne'egi myik'awa'atspidsøøm pøn wyinaty tø tyundigøy, jøts meets ja ka'ap xnankmyajtstuujtøø pøn wa'ats, pøn katundigøøpy niwine'enin.

¹⁵Jade'ents meets ja xyik'ø'jky ja yikjujky'ajtpi. Jøts tø Dios ja jadigojk yikpidi'igy i jap oo'kpi jutjøtpy, tø øøts idø'on ja jade'en ndyimybyaaty ndyimy'ixy, øøts idø'on ñamyayi nøjxpx testigi. ¹⁶Ja' idø'on yø jaa'y jade'en tø yikmøkpiky ku yø tø t'ajot'aty, ku yø tø tmøjpikta'aky ja Jesús. M'ijxy'ajttip mnija'widip yø pakma'at jaa'y jøts ku tø yikmøkpiky, jøts ixa dø'on jade'en x'ejxti møk møjjaaw.

¹⁷Migu'uktøjkti, wa'ats øts ja nnijawi ku meets ja nwindson

møøt mnabyudøjkyyidøø, jøts meets ja Jesús xyik'oo'ktøø, nugo ja jade'en xundøø, ni xkanijawi meets ja' pø tigøjxp jade'en m'adøstøø. Ka'ap meets ja xnijawi pø tidam meets idø'on mjatumpy. ¹⁸Xjats ja Dios tø tjanchyik'aduky ja wyanda'aky ku myagyajpxnaxpi ja tyikwaañ: jøts ku ja yiknitsokpi wyinaty jade'en y'ayo'ombaatwa'añ. ¹⁹Paty mbøktyu'unin xmajtstu'uttit xyiktigatstít ja mdsinaa'yin, ja'myatsti ja Dios Teety jøts ja tyakt ja øxyøøw ja øyjumøjt, ²⁰jøts ja tkaxt ja Jesús pøn ja wyinaty jekyip tø ttanibiktaagi jøts adøm ja xyiknitso'ok'ajtindit. ²¹Øy idø'on ja Jesús ixyam ndejint tø yjataan jap tsajpjøtpy, jaanim ku ja Dios Teety ja kø'øm tyik'øyigyøxt pøni ti dø'on ja tyunwampy, jade'en sa ja myagyugajpxy ja kø'øm t'agajpxiyii'n ku ja jade'en wyandøø pøn jaty tsinaadyøø jekyip. ²²Jade'en adøm n'apteety'amøj ojts yiknimaa'yindi ku Moisés ja ojts ñii'mxyidi: "Mdanigaxidip ja Dios Teety tu'uk ja kugajpxy, meets mgø'øm migu'uk nøjkk kø'øm yikpikta'aky jade'en sa ø kø'øm nyikpiktaajky. Mimado'odip idø'on ja' pøni sa jaty ja wyinaty mñii'mxyidi, ²³pøni pøn ja wyinaty tkamimadoop, ka'ap ja t'ukmøøtsinaañidit ja myigu'uk, kuwani ja jaty wyindigø'ødyit." ²⁴Jade'en idø'on ja Dios kyugajpxy wyandøø, ja' idø'on ja ñigajpxtøø sa jaty yjatt kyubatt, ti jaty tunip ya'atpi jumøjt, jaayip ja jade'en wyangaktøø ku ja Samuel jade'en jawyeen wyaañ. ²⁵Tum meets ja Dios kyugajpxy

m'u'nk'ajttip, jøts paty ja Dios ojts tpikta'aky tu'uk ja kutujk midí ja aptøjk ojts yikmo'odi, jøts meets kidi xyikwindigøy ja m'anmija'win jam Dios wyindum, yide'en idø'on ja Abraham Dios ojts ñii'mxyi: "Tuki'iyi ja teety ja taak, ja u'nk ja una'jk nøjkk yikunuu'kxkøxti mets m'ap mets m'una'jkøjxp." ²⁶Ku ja Dios tyikpidsiimy jadigojk ja y'U'nk Jesús jap oo'kpi jutjøtpy, jawyeen ja ojts mdaniguexyidi jøts ja mgunuu'kxidit, jøts niduki'iyi xmajtstu'uttit ja mga'ødyu'unindi.

Ku ja Pedro møøt ja Juan ojts twingunøjkxidi ja kudunktøjkti

4 Nay ixam idø'on ja Pedro ja jaa'y wyinaty tmigajpxti møøt ja Juan, ku ja teetyøjk jam myendøø møøt ja tsaptøjk ejx'ejtpi windsøn, jøts møøt ja saduceotøjkti. ²Tø dø'on ja wyinaty yikxon yjanch'ambøkti, ja'agøjxp ku ja Pedro møøt ja Juan tyik'ixpøkti ja jaa'y, ku ja wya'andi jøts ku oo'kpi pyidsø'ømdit jadigojk jap oo'kpi jutjøtpy, kumi tø ja Jesús wyinaty kø'øm pyidsimy jadigojk jap oo'kpi jutjøtpy. ³Xjats idø'on ja ojts yikmajtsnidi jøts ja yiktsumnidøø, kyimjabomnim ja yiktiidyundøø kumi tsuu'nip wyinaty ku ja yiktsumdøø. ⁴May jaa'y idø'on wyinaty tø tjanchjawidi ja øgyajpxy ja ømyadya'aky, pøn jaty ja wyinaty tø tpatmadowdi; jawaani kamagoxk mil ja yikmahoopidsiimy ja yaa'dyi pøn tjanchja'widi ja nwindson'ajtim, ku ja wyinaty tø tmadowdi ja øgyajpxy ja ømyadya'aky.

⁵Xjats ja'abi xøøw winets ja windsøndøjk ñamyujkidøø jam

Jerusalén midi t'ana'amdip ja kajp, nay ojts idø'on ja mayjaa'y jam myendøø, møøt ja kajpxwejpitøjkti midi tundip jam tsaptøjkjotj; ⁶nay jam idø'on ja Anás wyinatymi pøn ja teetywindsøn'ajtip møøt ja Caifás, møøt ja Juan, jøts møøt ja Alejandro, niduki'iyi ja jam wyinatyi niwinø'on ja pyaat'atyidi ja teetywindsøn'ajtk. ⁷Xjats ja Pedro yiknajtswa'widøø møøt ja Juan, jøts ja ojts yikpikta'akti jam agujk'am, winets ja yiktiibyøjktøø, yide'en ja ojts yiknøjmidi:

—¿Pøn yø jade'en tø mdanigutujk'atyidi jøts jade'en m'adø'østtit, pøn jade'en tø m'ane'emyidi?

⁸Xjats ja Pedro y'adsøøy, kumi tø ja Espíritu Santo ja wyinaty amuum tyatøkiyi, jøts ja tnimaay:

—Meets windsøndøjkti, meets møjaa'dyøjkti pøn jaty tsinaadyip ya Israel: ⁹ku øøts idø'on jade'en tø xyiktiiy sa tø chø'øky yø pamaa'y, sa yø tø yik'ødyuñ, ¹⁰n'adsojimbetp øøts ja m'ayuujk, nnigajpxp øøts ya mayjaa'y agujky, jøts tnijawidit niduki'iyi pøn jaty tsinaadyip ya Israel, jøts yø jaa'y ixa tyani mee mwinduujy møk møjaaaw. Ja nwindson'ajtim Jesucristo ja' yø tø yiktsø'øgyi pøn kugajp'ajtp jam Nazaret, ja' midi meets ojts xyikruspety, jøts ja' Dios Teety tø yikpidsimyi jadigojk jap oo'kpi jutjøtpy. ¹¹Jade'en idø'on ja Jesús ñamyayi tø ñjøjkni ejxim ja tsaa midi meets jagam m'ixjibejp, midi mee mgayiktuun jam pøchkyøjxp, jøts ja' ixyam ne'egi tø pyidsimyi jadigojk jawaani øy, midi tmach'etkøjxp tuki'iyi

ja pøch'aaaw. ¹²Nipøn jadu'uk xkayiknitso'ok'ajtit sa adøm Jesús xyiknitso'ok'ajtyindi, pøn ja Dios tu'ugyi tø ttanibiktaagi ya naxwiiñ.

¹³Xjats ku ja kudunktøjk t'ejxti ja Pedro møøt ja Juan, ku ja jade'en møk'ampy wyingugajpxiyidi, winets ja t'ejxkajptøø kudam ja kya'ixpikyidi, ku ja ñugojaa'yidi, jøts ja jade'en nugo myaydi tyajti, winets ja t'ejxkajptinim jøts kudam ja yja'adi pøn ja Jesús wyinaty tø tmøøtwidetti. ¹⁴Jøts ja jaa'y midi wyinaty tø chø'øky, jam idø'on ja wyinaty tmøøtanidi, paty ja kudunktøjk ka' t'ukmidsepwanidøø.

¹⁵Xjats ja yikajpxpidsømdøø ma ja mayjaa'y jam wyinaty tø ñamyukyidi, jøts ja kudunktøjk ja agø'ømyidi tkajpx'øyidøø. ¹⁶Yide'en ja ñawyajnidøø:

—¿Sa yø jaa'y njanchtuu'nindit? Pø tyumnija'winidipxi yø' pøn jaty ya tsinaadyip Jerusalén jøts ku yø jade'en tø tyiktuujnidi ja Dios myøk'ajtin, ðti jats adøm ja ngagupijkyim ku dø'on ja jade'en tø yjanchjaty? ¹⁷Wan yø tkajpx'adsø'jka'andi, jøts ja Jesús ka'ap ja yja' y'ukyikajpxyø'øñit jam mayjaa'y agujkp.

¹⁸Xjats ja twaadsoodøø ja Pedro møøt ja Juan, ja møk'ampy t'ana'amdøø jøts ja kidi jade'en ja jaa'y t'ukyik'ixpøjknidi, ka'ap ja jade'en t'ukajpxwa'kxinidit ja Jesús yja'. ¹⁹Winets ja Pedro y'adsoodøø møøt ja Juan, jøts ja wyandøø:

—Ukwinmaagyukidim kø'øm pøni tiy tam jade'en, pøni øy tam ja Dios jade'en tjawi ku mee ne'egi myikmimado'ot, jøts ja kyayikmimado'ot. ²⁰Nijuuni øøts

ja ngamajstustu'utt midi øøts jaa'y nduk'ixpijky, kumi tø øøts ja jade'en kø'øm ndyimyadø, jøts kumi tø øøts ja jade'en kø'øm ndyimy'ixy.

²¹ Winets ja kudunktøjk ja ojts kyajpx'adsø'øgiyidi jøts nigidi'iyam ja ojts tyimyikmatsti, yikmajstuttøø ja jadi'iñi. Nigidi ja yikmiwinmaa'nbyajtidøø sudso ja tyik'ayo'ombaattit, kumi tsø'jkidip ja', niduki'iyi ja kajp jaa'y wyinaty tkajxaknidi ja Dios. ²² Jade'en idø'on ja pakma'at jaa'y chøøjky, jam idø'on ja jaa'y yjumøjt ja wyinaty wixijkxy myajtskin pøn ja Dios yiktsoojkiyøø.

**Ku ja Jesús yjanchja'wibi
t'amidoodøø ja møk'ajtin**

²³ Xjats ku ja Pedro møøt ja Juan y'awa'atspidsømdøø, winets ja myigu'uk ja tninøjkxtøø mā ja jap wyinaty, jøts ja ojts ttamimadya'akti sa jaty teetywindsøn sa jaty møjaa'dyøjkti ja wyinaty tø ñii'mxyidi. ²⁴ Xjats ku ja myigu'uk ja jade'en tmadoodøø, winets ja niduki'iyi ja Dios t'ajot'ajttøø:

—Kuuyi me Dios Teety jadu'uk møk'ajtin møk xmøødi. Tø xyiknajtskojigyixy tuki'iyi winø'on ja pikta'aky y'ity naxwiñ, wan tsajpi, wan tnaajxi, wan tnøøji tmejyi. Tum mets yø mja'ajtpy amuum.

²⁵ Nayi mets ja David ja Espiritu Santo mdukyik'agajpxiyiñ ku ja xyikwaañ yide'en:

čTigøjxp ku jaa'y kajp kajp nugo jotkøjxpim t'ejxti pøn ya jagagugajp'ajttip, pønts ya kugajp'ajttip,

jøts yø tmidundigøøwyamidi ja nwindson'ajtim?

²⁶ Ja windsøndøjkti midi yikutujktip ya naxwiñ, ja' tø tmidsepøkti ja nwindson'ajtim, jøts ja jaa'y midi t'ana'amdip ja kajp, tø ja ñamyukyidi may'ampy, jøts ja tnibidø'kti ja Dios Teety, nayide'en ja tmidsepøkti ja yiknitsokpi midi ja Dios Teety kyejxpy.

²⁷ Jøts janch tø dø'on yjaty, kumi jade'en ja Herodes møøt ja Poncio Pilato tø tminamyukyidi ja wenk jaa'y jøts nayide'en yø israelit jaa'dyi ya møj kajpøøjty, ja' idø'on jade'en tø yikmidsepiky ja m'U'nk Jesús pøn janch tsuj janch wa'ats, pøn me kø'øm tø xanibiktaagi yiknitsokpi. ²⁸ Tø dø'on ja jaa'y ja jade'en yjanchtuñi sa mets ja wyinaty kø'øm tø xanibiktaagi jøts ku ja jade'en yjatt, tøts idø'on ja jade'en yjaty. ²⁹ Dios Teety, ejx ixyam sa tkajpx'adsø'øgidi ja jaa'y, yikjotmøkpøk yø mdumbi jøts kyatsø'øgidit ku tkajpxtit ja mgajpxy ja m'ayuujk. ³⁰ Mo' møk'ajtin, mo' pudøjkin jøts tyiktso'oktit ja pamaa'y jøts tyikwingaxø'øktit ja Jesús myøk'ajtin.

³¹ Xjats ku ja chapkajpx'abajtidøø, winets ja Dios tyikmiñ ja uyx mā ja jam wyinaty tø ñamyukyidi; xjats ja jade'en ja Espiritu Santo yikjotmøkpøjkidøø, jøts tkajpxwa'kxidøø amumjoojt ja Dios kyajpxy mā jaty ja wyidejttøø.

**Ku ja Jesús pyadumbitøjk
amuki ja pyikta'aky tja'ajtti**

³² Ja mayjaa'y midi wyinaty tø tjanchjawidi ja øgyajpxy

ja ømyadya'aky, tu'ugyi ja wyinmaañidi, ka' pøn wenk wyinmay, nitu'ugin nipøn ja pyikta'aky tkaja'adij, tyumja'ajttip idø'øn ja niduknax, ka'ap ja pøn tja'aty nadyu'uk. ³³ Jøts ja kudanaabyi jotmøk'ampy ja tñigajpxti tñimadya'akti ja nwindson'ajtim Jesucristo, sa ja pyidsiimy jadigojk jap oo'kpi jutjøtpy. Dios idø'øn ja yikxon pudøjkin møøjyidip. ³⁴ Jøts nipøn niti kya'ijtxyi, kumi tyoo'ktip ja ñaajx ja', kumi tyoo'ktip ja tyøjk ja' pøni pøn jaty jam ja pyikta'aky tmøøt'ajtp, jøts ja ñimeeñ ja tyikmenidi, ³⁵ jøts ja ttagødøkidi ja kudanaabyitøjkti. Ja'ats ja tyikwa'kxtip, jøts ja ttagumaydi pøni pøn jam tigati ka'ejtxiyip. ³⁶ Jamts idø'øn wyinaty tu'uk ja israelit jaa'y pøn ja Leví y'apteety'amøjip, José dø'øn ja xyøøw, jam ja wyinaty tø kye'exy ma ja naajx jam møj mejyotp midi txøøw'ajtp Chipre. Ja'abi jaa'y ja kudanaabyitøjk yikxødigatstøø, jøts ttejtøø Bernabé midi tyijpy kajpxjot'amøjkibi; ³⁷ ja'ats idø'øn tto'jk ja ñaajx jøts ja tyikmiiñ ja naxtsow, jøts ja ttagødøjkiiy'iñ ja nwindson'ajtim kyudanaabyi.

**Ku ja Ananías jøts ja Safira
tmidundigøødyøø ja Espíritu Santo**

5 Jamts idø'øn wyinaty jadu'uk ja jaa'y pøn txøøw'ajtp Ananías, jøts ja ñidø'øxy Safira txøøwi, ja'ats idø'øn tto'ktøø ja ñaajx tukam. ² Xjats ja kujkwa'kxy tmidanidøø naxtsow, jøts ja ojts kujkwa'kxy ttaninijkxy ja kudanaabyitøjkti, jade'en ja

ttanikajpxy jøts ku ja jam ka'pxy, ka'ap ja jade'en ttukmadøø, wa'ats ñidø'øxy ja møøt tñijawi ku ja jade'en y'adø'øtsti. ³ Xjats ja Pedro tñimaay ja yaa'y:

—Ananías, ÷tiku miku' tø mdatøkiyi jøts jade'en xjawin'øønwa'añ ja Espíritu Santo, kidi kujkwa'kxyip tø xyikmiñ? ⁴ ÷Ti kidi ja kam xkø'ømnaajxi? Jøts ku tø xøøky, ÷ti kidi ja meeñ xkø'ømja'aji jøts xkøyakt pøni winø'øn kø'øm xkøyakwa'añ? Dios tø xawin'iiñ, kidi øødsip.

⁵ Ja'ayi Ananías jade'en tmadøøø, winets ja jaty øøky ñaxkidaajky. Ku ja jaa'y ja jade'en niduki'iyi tñimadoodøø jøts ja yjanchø'jkidøø. ⁶ Xjats ja una'jk jaa'y myendøø, jøts ja t'abejtøø ja oo'kpi jøts ja t'atsyiknaxøjkidøø.

⁷ Tigøøø oorinin idø'øn ja wyinaty jade'en tø yjaty, ku tyøjkiiy'iñ ja Ananías ñidø'øxy nay jam, ka'ap ja tñijawi pøni tidam idø'øn wyinaty tø tyuñi. ⁸ Xjats ja Pedro ja tyiibyøjkøø, jøts ja ojts ñii'mxyi:

—Nigajpx, ÷jade'en idø'øn ja naajx tø xjanchtookti winø'øn tø xanitejti?

Winets ja y'adsøøø jøts ja wyaañ:
—Jade'en øøts ja tø ndøøky.

⁹ Xjats Pedro ja tñimaay:

—÷Tiku jade'en tø xkajpxy'atti ku ja Dios Teety y'Espíritu Santo jade'en xwin'øøndi? ÷xa ja jaa'y tøk'agi'jy myendi midi ja mñiyaa'y tø y'atsyiknaxøkiyi, jøts mets inet m'atsnajxøjkimyip.

¹⁰ Winets ja tø'øxy jaty øøky ñaxkidaajky jam Pedro tyekyjø'øm. Xjats ku ja una'jk jaa'y tyøjkidøø, øøky ja jap tpatøø ja tø'øxyøjk,

winets ja ojts jatyi tyikpidsømdi, jøts ja ojts t'atsnidajidi nay jam ñiyaa'y pyukø'om ma ja jam wyinaty tø yiknidaji. ¹¹Winets ja Jesús yja' niduki'iyi yjancho'jkidøø, jøts nayide'en pøn jaty ja ojts jade'en tñimadowdi.

**Ja mamyilagri midi ja Jesús
kyudanaabyi ñanky'ejaxidøø**

¹²Møk idø'on ja Jesús kyudanaabyi ja milagri ttundi jam mayjaa'y agujkp; jøts niduki'iyi dø'on ja Jesús yja' jam yø'omyukti møj tsaptøjk agø'om midi yiktejp Salomón Tyøjkweenk. ¹³Janch chøky'ajttip idø'on ja kajp jaa'y ja', ka'apts ja niduki'iyi ja jotmøkwinmaa'ñ tjagyapti, jøts jap ñøjkxtit ma ja Jesús yja' jap ñamyukyidi. ¹⁴Namay idø'on ja Jesús y'ayuujk yikmibijky, jade'en ja yaa'dyøjk jøts nayide'en ja tø'øxyøjk. ¹⁵Ja'agøjxpts ja pamaa'y jap yikiidyaktøø jap ma tuu' ñaxy, nay jap ja yikpikta'akti myaabajtkijxpy jøts tø'økyøjxp, jøts ja cho'oktit ku ja Pedro jap wyinaty ñaxy, øy ja y'aga'ax ja'ayi tyapaadiyidit. ¹⁶Jøts nayide'en ja wenk kajp midi ja Jerusalén myiwingon'ajtpy, ja'ats tyikmendøø ja pyamaa'y jøts nayide'en pøn jaty wyinaty tø møk'ampy myachiyi ja miku'; xjats jade'en niduki'iyi chohtøø.

**Ku ja Pedro møøt ja Juan
yikjemdundøø yiktedundøø**

¹⁷Winets ja teetywindsøn møøt ja saduceit jaa'y ojts nawyinxaxi tjawidi, ¹⁸winets tmatstøø ja Jesús kyudanaabyidi, jøts jap tsumdøø

ma ja kajp jaa'y pyuxøjk jap. ¹⁹Xjats nwindson'ajtim ja puxøjk agaj ojts tyik'awa'ach jøts tyikpidsiimy, jøts ojts tnojmi:

²⁰—Nøjkxti jam møj tsaptøjkjotpy, tukmadowdi jam ja jaa'y ja øy'ayuujk midi ndajuky'ajtindip.

²¹Xjats ku dø'on jade'en yiknimaydi, winets jøpyi ñøjkxtøø jam møj tsaptøjkjotpy, jøts ja jaa'y ja jam tyik'ixpøjktøjkidøø.

Yam idø'on ja teetywindsøn jap wyinaty udy'a'aky twaadsoodinim niduki'iyi ja møjaa'dyøjkti midi ja Israelit jaa'y yikutujk'adsinaadyip, jøts ja Jesús kyudanaabyi nayide'en yikwaadsowa'andi pøn wyinaty tø yiktsumdi. ²²Xjats tkejxy ja teetywindsøn ja tyumbi, jøts ku jam yjaja'ttøø jam puxøjk agø'om, nitu'uk ja ojts tkapaatti pøn idø'on jayiktanigaxtip; winets ja jadi'iñi wyimbejtñidøø ²³jøts ttukmadooðø ja teetywindsøn, jøts yide'en tñimaadyøø:

—Ku øøts jam tø nja'aty, aduky øøts ja puxøjk jam tø nbaaty, jam idø'on ja soldadi y'ejx'etti puxøjk agø'om; xjats ku øø tø nyik'awa'ach, nipøn øøts jap nitu'uk tø ngapaaty.

²⁴Xjats ku dø'on jade'en tmadooðø ja ayuujk ja møj teetywindsøndi, jøts møøt ja tsaptøjk adsinaabyi, winets ñawya'añidi: “¿Sudso'ampy nmidabyajjtindit, sudso'ampy yjøkøxt yø jade'emb i winmaa'ñ?” ²⁵Jøts winet jatyi tu'uk yja'jty ja jaa'y, jøts ja wyaan:

—¿Kidi xnijawidi? Pø ja'axi yik'ixpøjkti jam møj tsaptøjkjotp midi meets tø x'uksumy.

²⁶Winets ja tsaptøjk adsinaabyi tmøødiyii'ñ ja tajkti, jøts ojts

twaaawidi ja Jesús kyudanaabyi, nisa dø'on ja tkatundi, tsø'jkidip ku ja kajp jaa'y myi'ambøkiyidit jøts ku jotmøñ chaaga'adsiyidit.

²⁷Ku dø'on tyikja'ttøø, winets ttawingugajxidøø ma ja israelit jaa'y kyutujk adsinaabyidi, winets ja teetywindsøn tnimaay ja Jesús kyudanaabyidi:

²⁸—Tø øøts nnigajpxy jøts ku øøts ojts nyikutuky, jøts ku meets ja Jesús yja' ya niwine'enin xkananky'ixpøkiyidit. ¿Ti dø'on ixyam jade'en tø xundi? Meets ixyam jinaxy tø xuknija'wiguixy ja m'ixpøjkin ya Jerusalén, jøts øøts xukpøky'atwa'añ nayide'en ja Jesús y'ol'jkin.

²⁹Winets ja Pedro t'adsojimbettø møøt ja myigu'uk:

—Kuwani øøts ja Dios yja' nbaduujniyi jøts ka'ap ja jaa'y yja'. ³⁰Ja Dios Teety pøn adøm n'apteety'amøj Dios'ajttøø, nay ja' kø'øm tø tyikjujkyiky ja Jesús, pøn meets kruskøjxp mmiwopajt kyøjø'øm tyekyjø'øm, jøts jade'en xyik'ooktøø. ³¹Tø ja Dios ja kø'øm tpikta'aky møj windsøn y'aga'ngyø'ampy jøts yikutukt, jøts nayide'en ya tyiknitso'ok'att ja naxwii'ñit jaa'y, paty Dios jade'en t'ayo'ixy ja Israelit jaa'dyi, jøts jade'en yikpojkipmaa'kxtit ku tmajtsu'tuttit ja pyøkyu'unin.

³²Wa'ats øøts idø'on ja nnijawi ku ja Dios Teety idø'on jade'en ttuñ, jøts y'ijxpy nayide'en ja Espiritu Santo midi ja Dios Teety tyuktatøjkip ja yjaa'y, pøn jaty ja kyajpxy paduujniyip.

³³Xjats ku dø'on ja Israelit jaa'y jade'en ja kyutujk adsinaabyi

tmadoodøø, jøts ja Jesús kyudanaabyi yikmi'ambøktøø jøts yik'ookwajnidøø. ³⁴Jamts wyinaty nidu'ukti ja kutujk adsinaabyidi pøn yiktejtíp fariseit jaa'y, ja' xyøøw Gamaliel midi tnanky'ixpøjkiyip ja Moisés kyutujk, jøts janch tsojkiyip idø'on ja kajp jaa'y ja'. Ja'ats ttanaagyukiyi'ñ, winets tkajxpidsimgijxy ja Jesús kyudanaabyi, jøts ja jap mimøj t'atsyik'awixy abiky tsoo. ³⁵Xjats yiknimaadyi ja kutujk adsinaabyidi:

—Meets Israelit jaa'y, kidi yø jaa'y nugo ajawi sa xundi.

³⁶Ja'myatsti ku ojts tu'uk ja jaa'y ñamyøjpikta'agyi windsøn pøn txøøw'ajtp Teudas, jøts ja kyutujk ojts ttawin'iñ ja jaa'y nimaktaxk magø'pxy. Winets ja soldadi ojts yik'øøgyi ja kya'øwyinmaa'ngyøjxp, xjats ja jadi'iñi wyindigøøgyøjxti pøn jaty wyinaty tø tpabøkti. ³⁷Xjats jadigojk yjajtkojmi nayide'en ku ja gobierni tmachomujky ja yjaa'y, winets nay ja'abi tiempi tu'uk ja Galileit jaa'y ojts kø'øm ñamyøjwindsønbikta'agiyi jøts namay ja jaa'y nayide'en ttukmibijky; winets ja soldadi nayide'en yik'ol'jkiyøø, xjats ja jade'en kyutigøøy ja kyutujk. ³⁸Paty ø nwa'añ jøts xmajtsu'tuttit yø'øbi jaa'dyi, ka'ap nugo xatøjkiyidit ja wyinmaa'ñ. Pøni kyø'ømwinmaa'ñ yø'ødi, kudigø'øpyts yø tsojk; ³⁹pøni Dios yja' yø', nijuunits meets yø xkayikudigø'øty. Øyim mnay'ejx'etiyidit; kidim Dios møøt nugo mdseptundi.

⁴⁰Xjats ku dø'on ja Gamaliel jade'en kyajpxy'abajtiyii'ñ, jøts ja

kutujk adsinaabyitøjk udyā'aky
tmibøjkøjxtøø. Winets twaadsoodøø
ja Jesús kyudanaabyitøjk jøts
tyik'ayo'ombaattøø, xjats
tnimaadyi jøts ka' nugo
tjaakajpxwā'kx'adø'øtstit ja
Jesús y'ixpøjkin; winets jadi'liini
tmajtstu'ttøø. ⁴¹Xjats ja Jesús
kyudanaabyi jap pyidsømdøø mā
ja israelit jaa'y kyutujk adsinaabyi
japti, jotkujk idø'on ja ñayjawiyidi
kumi tø ja Dios ja wyinaty
tyanibiktaagiyidi, jøts ja jade'en
y'ayo'odit Jesús køjxp. ⁴²Ejtp
idø'on ja jabom jabom tnigajpxti
tkajpxwā'kxidi ja Jesús yja', jøts
ja jaa'y jade'en ttuk'ixpøkti jap
møj tsaptøjkøtpty jøts nayide'en
awingujky tøjkjøøjtty, nijuuni dø'on
ja tkamajtstu'ttøø.

**Ku ja niwixujkpi yaa'dyøjk
yikpiktaktøø ejx'ejtpi**

6 Nay ja'abi et, nay ja'abi
jumøjt idø'on ja jaa'y
ñamay'adøtstøø pøn jaty ja Jesús
yja' pyaduujnidip. Jøts ja' midi
tkajpxtip ja griego ayuujk, ja'
idø'on ojts y'øø'mbinaxwā'akti
jøts tni'øønnidi ja myigu'uk pøn
tkajpxtip ja israelit ayuujk,
ja'agøjxp idø'on ja y'øøndi ku
ja kyu'økytø'øxy ja kyayik'ejxti
yikxon, ku ja jii'kxy jabom jabom
yjawa'kxy. ²Ja' idø'on ja ñi'øøndip,
winets ja nimakmajtskpi jaa'y pøn
tkudanaadyip ja nwindson'ajtim
Jesucristo, ja' ojts niduki'iyi
tnankñamyukyidi ja Dios yjaa'y,
jøts ja tnimaadyøø:

—Ka'ap jade'en y'øyi ku øøts
ja jii'kxy nyikwā'kxt, jøts øøts ja
Dios y'øgyajpxy y'ømyadyā'aky

nga'atskajpxwā'kxit, çti juuni øøts
ja n'atstuñ? ³Migu'uktøjkti, paty
øøts yikxon ndyimñigajpxy, ixa'adi
niwixujk jaa'y, nay jaayi dø'on
kø'øm mnawyie'jxidit, ja' idø'on
m'ixa'adip pøn windsø'øgi'ejttip,
pøn ja'gyukidip, jøts pøn ja
Espiritu Santo tmøøt'ajttip, ja'ats
yø tunk mdaguwaniidip jøts ja
jii'kxy ja jade'en tyikwā'kxtit.
⁴Øøts dios'ajot'ajtwamp øøts,
njaaktyimdyuk'ixpøjkwampy
øøts jaa'y ja Dios y'øgyajpxy
y'ømyadyā'aky.

⁵Xjats niduki'iyi
ñagyajpxkyupøjkidøø, winets
ja Esteban yikpiktajky
yikjii'kxwya'kxpi, ja jaa'y pøn
idø'on ja Dios møk tjanch'ajot'ajtp,
pøn tmøøt'ajtp ja Espiritu Santo.
Ja'ats idø'on jade'en yikwiwejtstøø
møøt ja Felipe, møøt ja Prócoro,
møøt ja Nicanor, møøt ja Timón,
møøt ja Parmenas, jøts møøt
ja Nicolás pøn tsoo'mp jam
Antioquía, ja' midi wyinaty
jegyip tø t'ukpabiky ja israelit
jaa'y chinaa'yindi. ⁶Xjats ja jam
wyinaty tø tyikmendi mā ja
nwindson'ajtim kyudanaabyi jamdi,
jøts ja tkunuu'kxtøø jøts ja jade'en
tkønixajtøø.

⁷Xjats ja Dios kyajpxy jade'en
myøjtak'adijch, mayi'adøtsp
idø'on jade'en ja Dios yjaa'y jam
Jerusalén, kø'ømbaat ja teetyøjkti
tjanchja'wiñidi, kø'ømbaat ja
t'ajot'ajtnidi ja nwindson'ajtim
Jesucristo.

Ku ja Esteban yiktsumnāa

⁸Jamts idø'on ja jaa'y wyinaty
tu'uk midi txøøw'ajtp Esteban,

ja' idø'øn ja Dios myøk'ajtin amuum myøøt'ajtpy, Dios idø'øn ja kyunuu'kxin nayide'en amuum myøøt'ajtpy, jøts ja jade'en ttuuñ ja myilagri Dios myøk'ajtingøjxp jam mayjaa'y agujkp. ⁹Nay jamts idø'øn ja jaa'y wyinatymidi winaagin, pøn xuminøjkxtip mā tsaptøjk jam yixødijy Esclavos Libertados. Jam wyinaty ja'adi midi tsoo'ndip Cirenit etjopt, jøts Alejandriit etjotp, jøts Ciliciit etjotp, møøt Asiit etjotp. Ja'ats idø'øn tñibidø'øktøø ja Esteban, jøts ja jade'en xe ya ñadyamigajpxnibøjkidøø; ¹⁰jøts nigidi dø'øn ja tmidanaadyøø sa ja Esteban ojts wya'añ, kumi wijy'ajtin ja yiktumpy, jøts nayi Espiritu Santo ja pudøjkijyp. ¹¹Xjats ja mayjaa'y winaagin tmijuudyøø ja myigu'uk, jøts idø'øn ja wya'andit jøts ku ja Esteban wyinaty tø tka'ødyijy ja Moisés jøts ja Dios. ¹²Xjats idø'øn ja jade'en jotkøjxpim tuk'ejpxinaxwa'akti ja myigu'uk, niduki'iyi ja møjaa'dyøjkti møøt ja kajpxwejpitøjkti; jøts ja t'adinaadyujktøø ja Esteban, xjats idø'øn ja jade'en tmajtstøø jøts ja tyiknøjkxtøø jam møj kutujktaajkjotp. ¹³Nay ojts idø'øn ja tpiktakmidi ja testigi pøn tñidaay'ajtp ja Esteban, yide'en ja wyandøø:

—Ya'at jaa'y nijuuni yø tkamajst'uty ja kya'øy'ajtin, xumi jade'en yø tpagajpxy tpaxi'iky yø tsaptøjk, nayide'en yø ttuñ ja Moisés kyutujk. ¹⁴Ti yø jade'en ñadyijyi, pø tøts øøts yø jade'en kø'øm ndyimyadøy ku yø jade'en wya'añ, jøts ku Jesús (ja Nazaretit jaa'y) tyikudigø'øty yø tsaptøjk

møøt yø tsinaa'yin midi ja Moisés yiktaan.

¹⁵Ixam ja jade'en wya'andi, winets ja mayjaa'y pøn jaty jam wyinaty tsinaadyip, ja'ats ojts t'ejxti ja Esteban jøts ku wyeen y'aaw ja jade'en kyaxi'iky sam ankilisin.

Ku ja Esteban kø'øm yjanagyugajpxøø

7 Winets ja teetywindsøn ttiibyijky ja Esteban, yide'en ja tñimaay:

—¿Janch jade'en mets tø m'adi'ich?

²Xjats ja yøñ'ampy t'adsøøy, jøts ja wyaañ:

—Mee migu'uktøjkti winø'øn myikteedyidi myiktaagidi, madowdi waani. Ku adøm n'apteety'amøj Abraham jap chinaay mā et txøøwi Mesopotamia, jøts ka'anim ja wyinaty ñijky tsinaabyi jam mā et txøøw'ajtmi Harán. Xjats ja Dios Teety pøn janch wa'ats janch møj ojts ñanky'ijxyiyi, ³jøts ja Abraham yiknimaay: “Majtstu'ut yø mdsinaadyaajk jøts nayide'en ja mmigu'uktøjkti, jøts mnøjkxt jam mā ja tsinaadyaajk n'atstuk'ext.” ⁴Xjats ja Abraham choo'ndøø jam chinaadyaajkjotpti mā txøøw'aty Caldea, jøts ñøjkxtøø tsinaabyi jam Harán. Xjats ja teety jam y'oo'knaa, winets ja Dios Teety twaadsøøy ja Abraham mā ixyam ndsinaa'yindi. ⁵Jøts ku ja jade'en yja'aty niwinø'ønin ja ñaajx ja kyayikmøøy, nugo ja chinaay; jøts nay ja Dios Teety kø'øm tyikutujk jøts yikmo'otnim ja ñaajx mā chøønidit ja y'u'nk ja y'unaj'lk øy ja Abraham wyinaty yja'øøky; ka'anim

ja y'u'nk te ku ja Dios jade'en wyandaajky. ⁶Jøts nayide'en ja Dios Teety tjaaknimaay ja Abraham, jøts ku ja y'u'nk y'una'jkti, y'apti y'okti ñøjkxtit tsinaabyi abikyajp, jøts jap jaal'y ja yjanchyiktunidit ejxim jiyujkin. Ku ja jap yja'attit, winets ja jaal'y kyayik'ødyunidit maktaxk magø'pxy jumøjt. ⁷Xjats ja Dios nayide'en wyaañ: "Øts ndiidyu'ump ja jaal'y pøn mga'ødyunidip, pøn myiktunidip jiyujkin, jøts ngajxpidsø'omdit kyø'omnaxjotpti, jøts ø xwindsø'øgidit nay ya." ⁸Jøts nay yø Dios Teety møøt ja Abraham tkajpxy'ajty sa jaty ja ejxpajt ja ejxa'an ku ja yikmo'odit ja naajx. Jøts tpiktaajkøø sa mutsk mixyu'nk yiktu'undit ku kya'axtit. Paty idø'øn ku ja Abraham y'u'nk kyaxi'jky midit txøøw'ajt Isaac, winets jade'en ttundi sa tkajpxy'ajttøø jøts ja ejxa'an tpiktaajki ñe'kxkøjxp, kyiduktujk xøøw ja jade'en ttuuñ. Nayide'en ja Isaac ttuuñ ja y'u'nk midit txøøw'ajt Jacob, jøts nayide'en ttuuñ ja Jacob ja y'u'nk y'una'jkti nimakmajtsk pøn y'apteety'ajttøø ja Israelit jaal'y.

⁹Yä'at Jacob y'u'nk y'una'jkti midit adøm n'apteety'ajttindøø, myi'ajkidip ja y'uch José ja'adi, paty ja ojts ttoo'knidi jøts tyiknøjkxtøø jam Egiptit jaal'y y'etjotp. Jøts ja José, ka'ap ja Dios myajtsu'udyi niijuuni. ¹⁰Nay yø Dios pudøjkiyip ku y'ayo'ombaaty. Jøts nay ja' ja møøjyip ja wijy'ajtin, ja'agøjxp chojküyøø ja Faraón midit møj windsøn'ajtp jam Egipto. Nay ja' tpiktaajk ja José gobernador jøts ja yikutukt jap kutujktaajkjøtpy, jøts nayide'en jap Faraón tyøjkjøtpy.

¹¹Winets ja yuu myiñ jøts janch may ayo'on pyajtidøø jam Egipto etjotp jøts nayide'en jam Canaán, paty adøm n'apteety'amøjti ka'ap tpaattøø ti yjøø'kxtip. ¹²Xjats ku ja Jacob tnija'wøø jøts ku jap Egipto y'ity ariin, winets jap tkejxy ja y'u'nk y'una'jkti pømbi adøm n'apteety'ajtyindip. Jade'en ojts y'otsti mijawyeen. ¹³Ku myimajtsk ojk ñøjkxtøø, winets ja José kø'øm ñanky'ejxiyøø, jøts jade'en ja Faraón tnija'wøø kudam ñamyigu'uk'atyidi. ¹⁴Xjats ja José twaadsøø ja tyeety jøts niduki'iyi ja myigu'uktøjkti, nidugui'pxy myakmokx niduki'iyi y'ejttøø. ¹⁵Jade'en ja Jacob yja'ljty ku yikwaadsøø tsinaabyi jap Egipto. Jap y'oo'knaa møøt adøm n'apteety'amøjti. ¹⁶Xjats ku jam y'oo'ktøø, winets jam tyiknøjkxtøø Siquem y'etjotp ma ja Abraham jam wyinaty ja jut tø tjuy, midit ja Hamor y'u'nk tyooktøø.

¹⁷Xjats ku ja Israelit jaal'y myayiñidi jam Egipto ñaxjotp, winets ja Dios ja wyanda'aky y'adukwani midit wyandaajk Abraham køjxp. ¹⁸Winets ja Egiptit jaal'y tpiktaktøø tu'uk ja møj windsøn, pøn tkanija'wip pøni sa ja José wyinaty tø y'atswindsøn'aty. ¹⁹Ja'ats idø'øn twindaay'ajt adøm nmigugajpti jøts tjemduñ tteduñ adøm n'apteety'amøjti, yide'en idø'øn ttuuñ jøts ku aguwani'køjxp ttukmajtsu'uty ja teety ja taakti ja myaxu'nkti jøts y'ooktit. ²⁰Ja'abi xøøw ja'abi jumøjt idø'øn ja ma'xu'nk kye'jxy midit txøøw'ajt Moisés, jøts janch tsojki ja Dios ja'. Xjats ja Moisés ja tyeety tyaa

yikya'jkiyøø tigøøk po'. ²¹ Winets yikmajstutnaa kuwani, xjats nay yø Faraón ñøøx ojts tpaaty, jøts tyikye'jky ejxim ja kyø'øm'u'ngin. ²² Xjats ja Moisés jap wyijy kyejy y'ixpijky, jøts midi ja Egiptit jaa'y yjajttip, nay jap ja Moisés yikta'awaan. Ku ja jade'en y'ixpijky, kajpxwa'kx ja janch øy janch tsuj, jøts yjanchtumpy idø'øn ja kø'øm jade'en.

²³ Xjats ku ja Moisés wyinaty ja jyumøjt wixijky, winets ja t'atspaatwa'añ ja myigugajp ja israelit jaa'y. ²⁴ Winets jap ojts t'ejxpaaty ja myigu'uk ku ja jap wyinaty ja egiptit jaa'y yjemduñi tyeduñi. Winets ja Moisés ja myigu'uk t'ayo'ijxy jøts tñigubøjky, paty ja tyik'ø'jky ja' egiptit jaa'y. ²⁵ Kumi jade'en ja yjawinmay jøts ku ja Dios myo'owa'añidi ja awa'atsajtin, jøts nagyø'øm ja twindsøn'attit; jøts ja myigu'uk ka'ap ja tnija'widøø. ²⁶ Xjats kyimjabom'ajty, winets ja Moisés tpaaty ja myigu'uk namajtsk, nache'jkidip tam ja wyinaty, xjats ja Moisés wyinmaay jøts ñamyiyuy'atidit, jøts tnimaay: “¿Tiku jade'en mnayjemduñidi mnadyeduñidi, kidi mdukjaa'yip meets?” ²⁷ Xjats ja' midi ja myigu'uk wyinaty tjemdum ttedump jøts ja Moisés yiknajstestemyaa, jøts ñimaajyøø: “¿Pøn mets tø mbikta'agyí yikutujkpi jøts øø x'ana'amt?” ²⁸ ¿Xyik'ookwamp øts nayide'en sam ja xyik'ø'jky ja' egiptit jaa'y uxøø?” ²⁹ Xjats ku ja Moisés jade'en tmadøøy ja ayuujk, winets jatyi kyeejky ku

yiknimaay jøts ku uxøø wyinaty ja jaa'y tø tyik'øøky, winets ñijkxy jap tsinaabyi ma et jap txøøwi Madián. Japts chinaay sami ja'atjaa'y, winets jap ja y'u'nk tpaajty namajtsk tum mixy.

³⁰ Tø ja wyinaty chinaañi wixijky jumøjt, winets ñijkxy widejtpi jam tø'øts etjotp, wingon et ma kojpk jam midi txøøw'ajtp Sinaí, xjats jam t'ejxpaajty tu'uk ja ankilis jam jøn jotp midi ujtsximungøjxp tøøpy. ³¹ Xjats ja Moisés ñigyumaap tja'wiyi'iñ ku ja jøøn t'ejxpaajty, jøts ku tjaakwingunøjkkxøø wingon, winets tmadøøy ja Dios Teety y'ayuujk ku ja wya'añ: ³² “Øts mets m'apteety'amøj xdios'ajtp nayide'en ja Abraham, ja Isaac, jøts nayide'en ja Jacob.” Xjats ja Moisés chø'øgidyøjkiña, jøts ka' y'uknadya'a'ejxiniyøø jøts twin'ext. ³³ Winets ja Dios Teety ñimaajyiyøø: “¿Tiku yø mgø'øk xkajeñ, kumi tø øts yø nwi'ixy ya'at et?” ³⁴ Kø'øm øts tø n'ixy ja njaa'y ku jam y'ayo'ombaatti Egipto, tø øts nayide'en nmadøy sa yjø'ødi sa ya'axti, sa yjatti sa kyubatti, ja' tø nnimiñ jøts nyik'awa'atspidsø'ømdit. Mada'ak, jøts jam mnøjkxt Egipto.”

³⁵ Øy ja Moisés wyinaty tø yjayiknøjmi jøts ku ja ka' wyindsøn'att, jøts ku ja ka' tyiidyu'unt, Diosts ja kø'øm kajxiyi jøts ja tyik'awa'atspidsø'ømt, jøts nayide'en tñiwindsøn'att ja myigu'uktøjk, ja'agøjxp ku ja ankilis jam tyukmadoji ujts ximumgyøjxp jøøn agujkp. ³⁶ Nay yø Moisés idø'øn tyikpidsøøm adøm

n'apteety'amøjti jam Egipto, jøts nayide'en yjanchtuun ja milagri jøts ja Dios myøk'ajtin tyiktuujnøø, jade'en ttuun jam Egipto, jøts nayide'en ma ja Tsajpts Mejy, jøts jam tø'øts etjotp, winet ku jam jade'en chinaay wixijkxy jumøjt.

³⁷Nay yø Moisés idø'øn tnimaay ja israelit jaa'y: "Myiktanigaxtip ja Dios Teety ja kyugajpxy tu'uk, nayide'en idø'øn ja mye'ent sam øts ja jawyeen tø kxejxyin, jøts nay adøm idø'øn ja nmigu'uk ja'. Ja'ats idø'øn mbadu'unindip."

³⁸Nay yø Moisés idø'øn kyudanaay ja yjaa'y jam tø'øts etjotp ma ja kojpk txøøwi Sinaí, ku ja ankilis myøøjyøø ja øgyajpxy ja øy'ayuujk midi ndajujky'ajtindip; jøts adøm ja nayide'en nnija'wint.

³⁹Xjats adøm n'apteety'amøjti ka' tpadundøø pøni midi ja Moisés yjanankyunwajniip, jam ja ne'egi jadigojk ñøjkxwa'andi nay jam Egipto, jøts ja Moisés jade'en yikmajtstu'utwa'añ. ⁴⁰Winets tnimaadyøø ja Aaron: "Yikojik øøts nwenkdiosti jøts øøts ja' xuu'wa'at, kumi ka'ap øøts nnijawi pøni sa ja Moisés jyaty ku øøts nichøky'ampy xyikpidsiimy Egipto."

⁴¹Xjats tyik'a'øyiñaxti ja løjch, jøts tyik'oo'kti namay ja jiyujk, ja' idø'øn tyamioxtip tyawindsø'jkidip ja løjch awanax, winets ja' ttaxondaktøø midi kø'øm yik'øydøø.

⁴²Xjats ja Dios Teety myajtstuujtidøø jøts ja wyaañ, wan yø wenk dios yja' tpaduujnidi, wan tmaadsa'ji wan ttiiji. Yide'en idø'øn ja Dios Teety kyugajpxy jap ñøkyjotpy tjaadyandi:

Ku meets jam mduu'yø'øy tø'øts etjotp wixijkxy jumøjt,

imyk'ojkik meets ja jiyujk may'ampy øts nwindso'jkingøjxp?

⁴³Pø ka'axi yjade'eni, pø jinaxyi meets ja wenk dios yja' icyam xpaduujniyi, ku ja dios Moloc møøt ja tyøjk xkiwiyidejtiyidi ja tø'øts naxjotp.

Nayide'en jadu'uk ja wenk dios Renfán myaadsa' xpaduujnidi ja yja',

yide'en idø'øn ja kø'øm xyik'øydøø jøts xwindso'jkidøø.

Ja'agøjxp meets ngajxpidsømwaanidi jøts jam mnøjkxtit Babilonia jixkø'øm, jamts nayide'en m'ayo'ombaattit.

Ya'at idø'øn ja Dios ja kyugajpxy tyukjaay, xjats ja Esteban yjaaakwaañ:

⁴⁴Nayide'en jam tø'øts etjotp ja n'apteety'amøjti tmøøt'ajttøø ja wetøjk tu'uk ma tpøjkø'økti ja kyutujkti, tsaagøjxp idø'øn ja yja'ayi, Dios idø'øn ojts tyuk'ijxyi ja Moisés sudso wetøjk y'øyt.

⁴⁵Xjats ku ja tiempi ñajxy jeky jumøjt, winets ja møjaa'dyøjkti tkøyajknidøø ja wetøjk møøt ja wyindsøn Josué. Winets ja myidsep tmimajadaktøø pøn jaty ja wyinaty tsinaadyip, kumi kø'øm ja Dios ja kyexyidi jøts ja chinaadyajk ja yikmo'odit. Nay ja wetøjk wyinaty yiktundip ku ja David yikutujky.

⁴⁶Jøts ja Dios ja ojts y'a'ejxyi, paty ja tu'uk tkøjwa'añ ja tsaptøjk ma ja chøønit ja Dios Teety pøn ja Jacob ojts Dios'ajtmi; ⁴⁷jøts ni ka'abyim ja tkøjy ja tsaptøjk; winets ku ja Salomón tyøki windsøn, ja'animts

tkoj ja tsaptøjk. ⁴⁸Jøts øyim ja Dios jap kyidyimchøøni kuwani jap tsaptøjkjøtpy midu ja jaa'y yik'øydip, kumi yide'en ja Dios ja y'ayuujk ttukmiyø'ø y ja kyugajpxy ku ja yide'en wya'añ:

⁴⁹Tsajpjøtpy ø ndsøøni, jøts nayide'en naxwiiñ.

¿Ti ndøjk meets idø'on

myik'øyip, jøts ti tsinaadyaajk meets idø'on xmo'owamp?

⁵⁰¿Kidi øtsip jade'en tuki'iyi tø nyik'øyi?

⁵¹Xjats ja Esteban tjaaknimaay yide'en ja myigu'ukti:

—Meetsxi mgamadoop

mgaja'gyujkidip, jøts nijuuni meets ja Espíritu Santo xkagupøjkti.

Jade'en mee nugo mjanch'ity

sami n'apteety'amøjti. ⁵²Ja'axi

tjemdudip ttedudip ja Dios Teety

kyugajpxy, jøts tyik'oo'ktøø pømbi

yjøjpa'widip ku ja myenwa'añ ja

yiknitsokpi, pøn janch øy janch

wa'ats. Ixyamts ja yiknitsokpi

yjanchmiiñ, pø meetsxi ja mgøyajk

jøts ja jaa'y yik'oo'gyit. ⁵³Pø tøxi

meets ja ankilis ja Dios kyutujk

mjamø'øyi jøts nika'ap ja xpadundi.

Ku ja Esteban y'ø'jky

⁵⁴Xjats ku jade'en yiknimaadyøø

ja windsøndøjkti, winets yikxon

tjanchtyimy'ambøjktøø ja Esteban.

⁵⁵Kumi ja Espíritu Santo ja Esteban

yjanchmøøt'ajtpy, winets ja

chajp'ijxy jøts t'ejxpajty ja tsuj'ajtin

ja øy'ajtin ma ja Dios Teety, jøts

nayide'en t'ijxy ku ja Jesús jam tyani

Dios Teety aga'ngyø'ø'ø. ⁵⁶Xjats

tnimaay pøn yik'ookwajniydip:

—iUk'ejxti! Awa'ats øts yø tsajp

ø n'ixy, jøts nayide'en n'ejxpaaty

ja Cristo tyani Dios Teety aga'ngyø'ampy.

⁵⁷Xjats ja jaa'dyi ka'ap ja tmadowdi, y'amatstip ja tyatsk ja', niyaxni niyøkni dø'on tnibidøktøø jøts tmatstøø. ⁵⁸Jøts tyikpidsømdøø

aguwanikøjpx jap kajpjøtpy;

winets ja ni'øø'nibidi jawyeen ja

chabixy tjandøø jøts ja ttuk'ejx'etti

ja mixy Saulo, xjats idø'on jatyi

twika'tsnibøjkidøø ja Esteban.

⁵⁹Yika'tsp wyinaty ja Esteban, jøts

ja chapkajpxy jøts ja wya'añ:

—Nwindsøn'ajtim Jesús, mets

ndagødøjkip ø n'anmija'win.

⁶⁰Xjats ku jade'en wya'añ winets

ñagyuxendyaajkiyøø jøts møk

wya'añ:

—Kidi xukpøky'aty nmigu'uktøjkti yø n'ol'jkin.

Kuts wyaanguijxy jade'en, winets y'oo'knaa.

Ku ja Saulo tjemduuñ tteduuñ ja Jesús yjanchja'wibidi

8 Jøts ja mixy Saulo yjotkujk'ajty ku ja

tyik'oo'ktøø ja Esteban. Xjats

nay ja'abi xøøw, winets ja tsep

cho'ondaajky møøt ja' pøn ja Jesús

yjanchja'widip jam Jerusalén. Paty

yide'en niduki'iyi cho'onjøknidøø

pøn ja tsep tkawandip, jøts jam

ñøjkxti nay Judeit kajp wingon, jøts

nayide'en Samaria y'etjotpti. May

idø'on choo'nidøø, ja'ayi dø'on

tandøø ja Jesús kyudanaabyi pøn

nimakmajtskjaa'y'ajttip. ²Xjats

winaagin jaa'y pøn ja Dios kyajpxy

tpadundip, ja' tyiknajxøjkidøø

ja Esteban jøts nayide'en

tjanchpaya'axti. ³Xjats ja Saulo

txumika'ødyuñ ja myigu'uk pøn

ja Jesús yjanchja'widip, jøts t'ixaañibøjkøø tøj k tøj k. Kuts ja tpaajty, jøts ja t'ixjidøjtidsimy tyøjkjøtpy wan tjayaa'yi wan tjatø'øxyi, jøts ja tyikpuxøjktøki.

Ku ja øgyajpxy ja ømyadya'aky ojts yikajpxwa'kxy jam Samariit etjotp

⁴Xjats niduki'iyi midi tsoo'nidøø Jerusalén jøts ja ñøjkxtøø omagajp, ja'ats ja Dios kyajpxy tkajpxwa'kxidøø midi anmija'win tyiknitso'ok'ajtp. ⁵Xjats ja nidu'ukti, pøn txøow'ajt Felipe, ja'ats nøj kx abikyajp jam Samariit y'etjotp, winets ja jam tkajpxwa'kxy sa yjajty sa kyubejty ja Jesús. ⁶Winets ja jaa'y yjanchñamyujkidøø namay, jøts ja tjanchpatmadowdi sa wya'añ sa kyajpxy ja Felipe, jøts ku nayide'en milagri ttuun. ⁷Winets tyikpidsiimy ja mamyiku' midi ja jaa'y wyinaty tø tyatøkiyidi, jøts møk idø'on ja tjanchmiyaaxti ku pyidsømdøø ja miku'; nay ja' tyiktsoojk may ja køxujxpi pakxujxpidi, jøts nayide'en tyiktsøøjky ja pakma'at jaa'dyi. ⁸Paty idø'on yjanchjotkujk'ajttøø ja jamit jaa'y.

⁹Jøts nay jamts idø'on ja yaa'dyøjk tu'uk y'ijty pøn txøow'ajtp Simón, ja'ats jam yik'adujk jøts nayide'en xyimay, ja'agøjxp idø'on ja tjanchmøjawidi ku ja jade'en ñamyøjpikta'agyi ja Simón. ¹⁰Xjats ja niduki'iyi ja møj ja mutskti tpatmadowdi pøni sa jaty ja Simón wyaañ. Winets wyandøø jøts ku tjanchmyøødi ja Dios myøk'ajtin.

¹¹Jøts tpaduujnidøø ja yja' ku ja xyimay jøts ku ja yik'aduky, may

jumøjt idø'on ja wyin'øø'nidøø.

¹²Xjats ku ja Felipe tnigajpxkijxy ja øgyajpxy ja ømyadya'aky pøni sa yjajty kyubejty ja Jesús, jøts ku ja tnigajpxy ja Dios kyutujk midi ja yjaa'y ja tyanitanaaapy, winets ja yikpabøjknaa, xjats ja yaa'y ja tø'øxy ñøbajttøø. ¹³Nayide'en ja Simón tpabøjknimaa, jøts ja ñøbajtmaa, jøts ja tjamyøøt'ajty ja Felipe, winets ja ñigyumaap tjanchja'wøø ku ja Felipe tjanchpikta'aky ja milagri, jøts ja Dios myøk'ajtin tyikwingaxi'iky.

¹⁴Xjats ku ja Jesús kyudanaabyi pøn jam jaaktaandøø Jerusalén tnija'widøø, ku ja Samariit jaa'y winaagin tø wyinaty tkupøjkti ja Dios kyajpxy y'ayuujk jøts ku ja tpadu'undit, winets ja yjaakyikajxtøø ja Pedro møøt ja Juan. ¹⁵Jøts ku jam yja'ttøø, winets tku'amidowdi ja Samariit jaa'y midi tpadundip ja Jesús yja' jøts tyatøkiyidit ja Espíritu Santo. ¹⁶Ka'anim wyinaty ja Espíritu Santo tyatøkiyidi ja Samariit jaa'dyi; ja'ayi wyinaty tø ñøbattøø Jesús xyøøgøjxp. ¹⁷Xjats ku ja tkønixajtøø ja jamit jaa'dyi, winets ja tyatøjkiyidøø ja Espíritu Santo.

¹⁸Ku ja Simón tjanch'ijxy ku ja Jesús kyudanaabyi ja Espíritu Santo ttukatøki ja jaa'dyi, winets ja juy t'amidøøy, ¹⁹jøts tnimaay:

—Tiku meets xkadamidøøky yø Dios myøk'ajtin midi mee mmiwidijtpy, jøts ø nayide'en øy pøn ngønixajt, jøts nayide'en nduktatøkit ja Espíritu Santo.

²⁰Xjats ja Pedro tnimaay:

—Pøni jap ja meen xmøødi, wan ja møøt mgudigøy, jade'enxi mets

yjawi mwinmay jøts yø yiktøøky
midi ja Dios yajkpy. ²¹Ka'ats mets
yø mbaat'atyiyi ya'at midi øø
nmiwidijtpy, ka' mets mwinmaa'n
y'øyi pyaadi Dios wyingujky.
²²Majststu'ut yø mga'øwyinmaa'n,
minuu'kxa'ak ja Dios pøni
maa'kxujkiyip midi tø xwinmay
m'am mjotp. ²³N'ijxpy øts yjawi
ku ka'øwyinmaa'n xmøødi, yø'øts
myikjem'adøøjsip myikte'adøøjsip.

²⁴Xjats ja Simón y'adsøøy:

—Ku'ajot'ajtik meets, jøts øts ja
nbøky ngagu'ayo'ombaadiit.

²⁵Xjats ku ja Juan møøt ja Pedro
tnigajpxkøxtøø ja Dios kyajpxy
y'ayuujk, jøts nay ja' tkajpxwa'kxtip
jam magyajpjtøp nay ja Samariit
y'etjotp, yide'en ja wyandøø
sudso'ampy yø anmija'win
ñitso'ok'aty, winets wyimbejtnidøø
nay jam Jerusalén.

Ku ja Felipe møøt nabaajtiyøø ja Etiopiit jaa'y

²⁶Xjats ku ja jade'en
wyimbejtnidøø, jøts ja
nwindson'ajtim y'ankilis ojts
ja Felipe myigajpxyiyi, jøts
ñimaajyiyøø:

—Pidø'øk mets jøts mnøjkxt
abatkø'øm'ampy, ja tuu' midi naxp
Jerusalén jøts nayide'en Gaza.

Jade'en idø'øn ja ankilis
ñimaajyøø ja Felipe. Ja'abi tuu'
idø'øn naxp tø'øts etjotp ma
ka'apøn chøøni. ²⁷Xjats ja pyidi'jky
jøts ja chøø'n; winets tpaajty jam
tuu'am tu'uk ja Etiopiit jaa'y, pøn
ja Dios Teety jap t'atswindsø'jkip
Jerusalén. Ja jaa'y isaabiky ja', jøts
møj yikutujkpi ja', jøts nayide'en
t'eix'ejtmiyøø ja myeeñ ja tø'øxy

pøn jam møj windsøn'ajtp Etiopía,
Candace ja xyøøw ja tø'øxy.

²⁸Kyajpkøjxp idø'øn ja wyinaty
wyimbejtni kyarretijøtpy, jøts
jade'en tuktuu' tkajpx'adi'ich
ja Isaías ñøky pøn ja Dios
kyugajpxy'ajt. ²⁹Winets ja Espíritu
Santo myigajpxiyøø ja Felipe, jøts ja
ñimaajyøø:

—Wingonjawi puwa'agi yø karreti.

³⁰Xjats ku ja wingon tpuwa'jki,
jøts tmadøy ku ja ñøkyajpxy, jøts ja
tyiktiiy ja Felipe:

—¿Mnimadøøpy idø'øn midi ixja
mgajpxpy?

³¹Xjats ja wyaañ ja nøkyajpxpi:

—¿Sudso øts yø' nwinmado'ot,
pø ka'ats ø pøn, pøn øts
xukwinmado'op?

Winets ja Felipe yikway jøts tyøkit
jap karretijøtpy jøts tmøøtsøøniit.

³²Midi ja Etiopiit jaa'y wyinaty
kyajpxpy, ya'at idø'øn ja':

Ku jaa'y yik'o'jkøø kyupiky'ajt
ja', jade'en ja y'ijty kidim ja
borreegi maxu'nk y'øøky;
ka'ap ja sa wya'añ, uum ja'
jade'en ejxim borreegi ku
yikeepy.

³³Jade'en idø'øn ja jaa'y
yik'ayoojyiyøø, jøts nika' kø'øm
ñanky'ayowiyit;
ku ja jade'en yiktuñ, çpøn ja
kugajpxiyip?

Tø dø'øn jabaat kyixy ja
chinaa'yin ya naxwiiñ.

Yide'en idø'øn jap yja'ayi midi ja
Etiopiit jaa'y kyajpxpy.

³⁴Xjats ja jaa'y yiktøøjyøø ja Felipe:
—Tun ja may'ajt, nigajpx waani,
çpøn idø'øn yø jade'en ñimadyakpy,
kø'ømyi yø jade'en ñañimadya'agi,
uk wenkpi dø'øn yø ñimadyakpy?

³⁵Xjats ja Felipe ttuk'ixpøjknibøjkøø sã yjajty sã kyubejty ja Jesús. ³⁶Xjats ku ja jade'en yø'odyi, winets ja møj nøø tpaattøø, jøts ja Etiopiit jaa'y wyaañ:

—Ixats ja nøø yjawi, ðti kidi ndejint y'øyit ku nnøbatt?

³⁷Xjats ja Felipe t'adsøøy:
—Pøni mjanchja'wip ja Jesús tu'uk amumjoojt, o me nyiknøbatt.

Winets ja t'adsojimbijty:
—Njanchja'wip øts ku ja Jesucristo yjanch'u'nk'aty ja Dios Teety.

³⁸Xjats ku ja jade'en wyaañ jøts ja karreti tyikwa'k'øydøø; winets ñøjkxtøø jam møj nøøjotp, jamts ñøbejty ja Etiopiit jaa'y. ³⁹Kuts jam pyidsømdøø møj nøøjotp, jøts ja Espíritu Santo yiknøjkxøø abiky et ja Felipe, jøts ja Etiopiit jaa'y nika'ap ja t'uk'ejxnaa; jøts ja tyuu' tnøjkxnaa jotkujk. ⁴⁰Jøts ja Felipe jap yja'aty ma kajp jap txøøwi Azoto. Kajp kajp idø'øn ja tkajpxwa'kxwidity sã dø'øn ja anmija'win ñitso'ok'att. Xjats ojts jap yja'tni ma kajp jap txøøwi Cesarea.

Ku ja Saulo tyiktigajch ja chinaa'yin

9 Xjats ku ja jade'en, jødsyim ja Saulo tkidyimja'dyigø y ja o'jkin, kuwani tyimdyanekwa'añ ja' pøn yjanchja'widip ja Jesús yja'. Paty ojts tninijkxy ja teetywindsøn, ²jøts t'ats'amido'ot ja nøky ja tiy'ajtin. Ja'ats ja myinøjkxp jøts ja ttuk'ext ja teetyi pøn jam ttundip tsaptøjkjotp ma txøøwi Damasco, winets ja t'ixa'at pøni pøn ja Jesús yja' pyaduujnidip, jøts jam ja tyiknøjkxt kø'tsumy Jerusalén,

wan tjayaa'yi wan tjatø'øxyi. ³Kuts jam yja'atwaani Damasco, winets ojts jotmøn ja jaj ñawidityi mididi kidakp tsajpjøtpy, janch tsamamp ja jaj. ⁴Winets ja Saulo kyidaay, jøts tmadøøy ja ayuujk ku ja yide'en wya'añ:

—Saulo, Saulo, ðtiku ø xjemduñ xeduñ?

⁵Xjats ja Saulo tyiktiiy:
—ðMbønims me teety idø'øn?

Jøts ja y'adsoojoø:
—Øts idø'øn Jesús, nay yø' mididi mjemdumpy mdedumpy. Kø'øm me mnay'ayo'onduñiyi jade'en kidi tsakaa ku ja ti tnepy, jøts ja kø'øm kujp ñadyukyø'odyiyi.

⁶Xjats ja Saulo yjanchmibejpxknaa ku jade'en yiknøjmi, jøts wyaañ:
—ðTims me teety xamidsokp, ti ø ndu'ump?

Winets ja nwindson'ajtim ñimaajyøø:

—Pidø'øk jøts jam mnøjkxt kajpjotp, jamts myiktukmado'ot pøni ti mdu'ump.

⁷Xjats ja Saulo yjamyøøt nayide'en yjanchø'jkidøø ku ja Saulo y'ayuujk ja jade'en tmadøjidi, jøts ka'ap ja t'ejxtøø pøni pøn ja myigajpxpy.

⁸Winets jatyi ja Saulo pyidi'jky, jøts ku ja yjawn'ejxwa'kxy, ka'ap ja ti t'ejxpaaty. Winets ja myigu'uk y'ukwejtsniydøø, jøts ja yiknøjkxi Damasco. ⁹Jamts chinaay tigøøk xøøw jøts niti tka'ijxy, ni kyakay ni kya'uuky, niti tkatuñ.

¹⁰Jamts idø'øn tu'uk chinaamyi yaa'dyøjk pøn tjanchja'wip ja Jesús, Ananías, idø'øn ja xyøøw, winets ja nwindson'ajtim ojts tninijkxy ja Ananías, jøts ja tnimaay:

—iMets Ananías!

Xjats ja Ananías t'adsøøy:

—¿Ti, teety?

¹¹Xjats nay jatyi ñimaajyøø:

—Pidø'øk jøts mnøjkxt ma ja tuu' yiktijy Tiidyuu', jøts ku jam mja'att Judas tyøjkwindum, jamts xyiknidøøwit ja Tarsit jaa'y midi txøow'ajt Saulo. Dios'ajot'ajtp inet ja jam, ¹²jøts tø ja nayide'en tñijawi agumaa'gyøjxp, ku me mnøjkxt jøts ja wyin'ejxwä'kxkojmit wa'ats ku xkønixajt.

¹³Kuts ja jade'en tmadøøy ja Ananías, jøts ja wyaañ:

—Janch namay, teety, idø'øn ja jaa'y tø xukmadowdi ku yø Saulo tjanchjemduñ tjanchteduñ ja' pøn mets mjanchja'wiyip jam Jerusalén. ¹⁴Ixyamts ja tø tmija'aty nay ya ja tiy'ajtin, midi ja teetywindsøn ja ojts t'amidøy jøts ja tyiktsoont midi me mbaduujniyip.

¹⁵Winets ja nwindson'ajtim wyaañ:

—Nøjkx x'ats'ixy ja Saulo, tø øts ja nwi'ixy, nyiktunwampy øts ja', abikyajp øts ja ngaxwä'añ. Japts øts x'atsnigajpxt x'atsnimadya'akt, jøts ja ttukmado'ot ja jamit jaa'dyi møøt ja' wyindsøndøjkti jøts nayide'en ja ya'at israelit jaa'dyi. ¹⁶Nduk'exp øts ndukmado'op øts sudso jawyeen tyu'unt, jøts kuwani nayide'en tmi'ayo'ot øts ngajpxy øts n'ayuujk ku ja jaa'y yjemdunit tyedunit.

¹⁷Xjats ja Ananías ojts tñinijkxy ja Saulo. Kuts ja yja'ljty, jøts ja ja'ayi ojts tkønixajy jøts yide'en tñimaay:

—Migu'uk Saulo, øts tø xkexy ja nwindson'ajtim Jesús, nay ja' midi ojts x'ixy jam tuu'am, ja'ats øts tø xkexy jøts me nyikwin'ejxwä'kxt

jadigojk, jøts ja Espíritu Santo nayide'en mdatøjkiniyit.

¹⁸Xjats jotmøn kyä'ay wyeengøjxp jade'en jajtp ja t'ixy ejximi ajkx jimeeñin, winets wyin'ejxpjiky jadigojk. Xjats ja Saulo pyidøknaa, jøts ojts ñøbety. ¹⁹Jøts ja jadigojk kyaabyijky, winetnimts ja myøjaaw tpijky, jøts jap yjaaktsinaay ja majtsk xøow ja tigøøk xøow møøt ja' pøn tjanchja'widip ja Jesús jam Damasco.

Ku kyajpxwa'kxy ja Saulo jam Damasco

²⁰Xjats ja Saulo

tkajpxwa'kxnibøjkøø jam tsaptøjkjotp, yide'en ja wyaañ ku ja Jesús y'U'nk'aty ja Dios Teety. ²¹Xjats ja ñigyumaap tjanchja'widøø pøn jaty ja jam patmadojyøø, jøts ja xem yam ñagyajpxidøø, jøts yide'en ñawya'añidøø:

—¿Kidi nay ja jaa'yip yø' midi jam Jerusalén y'ljty tkamaa'kxp ja myigu'uk ku ja tpabøkti ja Jesús? ¿Kidi ja'ajip yø tø t'uknimiñ jøts tmajtsmukøxt ja Jesús yjanchja'wibidi, jøts ttawinguwaawit ja møy tiidyumbidi?

²²Xjats ja Saulo jinaxy yjaaktyimkyajpxwa'kxy, jøts ja yikxon tyimñigajpxy jøts ku ja Jesús ya tø yjanchyikexy yiknitsokpi, jøts ja israelit jaa'y jadi'iñi myondi y'ookti pøn jaty jam wyinaty tsinaadyip Damasco, niti kajpxy niti ayuujk ja'adi.

Ku ja Saulo ayu'uch kyeejky

²³Xjats kyimjekñim ja israelit jaa'y tkajpxy'ajtnidøø jøts ja

tyik'ooktit ja Saulo; ²⁴jatyi Saulo ja tnija'wiyii'n. Winxøow windsuu ja myidsep y'awe'j'ityi ma pidsømdaajk jam, jamts ja tyimyik'oogiyit. ²⁵Winets ja Saulo ja myigu'uktøjkti pyiktaajkiyøø kachjotpy jøts ttanikiñaxti ja pøch midi nawidity tukajpaa', jøts nika'ap jam ja pyidsimy ma ja myidsep y'awijxyi, paty idø'on ja kya'ø'jky.

Ku ja Saulo jam yja'jty Jerusalén

²⁶Xjats ku ja Saulo jam yja'jty Jerusalén, jøts ja tminamyukwa'añi pøn ja Jesús tjanchja'widip. Janchtsø'jkidipt ja', kumi ka'ap ja tjanchjawidi jøts kudam ja Saulo nayide'en tjanchjawi ja Jesús. ²⁷Paty idø'on ja Bernabé wyajiyøø, jøts ttukwinguwa'jkøø ja Jesús kyudanaabyidi. Jøts nay ja' ttukmadoow sudso wyinaty tø t'ixy ja Jesús jam tuu'am, jøts nayide'en sa ja myigajpxiyøø, jøts nayide'en ja ttukmadøøy sa ja ojts jam jotmøk tkajpxwa'kxy ja y'ayuu'jk Jesús køjxp. ²⁸Xjats ja Saulo jam jade'en tyaañ Jerusalén, jøts ja møøt wyidejtni pøn jaty ja Jesús yja' pyadundip. ²⁹Jøts ja ka' ti tkumayjawi, jotkujk ja tkajpxwa'kxi ja nwindsøn'ajtim yja', jøts ja ttamimadya'aky ja israelit jaa'dyi pøn ja griegit ayuu'jk tkajpxtip; yikxon ja ñadyawingugajpxiyidi ku ja ja xe ja ya tum jade'en kyanagyupijkyiyidi ja wyinmaa'n, ja'ats ja israelit jaa'y ñiwinmaa'ayidip jøts ja tyik'ooktit. ³⁰Xjats ku ja myigu'uk jade'en tnija'widøø, winets ja yikwaanaa jøts yiknøjkiyøø jam Cesareit

kajpjotp, jøts yikejxñim jøts ja ñøjkxt kyajpkijxpy midi txøøwip Tarso.

³¹Xjats ja janchja'wibidi pøn jaty tsinaadyip jam etjotp midi yiktejp Judea, Galilea, jøts Samaria, nekim ja jam chinaañidi, jøts ñija'wi'adøjtsidip ja Jesús yja' ja'adi. Jøts juuni ja tka'ukwindsø'ogidi, ejtp ja twindsø'ogidi jøts namayi'adøstip ja nayide'en, ja Espíritu Santo ja amuum pudøjkiyidip.

Ku ja Eneas chøøjky

³²Xjats ku ja Pedro wyinaty t'ayø'øy ma jaty ja janchja'wibi chøøñidi, nayide'en ojts t'ixy ja janchja'wibi pøn jam tsinaadyip ma ja kajp txøøwi Lida. ³³Jamts tu'uk tpaajty ja yaa'dyøjk midi txøøw'ajt Eneas, tyuktujk jumøjtíp ja pa'am ja wyinaty tø pyajtniyi, kyidyimpyidi'iky jøts køxuxyi pakxuxyi pa'am idø'on ja myøøt. ³⁴Xjats ja Pedro ja tnimaay: —Eneas, Jesús myiktsojkip. Pidø'øk, wejtsjø'øk yø mmaa'ajtp. Xjats ja Eneas pyidi'iky jaty, ³⁵xjats niduki'iyi ja jaa'dyi pøn jaty kugajp'ajttip jam Lida jøts jam Sarón kuuyi ja tnija'widøø, winets ja tyikutigøødyi ja mōjaa'chinaa'yin midi ja wyinaty chinaadyip, jøts ja nwindsøn'ajtim yja' tpabøjkniiyidøø.

Ku ja Dorcas yjujkyjky jadigojk

³⁶Nay ja'abi xøøw nay ja'abi jumøjt idø'on chinaay tu'uk ja tø'øxyøjk jam Jopit kajpjotp, Tabita dø'on ja xyøøw, yide'en yiktij griegit ayuu'jk, Dorcas. Jøts nayi Jesús idø'on ja yjanchja'wimiyip paty ja tjanchpudøki

pøn ayoop pøn winmaapy. ³⁷Winetsik idø'øn ja pa'am pyaajitniyaa jøts ja tyimyik'o'jkiyøø; jøts ku yikpujnaa, jøts ojts yikpikta'aky myiduknipatøjkixpy. ³⁸Xjats kumi wingonts ja kajp midi txøøw'ajtp Lida, ma jap wyinaty ja Pedro t'ayø'øy ja myigu'uktøjkti, jøts kumi tø ja wyinaty ja Dorcas myigu'uk tñijawidi ku ja jam wyidity, winets ja ñagyaxidøø namajtsk jøts ja t'atstukmado'odit ja Pedro jøts mye'ent putyi.

³⁹Xjats ja Pedro jatyi tmøødi ja kugajpxtyi. Ku jam yja'ttøø, jøts jap tyimwyaanøjkxiyøø ma ja oo'kpi jap, winets ja Pedro ja ku'økytø'oxyti ñawa'kwidejtiyøø, jøts ja tyuk'ijxyi ja wet midi wyinaty ja Dorcas tø tyik'øyi.

⁴⁰Winets ja Pedro tkajxpidsømguixy ja jaa'dyi, jøts ja ñagyuxendyaajkøø, jøts kuts ja twindsapkaajpxkijxy ja oo'kpi, xjats ja tñimaay:

—Tabita, pidø'øk.

Winets ja oo'kpi wyin'eixwa'kxy jøts ja Pedro yikwin'ixy, winets chinaagyukøø. ⁴¹Jøts ja kyø' ja tmajtstøø jøts ja jade'en pyidi'jky; winetnømts ja twaadsøøy ja Pedro ja myigu'ukti midi ja kyajxpidsøøm jøts nayide'en ja ku'økytø'oxyti, xjats ja twin'ejxtøø, tødam yjujkyiky ja oo'kpi wyinaty. ⁴²Ñija'wigyøxtøø niduki'iyi ja Jopit kajp jaa'y, xjats namay tjanchja'widøø ja Jesús. ⁴³Nay jam idø'øn ja Pedro tyaa'ni kawinaak xøøw jam po'ogoo'tspi tyøjkwindump, ja idø'øn ja xyøøw Simón.

Ku ja Pedro tmigajpxy ja soldadi windsøn pøn yiktejp Cornelio

10 Jam idø'øn tu'uk y'ijty ja yaa'dyøjk ma kajp jam

txøøwi Cesarea, Cornelio dø'øn ja xyøøw, ja'ats idø'øn ja soldadi tukpiky tniwindsøn'ajtp pøn yikxøømøødyøø Italiáni. ²Xjats ja Cornelio møøt ja y'u'nk møøt ja ñidø'øxy, yjanchja'myatstip idø'øn ja Dios Teety ja', jøts nayide'en twindsø'ogidi. Ajot'ajttip idø'øn ja Dios jabom jabom, jøts nayide'en tjanchtabudøjkidøø ja myeeñ ja ayoobi jaa'y. ³Tu'uk idø'øn ja xøøw sa yjajty sa kyubejty ja Cornelio, ku ojts wa'ats t'ixy awinmaa'ngyøjxp ja Dios Teety y'ankilis, tigøøk yaxpin idø'øn wyinaty ku ojts ñidøkiyi ma ja jap wyinaty, winets ja xøøw ja tyamigajpxiyøø:

—iMets Cornelio!

⁴Winets ja Cornelio tsø'ogijawi twin'ixy, jøts t'adsøøy:

—¿Ti, teety?

Xjats ja ankilis ojts ñii'mxyiyi:

—Tø ja Dios Teety ja m'ajot'ajtn mgupøjkxiyi, jøts ku tø xpudøki nayide'en ja ayoobi jaa'dyi. ⁵Kax mgugajpxy jøts jam ñøjkxtit Jope, wan ja Simón t'atswawdi pøn nayide'en yiktejp Pedro. ⁶Jam ja myidsøøni po'ogoo'tspi wyindump pøn yiktejmip nayi Simón, pøn jam tsinaapy mejy wingon. Ja'ats mdukmadoowiyip pøni ti mdu'ump.

⁷Xjats ku ja ankilis ñøjkxnaa, winets ja Cornelio twaadsøøy ja tyumbi namajtsk. Wyaadsoow nayide'en ja soldadi tu'uk pøn ja møøt ñamyayi, jøts pøn nayide'en twindsø'jkip ja Dios Teety. ⁸Xjats ja ttukmadoogijxy ja kyugajpxtyi sa jaty ja ankilis ja wyinaty tø ñii'mxyiyi, winetnimts tkejxy.

⁹Xjats ku kyimjabom'ajty, jawaani jam kyaja'tnidi kajpjotp ma ja

yikaxtøø kugajpxy'ajtpi, winets ja Pedro pyejty jam tøjkojxp dios'ajot'ajtpi, kujk xøøw et idø'on wyinaty. ¹⁰Janch yu'oo'knip idø'on ja wyinaty jøts ja kyaawya'añ; japnimts ja kaaky wyinaty y'øyi, ku jotmøn t'ejxpaajty jade'en kidi jaa'y kyumaal'y, ¹¹ku ja tsajp y'awa'ach jøts t'ixy ñaxkida'aky, jade'en ja t'ixy kidim ja møj manti, jøts tum wendi maktaxk iskiin. ¹²Jøts jam mantikøjxp mayjøjpp ja jiyujk t'ixy, jam ja tsaa'ñ, jam ja joon, jøts jam nayide'en ja maktaxkpi tekpyi jiyujk. ¹³Winets tmadøøy ja ayuujk midi tsoo'mp tsajpjøtpy, jøts ja yide'en ñii'mxyi:

—Pidø'øk Pedro, yik'ook inet yø jiyujk tu'uk jøts xtsu'utst.

¹⁴Xjats ja Pedro t'adsøøy:

—Ka' teety jade'en; niwindii øts jade'en ngatsu'uch ja kya'øybi kyawa'atspi, midi kapaat'ajtiyiy yiktsu'utst sam ja Moisés kyutujk.

¹⁵Xjats jadigojk tmadøøy ja kajpxy ja ayuujk, jøts wya'añ:

—Kidi jade'en xka'ødyijy, tum mbaat'ajtip yø jiyujk tsu'uch midi Dios Teety tø ttanibiktaagi.

¹⁶Tigøøk ojk idø'on ja manti wyimbijty y'adijy, jøts pyatøjkiñaa nay jap tsajpjøtpy. ¹⁷Ixjam ja Pedro jade'en wyinaty myay tyajy, ti dø'on ja tyijpy jade'en midi wyinaty tø t'ixy ku ja Cornelio kyugajpxy yja'ttøø, tø ja wyinaty tyikniðøowidi ja Simón tyøjk. ¹⁸Kuts ja jam yja'ttøø tøk'agi'py, winets møk tkugajpxidøø pøni jap ja Simón midi nayide'en yiktejp Pedro. ¹⁹Kumi ja' wyinaty ja Pedro myimaapy myidajpñim midi wyinaty tø t'ixy, winets ja Espiritu Santo ñimaajyøø:

—Nidigøøk ixyam ja jaa'y m'ixa'ayiyi. ²⁰Pidø'øk, winak jøts xmøødit yø jaa'y, kidi ti xpawinmay, nay øts yø' ngugajpxy.

²¹Xjats ja Pedro tniwinajky ma wyinaty ja Cornelio kyugajpxy y'awejxti, jøts ja tniimaay:

—Øts meets idø'on x'ixaapy. ¿Ti dø'on mnimendip?

²²Xjats ja kugajpxy t'adsoodøø:

—Ja Cornelio øø xyikugajpxy'ajtp, janch øy jaa'y ja' jøts nayi wyindsø'jkip ja Dios ja', xjats nayide'en janch tsojkip ja' ja israelit jaa'dyi. Nay ja Dios Teety idø'on y'ankilis ja tniimaajyøø jøts me myikwa'at, jøts jam njaa'mint ma ja chøøni ja Cornelio, jamts mets x'atstukmado'ot pøni ti jaty me mnija'wip, jøts ti jaty mmadya'akwampy.

²³Xjats ja Pedro tkuwaa'wiñaa tyøjkjøtpy, jøts jamyi myaadøø. Xjats ja kyimjabomnim choo'ndøø, winets ja Pedro twaay ja myijanchja'wibi winaagin midi jam Jope tsinaadyip.

²⁴Jøtsnim kyimjabom yja'ttøø jam Cesarea, ma ja Cornelio y'awijxyiyi niduki'iyi møøt ja myigu'uktøjkti, midi wyinaty tø twaadsowdi jøts ja tpatmado'odit ja Pedro kyajpxy y'ayuujk. ²⁵Kuts ja jam tyimya'ttøø ja Pedro, xjats ja Cornelio y'adsoojiyøø jøts ja pyidsimy tyøjkjøtpy, xjats ja jaty ñagyuxendyaajki ja Pedro wyingujky, jøts ja jade'en yikwindsø'øgi ejxim ja diosin.

²⁶Winets ja Pedro jaty twejtjsji'iky, yide'en ja wyaañ:

—¿Tiku ø xwinguxaani? Pidø'øk, pø nay jaa'lyts øts nayide'en sa mets.

²⁷Jøts nay madyaktipnim idø'øn ja wyinaty, ku jap tyøjkidøø tøjkjøtpy ma wyinaty ja jaa'y jap yjanch'awejxti namay. ²⁸Xjats ja Pedro tnimaay yide'en:

—Meets migu'uktøjkti, mnija'wip meets jøts ku øøts wenk n'israelitjaa'y'aty, ka'ap øøts n'øyjawi jøts øøts nmigu'uk tmøøtnabyaattit ja wenk jaa'dyi uk tyøkidit ja' tyøjkjotpti, ka'ap øøts ja n'ødyijy, ka'ap øøts ja nwa'atstijy. Tøts øts Dios xuknijawi, jøts ku ka'ap jade'en y'øyi jøts øts jade'en nwinma'aty. ²⁹Ja'agøjxp ø nmiñ jaty ku mee xwaadsøø. Jøts nnijawiywampy øts ixyam ti meets idø'øn xamigajpxwamp ku meets xwaadsøø.

³⁰Xjats ja Cornelio t'adsøø, yide'en ja tnimaay:

—Ixyam myimaktaxk xøøwiñi ku øts yide'en njajty, ya øts wyinaty ndøjkjøøjty n'ayuu'aty, jøts ja Dios wyinaty n'ajot'aty winakxyøøw, ku øts jotmøn n'ejxpaajty tu'uk ja yaa'dyøjk, jøts janch tsamamp ja wyet amuum kyaxi'iky. ³¹Winets øts yide'en xnimaay: “Mets Cornelio, tø ja Dios Teety ja mdios'ajot'ajtin mgupijkyiyi, jøts ku tø xpudøki nayide'en ja ayooði jaa'dyi. ³²Kax mgugajpxy jøts jam ñøjkt Jope, wan ja Simón t'atsway pøn nayide'en yiktejp Pedro. Jam ja myidsøøni ja po'ogoo'tspi wyindump midi jam tsinaapy mejy wingon. Ja'ats mdukmadowiyip pøni ti mdu'ump.” Jade'en øts idø'øn ja ankilis xnimaay. ³³Paty øts ngugajpxy jaty nguejxy jøts me m'atsyikwa'at, pø janch øy ku tø xpaduñ ku tø

mmiñ ya. Wa'ats ja Dios Teety x'ijxyim xnija'wa'am ku adøm ixyaadi, ku øø nbatmadoowa'añ ja nwindson'ajtim kyajpxy y'ayuujk midi ja tø mdamigaxiyi, jøts mets ja ya jade'en xnigajpxt.

Ku ja Pedro kyajpxwa'kxy jam Cornelio tyøjkwindump

³⁴Winets ja Pedro kyajpxnibøjkøø, jøts ja yide'en wyaañ:

—Ixyam njanch'ixy njanchnijawi ku ja Dios Teety chøjkpy ja' øpyønjaa'yi, ka'ap ja' tka'øyjawi, ³⁵kyupijky ja' pøni pøn windsø'jkiiy, jøts y'øyjaa'y'attit nayide'en. ³⁶Dios Teety idø'øn jade'en ojs ttukmadøy ja Israelit jaa'y, ku xmi'øy'atwa'añindi jadigojk ja Jesucristo køjxp pøn nwindson'ajtyindip niduki'iyi.

³⁷Pø mnija'wipxi meets niduki'iyi sa yjaty sa kyubejty jam israelit jaa'y y'etjotpti, jam idø'øn cho'ondaajky ma et txøøwi Galilea, tø wyinaty ja Juan Bautista jawyeen kyajpxwa'kxy, xjats ja jaa'y ja nayide'en namay tyiknøbejty. ³⁸Ja pø mnija'wipxi meets nayide'en ku ja Dios Teety ja Jesús ttukatøjkøø ja Espiritu Santo møøt ja myøk'ajtin, jøts nayide'en sa jaty ja wyidity ku ja t'odyuñ ja jaa'y, jøts ku ja tyiktsø'øky pøni pøn ja mik'u' møøt y'itynim. Ja'agøjxp ja jade'en ttuun ku ja Dios Teety ja ejtp tmøøt'ity. ³⁹Øøts idø'øn tø n'ixy, øøts idø'øn tø nnijawi, sa jaty ja Jesús ttuun jam Israelit kyamwemp kyamjotpti, jøts nayide'en jam Jerusaléngit jaa'y myøjkajpjotpti. Jøts nay tø øøts ja n'ixy sa jaty ja yjaty ku yik'o'jkiiyøø ja jaa'y, jøts sa yikmitsumblejty

jam kruskøjxp. ⁴⁰ Winets ja Dios Teety ojts kyidigøøk xøøw tyikpidisiimy jap oo'kpi jutjøtpy ma ñajxøjkøø ja Jesús, xjats øøts ja xukyikwingaxi'jky. ⁴¹ Ka'ap ja yiktuk'ejxtøø ja mayjaa'dyi, øøts yide'en yø xukyikwingaxi'jky, kumi tø øøts ja wyinaty jawyeen xwi'ixy, jøts øøts ja n'ext, jøts øøts ja nnijawit. Xjats ku ja jade'en jadigojk yjujkyjky, jøts øøts ja ngaay jøts øøts ja n'uuky møøt. ⁴² Xjats øøts ja xani'ane'emy ja kajpxwa'kxk, jøts øøts ja jaa'y ndukmado'ot nduknijawit ku ja Dios Teety ja kø'øm tpiktaajky ja Jesús, jøts ja jujkyi ja øøkpyi ttiidyu'unt. ⁴³ Nayide'en idø'on wyinaty jekyip ja Dios Teety kyugajpxy tø tkajpxti tø tmadya'akti ja Jesús, jøts pøni pøn tjanchja'wip ja Jesús, winets yikmaa'kxuktit ja pyøky. Jade'en ja Pedro ja tnimaay ja jaa'y.

Ku ja Espíritu Santo ttatøjkøø pøn ka'israelit jaa'yidi

⁴⁴ Ñagyajpx'adøtsp wyinaty ja Pedro, ku ja Espíritu Santo tyatøjkiyidøø niduki'iyi ja jaa'y pøn jaty jam wyinaty patmadojiyip ja Pedro. ⁴⁵ Xjats ja israelit jaa'y pøn ja Pedro tpadsoo'niyidøø ku ojts ja kugajpxy jam wyayidi, winets ja ñigyumaap tjanchja'widøø ku ja Dios tyuktatøjkiyidøø ja Espíritu Santo øpyønjaa'yi, pøn ka'ap israelitjaa'yidi. ⁴⁶ Ja'agøjxp idø'on ja ojts yiknijawi ku ja adsu'jky ojts tjanchkajpxti tum ja wenk ayuujk, jøts ku ja nayide'en tjanch'øyja'widøø ja Dios. ⁴⁷ Xjats ja Pedro tnimaay ja myigu'uk midi myøøtwidijtpy:

—¿Ti pøn mibaat xkadukyiknøbajtimp yø jaa'y, pø tøxi Espíritu Santo tyatøkiyidi jade'en sam adøm?

⁴⁸ Xjats ja Pedro tni'ane'jmy jøts ja ñøbattit ja nwindson'ajtim Jesucristo myøk'ajtingøjxp. Jøts ja Pedro møkta'aky yiknimaay, jøts ja jam yjaakta'anit ja winaak xøøwin.

Ku ja Pedro ttamimadyaajky ya'atpi ayuujk pøn tjanchja'widip ja Jesús jam Jerusalén

11 Xjats ja tnija'widøø ja Jesús kyudanaabyidi pøn jam tandi Judeit y'etjotp, jøts ku ja wenk jaa'y wyinaty tø tkupiky ja Dios kyajpxy y'ayuujk pøn ka'ap y'israelitjaa'yidi. ² Xjats ku ja Pedro jadigojk wyimbijty jam Jerusalén, winets ja twindsø'odyøø ja Pedro: ³—¿Tiku ja tø x'ats'ixy ja wenk jaa'y pøn ka' y'israelitjaa'yidi, tiku møøt tø m'atskay m'atsjiikxy?

⁴ Xjats ja Pedro tnimadyajktøjkøø sa ja yjajty sa ja kyubejty ku ja ojts yikway yikwich, jøts ja wyaan:

⁵—Jam ø wyinaty Jopit jaa'y kyajpjotp, jøts Dios'ajot'ajtpi wyinaty, jøts jade'en nja'wøø kidi ja jaa'y kyuma'ay, jade'en n'ejxpaajty ejxim ja møj manti, ku n'ijxy kyida'aky tsajpwemp tum wendi maktax iskiini, jøts wyingøøn ma øts jap wyinaty. ⁶ Xjats nwin'ijxy yikxon ti dø'on jap mantijøtpy, winets jap n'ejxpaajty janch mayjøøjp ja jiyujk, jap wyinaty tsaa'ñ, jap wyinaty joon, jøts nayide'en ja jiyujk midi maktax ja tyeky, jøts nayide'en midi janch'awa'andi. ⁷ Winets nmadøøy ja ayuujk ku ø xnimaay: “Pidøøk,

Pedro; yik'ook inet yø jiyujk tu'uk jøts xtsu'tutst." ⁸ Jøts ø n'adsøøy: "Ka' teety jade'en. Niwindii øts jade'en ngatsu'uch ja kya'øybi kyawa'atspi, midi kapaat'ajtiyip yiktsu'tutst sam ja Moisés kyutujkin." ⁹ Winets øts jadigojk xniğajpxy jøts øts xnimaay: "Midi ja Dios tø tyikwa'ach kidi xka'ødyijy." ¹⁰ Tigøøk ojk idø'on ja manti wyimbijty y'adijy, jøts pyatøjkiñaā nay jap tsajpjøtpy. ¹¹ Xjats ku øts jade'en njajty, winets nay jatyi yja'ttøø nidigøøk ja yaa'dyøjktøø mā øts ja wyinaty, Cesarea dø'on ja choondi jøts jam ñøjkxti mā øts ja xpaattøø. ¹² Winets øts ja Espíritu Santo xnimaay jødsik øts ja kugajpxy nmøødidit, jøts ku nayide'en ka'ap ti nbawinma'aty. Winets ø xpadso'ondi nidudujk ja Jopit jaa'dyi pøn tjanchja'widip ja Jesús. Xjats ku øøts jam nja'ljty Cesarea, winets øø niduki'iyi ndøjkøø Cornelio tyøjkjotp pøn ø xniğajxøø. ¹³ Winets øøts ja xukmadøøy sã ja yjajty sã ja kyubejty jam tyøjkjotp, ku ja ankilis tu'uk t'ejxpaajty, jøts ku ja ñimaajyøø: "Kax mgugajpxy jøts jam ñøjkxt Joep, wan ja Simón t'atsway midi nayide'en yiktejp Pedro. ¹⁴ Ja'ats mdukmadowiyidip sudso m'anmija'win y'awa'atspidsø'ømdit møøt mmigu'uktøjkti." Jade'en ojts ñii'mxyi. ¹⁵ Xjats ku ojts nmigajpxnibøki niduki'iyi, winets ja Espíritu Santo tyatøjkiyidøø, nayide'en sam adøm xatøjka'andøø ku ojts myiduk'ojk tyimyiñ. ¹⁶ Xjats ku øts jade'en n'ijxy, winets øts jatyi nja'myejch ja nwindson'ajtim

y'ayuujk sã ja wyaañ ku ja Juan Bautista mayjaa'y nøø ttuktanøbejty, jøts ku ja wyaañ: "Wenk mee mjatt, jade'en ku Espíritu Santo mdatøkiyidit." ¹⁷ Pøni tyuktatøkiwyampy ja Dios Teety ja y'Espíritu Santo ja wenk jaa'dyi jade'en sam adøm xuktatøjka'andøø, kumi adøm njanchja'windip ja Jesús, çti øts ja jade'en ngaduktunip? Tsaachtyi øts idø'on, pø kø'ømxi ja jade'en ttunwa'añ. ¹⁸ Ku ja jade'en tmadoodøø ja Pedro y'ayuujk, winets y'amongøjxtøø jøts yjotkujk'ajttøø, jøts ja Dios Teety tmøjpiktaajktøø, jøts yide'en wyaandøø: —iTø ja Dios Teety ttanibiktaagi jøts nayide'en yikunuu'kxtit øpyønjaa'yi ku ja tmajtstu'uttit ja kya'ødyunk, winets ja tsinaa'yin xemikøjxp tpaattit!

**Ku ja jaa'y ja Jesús
tjanchja'wi'okwa'añ jam Antioquía**

¹⁹ Ku ja Esteban t'ukyik'oo'ktøø, winets t'ixaañibøjkidøø pøn ja Jesús tjanchja'widip, xjats ja winaagin kyaknøjkxtøø Fenicia, Chipre, jøts nayide'en Antioquía. Japts ja tkajpxwa'kxtøø ja øgyajpxy ja ømyadya'aky. Ka'ap ja nugo ajawi tnidyukmadowdi o pøn, agø'ømyi ja tnadyamimadya'agyidi tuk'israelit jaa'dyi. ²⁰ Xjats winaagin ja'adi midi jam tsoo'ndip Chipre jøts nayide'en Cirene, ku ja nay jam yja'ttøø Antioquía winets ja nayide'en tkajpxwa'kxtøø ja øgyajpxy ja ømyadya'aky, midi anmija'win tyiknitso'ok'ajtp, ja'ayi tyukmadoodip pøn ka'israelit jaa'dyi. ²¹ Janchkunuu'kxidi ja Dios

ja' ku ja kyajpxwa'kxti, winets ja japit jaa'y tjanchyiktigatstøø chinaa'yindi, jøts ja nwindson'ajtim yja' tpabøjkiñidøø.

²²Xjats ku ja jade'en tnija'widøø ja Jesús yjanchja'wibidi pøn jam tsinaadyip Jerusalén, winets ja tkaxti nay ja' myigu'ukti pøn txøøw'ajt Bernabé, jøts jam ja ñijkxy Antioquía. ²³Xjats ku jam yja'ljty, jøts ja t'ijxy jøts ja tnija'wøø sa ja Dios Teety wyinaty tø tkunuu'kxy ja Antioquiiit jaa'y ku ja chinaa'yin wyinaty tø tyiktigatsti, winets ja janch yjotkujk'ajty yjanchxondaajky. Xjats ja tkajpxjot'amøkøø jøts amumjoojt ja nwindson'ajtim yja' tpaduujnidit, jøts nijuuni tkamajststuttit.

²⁴Janch yuju idø'on ja Bernabé, yjanchmøøt'ajtpy ja Espíritu Santo, jøts nayide'en ja Dios t'ajot'ajty. Xjats jade'en ja namay jaa'y tpabøjkidøø ja nwindson'ajtim yja'.

²⁵Xjats ku ja jade'en yjajty kyubejty ja Bernabé, winets ja ñøjkxkojmaa ma txøøwi Tarso jøts ja t'ats'ixā'at ja Saulo. Kuts ja jam tpaajty, winets ja twaanijkxy ma ja wyinaty tø tnidsøøn jam Antioquía.

²⁶Japts chinaadyøø tu'uk jumøjt ka'pxy møøt ja janchja'wibidi jøts ja tyik'ixpøktøø. Nay jam idø'on Antioquía ma ojts ja Jesús yjanchja'wibi yiktejti mijawyeen cristianos.

²⁷Nay ja'abi xøøw nay ja'abi jumøjt ku ja Dios Teety kyugajpxy ojts ñijkxy nay jam Antioquía, pøn jam tsoo'ndip Jerusalén.

²⁸Xjats ku yja'ttøø, jøts tu'uk txøøwi Agabo, ja' idø'on jam ojts tyanaay'øyi mayjaa'y agujkp, jamts

ja kyajpxwa'kxy Espíritu Santo myøk'ajtingøjxp, jøts wyaañ jøts ku ja yuu møk'ampy myeenwa'añ ya naxwiiñ. Janch tiy yide'en, janch jajt idø'on ja jade'en winet ku Claudio wyinaty myøjwindsøn'aty. ²⁹Xjats ku ja jade'en ja janchja'wibi tmadoodøø ku ja yuu myenwa'añ, winets ja tkajpxy'ajttøø jøts pudøjkin ttanigaxtit ja myigu'uk pøn jam tsinaadyip Judea, jade'en pøni sa kø'øm tmo'owa'andi nidu'uk nidu'uk. ³⁰Jade'en ja tundøø, jøts ja ttamigaxidøø ja Bernabé møøt ja Saulo, jøts jam tkømo'odit ja jamit møjaa'dyøjkti.

Ku ja Herodes tñankyik'o'jkøø ja Jacobo jøts ja Pedro ja'ayi yiktsuumy

12 Xjats nay ja'abi xøøw nay ja'abi jumøjt ja møj windsøn Herodes tjemdunibøjki ttedunibøjki winaagin ja Jesús yjanchja'wibidi. ²Jøts ja ttukta'ø'jky ja yønchujx ja Jacobo, ja Juan y'ajch, ³jøts ja t'ijxy ku ja israelit jaa'y ja yjawi jade'en ttaxonda'akti ku ja jade'en y'adi'ich. Xjats ja Pedro yjaaktyimyikmajch paski xøøjøjty, winet ku ja tsapkaaky jadi'iñi yikay midi kalevadurimøøt. ⁴Xjats ku jade'en ja Pedro yikmajch, winets ja windsøn Herodes ja pyiktaajkiyøø puxøjkjøjtpy, japts soldadi ja y'eix'ityiyi maktaxk piky jøts maktaxk soldadi tukpiky jaty. Jade'en ja Herodes yjawinmaa y jøts ja tyikpidsø'ømt ja Pedro paski xøøguixy, jøts ja mayjaa'y ttuk'ejxwa'añ ttuknijawiwya'añ. ⁵Jap wyinaty ja Pedro tsumy, jøts nayide'en ejtp idø'on ja y'eix'ityiyi ja soldadi, winets ja

Jesús yjanchja'wibi tni'amidowidi tñibøktowidi ja Pedro amumjoojt, jøts ja ttukmadooðø ja Dios.

**Ku ja Dios Teety y'ankilis
ojs tyik'awa'atspidsimy ja
Pedro jap puxøjkjøtpy**

⁶Nay ja'abi tsuu ku wyinaty tyimbyaatwaani ja kajpx'aats ku ja yikpidsømiyit jøts ja kajp jaa'y y'ejxit ñijawiyit, jøts jaakmaap jap wyinaty ja Pedro. Jap wyinaty adsow aduuk ja soldadi ñama'ayiyi, puxkadeen koxøch wyinaty ja Pedro, jøts nayide'en ja soldadi t'ejx'etti ja tøjkaaw. ⁷Winets jaty ñimejniyøø ja nwindson'ajtim y'ankilis, jøts jap puxøjkjøtpy yjajpøjkijxy. Xjats ja Pedro yikjijxy jøts ku tyikniwijy, winets tñimaay yide'en:

—Pidø'øk putyi.

Kuts ja pyidi'iky jøts ja kadeen jade'eñi kø'øm kyajnaa, ⁸xjats ja ankilis ñimaajyiyøø yide'en:

—Nachumjøniiy yikxon, jøts tawa'agi yø mgø'øk.

Xjats ku ja Pedro jade'en tpaduuñ, jøts ja ankilis yjaaknimaajyøø:

—Tatøki yø mxox jøts øts ix'oojk xpayø'ty.

⁹Xjats ja Pedro ix'oojk tpadsoø'n ja ankilis, ni tkanijaw i pø janch kajanch ku ja yik'awa'atspidsømw'añiyi. Jade'en jajtp ja tjawi ja Pedro kidi jaa'y kyuma'ay. ¹⁰Xjats ku ja jade'en yiktsoo'niyøø ja ankilis, jøts jam ñaxti ma myidukupiky ja ejx'ejtpidi, jøts nayide'en twinaxti ma ja myimajtsk pikpyi ejx'ejtpidi, jøts jam yja'ttøø ma pux'agaj jam tuu' pa'am, winets ja pux'agaj kø'øm

y'awaajch jøts pyidsømdøø. Xjats ku jade'en y'awa'atspidsømdøø, jøts yjaagyø'odyi jadu'ukpi tuu', japnimts ja Pedro ojs yikmajststu'uty nadyu'uk. ¹¹Xjats ja tjanchja'wøø ku y'awa'atspidsiimy, jøts yide'en wyaañ:

—Pø janch jade'endamxi dø'on ku ja nwindson'ajtim tø tjanchkexy ja y'ankilis jøts øts ja xyik'awa'atspidsø'ømt jap puxøjkjøtpy, jøts ja israelit jaa'y møøt ja wyindsøn Herodes jade'en tø xkamimajada'akti pøni sa øts ja' xtyimya'uktunwa'andi.

¹²Jade'en ja Pedro wyinmay, xjats ja ñijkxy jam María tyøkwindum midi ja Juan tyaagip, ja Juan midi nayi yikxøømøøpy Marcos. Ja' idø'on ja tyaak tyøkwindum ñijkxy ja Pedro ma ja mayjaa'y jam wyinaty tø ñamyukyidi, jøts idø'on ja jam Dios'ajot'atti. ¹³Kuts ja Pedro twingøjxy ja tøk'agi'pyit agaj, winets ja kiixy Rode pyidsiimy tøjkkjøtpy, jøts ja ojs tpatmadø pøni pøn ja'. ¹⁴Xjats ku ja ojs tyukmadøy kudam ja Pedro kyajpxy, nika'ap ja tøjkkjøtpy, janch jotkujk ja wyimbijty yukwøøñ chapwøøñ, jøts ja myigu'uk ja t'atstukmado'ot ku ja Pedro jap kyajpxy. ¹⁵Xjats ja myigu'uk ñimaajyiyøø:

—iPø mguma'aymadyakp mets!

Jøts ja kiixy ja tyimyanimaay ku ja tyimdyiy tyimyjanchi. Xjats ja ka'ap tyimybøkti tyimwyandip ja':

—iKa'ap inet yø yja'aji; pø ja y'ankilis yø' midi nitanaajyiyip!

¹⁶Exap ja Pedro jøp'ijxy tyøkwingøxy. Jøts ku ja tyik'awatstøø ja tøjkaaw, jøts

pø mā ja tyimyja'jttøø ku ja twingu'ejxidøø jøts kudam ja yjanchja'aji. ¹⁷Ja'ayi ja Pedro ja kyø' tñanky'ejxøø jøts ja tukween y'lettit amõni, winets ja tñimadyajknibøjkøø sa ja yjajty sa ja kyubejty ku ja nwindson'ajtim ojts yjuudyi jap puxøjkjøtpy; xjats ja nayide'en t'uknimaanaa jøts ja ttukmado'odit ja Jacobo, nayide'en ja Jesús yjanchja'wibidi, jøts ja tñijawidit.

Xjats ku jade'en t'uknigajpxkøjxnaa, winets ja choo'naa jøts ja ñijkxy abikyajp.

¹⁸Xjats ku kyimjabom'ajty ku xyijñøø, winets ja soldadi ñigyumaap ñayja'wiyidøø ku ka'ap ja Pedro jap ukpøni. ¹⁹Xjats ja Herodes møk pyagajxiyidøø jøts ja t'ats'ixa'adit, ka'ats ja mā t'ukpaatnidøø. Xjats ja Herodes wyaadsojyidøø niduki'iyi jøts ja tyuknigajpxwa'añidi sudso'ampy ja Pedro pyidsiimy, winets ja Herodes ja yik'oo'kiñidøø. Xjats ku ja jade'en y'adiijch, winets jam choo'naa Judeit y'etjotp, jøts ñøjkxnaa tsinaabyi jam Cesarea.

Ku ja Herodes y'ø'jky

²⁰Xjats ja møj windsøn Herodes janch mi'ajkip ja jaa'y ja' pøn jam tsinaadyip Tiro jøts nayide'en Sidón. Xjats ja Tirot jaa'y møøt ja Sidóngit jaa'y tkajpxy'ajtnidøø sudso ttu'undit sudso tyaabyaattit. Winets ja kyugajpxy tkajxtøø jøts ojts tpaatti ja Herodes kyudsinaabyi pøn txøow'ajt Blasto, ja'ats ojts tñøjmidi jøts tñøjmit ja wyindsøn Herodes, jøts ka'ap cheptu'undit jøts jotkujk chøønidit, ja'agøjxp ja

jade'en tñimaadyøø ku ja yjii'kxy jam tjuydi tkajpxti mā Herodes yikutuky. ²¹Xjats ja Herodes twaadsøoy ja namayjaa'y, jøts jap mye'endit mā kya'amaadyaajk, xjats ku ja jade'en myengøjxtøø ja jaa'y, winets ja ttatøjki ja xyox midi amuum tsamamp, winets kyajpxwa'kxnibøjkøø jam mayjaa'y wyingujkp. ²²Xjats ja mayjaa'y jade'en ñigyumaap tjanchja'widi ku ja jade'en kyajpxwa'kxy, jøts ja xem yam møk yjanchnøømdi:

—Yø' ixja kyajpxwa'kxy ka'ap yø yjaa'yi, dios yø'.

²³Xjats ku jap wyinaty kyajpxwa'kxy, winets ojts jatyi ja nwindson'ajtim y'ankilis yikpa'ambaadyiyi, ja'agøjxp jade'en yjaty ku kø'øm ñamyøjpkta'agyiyi, jøts ku ja Dios ne'legi tkamøjpkta'aky. Ku ja jade'en pyiky, tinø'øk idø'on jam y'am yjotp tøjkiña, ja'ats jadi'iñi tsu'tskøjxniyøø.

²⁴Winets ja nwindson'ajtim y'ayuujk myøjtak'adøtsnaa, yikajpxwa'kx ja omagajp.

²⁵Xjats ku ja jade'en tyungøjxtøø ja Bernabé møøt ja Saulo, ku ja tminaxti tmidøkidi ja pudøjkin, winets ja jap choo'nidøø jøts ñøjkxnidøø Jerusalén møøt ja Juan midi nayide'en yiktejp Marcos.

Ku ja Bernabé møøt ja Saulo myiduk'ojk choo'ndøø kajpxwa'kxpi

13 Jam Antioquia wyinaty namay ja Jesús yjanchja'wibidi, jam ja kyugajpxy'ajtpi jøts nay jam ja yik'ixpøjkpidi. Ya'at idø'on jade'en yiktejtíp Bernabé, jøts ja Simón

(midi nayide'en yiktejp Negro), nayide'en ja Lucio ja Cirenit jaa'y, jam ja Manaén (midi yaakti tuknax møøt ja Herodes midi windsøn'ajt jam Galilea) jøts jam nayide'en ja Saulo. ²Tu'ukpi xøøw idø'øn ya'at jaa'y jade'en ñamyujkidøø jøts ja nwindsons'ajtim twindsø'jkidøø, ayuu'ajttip idø'øn wyinaty ku ja Espiritu Santo wyaañ:

—Jigaxti yø Bernabé møøt yø Saulo, jøts ttu'undit midi øts yø tø ndaniwaadsowidi.

³Xjats ku jade'en

Dios'ajot'ajt'abajtidøø ayuu, xjats ja myigu'uk t'ukønixajkøjxnidøø, winets ja yikajxtsoo'nidøø.

**Ku ja Jesús kyudanaabyi
kyajpxwa'kxtøø jam Chipre**

⁴Xjats ku jade'en ja Saulo møøt ja Bernabé yiktsoo'niñidøø ja Espiritu Santo, winets ñøjkxtøø mā jam txøøwi Seleucia. Jamts ja barki ttatøjkidøø jøts ñøjkxtøø jam Chipre. ⁵Xjats ku jam yja'ttøø mā ja barki wya'k'øyøø mā jam txøøwi Salamina, winets ja tkajpxwa'kxnibøjkidøø ja Dios kyajpxy jam tsaptøjkjotp. Jøts nay jap ja Juan tmøødidi, ja'ats ja pudøjkijidøø. ⁶Xjats ja jade'en ja Chiprit naajx ttayø'øñaxtøø, jøts jam yja'ttøø mejy wingon mā txøøwi Pafos. Jamts tpaattøø tu'uk ja israelit jaa'y pøn txøøw'ajt Barjesús, yik'adujkp ja' jøts nayide'en xyimay. Dios idø'øn kyugajpxy ja ñadyijyi jøts ja jaa'y tjanchwin'iiñ. ⁷Jam idø'øn ja tyuñ møj windsøn wyindump pøn txøøw'ajt Sergio Paulo, janch wijy janch kejy idø'øn ja windsøn.

Winets ja tningajxøø ja Bernabé møøt ja Saulo, yjanchmadoowampy idø'øn ja' ja Dios kyajpxy y'ayuujk jøts ja tyukmadowiyit. ⁸Xjats ja yik'adujkpi midi nayide'en yiktejp Elimas t'agajpxøø ja møj windsøn, ku ka'ap tkupøkt pøni sa wya'andi ja Bernabé møøt ja Saulo. ⁹Xjats ja Saulo pøn nayide'en yiktejp Pablo, yjanchmøøt'ajtpy ja Espiritu Santo ja', paty ja tjanchwin'ijxy tiyim ja yik'adujkpi, ¹⁰jøts ja yide'en tnimaay:

—iMets windaayibi jaa'y, kawindiy jaa'y mets, miku' mdeedyip, mi'ajkip mets ja' pøn øy tsinaadyip! ¿Tiku xyikutigøøwya'añ ja nwindsons'ajtim kyajpxy y'ayuujk? ¹¹Ixyam idø'øn ja nwindsons'ajtim myik'ayo'ombaadiyit; kunim me mda'ant winjoox jøts may xøøw idø'øn jade'en xkawin'ext ja xøøw.

Xjats tyimyjatyi tyaañ jade'en kugoots, winets t'ixaay pøni pøn tuu'wetsiyip. ¹²Xjats ku ja jade'en t'ijxy ja møj windsøn sa ja yjajty sa ja kyubejty ja yik'adujkpi, winets ja jaty' tjanchja'wøø pøni sa jaty ja tyukmadoojyøø ja Saulo møøt ja Bernabé. Janch tyimñigumaap idø'øn ja tja'wiyiiñ ku ja yik'adujkpi jade'en yjajtnaa ja nwindsons'ajtin Jesús myøk'ajtingøjxp.

Sa yjajttøø sa kyubajttøø ja Pablo møøt ja Bernabé jam Antioquia midi tamp Pisidiit y'etjotp

¹³Xjats ja Pablo møøt ja yjamyøøt jam tyøjkidøø Pafos barkijotp, jøts jam ja ñøjkxti mā txøøwi Perge, nay jam Panfilia y'etjotpti; jøts ja Juan jamyi ja tminawya'kxidøø

Pafos jøts ja ñøjknāa Jerusalén.

¹⁴Xjats ku jam ja jade'en yja'ttøø Perge, winet jam choo'ngojmīdøø jøts yja'ttøø Antioquía, nay Pisidia y'etjotpti. Xjats poo'kxin xøøw winets tyøjkidøø jam tsaptøjkjotp, japs y'ixaktøø. ¹⁵Xjats ku ja jade'en yikajpxkijxy ja nøky midi ja Dios kyutujk myøøt, jøts nayide'en sa wyandøø ja Dios kyugajpxtyi, winets ja tsaptøjk windsøn ojts ñīmaajyidi ja Pablo møøt ja yjamyøøt:

—Meets mīgu'uktøjkti, kidi wan meets jap xmīmiñ xmīja'aty ja kajpxwejin, kidi wan meets xukmadowāndip yø jaa'y, tukmadowdits.

¹⁶Winets ja Pablo tyanaagyukøø jøts ja kyø' ja'ayi tnanky'ijxyi, ja' tyijpy jøts ja jaa'y y'amo'ondit jøts tpatmado'odit, xjats ja yide'en wyaañ:

—Ukpatmadowdi meets Israelit jaa'y pøni pøn jaty ja Dios twindsø'jkidip: ¹⁷Meets Israelit jaa'y niduki'iyi pøn adøm ndios'ajtyindip, ja' ojts twi'ixy adøm n'apteety'amøjti jøts ja tpiktakti adøm ndsinaadyaajkti janch møj, winet ja yjajty ku wyinaty nay jam chøønidi Egipti jaa'y y'etjotpti jade'en ejxim ja ja'at jaa'y; xjats ja møk'ampy jadigojk køøm ja Dios tyimykpīdsøøjmīyidøø nay jam, ¹⁸jøts ja tyiknaxtit jam tø'øts etjotp wixijky jumøjt, kuwañim ja Dios ja yikjuky'ajtidī øy ja tpadundi tkabadundi ja Dios y'ayuujk. ¹⁹Jøts ja nayide'en tyikudigøøw wixujk ja møj kajp midi jam wyinaty ejttip mā txøøwi Canaan, jøts ja n'apteety'amøj yikmo'odit ja ñāajx.

²⁰Xjats jade'en maktaxk magø'pxy jagujkp jumøjts ñītanaajyidøø kunim ja kugajpxy kyaxi'iky midi txøøw'ajt Samuel. ²¹Xjats ja køøm t'amidoonidøø tu'uk ja windsøn pøn ja nitaniyidip, winets ja Dios tu'uk myøøjyidøø pøn txøøw'ajt Saúl, ja Cis y'u'nk, nay ja Benjamín y'ap, ja'ats wixijky jumøjt ttuñ.

²²Winets ja Dios jadigojk pyøjkīyøø ja windsøn'ajtk, jøts ja nagyøøm tpiktaajk ja David, xjats ja Dios wyaañ: “Tø øts nbaaty ja David, midi ja Isai y'u'nk'ajtpy, yø' janch yujy janch tuda'aky, xpaduujnīp øts yø' nja' pøni sa ø ndsøky.” ²³Xjats ja Dios nayide'en tñajtskajxøø ja Jesús midi adøm n'Israelit jaa'y tyiknitso'ok'atp, yø' idøøn ja David myīgu'uk'ajtpy, kuts ja Jesús myiñ pø køømxi wyinaty ja Dios tø wyanda'aky. ²⁴Xjats ja Jesús namga'anīm wyinaty tyundøki, winets ja Juan Bautista jawyeen tkajpxwa'kxy jøts ja Israelit jaa'y ttukmadøøy, jøts pyøkyu'unīn tmajtstu'uttit jøts ñøbatkøxtit.

²⁵Xjats ku ja Juan Bautista y'oo'knāa, tø ja wyinaty tñøjmi ja Israelit jaa'y, jøts ku ja ka'ap yja'aji pøni sa ja wyinaty tñījawidi ku ja yiknitsokpi myiñ, jøts ja tñīmaay: “Ix'oojknim ja mye'ent pøn øts nījuuni møøt nganamyibaat'atīyit.”

²⁶Xjats ja Pablo yjaakajpxwa'kxy, yide'en ja wyaañ:

—Meets mīgu'uktøjkti, pøni pøn jaty ja Abraham myīgu'uk'ajtpy, jøts nayide'en pøni pøn ja Dios twindsø'jkidip, yø kajpxy yø ayuujk yø' adøm ndanitso'ok'ajtīndip midi øts ixyam nñīgajpxwampy. ²⁷Ukmadooda'am, ja' pøn jaty jam

tsinaadyøø Jerusalén nayide'en pøn ja wyindsøn'ajttøø, ka'ap ja tñija'widøø ku ja Jesús wyinaty tø kyexyi ja Dios Teety, jøts kyidyimwyinmadooðøø dø'øn ja kajpxy ja ayuujk midi ja Dios kyugajpxy wyinaty tø tjaadyañ, ja' idø'øn xyumikajpxtip etjp ku ja poo'kxin xøøw jam kyø'øm tsaptøjkjotpti; winets idø'øn ja kø'øm ttami'ambøjktøø ja Jesús, jøts ja jade'en ttuundøø sã ja Dios kyugajpxy tyiktaa'ñ ja ayuujk. ²⁸Xjats ku ja kø'øm tkamiwinmaa'nbyaattøø ti ja tyukpøky'ajttip jøts tyik'ookit, winets ja tnimaadyøø ja Pilato jøts ja Jesús tnankyik'oogiyit. ²⁹Xjats ku ja jade'en ttundi tuki'iyi sã ja Dios kyugajpxy tjaadyañ jap nøkyjøtpy, winets tyikwinajktøø jam kruskøjxp jøts tyiknaxøjkidøø.

³⁰Ja Dios Teetyts ojts kø'øm tyikjujkyiky jadigojk jap oo'kpi jutjøtpy. ³¹Xjats ku pyidsiimy, winets ojts jeky ñanky'ijxyiyi jam jaa'y wyindump midi myøøtwidejt ku choo'ndøø Galilea jøts ñøjktøø Jerusalén. Ja' idø'øn ixymdi pøn tkajpxtip tmadyaktip ja Jesús jøts ttukmado'odit ja jaa'y.

³²Jøts øøts nayide'en ixym nnigajpxy nnimadya'aky, jøts meets ndukmado'ot ja øy ayuujk sã ja Dios Teety tpiktaajky ja wyandaajkin adøm n'apteety'amøjkøjxpti. ³³Ja'agøjxp ku adøm ja n'apteety'amøj'ajtyindi, paty ja tø tpaduñ ja Dios Teety ja wyanda'aky jøts ku ja tø tyikpidsimy jadigojk ja Jesús jap oo'kpi jutjøtpy, jade'en sam jap wya'añ myimajtsk

salmojøtpy ku yide'en wya'añ: “Øts me n'un'k'ajtpy, jøts tø mets mjujuky'ajtin ixym nmø'øy.”

³⁴Xjats ja Dios jade'en wyinaty tø ttanibiktaagi jøts ku ja tyikpidsø'ømt ja Jesús jap oo'kpi jutjøtpy, jøts nayide'en ku ka'ap ja ñine'kx wyindigø'øty, jade'en idø'øn jap wya'añ ja Dios kyajpxy jap nøkyjøtpy: “Nayide'en meets ngunuu'kxt sã øts ja David tø nnøjmi.” ³⁵Paty nayide'en jadu'ukpi salmo wya'añ: “Ka'ats me Dios Teety ja xyikjatt jade'en jøts øts nnine'kx wyindigø'øty, pø xtsøky'ajtpxi mets.” ³⁶Janch tiy idø'øn ja' ku ja David ja yjaa'y ojts tpuðøki sã ja Dios ja wyinmaa'ñ myøøjyøø, xjats y'oo'knaa jøts nay jam ñajxøjkiyi'ñ ma ja y'apteety'amøj wyinaty tø ñajxøkidi, jøts ja ñine'kx nayide'en wyindigøø. ³⁷Pønts ja Dios Teety kø'øm tø tyikjujkyiky jadigojk, ka'ap ja ñajxnine'kx ja jade'en tø wyindigøy. ³⁸Meets migu'uktøjkti, kuwani xnijawidit ku ja Jesús ja' tu'ugyi xpojkpimaa'kxindip pøn meets ixym myiktukmadoop.

³⁹Ja'ayi dø'øn tu'umchi niduki'iyi tpojkpimaa'kxp pøni pøn ja janchja'wiyip ja y'ayuujk, jøts ni ja Moisés kyutuujk jade'en kyapojkpimee'kxy pøni pøn ja tpadump. ⁴⁰Øyim mnay'ejx'etidit jøts ka'ap jade'en mjattit sã ja Dios kyugajpxy tjaadyandøø, ku ja yide'en wyandøø:

⁴¹Meets nixekpi taxekpidi, pø nigyumaap mee xjawit sã n'adø'øtst; pø ka' xjanchjawidit øy ja pøn kugajpxy mjadukmadøøyidi,

pø jade'en ne'egi jøts
mdyimgyudigø'ødyit.

⁴²Xjats ja Pablo jade'en
ttukmadoogijxy ja israelit jaa'y
sə ja Dios kyajpxy wyə'añ, winets
ja myigu'uk jap tmøøtpidsømnaa
jam tsaptøjkjotp. Xjats ku jap
pyidsømdøø, winets ja Pablo
ñimaajyøø pøn ka'israelit jaa'dyi,
jøts nayide'en tnigajpxt nay
ja'abi ayuujk jadu'ukpi poo'kxin
xøøw. ⁴³Xjats idø'on jade'en
ñawya'kxidøø jam tsaptøjkjotp,
jamts wyinaty namay ja israelit
jaa'y, jøts namay ja abikpyi jaa'y
midi nayide'en tpadundip ja
israelit chinaa'yin, ja'ats niduki'iyi
tpanøjkxtøø ja Pablo ja Bernabé,
winets ja ojts yikajpxwejti jøts
yiknimaadyøø: “Ejtp idø'on ja
Dios kø'øm xtsøky'ajtyim paty
ja Dios amumjoojt ja y'øgyajpxy
xpaduujniyidit, jøts nijuuni
xkamajtstu'ttitt.”

⁴⁴Xjats ku ja tpaatkojmaa
jadu'ukpi poo'kxin xøøw, ku
ja tjanchpatmadowa'andi ja
Dios kyajpxy, winets jawaani
kyameengijxy niduki'iyi ja kajp.
⁴⁵Xjats ku dø'on ja israelit jaa'y
jade'en t'ejxtøø, winets ja Pablo
yiktami'ama'at'ajttøø ja namay
jaa'y jøts yikmi'ambøktøø, xjats
yiknimaadyøø ku ja jaa'y nugo
twindaay'atti. ⁴⁶Xjats ja Pablo ja
Bernabé møk'ampy ojts tmigajpxti,
jøts tnimaadyøø:

—Meets israelit jaa'y, jade'en
mjapaat'atyidi jøts meets jawyeen
myiktukmado'ot ja Dios kyajpxy;
ka'ats meets ja xkupøkwə'andi,
jade'en nugo mwa'andi jøts ka'
pyaat'atyidi jøts ja Dios y'øy'ajtin

xkupøjkiyidit, jam øøts ne'egi
nøjkx ngajpxwa'kxy mə jaty ja jaa'y
kya'israelitjaa'yidi. ⁴⁷Kumi jade'en
øøts ja nwindson'ajtim tø x'ane'emy
ku yide'en wyaan:

Tø me nbiktə'aky jøts øts
n'øgyajpxy n'øy'ayuujk
xukmado'ojit tuki'iyi ja
naxwii'ñit jaa'y,
jøts xnijawidit sudso'ampy
ñitso'ok'attit.

⁴⁸Xjats ku dø'on jade'en tmadoodøø
pøn ka'israelit jaa'dyi, winets ja
yjanchxondaktøø jøts ñawya'añidi
kudam ja Dios kyajpxy janch'øy;
jøts niduki'iyi ja' tmibøjkøxtøø pøn
wyinaty ja Dios kø'øm tø tpikta'aky,
jøts nijuuni xøøw ja y'anmija'win
kyawindigø'ødyit. ⁴⁹Jade'en idø'on
jam ojts yikajpxwa'kxy ja Dios kyajpxy
mə jaty ja kajp jam. ⁵⁰Xjats ja israelit
jaa'dyi ojts møøt tkajpx'øyidi winaagin
ja yaa'dyøjk midi ja kajp tnitanaadyip,
jøts møøt nayide'en ja tø'oxyøjkti midi
ja kajp jaa'y windsø'jkiyidip jøts midi
ja israelit jaa'y tpaduujnidip ja yja',
ja'ats ja kajp jaa'y yik'ambøjktøø, xjats
ja Pablo ja Bernabé ojts yikjemandi
yiktedundi kunim ja tyikpidsømdøø
ja'abi etjotp. ⁵¹Winets ja Pablo møøt
ja Bernabé twinaptøø ja pu'ux jam
tyekeyjxp, jøts jade'en ttuk'ejxtit ku
jade'embijaa'y ja tka'øyjawidi, winets
jam ñøjkxnidi mə ja kajp txøøwi Iconio.
⁵²Xjats ja Jesús yjanchja'wibi pøn jap
Antioquía tyandøø, janch ejtni xoni ja
ñayjawiyidi ku wyinaty tø tyatøkiyidi
ja Espiritu Santo.

Sə yjajttøø sə kyubajttøø ja
Pablo ja Bernabé jam Iconio

14 Ku ja Pablo ja Bernabé jap
yja'ttøø Iconio jøts jam

tyøjkidøø tsaptøjkjotp, winets ojts kyajpxwa'kxti møk'ampy jøts may tpbøjktøø, nayide'en ja israelit jaa'y jøts may pøn jaty jam wyinaty midi' ka' y'israelitjaa'yidi. ²Xjats ja israelit jaa'y pøn tkababøjktip ja Dios kyajpxy, ja'ats t'agajpxidøø pøn ka'israelit jaa'dyi jøts ja tyikwinmaamya'tni ja jaa'y pøn ja Jesús tjanchja'widip. ³Paty ja ojts tyaa'nidi jeky'ampy ja Pablo møøt ja Bernabé, jøts ku ojts møk tkajpxwa'kxti sa ja Dios Teety ttamidsøjky ja naxwi'ñit jaa'y, winets nay ja' myøk'ajtin møøjyidip jøts milagri'ajtin ttu'undit jøts nayide'en ja ejxpajt tpihta'aktit, paty ja'agøjxp ojts yiknijawi kudam ja yjanchi midi ja kyajpxwa'kxtip, jøts kudam ja Dios Teety xjanchøjkyindi. ⁴Jøts ja kajp jaa'y ka'ap ja wyinaty tu'ugyi ja wyinmaa'ndyi, jam wyinaty ja israelit jaa'y yja' jøts ja Jesús yja'ami. Majtsk jøøjp jap wyinaty ja wyinmaa'ndyi. ⁵Jøts ja israelit jaa'y kajpxy tundøø møøt pøn ka'ap y'israelitjaa'yidi jøts ñøjkxtøø ma ja kudunktøjk, jamts tkajpx'øydøø møøt ja kudunk jøts tmi'ambøjktøø tpaqa'atswidetwa'andøø ja Pablo møøt ja Bernabé. ⁶Kuts ja Pablo ja jade'en tnija'widøø møøt ja Bernabé, xjats ja kyaknøjkxtøø jam Listra jam Derbe, jade'en ja kajp xyøow midi jam Licaonia etjotp tandip, jøts wine'enin ja abikyajp jam ni'awidity midi jam abiky etjopti, ⁷jamts ja tkajpxwa'kxti ja Dios y'øgyajpxy y'øy'ayuujk midi xyiknitso'ok'ajtindip.

Ku ja Pablo jam Listra yika'jch

⁸Nay jam ma ja kajp txøowi Listra, jamts wyinaty chøøni

tu'uk ja yaa'dyøjk pakma'at midi wyinaty niwine'enin kyidyimyø'øpy, tyimyjade'en idø'øn ja kye'jxy. ⁹Jøts ja pakma'at jaa'y myadøøpy ja tuki'iyi pøni sa ja Pablo tyikwa'lañ, winets ja Pablo twin'ijxy ku yjawi t'ajot'aty ja pakma'at jaa'y ja Dios ku cho'okwa'lañ. ¹⁰Winets ojts møk tjanchmigajpxy jøts tnimaay: —Tatani yø mdeky tiy.

Jøts ja yaa'dyøjk wya'kukøø tukwo'onji'igyi xjats jade'eñi yø'øbyijky. ¹¹Jøts ja mayjaa'y t'ejxtøø ku ja Pablo jade'en tyiktsøøjky, winets ja jaa'y yjanchwangaktøø jøts wyandøø: —iTø namajtsk ja Dios xjanchnigidaajkyindi nayide'en ejxim adøm njaa'y'ajtyim!

Tum ja Licaoniit ayuujk kyajpxtip. ¹²Xjats wyandaktøø ku Bernabé ja' Dios Júpiter, jøts ja Pablo Dios Mercurio, ja'agøjxp ku ja kya'amay. ¹³Xjats ja teety midi jam tump Júpiter chaptøjkjotp kajp'am, ja'ats ojts tyiknijkxy ja tsakaa namajtsk janch xøxy janch piyyi ma ja Pablo møøt ja Bernabé jam wyinaty; yjanchtawindsø'øgiwyandip ja tsakaa, tyamiyoxwandip ja tsakaa kitu'uk. ¹⁴Ku tnija'widøø ja Jesús kyudanaabyi ja Bernabé ja Pablo jøts yjotmay'oo'kpøknidøø, jøts ja wyet tkøø'tstøø waani ja'agøjxp ku jade'en yikwindsø'øgidi ejxim ja Diosin, winets tyøjkidøø mayjaa'y agujkp jøts møk yide'en wyandøø:

¹⁵—iMigu'uktøjkti! ¿Tiku jade'en m'adø'øtsti? Pø nay jaa'yts øøts ejxim meedsin, yø' øø nnimimpy jøts mee ndukmado'ot jøts xmajtstu'tuttit yø'øbi tunk, ka' yø tyuñ. Pabøjkidi Dios yja' pøn

juky'ajtp, pøn tuki'iyi tyik'öyiyiiñ ja tsajp jits ja naajx jøts ja mejy, tuki'iyi midi ya naxwiiñ ejtp.

¹⁶Kuwani Dios Teety yujy'aty ku ja naxwiiñit jaa'y ojts y'öy'adø'øtsti kya'öy'adø'øtsti. ¹⁷Ejtp idø'øn ja Dios Teety ja ejxpajt tjayaky, jøts jade'en yiknijawit pøni pøn idø'øn ja' ku ja janch'øy. Ja'agøjxp idø'øn ja tuu tkejxy, jøts pyidsimy ja moojk ja xøjk midi adøm ndajuky'ajtyim, jøts ejtni xoni nnayja'wandit.

¹⁸Øy idø'øn ja mayjaa'y møk yjayiknimaadyi, ka' pøn tmadøøy, kuwani tyimyik'ookwa'andi ja tsakaa jøts ja Pablo møøt ja Bernabé jade'en yiktawindsø'øgiwya'andi ejxim ja Diosin.

¹⁹Winets ja israelit jaa'y winaagin jam choo'ndøø Antioquía jøts Iconio, jøts jap yja'ttøø Listra ma ja Pablo møøt ja Bernabé wyinaty. Ja'ats idø'øn ja kajp jaa'y t'agajpxidøø, winets ja kajp jaa'y y'ambøjktøø, jøts ja Pablo yikxon tsaagatstøø. Tyimwyandip idø'øn ja jaa'y jøts ku dø'øn ja wyinaty tø ttyimyik'ookti, winets ja t'ukpawejtsnidøø, jøts ja kajp pa'am tyiknøjkxtøø. ²⁰Winets ja jam ñamyujkidøø Pablo wyindump pøn tjanchja'widip ja Jesús, xjats ja Pablo pyidi'jky jøts wyimbijty jadigojk nay jam kajpjotp; winets kyimjabom choo'ndøø møøt ja Bernabé, jøts ñøjkxtøø ma kajp txøøwi Derbe.

²¹Winets jam ojts tkajpxwa'kxti sudso'ampy ja Jesús xyiknitsø'ok'ajtindit, ma ojts ñamayidi pøn ja Jesús yja' tmibøjktip, jøts ja Pablo ja Bernabé wyimbejttøø ma kajp txøøwi Listra,

Iconio jøts nayide'en Antioquía.

²²Ku ja Pablo møøt ja Bernabé jam yja'jty tu'uk tu'uk ja'abi kajp, winets tkajpxjot'amøjkidøø pøn jaty ja Jesús yjanchja'widip, jøts ku Jesús yja' tu'ugyi tpaduujnidit, nayide'en yiknimaadyøø kuwani ja ayo'on yikpaaty ku jap ndøkiwya'anint ma Dios kyutujk, midi ja naxwiiñit jaa'y ja tyanitanaapy. ²³Jøts ja Pablo møøt ja Bernabé nayide'en tpiktaktøø ja møjaa'dyøjk ma jaty ja tsaptøjk wyinaty, jøts ku ja wyinaty tø Dios'ajot'atti tø y'ayuu'atti, winets ja Dios ja ttagødøjkidøø jøts kyunuu'kxidit, pø tøxi ja wyinaty tjanchjawidi.

Ku ja Pablo møøt ja Bernabé yja'jty jadigojk Antioquía jam Siria etjotp

²⁴Xjats ku ja ñajxtøø jam Pisidia etjotp, jøts ja yja'jttøø jam Panfilia etjotp. ²⁵Ojts ja tkajpxwa'kxti ja Dios kyajpxy jam Perge kajpkøjxp, jødsnim ja ñøjkxtøø jam Atalia. ²⁶Jamts ja ttatøjkidøø barki jøts ja ñøjkxti Antioquía, jam kajpkøjxp ma ja wyinaty tø yikugajpxaagidi tø yikunuu'kxaagidi, jøts Dios ja kyunuu'kxidit ku ja wyinaty jade'en ja tyunk tyiktso'onda'akti midi ixyam wyinaty tø tyik'abajtiñidi. ²⁷Jøts kuts ja jam Antioquía kajpkøjxp yja'jttøø, winets ja jam tñankñamyujkidøø pøn jaty ja Jesús tjanchja'widip jøts ja ttamimadyakøjxtøø sa jaty Dios ja wyinaty tø yikjatyidi yikubetyidi ku ja kyunuu'kxyidi, jøts ja nayide'en ttamimadyaktøø sa Dios wyinaty tø yik'awajtsxyiyidi nøø' tuu' pøn ka'israelit jaa'dyi,

jøts ja nayide'en n̄itso'ok'attit ku ja tjanchjawidit ja nwindson'ajtim. ²⁸Xjats ja Pablo jøts ja Bernabé jam jeky tyaa'nidøø, jeky tmøøtaa'nidøø ja jamit jaa'dyi pøn tjanchja'widip ja Jesús.

**Ku Jerusalén ñamyujkidøø
ja møjaa'dyøjk**

15 Nay ja'abi tiempi winaagin ja jaa'y choo'ndøø jam Judeit naxjotp jøts ñøjkxtøø ma ja kajp txøøwi Antioquía, jam tta'awanibøjkidøø ja jaa'y pøn wyinaty ja Jesús tjanchja'widip, jøts tnimaadyi ku ja yaa'dyøjk kuwani yikmo'odit ja ejxpajt ñe'kxkøjxp sami Moisés jekyip tyikyø'øy ja y'ana'amin, winets ja jade'en yiknitso'ok'atidit ja Dios. ²Winets ja Pablo møøt ja Bernabé møk'ampy ojts møøt ñagyajpxyidi ja jaa'y, jøts ku ka' jade'en y'øyi yø'øbi winmaa'ñ. Winets ja Pablo ja Bernabé yikpiktaktøø møøt winaagin ja jaa'y jøts jam ñøjkxtit Jerusalén, jamts tjaak'atskajpx'øyidit ja'abi winmaa'ñ møøt ja'adi pøn jaty ja Jesús kyudanaabyi'ajtpy, jøts møøt ja møjaa'dyøjkti pøn jaty jam møjaa'y'ajttip tsaptøjkjotp.

³Xjats kyajxtsoo'niyidøø ja janchja'wibidi jam Antioquía, xjats choo'ndøø jøts jam ñaxti ma ja et txøøwi Fenicia jøts Samaria. Jamts tnigajpxtøø tnmadyaktøø, jøts ku namay ja jaa'y wyinaty tø tmajtstutnidi ja møjaa'chinaa'yin pøn jaty ka'israelit jaa'dyi, jøts tpabøjktøø tu'ugyi ja Dios yja'. Xjats ja yjanchxondaktøø ja myigu'uktøjk ku ja jade'en tnija'widøø ja'abi ayuujk.

⁴Kuts yja'ttøø ja Pablo møøt ja Bernabé jam Jerusalén, winets ojts kyajpxøø'kxyidi ja mayjaa'y jøts ja Jesús kyudanaabyi møøt ja møjaa'dyøjkti. Xjats ja tnigajpxti tnmadyakti sa ojts ja Dios møk tyukpudøkiyidi pøn ka'israelit jaa'dyi. ⁵Xjats winaagin ja fariseit jaa'y pøn wyinaty ja Jesús yja' tpaduujnidip, wya'kukidøø jøts wyandøø:

—Kuwani yø tpaduujnidit Moisés kyutujk pøn ka'israelit jaa'dyi øy yø Jesús yja' yjayikpaduñ, jøts kuwani ejxpajt yikmo'odit ñe'kxkøjxp.

⁶Winets jadigojk ñamyujkidøø ja Jesús kyudanaabyi jøts ja møjaa'dyøjkti sudso'ampy yikajpxwimbett yik'adsojimbett. ⁷Tø wyinaty jeky tkajpx'øyidi, jøts ja Pedro tyanaagyukiyi'ñ jøts tnimaay:

—Meets migu'uktøjkti, mee mnija'wip jøts ku øts ja Dios jekyip xwiwich, jøts øts ndukmado'ot ja jaa'y pøn ka'israelit jaa'dyi, sudso'ampy ja nwindson'ajtim xpojkpimaa'kxindit jøts ja tmibøktit. ⁸Wa'ats ja Dios t'ixy sa jadu'uk jadu'uk nwinmaa'yindi, jøts yide'en'ampy yiknijawi ku Dios ja tø kyupikyidi ja'abi jaa'y, ku tø tyukatøkiyidi ja y'Espiritu Santo nayide'en ejxim adøm ojts xmø'øyim ja kunuu'kxin. ⁹Ka'ap ja Dios pøn ttsøky tkatsøky, tyunkupijky ja' wan tpøni, ka'ap ja t'ixy wan pøn t'israelitjaa'yi uk wan pøn tka'israelitjaa'yi, patyts ja nayide'en tø yikpojkipimaa'kxti pøn ka'israelit jaa'dyi ku ja tø tjanchjawidi. ¹⁰Migu'uktøjkti, çtiku xmimaydi xmidajti pøni sa ja

Dios tø tpikta'aky, jøts ja' xapaatti pøn ja Jesús tjanchja'widip? ¿Tiku kawinaak winmaa'n xaguwaanidi? Nika'ats adøm ja ka'pxy n'ukpaduu'na'andi, ni ja n'apteety'amøj adøm ja ka'pxy tø tka'ukpaduunidi. ¹¹Pø ka'axi jade'en y'øyi, njanchja'wa'amp adøm ja' ku ja Jesús xyiknitso'ok'ajtyindi kyø'ømdsøky, nayide'en sam ja' pøn ka' y'israelitjaa'yi.

¹²Xjats niduki'iyi y'amongøxtøø, jøts tpatmadooøø ku ja Pablo jøts ja Bernabé tnmadya'akti sa ja Dios møk pyudøjkijidøø, ku ja myilagritundi jøts ja Dios y'ejxpajt tpaduujnidøø ja' y'etjotpti pøn ka'israelit jaa'dyi. ¹³Ku ja Pablo jøts ja Bernabé kyajpx'abaajttøø, jøts ja myigu'uk midi Jacobo txøøw'ajtmip, ja'ats waan:

—Meets migu'ukti, ukmadowdi waani: ¹⁴Tø ja Simón Pedro tjanigajpxy sudso'ampy ja Dios tø tmø'øy ja may'ajt myiduk'ojk pøn ka' y'israelitjaa'yidi, jøts ku ja Dios ja nayide'en t'u'nk'aty t'unaj'k'aty ja'abi jaa'dyi. ¹⁵Kuwani ixyam jade'en yjaty kumi jade'en ja Dios kyugajpxy ojts tjaadya'n, ku ja Dios yide'en wyaañ:

¹⁶Wimbejtkojmip øts jadigojk, jøts nbikta'akt nayide'en sam y'ijty ja David tjagyepy ja kutujk; jøts øts nja' niduki'iyi xpaduujnidit pøn ka'israelit jaa'dyi,

¹⁷jøts niduki'iyi ja naxwii'ñit jaa'dyi pøn jaty ø nja'ajtpy.

¹⁸Jade'en idø'on wyaañ ja nwindson'ajtim Dios, pøn

tyuknija'wiyii'n yø'øbi winmaa'n jekyip.

¹⁹Xjats ja Jacobo tjaaknøjmi ja jaa'y jøts wyaañ:

—Ka' nugo xmigajpxtit pøn ka'ap y'israelitjaa'yidi, pøn ja Jesús yja' tu'ugyi tpadunwajnidip, pøn tø tmajtstutnidi ja myøjaa'chinaa'lyin. ²⁰Øy'ajtp ja nøky ngajxindit, jøts ja'ayi ndukmadoo'indit jøts kidi ja ttsu'utsti midi ja tsamaxan yiktawindsø'jkip, jøts nayide'en ka'ap ja ñiyaa'y ñidø'øxy ñabyøjkxidit, jøts nayide'en ka'ap ja jiyujk tsu'uch ttsu'utstit midi ka' tyaxy, jøts midi yuktsky'oo'kp, jøts nayide'en ka'ap ja ni'jpy tjøø'kxtit. ²¹Wan yø'øyi, pø jaayimts ja Moisés kyutujuk xyumiyikajpxwa'kxy, ti magajp ja kya'ukyiknigajpxy ma jaty ja tsaptøjk jam, ejtpts ja yiknigajpx'ity wimboø'kxin xøøw.

²²Winets ja Jesús kyudanaabyi møøt ja møjaa'dyøjkti jøts niduki'iyi pøn jaty tjanchja'widip ja Jesús, jats ñawyijewejsidi namajtsk ja jaa'y pøn tmøødidøø ja Pablo jøts ja Bernabé jam Antioquía. Ja'abi jaa'y midi yikwindsø'jkij'ejttip, tu'uk txøøwi Judas Barsabas jøts jadu'uk txøøwi Silas, ²³ja'ats tminøjkxtøø ja nøky jøts yide'en ja nøky wya'añ:

“Øøts idø'on ja' pøn jaty ja Jesús kyudanaabyi'ajtpy, møøt ja møjaa'dyøjkti jøts niduki'iyi ja nmøøtjanchja'wibidi, øøts idø'on ja kajpxpoo'kxin nguejpxy, ngajpxpøø'kxpy øøts niduki'iyi ja nmøøtjanchja'wibidi pøn ka' y'israelitjaa'yidi, pøn jam tsinaadyip Antioquía, jøts jam Siria, jøts nayide'en Cilicia. ²⁴Tø

øøts nnijawi ku winaagin ya'it jaa'y ojts ñojkxti ma meets jam, jøts ojts nugo myikwinmaamya'adyidi, ku jade'en mni'mxyidi jøts ku kuwani ja mixyuna'jk yikmo'odit ja ejxa'an ñe'kxkøjxp, jøts ku kuwani ja Moisés kyutujk xpaduujnidit. Migu'uktøjk, kidi øødsipts ja jade'en ngajpxmyøøpy. ²⁵Paty øøts yikxon ngajpx'øyi, jøts øø nbikta'aky namajtsk ja kugajpxy midi mee m'ats'ejxiyip, ja'ats myøødidip ja Pablo jøts ja Bernabé pøn øøts ndsøky'ajtpy, ²⁶jøts pøn tø tyimñadyamiyoxiyi amumjoojt ja nwindson'ajtim Jesús. ²⁷Ya'at øø nguejxpy midi txøøw'ajttip Judas jøts Silas, jøts møøt m'ukmadya'aktit jøts mdukmadowiyidit ya'at tuki'iyi. ²⁸Tø ja Espíritu Santo t'øyjawi, nayide'ents øøts, jøts ka'ap meets mayjøøjp ja winmaa'ñ nmø'øy, øy ku ya'at xpadu'undit: ²⁹ka' xtsu'utstit midi ja tsamaxan tø yiktawindsø'øgi; jøts nayide'en ka'ap ja ni'jpy xjøø'lkxtit, ka' xtsu'utstit nayide'en o ti jiyujk midi yiktsumy'oo'kp, nayide'en ka'ap ja mniyaa'y mniðø'oxy mnabyøjkxidit. Pøni mbadundip yø'øbi winmaa'ñ, tsuj mduu'baattit meets jade'en. Yø'øbi ana'amin øø nguejxpy, Dios mgunuu'kxidip.”

³⁰Xjats choo'ndøø ja kunøky jøts ñojkxtøø jam Antioquía. Winets ñamyujkidøø ja jaa'y pøn ja nøky yiktanigaxtip jøts yikømøødyøø. ³¹Ku ja tpa'ejxtøø, jøts yjanchxondaktøø ku jade'en ja winmaa'ñ yikmo'odi. ³²Kumi yjajttip wyinaty nayide'en ja Judas ja Silas sudso

tkajpxwa'kxidit ja Dios kyajpxy. Xjats ttukja'gyukidøø, jøts ja janchja'wibidi yjanchxondaktøø ku ja jade'en kyajpxjot'amøjkiiyidi. ³³Ku jap waani y'uktaa'nidøø, winets ojts tja'ukminawya'kxyidi ja myigu'uk, ojts ja y'ukmø'øñiyidi ja kajpxpoo'kxin jøts ja Dios kyunuu'kxidit, jøts nay jam wyimbejti ma jam choo'ndøø. ³⁴Xjats ja Silas wyinmaa'y, winets ja jam tyaañ. ³⁵Nayide'en ja Pablo jøts ja Bernabé jap tyaandøø Antioquía, namay ja myigu'uktø møøt, yik'ixpøjktøø tkajpxwa'kxtøø ja Dios kyajpxy.

Ku ja Pablo myimajtsk ojk chøø'ñ kajpxwa'kxpi

³⁶Tø wyinaty ja tiempi waani ñaxkojmi ku ja Pablo tniimaay ja Bernabé, jøts wyaañ:
—Wan tjaa'myim jadigojk jam magyajp ma jaty ja Dios kyajpxy tø nmiwidijtyim, jamts nmigu'uktøjk n'ats'ejxint sa jam yjatti kyubatti. ³⁷Xjats ja Bernabé twaawa'añ tu'uk ja jaa'y pøn txøøw'ajt Juan Marcos; ³⁸ka'ats ja Pablo ja twinjawi jøts ja' tmøødit, kumi tø ja jam wyinaty t'ukyiktañ ma et txøøwi Panfilia, ka'ap ja wyinaty tyikyø'øy ja Jesús kyajpxy. ³⁹Xjats ñagyajpxidi jeky ja Pablo møøt ja Bernabé, ka' ja wyinmaa'ñ y'uknabyajtniyidi jøts jade'eñi ñawya'kxiniyidøø; winets ja Bernabé tmøødiyii'ñ ja Marcos, jøts tyøjkidøø barkijøtpy jøts ñojkxti ma et txøøwi Chipre, ⁴⁰xjats ja Pablo ojts twaaji'iky ja Silas. Jøts ja janchja'wibidi ñiimaajiyiøø: “Nøjkx møøt ja Dios, Dios mgunuu'kxidip.”

⁴¹Xjats ja choo'ndøø, jøts ñajxtøø ma et txøøwi Siria jøts Cilicia. Jamts tkajpxjot'amøjkidøø ma jaty ja tsaptøjk jam wyinaty.

Ku ja Timoteo tjamyøøt'ajty ja Pablo møøt ja Silas

16 Xjats jam yja'ttøø ma kajp txøøwi Derbe jøts Listra. Jamts tpaattøø tu'uk ja janchja'wibi, Timoteo ja xyøøw. Ja tyaak, israelit jaa'y ja' jøts yjanchja'wip ja Jesús ja'; jøts ja tyeety, griegit jaa'y ja'.² Ja mixy Timoteo janchtsojkip ja janchja'wibidi pøn jap wyinaty tsinaadyip Listra jøts Iconio. ³Xjats ja Pablo tmøødiwya'añ ja Timoteo jøts pyudøkiyit, jøts ja Pablo wyinmaay jøts ku kuwani jawyeen yikmo'ot ja ejxpajt ñe'kxkøjpx, jøts kidi y'ejxma'adyidi ja israelit jaa'y ku jam yja'attit ja' y'etjotpti, wa'ats ja wyinaty tnijawidi ku ja Timoteo tyeety ka' y'israelitjaa'y. ⁴Xjats choo'ndøø ñajxtøø ma jaty wyinaty ja kajp jam. Jamts tnigajpxti tnimadya'akti ja janchja'wibidi, jøts t'uktukmadooøø ti jaty wyinaty tø tkajpx'øyiidi ja Jesús kyudanaabyi møøt ja møjaa'dyøjkti jam Jerusalén, jøts sudso'ampy ja jaa'y øy tsuj yjaa'y'attit pøn ka' y'israelitjaa'y. ⁵Xjats tu'ugyi ja wyinmaa'ñ tpiktaknidøø amumjoojt ja janchja'wibidi, mayi'adøstip ja jabom jabom.

Ku ja Pablo ojts t'ixy agumaa'yjøtpy tu'uk ja Macedoniit jaa'y

⁶Xjats ja Pablo møøt ja Silas jøts ja Timoteo choo'ngojmidoø, jøts kumi ka'ap ja Espíritu Santo ojts tyikutuky jøts jam ñøjkxtit

kajpxwa'kxpi ma et jam txøøwi Asia, winets jam ñajxtøø ma et txøøwi Frigia jøts Galacia, ⁷jøts jam yja'ttøø tsawa'an'am ma et jadu'uk txøøwi Misia, jam wyinaty yjatøkiwya'andi ma et jadu'uk txøøwi Bitinia, nika' ja Espíritu wyaañ jøts jam tyøkidit. ⁸Winets ttayø'ønaxti yøn'ampy ja Misia y'et ñaajx, jøts jam kyidaktøø jam mejy'am ma tu'uk ja kajp txøøwi Troas. ⁹Jamts ja Pablo koots twingumaa'y tu'uk ja Macedoniit jaa'y, windanaajyip tam ja jaa'y jøts yjanchminuu'kxa'agiyi, jøts ñii'mxiyi: "Tun ja may'ajt, nax jam ma ja Macedonia et, pudøjkik øøts." ¹⁰Xjats ku ja Pablo jade'en kyumaay, winets øø nnay'a'ejxiyøø jøts øø ndsøø'ñ. Øts idø'on Lucas pøn ya'at nøky tjaapy, øts idø'on ja nayide'en nmøøtsøø'n, jøts øøts ojts nnijkxy jam Macedoniit etjotp. Nja'gyujkip øøts wyinaty ku øøts ja Dios xwaadsøy, jøts øøts jam nøjkx ngajpxwa'kxy ja øgyajpxy ja ømyadya'aky midi xyiknitso'ok'ajtindip.

Sa yjajttøø sa kyubajttøø ja Pablo møøt ja Silas jam Filipos

¹¹Winets øø ndøjkii'ñ barkijøtpy, jøts øø tiy nnijkxy jam mejy agujkp ma ja naajx lii'nim txøøwi Samotracia, jøts kyimjabomnim øøts ja mejy ndanajxy jøts øøts jam nja'jty Neápolis. ¹²Jam øø ndsøø'ñ tekyjø'øm, jøts øø nnijkxy ma kajp txøøwi jadu'uk Filipos, ja' midi ja romanit jaa'y kø'øm pyiktaktøø. Møj kajp idø'on ja', nima ja kajp jam jade'en wingon kyamøji. Jam øøts kawinaak xøøw n'uktaa'niyii'ñ.

¹³Jamts øø ngajpidsømnaa poo'kxin xøøw et, jøts øøts jam nnijkxy møj nøø windump ma ja jaa'y kuwani ejtp ñøjkxti Dios'ajot'ajtpi. Jamts øø n'ixaajky, xjats øø ndukmadøøy ja Jesús kyajpxy ja tø'øxyøjkti pøn jam wyinaty tø ñamyukyidi.

¹⁴Jamts ja tø'øxyøjk pøn txøøw'ajtp Lidia, pøn tsoo'mp jam Tiatira kajpjotp; wetoo'kk ja tyunk'ajtpy, tum ja øybi tsuu'nk wet idø'øn ja tyøø'kpy. Ja'ats idø'øn ja Dios tjanch'ajot'ajtp, jøts nwindson'ajtim ja yikwinmaa'nbyaajtiyøø jøts tjanchjawit sa jaty ja Pablo wyaañ. ¹⁵Xjats ojts ñøbety møøt ja myigu'uk, winets øø xminuu'kxaajky jøts wyaañ:

—Tundi may'ajt jaa'mindip øts ndøjkjøtpy, jap m'atsja'ada'aktit pøni mjanchwamp meets jøts ku øts nwindson'ajtim kyajpxy tø njanchpaduujniyi.

Xjats øø kuwani xyiktaañ.

¹⁶Winets yide'en yjajty ku øø wyinaty nnijkxy ma jaa'y jam Dios'ajot'atti, xjats øø nminabyajtiyi tu'uk ja kiixy midi wyinaty ximaapy, ja miku' wyinaty myøøt'ijtpy, ane'emy idø'øn ja y'ity. Ku ja jade'en myiximay janchnimeenbyøjkiiyip ja wyindsøn ja' pøn ja y'ijty ana'amiiyip. ¹⁷Ja'abi kiixy øø xpawidejtøjkiñaa, xjats ojts møk yjanchwa'añ jam mayjaa'y agujkp:

—Ya'atpi jaa'y møk tjanchmidundip ja Dios midi jap tsajpjøtpy, yø' tkajpxwa'kxtip ja Dios kyajpxy sa ja xyiknitso'ok'ajtindit.

¹⁸Ku jade'en pyawidejtiyidøø kawinaak xøøw, xjats ja Pablo møk

y'adsipyiyi jøts t'ejximbijty, jøts tnimaay ja miku' midi ja kiixy wyinaty myøøt'ajtpy:

—Jesús myøk'ajtingøjxp mets miku' majtstu'tut yø kiixy. iPidsøm! Xjats ja miku' tmajtstuujty nay jatyi.

¹⁹Ku ja kiixy ja wyindsøn tja'ejxnidi ku tø ja wyinmaa'ñ tyigatsni, ku ka'ap ja kiixy y'ukmeenbyøjkni, winets ja Pablo jøts ja Silas yikmatstøø, jøts yiknøjkxidøø kudunk wyindump jam møj maayjotp. ²⁰Ku jam yikja'jtidøø tiidyumbi wyindump jøts ja tnimaadyøø:

—Ya'at jaa'dyi, israelit jaa'y yø'ødi, møk øøts xjanch'adsipy ya kajpjøøjty, ²¹ku ja kyø'ømdsinaa'yin øøts kuwani xukpadunwa'añ midi øø ka' njanchjagupøkwa'añ, jøts ja'abi tsinaa'yin ka'ap øøts ja nnijawi. Abiky øøts, romanit jaa'y øøts.

²²Xjats ja mayjaa'y yjanchpidø'køjxtøø, jøts ja tiidyumbidøjk t'ana'amdi ja jaa'y jøts wan tyiknijandi tyik'ixjandi, jøts wan ja nawyopi t'ukupøkti namajtsk ja Pablo møøt ja Silas. ²³Xjats ku yikwojp'abaajtidøø, winets ja tyiknøjkxtøø puxøjkjotp, jøts ja t'ana'amdi ja puxøjk adsinaabyi jøts tnimaadyi jøts waani ttiymjaty'ejx'etit. ²⁴Ku ja puxøjk adsinaabyi jade'en ojts yik'ane'emy, winets tyiktøjkiyiñ jøts kawinaak puxøjk'aaw ojts tyiknaxy, jødsnim ojts yikni'agiibyatti jam okp. Ku jade'en jam yikpiktakøø, winets ojts ja kipy yiktanaxkø'ødi ja tyeky kadeni møøt.

²⁵Xjats ja Dios'ajot'ajttøø jøts t'øødøø ja Dios kyajpxy jap puxøjkjøtpy, møk ja Dios ja tja'myajtstøø. Tsuu'miwyamp wyinaty ku ja Dios jade'en t'ajot'ajttøø, jøts ku ja myibuxøjk jaa'y ja nugo pyatmadøyi. ²⁶Xjats ku chuu'miyii'n, winets ja ujj møk yjanchmiiñ, winets ja puxøjk møk yjantyimy'adiijch. Jøts ja puxøjk'aaw tuki'iyi y'axetutkøjxnæa, jøts ja puxøjk jaa'y pyaktsum nayide'en wyinakøjxtøø. ²⁷Xjats ja puxøjk adsinaabyi ojts ñiwijy, jøts ja t'ejxpaajty ja pyuxøjk'aaw jøts kudam ja wyinaty tø y'awatskøxni, xjats ja jade'en wyinmay tø ja puxøjk jaa'y tijy pyidsømgøxnidi, winets ja yønchujx ja tju'jty jøts ja kø'øm ñanky'ookwa'añiyi. ²⁸Xjats ja Pablo ojts t'ejxpaaty ja puxøjk ejx'ejtpi ku ja wyinaty jade'en ñadyunwa'añiyi, xjats tnimaay:

—Kidi jade'en mnadyuñiyi, ka'ap øø ngue'leky, tum ixyp øøts niduki'iyi.

²⁹Xjats ja puxøjk ejx'ejtpi t'amidøø ja jaj jøts ja ojts pujtp t'økiki jap puxøjkjøtpy. Xjats ja yjanchmibejpnii jøts ja ojts ñagyuxendya'agyi jam Pablo tyekyjø'øm jøts ja Silas. ³⁰Xjats ja tyikpidsiimy jøts tyiktiiy, yide'en ja tnimaay:

—Migu'ukti, çti ø ndu'ump, sudso'ampy ø nnitso'ok'att?

³¹Xjats ja Pablo møøt ja Silas ojts t'adsojimbetti, xjats tnimaadyøø:

—Møjawi amumjoojt ja nwindsøn'ajtim Jesucristo, jøts myiknitso'ok'atiyidit niduki'iyi møøt ja m'u'nk møøt ja mnidø'øxy.

³²Xjats ja Pablo jøts ja Silas ttukmadoodøø ja Dios kyajpxy ja

puxøjk adsinaabyi møøt niduki'iyi pøn jaty ja jam wyinaty tyøjkjotp myøøtsinaapy. ³³Nay jatyits ja puxøjk adsinaabyi tyikwajtsøø ja Pablo jøts ja Silas chaachi, winets ñøjkxtøø nøbajtpi niduki'iyi møøt ja y'u'nk jøts ja ñidø'øxy. ³⁴Winets ja puxøjk adsinaabyi twaay kaabyi jap tyøjkjotpy, janch øy janch tsuj wyinaty ñayja'wiñidi niduki'iyi møøt ja y'u'nk ja ñidø'øxy, kumi tø ja wyinaty ja Dios tjanchjawidi.

³⁵Xjats kyimjabom'ajty, winets ja tiidyumbidi ttaniguejxy ja kyugajpxy ja puxøjk adsinaabyi, jøts ku ja' tyikutuky jøts tyik'awa'atspidsømnit ja Pablo jøts ja Silas. ³⁶Xjats ja puxøjk ejx'ejtpi tnimaay ja Pablo:

—Tø n'atsyik'ane'emy, ja tiidyumbitøjk kø'øm ja kyajpxy tkajxtip jødsik meets jadi'iñi nyikpidsømnit; nøjkxnidits jotkujk, tø mee m'awa'atspidsømni.

³⁷Xjats ja Pablo ka' tkupiky, winets tnimaay ja kugajpxy:

—Nayi romanit jaa'y øøts, tiku øøts jade'en nyiktuñ jøts ku øøts jade'en mayjaa'y agujkp nyikwøpy, nika'ap øø nyiktiidyuñ jøts jatyi øø nugo nyikpikta'aky puxøjkjøtpy; çsudso'ampy øøts ndejint ayu'uch jadi'iñi nyikmajtstu'utwani? iKa' y'øyi! Wan ja kø'øm tmendi ja tiidyumbidi jøts øøts xyikpidsø'ømt.

³⁸Jøts ja kugajpxy wyimbejtnidøø, jøts ttukmadoodøø ja tiidyumbi sa ja Pablo ja kajpxy t'adsojimbijty, winets ja tiidyumbi yjanchø'økiñidi ku tnija'widøø jøts kudam ja Pablo jøts ja Silas nayide'en romanit jaa'yidi. ³⁹Winets ja kudunktøjk tñinøjkxtøø t'atsminuukxaktøø

ja Pablo møøt ja Silas. Xjats tyikpidsømdøø jap puxøjkjøøjtjy, jøts møk tñimaadyøø:

—Tun may'ajt pidsømdi yā waani kajpjøøjtjy.

⁴⁰Xjats ja pyidsømdøø puxøjkjøtpy, jøts ñøjkxti mā ja Lidia tyøjk, jamts ja tminabyajtīdøø ja myøøtjanchja'wībīdi, kuts ja tkajpxjot'amøjkīdøø, winets ja choo'nidøø.

**Ku ja Tesalonikī jaa'y
yjanch'ambøjktøø**

17 Xjats ku jam choo'ndøø, jøts ñaxtøø mā kajp txøøwi Anfīpolis jøts nayīde'en Apolonia, majtsk ja kajp ttanaxtøø jøts jam yja'ttøø møj kajpjotp midī txøøw'ajtp Tesalōnica, jam wyīnaty ja tsaptøjk. ²Winets ja Pablo tyøjkīdøø kajpxwā'kxpi jam tsaptøjkjotp, sayīm ja ttuñ øy mādsōo mā jaty ja wyīdity, tigøøk samāni jam tyik'ixpijky ja jaa'y wimboø'kxin xøøw. ³Yīde'en ja ojtstt'ixpiky pōni sā ja Dios Teety kyajpxy ojtst yikjaadyāñ, jøts kuwāni myē'ent ja yiknītsokpi, jøts kuwāni y'ayo'ombāatt jøts y'oo'kimbaatt, jøts kuwāni yjukpyøkt jadīgojk. Yīde'en idø'øn ja wya'añ:

—Jade'en ja Jesús yjajty midī mee ndukmadøøpy, nay ja' ja Dios Teety kyejpxy yiknītsokpi.

⁴Ku ja Pablo ja xpxøjkin jam jade'en t'ukyiktandøø, winets ja israelit jaa'y wināagin tmībøjktøø, jøts ja møøt ñabyøjknīyīdøø ja Pablo jøts ja Silas, jøts nayīde'en namay ja griegit jaa'y pøn ja Dios Teety twīndsø'jkīdip. Nayīde'en

namay ja griegit tø'øxyøjk tmībøjkti pøn jam windsø'øgi'ejttip.

⁵Winets ja israelit jaa'y niduki'iyyi y'ambøjktøø pøn jaty ja Pablo kyajpxy y'ayuujk tkagupøjkxidip, ja'ats twaamuktøø ja ka'øybi jaa'y pøn jap nugo widejttip kajpjøtpy. Xjats nugo wyīdejtñībøjkīdøø jøts ja jaa'y tu'uk tu'uk tyik'ambøjktøø. Winets yja'ttøø tu'uk ja jaa'y tyøjkjøtpy pøn txøøw'ajtp Jasón, xjats awā'an'ampy tyøjkīdøø tøjktotpy tajpi kaa'pi. Ja Pablo jøts ja Silas ja' idø'øn jade'en yik'ixaadyip jøts tyikpidsømwā'andi jøts ja tyiknøjkxtit mayjaa'y agujkp. ⁶Kumi ka'ap ja tpaatti jap tøjkjøtpy, winets ja tmatstøø ja kudøjk møøt ja myøøtjanchja'wībīdi, xjats tpawetstøø tpakoo'tstøø, kudunk wyīndump tyiknøjkxtøø, xjats ja Pablo jøts ja Silas yikxīguyaxtøø, jøts jade'en wyāndøø:

—Ja'abi jaa'y pøn widejttip jøts tuki'iyyi ja naxwīl'ñit jaa'y tyikwinmaa'nmyatkoxti, tønīm ja yā nayīde'en yja'tmidī, ⁷jøts yā'at Jasón ja tø tyikja'ada'aky tyøjkjøtpy. Yø'øbi jaa'y tuki'iyyi y'ixwetswāngøjxtip ja møj windsøn César kyutujk midī adøm ngajp xnītanāajyamp. Jade'enxi wya'andi ku ja ja møj windsøn jadu'uk pøn txøøw'ajtp Jesús.

⁸Ku ja tmadoodøø ja jaa'y møøt ja kudunktøjk, winets niduki'iyyi yjanch'ambøjktøø. ⁹Xjats ja Jasón kuwāni tmøøy ja meeñ ja kudunk jøts ja yikmajtstu'tuttī; jøts yikñimaadyøø ku kuwāni tyīmbyīdsø'ømdit ja Pablo møøt ja Silas jam kajpjotp jawyeen, jaanīmts ja myeeñ ja jadīgojk

wyimbett. Winets jade'en
yikmajstuttøø møøt ja myigu'uk.

**Sa yjajttøø sa kyubajttøø ja
Pablo møøt ja Silas jam Berea**

¹⁰Xjats nay jatyi koots ja Pablo
møøt ja Silas ja myøøtjanchja'wibi
kyajxtsoo'nidøø jøts jam ñøjkxti ma
kajp txøøwi Berea. Ku jam yja'ttøø
winets nay jatyi ñøjkxti jam tsaptøjkjotp.

¹¹Yujyts ja ne'egi yjaa'y'atti ja'abi israelit
jaa'dyi, ka'ap ja tyimjade'enidi sam
ja'adi pøn jam tsinaadyip Tesalónica.
Chojktip ja øy wine'en tmado'odit ja
Jesús y'øgyajpxy y'ømyadya'aky, jøts
ja ejtp winjabom txumi'ejxti ja nøky
ma ja Dios kyajpxy jap yja'ayi, pøni tiy
janch idø'øn ja' sa ja Pablo ja ñii'mxyidi.

¹²Xjats ja namay tjaa'gyukidøø jøts
tmibøjktøø, jøts nayide'en namay ja
griegit jaa'y tpabøjktøø pøn ana'amdip,
ja yaa'y ja tø'øxy. ¹³Xjats ku ja israelit
jaa'y pøn jam tsinaadyip Tesalónica
tnija'widøø ku wyinaty ja Pablo
tkajpxwa'kxy nayide'en ja Dios kyajpxy
jam Berea, winets ñøjkxti ja israelit
jaa'y jam Berea, jøts jamts jaa'y nugo
tyikjot'ambøjktøø. ¹⁴Jøts ja Pablo ja
janchja'wibidi jatyi kyajxtsoo'niyøø
jøts ja ñijkxy jam mejy'am, xjats ja
myigu'uk japyi t'ukyiktaanaa midi
txøøw'ajttip Silas jøts Timoteo. ¹⁵Xjats
ja Pablo yikjamyøøt'ajty jøts tmøødidøø
jagambaat ma kajp txøøwi Atenas.
Xjats ja Pablo tkajxjimbity ja ayuujk
jøts ñøjkxtit ja Silas møøt ja Timoteo
pojy'i'iky, jøts ja jam tminabyaadidit ma
ja wyinaty.

**Sa yjajty sa kyubejty ja
Pablo jam Atenas**

¹⁶Exam idø'øn ja Pablo wyinaty
t'awixy ja Timoteo jøts ja Silas,

jøts ja ka'ap yjanchjotkuki ku
jap kajpjøtpty t'ixy janchmay ja
awanax ja tsamaxan midi'ibi ja
dios'ajttip. ¹⁷Kumi ka' yjotkuki,
winets jam ñijkxy tsaptøjkjotp,
jamts møøt kyajpxy myadyaajky
ja israelit jaa'y, jøts ja' møøt pøn
jaty Dios Teety t'ajot'ajttip, jøts
nayide'en jabom jabom ja ñijkxy
maa'yjotpty, japts nayide'en møøt
kyajpxy myadyaajky pøni pøn
jaty jap pyajtpy. ¹⁸Jamts wyinaty
ja xpiiky jaa'dyi winaagin midi
y'ixpøjktip ja epicureo y'ixpøjkin,
jøts jam nayide'en jadu'uk midi
y'ixpøjkmidip ja estoico y'ixpøjkin,
ja'ats ojts tpatmadowdi ja Pablo ku
ja tkajpxwa'kxy pøni pøn idø'øn
ja Jesús'ajtp, jøts ku kuwani ja
naxwii'ñit jaa'y wyimbettit jadigojk
pøn jaty tø y'øøky. Winets ja xpiiky
jaa'y winaagin yide'en nawyajnidøø
jøts wyandøø:

—¿Ti dø'øn yø chaachnigajpxpy
yø yaa'dyøjk, yikmibøjpk idø'øn yø
tijy ku jadinø'øn yjanchkajpxy?

Jøts jadu'uk t'adsojimbity:

—Wa' yø yjawi kyajpxyø'øpy ja
wenkpi dios y'ayujuk.

¹⁹Xjats ja Pablo yikwetsøø'ñ, jøts
jam yiknøjkxøø ma ja tjagyapti
junti tundaajk. Ja' ja et xyøøw
Areópago, jamts tyiktøødøø jøts
tnimaadyøø:

—Ja' øøts nnijawiwypy yø
wenk xipøjkin midi mmimimpy.

²⁰Wenks yjawi xkajpxy,
nnijawiwypy øøts ti jade'en
tyijpy ku jade'en mwa'añ.

²¹Paty ja Pablo yik'amidøøy
jade'en, kumi jade'en tuki'iyi
ja Atenas jaa'y yujjy'atti,
jøts nayide'en pøn jaty jam

ja'atjaa'y'ajttip, ja' nugo
ejtp chøky'ajttip jøts
ñanktyuknigajpxidit sa ja kò'øm
wyinmaydi, winets ja jemy ixpøjkin
tpaatti jade'en.

²²Winets ja Pablo wya'kukiyii'ñ
jam mayjaa'y agujkp ma jam
yjuntitundi, jøts ja wyaañ:

—Meets Atenas jaa'y ukmadowdi,
wa'ats øts n'ixy ku meets
xjanchwindsø'øgi ja mdiosti
midi mdios'ajttip. ²³Kuts øts jam
wyinaty n'et'ixy ma meets mdios
xwindsø'øgi, jamts ø ndayø'øbyejty
tu'uk ja altajr midi jap wyinaty
ja letri tmøøt'ajtp midi yide'en
wamp: “Ja Dios ya'at y'altajr midi
kayiknija'wip.” Øy'ajtp, ja'abi dios
midi mee mwindsø'jkip jøts ka'
xnijawidi pøni pøn ja', ja'ats meets
idø'on yam ndukmadøøpy pøni pøn
ja'.

²⁴Ja'abi Dios tø tyik'øyi tuki'iyi
tuktsajp'agida'aky, jøts nay ja'
tuki'iyi tniwindsøn'ajtkøjxp wa'n
ttsajpi wa'n tnaajxi. Jøts ka'ap
ja Dios kuwani tu'ugyi chøøni
tsaptøjkjøtpy midi jaa'y yik'ø'yip,
²⁵jøts ka' Dios ti tyigøy'ajtxi
midi'ibi ja naxwii'ñit jaa'y ja
mo'owajniyip, pø ja'axi tuki'iyi
xmøø'yindip ja nmøk'ajtin, jøts
pøni ti jaty ndajuky'ajtyindip.

²⁶Tu'uk ja Dios Teety tpiktaajky
adøm n'apteety'amøj midi
niduki'iyi ja naxwii'ñit jaa'y
y'apteety'amøj'ajttip. Tø ja
ttanibiktaagi nayide'en juuni ja
kya'axtit, nayide'en ja chinaadyaajk
tmo'ot ma jaty ja chøønidi.

²⁷Ja'agøjxp ja Dios ttuñ jøts ja
adøm nwinmaa'nmyee'nindit pøni
pøn ja'. Øy udy'a'aky nbaajttindit,

ka' yjagami Dios, wingon ja
møøt n'ijtyindi. ²⁸Pø Diosxi
xyikjuky'ajttindip ku nnajxindi
ndøjkindi; pø nayide'enxi meets
mmigu'uk wya'lañ winaagin pøn
wijtyi, ku yide'en wya'andi ku
ja Dios x'u'nk'ajtyindi. ²⁹Pøni
janch jade'ents jaa ku ja Dios
x'u'nk'ajtyindi, ka'apts ja Dios
jade'en nnajtsja'wandit jøts ku
ja y'oori ne'egi, uk pyuxplati
ne'egi, uk chaadsechi sa jaty ja
jaa'y ja kò'øm wyinmaa'ñjøtpy
tyikpidsømdi. ³⁰Dios ka' ja y'ijty
ttunk'aty ja jaa'y kya'øwyinmaa'ñ
pøn tø ñaxti, jøts ixyam tuki'iyi
t'ane'emy ja ñaxwii'ñit jaa'y øy
yjamadsowi jøts wan tmajtstu'utti
ja kya'ødyunk. ³¹Kumi tø ja Dios
Teety ttanibiktaagi ti xøøw ti et ja
nøjx ttiidyuñ ja naxwii'ñit jaa'y;
jøts tø ja tpikta'aky ja ejxa'an
ku ja ojts tyikjuky'aky jadigojk
ja nwindsøn'ajtim Jesús, jøts ja
naxwii'ñit jaa'y jade'en ttuknijawi
jøts ku dø'on ja yja'aji pøn idø'on
me'emep.

³²Xjats ku ja Pablo jade'en
ja ayuujk tyiknaxjy ku jaa'y
yjukpyiky jadigojk oo'kpi jutjøtpy,
winets ja Atenas jaa'y winaagin
yjanchtaxekniøkikidøø, jøts jadu'uk
winaagin ñømdøø:

—Wan jade'eñi, ja wyinaty
jadu'ukpi xøøw xjaaknigajpxy.

³³Xjats ja Pablo jade'eñi
tmajtstuujty. ³⁴Jamts ja jaa'y
wyinaty winaagin pøn tja'gyukidøø
ja ayuujk, jøts ojts tpaduujnidi ja
Jesús yja'. Ja'abi jaa'y nidu'ugin
txøøw'ajt Dionisio pøn jam
windsøn'ajtp ma ja junti tundaajk
txøøw'aty Areópago. Jøts jam

nayide'en tu'uk txøw'aty ja tø'oxyøjk Dámaris, jøts jam ja niwinaagin ja myigu'uk.

Sa yjajty sa kyubejty ja Pablo jam Corinto

18 Xjats ja Pablo chøø'ñ jam Atenas jøts ñijkxy ma kajp txøwi Corinto. ²Jamts tu'uk tminabyajttø ja israelit jaa'y pøn txøw'ajtp Aquila midi jam kugajp'ajtp ma et txøwi Ponto. Ja'ats wyinaty namdso'ondipnim jam Italia møøt ja ñidø'oxy pøn txøw'ajtp Priscila, jøts ñamja'atinim Corinto. Claudio dø'øn ja wyinaty jade'en tø tyuñidi pøn ja italiit jaa'y wyindsøn'ajttip, ja'ats tyikutuky jøts yikajpxidsømgøjxnidøø niduki'iyi ja israelit jaa'y pøn jaty jam wyinaty tsinaadyip Roma. Xjats ja Pablo ojts t'atmigajpxy ja Aquila jøts ja Priscila, ³jøts ja jam tmøøtään tmøøtsinaay, ojts tmøøtuñ kumi nay ja'abi tunk ja tyunk'ajtpy ja wetøjkxuuky. ⁴Jøts ja Pablo wimboo'kxin xøøw ñijkxy tsaptøjkjotp ma ja jam tñigajpxy tñimadya'aky ja Jesús yja', jøts jade'en ttukmibiky øy pøn jaa'y, wan ja t'israelitjaa'yidi tka'israelitjaa'yidi.

⁵Xjats ku ja Silas jøts ja Timoteo ñamdsøndøø jap Macedonia, jøts ñamja'tti Corinto ma Pablo jam wyinaty, winets ja Pablo tu'ugyi tpadøjkii'ñ ja kajpxwa'kxin, jøts ka'pxy ttukmadøy ja israelit jaa'y jøts ku ja Jesús yiknitsokpi'aty pøn ja yjajøp'ejx'ejttip. ⁶Ku ja Pablo jade'en wya'añ, winets yikmi'ambiky jøts ja ojts

yikmidsepiky, ojts yiktsepakajpxy. Winets ja Pablo ja wyet twixijty, ja ejxa'an jade'en tmø'øy jøts ku jade'en jaayibaat tmajtstu'utt, winets wyaañ:

—Mgø'ømbøky meets wyinaty ku m'anmija'win wyindigø'ødyit; øts ka' mee n'uktunk'ajtni. Ejxti sa x'ejxti, ixyam øts jam ne'egi nnøjkxt kajpxwa'kxpi ma pøn kya'israelitjaa'yidi. Tø net jaabaat nmajtstu'utti.

⁷Winets jam chøø'ñ tsaptøjkjotp, jøts ñijkxy kajpxwa'kxpi ma tu'uk ja jaa'y chøøni pøn txøw'ajtp Justo, pøn jam tsinaapy tsaptøjk pa'am. Yjanch'ajot'ajtpy ja Dios ja nayide'en. ⁸Jøts ja Pablo jade'en kyajpxwa'kxy Justo tyøjkjotp, winets ja jaa'y tu'uk tmibøjktøø ja Dios kyajpxy møøt ja y'u'nk ja ñidø'oxy, pøn ja tsaptøjk niwindsøn'ajtp, ja' xyøøw Crispo. Xjats nayide'en namay ja Corintit jaa'y tmibøjktøø ja Dios kyajpxy, winets ñøbajtkøxti. ⁹Xjats ja Pablo tu'ukpi koots ja nwindson'ajtim ñimaajyøø, jøts ja jade'en tja'wiyii'ñ kidi jaa'y kyuma'ay ku ja ñii'mxyi:

—Kidi mdsø'øgi; jaakajpxwa'kx, kidi m'amøñ. ¹⁰Ka'ap pøn sa mduñi, ixya me møø n'ity. Ja øts ja jaa'y ya may kajpjøjty njagyepy pøn øts n'ayuujk xmibøjkwajniyip.

¹¹Winets ja Pablo jam tyaañ Corinto tukjumøjt jagujkp, jøts ja jaa'y ttuk'ixpiky ja Dios kyajpxy.

¹²Xjats tu'ukpi xøøw yjajty ku ja Galiön wyinaty myøjwindsøn'aty jam Acaya, winets ja israelit jaa'y tmi'ambøjkti ja Pablo, jøts tyiknøjkxti ma ja kutujktaajk jam, ¹³jøts ttukmadøø ja møj windsøn yide'en:

—Ya'at jaa'y ttukmibøjkp ja jaa'y jøts ku ja jade'en t'ajot'attit ja Dios sam ka' tyimy'ukpaat'ajtnyi. Ka'ats adom ngutujk jade'en t'ukupøjkni.

¹⁴Xjats ku ja Pablo wyinaty tyimgyajpxwa'añ, winets ja Galión tnimaay ja israelit jaa'y:

—Ku jeexyip ja kajaa winmaa'n, uk ja møk ayo'on jee tø tyuñi, øts ja jeexyip nyikwingukip meets israelit jaa'y; ¹⁵kumi ka'ats yjade'eni, jabi nugo ayuujkxi yø' jøts mgø'ømgutujk meets yø', ka'ap øts yø x'ukpaat'ajtni, yikwingukidi yø pøni sa xyikwingukidi. Ka'ap øts yø'øbi ndiidyunwa'añ.

¹⁶Xjats ja israelit jaa'y yikajxpidsømgøjxtø ja' kutujktaajkjøtpy. ¹⁷Winets ja griegit jaa'y tmajtstøø ja Sóstenes, pøn windsøn'ajtp jam tsaptøjkjøtp, jøts jamyi tnaxmiwojpidøø jam yikutujkpi tøjka'gø'øm, jøts ja møj windsøn Galión ka' tyimdyunk'aty niwinø'ønin.

Ku ja Pablo jadigojk yja'jty jam Antioquía, winets ja myidigøøk ojk chøø'n kajpxwa'kxpi

¹⁸Xjats ja Pablo yjaaktaa'niiyiñ jeky. Winets ja myigu'uk tjaak'ukajxpoo'kxkøjnax niduki'iyi ku ñøjkwawa'andi barkijøtp jam Siria, møøt ja myigu'uk Aquila jøts ja Priscila. Xjats yja'ttøø tekyjøm jam mejy'am ma txøøwi Cencrea, winets ja Pablo kø'øm ñabyiktaajkxiyi ja ejxa'an, jøts ja wyaay tke'jpy ku wyinaty tø tuki'iyi tpaduñ midi wyanda'aky'ajtpy. Winets barkijøtpy tøkiniidøø.

¹⁹Jøts yja'ttøø ma kajp jam

txøøwi Efeso, jamts ja Pablo ja myigu'uk t'ukyiktaañ jøts jam ñijkxy tsaptøjkjøtp ma ja ojts tminagyajpxyi ja israelit jaa'y pøn jam namyujkidip. ²⁰Winets ja Pablo øy yjayikminuu'kxaajky jøts jap waani tyaa'nit, ka'ats ja tkupijky. ²¹Xjats ja møøt y'uknagyajxpoo'kxiniyøø, xjats tnimaay:

—Ja'agøjxp øts yam nnijkxy ku øts jam Jerusalén nyiknaxwa'añ ja xøøw midi wingomp; kuwani øts jadigojk nme'ent jøts mee n'ats'ext ku Dios wya'ant.

Xjats jadigojk tyøjkiyiñ barkijøtpy, jøts chøø'n jam Efeso. ²²Xjats ku ja yja'jty ma kajp txøøwi Cesarea, winets jam choo'ngojsma tekyjøm jøts ja ñijkxy Jerusalén, jam ja t'atskajpxpøø'kxy ja myøøtjanchja'wibi, winets yjøptaajky ma kajp txøøwi Antioquía. ²³Jamts ojts kawinaak xøøwin tyaa'ni Antioquía, winets chøø'n jadigojk jøts t'ayø'øgyixy jadigojk ma wyinaty tø wyidity ma et txøøwi Galacia jøts Frigia, jøts ja myøøtjanchja'wibi tkajpxjøt'amøki.

Ku ja Apolos ojts kyajpxwa'kxy jam Efeso

²⁴Winet'ets ojts nay ja'abi tiempi yja'aty jam Efeso tu'uk ja israelit jaa'y pøn txøøw'ajtp Apolos, jøts pøn kugajp'ajtp Alejandría. Ja'abi jaa'y janch tsuj janch øy ja kyajpxwa'kxy, janch ñija'wip idø'on wa'ats ja Dios kyajpxy. ²⁵Tø ja wyinaty t'ixpiky ja Dios kyajpxy ma wya'añ jøts ku ja nwindsøn'ajtm tsojk myeenwa'añ ja na'xwiiñ. Ja'ayi ixpøjkin ja ñigajpxy sa Juan

Bautista ojts yik'ixpiky, jøts tigøjpx ku jaa'y ja tyiknøbejty. ²⁶Xjats ja Apolos møk kyajpxøjkiyii'ñ jam tsaptøjkjotp; kuts ja Priscila jøts ja Aquila ja jade'en tmadowdi, winets ja abiky tjiwaawdøø, jøts ojts ka'pxy ttukmadowdi ku ja Jesús tø wyinaty y'atsmeni, jøts ti jaty ja ojts ttuñ. ²⁷Xjats ku ja Apolos jam wyinaty ñaxwa'añ ma et txøowi Acaya, winets ja janchja'wibi pøn jam Efeso ja nøky tyik'øydøø, jøts ja janchja'wibi tkajpxñigajxidøø pøn jam Acaya, jøts øy tsuj jam tyikja'attit ja Apolos. Kuts ja jam yja'jty Acaya, winets møk tjaakpudøjkiyii'ñ pøn jaty ja Dios tø wyinaty y'ayo'ejxingøjpx tyukjanchjawi ja nwindson'ajtim Jesús, ²⁸jøts ja jam kyajpxwa'kxy mayjaa'y agujkp, jøts wa'ats ttukmadoogijxy midi ka' mibaat pøn tkajpxyo'ont. Tyukmadoow tuki'iyi ku ja israelit jaa'y kyatiwyinmaydi, jøts pøni sa ja Dios kyajpxy jap yjaadya'ni ku ja Jesús yiknitsokpi'aty, pøn ja israelit jaa'y yjajøp'ejx'ejttip.

**Sa yjajty sa kyubejty ja
Pablo jam Efeso**

19 Ku ja Apolos jap wyinaty Corinto jøts ja Pablo jam ñajxy kojpkjotp, jøts yja'jty jam Efeso ma tpaajty namay ja myigu'uk pøn jaty ja Dios tja'myajtstip. ²Winets ja Pablo jam tyiktiy jøts tnimaay:
—¿Tø meets ja Espíritu Santo mdatøkiyi ku ojts xjanchjawidi ja Jesús?

Jøts ja t'adsojimbettøø:
—Omik øøts idø'on ja nnijawit jøts kudam ja Espíritu Santo jaa.

³Winets ja Pablo jadigojk tyiktiy:
—¿Sudso'ampyts ojts mnøbatti?
Xjats ja t'adsojimbettøø:
—Jade'en øø nnøbeyty sami Juan Bautista ja jaa'y tyiknøbejty.
⁴Xjats ja Pablo wyaañ:
—Nugo ejxa'an idø'on ja Juan Bautista myøøy ja jaa'y ku ja yiknøbety, jade'en'ampy ja jade'en ttuñ jøts ja jaa'y jade'en yiknijawidit jøts ku ja tjanchyiktigatsti ja chinaa'yin. Nayide'en ja tnimaay jøts ja amumjoojt t'ajot'attit pøn wyinaty menwampnim, ja Jesús idø'on yiktejp wyinaty menwamp yiknitsokpi.

⁵Xjats ku jade'en tmadoodøø ku ja Pablo jade'en tñigajpxy, winets ojts ñøbatti ja nwindson'ajtim Jesús køjpx; ⁶ku ja Pablo jade'en kyønixajidøø, jøts ja Espíritu Santo ñimejnidi, winets ja abikpyi ayuujk ojts tkajpxti, jøts tkajpxwa'kxti ja Dios y'ayuujk pøni sa ja Dios wyinmaa'nmyø'oyidi.
⁷Nimakmajtsk ja wyinaty yjaa'y'atti.

⁸Tigøøk po' ja Pablo jap yø'øy'ijty jam tsaptøjkjotp ma jam møk'ampy kyajpxwa'kxy, jøts ttukmibiky jade'en ja jaa'y sudso'ampy ja Dios ja nitanaa'yin tpikta'aky. ⁹Jamts winaagin pøn tkamibøjktip, ja'ats møk ja wyinmaa'ñ tpiktaktøø jøts jam mayjaa'y agujkp tjanchtaxe'ekti ja Dios kyajpxy. Xjats ja Pablo ja møøt ñamyatstuujtniyøø pøn ja ka'øy ayuujk tjagyaptip, winets ja tmøødiñaa ja myøøtjanchja'wibi jøts tmøødiyii'ñ ma jaa'y tu'uk txøowi Tiranno pøn ja ixpøjkaajk wyinaty tjagyepy, jamts ja

Pablo jabom jabom ja myigu'uk ttuk'ixpiky ja Dios kyajpxy.
¹⁰Jade'en idø'øn ja jam tyuuñ majtsk jumøjt, ja'agøjxp idø'øn ja jaa'y ojts tnija'wigyøxti jagambaat ja Jesús kyajpxy, jade'en ja israelit jaa'y jøts nayide'en pøn ka'israelit jaa'dyi, pøn tsinaadyip Asia etjotp. ¹¹Jøts ja Dios møk tmø'øy ja myøk'ajtin ja Pablo jøts ja milagri ja ttuuñ, ¹²jøts ja Pablo yjanchyiktapaaty ja paay jøts ja wet, jøts ja tminøjkxti ma pamaa'y jaa'y jap, winets ja pamaa'y jaa'y ja'ayi ttatsoktøø, jøts ja miku' jade'eñi myajtstuujtidøø.

¹³Jam wyinaty niwinaagin ja israelit jaa'y pøn nugo widejttip kajp kajp. Ja' ja tyunk'ajttip ja miximaaky ja mimuu'kk, jøts jade'en ja miku' ttukmajtstu'utti ja jaa'y, nay ja Jesús myøk'ajtin yiktunwajnip, jøts tnøjmi ja miku':

—Øts wamp, majtstu'ut yø jaa'y Jesús myøk'ajtingøjxp midu kyajpxyø'øpy ja Pablo.

¹⁴Tu'uk ja israelit jaa'y pøn txøow'ajtp Esceva, pøn ja teety tniwindsøn'ajtp, ja'ats idø'øn ja y'una'jk jade'en adøtstip, niwixujk wyinaty yjaa'y'atti. ¹⁵Xjats ku ja jade'en ttundi, winets ja miku' y'adsojimbejtiiydøø, jøts yiknimaadyøø:

—Ja' ø n'ejxkapy pøn txøow'ajtp Jesús, jøts nayide'en ja' pøn txøow'ajtp Pablo; jøts meets ka' mee n'ejxkapy pøn ja mbøn meets.

¹⁶Winets ja jaa'y pøn wyinaty ja miku' tmøøt'ajtp, jøts møøt ñamyajtsiyøø ja niwixujkpi jaa'y, jøts ja jade'en myimajada'agyidi ja miku', jøts niduki'iyi

yikakøjxidøø janchwindsaachi jøptsaači, niwa'ats ixwa'ats idø'øn ja yjanchpidsømnidøø jap tøkijøtpy. ¹⁷Ku dø'øn ja jade'en yjajty jam Efeso, winets niduki'iyi tnija'widøø ja kajp jaa'y pøn jaty israelit jaa'y, jøts nayide'en pøn ka' y'israelitjaa'yidi. Ku tnija'widøø jade'en ja ayuujk, winets niduki'iyi ja jotmay yjanchpaajtidøø, jøts tu'ugyi ja nwindson'ajtim yja' tmøjpiaktajktøø.

¹⁸Xjats nayide'en namay pøn jaty tmibøjktøø ja Jesús yja' winets ja pyøky tuki'iyi tkajpxnaxkøjxtøø, sa y'ijty kya'øy'adøøtsti. ¹⁹Jøts nayide'en may pøn jaty y'ijty tyundip ja miku' tunk winets ja kya'øñøky tuki'iyi tniøøgyøxnidøø jam mayjaa'y y'agujk. Xjats ku tpayø'odyøø ja nøky ja chow, wixijxmyajk mil idø'øn tpayø'odyi tum ja plati meeñ.

²⁰Jade'en idø'øn ja nwindson'ajtim Jesús ja myøk'ajtin møj tñanky'ijxyiyi.

²¹Xjats ku dø'øn jade'en yjajty, winets ja Pablo jade'en wyinmay jøts jam t'ats'ejxwa'añ ja myøøtjanchja'wibi jam Macedonia y'etjotp, jøts nayide'en Acaya y'etjotp, winets jam yja'atwa'añ jadigojk Jerusalén. Jøts nayide'en wya'añ, ku jam y'uknaxt Jerusalén jøts nayide'en ñøjkxt Roma.

²²Xjats ku jade'en wyinmaay ja Pablo, winets ja pyudøjkibi tkejxy namajtsk jam Macedonia. Timoteo ja xyøow ja pyudøjkibi jøts jadu'uk Erasto, jøts ja Pablo jam jawaani yjaaktaa'niyii'ñ Asia.

Ku ja Efesit jaa'y yjanch'ambøjktøø

²³Winet'et ja Efesit jaa'y tyiktsept'a'akwa'andi ja Jesús yja'.

²⁴Tu'ugyi dø'øn ja' pøn jade'en tyiktso'ondaajk ja ayuujk, Demetrio ja xyøøw. Ja'abi tunk idø'øn ja yjagyepy, tum ja plati dø'øn yiksandi'øyip, jøts nayide'en ja mutsk tsaptøjkuna'jk tyik'a'öyinaxy nayide'en sami dios Diana chaptøjk t'ixy. Janch nimeenbyøjktip idø'øn ja tyunk ja' pøn jaty jap møøt tyuñ.

²⁵Xjats ja Demetrio twaadsøøy niduki'iyi pøn jaty nay yø'øbi tunk tmøøt'ajttip, xjats ja tnimaay:

—Migu'uktøjkti, mnija'widipxi ku yø'øbi tunk nduktanajxindi janch øy janch tsuj ku ya njanchmeembyijkyindi; ²⁶kumi m'ijxpy meets, mmadøøpy meets ku ja Pablo jade'en tkajpxyø'øy jøts wya'añ ku ka' yø' Diosi midi jaa'y yik'ø'yip sa adømin; jade'en ja Pablo ja jaa'y namay tø ttukmibiky, kidi yayip nugo yjaty, niduki'iyi dø'øn ja Asiiit jaa'y ja tnija'winidi.

²⁷Ka' yjanch'øyi, janch tsø'øgi møøt yø', tsojk adøm ndunk jade'en wyindigø'øyindit, jøts nayide'en yø dios Diana chaptøjk tsojk yø nayide'en kya'ukyikmøjpiktaknit pøn yø twindsø'øgidi pøn jaty ya Asia tsinaadyip, jøts pøn jaty tsoo'ndip o manaaajx o magajp.

²⁸Ku ja mayjaa'y jade'en tmadoodøø ja Demetrio y'ayuujk, winets ja yjanch'ambøjktøø jøts niduki'iyi wyandøø:

—iJanch møj adøm ndios Diana jøts ka' kyudigø'øty!

²⁹Xjats ja kajp jaa'y xem yam yjanch'adøtsnibøkidøø, jøts ja Macedoniit jaa'y namajtsk yikmajtstøø pøn txøøw'ajttip Gayo jøts Aristarco mididi ja Pablo myøøtwidijtpy. Xjats

yikpawejtstøø yikpakoo'tstøø, xjats yiknøjkxidøø jap møj tøjkjøtpy ma ja kajp ja yjunti tundaajk jap tjagyapti. ³⁰Jamts ja Pablo nayide'en tyøkiwya'lañ jøts ja myigu'uk t'atskugajpxwa'lañ pøn wyinaty tø yikmatsti, xjats ja nay ja myøøtjanchja'wibi pøn møøt wyidity ka'ap ja myajtstuujtidøø.

³¹Winets ja Pablo myiwin'ijxy nayide'en tkajxtøø ja y'ayuujk pøn jam windsøn'ajttip Asia, jøts ku ka' jam tpadøkit ja myigu'uk. ³²Xjats ja jaa'y jam junti tundaajkjøtpy nugo yjanchkajpxjø'økti, øy sa tu'uk jadu'uk yjanchwa'andi kumi tø ja jaa'y wyinaty namay yjanchyø'omyukti, jøts ni tkanijawidi namay pøni tigøjxp idø'øn yø'omyukti. ³³Xjats tu'uk ja israelit jaa'y ja myigu'uk tyukmadoojoø pøni ti ayuujk idø'øn jap ñiyø'omyuktup, ja' xyøøw Alejandro, ja'ats ja myigu'uk ojts kuwani ñajtswetsiyi jøts jam kyajpxt mayjaa'y agø'øm. Winets ja Alejandro xyaji'jky, ja' tyijpy ku chajpxajy jøts ja niduki'iyi y'amo'ondit, ja' kyugajpxwampy ja myigu'uk mididi tø yikmatsti namajtsk. ³⁴Ku ja Alejandro yik'ejxkajpy kudam ja y'israelitjaa'yi, winets ojts jinaxy yjanchjaa'kajpxjø'økti. Kajpxti ja majtsk hora'an, xjats wya'andi:

—iJanch møj adøm ndios Diana jøts ka' kyudigø'øty!

³⁵Xjats ja eskribaan ojts kø'øm tyik'amøn ja mayjaa'y, jøts tnimaay: —Meets Efesit jaa'y, ukmadowdi. Ñija'widip niduki'iyi ja naxwii'ñit jaa'y ku yø Efesit jaa'y t'ejx'etti adøm nmøjdios Diana chaptøjk, jøts

nayide'en yiknijawi ku n'ejx'ijtyim ja y'awanax midì kidaajk tsajpjøtpy.

³⁶Kumi janch idø'øn ja yjajty, kidits nugo mdsø'øgidi, ka' pøn ti ttuñ, tukween meets et, tsuj mjaaly'attit ³⁷kumi ya'at jaa'y midì meets ya tø xyikmiñ ka' yø ti ttundi, jøts nika'ap yø tjemdejti ttedejeti adøm ndios Diana. ³⁸Jøts Demetrio møøt ja tyumbi, pøni jaa ja'adi pøn møøt ñañ'øøniwya'andi, mibaat yikpayø'ødyit jam kudunk wyindump, jøts tñigajpxtiti kija' ja pyøky sudso'ampy ñañ'øøniyidi.

³⁹Pøni wenk winmaa'ñ yø' midì meets ixyam m'amidøøpy, mibaat myø'ømyuktit jøts yikxon ngajpx'øyi'indit møøt ja kudunktøjk; ⁴⁰tø ja wyinaty kya'øyi ku jotmøñ jam nyikni'øø'na'andit jam mõj windsøn wyindump, jøts ku ja jotmøñ wya'ant ku adøm ja møøt ñachep'ijxya'am. Niti winmaa'ñts adøm sudso'ampy n'adsojimbejtindit, ku jotmøñ t'amido'ot tigøjpx ya jade'en n'adiijchindi ngajotkujkindi.

⁴¹Xjats ku ja eskribaan jade'en kyajpx'abajtiyi'ñ jøts yø'øwya'kxnidøø niduki'iyi ja jaa'y.

Ku ja Pablo wyidijty Macedoniit etjotp jøts nayide'en Greciit etjotp

20 Xjats ku ja mayjaa'y jade'en ñiyjotkukidøø, winets ja Pablo ja myigu'uk twaadsoogijxy jøts ja ojts tjaak'ukajpxwejni, ojts ttukmadøy midì ja wyinmaa'ñ'ajtpy; winet møøt y'uknagajpxpoo'kxiniyi jøts jam ñijkxy ma et txøøwi Macedonia. ²Winets jam ojts tkajpxpoo'kxxixy tjot'amøkajpxkixy niduki'iyi ja

myigu'uk ma jaty jawyeen wyinaty tø ñaxy, winets jam choo'ngoymaa jøts jam yja'lty ma ja Grecia et.

³Jamts y'uktaa'niyi'ñ tigøøk po', xjats ku jam choonwani barkijøtpy jøts ñøjkwalañ Siria, winets nay jamyi tñija'wiyi'ñ kudam ja israelit jaa'y ñiwinmayiyi jøts yikmatst jap barkijøtpy. Winets wyinmaa'y jøts ne'egi ñøjkxt tekyjø'øm, paty jadigojk nay jam wyimbijty Macedoniit etjotp. ⁴Ja' ja wyinaty yjamyøøt'ajtpy niwixujk ja myigu'uk pøn txøøw'ajttip Sópater pøn kugajp'ajtp Berea, jøts ja Aristarco, jøts jadu'uk Segundo pøn kugajpidip Tesalónica, jøts ja Gayo pøn kugajpip Derbe, jøts jadu'uk txøøwidi Timoteo, jøts ja Tíquico, jøts jadu'uk Trófimo pøn jam kugajp'ajttip Asia. ⁵Ku jam yja'tti Filipos, jamts øts wyinaty n'awixy, øts Lucas nxøøw midì ya'at nøky tjaapy. Xjats ja niwixujkpi jaa'y cho'onjawyeenidøø, jøts øøts jam ndaañ møøt ja Pablo, jøts øøts jamnim x'awixy jadigojk ma kajp txøøwi Troas. ⁶Nay jamyi øøts ja xøøw njaaktyimy'ukyiknajxy jam Filipos, ja'abi xøøw ku tsapkaaky yikay midì kalevaduri møøt. Xjats øøts jam ndsøø'ñ xøguixy jøts øøts ja barki jam ndatøjkiñaa, jødsnim øøts kyimagoxk xøøw nja'ljty jam Troas ma øøts ja nmigu'uk nnajtspajtiyi'ñ, jamts øøts ojts ndaa'ni wixujk xøøw.

Ku ja Pablo ja myigu'uk ojts tmigajpxy jam Troas

⁷Ku dyomingixøøw'ajty jøts ja Jesús yja' yø'ømyukti, jøts ja tsapkaaky tyikwa'kxwa'andi sa ja

nwindsøn'ajtim ojts tnajstuni
 jøts tnankyayi, xjats ja Pablo jap
 nayide'en kyajpxwā'añ. Kumi
 kyimjabom ja wyinaty choonwani
 paty idø'øn ojts jeky'ampy kyajpxy
 kunim myøjtsuu'miyii'n. ⁸Jap ojts
 ñamyukyidi tigøøk nipatøjkijxpy
 ma jap wyinaty lampiri may
 yjajy; ⁹jøts tu'uk ja mixy jam
 wyinaty chøøni wentani'am pøn
 txøøw'ajtp Eutico. Kumi jeky ja
 Pablo kya'amaay, winets ja mixy
 jamyi mya'uu'yjøknaa jøts tu'ugyi
 ojts tyimyaanijkxy, winets jam
 ojts kyunaxy jam nipatøjkøjxp
 jøts ñaxkidaajky najxkøjxp,
 jam øøky yikwejtsji'jky. ¹⁰Jøts
 ja Pablo tniwinajky jøts jam
 ñagyøxmuujtsøø oo'kpi ñikøjxp
 jøts tkøbatxajiyii'n, jøts tnimaay ja
 myigu'uk:

—Kidi mdsø'øgidi; jujky yø'.

¹¹Winets ja Pablo jadigojk
 pyatøjkigyojmi jap nipatøjkijxpy;
 japts ja tsapkaaky ttukwa'kxy, jøts
 kyaadyøø; winets yjaaka'amaay
 kunim xiijñiyii'n, jøts ñøjkxnaa.
¹²Xjats ja jaa'y tjanchtaxondaktøø
 ku ja mixy ja øy tsø'øky
 tyiknøjkxnidi.

**Ku ja Pablo chøø'n jam
 Troas jøts ñijkxy Mileto**

¹³Winets øø ndsoonjawyeenyii'n
 barkijøtpy, jøts øøts jap
 n'awejxwā'añ ja Pablo ma kajp
 txøøwi Asón, tekyjø'øm ja
 yø'øwya'añ ku ja jam ñøjkxwā'añ.
¹⁴Ku øøts ja nminabyajtiyøø
 jam Asón, winets øøts ja møøt
 barkijøtpy ndøjkiiyii'n, jøts øø
 nmøøtnijkxy mejñinaxy ma kajp
 txøøwi Mitilene. ¹⁵Jøts øøts

jam ndsøø'n jadigojk, jøts øøts
 kyimjabom jam nnajxy ja' y'awemp
 ma et jam txøøwi Quío, winets
 øøts nja'jty jadu'ukpi xøøw ma kajp
 txøøwi Samos. Jøts øøts nnijkxy
 poo'kxpi ma kajp txøøwi Trogilio,
 jøts nay kyimjabomgøjmyi øø
 njatkojmi ma kajp jam txøøwi
 Mileto. ¹⁶Jade'en idø'øn yjajty kumi
 ka'ap ja Pablo jeky tyiknaxwā'añ
 ja xøøw jam Asia etjotp, paty
 kyanijkxy Efeso; kumi ja' ku tsojk
 yja'atwa'añ Jerusalén jøts jam
 tyiknaxwā'añ ja Pentecostés xøøw.

**Ku ja Pablo ttukmadøøy ja Efesit
 møjaa'dyøjk ya'atpi ayuujk**

¹⁷Ku øø njam'ajty Mileto, winets
 ja Pablo twaadsøøy pøn jaty jam
 møjaa'dyøjk'ajttip ma tsaptøjk jam
 Efeso, ¹⁸xjats ku ja yja'ttøø jøts
 tnimaay:

—Meets mnija'wip sa øts ya
 Asiit etjøøjty n'øyjaa'y'ajty ku
 øts ya miduk'ojk ojts nmiñ, jøts
 ixymbaat jade'eñim njaa'y'aty.
¹⁹Mnija'widip sa øts ejtp nbaduuñ
 ja nwindsøn'ajtim Jesús y'ayuujk
 jøts ka'ap øts nnamyikexyiyi,
 njanchkuyaajxip øts ku ja jaa'y
 tkatsokti ja Jesús yja'. Jøts nayi
 mnija'wip meets sa øts ya ojts
 n'ayo'ombaaty ku øts ja nmigu'uk
 israelit jaa'y xjemdundi xedundi.
²⁰Ka'ats meets ndamajststutuy
 ja øgyajpxy midi meets kø'øm
 myiktu'ump, ku ø nnigajpxy
 nayide'en mayjaa'y agujkp jøts
 adøjkjøjty nayide'en. ²¹Niduki'iyi
 øts ndukmadooguixy jade'en
 ja israelit jaa'y jøts nayide'en
 pøn ka'israelit jaa'dyi, jøts ku
 tmajststuttit ja kya'ødyunk

amumjoojt mōot ja Dios, jōts tmōjawidit tjančjawidit ja nwindson'ajtim Jesucristo. ²²Ixyam ōts kuwani nnijkxy Jerusalén ja'agōjxp ku ja Espiritu Santo mōk xwaadsøy, ka'ap nnijawi pōni sa ōts jam nōjkx njaty. ²³Jade'eñi nnijawi pōni magajp nnijkxy nja'aty, jade'en ōts ja Espiritu Santo xuknijawi jōts ku kuwani nyiktsu'umt jōts jam mōk n'ayo'ombaatt. ²⁴Ka'ats ōts yō nmōjpikta'aky; wan ø t'ōōky, ka'ap ø nnabya'ayōyi ja'agōjxp jōts ōts øy jotkujk kuwani nyikyō'ōwya'añ yō ndunk, kunim yjōpkōxt midit ōts nwindson'ajtim Jesús tō xmō'øy, jōts ōts ja jaa'y øy tsuj ndukmado'ot ku ja Dios kō'ōm tpa'ayōy ja ñaxwii'ñit jaa'y.

²⁵Tō ōts ya ngajpxwa'kxy ja Dios myōk'ajtin sa ttanitani ja yjaa'y, ixyam inet najtsja'wip ōts jōts ku meets ka' n'ukniwimbejtnit. ²⁶Paty meets ixyam ndukmadowa'añ jōts ku nipōn nganadyapōkyjawiyit pōni jaa winaagin tyuu'tigōōdyi. ²⁷Kumi tō ōts nnigajpxy tuki'iyi pōni sa ja Dios ja wyinmaa'ñ tpiktaajky, ka'ap ōts midit n'ayu'uch'aty. ²⁸Jōts nayide'en meets kō'ōm mnay'ejx'etidit, jōts niduki'iyi nayide'en ja migu'uktōjk x'ejx'ettit, kumi tō meets ja Espiritu Santo mbikta'agiyi jōts mdaandi ejx'ejtpi pōni pōn jaty ja Jesús yja' tpaduujnidip, pōn ja nwindson'ajtim Jesús kō'ōm kyu'o'jkimbaajtip. ²⁹Nija'wipts ōts ku ōts ya ndsoont jōts mye'endit wenkpi jaa'y, jōts myikwinmaa'nmya'atwa'anidit, jōts tyikutigōōwya'ant ja Jesús yja'. Jade'en idō'ōn y'adō'ōtswa'andit kakeey miy'uk

tyikutigōy ja borreegi'u'nk. ³⁰Jōts nayide'en meets winaagin nōjkx xwin'ōōndi ja mmōotjanchja'wibi, jōts ja xukmibōktit midit ka' tyiyi yjanchi. ³¹Paty øyim mnay'ejx'etidit; ja'myatsta'am ku meets tigōōk jumōjt xinaxy tsunaxy ngadamajtstu'uty ja kajpxwejin ayo'ejxingōjxp.

³²'Meets migu'uktōjkti, Dios mōk mbudōkiyidip, jōts nayide'en myiktiiwyinmayiyidit y'øy'ayuujkōjxp midit xamidsojkindip sa ja x'ayo'ijxyindi, jōts nayide'en myikmo'odit ja øy'ajtin ja tsuj'ajtin mōot ja'adi niduki'iyi pōn jaty ja Dios wyinaty tō tyikpōkwy'a'ach. ³³Ka' meets ya ti n'amidōōy, ni meñ, ni wet, niti. ³⁴Wa'ats xnijawidi ku ōts kō'ōm ojts nnay'amiduniyi, jōts ōts kō'ōm nbaajty pōni ti jaty ōts xka'ejtxōō, ndukpaajt ōts nayide'en ja nmigu'ukti ja yja' pōn jaty ø mōot nwidijty. ³⁵Ejtp ōts ja nnigajpxy jōts ku jade'en mnamyidunidit, jōts xpudōkidit ja mmigu'uk pōn ja yja' ka'ejtxip, ja'myatsti ja nwindson'ajtim Jesús y'ayuujk sa ja wya'añ yide'en: "Ne'egi mōj ja xondaajkin ja wyimbidsō'ōmxiyi pōn windsō'jkip, jōts ka'ap ja' pōn yikwindsō'jkip."

³⁶Xjats ku ja Pablo jade'en kyajpx'abajtyi'ñ, winets mōot ñagyuxendyaajkōō ja myigu'uktōjk jōts ja Dios t'ajot'ajttōō. ³⁷Winets niduki'iyi ja myigu'uk wyinmaa'ñ yjanchmendōō jōts yjanchyaxtōō, xjats ja Pablo yikyukxajnajx jōts yiktsu'kxy. ³⁸Janchjotmay'oo'knidip idō'ōn ja wyinaty ku ja Pablo jade'en wya'añ jōts ku ka' nijuuni

xøow y'ukyikniwimbejtnidit.
Winets tmøøtnøjkxtøø mā wyinaty
ja barki jam.

Ku ja Pablo ñijkxy jam Jerusalén

21 Xjats ku øø nmajststuupty
ja nmigu'uk jam, winets
øøts barkijøtpy ndøjkiñaā, jøts øø
tiy ndyimñijkxy mā ja et txøowi
Cos jam mejkyujk'am, jøts øø
kyimjabom nja'aty mā txøowi
Rodas, jamts øøts jadigojk ndsøø'n
jøts øø nja'aty mejy'am mā txøowi
Pátara. ²Jamts øø nbaajty jadu'ukpi
barki midi wyinaty nøjkxp mā
et txøowi Fenicia, winets øøts
jap ndøjkiyii'n. ³Jøts øøts jam
nyø'øy mejyotp, winets øøts n'ixy
anajy'ampy tu'uk ja et midi jam
mejkyujk'am, ja' xyøow Chipre,
jøts øø nja'ljty Siria ñaxjotp. Ja
ku ja barki wyinaty tyiktānwā'āñ
ja tsimy mā kajp txøowi Tiro,
xjats øøts jam n'uk'lawidijty.
⁴Nay jam øø nminabyaajtiyøø ja
nmøøtjanchja'wibidi, xjats øøts
jam nmøøtāñ wixujk xøow;
winets ja nmigu'uktøjkti tnimaadyi
ja Pablo jøts ku ka' ñøjkxt jam
Jerusalén, kumi tø ja wyinaty
ja Espíritu Santo tyuknijawiyidi
ku jam sā yjatt. ⁵Ku øøts wixujk
xøow n'uktsinaay winets øø
ndsoonwani. Xjats øø niduki'iyi ja
nmigu'uktøjk møøt ja ñidø'øxyi
jøts møøt ja y'unaj'kti øø xpadsøø'n,
xjats øøts ojts xnajtskaxi jam
mejy'am, winets øøts ja møøt
n'ukuxanaañā, jøts øøts møøt
ndios'ajot'ajty. ⁶Winets øøts jam ja
møøt n'uknagajpxpoo'kxiniyøø,
xjats øø ndøjkiyii'n barkijøtpy, jøts
ja wyimbejtnidøø tyøjkwidump.

⁷Xjats øø ndsøø'n jam Tiro,
jøts øø nja'ljty mā kajp txøowi
Tolemaida, jamnim øøts
nminawya'kxiyøø ja barki jøts
øøts ja nmigu'uk n'ukmigajpxy,
xjats øøts ja møøt n'uktaa'niyii'n
tukxøow. ⁸Winets øø kyimjabom
ndsø'ongojmaa møøt ja Pablo
pøn jaty øø møø nwidity, jøts øø
nja'ljty jam mā kajp txøowi Cesarea.
Winets øøts nnijkxy jam tu'uk jaa'y
tyøjkjotp pøn txøow'ajtp Felipe,
jøts pøn ja øy'ayuujk tmiwidejtp,
jøts nayide'en y'ljty tunk'aty
tyikwa'kxy ja jii'kxy, ja'ats øøts
jam møøt ndaañ. ⁹Ja Felipe jam
ja wyinaty ja nimaktaxk ja ñøøx
pøn ka'anim y'amatskidi, ja'ats
tkajpxnaxtip ja Dios y'øgyajpxy pøn
ti jaty ja ttukajpxnaxwajniyidip.
¹⁰Tø øøts jam wyinaty ndaa'ni jeky
ku tu'uk ja Dios kyugajpxy yja'ljty
pøn txøow'ajtp Agabo, jøts pøn
tsoo'mp jam mā et txøowi Judea.
¹¹Ja'ats øøts ojts xmigajpxy, jøts
ojts ja Pablo chum yiknixaji winets
ñadyabaktsujmiyøø jøts nayide'en
ñadyakøtsujmiyøø, jøts jade'en
ja ejxa'an ja Pablo yikmøø, jøts
yiknøjmi:

—Ja Espíritu Santo dø'on wamp
jøts ku ja israelit jaa'y jam jade'en
nøjkx mduñiyi Jerusalén, jøts
myikøyakt mā ja yikmøjkutujkpi
pøn ka'israelit jaa'dyi.

¹²Xjats ku øøts jade'en nnimadøø
møøt nmigu'uk pøn kugajp'ajttip
Cesarea, winets øøts ja Pablo møk
njanchjanimaay jøts ka' ñøjkxt
jam Jerusalén. ¹³Xjats ja Pablo
y'adsojimbijty:

—¿Tiku mya'a'xti jøts øts
nugo xyikjotmay'lookti? Wan

twanjaty, ngupøkp øts wan øts tyikøtsumy tyikpaktsumy. Jøts pøni xyik'ookwandip øts jam Jerusalén, ngupøkp øts ja nayide'en nwindson'ajtim Jesús wyinmaa'ngyøjxp.

¹⁴Xjats kumi ka'ap øøts ja Pablo xkajpxkyupiky, winets øøts jade'eñi n'amøøñ, xjats øø nwaañ:

—Wan tjaty pøni sa Dios kø'øm tyamidsøkyi.

¹⁵Ku dø'øn jade'en y'uknajxy ja kajpxy, winets øøts ndsimy nyik'øyyii'ñ, jøts øøts jam nnøjkxwā'añ Jerusalén. ¹⁶Winets øøts ja nmigu'uk winaagin xjamyøøt'ajty midi tsinaadyip Cesarea, jøts tu'uk midi kugajp'ajtp Chipre, ja' xyøøw Mnasón midi wyinaty jekyip ja Dios kyajpxy tø tpabøjkniyi, ja'ats øøts xyikja'ada'akwamp jam Jerusalén mā wyinaty ja tyøjk tjagyepy.

Ku ja Pablo ojts tmigajpxy ja Jacobo

¹⁷Xjats ku øøts jam nja'ljty Jerusalén, jøts ja nmøøtjanchja'wibidi janch ejtni xoni øø xyikja'ljty. ¹⁸Winets øøts kyimjabom nmøøtnijxxy ja Pablo jam Jacobo tyøjkwindump mā wyinaty ja mōjaa'dyøjkti niduki'iyi. ¹⁹Xjats ja Pablo tkajpxpøø'kxy niduki'iyi pøn jaty jam wyinaty, jøts jatyi ttamimadyaknibøjkøø tuki'iyi sa jaty yjajty ku ja Dios ja myøk'ajtin jade'en tñanky'ijxyiyi jam mā jaty ja jamdi pøn ka'israelit jaa'dyi. ²⁰Xjats ku dø'øn jade'en tmadoooidøø ja Pablo kyajpxy, winets yjanchxonjajtøø ja myigu'uk jøts tmøjpiktaktøø ja nwindson'ajtim Dios, xjats tnimaadyøø:

—Øy'ajtp migu'uk, tø xnijawi ku ja israelit jaa'y mill'ampy tø tmibøkti ja Jesús yja', jøts nay ja' niduki'iyi wandip jøts ku kuwani ja Moisés kyutujk yikpadu'unt. ²¹Jøts wandip ja' ku mets ja israelit jaa'y jade'en xukmadøy midi jagamgajp tsinaadyip, jøts ku ka' ttunk'attit midi Moisés kyutujk'ajtp jøts ku ka' ja mutsk mixy'una'jk ja ejxā'añ yikmo'ot ñe'kxkøjxp, ni ngatu'unindit ja ngø'ømdsinaa'yin. ²²¿Sudso'ampy yø ndu'unindit? Janchnamyukidip inet ja nmigu'uktøjkti ku tnijawidit ku ya tø mja'aty. ²³Øy'ajtp ne'egi jade'en xpadu'unt: Ja ya nimaktaxk nmigu'ukti pøn ja wyanda'aky jap tjagyaptip tsaptøjkjøtpy. ²⁴Møødi jøts ja wa'ats'ajtin xpaattit, jøts xkujuujyit ja wyanda'aktyi jøts nayide'en jap xnankyaabiyit, jøts yiknijawit ku ja wyanda'aky tø tyik'adukti, jøts tnijawidit pøni ka'adam meets ja Moisés kyutujk xjanchpaduujniyi. ²⁵Jap øøts ayuujk jadu'uk njaakjagyepy, kumi tø øøts ja nøky jade'en nguexy mā jaty ja Jesús yja' pøn ka' y'israelitjaa'y, jøts øø ndukmadøy jøts ka'ap nugo tmijotmay'looktit ja israelit jaa'y chinaa'yin. Ja'ayi øø ndukmadøy jøts ku ka'ap ja tsu'uch tssu'utstit midi ja tsamaxan yiktawindsø'jkip. Nayide'en ka'ap ja ni'jpy tjøø'kxtit, jøts nayide'en ka'ap ja jiyujk tsu'uch tssu'utstit midi ka'øy'oo'kp, jøts nayide'en kidi ja ñiyaa'y ja ñidø'øxy ñabyøjkxyidit.

Ku ja Pablo yikmajch møj tsaptøjkjøtpy

²⁶Xjats ja Pablo tmøødiyii'ñ ja nimaktaxkpi jaa'y, jøts kyimjabom ojts tyiktso'onnda'akti sudso tpaattit ja wa'ats'ajtin. Xjats møøt

tyøjkiyii'n jap møj tsaptøjkjøtpy jøts ttukmadoowa'andi ja teety juuni yjøpkøxt ja'abi jotmay. Yø' tyijpy ku dø'øn ja yjøpkøxtit winets nidu'uk nidu'uk tyikme'endit ja yojxin.

²⁷Xjats ku wyinaty wixujk xøøw tyika'pxwanidi ja yjotmay sudso tpaattit ja wa'ats'ajtin, winets ja Pablo ja israelit jaa'y jap y'ejxpaajtiyøø jap tsaptøjkjøtpy pøn tso'ondip Asia. Ku ja Pablo jade'en yiknija'wiyii'n, winets ja jaa'y nanky'ambøjkøxidøø ja xem ja yam, winets tmajtswa'andi ja Pablo, ²⁸jøts tjanchtaya'a'xti tjanchtajokti jøts wya'andi:

—iMeets Israelit jaa'y, pudøjkik øøts! Wan tmajchindi ya'atpi yaa'dyøjk pøn kajp kajp widejtp, jøts ja jaa'y jade'en ttuk'ixpiky jøts ku ka'ap adøm ndsinaa'yin y'øyindi, jøts ja Moisés kyutujuk nayide'en t'abaajxi jøts nayide'en adøm ndsaptøjk; jøts jinaxy ixyam tyimyaak'adi'ich ku ja griegit jaa'y ya tjaaktyimgyuwaaw'wi, jøts jade'en tyikma'aty adøm ngunuu'kxchaptøjk.

²⁹Jade'en ja israelit jaa'y wya'andi ku ja Pablo jade'en tø yik'a'ejxnaxy jap kajpjøtpy, ku jap tmøøtwidity tu'uk ja griegit jaa'y pøn kugajp'ajtp Efeso, ja' xyøøw Tróximo. Jøts jawandipyim idø'øn ja jade'en tø net ja Pablo tmøøtnijkxy ja griegit jaa'y jap tsaptøjkjøtpy.

³⁰Xjats ja kajp jaa'y yjanch'ambøjknibøjkidøø, winets ja Pablo yikjidøjtpidsiimy jap tsaptøjkjøtpy, jøts ja tsaptøjk jatyi tyik'adujktøø. ³¹Tyimyk'ookwandip ja wyinaty, ku ja soldadi niwindsøn tnija'wiyii'n ku ja kajp wyinaty

nugo yjanch'adøtsnidi. ³²Winets ja myiwindsøn ja ttuknija'wigyixy jøts ja pujtp yjanchja'ttøø jap ma ja mayjaa'y jap wyinaty. Kuts ja yik'ejxpaattøø møøt ja masyoldadi, winets ja Pablo jade'eñi yikmajtstuupty jøts ka' y'ukyikwojpnaa. ³³Xjats ja windsøn twinguyø'øyiyii'n ja Pablo, winets ja Pablo yikmajch, xjats ja windsøn tyikutujky winets ja Pablo adsow aduuk yiktagøtsuummy ja puxkadeen, xjats ja windsøn tyiktiy pøn jaa'y ja', ti tundigø'øyin ja wyinaty tø ttuñ. ³⁴Xjats ja jaa'y ja xem ja yam nugo yjanchkajpxjø'ktøø, ni sudso'ampy ja windsøn tjanchkamadooguki, winets tyikutujky jøts jap tnankyiknijkxyi ma ja soldadi kyutujktaajk japti. ³⁵Ku jap wingon tyikja'tti ma eskaleri jap, winets ja jaa'y tjanchjaakwojpw'a'andi ja Pablo ambøjkingøjxp, paty ja soldadi ojts køjxp tsapkø'ødi ja Pablo; ³⁶janch mayjaa'y idø'øn ja wyinaty pameejnip, jøts tjanchtaya'a'xti tjanchtajokti:

—iWan tpa'øøky!

Ku ja Pablo yjanagyugajpxøø mayjaa'y wyingujkpy

³⁷Ku wyinaty ja Pablo jap tyøkiwyani soldadi kyutujktaajkjøtpy, winets ja Pablo tjanøjmi ja windsøn:

—¿Kidi y'øy'att ku nmigajpxt?

Xjats ja windsøn t'adsojmbijty yide'en:

—Øy'ajtp pøni mjaip ty griegit ayuujk. ³⁸¿Kidi ja egyptitjaa'yip mets, pøn ja tsep namnim jawaani tkayiktso'ondakp, pøn ja

yikjaa'y'oo'kpi jam ojts tmøøtsøøni
nimaktaxk mil jam tø'øts'etjotp?

³⁹Xjats ja Pablo t'adsøøy jøts
tnimaay:

—Israelit jaa'y øts. Jam ø ngue'jxy
Tarso midi jam møy kajp'ajtp Ciliciit
etjotp; tun ja may'ajt jøts øts yø
jaa'y nmigajpxt.

⁴⁰Xjats ja windsøn tyikutujky jøts
jaa'y tmigajpxt, winets ja Pablo
jap eskalerikijpxy wya'k'øyyi'i'n,
jøts ja'ayi xaji'iky jøts ja jaa'y
y'amondit. Xjats ku ja jaa'y
y'amongøxtøø, winets ja hebreit
ayuujk ja tkajpxøjkijyi'n:

22 —Meets migu'uktøjkti
jøts møjaa'dyøjkti,
ukmadoojidik øts n'ayuujk midi
ngajpxwampy.

²Xjats ku ja jaa'y tmadowdi
jøts ku ja Pablo tkajpxy ja
hebreit ayuujk, winets niduki'iyi
y'amondøø, jøts ja Pablo tnimaay:

³—Israelit jaa'y øts, jam ø
ngue'jxy Ciliciit etjotp mā kajp
txøøwi Tarso, jøts øts ya tø nyeecky
Jerusalén, jøts øts ja' xyik'ixpijky
midi txøøw'ajtp Gamaliel, wa'ats
øts ja xuknijawi adøm ndsinaa'yin
pøni sa ja møjaa'chinaa'yin. Ojts
øts idø'on ja Dios yja' ka'pxy
nbaduñ amumjoojt jade'en sa
meets ixyam xuñin. ⁴Øts y'ijty
nmøjmidsep'ajtpy pøn jaty ja Jesús
yja' tpaduujnidip, nyik'ooktibaat
øts ja y'ijty, jøts nyiknijky ja yaa'y
ja tø'øxy jap puxøjkjotpy. ⁵Wa'ats
ja teetywindsøn tnijawidi møøt
ja møjaa'dyøjk, kumi køøm øts ja
xmo'odi ja kutujk jøts øts ja jam
nminijkxy Damasco mā wyinaty
adøm nmi'israelit jaa'dyi. Jøts øts
ja jam n'ixa'ay pøn jaty wyinaty

tpaduujnidip ja Jesús yja', jøts øts ya
nyikmeenwa'añ aguwanikøjxp jøts
nyik'ayo'ombaatwa'añ.

**Ku ja Pablo tnimadyajky ja
chinaa'yin ku ja tyiktigajch**

⁶Xjats ku øts ojts nminijkxy
ja'abi winmaa'n, jam wyinaty
wingon nja'atwani Damasco
kujkxøøw et, winets øts ojts jotmøñ
ja jaj xnawidity midi janch møk
tsamamp, jøts n'ijxy ku kyidaajk
tsajpjotpy. ⁷Winets øts jamyi
nnaxkidaajky, jøts øts nmadøøy
ja ayuujk ku øts yide'en xnimaay:
“Saulo, Saulo, ðtiku ø xjemdunwa'añ
xedunwa'añ?” ⁸Xjats øts nyiktiy
jøts nnimaay: “¿Windsøn, pøn
mets?” Jøts ø x'adsøøy: “Øts Jesús
Nazaretit jaa'y, ja' pøn mjemdumpy
mdedumpy.” ⁹Xjats øts njamyøøt
yjanchø'jkidøø ku ja jaj t'ejxpaattøø,
ja' ka'ap ja tmadoodøø ku øts
nyikmigajpxy. ¹⁰Xjats ku øts idø'on
jade'en nyikmigajpxy, winets ø
nnimaay: “¿Ti windsøn ndu'ump,
sudso'ampy ndaabyaatt?” Winets
nwindsøn'ajtim xnimaay: “Pidø'øk
jøts mnøjkxt jam Damasco, jamts
tuki'iyi myiktukmado'ot pøni ti jaty
mdu'ump.” ¹¹Kumi tø øts wyinaty
ja jaj xyikwinjøøxy xyikwinapy,
winets ja nmigu'uk jam
x'ukwejtsnidøø, jøts øts xyikja'ttøø
jam Damasco.

¹²Jam wyinaty tu'uk ja jaa'y pøn
txøøw'ajtp Ananías, ja' idø'on tiy
tjanchpadump ka'pxy ja Moisés
kyutujk. Xjats niduki'iyi ja israelit
jaa'y pøn jaty jam tsinaadyip
Damasco, yjanchojktip idø'on ja'
ja Ananías. ¹³Xjats øts ja Ananías
ojts x'ixy, jøts øts xnimaay:

“Migu'uk Saulo, tawin'eix yikxon yø mween jadigojk.” Jøts øts jatyi ojts nwin'eixpiky, xjats nmigu'uk n'eixpaajty. ¹⁴Jøts ø xnimaay ja Ananías: “Ja Dios Teety pøn adøm n'apteety'amøj pyadundip jekyip, ja' kø'øm tø mdsøkyi jøts me mduknijawiyit ja y'øwyinmaa'ñ, jøts ñanky'ijxyiyi ja nwindson'ajtim Jesús pøn tum tsuj ja winmaa'ñ tmøt'ajtp, ja'ats kø'øm ja y'ayuujk mdukmadoojyip. ¹⁵Ja'agøjxp ja Dios jade'en ttuun, jøts mets nøjkk xkajpxwa'kxy ja kyajpxy y'ayuujk, jøts xuknijawit tuki'iyi ja naxwii'ñit jaa'y sa tø x'ixy jøts sa tø xmadøy. ¹⁶Jøts ixyam, ðtiku nugo mgo'kni? Pidø'øk jøts mnøbatt, janchjawi amumjoojt ja nwindson'ajtim Dios jya' jøts myikpøkwy'a'ðsiyit.”

**Ku ja Pablo tñimadyaajky
sudsø'ampy ojts yikexy jam
mā jaa'y ka' y'israelitjaa'yidi**

¹⁷⁻¹⁸’Ku øts idø'øn jade'en njajty, winets øts jadigojk nwimbijty ya Jerusalén, jøts øts jap nniikxy tsaptøjkjøtpy Dios'ajot'ajtpi. Japts øts ja nwindson'ajtim xmigajpxy, jade'en øts ja n'ixy kidim ja jaa'y kyuma'ay, jøts ø xnimaay: “Putyi ya tsoon Jerusalén, ka'ap inet ja tmøjpikta'aktit sa øts inet n'ayuujk xjakajpxiyit.” ¹⁹Xjats ø nñimaaay: “Mets teety, ñija'widip ja' ku øts jam y'ijty nniikxy mā jatyi ja tsaptøjk, jøts øts jam nmach pøn jatyi tpadundip mets mja', jøts øts ja ndagubety, yikxon njanchwiwøpy jøts nyiknijky puxøjkjøtpy. ²⁰Ñija'widip ja nayide'en ku øts jam wyinaty ku ja Esteban jam y'ø'jky midi mets

m'ayuujk ojts tkajpxwa'kxy, jam øts wyinaty nayide'en ndani, jøts øts nwaan nayide'en jøts tyik'ookit. N'eix'ejtidoø øts ja yik'oo'kpi ja wyet.” ²¹Xjats øts ja nwindson'ajtim xnimaay: “Putyi, jagam me ngajxwa'añ kajpxwa'kxpi mā jatyi pøn ka' y'israelitjaa'yidi.”

**Ku ja Pablo ja soldadi windsøn
yikpuxøjkjøkyøø**

²²Xjats ku ja Pablo jade'en yjakajpxy, winets ja mayjaa'y møk'ampy yjanchkajpxjø'ktøø, xjats wyandøø:

—iWan tpa'øøky yø'øbi jaa'y!
iKa'ap y'ukpaat'ajtiñi jøts
yjaaktsøønit!

²³Xjats ja mayjaa'y tjanchtayax'adø'øtsti jøts ja wyet tjanchajpwøjti, jøts ja pu'ux nayide'en tjanchwijø'økti, ²⁴paty ja windsøn nayide'en tyikutujky jøts ja Pablo jap yikpøkjø'økt jap windsøn kyutujktaajkjøtpy. Xjats ja windsøn tyikutujky jadigojk jøts yikwopt, jøts kuwani ttuknigajpxwa'añ tigøjxp ku ja mayjaa'y jade'en myidsep'atyiyi.

²⁵Xjats ku ja Pablo tø wyinaty yikøtsumni yikpaktsumni jøts yikwopwa'añ, winets ja Pablo tñimaay ja soldadi pøn jap wyinaty: —ðMbaat'ajttip meets jøts meets ja romanit jaa'y xwopt midi ka'anin yiktiidyun?

²⁶Ku jade'en tmadøøpy pøn ja soldadi t'ana'amp, winets ja jatyi tñinijkxy ja wyindsøn, jøts tñimaay:

—Ejxim ku jade'en m'adø'øtst, ðkidi xnijawi ku yø' romanitjaa'yi?

²⁷Winets ja windsøn twingunøjkxyii'ñ ja Pablo jøts tyiktiiy:

—¿Mjanchromanit jaa'y mets?
Xjats ja Pablo t'adsojimbijty jøts
tnimaay:

—Paty ja' øts.

²⁸Xjats ja windsøn tnimaay ja
Pablo:

—Janch kajaa øts nmeen
tø nyiktuñ ku øts ya
nromanitjaa'y'atwa'añ.

Xjats ja Pablo tnimaay:

—Ka'ap øts ya ti jade'en tø ngujuy,
ja' ku øts ya tø ndyimgye'exy.

²⁹Xjats ku dø'on jade'en
yjajty, winets ja soldadi jadi'iñi
yjiyø'ogyøxnidøø pøn ja Pablo
t'ukwopwandip. Xjats ja windsøn
ojets nayide'en chø'øgi kudam ja'
ryomanitjaa'yi pøn wyinaty tø
tkøwøøndi tpakwøøndi.

**Ku ja Pablo yiktanay'øyiyoø
ja israelit jaa'y myøjkutujk
adsinaabyi wyingujky**

³⁰Xjats ja windsøn kuwani
tnijawiwya'añ tigøjxp ku
ja Pablo ja israelit jaa'y
ñi'øønyi. Xjats kyimjabom
tnankwyinajkiyøø ja puxkadeen,
jøts tnankwyaamujkiyøø ja
teetywindsøn jøts nayide'en ja
israelit jaa'y kyutujk adsinaabyidi,
winets ja Pablo jap yikwaanijkxy
jøts tyikajpxwa'añ jap windsøn
y'agui'ptyi.

23 Xjats ja Pablo
twinguwa'jkiiyiñ pøn jaty
jap wyinaty møj windsøn'ajttip, jøts
tnimaay:

—Migu'uktøjkti, wa'ats Dios t'ixy
ku øts ka'ap ja Dios nmidundigøy,
ejtp øts jotkujk nnayjawi.

²Winets ja møjteetywindsøn
tyikutujky midi txøøw'ajtp Ananías,

jøts tnimaay pøn ja Pablo jap
wyinaty wingon møøt tyani, jøts
ja Pablo yik'akoxxjøøkt. ³Xjats ja
Pablo t'adsøø ja møjteetywindsøn:

—iTi windsøn mets idø'on
jade'en, nayide'en ja Dios
mduniyit! Pøni mgutujk'adsinaapy
tam mets, ¿sudsots øts jade'en
xnankyoxwa'añiyi pøni jap tam ja
kutujk xmøødi?

⁴Xjats ja y'adsøøø pøn jaty ja
Pablo jap wyinaty møøt wingon
y'ity, jøts ja Pablo yiknimaay:

—¿Jade'endam idø'on
xmigajpxigøy ja møjteetywindsøn?

⁵Xjats ja Pablo y'adsøøy:

—Migu'ukti, ka' øts yø nnijawi
kudam yø myøjteetywindsøni;
janch jade'en ja Dios kyajpxy
wya'añ ku wya'añ: “Kidi
xmigajpxigøy pøn jam yikutujktip
mgajpkøjxp.”

⁶Winets ja Pablo jam t'ejxkajpy
ku majtsk piky ja windsøndøjk
jamdi. Jam wyinaty pøn ja'
tpadundip ja saduceit ixpøjkin, jøts
nay jam ja'amidi pøn tpadundip ja
fariseit ixpøjkin, paty ja Pablo møk
ojts kyajpxwa'kxy, jøts wya'añ:
—Meets migu'uktøjkti, fariseit
jaa'y øts jøts fariseit jaa'y øts
ndeety. Ja' meets ixyam xatiidyump
ku øts n'awijxy'aty jøts ku ja oo'kpi
jadigojk yjukpyiky jap oo'kpi
jutjøtpy.

⁷Xjats ku ja Pablo jade'en wya'añ,
winets ja' pøn ja fariseit ixpøjkin
tjagyaptip jøts nayide'en pøn ja
saduceit ixpøjkin tmøøt'ajttip,
ja'ats ojets møk ñadyamigajpxyidi
kunim majtsk piky ja wyinmaa'ñ
yjajttøø. ⁸Ja saduceit jaa'y wamp
jøts ku ka'ap ja oo'kpi yjukpyiky

jadigojk jap oo'kpi jutjötpy, jöts ku nayide'en ka'ap ja ankilis ma, jöts ni anmija'win jöts ni miku' niti kya'ity. Jade'en idø'on ja saduceit y'ixpøjkin; xjats ja fariseit y'ixpøjkin tuki'iyi ja tjanchjawidi. ⁹Xjats niduki'iyi kyajpxjø'ktøø; winets winaagin ja kajpxwejpi wya'kukiyii'n pøn tnija'widip ja Moisés kyutujk, jöts pøn ttsojktip ja fariseit y'ixpøjkin, ja'ats ojts wya'andi:

—Ya'at jaa'y ka' ti tundigø'öyin tjagyepy, jotmøn ku yø tø myigajpxyi tu'uk ja ankilis uk øy ti, ka' y'øyi ku ja Dios yja' nugo ndatøjka'andit.

¹⁰Xjats kumi janch møk idø'on ja jeky ñagyajpxidøø, winets ja soldadi windsøn tjøppjawi ku ja Pablo jotmøn ja mayjaa'y y'uknujukwa'kxniyit. Winets ja soldadi ja twaadsøø, jöts ja Pablo jam yikwejtspidsiimy mayjaa'y agujkp, jöts jap jadigojk tyiknijkxy soldadi kyutujktaajk agui'py.

¹¹Xjats ku kyoots'ajty, winets ja Pablo t'ixy kuma'ayjötpy ja nwindsøn'ajtim Jesús, jöts ñii'mxyiyi:

—Pablo, jotmøk nabyikta'agi, nayide'en jam nøjcx mgajpxwa'kxy ma ja möj kutujktaajk jam Roma, nayide'en sam øts n'ayuujk tø xkajpxwa'kxiyi ya Jerusalén.

**Ku ja Pablo yiktanibiktaajkøø
jöts ja y'amaa'tsk'ookt**

¹²Xjats ku jade'en ja Pablo kyumaay, winets ja israelit jaa'y winaagin tkajpxy'ajttøø ja Pablo jöts tyik'ooktit, møk'ampy idø'on tyimñawyajnidøø, ka'ap ja

tkugayidit tku'uugidit kunim ja Pablo tyimyik'ejxnaxt, kunim ja tyimyik'ooktit. ¹³Wixijkxy ñaxy idø'on ja jaa'dyi pøn idø'on ja Pablo jade'en tkajpxy'ajttøø. ¹⁴Winets ja ñiwixijkxpyi jaa'y jap ñøjkxtøø ma ja teetywindsøn jap wyin'atyi møøt ja møjaa'dyøjkti, jöts tnimaadyøø:

—Tø øøts idø'on ndyimñagyajpxyi, ka'ap øøts ngugaayiwya'añ ngu'uugiwya'añ, kunim øøts ja Pablo ndyimy'ejxtnim øøky.

¹⁵Meets niduki'iyi pøn jaty ya kutujk adsinaadyip, amidowdi ja soldadi windsøn jöts jabom ya ja Pablo tyikme'ent mee mwindujy, jade'en xwindaayidit ja windsøn jöts ku ka'pxy yikpayø'øwya'añ ja pøky, jamts øøts wyinaty tu'am n'aweix'lity, jöts jam yø y'ookt.

¹⁶Xjats ja Pablo pyøøpy tnija'wiyii'n ja ayuujk ku ja yjamy ja jaa'y yik'ookwa'añi, winets ja yjamy ja ojts ttukmadøø ma ja soldadi kyutujktaajk jap. ¹⁷Xjats ja Pablo twaadsøø tu'uk ja soldadi, jöts tnimaay:

—Møøt nøjcx ya'at mixy jap windsøn wyindujpy, jap ayuujk yø tu'uk tkajpxwa'añ.

¹⁸Winets ja soldadi tmøødiyii'n ja mixy jöts ttukmadøø ja wyindsøn, jöts tnimaay:

—Tø øts ja Pablo xyaajxi midi jap tsumy, jöts øts tø xnøjmi jöts øts ya'at mixy nyikme'ent, jap ayuujk tu'uk tkajpxwa'añ.

¹⁹Winets ja mixy kyøjø'øom ja windsøn y'ukwejtsøø, yiknijkxyi abiky jöts yiktøøji:

—¿Ti øts idø'on xamigajpxwamp?

²⁰Xjats ja mixy t'adsøøy:

—Jade'en ja israelit jaa'y ayuujk tø tpikta'akti jöts tø tkajpxy'atti,

jòts mets myik'amido'ot ja Pablo jòts jabom xyiknòjkxt jap yikutujkpidi y'agui'py, ja'agòjxp tijy ku ka'pxy tpayò'òwya'andi ja pyòky. ²¹Taayidip ja', kidi xmibiky, jap ja jaa'y yu'uch y'awejxwa'andi niwixijkxy ñaxy jap tuu'agui'py. Tò dò'òn ja mòk tyimñawya'añidi jòts ka' tkugaayiwy'a'andi tku'uugiwy'a'andi kunim ja Pablo tyimiyik'ooktit; jam inet idò'òn ja y'awejxti, ja'ayi mets ja nugo x'uk'adsojimbett.

²²Winets ja mixy ja windsòn y'ana'amiyòò jòts ku ka'ap pòn ttukmado'ot, xjats jade'eñi mòòt ñawya'kxòò.

**Ku ja Pablo yiktanikejxy
ja mòj windsòn Félix**

²³Xjats ja mòj soldadi windsòn tyaajxyii'ñ nimajtsk ja syoldadi jòts t'ane'emy, jòts ja syoldadi nimajtsk magò'pxy ñayjòp'ejxidit pòn tekyjò'òm yò'òdyip, jòts ja nidugui'pxy myajk ja kawaagyòjxpidi, jòts nayide'en nimajtsk magò'pxy ja takuu'mòòtpidi. Ja'ats jam nòjkxtip Cesarea jòts choondit koots taxujk yaxp. ²⁴Xjats ja windsòn nayide'en t'ane'emy jòts ja Pablo kyawaay nayide'en yikmo'ot, jòts nayide'en t'ane'emy jòts ja Pablo yik'ejx'ett, jòts mòk mòjaaw yikòyakt mà ja mòj yikutujkpi Félix jam. ²⁵Xjats ja windsòn ja nòky tyik'òyiyii'ñ jòts ja soldadi ja yiktamigajxyii'ñ, yide'en ja nòky wya'añ:

²⁶“Òts nxòòw Claudio Lisias midì mòj soldadi windsòn, òts mets ja kajpxpoo'kxin ndaniguejxpy mets mòj yikutujkpi Félix. Tu'uk

òts ja ayuujk nguexy. ²⁷Jade'en ja israelit jaa'y tò y'adò'òtsti, tu'uk ya'at jaa'y ttsumdòò midì mets ixyam ndagòdòjkip. Yò' wyinaty yik'ookwandip, xjats ku òts ojts nnijawi kudam yò' ryomanitjaa'yi, winets ø nninijkxy mòòt ja soldadi, ja'agòjxp ja jaa'y kyayik'o'jkkò. ²⁸Xjats kumi nnijawiwypy òts tiku yikni'òòni, jòts nyiknijkxy jam mà ja israelit jaa'y myòjkutujk'adsinaabyidi, ²⁹ja'agòjxp yjawi ojts yikni'òòni ku ja ojts tkamimadòy ja israelit jaa'y kyò'òmgutujkti, ka'ats pyaat'atyì jòts ku tyik'ooktit, jòts ni kyapaat'atyì jòts puxòjkjotp y'ett. ³⁰Tò nyiktuknijawi ku ja israelit jaa'y ñiwinmayiyi jòts yik'oogiyit, paty òts ixya nnaajtskajxi, paty òts nayide'en tò ndukmadòy pòn tni'òò'nidip yò Pablo, wan jam tyikwingukidi jam mets mwindump. Yò'òyi kajpxy me ndaniguejxpy. Dioskujuyip.”

³¹Ku dò'òn jade'en ja soldadi ja kutujk yikmòòdyòò, winets koots tmòòtso'ondòò ja Pablo jòts jam tmòòtja'ttòò mà kajp txòòwi Antipatris. ³²Winets ja soldadi jam kyimjabom wyimbejtnidòò midì tekyjò'òm yò'òdyip, jòts ja kawaachinaabyidi tjaakmòòtnòjkxtòò ja Pablo ³³jam Cesarea, jòts jam tkòyaktòò ja nòky mà ja mòj yikutujkpi jam jòts nayide'en ja Pablo yikòyajky. ³⁴Xjats ja mòj yikutujkpi tpa'ijxy ja nòky, winets tyiknidòòjòò pònit jaa'y ja Pablo, xjats t'adsoodòò ku ja Cyiliciitjaa'yi, ³⁵xjats ja Pablo yiknimaay:

—Jaanim òts nmado'ot ja mgajxpy ja m'ayuujk kunim ja mye'endit pòn mni'òò'niyip.

Winets tyikutujky jøts ja Pablo yikpøkjø'økt mā Herodes ja møy kyutujktaajk jam, jøts jam tnanky'ejx'ityiyi.

Ku ja Pablo yjanagyugajpxiyøø møy windsøn Félix wyingujkp

24 Xjats kyimagoxkxøøw'ajty, winets ja møy teetywindsøn Ananías yja'ttøø jam Cesarea møøt ja møjaa'dyøjk, jøts tu'uk ja kajpx'øyibi pøn txøøw'ajtp Tértulo. Jade'en ja møy yikutujkpi jam twinguwa'lkidøø, jøts ja Pablo tni'øøniwya'andi. ²Xjats ja Pablo jap nayide'en tyikmendøø, winets ja Tértulo ttami'iñ ja møy yikutujkpi Félix sa Pablo kya'øy'adi'ich, jøts wyaañ:

—Mets møy yikutujkpi, dioskujuyip. Tsuj jotkujk xjagyepy ja mgajp, ka' mā ti tsep tyuñi mets mwijy'ajtingøjxp. ³Ejtp øøts jotkujk xmø'øy jøts øøts jotkujk nnaxy ndøki ømyadsowi, janchkunuu'kxy øø njawi mets møy yikutujkpi. ⁴Mets m'ukmaa'kxp, jøts ka'ap øts mdiempi nugo nyikwindigø'øty. Jøts njanchminuu'kxakpy jøts ja tsojkin xjagyapt, jøts øøts n'ayuujk waani xmadoojit. ⁵Tø øøts wa'ats nnijawi ku ya'atpi jaa'y tu'uk nugo y'ayo'onduñ, jøts tnankñawya'kxyi ja israelit jaa'y wyinmaa'n mā jaty yø wyidity, jøts yø' tnigubajk'ajtp pøn tpadundip tu'uk ja nazaretit jaa'y y'ixpøjkin. ⁶Nayide'en ya'at jaa'y tkuwaawi ja griegit jaa'y jøts øøts ndsaptøjk jade'en nugo xyikma'jtiiyi; paty øøts idø'on yø tø nmach jøts øø njatiidyunwa'añ sa øøts ngutujk wya'añ; ⁷ja soldadi windsøn Lisias øøts jade'en nugo

xump jøts ttatøki øøts nwinmaa'n, jøts aguwanikøjxp yikpiky yø Pablo, ⁸jøts øøts xnøjmi pøni pøn nañi'øø'niyip wan ya tmendi me mwindujy, jøts me xpayø'øty jøts xnijawit tuki'iyi sa øøts ja øø'nin nbikta'aky.

⁹Xjats ku ja Tértulo jade'en kyajpxkijxy, xjats ja myigu'uk israelit jaa'dyi pøn jaty jap wyinaty nayide'en tø wya'andi jøts ku ja janch wya'añ ja Tértulo, ka'ap ja tyaayi. ¹⁰Winets ja gobernador Félix ja Pablo tyikajpxy, xjats ja Pablo yide'en wyaañ:

—Mets møy yikutujkpi, nay ø ndsøjkpy øts jøts nwindanit ja nbøky mets mwindujy, kumi nnija'wip øts ku mets ya jeky yjumøjtyip tø myikutujktsøø'ni. ¹¹Mets kø'øøm m'ukyiktiidyøkip øts n'ayuujk pøni ka' xjanchjawi, ku øts jam wyinaty myakmajtsk xøøwipnim tø nja'aty jam Jerusalén Dios'ajot'ajtpi. ¹²Ka'ap øts jam wyinaty pøn møøt nnachepkajpxyi, nisa øts ja jaa'y ngayik'adi'ich jam møy tsaptøjkjotp, ni jam mā jaty ja chaptøjk ja'adi, ni jam møy kajpjotp. ¹³Ya'atpi jaa'dyi niti tkananky'ejxidit midi øts yø xani'øø'nidip. ¹⁴Yø'øyi øts wa'ats nnigajpxy jøts ku nbaduñ ja Dios midi øøts ejtp nbadumpy. Ka'ats øts yø nmigu'uk israelit jaa'dyi t'øyjawidi sa nbaduñ. ¹⁵Njanchja'wip øts ja Dios nayide'en sam yø tjanchjawidi ku øø njøp'ixy ku ja Dios ja oo'kpi jadigojk tyikjuykpyiky, øy ja oo'kpi y'øyi kya'øyi pøni sa ja y'atsøonidi. ¹⁶Ja' ndsøjkpy jøts øts ja Dios ejtp nmi'øy'ajtnit jøts nayide'en ja naxwii'nit jaa'dyi.

¹⁷Tø øts mawyeen n'atswidity kawinaak jumøjt, jøts øts jadigojk tø nwimbity Jerusalén, jøts øts nmigu'uk nmay'atwa'añ n'ayo'ejxwa'añ, jøts ja Dios nayide'en nwindso'øgiwya'añ.

¹⁸Ja'ats øts jap wyinaty ndumpy tsaptøjkjøtpy sudso ø nbaatt nwa'ats'ajtin, ku øts ja israelit jaa'y jap xpaajtøø midi tsoo'ndip Asia, ka'ap øts ja mayjaa'y wyinaty nmøødi, ka'ap pøn ti ttuñ. ¹⁹Ja'abi dø'on ya mibaat me'endip pøn øts jap ojts xpaatti jøts øts ya xni'øønidit, pøni ñija'widip ja' ku øts jap ndundigø y tsaptøjkjøtpy.

²⁰Uk ku ka' mye'endit sa øts idø'on nwa'añ, wan ya'at tñigajpxti pøn jaty ixyaadi, pøni ojts øts ja nbøky nyiktapaaty ku øts ojts nyiktiidyuñ jap kutujk adsinaabyi wyindujpy. ²¹Uk jotmønts øts jade'en xukpøky'atti ku øts ojts møk nmigajpxjø'økti, jøts øts yide'en nnimaay: "Meets ixyam xiidyump ja'agøjxp ku øts njøp'ixy jøts ku ja oo'kpi jadigojk yjukpyiky jap oo'kpi jutjøtpy." Jade'en øts nnimaay.

²²Xjats ku ja møj yikutujkpi Félix ja Pablo y'ayuujk tmadooji, winets jaayi tkajpxuky ja payø'øyin ja'agøjxp ku nayide'en tñijawi sa ja Jesús yjanchja'wibi yjaa'y'atti, paty jade'en tñimaay:

—Wan t'uk'awijxñim jade'en kunim ja mye'ent ja møj soldadi windsøn Lisias, ja'ats øts xjaaktukmado'opnim ka'pxy yø'øbi winmaa'ñ.

²³Winets ja møj yikutujkpi t'ane'emy ja soldadi jøts ja Pablo chumy'ettnim, jøts tñøjmi

nayide'en jøts ja Pablo ja myigu'uk kuwani y'atmigajpxit, pøni pøn jaty mendip kidi ja tkayiknajxnidi.

²⁴Xjats ja Pablo jap tyaañ winaak xøøwin, winets ja møj yikutujkpi tmøøtja'aty jadigojk ja ñidø'øxy Drusila, pøn nayide'en israelit jaa'y, winets ja Pablo yikyaxtsøø y jøts tñigajpxt sudso'ampy ja Jesús yja' yikjanchjawi. ²⁵Xjats ja Pablo yikxon jade'en tñigajpxy sudso n'øyjaa'y'ajtindit sam ja Dios ttsøkyin, jøts kø'øm nayide'en nnay'ejx'ejti'indit, jøts ku Dios ja naxwii'ñit jaa'y nøjx ttiidyuñ. Winets ja møj yikutujkpi ojts ja' tkudsø'øgi jøts ja Pablo yiknimaay:

—Nøjxni ixyam, kunim ø n'awatsit jøts jadigojk nwaadsø'ot.

²⁶Xjats ja møj yikutujkpi may ojk ja Pablo twaadsøø, jade'en ja yjawinmay jøts ja myeenmyo'ojit ayu'uch, winetnimts ja tmajststutt.

²⁷Majtsk jumøjt idø'on jade'en ñajxy, nugo tjaximiwaadsow'ity ja Pablo. Winets ja møj yikutujkpi tyigajtsnaa, jøts jadu'uk tyøjkiyi'ñ pøn txøøw'ajtp Porcio Festo. Jøts kumi ka'ap ja møj yikutujkpi Félix tmidsep'atwa'añ ja israelit jaa'y, ja'agøjxp idø'on ja Pablo jap tyaañ tsumy.

Ku ja Pablo twingunøjxøø ja møj yikutujkpi Festo

25 Xjats ja Festo tyøjkiyi'ñ møj yikutujkpi jam Cesarea, jøts kyidigøøk xøøw chøø'ñ jøts jam pyatøjkiyi'ñ Jerusalén. ²Jamts ja teetywindsøndi møøt ja israelit møjaa'dyøjkti twinguwa'jkidøø ja møj yikutujkpi Festo jøts ja Pablo yikni'øøni. ³Xjats

ja møj yikutujkpi yik'amidøøy
ja may'ajt, jøts ja Pablo tnigaxit
jøts jam tyikme'ent Jerusalén.
Jade'en ja israelit jaa'y wyinaty tø
tjaniwinmayidi jøts ja Pablo y'ookt
tuu'ajy. ⁴Xjats ja møj yikutujkpi
Festo t'adsojimbijty jøts ku ja kø'øm
tsojk wyimbetwa'añ jadigojk jam
Cesarea, kumi ixjam ja Pablo tsumy
y'lity. ⁵Winets tnøjmi ja israelit jaa'y
møøt ja teetywindsøndi:

—Wa'n tjaa'myindi ne'egi
niduknax pøn jaty ku'aaw'attip,
jamts xni'øønidit pøni tødam ja'abi
jaa'y tyundigøy.

⁶Xjats ja Festo waani tyaa'niyii'n
Jerusalén tuktujk xøøwin uk
majk xøøwin, winets wyimbijty
jadigojk. Xjats kyimjabom
ttawa'jtsiyii'n ja kyutujktaajk,
winets tnankñajtswaa'wiyøø
ja Pablo. ⁷Xjats ku ja Pablo
twinguwa'jkiiyii'n ja møj yikutujkpi,
winets ja israelit jaa'y nayide'en
twinguwa'jkidøø pøn jam wyinaty
tø choondi Jerusalén. Xjats ja Pablo
mayjøøjp møk yjanchyiktani'øøni
ja tyundigø'yin, niti tiy'ajtin
tkananky'ijxyidi. ⁸Xjats ja Pablo
kø'øm ñagyugajpxyiyi jøts tnimaay
ja møj yikutujkpi:

—Nipøn niti ngadamidundigøy, ni
ja israelit jaa'y kyutujk jøts ni ja
chaptøjk, jøts ni ja romanit jaa'y
myøjyikutujkpi ngamidundigøy.

⁹Xjats ja Festo, kumi tyunwajnip
ja may'ajt ja israelit jaa'y jøts
y'øyjawiyyidit, xjats ja Pablo tyiktiiy
jøts yiknimaay:

—¿Mnøjkxwamp jam Jerusalén?
Jamnim øts nbayø'ty ja mbøky.

¹⁰Winets ja Pablo t'adsojimbijty
jøts tnimaay:

—Paat'ajtp øts yaayi
nyiktiidyu'unt, kumi ja møj
windsøn César ya kø'øm tø
tpikta'aky yø kutujktaajk. Wa'atsxi
me xnijawi ku øts ka' yø israelit
jaa'y ti ndamidundigøy pøn jap
wamp jøts øts ja nbøky ngu'oogit,
¹¹ka'ap ø nwa'añ jøts øts ngagupøkt
ja o'jkin; jøts pøni ka'adam yjanchi
midi øts yø' xani'øø'nidip, nipøn
kyapaat'atyiyi jøts øts xkøyaktit ma
israelit jaa'y. Wamp øts jøts ja møj
windsøn César øts kø'øm xiidyu'unt.

¹²Xjats ku ja Pablo jade'en
kyajpxkijxy, winets ja møj
yikutujkpi møøt tkajpx'øyiyii'n ja
pyutanaabyi, winets yiknimaay ja
Pablo:

—Tø kø'øm mwa'añ ku ja møj
windsøn César mdiidyuniyit. Ja'ats
idø'on mninøjkxp.

Ku ja Pablo twingunøjkxøø ja rey Agripa

¹³Xjats ku ja Pablo jade'en
yiknimaay kuts tu'uk majtskin ja
xøøw ñajxy, winets ja rey Agripa
ojts ñinijkxyiyi møøt ja Berenice,
ja'ats t'atskajpxpoo'kxtip ja Festo.

¹⁴Winets jam ojts kawinaak
xøøw tyaa'nidi, xjats ja Festo
ttamimadyaajky ja rey sa ja Pablo
pyøky jap, jøts tnimaay:

—Ja ya tu'uk ja jaa'y midi ja
møj yikutujkpi pasadi puxøjkjotpy
yiktaañ. ¹⁵Ja'ats møk pyayø'dyyp
ja teetywindsøndi møøt ja israelit
møjaa'dyøjkti. Xjats ku øts ojts
n'øch Jerusalén, winets øts jam ojts
xwinguwa'agidi, jøts øts møk'ampy
xnimaadyi jøts øts nnankyik'oogit
yø Pablo. ¹⁶Xjats øts nnøjmi jøts ku
ka'ap jade'en ja romanit kyutujk

wya'añ, ka'ap pøn ayu'uch nugo ñanky'oogidit, kuwani ja payø'oyin tyunit jøts kø'øm ñawyindaniyidit pøni ti pønjabøn ñi'ii'mpy. ¹⁷Ku ya yja'ttøø ja israelit jaa'y, ka'ap øts tiempi nugo nyikwindigøøy, jaty kyimjabom ja ngutujktaajk ndawa'jtsiyii'ñ jøts ja Pablo nnankyikmejni. ¹⁸Ku ja myendøø pøn jaty øø'ndip, ni tu'uk ja tka'uktapaatnidi ja pyøky midi'ibi øts idø'øn n'ukjøp'ijxpy. ¹⁹Ja'ayi nugo yiktani'øø'nip ja chinaa'yin, jøts nayide'en pøn txøøw'ajtp Jesús, pøn ojts y'øøky jøts ja Pablo wya'añ ku ja yjuky'aty. ²⁰Jøts øts ka' nmidaabyaaty sudso'ampy øts kø'øm nyikjøpkøxt yø'øbi winmaa'ñ, paty øts yø Pablo n'amidøøy pøni nøjkxwamp Jerusalén jøts jam yiktiidyu'unt. ²¹Kumi yø' kø'øm waan jøts jam yiktiidyu'unt ma ja møj windsøn César Augusto, paty øts jap nyiktsumy'lity kunim øts jam ngaxt møj windsøn windump.

²²Xjats ja rey tnimaay ja Festo jøts ku ja nayide'en tpatmadoowa'añ ja Pablo kyajpxy. Xjats ja møj yikutujkpi t'adsojimbijty, jøts tnimaay:

—Jabom ja x'ukmado'ot.

²³Xjats kyimjabom'ajty, winets ja rey Agripa yja'ttøø møøt ja ñidø'øxy Berenice, xjats ojts yjanchyikmøjpikta'akti jøts jap tyøjkidøø møj tøjkjøtpy møøt ja soldadi windsøndi, jøts nayide'en ja møjaa'dyøjkty pøn jaty jam kugajp'ajttip. Winets ja Festo twaadsøøy ja Pablo, ²⁴jøts ttukmadøøy niduki'iyi ja windsøndøjkty, jøts tnimaay:

—Mets rey Agripa, jøts tuki'iyi pøn jaty ya tø myendi,

ixya dø'øn ja jaa'y midi ixyam mbatmadoowajnidip y'ayuujk. Tø øts idø'øn ja israelit jaa'y namay øy xmi'øøndi ya'at køjxp jade'en ya jøts nayide'en jam Jerusalén, ejtp ø xnøjmidi jøts mibaat ku yø tyimy'oookt. ²⁵Ka'ats yjawi ti møj tundigøø'yin tjagyepy jøts ja tku'oogit; kø'øm yø t'amidøøy jøts jam nøjkx yiktiidyuñ ma ja møj windsøn Augusto jam, paty øts nayide'en jam ndyimgyajxwa'añ. ²⁶Meets migu'ukti, ka'ap øts nmidaabyaaty ti pøky øts ndapaatp ya'atpi jaa'y, sudso'ampy øts nøky nyik'øyt jøts tñijawit ja nmøjwindsøn, jøts paty øts ixyam nyikmiñ mee mwindujy, jøts me rey Agripa x'ukpatmado'ot jøts øts xuknijawit midi'ibi ayuujk øts idø'øn ngaxp. ²⁷Janchnigyumaap ø njaty ku øts ja pøkyjaa'y nugo njanch'ukaxt, jøts ni ngatukmado'ot øts nmøjwindsøn pøni ti pøky yiktani'øø'nip.

Ku ja Pablo tnigajpxy ja chinaa'yin jam rey Agripa wyindump

26 Winets ja rey Agripa tnimaay ja Pablo:

—Mbaat'ajtip jøts me kø'øm mgajpxt.

Xjats ja Pablo ja kyø' tyikpidi'jky, jøts yide'en kyajpxøjkii'ñ:

²—Njanchtaxondakpy øts ku øts xyikajpxwa'añ ya mets mwindujy, jøts øts kø'øm nwindanit tuki'iyi pøni sa jaty øts ja israelit jaa'y xka'ødyejti. ³Øy'ajtp nayide'en kumi mets mnija'wip tuki'iyi øøts ndsinaa'yin sa øø n'israelitjaa'y'aty, jøts ti jaty øøts ejtp nnadyamigajpxiyip. Paty mets

n'amidøy jøts waani x'ukmado'ot
øts ngajpxy.

**Sa ja Pablo chinaay myijawyeen ku
ka'aním tyiktigach ja chinaa'yín**

⁴Ñija'widip nmigu'uk israelit
jaa'y niduki'iyi sa øts njaa'y'ajty
jam ndigam ku nmutsk'ajty, jøts
nayide'en sa øts njaa'y'aty jam
Jerusalén ixymbaadyim. ⁵Pøni
ñigajpxwandip wan tnigajpxti,
kumi ñija'widip yø' nayide'en ku
øts mutskyi ja fariseit ixpøjkin
nbadøjkiyiññ midí ka'pxy
tpadundip ja Moisés kyutujk.
⁶Ja'agøjpx øts nyikni'øøni ku øts
njøp'ixy ku ja Dios Teety ja oo'kpi
jadigojk tyikjujkyiky jap oo'kpi
jutjøtpy, kumi jade'en ja Dios Teety
køøm ja wyandaajkin tmøøy
øøts n'apteety'amøj jøts jade'en
ttu'unt. ⁷Jøts niduki'iyi makmajtsk
kajp ja israelit jaa'y tjøp'ejxtit
jøts ku ja Dios ja wyandaajkin
tyikjøpkøxt, paty ejtp t'ajot'attit ja
Dios jøts tjajmyatsti jøpy ux. Mets
rey Agripa, nay yø'øbi winmaa'ñ
øts idø'on yø nmigu'uk israelit
jaa'y xkada'øyja'widip, jøts øts
xani'øøni. ⁸¿Ka' mee nayide'en
xjanchjawí jøts ku ja Dios ja oo'kpi
tyikjujkyiky jadigojk?

**Sa ja Pablo jawyeen tjemduuñ
tteduuñ ja Jesús yjanchja'wibidi**

⁹Øts køøm ojts
nwinmaa'mbyaaty jøts øts ja
Jesús Nazaretit yjanchja'wibidi
ojts o sa nduujniyi, jøts ø møk
nyik'ayo'ombaattøø. ¹⁰Jade'ents
øts idø'on jam n'adijch Jerusalén
ku øts ja teetywindsøn xmo'odi
ja tiy'ajtin jøts øts ja Jesús yjaa'y

namay ndsujmiyit; jøts nayi waan
øts idø'on jøts y'oøktit. ¹¹Kawinaak
ojk øts idø'on køøm ja møk
nyik'ayo'ombaattøø, jøts kuwani
ndukmajtsu'tutti ja yjanchja'win.
Jade'en øts idø'on n'adijch ma jaty
ja chaptøjk, janch awa'an'ampy øts
idø'on nbawidijty jagamgajp paat.

**Ku ja Pablo jadigojk tñimadyaajky
sa ja chinaa'yín tyiktigajch**

¹²Nay yø'øbi winmaa'ñ øts
wyinaty nminijxpy jam Damasco
sa øts ja teetywindsøn wyinaty
ja kutujk tø xmø'øy. ¹³Winets
ø kujkxøøw et jam tuu'am ojts
n'ejxpaaty tu'uk ja jaj midí
tsajpjøtpy kyidaajky, janch møk
idø'on ja yjajy nika'ap ja xøøw
jade'en yjajy, jøts øøts ja jaj ojts
tuki'iyi xnawidity pøn jaty øts
jam wyinaty nmøøt. ¹⁴Winets øøts
niduki'iyi nnaxkidaajky, jøts øts
nmadøøw tu'uk ja hebreit ayuujk ku
ø xnimaay: "Saulo, Saulo, ¿tiku ø
xjemdunwa'añ xedunwa'añ? Køøm
mnay'ayo'onduniyi jade'en kidi
tsakaa ku ja ti tney jøts ja køøm
kujp ñadyukyø'odyiyi." ¹⁵Winets
nnimaay: "¿Windsøn, pøn mets?"
Winets øts jatyí nwindson'ajtim
xnimaay: "Øts Jesús Nazaretit jaa'y,
nay ja' pøn mjemdumpy mdedumpy.
¹⁶Pidø'øk wa'kuki, ja'agøjpx øts
ixyam køøm nnanky'ijxyi jøts
øts xmídu'unt, jøts mgugajpxy'att
pøni ti jaty ixyam nduk'ijxpy, jøts
pøni ti jaty me njaaktuk'exp. ¹⁷Øts
mets nnøø'mo'op nduu'mo'op jam
israelit jaa'y etjotp, jøts nayide'en
ma ja jaa'y kya'israelitjaa'yidi ma
mets ixyam ngajxwa'añ. ¹⁸Yide'en
idø'on jam nøjkx mduñ, jøts ja jaa'y

xkajpxwejt jøts ja ka'øy winmaa'n
tmajtstu'uttit, jøts ja tsuj winmaa'n
tpabøktit. Kidi ja miku' y'ana'amin
t'ukupøjkiniyidi, ja Dios yja' tu'ugyi
pyaduujnidi; jade'en xukmado't
jøts ku øts nja' xjanchja'widit,
jade'en'ampy yikpojkpimaa'kxtit,
jøts nayide'en yikmo'odit ja øy'ajtin
ja tsuj'ajtin møøt ja'adi niduki'iyi
pøn jaty ja Dios tø wyinaty
tyikpøkwy'a'ach.”

**Ku ja Pablo tpaduun ja ayuujk
midi tsoo'mp tsajpjøtpy**

¹⁹Mets rey Agripa, nbaduujni
øts idø'on tuki'iyi sa jaty øts ja
Jesús xnimaay ku øts ja y'ayuujk
nmadoojoø midi jap tsoo'mp
tsajpjøtpy. ²⁰Winets øts jam
n'uktukmadowdi jawyeen pøn
jaty jam wyinaty Damasco jøts
nayide'en Jerusalén, jøts jam
nayide'en tuki'iyi pøn jaty Judea
etjotp, winets øts n'uktukmadowdi
pøn ka'israelit jaa'dyi, jade'en
øts jam n'uktukmadøø jøts ja
pyøktyu'unin tmajtstu'uttit jøts
ja Dios yja' tu'ugyi tpaduujniyidit,
nayide'en tsuj yjaa'y'attit jøts
jade'en tnanky'ejxidit ku ja
chinaa'yin tø tyiktigatsti. ²¹Ku
øts ja jaa'y jade'en ngajpxwejt
ja'agøjxp øts ja israelit jaa'y jap
xmajstøø tsaptøjkjøtpy jøts øts
ja' xuku'oogi'wya'andi. ²²Møjt øts
ja Dios ja pudøjkin xmø'øy ku øts
ixyambaat ja kyajpxy y'ayuujk
ngajpxwa'kxiyi, jøts ø ndukmadøø
niduki'iyi pøn jaty ixpiky pøn
jaty ka'ixpiky. Nijuuni øts ja jaa'y
ja wenkpi ayuujk ngadukmadøø,
yø'øyi ngajpxy nayide'en sa ja
Dios kyugajpxy jøts sa ja Moisés

ojs wya'andi, ²³ku ja yiknitsokpi
kuwani y'ayo'ombaatt jøts ku
ja wyinaty tø y'øøky, ja'ats
myijawyeen tunjøpip ku ja
yjujkyøkt jadigojk jap oo'kpi
jutjøtpy, jøts jade'en øøts njaa'y
ttuknijawit ja wa'ats'ajtin møøt
tuki'iyi ja naxwii'nit jaa'y.

**Ku ja Pablo tjadukmibøkwaan ja rey
Agripa jøts tpadu'unt ja Jesús yja'**

²⁴Xjats ku dø'on ja Pablo
jade'en ñagyugajpxiyi, winets ja
møj yikutujkpi Festo møk'ampy
yjanchkajpxy, jøts ja Pablo
yiknimaay:

—iMjanchmo'tp me Pablo! Yø
m'ixpiky'ajtin me nugo myikmo'jtíp.

²⁵Xjats ja Pablo t'adsojimbijty jøts
tnimaay:

—Mets øy møj yikutujkpi, ka'ap øts
nmø'øty; tiy øts idø'on nwa'aan midi
øts ngajpxy. ²⁶Ixya dø'on ja rey
Agripa pøn yø'øbi winmaa'n wa'ats
tnija'wip, paty øts ya jotmøk ngajpxy
yø' wyinduujy; wamp øts idø'on ku
yø' tnijawi tuki'iyi, kumi ka'ap ja
jam ayu'uch yjajty midi øts idø'on
nnigajpxy. ²⁷¿Mjanchja'wip mets rey
idø'on sa ja Dios kyugajpxy wya'andi?
N'ijpxy øts ku yjawi xjanchjawi.

²⁸Xjats ja rey wyaan:

—Kuk øts jeexyip jawaani
xjaaktukmadøø, tøk øts yø jeexyip
ngupiky.

²⁹Xjats ja Pablo y'adsøøy:

—Øyi ja waani uk øyts ja yjamayi
ya'atpi ayuujk, ka'ayi mets ja'ayi
nadyu'uk xjanchjawit, wa'ambim
ja Dios niduki'iyi tjanchjawidit pøn
jaty øts n'ayuujk ya tø xmadooji.

³⁰Ku dø'on ja Pablo jade'en
kyajpxkijxy, winets ja rey niduki'iyi

wya'kukidøø møøt ja møj yikutujkpi, jøts møøt ja ñidø'øxy jøts pøn jaty jap wyinatyi, ³¹ winets abiky ñøjkxti jøts jap tkajpx'oyidi ja Pablo pyøky, jøts yide'en ñawyajnidøø:

—Ka'ap yø'øbi jaa'y yjawi ti ttuñ jøts yø' tku'oogit, jøts ni nayide'en kyapaat'atyi jøts jap puxøjkjøtpy y'lett.

³² Winets ja rey Agripa tnimaay ja møj yikutujkpi Festo:

—Tø yø jeexy yikmajstustu'uty ku yø jeexy kø'øm tka'amidøy jøts ku ja møj windsøn César tyiidyuniyit.

Ku ja Pablo yikejxy Roma
ma ja møj kutujktaajk

27 Xjats ja møj yikutujkpi twinmaadyøø, winets ja Pablo yikajxwa'andi jam Italia møøt ja myibuxøjk jaa'y pøn jaty jap wyinaty tsumdyi, jøts nayide'en øts nmøødi pøn ya'at nøky tjaapy. Winets ja soldadi pyøkjø'jkidøø midi txøøw'ajtp Julio jøts midi tnigubajk'ajtp tukpiky ja soldadi, ja' xyøøw ja soldadi tukpiky Augusto. ² Jam wyinaty nayide'en tu'uk ja Macedoniit jaa'y midi kugajp'ajtp Tesalónica, ja' xyøøw Aristarco. Winets øø tuknax ndøjkijii'n møøt ja Pablo jap barkijøtpy, jam ja barki wyinaty tø chøøn Adramitio, jøts ñøjkxwa'añ ma jaty ja kajp jam Asiit etjotp. ³ Xjats øøts jam ndsøø'n Cesarea, jøts øø kyimjabom nja'aty ma kajp txøøwi Sidón, jamts ja soldadi Julio t'ayo'ixy ja Pablo, jøts ja myigu'uktøjk t'atstukmigajpxy jøts ja myigu'uktøjk yikpoo'kxiyi. ⁴ Xjats øøts jadigojk ndsøø'n Sidón, winets øøts ja poj møk'ampy

xjøpkuyø'øyiyii'n, paty øø kuwani nnayø'øy aga'n'ampy ja et midi txøøw'ajtp Chipre, ma ja poj tudā'aky yø'øy. ⁵ Xjats øøts ja mejy ndanaxy jam Cilicia y'et'amidiy jøts nayide'en Panfilia y'et'amidiy, winets øøts nja'ljty ma kajp txøøwi Mira jam Licia y'etjotp.

⁶ Jamts ja soldadi tu'uk t'ixaay ja barki, jøts ojts t'ejxpaaty tu'uk midi tø wyinaty chøøn Alejandría jøts jam ñijkxy Italia, jøts øøts jadigojk xyiktøjkijii'n xjats øø ndsøø'n. ⁷ Kawinaak xøøw øøts idø'on jade'en udy'a'gyi n'awidijty, jøts øøts awisa jam njanchjaljty jam Gnido kajp y'amidiy, kumi ka'aním wyinaty ja møk poj y'amøki winets øøts jade'en'ampy jadigojk n'awidity Salmón kajp y'amidiy. Xjats øø nnayø'øy ma ja mutsk naajx jam mejy kujk'am midi txøøw'ajtp Creta. ⁸ Xjats øøts jade'en awisa njanchjanayø'øy ja naajx mejyotp, xjats øøts awisa nja'ljty ma kajp txøøwi Buenos Puertos jam Laseit kajp wingon.

⁹ Tø øøts wyinaty jeky ndaa'niñi mejyotp, janch tsø'øgi møøt wyinatyni, jade'en'ampy ku wyinaty ja xuxpyoj myenwani paty ja Pablo tjanimaay ja yikbarkiyø'øbyi, ¹⁰ jøts wyaañ: —Meets migu'uktøjkti, ka' yjawi y'øyt ku ndso'ongojmi'indit, nnajtsja'wip øts ku yjawi mayjøøjp n'ayo'ombajtindit, windigø'øpy yø barki møøt ja pyikta'aky, nayi kø'ømbaat yjawi adøm nwindigø'øyindit.

¹¹ Ka'ats ja soldadi ja Pablo y'ayuujk tmibøjkøø, ja' ne'egi pyabøjk ja barki wyindsøn jøts ja

yikyø'øbyi. ¹²Janch møk idø'on xyuxy jøts yjanchpøjy jam Buenos Puertos, paty namay yjanchwandøø jøts øy'ajtp øøts jam ne'egi ndsoont, jøts pøni majadaqp øøts jøts nja'att Fenice midi nay jam tãmp Creta y'etjotp, jamts øø nyiknaxt ja xuxtyuu ja'agøjxp ku ja poj ka'ap jam jadine'en tyøki.

Ku ja poj yik'adøtsnibøjkiñaa ja mejy

¹³Xjats ku ojts waani y'amøki ja poj, winets pyojkeeky jaduktamajñ jøts ja jaa'y wyandøø øy'ajtp jøts yjaakyø'ødyit. Xjats øø ndsøø'ñ, jøts øø nyø'øy mejpya'am et, jøts øø nnajxy Creta wingon.

¹⁴Kuts waani y'ijty, winets ja poj møk'ampy yjanchmiiñ midi yiktejp Nordeste. ¹⁵Ja'ats ja barki møk tjøpkuwojppøø jøts nugo wyejtsma'jtiiyøø, jøts ni sudso'ampy ja kya'ukyikmajadaajkniiyi ja poj, xjats øøts ja ndyimy'ukmajtstutni, wan tyiknijkxy pøni ma tyiknijkxy.

¹⁶Xjats øøts jam nnajxy ja' yjøxkø'øm ma ja naajx lii'nim mejkyuk'am midi txøøw'ajtp Clauda, ma jam ka'ap jadine'en møk pyøjy. Jamts ja mutsk barki midi yikpajidøjtp, ja'ats øøts awisa njanchyiktøjkiyiiñ jap møj barkijøtpy. ¹⁷Kuts øøts jade'en nyikpatkijxy ja mutsk barki, winets ja møj barki ja møj tejpxy yikta'awøø'nmujky. Xjats kumi tsø'øgidip ja jaa'y ku ja barki jam tyøkit pu'jotp midi txøøw'ajtp Sirte, winets ja majpxy møj wet twejtstøødøø midi ja poj møøt tminamyajtsip, ¹⁸jøts øøts ja tsimy jamyi tuki'iyi nguwojnaxkijxy mejyjotp; ¹⁹jøts

kyimdigøøk xøøw ixanimts øøts ndyimy'ukuwojnaxkøjxni tuki'iyi ti jaty ja barki jap wyinaty myøøt'ajtpy. ²⁰Kawinaak xøøw øøts jade'en nugo agubajkpy njanchyø'øy, niti øø nga'ijxy ni xøøwi ni maadsa', ja'agøjxp ku møk yjanchtuuyøøch. Ka'ap øø n'ukjøp'ejxni jøts øøts jam jujky nbidsø'ømt mejyjotp.

²¹Xjats øøts jade'en kawinaak xøøw n'ayuul'ijty, winets ja Pablo ojts wya'kuki jam jaa'y agujkp jøts wyaañ:

—Migu'uktøjkti, øy'ajtpik jeexy kuk øts n'ayuujk xmadøjidøø, winetsik ngatso'oñindøø jam Creta jøts ya'atpi ayo'on jeexy jane'en ngapaajtyindi. ²²Kidi mjotmay'oookti, øy yø barki wyinaty yjawindigøy, nipønts kya'oookt. ²³Mnija'wip meets ku øts ja Dios Teety nmøøt n'ity, jøts ku øts ja y'ayuujk nbaduujniyi, ixyamgoots øts nwindson'ajtim tu'uk tø xaniguexy ankilis ²⁴midi øts tø x'atsnøjmi: “Ni mgatsø'øgit Pablo, kuwani jam Roma xwinguwa'agit ja møj windsøn César, ja'agøjxp ja Dios myiknitso'ok'atidit niduki'iyi, jøts nipøn tu'ugin kya'oookt ya barkijøøjty.” ²⁵Paty migu'uk ixyam nnigajpxy, møpkikta'akti mwinmaa'ñ, njanchja'wip øts ja Dios jøts nnijawi ku kuwani jade'en tyikjatt sa øts ja ankilis tø xnøjmi. ²⁶Ja' ku kuwani ja møk poj jam nøjx xnajtsjibejpi'indi ma ja naajx jam mejyjotp.

Jade'en idø'on ja Pablo tnimaay ja myigu'uk.

²⁷Majtsk samani øøts idø'on wyinaty tø nwidity barkijøtpy, winets øøts jam ojts koots nja'aty ma

møj mejy txøøwi Adria, møk idø'øn ja poj ja barki jam tjanchyik'adi'ich. Xjats ku chuu'm'ajty, winets ja yikbarkiyø'øbyi tnajtsja'widøø ku ja barki ja naajx yjawi tpaatwani. ²⁸ Winets tkejpxti ja nøø kyøjnk'ajtin, xjats t'ejxti ku ja ee'pxmaktujt metri kyøjnki; xjats jawaani yjaakyø'odyøø jøts jadigojk tkejpxkojmidi, xjats t'ejxti ku ja ee'pxtaxujk metri kyøjnki. ²⁹ Winets chø'jkidøø ja yikbarkiyø'øbyi ku jotmøn ja barki jam wyinguwopit møj tsaagøjxp, winets ja yikbarkiyø'øbyi ja møj pux'ajo'jk twendidøø maktaxk, xjats ja tniwøjidøø kunim ja jap nøøbatki'py muum y'ajø'øky, xjats ja barki jade'en wya'k'amøkiyi'ñ. Janch tsø'øgijawi dø'øn ja jam tyiknaxti ku pojn yjanchkaxii'ñi. ³⁰ Jøts wyinmaydi ja yikbarkiyø'øbyi jøts kya'akwa'andi jam møj barkijotp, winets jam ñøjkxti barkijøp'am, jade'en ñadyijyi ttunwa'andi jøts ja pux'ajo'jk tjaakpikta'akwa'andi jap mejy'ok'ajpy, ja'agøjxp ojts tyikpidsømwa'andi ja mutsk barki jøts jade'en kya'akwa'andi. ³¹ Xjats ja Pablo t'ejxpaajty, jøts jade'en ttukmadøø ja soldadi jøts nayide'en ja myisoldadi, jøts tnimaay:

—Ku yø yikbarkiyø'øbyi ya kyata'andit, ni sudso'ampy adøm ya ngapidsøø'mindit.

³² Winets ja soldadi tmidsujkidøø ja mutsk barki jøts nøøjotp tyiknaxkidaktøø, ja'agøjxp jøts nipøn kyaka'akt.

³³ Xjats ku xiiindyaaajky, winets ja Pablo tnimaay ja myigu'uk jøts o winø'ønin kya'adyit, jøts tnimaay:

—Tø yjawi myajtsk syamaniñi ku jade'en mgama'adi jøts ni mgakaydi. ³⁴ Øts wamp jøts winø'ønin mga'adyit jøts ja møjaaaw xpøktit, pø ixyam inet nipøn inet tu'ugin kyawindigø'øty.

³⁵ Xjats ku ja Pablo jade'en tkajpxwijy ja myigu'uk, winets tnixajiyi'ñ tu'uk tsapkaaky jøts ja Dios ttamøja'wiyi'ñ jam myigu'uk wyingujkp, jøts ja kø'øm kyaay. ³⁶ Xjats ku ja myigu'uk t'ejxtøø, winets ja yjotkujkidøø jøts kyaadyøø nayide'en. ³⁷ Majtsk magø'pxy ja tugui'pxmyaktujt øøts jap wyinaty nja'a'y'aty barkijøtpy. ³⁸ Xjats ku kyaagyøxtøø, jøts ja ariimbajk kunchi'am tuki'iyi jamyi t'ukniwibejpatkøxnidøø mejyjotp, jøts jade'en ja barki tyiktøø'tskyidøø.

Ku ja barki mya'jty jam mejy'am

³⁹ Xjats ku dø'øn xiiindyaaajky, winets ja yikbarkiyø'øbyi ni tka'ejxkapti ja naxwii'ñit pø ma dø'øn jam wyinaty tø tyaandi, ja'ayi ku t'ejxpaatti ja mejpyaa' ma ja nøø ja poj jam møk kayak'adi'ichiyi, winets wyinmaydi jøts ja barki nugo tyikyø'øpyidsømwa'andi ma ja nøø jam t'ejxti ja pyaa'. ⁴⁰ Xjats tmidsujkidøø ja pux'ajo'jk midi ja barki tmach'ejtp, jøts ja japyi tyiktaandøø mejy'ok'ajpy. Winets ja jøpmiweenguipy tkajo'ongøxtøø midi ja barki twejtsyø'øpy, jøts ja majpxwyet nayide'en jam tkudiidyøø barki jøp'am. Xjats ku ja poj ja tmajch, winets ja barki jam udyaa'aky y'ukyø'øpyidsømwa'añ jam mejpya'am. ⁴¹ Xjats jam ojts adsu'jky tyøki ma ja nøø jam

ñawyınaxyıy, winets ja barki yj00jp jam ojts m0k'ampy kyutopi pu'lotp, ma ja n00 jam wyınaty y00y'awidity. Jamts niwin00nin kya'ukyuu'kxni, xjats ja meju m0k'ampy ojts pyetyıy jam y'ix'am'ampy, j0ts ja barki'0jx jade'eñi ja n00 tyak0jtsigy0jxiy00.

⁴²Xjats ja soldadı wyınmaydi j0ts tyik'ookwa'andi ja p0kyjaa'y, ja'ag0jxp ku jotm0ñ kya'aktit jam mejyjotp. ⁴³Ka'ats ja soldadı wyınds0n ja Pablo tñankyik'ookwa'añ paty ka' tyikjajty, ja'ayi t'ane'emy p0ni p0n tjajtp ja n00yumk wan ja jawyeen tñ0d0kidi j0ts myejpyıds00mdit.

⁴⁴J0ts nayide'en t'ane'emy p0n jaty tkajajtp ja n00yumk, wan ja pu'gy0jxp ty00dyi, uk 0y'ajtp nayide'en barki pidasik0jxp. Xjats id00n jade'en niduki'ıyı jujky myejpyıds0md00.

Sa yjajty sa kyubejty ja Pablo jam ma naajx tx00wi Malta jam mejyjotp

28 Ku 00ts id00n jade'en tum jujky jam nbidsiimy mejyjotp, xjats 00 nnija'wiyiñ kudam ja et jam tx00wi Malta midi jam mejkyuk'am. ²Winets 00ts ja Malta jaa'y jam janch tsuj xwinds0'jkıyıñ, j0ts ja j00n tyikm0jid00 janch m0j, ja'ag0jxp ku yjanchxuxy ja et j0ts ja tuu nayide'en. Winets 00ts nyikyaajxiyiñ niduki'ıyı, j0ts 00 nnay'ajo'kxiyt. ³Winets ja Pablo nayide'en t'atskajpmuky ja t00ts ja'axy, ja'ats wyınaty yj0n'o'jxip winets ja awa'andsaa'ñ jam tu'uk pyıdsiimy ja'ax agujkp ku ja j00n y'ıkyıy. Xjats ja Pablo

yiktsu'jch ky0j00m. ⁴Xjats ku ja kugajp t'ejxpaatti ku ja jıyujk jam tyiñi Pablo ky0j00m, winets ñawyajnid00:

—Yikjaa'y'oo'kpi ya'at yjawi, 0y jap mejyj0tpy yjabıdsımy jujky, icyamts k00m ja Dios ja tiıdyu'unin t0 my00yi j0ts y'ookt.

⁵Xjats ja Pablo tj0nwejtsiyıñ ja tsa'a'ñ j0ts jade'en myatstuujty00, nısa d00n ja Pablo ky0' kyajajty.

⁶Tum jade'en id00n ja jaa'y ja tj0p'ejxti juuni ja ky0' kyexp0kt, uk juunits yik'oogıyt. Ku d00n ja jade'en tjaj0p'ejxt00, xjats t'ejxti ku ja Pablo niti kyajatyıy, winets ja wyınmaa'ñ jatı tyiktıgatst00 j0ts ñawyajnid00 ku ja Pablo Dios ja'.

⁷Xjats ku d00n jam jade'en yjajty, jamts wyınaty tu'uk wingon ch00ni ja jaa'y p0n ja kajp jaa'y tniwinds0n'ajtp, ja' xy00w Publio, ja'ats 00ts jam xwaaw ty0jkjotp, j0ts 00ts jam tig00k x00w janch tsuj xyikja'adaajky. ⁸Jamdam wyınaty Publio tyeety pyıkyi j00mba'am, j0ts nayide'en ja ni'jpya'am tm00di, winets ja Pablo ojts tniıjky j0ts t'atsmigajpxy. Ja'ats ojts tkudsapajpxy j0ts ja pamaa'y jaa'y my0kpıjky ku ja ojts tk0nixajy. ⁹Winets ja Pablo niduki'ıyı ja pamaa'y jaa'y ñimejniy00 p0n jatı jap wyınaty kugajp'ajttip j0ts jade'en chokt00. ¹⁰Winets 00ts may ja may'ajtı jadi'ıñi nyikm00'y, xjats ku 00ts jap barkıj0tpy ndsoonwaani, xjats 00ts tuki'ıyı xm00y p0ni ti jatı 00ts xka'ejtxip.

Ku ja Pablo yja'jty jam Roma

¹¹T0 00ts jam wyınaty tig00k po' ndsinaañi jam Malta, j0ts 00ts ja

tu'uk ndatøjkiyi'ñ ja barki midì jam nayide'en tyiknajx ja xuxpyoj. Jamts ja'abi barki majtsk ja dios awanax txox'aty midì tyejtíp dios Castor jøts ja dios Pólux; ja'abi barki d'øñ ja wyindsøn kugajp'ajtp Alejandría. ¹²Xjats øøts jade'en ndsøø'ñ, winets øø nja'ljty ma kajp Siracusa, ma øøts ndaañ tigøøk xøow. ¹³Jamts øøts ndsøø'ñ jadigojk jøts øø nnijkxy Regio. Jøts øø kyimjabom ndsøø'ñ, winets ja wibatpoj myiñ, ja'ats øø møk xpadej jøts øøts jam nja'ljty kyimajtsk xøow ma kajp txøowi Puteoli. ¹⁴Jamts øø nbaajty winaagin nmigu'uktøjk pøn ja Jesús yja' tpaduujnidip, ja'ats wandøø jøts øøts ja jam nmøøtaa'nit tu'uk samani, winets øøts jam tekyj'øøm ndsoo'naa jøts øøts nnijkxy Roma. ¹⁵Tø øøts ja wyinaty xnijawi ja nmøøtjanchja'wibidi, ja'ats jam tsoo'ndøø Roma jøts øøts x'atpatsøy tuu'am ma kajp txøowi Foro de Apio, jøts nayide'en øøts jam ojts ja winaagin xpatsøy ma ja'taajk txøowi Tres Tabernas. Xjats ku ja Pablo ja myigu'uk twin'ijxy, winets ja ttamøja'wiyi'ñ ja Dios jøts jotkujk ja ñajya'wiyøø. ¹⁶Xjats ku øøts jam nja'ljty Roma, jøts ja soldadi windsøn tkøyajky ja pøkyjaa'y jam ma ja puxøjk adsinaabyi windsøn. Winets ja Pablo yiknimaay jøts ja tyøjk abiky t'ixa'at, ja'ayi ku nugo tu'uk ja soldadi y'eix'ityiyi.

Ku ja Pablo kyajpxwa'kxy jam Roma

¹⁷Xjats ku d'øñ jam jade'en ja Pablo chinaay tigøøk xøow jam tyøjkjotp, winets twaadsøøy ja

israelit jaa'y ja myøjaa'dyøjkti, xjats ja ñamyujkidøø, jøts ja Pablo tnimaay:

—Migu'uktøjkti, niti øts ngadamidundigøøy ja nmigu'uk israelit jaa'dyi, jøts nika'ap øts nayide'en nmidundigøøy ja møjaa'chinaa'yin, kuwanits adøm nmigu'uk israelit jaa'y xmajch jam Jerusalén, jøts øts ojts xkøyaky puxøjkjotp ma romanit jaa'y kyutujk jam. ¹⁸Ku øts nyiktiidyuuñ, winets øts jadi'iñi xmajtstu'utwandi ja'agøjxp ku øts nbøky ni tu'uk xkapaajtidi midì'ibi øts xuku'oogiwiyandip. ¹⁹Ka'ats ja israelit jaa'y tyikjatwa'andi jøts jadi'iñi nyikmajtstu'utt, ja'agøjxp øts kuwani n'amidøøy jøts øts ya xiidyu'unt ja romanit møj windsøn. Ka'ap øts ja' ya nnimiñ jøts øts nmigu'uk israelit jaa'y ja' ndani'øønit. ²⁰Yø' meets ixyam ndaniwaadsøøpy, jøts meets ka'pxy ndukmado'ot tigøjxp ku øts jade'en puxkadeen køwiñ n'ity; ja'agøjxp ku adøm niduki'iyi israelit jaa'y njøp'ijxyindi ku ja Dios ja oo'kpi jadigojk tyikjujkyiky jap oo'kpi jutjotpy.

²¹Xjats ja møjaa'dyøjk t'adsojimbettøø, jøts wyandøø: —Ni tu'uk øøts ja israelit jaa'y ñøky ya xkapaaty mets køjxp, jøts ni tu'uk adøm nmigu'uk israelit jaa'y nisa kyawa'añ. Ka'ap pøn mga'ødyijyiyi pøn jam tsoo'mp jøts ya tø yja'aty. ²²Nija'wip øøts ku yø' o madsoo yikpagajpxy pøn yø jemy ixpøjkin tjanchja'widip, paty øøts ndsøky'aty jøts øø xukmado'ot.

²³Winets tkajpxy'ajttøø ti xøow jadigojk ñamyukidit, xjats ku

tpaajty ja tiempi winets ja jaa'y may
 ñamyujkidøø ma Pablo jap wyinaty
 tø yja'ada'aky. Winets ja Pablo jøpyi
 kyajpxøjkiyii'ñ kunim chuu'yiii'ñ
 ja xøow. Jøts jade'en ttukmadøøy sa
 nwindson'ajtim Dios ja ñaxwii'ñit
 jaa'y ttanitani ja kyutujk. Ja'ats
 tyukmadøøpy sa ja Moisés kyutujk,
 jøts nayide'en sa ja Dios kyugajpxy
 ojts ttukjaadyañ, jade'en idø'on
 ja udyaa'aky tjadukja'gyujkiwyaañ
 ku ja Jesús ja yiknitsokpi pøn ja
 israelit jaa'y yjøp'ejxtip. ²⁴Xjats
 winaagin tja'gyukidøø, jøts
 niwinaagin ka' tmibøjktøø sa ja
 Pablo tjanigajpxy; ²⁵xjats kumi
 ka'ap ja nidukna x tmibøjktøø,
 winets ja choonwanidøø, jøts ja
 Pablo jadigojk tnimaagyojmi:

—Janch tiydam idø'on ja
 Espíritu Santo wyaañ midi ja Dios
 kyugajpxy Isaías tyukmadoow ja
 n'apteety'amøjtí, ku ja yide'en
 wyaañ:

²⁶ Nøjkx x'atsnøjmi yø'øbi jaa'y:
 Wa'ats meets xjamado'ot, jøts ka'
 xmøjpikta'aktit,
 nayide'ents wa'ats xja'ejxtit, jøts
 ka' x'ejxkaptit;

²⁷ jabi yø'øbi jaa'y kawine'enxi
 kyujuunidi,

janch wenk myadowdi,
 jøts wimbeets ñabyikta'agyidi;
 paty ka'ti tmøjpikta'akti,
 jøts ni tkadamadowdi ja tyatsk,
 niwinø'onin ja kyubajk
 kyaja'gyukidi,
 jøts ni tkadyimyikwimbetti
 yø wyinmaa'ñ ok
 nbojkipimaa'kxt.

²⁸ Nijawi meets ku ja Dios ja
 yiknitso'ok'ajtin øøts ixyam
 ngajpxwa'kxtsoo'ni ma jaa'y
 kya'israelitjaa'yidi, ja'ats ne'egi
 tja'gyukidip.

²⁹ Xjats ku ja Pablo jade'en
 wyaañ, winets ja israelit jaa'y
 choon'idøø, ja'ats møk'ampy ja
 xem ja yam nugo nadyakajpxidøø
 ja'abi ayuujk.

³⁰ Majtsk jumøjt ja Pablo jam
 ka'pxy tyaa'niyii'ñ ma ja tyøjk
 jam t'ajuudyuky, tyajotkujk'ajtpy
 ja Pablo pøn jaty jam
 atsmigajpxiyip. ³¹ Jotkujk idø'on
 ja tkajpxwa'kxy ka' ti jotmay,
 tyuk'ixpijkpy ja jaa'y sa ja Dios
 Teety ja kyutujk ttanitani ja
 yjaa'y, jøts nayide'en ttukmadøø sa
 yjajty kyubejty ja nwindson'ajtim
 Jesús, xjats jade'en nipøn
 kya'adsejpiyøø.

JA NØKY MIDI JA PABLO TYANĠGAJX JA ROMĠT JAA'Y

Ku ja Pablo tñijayi
pøn tjanchja'widip ja
Jesucristo jam Roma

1 Pablo'ajtp øts, jøts
øts ja nwindson'ajtim
Jesucristo nmidumpy. Øts ja
Dios tø xwi'ixy jøts øts yide'en
ngudanaaby'att. Yide'en idø'on
wa'ats kajpxy nbiktaajkin, ja'
øts idø'on tø xanibiktaagi jøts
øts ja ngajpxwa'kxit ja kyajpxy
ja y'ayuujk midi nitso'ok'ajtin
xukpaajtimp.

²Pø mā windi'ixyip Dios Teety
yø tñigajpxni, jøts ja kyugajpxy
ttukyiknaxy yø'øbi winmaa'n
yø'øbi ixpøjkin jap mā y'ity
ja kyajpxy ja y'ayuujk, ³jøts
tñigajpxy ja Dios U'nk pøn
nwindson'ajtim Jesucristo'ajtp.
Ku ja tñigajpxi ja yjaa'y'ajtin
ja ñaxwiin'ajtin, ja rey David
idø'on ja y'apteety'ajtpy; ⁴kuts ja
dios'ajtin, jats ja tyiknigaxi'jky ku
xemikøjxp jadigojk yjujkpyijky jøts
kyutujky møk'ampy, jøts ku dø'on
ja Dios U'ngi. ⁵Ja nwindson'ajtim
Jesucristo køjxp øøts ja Dios Teety
tø xmø'øy ja kunuu'kxin jøts øøts ja
ngudanit, jøts ya naxwiin yja'attit

pøn tjanchjawidip pøn tpaduujnidip
ja Dios yja' o mā'et o magajp. ⁶Jøts
meets idø'on nayide'en mjaa'y'ajtmi,
nayi tøxi ja Dios mwil'ijxyidi jøts
meets ja Jesucristo mja'atidit.

⁷Meets idø'on nniija'ayidip
niwine'enin jam mdsøonidi
mdanidi Romit kajpkøjxp,
niwine'enin ja Dios mdaba'ayøyidi
ja chojkin, jøts ja mdamidsøkyidi
jøts ja amuum mnadyamiyoxidit.
Mbattipts ja kunuu'kxin jøts ja
øy'ajtin midi ja Dios Teety yajkpy
møøt ja nwindson'ajtim Jesucristo.

Ku ja Pablo Roma y'ats'otswa'añ

⁸Jawyeen øts ja Dios Teety
ndukmøjawi ndukunuu'kxyjawi ja
nwindson'ajtim Jesucristo køjxp,
ku mee ni'ijtyi myiknigajpxti
myiknimadya'akti øy mādsøo
sa ja janchja'win xjagyapti.
⁹Diosts testigi'ajtp pøn øts ja
y'U'nk ja kyajpxy ja y'ayuujk
ngajpxwa'kxiip amumjoojt, ku
meets ejtp nja'myech ku øts ja
Dios nmidsapajpxy. ¹⁰Ejtp øts
ja Dios n'amidøy nbøktsøy jøts
tyik'amøjatt jøts mee n'ats'ext, ja'
kø'øm kyunuu'kxingøjxp. ¹¹Ja
ku nbaatwa'andi n'ejxwa'andi

jøts nmo'owa'andi yiin waan ja pudøjkin sa Dios ttsøky, jøts yjaakmøjit yjaakmayit ja m'ajot'ajtindi. ¹²Jade'en'ampy øts idø'on ndijy jøts nixem niyam nnagyajpxjot'amøjka'andit nyiknigaxø'jkindit, jade'engøjpx sa jadu'uk jadu'uk njagyeyjyindi ja janchja'win.

¹³Uknimadowdi migu'uktøjkti, kawinaak ojk øts jam tø njanchjanøjkxwa'añ jøts mee n'ats'ext, ni ixymbaatnim ø nganijkxy. Jade'en'ampy øts jam njanøjkxwa'añ jøts meets ndukmadowa'añ ja Dios yja', jøts ø n'ext sa wyingaxi'iky øts ja ndunkjøøjp, sam ø tø n'ixy abikyajp ma jaty ø tø nwidity. ¹⁴Xpaat'ajtpxi øts niduki'iyi pøn ka'israelit jaa'dyi, wan ja t'ixpikyidi tka'ixpikyidi; ¹⁵jøp'ijxy ø nnanky'ityi jøts mee nayide'en ndukmado't ja Dios y'øgyajpxy ja Dios y'ømyadya'aky, pøn jaty jam Roma tsinaadyip.

Sa ja møk'ajtin tjagyepy ja Dios y'øgyajpxy ja Dios y'ømyadya'aky

¹⁶Ka' øts ja Dios y'øgyajpxy y'ømyadya'aky ndatsø'ødyuujniyi, pø ja'axi ja' myøk'ajtin ja'axi ja yiktumpy, jøts ja ñitso'ok'atti pøn tjanchja'widip ja nwindson'ajtim, ja israelit jaa'y tyimyjapaajtidip, nayide'ents pøn ka'israelitjaa'ymidi. ¹⁷Yø'øbi øgyajpxy ømyadya'aky tnigajpxp jøts ku janchja'wingøjpx ja Dios xkupijkyindi, janchja'wingøjpx ja'ayi sam ja Dios kyajpxy y'ayuujk tyiktaañ ku wyaañ yide'en: "Pøn kupøjkip ja Dios, ja yjanchja'win ja ttukpaatip ja xemikøjxpit tsinaa'yin."

Ja naxwii'ñit jaa'y pyøky

¹⁸Jap tsajpjøtpy ja Dios tyiktsøøn ja møj ayo'on, jøts ja ttuktagida'aky ja kawindiyjaa'dyi ja ka'øyjaa'dyi, pøn kya'øy'ajtingøjpx kyanankñijawiwyaajnidip ja Dios yja'. ¹⁹Yjanija'widip wa'ats jøts tigøjpx pyaat'atyti ku ja Dios yiknijawit, pø tøxi ja kø'øm tyuk'ijxyidi ²⁰sa ja myøk'ajtin y'ejxi tyiyi øy ja yjagagaxi'iky. Jade'en'ampyts ja yik'ixy yiknijawi ku yik'ixy sa ja tø tyik'øyi ja naxwii'ñit, jøts ku ja' tu'ugyi Dios'aty ku ja myøk'ajtin xemikøjpx myajada'aky; paty ja ka'ap pyaat'atyidi ja'abi jaa'y jøts ja yiktamaa'kxtit jøts ku dø'øn ja Dios ja tkanijawidi. ²¹Øy ja tjanijawidi ja Dios jade'en, ka'apts ja twindsø'øgidi, ka'ap ja tmøjawidi tkunuu'kxyjawidi sam ja Dios pyaat'atyin. Ne'egi wimbet'ampy ja ne'egi wyinmaydi, ja' tyajotkøjxtip midi niti kawamp jøts ja wyinmaa'ñ kya'øyidi, wimbeets kugoots y'ejtnidi. ²²Øy ja yjawa'andi jøts ku ja wyijyaa'yidi, jade'ents ja yjatti pøn niti tkajajtip; ²³tøts ja t'ixwejtsidi ja Dios kyunuu'kxin, midi nijuuni kawindigøøpy, jøts ja tyikmøjtøkidi ja jaa'y yja' ja awanax midi windigøøpy ejtp, joon paat y'awanax, tsaa'ñ paat y'awanax, uk nayide'en øy midi jiyujk midi maktaxk ja tyeky.

²⁴Yø'øgøjxpts idø'øn Dios ja tø myajtstu'udyidi, jøts ja tø tpanøjkxti ja kyø'øm tsojkin ja kya'øwyinmaa'ñ (midi'iyim ja y'ijty y'ukjagyajptip), jøts jade'en tsø'ødyumbim y'adø'øtsti nixem

niyam; ²⁵ja ku ka'ap tjanchja'widi ja Dios tyiy'ajtin. Ja' ne'egi myibøjktip ja tum ja taay, jøts ja ja' tø twindsø'ogidi ja pikta'aky midi ja Dios tø t'ødyuñ, jøts ni ja Dios ne'egi kø'øm kyayikwindsø'ogi, pøn paat'ajtip amuum ja windsø'jkin. Jade'en idø'on ja y'ejxi tyiyi.

²⁶Patyts idø'on Dios ja tø y'ixmachidi jøts ja jade'en y'am'adø'øtsti chaach'adø'øtsti; ja tø'øxyøjk paat ja tyiktigajtsnidi ja tyø'øxyøjk'ajtin, tum wimbet ttundi sam ka'ap pyaat'aty jøts ja jade'en y'adø'øtstit. ²⁷Jøts yaa'dyøjk nayide'enmidi; ka' t'uknitanaañidi ja yaa'dyøjk'ajtin ku ja tø'øxyøjk møøt, kø'ømyi ja tukyaa'dyøjk ñay'ejxkiyidi nixem niyam. Tukyaa'dyøjk ja axøøk y'adø'øtsti, ja ayo'onts idø'on ttagidajkidip jøts jade'en tyuktuñidi ku tkamøjpikta'akti ja Dios.

²⁸Kumi ka'ap ja Dios tnijawiwy'a'andi, patyts ja tø myajtstu'udyidi jøts ja y'axøøkwinmaa'ñ tyikmajada'akti, jøts jade'en y'adø'øtstit sam ka'ap pyaat'aty. ²⁹Tum ja ka'øybi winmaa'ñ yjagyajtpip, ja kawindiy'ajtin ja axøøk'ajtin, y'ama'at'ajtkøjxtip o ti, ja ka'øy'ajtin y'amidip yjotpidip, windii'ñjaa'y'ajttip, yikjaa'y'o'ktip, kudsep yjaa'y'ajttip, win'øø'ndip jøts tum wenk øy pøn tnimadyaagidi.

³⁰Ja pagajpxk ja' tyunk'ajttip, ka'ap ja Dios ttsokti, yjemjaa'yidi tyejaa'yidi, namyikaxi yjaa'y'atti. Tum ja ka'øybi wyinmaa'ñ'ajttip, ka'ap tyeety tyaak tmimadowdi, ³¹ka'ap yja'gyukidi, ka'ap

y'ayuujk tpadundi, ka'ap yuyy'ajtin tjagyapti, ka'ap tjatti jøts myaa'kxuktit jøts ka'ap pøn t'ayo'ejxti. ³²Yjanija'widip wa'ats sa Dios tyikutuky; wa'ats tjanijawidi pøn jade'en adøtstip jøts ku ja kyudigø'ødyit xemikøjxp. Jøts nijade'en tkadamajtsu'utti, tyun'adøtstip jade'en jinaxy. Tyaxondaktip ku t'ejxti nayide'en y'adøtsmidi jadu'uk jadu'uk.

Tiy'ajtingøjxp ja Dios tyiidyuñ

2 Ja'agøjxp ka' mbaat'aty jøts ja myiktamaa'kxt øy sa mjawa'a'ñ, metsxi mbayø'øpy jadu'uk øy pøn, mdyimyjapøni mets. Ku jade'en m'adi'ich kø'øm mnadyanipiky ja ayo'on, mbayø'øpy jadu'uk jøts m'adøtspts jade'en kø'øm. ²Nnija'windipts adøm jøts ku Dios tiy'ajtingøjxp tyiidyuñ ku ja ttukniduki ja ayo'on pøn jade'en adøtstip. ³Jade'en mets yjawi mwani mduknawa'adsip mets ja Dios xijy ja ayo'on, metsxi mdanipijky ja mmigu'uk ja ayo'on pøn jade'en adøtstip, mja'adøtstip meets jade'en kø'øm. ⁴Uk ka' idø'on xtsojki ja Dios y'øy'ajtin ja Dios tyuda'aky'ajtin, ni xkamøjpikta'aky jøts ku ja'abi øy'ajtin tyuñ jøts xmijotjimbett ja Dios jøts tyigatst ja mdsinaa'yin. ⁵Møk ja mwinmaa'ñ xjagyepy jøts ka'anim xmijotjimbity ja Dios jøts xyiktigatst ja mdsinaa'yin. Kø'ømyi ja m'ayo'on xyikmiweni xyikajaji, midi nøjxk yikpatp yik'ejxp ku ja Dios ja tyiidyu'unin tiy'ajtingøjxp tyikme'ent, ⁶ku ja ttagubatt tu'uk tu'uk sa jaty pønjabøn tø y'adi'ich. ⁷Pøn tpaatwandip ja

kunuu'kxin ja øy'ajtin xondaajkin
 midi xemikøjxp, jade'en'ampy
 ku ejtp øy yikxon yjaa'y'atti,
 ja'ats idø'on Dios mo'ojidip ja
 jujky'ajtin midi xemikøjxp; ⁸pønts
 nay'ama'at'ajtiyip jøts ka' tpadundi
 ja tyiiby yjanchpi, tum ja ka'øybi
 tyundip, ja'ats ambøjkin'ampy
 Dios tiidyunidip. ⁹Møk
 y'ayo'odit niduki'iyi, y'amjattit
 chaachjattit pøn ka'øy'adøtstip,
 ja israelit jaa'dyi jøts nayide'en
 pøn ka'israelit jaa'dyi. ¹⁰Pønts
 øyjaa'y'ajttip wan t'israelitjaa'yidi
 uk tka'israelitjaa'yidi, ja'ats ja Dios
 mo'ojidip ja kunuu'kxin ja øy'ajtin
 jøts ja windsø'jk'ajtin.

¹¹Kumi ka' Dios pøn t'øy'ixy
 tka'øy'ixy wan ja tponi; ¹²pøni
 pøn tkanija'widip ja kutujk midi
 ja Moisés ja Dios Teety møyji piri
 pøkyundip, nayide'en ja nøjx
 wyindigøydi, ni ja kutujk kyatsokit;
 pønts tjanija'widip ja Moisés
 kyutujk jøts pyøkyun'adø'øtsti,
 nay ja'abi kutujk ja jaayi nøjx
 yiktatiidyundip. ¹³Ka'ap ja Dios
 tkupiky pøn nugo tmadoodip ja
 kutujk jøts ka' tpadundi. ¹⁴Ku
 abiky jaa'dyi, pøn ja Moisés kyutujk
 tkanija'widip, tyundipts ja øybi
 midi ja Moisés kyutujk y'ane'emy
 øy ja ja'abi kutujk tjagajagyapti,
 kyø'ømgutujk ñamyayi yiktundip,
¹⁵jabi yikwingaxø'ktipxi ja' sa jaty ja
 yjaa'y'atti jøts ku ja kutujk tjagyapti.
 Ja kyø'ømwinmaa'ñ ni'øøniyidip
 sa y'øy'adø'øtsti kya'øy'adø'øtsti.
¹⁶Ja'abi xøøw yiknijawit ku ja Dios
 Teety tpikta'akt ja Jesucristo jøts
 ttiidyu'unt niduki'iyi ja jaa'y ti jaty
 pøn japøn tø ttuñ ayu'uch, sam ø tø
 nnigajpxi ja yiknitsokpi ayuujk.

**Sa ja israelit jaa'y ja Moisés
 kyutujk ñadyamøjiyidi**

¹⁷Mets wamp jøts ku me
 israelitjaa'yi, jøts ku xpaduujni
 ja Moisés kyutujk jøts
 mnadyamikajxip ja mDios. ¹⁸Wa'ats
 xnijawi sa Dios ttsøky, jøts wa'ats
 mduknijawiyi ja kutujk midi'ibi øy
 midi'ibi tsuj. ¹⁹Mnay'aja'wiyip jøts
 ku xjaty xnøø'mo'ot xuu'mo'ot ja
 jaa'y pøn wimbeets kugoots ejttip.
²⁰Mnay'aja'wiyip jøts ku xjaty
 sa xyik'ixpøkt pøn tkanija'widip
 pøn tkaja'gyukidip, pø japxi
 kutujkjøtpy xkajts'ixy ja wejin kajin,
 ja tyiiby yjanchpi. ²¹Myik'ixpijkpy
 ja mmigu'uk, ðti kuts kø'øm
 xkatunjøpi sa ja m'ixpøjkin
 xyikyø'øy? Ku mgajpxwa'kxy,
 jade'en mwa'añ ku ka'ap y'øyi ja
 maa'tsk, maa'tspts mets kø'øm,
 ðtigøjxp ku kø'øm mmeech?
²²Mets mwamp jøts ku ka'ap
 pyaat'aty jaa'y ñiyaa'y ñidø'øxy
 ñabyøjkkxiyidit, jøts ðti'ajtp ku
 jawyeen jade'en kø'øm m'adi'ich?
 Ni mets kø'ømabaat xkatsøky ja
 awanax, mwimaa'tsidipts ja
 chaptøjk ti jaty ja yjagyepjy.
²³Mnadyamikajxip mets ja kutujk,
 mmidundigøøpyts ja Dios ku ka'ap
 jade'en xuñ sa ja kutujk wy'a'añ.
²⁴Paty idø'on ja Dios kyajpxy
 wy'a'añ: "Pøn ka'israelit jaa'dyi, ja'
 tka'ødyejtip ja Dios ku meets tum
 jiwimbet xunguixy."

²⁵Pø wan wine'enin xjanchyiktuñ
 ja Dios y'ejxpajt mne'kxkøjxp ku
 xpaduñ ja Moisés ja kyutujk, kuts
 ja ka'ap xpaduñ, jade'en ja tpaaty
 ejxim ja ejxpajt jeexyip xkamøø'taty.
²⁶Pønts ja ejxpajt kyamøøt jøts

pyadumpy sa ja kutujk wya'añ, jade'en ja tpaaty jøts ku ja ejxpajt ja jeexyip tmøødi, øy ja windii ja ejxpajt yjagayiktu'unxinim.

²⁷ Pønts ja ejxpajt ka'ejtixip jøts pyadumpy ja kutujk øy ja køøm tka'ixpiky, mdabayø'øyip mets ja' ku xkabaduñ ja kutujk, øy mets ja jap xa'ixy jøts ku ja jap kyøxja'ayi jøts øy mets ja ejxpajt xjamøøt'aty.

²⁸ Ka'apts ja jade'en tijy jøts ku ja y'israelitjaa'yi pøn jade'en nugo nikijxy nanky'ejxip, jøts ni ja' ka' yik'ejxpajtijy midi nikijxy ja'ayi yiktump. ²⁹ Ja' idø'on israelit jaa'y pøn amuum tpadump, jøts ja' ejxpajtin'ajtp midi yikwinmaapy am jotp, jam anmija'wingøjxp, midi ka'ap ma kyøxja'ayi, midi ka'ap ma kyaxi'iky. Pøn jade'en tpadump, kupiky ja y'ity jam Dios wyingujkp, kidi jaa'y wyingujkyip.

3 ¿Tiku yikajpxy ja israelit jaa'y? ¿Ti wya'añ ja ne'kxkøjxpit ejxpajt? ² Janch møk yjapaat'atyidi ja'agøjxp ku ja' ja Dios kyajpxy y'ayuujk tyami'ajot'ajtidi jøts ja tpadu'undit. ³ ¿Tits idø'on ja'adi? Øy ja tkabadundi jade'en, ¿winets ja Dios tmajtstu'utt ja y'øy'ajtin? ⁴ iNiwindem! Jinaxy ja Dios tyiktuñ ja tyiiby yjanchpi, øy ja jaa'y niduki'iyi yjataayidi; jabi yide'enxi ja Dios Teety kyugajpxy tnimadyaajky ja Dios Teety:

Ja mgøøm'ayuujk me Dios Teety myika'pxytiidyumbipidsøjmip, ku wyinaty nugo mwinnmaa'ñ'ijxyidi ja'adi pøn mgamøjpiktaajkiyip.

⁵ Sam winaaagin wya'andi yide'en: ku adømbøkyøjxp tijy ja Dios ja y'øy'ajtin tyiknigaxi'iky, ¿sats adøm

idø'on ja'abi ayuujk nja'gyukandit? ¿Ka' idø'on ja Dios y'øyi ku ja nyikjotmajtyindi, jøts ja ayo'on xjaniguejxyindi? ⁶ iNijuuni ka' yjade'eni! Ku Dios jeexyip kya'øyi, ¿sudsots ja jeexyip ttiidyuñ ja naxwii'ñit jaa'y?

⁷ Jøts kuts øts nbøky jeexyip yjanchtuñ jøts ja Dios tyiy'ajtin tyikwingaxø'økt, ¿sudsots ø nyikpøky'ixy jøts ku øts nbojkitumbijaa'yi? ⁸ ¿Winets ja tum øy wyimbejtixit ku pøn ttuñ tum ja ka'øybi? Jade'en ja jaa'y winaaagin kya'øwyinmaydi jøts wya'andi, jøts ku ja'abi øøts jade'en ndukni'ixpøki. Yø'øbi jaa'y paat'ajtidip ja ayo'on.

Niduki'iyi ja pøky xaja'jtyindi

⁹ ¿Tits adøm idø'on? ¿Ku adøm n'israelitjaa'yindi, paty adøm jawaani njaaktyimy'øyindi, jøts nika' pøn jade'endi? iKa'ap yjade'eni! Pø tøxi nnigajpxy jøts ku tum ja pøky yik'adsøøni, wan t'israelitjaa'yidi uk wan tka'israelitjaa'yidi. ¹⁰ Ja'agøjxpxi jap nøkyijxpy yide'en wya'añ:

Ka' pøn y'øyi, nitu'ugin kya'ity pøn øy;

¹¹ nipøn kyaja'gyuki,

nipøn tkanijawiwya'añ ja Dios.

¹² Tum ja wenk tuu' tø tpøjknidi, windigøy ni'ijtyi yjatti.

Ka' pøn tjotmay'aty ja øwyinmaa'ñ, ok idø'on tu'ugin ja'abi twinmaa'ñ'att.

¹³ Tum ja axøøk kajpxy pidsømp y'aawjotpy yukjotpy;

ja win'øø'nk ja'ayi majyip. Wingajpxnajxpxim kyajpxy;

¹⁴ tum ja ka'øybi kyajxpxidsømdip, kixy kyubety wya'andi.

¹⁵ Jøts ja'ayi majyidip ku tnibutti
tniga'akti ja yikjaa'y'oo'k;
¹⁶ ja' tyunk'ajttip ku
yikudigø'odyit ku
y'ayo'ondu'undit,
¹⁷ jøts ka' tnijawidi ja øy'ajtin ja
tuda'aky'ajtin.
¹⁸ Niwine'enin tkawinmaydi jøts
twindsø'ogidit ja Dios.
¹⁹ Jøts yiknija'wip sa jaty ja
Moisés kyutujk wya'añ, ja'ats
ja yikta'ana'amdip ja israelit
jaa'dyi pøn ja tø yiktanibiktaagidi,
ja'agøjxpts ne'egi amøni tyimy'ettit,
jøts jade'en niduki'iyi ja naxwii'ñit
jaa'y tpaattit ja Dios tyiidyu'unin;
²⁰ nipøn ja Dios tka'øy'ext øy ja tø
tjabaduñ midi ja kutujk ñi'ane'empy,
jøts ja'ayi ja ñigajpxpy ku adøm
nbojkitumbijaa'yindi.

**Janchja'wingøjxp ja
nitso'ok'ajtin yikpaaty**

²¹ Jats jadu'uk ja
winmaa'n sa Dios xkupøjkin.
Yjadyimyjanigajpxpy ja Moisés
ja kyutujk ja kø'øm, jøts nayi tø
ja Dios kyugajpxy ja nayide'en
tnigajpxti. ²² Ja' idø'on ja Dios
Teety kyupijky pøn tjanchja'widip,
pøn t'ajot'ajttip ja nwindson'ajtim
Jesucristo; kyupijky ja øy pøn,
ka'ap ja pøn jadu'uk jadu'uk
twenk'ixy, ²³ niduki'iyixi jaa'y
pyøkyundi, jøts ka'ap pøn tminaxy
ja pyøky jam Dios wyingujkp.
Jagam jixkø'øm ndsinaa'yindi, ni
sudso'ampy ja ñitso'ok'ajtin ja
ngapaajta'am. ²⁴ Ejxim ja Dios Teety
y'øyi ku ja jaa'y tyiknitso'ok'aty
nwindson'ajtim Jesucristo
køjxp, jøts jade'en tmay'aty ku
tkupiky. ²⁵ Ja Cristo ja Dios Teety

pyiktaajk jøts ja tkudanaajyit
ja naxwii'ñit jaa'y pyøky ku ja
tku'oogit. Winets wyingaxi'ikñim
adøm ja nitso'ok'ajtin ku ja
njanchja'win, jøts ja Dios Teety
jade'en xuknija'win ja y'øy'ajtin
ja tyuda'aky'ajtin, jøts ku ja
tkadagubety ja øky midi tø yiktuñ
jawyeen ku ja nwindson'ajtim
tkagu'ooginim ja øky. ²⁶ Ja'agøjxp
jade'en yjaty jøts nnija'win jøts
ku Dios Teety y'øy'ajtin tyiy'ajtin
tyik'awa'añ, jøts ejtp jade'en øy
juuni tkupiky pøn tjanchja'widip ja
nwindson'ajtim Jesús.

²⁷ ¿Mats ja namyikaxi tyuñ? Pø
ka'axi ja tyuñ ku ja janchja'win
njagyajpin, ku njanchja'wyin ja
nwindson'ajtim. Ja' ja tyiktundip
pøn tta'odyøkiwyandip ja tunk ma
Dios, ku ja kutujk nadyiyi tpadundi
pøn ja janchja'win tkajagyajtp.
²⁸ Jade'ents yik'ixy yiknijawi jøts ku
janchja'wingøjxp ja jaa'y yikupiky
jam Dios wyingujkp. Ka'ap ja
yikpayø'øy pøni sa ja tø tpaduñ
tkabaduñ ja kutujk sa ja y'ane'emy.

²⁹ ¿Ti ja israelit jaa'y nugo ja
Dios Teety y'ejx'ijtpy, jøts ja ka'ap
t'ejx'ity pøn ka'israelit jaa'dyi?
Ka'ap yjade'eni, pø tum ja'axi
amuum tja'ajtp. ³⁰ Tu'ugyi Dios,
ka'ap ja Dios kyawinaagi; jøts
pøni pøn tmøøt'ajtp ja janchja'win,
ja'ats ja Dios kyupijky, wan
tmøøt'aty uk tkamøøt'aty ja
ejxpajt ñe'kxkøjxp sam ja israelit
jaa'dyi. ³¹ ¿Ja'agøjxp adøm ja
kutujk nga'ukpadu'unindit ku ja
janchja'win nmøøt'ajtyindi? Ka'ap
yjade'eni, jabi jade'eni ne'egi
ka'pxy ja kutujk yikpaduñ ku ja
Cristo njanchja'wint.

Sa ttunjõpi ja Abraham

4 ¿Ti adõm n'apteety'amõj Abraham tyuun jõts Dios ja ojts kyupiky? ²Ku jeexyip ja Abraham ja'agõjxp ja Dios kyupiky ku ja wyinaty tõ ttuñ tigati, nadyamõjiyipts ja jeexyip. ³Yide'ents jap nõkyijxpy wyã'ãñ: "Ojts ja Abraham tjanchjawi ja Dios, ja'ats ja Dios y'õyja'wiyii'ñ jõts ja ojts tkupiky." ⁴Ku põn õy ti tunk ttuñ jõts ku ja yikmijuy, ja tyunkts ja yiknimiju'uyip, ka'ap ja niñamyay'ati tpaaty, ja' ja kyudõjkip ku ja tõ tyuñ. ⁵Põnts ja tunk tkada'õdyõjkip ma Dios, õy ja ti tjagatuñ, jõts ku ja ja'ayi tjanchjawi ja Dios ku ja pojkpõtumbi jaa'y ja tpojkpimee'kxy, ja'ayi ja Dios tyajotkujk'ajtpy ku ja tjagyepy ja janchja'win, jõts ja tmay'aty jade'en ku ja tkupiky. ⁶Nayide'en ja David ojts wyã'ãñ ku ja ojts tñigajpxy sa ja jaa'y xyonda'aky põn ja Dios kyupijky, jõts ja ka' tmõjpikta'aky põni sa ja jaa'y tõ y'adi'ich. ⁷Yide'en ja wyã'ãñ:

Nekim ja jaa'dyi põn ja Dios ttamaa'kxidip ja tyundig'õyin, jõts ja ka'ap myõjpkiktaajxiiyidi ja pyõky.

⁸Nekim ja' põn ja nwindson'ajtim pyõjkpimee'kxpy.

⁹¿Ja'ayi dõ'õn nugo jade'en nekim t'ejxtip põn ttundip ja ejxpajt ñe'kxkõjxp, uk nayide'en idõ'õn ja'amidi põn tkatundip ja ejxpajt? Nnija'windipts jõts ku ja Abraham ja'agõjxp ja Dios ojts kyupiky ku ja ja'ayi tjanchja'wi. ¹⁰¿Juunits idõ'õn ja jade'en yikupijky? ¿Tõ

wyinaty ja Abraham jawyeen ja ejxpajt yikpiktaajki, uk ka'aním? Ka'anímst ja wyinaty ttuñ ja ejxpajt. ¹¹Oojknim ja Abraham ojts yikpiktaajki ja ejxpajt ku ja ojts yiktsuky ja ñe'kx, ejxa'an ja wyã'ãñ jõts ja yiknijawi ku Dios ja tõ kyupiky yjanchja'wingõjxp. Jade'ents ja Abraham ttunjõpiyiii'ñ, jõts ja nayide'en niduki'iyi janchja'wingõjxp yikupõkti õy ja tmõõt'atti tkamõõt'atti ja ejxpajt ñe'kxkõjxp. ¹²Janch jade'en ku ja Abraham idõ'õn kyudanaabyi'ajtp põn ja ejxpajt tmõõt'ajttip, kidi ja'agõjxpip ja ja'ayi ku ja tõ yiktu'unxidi ja ejxpajt. Jade'en'ampy ja tijy jõts ku ja tpa'ejxti, jõts ja nayide'en tjagyapti ja janchja'win sa ja Abraham, ku ja wyinaty ka'aním ja ejxpajt yiktu'unxi.

Jaa ja Dios y'aduky ja kyajpxy ku ja yikjanchjawi

¹³Jade'en ja Dios wyanda'aky, jõts ja Abraham mõõt niduki'iyi wine'enin ñajtska'axidi yikmo'odit amuum ja naajx kajp wine'en y'ity naxwiiñ; kaja'agõjxpipts ja wanda'aky ojts yikpikta'aky jade'en ku ja kutujk ja wyinaty ka'pxy tõ tpaduñ ja Abraham, põ jade'en'ampyxi ja jade'en ku Dios ja tjanchja'wi, jõts ja' ja wyinaty tõ tyagupiky. ¹⁴Jõts ku jeexyip ja'ayi yikupõkti põn tpadundip ja Moisés kyutujk, jõts ja'ayi jeexyip yikmo'odi ja Dios y'õy'ajtin, ka'ats jeexyip tyuñ ja janchja'win, jõts ni ja Dios jeexyip ja wyanda'aky niti kyawa'ãñ. ¹⁵Põ tiidyumpxi ja kutujk; mañs ja kutujk kya'ity, ka'ap

jam ti yikmidundigø, jabi niti ana'aminxi jam.

¹⁶Jade'en'ampyts idø'on Dios ja twandaajky ja'agøjxp ku ja janchja'win ojts t'ixy, jøts ja tmay'att niduki'iyi pøn nayide'en ja janchja'win tjagyajp sa ja Abraham. Kidi ja'ap ja Dios tyamiwandaajki ja y'øy'ajtin pøn tpadundip tkabadundip ja kutujk, pø ja'axi tyamiwandaajki pøn tjanchja'widip ja Dios sam ja Abraham ttunjøpiyii'n. Jade'ents idø'on ja tpaaty, ja' ñamyayi tngubajk'ajtp ku ja jade'en ojts tjanchja'wi ja Dios, jøts ja' adøm ñamyayi ndeety'ajtyindip ¹⁷jam Dios wyingujkp, pø nayi Diosxi ja yjanchja'wiyii'n ku wya'añ ja Dios kyajpxy: “Tø me nbikta'aky mõjaa'y'ajtpi o ma'et o magajp.” Janch mõj ja Dios, øy ja tyikjukkpyøkt pøn tø y'oo'kni tyigøøni, jøts nayide'en tñanky'ijxyi o ti pikta'aky midi ka'ejtpnim.

¹⁸Øy ka'ap ti jøp'ejxin, ka'ap ti winmaa'n, ojtsts ja Abraham ja tjanchjawwi jøts yjøm'ijxpy ja', xjats idø'on ja jade'en may jaa'y ñamyayi tngubajk'aty sa u'nkteety y'u'nk y'una'jk tnideety'aty, jade'en sa dø'on Dios ja wyinaty tø ñii'mxyi ku ja wya'añ: “Janch may ja m'u'nk m'una'jk xpaatt.” ¹⁹Magø'pxy ja Abraham wyinaty ja yjumøjt jøts ka'ap ja sa tijy, amuum ja t'ajot'aty øy ja ñidø'øxy Sara ja møøt tø yjamøjaa'yinidi, ka'ap ja y'u'nk y'una'jk t'ukpatnidi. ²⁰Ka'ap ja sa tijy, ka'ap ja tka'øyja'wiyi ja Dios wyanda'aky, ne'egi ja amumjoojt tpiktaajky ja yjanchja'win jøts ja tmøjawi tkunuu'kxyjawi ja

Dios, ²¹jøts ja tu'ugyi tjøm'ijxy jade'en jøts ku Dios tjagyepy mõk'ajtin, jøts ja ttu'unt jade'en sa ja wya'añ. ²²Jade'en'ampy ja Dios ja ojts kyupiky ku y'ijxyi jøts ku myajada'aky ja yjanchja'win.

²³Jøts ku dø'on Dios ja jade'en tkupijky ja yjanchja'win, kidi ja Abrahamip ja ja'ayi kyupøjkip jøts ja jade'en yikjaadya; ²⁴pø nayide'enxi adøm ja xkupijkyim ku adøm ja Dios Teety njanchja'want. Pø ja'axi tø tyikjukkpyiky jadigojk xemikøjxp ja nwindson'ajtim Jesucristo, ²⁵pøn ojts yikøyaky jøts y'oookt adøm nbøkyøjxp, jøts jade'engøjxp ojts xemikøjxp yjukpyiky jadigojk jøts adøm nyikupøjkint jam Dios wyingujkp.

Øwyimbidsimy ku xkupøjkint ja Dios

5 Kuts ja Dios Teety xkupøjka'an ja njanchja'win, jøts jade'en ja nmiduda'aky'ajtin ja nwindson'ajtim Jesucristo køjxp. ²Ja'agøjxp adøm ja Dios Teety møøt n'ijtyindi ku ja nwindson'ajtim njanchja'windi, paty adøm ja xkunuu'kxyindi. Ja' adøm xyik'ejtindip tu'ugyi ja nwinmaa'n jøts ja xondaajkin xmø'øyindi, jøm'ijxy nyik'ijtyindi jøts ku ja nbaajta'andit amuum ja y'øy'ajtin. ³Jøts nayide'en adøm ja ka'ap nwandijyindi ja ayo'on, øy adøm ja ngu'ayo'owa'andi jotkujk; pø nnija'wandipxi adøm ku n'ayo'owan winets ja tuda'aky'ajtin nbaajtindit, ⁴jøts ja tuda'aky'ajtin ja' øy xyikwingaxø'jkindip, ja' xukjøp'ijxy'ajtindip midi ja Dios tø xanibiktaajkandi. ⁵Jøts ka'ap majtsk'aaw majtskjoojt n'ejtindit,

pø tøxi ja Dios amuum xmø'øyim ja y'øy'ajtin ja pya'ayo'owin ku ja tø xuktatøjka'am ja y'Espiritu Santo.

⁶Ku adøm wimbeets kugoots nmijajtyim ja nbøky, niti nitso'ok'ajtin kø'øm ngapaajtyim, xjats ja Cristo tø myiñ winet, jøts ja tø tkudani ja ka'øyjaa'y pyøky ku ja tø y'øøky. ⁷Ka'ap pøn nugo tnigyu'oogi jadu'uk, ni jade'enbaat øy pøn mabaat yjadyimya'øyjaa'yi; pø wants winaagin pøn ñay'a'ejxyit jøts ja tku'oogit. ⁸Xjanchojkimpts adøm ja Dios ku adømgøjxp y'øøky ja nwindsøn'ajtim Jesucristo, øy adøm njapøjkpitumbijaa'yandi.

⁹Jøts tøts ja Dios xkupijkyim ja nwindsøn'ajtim Jesucristo pya'ayo'owingøjxp ku ja tø xku'o'jka'andi, jøts ne'egi jīnaxy ja nøjcx xuknitso'ok'ajtyindi ja møk ayo'on, jøts ja ka'ap xuku'o'jka'andit ja nbøky, ja'ayi nwindsøn'ajtim Jesucristo køjxp.

¹⁰Njagami'øy'ajtyindip adøm ja Dios, jøts adøm ja jade'en xjaaktuu'mø'øyindi sudso ja jadigojk nmijotjimbejtindit, ja'agøjxp y'ø'jky ja y'U'nk adøm nbojpkikøjxp. Mats ku ja ixyam yjujky'aty xemikøjxp, jøts ku adøm ja tø nmijotjimbijtyindi ja Dios, ¿ti jats adøm ndejint ja winet xka'ukyiknitso'ok'ajtna'ant?

¹¹Xon'ejtmandip adøm ixyam ja'agøjxp ku ja nwindsøn'ajtim Jesucristo tø xukmigu'ukwa'añim jadigojk ja Dios Teety.

Ja Adán jøts ja Cristo

¹²Jøts tu'ugyi ja jaa'y pøn pøkyun'okwaañ ya naxwiñ, jøts ja o'jkin tigø'øyin jade'en'ampy

ñaxkidaajky, niduki'iyi øy pøn pyaadyi ja'agøjxp ku ni'ijtyi nayide'en tø pyøjkpitunidi. ¹³Ku ja kutujk wyinaty kya'itynim, jaayim ja pøky wyinatyni ya naxwiñ; jaa ku ja Dios ka' tpayø'øñim, pø ka'animxi ja kutujk wyinaty te. ¹⁴Ku ja et ja xøøw ñajxy midi tso'ondaajk Adán ñikøjxp jøts yjøpkixy Moisés ñikøjxp, jøts wine'en pøn pyøkyundøø, ja' idø'on ja o'jkin tigø'øyin mimajadaajkidøø, øy ja tjagajagyapti ja'abi pøky midi ja Adán tyuun ku ja tkamimadøøy ja Dios; sa ja Adán tyiktso'ondaajky ja pøky, nayide'ents ja tu'ugyi myenwami wyinaty pøn ja øy'ajtin nitso'ok'ajtin xukpaajtmandip, xjats tø myiñ ja nwindsøn'ajtim Jesucristo.

¹⁵Windemts ja møøt n'uk'ejxkijpxyñ ja Adán tyundigø'øyin møøt ja Dios y'øy'ajtin midi ja xmø'øyindip. Tu'ugyits ja jaa'y pøn ja pyøky tø xukno'jka'andi niduki'iyi jøts windigøy n'ejtna'andi; jøts tu'ugyi ja nayide'en ja nwindsøn'ajtim Jesucristo pøn ja Dios xuknitso'ok'ajtindip ja nbøky, jøts ka'ap ja pøn tmi'abaaty, namay adøm nyiktamay'ajtyindi ja nitso'ok'ajtin jøts adøm ja xmø'øyindi. ¹⁶Ti'in ja ndami'a'ejxin ja tu'ukpi jaa'y pyøky møøt ja Dios ñitso'ok'ajtin. Tu'ugyi ja tundigø'øyin ja'ats yikpayø'øpy jøts tø nbøkpyajtkijxyindi; kuts ja Dios xmø'øyindi ja nitso'ok'ajtin, tyamay'ajtpy ja jaa'y ja ñamyayi jøts ja xkupijkyin, øy wine'en tø njapøjkpitu'uñindi. ¹⁷Ku ja tu'ukpi

jaa'y tø pyojkpituñ, ja'agøjxpts ja o'jkin myajada'aky jøts ja yikudigø, møjts ja Dios jøts ja ttuñ ja may'ajtin, jøts ja tyaky ja myøk'ajtin midi yikjujky'ajtp xemikøjxp ku tu'ugyi njanchja'want ja nwindson'ajtim Jesucristo.

¹⁸Jade'en sam ja Adán pyøkyøjxp ja jaa'y ttukpaatkijxy ja kudigø'øyin, nayide'en ja nwindson'ajtim Jesucristo y'ødyu'uningøjxp ttukpaajty niduki'iyi ja naawii'ñit jaa'y ja nitso'ok'ajtin, jøts ka'ap ja møk tiidyu'unin tpaattit pøn jaty tjanchja'widip. ¹⁹Tu'ukts ja jaa'y pøn kamadoow, jøts ja'agøjxp ja pøky xaja'atkijxyindi; nayide'ents ja tu'ukmi pøn tuki'iyi tmimadoow ja Dios Teety, jøts ja'agøjxp adøm nyikupijkyindi jam Dios wyingujkp.

²⁰Jøts ku ja kutujk yikpiktaajky, ja' ja yiktanibiktaajkiyiñ jøts ja pøky wa'ats yik'ejxkapt; jøts ja pøky møjtak'adøtsp ja', jinaxys ja Dios y'øy'ajtin myøk'ajtin tyikmøji'adi'ich nayide'en. ²¹Sam ja pøky myajada'aky ku ja tyiknaaxkida'aky ja o'jkin tigø'øyin, xjats ja Dios ja y'øy'ajtin nayide'en tyikmajada'aky sudso ja xkupøjkin, jøts ja nwindson'ajtim Jesucristo køjxp xmø'øyindi ja jujky'ajtin xemikøjxp.

Ka'ap ja pøky myajada'aky ku ja Cristo yjujky'ajtin nmøøt'ajtyindi

6 ¿Tits njaaktu'unindip? ¿Jaaktyimbyøkyun'adøjtsindip adøm idø'on ja'agøjxp ku tø nnija'windi jøts ku ja Dios xu'unxim ja may'ajt ku ja xpojkipimee'kxyindi? ²iKa'ap jade'en pyaadyi! Pø tøxi adøm

nmajtstuujtyindi ja pøkyun'in; ¿jøts sudso adøm jade'en nbøkyun'adøjtsin? ³¿Ti ka'ap xnijawidi ja nnøbajtin, ti ja tyijpy? Pø ja'agøjxpxi adøm tø nnøbejtyindi jøts nmøøt'ejtindit ja nwindson'ajtim Jesucristo, jøts yiknijawit jøts ku adøm ja nbøky ja tø xmi'o'jka'andi. ⁴Møøt adøm ja Cristo ñamyayi nnaaxøjka'andi jøts ja møøt n'øøky'ijtyindi, jøts ku ja yjujkyjyky xemikøjxp jøts adøm nayide'en nbajtma'an ja jemchinaa'yin midi ixyam jøts midi xemikøjxp, sam ja Dios Teety ja tyukmimadaajkøø ja o'jkin, jøts ja myøk'ajtin myø'øyi, jøts ja yjujkyjyky xemikøjxp. Nay ja'ats idø'on yiktump ku ja nøbajtin yikpaaty.

⁵Pøni tødamts adøm ja Cristo nmøøt'ø'jkyim nayide'en sam ja o'jkin ja tø tpaaty, nmøøt'ijtyindipts adøm ja', jøts ku ja yjujkyjyky xemikøjxp jøts nayide'ents adøm ja nmøøtjujkyjykykma'andi. ⁶Nnija'windipts adøm sa jaty tø njaa'y'ajtyindi, jøts ja' ja Cristo myi'o'jk jam kruskøjxp, jøts adøm ja nbøky xniwaajchim jade'engøjxp ku ja y'ø'jky, jøts ja ka'ap x'ukmimadaajkna'am, jøts ja ka'ap jade'en n'ukmidu'una'ant sa jaa'y ja wyindsøn tmiduñ, jade'en ja pøky ñamyayi yikmiduñ. ⁷Pønts tø y'øøky, tøts ja pøky ja ñiwaajtsniyi. ⁸Pøni nmøøt'ijtyindip ja Cristo øy ja møøt nja'ø'jkyim, njøp'ijxy'ajtyindipts ja' jøts ku ja møøt njujky'ajtindit xemikøjxp, ⁹pø nnija'windipxi jøts ku ja Cristo tø yjujkyjyky xemikøjxp, nijuuni kya'uk'oo'knit,

nijuuni kya'ukmimadaajkniiyt ja o'jkin. ¹⁰Tuk'ojkyi ja ja'ayi ttuku'o'jkiyii'n amuum ja pøky; jøts ja ixyam xemikøjxp yjujky'aty amuum ja Dios Teety tmøøt'ity. ¹¹Jøts nayide'ents meets idø'ønmidi, øøky tigøy ndejint mnabyikta'agiyidit jøts ja pøky jade'en xkayikmøj'attit, wijy kejy meets ne'egi mnabyikta'agiyidit ku ja Dios yja' xpaduujnidit, ja'agøjxp ku ja nwindson'ajtim Jesucristo xmøøt'atti.

¹²Paty ka'ap mbaat'atyidi jøts nugo xyikmajada'aktit ja mbøky ja mga'øwyinmaa'n, øy sa mduktunwa'añidi pøni sa ja ttsøky. ¹³Kidi mnagyøyakyidi ma pøky, jøts ja kidi mduktuñidi ja ka'øy'ajtin. Ne'egi amuum mnayoxidit ma Dios, jøts ja mduktunidit tum ja øy'ajtin. Ka'ap meets ja pøky xukmijuky'ajtnit, jabi tøxi meets ndejint tø m'ats'øøky, jøts tø mjujkyøkti jadigojk, jøts ja jujky'ajtin tø xpaatti midit xemikøjxp. ¹⁴Jøts ja pøky ka'ap meets ja m'ukmimajadaajkniiyt, pø kidi ja Moisés kyutujkipxi meets mnitanaajyip, ja Diosxi meets ja kyunuu'kxin mdanitanaajyip.

Ja ejxpajt madya'aky ku ja jaa'y ja wyindsøn aguwani tmiduñ

¹⁵¿Sudsots adøm?

¿Jaaktyimbyøkyun'adøjtsindip adøm ja'agøjxp ku ja Dios xanitanaa'yindi ja y'øy'ajtin, ku adøm ja kutujk ka'ap xiidyu'uñindi? ¹⁶Jøts mnija'widipts wa'ats ku tu'uk ja windsøn x'ukmidundøkidit, tu'ugyits ja xwindsøn'attit jøts ja' kuwani mmimado'odip, pø

ja'axi wyinaty mdumbi'ajtidip. Nayide'ents idø'ønt tpaaty ndejint ku ja pøky xmimado'odit, ja' meets idø'ønt ndejint windsønbojknip øy ja yjayik'øøky yjatyiktigøy, uk nayide'ents ku tu'ugyi ja Dios xmimado'odit jøts jade'en xu'undit sa ja ttsøky. ¹⁷Janch møj ja Dios ku ja y'ixpøjkin xpaduujnidit midit tø myiktagidøkidit, jøts ja pøkytunk tø xmajtstu'utti midit y'ijty niwa'añ myik'ejtniyidip. ¹⁸Tøts ja pøky mniwa'achidi ku ja ka'ap m'uknimajadaajkniiyt, jøts tø xpatwa'jkiidi ja øy'ajtin midit ja Dios yja'ajtpy. ¹⁹Jade'en ndukmadowdi sa ø najtsjawi xmadodø'ødit, jøts nayide'en xnadyamiyoxidit ja Dios. Sam y'ijty mnagyøyakyidi amuum jøts xundi ja ka'øy'ajtin ja axøøk'ajtin, nayide'ents idø'ønt amuum ja Dios xnadyamiyoxidit, jøts xuujnidit ja y'øy'ajtin jøts amuum xmøøt'ettit ja Dios, tu'ugyi xagødøkidit ja mdsinaa'yin.

²⁰Ku meets ja pøky y'ijty mganiwa'achinim, ka' meets y'ijty xuujni ja Dios yja', ja tiy'ajtin øy'ajtin; ²¹jøts çti jade'en tø xpøkti? Mdatsø'ødyundip ja ixyam jadigojk, pø ja'ayixi ja yajkpy ja o'jkin tigø'øyin. ²²Kuts tø mniwa'achidi ja pøky jøts ja Dios y'øy'ajtin tyiy'ajtin tø xpadøjkiyidi, yø' tiy myiktu'undip, yø' mmo'o'jidip sudso xmøøt'ettit sudso xmidu'undit amuum ja Dios, jøts xpaattit x'ejxtit ja jujky'ajtin xemikøjxp. ²³Ja o'jkin tigø'øyin, ja' ja pøky ja'ayi yajkpy. Kuts ja Dios møøt, ja jujky'ajtin ja Dios xamay'ajtimp midit xemikøjxp yikpatp, ku møøt n'ejtin ja nwindson'ajtim Jesucristo.

Amajtsk'ajtingøjxp tu'uk ja
 eixpajt madya'aky pyidsimy

7 Mee migu'uktøjkti, meets
 mnija'wip sa ja kutujk
 wya'añ, jøts mnija'wip jøts ku ja
 ya ja kutujk tmøøt'aty ja møk'ajtin
 ku jaal'y jaagya yjujky'attinim.

²Ku n'ukpiktaajkint, ku tu'uk
 ja tø'oxyøjk y'amajtsk'aty,
 kutujkøjxpts ja tmøøt'amajtsk'aty
 ja ñiyaa'y pøni jaakjujky'ajtpnim
 ja'; kuts ja y'øøky ja ñiyaa'y jøts
 ja nayide'en ja kutujk ñiwa'achi,
 ku y'øøky pøn ja y'ity møøt
 y'amajtsk'aty. ³Kuts ja tø'oxy
 jadu'uk yaa'dyøjk t'adsøy jam ja
 ñiyaa'y yjajuky'atynim, pøkyts
 ja tyumpy; kuts ja kyu'øøgyi,
 niwaajtsip ja kutujk ja', øy ja møøt
 jadu'uk ja yaa'dyøjk y'amajtskit,
 jøts ka'ap ja pyøkyi.

⁴Jade'ents mee migu'uktøjk
 idø'ønmididi pøni niwine'en ja Cristo
 mja'atyidi, myikniwa'atsajtniyip
 meets ja Moisés kyutujk, tøxi mee
 ñamyayi ku'øøky mdañ ku ja
 pøky tø wyindigøy jøts ja wenkpi
 xpadøkidi. Ja Cristo meets ixyam
 mja'ajtniyidip pøn jujkyøjk
 xemikøjxp, ja'agøjxp ja yjajty jøts
 jade'en'ampy nmidu'unindit ja
 Dios. ⁵Ku adøm y'ijty pøky y'agujkp
 ndsinaa'yimnimdi, jøts ja kutujk
 ja' ja wya'añ jøts ja tyikjinaxy
 adøm ja nga'øwrynmaa'ñ, ku
 ja ngabadu'uñindi jøts ja niti
 nitsø'ok'ajtin xkadukjøp'ijxyindi.

⁶Ixyamts tø xniwaajchim ja'abi
 kutujk, tø ja ñamyayi ngu'ø'jkyim
 jøts ja tø xuk'ixmajchim ja
 myøk'ajtin; jøts adøm tø
 n'awa'atšpidsø'ømyindi, tu'ugyits

nmidu'unint ja Dios jøts ja
 y'Espíritu Santo ja jemy jujky'ajtin
 xukmi'ejtint mididi xemikøjxp, jøts
 ka'ap ja'abi møjaa'gyutujkin
 x'uk'ana'amnandit mididi y'ijty
 nbadu'uñindip.

Ja pøky mididi xmi'ejtp

⁷¿Wa'aním jøts ku ja kutujk
 pyøkyi? iKa'ap! Ku jeexyip ja kutujk
 kya'ity, ka' øts jeexyip nnijawi ti
 pøky'ajtp, ku ja jeexyip tkanigajpxy
 kudam ja pyøkyi ku ja nmigu'uk
 pyikta'aky njanchpøkwa'anxant.
⁸Ja'agøjxpts ja pøky tø myøjtøki
 jøts ja myøj'aty. Pøni sa ja kutujk
 yja'ane'emy jade'ents øts ja nnijawi
 mididi'ibi ka'øy, jøts øts ja jinaxy
 nduñ sam øts y'ijty nga'adi'ich ku
 øts ja kutujk nganjawinim. Ku
 ja kutujk kya'ity, ka'ats ø nnijawi
 mididi pøky. ⁹Tø øts jade'en njaty
 ku ja kutujk ka' nnijawinim, tøøp
 ø njawi n'adi'ich, ka' njawi ja
 pøky. Kuts ø tø nnijawi sa kutujk
 y'ane'emy, jøts øts ja nbøky njawi
 yjaaktyimyajadak'adi'ich, jøts øts
 ja kawindem paadyim xuk'ijxy ja
 øy'ajtin ja kunuu'kxin. ¹⁰Wimbet
 øts ja nduñ sa ja yja'ane'emy,
 mididi'ibik øts idø'øn xukpaatp
 ja øy'ajtin, tø øts ja ne'egi
 xyikpøkpyety. ¹¹Ja pøky ne'egi
 nanmyøjtøjkiyip pøni sa ja kutujk
 y'ane'emy jøts øts ja win'øø'nin tø
 xmø'øy. Nay ja kutujk øts jadigojk
 xanikajpxp ja o'jkin tigø'øyin.

¹²Ja kutujk, øy ja', jøts øy wa'ats
 yikutuky nayide'en, øy'ajtingøjxp
 tiy'ajtingøjxp yikutuky. ¹³Jøts
 pøni øy tam ja kutujk, ¿sudsots
 øts ja xpayø'øy, jøts øts ja ñamyayi
 xuk'ejxni ja o'jkin tigø'øyin?

Jøts øy ja kutujk, ja pøky øts jade'en xyik'ejtnip øøky tigøy, ka' ti jøp'ejxin, jøts øts ja jade'en xuknijawi jøts ku ja' pyøkyi; tamibøki midi øy, jøts øts ja kutujk jade'en xuknijawi jøts ku ja pøky ni sudso'ampy kya'øyi.

¹⁴Jøts nnija'windip adøm jøts ku ja kutujk Dios tja'aji. Jøts pojkipitumbijaa'y'ajtp øts, jade'en'ampy øts ja pøky xmimajada'aky. ¹⁵Ka' øts nja'gyuki pø ti ø xjajtp, tum jiwimbejts ø nduñ, kuts ja njatunwa'añ midi øy, ja kya'øybi øts ne'egi xmimajadakp midi njagatunwampy. ¹⁶Kuts øts ja nduñ ja ka'øybi midi njagawampy, jade'engøjxp nnijawi ku ja kutujk y'øyi, ja'abi kutujk ka'axi tyikutuky jøts ja'abi ndu'unint. ¹⁷Kidi øtsip ja kø'øm ñamyayi jade'en ndyimyjatumpy, ja pøky jade'en adøtsp midi ø nnikøjxp'ajtpy.

¹⁸Nnija'wip øts sa jaa'y'ajtin yikjagyepy, niwine'en ja ka'øy'ajtin kyayikmøødi; njatsøky'ajtpy øts jøts ja øybi ndu'unt, ni ka'apts øts ja nduñ. ¹⁹Ka' øts ja øybi tsujpi nduñ midi njatsøjkpy, tum ja ka'øybi ø ndun'adichpy midi njagatunwampy. ²⁰Kuts øts idø'øn ja nduñ jade'en midi ø ngatsøjkpy, ka'ap øts ja kø'øm ndsøkyøjxp nduñ, pø ja pøkxyi øts ja jade'en xuktump midi ø nnikøjxp'ajtpy.

²¹Jade'en njaty ngubety, ku øts ja njatunwa'añ midi øy midi tsuj jøts tum ja ka'øybi ø ndumpy. ²²Wamp øts n'am njotp jøts ku øts ndsojki ja Dios kyutujk; ²³kuts ø kø'øm nnay'ijxyi, jøts ø njawi jøts ku ja jaa'y'ajtin ka'ap jade'en tsøky sam ø njawinmay, ja pøkyts idø'øn

xuktump midi ø nnikøjxp'ajtpy, jøts ja' ø xkamajstutp jøts ja øybi ndu'unt.

²⁴⁻²⁵Ja Dios øts ndagødøjkip ja nwinmaa'yin jøts øts nbaduujnit ja kyutujk, jøts øts ja njaa'y'ajtin ja' ja y'adsinaapy ja pøkyu'unin, ja' ja mimajadaajkip. iTi ø njanch'ayøøy! ÷Pøn øts ja pøky xuknitso'ok'atp midi øts jam nikøjxp'ajtpy, midi øts xyik'ookwamp xyiktigøøwyamp? Kuuyi Dios amuum, nwindson'ajtim Jesucristo køjxp yikpaaty ja nitso'ok'ajtin ja'ayi. iJanch møj ja Dios!

Ja jujky'ajtin midi Dios xmøø'yimp

8 Pøn tmøøt'ejttip ja Jesucristo ka'ap Dios Teety ja mibaat tyaguwaniyidit jøts ja y'ayo'odit, kumi ka'ap ja t'ukyikmøj t'ukyikmøjtøjkiñidi ja pøky. ²Ja Espiritu Santo midi tyajkp ja jujky'ajtin xemikøjxp ku nmøøt'ejtint ja nwindson'ajtim Jesucristo, ja' øts ja pøky tø xukniwa'ach midi øts øøky tigøy tø y'ity xyik'ejtnip. ³Jade'en'ampy ja kutujk y'ijty kyamajada'aky ku adøm n'ambojkipitu'uñim nadsaachpøjkpitu'uñim. Tøts ja Dios Teety tkexy ja y'U'nk, jøts ja nayide'en tnanky'ijxyi sam ja jaa'yin, jøts ja tku'o'jki ja pøky. Xjats ja tø tmimajada'aky jade'en'ampy ja pøky, jøts adøm ja ka'ap x'ukmimajadaajkna'am. ⁴Ja'agøjxp ja jade'en tø ttuñ jøts adøm ja kyutujk ja wa'ats nbaduujna'am, pø ja'ayixi adøm ja Espiritu Santo yja' nbawinmaajyam, jøts kidi kø'øm winmaa'ñip adøm nyikmajadaajkyim.

⁵Pøn kaniwaaajtsipnim ja pøky, ja' yjotmay'ajttip sa kø'øm wyinmaydi; pønts tpaduujnidip ja Espíritu Santo yja', nay Diosts chøky'ajtin ja ja'ayi pyaduujnidip. ⁶Jøts ku jade'en njotmay'ajtin sa kø'øm nwinmaa'yin, yø yjade'embí dø'on yikwindigøøpy; kuts njotmay'ajtin ja Dios yja', ja'ats xukpaajtimp ja juky'ajtin xemikøjxp, jøts ja øy'ajtin midí Dios yajkpy. ⁷Pøn ja kø'øm winmaa'n tyiktundip sa kø'øm wyinmaydi, ja Dios ja jade'en myidsepøjktip kumi ka'ap Dios kyutujk ja ttsojkidi, jøts nika'ats tjajtmidi sa tpadu'undit. ⁸Paty idø'on pøn ja'ayi ttundip ja kyø'ømwinmaa'n midí pøkmyøøt, ka'ap Dios ja mibaat jade'en twindsø'øgidit.

⁹Jøts meets, kumi ka'ap meets x'ukyiktuni ja mgø'ømwinmaa'n, ja Diosts meets ja y'Espíritu Santo mjagyajpíp, ja' mee myikjuky'ajtniyidi, pø ixamxi ja xnikøjxp'ajtnidi. Pønts tkayiktuujnip ja Espíritu Santo, ka'ap Cristo ja yja'atyí nayide'en.

¹⁰Pøni mmøøt'ejtidipts meets ja Cristo, øøky windigøyts ja pøky ñamyayi ñøjkxni møøt ja mnine'kxti, jøts ja anmija'win ne'egi yjuky'aty ja'agøjxp ku ja Dios tø mgupikyidi. ¹¹Pøni mjanchmøøt'ajtidípts ja Dios Espíritu Santo, midí ja nwindson'ajtim Jesucristo ojts jadigojk xemikøjxp yikjukpyikyí, nay ja Diosts meets ja mnine'kx kø'øm yikjukpyøkip, jøts jadigojk xemikøjxp mjuky'attit.

¹²Jøts xpaat'ajtindip adøm, migu'uktøjk, jøts ka'ap

njuky'ajtindit pøky agujkpy midí ttuktump ja kø'øm winmaa'n.

¹³Pøni mdunwandípts jade'en sa ja pøktyu'unin, øøky mee m'ejtni, kudigøy mee m'ejtni; pøni m'ajot'ajttípts ja Dios Espíritu Santo jøts ja xukmímadaja'akti ja mbøky, mjuky'atpts meets jade'en xemikøjxp.

¹⁴Ja' ja Dios Teety y'u'nk'ajtpy pøn ja Espíritu Santo ja tyukpudøjkíp jøts ja wyinmaa'n ja tyiktøji tyiktudaajki. ¹⁵Ku myikmo'odi ja Espíritu Santo, kidi ja'ajip ja myiktanimøø'yidip jøts meets tsø'øgi jawi myik'etidit, pø ja Espíritu Santoxi meets ja Dios mmøøjyidip jøts m'u'nk'atidit ja Dios, jøts ja' idø'on xyikwa'anindip amgujk jotkujk ku adøm ja ndeety'ajtyim. ¹⁶Ja'abi Espíritu Santo majadaakp, jøts adøm ja tu'uk amumjoojt xukjanchja'want jøts ku adøm ja Dios x'u'nk'ajtyindi.

¹⁷Ja' adøm xja'ajtindip, paty adøm nayide'en ja Dios xmøø'yindit ja juky'ajtin midí ja tø twanda'aky, midí ja xmøøpwyā'anindip. Midí ja Cristo yikmøøpy, nay ja'ats adøm yikmøø'yindip. Pøni ngupøjkyindip adøm ja ayo'on sa ja tø y'ayøy, winets adøm ja nay ja'abi øy'ajtin xukpaajtant midí ja yikmøøy.

¹⁸Kidi nayide'enip ja' sa adøm ixyam ja ayo'on nbaajtyindi, ka'ap ja jade'en tmi'abaaty midí dø'on Dios kyunuu'kxin'ajtpy, midí dø'on jaanim nbaajtindip n'ejxindip.

¹⁹Tuki'iyi midí ja Dios tø tyikøjy, yjanchja'awejxnip ja nayide'en juuninim yja'att ja et ja xøøw ku ja Dios tyiknigaxø'økt pøn jaty ja y'u'ngíp, pøn jaty ja yja'ajtpy.

20 Nayide'en amuum ja naxwii'ñit tø y'ayo'ombaaty Adán pyøkyøjxp, kidi kyø'ømdsojkingøjxpi ja naxwii'ñit ja jade'en yjaty, ja Dios ja jade'en tø tyanibiktaaggi; yikmøøpyts ja jøp'ijxy'ajtin jøts ja øy juuni ja øy'ajtin jadigojk tpaatt, 21 jøts ja Dios ja yiktigajtsmiyit amuum, nay ja'abi øy'ajtin tpaatt midi ja jaa'y yikmo'odip pøn jaty ja Dios u'nk'ajtidip, jøts ja ñiwa'adsit nayide'en ku ja tø pyøkpety, ku ja tø wyindigøy. 22 Jade'en ixyam yjaty ja naxwii'ñit midi ja Dios tø tyik'øyi, sam tu'uk ja tø'øxyøjk y'amnipiky chaachnipiky ja y'u'nk ku kye'exy, amuum tmigii'pxy tmibø'oty. 23 Jøts kidi ja naxwii'ñip jade'en ja'ayi tyimyajtp, nayide'en adøm njajtma'an ku adøm tø ayo'on nbaajtyim, øy adøm ja Dios ja y'Espíritu Santo tø xmø'øyim ejxpajt'ajtin, ja'agøjxp ku xjaaktukpaatwa'añimnimdi midi paat'ajtiyidip pøn jaty ja Dios u'nk'ajtidip. Njantyimyjøp'ijxy'ajtyindip adøm, jøts ku øy juuni yja'att ja xøøw ku adøm ja Dios amuum xja'ajtindit ejxim tu'uk ja u'nkteedyin, jøts ja xyiktigajtsa'ant ja nne'kx. 24 Janchja'wingøjxp ja'abi nitsoojkin yikpaaty; kuts ja janchja'win yikmøøt'aty, ja' idø'on tyijpy ku adøm n'awijxyindinim midi ngapaajtyindipnim. Jaa ku ja jeexyip yikmøøt'ajtni, çtits idø'on jaakyik'awexp? 25 Kuts adøm idø'on jade'en njøp'ijxyindi midi kayikmøø'yindipnim, yiktudakpy ja tsinaa'yin jøts ja winmaa'ñ ja'. 26 Jøts nay ja Dios Espíritu Santo adøm xpudøjkamp ma

nayja'wiyam nduu'dujkyim, ku niti winmaa'ñ, niti aaw, niti ayuujk ngajagejpyindi, jøts ka' ja winmaa'ñ nbaajtyindi sudso nmøøtmadyaajkint ja Diosu'nk. Nay Espiritu Santots kø'øm ja Dios Teety t'amidoop ja pudøjkin sa nduu'baajtint nduu'ejxint, ja'agøjxp ku tjaty sudso øy ja Dios Teety tminuu'kxa'akt. 27 Jøts wa'ats ja Dios Teety xnija'wa'am sa jaty pønjabøn wyinmay, jøts ja ñimadøyi Espiritu Santo sa jaty ja wya'añ ku ja xku'amido'owam sam ja Dios Teety kø'øm ttamidsøky pøn jaty ja yja'ajtpy.

Cristo køjxp nmajadaajkyindi

28 Nnija'windipts ku ndsojkindit ja Dios, yajkpts ja pudøjkin ja' pøni ma jaty sagasa njajtyindi, jøts jade'en tyik'øpyidsimy pøn jaty ja tø twi'ixy, sa ja jawyeen tø ttanibiktaagi kø'øm. 29 Tø ja Dios Teety twi'ixy patki'jyi ja yjaa'y jøts ja tø twiwich. Tøøyip ttanibiktaagi jøts yjaa'y'attit nayide'en sa ja Dios U'nk yjaa'y'aty, pøn tnigubajk'ajtp ja jaa'y pøn jaty ja Dios Teety ja'ajtidip, tum uch tum migu'uk ja tjawi niduki'iyi. 30 Pøn ja Dios tø ttanibiktaagi jade'en patki'jyi, jøts ja tø twaadsøy; kuts ja tø ñimiñiyi, jøts ja tø tkupiky, winets ja nayide'en tø ttamini'adsøwi ja øy'ajtin amuum.

31 ¿Sats adøm ja nwa'anin ndejint? Pø amuumxi adøm ja Dios møøt n'ijtyindi, çpønts adøm xnimyimajadaajkimp jade'en? 32 Ka'ap ja Dios t'ama'at'ajty ja y'U'nk, kyøyajk ja' jøts ja y'lookt adøm nbøkyøjxp; çsudso dø'on

ja ndejint adom xkamøøgyøjxint tuki'iyi midì myøøt'ajtpy, pøni tødam ja kyø'om U'nk jawyeen tø xaniguejxyim? ¿Tiku dø'øn ja ndejint tkayakt? ³³Øy pøn tjani'øøniwya'añ ja jaa'y pøn ja Dios tø wyi'ijxyidi, pø Diosxi ja kø'om tø kyupikyidi, ³⁴¿pønts ja mibaat nidyanigutujk'atidip jøts ja tpaattit ja ayo'on? Pø ja Cristoxi ja tø kyu'oogiyidi, jøts nay ja'ats tø yjujkpyiky xemikøjxp, Dios Teetyts ja amuum møøt y'ity, jøts ja' adom jam xni'amido'owamp pøni sã ndyimyjajtyindi ndyimgyubejtyindi. ³⁵Ku xpa'ayø'øyim ja Cristo, ¿pøn adom ja xniidyukmajtstuujtimp ja pya'ayo'owin? Nipøn adom ja xkadukmajtstuujtint, wan tjati'ayo'oni, øy njajotmay'ø'jkyim, øy njayikjemdu'uñindi njayiktedu'uñindi, wan yuu tja'ity, uk ku wet naamy xka'ejtjxindi, uk ku tsep, uk o'jkin tigø'øyin yjayikpaaty. ³⁶Pø yide'enxi jap nøkyijxpy wya'añ:

Ejtp øøts ja jaa'y xyik'ookwa'añ ja'agøjxp ku øø nbaduujni ja mja';
jade'en øøts nyiktuñ sã jiyujk sã borreek y'ookwa'añ.

³⁷Øy adom jade'en njajajtyindi, ne'egits adom ja jinaxy ndyimyimajadaajkyindi ja' myøk'ajtingøjxp pøn ja pya'ayo'owin tø xmø'øyindi. ³⁸Jade'ents ø nwã'añ jøts ku niti nipøn xkadukmajtstuujtint mibaat ja Dios pya'ayo'owin, nja'ø'jkyindi njadigø'øyindi, uk njadyimyjajujky'ajtyindi. Ni ja ankilis ja xkadukmajtstuujtindit uk yjayikutujkpitøjkidi,

yjadyimyjaja'ajidi pøn jap tsajpjøtpy uk yjamajidi. Ni ja xøow ni ja jumøjt midì ixyam yø'opy, uk midì memp kidakpnim, nija' adom ja xkadukmajtstuujtindit. ³⁹Wan ti tkøjxpi, uk wan ti tkøjki, wine'en Dios tø tyikøjy niti kyamayi yjade'embi jøts adom nmajtstuujtindit ja Dios pya'ayo'owin, midì ja tø tyiknigaxi'iky nwindsøn'ajtim Jesucristo køjxp.

Dios ja Israelit jaa'y tø wyi'ijxyidi

9 Tiy janch ø ngajpxy, pø ja Cristoxi øts njanchja'wip, ka'ap ø ndaabyaaty; ja Dios øts y'Espiritu Santo wa'ats xuknija'wip jøts ku øts tiy'ajtingøjxp ngajpxy. ²Janch jotmay'oo'kp øts, ndyimchaachkyuwinma'ayip øts kajaa, ³jøts wamp øts, øy meets ayo'on patki'py ndyimgyu'ettit jøts ja Cristo ngamøøt'etnit pøni tsojkip jade'en, nugo ku øts nmigu'uktøjk n'ødyuñ jøts xpaattit ja Dios, wine'en ndukojpk'ajtyindi. ⁴Ja Israelxi ja tyeety'apidip, jøts ja' Dios tø y'a'ejxyidi jøts yjagyepyidi. Jøts ojts ja kø'om ja Dios kyunuu'kxin t'ejxyidi tnija'wiyidi, jøts ja' ja møøjyidøø ja tiy'ajtin sudso ja jadigojk ñitaniyidit ja Dios. Jøts nay ja' ja ttagøðøjkiyidøø ja Moisés kyutujk, jøts ja windsø'jkin midì ja tyu'undip jam ma ja chaptøjkti. Jøts nay ja' ja Dios ttukmidajjnidoø ja wyanda'aky jøts ku ja y'ødyunidit. ⁵Tu'ugyi aats kugoj ja'adi pøn jaty israelit jaa'dy; jøts nay ja' ja tyeety'apidip pøn adom ndeety'ap'ajtyindip, nayide'ents ja Cristo, pø adomxi

ja' n̄amyayi njaa'y, jøts køjy ja'ani ku ja amuum tñitanit ti jaty ejtp naxwiiñ, pø Diosxi ja', windsø'øgi winjawi ja y'ity xemikøjxp. Jade'en idø'on ja y'ejxi. ⁶⁻⁷Kidits nwa'añim jøts ku ja Dios tkayik'adukñim ja wyanda'aky midi ja møjaa'y Israel yiktaniwandaajkøø wine'en y'ap y'ok ja tø ñajtska'axidi. Ka'ap ja Dios ja'ayi tø twi'ixy ja'ayi pøn ja Abraham y'apteety'ajtip; pø yide'enxi Dios ja wyinaty tø ñii'mxyi: "Nayi mets mnigojpk'ajtpy ja Isaac y'u'nk y'unajlkti pøni wine'en ja ñajtska'axidi." ⁸Jade'ents adøm nnija'wa'am jøts ku Dios ka'ap t'u'nk'aty pøni ma pøn jadu'uk jadu'uk kyugajpi, wan t'israelit jaa'yidi wan tka'israelit jaa'yidi. Ja' dø'on Dios y'u'nk'ajtpy pøn tjøp'ejxtip ja wyandaajkin. ⁹Pø yide'enxi ja Abraham ja Dios ñimaajyøø ku ja Dios wyandaajky: "Tiempi køjxp ø nme'ent, u'nkpaatp yø mnidø'øxy Sara."

¹⁰Jøts kidi ja'ayipts nadyu'ugyi yiktamiwandaajki ku ja y'u'nk ja tpaatt. Jabi nayide'enxi ja Rebeca ja y'unajlk tpaatmaa pøn ja Isaac tyeety'ajti, adøm ja ndeety'amøj. ¹¹⁻¹³Jøts ka'anim ja wyinaty yjaja'atinim, kidyimkya'axtipnim ja wyinaty, ka'anim ja wyinaty yiknijawi sa ja y'adø'øtstit øy ka'øy, jøts ja Rebeca ja Dios ojts ñii'mxyiyi: "Ja myøjpi tmidu'ump ja myutskpi." Nayide'ents ja møøt tuknax tijy ku wya'añ ja Dios kyajpxy: "Nwinja'wip øts ja Jacob, jøts Esaú ka'." Xjats ja Dios jade'en xuknija'wa'am jøts ku ja kø'øm twi'ixy kyø'ømsojkingøjxp pøni

pøn ja y'a'ejxip. Ka' tmøjpktaajkiyi ja y'ødyu'unin kya'ødyu'unin.

¹⁴¿Tits adøm ñikyajpximp? ¿Ti ja adøm nwa'anint jøts ku Dios ka' tyiy'adi'ich? iPø ka'axi! ¹⁵Pø yide'enxi ja Moisés yiknimaay: "N'ayo'ejxp øts ja' pøni pøn ø kø'øm n'ayo'ejxwampy, pøni pøn ø kø'øm nba'ayoowampy." ¹⁶Jade'en'ampyts ka' chøkyi jøts adøm ngø'ømwinmaa'ñ ndamajadaajkint, pø ja Diosxi kø'øm x'ayo'ejxindipnim. ¹⁷Pø patyxi ja Dios kyajpxy wya'añ ku Dios tnøjmi ja jaa'y pøn windsøn'ajtp jam Egipto: "Ja'agøjxp møj windsøn tø nyikjaty jøts øts ja nmøk'ajtin nyikwingaxi'iky ku mets nmimajada'aky, jøts øts nxøøw o madsoo yiknijawit." ¹⁸Xjats idø'on jade'en ja Dios t'ayo'ixy pøni pøn ja y'ayo'ejxwampy, jøts ja twinmaa'mbyiky pøni pøn ja kyayikmadogukiwyampy.

¹⁹Winets meets idø'on x'adsojimbett: "Pøni janch ku yjade'eni, ¿tigøjxp Dios tpøky'ixy ja jaa'y? Jøts ¿pønts mibaat t'ukwindso'op ja Dios?" ²⁰Jøts jaa'yts adøm, jøts ¿jaaktyimbyøn meets ku meets Dios yja' xkagupøjkit? ¿Ti ja ja tu'ljts tnimaañit ja ñijaa'y pøn ja tø yik'øyyi: "¿Tiku øts jade'en tø xyik'øyyi?" ²¹Pø ja tu'ljtsna'abixi kø'øm pajtip pøni sa ja kø'øm tyik'øyyi wya'añ ja na'aknaajx; øy ja tyik'øyyit ja tu'ljts tu'uk midi øy midi tsuj jøts ja tu'ugyi ttanibiktaaggi ti ja wya'ant, uk øyts ja nay ja'abi naajx tna'at jøts ja tyik'øyyit jadu'uk ja tu'ljts midi øy ti ñiwy'a'ant.

²²Ku ja Dios tmidani jøts tmiduda'aky'aty ja jaa'y pøn ja tø yikjotma'adyi, pøn tyimyjapaajtñiyidip jøts y'ayo'odit uk jøts ja tyimgyudigø'odyit, ti ja kamaa'nīyīp, ixe ja ayo'on ja ttuktagida'aky jøts ja myøk'ajtin ja jade'en tnanky'ejxit. ²³Ots ja Dios jade'en ttuuñ, ka'ats adøm ja jade'en tø xuu'nīm, ja'agøjxp ku adøm ja xpa'ayø'øyindi jøts tnanky'ijxyi jade'en mabaat ja tjagyepy ja myøk'ajtin, jøts ja t'ayo'ijxy pøn ja patki'jyip tø twi'ixy jøts ja ttukpaatwa'añ ja y'øy'ajtin. ²⁴Tø ja Dios kø'øm xwi'ijxyindi, ku ja winaagin twi'ijxy ja israelit jaa'y, jøts nayide'en winaagin pøn ka'israelit jaa'dyi. ²⁵Sam ja Dios ja kyajpxy ttamigaxiyi'iñ ja kyugajpxy Oseas, ku ja wyaañ yide'en:

Pøn øts y'lity ngaja'ajtpy, ja' øts nja'bøkp,
pøn øts y'lity ngatsojktip, ja'ats ø
ndsoktip.

²⁶Nay jam et ja xemijujkpyi Dios ja kø'øm yja'bøkidit ma ja yiknimaadyøø: "Meets, ka' mee nja'aty."

²⁷Kuts ja israelit jaa'dyi, pø yide'enxi ja kugajpxy Isaías wyaañ: "Øy ja Israel mabaat ja y'u'nk y'una'jk yjamøjidi yjamayidi sam nøø'abu' myayin, niwinaagints ja'adi pøn nitso'ok'attip, ²⁸jabi ka'pxy ja Dios ja y'ayuujk tpadu'unt sa ja tø wyā'añ, ku ja tyiknaxkida'akt adsu'jky ja tiidyu'unin ya naxwiñ." ²⁹Sam ja Isaías wyinaty jekyip tø wyā'añ:

Ku ja Dios jeexyip tø
tkayiknitso'ok'aty winaagin ja
aats ja kugoj midi yikojpk'ajtp,

tø adøm jeexyip jade'en
njajtna'am sa Sodomit kajp
sa Gomorrit kajp ku ja tø
kyudigøøgyøjxti.

Sa israelit jaa'y tka'øyjawidi
ja øgyajpxy ja ømyadya'aky

³⁰¿Tits adøm ngajpxindip?

Yjanchja'win- gøjpxxi Dios ja tø kyupikyidi pøn ka'israelit jaa'dyi, yam ja y'lity tkajotmay'atti sa Dios ja kyupøkidit jøts ja ne'egi tø kyupikyidi. ³¹Jøts ja israelit jaa'y, pøn ja kutujk tpadundip jøts ja jeexyip ja' ja Dios tyagupikyidi, ka'ap ja ne'egi yikupøkti ja'agøjxp ku ja kutujk ka'pxy tkabadundi. ³²Ka'ap ja twinmaydi jøts ku Dios ja tyagupøkidit ja janchja'win, ja' Dios ja tijy tagupøkidip ti jaty ja tyundip. Ja'ayi ja tyamøjti, ja'agøjxpts winguwopi jøpkuwopi tmijatti ku ja nwindson'ajtim tø myiñ. ³³Jade'en yjatti sam yiknigajpxy ma jap nøkyijxpy wyā'añ yide'en:

Nyikaxø'økp øts jam Jerusalén
tu'uk midi ja jaa'y nay'adsepi
yjawip jøts ka'ap ja pøn
myayit;

pøni pøn ja tjanchja'wip, ka'ap
ja windigøy yjatt.

10 Møk øts, migu'uktøjk, ja tsojkin njagyepy jøts øts ja Dios n'ajot'aty, jøts ø n'amidøy nbøktsøy jøts ja israelit jaa'y tñitso'ok'attit. ²Jade'en ø nwa'añ jøts ku ja tjatsojkti ja Dios, jade'en'ampy ku ka'ap tjatti. ³Ka' tñijawidi sudso Dios tkupiky jaa'y; kyø'ømgutujk ja' yiktundip, ja' ja tijy tagupøkidip ja Dios, ni tkamøjpikta'akti ja' midi Dios ja

tagupøkidip. ⁴Pø ja'agøjpxpi ja Moisés kyutujk kya'uktuni, pø izaanixi ja Cristo jøts tum ja'ats ja Dios kyupijky pøn ja tjanchja'wip.

⁵Jøts ku Dios ja kutujk xagupøjkint, pø yide'enxi ja Moisés ja tjaay: “Pøni pøn tpadunwamp ja kutujk, ka'pxy tpadu'unt winets yikjujky'attit ma Dios.” ⁶Jøts ku Dios xkupøjkin janchja'wingøjxp, yide'enxi ja wya'añ: “Kidi mwā'andi: ¿Pøndam nøjkxp tsajpjøtpy? — jøts ja Cristo mye'ent—; ⁷jøts ni mgawa'andit: ¿Pøn jap nøjkxp ma ja o'jkin?” —jøts yjujkyøkt ja Cristo xemikøjxp. ⁸Pø ka'axi yjade'eni, pø yide'enxi ja wya'añ: “Ka'ap yjagami ja nitso'ok'ajtin, ixa ja xmøødidi wingon”, ku xjanchjawidit sa ja øgyajpxy ømyadya'aky mduknijawiyidi midi øø ngajpxwa'kxpy. ⁹Ku mwā'andit jøts ku ja Jesús ja' nwindson'ajtin'ajtyindip, jøts xjanchjawidit amumjoojt jøts ku Dios Teety ja tø yikjujkyiky kemikøjxp jadigojk jap oo'kpi y'agujky, winets xpaattit ja nitso'ok'ajtin. ¹⁰Ja' ja Dios xagupøjkimp ku ja amuum njanchja'want, jøts ku n'am njotpyidsø'omint ja ayuujk, jøts nwa'anint jøts ku ja Jesucristo ja' nwindson'ajtim'ajtyindip, ja' xyiknitso'ok'ajtindip. ¹¹Pø yide'enxi jap nøkyijxpy wya'añ: “Pøni pøn ja tjanchja'wip, ka'ap ja windigø yjatt.” ¹²Tu'ugyi nwindson'ajtim ja tnitani, wan t'israelitjaa'yidi uk wan ja tka'israelitjaa'yidi; ka'ap ja pøn t'ejxma'aty, myøøpy kyejxpy ja kyunuu'kxin pøni

pøn ja t'ajot'ajtp, may'ampy ja tmø'øy. ¹³Jabi yide'enxi wya'añ ja kyajpxy y'ayuujk: “Pøni pøn amumjoojt ja nitso'ok'ajtin t'amidoop nwindson'ajtingøjxp, ja'ats nitso'ok'attip.” ¹⁴Kuts ja pøn tkajanchjawidininim, ¿sudots ja t'amidojidi ja kyunuu'kxin? ¿Sudso ja tniyanchjawidit ku ja jeexyip kyayiktumadowdinim pøni pøn ja', ku jeexyip kya'lity pøn ja nidyumadowidip ja øgyajpxy ja ømyadya'aky? ¹⁵Pønts tkajpxwa'kxp ja øgyajpxy ja ømyadya'aky, ¿sudso ja jeexyip tniyajpxwa'kxti ja øgyajpxy ja ømyadya'aky ku Dios ja jeexyip kyakexyidi? Pø patyxi jap nøkyijxpy wya'añ: “iNdaxondaajkimp ja jaa'y pøn tkajpxwa'kxp ja Dios y'øgyajpxy y'ømyadya'aky midi xukmado'owimp ja øy'ajtin ja tuda'aky'ajtin!”

¹⁶Ka'afts jaa'y niduki'iyi tmøjpikta'akti ja øgyajpxy ja ømyadya'aky. Jade'en ja ttundi sa ja kugajpxy Isaías tniagajpxy ku ja wya'añ: “Dios Teety, ¿pøn ja m'øgyajpxy ja m'ømyadya'aky yjawi tø t'ukjanchjawi?” ¹⁷Winet ja janchja'win yikjagyepy ku ja tø nmado'øyim jawyeen ja øgyajpxy ja ømyadya'aky midi ja Cristo nigajpxip.

¹⁸Ti kuts ø nyiktø'øt, jøts ø nwa'ant: ¿Wan ndejint tø xkamadowdi ja øgyajpxy ja ømyadya'aky? iPø tøxi xjamadowdi! Jabi ja'agøjpxpi jap nøkyijxpy yide'en wya'añ:

Tø ja øy madsoo yikmadowdi pøn ja tø tkajpxwa'kxti, tø ja øgyajpxy ja ømyadya'aky øy madsoo yja'aty ya naxwiin.

¹⁹Uk nwa'ants øts inet: ¿Wan Israelit kajp ndejint ti tkanijawidi? Jøts tøts ja Moisés ja Dios tyuknigajpxyi ku ja wya'añ:

Mdami'ama'at'atp meets ja wenk jaa'y ja nitso'ok'ajtin pøn kanayide'endi sa meets, pøn tkanija'widip, ja'agøjxp meets ja xami'ambøkt.

²⁰Jøts ja Isaías ja Dios yjaaqtiymyikwa'anımıyide'eni: Pøn øts y'ijty xka'ixaadyip, tøts øts ja ne'egi ixyam xpaatti; tø øts ne'egi nnanky'ijxyi pøn øts y'ijty xkanija'widip.

²¹Jøts ja Isaías ja Dios yjaakyikwa'añi ku ja tñigajpxy ja israelit jaa'y: “Tø øts kawine'en njawaadsøy ja jaa'dyi pøn kawindiy'oo'ktip, pøn niwine'enin kamadoodip.”

Ja Israelit jaa'y pøn winaagin tpaatti ja nitso'ok'ajtin

11 Jøts ø nyiktiidyøki: ¿Tø ja Dios tyimyajtstutu ja Israelit kajp, ka'ap ja t'ukupøjki? iPø ka'axi! Israelit jaa'yxi øts kø'øm, tu'ugyi ja Abraham yik'aadsı yikojpki, ja Benjamın ø ndeety'apip. ²Jekyıp ja Dios yø tja'biky yø israelit jaa'y; jøts ixymbaat tkamajstutu. ¿Ti ka'ap meets ja Dios kyajpxy y'ayuujk xnija'wiyi, ku yiknimadya'aky ja Elías, pøn ja Dios kyugajpxyıp, ku ja ojts Dios t'ajot'aty jøts Dios ja ojts ttukmadøy sa Israelit jaa'y y'adø'øtsti? Ku ja wyaañ yide'en: ³“Dios Teety, tø mgugajpxy yik'oo'kixyidi, tø yikjejtixy ma jaty myikwindsø'øgi, nadyu'uk øts njaaktañ, jøts xyik'ookwandip

øts nayide'en.” ⁴Jøts Dios ja ojts yide'en y'adsøy: “Tø øts abiky niwixujk mil ja jaa'y nwi'ejxti, pøn tkawinguxanaadyipnim ja awanax midi Baal yiktejp.”

⁵Nayide'ents idø'øn ixyam yjajtkojmi, ja winaagin pøn ja Dios tø wyi'ijxyidi, pøn ja kø'øm tø ttanibiktaagi y'ø'y'ajtingøjxp. ⁶Ti tundaajk ja jaa'y øy ti pøn tjatuñ jøts tpaattit ja nitso'ok'ajtin, pø ja Diosxi tanibiktaajkip kø'øm jøts ja tyik'awa'añ ja myøk'ajtin y'ø'y'ajtin. Ku jeexyıp jade'en kø'øm ja' yiktamajada'aky, jade'ents ja jeexyıp tpaaty jøts ka'ap ja Dios y'ø'y'ajtin ti niwya'añ.

⁷Xjats ja israelit jaa'y jade'en winaagin tkapaatti sa y'ity yjawinmaydi, tømst ja tpaatti ja ø'y'ajtin pøn ja Dios kø'øm tø wyi'ijxyidi, jøts jaayi jadu'uk wimbeets kugoots tmijatti, ni tkaja'gyukiyidi ja Dios yja! ⁸Jøts idø'øn ja jade'en yjaty sa jap nøkyijpxy wya'añ: “Dios ja kø'øm tuujnidip jøts ja kyadukjawiyidi sa y'adø'øtsti; ja win'ejxtip jøts ka' t'ejxpaatti, jamadoodip jøts ka' yja'gyukidi jøts jade'en ixymbaat yjatti.” ⁹Jøts nayide'en ja David ja Dios yikwa'anmiyi:

Wan ja'ayi ttajotkøxti ja xødu'unin ja miga'ayin mi'uujkin, jøts nay ja'ayi tyapøkpypattip jadigojk jøts ja yiktagubattit.

¹⁰Wan t'etti wimbeets kugoots jøts kyaja'gyukidit, jøts ja xemikøjxp yiktagubattip.

Sa nitso'ok'ajtin tpaatti pøn ka'israelit jaa'dyi

¹¹¿Ku dø'øn ja israelit jaa'y jade'en ja Dios tø tyuñidi, tø ja

tyimwyindigøøgyøxti? iPø ka'axi! Øy idø'øn ja tø kyamadowdi, tøts ja yjadu'ukpi tpaatti ja nitso'ok'ajtin pøn ka'israelit jaa'dyi, jøts ja tpa'ejxtit, jøts ja nayide'en ja janchja'win tjagyaptit sa pøn ka'israelit jaa'dyi. ¹²Ku ja israelit jaa'y jawyeen kø'øm tø tkagupøkti ja Dios y'øy'ajtin ja'agøjxpts ja tø yikmo'odi pøn ka'israelit jaa'dyi, jøts ja jade'en'ampy pyaat'atyidi ja Dios yja'. Kuts ja israelit jaa'y jadigojk tmijotjimbejtkøxtit ja Dios, ¿ja ti ka'ats ja naxwii'ñit jaa'y ja kunuu'kxin nayide'en jawaani møj tpaattit?

¹³Nyiknaxwampy øts nayide'en aaw ayuujk, jøts ø ndukmadoowa'andi meetsti pøn ka'israelit jaa'dyi. Pø meetsxi tø nyiktaniguexy ku øts ja Dios tø xkexy, jøts xnijawidit jøts ku øts ja ngajpxwa'kxin ka' ñiñugoji. ¹⁴Kidi wanik jade'en winaagin ñitso'ok'atti ja nmi'israelit jaa'dyi ku mba'ejxidit nayide'en sa mee xpaaty ja nitso'ok'ajtin. ¹⁵Jabi jade'enxi ja naxwii'ñit jaa'y tø tpaatti ja nøø' ja tuu' sudso ja Dios myaa'kxujkin tpaajtidit, ku ja Dios tø t'ats'ejxma'aty ja israelit jaa'y. ¿Tits idø'øn tyimyikpatp ku ja israelit jaa'y ja Dios jadigojk t'awimbetidit? Ja nitsoojkin idø'øn ja jadigojk pyatp pøn windiy'ejtnidip. ¹⁶Ku ti t'ukja'biky ja Dios, amuumts ja tja'ajtkixy. Pøni myi'ijtpy ja ujts'aats ja ujtskojpk ja', nayide'ents inet ja tmi'ett amuum tuki'iyi møøt y'awaj y'axeñ.

¹⁷Jade'ents idø'øn ngajpxin ja israelit jaa'dyi sa ja kipy awaj midi ja olivo kipy y'awaj'ajtpy, jøts meets

jade'en pøn ka'israelit jaa'dyi sa jadu'uk pa'olivo kipy y'awaj midi ñiñugo øy ma ujtsjøøjty ejtp. Kuts ja yikajtspøøty midi ja israelit jaa'y kipy'ajttip ndejint, jøts meets ja mja' ne'egi jam yikøx'øøch ma dø'øn jam ja jadu'ukpi awaj tø wyinaky. Jøts meets ja jade'en xpaat'aty ja jujky'ajtin midi xemikøjxp, tu'ugyi ja m'aats mgojpk ñamyayi y'etti. ¹⁸Ka'ats mnadyamikaxidit, kidi xuktamøjidi xuktamutskidi ja israelit jaa'y pøn ñamyayi ixwejtsidip ja Dios. Pøni m'adø'øtswandip jade'en, jawidi jøts ku nayi israelit jaa'y ñikøjxp idø'øn ja nitso'ok'ajtin tø mnimiñidi, kidi mgø'ømnikøjxpiti.

¹⁹Mjawa'añ meets: "Janch jade'enimts, tøts ja yjiwa'akti jøts øøts ja ixyam ngudanaañip."

²⁰Jade'en'ampyts ja yik'ixwetsti ku tkajanchjawidi ja Dios, jøts meets myikupiky jade'engøjxp ku ja xjanchjawidi. Kidits mnamyikexyidi, øyim yikxonim tuda'aky mnabyikta'agit. ²¹Pø m'ejxtipxi mnija'widipxi ku Dios ja israelit jaa'y ja tkadamee'kxy, jøts nayide'ents meets ja mgadamaa'kxmiiyt ku jade'en m'adø'øtstit. ²²Jøts m'ejxtip mnija'widip jøts ku Dios janch øy, jøts tum ja tiy'ajtin yiktumpy. Møk ja ttiidyuñ pøn ja midundigøjyip. Mmi'øy'ajtipts meets ja', jøts tu'ugyi xpayø'øyidit ja y'øy'ajtin; pøni ka'ap jade'en xpadundi, nayide'ents nøjcx mjatti sa ja israelit jaa'dyi. ²³Kuts ja israelit jaa'y jadigojk tmijotjimbettit ja Dios jøts tjanchjawidit amumjoojt, kupøkidip ja jadigojk jøts ja jujky'ajtin

myo'ojidit midi xemikøjxp; tyu'ump ja Dios jade'en, ti ja ka'ukmajyip.

²⁴Sa meets ja tø mgupikiy, jøts ka'ats meets mja'israelitjaa'yi, jøts tøts meets ja mmø'øyi ja nitso'ok'ajtin, iti kuts ja israelit jaa'y kyayikupøktit, pø ja'axi ja y'ity tyimyjapaat'ajtidip!

Ku Israelit jaa'y nitso'ok'attit xemikøjxp

²⁵Meets migu'uktøjkti, ndukmadoowandip icyam jøts xnijawidit sa Dios ja wyinmaa'n̄ tmøø'taty, jøts ka' nugo mnay'agajpxidit jøts ku meets wijy'ajtin amuum xmøø'tajtkixy: tø Israelit jaa'y ñamyayi y'amutski. Ejtpn̄im ja jade'en kunim ja yikupøktit namay pøn ka'Israelit jaa'dyi. ²⁶Ku nøjkk jade'en tø y'ukjaty, winetn̄imts ja Israelit jaa'y ni'lijtyi nitso'ok'attit, pø patyxi jap nøkyjxpy yide'en wya'añ:

Kaxø'økp tu'uk ja Israelit jaa'y, ja yiknitsokpi, jøts ja' ttukniwa'ats'atp ja jaa'y ja ka'øybi pøn jaty ja Jacob t'aadsidip tkojpkidip.

²⁷Jøts ngajpxy n'ayuujk øts wyinaty jade'en nyik'adujkpy, ku øts ja nyikpøkwyat'atstt.

²⁸Pøn israelit jaa'dyi, pøn tkagupøjktip ja øgyajpxy ja ømyadya'aky sudso ja nitso'ok'ajtin yikpaaty, ejxma'jt̄niyidip ja Dios ja ñamyayi jøts meets ja mgunuu'kxy; ka'apts ja Dios ja tyimy'ixmachidi, tsojkidip ja' ja'agøjxp ku ja Dios kø'øm tø twi'ixy ja møjaa'dyøjk. ²⁹Pø ka'axi Dios ja jadigojk tpiky pøni ti ja yajkpy; pøni tø ja twi'ixy ja jaa'y, çsudsots ja nugoyi t'ixmatst

jadigojk? ³⁰Meetsxi ja Dios y'lijty mga'ukmimadøpy, kuts ja israelit jaa'y ja tø tkamimadowdi, xjats meets ja Dios tø m'ayo'ijxyi. ³¹Jøts ja nayide'en yjatti sa meets y'lijty xkamimadøyin ja Dios, ja'agøjxp ja jade'en ttuñ jøts ja jadigojk t'ayo'ext nayide'en sa mee tø myik'ayo'ijxyin. ³²Ja Dios jade'en kø'øm tø

ttanibiktaagi jøts ja niduknax kyayikmimado'ot, ja'agøjxp ja jade'en ttuñ jøts o pøngapøn tuknax ja ttuk'ext ja pya'ayo'ajtin.

³³iKa'ap jade'en ti tmi'abaaty sa ja Dios ja øy'ajtin tjagyepy, sa ja wijy'ajtin, sa ja ja'gyukin tmøødi! Ka'ap pøn tmiwinmaa'nbyaaty pøni sa wyinmay, pøni midi tyunwampy, ma ñøjkkwa'añ yja'atwa'añ. ³⁴“¿Pøn tniñja'wip sa ja Dios wyinmaa'n̄? ¿Uk pøn ja tyukjaty jøts ja jade'en ttu'unt?

³⁵¿Uk pøn ja Dios jawyeeen ti tø tmø'øy, jøts ja ja' ttaguyaki midi ja xmø'øyimp?” ³⁶Tum ja Dios amuum tja'ajtkøjxp jøts ja' tyik'øygøjxp, jøts ja tyiktunwa'añ pøni ti jaty ja tø tyik'øyi. iKunuu'kxy etpyim ja Dios xemikøjxp! Jade'en idø'øn y'ejxi tyiyi.

Midi chøjkpy ja Dios ku ja nnadyagøðøjkant

12 Kø'øm mee migu'uktøjk ja Dios amuum mnadyamiyoxit. Øy'ajtp jøts jade'en xu'undit midi ja y'øyja'wip kyunuu'kxyja'wip, ja' ñamyayi mdawindsø'ogidip ja Dios. Ku ja x'ayo'ijxyindi, jade'en mee nminuu'kxa'aky jøts jade'en xu'undit. ²Kidi jade'en mdsinay'adø'øtsti sa xuktu'uñin ja

kø'ømgutujk, ja kø'ømwinmaa'n. Mijotjimbetti ja Dios jøts ja mwinmaa'n nayide'en tyigatstit, winets ja jukj'ajtin xpaattit midu amuum myiktigatsidip jøts jade'en xnijawidit midu ja Dios chøjkpy, ja øybi ja tsujpi midu ja Dios mda'øyja'wiyidip, midu øy wa'ats pidsømp.

³Yide'en øts ja Dios xanigutujk'aty y'øy'ajtingøjxp, jøts ja' mee ndukmadøøpy, kidi nugo mnadyamøjpikta'agyidi pøni ti jam jadu'uk jadu'uk yjajtpy. Pøni mabaat ja Dios kø'øm tø mdukjatyidi, ja' mja'gyukidip. ⁴Ka' nduknax'ajtyindi, nayide'en sam ja nine'kx yikjagyepy may jøøjp yikmøødi, jøts ka' tum ja' wya'añ pøni ti tu'uk wya'añ, ⁵nayide'ents adøm idø'ønmidu, øy adøm mabaat njamaya'am, tu'ugyits adøm ja Cristo xja'ajtyindi, jøts nixem niyam ni'amuki n'ijtyindi sa kø' teky tkamajststu'ty ja nine'kx.

⁶Kija' ja Dios xyikwinmaa'nbyaajtyindi pøni sa ja kø'øm ttamidsøky nidu'uk jaty. Wants tyiktunkpaajtyindi øy yikxon. Pøni tø Dios xmø'øyim ja wejin kajin jøts ngajpxnajxa'ant ja y'ayuujk midu ja tø xmø'øyim, ndu'unindipts ja jade'en pøni mabaat ja janchja'win xukjagyejpyindi; ⁷jøts pøni tøts ja xmø'øyim ja wejin kajin jøts ja nmigu'uk nduujna'ant ja y'øybi, mbadu'unindipts idø'øn ja jade'en. Jøts pøni pøn ja Dios tø myø'øyi jøts yik'ixpøkt, ja'ats idø'øn ja tyu'ump; ⁸jøts pøni jamts pøn tø yikmø'øy jøts tkajpxjot'amøjkit ja myigu'uk, ja'ats idø'øn ja

tyu'ump. Pøni jamts pøn øy ti tyajkwa'añ, ka'ap kyø'ømwinmaa'n tyikyø'øty jøts ja ja' ttaguyakit øy ti. Pøni jamts pøn yikmøøpy jøts ja tnoø'mo'ot ttuu'mo'ot ja myigu'uk, yikxonimts t'ext tuda'aky'ampy; jøts pøni pøn tpudøjkidip ja ayooði jaa'y pøn ti ka'ejtxidip, ejtni xoni dø'øn tpudøkidit.

Sa pyaat'aty ti ttu'undit pøn ja Cristo yjanchja'widip

⁹Nabya'ayowidi nixem niyam. Yikjiwa'akti ja ka'øybi, jøts tundi ja' midu øy midu tsuj, midu ja Dios kyupiky'ajtpy. ¹⁰Yik'awa'andi ja amigu'uk'ajtin jøts nixem niyam mnamyayidit wine'en Dios mja'atyidi, nawyindsø'øgyidi nixem niyam, kidi pøn xkamø'ejxiti.

¹¹Jotmay'atti ja Dios, kidi mnuuxidi, amumjoojt xmidu'undit ja Dios.

¹²Taxonda'akti jøts ku ja myikmo'odit midu mjøp'ejxtip; jøts kidi nugo x'ayojidi wine'en mjemjatti mdejatti, jøts kidi x'ixmatsti ja Dios'ajot'ajtin nijuuni.

¹³Pøni jam ti kya'ijtyxidi pøn ja Dios yjanchja'widip, pudøkidits; øyim yikxon xyikja'attit xyiktsoondit pøni pøn mbaajtidip m'ejxidip mjønjojp mdøjkjojp.

¹⁴Pøni pøn mga'ødyuujnidip, tagødøkidi ja Dios. Jøts amidowdi wan tyikunuu'kxti jøts kidi meets ja jawyeen xka'ødyijy.

¹⁵Xonda'akti nayide'en pøni xonda'aktip ja mmigu'uk, tsaachjawidits nayide'en pøni jiidyip yaxtip.

¹⁶Namyayidi nixem niyam, yikxon mdsøonidit mdanidit. Kidi

mnamyikexyidi, møøt'etti pøn ayooobi jaa'y'ajttip. Kidi mwa'andi jøts ku meets nadyu'uk tuki'iyi xjaty.

¹⁷Pøni tø pøn mga'odyuñidi, kidits meets ja nayide'en xunwimbejtmidi. Ejtp xu'undit ja y'øybi øy madsoo. ¹⁸Yik'amijatti mabaat mmajada'akti, jøts yikxon xmøøtsøønidit xmøøtanidit ja mmigu'uktøjk, amuum ja tudā'aky'ajtin xyiktu'undit.

¹⁹Kidi mee migu'uk køløm xagubety ja mmidsep pøni sa ja mduñidi, ja Diosxi køløm yik'ayo'ombaadiditnim; jabi yide'enxi jap nøkyijxpy wya'añ: “Øts xpaat'ajtp jøts øts ja ndiidyu'undit; øts ja ndagubattip, nømpxi Dios.” ²⁰Jøts nayide'en ja wya'añ, jøts ku tijy x'ødyu'undit pøn mmijotma'jtidip, wan ja tka'uknagyumayidi. ²¹Kidi ja ka'øybi mmimajada'agyi, jaa ja xmimajada'akt ku tum ja øybi xu'unt.

13 Mimadowdi ja windsøndøjk. Pø Diosxi køløm tø tyikutuky jøts ja kudunktøjk yja'attit. ²Pøni pønts ja tkamimadoowampy, ja' idø'øn ja wyinaty kyamimadøøpy pøn ja tø tyikutuky jøts ku ja yja'attit. Pønts jade'en adø'øtswamp, pøky ja taja'adidip jøts ja nøjlx yiktiidyundi. ³Jøts kidi ja'ajip ja kudunktøjk ñija'ajttip jøts ja t'adsø'øgidit pøn øyjaa'y'ajttip, pø ja'axi ja ñija'ajttip jøts ja tiidyu'undit pøn tundigøødyip. Pøni ka'ats tsø'øgi jawi mnachøkyi jøts jade'en xwingunøjkxit ja kudunktøjk, jaa'y'ats yikxon jøts ja

kudunktøjk niti mgadamatsit, ⁴pø ja'axi Dios ja tø tyanibiktaagiyidi jøts ja øybi xu'unt. Kuts køløm mga'øyjaa'y'att, pøkyjawits mets ja mbøky; pø kidi nugojixpi ja kudunktøjk ja møk'ajtin tjagyapti ku ja tyiidyundi, pø ja'axi Dios ja tø tyanibiktaagiyidi ku ja tø tyikutuky, jøts ja ttiidyu'undit tiy'ajtingøjxp pøn tundigøødyip. ⁵Ja'agøjxp pyaat'aty ximimado'odit ja kudunktøjk pø mwimmaadyixpi, kidi ja'agøjxpi ja nugo xundi jøts ja mgatiidyundi. ⁶Nay ja'axi ja Dios tyikutujkp jøts ja kuguju'uyin xmo'odit ja kudunktøjk; pø nay ja Diosxi ja tø tyanibiktaagiyidi jøts ja jade'en ja tyajuky'ajtin tpaattit, jøts jade'en mjaaknigudunk'atidyidit.

⁷Migubajtkøxtits pøni pøn jaty jam mmijoy'ajttip. Pøni jam pøn kyayakñim kyagubetynim, wants ja tyakti; uk jamts pøn ti tkagujyynim tkagubetynim, wants ja tkugujy tkugubety; pøni pøn jam ja windsø'jkin tyiktigøøpy, wan ja windsø'jkin tjagyepy; jøts pøni pøn jam ja amigu'uk'ajtin tyiktigøøpy, wan t'amigu'uk'aty ja myigu'uk. ⁸Ka' ti pøn xamiyoy'attit, ja tsøjkin ja pa'ayo'owin ja' idø'øn tiy xem yam mjagyaptip; ku jade'en xu'undit, ja kutujkts meets idø'øn wyinaty jade'en tø xmimadøy. ⁹Pø nømpxi ja Dios y'ana'amin: “Kidi mnidø'øxy kidi mniyaa'y mnabyøjkxiyidi, kidi myikjaa'y'øøky, kidi mmeech, kidi mdaay'aty, kidi xami'ama'at'aty ja mmigu'uk pyikta'aky”; jøts tuki'iyi ja Dios y'ana'amin tu'ugyi ja yide'en y'ayuujkpidsimy: “Mba'ayo'op ja mmigu'uk nayide'en

ejximdam kə'om mnabya'ayöyin.”

¹⁰Pøn ja tsojkin, pøn ja pa'ayo'owin tjagyajp, ka'ap ja tmidundigöy ja myigu'uk; jade'en'ampy ja Dios tkupik'atkixy ku ja tsojkin nyiktu'unint, jöts jade'en niwine'en ja kutujk kyayikmidundigöy.

¹¹Jöts tə tyimbyaaty ja et ja xəow, tajotigöjyidi ja Dios yja'. Tyimwyingomp ja ayo'on winets xpaattit amuum ja nitso'ok'ajtin. Nax'adötsp ja et ja xəow, ka'ap y'ity jaakjade'en ku njanchja'wiy'okwa'añindi miduk'ojk ja Dios y'ögyajpxy ja y'ömyadya'aky. ¹²Ka'pxnip ja et ja xəow, tyimdyukmibaat'ajtpy ja Dios; wants tmajstuuptyyindi ja ka'ödyu'unin ja pöktyu'unin, jöts jöp'ijxy nnanky'ejtna'andit, tum ja öybi wa'atspi nyiktu'unindip midi kapökmyööt. ¹³Wan tudä'aky tjaa'y'ajtna'andi sam pyaat'aty pøn tnija'widip ja Dios. Jöts kidi ja' ndunk'ajtyindi ja nөө ja mu'uk, uk ja pöjp ja tsa'pxp, nmiga'ayin nmi'uujkin, uk nnamyööt'atwa'añindi öy pøn mööt, uk ja tsep ja' njotmay'ajtyimp, uk ndami'ama'at'ajtyindip ja nmigu'uk öy ti. ¹⁴Kidi jade'en m'adö'tsti, tu'ugyi nwindsön'ajtim Jesucristo xpadu'undit sa ja ya chinaay, jöts kyamöjtökidit ja mböktyu'unindi.

Kidi mmigu'uk xpagajpxy

14 Pöni jam pøn myajada'aky kyamajada'aky yjanchja'wingöjxp, kupöktits, kidi sa xejti, öy ja wyinmaa'n yjaganayide'endi sam meets ja mja'ajin. ²Ja may pøn tjöø'kxtip öy ñityi, jöts nayide'en pøn

amaay'ejttip, pøn nugo u'nkjii'kxy tsujxkjii'kxy ttojxtip, jöts wya'andi jöts ku ja' chökyi Dios wyingujkp.

³Pönts tjöø'kxp öy ti, ka'ap ja tka'öyjawit pøn amaay pøn wi'ijxy öy ti tjöø'kxp; jöts nayide'en ja'ami, ka'ap ja pyagajpxmit, ka'ap ja sa ttejmit pøn öy ti tjöø'kxp, pö töxi Dios ja kə'om kyupikyiyi, ⁴jöts ja'ats midundip. ¿Mjaaktyimbyönts meets ku meets ja xpagajpxt, yamts ja Dios ja tmiduñ? Wan ja t'öyi uk tka'öyi, ja wyindsönts ja paajtip pöni sa ja kə'om tyuñi. Jöts yik'öyip ja', çti Dios ka'ukmajyip ku ja tka'ukyik'öyit myök'ajtingöjxp?

⁵Jöts jaa jadu'ukmidi pøn wandip tu'ugin ja xəow yik'amaay'att, jöts jadu'uk wyamidi ku ka' pyaat'aty ni midi xəow kyayik'amaay'att, tum jade'en ja xəow tu'ugyi. Kija'ats tnitanidit ja wyinmaa'n tigöjxp ku jade'en wyinmaydi. ⁶Pøn t'amaay'ajtp tu'uk ja xəow, ja Diosts ja tyawindsö'jkkip; jöts pøn tka'amaay'ajtp, nay ja Diosts ja jade'en wyindsö'jkinmo'op. Jöts pøn tjöø'kxp öy ti, nay ja Diosts ja tyukmöja'wip tyukunuu'kxyja'wip; jöts pøn amaay'ajtmidip, ka' ti tniyji'kxy, nay ja Diosts ja tyawindsö'jkkip ku ja jade'en ttuñ, jöts ja ttukmöjawi ttukunuu'kxyjawi amuum.

⁷Ka'ap pøn nugo ñiyujky'aty, ka'ap pøn nugo ñiy'öky.

⁸Ku nujky'ajtyindi, Dios xyikujky'ajtindip, jöts pöni ö'jkindipts, nay ja'ats xkwenti'ajtindip. Jöts jade'en yiknijawi jöts ku ja amuum xja'ajtyindi öy adöm njajujky'ajtyim, uk nja'ö'jkyim njadigö'öyim adöm.

⁹Pø ja'agøjpxi ja Cristo yujukpyijky xemikøjxp ku ja tmimajadaajky ja o'jkin, jøts ja tu'ugyi icyam tnitanaagyixy øy midil'ibi.

¹⁰¿Tigøjxpts ku mee kø'øm ja mmigu'uk xabayø'øy sa y'adø'tsti? Jøts ni xkatsokti paat meets ja'. ¿Pønts xijy ta'amp, pøn kanaxp jam Cristo wyingujkp? Pø ja'axi xabayø'øyindip ja nbøky, ja' xiidyu'unindip. ¹¹Pø yide'enxi jap nøkyijxpy wya'añ:

Øyi madsoo n'ity, jøts øts
nwingujky niduki'iyi jaaly
kuwani ñagyuxendyakøxidit.

Jøts wya'andit ku øts ja'ayi
tu'ugyi ndios'aty.

¹²Jade'ents idø'on, kija' idø'on ngøyajkint jam Dios wyingujkp pøni sa nidu'uk jadu'uk tø njaa'y'ajtyindi ya naxwiñ.

Ka'ap ja nmigu'uk nyikwinmaamya'jtindit

¹³Paty ka'ap nnabyagajpxandit nixem niyam. Ne'egi ja' njotmay'ajtindip sudso ja nmigu'uk ngayikpøkyajtindit.

¹⁴Tumwa'ats nwindson'ajtim Jesús tø ttanibiktaagi, ka' ti nugo kø'øm tyimikpøkyety; kyø'ømwinmaa'ñ ja' pøn nømdip jøts ku øy ti kya'øyi kyawa'adsi. ¹⁵Jøts ku ja jii'kxy midi kayak'ødyejp kayakwa'atstjep nnadyabagajpxandit nugo, ¿ti pya'ayo'owints jade'en njagyepyindip? Paty ka'ap pyaat'aty jøts ja nyikmøjindit pøni ti ja nmigu'uk yjii'kxyindip, jøts jade'en ngaduk'ayoosjindit ja nmigu'uk, jøts ka'ap ja yjanchja'win kyudigø'ty. ¹⁶Kidi ja' xuñ midi yjawi ja mdsinaa'yin ja

mjanchja'win yiktabagajpxp. ¹⁷Kidi ja kaagyip jii'kxyip xagupøjkindip ja Dios ma ja kyutujk amuum ttanitani ja yja', pø ja øchinaa'yinxii ja chøjkpy ja tuda'aky'ajtin ja xondaajkin midi ja Espiritu Santo xmø'øyindip. ¹⁸Pøn jade'en tmidump ja Cristo, ja' Dios chøjkpy jøts øyja'wiyip ja jaaly ja'.

¹⁹Wants tjaaknija'wa'andi sudso nbaajtindit ja tuda'aky'ajtin midi nyiktu'unindip jøts ja nnadyabudøjkandit nixem niyam, jøts jade'en myøktaajkindit ja njanchja'win. ²⁰Kidi ja ngø'øm ja' adøm nugo nyikmajadaajkindip, jøts adøm ja Dios yja' ngayikmøjtøjka'andit. Øy ni midi jii'kxy yjagayikpøkyety, jade'en ne'egi pyaat'aty jøts ja' xkajøø'kxtit midi ja mmigu'uk kya'øyja'wip jøts ja jade'en xkayikpøkyat. ²¹Ne'egi øy'atpts ku ja tsu'uch ka' xtsu'utstit, uk xka'uuktit ja vino, uk xkatu'undit o ti, nugo ku ja mmigu'uk xkayikwinmaa'nmya'atti, nugo ku kyapøkyatti jade'en'ampy jøts kyatuu'tigø'odyit. ²²Dios ja ja'ayi mduknija'wip pøni sa mets ja mwinmaa'ñ xyikyø'øy. iJotkujk ja jaa'y pøn kyabadumpy midi ja pyøkyja'wip! ²³Pønts tjøø'kxp øy ti majtsk aaw majtsk joojt, kø'ømst ja ñankpyøkyetyi ku ja tjii'kxy, kumi ka'ap jotkujk tjii'kxy; jøts ti jaty kayiktump jotkujk'atyim, pøky ja'.

Ja' mdu'ump midi ja mmigu'uk tya'ødyøkip

15 Pøn jaty møk tjagyajptip ja janchja'win, xpaat'ajtindip adøm jøts nbudøjka'andit pøn ja yjanchja'win tu'ugyi

tkamøøt'ajtipnim, jøts kidi adømyi kø'øm nnabya'ayø'øyindi. ²Nidu'uk jaty adøm xpaat'ajtyindi jøts ja ndabudøjka'am midi ja ødyunidip jøts ja yjanchja'win myøjta'aktit. ³Pø ni ja Cristoxi ojts kø'øm kyanabya'ayøyi, ne'egi ja yjaaktyimyajty jade'en sa jap nøkyjxpy yide'en wya'añ: "Tum øts ja tø xaja'atkixy sa jaty ti jaty mgayikta'ødyundip mgayikta'øñimaadyip." ⁴Pø ja'agøjpxxi ja Dios ja kyajpxy tnankyjajyøø jøts adøm ja nnija'wa'an ti jaty ja ñigajpxy ja y'ixpøjkin, ja'ats adøm ja xmø'øyimp ja kajpxjot'amøki jøts tuda'aky ngupøjkindit o ti ayo'on, jøts tu'ugyi ja awejx'ajtin yikmøøt'att ku yikpaatt ja xemikøjxpit juky'ajtin. ⁵Ja Dios Teetyts adøm xyikmajadaajkimp o ti ayo'on jøts ja xkajpxjot'amøjka'an. Wants ja mbudøkiyidi jøts mdsøønidit mdanidit yikxon nixem niyam, sam nwindson'ajtim Jesucristo tnajststu'uni, ⁶jøts tu'ugyi ni'amuki xja'byaattit xkajpxpaattit ja Dios Teety pøn ja nwindson'ajtim Jesucristo tyeety'ajtpy.

**Ku ja Dios y'øgyajpxy
y'ømyadya'aky yikajpxwa'kxy
ma jaa'y kya'israelit jaa'yidi**

⁷Nagyupøkidits nixem niyam, kidi sa mnadyijyidi mnawya'añidi, nagyupøkidi nayide'en sam adøm nwindson'ajtim Jesucristo tø xkupijkyindi Dios Teety wyindsøjkin wyinja'wingøjxp. ⁸Pø israelit jaa'yxi ja Cristo ñimimpy jøts ja tpudøkit, jøts jade'en ja Dios Teety ja wyandaajkin tyik'adujkit

midi ja møjaa'dyøjk wyinaty tø yiktamiwanda'agidi. ⁹Jøts nayi ñimeen ja' pøn ka'israelit jaa'dyi, jøts ja tja'byaattit tkajpxpaattit ja Dios ku ja pya'ayøyidi jadine'en, pø yide'enxi jap Salmos nøkyjøtpy wya'añ:

Nja'byaatp mets ngajpxpaatp
mets øy ma naajx øy magajp,
ma jaty ja jaa'y chøøni pøn
ka'israelit jaa'dyi,
jøts n'øø't jøts nxu'uxt mets
windsøjkingøjxp.

¹⁰Jøts nayide'en wyami ja Dios kyugajpxy:

Mxonda'aktit tuknax pøn
ka'israelit jaa'dyi møøt ja
israelit jaa'y pøn ja Dios
ja'ajtiyidip.

¹¹Jøts jap abiky ma jap wyami:

Møja'wimyidi
kunuu'kxyja'wimyidi ja Dios
ni'ijtyi pøn ka'israelit jaa'dyi,
kajpxwa'kximyidi ja myøk'ajtin
o magajp.

¹²Jøts yide'en Isaías

tyukjadya'anmiyøø ja Dios:

Ja Isai ñikøjxp pyidsøømt
pøn ñiwindson'ajtmip pøn
ka'israelit jaa'dyi;
ja' ja tu'ugyi tyamiguy'ejxtip ja
ñitso'ok'ajtin.

¹³Wan ja Dios mmø'øyidi ja xondaajkin ja tuda'aky'ajtin, midi xukjøp'ijxy'ajtindip ja kyunuu'kxin ku ja njanchja'wint, jøts jade'en ja ajot'ajtin tu'ugyi mdukmi'etidit Espiritu Santo myøk'ajtingøjxp.

¹⁴Migu'uktøjkti, jade'en ø nwa'añ jøts ku meets amuum xjagyepy ja nadyamiyoxi'ajtin jøts ja nijawi'ajtin. Wa'ats ja xnijawidi, jøts n'a'ejxip øts

jòts ku xjatti jòts nixem niyam mnagyajpxwejidit. ¹⁵Ja'agøjxp mee ndanijayi ya'at nõky, jòts ndukja'myatstit tu'uk majtsk ja mõj winmaa'n̄n̄ midi paat'ajtiyidip ja yikxon ja'gyukin. Tø øts ja Dios xanipiky y'ø'y'ajtingøjxp jòts øts jade'en ngajpxwejt. ¹⁶Ja' øts ndamidumpy ja nwindson'ajtim Jesucristo ku øts ngajpxwa'kxi ja y'øgyajpxy ja y'ømyadya'aky ma ja jaa'y kya'israelitjaa'yidi jòts ja tpaattit ja nitso'ok'ajtin. Ja'ats øts ndagødøjkip ja Dios, wan ttajotkujk'atyidi jòts kyupøkidit ku yikpøkwy'a'adsidit ja Espíritu Santo.

¹⁷Ku øts jade'en nmiduñ ja Dios Teety, xondakp øts jòts øts ja møk ndukmøjawi ndukunuu'kxyjawi, ku øts njanchjawi ja nwindson'ajtim Jesucristo. ¹⁸Ka'ap øts ti nugo ñikyajpxy midi øts ja Cristo kø'øm xkaduktump xkadukpatp jam jaa'y agujkp pøn ka'israelit jaa'dyi, jòts tmimado'odit ja Dios. Tø dø'øn jade'en tyimyjaty, tø dø'øn jade'en tyimykmadøy sa ø nnigajpxy, ¹⁹ku tñank'ijxyi ja myøk'ajtin, tyikaxi'iky ja ejxa'an, tyikaxi'iky ja milagri'ajtin, jòts jade'en yik'ixy yiknijawi ja Espíritu Santo myøk'ajtin. Jade'ents øts nnigajpxkixy øy maðsoo ku ø ngajpxwa'kxi ja Cristo y'øgyajpxy y'ømyadya'aky midi nitso'ok'ajtin xukpaajtin, nwidity ø Jerusalén uk nja'aty øts jambaat Ilírico etjotp.

²⁰Ja' øts ndajotigøøpy jòts øts jade'en ja øgyajpxy ja ømyadya'aky tø ngajpxwa'kxy, midi tnigajpxp ja nitso'ok'ajtin, ma niwindii kyayiknimadøynim ja Cristo xyøøw, jòts ka'ap øts nay ja'abi

kajp tø n'anøjkxi ma jadu'uk ja jaa'y jawyeen tø tyiktso'onda'aky ja Cristo y'ixpøjkin. ²¹Jade'en øts tø nduñ sa ja Dios kyajpxy y'ayuujk wy'a'añ:

Ja' ja ne'egi ejxiyip
 nijawiyip pøn ja niwindii
 kamadobaajtipnim,
 jòts yja'gyukidip ja ne'egi pøn ja
 niwindii kanimadoojidipnim.

**Ku ja Pablo ttanibiktaagi
 jòts ñøjkxt Roma**

²²Ku øts ja ngajpxwa'kxx ngayiktsojk'abaadi, ja'agøjxp meets tø nga'ajts'ixy, tø øts kawinaak øjk nja'ukniwinmayi jòts ø nnøjkxt ma meets jam. ²³Tøts øts ja ndunk y'abaadi yam ya'at etjotp ma øts yam, jòts jekyip øts njaniwinma'ayin̄ni jòts mee nninøjkxt. ²⁴Yamnims øts inet jam n'uknaxt ku ø nnøjkxt jam España jòts mee n'uk'ext, jadya'ts øts jam wyinaty xpudøkidi, jòts øts jam nja'att ma øts idø'øn nnøjkxwa'añ. ²⁵Jerusalén øts ixyam nnijkxy, pudøjkin øts nyiknijxpy jòts øts ja ngømo'owa'andi pøn jaty jam Dios ja'ajtidip, adøm ja nmøøtjanchja'wibidi. ²⁶Ja' tø tyikmukti meñ pøn tsinaadyip jam Macedonia jam Acaya, jòts ja ttanigaxti ja ayoobi jaa'y pøn tsinaadyip jam Jerusalén, adøm ja nmigu'uktøjkti pøn ja Dios ja'ajtidip. ²⁷Tø twinmaydi jòts ku jade'en y'øyi jòts ja jade'en ttu'undit, pø tøxi ja israelit jaa'y ja ñamyayi y'ayo'ijxyidi ku ja tyukpaat'atyidi ja Dios; xjats ja nayide'en pyaat'ajtmiyidi, jòts ja ttabadøkidit ja israelit jaa'y

ti jaty ja iiy yjagyajptip. ²⁸Kuts øts yø n'uktun'abaadit ku øts ja wyinaty tø ndagøðøkiidi ja pudøjkin, winets ø ndsoont jøts ø nnøjkxt jam España, uk naxpts øts jam mā meets jam. ²⁹Jøts wa'ats ø nnijawi jøts ku øts ja Dios amuum ja kyunuu'kxin xabudøki, jøts øts ja Cristo ngajpxwa'kxit ja y'øgyajpxy ja y'ømyadya'aky ku øts jam nøjkk nja'aty.

³⁰Tundits migu'uktøjk ja may'ajt nwindson'ajtim Jesucristo køjxp jøts Espíritu Santo pøn xukja'wimp ja tsojkin ja pa'ayo'owin, jøts meets nayide'en mnadyamiyoxidit øts ndunkjøøjp, ku meets ja Dios x'amido'ot ja may'ajt jøts ø xpudøkit. ³¹Amidowdi ja Dios wan øts x'agø'duky x'axajtuky, jøts kidi myajada'akti ja jaa'y pøn tkagupøjkti ja nwindson'ajtim yja' jam Judea, jøts nayide'en x'amido'odit jøts ejtni xoni tkupøktit ja pudøjkin pøn tsinaadyip jam Jerusalén, pøn ja Dios ja'ajtidip, midi øts yam ndaninøjkxwāndip, ³²jøts pøni yikjajtpy Dios jøts øts øy jotkujk nja'att mā meets jam, jøts øts jam n'ukpoo'kxt. ³³Diosts mjagyapidip pøn amuum ja øy'ajtin xondaajkin tyajkp. Jade'en idø'on ja yjatt.

Ku ja Pablo tkajpxpoo'kxy ja myigu'uk pøn jam Roma

16 Mjaty'ejxtip ja Febe, adøm ja nmøøtjanchja'wibi pøn tump jam tsaptøjkjotp jam Cencreat kajpjotp. ²Kupøkti ja' yixxon, tundi may'ajt Dios køjxpit sam pyaat'aty, pø tu'ugyixi ja Dios yikjanchjawi. Pudøkidits jøts xmo'odit ti jaty

jam ka'ejtxip, tø ja may'ampy xjanchpudøjkandi, øts paat ja kø'øm tø xpudøki.

³Kajpxpoo'kxti nayide'en ja Priscila møøt ja Aquila, pøn tø nmøøtundi jøts øøts ja Jesucristo yja' nyikyø'øyiyi. ⁴Ja'agøjxpti øts ixyam njujky'aty ku ja kyø'ømjujky'ajtin ja o'jkin jøp'am tpiktaktøø, nugo ku øts ja'ayi jade'en xyiknitso'okti; xemikøjxp øts ja Dios ja ndamøjawit, jøts nayide'en ja ttamøja'wimyidi niduki'iyi ja nmigu'uktøjk, pøn tjanchja'widip ja Jesús mā jaa'y kya'israelit jaa'yidi. ⁵Kajpxpoo'kxti nayide'en ja migu'uktøjkti pøn namyujkidip jam Priscila jam Aquila tyøjkjotpti. Kajpxpoo'kxidik øts ja nmigu'uk Epeneto, pøn midu'uk tjanchja'wiy'okwaan ja nwindson'ajtim Jesucristo jam Acaya etjotp. ⁶Kajpxpoo'kxti ja María midi jadine'en tmidump ja Dios mā meets jam. ⁷Kajpxpoo'kxidik øts ja nmigugajp ja Andrónico jøts ja Junias, pøn øts møøt tø nbuxøjktsøøni; janch'øyjawi ja y'etti sam nayide'en ja Cristo kyudanaabyitøjkti, jøts jawyeen ja ne'egi tjanchja'widi ja Cristo, oojknim øts.

⁸Nayi mgajpxpoo'kxtip ja Amplias, pøn øts øy møøt namyayi Cristo køjxp. ⁹Jøts nayi kajpxpoo'kxti ja Urbano, pøn øøts ojts nmøøtuñ ku øøts ja nwindson'ajtim yja' nduujni, jøts kajpxpoo'kxti nayide'en øts ja nmigu'uk Estaquis, ¹⁰jøts nayide'en ja Apeles pøn kawinaak ojk tø ttamajada'aky ja yjanchja'win Cristo køjxp, øy ja wine'en ja ayo'on yjayiktanipiky.

Jøts kajxpoo'kxti nayide'en ja Aristobulo møøt ja y'u'nk ñidø'øxy.

¹¹ Kajxpoo'kxidik øts ja nmigugajp pøn txøøw'ajtp Herodión, jøts nayide'en ja Narciso, jøts pøn jaty jam tsinaadyip ja' tyøjkjotp, pøn ja nwindson'ajtim tø tjanchjawidi.

¹² Jøts nayide'en xkajxpoo'kxtit ja Trifena møøt ja Trifosa, pøn amuum tmidundip ja nwindson'ajtim, jøts nayide'en ja Pérsida, adøm ja nmigu'uk pøn kawine'en kujk tmiduñ ja Dios. ¹³ Jøts nayide'en xkajxpoo'kxtit ja Rufo, pøn amumjoojt tjantyimyjanchja'wip ja nwindson'ajtim, jøts kajxpoo'kxidi ja tyaak nayide'en, jade'en øts ja njawi sam øts ngø'ømmdaagin.

¹⁴ Kajxpoo'kxti ja Asíncrito, ja Flegonte, ja Hermas, ja Patrobas, ja Hermes, jøts møøt niduki'iyi ja migu'uktøjkti pøn ja Dios yjanchja'widip, pøn jaty ja jam møøtti. ¹⁵ Nayi kajxpoo'kxti ja Filólogo møøt ja Julia, jøts ja Nereo møøt ja myiga'axkiixy, jøts ja Olimpas nayide'en xkajxpoo'kxtit møøt niduki'iyi pøn jaty ja jam møøt, pøn ja Dios yjanchja'widip.

¹⁶ Nadyuknijawiyidi ja kajxpoo'kxin nixem niyam sa Dios ttsøky. Mdanigajxidip ja kajxpoo'kxin pøn jaty ja nwindson'ajtim Jesucristo yjanchja'widip øy madsoo.

¹⁷ Migu'uktøjkti, mjatyimy'ejxtibim pøn yiktseptøjkidip pøn yiktundigøødyip. Ja tsep ja nugo yiknaxkida'akwandip jøts mee mnawya'kxit, pø ja'axi ja yikma'atwandip midi meets tø myiktukmadø, pø ka'axi ja

yjade'eni midi mee tø xjaty midi mee tø xnijawi, jade'en ne'egi tyimbyaat'atyi ku xpuwa'atstit.

¹⁸ Ka' yø'øbi jaa'y tmidundip ja nwindson'ajtim Jesucristo, kø'øm yø ñayjotmay'atyidi ti yø ejtxidip ka'ejtxidip, jøts twin'øøndi ja jaa'y pøn tkanija'widipnim, øy ja Dios yja' nadyijyi amyujy tsaachyujy tmigajpxti. ¹⁹ Jøts ñija'wip øy pøn sa meets xpaduujni ja Dios yja'; ja'agøjxp mee ndajotkujk'aty. Ja' øts ja'ayi ndsøjkpy jøts xwinmaa'ñ'attit sa xu'undit ja tum ja øybi, jøts kidi ja ne'egi mjaakmayidi ja ka'øybi. ²⁰ Jøts ja Dios pøn ja øy'ajtin xondaajkin amuum tjagyajp, tsojk ja nøjkx ja miku' myøk'ajtin tyikwindigøjyi, jøts ja niti majadaajkin tka'ukpatnit meets mwingujky. Paatti ja nwindson'ajtim Jesucristo ja kyunuu'kxin.

²¹ Nayi mdanigajxidipts ja Timoteo ja kajxpoo'kxin pøn øts møøt nduñ, jøts nayide'en Lucio, møøt ja Jasón, møøt ja Sosípater, øts nmigugajp nmigunaajxti.

²² Nayi mgajxpoo'kxmidip ja Tercio nwindson'ajtimgøjxp, pøn øts ya'at nøky ndukjaapy.

²³ Jøts nayide'en mgajxpoo'kxyidi ja Gayo. Ja' tyøjkjotp øts yam ndsøøni, jøts nay ja' t'anuu'kxyajkp ja tyøjk mā ñamyukyidi pøn jaty ja Dios yjanchja'widip. Jøts nayide'en mdanigajxidip ja kajxpoo'kxin ja Cuarto jøts ja Erasto, pøn ja ya'at kajpmeñ myachomujkpy.

²⁴ Mo'ojidip ja nwidson'ajtim Jesucristo ja kyunuu'kxin mee niduki'iyi. Jade'ents øts idø'øn ndsøky'aty.

Ku ja Dios y'ukyik'ajot'ajtni

²⁵Tmøja'windits

tkunuu'kxyja'windits ja Dios,
wan mbudøkiyidi jøts ja
mjanchja'win tu'ugyi amumjoojt
xyik'ettit sam mduknijawiyidi ja
øgyajpxy ja ømyadya'aky, sa ja
nitso'ok'ajtin yikpaaty midi øts
ngajpxwa'kxpy, ja Jesucristo
y'ixpøjkin. Jøts ja' yø' midi ja
Dios jekñim tø tñigajpxy, midi ja
jegy tø xkaduknija'wa'am jøts ku
ja jayimni jødsnim ja naxwii'ñit
cho'onda'aky. ²⁶Ixyamts ja tø

yiknijawinim ku ja kyajpxy
y'ayuujk tø ttukjaadyañ ja
kyugajpxtyøjk, sa kø'øm tyikutuky
ja Dios Teety xemikøjxpit. Jøts
ja tuki'iyi yiktuknijawidi ja kajp
ja naajx jøts tjanchjawidit jøts
tpaduujnidit ja yja'.

²⁷iTu'ugyi Dios Teety møj
jøts ja' tu'ugyi tñija'widyaaapy,
wants xemikøjxp ja tkupiky'aty
tmadø'y'aty adøm ja nwindsø'jkin
ku ja nja'byaajtindi ngajpxpaajtindi
amuum nwindsøn'ajtim Jesucristo
køjxp! Jade'ents idø'øn ja y'ejxi
tyiyi.

JA MYÏDU'UKPÏ NØKY MIDI JA PABLO TYANÏGAJX JA CORINTÏ JAA'Y

Ku ja Pablo tñijayi ja janchja'wibi
jaa'dyi pøn jam Corinti tsinaadyip

1 Øts idø'øn Pablo'ajtp. Tø øts ja
Dios Teety xamidsøky jøts øts
tø xwaadsøy jøts øts ja Jesucristo
ngudanaabyi'att. Møøt ja Sóstenes,
pøn nayide'en tjanchja'wip ja
Jesucristo, ²ixyam ø nnijayi ja
Corinti jaa'y pøn jaty ja Dios Teety
tø tñijawidi jøts tø tkupøkti ja
chojkin ja pya'ayo'owin møøt ja
y'ana'amin Cristo Jesús køjxp. Pø
ja Dios Teetyxi meets tø mwi'ijxyidi
jøts ja amuum xamiyoxtit ja
mdsinaa'yindi møøt nayide'en pøn
jaty ja tjanchja'wyimidip, pøn jaty
tkajxpatmidip ja nwindson'ajtim
Jesucristo, pø tum ja'axi amuki
nwindson'ajtyindip nixem niyam.
³Pajtidi kupøjkidi ja Dios Teety
y'øy'ajtin kyunuu'kxin møøt
nayide'en ja nwindson'ajtim
Jesucristo yja'!

**Sa ja kunuu'kxin yikpaaty
Cristo køjxp**

⁴Ejtp øts ja Dios Teety ndamøjawi
ndakunuu'kxyjawi ku meets ja
kunuukx'ajtin tø xpaaty Cristo
Jesús køjxp. ⁵Paty meets ja Dios

Teety ja møj øy'ajtin janch kajaa
tø mmø'øyi jøts øy tsuj xjajtidi
uk xnimadyajkidi ja y'øy'ajtin ja
kyunuu'kxin ja'agøjxp ku ja Cristo
yja' tø xpabøjkidi. ⁶Tø meets idø'øn
ja xjanchyikwindiy sa jaty ja Cristo
tø yiknimadya'aky. ⁷Ku meets
jade'en mdsøønit mmo'ojidipts ja
Dios pøni ti dø'øn ja ttamidsojpk,
ixa mee x'awijxy ja xøøw ja jumøjt
ku ja nwindson'ajtim Jesucristo
ñanky'ejxpaadiyit jadigojk. ⁸Ja
Diosts ja møk'ajtin mmo'ojidip jøts
tu'ugyi mdsinaa'yin xyik'ettit, jøts
wyinaty niti mgayiktaniwanbatti
ku ja nwindson'ajtim Jesucristo
jya'att. ⁹Pyadumpy ja Dios ejtp ja
y'ayuujk. Ja'ats tø mwaadsøyidi
jøts ja y'U'nk xmøøtsinaajyidit, ja
nwindson'ajtim Jesucristo.

**Ja' ñi'ane'empy jøts
tu'ugyi chøønidit**

¹⁰Migu'uktøjkti, nwindson'ajtim
Jesucristo køjxp meets idø'øn
n'amidøy jøts ka'pxy xu'undit
jøts tu'ugyi mdsinaa'yin
xpikta'aktit xyik'ettit. Kidi
ki'abiky mdsøøni, tu'ugyi
winmaa'ñ xmøøt'attit jøts tu'ugyi
xmøøt'attit midi mdajotigø'ødyip.

¹¹ ¿Ti ø migu'uktøjk idø'on jade'en xyikwamp? Ja'agøjxp øts idø'on jade'en nwa'añ kuts ja Cloé myigu'uk yø xukmadowdi ku meets jam mnamyijotma'adyidi. ¹² Yide'en øts idø'on tø nyiktukmadøy ku mee tumdigach ja m'ayuujk; nõmbik mum wya'andi: "Øts ja Pablo møøt", jødsik ñømidi: "Øts ja Apolos møøt"; uk nõmidiptsik: "Øts ja Pedro møøt"; jødsik jam ñømidi: "Øts ja Cristo møøt." ¹³ ¿Sudsots idø'on, uk tø dø'on ja Cristo may ñawya'kxyi? ¿Ti tø meets ja Pablo mgu'oogiyi kruskøjxp? ¿Uk Pablo køjxp meets idø'on tø mnøbety? ¹⁴ Ngajxajkpy øts ja Dios kuts ja'ayi tø nyiknøbety ja Crispo jøts ja Gayo, meets ja mjaa'y; ¹⁵ jøts jade'en mgawa'andit ku mee tø mnøbety øts køjxp. ¹⁶ Ixa njaakja'myech jadu'uk jøøn jadu'uk tøj kuts ja Estéfanas nayide'en tø nyiknøbety, jøts jade'eñi nipønxi øts jyawi tø njaga'ukyiknøbajtni. ¹⁷ Ja'agøjxp øts idø'on jade'en tø n'adi'ich ku øts ja Cristo tø xkaxey yiknøbatpi, ja'axi øts ja xaniguexy jøts øts ja jaa'y ndukmado'ot ja nitsoojkin ayuujk, ka'ats øts ja janchkajajtni nnigajpxy sam ja ixpiky jaa'y myadya'akti, jøts ja Cristo ja y'o'jkin jam kruskøjxp ejtp yikmøjpikta'akt.

**Cristo, Dios Teety myøk'ajtin
wyijy'ajtin ja'**

¹⁸ Ku yjayiknimadya'aky ja Cristo y'o'jkin jam kruskøjxp, løki o'jkin ja jaa'y ja ttejt pøn tø yiktanibiktaagidi jøts ja øy'ajtin tkapaattit; pønts ja Dios tø tkupøjkidi ja ñitsoojkin ja pya'ayo'owin ka'ap ja jade'en

wya'andi, nõmp ja wya'andi jøts ku Dios myøk'ajtin jade'en tyiknigaxi'iky. ¹⁹ Pø yide'enxi ja nõky wya'añ midu jap jaabyety ejtp:

Ka' øts ja y'ixpiky'ajtin ja wijy jaa'y nmøjpiktaajkit, jits ka'ap ø ngupøjkit ja ñimado'owin ku øts ja nimadoobi jaa'y xjamigajpxmit.

²⁰ ¿Mats idø'on ja ixpiky jaa'y tyundi, jøts ja yik'ixpøjkpidi, jøts ja jaa'y pøn tñigajpxtip tñimadya'aktip ti jaty ya tuujnip naxwiin? Kawejin kakajinxi ja Dios ja tø tyikwimbijty midu ya naxkijxy yiktejp wejin kajin.

²¹ Wa'ats Dios tñijawi jøts ku ka'ap pøn myi'abaadyiyi ja wyijy'ajtin sam ja wijy jaa'y yjawinmaadya'an pøn tkagupøjktip ja'abi winmaa'ñ. Ja' ja ne'egi tyukpaatp tyuk'ejxp ja nitsoojkin pøn ja kupøjkxiyip ja kyajpxy ja y'ayuujk tu'ugyi amumjoojt, øy ja yjadu'ukpi wine'en tja'abaxti ja'abi kajpxy ja'abi madya'aky.

²² Tum ja ijxyimbi ka'ijxyimbi ja israelit jaa'y chojktip, jøts ja griegit jaa'y t'amidomidi ja wejin ja kajin; ²³ ja Cristots øø nnigajpxy ku ja kruskøjxp tø y'øøky. Nachøødyu'uni ja israelit jaa'y ja ttejt, jøts ja griegit jaa'y ñømidi ku ja kyaweja'ajtin kyakaj'ajtin. ²⁴ Ots ja jade'en yjawa'andi, tøts ja Dios twi'ixy ja israelit jaa'y jøts ja griegit jaa'y pøn ja amuum tyamay'ajtpy ja møk'ajtin ja wijy'ajtin Cristo køjxp. ²⁵ Midu ja jaa'y yjanch'uktejtíp Dios ja kyawejin kyakajin, ja' idø'on ne'egi kamaabyim pidsoemp; midits tyejtíp kajotmøk'ajtin

ja'ats kidi mibaat pøn myayiyi, yjaaktyimyjinajpxy ja jawaani øy wine'en ixpikyjaa'y yjanamyukyidi. ²⁶Migu'uktøjkkti, ejxti nijawidi ku Dios tø mwil'ixxyidi, o meets jam waani pøn janch'ixpiktyi sam idø'øn ya naxwiiñ yiktsøky, jøts nayide'en niwaani pøn yikmøjpiktaktip, uk jam tigati yikta'ejxkapti yjønjothp tyøjkjotp. ²⁷Tigach ja Dios wyinmaa'n, tum ja' ja tø twi'ixy pøn kajotmøjkkti jits ja tsø'ødyumbim jyattit pøn jotmøk nayja'widip ya. ²⁸Ja' ja Dios tø twi'ixy pøn ya naxwiiñ niti kayiktamøjpiktaktip jøts jade'en tyikugøxit pøn jaty møjpiktaajkidip ja jaa'y ya naxwiiñ, ²⁹jøts niti nipøn kyanadyamikaxiyit Dios Teety wyingujkp. ³⁰Ja Dios Teety idø'øn kø'øm tø ja Jesucristo mdukupadyidi jøts muki møøt m'ettit; jits nay ja' tø ttuñ jøts adøm ja Cristo ndaweñnt ndakajint, jøts nay Cristo køjxpts ja Dios Teety xkupijkyindi jøts ja amumjoojt xukmøøt'ijtyindi, jøts ja nitsoojkin xmø'øyint. ³¹Jabi yide'enxi ja Dios kyajpxy wyaa'n: "Pøni pøn nay'agajpxwajnip wan ja nwindson'ajtim tnadya'agajpxyiyi."

Ja Cristo kyajpxy y'ayuujk pøn tø y'øøky kruskøjxp

2 Migu'uktøjkkti, ku mee nninijkxy jøts ja Dios kyajpxy ndukmadoojidi, ka'ap øts ja'abi ayuujk nyiktuuñ midi kanimadooni. ²Tu'ugyi øts ojts ja ixpøjkin nbikta'aky ku øts ja Jesucristo ja'ayi nnijawi, jøts jade'en øts ja nnigajpxy ku ja kruskøjxp tø y'øøky. ³Janch yik'ayo'owim ngaxi'iky jøts

tsø'øgi øts yjawi xjanchyik'oo'knip ku meets jam nninijkxy; ⁴kuts mee tø ndamimadya'aky jøts tø nduknijawidi ja Dios kyajpxy y'ayuujk, ka'ap øts w'il'ixxyi ayuujk uk kanimadooni ayuujk nyiktuuñ sa ja møj nija'wibidi. ⁵Ja Dios Espiritu Santo meets ja tø mduknimadøyyidi jøts ja Dios tø mbudøkiyidi, jøts meets idø'øn xmibøkt kidi ja wijy jaa'y y'ayuujkøjxpip, pø ja Diosxi myøk'ajtingøjxp.

Dios Espiritu Santo køjxp idø'øn ja Dios Teety ñankñijawiyi

⁶Tiy idø'øn, janch møj nija'wibim øø ngajpxy ku øøts ja jaa'y nmigajpxy pøn jaty jawaani tø tnija'wiñ ja nwindson'ajtim y'ana'amín. Kidi meets jade'en xja'gyuki ku øøts ja ya'at kajin nyiktuuñ sam møj yikutujkpi ya naxwiiñ ttundi, midi tsojk kudigøøñidip. Jabi Diosxi øøts idø'øn kø'øm jade'en xyikajpxp. ⁷Ja Dios wyejin ja kyajin øøts n'ayuujk'ajtpy midi yu'uch yik'ijtpñim, jøts ja' øøts idø'øn nnigajpxy ja nitsoojkin midi xemikøjxp ejtp, midi ja Dios yu'uch tø tyik'ity ku wyinaty niti tkayikøjñim. ⁸Ni tu'ugin ja møj yikutujkpi yø tø tkanimadøy; ka'ap ja nwindson'ajtim Jesucristo ja jeexyip tø tyikruspatti kuk ja tja'gyukidyøø. ⁹Jade'ents idø'øn ja tø yjatti sa jap nøkyijxy jaabyetyi: Nipønim ja tka'ixy, nipønim ja tkamadøy, jøts nipønim ja tkawinmay pøni ti ja Dios tø ttanibiktaagi jøts ja tmo'ot pøn jaty ja chøjkpy.

¹⁰ Adømts idø'øn ja tø xuknija'wa'am pøni ti dø'øn ja tyijpy ku ja Dios Espíritu Santo tø xuknija'wa'am, jaa kuxi ja tñija'wiguixy tuki'iyyi, jøts nija'wiyip ja Dios Teety ja wyinmaa'n̄n nayide'en pøni sa jaty ja wyinmay.

¹¹ ¿Pøn idø'øn ja t'uknija'wip pøni ti jam y'am yjotp tu'uk jadu'uk ja jaa'y myøøt'ajtpy? Jabi wyinmaa'n̄xi ja kø'øm ejxiyip midi ja ñikøjxp'ajtpy. Ja Dios Espíritu Santo nayide'en nadyu'uk tñija'wimyip pøni ti jaty ja Dios Teety wyinmaa'n̄n'ajtpy. ¹² Kidi ja na'xwii'ñit winmaa'yints adøm tø nyikmø'øyim pø ja Diosxi adøm ja y'Espíritu Santo tø nyikmø'øyim jøts ja xukja'gyuka'am ja Dios myøjmay'ajtin ja Dios myøjkunuu'kxin. ¹³ Ja Dios Espíritu Santots øø tø xukyikyuyj pøni ti jaty øø nnimadyajkpy, ka'ap øøts ja ngø'øm ixpiky'ajtin nyiktuñ, paty øøts ja Dios tyiy'ajtin ndukmadøy ja jaa'y pøn ja'abi ayuujk ja'abi winmaa'n̄n tñimadoojip.

¹⁴ Pøni pøn ja Dios tyiy'ajtin tkanimadoojip, ka'ap ja tkupøkti pøni ti ja Dios Espíritu Santo yjanigajpxpy, nugo ja tijy kawej'ajtin. Ka'ap tñimadøy, kumi ka'ap ja tñijawi sudso ja tja'gyukit, ja' kuxi ja Dios y'Espíritu Santo tkamøøt'ajtid. ¹⁵ Pønts ja Dios Espíritu Santo myøøt'ajtpy øy ja tigati tja'gyukit jøts nipøn ja sa kyanø'ømxit. ¹⁶ Pø nømpxi ja kajpxy jap nøkyijxpy: “¿Pøn idø'øn tø t'uknimadøy ja Dios wyinmaa'n̄n? Nipøn kyamayi jøts ja Dios tkajpxwejt.” Øy ja yjade'en'aty,

ja Cristo adøm ja wyinmaa'n̄n nmøøt'ajtyimp.

Tu'ugyi øøts ja ndunk ku øøts ja Dios nmiduñ

3 Kuts mee migu'uk ja Cristo y'ayuujk tø ndukmadowdi, ka' meets jade'en nmigajpxy sam idi'in yikmigajpxti pøn ja Dios Espíritu Santo yja' tø ñadyamiyoxkøjxnnyidi, jade'en mee tø nmigajpxy sam ja jaa'y pøn tkajanchja'widipnim, jøts sam yiktukmadowdi ja mutsk una'jk, ja Cristo yja'. ² Tum ja' mee tø ndukyikyuyj midi jajtñi, jade'en mee tø nduñ sami maxu'nk ja'ayi tsejtsk nøø yikmø'øy jøts ka'ap kaaky tojkk; ja'agøjxp ku mee mgamayinim midi tsep sam ja maxu'nk tkagupøkti ja tø'øts kaaky ja tø'øts jii'kxy; nayide'ents meets ixyam ook tigøy m'lity, ka'anim mee mmayi ja tseppi, ³ ja'agøjxp ku nayide'en x'ejxtinim sam ja jaa'y pøn ja Dios y'ayuujk tkanija'widipnim, ku mee mnadyami'ekyi tigati; ku mnamyijotma'adyidi jøts mga'uknamyigajpxwa'anayidi jøts nayide'en mga'uknawyin'ejxwa'anayidi, nayide'en mee xuni sami nugo jaa'y pøn ja nwindson'ajtim Jesucristo tkanija'widipnim. ⁴ Pø kuxi mee mnimy: “Øtsi Pablo møøt”, jøts jadu'uk ñømi: “Øtsi Apolos møøt”, nayide'en mee m'adi'ich sam idø'øn ja jaa'y pøn ni tu'uk ja Dios kyajpxy tkanija'wip.

⁵ ¿Tyimbyøn ja Pablo? jits ¿Tyimbyøn ja Apolos? Pø ja Diosxi øøts ja'ayi xumbi'ajtp, nay ja'ats øø tø xyiktunkpaaty jøts meets

yja' ja tō xmibøjki. Ja ndunk
 øø tō nduñ midi øøts ja Dios tō
 xaguwani. ⁶Jade'en ja tpaaty, øts
 idø'on ndejint tō nni'ipy ja tōmt,
 jøts ja Apolos ja tō tnøguway jøts
 tō t'ejx'ity. Jøts ja Dios, ja'ayits tō
 tyikmuxe tō tyikyøñ ja tōmt. ⁷Ja
 Dios idø'on tu'ugyi møj, jøts ja'
 idø'on tuki'iyi tungøjxp, pø ja'axi
 ja tōmt tō tyiktsø'øky jøts niti
 ja'adi pøn ja tō tjani'ipy uk pøn ja
 tō tjanøguway. ⁸Nipønts kyamøji
 kyamutski øy ja tō yjani'ipy uk
 øyts ja tō yjanøway, pø ja Diosxi
 kø'øm ttanipatp ja mijuu'ñ pøni sa
 ja tyunk ja ya tyikyø'øy naxwiiñ.
⁹Tum tumbi jaa'y øøts idø'on
 namajtsk. Ja Dios øøts idø'on
 xumbi'ajtp, jøts meets idø'on
 mgam'ajtp midi ja Dios yja'ajtpy.
 Uk nayide'ents n'ukpiktaajkint,
 meets idø'on mdøjk'ajtp midi ja
 Dios kyøjpy. ¹⁰Øts idø'on ja Dios tō
 xpikta'aky pojtspi ana'ambi, jøts
 øts idø'on ja tøjki tō nbots'okwa'añ,
 jøts ja wenkpi pojtspi tjaakyikyø'øy
 ja tunk. Tum a'ejxits ja tsøky
 sa pønjabøn pyøch. ¹¹Nipønxi
 kyapaat'atyiyi jøts ja pøch ja
 abiky tyiktsø'onda'akt, pø tøxi ja
 tu'ugyi tyañ midi ja Jesucristo
 pyøchkojpk'ajtpy. ¹²Kuts ja tøjki
 jyaakjayikpøch, øts ja oori yjaakpat,
 uk ja plātits, uk tum tsuj tsaa, uk
 øyts nayide'en ja pu'uy, uk ja miyts,
 uk øyts ja waxkipy, ¹³ku wyinaty
 ja tiidyu'unin tyaaty jamnimts
 ñigaxø'økt pøni sa pøngapøn tō
 tyuñ; pø tum jøønxi jam wyinaty
 tump, ja'ats tyiknigaxø'økp pøni
 ti ja tøjki tō yiktakøjy. ¹⁴Pøni
 pøn wyinaty tō tyiktuñ midi
 ja jøøn kamayip, yikmo'opts ja'

myijuu'ñ; ¹⁵kuts ja wyinaty tyøy,
 windigø'øpyts ja tuki'iyi midi ja
 wyinaty tō tjaapøch øy wyinaty
 awisa yjanch'awa'atspidsimy pøn
 idø'on jade'en tō pyøch.

¹⁶¿Ka' mee xnijawi ku meets ja
 Dios Teety mdsaptøjki'atyidi jøts
 ku ja Dios Espiritu Santo jam
 chøøni? ¹⁷Pøni pønts tjejtj ja
 Dios ja chaptøjki, yikudigøyip ja
 Dios ja', ja'agøjxp ku kyunuu'kxyi
 Dios chaptøjki, meets ja Dios
 mdsaptøjki'ajttip.

¹⁸Kidi kø'øm mnadyuñidi. Pøni
 jam tu'ugin ixpiky jaa'y ñayjawi, i,
 wan nayide'en nabyikta'agiyi
 ejxim ja jaa'y midi niti tkajajtp,
 jøts jade'en tpaatt ja wejñ ja kajñ
 midi kanaxp. ¹⁹Pø janch jawaani
 kajaaxi ja Dios wyejñ jøts nika'
 jade'en ja jaa'y y'ixpiky'ajtin.
 Yide'enxi ja Dios kyajpxy wya'añ:
 “Ja kyø'øm ixpiky'ajtin ja jaa'y
 tabakjo'opidip ja Dios, jøts ja kø'øm
 tyuktagidawiyidit.” ²⁰Nayide'ents
 wyami: “Ñija'wip ja Dios ja' ku nima
 kyatuñ ja ixpiky jaa'y wyinmaa'ñ.”
²¹Paty meets mganadya'agajpxiyidit
 nipøn; pø meetsxi mja'ajtpy jøts
 øy xyiktunkpaattit tuki'iyi: ²²ixa
 Pablo, Apolos, Pedro, et naxwii'ñit,
 jujky'ajtin, o'jkin, ixyam'ajtin, jøts
 midi memp midi ja'tp; ²³ja Cristots
 mee mja'ajtidip, jøts ja Dios Teety ja
 Cristo tja'atmi.

Ja nwindson'ajtim kyudanaabyi tyunkjøjpy

4 Paty meets jade'en xja'gyukit
 jøts ku øøts ja'ayi ja Cristo
 nbudøki, ja'ats øø ndunk'ajtpy jøts
 øø nnigajpxt ja Dios y'ayu'uch
 winmaa'ñ. ²Pøni pøn ti tō

yiktaguwani, yiknigaxø'okp idø'on ja' ku ja tpadu'unt. ³Ka' øts ja nmøjpikta'aky pøni sa meets xnigajpxy xnimadya'aky, uk pøni sats øts ja xejti xwa'andi pøn jaty ya naxwiiñ ja jaa'y tiidyundip.

Ni øts paat nganadyunk'aty kø'øm pøni sa ø njaa'y'aty. ⁴Nitits nganadyapøkyjawi, nnija'wip øts wa'ats ku øts ka' axøøk njaa'y'aty, ka'ats ja njøp'ejxin ku øts ja nbøky kya'ity, ja nwindson'ajtimts ø kø'øm xiidyu'ump. ⁵Paty kidi x'øyjawidi xka'øyjawidi ixyam tigati; awejxtinim wan ja nwindson'ajtim tyiknigaxø'okixy pøni ti jaty kayik'ejxpatp, jøts nay ja Dios tyiknigaxø'okp pøni sa t'ixy tu'uk tu'uk ja anmija'win, jats ja Dios ja t'øyjawit uk tka'øyjawit.

⁶Migu'uktøjkti, meets m'øy'ajtingøjxp øts jade'en nwa'añ jøts xni'ejxu'uttit ja Apolos uk xni'ejxu'uttit øts. Paty øts idø'on jade'en nwa'añ jøts nayide'en mjaa'y'attit sam øøts. Ka' nugo xu'undit agubajkpy yam ja Dios kyajpxy jade'en kyawa'añ jøts kidi nugo pøn xnadyamikexyidi uk xmi'ambøjkmidi pøn. ⁷¿Uk jaa dø'on tu'uk jaa'y pøn jawaani myikwejidip? ¿Ti kø'øm tø xpaatti midi ja Dios tø mga'ukmø'øyidi? Pøni tum ja Diosts tø mmø'øyi, jadits ku mnadyamikexyi pøni ti jaty mmøøt'ajtpy, jade'enxi me mwani ku mets ja kø'øm tø xpaaty pøni ti jam mmøøt'ajtpy.

⁸Kumeeñ jaa'yin meets yjawi mnayjawi pøn niti tka'ukta'ayoonidip. Windsønin yjawi mnayjawiidi, jøts øø xka'ukja'myatsni. iOgidø'on

tyimyjanch mjanchwindsøn'atti jeexyip, jøts øø nayide'en ja ngutujk xmo'ot! ⁹Jade'enxi øts yjawi nja'gyuki, pø tø øøts idø'on ja Dios tyimy'ixoojk xyiktañ; jøts øøts idø'on yjawi tø nyiktanibiktaagi jøts øø n'ookt; jøts øøts jade'en ja tsajp ja naajx x'ext xjawit, nayide'en ja Dios y'ankilis møøt ja naxwii'ñit jaa'y. ¹⁰Maap mo'tp øø nyiktijy ku øøts ja Cristo yja' nbaduujni yam mee mnadyijyi møj nja'wibi pøn tnmadoogøjxidip ja Cristo yja'. Ka'ap øø njotmøjki yam meets yikxon myikwindsø'øgi. ¹¹Ixyambaat øøts yuu ndani'ixy møøt tøødsi, jøts ka'ap øøts nwet nnaamy te; øy øøts jaa'y sagasa xuñ, ka'ap øøts ndøjk te ma øø nboø'kxt, ¹²jøts nmijotkijpxy øøts ndunk nbøjk. Xjamigajpxigøøpy øøts jaa'y, ja øy tsuj ayuujk øøts ja nda'adsojimbijtpy. Ngupijkpy øøts pøni xpawojp øøts jaa'y. ¹³Xjanchjabagajpxp øøts jaa'y, tuda'akts øøts ja n'ane'emy. Pista'agin øø nyiktuñ uk jade'ents øø nyikjawi ejxim jaa'dyi'ñ jaa'dya'ach.

¹⁴Ka' mee nnijayi jøts xatsø'ødyu'undit ku jade'en mdsøonidi, n'ana'amwampy meets idø'on ja'agøjxp ku mee n'u'nk n'una'jkin njawi pøn ø ndsojktip. ¹⁵O meets jeexyip xjamøøt'aty namay ja yik'ixpøjkpi, ka' meets jadine'en ñamayi mdeety jabi øtsyixi meets ja'ayi tu'umpchi xeety'atp ja'agøjxp ku ja Cristo ñitsoojkin tø ndukmadowdi jøts ja janchja'win tø xpaatti. ¹⁶Ixyamts mee n'amidøy jøts ø xpa'ejxtit.

¹⁷Paty meets ixyam ndaniguexy ja Timoteo pøn ø n'u'nkja'wip

nwindsøn'ajtimgøjxp, jøts pøn ø nayide'en xkamajstutp. Yø' mdukja'myatsidip sudso ø ndsøøni kuts ja Cristo nmibøjki ja yja' sa o magama ndukyikyujti pøn jaty ja Cristo tjanchja'widip.

¹⁸Jam meets ja mmigu'uk pøn janchnamyikajxniiyidip, nømp ja wya'andi kuk mee nga'ats'ext ja'agøjxp ku øts ja' ndsø'øgidi.

¹⁹Pøni yikutujkpyts ja Dios, nninøjktipts pojin. Jamnimts ø n'uk'ext pøni janchtundip idø'on pøn namyikajxidip uk nugo dø'on kyajpxti. ²⁰Ka'axi dø'on nugo nmadyajkint ku ja Dios yja' nbaduujñindi, pø jatyixi dø'on ja yikpadungojt. ²¹¿Sudsots uk mdsojktip jøts øts awa'an nnøjkxt jøts n'atskastigimo'odit, uk ja yujy'ajtin jøts ja tsojkin ø nninøjkxp ku wyinaty n'ats'ejxti?

Ja' yiknigajpxp ku ja kya'øyi ku pøngapøn ñamyøøt'atyidi nugo

5 Jade'en ja kajpxy yø'øy, jamik ja mmigu'uk tu'uk ja kyudaak tmøøt'aty. Janch møj ka'øy jaa'y'ajtin idø'on jade'embi tsinaa'yin, ni jambaat yø kyayikupiky ma ja jaa'y ja Dios tkanijawidi. ²¿Jøts niti meets idø'on xkidyimbyøkyjawi ku ja mmigu'uk jade'en y'adi'ich? iMeetspik idø'on jeexyip mjotmay'oo'ktøjkip ku mmigu'uk jade'en y'adi'ich! Pøn yaa'dyøjjk idø'on jade'en tø y'adi'ich ka'ap ja y'ukpaat'ajtniyi jøts ja jam xmøøtsøønidit, pawøpy ja pyaat'aty. ³O meets idø'on njagamøøtsøøni jamts øts ja nwinmaa'n nyik'ity; tøts ja

ndiidyuni winmaa'njotp pøn jade'en tø y'adi'ich ejximdam øts jam jeexyip ndyimchøøni.

⁴Namyukidi nwindsøn'ajtimgøjxp, jam ø wyinaty ja nwinmaa'n meets møøt, jøts ja nwindsøn'ajtim Jesucristo myøk'ajtin mbudøkiyidit.

⁵Jøts xyikjiwa'aktit ja jaa'y, wan ya ja miku' yik'ayo'ombaadyiyi kunim ja nwindsøn'ajtim Jesucristo wyinaty myiñ tiidyumbi, janimts ja nøjkk yiknitso'ok'ajtxiyi ja y'anmija'win.

⁶Paty kidi mnadyamikexyidi pøni ti jaty jam mdundip. ¿Ja ka' mee xnijawi ku ja ka'ødyumbi ja yja' nugo tyikmiweni? ⁷Paty kidi xmaa'kxti ja ka'ødyumbi midi tø wyindigøøñi, midi jam nugo myikma'jtidip. Jøts øy wa'ats m'ettit. Pø tøxi kø'øm ja Cristo xku'o'ka'am kruskøjxp, jøts ja tø wyindsø'jkin'aty adømgøjxp Dios Teety wyingujk. ⁸Ja tiy'ajtin ja øy'ajtin adøm idø'on ja Dios ndawindsø'jkiy'ejtimp, jøts ka'ap nijuuni nyikmøj'ajtant ja y'axøøkpi midi ja anmija'win nugo tyikwindigøøpy.

⁹Nnimaay meets ku ja nøky ojts tu'uk ndanigaxti, jøts xkamøøtsøønidit pøn jaty ja y'axøøkpi yigaappi pyawinmaadyip jøts tum ja' tyunk'ajttip.

¹⁰Ka'ap meets idø'on ja yide'en xja'gyukit jøts ku meets abiky mdyimñabyiktaajkmiiyidit, jøts ja ka'øy jaa'y, jøts ja meengyax jaa'y, jøts ja maa'tspi jaa'y, uk jøts ja tsamaxan windsø'jkip jaa'y xkadyimy'ukwin'ejxnidit; jabi kuwañimxi ja ya x'ejxtit ja'abi jaa'y o maðsoo. ¹¹Yide'en øts idø'on ja

ndijy jøts ku meets mganamyukit møøt ja' pøn nañikajpxiyip Cristo padumbi, yam ja kya'øyjaa'yi, uk myeengyaxi, uk tsamaxan windsø'jkibi, uk yja'aji pøn tuki'iyi tkajpxyø'ogyojp, uk pøn ja nøø ja mu'uk ttunk'ajtp, uk myeech. Ja jade'embj jaa'dyi ni xkamøøtka'aty meets idø'on ja'. ¹²⁻¹³ Ka'ap ø xpaat'aty jøts ø ndiidyu'unt ja wenk jaa'y midj abikyti, ja Dios ja paat'ajtiyip. Meetsts idø'on mbaat'ajtidip jøts xiidyu'undit ja mmigu'uk. Paty xyikjwa'aktit ja pøkyumbi midj jam møøt tsinaadyip.

Ku ja kajanchja'wibi juez ja janchja'wibi jaa'y tmi'øøndi

6 Ku meets mmigu'uk xni'øøniwya'añ, ðtigøjxp meets idø'on ja xaninjky ja juez pøn tkajanchja'wip ja nwindson'ajtim Jesucristo, jøts nika' ja xaninjkyti pøn ja janchja'win nayide'en tmøøt'ajttip? ² ðUk ka' meets idø'on xnijawi ku ja' ttiidyu'undit ja naxwii'ñit jaa'y pøn ja Dios yja' tpaduujnidip? Pøni meetsts mdiidyumpy wyinaty ja naxwii'ñit jaa'y, ðka'ats meets idø'on xjaty sudso xu'undit jøts xiidyu'undit pøni ti jam tuujnip jajtjip? ³ ðKa' xnijawidi ku ja ankilis paat ndiidyu'unindit? iPøni jade'ents ja wyinaty, nija'wa'ampts adøm idø'on sudso ya ndiidyu'unindit naxwiiñ! ⁴ ðSudso dø'on ja xaninjkyti ja wenk jaa'y pøni ti dø'on ya naxwiiñ mdsep'ajttip m'ayo'on'ajttip? Ja' meets ja mdaninjky pøn kajanchja'widip. ⁵ Ya'atpi dø'on

ti mjanchtatsø'odyu'undip. ðNi tu'ugin meets ja jam xkamøøt'aty pøn tjajtp ja tiidyu'unin? ⁶ ðTsaach'øy idø'on ja' jøts namajtsk ja janchja'wibi ñañi'øøniyidi ma ja jaa'y jam kyajanchjawidi?

⁷ Tsø'odyumbimxi mee mjagaxø'kni ku meets jam tukjanchja'wibi jaa'y mnamyidsep'atyidi. Ku ne'egi amøñi xkamidanidi pøni sa myiktundi. Nisa ne'egi mgawa'andit øy mjayikwimaa'tsti. ⁸ Janch tum wimbet'ampy mee ne'egi xuñ, øy meets ja mgø'øm mmigu'uk sa xuñ midj jagati pøky, uk wime'chpts meets ja' ne'egi.

⁹⁻¹⁰ ðUk ka' idø'on xnijawidi ku ja Dios ja kyutujk wyinaty tkadanitani pøn jaty ja tiy'ajtin tkatundip? Nay'ejx'etidi, ejxim myikwin'øøndi, ka'axi wyinaty ja Dios ttanitani ja kyutujk pøn jaty namyøøt'ajtidip øy ja jyaga'amajtskidinim, ni ja' pøn jaty ja maxandsaa windsø'jkidip, ni ja' pøn jaty ja wenk tø'øxyøjk uk wenk yaa'dyøjk tmøøt'ajttip, ni ja yaa'dyøjkti pøn ja myiyaa'dyøjk tmøøt'ajttip, ni ja' pøn jaty maa'tstip, ni ja meengyaxti, ni ja' pøn tuki'iyi tjanchkajpxyø'ogyøxtip jaty, uk pøn jaty ja win'øø'nk ttunk'ajttip. ¹¹ Jam mee muuma pøn jade'en y'ijty tsinaadyip; ka'ats ja ixyam jade'en y'uksinaañidi pø tøxi ja nwindson'ajtim Jesucristo køjxp pyøkyatsnidi, jøts ja Dios Teety tø yiktagidøkidi, jøts y'Espiritu Santo køjxp ja tø xkupijkyindi.

Sudso ja nne'kx ndawindsø'jka'ant ja Dios

¹² Jade'en ja ayuujk yø'øy ku o tigati nduu'nint, nipøn ja

xkadabayø'øyint. Øy idø'on ja jade'en yjawa'añ ka'ats tuki'iyi y'ødyuñ pøni ti yiktump; jabi ka'axi pyaat'atyiyi jøts ja tu'ugyi nugo ndyimyikmajadaajkin. ¹³Janch idø'on ku ja kaaky ja tojxk ya tø yikpikta'aky jøts ja maatsjotp ñøjkxt, ka'ats ja ne'kx ja' wya'añ jøts ja nugo yiktapøktyu'unt sam ja winaagin ja'ayi ttunk'atti. Kudigøøpy y'lity ja kaaky ja tojxk jøts ja maats nayide'en, ne'egi tãmpsts xemikøjxp ku adøm nne'kx ja Dios Teety ndawinja'wa'ant ndawindsø'jka'ant jøts ja nayide'en amuum xmøøt'ejtint. ¹⁴Nayi myøk'ajtin ja yik'awa'amp jøts ja xyikjujkyøjkin jadigojk sam ja nwindson'ajtim Jesucristo ja ojts tyikjujkyiky.

¹⁵¿Ka' mee xnijawi ku meets yø mne'kx Cristo tne'kx'aty nayide'en? ¿Øy idø'on jøts ja Cristo ñe'kx nnixajiyit jøts øts ja nmo'ot ja ka'ødyø'øxyøjk midi ttunk'ajttip ja yaa'dyøjk? ¡Nima yø jade'en kyatyi! ¹⁶¿Uk ka'aním idø'on xnijawidi ku ja ka'ødyø'øxyøjk yikmøøt'aty jøts tu'ugyi ja ne'kx namyayi wyimbejtni? Pø nømpxi ja nøky wya'añ: “Tu'ugyi ja nøjkx wyimbetti.” ¹⁷Kuts tu'uk ja jaa'y ja nwindson'ajtim Jesucristo tminamyayi, tu'ugyits ja nayide'en wyimbejtnidi.

¹⁸Paty kidi nugo mnamyøøt'atyidi, wingaktu'utti yø'øbi pøky. Øy idø'on pøky yjaji, yiktump øy midi'ibi jadu'uk pøky, ka'ats ja jade'en tyimbyaaty sam ja jade'embi pøky, pø ja kø'øm ne'kxi pøktyumbajt tyimwyamp kø'ømsts ñamyayi ja namyidundigøyi. ¹⁹¿Ka'

xnijawidi ku meets ja Dios Espíritu Santo mdsaptøjk'atyidi? ¿Jøts ku ja Dios Espíritu Santo jam chøøni mne'kxkøjxp? Pø ni yø mne'kxi mee xkaja'aty, ²⁰pø janch tsowixi ja Dios tø mjuyidi ku ja y'u'nk tø xku'ayo'ombaajta'am. Paty meets idø'on ja Dios ja mne'kx jøts ja m'anmija'win amuum xawindsø'øgit, jabi tum Diosxi yø' yja'.

Sudso ja amajtsk jaa'y'ajtin ñaxt

7 Ixyam øts ja nøky n'adsojimbijty midi mee tø xaniguexy. Ja øy ja' ku jaa'y kya'amajtskidit; ²jade'ents ne'egi pyaat'aty jøts ja yaa'dyøjk kija' tmøøt'attit ja ñidø'øxy, jøts ja tø'øxyøjk kija' nayide'en tmøøt'attit ja ñiyaa'y, ja'agøjxp ku ja pyøkyi ku jaa'y nugo ñamyøøt'atyidi. ³Myimado'op idø'on ja yaa'dyøjk ja ñidø'øxy nayide'en sam ja tø'øxyøjk tmimadoomit ja ñiyaa'y, jøts jade'en nixem niyam ñadyajotkujk'atyyidit. ⁴Ka'ap ja tø'øxyøjk nadyu'uk tja'aty ja ñe'kx, ja ñiyaa'y ja paat'ajtiyip; jøts nayide'enmi ja yaa'dyøjk, ka'ap ja nadyu'uk tja'aty ja ñe'kx, ja ñidø'øxy ja paat'ajtmiiyp. ⁵Nagyupøkidip idø'on ja namajtsk jøts ñamyøøt'atidit; pøni tyundipts ja kajpxy jøts ñay'amaay'atidit ku ja Dios wyinaty t'ajot'atwa'andi, ots ja jade'en ttu'undit. Kuts ja jotmay tyikugøxidit, nayide'ents ja chinaa'yin tyikyø'ogyojmidit, ja' ka'uk'øyni ku kya'uknagyupøjkniyidi jøts ja miku' winøø'mbi tyuktunidit ja pøky abiky. ⁶Ka' mee ndaguwaní jøts mga'amajtskidit, amajtski meets

pøni jade'en xtsojkti. ⁷Jade'en ø njatsøjky jøts mee mga'amajtskit sam øts; ka'ats adøm ja Dios ja winmaa'ñ jøts ja kunuu'kxin tum jade'en tømø'øyim, tigach ja tøm tyikwa'kxy.

⁸Pøn jaty ka'amajtskidipnim, uk pøn tøm kyu'o'kiñidi, ja' øts idø'øn n'ana'amdip ku yjawi yja'øyi jøts kya'amajtskidit sam øts. ⁹Pøni ka'ats tmimajada'akti jade'embi tsinaa'yin, wan ne'egi t'amajtskidi pøm ka'axi y'uk'øyiñi ku ja wyinaty o pøngapøn t'ukmøøt'ajtni.

¹⁰Pøn jaty amajtsk jaa'y, ja'ats ø n'ana'amdip jøts ja tømø'øyjk nijuuni xøøw tkamajstutt ja ñiyaa'y. Kidi øtsip idø'øn jade'en wamp, ja nwindson'ajtim idø'øn jade'en kømøm ana'amp. ¹¹Pøni myajstutpyts ja tømø'øyjk ja ñiyaa'y, ka'ap ja y'amajtskit, uk myøøtnagyajpxipts ja ñiyaa'y jøts jadigojk y'amatskjaa'y'attit. Nayide'ents idø'øn ja yaa'dyøjk pyaat'atyiyi ttu'unt.

¹²Yide'ents ø nwami, øy ja nwindson'ajtim jade'en yjagawa'añ, pøni pøn yaa'dyøjk tømøøt'amatski tu'uk ja tømø'øyjk pøn ja janchja'win tkamøøt'ajtp yam ja yaa'y ne'egi ja janchja'win tømøøt'aty, pøni tøts ja kajpxy ja ttundi jøts ja y'amajtsk'ettit, ka'ats ja yaa'dyøjk ja tmajstutt. ¹³Pøni jamts ja tømø'øyjk tniyaa'y'aty tu'uk ja yaa'dyøjk pøn ja janchja'win tkamøøt'ajtp yam ja tømø'øy ne'egi ja janchja'win tømøøt'aty, pøni tøts ja kajpxy ja ttundi jøts ja y'amajtsk'ettit, ka'ats ja tømø'øyjk ja tmajstutt. ¹⁴Pøm tømxi ja yaa'dyøjk kunuu'kxy tyañ øy ja janchja'win ja

tjagamøøt'aty ku ja tøm tpiky tu'uk ja tømø'øyjk pøn ja janchja'win tømøøt'ajtp. Jøts nayide'en kunuu'kxy tøm tyañ ja tømø'øyjk øy ja janchja'win ja tjagamøøt'aty, ku ja tøm tpiky tu'uk ja yaa'dyøjk pøn ja janchja'win tømøøt'ajtp. Ku ja kyajade'enit, tum kajanchja'wip u'nkts meets ja m'u'nk m'unajlk wyimbidsømni; ka'ats, pøm tømxi Dios ja y'øyjaa'y'ijxyidi Jesucristo køjxp. ¹⁵Pøni y'amidøøpyts nidu'ugin ja yaa'dyøjk uk ja tømø'øyjk pøn dømøn ja janchja'win tkamøøt'ajttip jøts ñawya'kxidit, wants tnawya'kxyidi. Niti ayuujkts tka'ukmidanidit ja yaa'dyøjk uk ja tømø'øyjk pøn dømøn ja Dios tjanchja'widip, pøm ja'axi ja Dios xamidsojkimp jøts ka' ja tsep uk ja ayo'on nmidsinaa'yindit. ¹⁶¿Ja ti me tømø'øyjk mdanija'wip pøni myiknitso'okp mets ja mniyaa'y ku ja janchja'win ja tkamøøt'aty? uk ¿ti me yaa'dyøjk mdanija'wip pøni myiknitso'okp mets ja mnidø'øxy ku ja janchja'win ja tkamøøt'aty?

¹⁷Ots jyasa'ji, tum jade'en idø'øn ndsinaa'yint sa ja nwindson'ajtim ttsøky, jøts pøni sa adøm ja jujky'ajtin ja tømø'øyim nay jade'en sam wyinaty njujky'ajtyim ku ja Dios ojts xwaadsø'øyindi. Jade'en øts idø'øn n'ane'empy ma jaty ja janchja'wibitøjkti. ¹⁸Pøni wyaadsøopy ja Dios ja jaa'y pøn ja ejxpajt ñe'kxkijxpy myøøt'ajttip sam ja israelit kostumbri, ka'ap ja ttatsø'odyu'unt, wan ja jade'en ttañ; pøni wyaadsøopyts pøn ja ejxpajt ñe'kxkijxpy tkamøøt'ajtp, ka'ap ja kuwanikøjxp yikpiktaajkit ja ejxpajt ñe'kxkijxpy. ¹⁹Wan

ja tmøøt'aty uk tkamøøt'aty ja ejxpajt jap ñe'kxkiixpy nugo ku ja Dios ja tpaduujni ja kyutujuk. ²⁰Jade'en idø'on jaa'y tya'ant sam ja y'ijty t'ixy ku ja Dios y'ejxkajpiyi. ²¹Pøni nugots øy pøn windsøn mdyimyiktuñiyi sam jaa'y jiyujk tsakaa tjagyepy winet ku ja Dios ojts mwaadsøyi, ka'ats mets ja xkumayjawit ku wine'enin xpaatt ja awa'ats'ajtin. Jatyits idø'on ja xkupøkt, ka'ap ja jeky xpawinma'aty. ²²Pøn idø'on wyinaty juy ja jaa'y yik'ejttip ku ja yiktamidsøky jøts ja nwindson'ajtim ja tjanchjawit, ja nwindson'ajtimts ja ixyam myidunip kø'ømdsøky, ka' juy, jøts ja jaa'y pøn jaty jade'en tkayiknajxtip nayide'en ja ixyam ja nwindson'ajtim kø'ømdsøky tmidunidi, ja Cristo ja' tyumbidi. ²³Janch tsowi meets ja Dios Teety ja y'U'nk mdagujuyi, paty kidi nugo mnay'ixmachidi jøts ja ka'øchinaa'yin xpadøjkiñidit. ²⁴Jade'ents migu'uktøjkti, jøts jade'eña'am xyikyø'odyit ja mjujky'ajtin sam ja Dios tø mbaadyidi ku tø mwaadsøyidi.

²⁵Tits ø nda'ana'amdip pøn ka'amajtsk jaa'dyi, ka' ja nwindson'ajtim ja sa tnigajpxy; øts idø'on ixyam ngajpxnaxwampy tu'uk ja nwinmaa'ñ sudso dø'on yjawwi yuu'baatt yuu'wetst ja tsinaa'yin. ²⁶Jade'en ø njawa'añ jøts ja yaa'dyøjk jadi'ini tya'ant ja'agøjxp ku ixyam ja tsinaa'yin janch tsep janch aduky. ²⁷Pøni m'amajtskjaa'yits, kidits x'ixa'ay sudso ja mnidø'oxy møøt mnamyajtstu'uditi; pøni ka'ats m'amajtskjaa'yi, kidits ja

amajtsk'ajtin xpawinmay. ²⁸Pøni m'amajtskipts ka' me mbøkyuñ; pøni amajtskipts tu'uk kiixe' ka'ats ja nayide'en pyøkyumi. Pøni amajtskidip tsep ja chinaa'yin ja tpaattit; ja'ats øts idø'on njatsøjkpy ku øts idø'on jade'en njawa'añ, jøts ja ayo'on xkapaattit.

²⁹Meets migu'uktøjkti, ja'agøjxp øts idø'on jade'en nwa'añ ku ja nwindson'ajtim wyingoni. Paty ixyam mdsinaañidit yide'en: Pøn jaty ja ñidø'oxy jam, ja Dios idø'on ja yja' ja ne'egi tyajotmay'o'jkip jøts ja yjujky'ajtin tyiknaxt ejximdam ja jeexyip nadyu'uk'aty. ³⁰Pønts yaxtip jiidyip, jade'en ja chøonidit sam ja' pøn kayaxtip kajiidyip; pøn jotkujk'ajttip xondaktip, jade'en ja chøonidit sam ja' pøn kajotkujk'ajttip kaxondaktip; pønts juudyip kajpxtip, jade'en ja yjuy kyajpxy ja tjawidit ejximdam ja jeexyip tkamøøt'atti. ³¹Pøn jaty ttaxondip yø naxwii'ñit tsinaa'yin, jade'en ja ñayjawiyidit sam ja' pøn jaty ja tkadaxondip; jabi kugøxi jøp'amxi yø naxwii'ñit tsinaa'yin y'ity.

³²Ja' meets idø'on njadamidsøjkpy jøts ka' øy ti nugo xtyimdyajotigø'odyit ya naxwiiñ. Ku dø'on ja yaa'dyøjk kya'amajtskjaa'yi, ja nwindson'ajtim ja ja'ayi pyawinmaapy sudso ja tyikjotkujk'att; ³³kuts ja y'amajtskjaa'yi, ja'ats ja pyawinmaapy sudso ja yjujky'ajtin tpaatt jøts ja ñidø'oxy tyikjotkujk'att. ³⁴Tigach ja tø'oxyøjk tsinaa'yin tyiknaxy midi ka'amajtsk jøts nayide'en ja' midi amajtsk. Midi ka' y'amajtski ja nwindson'ajtim yja' ja tyajotigøjyip jøts ja

amuum ttamiyøxy ja ñe'kx møøt y'anmija'win; pønts jam ja ñiyyaa'y, ja' myijotigøøpy jøts sudso ja ñiyyaa'y tyikjotkujk'att.

³⁵Ka'ap øts ya'at nnigajpxy jøts mee niti xkadyimy'uktunk'atnit, paty øts idø'on yø nnigajpxy jøts yikxon mdsøønidit sam idø'on yjapaat'atyiyi jøts ja nwindson'ajtim yja' xmiijotigø'ødyit.

³⁶Pøni jamts ja u'nkteety pøn t'øya'wip jøts ku yjawi y'øyi jøts ja ñøøx ne'egi y'amajtskit ja'agøjxp ku ja yjawi ja yjumøjt ñaxni jøts ja wyinmaa'ñ tyigatsni, wants jade'en ttuñ pøni øy tjawi, pø ka'axi ja pyøkyi. ³⁷Pøni jamts jadu'uk ja u'nkteety pøn idø'on yikxon tpawinmaapy øy tsuj jøts ja ñøøx ne'egi kya'amajtskit, øyts idø'on ja y'adi'ich jade'en. ³⁸Paty idø'on jade'en pøn ja ñøøx tyik'amajtskip, øy adøtsp idø'on ja wyinaty; pønts ja ñøøx tkayik'amajtskip, jaaktyimwyindøøpts idø'on ja wyinaty jawaani ku ja jade'en wyinmay.

³⁹Kutujkøjxp ja tø'øxyøjk tmøøtsøøni ja ñiyyaa'y pøni jujky'ajtp ja'; pøni o'kp kudigøøpyts ja', øyts ja pøn tmøøt'amatskiñit, nugo ku nayide'en ja yaa'dyøjk ja janchja'win tmøøt'aty. ⁴⁰Ne'egi jotkujk ja chøønit pøni ka' y'uk'amajtskiñi. Jade'en øts idø'on ja ngø'ømgajpxwejin nyaky, jøts nmøøt'ajtpy øts idø'on ndiij ja Dios Espiritu Santo.

Sudso ttu'undit ku ja windsø'jk'ii'ñ yiktaniwa'adit midi yiktawindsø'jkip ja maxandsaa uk øy ti jadu'uk awanax

8

Ixyamts ø nnigajpxwa'añ sudso xu'undit ja kaaky

tojcx midi tø yiktawindsø'øgi ja maxandsaa. Wa'ats ja njanija'wa'andi sa ja ndu'unindit; ja'ayi ja nugo nnadyamiguejxyindi ku adøm møj nija'wibim, ka'ap ja nmøjpktaajkyin ku ja tsojkin ja pa'ayo'owin tyikmøji tyikmayi ja winmaa'ñ. ²Pøni jam ja jaa'y pøn nadya'agajpxip ku ja ti yiin wan tnijawi ja'agøjxp ja jade'en wya'añ ku ja kyawijyi kyakejyi. ³Jabi y'ejxkajpyts ja Dios ja' pøn ja tsojkip.

⁴Sudsots idø'on xu'undit, ðmga'adyip mjøø'kxtip idø'on ja' midi ja maxandsaa tø yiktawindsø'øgi? Nnija'wa'amp ndøm ku ja maxandsaa kyaDiosi, pø tu'ugyixi ja Dios. ⁵Jaa dø'on ja jaa'y pøn wandip ku dios ja janch namaydi ya naxwiin jøts jam tsajpjotp, ja'agøjxp idø'on may ja dios ja jaa'y twindsø'øgidi ku jade'en tja'gyukidi, ⁶tu'ugyits adøm ja nDios, ja Dios Teety. Ja Dios Teety idø'on tuki'iyi tø tyik'øyi, jøts ja' adøm idø'on nnijuky'ajtyindip jøts ja ndamiyojxin ja ndsinaa'yin. Jats tu'ugyi nayide'en ja windsøn, ja nwindson'ajtim Jesucristo, ja'agøjxp idø'on tuki'iyi tø y'øyi, jøts ja'agøjxp adøm idø'on nayide'en tø xyikøjyim ja Dios.

⁷Jats may ja janchja'wibi jaa'y pøn tkaja'gyukidip ja yjade'embi tsinaa'yin. Pøn jaty y'ijty ttawindsø'jkidip ja kyaaky ja tyojcx ja maxandsaa ku ja ixyam ja'abi tkaydi ttøjkxti jade'eñim ja wyinmaydi ku ja nay ja'abi dios yja' jadigojk ttawindsø'øgidi; kuts ja tpawinmaadyøkidi jøts ja tpøkyjawidi ja'agøjxp ku

ja tkaja'gyukidinim. ⁸Kidi ja' adom inet jawaani oy nwibejtint pöni kaa'yimp joo'kximp, nayi ka'ats adom inet jawaani ka'oy nwibejtint pöni ka' adom ngaa'yim.

⁹A'ejxits mee m'adootst, o meets ja xka'aty xojkxt jots ka'ap ja mmigu'uk ja xukpökyjawidit, pöni pyökyjawidipnim ja tuki'iyi ja'agöjxp ku ja yjanchja'win ja ka' yikxon tyuu'dökidinim.

¹⁰Ku n'ukpiktaajkint, yam mets ja mjanchja'win tö myöji myayi jots m'a'ejxnaxit tu'uk ja mmigu'uk pön okwa'añ ja yjanchja'win tyiktso'ondakpnim, ku mets jam mdsöoni aguik jotkujk jots xjii'kxy ja kaaky ja tojx midi tö yiktawindsö'ögi ja maxandsaa uk öy ti jadu'uk awanax, ðka'ats idö'ön ndejin mbaduu'miyit nayide'en ja mmigu'uk pön m'a'ejxnaxiyip?

¹¹Jöts jade'en xyiktuu'tigö'öty ja mmigu'uk ja'agöjxp ku kyatiynim kyaduda'akñim ja yjanchja'win, yam ja Cristo ja tö yjagu'oogiyi.

¹²Jade'ents idö'ön, ku ja pöky jade'en xu'undit jots ja mmigu'uk yjanchja'win xyik'amutskiyidit, ja Cristo meets idö'ön kö'öm jade'en mmidundigööpy. ¹³Pöni ndukpaajtyimpts tam adom jade'en ja nmigu'uk ja tyuu'tigöö'yin ku yikjii'kxy ja maxan wyindsö'jk'i'i'ñ, paat'ajtiyipts ne'egi jots ja ka'ap jade'en n'uktu'una'ant jots ja nmigu'uk jade'en ja pöky ngadani'ejxa'ant.

**Ti dö'ön paat'ajtiyip ja
nwindsön'ajtim kyudanaabyi**

9 Tö öts idö'ön ja Dios xaguwani jöts öts ja ngudanit jöts ja

kyajpxy y'ayuuik ja nnigajpxiyit, nipön jaa'yts ö xkapaat'aty jöts öts ja ndukmado'ot pöni ti jaty ö ndumpy; pö töxi öts ja nwindsön'atim Jesucristo n'ixy, meetsts idö'ön ndunkjöjpa'ajtpy ku öts ja nwindsön'ajtim tyunk nbadöjkiyi. ²Jaa abiky ja jaa'y pön ö xka'ejxkaptip jöts ku öts ja Dios xkudanaabyi'aty; meetspits mbaat'ajttip jöts öts jade'en x'ejxkaptit, pö ötsxi meets ja nwindsön'ajtim tö ndukmibiky, kuts meets jade'en tö ndukmadöy ja janchja'win jade'ents idö'ön wyingaxi'iky jöts ku öts ja Dios njanchkudani.

³Yide'en öts idö'ön n'adsöy pön jaty ö xpagajpxtip: ⁴Xpaat'ajtp ö nyikmo'ot ja kaaky ja uujkin, ⁵jöts xpaat'ajtp ö nayide'en jöts ja nnidö'öxy midi tjanchja'wip ja Dios nbawaamit sam ja jadu'ukpi kudanaabyitöjk ttundi, mööt ja nwindsön'ajtim y'ajch y'uch jöts nayide'en sam kö'öm ttuñ ja Pedro. ⁶¿Ja ti öts yö mööt ja Bernabé xpaat'aty jöts ööts ja ngaaky ndojkx nnidu'unt? ⁷¿Ma dö'ön ja soldadi kö'öm y'uknay'ijxyiyi? ¿Ma dö'ön ja jaa'y tka'ukjii'kxy pöni ti tö tni'ipy jöts pöni ti tö tyikpidi'iky? ¿Pön idö'ön nugo ukuborreegi'ajtp jöts niti kyagida'anxyi? ⁸Kidits mwinmaydi ku öts jade'en kö'öm n'awijy, nayide'enxi ja Moisés kyutujk wya'añ. ⁹Pö yide'enxi jaap jaabyety y'ity nöky kyutujkixpy: “Kidi ja mdsakaa ajeñ xyik'okti ku ja xyiktunwa'andit.” Kidi ja'agöjxp ja Dios jade'en wyaañ ku ja tsakaa ja ja'ayi tjomay'aty, ¹⁰pö adömögöjpxxi dö'ön ja ejxpajtin

ja jade'en tpikta'aky. Paty ja kutujk jade'en yikjaay ku adom ja y'oy'ajtin ja pya'ayo'owin ja xuktanitsoojkim; pø nayide'enxi ja jii'kxy ja pyaat'atyiyi pøn yuup tump sam ja' pøn yikpidi'jkpy ja pikta'aky. ¹¹Tøts øøts ja Dios kyajpxy y'ayuujk namyayi nni'ipy mā meets jam, čka'ats idø'on y'oyi jøts mee n'amido'ot ja pudøjkin? čTi øø ndajuky'atp ya? ¹²Pøni m'amidoojip mee tigati ja wenk jaa'y jøts meets ja xmø'oy, jawaani kajats øø xpaat'aty.

Øyts øøts ja jade'en xjapaat'aty, ka'ats øøts ja nbayø'oy kuwani; nmidanaapy øøts ja' pøni ti øøts xjajtp pøni ti øøts xka'ejtjip jøts øøts jade'en ngayiktuu'duky ja Cristo y'ixpøjkin ja Cristo y'ana'amin. ¹³Mnija'wip meets ku ja jaa'y pøn tsaptøjkjotp ttundip, tum ja' ja tyajuky'ajttip pøni ti jam tøjkip. Pøn ja altajr jam t'ejx'ejttip mā ja jiyujk jam y'øøky midi windsø'jkin'ajtp, ja'abi tsu'uchts ja yikmøødyip. ¹⁴Nayide'en ja nwindson'ajtim Jesucristo tø yjanimy jøts ja tyunk ja ttajuky'attit pøn ja nitsoojkin ayuujk tnigajpxtip. ¹⁵Nijuuni ja'abi winmaa'n nugo ngadamajada'aky, ni ja'agøjxp mee nganijayi jøts mee xmo'ot o tigati. iWan øts jade'en ne'egi t'øøky, pø ndajotkujk'ajtpyxi øts ku øts jade'en ndsøøni!

¹⁶Kuts idø'on ja Dios y'oy'ayuujk y'øwyinmaa'n njanigajpxy, ka'ats øts ja nnadyamøjpikta'agyiyi, pø kø'ømxi øts ja tø ngupiky ku øts ja tø nyiktaguwani. iN'ayøøy øts ku øts nganigajpxt! ¹⁷Pøni kø'øm tsojkingøjxpts øts nduñ, n'awijxpyts

øts ja n'oy'ajtin. Ka'ap øts jade'en ja ndunk, jabi kø'ømxi ja Dios xwi'ixy ku øts ja øybi tunkjøøjp xmø'oy jøts jatyi ngupøjkøjy. ¹⁸Ja' øts idø'on ndajotkujk'ajtpy ku øts ja nitsoojkin ayuujk nnigajpxy jøts ø niti mijuu'n nga'amidøy, øy ja jade'en xjapaat'aty jøts øts ja' ndajuky'att.

¹⁹Ots ø nipøn njagamiduñ, tøts ø kø'øm nadyamidsøkyi jøts mee nmidu'unt, jøts ja Cristo jade'en ndukpaattit. ²⁰Kuts ja israelit jaa'y nmøøtsøonidi nayide'ents ø ndsøøni sam ja chøønidi jøts øts ja Cristo jade'en ndukpaattit; ja Moisésxi øts idø'on ja kyutujk n'atskupøjkip øy øts ja'abi kutujk xjagapaat'aty. ²¹Kuts øts abiky nnøjkxmi mā ja Moisés kyutujk tkayiktuujnidi, nayide'ents ø ndsøøni sam ja chøønidi, øy øts idø'on ja Dios kyutujk ja'ayi nyikmøjtøjkiyi, pø ja Cristoxi øts ja y'ana'amin nbaduujnip.

²²Kuts ø nmøøtsinaamyidi pøn ja yjanchja'win tyiktuu'døjkyidipnim, ka'ap øts ja nugo nyik'amutskidi, ni ja namyikaxi'ajtin ngayiktuñ, nayide'en ø tø nnabyikta'agyi sam ja'adi jøts øts ja jade'en nyikjotkujk'atti. Tøts idø'on tu'uk tu'uk nja'gyuki pøni sa ja chøønidi, jøts øts ja jade'en ndukpaattit ja Cristo. ²³Ja'agøjxp øts jade'en nduñ ku øts ja nitsoojkin ayuujk nnigajpxwa'añ, jøts ø wyinaty nayide'en nbaaty ja kunuu'kxin ja øy'ajtin møøt ja'adi pøn jaty tjanchja'widip ya'atpi ayuujk.

²⁴Mnija'wip meets ku jaa'y pyujtkejpxti, namay ja yjaputti tu'ugyits ja pujtkejpxpi myajada'aky jøts ja tpiky ja ñibuty. Paty idø'on

nayide'en mbuttit jøts ja øy'ajtin xpaattit. ²⁵Pøn jaty tuki'iyi t'alejxigyøjxp ku kyuyatwa'añ jøts kyuyajta'aky yikxon, ka'ats ja sa yjaty ku tyimgyuyajtni. Ja'agøjxpts ja jade'en kyuyata'akti jøts ja tpøktit ñiguyaty midi idø'on ja kuyajtpi pyøjktip ku ja myajada'akti, jøts ka'ap ja xemikøjxp y'ity; ja xemikøjxp pikta'aky adøm ya naxwiiñ nbatnaxjyim midi wyinaty yikmøø'yimp xemikøjxp. ²⁶Nnija'wip øts wa'ats midi'ampy ø nniikxpy ka' øts nugo nbuty wimbeets kugoots; nbaatp øts idø'on ja' midi ø nbaatwampy, ka' øts nugo n'adi'ich. Ka' øts jade'en nugo ngojxwidity jøts øts nika' ti ndukpety. ²⁷Jawyeen øts yikxon nnay'a'ejxiyi jøts øts nne'kx ndukmibiky pøni sa øts idø'on ja ndsøky pøni ti øts idø'on ndunwampy, jøts øts kidi nøjkk jawyeen tsø'ødyumbim njaty Dios wyingujkp yam øts ja jaa'y tø ndukmadowdi sudso'ampy ja nitsoojkin ja pa'ayo'owin ja tpaattit, jaa ku øts ne'egi nga'ukpøjknit ja niduñ.

Ja' yikni'ana'amp jøts ja maxandsaa uk øy ti jadu'uk awanax kyayikdiosjawit

10 Mnijawidip migu'uktøjk idø'on ku ja møjaa'dyøjk niduki'iyi ja Dios ja yoots tyaduu'wajidøø, jøts nayide'en niduki'iyi ja Dios øy tyuktanajxidøø ja Tsajpts Mejy. ²Jade'en idø'on ja ndejint niduki'iyi tpattøø ja nøbajtin jøts ja tmøø'tetti Moisés. ³Niduki'iyits nayide'en tjøø'kxtøø ja tsajpjotpit jii'kxy, ⁴jøts nayide'en

niduki'iyi t'uktøø ja tsajpjotpit nøø. Pø ja'abi nøøjxi ja y'uktip midi jam mu'tp tsagøjxp midi payø'oyidip. Ja Cristots idø'on ja myø'ajtin ñanky'ejxip jam tsagøjxp. ⁵Namayts ja'adi pøn ja Dios Teety tkamimadoodøø jøts ja jamyi abak etjotp y'oo'knidøø.

⁶Ejxpajtin adøm idø'on ya xmø'øyindip paty idø'on ja jade'en yjatti jøts adøm ja ka'øybi tsinaa'yin ngatsojkind sam ja ttundi. ⁷Paty kidi meets ja maxandsaa xwindsø'jkyinidi sam ja ttundøø niwinaagin, jøts sam idø'on ja yiknigajpxy nøkyjøtpy: "Winets ja jaa'y kaabyi ukpi y'ixakti jøts twinxødundi ja maxandsaa." ⁸Ka'ap adøm idø'on xem yam nugo nnamyøøt'ajta'ant kija' uk tu'ugyi ja amajtsk jaa'y tyik'ettit ja ñiyaa'y uk ja ñidø'øxy, sam ja jaa'y tkamøjpktaøtøø winaagin ja y'amajtsk'ajtindi, jøts ja'ayi tukxøøwyi tku'oo'kyidi ja pyøky ni'ee'pxigøø mil. ⁹Ka' mibaat ja Dios tyuda'aky'ajtin ndana'ejxin uk nugo nwinmaa'ñ'ejxwa'anin sam ja jaa'y winaagin y'adøtstøø midi ja tsaa'ñ ojts yikxon chu'tstigøyidi. ¹⁰Jøts nisa xkatejtit ja Dios pøni sa ja mduñidi. Ka'ap jade'en m'adø'øtstit sam winaagin y'adøtstøø ku ja tka'ødyejti ja Dios, ja' midi ojts tyagida'agyidi ja ayo'on ku Dios ja tyumbi tkejxy midi ja o'jkin ojts tyukpaadyidi. ¹¹Adømgøjxp idø'on jade'en ja møjaa'dyøjk yajttøø kyubattøø, jøts nay adømgøjxp ojts jaabyety jade'en tyañ jøts yø n'ejxpajt'ajtant jøts jade'en ngadsinaa'yint sam ja chinaadyøø ixa ja nwindsøn'ajtim

Jesucristo wyingoni ja tyiidyu'unin xøow. ¹²Pøn jaty yjawi nisa kajattip, pøn dø'on yjawi øy tsinaadyip, wants ja tnay'ejx'ityidi jøts ja kyawinmaa'nmya'attit. ¹³Nay ja ayo'on midi ixyam mdanajxtip ku yik'ejxmatsti ja mjanchja'windi pøni mjanchpadundip idø'on uk ka'; nayja'abi ayo'on idø'on øy pøn tø tpaaty tø t'ixy. Øyts meets ja Dios x'ajot'att jøts ja m'agø'dukidit m'axajtukidit jøts niyjøjxk xanaxtit ja ayo'on midi kamidanaañi. Kuts wyinaty ja ayo'on tyimyjawani møk mbaadyidi, ja Diosts mmo'ojidip ja wyinmaa'ñ sudso ja xmimada'aktit.

¹⁴Paty migu'uktøjk idø'on ja maxandsaa uk jadu'uk øy ti awanax xka'ukwindsø'jkiñidit, ixmatsti yø yjade'embu tsinaa'yindi. ¹⁵Wa'atsxi xnimadowdi sa mee nnøjmi wijy kejy ti sa m'ejxidi. Køømts yikxon x'ukpayø'ødyit pøni janch kidi yjade'eni sa ø nwa'añ. ¹⁶Ku adøm ja tsapnøø kunuu'kxy n'uujkyindi ja Dios adøm idø'on jade'en nwindso'øjka'am, ja Cristo dø'on ja ñi'jpy namyayi n'uujkyindip; kuts adøm ja tsapkaaky nyikwa'kxyindi ja Cristots adøm ja ñe'kx namyayi nji'kxyindip midi ja y'øy'ajtin xukpaajtimp ku ja ojts xku'o'jka'am jam kruskøjxp. ¹⁷Øy adøm njanamaya'am tu'ugyits adøm ja tsapkaaky ndamujkyindi, patyts adøm jade'en amuum tu'ugyi n'ijtyindi Dios wyingujkp pøn jaty tjanchja'widip ja Cristo.

¹⁸Ejxtits ja Israelit kajp ma ja jaa'y tkaydi tjøø'kxti ja windsø'jk'ii'ñ; ja'ats idø'on ja ñamyayi tu'ugyi yik'ejtidip, tu'ugyi ja tumjade'en wyinmaydi nixem

niyam. ¹⁹Ka'ap øts idø'on nnimy ku ja maxandsaa uk jadu'uk øy ti awanax yujkyidi, jøts ka'ap ø nnømi ku ja tsu'uch jawaani øy midi ja yiktawindsø'jkidip. ²⁰Yide'enxi øts idø'on ja njatijy, pøn jaty ja Dios tkanija'widip jøts ja windsø'jkin ja tpiкта'akti tsamaxan uk øy ti jadu'uk awanax wyindum y'agø'øm, ja miku' dø'on ja wyindsø'jkidip jøts ka'ap ja Dios; ja'ats meets idø'on ngadamidsøjkpy jøts ja miku' yja' xkupøjkidit. ²¹Ka'ap ja mbaat'atyidi jøts mee majtsk jøøjp mdsøønit yam meets ja nwindso'ajtim ñi'jpy xja'uujkiyi, jøts nayide'en x'uujkmiyidi ja miku' ñøø; yamts meets ja nwindso'ajtim ñe'kx xjøø'kxiyi jøts ja miku' yji'kxy xjøø'kxmiyidi. ²²¿Ja ti adøm tø ndøjkiñam? ¿Nugo taguyajtpi jøts jade'en ja nwindso'ajtim nugo nyik'ambøjkin? ¿Ja tyimyaabaat adøm nmøj'ajtin jøts adøm ja ne'egi nyik'amutska'ant?

**Ka'ap ja ngø'øm ja' n'ixa'ayint,
ja tsojkin ja pa'ayo'owin ne'egi
ndamiyojxin ja nmigu'uk**

²³Janch ja jade'en idø'on sam ja ayuujk wya'añ ku o tigati nduu'nint, nipøn ja xkadabayø'øyint; øy dø'on ja jade'en yjawa'añ, ka'ats tuki'iyi y'ødyuñ pøni ti yiktump; jabi ka'axi ja Dios yjanchja'win jade'en tuki'iyi xatøjka'ant. ²⁴Ja nmigu'uk adøm idø'on ja y'øy'ajtin n'ixaajya'amp jøts ka'ap ja ngø'øm ja' nugo ndunk'ajtin ja'ayi.

²⁵O mee tigati xjøø'kxt pøni ti jaty mjuudyip maayjotp, ka' xyiknidøwidit ma ja tyiktsoondi,

ku nugo mnadyagumayidit; ²⁶jabi nwindson'ajtimxi ñaxwii'ñit yø' jøts tuki'iyi pøni ti jaty ya ejtp naxkijxy.

²⁷Pøni mwaajidipts ja jaa'y kaabyi pøn ja janchja'win tkamøøt'ajtp, kupøkti panøjkxti jøts kaydi jøø'kxti pøni ti myikmøødyip jøts ka'ap ja xyiktø'ødit pøni ti pøni pøn yiktawindsø'øgi, jøts niti xkagumayjawidit. ²⁸Kuts jam tu'ugin ja jaa'y jotmøn wya'ant ku ja'abi tsu'uch ja maxandsaa tø yiktawindsø'øgi, ka'ats meets ja xjøø'kxt, jøts ja mmigu'uk xkanankñagyumayiyidit ku ja nugo ñabyøkyjawiyyidit ja'agøjxp ku ja janchja'win ja okwa'añ tyiktøwdinim tyiktuda'aktinim.

²⁹Ja mmigu'uk øts idø'øn ja wyinmaa'ñ nnigajpxip, ka' mets mja'.

Jamts pøngapøn tyiktø'ødit jøts wya'andit: "¿Sudsots ja wenk jaa'y nyikmøjtøjkiiyt ne'egi ja wyinmaa'ñ jøts øts nja' nika'?" ³⁰Jabi n'ajot'ajtpyxi øts ja Dios ku ngay njii'kxy, ¿tits øts idø'øn xabagajpxtip kuts ja'abi kaaky ngupøkt?" ³¹Ots ja yjade'eni, pøni mgaadyip m'uktip uk pøni ti jatyts mdundip, tum ja Dios køjxp ja xu'undit jøts ja jade'en xyikmøjtøkidit. ³²Kidi mee xun midit ja mmigu'uk tyadigø'ødyip: ni ja israelit jaa'y jade'en xkatu'undit, ni ja' pøn ka'israelit jaa'y'ajttip, ni ja' pøn ja Dios Teety tø myø'øyidi ja janchja'win jøts ja nwindson'ajtim tmibøjktit. ³³Kuts øts, ja' ø n'ixaapy sudso øts ja nmigu'uk nyikjotkujk'att; ka' øts ngø'øm øy'ajtin n'ixa'ay, jøts øts nmigu'uk yikxon chøønidit jøts wyinaty ja nitsoojkin yikmo'odi.

11 Tundi nayide'en pøni sa ø nnajtstuni, pø nay ja Cristoxi ø nni'ejxuujtp ja chinaa'yin.

Sa yjaa'y'attit ja tø'øxyøjk ma ñamyukyidi ja janchja'wibidi

²Migu'uktøjkiti njanchtakajxakpy meets ku ø xja'myatsti, jøts ku nayide'en xpadundi ti jaty tø ndukmadowdi. ³Ja'ats ndsøjkpy jøts xja'gyukidit ku tu'uk tu'uk ja yaa'dyøjk ja Cristo ñigubajk'aty, jøts ku ja yaa'dyøjk ja ñidø'øxy tñigubajk'ajtmi jade'en sam ja Dios Teety tñigubajk'aty ja Cristo. ⁴Pøni ka' ja yaa'dyøjk ñagyujuptu'udyi ku Dios t'ajot'aty uk kuts ja Dios yja' tjanigajpxi, kyamøjpiktakpy idø'øn ja Cristo ja' pøn nigubajk'ajtiyip. ⁵Pøni ka'ats ja tø'øxyøjk ñagyujuuxy ku ja Dios t'ajot'ajtpi tyøki, uk kuts ja Dios yja' tjanigajpxi, kyamøjpiktakpyts idø'øn ja ñiyaa'y ja', nayide'enxi ja tpatni kidi ja jeexyip tø ñagyukaa'ptu'udyi. ⁶Pøni ka'ap ja tø'øxyøjk ñagyujuuxy, wants ne'egi tñagyuka'aptutkixyi. Pøni tyatsø'odyumpts jade'en ja kyubajk keepy, wants ne'egi tpikta'aky ja kyujuux. ⁷Nagyujuptu'udip idø'øn ja yaa'dyøjk pø ja Diosxi ja myø'ajtin ja chuj'ajtin ja yiknigaxø'jkip ku ja nayide'en tø yik'ø'yiyi sam ja Dios t'ixy. Jøts ja tø'øxyøjk ja ñiyaa'y myøk'ajtin ja yiknigaxø'jkidip. ⁸Kuxi ja Dios tyik'ø'yiyii'ñ pø ja yaa'dyøjkxi ñikøjxp ja Dios tju'jty ja tø'øxyøjk. ⁹Yaa'dyøjkøjpxxi ja tø'øxyøjk y'ø'yiyii'ñ, jøts ka' tø'øxyøjkøjxp ja yaa'dyøjk y'ø'yiyii'ñ. ¹⁰Patyts

idø'on ja tø'øxyøjk ñagyujuuxit jøts ja jade'en tyiknigaxø'økt ku ja yaa'dyøjk ja y'ane'emyi, jøts ja Dios y'ankilis nayide'en yjotkujk'attit.

¹¹Nnija'wa'ampts adøm, ku ja janchja'win nmøøt'ajtyindi, ku ja yaa'dyøjk jøts ja tø'øxyøjk kuwani tu'ugyi y'etti. ¹²Janch tiyxi dø'on ja' ku dø'on ja tø'øxyøjk y'øiyii'ñ, ja yaa'dyøjkts ja Dios yiktuun, nayide'en yjanchi ku tø'øxyøjk ñikøjxp kye'exy yaa'dyøjk ya naẏwiiñ; ja Diost jade'en wamp.

¹³Kø'øm mee x'uknigajpxt pøni øyide'en ku ja tø'øxyøjk ja Dios t'ajot'att kuwa'ats, jabi ka'axi ja y'øyi. ¹⁴Tsø'odyumbim ja yaa'dyøjk pyidsimy ku ja wyaay ja tyikyon'anaxy, ka'ap adøm jadelen ngostumbri yø'yindi. ¹⁵Yiktakajxakpts ja tø'øxyøjk ku ja wyaay ja yøñ, pø tøxi ja yiktanibiktaagi jøts ja wyaay ja kyubajk ttanipett. ¹⁶Pøni pønts tkaja'gyukiwyamp sa øts idø'on tø njawa'añ, ñijawip idø'on ja' ku øøts ka'ap ja wenkpi winmaa'ñ nyiktuñ jøts ni ja' jade'en kyawinmaamyidi pøn jaty ja Dios tø wyaamukyidi wyejtsmukyidi øy madsoo, ja'agøjxp ku ja tø tjanchjawidi ja Dios.

Ku kya'ukyikmøjpiktakni ja nwindsøn'ajtim kyaajjik y'uujkik mididi ja ñajststunip ku ja y'a'ux'ajty

¹⁷Ku meets yam nnijayi kidi ngajxa'akwampyip meets, ku yjawwi mjanamyukyidi niwine'en ja mga'øpyidsø'ømxiyidi jøts ni mga'ødyuñidi ja yjawwi. ¹⁸Jade'en øts ja jaa'y xumdamimadya'akti kuk mee mjanamyukyidi mnawya'kxibik

meets jam jøts mganamyee'kxyidi; nmibijkpy øts idø'on, pø jade'en idø'on jam yjanchjaty.

¹⁹Kuwanidsik idø'on mnawya'kxidit jøts idø'on ñigaxø'øktit pøn idø'on Cristo yja' yjanchpaduujnidip, jøts pøn idø'on nugo nadyejidip jøts ku Cristo ja tpadundi. ²⁰Kuts meets idø'on jade'en mganamyee'kxyi, nika'ats meets ja nwindson'ajtim Jesucristo y'a'ux x'ukja'gyukiniyi, ni xkanijawidi pøni sudso yiktuñ.

²¹Anaxukpimxi meets jam kø'øm a'ux xninijkxy ku ja ka'ayin tpaaty, jamts muum kyaku'uxyidi jøts muum nugo tyimy'ukmuktigøøñidi.

²²¿Ti ka' meets mdøjk te ma mga'adyit? Mgamø'lejxtipxi dø'on ja janchja'wip jaa'dyi ku jade'en m'adø'østi, jøts namyikaxi mwinbidsømdi ku ja mmigu'uk pøn ayoodip jam xwingayidi, jøts ja nugo xuk'ayoojidi. ¿Sats meets idø'on nnøjmit? ¿Ndsaaçkajxa'akp meets idø'on ku jade'en m'adø'øtsti? iNijuuni xøøw meets ya'atpi ngadakajxa'akt!

**Ku ja nwindson'ajtim
yjaak'uk'a'ux'ajtni møøt
ja pyabøjkpitøjk**

²³Pø ja nwindson'ajtimxi ø kø'øm tø xmø'øyi mididi mee tø ndukyikyujy. Ku dø'on ja nwindson'ajtim Jesús wyinaty yikøyakwani ux, nay ja'abi uxts idø'on ja tnixajiyii'ñ tu'uk ja tsapkaaky, ²⁴kuts ja Dios Teety t'ajot'ajty jøts tkajxajky, winets ja t'adujkpajky ja tsapkaaky jøts wyaañ yide'en: "Kaydi, øts idø'on ya'at nne'kx mididi meets mnitsoojkingøjxp inet yikøyakp. Mdu'undip idø'on ya'at jade'en

jòts òts xja'myajtspajt'attit.”

²⁵Kuts idò'òn ja wyinaty tò y'a'ux'atti ixjats ja uuik'i'i'ñ tu'uk tnixajiyi'i'ñ jòts yide'en wyaañ: “Ya'at tsapnò'uujkin idò'òn ixyam tamp ejxpajt ku ja Dios Teety ja wyanda'aky tyik'aduky sam ja ttami'awa'aninyi'i'ñ ja naxwii'ñit jaa'y ja nitso'ok'ajtin. Ixyamts idò'òn ja cho'onda'aky ku òts nni'jpy inet wyidsu'unt wyidaxt. Kuts ya'at tsapnò'uujkin xumitu'undit, òts nja'myajtsingøjxp yò x'adunidit.”
²⁶Jade'ents migu'uktøjik idò'òn, ja nwindson'ajtim mee mja'myejchp ku meets ja tò mgu'oogiyi ku jade'en ja tsapkaaky xka'adyit midì namyayi ñe'kx'ajtpy, jòts ku ja tsapnò jade'en x'ukunaxit midì ja namyayi ñi'jpy'ajtpy kunim ja mye'ent jadigojk.

Sudso ja nwindson'ajtim kyaajyik y'uujkik yikupòkt midì ja ñajtstu'unip ku ja y'a'ux'ajty

²⁷Ja nwindson'ajtim Jesucristo yjamidundigòopy pòn idò'òn yikxon tkajò'kxp tka'uukp ja nwindson'ajtim ñe'kx jòts ja ñi'jpy.
²⁸Patyts idò'òn yikxon jawyeen xpawinma'adyit sa ja mdsinaa'yin xyikyò'odyi, namga'anim wyinajty xni'awidi ja nwindson'ajtim ñe'kx jòts ja ñi'jpy. ²⁹Ja kyò'òm ayo'onxi ja y'ixaapy pòn nugo tni'a'wip ja nwindson'ajtim chapnò'uujkin. ³⁰Ja'agøjxpxi dò'òn may ja mmigu'uk pa'amòotti jòts kajotmøjkti, jòts muum tò y'ookti. ³¹Kuts adòm kò'òm a'ejxi ndu'unint, ka'ats ja nwindson'ajtim jade'en xiidyu'unint.

³²Kuts adòm ja nwindson'ajtim xiidyu'uñim ja'agøjxp ja ttuñ jòts ja xukja'gyukant jòts ngamòøtkudigò'yindit ja pojkpitumbi jaa'dyi midì tkajanchja'widip ja Dios.

³³Paty migu'uktøjik idò'òn, ku mnamyukidit jòts ja nwindson'ajtim ja chapnò'uujkin x'atsja'myatsidit, nay'awexidi jòts tu'ugyi mdsapnò'uuktit. ³⁴Pòni jam pòn yu'òøky, wan jamyi ne'egi kyò'òm tøjkotp t'ukay, jòts ja Dios wyinaty kyadukuwanjatiyi ku ja tsapnò'uujkin ja nugo tyikwa'ant nanktyamu'ugi nanktyaku'uxi. Midì'ibi jaty myiktòødip jaanim òts ja wyinaty nnigajpxy ku mee n'ats'ext.

Ja wijy'ajtin midì ja Dios Espíritu Santo yajkpy

12 Migu'uktøjkti, jaa ja ayuujk midì ø ndsøjkpy jòts meets ja xnijawit ku Dios Espíritu Santo tyaky ja winmaa'ñ ja wijy'atin jòts ja tmò'øy ja jaa'y kija'.

²Mnija'wip mee ne'egi wa'ats ku mee wyinaty xkamibikñim ja nwindson'ajtim Jesucristo, ja maxandsaajimts meets tu'uk tu'uk y'ijty ja'ayi mwindsò'jkidip.
³Paty meets yam ndukmadøy jòts xnijawidit ku pòn wya'ant: “iMiku' yò Jesús!” kidi ja Diosip y'Espíritu Santo ja wyinaty jade'en yikwaajniyip. Uk jadu'uk pòn nugo wyamit: “iJa Jesús idò'òn møj windsòn!” tiyts ja wyinaty yjanchwa'añ pòni Dios y'Espíritu Santo ja wyinaty jade'en yikwaajniyip pòni ka'ats myigajpxigòopy Dios ja wyinaty.

⁴Mayjööjp idø'øn ja jaa sa pøn øy tigati tjaty, jøts kija' ja yikmøøt'aty pøni sa pønjabøn ja wijy'ajtin tø yikmø'øy, tum Espíritu Santo wyingujkpts ja chøøn. ⁵May tunkjööjp yikmøøt'aty, tu'ugyits ja nwindson'ajtim Jesucristo yiktamiduñ. ⁶Kawinaak jööjp ja ødyunk nmøøt'ajtyindi, tu'ugyits ja Dios ja xmø'øyindi. ⁷Ja Dios idø'øn ja ejxpajtin tu'uk tu'uk tmøøpy ja jaa'y, jøts idø'øn ja tyiknigaxø'økt ku ja Dios Espíritu Santo ja tmøøt'aty, jøts ja niduki'iyi yikta'øy'att. ⁸Dios Espíritu Santo køjxp idø'øn ja Dios Teety ja jaa'y tmø'øy ja wijy'ajtin jøts ja tiy kyajpxwejtít, jøts nayide'en ja jaa'y tmøømyi ja ixpiky'ajtin jøts ja øy yik'ixpøjktít. ⁹Jamts ja jaa'y pøn ja Dios Espíritu Santo janch møj jøts janch møk ja janchja'win myø'øyidi, jamts pøn yikmøødyip ja øybi møk'ajtin jøts ja pamaa'y tyiktso'oktit. ¹⁰Jam pøngapøn tmø'øy jøts ijxyimbi ka'ijxyimbi ja ttu'unt, jøts jam pøn myøøpy jøts ja Dios kyajpxy Dios y'ayuujk ja tnigajpxidit; jamts ja' pøn ja Dios tø tyamidsøjkyidi jøts ja t'ejxkaptit pøn jaty ja ka'øybi winmaa'ñ tyiktundip jøts pøn ja øybi winmaa'ñ tmøøt'ajttip; jamts nayide'en pøn tø yiktamidsokti jøts kawinaak ja ayuujk tkajpxtit midi ja myigu'uk kyakajpxtip; jamts ja'adi pøn tñimadoodip wa'ats ja ja'abi ayuujk jøts ja tnigajpxti ti dø'øn ja tyijpy. ¹¹Tu'ugyits idø'øn jade'en y'adi'ich ja Dios Espíritu Santo, jøts idø'øn ja tyikwa'kxy ja wijy'ajtin pøni ti dø'øn ja pønjabøn tyukjatwampy kø'øm ja tø ttanibiktaagi.

**Ja nwindson'ajtim tnigubajk'ajtp
niduki'iyi ja jaa'y pøn
tjanchja'widip ja Dios**

¹²Jade'en idø'øn ja Cristo n'ukpiktaajkint sam tu'uk jaa'y ñe'kx midi janch may tanibiktaagi tum tigach; ots idø'øn ja kø' ja teky kija' ja tunk tø yiktanibiktaagi, tu'ugyi ja ñe'kx ja y'ity. ¹³Nayide'ents adøm idø'øn øy yjapøni, yja'israelit jaa'yi uk yjaga'israelit jaa'yi, yjagreciit jaa'yi, yjamidumbi jaa'yi uk yjanitøøky jaa'yi, ku adøm idø'øn tø nnøbejtyim tu'ugyi adøm idø'øn ja ne'kx namyayi nyik'øya'am Dios Espíritu Santo køjxp; jøts adøm jade'en ja tu'uk tu'uk tø xatøjka'am.

¹⁴Ka'ap ja ne'kx tukjööjpyi tmøøt'aty midi jaty ja yiktumpy, pø may jøøjpxi ja tmøøt'aty. Jade'ents ja y'amuum'aty ku ja ka'pxy tmøøt'aty ijxyim ka'ijxyim. ¹⁵Øy yø teky yjawa'añ: "Ka'ap ø nduñ nayide'en sam ja kø' paty ø nipøn xkatunk'att", kidi ja'agøjxpts ja kya'ukpaat'ajtniyit ja ne'kx. ¹⁶Uk y'ukwamit inet ja tatsk: "Ka'ap øts ja ween tyunk ndujni paty ø nipøn xkatunk'att", nigidi ja'agøjxpipts ja ne'kx ja myajtstuujtniyit. ¹⁷Ku jeexyip tum ween nne'kx'ajtyim, ¿sudsots jeexyip nmadø'øyim? Uk kuts jeexyip tum tatsk nne'kx'ajtyim, ¿sudsots jeexyip nxuu'ka'am? ¹⁸Tø dø'øn ja Dios ttanibiktaajkigyijxy ti jaty jadu'uk jadu'uk ja ne'kx tyu'undip sam ja kø'øm tø ttsøky. ¹⁹Ku jeexyip tukjööjpyi y'amuum'aty, ¿mats jeexyip ja maybi tyøkidi midi tyika'pxtip tuk'amuum ja ne'kx?

²⁰ Jabi nniija'wimpts adøm ku mayjòøjp chøkyi winets njaa'gyaxø'jkindit, pø tu'ugyixi ja ne'kx.

²¹ Ka'axi dø'øn ja ween tnøjmit ja kø': "Ka' me nyiktunwa'añ"; ni ja kubajk tkanimaamyit ja teky: "Ka' me n'ajot'aty." ²² Jøts mididi idø'øn yjawi ka'a'ejxin kaxø'kp ja' idø'øn ne'egi yikxon yik'ajot'ajtp, ja idø'øn xyikjujky'ajtindip. ²³ Jøts midits yjawi kayiktsojpk ja'ats ne'egi n'ejx'ijtyindip jøts ja nnixøjxyim nniipijkyim; midits adøm ngananky'ejxwa'añimp ja'ats adøm janch'amaay ndø'ønim nyu'uchimp. ²⁴ Jade'en idø'øn ja Dios tø xanibiktaajka'am jøts adøm ja ne'egi nmijotigø'oyint mididi yik'ejxp ka' tyuñ, ²⁵ jøts kidi ki'abikyip nugo øy pøn tyuñ øy sa, pø nabyudøjkiyidipxi dø'øn ja'adi nixem niyām wan ja sa t'ijxyidi, jøts ja amuum tyikjujky'ettit tuki'iyi ja ne'kx. ²⁶ Pøni tsaachip o magama tukween ja ne'kx, amuumts ja pøjkpi āmbi yikja'wigyixy øy madsø; kuts øy madsø tukween yikxon yik'ejxy'ejtmi kunim ja yikxon chø'øky, tyimñejkpts nayide'en tuki'iyi øy madsø ja ne'kx.

²⁷ Meetsts idø'øn ñamyayi ja Cristo mne'kx'ajttip jøts jade'en meets ja mbikta'agyī sam ja kø' teky, ween aaw tyuñ, uk jadu'uk øy ti mididi møøt kya'pxy ja ne'kx. ²⁸ Tøts idø'øn ja Dios Teety ttanibiktaagi ti tyu'undip nidu'uk jaty ja jaa'y pøn ja Dios tmibøjktip: midu'uk, ja nwindson'ajtim kyudanaabyitøjkti; mimajtsk, pøn tnigajpxidip ja Dios kyajpxy ja

Dios y'ayuujk; midigøøk, pøn yik'ixpøjktip pøn kajpxwejtīp; jøts nayide'en pøn ijxyimbi ka'ijxyimbi ttundip, møøt nayide'en pøn ja pamaa'y tyiktsoktip tyikmøkpøjktip, møøt ja pudøjkibitøjkti, jøts nayide'en ja ana'ambitøjkti, møøt ja'adi pøn tkajpxtip ja wenk aaw ja wenk ayuujk pøni sa Dios ja kø'øm yikajpxwa'añidi. ²⁹ ¿Pønts idø'øn janchja'wibi'ajttip? ¿Niduki'iyi ja nwindson'ajtim tkudanidi? ¿Tum ja' tnigajpxidip ja Dios kyajpxy y'ayuujk? ¿Tum ja' yik'ixpøjktip? ¿Uk tyumdundip idø'øn ja ijxyimbi ka'ijxyimbi? Ka' yjade'eni. ³⁰ ¿Tyumøøt'ajttip idø'øn ja møk'ajtin jøts ja pamaa'y tyiktsoktit? ¿Uk kyajpxtip idø'øn niduki'iyi kawinaak ja kanimadooni ayuujk? ¿Uk ñimadoogøxtip idø'øn pøni sa dø'øn ja wenk ayuujk wya'añ? Pø ka'axi. ³¹ Tajotigøyts sudso xpaattit yø'øbi øy'ajtin sudso ja Dios mgunuu'kxidit jøts myikwejidit myikajidit. Ixyamts mee nduknijawiwya'añ ja jawaani øybi tuu' sa øy tsuj njaa'y'ajttindit.

Ja tsojkin ja pa'ayo'owin

13 Ku njakajpxt kawinaak ja wenk aaw kawinaak ja wenk ayuujk øy yjatsajpjotpit ayuujki uk øyts yjanaxwii'ñit ayuujki, pøni ka'ats øts ja tsojkin pøni ka'ats øts ja pa'ayo'owin nmøøt'aty, nayide'ents ja tpatni sam tu'uk ja tambur tawa'ats mididi nugo jagojpk, uk sam ja platiy mididi nugo na'amp. ² Øy øts jeexyip ja Dios kyajpxy ja Dios y'ayuujk tuki'iyi njanigajpxi, uk njanija'wigyixyts øts tuki'iyi ti jaty

memp ti jaty kidakp midi ka' pøn t'ijxñim midi ka' pøn tñijawinim, uk njamøøt'atys øts tuki'iyi ja ixpiky'ajtin ja wijy'ajtin, uk nja'ajot'atys øts ja Dios kawine'en ku øts ja ijxyimbi ka'ijxyimbi njatuñ jøts øts ja kojpk ngiidyigach, pøni ka'ats øts ja tsojkin pøni ka'ats øts ja pa'ayo'owin nmøøt'aty nitits øts mibaat ngawa'añ, tyimñugo øts iiy. ³Uk njadagumaagyijxpyts øts ja ayoobi jaa'y tuki'iyi ja nbikta'aky, uk njanagyøyakyi øts jøts øts ja jaa'y xyiknitøty Dios køjxp, niwine'enin øts ja ngadamajada'akt, pøni ka'ap øts ja tsojkin, pøni ka'ap øts ja pa'ayo'owin nmøøt'aty.

⁴Pøn tsojpk pøn pa'ayoop, tuda'aky ja yjaa'y'aty; jøts øy jaa'y ja', ka'ap myigu'uk ja øy ti tami'ekyi uk niti tkamo'owa'añ; jøts ka'ap ja ñamyikexyi, ni kyanadya'agajpxiyi ja' pøni ti ja tyumpy. ⁵Ka'ap ja ka'øy'ayuujk ja ka'øwyinmaa'ñ uk ja ka'øchinaa'yin ja ttunk'aty; jøts nika' ñadyamidsojkijxyi tuki'iyi yam ja myigu'uk y'ayøy wyinmay; ka'ap ja tuki'iyi tta'ambiky jøts nika'ap ja ejtp y'ekyi. ⁶Ja y'øchinaa'yin ja myigu'uk ja tyadaxondakpy, kidi kya'øchinaa'yin ja ojts ttadaxonda'aky. ⁷Pøn tmidanaapy tuki'iyi pøni sa yiktuñ jøts pøni sa yiknøjmi, jøts jyøp'ijxpy ja' ku kuwan ja tsojkin ja pa'ayo'owin myøjtøki, jøts ka'ap ja tigati tta'amutski, ejtp ja tyuda'aky'ajtin ja ttamajada'aky.

⁸Nijuuni ja tsojkin ja pa'ayo'owin kyagudigøy. Ja'tp ja et ja xøøw ku wyinaty ja kajpxy ja ayuujk kya'ukyiknigajpxnit midi ja Dios

yajkpy, jøts wyinaty nayide'en kawinaak ja wenk aaw ja wenk ayuujk kya'ukyikajpxni, jøts wyinaty ja ixpiky'ajtin kya'uktuni. ⁹Ka'ap adøm tuki'iyi ka'pxy nnija'wa'am, jøts nika' ka'pxy yiknigajpxy ja Dios chojkin ja Dios pya'ayo'owin midi adøm ja xjadukmado'owimp. ¹⁰Kudigø'øpyts ya'atpi nija'win ku wyinaty tuki'iyi n'ijxyim nnija'wa'am pøni sa dø'øn tyiyi kya'pxyi tuki'iyi.

¹¹Kuts y'ijty nmutsk'aty, mutsku'ngin øts y'ijty ngajpxy nmadya'aky, mutsku'ngin øts y'ijty nwinmay, jøts mutsku'ngin øts y'ijty nayide'en nja'gyuki. Kuts ø nyaa'knaa n'ixmatskøjxni øts ja mutsk'ajtin. ¹²Nayide'ents adøm ka' ka'pxy ja Dios yja' nnija'wa'am, winjo'ximp adøm yjawi ku ja nja'ejxpaatwa'añim; jaanim idø'øn ja wyinaty øy wa'ats n'ijxyim. Ka'ap øts ixyam tuki'iyi nnijawi, jaanim øts ja nøjkk wa'ats yikxon nnijawinim tuki'iyi sam øts ja Dios ixyam wa'ats x'ixy wa'ats xnijawa'an. ¹³Jade'ents idø'øn ku n'ajot'ajtin ja Dios, ku njøp'ejxin ja nitso'ok'ajtin, uk ku nmøøt'ajtin ja tsojkin ja pa'ayo'owin, nimidi mibaat kyagudigøy, ettip yø xemikøjxp; tigajstipts idø'øn nidu'ukjaty, yø tsojkin yø pa'ayo'owin yø ne'egi tyimyjawaani møj, nigidi yø yjadu'ukpi jade'en myajada'akti.

Ja kawinaak ayuujk kanimadooni

14 Kajaats idø'øn xmøøt'attit ja tsojkin ja pa'ayo'owin, amidowdi pøktsowdi jøts ja Dios myikwejidit myikajidit,

ja'ats jawaani m'amido'odip sudso ja Dios kyajpxy y'ayuujk xnigajpxidit. ²Pø ja Diosxi ja ja'ayi myigajpxy pøn ja wenk aaw wenk ayuujk tkajpxp, ka'axi ja myigu'uk ja ñimadøyi. Ja Dios Espiritu Santo ja jayik'awejmiiyip, ka'apts ja yiknimadøyi ti ja kyajpxy, jøts ti ja jade'en tyijpy. ³Abikyts ja'amidi pøn ja Dios kyajpxy pøn ja Dios y'ayuujk tu'ugyi tyimdyunk'ajtmiiyidip jøts ja ttukmadowdi ja jaa'y pøn tpabøjktip ja Dios jøts ja yjanchja'win ja myøktä'aktit ku ja yikajpxjot'amøjkidi. ⁴Nadyu'uk ja yjanchja'win ja tyikmøji tyikaja'aji pøn ja myigu'uk kanimadoojip ku ja tjakajpxy ja wenk aaw wenk ayuujk; pønts tnigajpxidip ja Dios kyajpxy ja Dios y'ayuujk jøts ja ttukmadowdi ja jaa'y pøn tpabøjktip ja Dios jøts ja jade'en tyikmøjiyidi tyikajaajiyidi ja yjanchja'windi.

⁵Njadamidsøjkpy meets jøts kawinaak ja wenk aaw wenk ayuujk xkajpxtit; jawaani kajaats mee ndamidsøky jøts ja Dios kyajpxy y'ayuujk xnigajpxtit, ja'axi ne'egi jawaani møj tump; ja tump jeexyip nayide'en pøni yiknimadoop jeexyip pøni ti dø'on yikajpxp yiknimadyakp wenk aaw wenk ayuujk, jøts ku jeexyip yikxon yiknigajpxy tu'uk tu'uk ti jade'en tyijpy, winetimts ja tiy myøjiyidit mya'ayxiyidit ja yjanchja'win pøn jaty tpabøjktip ja Dios. ⁶Pøni n'ats'ijxpy meets jøts meets ja wenk aaw wenk ayuujk ndamigajpxt, ka' meets ti pudøjkin jade'en nmo'ot. Kuts øts ja nnigajpxt midi ja Dios

xuknija'wa'amp, uk ja' midi tiy midi øy, uk ja Dios kyajpxy y'ayuujk mee ndukmadøøpy jøts nda'awa'andit, ja'ats idø'on ti mjanchpudøkiyidip.

⁷Wan ja ejxpajt t'ukpiktaajkyim. M'ijxy'ajttipxi xuuix sam ja kapxyuuix uk ja kow; pøni ka'ap nyiksuunipaajtyim, sudso ts jaa'y ja tja'gyukit pøni ti yikoop, pøni ti yikxuxp. ⁸Kuts ja jaa'y cheptumidi ku ja puxuuix wa'ats kyawinaa'ñ, ka'ats ja tsep pøn t'a'ejxi. ⁹Nayide'ents meets idø'on mjaty; pøni ka' meets ja ayuujk xkajpxy midi yiknimadoop, ¿sudso dø'on yiknijawit pøni ti dø'on mgajpxtit? iJa poj mee nugo mmigajpxpy! ¹⁰Janch jaa dø'on may ya naxwiin ja ayuujk tigach, jøts tyumnimadoodip ja' pøn ja'abi ayuujk tkajpxtit. ¹¹Pøni ka'ats ø nnimadøyi ja jaa'y pøn ja wenk ayuujk tkajpxp, wenk kugajp jaa'yts øts ja xejt, jøts nayide'en øts ja ndejmit. ¹²Pøni mjanchtajotigøødyip idø'on jøts ja kunuu'kxwyeyin jøts ja kunuu'kxkyajin xpaattit x'ejxtit, ja' dø'on mmijotigøødyip midi mdabudøkidip ja mmigu'uk jøts ja yjanchja'win ja myøjidit kyajaajidit.

¹³Paty idø'on ja jaa'y t'amido'ot ja Dios jøts yikwejit yikajit sudso ttuknimado'ot ja jaa'y pøni ti dø'on ja kanimadooni ayuujk tyijpy. ¹⁴Kuts ja wenk ayuujk njadakajpxa'akt, ka'ap øts ja nnimadøyi pøni ti ngajpxpy øy øts ja ngajpxaajkin yjatiyi. ¹⁵¿Tits øts idø'on njaaktu'ump? Njayiktuñ øts ja wenk aaw ja wenk ayuujk ku ø n'ajot'att uk ku øts nwin'øø't ja Dios, ja' ja'ayi tsojkip jøts ku

øts nmøøt'att ja ja'gyukin ja madogukin. ¹⁶Sudso meets ja mmigu'uk mnimadowiyit pøn ja wenk ayuujk tkajajttip pøni wenk ayuujk tam meets ja Dios mda'ajot'ajtpy. Kuts ja ka'ap tnimadowdi sa jaty mee mwa'lañ øy meets ja amuki møøt xja'ajot'aty ja Dios, ka'ats ja tja'gyukidi sa meets ja Dios xnøjmi. ¹⁷Øy meets ja mdsapkajpxy mabaat yja'øyi, kuts ja ka' yiknimadøy jade'ents ja tpaaty ku meets ka' ti pudøjkin xmø'øy ja mmigu'uk pøn tkanimadoodip ja'abi ayuujk, jøts ja jade'eñi y'etti, ka'ap ja yjanchja'win myøwenidi kyajaajidi. ¹⁸Ngajxajkpy øts ja Dios ku øts ja kawinaak xukajpxy ja wenk aaw wenk ayuujk midi mee ka' xkajpxy. ¹⁹Kuts ø ngajpxy jøts ø n'awa'lañ ja jaa'y pøn jaty Dios tja'myajtstip, magoxk aaw øts ja'ayi ne'egi ngajpxy ja ayuujk midi yiknimadoop jøts ka' kawinaak mil ja ayuujk midi kyayiknimadoop.

²⁰Migu'uktøjkti, ku ja ka'øybi ku ja pøky xpaattit, jade'en mnabyikta'agidit kidi mutskuna'jk ti kyamayidinim. Kuts mwina'adyit, jade'en mwina'adyit sam møjaa'dyøjk yikxon wyinmaadya'an. ²¹Yide'en jap wya'lañ nøky ja kutujk: "Wenk aaw wenk ayuujk øts nyiktunkpaatp ku øts ja naxwii'ñit jaa'y øy maðsoo nmigajpxt, uk ndanigaxtit øts ja' ja wenk jaa'y midi wenk pujx wenk kajp tso'ondip jøts øts ngajpxy jøts øts n'ayuujk ja xyiknajxidit, nijade'ents øts ja naxwii'ñit jaa'y nøjxx kamibøkti, jade'en wya'lañ ja nwindson'ajtim."

²²Ejxpajtxi dø'øn jayikmøødyip

pøn jaty tkamibøjktip ja Dios ku dø'øn ja wenk aaw wenk ayuujk xkajpxti jøts ja Dios ja tmibøjktit, kidi ja'ajip ja jade'en kyujajttip pøn tø tmibøjknidi ja Dios. Abiky yja' ja'amidi ku Dios nayide'en myø'øyidi ja ejxpajt ku ja yikxon tyukjatyidi sudso ja tnigajpxidit ja kyajpxy ja y'ayuujk, kidi ja'ajipts ja jade'en tyanibiktaajkip pøn tkamibøjktip ja Dios. ²³Kuts mee niduki'iyi mnamyukit jøts mjamadya'aktit jøts tum tigach ja m'aaw m'ayuujkti, jøts nipøn kyanañimadowidit, kuts ja jaa'y pøn ja Dios tkania'widipnim jam tyøkidit ma mee mnamyukyidi jøts ja niti nayide'en tkanimadoodidit, ðka' meets idø'øn ja mo'tpi jaa'y mdejít? ²⁴Pøni mgubajtiyipts meets ja jaa'y jøts ja tmadøy ku meets ja Dios kyajpxy y'ayuujk xnimadyaajki, pyawinmagyøjxpts ja chinaa'yin ja' jøts pyøky ja tjawit ku ja tmado'ot jøts kudam ja yikpøky'ixy. ²⁵Jade'ents ja Dios ja tjanchjawit jøts ja tyiknigaxø'køxt pøni sa jaty ja tø chøøni, jøts ja Dios tmøjpikta'akt kuxani, jøts meets ja mnø'ømxit jøts ku meets ja Dios jam xmøøtsøøni.

Tundi tuki'iyi tsuj, jøts tum tanibiktaagi sam pyaat'aty

²⁶Yide'en me migu'uktøjk idø'øn yjawi xuñ ku mnamyukyidi. Jam niwinaagin pøn ttunk'ajttip ja øøk, jøts niwinaagin y'awa'andi, uk ja'ats ja ñigajpxtip pøni sa ja Dios kyajpxy y'ayuujk wya'lañ; jamts niwinaagin kya'amaamyidi, wenk aaw wenk ayuujk ja yiktundip, jamts pøn tkajpxnajxtip ja wenk

aaw ja wenk ayuujk. Øy'ajtp ku jade'en xundi, nugo ku xja'myatsti jøts ku nayide'en ja mjanchja'win xyikmøjidit. ²⁷Ku ja wenk aaw wenk ayuujk xkajpxtit midu kanimadooni, namajtsk nidigøøk ja'ayi mgajpxtit jøts nidu'ukjaty; jøts kuwani tu'uk tkajpxnaxt ja ayuujk. ²⁸Pøni ka'ats jam pøn, pøn ja ayuujk tkajpxnaxp, ka'ats ne'egi ja wenk aaw wenk ayuujk xkajpxtit, kinadyu'uk ne'egi ja Dios xmøøtmadya'aktit. ²⁹Nayide'ents xu'undit pøni mnigajpxwandip ja Dios kyajpxy ja Dios y'ayuujk, nayide'ents namajtsk nidigøøk ja'ayi mgajpxkojtit, jøts nayide'en nidu'ukjaty, pønts kakajpxtip wants ja ja'ayi tpatmadowdi jøts t'ejxti pøni tøøp uk ka' tyiy. ³⁰Pøni wyinmaa'nmyøøpyts ja Dios tu'uk ja jaa'y midu jam patmadoop, wants ja tkajpxmi jøts ja y'amo'ont pøn ukajpxp. ³¹Jade'ents mee mgajpxt niduki'iyi pøni

winmaa'nmyøøjyidip ja Dios, jøts jade'en xem yam mnanky'ixpøkidit jøts mnagyajpxjot'amøkiyidit.

³²Tudā'aky idø'on, tsuj idø'on ja kyajpxtit pøn ja Dios kyajpxy y'ayuujk tnigajpxidip, ³³jabi ja øy'ajtinxi ja jotkujk'ajtinxi ja Dios chøjkpy, ka'ap ja tsep, ka'ap ja nugo o pøngapøn ttatøkit ja madyaajkin.

Nayide'en meets idø'on xu'unt sam niduki'iyi ma jaty namyukyidi ja janchja'wibi jaa'dyi midu adøm nmigu'uk'ajtyindip. ³⁴Ka'ap

idø'on ja tø'øxyøjk xyikajpxtit ku mnamyukidit, pø ka'axi jade'en kyutukyidi. Mbadu'undip idø'on ja kuwani sa ja Dios kyutujk wya'añ.

³⁵Pøni yiktøøwandip tigati, jam

tyøjkjotp tyiktø'ødit ja niyaa'y; ka'axi y'øgyaxi'iky ku tø'øxyøjk kyajpxy ma mnamyukyidi ku Dios x'ajot'atti.

³⁶Ja'myatsti migu'uktøjk ku meets jawyeen ka' y'lijty xnijawi ja Dios kyajpxy, jøts ku mee ka' nadyu'ugyi xnijawi ya'atpi ayuujk. ³⁷Pøni jam tu'ugin tjawi ku tnijawi sudso ja Dios kyajpxy y'ayuujk tnigajpxit, uk tø tjawi ku ja Dios Espiritu Santo tø wyinmaa'nmyø'øyi, paat'ajtip jøts tjagyukit ya'atpi ayuujk midu meets ixyam ndaniguejpxy jøts ku nwindson'ajtim yø tkutujki.

³⁸Pøni ka'ats ja tkutujkjawu, ka'ats ja nayide'en ja ejkxajpin pyaat'aty. ³⁹Jade'en migu'uktøjkiti, jotmay'atti sudso ja Dios kyajpxy y'ayuujk xnigajpxidit, jøts kidi xpayø'dyidi pøni kyajpxtip ja jaa'y ja kanimadooni ayuujk; ⁴⁰tum øy tsujts idø'on ja xu'undit, ka'ap anaxukpim.

Ku ja Cristo yujukpyijky jadigojk

15 Ja' migu'uktøjk ixyam ndukja'myatswandip midu tø njanigajpxmi, ja Dios nitsoojkin ayuujk. Ya'at kajpxy ya'at ayuujk meets idø'on tø xkupiky, jøts nay yø' meets idø'on ixyam mdsinaa'yin'ajtpy. ²Ja'agøjpx meets idø'on nayide'en ja Dios myiknitsø'ogyidi, pøni mbadundip idø'on midu tø ndukmadowdi, jøts pøni tu'ugyi dø'on ja mjanchja'win xyikyø'dyidi.

³Ja' meets idø'on tø ndukmadøy midu ø nayide'en tø nyiktukmadøy. Tø mee nda'awa'añ ku adøm ja Cristo tø xku'o'jka'am, ku adøm nbojkpitumbijaa'y'ajtyindi sam

jap nõkyijxpy yjaabyetyi jøts jade'en ja wya'añ; ⁴Jøts nayide'en tø ndukmadowdi ku tyikjutøjkidi, jøts ku ja kyimidigøøk xøøw yjujkyjyky sam nayide'en ja nõky tñigajpxmi; ⁵Jøts ku ja ojts jadigojk ñanky'ijxyiyi yam ja tø yja'oo'kni jam Pedro wyindum, ja ja ojts t'ixy jøts jadigojkøjmyi ma ja kyudanaabyitøjk jam wyinaty. ⁶Jøts nimagoxk magø'pxñaxy ojts y'ejxmiyi ja janchja'wibi jaa'y tuktoñi, may nay jaa yjujky'attinim winaagin tø y'ooknidi. ⁷Jøts ojts y'ejxmiyi ja Jacobo midi Santiago yiktejp, jøtsnim niduki'iyi ja kyudanaabyi ojts y'ejxkøjxmiyi.

⁸Jøtsnim ø tyimy'ix'oojk nayide'en tø n'ejxmi, øy øts idø'on øy tsuj tø njagatso'onda'aky n'uktejint sam ja'adi. ⁹Ja'agøjxp øts idø'on øy ngamøji ngakøjxpi, pø øtsxi dø'on ñamyayi jawaani mutsk wimbidsømp, ka'ap øts nayide'en sam ja nwindson'ajtim kyudanaabyidi, jøts ni xjagapaat'aty øts jøts ø nwindson'ajtim kyudanaabyi nyiktejt, jabi ka'axi øts y'ijty nmaa'kxti pøn jaty tjanchja'widip ja nwindson'ajtim. ¹⁰Tøts øts ja Dios xjanchmi'ø'y'aty, ja'agøjxpts øts ixyam jade'en njaa'y'aty pøni sa øts ja tø xamidsøky, tøts ja chojkin ja ngupøjki, ka'ap øts ja nugo tø xanaxy. Tø ne'egi jawaani kajaa nduñ sam ja tø tkatundi ja nmigudanaabyitøjkti; kidi øtsipts kø'øm tø ndyimyajada'aky, ja Dios øts idø'on ja myøk'ajtin jade'en tø xuktuñ y'ø'y'ajtingøjxp. ¹¹Ka'ats ja ndunk'ajtint pøni øts jawaani tø nduñ, uk tøts ja yjadu'ukpi

nwindson'ajtim kyudanaabyi jawaani tyundi; nugo ku øøts tum ja' tø nnigajpxy ja Dios y'øgyajpxy ja Dios y'ø'y'ayuujk midi mee tø xjanchjawi.

Ku ja oo'kpi jadigojk yjujkyøktit

¹²Pø njanigajpxpyts øøts ku ja Cristo tø yjujkyiky jadigojk, ¿sudso dø'on jam muum wya'andi ku ja oo'kpi kyajujkyiky? ¹³Pøni ka'ats ja oo'kpi jadigojk yjujkyøkti, ka'ats ja Cristo nayide'en tø yjujkyiky jadigojk; ¹⁴pøni ka'ats ja Cristo jadigojk tø yjujkyiky, ka'ats øøts ja ngajpxy tyuñ midi øø ndijpy Dios kyajpxy Dios y'ayuujk, jøts ni kyatumi meets ja mjanchja'win midi mjadsinaadyip. ¹⁵Kuts idø'on ja wyinaty janch jade'en, Dios tyestigi ataayts øø nwimbidsømni, pø tøxi øø nnimy ku ja Dios Teety jadigojk tyikjujkyiky ja Cristo; pøni tiyts ku ja oo'kpi jadigojk kyajujkyøkti, ka'ats ja yjanchi ku ja Dios Teety ja Cristo tø jadigojk tyikjujkyiky. ¹⁶Pøni ka'ap ja oo'kpi jadigojk yjujkyøkti, ni ja Cristots kø'ømbaat jadigojk tø kyajujkyiky. ¹⁷Pøni ka'ats ja Cristo jadigojk tø yjujkyiky, nitits meets ja mjanchja'win kyawa'añ; nayi mbøkyjotp m'ayo'onjotp mee mdsøoni. ¹⁸Pøni jade'ents ja', tøts inet idø'on tyimy'oo'kti pøn jaty ja Cristo tø tjanchjawidi ku tø yjujky'atti. ¹⁹Pøni yayi adøm njøp'ijxy'ajtyim ja Cristo ñitsoojkin jøts ja nayi yayi ndajujky'ajtint nañwiñ, ti adøm n'ayøøy, adøm ne'egi yikxon ayo'ijxyim jajtım, nigidi pøn jade'en ku adøm jade'en n'adøjtsin.

²⁰Ka'ats ja yjade'eni, tø dø'on ja Cristo tyimyjanch jadigojk yjujkpyiky; ja' idø'on kø'øm midu'uk tø ttunjøpi, jøts idø'on wyinaty nayide'en yjujkpyøkti ja abiky oo'kpidi. ²¹Pø tu'ukxi ojts ja jaa'y ja o'jkin tyiktso'onda'aky ya naxwiiñ, naya tu'uks ja' pøn ojts tyiktso'onda'kmi jøts ja oo'kpi jadigojk yjujkpyøkt. ²²Jade'en sam niduki'iyi ja o'jkin yikpaaty Adán pyøkyøjxp, nayide'ents wyinaty niduki'iyi ja jujky'ajtin xemikøjxp yikmo'odi pøn ja Cristo tjanchja'widip. ²³Tanibiktaagits idø'on ja wyinaty ja xemikøjxpit tsinaa'yin nyikmø'oyindi. Ja Cristo jawyeen pø ja'axi jawyeen tø yjujkpyiky; kuts ja Cristo mye'entnim jaanimts wyinaty yikmo'odi ja tsinaa'yin xemikøjxp pøn jaty ja tø yjanchjawi. ²⁴Jats idø'on wyinaty tuki'iyi kyixy, ku ja Cristo wyinaty tyikudigøøgyixy niduki'iyi pøn jaty jaa windsøn'ajttip naxwiiñ, jøts pøn wyinaty yikutujktip, ana'amdip, pøn tmidsep'ajttip ja Dios; jøts idø'on ja Cristo wyinaty ja Dios Teety ttagidøjkigyijxy tuki'iyi wine'enin ja tja'aty. ²⁵Pø jaanimts idø'on ja Cristo wyinaty kuwani yikutuky kunim ja myidsep ttekpya'an'ajtkøxt, ku ja Dios Teety ja jade'en wyinaty tø tyamidsøkyi jøts ja myidsep ja tmimajada'akt, ²⁶jøts ix'oojknim ja o'jkin ja Cristo t'ukmimajada'knit ku ja jujkpyøjkin tyiknaxkida'akt. ²⁷Pø tøxi ja Dios Teety ttsøky jøts ja Cristo tuki'iyi tyikutukt. Kuts idø'on ja nøky jade'en yjawa'añ, ka'ap idø'on ja Dios Teety tyagida'agiyi jøts

ja Cristo ja yikutukiyit, pø ja'axi tø ttsøky jøts ja Cristo tuki'iyi tyikutukt. ²⁸Kuts idø'on ja Cristo wyinaty tuki'iyi tø tmimajada'kixy, winets ja wyinaty ja Dios Teety kyutujk tkupøjkti, pø ja kuxi ja Dios U'ngi. Jøts idø'on jade'en ja Dios Teety myøjkutujk o madsoo wyingaxø'økt pøn ja Dios U'nk tø ttamidsøky jøts ja myidsep ja niduki'iyi tmimajada'akt.

²⁹Jam yjawi pøngapøn ja oo'kpi tkunøbatti. ¿Tigøjxpts ku jade'en m'adø'øtsti? Pø nømdipxi ku ja oo'kpi kyajukpyøktit jadigojk, ¿sudsots ja xkunøbatidi?

³⁰¿Ti øøts jeexyip ndamidanaapy ja ayo'on ku øøts njemjaty ndejaty, pøni ka'adam ja yjanchi ku jadigojk njujkpyøjkint? ³¹Janch ø migu'uktøjk idø'on nwa'añ, wingon øts ja o'jkin jabom jabom n'ixy; ka'ats øts ja nwandijy, ja'ayi øts nugo ndyimdyajotkujk'ajtpy ku meets ja nwindson'ajtim Jesucristo tø xjanchjawidi. ³²Pøni kajpxwamp øts, nø'ømp øts inet ku øts ja jaa'y jawaani xkayikpa'ookti jam Efeso. Tøts øts ja nmimajada'akti, ¿tits øts idø'on jade'en nbijkpy? Pøni janch tiy idø'on ku ja oo'kpi jadigojk kyajukpyøkti, jade'ents ne'egi ndu'unindit sam wya'andi: "Wants yikxon tjaaktyimkyaa'yindi tjaaktyimy'uujkyindi ixyam jabi o'jkindipts jabom."

³³Nay'ejx'etidim jøts mgayikwin'øøndit. Sam ja kajpxy wya'añ: "Ja kø'øm ka'ømyigu'uk idø'on kayu'kxtip pøn tyikma'ttip ja myigu'uk chinaa'yindi." ³⁴Yiktso'onda'akti jadigojk tiy tsuj ja mdsinaa'yindi,

kidi pøky x'uktunk'ajtnidi,
pø ka'axi xumnijawidi ja
Dios. Paty øts yide'en nwa'añ
jøts xtsø'odyunjawidit ja
mga'øwysinmaa'n.

**Sa dø'on ja oo'kpi
jadigojk yjujkyøktit**

³⁵ Jamts inet muum ma
tyiktø'ødit: “¿Sudso dø'on jadigojk
ja oo'kpi yjujkyøktit? ¿Sa dø'on ja
ne'kx wyinaty t'ixy?” ³⁶ ¡Xøjknat!
¿Ku me tigati x'ukni'ipy, nay ja
tømt idø'on pidsømp ku ja myuxy?
Kuwanixi ja kyudigø yøts ja ujs
myuxy. ³⁷ Ka'axi ja tømt pajk
tyimñayide'en t'ixy sam ja ujs
midi muxp, øy yja'ariindømt pajki,
uk yjamidi tømdi. ³⁸ Ja Diosts
ttanibiktaajkip jøts ja tømt pajk
myuxt pøni sa ja ttsøky, jøts pøni
sa dø'on pyaat'aty ja tømt midi
yiknejp. ³⁹ Tumdigachxi tuki'iyi
t'ixy tigati; wenk ja jaa'y ñe'kx
t'ixy jøts wenkts ja jiyujk ñe'kx
t'ixy, wenk nayide'enmi midi
ja kyajnk jamdi, jøts wenk ja
ajkx ñe'kx. ⁴⁰ Jats ja ne'kx midi
tsajpjøtpyit'ajttip jøts nayjaa
ja'amidi midi naẖwiiñ'ajtmidip;
midits idø'on tsajpjøtpyit'ajttip,
wenk idø'on ja chujidi, ka'ap
ja nayide'en kyaxø'økti sam
ja'adi midi ya tsuj naẖwiiñ'ajttip.
⁴¹ Wenk yø xøøw tyii'kxy, wenkts
yø po' chamami; jøts nayi wenk
yø maadsa' tyøø'kxmidi, jøts
tigajstip yø maadsa', wenk yø
tyøø'kxti tu'uk tu'uk. ⁴² Nayide'ents
idø'on yjaty ku oo'kpi jadigojk
yjujkyøkti. Putsnip ja' midi ñe'kx
yiknitajp, jøts midi ñe'kx jadigojk
jujkyøkp niuunits idø'on ja

kya'uk'oo'knit. ⁴³ Ja' yiknitajp midi
yiktatsø'odyump, jøts yjujkyøky
midi janchtaxonda'akyim
xemikøjxp. Ja' yiknitajp midi'
kamøk, midi kamajadakp, jøts
yjujkyøkt jadigojk midi janch
møk møjaaw. ⁴⁴ Ja ñe'kx yiknitajp
midi yikwin'ejxp jøts midi yiktomp
yikmajtsp; jøts ja ne'kx yjujkyøkt
jadigojk midi kayik'ejxp, kayiktomp,
kayikmajtsp. Pøni jats ja ne'kx midi
yik'ejxp jøts y'øøky tyigøy, nay
jats ja ne'kx midi kayik'ejxp midi
ka'oo'kp kadigøøpy.

⁴⁵ Jabi yide'enxi ja Dios kyajpxy
wya'añ: “Ja'ukyikmøøxyxi ja
mijawyeen jaa'y ja jujky'ajtin,
pøn idø'on Adán'ajt”; ka'ats
ja nwindson'ajtim Jesucristo
yjade'eni sam ja Adán y'ijty,
tyimyikjujky'ajtpi ja ja'ayi
myiñ. ⁴⁶ Jawyeents adøm ja
ne'kx tø nyikmø'øyim midi ya
nmøøt'ajtyindip naẖwiiñ; jøtsnim
wyinaty ja ne'kx nyikmøø'yindi
sam ja nwindson'ajtim ñe'kx
t'ijxy ku ja yjujkyøky jadigojk.
⁴⁷ Naẖne'eyxi ja Adán ñe'kx'ajt
naẖwiiñ'it jaa'yin; tsajpjotpts ja
myiñ ja nwindson'ajtim Jesucristo
ñe'kx paty ja jawaani øy. ⁴⁸ Tum
jade'ents adøm nne'kx ya naẖwiiñ
t'ijxyim sam ja jawyeen jaa'y
ñe'kx t'ijxy, midits idø'on wyinaty
yikmø'øyimp jade'ents ja t'ext
sam ja nwindson'ajtim ñe'kx.
⁴⁹ Nayide'en sam adøm ya naẖwiiñ
tø n'agojnaxxyim ja midu'ukpi
jaa'y, kuts jam tsajpjotp nayide'ents
adøm nøjkx nwimbijtyim sam ja
nwindson'ajtim t'ixy.
⁵⁰ Yide'en ø migu'uk idø'on njatijy
ku yø ne'kx midi nmøøt'ajtyindip

midi xixmyøøt midi ni'jpmjøøt, kidi yø'øjip wyinaty twinguwa'jkip ja Dios ma ja amuum ja kyutujk ttanitanit ja ja'a'y; midi kataa'nip, midi oo'kp tigøøpy, ka'ap ja pyaat'aty jøts ja xemikøjxpit jujky'ajtin yikmo'ot. ⁵¹Ja'ats meets ndukmadoowampy jøts yikxon xnijawidit midi yu'uch, midi amaa'tsk ejtp, midi ka' pøn nugo ajawi tnijawi: Ka'ap adøm niduki'iyi ja o'jkin nbaajtindit; ja'ayi ku tyumdigatst ja ne'kx ku nøjcx ja nwindson'ajtim xnimi'iñim, ⁵²widsukin idø'on ja tyunit, ku ja puxuujx jadigojkyi yjaak'ukyikmadoonit. Winets idø'on ja oo'kpi yjujkyøktit jadigojk møøt ja ñe'kx midi xemikøjxp myijujky'attip; pønts wyinaty jujky'ajttipnim ja'ats ja ñe'kx tigatstip. ⁵³Kuwanixi dø'on tyigatst yø ne'kx midi adøm ya naxwiñ nmøøt'ajtyindip, midi amøjip, midi køjxp, midi anuu'kxip; jøts ja nyikmø'øyint midi xemikøjxp etp ja'agøjxp ku ja kyakixy ni kya'amøji. Jøts adøm wyinaty nmajtstuuptyim ja ne'kx midi oo'kp midi tigøøpy, jøts ja nyikmø'øyint midi nijuuni ka'oo'kp midi xemikøjxp ejtp. ⁵⁴Kuts adøm idø'on wyinaty tøm nmajtstuuptyim ja ne'kx midi kajajkp, jøts wyinaty ja ne'kx tøm nyikmø'øña'am midi jajkp, jøts ku dø'on wyinaty ja ne'kx tøm nmajtstuuptyim midi oo'kp jøts wyinaty tøm nyikmø'øyim midi xemikøjxp jujky'atp, jaanims idø'on ja Dios kyajpxy tyø'øt midi jap jaabyety nøkyijxpy ejtp: "Tø ja o'jkin yikmimajada'aky. ⁵⁵O'jkin, ¿ma dø'on ja mduka'to'jk?

¿Ma dø'on ja møk'ajtin tøm xyikwingaxi'iky?" ⁵⁶Ja pøky idø'on ja o'jkin xukta'oo'kimp, jøts ja møjaa'gyutujk idø'on ja tyamø'ajtpy midi ka'uktunip. ⁵⁷Ndamøja'wampts ja Dios Teety ku ja tøm xyikmajadaajkyindi nwindson'ajtim Jesucristo pyudøjkingøjxp.

⁵⁸Jade'ents migu'uktøjk idø'on, møk jøts tu'ugyi ja mwinmaa'ñ xjaakpiktakojtit jøts ja nwindson'ajtim tyunk xjaakykyø'øgyojtit; pømnija'widipxi ku ka' nugo wyindigøydi ja mdunk midi ja nwindson'ajtim mduktuujnidip.

Sa ja pudøjkin myukt

16 Ku xyikmuktit ja pikta'aky midi mdabudøkidip ja abiky kugajp ja migu'uk midi tjanchja'widip ja Dios, yide'en xu'undit sam ø nayide'en tøm ndukmadowdi pøn jaty jam Galacia etjotp namyujkidip. ²Kija' idø'on windomngi xpukondu'uttit ja mijuu'ñ pøni wine'en tøm majada'akti, jøts ja xpøkjø'øktit a'ejxi, jøts wyinaty abaadi xyik'awejxnidi ku ø nnøjkxt. ³Kuts øts jam wyinaty nniikxy winets ø wyinaty nguexy ja ja'a'y jam Jerusalén pøni pøn mee mwi'ijxpy, jøts øts ja nøky ja nmo'odit jøts ja møøt tyiknøjkxtit ja pudøjkin. ⁴Pøni paat'ajtiyip jøts ø nnøjkxt, øyts øts ja wyinaty xmøøtnøjkxti.

Ku Pablo tnigajpxy ma jaty ja wyidetwa'añ

⁵Kuts jam wyinaty nniikxy ma meets jam, jawyeen ø nnaxwa'añ

jam Macedonia etjotp, jøtsnim
 øts jam Corinto wyinaty nja'aty.
⁶Ni kyajaa øts jam yjawi ndaa'nit
 ma meets jam, jotmøn øts jam
 nyiknaxy ja xuxpyoj jøts mee
 nayide'en wyinaty x'atskexy ma
 ø wyinaty nnijkxy. ⁷Ka' meets
 idø'on nugo pojñ n'ukninaxwa'añ,
 nmøøtaa'niwyampy meets idø'on
 niyjeky pøni yikutujkpy ja
 Dios. ⁸Yam øts Efeso kajpkøjxp
 njaaktaa'niwya'añ kunim Espiritu
 Santo xøow tpaatt. ⁹Øy øts idø'on
 may ja jaa'y xjami'ekyidi ya Efeso
 kajpkijxy, jats ja jaa'y nayide'en
 pøn ø xmadowandip jøts øts ja
 ndukmado'odit ndukyikyujtit ja
 nwindson'ajtim Jesucristo yja'.

¹⁰Pøni ja'tp ja Timoteo
 jam, m'ejxtibim jøts jotkujk
 jam ñayjawi'yit jøts niti
 tkadajotmay'ookt, pø nayi
 nwindson'ajtimxi yja' ja tyunk'ajtip
 sam øts. ¹¹Paty idø'on ja tum
 jade'en xkupøktit, jøts jade'en
 xpudøkidit jøts øts øy tsuj yam
 xpaatt, pø n'awijxpyxi øts ja yam
 møøt ja myigu'uk pøn møøt wyidity.

¹²Tøts øts Apolos
 njanchjamineu'kxa'aky adøm
 ja nmigu'uk jøts ja jeexyip
 tmøøtnijkxy ja migu'ukti pøn jaty
 meets m'ats'ejxwajnip, ka'ats ja
 ixyam inet myajada'akt; jaanim ja
 ñøjkxt ku y'awatsit.

**Ku ja Pablo t'ukyajkni
 ja kajxpoo'kxin**

¹³Wijyim mnabyikta'agidit jøts
 ejtp møk ja mjanchja'win xyik'ettit.
 Yaa'dyøjkin tuki'iyi xmidanidit jøts
 jotmøk mnabyikta'agidit. ¹⁴Pøni

ti jaty mdundip, tsojkingøjxp
 pa'ayo'owingøjxp ja xu'undit.

¹⁵Mnija'widip migu'uktøjk
 ku dø'on ja Estéfnas møøt ja
 myigudøjk jawyeen tjanchja'widy
 ja Dios kyajpxy y'ayuujk jam Acaya
 etjotp. Tøts ja ñadyamiyøxyidi
 jøts ja tpudøkidit ja jaa'y pøn
 ja janchja'win tmøøt'ajttip
 nayide'en. ¹⁶Pøni jade'ents ja
 tyundi, nayide'ents mee mbaat'aty
 mdu'unt, jade'ents ø ndsøky
 jøts meets ja xmimado'ot jøts ja
 nayide'en xpudøkidit, nayide'en
 xu'undit ja jaa'y pøn jaty tundip
 pøn jaty pudøjkidip. ¹⁷Tøts
 idø'on njanchtajotkujk'atti ja
 Estéfnas, ja Fortunato jøts ja
 Acaico ku ja ya tø y'atsmendi jøts
 ø tø x'atspaatti, ja'ats øts ojts ja
 pudøjkin xmo'odi jøts meets jade'en
 myikudanaay. ¹⁸Tøts idø'on ja
 xjanchyikjot'amøkpøkti sam ja jam
 nayide'en myikjot'amøkpøjkidøø.
 Ngajxajkimp idø'on ja yjade'embi
 jaa'dyi.

¹⁹Mdanigajxidip ja
 kajxpoo'kxin ja janchja'wibi
 jaa'dyi pøn kugajp'ajttip Asia
 etjotp. Mjanchkajxpoo'kxidip
 ja Aquila jøts ja Priscila, jøts
 nayide'en niduki'iyi ja jaa'dyi midi
 xuminamyujkidip ja' tyøjkjotpti,
 pøn nayide'en tø tjanchjawidi ja
 Dios sam meets. ²⁰Nayide'ents
 mgajpxpøø'kxyidi pøn jaty
 yam tø tjanchjawidi ja Dios.
 Nagyajxpoo'kxidi niduki'iyi xem
 yam sam ja Dios ttsøky'aty.

²¹Pøn idø'on Pablo'ajtp, øts
 idø'on køøm njaapy ya'at nøky jøts
 ndanigaxidi ya'atpi kajxpoo'kxin.

²²Pøni ka' pøn tkupiky jøts
tkatsøky ja nwindson'ajtim
Jesucristo, wan wyinaty
kø'øm ttani'ixy. iWingonip ja
nwindson'ajtim!

²³Mmo'ojidip ja nwindson'ajtim
ja kyunuu'kxin. ²⁴Meets niduki'iyi
ndanigajxtip ja tsojkin ja
pa'ayo'owin Cristo Jesús køjxp.
Jade'en idø'on ja yjatt.

JA MYĪMAJTSKPI NØKY MIDI JA PABLO TYANĪGAJX JA CORINTĪ JAA'Y

Ku ja Pablo tnijayi ja
janchja'wibi pøn jam Corinto

1 Øts idø'on Pablo'ajtp. Tø
øts ja Dios Teety xamidsøky
jøts ø ngudanit ja Jesucristo.
Jøts nayide'en ja Timoteo midi
øts møøt ya'at nøky nja'ay jøts
øøts ndanigaxi pøn jaty ja Dios
Teety ja'ajtidip jam Corinti, jøts
nayide'en pøn jaty jam Acaya etjotp
tsinaadyip. ²Paatti kupøjkti ja
Dios Teety jøts ja nwindson'ajtim
Jesucristo kyunuu'kxin jøts ja
jyotkujk'ajtin.

Sa Pablo y'ayo'ombaajty

³Tkajxajkyindi ja Dios midi
tyeety'ajtpy ja nwindson'ajtim
Jesucristo, jabi jade'enxi dø'on
ja tyeety'ajtin tyiknigaxi'iky
ku adøm x'ayo'ijxyindi,
nijuuni xka'ixmajchindi,
ejtp xkajpxjot'amøjkandi
Dios'ajtingøjxp. ⁴Ja'agøjxp ja Dios
xkajpxjot'amøjkandi pøni sa jaty
nidu'uk nidu'uk n'ayo'ombaajtyindi
jøts jade'en nnija'wandit sudso
dø'on ja nmigu'uk nayide'en
ngajpxjot'amøjkimyandit
sam ja Dios tø xpudøjkandi.

⁵Nayide'en sam adøm kajaa
ngu'ayo'ombaajta'andi ja Cristo
yja', kajats ja nayide'en ja
jot'amøkpøjkin xmø'øyim. ⁶Ixyamts
øøts nyikjemduñ ja'agøjxp ku
meets ndukmadøy ja nitsoojkin
ayuujk jøts ku meets nayide'en
ngajpxjot'amøjkidi. Ku øøts yø'øbi
ayo'on ndanaxy, ja Dios øts tø
xkajpxjot'amøjki. Nayi meets
m'øy'ajtingøjxp øøts idø'on jade'en
tø njaty jøts meets nduknijawit sam
nayide'en ja Dios mbudøkiyidit ku
nay yø'øbi ayo'on wyinaty xpaatti.
⁷Njantyimyjöp'ijxy'ajtpy øøts
idø'on jøts meets nayide'en ja Dios
myikjotkujk'atyyidit sam øøts, øy
idø'on nayide'en mja'ayo'ombaatti.

⁸Meets migu'uktøjkti, jade'en
øøts ndsøky jøts meets waani
x'ext xnijawit sa øøts idø'on jam
ja ayo'on nyiknajxy Asia. Yikxon
øøts møk ja ayo'on jam n'ijxy,
niti awejxin niti jøp'ejxin øø
wyinaty nga'ukmøøt'ajtni, niti
majadaajkints øøts, ja o'jkin
yjøp'am øøts wyinatyni. ⁹Jade'ents
øøts idø'on ojts jam nnayjawi
sam ja jaa'dyi pøn ja xyøøw tø
yiktanimacho'owiñi jøts ja o'jkin
tpaattit. Øyts idø'on ja ne'egi ku

jade'en yjajty, jabi jaanimxi øts ja Dios idø'on tuki'iyi nmibøkøjxi jøts ku oo'kpibaat ja tyikjujkyiky. Jøts øøts jade'en nja'gyujkiyi'ñ ku adøm niti kø'øm xkama'ayim. ¹⁰Ja' øøts idø'on x'axajtujk x'agø'ødujk jøts øøts jade'en ja o'jkin xkadukpaajty, jøts nayide'en xyiknitso'ok'ejtint ku ja o'jkin wyinaty xmimajada'akwa'añim. ¹¹Nayide'en meets idø'on ja mdsapkaaky tyumi ja'agøjxpts adøm idø'on ni'amuki ngajxajkindit ja Dios jøts øøts ja pudøjkin xmøy'ett.

Tigøjxp idø'on ja Pablo øjts kyanijkxy Corinto

¹²Ja'agøjxp øøts n'aaw njoøjt yjotkujk'aty ku øøts nnijawi ku øøts o madsoo øy tsuj tø nyiknaxy ja ndsinaa'yin, niti taay. Tu'ugyi øøts ja Dios ja y'øy'ajtin tø xabudøki, ka'ap øøts ja ngø'øm wijy'ajtin tø myajada'aky. Meets windumxi dø'on øøts ja ndsinaa'yin øy tø nyiknaxy. ¹³Jøts nayide'en ja nøky midi meets tø ndanigaxi, niti taay ja tkamøøt'aty, mibøkøxti ja'. ¹⁴N'awijxy'ajtpy øøts ku meets ja njaa'y'ajtin xkupøjkit tuki'iyi sam ixja waani tø xkupø'okwa'andi, jøts jade'en nnadyajotkujk'ajtandit nixem niyām ku wyinaty myeni jadigojk ja nwindson'ajtim Jesucristo.

¹⁵Ja'ayi ndamøj'ajtpy ku meets idø'on tø xkupøjknī, jøts ø nwa'añ ku meets majtsk ojk n'ats'ejxwa'añ jøts jade'en n'atsyikjotkujk'attit. ¹⁶Ja'agøjxpts ndanibiktaajkiyi'ñ jøts ku øts ya nmiñ Macedonia, myijawyeen meets n'uk'ext jøts jadigojk ku nwimbejtnit. Wanik

meets xpuðøkit jøts øøts nja'tt jam Judea. ¹⁷¿Ka'ap øts idø'on ja ndejint yikxon ndyimdyanibiktaajkiyi'ñ ku øts øjts jam nga'uknøjknī? ¿Sa tø mwa'andi, jade'en øts idø'on xijy sam muum ja jaa'y ja yja' nugo tyikmajada'aky ku ja nugo t'ukupiky jøts ja ka' t'ukpaduni? ¹⁸Pø ka'axi. Wa'ats ja Dios tñijawi ku ka'ap øts jade'en nugo ndaay'aty. ¹⁹Jabi ka'axi ja Dios U'nk Jesucristo tyaa'y'aty midi øøts ja yja' ngajpxwa'kxøø møøt Silvano jøts Timoteo, ma meets jam. Pyadunguijxy ja y'ayuujk ja', ²⁰jøts ja' tuki'iyi tmidanaagyøjxp pøni ti jaty ja Dios Teety ñi'adso'owip. Ja'agøjxpxi ja xyøøw ja yikajpxpaaty ku adøm Dios Teety nmøja'wa'am ngunuu'kxyja'wa'am ja myøj'ajtin jøts nwa'añim janch tiigyajpxy idø'on yø', nwindson'ajtim Jesucristo køjxp. ²¹Nayi Dios Teetyxi adøm idø'on xukmøøt'ejtindip ja Cristo jøts øøts ja tø xjibiky jøts øøts ja jade'en ngajpxwa'kxīt ja yja'. ²²Tø nayide'en ja Espiritu Santo xmø'øyim midi ejxpajt'ajtp ku adøm ja xja'ajtyim, jøts jade'en nnija'windit ku xmøy'ukwa'añindi ja jujky'ajtin midi xemikøjxp'etp. ²³Nija'widyaapy ja Dios ku meets nga'uknøjknī jade'engøjxp ku meets ka' nyikjotmay'ooktøkiwya'añ ku møk nwindso'ødyit. Pøni ka'ats yjanchjade'eni, pø jats øts idø'on ja Dios kø'øm xiidyu'unt. ²⁴Ku meets wyinaty nninijkxy, ja xondaajkin ja øy'ajtin meets ndaninøjkwampy. Ka'ap meets nda'aguwaniwya'añ ja janchja'win pø møkxi meets ja xmøøt'ajtni.

2 Jabi ja'agøjpxxi meets idø'øn tø nga'ukninøjkxni ku meets nugo n'atsyikjotmay'ooktøkit. ²Ja ku meets n'atsyikjotmadyøkit, çpønts øts idø'øn ndajotkujk'atp? çKidi meedsip? Yamts meets wyinaty kø'øm tø nyikjotmadyøki. ³Patyxi meets tø nnijayi jawyeen jøts jam tuki'iyi xyik'øiyidit xyikpaadidit ku øts jam wyinaty nja'aty jøts meets xaxondā'akt. Jabi jade'enxi nwa'añ ku mee mxondakmit ku meets x'ext jøts ku øts jotkujk. ⁴Ku meets ja'abi nøky ndanija'yiyii'n, janchjotmay'oo'kp øts wyinaty, ja ya'axyi ja jii'iyi øts idø'øn wyinaty xmimajadək ku meets yjawi ja jaa'y myikw inmaa'nmya'atwa'añidi jøts ø xkagupøktit. Ka' meets nayide'en nyikjotmay'ookwa'añ, ja'axi øts idø'øn nanky'ejxwajniç mabaat meets idø'øn ndsøky nba'ayøy, patyxi meets idø'øn ngajpxwiyj.

Jade'en pyaat'atyj jøts yikmaa'kxukt pøn tø tyundigøy

⁵Ja jaa'y'u'nk pøn øts idø'øn tø x'ukyikjotmadyøki ka'ap øts ja nadyu'uk tø xyik'ayøy jabi nixem niyamxi meets idø'øn ndejint winaagin tø mbaajtmiyidi nayja'abi jotmay. Ka'ap ø nwa'añ ku nijum. ⁶Ka'ap øts ja møk n'ukwindsø'øwyani pøn idø'øn tø tyundigøy. Jabi tøxi meets ja nijum ne'egi kø'øm xkastigimøøni. ⁷Jade'en idø'øn ne'egi pyaat'atyj jøts meets ja xmaa'kxujknit, kajpxjot'amøkidi, ja kuts ja jotmay myimajadəkniyit jøts jade'en ja chinaa'yin tyikwindigøøni. ⁸Paty meets ixyam ja may'ajt

n'amidøy jøts jadigojk ja tsojkin ja pa'ayo'owin xmo'odit. ⁹Tø meets ya'atpi kajpxy ya'atpi ayuujk jawyeen ndanijayi ja'agøjpx jøts ø n'ext nnijawit pøni xjanch'ukpaduujnidip øts idø'øn ja ngutujk. ¹⁰Paty xnijawidit, pøni pøn meets mmee'kxpy, nayide'ents øts ja maa'kxin ja nmøømyi. Pøni tø øts idø'øn tigati nmee'kxy, ja'agøjxpts øts jade'en tø nduñ ku mee n'ayo'ixy, y'ijxpy ñija'wip ja Cristo. ¹¹Jøts jade'en o tigati tkadamøj'att ja miku'windsøn Satanás, jabi nnija'wampxi adøm wa'ats ku ja o tigati tamibøki tami'ejxi.

Ku ja Pablo ttajotmay'øøky ja Tito jam Troas

¹²Ku nja'jty jam Troas jam kajpjotp, nugo øts ndunk jam tyimy'ity øy madsoo jøts øts ja Cristo yja' ngajpxwa'kxiti. ¹³Yamts øts wyinaty tø nja'uktundsoo'mi, kumi ka'ats øts øy njotkujk'aty ja'agøjpx ku øts ja Tito jam ngapaajty, adøm ja nmigu'uk, patyts øts jam øjts ndso'ongojmi jøts øts ojts nnøjxni jam Macedonia.

Ku ja Cristo møøt nmajadək'ijtyindi

¹⁴Nmøja'wimp ngunuu'kxyja'wimp ja Dios Teety ku ja ejtp xyikmajadaajkyi tu'ugyi møøt ja Cristo, jøts ja kyajpxy jøts ja y'ayuujk ja xukajpxwa'kxyim øy magama. ¹⁵Y'øyja'wip chuja'wip ja Dios Teety pøn ja Cristo møøt y'ity jøts ja yja' tkajpxwa'kxi. ¹⁶Øy ja magama ja y'ixpøjkin wyidity jam muum tkamibøkti, øjkin tigø'øyin ja yiktatiidyu'undip.

Jøts muum tjanchjawidi, ja'ats ja tyajuky'attip xemikøjxp. ¿Pønts idø'on yø'øbi tunk nugo niyjøjxk tyimy'ukniyjajtp? ¹⁷Jabi ka'axi øøts ja nugo ndameembyiky ku øøts ja Dios kyajpxy ngajpxwa'kxi sam muum y'adø'øtsti, uk ka'baat ka'pxy tniğajpxti tum wimbet ja tniğadya'akti. Ka'ats øøts jade'en n'adi'ich, tiy janch øøts ja nniğajpxy pø tøxi øøts Dios kø'øm xkexy jøts øøts kyajpxy ja ngajpxwa'kxit Cristo pyudøjkingøjxp øy maðsoo jam Dios wyingujkp.

**Ku ja Dios ja chojkin ja
pya'ayo'owin jadigojk
tyiktso'ondaajky Jesucristo køjxp**

3 ¿Sa meets idø'on yø xja'gyuki ku øøts jade'en nwa'añ? ¿Kø'øm øøts idø'on xijy nnagyaxa'akwa'añi sam ja muum ma ttundi pøn ja ixpøjkin wenk tyajktip? ¿Ja exjpaajtın øts idø'on kuwani ndyimyøøt'atp jøts meets yø n'ixpøjkin xmibøkit? ²Ka' yjade'eni, jabi meestsxi myikniğaxi'kpy pøni sa øts idø'on ja ndunkjøøjp y'øyi. Jade'en ja ñiğaxi'iky ku meets ja Dios yja' tø xmibøjki jøts øy ja pøn t'ext tniğawit sa dø'on ja mdsinaa'yin tø tyiğatsti. ³Kø'ømxi ja Cristo jade'en tø mđanibiktaagiyidi jøts m'ejxpajt'attit jøts øts ja ndunk jade'en wyingaxi'iky. Jabi Diosxi dø'on kø'øm ja y'Espíritu Santo tø tyaky jøts ja y'ejxpajt'att ja'agøjxpts ja' kyakudigøy. Jawaani møj ja', midi anmija'winjotp ja Dios pyiktakpy jøts ka'ap ne'egi ja jawyeembi kutujk midi Moisés kyøxaay tsaağøjxp.

⁴Sa jaty øø nwa'añ tiy yø' janch yø', wa'ats øøts nniğawi jøts ku øøts ja Dios Teety pyudøjkin amuum xmø'øy Cristo køjxp. ⁵Ka'ap øøts kø'øm nnankmyajada'agiyi, ja Dios wyingujkpxi dø'on chøøñ ja møk'ajtin jøts øøts ja øybi ndu'unt. ⁶Jaa ku øøts ja jeexyip tø xkamø'øy ja møk'ajtin sudsots øøts idø'on jeexyip nniğajpxy sa ja Dios chojkin ja pya'ayo'owin jadigojk tñanky'ijxyi sa ja naðwiil'ñit jaa'y ñitso'ok'attit. Ka'ap ja tsinaa'yin yikpaaty ku nbadungøjxint tuki'iyyi ja Moisés kyutujk, ja Espíritu Santoxi dø'on tñanky'ejxip ja øgyajpxy ja ømyadya'aky sudso yikpaaty ja juky'ajtin xemikøjxp. Ja o'jkin tigø'øyin pyatpy ja anmija'win ku ja Moisés kyutujk ngabadungøjxint yam ja Espíritu Santo yja' tyumyikjuky'aty.

⁷Jade'en idø'on ja Moisés kyutujk ja myøj'ajtin kyaxi'iky midi tsaagøjxp yikjaay ku jaaju'uk agujkp yikmøøy, janch tøø'kxp tsamamp idø'on ja wyeen y'aaw. Jøts janch win'oo'ktip idø'on ja myigugajp israelit jaa'y ku ja yjayik'ejxwa'añ. Waani dø'on ja y'aju'uk møj y'atskaxi'iky, pojın ja ñaxkojmi. Sats idø'on ja janchtyimøy y'atsmiñ ja'abi kutujk midi anmija'win ja o'jkin tyukupiky'ajtpy. ⁸Kuts ja øgyajpxy ja ømyadya'aky ka'ap ja tmi'abaaty, pø ka'axi ja winmaa'ñ myajada'aky mabaat ja yja'aty ja myøj'ajtin ja y'øy'ajtin midi ja Espíritu Santo xuk'ejximp xukniğa'wimp. ⁹Sats idø'on ja kutujk janch møj, yam ja tjayikudigøy ja anmija'win, isudsots idø'on ja Dios

y'øgyajpxy y'ømyadya'aky jawaani kyidyimy'ukmøjit midi adøm ja xagupøjkimp! ¹⁰Jabi ka'axi ja Moisés kyutujk møøt ñabyaadyi ja Dios y'øgyajpxy. ¹¹Øyi dø'on ja kutujk møj tø yjamiñ ka'ap ja Dios y'øgyajpxy ja twinajxi midi ejtp xemikøjxp.

¹²Ja'agøjxp øøts ja njøp'ijxy'aty, paty øøts agujk jotkujk ja Dios yja' nnigajpxiyi, ¹³jøts ka'ap y'ukpaat'ajtniyi jøts øøts ndu'unt nayide'en sam ja Moisés ttuuñ ku ja y'ijty ñawyinjuuxyiyi jøts jade'en ja myigugajp tka'ejxtit ku ja y'aju'uk tuda'aky tyigøøñi. ¹⁴Ja israelit jaa'y ka'ap ja tja'gyukidi tigøjxp idø'on ja Dios ttanibiktaagi ja kutujk midi ja Moisés yikmøøy. Ni ixymbaat ja tkaja'gyukidinim ku ja Dios ñøky tkajpxidi. Jaanim ja ja'gyukin ja tpaattit ku ja Cristo yja' tkupøjkidit. ¹⁵Yjaakjakajpxidibimts ja Moisés kyutujk ja'adi, jade'en ja tjøp'ejxti jøts ja ñitso'ok'attit ku ja tpadungøxtit. ¹⁶Kuuyidsik øy pøngapøn tkupøktit ja nwindsøn'ajtim Jesucristo jatyits ja pyøky ja ñiwa'adsidit jøts ja wa'ats tuki'iyi tja'gyukigyøxtit. ¹⁷Ja nwindsøn'ajtimxi tmøøt'ajtp ja jujky'ajtin jøts ja ja'gyukin, pønts ja nwindsøn'ajtim tjanchja'widip ka'ap ja Moisés kyutujk ja y'ukmimajadakniyidit, ni kya'ukjujky'ajtnidit ja pøky agujkpy. ¹⁸Paty adøm ja ja'gyukin nmøøt'ajtna'andi ku ja nwindsøn'ajtim yikmibiky. Kuts ja ejtp njotmay'ajtindit ja y'øy'ajtin ja myøj'ajtin, nay ja'ats nanky'ejxamp xjats adøm jade'en njajtnant sam ja

nwindsøn'ajtim. Yjujky'ajtingøjxp idø'on ja jade'en xpudøjka'am.

4 Paty øøts idø'on niyuuni ngadawindsuuñ ja ndunkjøøjp midi øøts ja Dios y'øy'ajtingøjxp tø xanibiktaagi. ²Jagam jixkø'øm øøts idø'on nbikta'aky midi amaa'tsk midi tsø'ødyuñim yiktump. Ka'ap øøts n'ijxy ngøy jøts o pøngapøn nwindaa'y'att. Ni ja Dios øøts ja y'ayuujk ngakajpxma'jti. Ja tyiiby ja yjanchpi øøts idø'on ja'ayi nnigajpxpy, jøts jade'en nipøn jaa'y kyawa'ant jam Dios wyingujk ku øøts n'ayuujk kyatiyi. ³Ku jaa winaagindi pøn tkaja'gyukidip ja nitsoojkin ayuujk midi øø ngajpxwa'kxpy, ja kyudigø'øyin idø'on ja kø'øm y'ixaawyandip. ⁴Ku ja wyinaty kø'øm tkajanchjawidi, ja miku'windsønts idø'on ja tø yikwinajpniyidi pøn ja'ayi ya naxwiñ ne'egi diosja'widip, jøts jade'en tkapaattit ja kudøø'kxaagi ja kujajtaagi midi yajkpy ja øgyajpxy ja ømyadya'aky ku ja Cristo y'øy'ajtin myøj'ajtin yiknimadya'aky. Ja Cristots tnanky'ejxip ja Dios Teety pøn y'agojnax'ajtpy. ⁵Ku øøts ngajpxwa'kxy ka'ap øøts ngø'øm ja' nnigajpxy, ja Jesucristoxi øøts ja wyindsøn'ajtin ngajpxwa'kxip, jøts øøts jade'en nyikwimbejtnit ja y'øy'ajtin midi tø tyaky, ku meets nbudøki ja' chojkingøjxp. ⁶Jabi nay ja'abi Dios Teetyxi dø'on midi ja jaj ja tøø'kx tyiktso'ondaajk, nay ja' adøm tø xmø'øyindi ja kujajtaagi ja kudøø'kxaagi jøts n'ejxindit nnija'windit sa dø'on ja y'øy'ajtin myøji midi ja Jesucristo ñanky'ejxip.

**Janchja'wingøjxp ja
tsinaa'yin nyiknaxyim**

⁷Dios wyingujkp ja chøøn ja'abi kujaj'ajtin kudøø'kx'ajtin midin windem xøow tkamøøt'ajtp ja kudigø'øyin, ja' øøts nmøøt'ajtpy njujuky'ajtingøjxp. Ka'ap øøts ngø'øm møk'ajtin nyiktuñ, ja Diosxi myøk'ajtin idø'øn jade'en tyiknigaxø'jkp. ⁸Øy øøts tsep agujkp aki agujkp ja njujuky'ajtin yjanaxy, niwindem xøow øøts ja nnøø' ja nduu' kya'aduky; øy øø njamay njatajy sudso øø nyiknaxt, nbatpy øøts ja winmaa'ñ sudso tyuu'baat tyuu'wetst. ⁹Øy øø njayikjemduñ njayikteduñ, ka'ap øøts ja Dios x'ixmach; øy øøts ja nmidsep xjatekpya'an'atwa'añ, ka'ap øøts ja tu'ugyi xmimajada'aky. ¹⁰Winjaa windsojk øøts ja jaa'y ja o'jkin xjadukpaatwa'añ sam ja Jesús yjaty. Nay ja'ayi øø kø'øm xpudøjkp jøts jade'en tyiknigaxi'iky ku ja ya xemikøjxp yjuky'aty. ¹¹Pøn jaty øøts møøt nbaduñ ja Jesús yja', nay ja'agøjxp øøts ja o'jkin jabom jabom x'ijxy xkøy, ja'agøjxp øøts ja xka'ixmach jøts jade'en tyiknigaxø'økt ja yjuky'ajtin øøts nnikøjxp. ¹²Øy øøts ja o'jkin xumijapaatwan'ity xumijamimajada'akwan'ity, ja xemikøjxpit jujuky'ajtin meets ne'egi mbaajtip m'ejxip.

¹³Njanchja'wip øøts nayide'en ku yide'en wyā'añ ja Salmos nøky: "Paty ø nnigajpxy ku njanchjawī."

¹⁴Nnija'wip øøts ku ja Dios Teety tyikjukupyiky ja Jesús, nayide'ents adøm ja møøt xyikjukpyøjkint, jøts jam nnøjkxint niduki'iyi ja'

wyingujkp. ¹⁵Midi øø tø ngu'ayowi ja'agøjxp øøts idø'øn ja ngupiky jøts meets ja øy'ajtin xpaatt, mayts ja jaa'y Cristo køjxp tpaattit ja Dios kyunuu'kxin ja Dios y'øy'ajtin jøts may nayide'en pøn ttukmøjawidip pøn ttukunuu'kxyjawidip ja Dios ja'agøjxp ku ja tkajxa'akti.

¹⁶Ja'agøjxp øøts idø'øn ngadawindsuñ. Øy øøts ja nne'kx yjaga'ukmajada'kni, møwenip kajaajip øøts ja njanchja'win jabom jabom. ¹⁷Yø ya'it ayo'on waani yø ñaxkøjy, ka'ap yø jeky tyaa'ni; jøts yø' øy'ajtin xemikøjxp ne'egi xukpaajimp mā ja Dios. ¹⁸Jabi ka'axi yik'ixa'ay midi ya naxwiin yik'ejxp, ja Dios y'øy'ajtin ne'egi yik'ixaapy midi kagaxø'kp. Ja pikta'aky midi kaxø'kp myøøt'ajtpy ja' ja kudigø'øyin. Ja øy'ajtin midi kayik'ejxp ka'ap ja y'aats ja kyøjpk ja kyudigøy.

5 Nnija'windip adøm ku ja nne'kx kyudigø'øyim midi kajajkp sam tu'uk ja tøjkyudigøy naxwiin, jap adøm ja Dios tø xadanibiktaajkindi tu'uk ja tsinaadyaajk tsajpjøtpy. Etp ja xemikøjxp, jabi kidi naxwiin'it jaa'yipxi ja tø tyik'øyi. ²Janch jade'en idø'øn yjaty ku adøm nne'kx ja yjuky'ajtin tyiknaxy ya, ka'ap adøm n'øyja'wam, winjaa windsojk adøm nnøjkxwa'añim mā ja tsinaadyaajk ja Dios tø xadanibiktaajka'am, ³mā adøm n'anmija'win yiknitanaa'yim. ⁴Yø ne'kx midi nmijujuky'ajtyindip ya naxwiin ka'ap yø øy ti xuk'øyja'wam, jøts yiktsojpk ja tsinaadyaajk midi ja Dios tø xanibiktaajkindi, yjagayikwa'añ

ja o'jkin. Yø naxwii'ñit tsinaa'yin adøm idø'øn njadayiktigatswa'añimp ja jemchinaa'yin. ⁵Ja Dios idø'øn kø'øm tø xanibiktaajkindi jøts tø xuktatøjkindi ja Espíritu Santo midi ejxpajt'ajtp ku adøm ja nyikmø'øyindit midi ja yik'awijxpy.

⁶Jade'ents adøm idø'øn ndajotkujky'ajtint, jøts nnija'windip ku ya yø nne'kx nmijujky'ajtyindinim ka'ap adøm ja tsinaadyaajk nbaajtyindinim. Ka'anim adøm idø'øn ndyimyja'atyim ma dø'øn ja nwindson'ajtim jam.

⁷Janchja'wingøjxp adøm idø'øn nmøøt'ajtindit ja jøp'ejxin øy ja njaga'ijxyindi. ⁸Ka'ap ja o'jkin tigø'øyin ndsø'jkandit. Jotkujk idø'øn adøm njøp'ejxindit ja o'jkin ku wyinaty xpaat'ajtyindi jøts nnøjcxindit jap ma ja nwindson'ajtim møøt n'ejtint.

⁹Paty adøm idø'øn øy maðsoo nwindson'jka'ant ja nwindson'ajtim wan ne'kxkøjxp wan anmija'wingøjxp. ¹⁰Jabi kuwanixi ja Cristo tyiidyu'unt jøts jade'en nyikmø'øyindit midi xpaat'ajtindip nidu'uk nidu'uk pøni sa wyinaty ja njujky'ajtin ya tø nyiknaxjyindi.

Ja kajpxy ja madya'aky midi ñigajpxy sa jadigojk møøt nnamyajyint ja Dios

¹¹Ja'agøjxp ku øø nnijawi sa ja nwindson'ajtim yikmøjawit yikunuu'kxyjawit y'ø'y'ajtingøjxp paty øøts ja jaa'y ndukja'gyukiwyanguixy ku øøts tiy janch ja kyajpxy ja y'ayuujk nnigajpxiyi. Nija'wip ja Dios

sa øøts ja njaa'y'aty, njøp'ijxpy øøts jøts meets nayide'en xja'gyukit. ¹²Ka'ap øø kø'øm nnay'agajpxiyi, ja ja'gyukinxi meets idø'øn ndukmøøt'atwampy jøts jotkuk mnayjawiyyidit ku meets ngawindaayi. Jøts jade'en agujk jotkujk x'adsojimbettit ja jaa'y pøn y'anmija'win yjamøøt'ajtpy. ¹³Pøni nugo øøts ndyimgyajpxy pøni nugo øøts ndyimy'adi'ich, Dios ja tu'ugyi tnija'wip; pøni øyts, pøni tiyts, pøni ka'px øø nnigajpxy ja yja', meets ja mda'øy'atp. ¹⁴Ja Cristo chojkingøjxp pya'ayo'owingøjxp øøts idø'øn ja ndunk ngamajststu'uty jaa ku øøts ndyimyjanchjawi ku niduki'iyi tø xku'o'jkindi jøts ka' n'uknijujky'ajtna'ant ja pøky.

¹⁵Paty ja Cristo tø xku'o'jkindi jøts pøn jujky'ajttip ka'ap ja kø'øm t'ukjø'ømit'ajtni ja chinaa'yin, ja Cristo ja ñijujky'ajtnidip pøn ja ojts kyujjky'pøkiyidi jadigojk. ¹⁶Paty øøts jade'en nga'uk'abaxni pøni sa nidu'uk nidu'uk ja chinaa'yin tyiknaxy; Cristo paat øøts y'ijty n'abexy midi øø nga'øyja'wip ja yja', ixyam ka'ap øøts ja'abi winmaa'ñ n'ukyiktuni. ¹⁷Jade'ents idø'øn, pøn ja Cristo møøt y'ity, jemyjaa'y ja'; ja tigøy winmaa'ñ midi y'ijty nmøøt'ajtyindip ka'ap ja y'uktuni, tum ja yjembyi dø'øn tø nbabøjknandi. ¹⁸Kyø'ømdunkjøøjp ja Dios Teety jade'en tyumpy Cristo køjxp jøts ja møøt nnamyajya'ant. Jøts øøts ja ndunk tø xmø'øy ku niduki'iyi ja jaa'y ja Dios møøt ñamyaa'ñiyit. ¹⁹Yide'en idø'øn nbiktaajkint, ja Cristo køjxp idø'øn ja Dios Teety niduki'iyi ja naxwii'ñit jaa'y møøt ñamyaa'wya'aniyi. Ka'ap

ja pøky tmøjpikta'aky. Jøts øøts xanipijky ya'atpi øy'ajtin. ²⁰Paty meets xnijawit ku øøts ja Cristo xyikugajpxy'aty, sam idø'on ja Dios Teety kø'øm jeexyip meets mminuu'kxa'agyiyi. Paty øøts idø'on yide'en n'ane'emy ku meets idø'on ja Dios ja mdsøjkin xmøøgyøxt. ²¹Niti pøky idø'on ja Cristo tkamøøt'ajty xjats ja Dios Teety tyimñayide'en ja ttuun sam ja møj pøkyjaa'y yiktuñim, jøts nyikupøjkindit sam ja Dios Teety ttsøky ku ja Cristo møøt n'ejtint.

6 Jade'ents migu'uktøjk idø'ondi, niduki'iyi niwine'en adøm ndunk'ajtyindi ja Dios yja', n'amidøøpy meets jøts kidi nugo ja Dios y'øy'ajtin xyikwindigøjyidi midi ja tø mduk'ijxyidi midi ja tø mduknijawiyidi. ²Jabi jade'enxi ja køøm wya'añ ñøkyijxpy:

Ku ja xøøw ja jumøjt tpaajty nmadoow øts ja mji'iyin ja myajxin;
jøts ku ja yiknitso'ok'ajtin tpaajty winets me nbudøjkii'ñ.

Ixyam idø'on ja mxøøw ja mjumøjt tø yja'tni jøts ja myiknitso'ok'ajtin tø tpatni.

³Øy øøts idø'on ja ndsinag'yin nyiknaxy jøts øøts jade'en ja ndunkjøøjp nipøn xkada'abaxt. ⁴Jade'enxi øøts idø'on ne'egi nyiknigaxø'økwa'añ ku øøts ja Dios nmiduñ, tuda'aky øøts ngupiky'aty tuki'iyi ja ayo'on; ⁵tø øø nyiktsumy nyikwøpy; tø øøts ja jaa'y namay xamuky, møk øøts ja ndunk nyiknaxy kunim øøts ngø' ndeky kya'ukmajada'kni; kawinaak tsuu øøts tø ngamaa'y tø

nga'ity, ayuu øøts kawinaak xøøw tø nyiknaxy. ⁶Njujky'ajtingøjxp øøts nyiknigaxi'iky ku øøts ja Dios nmiduñ. Jøts jade'en kyaxi'iky ku øøts ja Dios y'ixpøjkin ka'pxy nnija'wiyi jøts øøts nduda'akyjaa'y'aty. Tø øøts n'øyjaa'y'aty jøts tø øøts ja Espiritu Santo yja' nyiknigaxø'kmi jøts nayide'en øøts ja tsojkin ja pa'ayo'owin øy pøngapøn tø nmø'øy. ⁷Ja tiy'ajtin ja janch'ajtin øøts tø nmøøt'aty, jøts ejtp øøts ja Dios ja myøk'ajtin xa'agø'duky xa'axajtuky. Ja ødyu'unin ja tiidyu'unin øøts tø nyiktuñ ku øøts ja Dios yja' tø nyikyø'øyi jøts ku øøts ja y'ayuujk nnitanaa'miyi. ⁸Juunjaty øø nyikajxa'aky jøts nay jaayi øøts nyikpagajpxy. Øy øøts jaayi n'ukyiknimadya'aky jøts nay jaayi øøts wenk n'ukyiknimadyaknimi. Ja øøts juunjaty nyiknøjmi ku øøts nugo ndaayi jøts nay jaayi wyangojmidi kuk øøts ja y'øybi tyiiby nngajpxy. ⁹Juunjaty øøts ngayik'ejxkapy jøts nay jaayi øøts nyik'ejxkapi; ja øøts ja jaa'y juunjaty ja o'jkin xukpaatwa'añ, jajujky'ajtp øøts idø'on jade'en. Yikastigimøøpy øøts, ka'ap øø n'øøky. ¹⁰Øy øøts njamay njatjy, xondakp øø nnayjawi; ayoobi jaa'y øøts, ja øy'ajtints øøts nyajkpy; øy øøts niti njagamøødi, jade'en øø nnayjawi eyximdand øøts jeexyip tuki'iyi ndyimyøøt'ajtkøjxni.

¹¹Meets migu'uktøjkti, tiy'ajtingøjxp meets tø ndamigajpxy; tuki'iyi meets ja ndsojkin ja nba'ayo'owin tø ndamay'aty. ¹²Øyimik idø'on wine'enin ngondukt nbøktukt øts

ja ndsojkin øts ja nba'ayo'owin. Meets idø'øn jade'en yjawī ne'egi mdumpy. ¹³Sam ja u'nkteety ja myajnk tmigajpxy nayide'en meets nmigajpxwami ku ja mdsojkin ku ja mba'ayo'owin niwine'en xka'ama'at'attit. Tundi nayide'en waani sam øts tø nnajtstuni.

Adøm nikøjxp ja Dios yjuky'ajtyim

¹⁴Kidi mjuky'ajtin xyiknaxti møøt pøn tkajanchja'widip ja Dios, jabi nijuunixi kyanamyayidit ja tiidyu'unin møøt ja tundigø'øyin, sam ja kudøø'kx'ajtin møøt ja kugoots'ajtin. ¹⁵¿Sudso dø'øn ja Cristo yja' møøt ñamyayidit ja miku' yja'? ¿Uk sudso ja janchja'wibi jaa'y møøt ñamyigu'ukwa'aniyit pøn midsepwajniyip? ¹⁶Ka'ap ja yjuky'ajtin tyiknaxti tu'ugyi ja Dios Teety møøt ja dios midi kø'øm yiktsajstip. Ka'ap adøm njade'eninidi jabi kø'ømxi Dios wyinaaã yide'en:

Pøni ma ja chøønidi jam øts ja nmøøtjuky'attit, jøts pøni midi ja ñøjkxtip ejtp øts ja njamyøøt'attit; øts ja xdios'attip, jøts øts njaa'y ja'adi.

¹⁷Paty ja yide'en yjaakwaaã:

Nanky'abikyidi, kidi ja kya'øybi xyiktundi; jøts jade'en ngupøktit,

¹⁸øts meets xteety'atp, jøts øts meets n'u'nk'atp, jade'en idø'øn wya'aã ja Dios Teety.

7 Jade'ents meets migu'uktøjk idø'øn xnijawidit ku ya'at øy'ajtin ja Dios tø tyiktañ. Ja'agøjxp adøm idø'øn øy tsuj

njuky'ajtin, ka'ap ja nne'kx ka'ap ja n'anmija'win nyik'ejtint pøky agujkp. Dios chø'jkingøjxp adøm idø'øn ja Dios ndamiyojxint ja njuky'ajtin.

Sa ja Corinti jaa'y tyiktigatsti ja wyinmaa'ñ

²iJa'gyukidik øts ndsojkin nba'ayo'owin! Jabi ka'axi meets niti windigø'øyin tø xkapaatti øøts køjxp. Nipøn øø ngawindaay'aty, nipøn øø ngana'ixy. ³Kidi meets ya'at xja'gyuki ku meets nugo nbøkñipiky, jabi jade'enxi tø nwa'aã jawyeen ku meets ja ndsojkin ja nba'ayo'owin tø ndamiyøxy, jade'en ja tpatni møøt mee ñamyayi njuky'aty jøts møøt mee ñamyayi n'ookt. ⁴Njøp'ijxy'ajtpy meets jøts amuum mee ndajotkujk'aty. Øy øøts idø'øn n'ayo'ombaaty janch jotkujk ø nnayjawiya.

⁵Ja'ayip øø nja'lty ya Macedonia, ka'ap øøts ja poo'kxin nmøøt'aty, øy øøts magama jaa'y xmidsepwaaã jøts øøts ja tsø'øgi nyikmajada'akwaaã.

⁶Yikjotjimbijtpy ja Dios ja yjaa'y, tøts øøts ja xyikjotjimbity ku ja Tiro tø yja'aty. ⁷Kidi ja'ayip øø nugo ndyimdyajotkujk'ajtpy ku ja yam tø yja'aty, jabi ja'axi øø nayide'en ndajotkujk'ajtpy ku meets ja nekim mnimadya'akyyi mjantyaxondajkip meets ja'. Jade'en øøts ja xamimadya'aky ku meets xjapaatwaaã xja'ejxwaaã jøts nayide'en tnigajpxmi ku meets xajotmay'øøky. Jotkujk øts idø'øn nnayjawiya ku meets xja'myech.

⁸Øy ja nøky tø mja'atsyikjotmaadyøkiyidi

midi meets øjts ndaniguexy, ka' øts ja ixyam sa n'ukja'wiñi. Njanch'ayojyiii'nimts øts idø'on ja jawyeen, ku øts n'ijxy ku øts nnijawi ku meets ja nøky yikxon ja jotmay tø mduktatøkiyidi tøts idø'on ja jade'en y'ukjajtkøjy sa n'ukjatka'am. ⁹Jotkujk øts ixyam nnayjawiyi jøts kidi ja'ajip øts ndajotkujk'ajtpy ku meets ja jotmay møk'ampy tø m'atspaadyiyi, jabi ja'axi ø ndajotkujk'ajtpy ku meets ja mdsinaa'yin tø xyiktigach sam idø'on pyaat'aty. Tøxi dø'on xmidanidi ja jotmay'øøgyi sa ja Dios ttsøky sa Dios tkupiky. Jøts ku øøts ja nøky jade'en tø nguexy kidi ka'øy adøtspip øøts, kidi ayo'onip meets ja mdukpaatwajniyip. ¹⁰Ja ayo'on midi tuda'aky yikupøjkp sam ja Dios ttsøky'aty, yiktigachp ja tsinaa'yin ja' jøts jade'en yikpaaty ja yiknitso'ok'ajtin. Pøn tkajanchja'widip ja Dios wenk ja tjawidi ja ayo'on jøts ja y'anmija'win tyikudigøydi. ¹¹Øy meets ja ngajpxy tø m'atsyikjotmaadyøkiyidi, tuda'aky meets ja tø xkupiky sam ja Dios ttsøky'aty. iEjxtits inet ku ja mdsinaa'yin ne'egi tø tyigatsti! Tø meets ja ngajpxy ne'egi myikwinmaa'mbyaadyiyi jøts jatyi tø xnigajpxti ti dø'on tø xundi; tø m'atsyikjotma'adyidi, tøts nayide'en xtsaachjawidi. Winets meets jatyi xjadyimyigajpxwa'añ jøts nayide'en xiidyunwamidi pøni pøn idø'on tø mmidundigøyidi. Ja' meets idø'on myiknigaxi'kpy ku meets tø mgatundigøy. ¹²Ja'agøjxp meets jade'en tø nnijayi ku meets ejtp nja'myech jøts kidi ja'agøjxpip

øts ja nøky tø nguexy ku øts ja'ayi ngajpxwejwa'añ pøn tø tyundigøy uk pøn tø yikmidundigøy. Pø ja'agøjpxpi mee nnijayi jøts ja Dios xuknijawidit mabaat ja mba'ayo'owin myajada'akti ku øø xpa'ayøy. ¹³Paty øøts jotkujk nnayjawiyi.

Jawaani jotkujk øø nnayja'wiyi ku ja Tito ya tø yja'aty jøts ku meets ja tø xpudøki jøts ja jotkujk tyiknaxt. ¹⁴Ka'ap ø nugo tø nwindaaayi ja Tito ku meets øy tø mjaa'y'aty samdam øts ja jawyeen ndamimadyaajky. Ka'ap øts ja n'ayuujk nugo tø xyiktsø'ødyuñ, tiy ja tø pyidsimy. ¹⁵Jabi mdsojkipxi meets ja ne'egi ixyam jawaani møj ku meets ja tuki'iyi tø xpadunguixy pøni ti jam mda'ana'amiyidip, jøts ku meets ja øy tuda'aky tø xwindsø'øgi. ¹⁶Ka' xnijawidi mabaat øts nxondaajkin yja'aty ku mee nnijawi ku adøm øy tsuj nnayja'gyukiyindi.

Ku ja Pablo pudøjkin t'amidøy jøts yiktabudøkidit ja ayooobi jaa'dyi

8 Ixyam meets migu'uktøjk nduknijawiywa'añdi mabaat idø'on ja Dios y'øy'ajtin tø pyudøkiyidi ja Macedoniit janchja'wibidi. ²Øy ja sagasa tjamøjatti øyi myeeñ øyi pyikta'aky yjaga'etti may, jotkujk ja tø tyakojti ja pudøjkin jade'en samdam ja møj kumeñ jaa'dyi. ³Tø ndyimy'ixy tø ndyimñijawi mabaat idø'on tø tyakti ja pudøjkin øy ja niti yjaga'uktaa'nxiniiyidi. ⁴Møk øøts ja tø x'amidøy, tyimdyanuu'kxaktip idø'on jøts pyudøjkin ja yikupøktit midi yiktabudøkiwyandip ja jaa'y midi nayide'en tjanchja'widip

ja Dios. ⁵Jinaxy idø'øn ja ne'egi tø ttundi yam øts ja jade'en ngajøp'lijxy'aty, jabi jawyeenxi ja Dios ñadyamiyojxiyidi jøtsnim øøts ja xpaduñ samdam idø'øn ja Dios ttanibiktaagi. ⁶Ja'agøjxp øøts idø'øn ja Tito ndaguwan jøts pudøjkin ja jam tjaakyikmukojt midi mee kø'øm mdsojkingøjxp myakwampy midi ja jam tø t'ukyikmuktsøñ. ⁷Agajpxy mee mbidsimy øy yjadyimysudso'ambyi: møk meets ja ajot'ajtin xmøødi møøt ja winmaa'ñ sudso yikxon xyaktit ja Dios y'ixpøjkin, jøts mwijy meets, wa'ats xjatti wa'ats xnijawidi, jøts møk mee xtsøky møk mee xpa'ayøy niwine'en øø nyam'aty. Patyxi øø nwa'añ ku meets agajpxy mbidsømit nayide'en ku ja pudøjkin xyaktit.

⁸Ka' meets ya'at ndyimdyaguwan, ja' øøts idø'øn nanky'ejxwajnip sã dø'øn ja Macedoniit jaa'y ja chojkindi pya'ayo'owindi jøts yiknijawit nayide'en jøts ku meets ja mdsojkin ja mba'ayo'owin tyiyi yjanchi. ⁹Mnija'widipxi jøts ku ja nwindson'ajtim Jesucristo ja y'øy'ajtin jadine'en tyikmajada'aky, jøts møk ja tsojkin møk ja pa'ayo'owin tmøøt'aty ku ja mguwanjatiyidi ja'agøjxp ku ja mdsøkyidi mba'ayøyidi, jabi jotkujkxi ja y'ijty tyiknaxy møøt ja Dios Teety. Adømgøjxp ñanky'ayodøjkiyi jøts ja øy'ajtin jade'en nbaajtant Cristo køjxp.

¹⁰Meets m'øy'ajtingøjxp øts idø'øn yide'en nwa'añ ku meets junkti'jyip ja pudøjkin xyikmuk'okwa'añ janch pe'tpy janch yiijy. ¹¹Nayide'ents idø'øn ixyam xu'undit sam tø

xyiktso'onda'akti. Tuki'iyi ja m'aaw ja mjoojt xpikta'aktit kunim ja xyik'abaadidit, pøni mabaat nidu'uk nidu'uk myajada'akti. ¹²Jabi ka'axi ja Dios tuki'iyi t'amidooguixy, ja'axi ja y'ijxy mabaat idø'øn nidu'uk nidu'uk chojkingøjxp tyaky.

¹³Ka'ap jade'en xja'gyukidit ku meets ja mmigu'uk nduku'ayowidyøkiwya'andi; ¹⁴jabi nixem niyamxi dø'øn tuknax nmøøt'ajtindit ja pikta'aky. Ixam meets xmøøt'aty midi yø ka'ejtxidip, ja'atp ja xøow ja jumøjt jøts ku meets yø wyinaty mga'ejtximiyidi winets yø mmø'ømyiyidit. Jøts jade'en ñi'awich'att, ¹⁵sam ja Dios kyajpxy wya'añ: "Pøn tyumøøt'ajtkijxy ka'ap ja tø wyinda'anxiyi; jøts pønts waani tmøøt'ajtp, tuki'iyi ja tø ttapatkixy."

Tito jøts ja myigu'uktøjkti

¹⁶Ja' øts Dios ndamøja'wip ku meets ja Tito nayide'en mba'ayøyi sam øts. ¹⁷Tø ja tjanch'øyjawi ku meets ja ndanigaxwa'añ, tøyim ja jeexyip ttuñ kø'ømmdsojkingøjxp jabi mjanch'ejxwajnipxi meets ja'.

¹⁸Ixyamts ja Tito møøt nguexy tu'uk adøm nmigu'ukti midi øy yiknimadyakp ma jaty ja janchja'wibi jaa'y ñamyukyidi, jade'en ja yiknijawi ku ja øy tiy tñigajpxy ja nitsoojkin ayuujk pøni ma jaty ja tø wyidity. ¹⁹Kø'ømyi ja Macedoniit jaa'y tø twi'ejxti jøts øøts yø møøt ndu'unt jøts øøts yø møøt njaakyikmukojt ja pudøjkin. Ja'agøjxp øøts yø'øbi tunk nduñ jøts ja nwindson'ajtim jade'en yiktawindsø'øgit jøts jade'en meets yiknigaxø'økt ja mdsojkin ja

mba'ayo'owin. ²⁰Ja nabyagajpxi dø'øn kayiktsojpk ku øøts ya'at pudøjkin nyikmuky. ²¹Paty øøts niti taay ngayiktuñ øy øøts yø nminaxt Dios wyingujkp jøts jaa'y wyindump.

²²Nayide'en øøts ixyam ndamigaxi jadu'uk adøm nmigu'uk midi ja Dios yja' øy tsuj pyaduujnip jøts ku meets ja nayide'en mdajotkujk'ajtmiiyi. ²³Ku pøn jam tyiknidøøwit ti dø'øn ja Tito tyumpy, jade'en x'adsojimbettit jøts ku øts yø nmigu'ugi, øts nmøøtumbi yø', øøts idø'øn ndumpy ja pudøjkin pøni pøn tsojpk ja Dios. Jøts pøni yiknidøø'jimyidip ti yø tyundip yø jadu'ukpi migu'ukti, jade'en x'adsojimbettit ku janchja'wibitøjk yø tø kyexyidi jøts ku ja Cristo yø jade'en twindsø'ogidi. ²⁴Paty ø nwa'añ ku jam mbaadiyidit yikxon xuk'ejxtit xuknijawidit sa meets ja tsojkin sa meets ja pa'ayo'owin xmøø'taty jøts ñigaxø'økt jade'en jadits meets ndajotkujk'aty.

Ku ja Pablo tnigajpxy sudso ja pudøjkin yjaakmukt

9 Ka' pyaat'atyiyi ku meets ya'atpi winmaa'ñ jeexyip ndanijayi, ²jabi nnija'wiñipxi øts ku meets ja pudøjkin jatyi xyakøjy. Jotkujk øts idø'øn ja Macedoniit jaa'y nnimay'etti ku meets junkti'jyip ja pudøjkin xyakwani jøts jade'en namay ttunwamidi sa me tø xunjøpi. ³Ja'agøjxp øts ya'at migu'uktøjk ngaxti jøts mdukja'myatsidit ku ja pudøjkin xyik'awejxtit. Jøts øts jade'en ja n'ayuujk tyø'øt

sam øts yø tø ndamimadya'akti jawyeen. ⁴Ja kuts jotmøn ja Macedoniit jaa'y nmøøtnøjkxt jøts ja jam m'atspaadidit yam meets jam wyinaty niti xka'awixy. Tsø'ødyuñimts ja tya'ant ku wyinaty jade'en yjaty yam meets øy tø n'uknimadya'aky. ¿Jaa kidi meets ja tsø'ødyu'unin jawaani mõj mbaadiyit? ⁵Yide'ents øts yjawi ne'egi ndanibiktaagi jawyeen ya'at jaa'y m'ats'ejxidit jøts jade'en mjaakpudøjkigyoyiyidit jøts kya'pxt ja pudøjkin midi meets tø xni'adsowi. Jøts jade'en wyinaty jam mgøømdsojkin xyiknigaxø'økti jøts ka' mwa'andit ku øøts nugo ndyimyajada'aky.

⁶Ejtp ya'at xja'myats'ettit: Pøn waani nepp, nayi waani ja tpiky ja pyikta'aky; jøts pøn may nepp, nayi may ja pyikta'aky ja wyimbijty. ⁷Kø'ømdsøky'ampy idø'øn ja pudøjkin xyaktit. Kidi adsep'amip ja xu'undit jabi tsojkipxi Dios ja' pøn xondaajkingøjxp tyajkp ja pyudøjkin. ⁸Maajyip ja Dios jøts tkaxt køx kida'ak ja kunuu'kxin jøts jade'en xmøø'tat'ettit pøni ti tsojkip, jøts nayide'en ja mmigu'uk xjaaktanipaattit tuki'iyi ja pudøjkin. ⁹Pø yide'enxi ja Dios kyajpxy wya'añ:

Pøn ttabajaa'ñaxp ja ayo'on, pyudøjkip ja ayooobi jaa'y ja', jøts ja y'øyjaa'y'ajtk niwindem ja kyagugøxi.

¹⁰Abaadi ja Dios tyaky ja jujky'ajtin jøts adøm jade'en tuki'iyi nmøø'tajtkøjxint jøts ja nmigu'uk nayide'en ja pudøjkin ndanipaajtint. ¹¹Jøts meets nayide'en køx kida'ak xmøø'tattit

ja øy'ajtin jøts øy pøngapøn xmo'odit. Ja pudøjkin midt meets xanigaxip, ja Dios ja tyamøjawidip tyagunuu'kxjawidip ku ja wyinaty yiktanipaatti. ¹²Kidi ja'ayip adøm ja nugo ndabudøkiwya'añindip midt ja ka'ejtxidip, jabi ja'axi nayide'en yiktump jøts ja Dios ja tkajxak'ettit. ¹³Ja'agøjxp ja Dios ja ttamøjawidit ku meets tiy ka'pxy xmimadowdi ja Cristo y'øgyajpxy y'ømyadya'aky sam nayide'en ttamøjawidit ttagunuu'kxjawidit pøn jaty wyinaty paajtmiyidip ja pudøjkin. ¹⁴Jøts meets ja nay jaayi mgugajpxajkmiyidit jabi tøxi meets ja Dios ja myøj'øy'ajtin wyinaty xyiknigaxø'økti. ¹⁵iJanch møj ja Dios ku ja møj kunuu'kxin tø xmø'øyim! iKa'ap aaw ayuujk yikpaaty sudso ja nnimadyajkin!

Sa ja Pablo yikutuky ku ja nwindson'ajtim tkudani

10 Tyimgyø'øm øts idø'øn nnuu'kxa'aky nayide'en sam ja Cristo jeexyip kø'øm ttuñ. Jade'en ja kajpxy yø'øy kuk meets nnijayi, tyimy'ap meets ja nøky ndanigaxi, jøts ka'ap øts nayide'en njaa'y'aty ku øts ja jaa'y møøt nnabyaadyi, ja tsø'øgik øts nyikmajadakpy. ²Paty nwa'añ, ku mee wyinaty n'ats'ixy jøts ø xkayik'ambøktit ku øts ja jami n'uknibidø'knit pøn ja y'aaw ttakajpxtip ku øts ngø'ømwinmaa'ñ nyiktuñ sam øy pøn jaa'yin. Ka'ap ø pøn ndsø'øgi pøni jade'en ja ttsokti. ³Janch tiy idø'øn ku øts nbojkipitumbijaa'yi, ka'apts øts mibaat ja pøky x'ana'amt. Ja Diosxi øts ja yja' xuu'møy'ejtp. ⁴Ja

nmøk'ajtin øøts, ka'ap ja pøky agujkpy pyidsimy, Dios wyingujkp ja chøøn midt tyikudigøøpy pøn ja Jesucristo møøt kyanamyayi. ⁵Jade'ents idø'øn, nyikudigøøpy øøts ja katiiby kajpxy midt nugo nankmyøjtøjkiyip ku ja Dios ja yja' tkananky'ejxwajniyi. Jawyeen øøts ja Cristo nduknijawi sa pønjabøn wyinmay jøts ja tu'ugyi ja yja' tpaduujnidit pøni yikutujkpy ja jade'en. ⁶Ndiidyu'ump øøts pøn ka'pxy tkabadu'undip ya'atpi ana'amín ku meets wyinaty tø xpadunguixy jawyeen.

⁷Ku mee x'ijxy ku ndsø'øgi ka' xnijawidi sam ndyimyjaa'y'aty. Pønjabøn wya'andi ku ja Cristo yja'atyidi, nayide'en idø'øn tñijawidit ku øøts ja Cristo xja'ajtmi. ⁸Wan meets jam winaagin mwa'añ ku øts ja nwindson'ajtim kyutujk nugo ndyimdyamajada'aky, niti ngapøkyjawi jabi kø'ømxi ja nwindson'ajtim tyajky ja kyutujk jøts meets jade'en ja mjanchja'win myøjit, jøts ka'ap meets ja mgudigø'øyin n'ixajyi jade'engøjxp. ⁹Kidi xja'gyukidi ku meets yø nøky nugo nda'adsø'øgiwya'añ. ¹⁰Jade'en ja kajpxy yø'øy ku tyimy'ap ja n'ayuujk nguexy jøts ja jaayi kø'øm nga'uknitanaañ, ka'abik øts øy tsuj ja madyajkin nmøødi. ¹¹Pøn idø'øn yide'en ja ayuujk tyikyø'øpy nayide'en idø'øn ja tñijawidit ku øøts nayide'en ndyimyjaa'y'att meets windump sam øøts n'ayuujk nguexy jagam.

¹²Ka'ap øø nnay'a'ejxiyi jøts øø kø'øm nnay'agajpxiyit sam jam muum winaagin ttundi. Ja kaja'gyukin ja yikmajadajktip

ku ja nixem niyam kə'om yjanch'uknay'agajpxyidi. ¹³Nijuuni øøts ja kutujk ngayiktuñ midi øø ngamøøt'ajtpy. Ja Dios øøts idø'on xuknija'wip mabaat idø'on ja tunkjøøjp yja'aty, jøts nay ja' øøts tø xuu'mø'øy kə'om ku meets jam tø n'atsnija'aty Corinto. ¹⁴Ku øø nwa'añ ku øøts ja kutujk nmøøt'aty jøts meets n'ana'amt, ka'ap øøts ngø'om ja' nyiktuñ, pø jade'en ja jeexyip yjaty kuk øøts jam jawyeen jeexyip tø nga'ats'øch. Jabi meetsxi jawyeen ndanija'jt ja øgyajpxy ja ømyadya'aky sa ja Cristo y'øy'ajtin xukpaajtint. ¹⁵Ka'ap øø ndsøky jøts øøts nugo nnadya'agajpxit ja wenk jaa'y tyunk ja kajpxwejin midi tø myikmo'odi. N'awixy'ajtpy øøts ku meets ja mjanchja'win winjaa windsojk myøjit myayit mabaat idø'on pyaat'aty jøts mabaat øøts nayide'en nmajada'aky ku øøts jam ndu'unt ma meets jam. ¹⁶Xjats øøts jade'en ngajpxwa'kxt ja nitsoojkin ayuujk abiky'et abikyajp meets mjixkø'om, jøts nijuuni øøts nganadya'agajpxit ja wenk jaa'y y'ixpøjkin.

¹⁷Pøni jaa pøn ñay'agajpxwa'añi kə'om, ka'ap jade'en pyaat'atyiyi, ja Dios idø'on ja y'øy'ajtin ja ne'egi ja'ayi y'agajpxip. ¹⁸Ka'ap y'øbyidsimy ja jaa'y pøn kə'om nay'agajpxiyip, ja'ats ne'egi øbyidsømp pøn ja nwindson'ajtim t'øyja'wip jøts ja t'agajpxy.

**Pablo jøts pøn ñadyijyi
nañikajpxidip Jesús kyudanaabyi**

11 Meets migu'uktøjkti, wan meets mwə'ant ku nugo mo'tpin nmadya'aky, ja'gyuki

meets waani wan øts ngajpxy t'ukyiknaxy midi n'am njotp nmøøt'ajtpy. ²Øy mee n'ama'at'aty ja Dios øts idø'on jade'en kə'om xyik'adøtsp; jabi tøxi ja Cristo yja' tu'ugyi ndukpabøjkidi jøts ku meets ja ndawinguwawiwya'añ. Wa'ats meets jam nyiknøjkxwa'añ, sam pøn ja pøky tkidyimy'ijxy'ajtipnim. ³Jade'en sam ja Eva ja tsa'añ wyindaayiyøø, wan meets yjawi nayide'en myikwindaay'atwa'añ jøts mwinmaa'ñ tyigatstt jøts jade'en mga'uknadyamiyojxniyidit ja Cristo. ⁴Jam pøn ja Cristo y'ixpøjkin wenk tnigajpxip, ka'ap nayide'en sam øøts nnigajpxy; jøts meets ja Espiritu Santo yja' nayide'en wenk xnija'wiyi, tigach meets ja yiknitsokpi ayuujk xnijawidi, ka'ap nayide'en sam øø nnigajpxy. ⁵Pøn jade'en myikwinmaa'nmya'jt tidip ka'ap øts ja mabaat xyik'amutskidi øy ja nugo ñadyijyi yjanañikajpxyidi ja Jesús myøjkudanaabyi. ⁶Øy øts n'aaw n'ayuujk øy tsuj ngamøøt'aty, ka'ap øts nwinmaa'ñ ñayide'eni. Tø øøts yø nyiknigaxø'kni ku meets o tigati tø ndabudøki.

⁷¿Tø øts idø'on ndundigøy ndejint ku meets jadi'iñi tø ndukmadøy ja nitsoojkin ayuujk ku ni tu'uk centabi tø nganibiky, jøts øts jade'en ayø'ijxyim njaty nugo ku mee xpiky ja øy'ajtin? ⁸Wenkpi janchja'wibitøjk øts ja myeeñ tø ngupøjkidi ku meets janch nduknijawiwya'añ ja øy'ajtin. ⁹Jøts ku øts jam n'uknajxy ma meets jam, ka'ap øts jam ojts pøn nyik'ayøy pøni ti jaty ø xka'ejtxip; jabi ja nmigu'ukxi øts ojts xujnidi

ja may'ajt pøn tso'ondip jam Macedonia. Jade'ents mee ka' nyikjotkixy, jøts ka'ayim meets nugo nyikjotkøxwa'añ, jade'eñim ø nyiknaxt sayim ø nyiknaxy. ¹⁰Nayide'en sam øts ja Cristo tyiy'ajtin njanchja'wiyi nayide'en ø njawi ku meets nnøjmi, ku jam Acayi y'etjotp ni tu'uk ja jaa'y jam, pøn ø xuk'ixmatsp ja'abi xondaajkin ku øts Dios yja' nnigajpxiyi. ¹¹¿Jadits øts n'ayuujk jade'en nyikwa'añ? ¿Ja'agøjxp idø'on ndejint ku meets nga'uktsojknì? Wa'ats ja Dios tnijawi mabaat øts ndsojkin yja'aty meets køjxp.

¹²Jade'eñim øts yø ndunk nyikyø'øy'ett jøts ja kyamøj'attit pøn ñadyiji nañikajpxidip ku ja nayide'en tyumidi sam øøts. ¹³Yø'øbi jaa'dyi nugo yø tyaay'atti ku ja Cristo tkudanidi. ¹⁴Ka'ap yø kumaap nja'wa'ant, jabi kø'ømbaatxi ja mikuwindsøn Satanás ñanky'ijxyiyi ejxindam ja Dios y'ankilis kunuu'kxy. ¹⁵Paty nayide'en yø tyumbi ñanky'ejxmiyi samdam ja øybi tumbi jaa'y. Ja chinaa'yin ja yiktatiidyu'undip jade'en sam ja pyaat'atyidi.

**Sa ja Pablo y'ayo'omabaat
ku ja Jesús tkudani**

¹⁶Ixyam mee nnimaagyojmi jøts kidi nugo mwinmaydi jøts ku nmø'øty. Pøni jade'ents xja'gyukidi, wants øts jade'en tmadya'aky jøts øts nadyiji namyikajxibim nnayjawiyit. ¹⁷Kidi mee mwa'añ ku øts ja nwindson'ajtim jade'en xyikmadya'aky, jabi nugo mo'tpixi øts idø'on, ku njanch'uknay'agajpxiyi. ¹⁸Jaaxi

jaa'y pøn nadyamikajxidip ja ñaxwii'ñit tsinaa'yin, wants ø nayide'en nduknamyikajxmiyi.

¹⁹Jabi møj ja'gyukipxi meets mjaa'y'aty, patyts meets sa xkatijy pøn mo'tpa'an madyakp.

²⁰Ja' mee ne'egi m'øyja'wip pøn jiyujkin myiktuujnidip, pøn mwindaay'ajtidip, pøn mnijuu'nyiyidip, pøn mdekpya'an'ajtidip. Mgupiky'ajttip ja' øy sagasa myiktunidit. ²¹iøy øts ixyam nnabyøkyjawiyi ku øts jade'en tø ngajaa'y'aty kudam meets yø' ne'egi jade'en x'øyjawi!

Pøni jaa pøn ap tyimñayjawiyi, xmaapy øts ja', øy øts nayide'en njaa'y'att. ²²¿Ja hebreo ayuujk nadya'agajpxidip? Nnija'wip øts ja nayide'en. ¿Israelit jaa'y ja'adi? Nayide'en øts. ¿Y'apteety'amøj'ajttip ja Abraham ja'? Nayide'en øts ja n'apteety'amøj'ajtmi. ²³¿Jade'en ja wya'andi ku Cristo tmidundi? Jawaani øy øts ja ne'egi nmiduñ, øy øts jade'en ja tsojkin njagamøøt'aty jøts ø nnay'agajpxit kø'øm.

Jawaani møk øts ndunk ne'egi tø nyiknigaxi'iky yam yja' ja ka' ne'egi ñigaxø'okti. Tø øts ngu'ayo'omabaadi ja ndunkjøøjp, ne'egi ka'ap ja'adi. Ne'egi jawaani may ojk øts idø'on ja tø nyiktagudsumi, jøts kawinaak ojk øts ja o'jkin tø n'ixy jaayi wingon xwindani. ²⁴Magoxk ojk øts ja ayo'on tø ngupiky midì øts nmigugajp israelit jaa'y tø xmø'øy sam ja kyutujk wya'andi ku ee'pxmajk taxujk ojk nyikwøpy. ²⁵Tigøøk ojk ø tø nyikipwyøpy, jøts tu'uk ojk tø nyiktsaaga'ach. Tigøøk ojk øts ja nbarki tø myejy'okida'aky.

Tu'uk ja xøow tu'uk ja koots nyiknajxy jam mejkyujk'am, ja kipy pyidasi, ja puu' pyidasi øts iiy xjaakyiknøøwinganamp. ²⁶Jagambaat øts kawinaak ojk tø nwidity jøts jam muum ja møj nøgom xyikjø'øtwa'añ, jøts ja jaa'y muum xwimaatswami. Ngø'øm migugajp paat øts xn'i'adani xuu'adani sam nayide'en y'adøtsmidi ja wenkajp jaa'dyi. Nbatpy ø nayide'en ja ayo'on møj kajpjotp samdam abak etjotp uk jam mejyjotp. Nayide'en øts ja xka'ødyumidi pøn ñadyijyi Jesucristo janchja'wibidi nañikajpxidip. ²⁷Tø nduñ mabaat øts ja ngø' ja ndeky myajada'aky, øy øts ayo'on ja xadukpaaty; kawinaak ojk ø ngamaa'y nga'ity; ayuu adøøtsi tø nyiknaxy kawinaak ojk; tø ndanaxy ja tep ja xux, ni ja nwet ni ja nnaamy tka'ukpatni.

²⁸Øy øts idø'on jade'en ya'atpi ayo'on njapaaty uk midi jatyts njayiknaxpy, møjip mayip øts ja njotmay ku øts ja njotmay'ati jabom jabom pøn jaty tjanchja'widip ja nwindson'ajtim. ²⁹Pøni jaa pøn ja yjanchja'win kamøj, janch pamaa'yin ø nnayjawiyi. Pøni jaa pøn wenkpi winmaa'ñ tpanøjknidip, møk øts ja n'ayooji, møk øts ja ngudsø'ødyuni jøts øts ja nugo njantya'ambiky. ³⁰Pøni janchpaat'ajtipts idø'on ja nay'agajpxi ja ngamøk'ajtints ø ne'egi nadya'agajpxip. ³¹Ja Dios Teety midi ja nwindson'ajtim Jesucristo tyeety'ajtpy midi paat'ajtiyip xemikøjxp yikmøjawit yikunuu'lkxyjawit, wa'ats ja tnijawi ku øts ejtp ja tyiiby ja yjanchpi

nnigajpxy. ³²Jøts ku øts nnajxy jam Damasco kajpjotp, jam dø'on tu'uk ja windsøn midi tmidump ja yjadu'ukpi møj windsøn Aretas, ja Damaskit windsønts idø'on ojts t'ane'emy ja tyumbitøj k jøts ja tyimyik'adujkøxtit ja tuu' ma jaty ja kajp yiknidøki jøts øts ja xmatstit jøts ø ndyimyiktsu'umt. ³³Ti mats ja Dios xuk'ixmajtsint, jabi jamxi nguejky, ma ja møj pøch jam, midi ja kajp nawidejtip. Øts nmigu'uk xkatstiidyøø mutsk ventani agø'øm kachjøtpy. Jade'en øts idø'on ja xkapøktøø.

Sa ja nwindson'ajtim tnanky'ijxyiyi ja yja' Pablo kyumaa'yjotpy

12 Nnija'wip øts ku niwine'en kyajami ku nnay'agajpxa'ant kø'øm. Meets ukja'gyuki, kuwani øts idø'on nnigajpxt sudso nwindson'ajtim ja yja' tø tnanky'ijxyiyi ku ø kø'øm nnay'ijxyiyi kumaa'yjotpy. ²⁻³Ndyimy'ijxy'ajtpy tam øts tu'uk ja jaa'y midi tjanchja'wip ja nwindson'ajtim Jesucristo midik myakmajkts jumøjtjip ojts yikwaanijkxy jap tsajpjotpy. Pø sudso idø'on ja yikwaanijkxy, pø møøt ñe'kx uk nugo y'anmija'wints idø'on ja nøjkxp Dios tu'ugyi tyimy'uknija'wip. Ja'ayi ø nnija'wip ⁴ku ojts yikwaanijkxy jap tsajpjotpy ma ojts tmadøy ja kajpxy ja madya'aky midi ka' pøn nugo ñiyiktukmadøy. ⁵Ti kanadyamiguexyim idø'on ja yjawi ku øts jade'en sam ja jaa'y, ka'ats øts nnamyikexyiyi pø wanims øts ja ngamøk'ajtin nnadyamikexyiyi. ⁶Øyims øts

kø'øm njanchjanañigajpxwã'añiyi, pø ka'axi ja ñugo kajpxyi, pø tiy'ajtinxi øts wyinaty nnigajpxpy; ka'ats øts jade'en nduñ jøts kidi pøn nugo wyinmay jøts ku øts ngamaabyi jøts ku øts ka' njade'eni sam pøn yamts øts idø'on ja jade'en ngatuñ sam ja wyinmaydi.

⁷Kawinmaañixi dø'on ja chuji midi øts ja nwindson'ajtim xuk'ejx ngumaaj'yjøtpy; jøts øts ja nganadyamikaxiyit, winets nja'wigyejky adsuljky nikøjxp yjajkejky samdam ja kujp xkuu'mint. Ja miku'windson Satanás ja tyunkjøøjp jade'en ñanky'ejxip. ⁸Tigøøk ojk øts ja nwindson'ajtim ojts njanch'amidøy jøts tyiknaxt ja jajin ja tøø'yin; ⁹jøts øts ja nwindson'ajtim yide'en ja'ayi x'adsøy: "Ja ndsojkin ja nba'ayo'owin mets ja'ayi mbudøkiyip; jabi jade'enxi øts nmøk'ajtin ne'egi ñigaxi'iky ku nbudøki pøn ja kyø'øm møk'ajtin ka'ejtxip." Jade'en ja wya'añ. Patyxi øts ja ngamøk'ajtin ndajotkujk'aty, jøts jade'en ja Cristo yja' kyaxø'økt. ¹⁰N'øyja'wip øts ja kamajadajkin, n'øyja'wip øts ku nyikjemnøjmi nyiktenøjmi uk ku tigati xka'ejtxi, uk ku øts Cristo køjxp nyikmi'ambiky ngu'ayo'ombaadi. Ku nnayjawiyi nmøk'ajtin kya'ity jats idø'on nwindson'ajtim ja myøk'ajtin tyik'awa'añ jøts øts ja xuk'ajot'aty.

Ku ja Pablo tpamay tpadajy ja Corintiit janchja'wibidi

¹¹Janch mo'tpin ø tø nmadya'aky ku kø'øm tø nnay'agajpxyiyi, kø'øm meets tø xyikjaty jabi meetsxik

idø'on jeexyip øy tø xnimadya'aky jøts øts jade'en jeexyip kø'øm tø nganay'agajpxyiyi. ¿Tyimyabaat ja ndejint yja'atti ja wyejin ja kyajin pøn ñadyijyi myøjkudanaabyi'ajtpy ja nwindson'ajtim? Øy øts idø'on mabaat nguidyimyjaty ka'ap øts ja mibaat xwinaxtit. ¹²Ku øts ja ndunk tø nyikyø'øy ma meets jam ejtp øts nnanky'ijxyiyi ku øts idø'on ndyimgyudanaabyi'aty ja nwindson'ajtim. Ejxpajtingøjxp milagrikøjxp øts idø'on ja n'ødyunk tø x'ejxidi tø xnija'wiyidi. ¹³Pøni mwandipts ku meets ka' tuknax myik'ødyuñ sa øts ja jadu'ukpi n'ødyundi ma jaty ø nwidity ma jaty ø nbaatti n'ejxti ja jadu'ukpi janchja'wibidi, janch idø'on mwa'andi. Xmøøyimdsik meets jam ja kaaky ja maadaajk kuk øts jam n'ats'øjch. iMaa'kxti, kidi xka'øyjawidi ku øts yide'en nwa'añ!

¹⁴Ixyam nnay'abaadiyi ja' ku meets myidigøøk ojk n'ats'ejxwã'añ. Ka'ap meets jam nugo n'atsyik'adujktiwyã'añ. Jabi ka'axi meets ja mbikta'aky n'ixaajyi, meetsxi dø'on ja m'øy'ajtin ja'ayi n'ixaajyip. Yiknija'wipxi ku ja u'nkteety t'ixa'adi ja meeñ ja jingaap midi ja y'u'nk ñidsina'adyip jøts ka'ap ja y'u'nk ne'egi ja tyeety ja yjuky'ajtin tjotmay'attit. ¹⁵Xondaajkin ø nbaatp ku mee ndamiyoxkøxt ja n'aaw ja njoojt mjanchja'wingøjxp; øy meets yjaw i xjagatsøky samdam meets ndsøky. ¹⁶Øy winaagin tjaja'gyukidi ku meets jam nugo ngayik'adujkti, jade'en ja wya'andi ku mee nugo tø nwin'iiñ. ¹⁷¿Tø meets ndejint

ndawindaay'aty ja nmigu'uk pøn jaty meets jam tø ndaniguexy? ¹⁸Kø'øm øts ja Tito n'ane'emy jøts m'ats'ejxidit jøts øts ndamigajxiyīīñ jadu'uk adøm nmigu'uk. ¿Tits, mwindaay'ajitidi ja Tito? ¿Ti ka' x'ejxti ku øøts tu'ugyi nwinmaa'ñ nyikyø'øy jøts tum jade'en øøts n'øyjaa'y'aty?

¹⁹Wan meets jade'en mwinmay ku øø nugo nnagyubøkiyi. Ka'ap yjade'eni. Wa'ats ja Dios tnijawi ku øøts Cristo køjxp ja ndunk tø nyikyø'øy, jøts meets jade'en ja mjanchja'win myøjit. ²⁰Ku øts jam wyinaty n'ats'øch jade'en ø njøppjawi ku meets yjawi øy ngapaatt samdam øts ja ndsojkin njadyimyjamøøt'aty. Jøts mee nayide'en xka'øyja'wyimit ja njaa'y'ajtin samdam meets xjadyimyjatsøky'aty, ku meets xka'øyjawit ja kajpxwejin mididi wyinaty nyajkpy. Jabi jade'enxi nnajtsjawi ku meets wyinaty mga'uknamyaa'niyidi nixem niyam, jøts xyikmøjtøjkiñidi ja windii'ñ'ajtk, ja aki, ja tami'ama'at'ajtk, ja nabyagajpxi, sam nayide'en ja namyikajxan jøts nixem niyam mga'uknamyimado'oniyidi. ²¹Wan øts ja Dios yjawi nmidsø'odyu'unt ku meets jade'en mjaa'y'ajtni. Wan meets ngujyit nguyaaxit ku meets wyinaty ne'egi tø xpadøjkiñi ja mga'øchinaa'yin mididi ixyambaat mgamajtstu'utwandip. Tum ja axøø'kpi tum ja yigaappi m'amp mjotp mmimajadajkidip.

Xjats ja nøky y'abaadi jøts ja kajpxwejin ja kajpxpoo'kxin y'ukyikyajkni

13 Ixyam mee myidigøøk ojk n'ats'ejxwa'añ, jøts ku øts ja

tundigø'øyin jam nyiktiidyøokit pøni pøn jam nugo tyimdyunk'ajtnidip ja pøkyunk, tsokip ja a'ejxnajxpi namajtsk uk nidigøøk pøn ja wa'ats tnmadyakøxtip sa y'ejxi tyiyi. ²Ku myimajtsk ojk n'ats'øjch n'ana'amdi øts ja' pøn jam yjawi wyinaty pøky agujkpy tyimchinaañidip. Xyamts nwa'añ ku nnøjkxt jadigojk ku nayide'en nbatkojmidit nay ja' pøn ø tø n'ana'amdi, niwine'en øts ja ayo'ejxin ngamøøt'att. Pøni jamidits pøn ja chinaa'yin tyik'ejtnidip pøky agujkpy nayide'en ja pyaat'atyidi jøts tiidyu'unin tyagida'agidit. ³Jade'ents meets idø'øn xajotkujk'att ku øts ja Cristo xyikmadya'aky jøts meets jade'en mgawa'ant ku ja' kyajotmøjki; jabi ñanky'ejxipts ja myøk'ajtin ma meets jam. ⁴Ja kyamøk'ajtin kyu'o'jki kruskøjxp, xemikøjxpts ixyam yjujky'aty Dios Teety myøk'ajtingøjxp. Nayide'en adøm idø'øn ja kajotmøk'ajtin njagyeypyim sam ja yjajty. Ku ja xemikøjxp nmøøtjujky'ajntint ja nwindson'ajtim jade'ents ja Dios Teety tyaky ja møk'ajtin mididi meets ndabudøjkip.

⁵Yikxon meets kø'øm nabyawinmayi, ¿mjanchpadundip idø'øn ja mjanchja'windi? ¿Ja ka' xja'myatsti ku ja Cristo xmøøt'atti? Uk nugo meets idø'øn mnañikajpxyiyi Cristo janchja'wibi. ⁶Jade'ents øø nwa'añ jøts meets xnijawit ku mee ka' nugo nwindaayyi ku øøts ja Cristo yja' nbaduujni. ⁷N'amidøøpy øøts ja Dios jøts meets øy mjaa'y'att. Kidi ja'agøjxpi jøts øøts jade'en ja n'ana'amin myøjtøkit. Ja m'øy'ajtinxi øøts

ja'ayi n'ixaapy. Padun meets ja',
 øy øøts agajpxy njagabidsimy.
⁸Ka'ap øøts ja møk'ajtin nmøøt'aty
 jøts øøts nwindson'ajtim ja
 tyiy'ajtin ngajpxwe'jtít, ja' øøts
 ndunkjøøjp'ajtpy jøts ja yiknigajpxt
 tiy ka'pxy. ⁹Ndaxonda'akp øøts
 ku meets ja møk'ajtin xmøøt'att
 øy øts ja ngutujk njagayiktuñ.
 Ejtp øøts ja Dios n'amidoo'ett jøts
 meets ja mjanchja'win jøts meets ja
 mjujky'ajtin yikxon y'øyit yikxon
 tyuda'akt. ¹⁰Namga'aním ø ndsøøñ
 ku meets ya'at nøky ndanigaxi jøts
 ku meets wyinaty n'ats'ixy ka'ap
 xjawidit møk ja tiidyu'unin midí
 ø tø xaguwani ja nwindson'ajtim.
 Ja'agøjxp øts ja kutujk tø xmø'øy
 jøts meets ja mjanchja'win myøjít
 jøts kidi ja'agøjxpip øts ja nmøødi
 jøts meets ja kudigø'øyin xpaatti.
¹¹Meets migu'uktøjkí, øy meets. Yikxon meets

ndamidsøky xyiknaxtit
 ja mdsinaa'yín, ixá'adi ja
 øy'ajtin ja tudá'aky'ajtin,
 nankyjotkujk'atidi nixem niyam,
 yikxon mnamyigu'ukwá'anidit
 yikxon mnamyayidit, jøts
 jotkujk x'ejxtit. Winets meets
 ja Dios xemikøjxp mmøøt'etidit
 midí tyajkp ja jotkujk'ajtin midí
 tyajkp ja tsojkin ja pa'ayo'owin.
¹²Nagyajxpoo'kxídi nixem
 niyam sadam ja Dios ttsøk'aty.
¹³Niduki'iyi ja janchja'wibídi
 midí øøts ixyam møøt, nayíde'en
 ja tkaxmidí ja kyajxpoo'kxin.
¹⁴Paatti kupøkti ja
 nwindson'ajtim Jesucristo
 kyunuu'kxin, nayíde'en ja Dios
 Teety chojkin ja pya'ayo'owin
 jøts nayíde'en ja Espíritu
 Santo nima mgamajtstu'udidit.
 Tiigyajpxy idø'on, jade'en idø'on
 yjatt.

JA NØKY MIDI JA PABLO TYANIGAJX JA GALACIHT JAA'Y

Ku ja Pablo tnijayi pøn
tjanchja'widip ja nwindson'ajtim
Jesucristo yja' jam Galacia

1 Øts idø'øn Pablo'ajtp,
nwindson'ajtim ngudanaapy,
nipøn jaa'y ø tø xkakexy, ja
Jesucristoxi ø kø'øm tø
xpikta'aky møøt ja Dios Teety
pøn ja nwindson'ajtim kø'øm tø
yikjujkyikyiyi jap oo'kpi y'agujkpy.
²Ixyamts øts møøt niduki'iyi ja
nmigu'uk janchja'wibitøjkti, meets
ndanijayi ya'at nøky ma jaty
xpadumidi ja nwindson'ajtim yja'
jam Galacia etjotp. ³Paat meets ja
øy'ajtin ja kunuu'kxin midi ja Dios
Teety yajkpy møøt ja nwindson'ajtim
Jesucristo, ⁴pøn nagyiyajkiyøø jøts
adøm nbøky ja xku'o'jkandi jøts
kidi ja axøøkpi tsinaa'yin mibaat
xmimadaajkyindi midi yikpatp ya
naxwiiñ, tøxi ja Dios Teety jade'en
kø'øm ttanibiktaagi. ⁵iTu'ugyi ja
Dios myø'ajtin ndamiguy'ejxint
xemikøjxp! Jade'ents idø'øn ja yjatt.

Ka'ap ja jadu'uk abiky midi
tnigajpxp ja yiknitsoojkin

⁶Tyimñigyumaap ø nnayjawiyi
ku meets pojın xmajstutkojmi

ja Dios, pøn meets kø'øm tø
mwaamiñidi tø mwaadsøyidi ku
ja Cristo xpa'ayonajxyindi, jøts
meets ja janchpi nitsoojkin xijy
xpabiky, ja wenkpidam ja'. ⁷Ka'ap
idø'øn ja wenkpi nitsoojkin ya
jadu'uk y'ity. Yide'en idø'øn jyaty,
jaa dø'øn jaa'y pøn meets nugo
mjanchjaa'midip, ja Cristoxi dø'øn
ja ñitsoojkin jyayiktigatswandip.
⁸Tøxi meets tu'ugyi ndukmadøy
ja janchja'win, kuts wyinaty pøn
nidu'ugin tyiktigatswa'añ midi øøts
jawyeeen tø n'uknigajpxy, møkts
idø'øn ja Dios tya'ambøkit, jøts møy
ayo'on tyukpaadit wan tjapøni ku
ttu'undit jade'en, o njadyimyja'øtsi
uk yjadyimdioskugajpxy'ajtpi, ku
wyinaty ja wenkpi janchja'win
tpikta'akwamididi sam muum
ixyam yjawi ttunwa'andi. ⁹Ixyam
meets ndukja'myatskojmidi:
Pøni jaa pøn ja wenkpi ixpøjkin
mdawindaayiwajnidip, paat'ajtiyip
ja' ñigida'agiyit ja Dios myø'ayo'on.
¹⁰Ti øts idø'øn jade'en xijy
xyikwamp ku øts idø'øn jade'en
nwa'añ. ¿Ja' øts idø'øn xijy
ndsøjkpy jøts øts ja jaa'y kuwani
xtyimgyupøkt jøts øts ja kuwani
xtyimdyakajxa'aktit uk kuwani øy

nayide'en xtyimgyupøkt ja Dios? Pø ka'axi, ku øts ja jeexyip ja'ayi nugo nda'ødyøki ya naxwii'ñit jaa'y wyingujky, ka'ats øts ja Cristo jeexyip x'uktumbi'ajtni pø ja'axi ø tu'ugyi tø nnadyamiyøxyiyi.

**Sudso ja Pablo tyøjkii'ñ
kudanaabyi jøts ja tkudanit
ja nwindson'ajtim**

¹¹Nijawi meets ya'at, migu'uktøjkti, ku yø nitso'ok'ajtin midi ø nnigajpxy, ka'ap jaa'y yø twinmaa'ñi. ¹²Kø'øm øts idø'øn ja Jesucristo yø tø xuknijawi. Kidi mee mwa'añ ku øts yø øy pøngapøn jaa'y tø xuk'ixpiky.

¹³Tø meets idø'øn ja kajpxy ja madya'aky xnijawidi sa øts y'ijty njaa'y'aty ku øts ja chinaa'yin nbaduujnidi ja israelitøjkti. Mnija'wip meetsmi sa øts idø'øn y'ijty awa'an'ampy njemduñ ndeduñ pøn ja Dios tjanchja'widip jøts ø nyikudigøøwya'andi. ¹⁴Øts idø'øn y'ijty ja israelit jaa'y chinaa'yin jawaani ka'pxy nbadumpy nika'ap øts ja nmiyaaktøjk ni tu'uk pøn jade'en kyamajada'aky sam øts. Jabi ja'ats øts idø'øn y'ijty n'amip njootpíp ja møjaa'dyøjk chinaa'yin.

¹⁵Tigajts øts ndsinaa'yin. Ka'aním øts wyinaty ya naxwiiñ ngaxi'iky ku øts ja Dios wyinajty tø xwi'ejxni xwígóni, pya'ayo'owingøjxp øts idø'øn tø xwaadsøy. Ku ja xøøw ja jumøjt tpaajty sam ttanibiktaajkiyi'ñ, ¹⁶xjats øts idø'øn xuk'ijxy xuknijawiyii'ñ ja y'U'nk, jøts ngajpxyø'yit ja nitsoojkin madya'aky ma pøn kya'israelitjaa'yidi, pøn tkanija'widipnim ja nwindson'ajtim

Jesucristo. Kuts idø'øn ya'at jade'en yjajty, nipøn øts idø'øn nga'ats'ixy nga'ats'amidøy, ¹⁷ni nganijky øts jam Jerusalén ma jam pøn ja kudanaa'yin jawyeen tpadøjkidyøø. Tiy øts idø'øn ne'egi ndyimñøjkxkøjy jam Arabia etjotp, jamts ø nwimbijty jøts ø nja'ljty jam Damasco.

¹⁸Kyidigøøk jumøjtnim ø nnijkxy jam Jerusalén; winets øts ja Pedro øjts nminabyaadyiyi jade'en'ampyts øts ja n'ijxy'aty, makmojkx xøøw øts ja jam nmøøtsinaay. ¹⁹Ni tu'uk øts ja nga'ejxtøø jadu'ukpí kudanaabyidi, ja Jacobo øts ja'ayi nbaajt, ja nwindson'ajtim y'uch myigu'uk. ²⁰Y'ijxy ñija'wíp ja Dios ku ya'at tyiyi yjanchi midi meets ndanija'ayip. Ka'ap ø nugo ndaabyaaty.

²¹Kuts idø'øm jade'en y'uknajxy, jamts ø ndsøø'ñ jøts ø nnijkxy jam Siria etjotp jøts jam Cilicia nayide'en. ²²Ka'ap øts y'ijty x'ijxyidi adøm nmigu'uktøjkti midi tjanchja'wimyidip ja Cristo jam Judeit etjotp. ²³Ja'ayi dø'øn ja y'ijty tmadowdi ja kajpxy, ku ñømidi: “Ja' pøn y'ijty tkamaa'kxp ja janchja'wibitøjkti ja Cristo yjaa'y, ja' ixyam kø'øm tnigajpxnip øy tsuj ja Dios kyajpxy ja Dios myadya'aky yam ja y'ijty t'ukyikudigøøwya'añ.” ²⁴Tyamigunuu'kxyja'widip idø'øn ja Dios ja' ku øts ja ndsinaa'yin tø nyiktigach.

**Ku ja Jesús kyudanaabyi tkupøkti
ja Pablo jøts ja nayide'en tyu'unt**

2 Kyimakmajkts jumøjt øts jadigojk nnijkxy jam Jerusalén møøt ja Bernabé, jøts ø nayide'en

nbawaay ja Tito. ²Paty øts jam nnijkxy ku øts ja Dios xuk'ijxy jøts øts jam nnøjkxy. Jøts øts jam møøt amaa'tsk ngajpxy nmadya'aky pøn idø'on jam tñigubajk'ajttip ja kudanaabyitøjkti Jerusalén. Jøts nduk'ejxtøø nduknija'widyøø sa øts idø'on ja nwindson'ajtim y'ixpøjkin nnanky'ijxy pøn tkanija'widip pøn ka'israelit jaa'dyi. Njöpja'wip øts ja' ku øts ja jotmøn' xkagupøktit paty øts ja jade'en nnigajpxy jøts øts ja ndunk nugo kyanaxt midi øts jam wyinaty ndumpy. ³Xpudøjkidits øts ja'. Niti nisa ja Tito kyayiktuuñ, ka'ap ja ejxpajt ñe'kxkøjxp yikpiktaajky sam ja israelit jaa'y ttsøonidi. ⁴Ka'ap øts ya'at jeexyip ngajpxpaaty sa ja Tito yjajty kuk idø'on kyanøjkxti ja ejxpi ja kowbi jøts tmadya'akwidettit mabaat adøm idø'on nga'ukpadu'unindi ja møjaa'byi kutujk midi ja Jesucristo tø xukniwaajchim ku møøt n'ijtyim. Ja' idø'on ja chojktip jøts adøm nbaduujna'andit ja myajaa'byi kyutujk sam ja israelit jaa'dyi. ⁵Nijuuni øøts ja ngayikmøjtøki jøts ka' meets xwinma'aty ku ja'ayi ejxpajtingøjxp yikpiky ja yiknitsoojkin. Jaa ku øø ndsøky jøts meets tiy xmøøt'aj'tettitnim ja winmaa'ñ sa ja yiknitsoojkin nbaajtyim.

⁶Niti nisa øts ja xkanimaadyi pøn jam tñigubajk'ajttip ja kudanaabyitøjkti pøni sa øts ndunkjøøjp nyikyø'øy; øy ja yjamøjwindsønidi tuknax øts ja møøt nnayja'wiyidi, jabi tum jade'enxi adømdi Dios wyingujkp.

⁷Ka'ap øts ja wenk ana'amín ja x'ukmøøñidi, jabi yja'gyukidixi

ja' ku øts ja Dios kø'øm tø xanipiky jøts øts ja nitsoojkin ayuujk ngajpxyø'ty ma pøn kya'israelitjaa'yidi, sam ja Pedro yiktanipøjkmi nayide'en jøts nay ja'abi ayuujk tkajpxyø'ty jam israelit jaa'yjotp. ⁸Nayide'en øts ja Dios myøk'ajtin kudanaabyi tø xpiktajkmi jøts øts ngajpxwa'kxit ja y'ayuujk pøn ka'israelit jaa'dyi sam ja Pedro tø yikpiktajkmi kudanaabyi jam israelit jaa'yjotp.

⁹Patyxi dø'on ja Jacobo, ja Pedro jøts ja Juan pøn tñigubajk'ajttip ja kudanaabyitøjkti tja'gyukidi ku øts ja Dios tø xmø'øy ja øy'ajtin jøts ja yja' tñanky'ejxit. Ojts øøts n'ukyikøpatni møøt ja Bernabé, jade'en'ampy ja jade'en ttundi jøts ku øøts ja xmigu'ukwa'añ jøts ku ja t'øyjawidi jøts øøts ndunk øy nyiknaxt jam ka'israelit jaa'yjotp, yam ja nayide'en ja tyunk tyikyø'omyidi jam israelit jaa'yjotp. ¹⁰Ja'ayi øøts idø'on x'amidowdi ku øøts nximija'myajts'ett ja israelit ayoobitøjkti. Ya'ats øts idø'on ne'legi nbadun'ijtpy, ka'ap øts yø'øbi winmaa'ñ n'ixmach.

Ku ja Pablo twindsø'øy ja Pedro jam Antioquía

¹¹Ku øts jam møøt nnabyaajti ja Pedro jam Antioquít kajpjtøp, jam øts ojts ndawindsø'øy midi jam wyinaty tyumpy, ku ja ka'ap y'øgyaxi'iky. ¹²Ku ja møøt øy tyimy'ukaagyøjy pøn ka'israelit jaa'y jøts ja jaayi tmajststutkojmi, ja'ayi ku winaagin ja israelitøjk yja'atti pøn wyinaty tø tkexy ja ja'abi jaa'y midi tpadundipnim ja møjaa'byi kutujk ja møjaa'byi

tsinaa'yin sam ja y'ijty nayide'en tpadumi. ¹³Nayide'en ttumidi sam ja Pedro pøn jaty jam wyinaty ka'israelit jaa'dyi, nayide'en idø'øn ja Bernabé paat ttumi.

¹⁴Kuts øts idø'øn ja n'ijxy jade'en ku tkabadundi sam ja øgyajpxy ømyadya'aky ttanibiktaagi, yide'en øts idø'øn ja Pedro nnimaay jøts niduki'iyi tmadomidøø ja janchja'wibitøjkti: “¿Tigøjpx mets ya'at jaa'y xukpadunwa'añ ja israelit jaa'y chinaa'yin? Pø tøts mets ja kø'øm x'ixmatsni jekyip o mets jam mjadyimyjagugajpi.”

Janchja'wingøjpx ñitso'okti ja israelit jaa'y sam o pøn jaa'dyi

¹⁵Israelit jaa'y adøm di ja' ku jade'en tø ngue'exyindi, ka'ap adøm ja pøky nayide'en ndyimyikmajadaajkyindi sam ja' pøn ka'israelit jaa'dyi. ¹⁶Tøts nnija'windi ku ka'ap adøm ja Dios xkupøjkindit ja' wyingujkp ku ja'ayi nbadu'undit ja Moisés kyutujk. Ja Jesucristoxi dø'øn ja yja' njanchja'wimp patyxi dø'øn adøm ja Dios Teety tø xkupijkyindi, kidi ja'agøjpx ku ja Moisés kyutujk nbaduujñindi. Jabi nipønxi kyayikupøkt Dios wyingujkp ku ja Moisés kyutujk ja'ayi tpaduujnit.

¹⁷Ku dø'øn ja Dios tø x'ukupijkyindi Cristo køjpx, jøts adøm ja Moisés kyutujk tø n'awimbejtigyojmandi, ¿ja Cristo adøm idø'øn kø'øm xyiktuu'tigøø'yimp? iKa' yjade'eni!

¹⁸Ku øts ndungojmit midi tø n'uk'ixmach, ngø'ømbøky øts ja'. ¹⁹Ka'ap øts ja Moisés kyutujk n'ukyiktuni ja'agøjpx ku øts ja Dios

y'øy'ajtin jade'en'ampy ngapaaty; tø nja'gyuki jøts ku ja Dios yja' yikpaaty ku njanchja'want ja Cristo. ²⁰Ka'ap øts nugo n'uksinaañi, tø øts ja Cristo xku'oogi kruskøjpx; ja' øts idø'øn ndu'ump midi ja Cristo y'øyja'wip jaa ku øts ja chinaa'yin ndajujky'ajti. Janchja'wingøjpx øts ya'at jujky'ajtin nyiknaxy ya naxwiin ku ja Dios U'nk tø xjanchøky xjanchpa'ayøy jøts nayide'en tø xku'oogi. ²¹Ka'ap øts ja Cristo y'o'jkin nugo nyiknaxwa'añ; kuts Dios ja jeexyip xagupijkyindi ku ja Moisés kyutujk nbadu'unint, niti jeexyip kyawa'añ ja Cristo y'o'jkin, ka'ap ja jeexyip ma tyuñ.

**Midi nyikmajadaajkimp:
ja Moisés kyutujk uk ja
nwindson'ajtim yjanchja'win**

3 iMeets gálatas jaa'dyi! ¿Tiku tø mwinmaa'nmya'atti? ¿Jadits ku xka'ukpadunidi ja y'øybi ja tyiiby, pøn tø myikwinmaa'ndyigøyidi? Jabi tøxi meets ka'pxy ndukmadooguixy jøts tø xja'gyukidi ku ja Jesucristo tø xku'o'jkindi kruskøjpx. ²Uk'adsojimbetti meets idø'øn ya'at: ¿Sudso'ampy meets idø'øn ja Dios Teety ja y'Espíritu Santo tø mmø'øyidi, ku ja Moisés kyutujk xpaduujnidi, uk ku ja tø xmibøjkti ja yiknitsokpi ayuujk midi øøts tø nnigajpxy? ³¿Tiku xkaja'gyukidi? ¿Så tø mwā'andi, jade'en idø'øn xijy jawaani mjanchja'win myøjidiit ku xpadunwa'andi ja Moisés kyutujk? ⁴¿Ti nugo meets jadi'iñi xyiknaxwa'añ ja m'ayo'ondi ku myikjemandi myiktedundi ku ja

mjanchja'win x'ukyiktso'ondajktø? iKa'ap jade'en pyaat'atyí, myiktunkpatpy meets ja ndijy ku kawine'en tø m'ayowdi! ⁵Kuts ja Dios Teety ja y'Espíritu Santo tø mmø'oyidi jøts ja x'eixiyidi ja myøk'ajtin ku ja tnanky'ijxyiyi ja ijxyimbi ka'ijxyimbi, łtigøjxpts ja jade'en ttuñ? łJa'agøjxp ja ttuñ ku meets ja Moisés kyutujk xujni? Pø ka'axi, pø ja'agøjxpxi ja ttuñ ku tø xjanchjawidi sa øøts tø nnigajpxy.

⁶Ejxpajtingøjxp idø'on ja n'apteety'amøj Abraham ku ja tjanchja'wiyii'n ja Dios, ja'ayits Dios ja tagupøjkiyøø. Ka'ap ja ja'agøjxp yikupijky pøni ti ødyunk ja tyuun.

⁷Paty meets idø'on xja'gyukidit jøts ku ja Abraham ñamyayi ja' t'apø t'oki pøn ja janchja'win nayid'en tmøø'tajttip sam ja ojts tmibiky ja Dios. ⁸Windi'ixyip idø'on ja Dios ttukmadowni ja Abraham sa yikjaadyaã jap nøkyijxpy jøts ku yide'en wyaã: "Tuki'iyi ja naajx ja kajp ja kunuu'kxy'ajtin tpaattit ku øts xjanchjawidit sa mets tø xunjøpi." Paty ja Dios jade'en wya'ã ku ja janchja'wingøjxp tkupøkt pøn ka'israelit jaa'dyi.

⁹Jade'ents idø'on pøn ja Cristo tjanchja'widip, nayide'en ja kunuu'kxin ja tpaatti sam ja Abraham ja kunuu'kxin yikmøøy ku ja Dios ja tjanchja'wiyii'n.

¹⁰Pøn tyimjabadunwandip ja Moisés kyutujk jøts ja jade'en ñitso'oktit, tø Dios ja ttanibiktaajkiñi jøts ja yik'ayo'onmo'odit. Jabi yide'enxi dø'on ja Dios kyutujk wya'ã jap nøkyjøtpy: "Pøni pøn tuki'iyi tkabadungøjxp ya'at kutujk midi

yap tø yikjaadyaã, paajtidip ja møj ayo'on ja' midi øts tø ndanibiktaagi." ¹¹Ja'gyukits idø'on tyaã ku ja Dios ka'ap tkupiky pøn wyinaty ja'ayi tø tpaduñ ja Moisés kyutujk, jabi yide'enxi ja Dios ñøky wya'ã: "Pønts ja Dios wyinaty kyupijky janchja'wingøjxp, jujky'ajttipts ja' xemikøjxp." ¹²Ka'ap ja Moisés kyutujk yiknitsø'øky janchja'wingøjxp, yide'enxi ja wya'ã: "Pøni pøn tuki'iyi tpadungøjxp ya'at kutujk, ja'ayi nitso'ok'ajtp."

¹³Tøts ja Cristo xukniwajchim ja ayo'on sam ja Moisés kyutujk ttanibiktaagi pøn ka'pxy tkabadundip. Yide'en'ampy tsoo ku ja Cristo møj pøkyumbi yiktijy jøts jade'en kø'ømdsøky tpatwa'jkiyii'n ja møj ayo'on midi adøm xjapaat'ajtindip, jabi yide'enxi ja Dios ñøky wya'ã: "Pøn jam yikudiipy kipkyøjxp, møj pøkyumbi ja'." ¹⁴Paty idø'on ja Jesucristo y'ø'jky kruskøjxp jøts ja kunuu'kxin tpaattit pøn ka'israelit jaa'dyi nayide'en sam ja Abraham ja Dios ojts ñii'mxyiyi; jøts jade'en adøm niduknax nbaajtindit janchja'wingøjxp ja Espiritu Santo midi ja Dios Teety tø tni'adsowi.

Ka'ap ja Moisés kyutujk tyik'amutski ja may'ajtin midi ja Dios ñi'adso'owi

¹⁵Meets miġu'uktøjk, ku dø'on n'ukpiktaajkint ku tigati n'ukajpx'ø'yint n'ukajpxpaajtant, kuts ja yikjaadyaã, kuwani dø'on ja yikpadu'unt, sa tø wyinguki ka'ap ja pøn tyiktigatst. ¹⁶Kuts ja Dios Teety ja may'ajtin tmøøwya'ã ja Abraham, nayide'en ja tmøøwyami

jadu'uk ja jaa'y midi ja y'apip y'okip pøni wine'en ja tø ñajtska'axyini. Sam ja Dios ñøky wya'añ: "Tu'ukpi jaa'y ja', ka'ap ja ñamayidi." Ja'ats idø'on Cristo'ajtp. ¹⁷Yide'en øts idø'on ja ja'gyukin nyakwa'añ: Ja may'ajtin midi ja Dios ja Abraham ojts tyami'awaniyi, ka'ap ja mibaat niwine'enin tyiktigajch ja Moisés kyutujk midi meen ix'oojk maktaxk magø'pxy ja ee'pxmajk jumøjtnim. ¹⁸Kuts ja Dios ja myay'ajtin jeexyip kuwani xukpadunwa'añin ja Moisés kyutujk, ¿ti may'ajtin idø'on ja jade'en? Yide'en'ampyts idø'on ja y'øyi ku ja Dios ja jadi'iñi ttamay'atwa'añ ja Abraham.

¹⁹¿Tigøjxpts idø'on ja Moisés kyutujk nyikmø'øyim? Paty idø'on ja ix'oojknim yikpiktaajky tø wyinaty tni'adso'owini ja may'ajt jøts ja jaa'y niduki'iyi tñjawidit midi idø'on pøky'ajtp. Jaayi tyuñ kunim yja'aty ja Abraham y'apu'nk pøn nayide'en ja may'ajtin yiktami'awa'anii'ñ. Ku ja Dios ja kyutujk tyajky, ja ankilistøjk ja tyamigaxiyii'ñ jøts ja Moisés ja ttagidøkidit, jøts ja ttuk'ext ttuknijawit ja jaa'y. ²⁰Ku ja Dios ja may'ajtin tmøwya'añ ja Abraham, ka'ap ja ankilistøjk ni ja kugajpxtyøjk ja tkayiktuñ, kø'ømyi ja nadyu'ugyi ttami'awa'anii'ñ.

Tigøjxp ja Moisés kyutujk yikpiktaajky

²¹¿Sats idø'on ya'at nja'gyukant? ¿Ka'ap idø'on ja Moisés kyutujk møøt ñamyayi ja Dios myay'ajtin? Ka'ap idø'on yjade'eni, jaa ku ja Dios ja kutujk jeexyip tø tyaky nitsoojkin møøt, ja'ayits ja jaa'y

jeexyip yiktagupøjktip, ja'ayi jeexyip yikpadump pøni sa ja tyikutuky. ²²Jabi jade'enxi ja Dios ñøky wya'añ ku adøm nijum pøkñiwa'añ n'ejtñandi. Kuts ja Jesucristo njanchja'wint, jade'en idø'on ja'ayi ja nitso'ok'ajtin nbaajtin midi ja Dios tø tni'adsowi.

²³Tum ja Moisés adøm ja kyutujk wyinaty tø xniwa'anandi ku kyamiñim ja Cristo, pø ka'animxi ja Dios Teety wyinaty xukja'gyukam ja Cristo yjanchja'win. ²⁴Ja'abi kutujk adøm y'ijty xuu'wa'anindip xuu'wejtsnindip kunim ja Cristo myiñ, kuts ja njanchja'wa'ant jade'ents ja Dios Teety xkupøjkindit. ²⁵Kuts ja Cristo myiñ, ka'ap adøm ja kutujk x'uk'ana'amnindi.

²⁶Jabi ixyamxi adøm ja Dios x'u'nk'ajtnindi ku ja Jesucristo njanchja'windi. ²⁷Ku Cristo køjxp nnøbejtyindi nayide'en adøm ja ndsinaa'yin nyiknajxyindi sam ja tø tjøptuni. ²⁸Ka'ap y'ukpaat'ajtniyyi adøm nnayjiwejtsandit nnayjigajxandit o pøn y'israelitjaa'yidi kya'israelitjaa'yidi, tumbidi yikmidumbidi, sam ja tø'øxyøjkmidi yaa'dyøjkmidi; tu'ukpi jaa'y adømnidi ku ja Jesucristo nmøøt'ajtnandi. ²⁹Kuts adøm ja jade'en nmøøt'ajtnant, xjats idø'on tyimbyaat'atyiyi ndeety'ap'ajtnant ja Abraham jøts xpaat'ajtindip adøm ja Dios myay'ajtin midi ja ñi'adso'wiyii'ñ.

4 Ukja'gyuki meets ya'at: Ku tu'uk ja u'nkteety y'øøky jøts ttanipaaty tuki'iyi ja pyikta'aky ja myutsku'nk, kuts ja tyimy'ukmutskinim ka'anim ja pyaat'aty tpoøkt ja maay øy

ja tuki'iyi tjaja'ajtkixy. ²Jabi kuwanixi dø'on tjamimado'ot ja y'ejx'etpidi kunim ja yjumøjt tpaatt jøts t'axajit ja tyeety ja myaay.

³Nayide'en adøm idø'on y'ijty njajtyindi ku ja Cristo kyamiñim. Tum ja møjaa'ychinaa'yin y'ijty nyikmajadaajkyindip øy ja nitso'ok'ajtin tjagamøødi. ⁴Kuts ja xøow ja jumøjt yja'ljty, kyajx ja Dios Teety ja y'U'nk tø'oxyøjk ñikøjxp jøts jade'en kye'ljxy israelit jaa'yin, pyadungøjx nayide'en tuki'iyi ja'abi jaa'dyi ja chinaa'yin møøt ja kyutujk. ⁵Paty ja jade'en myiiñ jøts ja wa'ats'ajtin xmø'øyindit pøn y'ijty tpadundip ja Moisés kyutujk, jøts jade'en Dios Teety x'u'nk'ajtindit.

⁶Yide'en idø'on ja tnanky'ijxyi ku adøm ja x'u'nk'ajtna'am ku ja tkexy ja Espiritu Santo adøm n'anmija'wingøjxp; jøts møk ja winmaa'ñ nmøøt'ajtindit ku janch ja Dios Teety ndeety'ajtyindi.

⁷Ja Dios Teety adøm idø'on xtyimy'u'nk'ajtindip, ka'ap adøm nugo midumbidi. Paty adøm idø'on xtyimbyaat'ajtyindi ja maay midi ja Dios Teety tø tni'adsowi, jøts midi ja Cristo xmø'øyindip.

**Ku ja Pablo tpamay tpadajy
ja janchja'wibitøjkti**

⁸Ka'ap meets y'ijtyip ja Dios Teety x'ijxyi, tum ja awanax agojnax meets y'ijty windsø'jkidip winja'widip, midi ka'ap ja Dios'ajtin tmøøt'atti. ⁹Tø meets ja Dios Teety xpatni, uk yide'en'ampyts idø'on ne'egi ngajpxint, tø meets idø'on ja Dios Teety mbaajtniyyi, çsudso meets idø'on xkupøjkojmi ja wenk

tsinaa'yin midi niti møk'ajtin niti nitsoojkin kyayajkpy, nayide'en sam ja mgø'øm ja'adi midi tø xuk'ixmatsti? ¹⁰Jøts ixyam xjanch'ukjøp'ejxti ku ja Dios m'øyjawiyyidit ku x'amaay'attinim ja xøow ja po', ja xøow ja jumøjt. ¹¹A'øy'ampy øts yjawi njøptsø'øgi ku øts ndunkjøøjp meets køjxp tø wyindigøy.

¹²Migu'uktøjkti, tun ja may'ajjt jøts xu'undit sam øts idø'on tø njøptuni ku øts ja israelit jaa'y chinaa'yin tø n'ixmajtsni. Kupøjkik øts n'ayuujk, ka'axi meets nijuuni xmidsepwa'añ.

¹³Øy meets xkupijky mijawyeen ku øts ja yiknitsojki madya'aky nnigajpxy øy øts wyinaty njabama'ayø. ¹⁴Wan øts nba'am meets mja'axiigyidi, ka'ap meets xpawøjpy. Jade'en meets ne'egi xkupijky sam tu'uk ja Dios y'ankilis tnajtskaxi, uk sam ja Cristo yjawi kø'øm tyimyja'aty ma meets jam. ¹⁵¿Tiku mga'ukjotkujk'ajtnidi?

Tyimyøj meets ja mba'ayo'owin xnanky'ejxøø ku nbamaa'ychinaaay. Patyts ø nwa'añ, wanik meets yjawi mgø'ømween xtyimyju'jty jødsik øts ja xamay'ajttøø, jøts øts jade'en ndso'okt. ¹⁶¿Xmidsepwandip meets ixyam ku øts ja'ayi tø nnigajpxy ja tyiiby i janchpi?

¹⁷Ja winaagin ja israelit jaa'y pøn taagyøjxp yik'ixpøjktip. Ja'ayi dø'on ja yjanch'awejxtip jøts meets ja xmibøkt jøts x'ixmatstid ja m'øwyinmaa'ñ midi meets tø ndukmadøy, jøts jade'en ja abiktyuu' xpadøjkiñidit. ¹⁸Ka'ap ja sa y'ejxi ku meets ja møøt mnamyayiyidit, ja'ayi dø'on tsojkip jøts yikxon

ja y'øwyinmaa'n̄ y'ø'y'ixpøjkin
tnigajpxtīt, ejtp jade'en ttu'undit,
ka'ap ja'ayi nugu ku meets jam
møøt. ¹⁹Meets u'nk meets una'jk,
møk meets jadigojk xjanchyikmay
xjanchyiktajy. Jaayim øts yø jade'en
njawit kunim ka'pxy ja Cristo
xpadungøxtīt samdam ja ttsøky'aty.
²⁰iOk meets jam møøt jeexyip
ixyam, jøts øts øy tsuj ne'egi
ndukmado'ot ya'at winmaa'n̄; jabi
ka'axi øts ja ayuujk n'ukpatni pø
sudso meets njanchñijayit!

**Ja Agar jøts ja Sara ñikøjxp ja
ejxpajtīn yikajpxpidsimy**

²¹Meetsti, pøn ja Moisés kyutujk
tpadunwajnidip, nigajpx meets sa
dø'øn wya'añ ja'abi kutujk. ²²Pø
nømpxi ja wya'añ ku ja Abraham
namajtsk ja y'u'nk tpaajty: tu'uk
ja tumbi tyik'u'nkpaajty midi
nitøøky'ejtnip, jøts jadu'uk ja
kyø'øm nidø'øxy yja'. ²³Ku ja
nitøøky tø'øxy y'u'nkpaajty
nayide'eñim ja tpaajty sam o
pøn tø'øxyøjk, jøts ku ja ñidø'øxy
ja y'u'nk tpaajty kidi nugojip ja
jade'en yjaty pø ja Diosxi y'ayuujk
jade'en ka'pxp sam ja wyinajty tø
tni'adsowi ku ja tø'øxy y'u'nkpaatt
møjaa'gyijxñim. ²⁴Ejxpajtīn
øts idø'øn ya'at nbiktā'aky. Ja
namajtskpi tø'øxy wa' idø'øn
ja kyudanaadyip majtskpiky ja
pudøjkin sa ja Dios tø ttanibiktaagi.
Midukpiky, ja Agar idø'øn jade'en
sa ja Moisés kyutujk, ja' midi
yikmøøy jam Sinaí kojpkøjxp. Pøn
ya'atpi kutujk ja'ayi tpadundip
ka'ap ja ñitso'oktīt. ²⁵Kyudanaapy
ja Agar nayide'en ja Jerusalén
kajp midi ixyam ñajx'ajttip ja

israelit jaa'dyi ma dø'øn wya'andi
ku ja nitso'ok'ajtin yikpaaty ku
nbadu'unin ka'pxy ja Moisés
kyutujk. Pøn jade'en tpadundip
jade'en ñamyayi pyidsimy sam
ja tø'øxy midi nitøøky'ejtnidip.
Yikmajadaktip idø'øn ja' ja'abi
kutujk. ²⁶Ma ja tsajpjotpit Jerusalén
jam ka'ap ja Moisés kyutujk
jam tyuñ, jamts adøm idø'øn
xpaat'ajtyindi. ²⁷Jabi ja'axi dø'øn ja
Dios kyajpxy tyijpy ku yide'en jap
nøkyijpxy wya'añ:

Mets tø'øxyøjk nøy,
mbaat'ajtiyip mxonda'akt
ja'agøjxp ku xpaatwa'añ ja
m'u'nk.

Jotkujk mnayjawiyit o
mets nijuuni xjagapaaty
xjaga'ijxñim m'u'nk.

Øy ja mniyaa'y tø waani
mja'atsmajtstu'udyi, wimbetp
ja jadigojk jøts ja m'u'nk may
xpaatt,
yam ja jadu'ukpi tø'øxyøjk
nika'ap jade'endi.

²⁸Migu'uktøjkti, ni'adsowigøjxp
adøm ja Dios x'u'nk'ajtyindi
nayide'en sam ja Dios ja
Isaac tni'adso'wiyii'n̄ midi ja
Sara y'u'nk'ajtpy. ²⁹Jade'en
sam Ismael, ja nitøøky tø'øxy
y'u'nk, tmidsepwan'ijty ja
Isaac, midi ja Sara myajnk'ajtpy,
nayide'eñim ixyam ku adøm
xmidsep'atwan'ijtyindi ja jaa'y pøn
ja Dios yja' tkajanchja'widip, yam
adøm ja Espíritu Santo ja myøk'ajtin
xyikjujky'ajtyim. ³⁰Yide'en idø'øn
ja Dios ñøky wya'añ: “Jigax ja
nitøøky tø'øxy møøt ja y'u'nk, jabi
ka'axi pyaat'atyi nay ja'abi maay
midi ja Sara myajnk paat'ajtiyip.”

³¹Jade'ents migu'uktøjk idø'ondi, ka'ap adøm idø'on ñamyayi x'u'nk'ajtyindi ja nitøøky tø'øxy, ja Abraham idø'on ndejint ja ñidø'øxy ndaak'ajtyindip, ja'agøjxp ku ja Dios tu'ugyi yikjanchjawi.

**Mimøk'atti pøn mnitso'ok'ajtin
mduk'ixmatswajniyidip**

5 Tø adøm ja Cristo xukmajtstuuptyindi ja Moisés kyutujk, ka'ap adøm ja xukja'ajtnandi. Ejx'ettits ja nitsoojkin midi ja Cristo tø xamidsøjkyin.

²Madowdi yikxon. Pøni mdamøk'atwandip ja m'ejxpajt midi ne'kxkøjxp, ja Cristo meets idø'on ja ñitso'ok'ajtin mgayikmøjtøjkiiyidip.

³Ixyam meets ndukja'myech jadigojk ku ja'abi jaa'y pøn ja ejxpajt tkupøjpk ñe'kxkøjxp, kuwani dø'on ja Moisés kyutujk tyimbyadungøjxit. Kuts jade'en tkatu'unt, ja kudigø'øyin idø'on ja pya'atp. ⁴Jam meets winaagin winmay ku ja Dios ja xagupøjkint ku yikpadu'unt ja Moisés kyutujk, ja Cristo meets idø'on ñamyayi abiky mbiktaknip jøts ja Dios Teety chojkin ja pya'ayo'owin x'ixmajtsidi.

⁵Jabi adømxi nmøøt'ajtyindip ja jøp'ejxin ku ja Dios Teety xkupøjkindit jade'engøjxp ku ja Espiritu Santo xpudøjkindit jøts ku njanchja'windit ja nwindson'ajtim Jesucristo. ⁶Kuts ja nwindson'ajtim tu'ugyi nmøøt'ejtindit, wan ja ejxpajt tyikmøøt'aty tkayikmøøt'aty ne'kxkøjxp, niti ja kya'ukwanit. Kuxi ja Cristo njanchja'want ja'axi tump, jøts ja'agøjpxi adøm nmigu'uk tum ja øybi ndamidsøjkyim.

⁷Øy meets tø m'uktso'onda'aky jawyeen. ÷Pønts idø'on tø myikwinmaa'nmya'adyidi ku xka'ukpadunidi ja tyiiby ja yjanchpi midi ja Cristo yja'ajtpy? ⁸Jabi ka'axi ja Dios Teety jade'en mduñidi midi tø mmø'øyidi ja nitso'ok'ajtin Cristo køjxp. ⁹Pø yiknija'wipxi ku tu'ukpi jaa'y ne'egi namay tyikwinmaa'ndyigøy ja myigu'uk. ¹⁰Dios køjxp øts ja jøp'ejxin nmøøt'aty ku meets jadigojk x'awimbettit midi jawyeen tø nduk'ixpøkti; pøn meets idø'on myikwinmaa'ndyigøøwajnidip, ja' idø'on ne'egi møk ayo'onbaatp øyi yjadyimyjapøni.

¹¹Kuts meets jeexyip ndaguwani ku ja ejxpajt ne'kxkøjxp ja'ayi tu'ugyi tyuñ ka'ap øts ja israelit jaa'y jeexyip xmidsepwa'andi xmi'ekyidi. Niti nisa jeexyip kyawa'andi ku øts ja jeexyip n'agajpxmukixy ku ja Cristo tø xku'o'jkandi kruskøjxp, jøts ku nayide'en tyumidi ja israelit jaa'y y'ixpøjkindi. Tu'ugyi øts ja'ayi nnigajpxy ja Cristo yja'. ¹²Pønts meets ya'at tsinaa'yin kuwani mdukupøkwajnidip, paat'ajtiyip jøts ja ne'egi køøm ñankyudigø'øyiñidit.

¹³Migu'uktøjkti, tø Dios mwi'ijxyiyidi jøts ka' kuwani x'ukpadunidit ja Moisés kyutujk jøts jade'en ja awa'ats'ajtin xpaattit. Ka'ap yø'øbi awa'ats'ajtin xyikwa'andit ku adøm o tigati ndyimdyu'unandit; ja' ne'egi xyikwa'andit jøts nixem niyam mnachokiyidit sam nayide'en mnabyudøkiyidit. ¹⁴Ku ya'atpi tu'uk kutujk nbadu'unint, tuki'iyi dø'on ja ndejint ja Dios kyutujk

yikpadunguixy, midi yide'en wamp:
 “Tsok ja mmigu'uk samdam meets
 kò'òm mnachòkyi.” ¹⁵Kuts meets
 mnachepwà'añidi mnachep'ijxyidi,
 inay'ejx'etidim, kidi meets kò'òm
 mnankwiyinmaa'ndyigòyidi
 jòts mjanchja'win jade'en
 xkayikwindigò'odyit!

**Ja ka'odyu'unin midi ya naxwiin
 yiktanaxp jòts ja øchinaa'yin
 midi ja Espíritu Santo yajkpy**

¹⁶Yà'at meets idø'øn
 ndukmadøøpy: jòts ja mdsinaa'yin
 xyiknaxtit sam ja Espíritu Santo
 mdamidsokyidi, jòts jade'en ka'
 xyikmòj'attit ja ka'øybi midi ya'it
 tsinaa'yin y'amidøøpy. ¹⁷Yà'atpi
 ka'øybi midi ngø'omdsojkingøjxp
 nbadunwà'añindip, ka'ap ja
 Espíritu Santo møøt ñamyayiyi.
 Tum majada'akwandip ja' jòts ka'
 xuktunwà'añim pøni midi adøm
 kò'òm njatsøky'ajtyimp. ¹⁸Pøni
 janch ja Espíritu Santo meets
 mduu'møøjyidip, ka'ap meets ja
 Moisés kyutujk m'ukpaat'ajtniyidi.

¹⁹Nigaxi'iky ja chinaa'yin
 ja'adi pøn ja ka'odyu'unin
 pyadundip midi ja ne'kx ja
 kojpk y'amidøøpy. Yà'atpi pøky
 y'agujkpy yide'en ja yjuky'ajtin
 tyiknaxti: øy ja pøn yaa'dyøjk
 tø'øxyøjk møøt ñamyøøt'atyidi
 wan tja'amajtskidi tka'amajtskidi,
 tum ja axøø'kpi yigaappi y'amidip
 yjotpidip, ²⁰ja awanax ja agojnax
 wyindsø'jkidip wyinjə'widip, ja
 miku' tyunk ja kyamimaadip
 kyami'ejttip. O pøngapøn
 myi'ekyidi, ja'ayi tyajotkujk'ajttip
 ku ja myigu'uk tyikjø'ødi
 tyikyə'axti, øy ja myigu'uk

ttami'ekyidi ja ñidsinaa'yin.
 Øy ja tigati ttatsep'ixə'adi,
 kyø'øm jotkujk'ajtin ja ja'ayi
 y'ixaadyip, ja'ayi ja chøky'ajttip
 jòts ja wenk winmaa'yinygøjxp
 abiky ñabyikta'agiyidit.

²¹Tyami'ama'at'ajttip o tigati
 ja myigu'uk, yikjaa'y'oo'k
 yikjaa'gyudigøøky tyunk'ajttip,
 ja amu'uky'ajtin kawindiy'ajtin
 yikmajadaktip. Tum yø'øbi
 axøø'kpijotpy yigaappijotpy idø'øn
 ja chinaa'yin tyiknaxti. Ixyam
 meets ndukja'myech jadigojk,
 pøni pøn ya'atpi tsinaa'yin ne'egi
 tpadump niwindem xøow ja
 tkapaattit ja Dios kyutujk mə ja
 yjaa'y ttanitanit.

²²Ku ja Espíritu Santo
 ndsinaa'yin xuu'mø'øyint,
 winets idø'øn wyingaxi'iky ja
 tsojkin ja pa'ayo'owin nixem
 niyam, ndaxondaajkindip ja
 Dios, jòts ja øy'ajtin nmøøt'ajtant,
 nja'gyujkandit nduda'aky'ajtant,
 n'amigu'ukjaa'y'ajtant,
 n'øyjaa'y'ajtindit, jòts ja
 windaay'ajtk ngayiktu'unindit,
²³nmiyujy'ajtindip ja
 nmigu'uktøjkti jòts ka'ap ja
 ngø'øm ja' nyikmajadaajkindit.
 Nima niwindem, niti kutujk adøm
 xkadatiidyu'unint yø'øbi øyjaa'y'ajtk.
²⁴Pøn ja Cristo ja'ajtyidip, tø dø'øn
 ja ñamyayi tkrustsumgøjxnidi
 tuki'iyi ja ka'øyjaa'y'ajtin midi
 yikmøøt'ajtp. ²⁵Pø tødam adøm
 ja Espíritu Santo ja jemchinaa'yin
 xjanchmø'øyidi, ÷tits ku adøm
 idø'øn ja ngamibøjkindit pøni mə ja
 xuu'waa'wə'añindi?

²⁶Ka'ap adøm idø'øn
 niti nnadyamikajxint, niti

nganadyami'ajkiyindit. Jagam jixkø'om n'ixwejsint ja tami'ama'a t'ajtk.

Nixem niyam nabyudøkiyidi

6 Meets migu'uktøjkti, pøn ja Espiritu Santo yja' tmøøt'ajtkøxiyidip, ku xnijawidit ku nidu'uk ja mmigu'uk ja pøky tø myimajada'agyi, pa'ayo'owingøjxp meets idø'øn ja xpudøkidit jatyi, jøts jade'en t'awimbetidit ja øybi tsinaa'yin jadigojk. Mdabajaa'naxtip ku meets nayide'en jotmøn wyinaty ja pøky mmimajadakniyidi. ²Nabyudøkiyidi nixem niyam jøts ni'amuki jade'en xmimajada'aktit ja ka'øybi, jabi jade'enxi dø'øn wyinaty xpadundi sam ja Cristo ja kyutujk tnigajpxy.

³Pøni jaaxi pøn jaa'y midit tyimnamyøja'wiyip, nugo ja kø'øm ñawyindaay'aty. ⁴Nidu'uk nidu'uk adøm idø'øn kø'øm nnija'wandit ku ja ndsinaa'yin nyiknajxyindi øy; kuts øy ñayjawiit kø'øm idø'øn ja chinaa'yin ja ñadya'ajawiyit, ka'ap ja myigu'uk yja' ttatøjkiyit. ⁵Kija' adøm idø'øn ndsinaa'yin ngajpx niwaajtsin Dios wyingujk.

⁶Tabudøkidi ja mbikta'aky pøn ja øgyajpxy ømyadya'aky ñanky'ejxiyip.

⁷Kidi kø'øm mnawyindaay'atyidi, jabi ka'axi ja Dios jadi'iñi yiktañ pøn ja nugo taguyatwajni. Ku tigati n'ukneejpint, nay ja'ayi dø'øn n'ejxmukojmamp nbøkmukojmamp ku ja xøøw ja jumøjt wyinaty tpatni. ⁸Nayide'ents idø'øn ja tsinaa'yin: ku pøngapøn ja'abi tsinaa'yin nugo tpaduñ midit ja ñe'kx ja kyojk ja'ayi y'amidøøpy,

ja o'jkin tigø'øyin idø'øn ja wyinaty pyøkmujknip kyonmujknip ku ja tiidyu'unin mye'ent kyida'akt. Pønts jade'en tpadump sam ja Espiritu Santo ñadyamidsøkyiyi, nay ja'ayi dø'øn kø'øm mo'ojiyidip ja jujky'ajtin xemikøjxp. ⁹Ka'ap adøm idø'øn ja xwindsejpendit ku ja øybi tsinaa'yin nnanky'ejxindit, ku jade'en ndu'unindit xjats idø'øn nyikmø'øyindit ja kawinmaabyi kunuu'kxin. ¹⁰Paty meets idø'øn xun'ett, jøts pøngapøn xpudøkidit winjaa windsojk pøni juuni pyaat'aty. Ja'abi jaa'y idø'øn ne'egi mguidyimyja'dyigødyip midit adøm nmigu'uk'ajtyindip tu'ukpi janchja'wingøjxp.

Ku ja Pablo kyajpx'abajtiñi xjats y'ukajpxwejni y'ukajpxpoo'kxni

¹¹Kø'øm meets ixyam yikxon ndyimñijayi sam idø'øn pyaat'aty jøts yikxon xja'gyukidit. Ejxti mabaat øts yø nja'ay myøji.

¹²Yø'øbi jaa'y pøn meets mdaguwa'aniiyidip ja ejxpajtin ne'kxkøjxp, ja'agøjxp ja ttundi jøts ja øy yik'ejxtit yiknimadya'aktit jøts ka'ap jade'en pøn chep'ejxiyidit chepjawiyidit ku jeexyip ja Cristo yja' ja'ayi tnanky'ixpøjkiyidi ku tø xku'o'jkandi kruskøjxp. ¹³Øy ja ejxpajtin ne'kxkøjxp tjamøødidi, ka'ats idø'øn ka'pxy kø'øm tpadundi midit ja Moisés kyutujk ñigajpxy. Kuwani meets ja mdukupøkwa'añiyi ja ejxpajtin ne'kxkøjxp, jøts ja jade'en ja'ayi ñadya'agajpxiyidit ñadya'øyjawiidit ku meets ja yja' tø xpadøjkiniiyidi. ¹⁴Jøts øts ka'ap ø niti nnadyamikexyi, ja'ayi øts tu'ugyi nmøk'ajtin'ajtpy

ku ja nwindsøn'ajtim Jesucristo tø xku'oogi kruskøjxp. Paty øts ja yigaappi naxwii'nit tsinaa'yin nga'ukmøkpiktakni, nika'ap øts ja nayide'en xukmimajadakni.

¹⁵Jaa kuxi adøm ja Cristo Jesús møøt nnamyaajyindi, niti kyawa'lañ pøni jam ja nmøøt'ajtyindi ngamøøt'ajtyindi ja ejxpajtin ne'kxkøjxp; ja' idø'øn ne'egi tump pøni tø ja axøøkpi n'ixmajchindi jøts ja ndsinaa'yin tø nyiktigajchindi. ¹⁶Wan ja tpaatti

tkupøkti ja øy'ajtin kunuu'kx'ajtin pøn ya'at winmaa'n tpadundip, jøts møøt ja israelit jaa'dyi pøn idø'øn ja Dios tyimyja'ajtiyidip.

¹⁷Ixyam ø nnigajpxy jøts ka'ap øts pøn xyiktuu'dukt ku nnigajpxt ja Cristo y'ixpøjkin; jabi yamxi øts nmøøt'aty ja ejxpajt ku tø nyikwøpy nyiktsiiky ku øts ja Cristo ngudani.

¹⁸Meets migu'uktøjkti, jade'en ø nwa'lañ jøts xpaattit xemikøjxp ja Dios kyunuu'kxin. Tiigyajpxy idø'øn, jade'en idø'øn ja yjatt.

JA NØKY MIDI JA PABLO TYANĠGAJX JA EFESIĪT JAA'Y

Ku ja Pablo tnijayi pøn
tjanchja'widip ja nwindson'ajtim
Jesucristo yja' jam Efeso

1 Øts Pablo'ajtpi, Dios ø kø'øm
chojkingøjxp tø xpikta'aky
Jesucristo kyudanaabyi jøts ø
jade'en xyikugajpxy'aty. Ya'at nøky
ja' øts yø ndanija'ayidip ja Efesiit
jaa'y pøn jaty ja Dios yja'ajtpy
jøts tjanchjawidi nayide'en ja
nwindson'ajtim Jesucristo. ²Paat
meets ja kunuu'kxin ja øy'ajtin
midi ja Dios Teety møøt ja
nwindson'ajtim Jesucristo yajkpy.

Ja møj øy'ajtin midi nbaajtim
ku Cristo nmøøt'ejtin

³Ngajxajkindip ja Dios midi
tyeety'ajtpy ja nwindson'ajtim
Jesucristo, jabi tøts ja kunuu'kxin
xmø'øyim ku ja Cristo nmøøt'ijtyim.
Ja' y'øy'ajtin tø xanigajxa'andi
ma ja chøøni. ⁴Namga'anin
naxwii'ñit cho'onda'aky jøts ja
Dios Teety kø'øm xwi'ijxyindi
xwigø'ønindi Cristo køjxp ku ja
xku'ayo'ombaaajta'andi, jøts jade'en
adøm wa'ats nwingunøjkxa'ant ja'
wyingujkp niti pøky niti kadyeey.
⁵Windi'ixyip idø'on kø'øm ja

Dios Teety ttanibiktaajkiñi jøts
ja x'u'nkupøjkint Jesucristo
køjxp. ⁶Paty ejtp ngajxajkindit
ja Dios sa tø tnanky'ijxyi ja
myøj kunuu'kxin, ku ja y'U'nk
tø tnajtskaxi midi kawinmaañi
chøjkpy. ⁷Ku xtsojknajxyim adøm ja
Dios, paty adøm tø xyiknitsøøjkyim
ku ja y'U'nk Jesús wyidsuun
wyidajxy, jøts y'o'jkingøjxp
xpojpkimee'kxyim. ⁸Kajaa Dios
tø tnanky'ijxyi ja chojkin ku tø
xmø'øyim ja wejin ja ja'gyukin,
⁹jøts jade'en tø tnanky'ijxyi ja
yu'uchwinmaa'ñi midi adøm ja
kø'øm tø xanibiktaajkim sa dø'on ja
ttunwa'añ. ¹⁰Jatp idø'on jade'en sa
dø'on ja wyinmaa'ñi tø ttanibiktaagi,
kuts ja xøøw kuts ja jumøjt tpaatt,
winets ja Dios Teety tuki'iyi
ttagidøjkigyøxt ja nwindson'ajtim
Jesucristo ti jaty ejtp øy madsoo,
yjanaxwiiñi uk yjatsajpjøtpyi, jøts
ja amuum kø'øm tñigubajk'att.

¹¹Kuts adøm idø'on ja Cristo
nmøøt'ajtyim, windi'ixyip adøm ja
xwi'eixna'andi xwigo'onandi ja Dios
Teety jøts jade'en xmø'øyindit midi
xamidsojkimp. Tuki'iyi dø'on ja
ttuñ sa ja chojkin tø ttanibiktaagi.
¹²Tø dø'on ja ttuñ jade'en jøts

øøts idø'øn ja Dios ndakajxa'akt ja y'øy'ajtin ja myøj'ajtin, jabi øøtsts idø'øn jawyeen tø njanchjawi ja Cristo. ¹³Meets nayide'en, ku xmadowdi ja Dios tyiy'ajtin midit tñigajpxp ja yiknitsoojkin, jøts ku xjanchja'widøø ja Cristo, jade'en idø'øn ja Dios Teety mdamiguy'ejxidøø ja y'Espíritu Santo, jøts ja myiktami'ejxkapidit jøts ku meets ja Dios mja'atyidi. Jade'ents idø'øn ja y'ayuujk tyikniwaajch sam ja jawyeen tø tñigajpxy. ¹⁴Nay ja Espiritu Santo midit meets m'ejxpajtin'ajtpy, ja' myikta'ejxkaptip ku ja Dios ja myaay tyikwa'kxt. Jade'en ja Dios ttu'unt ku wyinaty tø tyiknitsoojkøjxni midit tø tñiwanguixy. Jade'ents ja Dios yikwindsø'øgit yikwinjawit myøj'ajtingøjxp y'øy'ajtingøjxp.

Ku ja Pablo t'amidøøpy tøktsøøpy ja Dios jøts ja wejin ja ja'gyukin yikmo'odit pøn ja Dios tpadundip

¹⁵Tø nnijawi ku meets møk ja nwindson'ajtim Jesús x'ajot'aty, ku mee nayide'en øy tsuj ja tsojkin xmø'øpy pøn jaty ja Dios ja'ajtiyidip. ¹⁶Ejtp øts ja Dios ndamøjawidi ndagunuu'kxyjawi ku ja mgunuu'kxyidi, ka' mee nja'dyigøpy, ejtp meets nni'amidowit nniøktsowit ku ø ndsapkajpxy. ¹⁷N'amidøøpy øts ja kunuu'kxy Dios Teety midit tyeety'ajtpy ja nwindson'ajtim Jesucristo jøts ja mmo'ojyidit ja wejin ja kajin midit yikxon mdukja'gyukiyidip sa ja y'ejxi tyiyi. ¹⁸N'amidøøpy øts nayide'en ja Dios jøts mgujajyidit mgudøø'kxyidit, jøts jade'en

xnijawidit ti dø'øn m'awejxtip midit tø myiktaniwaadsowidi, ku janch kawinmaa'ni ja maay midit ja Dios tyagumaawyampy pøn ja yja'ajtpy, ¹⁹jøts nayide'en ø n'amidøpy ja Dios jøts xnijawidit ku niti kya'adaniyi kya'adsø'øgyi ku kawinmaa'ni ja Dios myøk'ajtin midit adøm ja xabudøjka'amp ku adøm ja njanchja'wa'andit, ²⁰nay ja'abi møk'ajtin idø'øn midit ñanky'ejxi ku Cristo jap oo'kpi agujkpy wyimbijty jujky jadigojk, jøts ku ja nayide'en chajpajtnaa jøts ja Dios Teety y'aga'ngyøjøm ja kutujktaajk myøøjyi. ²¹Jawani møj idø'øn ja Cristo yikpiktaajky, nipøn windsøn nipøn yikutujkpi tkami'aguijpxy'aty ya naxwiin jøts tsajpjotp, ixyam jøts xemikøjxp nipøn ja tkamibaat'att. ²²Tuki'iyi dø'øn midit ja Dios tø tyikøjy, ja Cristo dø'øn tñitanaagøjxp, ja' idø'øn tñigubajk'ajtp niduki'iyi pøn jaty ja Dios tjanchja'widip. ²³Jade'en sa tu'uk ja jaa'y ñine'kx kyaka'pxyi pøni ka'ap ja kyubajk ja te, nayide'en idø'øn ja janchja'wibitøjk ndejint kyaka'pxyidi pøni ka'ap ja Cristo ja ñigubajk'atyidi, jøts ja ka'ap ja myøk'ajtin myø'øpyidi pø ja'axi tuki'iyi tyik'ejtp tyiknajxp ja naajx ja tsajp.

Tø ja Dios xyiknitsøøjkyim chojkingøjxp

2 Tø meets m'anmija'win y'ats'ookti ku mdsønidi pøky'agujkpy, jøts tø yjujkpyøjkti ja m'anmija'win jadigojk Cristo køjxp. ²Ku meets y'ijty xpadundi ja ka'øwyinmaa'ni midit tpadundip pøn ja Dios tka'ijxyidip, ku ja miku'windsøn yja' xpabøjkidi

midi tkajxp ja tyumbitøjk jøts ja t'atskajpxjot'amøjkidit pøn ja Dios tkabadundip. ³Nayide'en øø tø njaa'y'aty samdam meets. Tum ja' øøts y'ijty ndumpy ja axøøk ja kya'øybi midi ja ne'kx y'amidøøpy, jøts tum ja' midi yigaap pidsømp winmaa'ñjøtpy. Paty øøts idø'on xjapaat'aty jøts øøts ja møj ayo'on nyikmo'ot nayide'en sam o pøn pojkipitumbi. ⁴Janch møj ja Dios pya'ayo'owin ⁵ku tø tyikjujkyiky adøm ja n'anmija'win Cristo køjxp, øy adøm ja axøøkpi ja yigaappi tø yjayik'o'jkniyi ja n'anmija'win. Jade'ents idø'on niduki'iyi adøm tø nnitsoojknandi ku ja Dios y'øy'ajtin myøji. ⁶Ku ja Dios tø tyikjujkyiky ja Jesucristo, nayide'en adøm idø'on ja ñamyayi møøt njujukpyikyim. Nayide'en idø'on ja tpaaty ndejint ku ja tsajpjøtpy pyatøjkiñi møøt adøm ja nnijkxyim jøts ja jap møøt n'ejtint. ⁷Paty yø Dios Teety jade'en ttuun jøts t'ejxtit tnijawidit pøni ti pøni pøn wyinaty memp kidakp, jøts jade'en tnanky'ejxit mabaat ja chojkin mabaat ja y'øy'ajtin tø xmø'øyim Cristo køjxp. ⁸Jabi ja Dios chojkingøjpxpi meets tø mnitsø'øky ku xyiktundi ja mjanchja'win. Ka' meets kø'øm xmøøt'aty ja ñankñitso'ok'ajti, ja Dios ja tyajkp. ⁹Ka'ap ja n'øchinaa'yin xyiknitso'ok'ajttint midi adøm kø'øm njatu'unindip, paty ja nganadyamikajxandit. ¹⁰Tø ja Dios Teety xanibiktaajkim Jesucristo køjxp jøts ja øchinaa'yin ndu'unint sayim ja wyinmaa'ñ ja tmøøt'aty.

Ja øy'ajtin midi ja Dios Teety tø xmø'øyim Cristo køjxp

¹¹Ja'myatsti sa meets y'ijty mjatti mgubatti ku meets ja israelit jaa'y

xkamigu'uk'attinim, kø'ømyixi ja y'ijty ñadyamøjawiyidi ja Dios y'ejxpajtin midi pyiktaktip ñe'kxkøjxp. Paty meets wenk myiknimadya'aky wenk myikniwinmayi ja'agøjxp ku xkamøøt'atti ja'abi ejxpajtin. ¹²Agooststujpy aduktyujpy meets ojts mdsøøni, ni xkanijawidi pøni pøn pøni ti ja tø tnimiñ midi tyejtíp Cristo. Aduky meets ja mduu', tsi'kxy meets ja mduu' ma y'ukyiknijawit ja øgyajpxy ja ømyadya'aky pøni sadam ja Dios t'ødyunwa'añ ja naxwii'ñit jaa'y. Ja Israelit jaa'y ja ja'ayi y'ijty tmøøt'ajttip, ka'ap y'ijty tu'ugyi ja Dios Teety x'ajot'atti, niti awejxin niti jøp'ejxin xkajagyapti ya naxwiiñ. ¹³Ixyamts meets ja Jesucristo mja'ajtinnyidi y'o'jkingøjxp, o meets jagam jixkø'øm ja mdsinaa'yin tø xyiknaxy. ¹⁴Tøts adøm ja xmø'øyim ja øy'ajtin ja jotkujk'ajtin. Jabi ja'ats idø'on tø t'awaamuky t'agonmuky ja israelit jaa'dyi møøt pøn ka'israelit jaa'dyi. Jade'en ja tsep tø tyikudigøy. ¹⁵⁻¹⁶Kuts ja y'o'jky jam kruskøjxp, jade'ents idø'on tyikudigøjyi ja Moisés kyutujk midi kuwani yikpadump y'ijty, midi tyamøk'ajttip ja israelit jaa'yiyi. Jøts jade'en ja jadu'uk tsinaa'yin tyiktso'ondaajky, jøts jade'en tyiknamyujki ja israelit jaa'y møøt pøn ka'israelitjaa'y'ajttip. Tu'ugyits jade'en yjaa'y'attit jotkujk Cristo køjxp jøts jade'en ja Dios Teety tkamidsep'attit.

¹⁷Jade'en'ampy ja Cristo myiñ jøts ja øgyajpxy ømyadya'aky tnigajpxy sa dø'on ja øy'ajtin

nbaajtint midi meets y'ijty mganija'wipnim, jøts midi øøts tø ngaja'gyuki, øy øøts ja tø nja'ixy, øy øøts ja tø njamøøt'aty. ¹⁸Jabi Cristits adøm xuu'mø'øyindip sudso ja Dios Teety nbaajttindit ni'amuki wan t'israelitjaa'yidi wan tka'israelitjaa'yidi, jøts tu'ugyi adøm idø'on ja Espiritu Santo myøk'ajtin nyiktu'uñimp. ¹⁹Migugajp ja'winiyidip meets ixyam niduki'iyi ja Dios janchja'wibidi, ka'ap ukjade'eni sam y'ijty. Ja Dios meets idø'on mja'ajtniyidip møøt ja'adi pøn jaty ja y'u'nkja'wip. ²⁰Jade'en idø'on tpaaty ja Dios kyajp sam tu'uk ja møj tøjki midi møj tsaa tø yiktapojtsøøn; jøts jade'en ja Cristo sam ja møj tsaa midi yiktapojtsø'omp, jøts ja kyudanaabyitøjki møøt ja kyuaaw jade'endi sam ja mutsk tsaa una'jkindi. ²¹Adøm idø'on tsaptøjki'ajttindip ndejint pøn tjanchja'widip ja Dios. Kuts ja jaa'y pøn tka'ijxyidip ja Dios jøts ja tjanchja'wiñidi, jade'ents adøm ja ndsaptøjki myøjandi midi ndejint tø yikpojtsøøn Cristo køjxp. ²²Nayide'en meets idø'on ja Dios mja'ajtmiyidi jøts tø mduktatøjkmiyidi ja y'Espiritu Santo.

Ku ja Pablo tnigugajpxy'aty ja øgyajpxy ja øy'ayuujk jøts ttukmadøy pøn ka'israelit jaa'dyi

3 Ixyam ø puxøjkjøtpy ndsøøni ja'agøjxp ku meets tø ndukmadøy ja Jesucristo ja yja' ku meets nayide'en mbaat'aty xpaatt ja y'øy'ajtin. ²Pø mnija'wiñip

meets ku øts ja Dios y'øy'ajtingøjxp tø xpikta'aky jøts øts ja yja' nnigajpxit jøts meets ja øchinaa'yin xyiknajxnit. ³Sam meets jap nøkyjøtpy jawyeen tø nduk'ixy tø nduknijawi ku øts ja Dios tø xukmadøy ja yu'uch winmaa'n, ku meets nayide'en xpaatt ja y'øy'ajtin sam israelit jaa'y ja tø tpaatti. ⁴Ku ja nøky xkajpxtit, jap meets idø'on x'ext xnijawit ku øts ja Dios yu'uch winmaa'n nnija'wiyi midi ja Cristo yja' tnigajpxip. ⁵Nijuuni ja'abi winmaa'n tø yiknigajpxy tø yiknijawi, ixyamnim idø'on ja Dios jade'en tø ttuk'ixy ja kyudanaabyitøjkti ja kyugajpxtyøjkti ku ja Espiritu Santo tø y'agajpxiniyidi. Ja'abi jaa'y ja'adi, pøn ja Dios tø ñadyamiyojxniiyidi. ⁶Ya'at idø'on yu'uch wyinmaa'n'ajtp midi ja Dios myøøt'ajtpy: ku dø'on jade'en tjanchjawidit ja øgyajpxy ja ømyadya'aky midi xyiknitso'ok'ajttindip, winets jade'en ni'amuki tpaattit ja Dios myaay ja israelit jaa'dyi sam nayide'en pøn ka'israelit jaa'dyi. Jøts jade'en ñamyayidit jøts tpoøktit ja' midi Dios tø tni'adsowi Jesucristo køjxp.

⁷Ka'ap øts xjapaat'aty ku øts ja øy'ajtin tø nyikmø'øy jøts øts ja øgyajpxy ja ømyadya'aky tu'ugyi ndu'unt, jabi jade'ents idø'on ja Dios ja myøk'ajtin tø xamidsøky. ⁸Meets niduki'iyi pøn ja Dios ja'ajttidip, øts idø'on nayja'wiyip tyimyuutsk, jøts øts jade'en ja Dios tø xanipiky jøts ndukmado'odit pøn ka'israelit jaa'dyi sa ja myøji ja Cristo y'øy'ajtin. ⁹Tø øts ja Dios jade'en xanipiky jøts øts ja naxwii'niit jaa'y

nduk'ext nduknijawit sa dø'øn
ja yu'uch winmaa'n windi'ixyip
tø ttanibiktaajkiñi, jaayip ku
ja naxwii'ñit tyiktso'ondaajky.
¹⁰Paty idø'øn ja jade'en yjajty,
jøts ja yiktuk'ext yiktuknijawidit
ja ankilistøjkti jøts nayide'en
pøn jaty møj'ajttip jap tsajpjøtpy
mabaat idø'øn ja Dios ñijawi'ajtin
yja'aty. Jade'en ja tñanky'ijxyi
ku ja tpøkmuky tkonmuky
ja øybi ka'øybi jaaly, tu'ugyi
tñankñamyuky janchja'wingøjxp.
¹¹Jade'en ja tø ttuñ sa ja
windi'ixyip tø ttanibiktaajkiñi
ku ja nwindson'ajtim Jesucristo
jade'en ja chinaa'yin tñanky'ijxyi
tñankñijawiyi. ¹²Ku adøm ja
nwindson'ajtim Jesucristo
njanchja'wim, agujk jotkujk
adøm nwingunøjkxiñant ja
Dios Teety, niti tsø'øgi niti
jøjawi ja', ja'ayi nmøk'ajtim ja
njanchja'win. ¹³Paty meets nnøjmi
jøts ka'ap mjotmay'ookitit ku øts
yap puxøjkjøtpy n'ayøy meets
køjxp. Jotkujk meets idø'øn ne'egi
mnayjawiyidit, jabi jade'ents idø'øn
ja Dios yja' yikmijaty.

Ja Cristo chojkin

¹⁴Ku nja'myatskixy midi ja Dios
tø ttuñ, jats øts jade'en ja Dios
Teety y'øy'ajtin ngunuu'kxyja'wiyi
pøn tyeety'ajtpy ja nwindson'ajtim
Jesucristo, ¹⁵jøts pøn tyajkp
ja wyinmaa'n ja yjuky'ajtin
jap tsajpjøtpy sam naxwiiñ.
¹⁶N'amidøøpy øts ja Dios Teety
ja myøk'ajtin midi myøøt'ajtpy
kawinmaañi jøts ttamigaxit
ja Espíritu Santo, jøts jade'en
myikjotmøk'atyyidit. ¹⁷N'amidøøpy

øts jøts jam m'anmija'wingøjxp
y'ettit xemikøjxp ja Cristo jade'en
ku janchja'win xmøøt'atti, jøts
jade'en ja tsojkin møk xmøøt'attit
midi ja Dios mdamiyoxtip, ¹⁸jøts
jade'en xja'gyukidit møøt pøn
tpabøjktip ja nwindson'ajtim
Jesucristo mabaat idø'øn myøji
ja chojkin midi kawinmaañi.
¹⁹N'amido'ojip meets jits x'ejxtit
xnijawidit ja'abi tsojkin jøts jade'en
tuki'iyi mdatøjkigyøjxyidit ja
Dios, øy ja ka' tyimyiknijawigyxy
mabaat idø'øn ja myøji.

²⁰Ixyamts idø'øn

pyaat'aty jøts adøm ja Dios
ndagunuu'kxyja'wa'ant
ndamøja'wa'ant ja'agøjxp ku møj
ja myøk'ajtin midi tø xjamø'yim.
Ka'ap adøm ja nwinmaa'n
myajadaajkyim, ni ka'baat ja
yikja'gyuki mabaat idø'øn ja
myøk'ajtin myajada'aky midi
adøm xyiktu'unimp. ²¹iWan
twindsø'jka'andi twinja'wa'andi ja
Dios Teety xemikøjxp ni'amuki pøn
jaty ja janchja'wiyip Cristo køjxp!
Jade'en idø'øn ja yjatt.

Tu'ugyi adøm nnayja'wiyindi

Espíritu Santo køjxp

4 Ja nwindson'ajtingøjxp øts
tø nyiktsumy, paty meets
n'amidøy nbøktsøy jøts øy yikxon
mjaa'y'attit sam idø'øn pyaat'aty
ttu'undit pøn ja Dios tø wyi'ijxyidi
wyigøñidi, ma meets idø'øn
nayide'en tø myikpiktakmidi.
²Tuda'aky'atti, møøt'atti ja
maa'kxujkin; nachokidi nixem
niyam, kidi xa'ambøkti ku ti ku sa
mjatti. ³Tu'ugyi m'ettit, ja Espíritu
Santo mbudøkiyyidit jøts jade'en

xemikøjxp y'ett ja jotkujk'ajtin.
⁴Tu'ukpi jaa'y adøm pøn tpadundip ja Dios, tu'ugyi ja Espiritu Santo jøts tu'ugyi nayide'en ja awejxin nmøøt'ajtyim midi ja Dios tø tni'adsowi. ⁵Tu'ugyi adøm ja nwindson'ajtim, jøts tu'ugyi ja njanchja'win, jøts ja nnøbajtin, ⁶tu'uk ja Dios midi tnideety'ajtp niduki'iyi tuknax. Ja' tni'gubajk'ajtp niduki'iyi, adømgøjxp ja tnanky'ijxyi midi ja tyunwampy, jøts møøt ja y'ity pøn jaty ja yja'ajtpy.

⁷Kija' adøm idø'on tø nyiktanibiktaajkindi ja ndunkjøøjp, sam ja Cristo kø'øm tta'ejxi, jade'en ja tø tyaky. ⁸Paty ja Dios jade'en ja kyajpxy wyaañ ku ja nwindson'ajtim wyimbijty jadigojk tsajpjøtpy ku tyik'awa'atspidsømgijxy pøn ja miku' wyinajty tø myimajadaajkniyidi jøts tmo'ot ja myøk'ajtin ja naxwii'niit jaa'y.

⁹¿Tits idø'on jade'en tyijpy ku dø'on ñiimy ku wyimbijty jadigojk jap tsajpjøtpy? Ja' idø'on ku ya myiñ naxwiiñ jøts jade'en ja amutsk'ajtin tpaajty. ¹⁰Nay ja' idø'on patøjkiñi tsajpjøtpy midi ya atsmeen naxwiiñ, jøts jade'en yikpiktaajkni møjwindsøn jøts o ma jade'en tyiknigaxø'økt ja myøk'ajtin. ¹¹Jøts jade'en nidu'uk nidu'uk tmøøy kija' ja jaa'y tyunkjøøjp, jam pøn kudanaabyitøjkti, jam pøn kugajpxtyøjkmidi, pøn ja øgyajpxy ømyadya'aky tyikyø'omyidip tyiknaxmidip, jøts jam pøn kajpxwejmidip yik'ixpøjkmidip. ¹²Jade'en ja yjaa'y ja ojts tuu'mø'øy sudso ja tyunkjøøjp ja

tpadu'undit, jøts jade'en myiwenit ja yjanchja'win pøn jaty Cristo yja'ajtpy, ¹³jøts kunim adøm ja yikxon ni'amuki ni'aga'pxi nnija'wa'andit ja Dios U'nk janchja'wingøjxp. Winetnimts ja nwinmaa'n myøktaajkindit jøtsnim idø'on iiy nayide'en ndu'unint sam ja Cristo. ¹⁴Ka'ap adøm ja mutsk winmaa'n n'ukmøøt'ajtna'ant sam o pøn tigati tpadungøjy ja'ayi ku tsuj tmadøy, øy ja yjanchi kyajanchi myøjpiktakpy ja'. ¹⁵Ku adøm idø'on ja Cristo n'aduunaxkøjxint, jaanimts idø'on nmøøt'ajtint ja tsojkin jøts jade'en nduk'ejxna'ant nduknija'wa'ant ja nmigu'uk ja tiy'ajtin, jabi Cristits adøm xnigubajtimp. ¹⁶Ku ja tni'gubajk'aty, sa dø'on øy ñijkxy ñaxy. Pøni sats adøm nidu'uk nidu'uk tø nyikmø'øyim ja ndunkjøøjp, jade'en adøm ja xpudøjka'amp jøts øy møk y'ettit ja yjanchja'win, jøts myøjidit myayidit ja wyinmaa'ndyi, tyatøjkiniyidit ja tsojkin.

Ja jemchinaa'yin midi ja Cristo tø xmø'øyim

¹⁷Ya'ats øts idø'on nnigajpxpy nwindson'ajtimgøjxp: jøts ka'ap jade'en m'uktsinaañidit sam ja chøønidi pøn tka'ejx'ajttip ja Dios, midi tmøjpiktaajktip ja katumbi winmaa'n, ¹⁸jøts agoostujpy abe'etstujpy ja yja'gyuki tmøøt'atti. Ka'ap ja tmøøt'atti ja jujky'ajtin midi ja Dios yajkpy, ku ja kø'øm ka' tsokti ku ja kø'øm ka' tni'jawiwya'andi. ¹⁹Tø ja chø'ødyu'un'ajtin ja tyiktigøøñidi jøts jam tø ñagyiyajkniyidi ma jam ja y'axøøkpki yigaappi yiktuñ. ²⁰Ka'

meets jade'en ja Cristo yja' tɔ mduk'ijxyiyidi tɔ mduknijawiyidi, ²¹pɔni tɔdam meets idɔ'ɔn ja xjanchpatmadoji ja yja' ku dɔ'ɔn ja jade'en ka' wya'añ, ku dɔ'ɔn tɔ myiktukmadowdi ja tyiy'ajtin. ²²Majstutnidi tuki'iyi pɔni sa y'ijty ja mdsinaa'yin xyiknaxti, ku xpadundi ja y'ɔybi kya'ɔybi midi pidsɔmp winmaa'ñjɔtpy, midi mnadyawindaay'ajtidip kɔ'ɔm. ²³Myikjemyiñidip meets idɔ'ɔn ja m'aaw ja mjoojt sam ja mwinmaa'yindi nayide'en, ²⁴jɔts jade'en xpɔjknidit ja jemchinaa'yin sam ja Dios kɔ'ɔm tɔ mdamidsɔkyidi. Jade'ents ja ɔchinaa'yin ñigaxi'iky ku ɔy ku tsuj ja mdsinaa'yin xyiknaxtit, niti pɔky niti kadyeey.

²⁵Paty meets ka' m'uktaay'ajtnit; ku mmigu'uk xmigajpxt tiy janch idɔ'ɔn ja mɔɔt mmadya'akt, jabi tu'ugyits adɔm idɔ'ɔn ja janchja'win nbaduu'ñim.

²⁶Pɔni m'ambɔjktip, kidi mnankpyɔkpyetyidi; ka'ap ja m'aki xyikta'anidit. ²⁷Kidi ja miku' xyikmɔj'atti.

²⁸Pɔn y'ijty maa'tsp, wan ja tmajstutni jɔts ne'egi tyundɔjkiñit, jɔts jade'en ja ɔdyunk ttu'unt jɔts jade'en tpudokit pɔn ayoop.

²⁹Ka'ap axɔɔkpi kajpxy axɔɔkpi madya'aky xyiktu'undit, ja ɔybi madya'aky ne'egi xyiktu'undit jɔts jade'en ja mmigu'uk xmo'odit ja tigajtsin jɔts ja kunuu'kxy'ajtin.

³⁰Kidi meets xyikjotmay'ɔɔky ja Dios ja y'Espíritu Santo, ja'ats meets idɔ'ɔn m'ejxpajtin'ajtpy jɔts jade'en ja Dios m'ejxkapidit ku meets ja mja'atyi, ixyam sam wyinaty

ku mmɔɔgyɔjxniiyidit tuki'iyi ja nitso'ok'ajtin.

³¹Majstutnidi tuki'iyi ja m'aki, kidi mjotma'atti, ja pɔjpi tsa'pxpi madya'aky jagam ja yiktanidi sam tuki'iyi ja' midi ka'ɔy nayide'en.

³²Yikxon meets idɔ'ɔn ne'egi m'ɔy'att, mnabya'ayowidip meets, jɔts nayide'en mnamyaa'kxukiyyidit jade'en sam meets ja Dios Teety tɔ mmee'kxyiyidi Cristo kɔjxp.

Sa dɔ'ɔn ja chinaa'yin ja tyiknaxtit pɔn ja Dios u'nk'ajtiyidip

5 Kawinmaañi meets idɔ'ɔn ja Dios Teety mdsɔkyidi paty meets idɔ'ɔn ja xpadu'unt sam ja mutsk unaj'jk tpadundi ja tyeety. ²Nanky'ejxidi ja mdsojkin nayide'en sam ja Cristo xtsɔjkyindi jɔts ku ja xku'ayo'owim adɔm nbɔkyɔjxp. Jade'ents ja Dios t'ɔyja'wiyi'ñ kɔ'ɔm ku ja jade'en ttuuñ.

³ɪxmatškɔjxti tuki'iyi ja kya'ɔybi. Kidi ɔ pɔngapɔn mɔɔt mnamyɔɔt'atyidi, kidi xniwangɔjxwa'andi tuki'iyi ja jujky'ajtin midi ya naxwiiñ najxp, jabi ja Diosxi meets ja'ayi mja'ajtniiyidip. ⁴Kidi ja axɔɔkpi ja yiktsɔ'odyumbi madya'aky xmɔɔt'atti, jabi ka'axi jade'embii pyaāt'atyi. Ja Dios meets idɔ'ɔn ne'egi ja y'ɔy'ajtin mnimadyajkidip. ⁵Tɔts meets xnijawi ku o pɔn yaa'dyɔjk o pɔn tɔ'ɔxyɔjk ñamyɔɔt'ajtkɔjyidi, ok pɔnts ja axɔɔkpi yigaappi tyumpy, ok pɔnts ne'egi tsojpk midi ja naxwii'ñit yajkpy, ka'aaps ja mibaāt pyaāt'atyi tpaāt ja Dios kyutujk ma ja Cristo ttanitanit ja yjaa'y.

Jabi wenkpi diosxi dø'øn ndejint y'ajot'ajtnip pøn ja naxwii'ñit øy'ajtin ttajotmay'oo'kp. ⁶Kidi xyikmajada'akti ja win'øø'mbidi pøn wandip ku yø'øbi winmaa'ñ y'øyi jøts xpadu'undit, pø møkts ja Dios ja tyikastigipaatt pøn ja kabaduujnip. ⁷Ixmatskøjxti tuki'iyi yø'øbi jaa'y.

⁸⁻⁹Jabi jaj agujkpyts meets mdsinaa'ni kuts ja nwindson'ajtim møøt m'etti. Ka'ap jade'en ja mdsinaa'yin x'ukyiknaxnidi sam y'lijtyin. Ku ja nwindson'ajtim jade'en ja kuno'jkin xmø'øyim, jade'ents idø'øn nnanky'ejxint nnankñija'wa'ant ja øybi tsinaa'yin, sam idø'øn ndejint ja øy'ajtin ja tiy'ajtin jøts midi paat'ajtip ndu'unim. Yikyø'odyi dø'øn jade'en ja mdunk. ¹⁰Tun meets ja may'ajit jøts x'ejxtit xnijawidit midi'ibi dø'øn ja Dios chøjkpy. ¹¹Kidi xundi ja' midi katump, ja' yø ttundip pøn agootstujpy tsinaadyip; ne'egi pudøki meets idø'øn ja' jøts xukpaattit ja kuxiijndya'aky'ajtin. ¹²Janch tsø'odyu'unin idø'øn ja ñaxy ku adøm nnimadyajkindit sã dø'øn ja chinaa'yin amaa'tsk tyiknaxti. ¹³Øy idø'øn ja nayide'en tpaaty ku adøm ndukja'gyukandit mabaat idø'øn ja chinaa'yin ja kya'øyidi, wan wyinaty jade'en ja Dios o pøn tpabøjkni. ¹⁴Paty idø'øn ja wijkyajpxy wya'añ:

Wejnidi kajnidi meets;
kidi agootstujpy abe'etstujpy
m'uktsinaa'ñidi,
ja Cristits ja kuno'jkin
kudøø'kxin tyakp.

¹⁵Patyts meets idø'øn øy x'ejxtit sã dø'øn ja mdsinaa'yin

xyiknaxtit. Kidi jade'en mdsøonidi sam pøn kube'ets kumon, wijy kejy xyiknaxtit. ¹⁶Wijy kejy mnabyikta'agiyidit jøts tum ja øybi ttundi, jabi ja ka'øybixi yjawi ixyam nankmyøjtøkiwyajniyip. ¹⁷Kidi mgawinmaa'mbyaatti, ixa'adi nijawidi pøni ti dø'øn ja nwindson'ajtim tø mdamidsøkyidi. ¹⁸Kidi mnadyamiyøxyidi ja nøø ja pa'ak ja amu'ukyjaa'y'ajtin midi ja windigø'øyin tyajkp, yikmøj'atti yikmajada'akti, nadyamiyøjxidi ne'egi ja Espiritu Santo. ¹⁹Ja nwindson'ajtim idø'øn ne'egi nnimadya'aktip, ku ja Salmos xkajpxtit jøts ja y'øøjik xawin'ø'ødit. Tu'ugyi ja m'aaw ja mjoojt xpikta'aktit. ²⁰Nwindson'ajtim Jesucristo køjxp xamøja'wikyunaxtit ja Dios Teety ku ja kunuu'kxin tyaky køx kidã'ak.

**Sã dø'øn chøonidit ja teety
ja taak ja u'nk ja una'jk pøn
ja Cristo tpadundip**

²¹Jade'ents ja Dios xawindsø'øgidit ku nixem niyam mnagyupøkidit.

²²Ja tø'øxyøjkti pøn amajtskti ja ñiyaa'y pyadu'undip, nayide'en idø'øn sam ja nwindson'ajtim tpadu'undit. ²³Ja yaa'dyøjk tngubajk'ajtp ja ñidø'øxy, nayide'en sam ja Cristo tngubajk'aty ja yjaa'y, pøn nayide'en yiknitsøjkpy.

²⁴Jade'en sam ja Cristo kyupiky'atyiyi ja yjaa'y, nayide'ents idø'øn ja amajtsk tø'øxyøjkti ja ñiyaa'y tkupiky'ajtmidit tuki'iyi.

²⁵Ja amajtsk yaa'dyøjkti, choktip ja ñidø'øxy ja nayide'en sam ja Cristo tø ttsøky ja yjaa'y ku

ttamiyøxy ja yjuky'ajtin. ²⁶Paty ja jade'en ttuuñ jøts tjibijky tjigøøñ ja yjaa'y niti pøky niti kadyeey, tyikwatsni jade'en nøbajtingøjxp ku ja øgyajpxy ømyadya'aky yikpaduñ yikjanchjawi, ²⁷jøts jade'en møøt y'ett jøts jade'en tnanky'ejxit tsuj wa'ats, ni tu'uk kya'øybi tyikwingaxø'økt. ²⁸Jade'ents idø'øn ja yaa'dyøjk ttsoktit ja ñidø'øxy sam t'ejx'etti ja kyø'ømne'kx ja kyø'ømgojqp. Pøn idø'øn ja ñidø'øxy ttsojqp kø'øm idø'øn ja ñadyamidsøkyi. ²⁹Pø ka'axi pøn ja ñe'kx tmidsep'aty, y'ejx'ijtpy ja' jøts yjuky'ett chuxk'ett; tyimñayide'en idø'øn ja Cristo ttunmi møøt ja yjaa'y, ³⁰jabi ñe'kx'ajtpyxi dø'øn ja ndejint ja yjaa'y ma adøm nayide'en tø nyikpiktaajkyindi ma dø'øn ndejint adøm nbajk'ajtyindi nxixy'ajtyindi. ³¹Sam jap nøkyijxpy wya'añ: "Myajtstu'utp ja yaa'dyøjk ja tyeety ja tyaak jøts jade'en ja ñidø'øxy møøt y'ett ejximdam tu'ukpi jaa'y." ³²Nñija'wip øts ku ya'atpi madya'aky janchtyimchep, ja' idø'øn yø wya'añ jøts yikja'gyukit waani sa dø'øn adøm ja Cristo møøt tu'ugyi njaa'y'ajtyim. ³³Nayide'ents idø'øn tnigajpxmi ku nidu'uk nidu'uk ja yaa'dyøjk ttsoktit ja ñidø'øxy sam kø'øm ñabya'ayøyidi, jøts nayide'en ja tø'øxyøjk tkajpxkyupøktit ja ñiyaa'y.

6 U'nk una'jkti, ja' meets idø'øn mdunkjøøjp'ajtpy ku ja mdeety xpadu'undit. Jade'en xyiknigaxø'øktit ku meets ja Dios xjanchjawi, jade'en idø'øn pyaat'aty. ²Ja myidu'ukpi ka'ama'ayin midi myøøt'ajtpy

ja awejxin, ya'at idø'øn ja': "Windsø'øgi ja mdeety jøts ja mdaak, ³jøts jade'en øy jotkujk xyiknaxt jøts yo'ont ja mdsinaa'yin ya naxwiñ."

⁴Meets u'nkteetyi, kidi o tigati m'u'nk xa'oiti, ots ja jade'en mmidsepwa'anidit jøts ka'ap m'ukyikajpxkyupøjknidit. Ja'gyuki køjxp meets idø'øn ja ne'egi møøt mgajpxt mmadya'akt jøts jade'en xuk'ejxtit xuknijawidit ja nwindson'ajtim ja tyiy'ajtin.

⁵Tumbitøjkti, mimadowdi ja mwindsøndi ya naxwiñ. Windsø'øgidi, padundi tuki'iyi midi ñi'ane'empy sam idø'øn pyaat'atyi nmidu'unint ja Cristo.

⁶Tungøjxti ejtp midi y'ane'empy, ka'ap jaayi yjy mnabyikta'agidit ku ja m'ijxyidi jøts jade'en ñadyijyi myikaxa'aktit. Jade'ents idø'øn ne'egi xu'undit sam ndejint ja Cristo yikmiduñ, jøts tuki'iyi ja m'aaw ja mjoojt xpikta'aktit, jøts jade'en ja Dios yja' xpaduujnidit midi kø'øm tø ttanibiktaagi. ⁷Kidi mdunk xuñ a'aka jot'aka, ja nwindson'ajtim idø'øn ne'egi mdawindsø'øgip jøts ka' x'ixa'at ja jaa'y kyajxajkin.

⁸Pø tøts xnijawidi ku adøm nidu'uk nidu'uk xkumaa'yin ja nwindson'ajtim pøni sa adøm ya øy tø ndu'uñim, wan pøn awa'atstum ka'awa'atstum tø tyiknaxy.

⁹Meets yiktumbitøjkti, yikxon meets ja mdumbi ana'am, kidi xwinwopti xjøjwopti. Ja'myats meets ku meets ja nwindson'ajtim nayide'en xmidunmi midi tsajpjøtpy tsinaapy, jøts ka'ap ja' twi'ixy twigøñ, tuknax adømdi ja' wyingujqp, wan tumbi tkatumbi.

**Ja nigubojkin midi myøøt'ajttip
pøn ja Cristo tjanchja'widip**

¹⁰Exyam migu'uktøjkti, yikmøkidi ja møk'ajtin midi tø mdatøkiiyidi ku ja nwindsøn'ajtim xmøøt'atti. ¹¹A'ejxidi abaadidi ja mnigubojkin midi ja Dios yajkpy, jøts jade'en møk xwindanidit ja miku' jøts ka' xyikmajada'aktit ja tyaay'ajtin. ¹²Ka'axi adøm nmøøtseptuñim ja jaal'y, ja'ats adøm møøt ja tsep nyiknajxyim pøn kayik'ejxp kayiktomp, midi yiktseptump, ku ja tnigubajk'aty tuki'iyi ja kya'øbyi ya naxwiiñ pøn ja Dios yja' tkatsojkip. ¹³Paty meets x'ejxmukt xkonmukt tuki'iyi ja nigubojkin midi ja Dios yajkpy, jøts jade'en xmimajada'aktit wyinaty ku ja miku' ja kya'ø'ajtin møk tyikmiñ. Kuts ja jade'en xu'undit, møk mda'andit. ¹⁴Møk mnabyikta'agidit, ja' møk'atti ja tiy'ajtin nayide'en ndejint sam ku nnachujma'ant, møk ndu'unint. Ja øchinaa'yin ja tiichinaa'yin midi mee mdumpy, ja' mnadyagubokiyidip sam ja tseptumbi yiknitsø'øgyi ja pujx midi kyachwiiñ. ¹⁵Nay'a'ejxiyidi nay'abaadiyidi jøts xkajpxyø'ødyit ja øgyajpxy ja ømyadya'aky midi ja øy'ajtin yajkpy, tyimñayide'en ndejint xu'undit sam ja soldadi ja kyø'øk ttawa'agi jøts jade'en t'a'ejxi ja tsep. ¹⁶Yø janchja'wints idø'on ne'egi mmøøt'attip jøts ka' sa mjattit o ti o sa mjatuniñdi ja miku'. Jade'en idø'on ndejint mnigubokiyidit sam tu'uk ja møj pujx tkayiknaxy ja tsujxjøøjp ja tsujxpaal' ku ja soldadi ja pujx naadyagubøkyi. ¹⁷Janchjawidi ja yiknitsø'ok'ajtin jøts jade'en ja m'anmija'win niti nisa kyajattit, jade'en n'ukpiktaajkint sam tu'uk ja soldadi

pyujxkujup y'adaniyi. Tamøk'atti ja øgyajpxy ja ømyadya'aky midi ja Espiritu Santo mmøøjyidip jøts jade'en xniguboktit ja tiy'ajtin ja øy'ajtin sam ndejint ja soldadi ja y'espadi ja chinaa'yin yiknitsø'øgyi. ¹⁸Dios'ajot'ajtingøjxp meets ya'at xungøxt, jøts ja Dios x'amido'odit xpøktso'odit tum ja y'øbyi midi ja Espiritu Santo kyupijky. Ku ya'at xu'undit jøp'ejxti jøpjawidi, kidi meets jatyi xaka'akwa'añ, ni'amidowidi nibøktso'odit pøn jaty ja Dios yja'ajtpy. ¹⁹Ni'amido'owidik øts nibøktso'owidik øts nayide'en jøts ja Dios xmo'ot ja winmaa'n jøts øts agujk jotkujk nnigajpxt ja ñitso'ok'ajtin midi y'ijty ja Dios kyananky'ejxipnim. ²⁰Tø øts ja Dios xnajtskaxi kugajpxy'ajtpi, ja'agøjxp ø tø nyiktsumy. Amidowdi ja Dios jøts øts tuki'iyi nyiktungøxt ja møk'ajtin sa dø'on pyaat'aty ku øts yø'øbi winmaa'n nnanky'ejxiyit nnankñijawiyit.

Ja kajpxpoo'kxin midi tyagugøjxiñip

²¹Yø Tíquico, yø' idø'on mduknija'wigyøxiyidip pøni ti pøni sa øts idø'on yam nduñ. Adøm nmigu'uk yø' pøn øts yam møk ja pudøjkin xmøøpy jøts jade'en ja nwindsøn'ajtim Jesucristo yja' nyikmøjtit nyikaja'it. ²²Paty meets ndanigaxi, jøts mdukmadowiyidit sa øøts idø'on yam jøts øøts jade'en xajotkujk'att. ²³Paat meets migu'uktøjkti ja tudal'aky'ajtin, ja tsojkin møøt ja janchja'win midi ja Dios Teety ñajtskajxip ñajts'ejxip møøt ja nwindsøn'ajtim Jesucristo. ²⁴Jøts Dios Teety ja kunuu'kxidip pøn ja chojkin tø ttamiyoxti ja nwindsøn'ajtim Jesucristo xemikøjxp. Tiigyajpxy idø'on, jade'en idø'on yjatt.

JA NØKY MIDI JA PABLO TYANĠGAJX JA FILIPENSĠT JAA'Y

Ku ja Pablo jap puxøjkjøtpy
tnijayi pøn tjanchja'widip ja
nwindson'ajtim Jesucristo
yja' jam Filipos kajpxkøjxp

1 Pablo jøts ja Timoteo, øøts
nwindson'ajtim Jesucristo
nwindson'ajtpy. İxyamts meets ja
nøky tu'uk ndanijayi niwine'en ja
Dios Teety mja'atyidi jam Filipos
kajpjotp, møøt ja windsøndøjkti
jøts ja møjaa'dyøjkti, niduki'iyi
wine'en møøt m'etti ja Jesucristo.
²Paatti kupøkti ja Dios Teety
jøts ja nwindson'ajtim Jesucristo
kyunuu'kxin jøts ja yjotkujk'ajtin.

**Ku ja Pablo tni'amidowi
tnibøktsowi ja janchja'wibitøjkti**

³Ejtp øts ja Dios Teety ndukmøjawi
øy mee winaaak ojk nja'myech. ⁴Ku
øts Dios n'ajot'aty amumjoojt øts
ja Dios n'amidøy nbøktsøy jøts ja
mbudøkiyidit; ⁵pø tu'ugyixi adøm ja
winmaa'n İxyambaat nyikyø'øyindi
midi ja Dios yja'ajjp, nayide'en sa ja
xpadøjkyi'okwandøø. ⁶Øts wamp
jøts ku ja Dios Teety tyikmiweni
tyikaja'i y'adø'tst ja myøk'ajtin midi
ja tøm dukpadsø'onda'agyidi, kunim
mye'ent jadigojk ja nwindson'ajtim

Jesucristo. ⁷Øwyinmaapy øts idø'on
ja'agøjxp ku njanchokti jøts ku nay
ja Dios kyunuu'kxin x'adsinaajyidi.
Nitanibyim øts ja yja' jøts wa'ambyim
øts jøts ku ja tyiyi yjanchi, øy
øts ja tøm njadyimyjagupuxøjktøki
uk øy øts wyinatya ja
kudunktøjk ja windsøndøjk
njadyimyjawinguwa'agidi. ⁸Pø Diosxi
tnija'wip wine'en mee njanchøky
nayide'en sa nwindson'ajtim Jesús
xtsøjkyim. ⁹Jade'en øts idø'on
n'amidøy nbøktsøy ja Dios jøts ku
øy tsuj mnamyayidit ku ja tyiiby
xwinma'adyit, jøts ku ja ja'gyukin
xjagyaptit øy juuni. ¹⁰Ku jade'en
xnijawidit jøts xpadu'undit midi
øy midi tsuj, jade'ents xjagyaptit
m'anmija'win øy wa'ats jøts niti
pøky mgapaadiyidit ku mye'ent ja
Cristo. ¹¹Øy wa'ats wyimbidsø'ømdit
ja mdunk midi ja nwindson'ajtim
mdamidundip, jøts ja yjade'embi
idø'on ja Dios wyindsø'jkinja'wip ja
yjade'embi idø'on ja myøja'wip.

**Ja Cristo øts xjagyajp
amuum jøts ja' øts amuum
xyikjuyky'ajtp øy yjuuni'att**

¹²Migu'uktøjk, nimadowdi
meets, øy øts idø'on yjawi njemjaty

ndejaty, ne'egi nabyudøki ja yjawi tø t'ukpatni, jinaxy ø ne'egi ngajpxwa'kxi ja Dios kyajpxy ja y'ayuujk. ¹³Tyumnija'widip ja tøjka'adinaabyi ja'adi, jøts nayide'en øy pøn, ku øts ja' nyiktagudsumi ku øts ja nwindson'ajtim yja' nyikø'øyi. ¹⁴Jøts ku jade'en tø t'ejxti tnijawidi adøm ja nmigu'uk pøn ya'ajttip jøts ku øts yajp tsumy n'ity, ne'egi jinaxy ja tø yjotmøkt'a'akti jøts ja jade'en tkajpxwa'kxidi ja Dios kyajpxy ja y'ayuujk.

¹⁵Jats ya pøn øy'ajtin tsuj'ajtingøjxp tkajpxwa'kxtip ja Cristo yja', jats nayide'en pøn winaagin nugo tsepkojxp ta'ajkingøjxp ttundip, ¹⁶jøts ja kyø'øm ja' tyikmøjtøkidi, jøts ja ja'ayi nugo xjaaktsepnipøkwa'andi ku øts yap puxøjkjøtpy; ¹⁷pønts ttundip y'øwyinmaa'ngyøjxp, ja'agøjxp ja jade'en ttundi ku øts ja xpa'ayowdi, pø ñija'widipxi jøts ku ø nyam'aty, ku øts møk ja Dios yja' nyikyø'øyi. ¹⁸Jøts ÷tiku øts nugo ndyimy'a'aty ndyimdyajt? Wan pøn tyikyø'øy y'øwyinmaa'ngyøjxp uk kya'øwyinmaa'ngyøjxp, pø nugo tum ja Cristo yja' tkajpxwa'jkkxidi; yø' ø ndajotkujk'ajtpy.

Jøts jaaktyimxyonda'akp øts yikxon, ¹⁹pø ñija'wipxi øts ku øts ya'at ayo'on tuki'iyi nmimadaøkøxt, ja'agøjxp ku meets ja Dios x'ajot'aty jøts meets xni'amidowi xnibøktsowi jøts ku øts nayide'en xpudøki ja Espíritu Santo. ²⁰Ja'ats ø njøp'ijxpy jøts øts ja ka' ndatsø'ødyu'unt, tu'uk amumjoojt øts ja ngajpxit ja yja'. Ixyam idø'øn pyaat'aty yjaaktyimñigaxø'økt yikxon ja Cristo myø'ajtin midi ø nyiktumpy,

njajujky'aty øts uk nja'øøky njadigøy øts, ka' øts ja nwandijy.

²¹Pø ja Cristoxi øts amuum xjagyajp, ja'ats ø nmøk'ajtpy. Nja'øøky øts, jinaxy øts ja øy xwimbidsø'ømxit.

²²Pøni jaakjujky'ajtpøts øts ya, nay'øy'ajtpøts ja nayide'en, jøts øts ja Dios yja' njaakyikyø'øyt, jade'ents ø ka'ap nnijawi pø midi'ibi.

²³Tum jade'en tum øy, midi'ibi øts ngupøkp ngagupøkp: ne'egi jadyimyja'ats'ookwamp øts, jøts øts ja Cristo xemikøjxp nmøøt'ejtnit, ne'egi jadyimyja'øy'ajtp ja jade'en; ²⁴jadu'ukts ja winmaa'nmyi, ne'egi jinaxy yjawi chøkyi jøts meets ka'ap jade'eñi nmajtstu'utt, jaakjujky'ajtp øts. ²⁵Patyts ø nwa'añ jøts ku mee njaakmøøtja'ajt jøts njaakpudøkidit jøts xajotkujk'attit ku tu'ugyi janchja'wingøjxp xyikmiwenidit xyikajajidit ja Dios yja'. ²⁶Jade'ents meets njaakminabyaādīt ja nwindson'ajtim Jesucristo kyunuu'kxingøjxp amuum.

²⁷Yø' mjadyimy'ejxtip yø mdsinaa'yin, jade'en xu'undit sa ja nwindson'ajtim yja' wya'añ. Øy meets jam nja'ats'ixy kø'øm, uk øy øts jadyimyjamā jagam, ja' ø ndsøjkpy jøts øts ejtp nnijawit jøts ku meets ni'amuki mnabyudøkiyidi, tu'ugyi ja mwinmaa'ñ xyik'etti, xem yam ni'ijtyi xniwinmayidi janchja'wingøjxp sa y'øyt sa tyuda'akt ja Dios y'øyajpxy ja y'øy'ayuujk. ²⁸Ni xkatsø'øgidit pøn ja mdamidsep'ajtidip. Wa'ats yiknijawidi jøts ku ja windigøy yjattit; jøts meets, ja nitso'ok'ajtin mee mbaatp midi ja Dios yajkpy. ²⁹N'øyja'windip ku nwindson'ajtim njanchja'windi, jøts nayide'en

ku ngu'ayo'ombaajtindi. ³⁰Nay ja' ayo'on mbaattip midi ø tø nbaaty. Tu'ugyi yø tum jade'en n'adsinaa'yindi jøts mnija'widipts sa øts ixyam n'ayo'ombat'adi'ich.

Ku Cristo yik'ayowim
yjaty jøts ku tyik'awa'añ ja
myøk'ajtin sam ka'ap pøn

2 Jøts pøni myikjotmøktaajkidip ja Cristo, pøni mdajotkujk'ajtidip ja y'ayo'ejxin, pøni jap ja Espiritu Santo xmøødiyidi, pøni mnija'widip sa ja chojkin sa ja pya'ayo'owin, ²yikxondaktik øts ku yikxon mdsøonidi mdanidi, tu'ugyi tum jade'en mnamyayidi ni'amuki jøts tu'ugyi mwinmaydi. ³Kidi ti xundi mgø'ømwinmaa'ngyøjxp uk xyiktundi ja namyikaxi; yø' øy, ku tudā'aky jøts møj'ejxti ja mmigu'uk. ⁴Kidi ja ngø'ømja'ajip nugo ndyimyikmøjtøjka'am, pø ja'axi tsojkip sudso ja nmigu'uk nbudøjka'am.

⁵Yikyø'ødyi ja winmaa'ñ nayide'en sa ja nwindson'ajtim Jesucristo. ⁶Øy ja wyinaty amuum ja Dios'ajtin tjajagyepy, ka'ap ja wya'añ jøts ja kuwani tyimāyide'en tmi'abaaty ja Dios Teety. ⁷Ojts ja kø'øm tjibiky midi ja wyinaty amuum yja'ajtpy jøts ja jade'en ñabyikta'agyī sa øy pøn tumbi ku ja ya ñaxwiin'ajty. ⁸Jøts ku ja jade'en jaa'yin myiñ, ojts ja tkupiky'aty ku ja yjemjaty tyejaty. Ejtp øy tpaduñ jabāat ku ja y'ø'jky, øy tsaach'ijxyim ja o'jkin jyayikmøø jam kruskøjxp. ⁹Ja'agøjxp ja Dios Teety ja ojts myøjawiyi jøts ja yikmøjtøjkiyøø,

ka'ap pøn myi'abaadyi øy yjapøni, ¹⁰ku pøn myadobaadit ja nwindson'ajtim øy madsoo, nagyuxendyakøxidip ja ni'ljtyi, ¹¹jøts ja niduki'iyi t'ejxkaptit jøts ja wya'andit jøts ku ja' wyindsoni ja Jesucristo, tum Dios y'øy'ajtingøjxp.

Sam ja jaj sam ja tøø'kxpi jade'en
ja jaa'dyi pøn ja Dios ja'ajtidip

¹²Migu'uktøjkti, nayide'en ndsøky jinaxy xmimado'odit øy øts yam jagam, sam ø xmimadowdi ejtp ku meets jam y'ljty møøt ndsøøni. Windsø'øgi ja Dios, tudā'aky mnabyikta'agidit, jotmay'atti sudso ja nitsoojkin xpaattit. ¹³Ku ja tsojkin xjagyapti jøts mdunwa'andi, ja Dios jade'en myikwinmaajyidip, jøts nay ja' mbudøkiyidip ku ja xundi jade'en sa ja Dios mdamidsokyidi øy tsuj.

¹⁴Ejtni xoni tuki'iyi xu'undit, kidi amikajpxy xpøkti, ¹⁵jøts ka'ap pøn mbøky'ejxidit, ja' myik'awa'andip jøts ku Dios m'u'nk'atyidi, øy wa'ats mjaa'y'attit mā ja ka'øy jaa'dyi mā ja kawindiy jaa'dyi. Jade'en meets jam mgaxø'økt sam ja xøøw tkujajy tkudi'ikxy mā koots, ¹⁶jade'en'ampy ku ja Dios ja kyajpxy ja y'ayuujk xyikyø'øydīt. Jøts ku ja Cristo mye'ent jadigojk, møk mee ndaxonda'akt ku ø nnijawit ku ø ka' nugo tø ñiyikyø'øyi ja Dios yja', ka' ø nugo ja ndunk ñiwindigøy. ¹⁷Øy øts yø pøn xjaduku'oogi, ja' ñamyayi ka'pxp ja windsø'jkin midi ja Dios y'lity mmøødyip ku ja xjanchjawidi. Xondaqk øts jade'en, niduki'iyi nxondaajkindit. ¹⁸Jotkujk'at mee nayide'en, ja'agøjxp ku øts nayide'en njotkujk'aty.

**Yikajxtip ja Timoteo
møøt ja Epafrodito**

¹⁹Pøni wamp ja nwindson'ajtim Jesús, ngaxp øts tsojk ja Timoteo jøts ja m'ats'ejxidit jøts ø n jotkujk'att ku ja tmime'ent ja kajpxy ja ayuujk sa meets jam. ²⁰Pø ka'axi jadu'uk pøn nayide'en wyinmay sam ø nwinmayin, sam mee n jotmay'atyin jøts ja øy'ajtin xpaattit; ²¹tum kø'øm winmaa'nxi pøngapøn yiktundip jøts ka'ap ja nwindson'ajtim Jesucristo yja' t'uktunk'ajtniyidi. ²²Tøts xnijawidi sa Timoteo øy tyuñ, sa øts ja møøt ja Dios kyajpxy ja y'ayuujk ngajpxwa'kxiyi, jade'en øts ja xpudøki sam ja jaa'y ja y'u'nk pyudøkiyi. ²³Jade'ents ø nwinmay pøni sa øts yø nja' y'ukwin'øyi ngaxpts øts ja' jøts m'ats'ejxidit; ²⁴n'ajot'ajtpy øts Dios jøts meets kø'øm tsojk n'ats'ext. ²⁵Paat'ajtipts yjawi nayide'en ndanigaxit ja Epafrodito, ja nmigu'uk, pøn øts amuum møøt nduñ, pøn meets ojts xaniguexy jøts øts ja xpudøkit ku ti jaty y'ity kya'ity. ²⁶Mjanch'ejxwajnidip ja' niwine'en mjam'atti, jøts mjanchjotmay'atyidi ja'agøjxp ku tø xnijawidi jøts ku y'ity pyikyiyi. ²⁷Tøts ja yjanch'atspikyiyi, jawaani ja tø kya'øøky; tøts ja Dios y'ayo'ijxyi jøts øøts ja tø xpudøki jøts ø nayide'en kyajinaxt ja n jotmay, ti øts yam ndaxømpy. ²⁸Ja'agøjxp meets ja ndyimdyanigaxwa'añ jøts xaxonda'aktit ku jadigojk xpaattit x'ejxtit jøts øts jade'en ka' nugo ndyimyjotmay'ookt. ²⁹Taxonda'akti

ku ja jam yja'att. Jade'en pyaat'atyi tu'ugyi ja Dios xjagyejpxindi pøn jaty nayide'en tpadundip sam ja Epafrodito, minamyayidi yikxon; ³⁰jawaani tø kya'øøky ku tmiduñ ja Cristo. Tø tmiwanjaty yik'ayowim ku øts ja pudøjkin xmø'øy, jøts meets ja ñamyayi mgudaniyi øy mee mgaya'aty.

Ja tsinaa'yin midi tiy janch

3 Migu'uktøjk, tajotkujk'ajtidi ja Dios kyunuu'kxin. Ka' øts n'adsepjawi øy øts yam jadigojk nja'at nay yø', tø ø nnijawi jøts ku meets yø xyiktu'unt. ²Øyim mnay'ejx'etidit, jam ja jaa'y pøn ja wenk winmaa'n tyikyø'odyip, pøn ttundip ja ka'øybi, ja' pøn tta'ødyøkiwyandip ja Dios ku ja ttsuki ñe'kx jøts ja ejxpajt jade'en ñabyiktaajkxiyidi. ³Jade'en ne'egi tpaaty, adøm idø'on nmøøt'ajtyindip ja ejxpajt ja'agøjxp ku adøm ja yja' tu'ugyi nyikmøjtøjka'andi, jøts ku ja Cristo Jesús ndaxondaajkyindi, jøts ka'ap nmi'agijxyindi nmijotkijxyindi ja'ayi midi kaxø'kp iiy ja'ayi nikijxy. ⁴Wa'ambimts øts inet jøts ku ja nayide'en y'øyi ku jade'en ja nachuki ñaxy kostumbri køjxp. Jawaani ka'pxy øts ja ne'egi ndyimñijawi ja'abi tsinaa'yin; ⁵ku ngue'ljxy kyiduktujk xøøw øts ojts ja ejxpajt nyiktu'unxi, israelit jaa'yxi øts; ja Benjamín øts ndeety'amøjip, jøts hebreit etjotp ø ngue'exy, jøts nay jam øts ndeety ndaak choondi. Fariseotøjk øts y'ijty møøt nnamyayi, nay ja Moisés øts y'ijty nbaduujnip ja kyutujk; ⁶møk øts ja nnitani, jantyimdyøøp øts ja

njawī, jōts ōts ja jaa'y nbawidetti ndagumatsiwyā'andi pōn jaty ja Cristo tjanchja'widip. Ka' ōts y'ljity pōn ja kutujk xawindsō'ōy sā ja tyikutuky, nadyijyi tniġajpxy midī'ibi ōy midī'ibi tōōp. ⁷Midī'its ōts y'ljity jade'en nmōja'wip, jade'en ōts yō ixyam nja'wiñi jōts ku ka' mā tyuñ, ja'agōjxp ku ōts ja nwindson'ajtim Jesucristo tō nnija'wiyi ja pya'ayo'owin. ⁸Jōts pōni ti ōts ja njaak'ōyja'wip, tum kudigōōpy ōts njawi, ma t'ukmi'abaat ku ja nwindson'ajtim Jesucristo nnija'want. Ja'agōjxp ōts tuki'iyi tō n'ixmajtskixy, aayin pista'agin ja tuki'iyi ñōjkxkōjxni, ja'ayi ōts tu'ugyi njōp'ijxpy ja Cristo ⁹jōts ōts ja mōōt n'lett, kaja'agōjxpip ku ōts ja kutujk ka'pxy nbaduñ, jade'en'ampy ku ōts ja nwindson'ajtim Jesucristo tyiy'ajtin njanchja'wiyi jōts ōts ja Dios Teety jade'en tō xkupiky. Ja'ats ja Dios kyupijky pōn ja janchja'wiyip. ¹⁰Ja' ō ndsōjky jōts ōts yikxon ndyimñijawit sā ja nwindson'ajtim tyiy'ajtin jōts ōts ja myōk'ajtin ja xmo'ot midī ja yjagyeypy ku ja ojts tmimajada'ākya ja o'jkin ku yjukpyijky xemikōjxp, nja'ayōy ō nayide'en, uk njadyimyja'ōōky ō nayide'en sā ja y'ō'jky, ¹¹jōts ōts jade'en njōp'ext ja jujkpyōjkin nayide'en sām ja yjukpyijky.

**Ja' njotmay'ajtim sudso
nbaajtin ja ōy'ajtin**

¹²Ka' nwa'añ jōts ku ōts jade'en tuki'iyi ngōjō'ōmit'ajtni, uk ka' nwa'añ jōts ku ōts tyimwyā'atsni tyimy'ōyni; tu'ugyits ōts ja nbanōjkx'adi'ich, jōts njōp'ijxpy

ōts ja nbaatt midī ōts ja nwindson'ajtim Jesucristo tō xaniwaadsowi patki'iyi. ¹³Ka' ōts migu'uk nwa'añ, jōts ku ōts ja jade'en tō ndyimbyatkixy tuki'iyi; nja'dyigōōgyijxpy ōts ixyam sā jaty ō tō njaty ngubety ti jaty tō tyuñ, ja' ō ndumpy jōts ōts ja njotmay'aty midī mempnim kidakpnim, ¹⁴jōts nja'jtint mā pyaat'atyī mā yjōpkixy jōts ja Dios ja y'ōy'ajtin xukpaajtin jap tsajpjōtpy midī ja xaniwaadsoo'wa'amp, jōts adōm ja nyikmō'ōyint ja'agōjxp ku ja Cristo mōōt n'ljityindī.

¹⁵Wine'en ja Dios mōk njanchja'wa'andi, paat'ajtip jōts jade'en tu'ugyi nwinmaa'yindit. Pōni sats pōn wyinmay, jam pōn ja wenk winmaa'ñ tpaaty, nay ja Diosts ja tuknijawiyip midī tōōp. ¹⁶Tu'ugyits yō winmaa'ñ nbōjkindit, jōts yō' idō'ōn nyiktu'unindip amuum sām adōm yō tō nnija'wa'ant.

¹⁷Pa'ejxtik ōts, migu'uktōjk, jōts ejxti nayide'en pōn nay yō'ōbi tyiktundip midī mee tō nda'ane'emy. ¹⁸Jaa may pōn ja nwindson'ajtim Jesucristo yja' tkamōjawidip jōts ja wyinmaa'ñ ja' yiktundip jōts jade'en chōōnidi. Tō meets yō kawinaak ojk ndukmadōy, ixyats ōts jadigōjk yik'ayowim nnigajpxkojmi. ¹⁹Ka'ap ja wyindō'ōdit, windigōy ja nōjkx yjatti. Ja kyō'ōmwinmaa'ñ sā kō'ōm ttsokti, ja' yikmōjtōjkidip, ja' ñamyayi dios'ajttip. Ne'egi jinaxy ja ñadyamikexyidi midī'ibik idō'ōn ja yjawi tyatsō'ōdyu'undip, ja' nugo yjotmay'ajttip sā jaty ti jaty yā naxwiñ. ²⁰Ja' adōm

amuum xkøjø'ømit'ajtindip
jap tsajpjøtpy, jøts ja' adøm
njøp'ijxyindip jøts ku ja jap choont
ja nwindson'ajtim Jesucristo pøn ja
pøky ttuknitso'ok'ajtp. ²¹Ja' adøm
xyikwimbejtindip xyiktigajtsindip
jøts nayide'en njajtint sam ja kø'øm
amuum ja kunuu'kxy'ajtin tmøødi,
jøts nay ja myøk'ajtin ja jade'en
yik'awampy ku jade'en xu'unin, pø
ja'axi tuki'iyi tnitanaagyøjxp øy ti.

Xondakunaxti ku Dios xjagejpyindi

4 Njantyimyja'ats'ejxwand
ip mee migu'uktøjk, mee
ndajotkujk'ajtpy, meets jam Dios
wyingujk ndamajada'akp, jøts
tu'ugyi jaaktyimy'ajot'atti ja Dios.

²Ngajpxñigajxidip øts ja Evodia
jøts ja Síntique jøts ø møk nnøjmi,
wan tnayja'gyukiyidi tkajpx'øyidi
ti ka'ø'xyidip jøts tu'ugyi ja
Dios yja' tyikyø'øyidit, pø tum
ja'axi køjø'ømit'ajtidip. ³Mets
migu'uk, pudøki yø Evodia møøt ja
Síntique, ja' øts ojts ngajpxwa'kxi
ja Dios kyajpxy ja y'ayuujk møøt ja
Clemente jøts møøt jadu'ukti pøn
jaty øts ojts xmøøtundi. Wa'ats ja
Dios ja ñijawiyidi pøn jaty ti jaty ja
xyøowdi.

⁴Ejtp ja Dios yja' xaxondaajkidit.
iNjaaktyimñigajpxpy øts yikxon
jøts mxonda'aktit! ⁵Wan øy pøn
mnijawiyidi jøts ku mee tuda'aky
mjaa'y'aty. Ja'myats'etti ku tsojk ja
nwindson'ajtim myenit.

⁶Kidi ti x'ayo'onjawidi,
tukmadowdi ne'egi ja Dios ku
ja x'ajot'attit; ja' m'amido'odip
mbøktso'odip ti mga'ejtxidip, jøts
tukmøjawidi tukunuu'kxyjawidi
ku wyinaty myikmo'odi mididi

m'amidoodip. ⁷Jøts ja mmo'ojidit
ja y'øy'ajtin ja tuda'aky'ajtin
midi ka'ap ti tmi'abaaty sa
adøm njaniwinmaa'yam; ja'ats
tyikjotkujk'atp ja mwinmaa'ndyi
jøts ja m'anmija'windi jøts ku ja
nwindson'ajtim Jesucristo møøt
m'etti.

Ja' mwinma'adyip mididi øy

⁸Yø', migu'uktøjk, mjotmay'attip
mididi tiy mididi janch, mididi
xpaat'ajtidip, mididi øy pidsømp,
mididi wa'ats, mididi tsøkyim, mididi
øy agajpxy pidsømp o madsoo.
Tum ja y'øybi mwinma'adyip mididi
ønigajpxni ønimadyakni.

⁹Yiktundi mididi tø nduk'ixpøkti,
sa jaty tø n'ana'amdi, jade'en
xu'undit sa øts ojts nwa'añ jøts sa
øts ojts kø'øm x'ejxti ku øts ja ojts
nduñ: tundits jade'en, winets ja
Dios nijuuni mga'ixmatsidit, ejtp ja
ygotkujk'ajtin ja mmøøgyunaxiyidit.

**Ku ja filipensit jaa'y
tmay'atti ja Pablo**

¹⁰Xyikxondakp øts ja Dios jøts
ku meets jadigojk xja'myech.
Kidi jade'enip ø ndijy jøts ku
meets tø xtyimyja'dyigøøni, ja
ku ka' ñibidsømi juuni mee
xpudøkit. ¹¹Ni ka'ap ø nwa'añ
jøts ku øts yam sa ndyimyjaty. Tø
øts yø n'ejxandigøøni. Yø'øyi ø
ndajotkujk'ajtpy mididi nmøøt'ajtpy.
¹²Wa'ats ø nnijawi sa yik'ayowim
nyiknajxint, jøts nayide'en sa
ngumeen'ajtin. Tø øts yø nyikyuyj
jøts øts øy mididi ngawingudsø'ogit,
øy ø ngay øy ø ngakay, uk øy
ti y'ity kya'ity. ¹³Øy ø mididi
nwinguwa'agi, ja nwindson'ajtim

Jesucristo nmøk'ajtpy, ja' ø xkuwamp. ¹⁴Øy'ajtpsts ku meets ja n'ayo'on nayide'en mnadyapaadyidi jøts øts jade'en xpudøkidi.

¹⁵Mnayinija'widipts wine'en jam Filipino kajpxkøjx mgugajp'atti, ku øts ja Dios kyajpxy ja y'ayuujk ojts ngajpxwa'kx'okwajni, ku øts ojts nnijkxy jam Macedonia kajpkøjxp, pø meeçixi ojts xaniguexy ja pudøjkin midi ja Dios mdamiyojxtip ja'agøjxp ku ja wyinaty ja myøk'ajtin tø xpaajtiyidi. ¹⁶Jøts ku øts jam wyinaty Tesalónica kajpkøjxp, nayi meetsxi ojts xaniguexy ja meen majtsk ojk, jøts øts ja nyiktu'unt ti jaty ø ka'ejtxip. ¹⁷Kayø'øjip ø nugo njotmay'ajtpy jøts øts ja nugo n'axajit øy ti; ja' ø ndsøjkpy jøts meets yjaakniptt ja mja' jam Dios wyingujkp. ¹⁸Tits ø kayikmøøpy, ne'egi o ti tø nyikmø'øpy. Tyimchaachjam yø kajaa midi yø Epafrodito tø xamigaxidi. Jøts jade'en ja Dios yø tjawi kunuu'kxy, sa ja poom pya'akxuuky, ja windsø'jkin yø ñamyayi yikmøøpy.

¹⁹Ja Dios pøn xjagyajpindip, ja' mmo'ojidip, ja' tyikwimbetp tyiktigatsp pøni ti mga'ejtxidip. Ja nwindson'ajtim Jesucristo møøt ja Dios Teety, ja' tjagyajptip ja kunuu'kxin ja jotkujk'ajtin midi niijuuni niwindem kagudigøøpy. ²⁰iXemikøjx Dios Teety møj janch ja kunuu'kxin tjagyepy! Jade'en idø'on ja yjatt.

Ku kyajpx'abaadiwya'añ jøts ja kajpxpoo'kxin t'ukyajkni

²¹Nguejxpy øts ja kajpxpoo'kxin nwindson'ajtim Jesucristo køjxp jøts xukmado'odit niduki'iyi pøn jaty ja Dios jagyajpidip. Nayi kyajxmidi ja kajpxpoo'kxin ja'adi pøn jaty øts yam nmøøtti. ²²Niduki'iyi pøn ja Dios ja'ajtidip ya, jøts ja'adi pøn namyajyidip ma ja romanit windsøn ja tyøjk, nayi mdanigajxidip ja kajpxpoo'kxin ja'adi.

²³Ja nwindson'ajtim Jesucristo mgunuu'kxidip niduki'iyi. Tiigyajpxy idø'on, jade'en idø'on ja yjatt.

JA NØKY MIDI JA PABLO TYANĠGAJX JA COLOSĠT JAA'Y

Ku ja Pablo tnijayi pøn
tjanchja'widip ja nwindson'ajtim
Jesucristo yja' jam Colosas kajpkøjxp

1 Pablo øts, øts ja Dios tø
xamidsøky jøts øts ja tø
xpikta'aky nwindson'ajtim
Jesucristo kyudanaabyi.
Jade'en'ampyts øts møøt ja Timoteo
²ya'at nøky nja'ay jøts øø ndanijayi
pøn jam Colosas kajpjotp ja'ajtidip
ja Dios, pøn jaty jam tjanchja'widip
ja Cristo, ja yiknitsokpi. Wants ja
Dios Teety ttuñ ja may'ajt jøts ja
myo'ojidit ja kunuu'kxin jøts ja
myo'ojidit ja tuda'aky'ajtin.

Sa ja Pablo tni'amidowi tniøktsowi
pøn jaty ja Dios tjanchja'widip
jøts ja ttukmadø y ja Dios

³Ejtp øøts ja Dios ndukmøjaw
ndukunuu'kxyjawidi midi
nwindson'ajtim Jesucristo tyeedyip
ku øøts ja' n'ajot'aty meets køjxp.
⁴Tøts øø nnimadø y jøts ku meets
ja nwindson'ajtim Jesús møk
xjanchjawidi pøn yiktejp Cristo, jøts
ku nayide'en xtsokti xpa'ayowdi ja
mmigu'uk pøn jaty ja Dios ja'ajtidip,
⁵ja'agøjxp ku tu'ugyi xjøp'ejxti midi
myikmo'owandip midi jap pøkji'iky

ejtp jap tsajpjøtpy. Tøts xnijawidi
tigøjxp xjagyapti ja jøp'ejxin,
ja'agøjxp ku tø xmadowdi ja Dios
kyajpxy ja Dios y'ayuujk, ja Dios
tyiy'ajtin midi yiknitsokp. ⁶Nay
yø'øbi kajpxy nay yø'øbi madya'aky
midi ojts myiktukmadowdi,
janch møjta'adøtp yø icyam,
jøts tum øy wyimbidsimy øy
madsoo wine'en ja naxwii'ñit,
nayide'en jyaty sam tø mjatti
kuyip xmadoo'okwandøø ja Dios
chojkin ja pya'ayo'owin, jøts tø
xnijawidi jøts ku yø tyiyi jøts ku yø
yjanchi. ⁷Yø'øxi øøts ja nmigu'uk
Epafras ojts mduk'ixpikyidi pøn
øøts amuum nmøøtumpy jøts
yjanchpaduujnip ja nwindson'ajtim
yja' ja', jøts ja' meets idø'on jam
tø mbudøkiyi. ⁸Nay ja' øø tø
xukmadø y sa meets ja tsojkin
xjagyepy midi ja Espiritu Santo
mmøøjyidip.

⁹Patyts ku øøts ja jade'en ja'ayi
nnimadø y, winetyipts øøts ja Dios
nijuuni ngamimøn meets køjxp, ejtp
øøts ja n'amidø y jøts ja Dios yikxon
mduknijawiyidit ja winmaa'n
sa ja tsoky, jøts ja mmo'ojidit
wine'en ja wijy'ajtin kejy'ajtin,
jøts nayide'en sa xnimadojidit

ja Dios yja'. ¹⁰ Jade'ents øøts ja n'amidø y nbøktsø y jøts yikxon mjaa'y'attit sam idø'on pyaat'atyi ttu'undit pøn ja Dios ja'ajtidip, jøts tum ja' mdu'undip midu ja Dios tyajotkujk'ajtpy, midu ø y midu tsuj wimbidsømp m'ødyu'uningøjxpti, jøts yikxon xnijawidit ja Dios.

¹¹ N'amidøøpy øøts ja' jøts ja mmo'o'jidit ja kyunuu'kxin ja myøk'ajtin, jøts xmidanidit ø y midu ayo'on, jøts xyiktudā'aktit ja mwinmaa'ndyi midu ne'egi mdajotkukidip, ¹² jøts ja Dios Teety xukmøjawidit xukunuu'kxyjawidit jøts ku ja tø xanibiktaajka'am ku adøm xpaat'ajtyim jøts adøm ja xmø'øym mā ja kyunuu'kxin, midu ja yikmøødyip pøn jaty ja Dios ja'ajtidip. ¹³ Pø ja'axi tø xukniwaajchim mā amuum myajada'aky ja wimbeets'ajtin ja kugoots'ajtin yja', jøts ja tø xyiktøjka'am mā ja Dios U'nk ja kutujk ttanitan ja yjaa'y, ¹⁴ pøn ojts tyaky ja nitso'ok'ajtin jade'en'ampy ku tø xku'o'jkandi jøts adøm ja xpojkipimee'kxyindi.

Ku ja Cristo ojts xku'o'jkandi adøm nbøky, jade'en'ampyts ja Dios Teety jadigojk xmijotjimbijtyindi

¹⁵ Ka'ap ja Dios Teety yik'ixy yiknijawi, jade'en'ampyts ojts ñanky'ijxyi ku ja y'U'nk tyikmiñ, pøn tu'uk møj, ka' pøn jade'en. ¹⁶ Ja' Dios Teety tyukyik'øyyii'ñ tuki'iyi ti jaty ejtp tsajpøtpy, ti jaty ejtp naxwiiñ, midu kaxø'jpk midu kagaxø'jpk. Jøts ja tyik'øyi sa ja ankilistøjk ñagyutujkmø'øydi, ja'ats ja tyik'øyyii'ñ jøts ja' ja tja'ajtp. ¹⁷ Jaayim ja yiknitsokpi

wyinatyni, ja Cristo, jøtsnim ø y ti kyaxi'ikñim, jøts ja' tuki'iyi tkøjø'ømit'ajtp ti jaty ja'ajtp. ¹⁸ Ja' tngubajk'ajtp ja jaa'y pøn ja Dios yja'ajtpy, jøts ja' tjagyajp amuum yø'øbi jaa'dyi. Ja' tyikjuky'ajtp jøts ja' midu'uk tmimajadaajk ja o'jkin ku ja yujukpyijky, jødsyim ja jøp'am ejtp tyimy'ity. ¹⁹ Ja Dios Teetyts ja kø'øm tyikjajt jøts ja tyikdiosajty ja nwindson'ajtim Jesucristo amuum, ²⁰ jøts nay ja' nayide'en tyikjajt nwindson'ajtim Jesucristo køjxp jøts ñamyi'øy'atidit tuki'iyi midu ejtp tuktsajp'agida'aky, jøts yjotkujk'attit wan tjaønidi midu ja'ajttip naxwiiñ, jøts midu jap nayide'en tsajpøtpy. Jade'en'ampyts ja yjotkujk'ajtin ja ñamyayi tpaatti ku ja nwindson'ajtim Jesucristo y'ø'jky kruskøjxp.

²¹ Ja mga'øwyinmaa'ñ ja mga'ødyunk ja' meets y'ijty myik'ejt看idip jagam ixkø'øm, jøts m'am mjotp xmijotma'atti ja Dios; ja Diosts tø myikjotkukiyidi jøts ja tø xmijotjimbetti, ²² ja'agøjxp ku ja nwindson'ajtim y'ø'jky jøts ja wemp ijxy tyimy'ats'ayo'ombaaajty ñikøjxp kyubajkp. Jade'en'ampyts ja jade'en ttuun jøts meets ja Dios Teety xwingunøjkxit ku tø mbøkwyatsnidi, niwine'en mga'ukyikpøky'ejxnidit. ²³ Jade'engøjxpts chøkyi jøts tu'ugyi amumjoojt xyikyø'ødyit ja mjanchja'win tiy'ajtingøjxp. Kidi meets ja xkajø'ejxni sa tø xnijawidi midu yiknitsokp. Yø'øbi kajpxy yø'øbi ayuujk yikajpxwa'kxp ø y sudso ya naxwiiñ. Pablo øts jøts øts yam tø nyiktanipiky jøts øts ja jade'en ngajpxwa'kxi ja yja'.

**Ku ja Pablo yiktanipiky jøts tpuðøkit
pøn jaty ja Dios tjanchja'widip**

²⁴Jotkujk øts nnayjawiyi øy mee njagu'ayowi. Nay jade'en ø ñamyayi ja ayo'on nbaaty sa ja nwindson'ajtim Jesucristo ku ja tku'ayo'owiyii'n pøn jaty ja janchja'wiyip. ²⁵Øts tø xaja'aty jøts øts ja nbudøkidit pøn ja Dios tjanchja'widip. Ja' øts ja Dios tø xanipiky jøts meets nmo'ot ka'pxy ja Dios kyajpxy ja Dios y'ayuujk, ²⁶jøts mee ndukmado'ot midi pøn tkanija'wipnim midi y'lity yu'uch'ejtp, ma windi'ixyip ja jade'en pøn tkanijawi. İxyamts ja Dios ttuknijawiywa'añ ja jaa'y pøn jaty ja paduujniyip ja yja'. ²⁷Ja'ats ja Dios ja tuknijawiywajnidip ti øy'ajtin idø'on ja yjade'embii yjagyepy jøts ja yikmo'odit pøn ka'israelit jaa'dyi. Jøts ja' idø'on y'lity kayiknija'wip jøts ku ja Cristo ja' mee mjagyajpíp, jøts ja' tyajkp ja jøp'ijxy'ajtin jøts ku nøjkk xpaajtidi ja Dios y'øy'ajtin ja Dios chuj'ajtin.

²⁸Ja Cristo øøts ja yja' nnigajpxip, jøts øøts niduki'iyi øy pøn ngajpxwiy jøts øø nyik'ixpiky øy pøn, jøts yikxon tñimado'odit, jøts jade'en nidu'uk nidu'uk tñijawidit yikxon ku tmøøt'etti ja Cristo. ²⁹Yø'øts ø nduñ'ajtpy jøts øts jade'en amumjoojt nnadyamiyøxyi, øy ø nwanjaty, ja'ats nyiktumpy ja Cristo myøk'ajtin midi øts ja xmøøpy.

2 Ja' ø ndsøjkpy jøts meets xnijawit sa mee ngamijotkuki ku øts ja Dios n'amidøy ja pudøjkin meets køjxp jøts nayide'en pøn jaty tsinaadyip jam Laodicea,

nmijotigøøpy øts nayide'en ja nmigu'uk pøn ø xka'ijxy'ajttipnim. ²Ja'ats ø ndsøjkpy jøts xjagyaptit ja tsojkin amumjoojt nixem niyam midi ja Dios yja'ajip midi øy midi tsuj pidsømp, ku ja awejx'ajtin xjagyaptit jøts xja'gyukidit sa xnijawidit ja Cristo pøn ja Dios nugo ajawi ka' pøn ttuknijawi; ³ja'ats idø'on tmøøt'ajtp ja øy'ajtin ja tsuj'ajtin, ja wejin ja kajin. ⁴Jade'engøjxp meets ya'at ndukmadøy jøts kidi pøn mwindaay'atyidi pøn tum jaayi tkajpxtip. ⁵Øy ø kø'øm nguidyimyjam'aty, jamts øts ja nwinmaa'n nyik'lity, jøts ndaxondakpy øts ku ø nnijawi ku øy yikxon xundi jøts nayide'en ku tu'ugyi xjanchjawidi ja Cristo.

⁶Paty ja'ayi xu'undit midi tsojkip, sa myiktani'ejxidi myiktaguwanidi ku xjanchja'wiy'okwandøø ja nwindson'ajtim Jesucristo, ja'ats idø'on tu'ugyi mdu'undip jøts ja jade'en møøt m'ettit. ⁷Ja' amuum mnadyagidøkiyidip jøts ja' idø'on mmøk'ajtin'attip. Ja'axi mjanchjawidip sa ojts myiktani'ejxidi myiktaguwanidi jøts jade'en ejtp ja Dios xukmøjawidit xukunuukxyjawidit sam ja tø xnijawidit ku ja ixpøjkin myikmøødyi.

**Ja øchinaa'yin midi
yikpatp Cristo køjxp**

⁸Øyim mnay'ejx'etidit; kidim ja xmibøkti ja jaa'y pøn mdawin'øønawajnidip ja ixpøjkin, midi wenk winmaa'n tyikyøødyip uk midi tyiktundip ja tum ja taay; ja' ja yiktundip sa ja jaa'y

chinaa'yindi sa jaa'y wyinmaa'ndyi, ka'axi ja tyikmøjtøjkiiyidi ja Cristo yja'.

⁹Pø ja Cristoxi kø'øm amuum tmøøt'ajtkøjxp ja Dios'ajtin, ¹⁰jøts kumi mmøøt'ijtpy meets ja', tits mee mjaaka'ejtxip. Ja' tuki'iyi tjagyajp jøts ka'ap ja pøn myi'abaadyiyi, wan ja ma tyimyjatsoondi, wan tjamiku'ku'pyi uk wan tjanayjapi tsajpjøtpy. ¹¹Ku meets ja jade'en xmøøt'ity ja Cristo, tø meets ja ñamyayi mbiktaajkxiyi ja ejxa'anin kyunuu'kxingøjxp, ka'apts ja nayide'en tø mbiktaajkxiyidi sam ja israelit jaa'y ñadyuñidi. Ja' mee m'ejxa'anin'ajtpy ku xpaatti ja nitso'ok'ajtin jøts ja mbøky mniwa'achidi midi yiktump ku ya naxwiiñ njaa'y'ajtyindi. ¹²Ku ja nøbajtin xpaatti, jade'en meets idø'on ñamyayi ja Cristo møøt m'ø'jky, jøts nayide'en ñamyayi mjujkyøjkti, ja'agøjxp ku tø xjanchjawidi ja Dios, pø ja'axi ja myøk'ajtin majadaajk ku ja Cristo yjujkyijky. ¹³Jade'en ja ngajpxin, øøky meets y'ijty myik'ejtniyidi ja mbøky ku ka'anin ja ejxa'an xpaatti, midi yikpatp nwindson'ajtim Jesucristo køjxp; xjats ixyam ja Dios tø mmø'øyidi ja jujky'ajtin jøts mee ñamyayi møøt mjujky'aty ja nwindson'ajtim Jesucristo, ja' mee mmaa'kxip tuki'iyi ja mbøky. ¹⁴Tøts ja Dios tjibiky ja kutujk jøts ka' y'uuktunit midi y'ijty myiktanigutujk'ajtip, midi y'ijty xjanch'adsejpinidip jøts ja xuktaja'jtyindi ja nbøky jøts adøm ja yiktagubejtyindi. Jade'en'ampy ja Dios ja tyikudigøøy ku ja

nwindson'ajtim kyiruspejty. ¹⁵Ja'ats ja tyamimajadaajk ja miku' jøts ja tø tyik'amutskiyi ja myøk'ajtin jøts ja jade'en ttuk'ixy ttuknijawi ja naxwii'ñit jaa'y.

Jotmay'atti ja Dios yja'

¹⁶Jade'en'ampyts ka' pøn xmøjpkita'aktit ku pøn mdabayø'wya'andit ja mgaajyik ja m'uujkikti, uk ku ja xøow xkabadundi midi winsamaan jøts midi wimbo' yiktump. ¹⁷Ja' yø y'ity wya'añ jøts yø tnigajpxy midi menwamp, ya'at tsinaa'yin y'ijty tunkpatp ku ja Cristo kyamiñim ku ja jaa'y ja tjøp'ejxti. Kuts ja tø myiñ, ja' idø'on tu'ugyi yikjanchja'wiñip. ¹⁸Kidits ja jaa'y mdukmajtstu'udyidi ja nwindson'ajtim pøn ñadyijyi janch tuda'aky nabyiktaajkidip, jøts wya'andi ku ja ankilis ne'egi yikwindsø'øgit. Ja' ñigajpxtip ñimadyaktip midi nijuuni kya'ejxtipnim kyamadoodipnim, jøts jade'en øy ñadyamøjpkita'agyidi ja kyø'ømwinmaa'ñ. ¹⁹Ka'ap ja tmøøt'etti ja Cristo, pøn møj pøn jøp'am, pøn yikmøja'wip, jøts pøn amuum yikjanchja'wip ku ja yja' ja yiknijawi jøts jade'en tyika'pxy'ity ja jaa'y pøn nayide'en myøøpy ja møk'ajtin, sam ja Dios kø'øm tø ttanibiktaagi.

²⁰Pøni janch idø'on ku ja Cristo namyayi møøt tø mjantyimy'ookti, ÷tigøjxpts ku jade'en mdsinay'adø'øtsti sam ja'ajindi, pøn ja Dios yja' tkabaduujnidip? Ja' yikmajadaaktip jøts ñadyanigutujk'atyidi ja kyø'øm'ana'amin, ²¹ku yide'en

ñay'ane'emyidi: “Kidi yø' xjii'kxy, uk kidi yø yjade'embí xjii'kxy, kidi yø xõñ.” ²²Yø yjade'embí ana'amin, tum ja' yø ñi'ane'empy midí waani ejtp jøts ja ñajxni jade'en sam o ti pikta'aky midí tø tyuñ jøts ja ka' ti y'ukwani, jade'ents ja jaa'y ja kyutujk jade'en ja y'ixpøjkin. ²³Øy idø'on ja yjawi njantyiyja'wa'ant, jabi øyxi ja yik'ayowim yikpadu'unt tsø'øgi køjxp. Nitits ja kyawa'añ, kaja'ajipxi xpudøjka'am jøts nbøky xniwaaajtsint.

3 Jøts kumi tø mee ñamyayi mjujkyipyi nayide'en ku ja nwindson'ajtim Jesucristo yjujkyipyi, ja'agøjxp xjotmay'ajtidit ja nwindson'ajtim yja', pø ja'axi ja Dios Teety amuum tø myø'øyi ja møk'ajtin. ²Ja' ejtp mwinmaa'n'attip midí ja Dios yja'ajip jøts ka'ap ja xyikmøjtøkidit midí yã naxwiiñ. ³Jade'ents ngajpxin ku ja Cristo y'ø'jky jøts mee ñamyayi nayide'en tø m'øøky, ka' x'uktatøjkiñidit ja ka'øybi midí yã naxwiiñ. Ja nwindson'ajtim mee mgøjø'ømit'ajtniyidip jøts mee mjujky'aty xemikøjxp ma ja Dios, ⁴jøts ku ja Cristo kyaxø'økt nayide'ents meets ja wyinaty møøt mgaxi'iky jøts meets nayide'en ja y'øy'ajtin ja xyondaajkin xpaajtiyidit.

Ja øchinaa'yin jøts ja ka'øchinaa'yin

⁵Paty x'ixmatstít tuki'iyi ja ka'øybi: ka' pøn amajtskjaa'y tmøøt'att ja wenk yaa'dyøjk uk ja wenk tø'øxyøjk, ka'ap ja axøøk winmaa'n xyiktu'undit, jøts nayide'en ka' ti x'ama'at'attit. Jade'en yø tuki'iyi tpaaty ku

yø xu'undit ejximdam jeexyip xwindsø'øgidi ja awanax ja agojnax. ⁶Yø'øgøjxp ja Dios tkexy ja ayo'on jøts ja ttuktagida'aky ja yjade'embí jaa'y pøn ja kamimadojyip; ⁷jøts ku y'ity ka'aním xjanchja'wiyidi ja Dios yja', tuki'iyi meets yø y'ity nayide'en xuñ. ⁸Ixyamts, ixmajtskøjxnidi yø ka'øybi, yø ambøjkin, yø axøøk winmaa'n, yø ka'ødyu'unin, yø nawyingajpxnaxi jøts yø ka'øy'ayuujk. ⁹Kidi mnawyindaay'atyidi, pø tøxi x'ixmatstí sa y'ijty mjaal'y'atti, ti jaty y'ijty mdundip. ¹⁰Tøts ja Dios myiktigachidi jøts ja yjembyi tø xpadøkidi, pøni sa meets ja yja' xjanchja'wiyi, nayide'ents meets ja myiktigachi kunim yikxon xtyimñijawidit sa ja Dios. ¹¹Jøts ka' chøkyi wan pøn tgriegitjaa'yi uk t'israelitjaa'yi, wan ja t'ejxa'aninmøødidi uk tka'ejxa'anmøødidi, wan ja abiky ma ttsoondi uk wan ja tja'ajidi pøn ja Dios tkanija'widipnim. Yjaja'ajidi ja' pøn tmidundip ja windsøn, uk pøn najtspøki ejttip, tum ja nwindson'ajtim Jesucristo ja' yja', jøts myøøt'ijtpy ja øy pøn.

¹²Mdsojkip meets ja Dios, ja'agøjxp meets ja tø mwi'ijxyi jøts ja tø mja'bikyidi. Tsøønidits yikxon. Yiktundi ja øy'ajtin amuum, ja ayo'ejxin, ja jotwa'añ'ajtin, ja windsø'jkin, ja wijy'ajtin jøts ja tuda'aky'ajtin. ¹³Namyiduda'aky'atidi xem yam jøts namyaa'kxukidi ku pøn ti ttuñ jøts ja myigu'uk tpøky'ixy. Nayide'en xu'undit sam ja nwindson'ajtim Jesucristo mbojkipimee'kxyidi. ¹⁴Ka'apts

ti jade'en sam ja tsojkin sam ja pa'ayo'owin, ja'ats idø'øn myiktu'undip, pø ja'axi amuum tsojkip, ja'axi øy ti tyik'øgyaxø'kp jøts niti jadu'uk jade'en abiky kyatsøkyi. ¹⁵Ja Diosts ja yjotkujk'ajtin, ja Diosts ja xyondaajkin mwīnmaa'nmyo'ojidip, pø ja'agøjpxi ja Dios tø mdukpabikyidi ja yja' jøts ja'abi jotkujk'ajtin xyiktu'undit ni'amuki niwine'en ja Dios xja'ajtyindi. Tukmøjawidits tukunuu'kxyjawidits ja Dios.

¹⁶Jøts ja'gyukiyidi yikxon ja nwindsøn'ajtim Jesucristo kyajpxy ja y'ayuujk jøts ja xwīnmaa'n'attit. Nadyuk'ixpøkidi jøts nagyajpxjot'amøjkiiyidi nixem niyam, ja wejīn ja kajīn myiktu'undip. Øøjidi ja Salmos, jøts øøjidi ja kunuu'kxkyajpxy jøts jade'en xukmøjawidit xukunuu'kxyjawidit ja Dios. ¹⁷Ku ti xunwa'andi uk xkajpxwa'andi, ja nwindsøn'ajtim Jesús myøk'ajtin myik'awajnidip, jøts jade'en'ampy ja xukmøjawidit xukunuu'kxyjawidit ja Dios Teety, ja' myøk'ajtingøjxp.

Sa yjaa'y'attit pøn tjanchja'widip ja Cristo o maḁsoo

¹⁸Jøts ja tø'øxyøjk pøn amajtskti, mimadowdi ja mniyaa'y, jade'en pyaat'atyidi pøn tjanchja'widip ja nwindsøn'ajtim. ¹⁹Jøts nayide'en ja yaa'dyøjkmidi pøn amajtskti, yikxon xjagyaptit ja mnidø'øxy. Kidi møøt atsep a'aki mdsøøni. ²⁰Jøts u'nk unaj'kmidi, mimadowdi ejtp ja mdeety ja mdaak, jade'en ja Dios ttsøky. ²¹Jøts u'nkteety

u'nktaak nayide'enmidi, ka' nugo xyik'ambøktit ja m'unaj'k jøts kidi t'ayojidi. ²²Jøts pøn midundip, mimadowdi ja jaa'y pøn mwindsøn'ajtip, jøts kidi jaayi nugo nadyijyi myujy'atti ku ja m'ijxyidi jøts ja jade'en nugo m'øyjawiyidit. Mdu'undipxi dø'øn sam pyaat'atyi Dios wyindsø'jkingøjxp. ²³Yikxon xu'undit ku ti xunwa'andi, ja Dios meets ja mdamidumpy jøts kidi ja jaa'yip øy ja' mjayiktuñidi. ²⁴Tøts xnijawidi jøts ku ja nwindsøn'ajtim mmo'ojidit ja øy'ajtin jøts meets ja mdukpaadit ja kyunuu'kxin. Kumi Cristo meets ja yja' mdu'unxip, nay ja' meets ja kø'øm mmo'ojip. ²⁵Pønts ja kya'øybi ttump, nayide'ents ja ka'øy'ajtin ja tikmo'odit. Ka'ap ja Dios ja t'ixy wan ja tjapøni, tuknax ja tum jade'en ttu'unt pøni sa tø yjaa'y'atti.

4 Jøts meets windsøn pøn ja tunk tmøøt'ajttip, øy yikxon mjaa'y'attit jøts jade'en xyiktu'undit ja mdumbi sam pyaat'atyi. Ja'myatsti jøts ku ja nwindsøn'ajtim jap tsajpøtpy midi mee mwindsøn'ajtmip.

²Kidi mjotmondi, ejtp ja Dios x'ajot'attit, ejtp ja øy ti xukmøjawidit xukunuu'kxyjawidit. ³Amidowdi pøktsowdi jøts øøts ja nwindsøn'ajtim ja nnøø' ja nduu' xyik'awajtsit, jøts øøts ja ngajpxwa'kxit ja y'øgyajpxy ja y'ømyadya'aky, jøts nayide'en yiknigajpxt wa'ats ja Dios Teety wyinmaa'n, sudso ja nitso'ok'ajtin yikpaaty Jesucristo køjxp, ja'axi øts yam mgudsumchinaa'yip, pø ja'axi ngajpxwa'kxpy. ⁴Ajot'attits Dios jøts øts ja kyajpxy ja y'ayuujk

øy pøn nduknija'wiyit sam idø'on
pyaat'atyi ndu'unt.

⁵Øy yikxon mjaa'y'attit,
migu'ukwa'andi pøn ja Dios yja'
tkanija'wip jøts ttukmadowdi,
kidi ja xøow ja jumøjt nugo
xyikwindigøydi. ⁶Øy tsuj ja
mmadya'aky xyikpidsø'ømdit, jøts
mjattip nayide'en ja adsojimbejtk sa
nidu'uk nidu'uk øy pøn x'adso'odit.

**Ku kyajpx'abaadiwya'añ jøts
ja kajxpoo'kxin t'ukyajkni**

⁷Ja nmigu'uk Tíquico meets jam
mdukmadowip sa øts yam. Janch
øy yø pyudøki, janch tsuj tmiduñ
ja Dios. Tø øts yø nmøotwidity.

⁸Paty meets ja yam ndaniguexy
jøts ja mgajpxjot'amøjkijidit, jøts
ja nayide'en mdukmadowidit
sa øøts yam. ⁹Ja Onésimo ja jam
møot ñijkxy, adøm ja nmigu'uk pøn
amumjoojt tpaduujnip ja Dios yja'.
Meets yø' mjaa'y. Yø'øts meets ja
mdamimadya'agip ti yam tuujnip
jajtip.

¹⁰Jøts øts ja nmigu'uk Aristarco
pøn øts yam nmøotsumchinaapy,
ja' yam nayide'en mdanigajxidip
ja kajxpoo'kxin, jøts ja Marcos
nayide'en ja yja' tkajxmi, ja
Bernabé ja myigu'uk. Tøts ja
myiktukmadowdi ja Marcos;
pøni mbaajtidip jam, øy
yikxon xkupøktit. ¹¹Nayi
mgajxpoo'kxidip ja Jesús pøn
nayide'en yiktejp Justo. Yø'øyi
dø'on israelit jaa'y'ajttip pøn
tmidundip ja Dios, pøn ø tø

nmøotundi, jøts yø' øts yam
njanchtajotkujk'ajttip. ¹²Nayi
mdanigajxidip ja kajxpoo'kxin
ja Epafras pøn ja nwindson'ajtim
tmidump, nay meets ja mjaa'y.
Ejtp ja mni'amidowiyidi
mnibøktsowiyidi ku Dios ja
t'ajot'aty jøts tu'ugyi øy yikxon
xpanøjkxtit ja Dios, uk amuum
mnadyamiyoxidit jøts ja xu'undit
sa ja ttsøky. ¹³Kumi wa'ats ø n'ixy
nnijawi sa ja Epafras mdajotigøydi,
jøts nayi tyajotigøøpy ja
nayide'en pøn tsinaadyip jam
Laodicea kajpkøjxp jøts jam
Hierápolis kajpkøjxp. ¹⁴Nayi
mgajxpoo'kxidip ja Lucas, pøn
tsøyip jøts nayide'en ja Demas.

¹⁵Kajxpoo'kxtits adøm ja
nmigu'uktøjkti pøn ja Dios ja'ajtidip
midi tsinaadyip jam Laodicea,
jøts nayide'en xkajxpoo'kxtit
ja Ninfas møot ja'adi pøn ja
Dios tjanchja'widip, pøn jam
namyujkidip ja' tyøjkjotp. ¹⁶Ku
yø nøky x'uk'ejxkøxtit winets ja
xanigaxtit jøts wan t'ejxti pøn ja
Dios tjanchja'widip jam Laodicea,
jøts meets ja nøky nayide'en
x'ejxmit midi jam tso'omip. ¹⁷Jøts
nøjmididi ja Arquipo jøts ku ka'pxy
tpadu'unt sa ja nwindson'ajtim tø
tyunkmøøyi.

¹⁸Øts njaapy ya'at kajxpoo'kxin
jøts meets ja ndaniguexy. Jøts
xja'myatstibim øts ku Dios
x'ajot'attit jøts ku øts yam
ndsumy'ity. Dios mgunuu'kxidip.
Jade'en idø'on ja yjatt.

JA MYÏDU'UKPÏ NØKY MIDI JA PABLO TYANÏGAJX JA TESALÓNIKÏT JAA'Y

Ku ja Pablo tnijayi pøn ja
nwindson'ajtim tjanchja'widip

1 Pablo ø nxøøw, jøts øø yam
nguejpxy ja nøky møøt ja
Silvano jøts møøt ja Timoteo,
jøts øøts ja ndaniguexy pøn jaty
tjanchja'widip ja Jesucristo yja' jam
Tesalónica kajpkøjxp, pøn møøt
amumjoojt t'etti ja Dios Teety jøts
møøt ja nwindson'ajtim Jesucristo.
Nay ja'ats amuum mgunuul'kxidip
jøts ja jotkujk'ajtin mmo'ojidit møøt
ja nwindson'ajtim Jesucristo.

Ku ja Tesalónikit jaa'y tyiktaañ ja
ejxpajt sa ja Dios yikjanchjawi

²Ejtp øøts ja Dios ndukmøjawi
ndukunuu'kxyjawi ku meets ja
xjanchjawi, jøts ku øøts ja Dios
n'ajot'aty ejtp mee nja'myech. ³Ku
mee ngajpxpaaty ku øøts ja Dios
n'ajot'aty ka'ap øøts ja nja'dyigøy
ja m'øy'ajtindi, sa ja tsojkin ja
pa'ayo'owin xmøøt'atti, jøts sa ja
ajot'ajtin møk'ampy xjagyapti jøts
xjøp'ejxti ku mye'ent jadigojk ja
nwindson'ajtim Jesucristo. ⁴Meets
migu'uktøjkti, pøn jaty ja Dios
janchja'widip, Dios mee mdsojkip
jøts nay ja' tø mwil'ijxyidi jøts

mee mnitso'ok'att. ⁵Jade'en'ampy
øøts nnijawi ku øøts jam ojts ja
Dios y'øgyajpxy ja y'ømyadya'aky
ngajpxwa'kxiyi ma meets jam,
kidi øødsip ja ojts jade'en nugo
ngajpxy, pø jamxi ja Espíritu Santo
ja myøk'ajtin ja tmøødiyi jøts ja
jade'en wa'ats yiknijawit jøts ku
ja'abi kajpxy jøts ku ja'abi ayuujk
tyiyi yjanchi. Wa'atsxi xnijawidi
jøts ku øøts ja nduñ, kidi øødsip
ja kø'øm nadyamiduuñip pø
ja'agøjpxxi øøts ja nduñ jøts meets
ja xyiktu'unt.

⁶Ja Espíritu Santots mee
mmøøjyip ja xyondaajkin jøts
meets ejtni xoni xkupøkti ja Dios
y'øgyajpxy ja Dios y'ømyadya'aky
øy meets ja kawine'en tø
xkuwanjati. Xjats meets nayide'en
xuñ sa tø xpa'ejxti ku øøts ja ayo'on
nmidani midi ja nwindson'ajtim
tø ttunjøpi. ⁷Xjats jade'en tø
mbidsømdi jøts ejxpajt mwa'andi
jøts ja mni'ejxu'udyidi niduki'iyi
pøn jaty ja Dios tjanchja'widip,
pøn jam tsinaadyip Macedoniit
jøts jam Acayit etjotp. ⁸Jade'ents
idø'on ja Dios y'øgyajpxy ja
y'ømyadya'aky tø xyikwa'kxiyidi,
jøts kidi jamyip meets ja jade'en

nugo tø xuñ Macedonia uk jam Acaya, yiknija'wip yø o madsoo jøts ku meets ja Dios amuum xjanchjawi. Ti sa øø njaakwa'ant, ti øø njaaknikyajpx. ⁹Ja'axi ja kø'øm tmaryaktip jøts ku øøts jam ojts n'øch ma meets jam jøts y'øyja'widip ja' sa meets jam ojts xkupiky, jøts øy ja yixxon tnmadya'akti sa mee xmajstuufty ja'abi winmaa'n midi ja Dios kyaja'ajip, jøts ku ja Dios tu'ugyi tø xpabøjkpina'waxwa'akti pøn xemikøjxp ejtp, pøn tu'ugyi Dios'ajtp. ¹⁰Jøts ñayiñimadyaktip ja nayide'en sa meets nwindson'ajtim Jesús xjøp'ixy jøts ku ja jadigojk wyimbett jap tsajpjøtpy ja Dios U'nk, pøn ja Dios Teety tyikniwaajts ja o'jkin jøts ja tyikjujppyijky. Ja'ats adøm idø'on xuknitso'ok'ajtindip ja' ayo'on midi memm midi wingomp.

**Sa ja Pablo kyajpxwa'kxy
jam Tesalónica**

2 Mnija'widipts migu'uk ja'adi, jøts ku øøts jam n'ats'øjch ma meets jam, ka'ap øøts ja nxøow nugo wyindigøøy. ²Øy øøts jam wyinaty Filipit kajpkøjxp tø nyikjemduñ, mnija'widipts ja wa'ats jøts ku øøts ja Dios tø xjanchpudøki jøts øøts ja kyajpxy jøts øøts ja y'ayuujk ja tø nyiknajxiyi amumjoojt midi xyiknitso'ok'ajtindip, jøts meets ja tø myiktukmadøy yam idø'on ja tsep yjanchjatuñi. ³Jøts ka'ap øøts ngajpxigøy ti jaty øøts ojts ngajpxwa'kxy, jøts kidi wenk winmaa'nip øø njagyeypy ku øøts jam jade'en ojts ngajpxy jøts nika' myikwin'øøndi. ⁴Pø tiy'ajtinxi

yø', tøxi ja Dios kø'øm tyikutuky jøts øøts ja tø xanipiky ja kyajpxy ja y'ayuujk midi yiknitsokp, jøts jade'ents øøts ja tø ngajpxnaxy. Jøts ni ka'ap øøts ja n'ixa'ay jøts øøts ja kuwani ndyimyikta'øy'ext uk ndyimyiktakajxa'akt, pø ja Diosxi yikmidump jøts ja'ats tu'uk tu'uk t'ejxp sa jaty pøngapøn yjaa'y'aty. ⁵Jøts mnija'widipts ku øø ka' nugo ngajpxy sa jaty ojts myiknøjmidi jøts nigidi taayip øø n'ixaapy sudso øøts ja meen nbøkt. Ja Dios yø tnija'wip jøts ja' yø t'ejxp. ⁶Niwindii øø ngawa'añ jøts øøts ja jaa'y xwindsø'øgit, wan meedsi uk øy tyimyjapøni. Xpaat'ajtpimts øøts, øy øøts ja jeexyip jade'en tø nduñ jøts meets jeexyip ja nwindson'ajtim Jesús kyutujk møk'ampy tø ndanipiky, pø ja'axi øø nbadumpy. ⁷Ka'ap øøts jade'en tø n'adi'ich; øy yixxon mee tø nmiyuyj'aty sam ja u'nktaak tyikyeeky tyiktsø'øky uk t'ejx'ity ja y'u'nk ja y'una'jk. ⁸Njanchøjkpy meets mjanchpa'ayøøpy meets, jade'en pyaat'aty jøts øøts jeexyip ka'ap ja Dios kyajpxy ja'ayi nugo tø nyajkiyi, ngu'o'jkippaat meets jeexyip ja'agøjxp ku ndsokti ja'agøjxp ku nba'ayowdi. ⁹Mee migu'uktøj, wa'ats inet xja'myatsti sa øøts y'lijty nduñ nbiky, sa øøts nnamyiwinmaa'mbyaadyi jøts øø nbaaty ja nidsinaajyik. Ku øø nduñ xinaxy tsunaxy, ngamaa'y nga'lity øøts, jøts jade'en ka'ap myik'adsepti ku myikmo'odi jade'en ja Dios y'øgyajpxy ja Dios y'øy'ayuujk. ¹⁰Mee nagyø'øm mnija'wip jøts møøt ja Dios, jøts ku ka' ti tundigø'øyin myiktu'unxidi.

Yikxon øø njaa'y'aty jøts øøts jade'en ka' ti pøky xaja'aty øy øø pøn xjapøky'ejxwa'añ. ¹¹Jøts mnayi mnija'widip nayide'en sa nidu'uk jaty tø myik'ayo'ejxti ku myikajpxjot'amøjkidi, jade'en sam ja jaa'y ja tyeety yjagyepiyi. ¹²Tøxi myiktukmadowdi jøts ku øy yikxon mjaa'y'attit sam pyaat'aty pøn ja Dios ja'ajtidip, pø ja'axi kø'øm wamp jøts meets ja mdaniwaadsowiyi ja kyutujktaajk ma ja amuum xyiktuujnidit ja myøk'ajtin, ja y'øy'ajtin jøts ja xyondaajkin.

¹³Ja'agøjxpts øøts idø'on ja Dios ja ndukmøjawi ndukunuu'kxyjawi ku meets ja kyajpxy ku meets ja y'ayuuujk ja ojts xmadøjyji midi mee ndukmadoow. Ojts ja xjanchkupøkti jade'en jøts ku ja Dios ja tja'aji, kidi nugo jaa'yipxi ja' yja'. Jøts janch tiy janchts idø'on ja', jøts ku ja Dios ja tkajpxyi jøts ku ja Dios ja t'ayuuuji, jøts ja mbudøkiyidi pøn jaty ja tjanchja'widip. ¹⁴Mee migu'ukti, ku tø xku'ayo'ombaadiidi ja Dios, kawine'en ja mmigugajp tø mdagubetyidi, nayide'en tø mjatti sam ja jaa'dyi pøn ja Dios tjanchja'widip pøn ja nwindson'ajtim Jesucristo tjanchja'widip pøn tsinaadyip jam Judea, pø nayide'enxi ja tø yjatti, nayide'en ja myi'israelit jaa'y ja kyamee'kxyidi. ¹⁵Yø'øbi israelit jaa'yts idø'on tyik'oo'ktøø ja nwindson'ajtim Jesús. Nayide'en ttungojmidi sam ja tø tyik'ookti ja kyø'øm migu'uk pøn jaty ja Dios kyugajpx'ajtpy, jøts øøts ja tø xpawøpy. Niwine'en ja Dios

ja tkayikjotkujk'atti jade'en, jøts yjanchtumwenk'ejxtip ja jaa'y øy pøn, ¹⁶jøts ku øøts ja Dios yja' njadukmadoowa'anmiyi pøn ka'israelit jaa'dyi jøts ja ñitso'oktit, ka'ats øøts ja jade'en xuktunwami. Xjats jade'en ja pyøky nugo tyikmiweni'adø'øtsti. Ixyamnimts inet ja Dios ja møk ayo'on tø tyuktagida'lagidi.

Ku ja Pablo øy tjapaatwa'añ jadigojk ja Tesalónikit jaa'y

¹⁷Mee migu'uktøjk, ku ojts nnawya'kxyindi jøts waani ñajxy ja et ja xøow, nja'myajts'ijtpyim meets øy mee njaga'ijxy jøts øøts njanchja'atsnøjkxwa'añ kawinaak ojk jøts mee n'ats'ext. ¹⁸Ojts øøts njadyimyja'uktsøøn; øts meets jam kø'øm kawinaak ojk tø njadyimy'ats'ejxwa'añ, jatyi jatyits øøts ja miku' xyiktuu'duky jøts øøts jam nganijxy. ¹⁹Jøts tigøjxp øø nxonda'aky, ti øøts idø'on ndaxondakpy, ti øøts idø'on njøp'ijxpy, ti øøts idø'on ndajotkujk'ajtpy, pø meetsxi dø'on ndajotkujk'ajtpy ku mye'ent ja nwindson'ajtim Jesucristo. ²⁰Meetsxi dø'on ndajotkujk'ajtpy ku øø nxonda'aky.

3 Jade'en'ampy øø tø nwinmay jøts øø nda'ant yam Atenas kajpkøjxp ku øø ka' n'ukmajada'kni, kumi ka' øø n'ukmidanaañi jadine'en ja jotmay, ²paty øø tø nguexy tu'uk ja nmigu'uk pøn jam tø m'ats'ijxyidi. Timoteo øøts nguexy, ja'axi ja Dios tmidump jøts ejtp øøts ja tø nmøøtuñ ku øøts ja nwindson'ajtim Jesucristo y'øgyajpxy ja y'øy'ayuuujk tø

ngajpxwá'kxiyi midí ja nitso'ok'ajtin tyajkp, ja'ats mdukmadowidip jøts ja mgajpxjot'amøjkiyidit jøts ja m'ajot'ajtin tu'ugyi xyik'ettit, ³jøts jade'en ka' pøn t'ixmatst øy idø'on ja tsep jade'en y'ity. Wá'atsxi kø'øm xnijawidi jøts ku jade'en ja ayo'on nbaajtindit. ⁴Jøts ku øø nay jam wyinaty møøt meets, ojtsxi øø nnigajpxy jøts mee ndukmadø y jøts ku n'amjajtindit ndsaachjajtindit; tøts xnijawidi jøts ku jade'en tø yjanchjaty. ⁵Paty øts, kumi ka' øts jadine'en n'ukjotkujk'ajtni, ja'agøjxp mee tø ndaniguexy ja ja'a'y jøts ja tyiktø'tø sa ja mjanchja'win xyik'etti, ja'ats ø ndsø'jkíp uk wan meets ja miku' tø mduktuñidi ja yja' jøts jeexyip ja Dios kyajpxy jade'en nugo ñiwyindigø y sa meets ja ojts njadukmadø y.

⁶Tøts ja Timoteo wyimbity jam Tesalónica jøts ja yam tø tmija'aty ja kajpxy ja ayuujk midí yikjotkujk'atyim jøts ku meets ja janchja'win møj xjagyepy jøts xyiktuujnidi xem yam ja Dios chojkin. Yide'ents ja yam wya'añ jøts ku meets ejtp xja'myech, jøts ku nayide'en ja tsojkin xjagyajpti jøts øø xjapaatwa'añ nayide'en sam mee nja'ejxwami. ⁷Ñiyjot'amøkpøjpk øø migu'uk yjawi, ku øø nnimadø y jøts ku tu'ugyi ja Dios xjanchjawidi, yam øøts idø'on yjawi yide'en tsep'agujkpy njaty. ⁸Ku øøts jade'en nnimadø y jøts ku ja Dios tu'ugyi amumjoojt møøt m'etti, jade'en øø nnayjawiyi tyimxyajimbejtp øøts yjawi. ⁹Ku meets jade'en xuñ, øy øøts ja Dios møj njanchtamøjawi ku meets jade'en xpadundi ku jade'en xwindsø'ogidi ja Dios. ¹⁰Xjats øøts

yide'en xinaxy tsunaxy ja Dios n'amidø y jøts mee ndyimy'ats'ext, kø'øm ndyimy'atspaattit, jøts ka'pxy myiktukmado'odit ti jaty mjaaka'ejtxidip jøts ja mjanchja'win tu'ugyi t'ettit.

¹¹Ja' øø ndsøjky jøts øøts ja Dios Teety, jøts øøts ja nwindson'ajtim Jesucristo xpuðøkit jøts øøts jam nnøjkxt jøts jam m'atsyik'ejxtit.

¹²Nay ja Diosts myikmøjta'agiyidip ja mwinmaa'ñ jøts ja tsojkin møj xjagyaptit nixem niyam, jøts xminamyayidit øy pøn møøt nayide'en sam mee myiktsoktin sam meets ja tsojkin ndamijagyapi.

¹³Nay ja Dios Teety mmo'ojidip ja myøk'ajtin jøts xmidanidit ku sa mjattit, jade'ents ja mja'bikyidi jøts mgapøky'ijxyidi ku ja nwindson'ajtim Jesús jadigojk mye'ent møøt niduki'iyi pøn jaty ja Dios ja'ajtidip.

Sa ja Dios xajotkujk'ajtint

4 Ixyamts øø migu'uk nnigajpxy jøts mee myiktukmadowdi ja nwindson'ajtim Jesús y'ana'amingøjxp: jøts ku jade'en xun'ettit sa øøts ojts nyik'ixpiky jøts ku mdsøonidit mdanidit jade'en sa ja Dios ttajotkujk'aty. Tun'ettits meets ja jade'en.

²Mnija'widipxi ja ana'amin midí myikmøødyi, midí øø tø nnigajpxy ku jade'en tyikutuky ja nwindson'ajtim Jesús. ³Ja' Dios chøjkpy jøts ja tu'ugyi xnadyamioxyidit; jøts kidi nugo mnamyøøt'atyidi pøni ka'adam ja xniyaa'yidi pøni ka'adam ja xnidø'oxyidi, ⁴ku pøn y'amajtskiwya'añ, ka'ap ja patki'iyi

nipøn tø'øxyøjk tkamøøt'att. Ja' øy wə'ats pidsømp jøts ja jade'en kø'øm ñawyindsø'øgiyi. ⁵Jøts kidi nugo mbøkti ku mnachuj'ijxyidi ja'ayi sam ja jaa'y y'adi'ichin pøn ja Dios tkanija'wip. ⁶Kidi pøn ja myigu'uk ñidø'øxy twin'øø'nidi, møk nwindson'ajtim mdagubatidit, pø tøxi øø nnigajpxy. ⁷Ja'ats adøm ja Dios tø xanibiktaajka'am jøts adøm øy tsuj njaa'y'ajtindit. Ka'ap ja jade'en wya'añ ja Dios jøts ja kya'øybi ndu'unint. ⁸Jade'ents idø'on, pøni pøn yø'øbi ixpøjkin tkamøjpiktakp kidi myigu'ugip ja jade'en wyinaty tyumpy, ja Dios idø'on ja wyinaty jade'en kyamimadøøpy, pøn adøm ja y'Espiritu Santo tø xmø'øyim.

⁹Wine'en ja tsojkin wine'en ja namya'ayin xem yam, ka' øts ja ngajpxwa'añ. Ti ja øts ja nugo njaañit, pø tøxi Dios kø'øm mdukjatyidi jøts xem yam mnamyayidit mnachokidit. ¹⁰Ejtp meets ja mmigu'uk jade'en xminamyayi pøn ja Dios tjanchja'widip jam Macedonia. Ja'ayi ø nugo nnigajpxy jøts ja n'øyjaa'y'ajtin møk xjaakyik'awa'andit, jøts myøjit ja m'amigu'uk'ajtindi. ¹¹Øy jotkujk idø'on mdsøønidit mdanidit, ja mdunk ja mbøjk ja' idø'on mjotmay'attip pø jade'enxi øø nxumiwa'añ, ¹²jøts ja abikpyi jaa'y mwindsø'øgiyidit jøts kidi ti mga'ijtxyidi.

**Sə ja nwindson'ajtim
jadigøjk mye'ent**

¹³Mee migu'utøjk, ka'ap øø ndsøky jøts jadi'iñi mda'andit, ni

xkanijawidinim sə yjatt añmi'oo'kpi, jøts kidi jade'en mjotmay'ookti sam jadu'uk yjotmay'ooktin pøn ka' ti awejx'ajtin tjagyapti, pøn tkanija'widip ja Dios. ¹⁴Pøni nmibijkyimts adøm ja Jesús ku ja tø y'øøky jøts ku ja tø yjujkyiky jadigøjk, sudsots adøm ja ngamibøjkim jøts ku ja Jesús jadigøjk wyimbett ku ja Dios Teety ja møøt tyikjujkyøkt ja añmi'oo'kpi pøn jaty ja wyinaty tø y'atsjanchjawiyidi.

¹⁵Paty idø'on myiktukmadowdi nwindson'ajtim y'ixpøjkingøjxp, jøts ku adøm, pøn jaty wyinaty juky'ajtipnim ku ja nwindson'ajtim mye'ent, kidi adømip tyimyjawyenyoyojindip jøts nika'anin ja' pøn tø y'ookti. ¹⁶Pø kø'ømnmixi ja nwindson'ajtim kyida'akt jam tsajpjotp jøts ja kyajpxt kyutujkingøjxp, jøts ja kyajpxt sam ja møj ankilis, jøts ja pujxuujx ja tyiktu'unt midi ja Dios yja'ajtpy. Winetnimts ja yjujkyøktit jawyeen pøn tø t'atsjanchjawidi ja Cristo, pøn tø y'ookti tyigøydi; ¹⁷jøtsnim adøm pøn juky tøndipnim jaanimts adøm ja møøt nnøjxindit yootsjøtpy mə ja nwindson'ajtim nminabyaajtindit jam tsajpwemp. Jøts ja nwindson'ajtim jade'en xemikøjxp nmøøtjujky'ajtindit. ¹⁸Paty mjadyimñagyajpxjot'amøjkiyidit xem yam, yø'øbi kajpxy yø'øbi ayuujk myiktu'undip.

5 Migu'uktøjk, ka' chøkyi jøts ø nja'at ti xøøw ti jumøjt mye'ent ja nwindson'ajtim. ²Wə'atsxi meets ja xnijawi jøts ku ja nwindson'ajtim yja'att jotmøñ

tu'ukpi xøow, yam ja wyinaty ka'ap pøn tjøp'ixy. Jotmøn ja mye'ent sam ja maa'tspi koots y'atsmiñ. ³Ku jaa'y wya'andit: "Jotkujk ixyam, ka' ti tyuñi, ka' ti kumay", winets ja jotmøn tyaja'atpatidi jøts ja ayo'on myo'ojidit møk, jade'en tyaja'adidit sam ja tø'øxyøjk y'u'nkpiyki pøn ja y'u'nk tnikøjxp'ajtp jøts niwine'en ja chookin ja tkapaattit. ⁴Jøts meets migu'uktøjk, ka' meets mwimbeeds mgugoodsi. Me'emp ja juuni xøow ja nwindson'ajtim jøts ka' nugo jotkumoni mbaadiyidit ejxim ja jaa'y adsu'jky yikwimeech. ⁵Pø Diosxi mjagyajpidip jøts adøm wimbeets kugoots nga'ijtyindi. ⁶Paty ka'ap jade'en nugo njotmo'onindit sam jadu'ukpi y'adø'øtsta'an, njøp'ejxindip idø'on ja' wijy kejy. ⁷Pøn nugo najtspøki ejtp, ja wimbeets'ajtin ja kugoots'ajtin ja yikmajadakpy; jøts pøn mujkip kujxip, nay ja' ja yikmajadakpy. ⁸Jøts kujaji kudøø'kxi adøm, patyts adøm ejtp wijy kejy n'ejtindit. Kuwani njanchja'windit amumjoojt ja Dios yja' jøts nnachojka'andit nnamyajja'andit. Jade'en idø'on nnadyagubojka'andit ja Dios yja' ejxim ja soldadi ñadyagubøkyaa'n ja pyujx jøts ja nisa kyajaty. Jøts njøp'ejxindip adøm ja nitso'ok'ajtin, jade'en idø'on ja ñamyayi tpaaty sam ja soldadi pyujxkujup midi ja kyubajk ja adanaajyiyip. ⁹Pø kidi ja'ajpxi adøm ja Dios tø xanibiktaajka'am jøts adøm n'ayo'ombaajtindit, pø ja'axi ja chøjkpy jøts adøm ja øy'ajtin nitso'ok'ajtin nbaajtindit nwindson'ajtim Jesucristo køjxp.

¹⁰Adømxi ja nwindson'ajtim Jesucristo tø xku'o'jkindi jøts adøm ja møøt njujky'ajtindit. Nbaajtimpxi ja' xemikøjxp øy njadyimyjajuky'ajtyindinim uk øy wyinaty tø njadyimyja'o'jknandi. ¹¹Paty jotmøk mnabyikta'agidit jøts xem yam mnabyudøkiyidit sam ixa mmendi mbatti.

Ku ja Pablo ja jaa'y tkajpxwijy pøn tø tjanchjawidi ja Dios

¹²Migu'uktøjkti, ndukmadoodip ixyam jøts waani xwindsø'ogidit pøn ttundip ma meets jam, pøn jam nduu'møøjyidip, pøn jam mda'ana'amidip ja nwindson'ajtim yja'. ¹³Øy tsuj xaxonda'aktit ku jade'en tyundi, yiktundi ja tuda'aky'ajtin, yikxon namyiyujy'atidi nixem niyam.

¹⁴Jøts nayide'en migu'uktøjk ndani'ana'amdi, jøts xukja'gyukidit pøn katunwandip, kajpxjot'amøjkidi pøn yø'øbi tkadajotkukidi ku ja yikjemandi yiktedundi, pudøkidi pøn waani jot'amutsk'ajtpnim jøts tuda'aky mjaay'attit øy pøn møøt.

¹⁵Øyim mnay'ejxidit jøts kidi pøn nayide'en ttuñ ja myigu'uk sam ja tø kyayik'ødyuñin. Tum ja y'øybi ne'egi ejtp mdu'undip. Øy xwindsø'ogidit ja mmigu'uk nixem niyam jøts nayide'en øy pøn møøt.

¹⁶Øy jotkujk m'ettit. ¹⁷Ajot'at'etti ja Dios Teety. ¹⁸Pøni ti jaty tuujnip, tukmøjawidi tukunuu'kxyjawidi ja Dios, yø' ja Dios chøjkpy jøts meets jade'en xu'unt pøn jaty tjanchja'widip ja nwindson'ajtim Jesucristo.

¹⁹Kidi ja Espiritu Santo xyiktuu'dujkidi ja myøk'ajtin

midi meets ja mdunwa'anxiyip
 mjujky'ajtingøjxp. ²⁰Jøts kidi
 xkagupøkti ja mmigu'uk pøn
 amuum kunuu'kxip ja Dios jøts
 ja tkajpxi ja Dios y'øgyajpxy ja
 Dios y'ømyadya'aky. ²¹Yikxon
 tuki'iyi x'uk'ejxtit, jøts midi øy,
 ja'ats mbaajtidip. ²²Ixmajtskøxti ja
 kya'øybi.

²³Jøts nay ja Dios, pøn ja
 jotkujk'ajtin tyajkp, nay ja' wa'ats
 myik'ejtxiyidip ja mjaa'y'ajtindi
 kunim ja nwindson'ajtim Jesucristo
 wyinaty myiñ. ²⁴Pø tøxi ja Dios
 mwi'ijxyidi, jøts tiy janch ja wya'añ
 jøts tuki'iyi ja jade'en ttungøxt sa ja
 tø wya'añ.

**Ku ja Pablo t'ukajxpoo'kxni
 ja myigu'uk**

²⁵Migu'uktøjkti, ni'amido'owik
 øøts, nibøktso'owik øøts.

²⁶Yiknajxidik øøts
 ngajxpoo'kxin jøts ja
 mmigu'uktøjk xkajxpoo'kxtit sam
 ja Dios tsøkyin.

²⁷Jøts nayide'en ndanipøkti
 Dios y'ana'amingøjxp, jøts ya'at
 nøky xukmado'odit niduki'iyi
 ja mmigu'uk pøn ja Dios
 tjanchja'widip.

²⁸Mgunuu'kxidip ja
 nwindson'ajtim Jesucristo. Jade'en
 idøøn ja yjatt.

JA MYİMAJTSKPI NØKY MIDI JA PABLO TYANİGAJX JA TESALÓNİKİT JAA'Y

**Ku ja Pablo tñijayi pøn ja
nwindson'ajtim tjanchja'widip**

1 Pablo ø nxøow, jadu'uk
txøow'aty Silvano jøts
jadu'uk Timoteo. Ja' øts ya'at nøky
ndanija'ayidip pøn jaty ja Jesucristo
tjanchja'widip jam Tesalónica
kajpkøjxp, pøn ja Dios Teety møøt
y'letti jøts møøt ja nwindson'ajtim
Jesucristo. ²Paatti kupøkti ja
Dios Teety y'øy'ajtin ja Dios Teety
kyunuu'kxin midi ja yajkpy møøt ja
nwindson'ajtim Jesucristo.

**Tyiidyu'ump ja Dios Teety
pøn tø kya'øyjaa'y'aty ku ja
nwindson'ajtim mye'ent**

³Migu'uktøjkti, pøn jaty ja Dios
tjanchja'widip, ejtp øøts ja Dios
ndukmøjawi ndukunuu'kxyjawi
meets køjxp sam idø'on pyaat'aty
jøts øøts jade'en ndu'unt. Møjyi
y'adøjtsidipxi ja mjanchja'windi
jøts nayide'en ja tsojkin midi
ja Dios mmøøjyidip jøts ja
mmigu'uk xtsoktit xpa'ayo'odit.
⁴Xondakp øøts, xjats øøts jade'en
nñimadya'aky ma jaty ja Dios

tjagyepy ja yjaa'y, jøts meets
jade'en myiknimadya'akti ku
tuda'aky mjaa'y'atti jøts ku ja
mjanchja'win xyikmajada'akti øy
m'amjatti mdsachjatti uk ja ayo'on
xpaatti. ⁵Jade'ents yø yikja'gyuki
jøts ku ja Dios ka' nugo tya'oo'kpety
ku tyiidyuñ, m'ejxip meets ja' jøts
ku mee mbaat'aty jøts meets ja
myiktøkiyidit ma ja kyutujk ja
ttanitani ja yjaa'y, pø ja'axi dø'on
ixja mgu'ayo'owidip.

⁶Paat'ajtidipts ja' ku ja Dios
yik'ayøyidi pøn mga'ødyuujnidip,
⁷jøts ja myikpoo'kxidit tukna
møøt øøts, ja'abi xøow ku ja
nwindson'ajtim Jesús wyinaty
myiñ, ku tsajpjøtpy tmigida'akt
ja myøk'ajtin møøt y'ankilistøjk.
⁸Ja' ja ñime'emp jøts ja ttiidyu'unt
pøn ja Dios tkamøja'widip ni
tkabaduujnidi ja y'øgyajpxy ja
y'ømyadya'aky. ⁹Xemikøjxp ja
nøjxk tyimgyudigøydi, jade'en
ja yiktiidyu'undit jøts ja jagam
yikpiktā'aktit ma nwindson'ajtim
ja kya'ejxidit, ma ja tkapaajtidit
ja y'øy'ajtin ja myøk'ajtin
ku ja mye'ent. ¹⁰Ku dø'on ja

nwindsøn'ajtim mye'ent ja'abi
xøow jøts ja wyindsø'øgiyit pøn
jaty ja yja'ajtpy jøts ja kyajxa'agiyit
niduki'iyi pøn jaty ja janchja'wiyip,
tøts meets ja xjanchjawī
midi øø tø nnigajpxy ku ja tø
myiktukmadowdi.

¹¹Ja'agøjxpts meets idø'on ejtp
nni'amidowi nnibøktsowi, jøts
øø n'amidøy jøts øø nbøktsoy
ja Dios jøts ja m'øy'ejxidit, pø
tøxi ja kø'øm m'a'ejxiyidi; jøts
nayi n'amidøopy øøts jøts nayi
nbøktsoopy øøts jøts ja Dios ja
myøk'ajtin tyiktu'unt jøts ja jade'en
tyik'amøjatt sa meets ja tsojkin
xjagyepy ku xunwa'andi midi tum
øy jøts midi ja Dios mdamidundip.

¹²Ku jade'en xyiknaxti ku jade'en
mjuyky'atti, jade'en idø'on ñamyayi
ja nwindsøn'ajtim Jesucristo
xwindsø'øgidi, amuumts ja Dios
Teety, amuumts ja nwindsøn'ajtim
Jesucristo ja y'øy'ajtin
mdakajxa'agidit.

Ja' pøn møj pøkyump

2 Mee migu'uktøjk, ku
dø'on ja nwindsøn'ajtim
Jesucristo myenwa'ant ku ja
nminabyaajta'andit, ja'ats øts yam
nnigajpxwampy, ²jøts kidi nugo
mwinmaamya'atti, ni xkatsø'øgidit
paat ja' ku ja wenk kajpxy wenk
ayuyjk myiktukmadowdi jøts ku
ja Dios ja tyaky, uk xmadowdi ja
ka'amā'ayin, uk myiktanigaxti ja
nøky, ñadyijyi jade'en tpikta'akti
jøts ku øøts ja nguexy, ñadyijyi
wya'andi jøts ku tø yja'aty ja et ja
xøow ku ja nwindsøn'ajtim myiñ.
³Niwine'ents ja yjade'embī taay
xkamibøktit. Kuts idø'on ja et ja

xøow wyinaty kya'pxwani, jawyeen
ja yide'en yjatt, tum midsep ja Dios
yik'ejxnit, ka'ap ja y'ukyiktsojknit.
Ja dø'on kyaxø'økt ja yikpøkyumbi
pøn ja xemikøxpit kudigø'øyin tø
yiktanibiktaajkiñi. ⁴Ja' idø'on ja
Dios tmidsep'ajtp, ja' ja tka'øyja'wip
tuki'iyi midi jaty ja Dios yja'ajtpy,
uk midi jaty paat'ajtip jøts ja
yikwindsø'øgit. Ja'atp paat ja jap
tsaptøjkjōtpy midi ja Dios yja'ajip
jøts ja jap y'ixa'akt sami Diosin. Ja'
kø'øm nadyejip jøts ku ja Diosi.

⁵Ku njam'ajty mā meets jam,
čkidi ja xja'myatsti ku øts yø ojts
nnigajpxy? ⁶Jøts wa'ats meets ja
xnijawī tigøjxp ja yjaakta'ani, jøts ja
ka' tsojk kyaxi'iky ku ja et ja xøow
ka'anīm tpaat'aty. ⁷Jaanits ja' midi ja
ka'ødyumbi yja'ajtpy kuuyi ja ja'ayi
yjīwa'akt midi ja tyik'amøjkīp. ⁸Jøts
ja jaty kyaxø'økt, ja nwindsøn'ajtim
Jesús ja tyik'lookp, ja'ayi ja tpixujt.
Jøts ku ja mye'ent amuum kudøø'kx
møøt, ja'ayits ja tyuktagudigø'opy.
⁹Ja' midi idø'on ja'atp, ja miku' ja'
yja' jøts ja' tmija'atp ja møk'ajtin,
jøts ja yikxon tmija'att ja taay
jøts ja nadyijyi tñankyja'ejxit ja
y'ijxyimbi kya'ijxyimbi. ¹⁰Jøts ja
tum ja ka'øybi ja tyiktu'unt jøts
ja jade'en twindaay'att pøn nøjlx
windigøødyip, tøxi tkawa'andi ja
tyiibyī ja yjanchpi midi yiknitsokp.
¹¹Xjats ja Dios ja nayide'en tyikjaty,
wan jade'en tyikwindaay'atti
ja'agøjxp ku tø tyundigøydi
jøts ja tjanchjawīdi jade'en ku
yikwindaayidi, ¹²jøts jade'en
niduki'iyi yiktabayø'odyit ja pyøky,
tøxi tkatijjawīdi tkajanchjawīdi midi
tiy midi janch. Ja' ne'egi chojktip
tyumjaka'øybi.

**Tø ja Dios ttanibiktaagi jøts
ñitso'ok'attit ja Tesalónikit jaa'y**

¹³Meets køjxp øøts ja Dios ejtp ndukmøjawi ndukunuu'kxyjawi, mee migu'uktøjkti wine'en ja nwindson'ajtim mdsøky'atyidi. Patki'iyipxi ja Dios tø mdanibiktaagiyidi jøts mnitso'ok'attit, ja'agøjxp ja Espíritu Santo wa'ats myik'ijtyidi jøts ku nayide'en tø xjanchjawidi ja tyiiby ja yjanchpi. ¹⁴Jade'en'ampy ja Dios tø mjotøkiyidi ku øø tø nnigajpxy ja øgyajpxy ja ømyadya'aky midi yiknitsokp, jøts jade'en xpaattit ja kunuu'kxin midi yja'ajtpy ja nwindson'ajtim Jesucristo.

¹⁵Jade'ents migu'uktøjki idø'on, ndukmadowdi jøts tu'ugyi xyik'ettit ja mjanchja'win, jøts kidi xja'dyigøydi ja ana'amin midi øø tø nyaky ku øøts jam køøøm n'ats'øjch, jøts nayide'en midi nøkyøjxp tø myiktanigaxti. ¹⁶Ja nwindson'ajtim møøt ja Dios Teety, ja' y'øy'ajtingøjxp tø xtsøjkyindi. Tø ja nayide'en xmø'øyindi ja kajpxjot'amøki midi xemikøjxp, jøts ja yikxon njøp'ejxin. ¹⁷Wants ja nayide'en tyikmøjki ja m'aaw ja mjoojtti jøts tu'ugyi xwindanidit jøts jade'en xnigajpxtit uk xu'undit tum ja y'øybi.

**Amidowdi pøktsowdi ja Dios jøts
øøts ja kyajpxy nyikyø'øyiyit**

3 Migu'uktøjkti, ja' øts yam njaaknigajpxwampy jøts øø xni'amidowit xnibøktsowit wan ja jaa'y tsojk tñimadowdi ja nwindson'ajtim y'øgyajpxy ja y'ømyadya'aky pøn jaty tsinaadyip

øy maðsoo, jøts tsojkingøjxp tkupøktit nayide'en sam meets ja tø xkupøkti. ²Jøts nayide'en x'amido'odit ku Dios x'ajot'attit jøts øø x'ixmatst ja ka'øyjaa'dyi ja kawindi'y'ajtpidi, jabi ka'axi niduki'iyi ja jaa'y ja janchja'win tmøødidi sam adøm. ³Øyts ja nwindson'ajtim, ja' mee tu'ugyi mdukmi'ettip ja winmaa'lñ jøts ja m'ejx'etidit jøts ja miku' mgamimajada'agidit. ⁴N'ajot'ajtpy øøts ja nwindson'ajtim jøts ku xundi jade'en jøts xun'adø'tstít sa jaty mee n'ane'emy. ⁵Wan ja nwindson'ajtim nagyø'øm mbudøkiyidi jøts xjaaknijawidit sa ja Dios xtsøjkyindi jøts nayide'en xjagyaptit ja jotmøk'ajtin ja tuda'aky'ajtin sam ja Cristo.

**Paat'ajtiyip tu'ugyi
nnadyamiyojxa'ant ja ndunkjøøjp**

⁶Mee migu'uktøjkti, ja nwindson'ajtim Jesucristo køjxp øøts yam n'ane'emy jøts xmajtstu'uttit ja mmigu'uk pøn katunwandip uk pøn tkabadunwandip chinaa'yingøjxp ja ixpøjkin midi tø myiktukmadowdi, midi øø tø nnigajpxy.

⁷Mnija'widipxi sa mjyjky'attit sa mdsøønidit mdanidit jøts xpadu'undit nayide'en sa øø nduñ; ka'axi øø juuni ngatuñ ku øøts jam ndsøøni ma meets jam. ⁸Uk ngagujuy øøts ja ndsapkaaky, jadi'iñi øøts ja nugo ngay, ka'ats yjade'eni, tump øøts, jotigøøpy øøts xinaxy tsunaxy jøts jade'en nidu'ugin mgayik'adsepti. ⁹Øy øøts idø'on ja xpaat'aty jøts meets xyakt ja pudøjkin, jøts øøts ja n'amido'ot,

ka'apts øøts jade'en nduñ, tump øøts, pøjpk øøts, jøts jade'en myiktuk'ejxti sa xu'undit. ¹⁰Ku øøts jam ndsinaay ku myikmøøtsinaadyi, yide'enxi øø nyajky ja tiy'ajtin: Pøni pøn katunwamp ka'ats kya'aty. ¹¹Jade'en øø tø nyiktamimadya'aky jøts ku meets jam winaagin pøn jadi'iñi nugo tyiknajxtip, niti tkatundi. Ja'ayi tyuñ'ajttip sudso niti tkatu'undit, ne'egi ja myigu'uk tyikwinmaamya'atti. ¹²Yø'øbi jaa'lyts øøts idø'on nni'ane'empy ja nwindson'ajtim Jesucristo kyutujkøjxpit jøts wan ttajotkujk'atti ja tyunk jøts jade'en tpaattit midi tyajuky'attip. ¹³Migu'ukti, kidi juuni x'ixmatsti ja ødyu'unin. ¹⁴Ku jam pøn tkamøjpikta'akwa'ant midi øø

nnigajpxy ya'at nøkyjøtpy, øyim x'ejxtit pøn jade'en adøtsp jøts kidi xunk'atti, wan iiy wine'enin tsø'ødyunjawidi. ¹⁵Kidi xmidsepøkti, jade'en x'ana'amdit sam pyaat'aty i jaa'y ja myigu'uk t'ane'emy.

Ku ja Pablo y'ukajpxpoo'kxni

¹⁶Jøts ja nwindson'ajtim tyakp ja øy'ajtin, ja' ejtp mgunuu'kxidip øy madsoo, øy tigati yjatuñi, ja nwindson'ajtim ni'ijtyi mjagyapidip.

¹⁷Øts ngøjø'øm meets ya'at kajpxpoo'kxin ixyam ndanijjayi. Jøts øts nxøow nayide'en nbikta'aky sa øts ejtp nduñ ku øts ja nøky nguexy. Pablo. ¹⁸Ja nwindson'ajtim Jesucristo niduki'iyi mmo'ojidip ja kunuu'kxin. Jade'en idø'on ja yjatt.

JA MYÏDU'UKPÏ NØKY MIDI JA PABLO TYANÏGAJX JA TIMOTEO

Ku ja Pablo ojts tnijayi ja Timoteo

1 Øts idø'on Pablo'ajtp. Øts ja Jesucristo ngudanaapy sam øts tø xpikta'aky ja Dios Teety midi xyiknitsoojkimp jøts nayide'en ja nwindson'ajtim Jesucristo pøn njøp'ijxyindip jøts ja nitso'ok'ajtin xmø'øyindit. ²Mets Timoteo ya'at nøky ndanija'ayip. Mjagyajpnipxi mets ja janchja'win, jade'en'ampyts myik'u'nktijy myik'u'nkjawi. Ja Dios Teety mgunuu'kxip møøt ja nwindson'ajtim Jesucristo. Ja' mmo'ojip ja pya'ayo'owin, ja' mmo'ojip ja yjotkujk'ajtin.

Ku yikni'ane'emy jøts kyayikupøkt ja ka'øy'ixpøjkin midi ka' tyiyi yjanchi

³Tan meets jam Efeso kajpjotp sam tø nda'ane'emy ku øts jam wyinaty nnøjkxwa'añ jam Macedonia. Ana'am ja jaa'y midi jam winaagindi jøts kidi ja tnanky'ixpikyidi ja winmaa'n midi ka' tyiyi yjanchi ⁴jøts nayide'en kidi nugo tyikmøjtøkidi ja kwenti ja madya'aky midi nisudso'ampy katiidyøjkip. Nugo amyøn tsaachyøn tnmadya'aky ja aptøjkti. Nugo adøm njakajpxy'ajtyindi sudso

tpaaty, nisudso'ampyts kyatiidyøki. Niwine'en adøm ja xkabudøjka'andi jøts adøm nbaduujnin ja Dios yja' midi adøm ja tø xanipijkyim midi tø nyikmø'øyindi janchja'wingøjxp.

⁵Jøts ja'agøjxp ya'at myikta'ane'emy jøts nixem niyam ja tsojkin xjagyaptit midi ja Dios yja'ajip, midi yiktump øy'ajtingøjxp øwyinmaa'ngyøjxp ku ja nadyamiyoxi ñaxy amuum janchja'wingøjxp. ⁶Tøts yø winaagin tmatjtutnidi jøts nugo ñanktyuu'tigøyidi ku tpabøkti ja winmaa'n midi nisudso katiidyøjkip, nugo nadøki tnikyajpxy'atti. ⁷Ja' chojktip jøts kyajpxwejp'i'attit sa ja Moisés kyutujk wya'añ, ni tkaja'gyukidits ja wyinmaa'n kø'øm sa jaty wya'andi, ni ja y'ixpøjkinbaat tkanijawidi midi nadyijyi ñigajpxtip amimøjnija'wibim ty janch.

⁸Nnija'windip adøm jøts ku ja'abi kutujk y'øyi ku jade'en tyunkpaaty sam tø yiktanibiktaagi. ⁹Jøts yiknijawit nayide'en jøts ku nima ja kutujk kyayiktanibiktaagi ja øyjaa'y midi katundigøødyip; pø ja'axi ja kutujk wya'añ ku ja tø kyøjy jøts ja tyu'unt ma ja jaa'y

pøn tum nay'adsep tja'widip, pøn kamadoodip. Jaa ja tyuñ ma ja ka'øyjaa'dyi, ma ja möjpøkyjaa'dyi; pøn tkawindsø'jkidip ja Dios, pøn tkawindsø'jkidip ja tsinaa'yin; pøn ja yikjaa'y'oo'k tyunk'ajtpy, øy ja tyeety ja tyaak ja tyik'ooktit tyiktigø'odyit. Jats idø'on ja kutujk tyunkpaaty jøts ja tpayø'øy ¹⁰pøn namyøøt'ajtidip nugo, yam ja ka'ap y'amajtsk'atti; uk tmøøt'atti myiyaa'dyøjk myidø'øxyøjk; pøn jaa'myaa'tstip, pøn myigu'uk twin'øøndip, pøn ja Dios nugo tniwambajttip jøts ja myigu'uk twin'øøndi. Nayide'ents ja kutujk tpayø'øy pøn ja øy'ixpøjkin tkatsojkp, ¹¹ja øy'ixpøjkin midi tniğajpxp ja øgyajpxy ja ømyadya'aky, ja Dios yja' midi yiknitsokp, midi øts yam tø nyiktanipiky.

Tyamøja'wip ja Pablo ja Dios ku ja pya'ayoyiyi

¹²Ndukmøja'wipts ndukunuu'kxyja'wipts øts ja nwindson'ajtim Jesucristo pøn ø tø xyikjotmøktā'aky jøts øts ya'at ndunkjøøjp ndu'unt. Tøxi øts ja x'ixy jøts ku øts ja nmi'øy'aty, xjats øts ja tø xpikta'aky jøts øts ja jade'en nmidu'unt. ¹³Ja' øts idø'on jade'en kø'øm xump, øy øts idø'on ja y'ijty nja'axøøkmigajpxy, øy øts idø'on ja y'ijty njabawidity jøts øts ja nmatswa'añ ngawindiy'ajtingøjxp jøts øts ja y'ijty nyik'amjaty nyiktsaachjaty. Møj ja Dios ku øts ja xpa'ayøøy, ka'ap øts ja wyinajty njanchjawinim, ni nganijawi øts pøni ti øts jade'en ndumpy.

¹⁴Paty øts ja nwindson'ajtim møj ndukmøjawi ku øts ja xukjanchja'wiyi ja yja', jøts jade'en ja nmigu'uk ndsojkindit nminamyajyindit ku møøt n'ejtindit ja Cristo Jesús.

¹⁵Tiy'ajtin yø' jøts niduki'iyi njanchja'wa'ant: ku ja nwindson'ajtim myiiñ ya naqxwiiñ jøts ja tyiknitso'ok'ajty ja pøjkpītumbi jaa'y. Møj tundigøøbyi øts y'ijty, nika' pøn jade'en. ¹⁶Jade'engøjxp øts ja Dios xpa'ayøøy jøts yik'ext yiknijawit sa ja Jesús møj ja tyuda'aky'ajtin tjagyepy ku øts ja xpojkpimee'kxy. Jade'en ø ndunjøpi sudso yikpaatt ja jujky'ajtin midi xemikøjxp ku ja yikpabiky yikjanchjawi.

¹⁷Paty nayide'en nwindson'ajka'ant, nmøja'wa'ant n'øyja'wa'ant ja Dios Teety midi nwindson'ajtyindip xemikøjxp, ni kya'øøky ni kyadigøy ja', ka'ap ja yik'ixy. Ja'ayi dø'on tu'ugyi ejtp, pøn tnija'widyaapy. Jade'en idø'on ja y'ejxi tyiyi.

¹⁸Mets u'nk Timoteo, mets ya'at ndanipijky jøts yikxon xpadu'undit ja Dios yja' samdam mmimadyajkidi ja Dios kyugajpxtyi. Mjanchjawip ja nwindson'ajtim amumjoojt jøts øy ja mwinmaa'ñ xyik'ett. ¹⁹Jaa winaagin jade'en yjajttøø ku ka' tmøjpiktaktøø sam tjanijawidi, jade'ents ja yjanchja'win tø tyuu'tigøydi ²⁰sam yjajttøø ja Himeneo jøts ja Alejandro. Tøxi øts ja kutujk nmø'øy ja Satanás jøts o sagesa ja y'ayo'on ja tpaajtidit jøts jade'en tja'gyukidit jøts ku ja Dios kyayikwindsøy.

Ku Pablo ttukmadøøy ja
Timoteo sudso tkugajpxa'akt
o pøngapøn jaa'y

2 Ixya meets jawyeen ndukmadøøy jøts ndanipøkti jøts møk xukunuu'kxyjawidit ja Dios jøts x'amido'odit xpøktso'odit jøts tpuðøkit ja naxwii'ñit jaa'y. ²Kuwandaagidi ja windsøndøjk ja kudunktøjk jøts øy tsuj nyiknaxindit agujk jotkujk, jøts ja Dios jade'en ni'amuki xkunuu'kxindit ku amumjoojt nwindso'jka'ant nwinja'wa'ant. ³Ku jade'en nbadu'unint jade'ents t'øyjawi ttsujawi ja Dios midit xyiknitso'ok'ajtimp, ⁴Jabi jade'enxi ja ttsøky jøts niduki'iyi nnitso'ok'ajtindit jøts nnija'wa'andit ja tyiiby i ja yjanchpi. ⁵Tu'ugyi jaa ja Dios Teety, jøts nayi tu'ugyi ja' midit xyiknitso'ok'ajtim jam Dios wyindum: ja nwindson'ajtim Jesucristo, ja' pøn jaa'y'ajtin nayide'en myøøt'ajtpy. ⁶Ojts ja nwindson'ajtim Jesucristo ñagyøyakyi jøts ja ojts xku'oo'ka'am adøm nbøkyøjxp jøts adøm nitso'ok'ajtin jade'en nbaajtyindi, xjats ja jade'en enkyi tø yiknijawinim ku ja xøøw ja jumøjt tø tpaatynim sa ja yjajty kyubejty. ⁷Ja'agøjxp øts tø nyikpikta'aky kugajpxy'ajtpi ku'aaw'ajtpi jøts øts ja janchja'win jøts øts ja tiy'ajtin nduk'ixpøktit pøn ka'israelit jaa'dyi. Tiy janch øts idø'on nwa'añ, ka' nugo ndabyaaty, pø ja Cristoxi øts amuum njanchja'wip. ⁸Paty ø nwa'añ, jøts o ma pøn tja'myatstit ja Dios, ka'ap ja tsep, ka'ap ja aka y'øyi. Tu'ugyi amuum

nbiktaajkin ja njanchja'win. ⁹Jøts ja tø'øxyøjk, tuda'aky'ajtin øyjaa'y'ajtin yiktundip. Ka'ap ja ja'abi wet tpikta'aktit midit namyikaxi kaxø'kp midit ja myigu'uk nugo tyukta'amutskidip. Kidi namyikajxingøjxp ja wyaay tyik'øyiði tyikpaadidi. ¹⁰Jade'en ne'egi tpuðøkidit ja myigu'uktøjk ku ja øy'ajtin tyiktu'undit sam ja'adi pøn ja Dios tø ñadyamiyøxyidi. ¹¹Ku ja Dios yja' yikajpxwa'kxy, amøñi ja tø'øxyøjk tpatmado'odit, tuki'iyi ja yujy'ajtin tpikta'aktit. ¹²Ka'ap mibaat ja tø'øxyøjk tkajpxwa'kxit ja Dios yja'. Ka'ap ja yaa'dyøjk tyik'amutskit, ja' tsojkip jøts amøñi y'ettit. ¹³Jabi jawyeenxi ja Dios tyikaxi'jky ja Adán jøtsnim ja Eva. ¹⁴Jøts ja Adán ka'ap ja yikwin'ii'ñ. Ja tø'øxyøjk ja' ne'egi yikwin'øø'n, jøts ku yikwin'ii'ñ jade'ents ja pøky tpaajty. ¹⁵Jade'en'ampy ja tø'øxyøjk ja nitso'ok'ajtin tpaatti ku ja u'nktaak'ajtin tyik'awa'andi, ku ja janchja'win tpadu'undit, ku tjagyaptit ja tsojkin jøts ja wa'ats'ajtin, jøts møøt ñadyabudøkiyidit ja ja'gyukin.

Sa yjaa'y'attit pøn
ana'amp tsaptøjkjotp

3 Janch tiy'ajtin yø': janch øy yø'øbi tunk pøn tniwindsøn'ajtwamp ja Dios yja'. ²Paty nayide'en øy tsuj yjaa'y'attit jøts ka' nugo o sa yiknøjmidit. Pøni jam ñidø'øxy, tu'ugyi ja tmøøt'att, ka'ap ja kawinaak. Tuda'aky yjaa'y'att, sam ja tyunk tmøøt'aty ja'ats pyadu'ump. Jøts twindsø'øgit twinjawit pøn

nimejnip nija'jtíp jam tyòjkjotp; jòts øy tsuj nayide'en yik'ixpòkt; ³ka'ap y'øyi jòts y'am'u'kyjaa'y'att jòts ka'ap tsep t'ixa'at. Ka'ap ja myigu'uk nugo twin'øont jòts ja meen jade'en tpaatt. Ja' tsojkip jòts ja pa'ayo'owin ttu'unt jòts ka'ap ja meen nugo pòkpaat tjawit. ⁴Øy tsuj y'u'nkteety'att sam pyaat'atyí jòts tuki'iyi t'ext yjønnotp, jòts ja y'u'nk øy tsuj wyindsø'øgiyit; ⁵ku jade'en pøn tkatu'unt yjønnotp tyòjkjotp sam u'nkteety'ajtin, èsudsots ja t'ana'amt pøn ja Dios tjanchja'widip? ⁶Ka' pyaat'atyí ana'ambi tyòkit pøn tjembyabòjkíp ja Dios yja', ku ja nugo ñamyòjpikta'agit, jòts ku nayide'en yjatt sam ja mik'u' tø tyaja'adyí ja ayo'on. ⁷Nayide'en chøkyi jòts ttunjòpit ja øy'ajtin ja tuda'aky'ajtin jòts jade'en wyindsø'øgiyit pøn ja Dios yja' tkabaduujnipnim, jòts ka'ap ja jade'en pøky tyaja'adiyit jòts nayide'en ka'ap ja mik'u' nugo wyin'øøniyit.

Sa yjaa'y'attit ja mójaa'dyòjk pøn tundip tsaptòjkjotp pøn tpuðòjkíp ja ayoobi jaa'y

⁸Nayide'en ja mójaa'dyòjk pøn tkumaadyip ja ayoobi jaa'y jòts tyuda'aky'att y'øyjaa'y'att jòts kò'øm ñawyindsø'øgiyit. Ka' ti ttu'undit, ka' ti tkajpxtit. Ka' myuktigø'ødyit jawyeen ja'adi, jòts ka'ap ja meen nugo pòkpaat tjawidit. ⁹Øy tsøky wa'ats tñijawidit sa ja Dios yikjanchjawi midí y'ijty kayiknija'wíp, jòts ja wyinmaa'ñ øy tsuj wa'ats tmøøt'attit. ¹⁰Ja' tsojkip jòts yik'ext yiknija'wíp pøni ka' ti tundigø'øyin tmøøt'attit,

mójaa'y'attipts ja' jòts tkuma'adyit ja ayoobitòjk. ¹¹Nayide'en ja ñidø'øxy tyuda'aky'ajtmidit y'øyjaa'y'ajtmidit. Ka' nugo yjemgajpxtit pyagajpxtit. Ja' tyu'undip midí tiy'ajtin. ¹²Ja mójaa'dyòjk tu'ugyi ja ñidø'øxy ja tmøøt'att, jòts øy t'ext ja y'u'nk y'una'jk jam yjønnotp tyòjkjotp. ¹³Ja mójaa'dyòjk pøn øy tsuj tundip sa ja tø yiktanipòkti, jinaxy ja myòjtòkidi jinaxy ja yikwindsø'øgidi jòts ja nayide'en ka' tsep t'ukja'wiñidí tñigajpxtit sudso yikjanchjawi ja nwindson'ajtim Jesucristo.

Sa Dios ja wyinmaa'ñ tñanky'ijxyiyi midí y'ijty kayiknija'wipnim

¹⁴Tsojk ø nnòjkxt jòts me n'ats'ext; ixyamts mets ya'at nøky ndanijayi. ¹⁵Ku øts jotmøñ nda'anigyòjt, jòts xnijawit sa njaa'y'ajtindit møøt ja nmigu'uk pøn tø tjanchja'wiñidí ja Dios, pøn amuum ja'ajtniyidip ja Dios, ja yikjujky'ajtpi, pøn tñigubojktíp ja tyiibyí ja yjanchpi. ¹⁶Janch tiy'ajtin yø', ku janch møj ja Dios wyinmaa'ñ midí y'ijty kayiknija'wíp. Ixyamts yik'ixy yiknija'wipi jabi jade'enxi jap jaabyety y'ity ku:

Jaa'yin ja nwindson'ajtim Jesús ñanky'ejiyí yä naxwiin; jòts ja Espiritu Santo tñigajpxy ku ja' tiy'ajtin tmøøt'aty jòts nayide'en ja ankilistòjk y'ejxøø ñija'wiyøø. Tø yikajpxwa'kxy ja Jesús y'ixpòjkin o magajp, jòts jade'en tpadundi ja naxwii'ñit jaa'y jòts ja chajpajtnaa ma ja Dios Teety jap.

Jade'en ja nøky wya'añ.

**Sa winaagin tmajtstu'uttit
ja Dios'ajot'ajtk**

4 Tiy'ajtin ja Espiritu Santo wya'añ ku winaagin tmajtstu'uttit ja Dios'ajot'ajtk ku wyinaty wyingõñ jøts kyøxt ja naxwii'ñit. Jøts ja tpadu'undit ja ixpøjkin midi ka' tyiyi yjanchi, midi ja miku' yja'ajtpy. ²Ja'abi jaa'y ja tmado'odip pøn taay'ajttip pøn ja pyøky tkaja'widip øy ja tjanijawidi ku møj tø tyundigøydi. ³Jade'en wya'andit jøts ku ka' n'amajtska'ant jøts ka'ap o ti njøø'kxint øy ja Dios ja kø'øm tø tjabikta'aky; pø tøxi ja Dios ja ttanibiktaagi jøts ja nyiktunkpaajtindit tuki'iyi ja pikta'aky, pøn jaty ja Dios tjanchja'widip pøn jaty tnija'widip ja tyiiby yjanchpi yjøø'kxtipts ja', wan Dios ja ttamøjawidi ttagunuu'kxyjawidi. ⁴Midi ja Dios tø tyik'øyi, tum øy ja', ka'ap adøm ja ngagupøjkin. Ndamøja'wimp ja Dios ja' ku nyiktunkpaajtint, ⁵ku ja jade'en ndu'unint kunuu'kxyts ja wyimbejtni ja pikta'aky sam ja kajpxy wya'añ.

Sa ja Jesucristo øy tsuj yikmiduñ

⁶Ku ya'at øy xuk'ixpøkt ja migu'uktøjk, øy idø'on ja Jesucristo wyinaty xmiduñ, jøts m'ajot'atp ja', myiktunkpaatp ja' ja ixpøjkin sudso n'ajot'ajtim ja Dios midi ixyambaat mgamajstutpy. ⁷Ka' xmøjpikta'akt ja kajpxy ja ayuujk midi ka' tyuñ. Amumjoojt ja Dios yja' xpaduujnit; ⁸øy nugo njanay'ejx'ejtint jøts møk møjaaw nyiknajxint, ja Dios yja' ne'egi møj ku nbaduujna'ant.

Ja'ats xpudøjka'amp jøts øy tsuj ndsinaa'yint jøts nayide'en ja øy'ajtin xukpaajtint xemikøjxp. ⁹Janch yø' tiy yø', paat'ajtip jøts yø niduki'iyi nbadu'unint. ¹⁰Ja'agøjxp møk ndu'unint øy njagu'ayo'ombaajtindi øy njayikjemdu'uñindi nyiktedu'uñindi. Ka' ti ngumaa'yindit, jabi tøxi ja Dios xmø'øyindi ja jøp'ejxin jøts niduki'iyi tyiknitso'okt pøn jaty pabøjkiiyp.

¹¹Yø'øbi winmaa'ñ idø'on mni'ana'amp jøts nayide'en xnanky'ixpøkit. ¹²Øy tsuj jawyeen xunjøpit sam pyaat'atyin tpadu'undit pøn ja Dios tjanchja'widip jøts jade'en myikupøkt øy mja'una'ljkinim; jøts ja m'ayuujk øy tsuj xyikpidsø'ømt møøt ja m'øyjaa'y'ajtin, møøt ja mba'ayo'owin, møøt ja mjanchja'win. ¹³Ku øts jam udyaa'gyi nja'att, kajpx ja nøky jam mā mnamyukyidi sa ja Dios kyajpxy wya'añ. Yikxon xukwinjawit ja migu'uktøjk jøts ja yjotmøkta'aktit, yikxon waani xyik'ixpøkt. ¹⁴Yiktuñ ja møk'ajtin ja wijy'ajtin midi ja Dios tø mmø'øyi, Dios waan ku ja møjaa'dyøjk ojts mgønixajyi.

¹⁵Tu'ugyi xu'unt yø'øbi winmaa'ñ jøts jade'en t'ejttit tnijawidit sa tø xyikmiweni xyikaja'aji ja mja'gyukin jøts ja mjanchja'win. ¹⁶Øyim mnay'ejx'eittit kø'øm midi mwinmaa'ñ'ajtpy, midi mduk'ixpijkpy, midi mduknija'wip ja migu'uktøjk, tu'ugyi xyik'lett midi mdumpy. Ku jade'en xu'unt mbaatpts ja øy'ajtin jade'en, nayide'en ja'adi pøn tmadoodip ja ixpøjkin.

Sa ja Timoteo mōot y'ett pōn
ja Dios tjanchja'widip

5 Ka' xwindso'ot, ka'ap o sa xnōjmit ja mōjaa'dyōjk; ne'egi tudā'aky xkajpxwejt sam ja mdeedyin; nayide'en ja una'jktōjk ōy tsuj xjawit sam ja mgō'ōmigu'ugin. ²Nayide'en ja mōjaa'dyō'ōxy xwinjawit xwindsō'ōgit sam ja mdaagin, jōts nayide'en ja kiixyuna'jkti sam ja mgō'ōm'uchin, jade'en ja mduda'aky'ajtin xyiktu'unt.

³Pudōki ja ku'ōktyō'ōxy pōn ti kadyimy'ejtixip. ⁴Pōni jamts ja ku'ōktyō'ōxy mōot y'u'nk y'una'jk mōot y'ap y'ok, jade'en ja una'jk pyaat'atyidi jōts ja tpudōkidit ja tyety tyaaq jōts ja tyikwimbejtniyidit ku ja tō y'ljxyidi, yō' Dios y'ōyja'wip, jade'en Dios ttsōky. ⁵Ja ku'ōktyō'ōxy pōn nadyu'uk tō tyañ, pōn nipōn ka'ejtj, ejtpts ja Dios ja t'ajot'aty jōts ja pyudōkiyit, ka'ap ja Dios ja tja'dyigōy jōpy ux. ⁶Jamts nayide'en ja ku'ōktyō'ōxy pōn ja Dios tka'ajot'ajtp. Tyumpy ja' pōni ti ja tyunwampy, ōōky ja ñabyiktaajknii. ⁷Tukmadow yikxon, wan tñijawi jōts ka' pōn ōy sa ñōō'mxiyit. ⁸Jamts winaagin tkajotmay'aty ja myigu'uktōjk, abiky tpikta'aky ja yjōon ja tyōjk jōts ja t'ixmajtsni ja Dios'ajot'ajtk. Tyimwyenks ja ne'egi pyidsimy, ka'ap jade'en pōn ja janchja'win tkajagyajptinim.

⁹Yō ku'ōktyō'ōxy yiklisti'atp miditugi'pxy jumōjt pōni tōts ja tu'ugyi ñiyaa'y tō t'atsmōot'aty, paa't'ajtiyip ja mibaat yikpudōkit. ¹⁰Mibaat

ja yikpudōkit ja'agōjxp ku tō y'ōyjaa'y'aty, pōni tō y'u'nk y'una'jk yikxon tyikyeeky tyiktsō'ōky, pōni tō ōy tsuj t'adsōy ja jaa'y pōn tōjk'ayō'ōdyip, pōni tō yikxon twinjawi twindsō'ōgi ja myigu'uk pōn tō tkupōjknidi ja Dios, pōni tō tpudōki pōn amjajtip tsaachjajtip, uk pōni tō ttuñ jadu'uk ōy ti may'ajit ōy ti pudōjkin.

¹¹Ka' mibaat yikjaabyatt ja ku'ōktyō'ōxy pōn una'jknim; ja'agōjxp ku jotmōñ y'amajtskit, jade'en'ampyts ja Cristo yja' ka'pxy tka'ukpadu'uniyit, ¹²jōts yikpōky'ixy ku tō tmajstutni ja' miditō t'ukpadōki. ¹³Jats ja' pōn nugo ttunk'ajtp ja tōk'ayō'ōky, ja nuux'ajtin ja pagajpxk nugo jade'en myiwidijtpy, jōts nugo ttatōki miditō jagapaat'ajtiyip. ¹⁴Paty y'ōyi jōts y'amajtskit pōn ku'ōktyō'ōxy una'jknim, jōts ja y'u'nk t'ext tjagyapt sam pyaat'atyidi jōnjōtpy tōjkjōtpy n'ejxint njagyajpint, jōts ka' nugo ja jaa'y pyagajpxiyit. ¹⁵Jamts winaagin pōn ja Dios yja' tō tmajststuijti, ja mikū' yja' tō tpanōjkxiyi. ¹⁶Pōni pōn ja Dios yja' tō tkupōjkidi jōts pōni jam ja myigu'uk ku'ōktyō'ōxy, mibaat ja kō'ōm tpudōkidit pōni ti ja ka'ejtixip, jōts ja ka' pyudōkiyidit ja mōjaa'dyōjk miditundip jap tsaptōjkjōtpy. Jade'en'ampyts nayide'en yikpudōkit ja ku'ōktyō'ōxy pōn ja myigu'uktōjk kadyimy'ejtjtip.

¹⁷Ja mōjaa'dyōjk miditnigutujk'ajttip ja janchja'wibidi jōts nwindso'jka'ant nwinja'wa'ant. Jamts ja' miditō xuk'ejximp xuk'ixpōjkimp ja Dios kyajpxy,

ne'egits ja møj nwindso'jka'ant jøts ja nbudøjka'ant. ¹⁸Jabi jade'enxi jap jaabyety y'ity: "Kidi ja mdsakaa ajeñ xyik'okti ku ja xyiktunwa'andit." Jøts nayide'en: "Ku jaa'y nyiktu'unint kuwani myijuu'n ja ttsøky." Jade'en ja nøky wya'añ midi ixa tø xnijawidi.

¹⁹Ka' xmøjpikta'akt ku yikni'øønit ja møjaa'dyøjk pøni ka'ap ja a'ejxnaxpi te majtskin uk tigøøgin. ²⁰Pøni tundigøy'adøstip ja møjaa'dyøjk, mibaats ja jam yiktamigajpxt ma ñamyukyidi ja janchja'wibidi jøts jade'en tjøptsø'ogidit tjøpjawidit ku tyundigøydi. ²¹Ku ya'at jade'en ndanipiky wa'ats Dios Teety tmadøy, wa'ats ja nwindson'ajtim Jesucristo tmadøy møøt ja ankilistøjkti, jøts øy yikxon idø'on xpadu'unt yø ana'amin, ka' pøn nugo xukta'oo'kpatt. Pøni pøn tundigøødyip tuknax ja xpayø'ty. ²²Ka' nugo ajawi xpikta'aktit ja møjaa'dyøjk midi tñigutujk'atp ja janchja'wibidi, jawyeen yik'ext yiknijawit pøni sa yjaa'y'aty, kuts kya'øyjaa'y'aty jøts ja pyøky ttpaatt ja janchja'wibidi, øyim mnay'ejx'etit jøts ja pøky mgapaadit.

²³Kidi nugo tsuxknøø xumi'uuky, pø pøjk'ejtpxi xijy mjoojt, vino m'uukp waani.

²⁴Pøn tundigøødyip midi yiknija'wip wa'ats, ja'ats yikpayø'øpy, midi'its kayiknija'wip jaanims ja yiknijawit ku ja payø'øyin xøøw y'ett. ²⁵Nayide'en ku ja øybi ndu'unint; øy ja jatyi yjagayiknijawi, kuwani yiknijawi udy'agyi. Ka'ap ja jadi'iñi tyañ.

6 Yø tumbitøjk øy tuda'aky yjaa'y'attit jøts twindsø'ogidit yikxon ja wyindsøndi, jøts ka' nugo ja Dios yikpagajpxt, jøts nayide'en ka' nugo nyiktabagajpxt ja n'ixpøjkin. ²Nayide'ents ja tumbitøjk pøni jam ja wyindsøn midi nayide'en tpadump ja Dios yja', ne'egi møjts ja twindsø'ogidit, pø pyadumpxi nayide'en. Jade'ents ja ne'egi tpudøkidit sam ja tsojkin tjagyapti. Me Timoteo, tukmadow kajpxwa'kx yø'øbi ana'amin midi nnigajpxpy.

Sa ja Dios yja' nbaduujna'ant jøts agujk jotkujk n'ejtint

³Pøni jam pøn tkajpxwa'kxy ja wenk ixpøjkin midi ka' tminabyaadyi ja nwindson'ajtim Jesucristo yja', midi tkawindsø'jkp ja Dios, ⁴nugo ja ñamyikexyi, ka'ap ja tñijawi pøni ti kyajpxpy. Nugo tyikjø'øpy ja winmaa'n ja ixpøjkin; jøts jade'en nugo ja tsep tyiknaxkida'aky ku nixem niyam ja ñanky'amutskiwy'añidi. ⁵Nugo ja y'awa'an'ajtk tyiktunidi ku tka'uknija'wiñidi ja tyiiby. Nugo win'øø'ningøjxp nadyijyi ja Dios yja' ttuujnidi. Jade'en ja wyinmaydi jøts jade'en tijy ja kumeen'ajtin yikpaatt. Mets Timoteo, majtstu'ut yø' pøni pøn jade'en jaa'y'ajttip, kidi xminamyayi. ⁶Jade'en'ampy adøm ja jotkujk'ajtin nmøøt'ajtyim ku ja Dios yja' nbaduujna'am øy meeñ o ti ngamøøt'ajtyim. ⁷Ka' ti pøn tmimiñ ku ngaxi'jkyimp ya naxwiiñ, nayide'ents ku nwindigøø'ña'ant, ka'ats ti n'uk'ejxna'ant; ⁸pøni nbaajtyimp ja ngaajyik ja n'uujkik jøts ja nwet ja nnaamy,

ndajotkujk'ajtimpts idø'on ja'.

⁹Jamts pøn ja kumeeñ'ajtin ttsojpk. Tyumpy, o ti ttu'unt, jøts ja jade'en o sa nugo tpaatt ja meeñ, kø'ømts ja jade'en ñanktyuut'igøyidi, ka' tja'gyukidi pøni ti tyundip. Kø'øm ayo'on ja jade'en ñanktyukpaadyidi, jade'ents ja nugo ñankwyindigøyidi. ¹⁰Ne'egi nugo xyiktundigøø'yint xyikajpxigøø'yint ku ja kumeeñ'ajtin ndsojkint; jamts pøn winaagin nugo tsojk'anaxy jøts ja pabøjkin ja janchja'win tka'ukpaduni, jøts ja jade'en ja ayo'on ñadyukpaadiyit.

**Sa ja Timoteo yikxon
tnigubajk'att ja janchja'win**

¹¹Mets Timoteo, kidi me nayide'en m'adøtsmi, pø Diosxi mets ja yja' mbaduujnip. Yikyø'øy mets ja mdsinaa'yin øy tsuj, ja m'ajot'ajtin jøts ja mjanchja'win. Jøts xminamyayit øy pøn ja mmigu'uktøjk, jøts ja tuda'aky'ajtin yujy'ajtin xyiktu'unt. ¹²Nitani møk yø janchja'win; kidi xmajtstu'uty midi ja Dios tø mdamidsøkyiyi midi xemikøjxp ejtp, jabi øy tsujxi tø xukmadøy ja mayjaa'y sa ja janchja'win xjagyepy. ¹³Ja Dios Teety midi xyikjujky'ajtindip, ñija'wipts ja', sam ixyam n'ane'emy, nayide'ents ja nwindson'ajtim Jesucristo ttukmadøøy ja tiy'ajtin ja Poncio Pilato. ¹⁴Paty yikxon xpadu'unt jade'en, midi tø myiktanipiky, ka' xyiktigatst, jøts ka' pøn mbøky'ejxiyit. Jade'en xu'unt kunim ja nwindson'ajtim

Jesucristo mye'ent. ¹⁵Ku tpaatt ja xøow ja jumøjt, jøts ja Dios Teety ja tkaxt ja nwindson'ajtim ya naxwiiñ. Tu'ugyi Dios Teety myøji midi ja øy'ajtin ja xondaajkin tmøøt'ajtp. Møk ja kutujk tjagyepy, ka' pøn windsøndøjk jade'en. ¹⁶Yø' tu'uk møj, ka' y'øøky, xemikøjxp ja y'ity. Jaj agujkpy chøøni ma ka' pøn mibaat pyaadyi y'ijxyi. iYikwindsø'jkip yikwinja'wip ku ja myø'ajtin tmøøt'aty xemikøjxp! Jade'en idø'on ja y'ejxi.

¹⁷Ana'am pøn kumeeñ'ajtp ya naxwiiñ jøts ka'ap nugo ñadyamikaxiyit. Ka'ap yø kumeeñ'ajtin nugo ñadya'agajpxiyit, ka'ap yø y'ity. Ne'egi øy ku Dios t'ajot'attit amumjoojt, pø ja'axi ejtp xemikøjxp jøts tuki'iyi xmø'øyim ja øy'ajtin ja jotkujk'ajtin. ¹⁸Nøjmi ja kumeeñ jaa'y jøts yikxon yjaa'y'attit, jøts tpa'ayo'odit ja myigu'uktøjk pøn ti ka'ejtchip. ¹⁹Ku jade'en tpadu'undit jøts ja øy'ajtin jade'en tpaattit, jøts tmøøt'ettit ja Dios xemikøjxp.

Midi ja Timoteo jaakyiktanipøjpk

²⁰Mets Timoteo, møjpikta'ak midi tø myiktanipiky. Kidi xmøjpikta'aky ja ka'øy ayuujk midi ja Dios yja' tkaminabyaajtip, midi ñadyijyi yiktejp ku ja tyiy'ajtin. ²¹Tø winaagin tyuu'tigøydi pøn yø jade'emb i winmaa'ñ tpadump. Jade'en ja yjanchja'win tka'ukpadunidi.

Dios mgunuu'kxip, mets Timoteo. Jajtp idø'on jade'en.

JA MYĪMAJTSKPI NØKY MIDI JA PABLO TYANĪGAJX JA TIMOTEO

Ku ja Pablo ojts tnijayi ja Timoteo

1 Pablo øts, jøts øts ja nwindson'ajtim Jesucristo ngudanaapy, øts xkajxp ja Dios Teety sam øts ja tø xamidsøky jøts øts ja yja' ndukmado'ot ja naxwii'ñit jaa'y sa nbaajtint ja øy'ajtin xemikøjxp ku ja Jesucristo møøt n'ejtint. ²Mets Timoteo ya'at nøky ndanija'ayip. Mjagyajpnipxi mets ja janchja'win, jade'en'ampyts myik'u'nktijy myik'u'nkjawi. Ja Dios Teety mgunuu'kxip møøt ja nwindson'ajtim Jesucristo. Ja' mmo'ojip ja pya'ayo'owin, ja' mmo'ojip ja yjotkujk'ajtin.

Sa ja Timoteo tyiknigaxø'økt ja Cristo ja yja'

³Ndamøja'wip øts ja Dios ku me nni'amidoo'wi y'lity jøpy ux. Ja' øts idø'on ja yja' nbadumpy samdam ja t'øyjawi sam nayide'en ja møjaa'dyøjk y'lity ttundi. ⁴Nja'myejchp øts sa myaajxy ku nnawya'kxyim. Wamp øts o me ma njanch'ejxpaatt jøts ntotkujk'att. ⁵Nja'myejchp øts nayide'en sam ja Dios Teety xjanchjawī. Jabi jawyeenxi ja mdigamøj jøts ja

mdaak nayide'en tyiktundøø ja yjanchja'win.

⁶Paty mets icyam ndukja'myech jøts øy tsuj xyikmiwenit ja mdunkjøøjp midi ja Dios tø mdanipiky ku mets ojts ngønixajy.

⁷Ka'ap ja Dios Espiritu Santo tø tpikta'aky jøts øy ti ngudsø'jka'ant. Nayi Espiritu Santo ja myøk'ajtin xmø'øyimp jøts amumjoojt ndu'unint jøts ja tsojkin jøts ja øyja'gyukin nmøøt'ajtin.

⁸Ka' ti xtsø'ødyunjawit sam ja Dios yja' xkajpxwa'kxi, jøts ni øts xkatsø'ødyunjawit ku øts nay ja' nyiktagudsumi. Kupøk o myikjemduñ myikteduñ myikjemnøjmi myiktenøjmi ku tka'øyjawidi ja Dios kyajpxy midi xyiknitso'ok'ajtimp. Jade'en xmīdanit sam ja Dios ja myøk'ajtin tyaky. ⁹Jade'en ja Dios ttsøky jøts ja xyiknitso'ok'ajtin jøts nayide'en amumjoojt nnadyamiyojxint. Kidi ja'agøjxpip adøm ja xtsøjkyim ku adøm n'øyjaa'y'ajtyim nga'øyjaa'y'ajtyim. Ma windiixyip adøm ja Dios jade'en xamidsøjkyim, ka'anīm wyinaty ja naxwii'ñit cho'onda'aky. Ja nwindson'ajtim Jesús køjxp adøm ja nitso'ok'ajtin

nbaajtint ku mōøt n'ejtint. ¹⁰Tø ja Dios Teety tnankyja'ljxyi sa ja pa'ayo'owin tjagyepy adømgøjxp ku ja nwindson'ajtim Jesucristo xaniguejxyim. Sa ja y'ø'jky jøts yjujkpyijky, nayide'ents adøm nbaajtint sam ja tø tñajtstuni. Jade'ents Cristo køjxp ja o'jkin xka'ukmimajadaajkna'ant jøts xemikøjxp ja jujky'ajtin nbaajtint ku ja y'ayuujk tñitanaay sam ja wyinaty tø ttanibiktaagi.

¹¹Dios ø tø xpikta'aky jøts øts ya'at ja kyajpxy ja y'ayuujk ngajpxwa'kxit jøts øts yø ngudanit, jøts ø nduk'ixpøkt pøn ka'israelit jaa'dyi. ¹²Paty øts ixyam øy ti ngu'ayo'ombaadi. Ka'ap ø ti ndsø'ødyunjawi, pø Diosxi øts ja yja' nbaduujnip. Wampts øts jøts øts ja Dios xpøkjø'knit kunim ja tiidyu'unin xøøw mye'ent.

¹³Mets Timoteo, sam ø tø nnajtstuni, tu'ugyi ja øy ixpøjkin jade'en xyikyø'øty, ja Dios yja'. Jade'ents ja Dios xjanchjawit jøts ja mmigu'uktøjxk xpa'ayo'ot xminamyayit nayide'en sam ja nwindson'ajtim Jesucristo xamidsøjkyim ku mōøt n'ijtyim. ¹⁴Ja Espíritu Santo midi adøm nmøøt'ajtyindip, ja' pyudøjkingøjxp xpadun'ett ja Dios yja' midi tø mdanipikyiyi.

¹⁵Tøxi me xnijawi sam øts ja Asiit jaa'y xmajstuttøø, ja Figelo mōøt ja Hermógenes paat. ¹⁶Diosts ja kunuu'kxiyip ja Onesíforo mōøt ja myigu'uktøjkti ku øts ja kawinaak ojk xnimiñ jøts ø xpudøki. Ka'ap ja tsø'ødyu'unin tjagyepy øy ø njatsumy'ity. ¹⁷Ne'egi øts ja x'ixaay ya Roma ku øts ja ma xka'ljxy

kunim øts ja xpaajty. ¹⁸Wan ja Dios ja pya'ayo'ajtin tmø'øy ku ja tiidyu'unin xøøw tpaatt. Wa'atsxi me xnijawi sa øjts xpudøjka'am jam Efeso kajpjotp.

Sa Timoteo møk tmidanit ja ayo'on Jesucristo køjxp

2 Mets u'nk Timoteo, jotmøkpøk, yiktun ja møk'ajtin midi ja nwindson'ajtim Jesús yajkpy. ²Ja ixpøjkin midi m'lijpxy midi mnija'wip sam øts ja mayjaal'y nyik'ixpiky, ja'ats nayide'en mdanipøk pøn øy tsuj jaa'y'ajtp, midi øy tsuj yik'ixpøjkp nayide'en.

³Møk xmidanit ja ayo'on midi mbatpy ku ja nwindson'ajtim Jesucristo yja' xpaduujni. Møk nabyikta'agi jade'en sam pøn yikexy tseptumbi. ⁴Ka'axi mibaat ja tseptumbi pyaat'aty jøts nugo ajawi o ti ttatøkit. Tu'ugyi ja yja' tyikyø'ødyit sa ja wyindsøn ja y'ane'emyidi. ⁵Nayide'en ja kuyajtpi, tu'ugyi ja yja' ja ttu'undit sa ja tø yik'ana'amdi, winets ja tpøktit ja ñiguyaty. ⁶Nayide'ents ja kamdumbi nayja' paat'ajtiyip kø'øm tpøkjø'økt ja pyikta'aky. ⁷Pawinmaajyik øts yø n'ayuujk, nayi nwindson'ajtimts mbudøkiyip jøts xja'gyukit.

⁸Ja'myats ja nwindson'ajtim Jesucristo sa øjts yjujkpyiky jap oo'kpi jutjøtpy midi ja rey David y'ap'ajtpy. Yø' øts ja yja' ngajpxwa'kxiyip sa ja øy'ajtin xukpaajtant. ⁹Yø' kajpxwa'kxingøjxp øts øy nyikmi'ekyi, møkts øts yø nwindani, jade'ents ø nyik'ixy ejxim tu'uk ja møj tundigøøbya'an; øy øts njayiktsumy ka'ap ja Dios

kyajpxy jaayi tyañ. ¹⁰Ja'agøjxp øts yø ayo'on møk nwindani jøts ñitso'ok'attit pøn ja Dios tø wy'i'ijxyi jøts tpaattit ja øy'ajtin midi xemikøjxp xmø'øyimp ja nwindson'ajtim Jesús.

¹¹Janch tiy'ajtin yø':

Ku ja Cristo møøt nayide'en n'ø'jkyim, nayide'ents ja møøt njuky'ajtant;

¹²pøni ngu'ayo'ombaajta'am ja yja', xmø'øyimpts ja' ja y'øy'ajtin ma ttanitanani ja yjaa'y.

Pøni ka' ja ngupijkyim, nayide'ents ja kxagupøjkint.

¹³Pøni ngamøk'ajtingøjxp adøm ja njanchja'win kyamajadaajkyim, jade'eñim ja Dios tyikyø'øy ja yuyj'ajtin jøts ja pudøjkin ja xmø'øyim, ka'ap ja Dios mibaat ñay'ixmajtsiyit kø'øm, paty ja xkaja'dyigø'øyim.

Yikyø'øpy jade'en ja Timoteo sa tø yiktanipiky

¹⁴Mets Timoteo, tukja'myats pøn jaty ja Dios yja' tjanchja'widip jøts kidi nugo kyajpxjimbetti kyajpx'adøjti, kidi nugo tkajpxyøndi midi ka' tyuñ; ñanktyuu'tigøjyidip yø jade'en.

¹⁵Amumjoojt nabyikta'agi sa ja Dios yja' xpaduujnit jøts øy tsuj yø mdunk pyidsø'omt Dios wyingujkp. Ka' ti nugo xtsø'ødyunjawit ku ja tiy janch xkajpxwa'kxi ja Dios tyiy'ajtin.

¹⁶Kidi xpabiky yø'øbi ayuujk pøn jam nugo o sa kajpxtip. Pøn jade'en ttundip, ja kya'øyjaa'y'ajtin idø'øn ja yikmiwenidip. ¹⁷Pøn

jade'en nugo kajpxtip, jade'ents ja kya'øy'ixpøjkin ja myøjidi myayidi jøts ja windigø'øyin nugo tyiknaxkida'akti. Jade'en y'adø'øtsti ja Himeneo jøts ja Fileto, ¹⁸ku kø'øm tø ñanktyuu'tigøyidi jøts ja wya'andi ku ka' y'uk'ejtnit ja jujkpyøjkin ku ja o'jkin nbaajtant ya naxwiin. Jade'ents ja myigu'uk winaagin tø ttukmajststu'utti ja yjanchja'win. ¹⁹Ka'ap mibaat pøn tyiktigatst ja Dios wyinmaa'ñ, jabi yide'enxi jaabyety y'ity: "Wa'ats ja Dios Teety ja t'ixy tñijawi pøn padu'unxip ja yja'"; jøts nayide'en wya'añ: "Wan tmajstutnidi ja ka'øybi, pøn ja Cristo yja'ajtpy."

²⁰Jade'en n'ukpiktaajkint ku jaa'y xnime'lenint xnija'jtint njønjotp ndøjkjotp, jøts nduktajø'kxa'ant ja' midi øy midi tsuj midi tsobatp; jøts ja' midi ka' chobaaty, ja'ats o pøn tyiktu'ump. ²¹Nayide'ents idø'øn adøm, ku øy tsuj nnay'ejx'ejtindit jøts nja' nayide'en chobaajtant Dios wyingujkp; jade'en'ampyts idø'øn ja xyiktu'unint jøts nmigu'uktøjk nbudøjka'ant.

²²Majststu'tut yø una'jk winmaa'ñ midi ka' tyuñ. Tu'ugyi xyikyø'øty ja tiy'ajtin jøts ja mjanchja'win, jøts xminamyayit ja mmigu'uktøjk øy tsuj pøn tu'ugyi t'ajot'ajtp ja Dios. ²³Nnimaapyts mets jøts ka' xpadøkit yø'øbi ayuujk midi katump. Mnija'wip ku jade'en ja tsep nugo yikpaaty. ²⁴Pøn tpaduujnip ja Dios yja' ka'ap ja nugo ajawi o ti ttatøkit ma ja tsep, ma jaa'y o ti ttundi. Ja' ja tyu'ump øy'ajtin tuda'aky'ajtin øy pøn møøt. Ja y'ixpøjkin ja tyuk'exp tyuknijawip sam ja tuda'aky'ajtin

nayide'en tmøøt'att. ²⁵Jade'ents ja øy tsuj tkajpxuda'lakt pøn ja wenk winmaa'n̄n tmøøt'ajttip midi ka' tyiyi, wan ja Dios pyudøkiyi jøts tyigatstip ja wyinmaa'n̄n jøts tpadu'undit ja tyiiby yjanchpi. ²⁶Wan tmajtstu'utti ja miku' yja' ku ja nugo tø wyin'hiñidi jøts ja nugo tø tyuktuñi pøni sa ja ttsøky.

Sa jaa'y wyinatyi ku ja
tiidyu'unin xøow tpaatwani

3 Me Timoteo, nayide'en xnijawit ku wyingoni ja xøow ja jumøjt jøts nwindson'ajtim mye'ent, janch tsep ja xøow ja jumøjt ñaxt. ²Øy sa pøn y'adøtstip. Kyøøm winmaa'n̄n ja nugo yikmøjtøkiwya'andip, meen ja nugo may choktip, namyikaxi winmaa'n̄n ja nugo yiktu'undip. Tpattit tnextit ja Dios, ka'ap ja tyeety ja tyaak twindsøøgidit, niti ja tkamøj'ejxtit tkamøjawidit jøts ni tkawindsøøgidit ja Dios yja'. ³Ka'ap ja ti tsojkin, ka'ap ja ti øy'ajtin tmøøt'attit. Pagajpxk ja' yø tyunk'attip, ka'ap ja maa'kxujkin tjagyaptit, tyunwandip o ti ttunwa'andit, nugo øy pøn tmidsep'atwa'andi øy wyinatyi pøn tuda'akyjaa'y'aty. ⁴Kyøoyakp ja kyøøm migu'uk, adøtsp o sa y'adøtstip. Kyøøm ja' y'ixa'ap, ka'ap ja Dios yja' ne'egi t'ixaajyit. ⁵Ejxingøjxp nadyiyi ja Dios yja' tpaduujnidit pø sa ja y'am yjotp, ka'ap ja tmøjpktaajkit ja ñitso'ok'ajtin.

Me Timoteo, ka'ap yø jade'embijaa'y xunk'att. ⁶Adøtstip o sa y'adøtstip, tøjktøjkidip jøts ja tøøxyøjk twin'øøndit pøn

ñadyu'uk'ejxtip pøn y'amutsk'ejxtip. Nayide'ents ja tøøxyøjk, jaa'y'ajtp ja' o sa yjaa'y'aty. Kyupijky ja nugo, ⁷ixpøjkin ja jade'en tijy yikmøøpy, nisudso'ampyts ja jade'en tkaja'gyuki ja Dios tyiy'ajtin. ⁸Nayide'en sam ja Moisés y'lijty kyayikpaduñ ja yja' sa ja yjawa'añ ku ja kyamibøjkkøø ja ximaabyi Janes møøt ja Jambres, nayide'ents yø jade'embijaa'y tkamibøjkmidi ja Dios yja'. Tum wenk ja wyinmaa'n̄n yikyø'ødyi, ka'ap ja Dios jade'en kyupikyidi. ⁹Ka' nugo ajawi myajada'laktit ja yja', kuwani yiknijawi ku ja myo'tpi winmaa'n̄n nugo tyikmøjtøkiwya'andi. Nayide'ents yjajtmidøø ja namajtskpi midi twindsøow ja møjaa'y Moisés.

Midi ja Pablo yjaak'uktanipøknip
ja Timoteo

¹⁰Mets Timoteo, øy tsuj mets ja n'ixpøjkin xyikyø'øyi. Nayide'en mjaa'y'aty sam ø nja'a'y'atyin, tu'ugyi ja mwinmaa'n̄n xyikyø'øy, ja øy'ajtin tuda'aky'ajtin jøts ja janchja'win. Nayide'en mjaty ¹¹sam njajty sam ngubejtyin. Mnija'wip pøni sa njajty jam kajpjotp midi yiktejp Antioquia jøts nayide'en jam Iconio møøt ja Listra ku øts ja Dios yja' ngajpxwa'kxi. Jamts øts ja jaa'y xjemduñ xeduñ, jøts øts nwindson'ajtim nja'myejch xjats ø møj xpudøjkiyiñ. ¹²Janch tiy'ajtin yø', yikjemdu'undip yiktedu'undip pøn ja Cristo yja' nadyamiyoxwajniyip; ¹³jøts ja' pøn ja myigu'uk nugo twin'øø'ndip køøm ja ñanktyuu'tigøyidi, nisudso'ampy ja kya'øyidi ja yja'adi

ku nugo jade'en n̄awyin'iiñidi ja xem ja yam.

¹⁴Mets Timoteo, tu'ugyi mets yø mja' jade'en xyikyø'ty sam tø x'ixpiky sa tø xnijawi. Mnija'wipxi pøn mduk'ejxi pøn mduk'ixpøjki, ¹⁵ku yø mutskyi xnija'wiyii'n yø Dios kyajpxy, midi xyikujajtaajkimp, midi xyiknitso'ok'ajtimp ku njanchja'wa'ant ja nwindson'ajtim Jesucristo. ¹⁶Tu'ugyi ja Dios kyajpxy ja y'ayuujk jade'en y'ity, sa ja tø yikwinmaa'nmyø'ø yø pøn tø tjaadyañ. Nay yø' xuknija'wamp ja tyiiby ja yjanchpi. Ku ndundigø'øyint ngajpxigø'øyint nay yø'øts xuknija'wimp ku yø pyøkyi. Xmø'øyimpts yø' ja ixpøjkin sa ja øy'ajtin ja tuda'aky'ajtin njagyajpint, ¹⁷jade'en'ampyts ja Dios yja' ka'pxy nnija'wa'ant jøts jade'en ndu'unint tum ja øybi tum ja tsujpi.

4 Mets ixyam ndanipijkpy Dios Teety wyingujkp jøts nayide'en nwindson'ajtim Jesucristo wyingujkp midi n̄anky'ejxiyip ja møj windsøn'ajtin pøn tiidyu'ump ja jujkpyi jøts ja øøkpyi, ²jøts xkajpxwa'kxiyit ja yja'; tu'ugyi jade'en pojyi'iky xpadu'unt wan pøn mgupiky mgagupiky. Ana'am pøn tundigøøpy pøn kajpxigøøpy jøts xukja'gyukit. Jade'ents tuda'aky xuk'ext xuknijawit ja ixpøjkin. ³Pyaatp ja xøøw ja jumøjt ku ja jaa'y tkawa'andit yø'øbi ixpøjkin; pyikta'aktip ja' kyø'øm yik'ixpøjkpidi pøni sa ja ttsoktit pøni sa ja tmadowa'andit. ⁴Yø tyiiby yjanchpi ka'ap yø ttsoktit, ja' yø ne'egi choktip ja kwenti ja madya'aky midi kayikja'gyukip.

⁵Me Timoteo, tu'ugyi møk xyik'ett yø mwinmaa'n, møk nabyikta'agi øy ja ayo'on yja'ity, nadyamiyoxi amumjoojt ja kajpxwa'kxin sa ja nitso'ok'ajtin nbaajint, tu'ugyi jade'en xyikyø'ty yø mdunk.

⁶Jøts øts, tøts øts jade'en nadyamiyøxyi ja Dios yja', jøts øts yjawi tsojk ja ol'kin nbaatt. ⁷Møk ø tø nwindani ja Dios yja' jøts øts jade'en nyikjøpkøjxni ja ndunk ja nwinmaa'n. Tø øts ja njanchja'win jade'en nmi'ity. ⁸Ja øy'ajtin øts xjøp'ejxp jøts øts ja nbaatt, ja'agøjxp ku øts ja Dios tø xkupiky. Jaanimts øts ja nyikmo'ot ku ja tiidyu'unin ka'pxy xukpaajint. Ni kidi øtsip ja nadyu'uk yikmo'op, niduki'iyi ja tpaattit pøn tjøp'ejx'ajttip jøts ja nwindson'ajtim mye'ent.

Ku ja Pablo ttukmadøy ja Timoteo sa tyu'unt

⁹Tun wan ja may'ajt jøts tsojk mme'ent jøts ø x'ext; ¹⁰pø tøxi øts ja Demas xmajtstu'tuty, kyø'øm winmaa'n ja yiktunwampy, jøts tø ñijkxy jam Tesalónikit kajpjotp. Jam øts ja Cresente tø nguexy Galaciit y'etjotp, jøts ja Tito tø ñijkxy jam Dalmacia y'etjotp. ¹¹Ja Lucas øts ixyam møøt njaak'ity. Ixa' jam ja Marcos jøts møøt mme'ent, jøts øts ja xpudøkit. ¹²Nayide'ents ja Tíquico tø nguexy jam Efeso kajpjotp. ¹³Ku mme'ent, xyikmejnip øts ja nnixox midi jam nyiktaan Carpo tyøjkjotp jam Troas; xja'myajtsip øts ja nlibri jøts øts ja nnøky xjadyimyikmejnint midi nyiktumpy.

¹⁴Tø øts xmidundigøy møj ja Alejandro midi ka'tsp; Dios

wyíngujkpts ja tkubatt pøni ti tø ttuñ. ¹⁵Øyim mnay'ejx'etit møøt ja', jot'ambøjkp ja' ku ja Dios ja yja' yikajpxwǎ'kxi.

¹⁶Ku øts myjjawyeen nwinguwa'jkii'ñ ja windsøndøjk ja kudunktøjk, nípøn ø xkabudøjkii'ñ; xmajststutkøjxnidi øts ja' niduki'iyi. Øts wamp jøts ja Dios ja kyadabayø'øyidit. ¹⁷Ja nwindson'ajtim øts xpudøjkii'ñ jøts øts ja møk'ajtin xmøøy, jøts øts nyikyø'øy ja kajpxwǎ'kxin sa ja nitsø'ok'ajtin nbaajtint, jøts øts ndukmadøøy niduki'iyi pøn ka'israelit jaa'dyi. Jade'ents øts ojts ja nwindson'ajtim xuu'mø'øy mā jaty øts n'ayo'ombaaty.

¹⁸Xyiknitso'ok'ajtip øts ja nayide'en ja n'anmija'win jøts øts ngapaatt ja ka'øybi jøts ø xpøkjø'økt jap tsajpjøtpy mā ja y'ity. iKunuu'kxy'ejtpim ja Dios

xemikøjxp! Jade'en idø'øn ja y'ejxi tyiyi.

Ku ja Pablo kyajpxpøø'kxy jøts ja kunuu'kxin t'ukyajkni

¹⁹Kajpxpoo'kx jam ja Prisca møøt ja Aquila, jøts nayide'en ja Onesíforo ja myigu'uktøjk. ²⁰Tø øts ja Erasto nyiktañ jam Corinto, tø ja Trófimo pyǎ'ambety jam Mileto kajpjotp, paty øts jam tø nyiktañ. ²¹Tsojk mme'ent ka'aním ja xuxpyoj tpaaty. Møj ja kajpxpoo'kxin mdaniguexyi ja Eubulo møøt ja Pudente. Nayide'ents ja kajpxpoo'kxin mdaniguexyi ja Lino, jøts ja Claudia, møøt niduki'iyi adøm nmigu'uk janchja'wibidi.

²²Møøt ja nwindson'ajtim Jesucristo m'ett, jøts niduki'iyi ja Dios mgunuu'kxidit. Jade'en idø'øn ja yjatt.

JA NØKY MIDI JA PABLO TYANĠGAJX JA TITO

Yide'en yiknijayi ja Tito

1 Pablo'ajtp øts, Dios Teety ø nmidumpy, jøts øts nwindson'ajtim Jesucristo ngudanaapy, ku øts ja xamigaxi jøts øts ja yja' ja ndukjanchja'wiyit pøn ja Dios Teety tø twi'ixy, jøts nayide'en tñijawidit ja tyiy'ajtin sa ja Dios øy tsuj yikpaduñ, ²jøts jade'en t'awejxtit ja juky'ajtin midi xemikøjxp etp. Ya'atpi tsinaa'yin ja Dios kø'øm tø tni'adsowi namga'anım wyinaty ja naxwii'ñit cho'onda'aky. Niwindem xøøw ja Dios Teety kyawindaay'aty, midi tø ttanibiktaagi, pyadumpy ja'. ³Ku ja xøøw ja jumøjt tø tpatni sam ja kø'øm tø ttanibiktaagi xjats ja kyajpxy tñanky'ejxit jøts øts idø'on ngajpxwa'kxt midi øts ja Dios Teety yiknitsokpi tø xanipiky. ⁴Ixyamts me Tito nnijayi. Ndyimy'u'nkja'wip mets, ja'agøjxp ku tu'ugyi janchja'win ndamujkyim, jade'en øts ja tsojkin nmøøt'aty jøts xpaatt ja kunuu'kxy'ajtin ja pudøjkin jøts ja øy'ajtin midi ja Dios Teety yajkpy møøt ja nwindson'ajtim Jesucristo pøn adøm nyiknitsokpi'ajtyindip.

Ja tunkjøøjp midi ja Tito
pyatwa'jkiyii'ñ jam Creta

⁵Ku mets jam nyiktaañ Creta, ja'agøjxp øts ja jade'en nduun jøts mets xyika'pxt xyik'abaadit ja tunkjøøjp midi øts jam wyinaty tø nyiktso'onda'aky. Jade'en ø nwa'añ ku mets tu'uk tu'uk xpikta'akt pøn tñimøjaa'y'atp ma jaty ñamyukyidi kajp kajp ja jaa'y pøn ja nwindson'ajtim tjanchja'widip. ⁶Ja'abi møjaa'y'ajtpi mbikta'akp pøn øy tsuj tsinaapy, pøn niti windsø'yin, pøn tu'ugyi tmøøt'ajtp ja ñidø'øxy, jøts ja y'una'jk nay ja'abi janchja'win pyadundip, jøts øy tsuj ja chinaa'yin tyiknaxmidi. Myimadoodip ja tyeety, niti windsø'øyin ja jade'en tkapaattit. ⁷Pøn idø'on jade'en tñigubajk'ajttip, pø ja Diosxi yja' ja y'ejx'ejt看idip, paty idø'on pyaat'aty ku wani øy ja chinaa'yin tyiknaxtit. Ka'ap idø'on ja kyujuun'ajtin ja tyikmajada'aktit. Ka'ap winjaa windsojk y'akidit; ni ja amu'uky'ajtin ni ja tsep'ixaaky ja tkatunk'attit, jøts ka'ap ja meeñ nugo tjaa'xmukwa'andit. ⁸Jabi yide'enxi dø'on ne'egi ja chinaa'yin tyiknaxtit, yikja'ada'aktip o pøn

jaa'y jam tyøjkjotp øy tsuj, tum ja øy'ajtin ja myigu'uk ja tyamidsoktip, ja'gyukin idø'on ja myøøt'attip jøts tum ja' tyu'undip mididi øy paat'ajtiyip. Pyadungøxtip idø'on ja', mididi ja Dios y'øya'wip jøts ka'ap ja kyø'øm ja' tyikmajada'aktit. ⁹Ja'ayi dø'on ja tu'ugyi tyimyjanchjawidip ja tiy'ajtin mididi tø nduk'ixpøkti, jøts jade'en ja myigu'uk ttakajpxjot'amøkidit ja'abi tiiby i xpøjkin, nayide'en ttukja'gyukidit pøn wyinaty t'agajpxukp ja'abi i xpøjkin.

¹⁰Jabi mayxi ja jaa'y jaadi pøn tkamimadoodip ja Dios yja', sam winaagin ja israelit jaa'dyi pøn nugo jemgajpxtip tegajpxtip jøts ja myigu'uk twin'øøndi.

¹¹Ja'abi jaa'dyi, amøni pyaat'aty nyikta'anint, jøts ka'ap ja ka'øybi i xpøjkin ttuktawinmaa'ndyigø'ødyit tu'ukpi jøøn tu'ukpi tøj, ja meeñts ja nugo y'ixaadyip ku ja y'ixpøjkin tyakti.

¹²Nay yø kø'øm yide'en ojts ja myigugajp ñimadya'agyidi pøn wa'ats najtsja'wigyøjxp ti jaty tunip jatip, ja' yide'en waan: "Yide'en ja Creta jaa'y yjujky'atti: o tyimdyayidi, janch awa'andi, nuux'ajtin ja yikmajada'aktip jøts ja yji'kxy nugo ja tta'aawiwya'andi." ¹³Janch idø'on ja wyaañ; paty meets idø'on møk xamigajpxtit ja chinaa'yin jøts jade'en tyikmøkidit ja yjanchja'win pøn ja nwindson'ajtim yja' tø tpadøjkiñidi. ¹⁴Jøts ka'ap jade'en nugo tmibøktit ja madya'aky mididi yik'ø'yidip yikpaajtidip ja israelit jaa'dyi, ni tkamøjpiktaajkidit ja y'ana'amindi pøn jagam jixkø'øm tyiktandip ja Dios tyiy'ajtin.

¹⁵Pønts ja Dios yja' ja'ayi tpaduujnip, tyum'øy'ejxtip ja' mididi ja Dios kø'øm tø tyik'øyi, jamts ja'amidi pøn wamidip ku ja yikpøkpyety; paty ja jade'en ttejeti ku ja pøky ja ja'ayi twinmaa'ñ'atti jøts tum yikpøkpyajtpi t'ejxti; jabi agootstujpxyi ja wyinmaa'ñ ja y'etti jøts jade'en tka'ejxkapti mididi øy uk mididi'its ka'øy. ¹⁶Jade'en idø'on ja chaachwa'andi kuk idø'on ja Dios ja t'ijxyidi, pø sudso dø'on ja Dios ja t'ijxyidi; jabi wenkts ja chinaa'yin ja tyiknaxti, ja kyawindiy'ajtin ja yikmajadaktip, ka'ap ja madoogukin ja wine'enin tmøødidi, nisudso'ampy ja ødyu'unin ja tkayikwingaxø'økti.

Ja tiiby i xpøjkin

2 Pøni mididi mets Tito mnigajpxpy, ja tiiby i xpøjkin idø'on ja møøt ñabyaadit. ²Tuknijawi ja møjaa'dyøjkti jøts ejxkujk yjaa'y'attit, tuda'aky yikxon ñabyikta'agidit, jøts ja'gyukidip idø'on yiktu'undip idø'on ja wyijy'ajtin; møk tyik'ettit ja Dios'ajot'ajtin møøt ja tsojkin, møøt ja pa'ayo'owin jøts møøt ja tuda'aky'ajtin. ³Jøts ja møjaa'dyø'øxy nayide'eni yjaa'y'ajtmidit sam pyaat'aty pøn ja Dios tpadundip. Ka'ap ja jigajpxk pagajpxk ja ttunk'attit, ni ja mu'ugyi ja ku'uxyi tkayikmajada'aktit. Øybi tsinaa'yin idø'on ja ne'egi ñanky'ejxidip, ⁴jøts jade'en ttuk'ejxtit ttuknijawidit ja tø'øxyøjk pøn nam amajtskidipnim sa ja ñiyaa'y sa ja y'u'nk y'una'jk ja møøt øy yikxon chøønidi tyanidit. ⁵Myøøt'attip idø'on ja ja'gyukin

ja'adi. Tum ja wa'atspi tum ja øybi tsinaa'yin idø'on ja pyadu'undip. Ja yjøon ja tyøjk idø'on ja' kyamijotkukidip, pøn jam tso'ondip ja'ttip myiduda'aky'attip idø'on ja'. Pøni ti y'ane'empy ja ñiya'a'dyi, pyadu'undip idø'on ja'. Jade'en idø'on ya'at tpadungøxtit jøts ja Dios y'øgyajpxy ja y'ømyadya'aky kyayikjigajpxt kyayikpagajpxt.

⁶Taguwani mets Tito ku ja wajtyøjkti ja ja'gyukin tmøø'tattit, ⁷jøts idø'on ja kø'øm jawyeen mjøptunip pøni sa dø'on ja øchinaa'yin tpadu'undit. Ku dø'on ja wyinaty xkajpxwejwa'añ, yikxon idø'on ja xnigajpxt, niti nixi'iky niti taxi'iky xkajawit. ⁸Tiy ka'pxy idø'on ja ixpøjkin xnanky'ejxit jøts ka' nipøn jade'en m'agajpxukiyit. Jøts kø'øm ttatsø'ødyu'unt ja jaa'y pøn wyinaty nugo mjigajpxiyip mbagajpxiyip jabi ja'gyukidipxi ja kø'øm ku meets ja tiy'ajtin xnigajpxy.

⁹Kajpxwej ja tumbitøjkti jøts tpadungøxtit ja wyindsøndi; yikxon idø'on ja yjaa'y'attit jøts ka' twindsø'odit ja wyindsøn. ¹⁰Ka'ap idø'on ja tma'jtsit ja pyikta'aky pøn ja yiktuujnip. Yiknigaxø'økp idø'on ja y'øyjaa'y'ajtin jøts o pøn jaa'y jade'en ttsujawit ja tsinaa'yin midi ja Dios yiknitsokpi yajkpy.

¹¹Jabi tøxi ja Dios ja øy'ajtin tnanky'ijxyi midi tyiknitso'okwamp tuki'yiyi ja naxwii'ñit jaa'y; ¹²ja'agøjxpts ja Dios ja y'øy'ajtin tnanky'ijxyi jøts xuknija'wint jøts n'ixmajtsint midi ja Dios tkaminamyaa'jyip sam nayide'en midi n'am njotp xmimajada'akwa'andip, jøts ja

tsinaa'yin ya nyiknajxint ja'gyuki køjxp, samdam nayide'en øy tiy ja Dios ttsøky'aty jøts ja tu'ugyi nwindso'øjkant nwinja'want. ¹³Nayide'en idø'on ja xuknija'wim sa dø'on n'aweixint jotkujk ja øy'ajtin, midi ja Dios kø'øm tø tni'adsowi, ku ja mye'ent kyida'akt aju'ukjotp, ja Jesucristo yiknitsokpi pøn ndios'ajtyindip. ¹⁴Nagyøyajkiyi ja', jøts adømgøjxp ja xku'o'jkindi jøts jade'en axøø'kpi yigaappi agujkpy nga'ejtindit, jøts jade'en nbaajtint tu'ugyi ja wa'ats'ajtin jøts ja'ayi nnadyamiyojxandit, jøts tum ja øybi n'amindip njotpindip.

¹⁵Ya'at mets Tito idø'on mnanky'ixpøkiyiyip, mgajpxjot'amøkip idø'on, jøts nayide'en møk ja mgutujk xamigajpxt pøn tkamimadowandip ja'abi ixpøjkin. Kidi mets ja jaa'y kø'øm myik'amutskiniyi.

Sa dø'on ja chinaa'yin tyiknaxtit pøn ja nwindso'øjtim tjanchja'widip

3 Tukja'myatsti ku tkajpxkyupøktit ja windsøndøjkti samdam nayide'en ja kudunktøjk tmimado'odit, jøts tpadu'undit tuki'yiyi ja ødyunk midi wyinaty tø yiktaguwani. ²Nipøn idø'on ja wenk tkanimadya'aktit, nika' idø'on ja tsep ja t'ixa'adit. Ja øy'ajtin idø'on ja ja'ayi yikmajada'aktip, ja tuda'aky'ajtin idø'on nixem niyam ja myigu'uk tyamay'attip.

³Jabi nayide'enxi adøm y'ijty ngakajpxkyupijkyim jøts ja Dios yja' ngamimadooja'am jøts jade'en nwidijtyim kube'ets kugoots. Tum ja axøø'kpi yigaappi

y'ijty nyikmajadaajkyindip
 midi n'amindip njotpa'andip;
 jap adøm y'ijty ja nxøw ja
 njumøjt nyiknajxyindi ma
 wyindsøn'aty ja ka'øy'ajtk møøt ja
 windi'iñ'ajtk, øy y'ijty pøngapøn
 møøt ndyimñamyi'ambijkyindi,
 sam adøm idø'on kø'øm y'ijty
 ndyimyjotkidaajkyim. ⁴Kuts
 adøm ja Dios ja yiknitsokpi
 tnanky'ejxøø ja y'øy'ajtin,
 sa ttsøky'aty ja naxwii'ñit
 jaa'y, ⁵jade'en adøm idø'on ja
 xyiknitsøjkyim, kaja'agøjxpip ja
 ttuun ku adøm ja øchinaa'yin
 wyinaty tøm møøt'ajtyim, jabi
 pa'ayo'oningøjpxxi dø'on ja ojts
 xyiknitsøøjkyim, xukyikniwaajchim
 ja nbøky jade'en jøts ja
 jemchinaa'yin ja Espiritu Santo
 xukpaajtyim. ⁶Ja yiknitsokpi
 køjxp ja nwindson'ajtim Jesucristo
 køjxp ja Dios Teety tøm xmø'øyim
 kawine'en ja Espiritu Santo jøts
 ja xpudøjka'am, ⁷jøts ja Dios
 Teety y'øy'ajtingøjxp xkupøjkindit
 jøts nyikmø'øyindit ja jujky'ajtin
 midi xemikøjxp etp midi adøm
 n'awejx'ajtyindip.

⁸Tyimdyiy idø'on ya'at, paty
 øts idø'on ndsøk'aty jøts mets
 winjaa windsojk xkajpxt ya'atpi
 ixpøjkin jøts jade'en pøn ja Dios
 tjanchja'widip tunkjøøjp'attit tum
 ja y'øybi tyiiby. Tyum'ødyunguixpy
 ya'atpi ixpøjkin, øy yø pøngapøn
 t'ødyuñ. ⁹Kidi xyikmøjtøki nugo
 ja kugoots madya'aky midi niti
 kyawa'añ, jøts ka'ap ja apmadya'aky
 ja møjaa'y ayuujk nugo xunk'att, ni
 xkadatøkit pøn ja Moisés kyutujk
 nugo ttamadya'akpyattip. Nima ja
 tiy'ajtin ja' tkamøøt'atti.

¹⁰Pøni jam pøn
 tnankñawya'kxwa'añidi ja
 Jesucristo yjanchja'wibitøjkti,
 tawindsø'øy tuk'ojkin uk
 majtsk'ojkin, kuts wyinaty
 mgamimadøyi, jagam ja
 x'ixwejtsnit; ¹¹jabi jade'enxi
 mets xnijawit ku ja'abi jaa'y
 tøm ja chinaa'yin ja ka'øybi
 myimajadajkniiyi jøts kø'øm ja
 pyøky ja ñi'øøniyi.

**Ku ja Pablo ttanipiky ja
 kyø'øm jotmay ja Tito**

¹²Ku me wyinaty ndanigaxi
 ja Artemas uk ja Tíquico, tun ja
 may'ajtin jøts øts waani wyinaty
 x'ats'ixy jam Nicópolis, jabi jamxi
 øts tøm ndanibiktaagi nyiknaxwa'añ
 ja et ja xøw kunim ja møk xux
 ñaxt. ¹³Tabudøki øy tigati ja
 nitanaabyi midi yiktejp Zenas
 jøts nayide'en ja Apolos, mo' ja
 pudøjkin jøts yjaakwidettit kunim
 ja tyunk tyik'abaadidit nugo
 ku ti kya'ijtxyidi. ¹⁴Nøjmi ja
 nmigu'uktøjkti pøn jamdi mets
 møøt jøts mbudøkiyidit, jøts
 jade'en tnijawidit sa ja øchinaa'yin
 wyingaxø'økt ku tpuðøkidit ja
 myigu'uk pøn ti ka'ejtixp.

**Ku ja Pablo kyajpxpøø'kxy jøts
 ja kunuu'kxin t'ukyajkni**

¹⁵Pøn jaty øts ixyam møøt,
 mdanigajxidip ja kajpxpoo'kxin
 ja'. Tukja'myats niduki'iyi ja
 nmigu'uktøjkti pøn jaty tu'ugyi
 ja janchja'win tmøøt'ajtmidip
 ku øøts ixyam ja kajpxpoo'kxin
 nguexy. Paat meets ja Dios
 kyunuu'kxin niduki'iyi. Jade'en
 idø'on ja yjatt.

JA NØKY MIDI JA PABLO TYANĪGAJX JA FILEMÓN

Yide'en ja Pablo tñijayi ja Filemón

¹⁻²Øts idø'øn Pablo'ajtp. Øts yam tsumy ku nwindson'ajtim yja' nbaduujni. Ixyam mee nnijayi mөөt yө Timoteo pøn jaty namyukidip jam mdөjkjotp, jөts nayide'en өө nja'myech ja ndsө' Apia jөts Arquipo midi nayide'en tump sam өts nduñ. ³Paatti meets niduki'iyi ja Dios Teety jөts ja nwindson'ajtim Jesucristo kyunuu'kxin mөөt ja y'өy'ajtin.

Sa ja Filemón tjagyepy ja tsojkin ja pa'ayo'owin mөөt ja Dios'ajot'ajtin

⁴Ku өts ja Dios n'ajot'aty nnumikajxajkpy өts ja Dios ku me nja'myech, ⁵ja'agөjxp ku tө nnijawi ku mets nayide'en xtsojki ja nwindson'ajtim Jesús yja', jөts pøn jaty ja janchja'wiyip. ⁶N'amidөөpy өts ja Dios jөts tja'gyukiyidit yikxon ja y'өy'ajtin midi nbaajtyindip ku njanchja'wa'andi ja nwindson'ajtim. Wa'nts tum jade'en ttundi, pөni sa tө xukmadөy pøn jaty tө tpabөkti. ⁷Janch jotkujk өts ixyam ku nmadөy ku xpa'ayөy ja mmigu'uk jөts xkajpxjot'amөki, jөts jade'en xyikjotkujk'aty.

Ku Pablo t'amidөy ja may'ajtin jөts yikupөkt jadigojk ja Onésimo

⁸Өy өts ja Cristo kyutujk nayide'en njamөөt'aty jөts me n'ana'amt pөni ti jaty mdu'ump, ka'ats mets ixyam n'ana'amwa'añ ⁹ja'agөjxp өts ixyam migu'uk'ajtingөjxp tu'uk ja may'ajt n'amidoowa'añ. Mөjaa'ñip өts ixyam jөts tsumyim n'ity nwindson'ajtingөjxp, ¹⁰paty mets n'amidөy ja may'ajtin jөts xkupөkt jadigojk ja Onésimo midi өts yam tө ndukja'gyuki ja Dios yja'.

¹¹Ku ojts jawyeen nmөөtsinaay yө Onésimo, ka'ap өy y'ijty ti t'өdyuñ. N'ajot'ajtna'amp ixyam ¹²paty ndaniguexy jadigojk jөts xkupөkt, ÷kidits өts jeexyip xkupiky? ¹³Jade'en ө njatsөky'aty jөts ja yam jeexyip tyañ, jөts өts ja jeexyip xpudөki sam mets jeexyip kө'өm xpudөki. ¹⁴Ixyamts mets ja ndaniguexy ja'agөjxp ku ka'ap mibaat ja mgutujk njinajxit, jabi yide'enxi njawa'añ pөni xunwajnip meets ja may'ajtin, ka'ap ja xu'unt ana'amingөjxp, mgө'өmdsojkingөjxp idө'øn ja xu'unt. ¹⁵Pө ja'agөjxp idө'øn ja

ojts chøøñ jøts ja mniwimbetiyyit jadigojk xemikøjxp, ¹⁶jits ka'ap jade'en x'ukyiktunit ejxim jiyujkin, jade'en xjawit ejxim n'uchin ejxim nmigu'ukin. Njanchpa'ayøøpy øts yø', jawaani møk mets yø xpa'ayo'ot, ka' nugo jaa'y x'ext, jade'en x'ext sam adømin, tøxi tpabiky ja nwindson'ajtim yja'.

¹⁷Paty ø nwa'añ, pøni xmigu'ukja'wip øts, kupøk ejxim øts jeexyip xkupiky. ¹⁸Pøni tø mmidundigøyi, uk japts mmiyojiyi, øts ja ngubajtkøjxp. ¹⁹Kø'øm øts ixyam nwa'añ jøts ngubajtkøxt ja yoj, paty ø kø'øm ndyimyja'ay; ka' yjawi njadukja'myajtswa'añ ku me tø mnañito'jkniyi. Kidim xjanchja'wiñi, taxi'iky yø'. ²⁰Sam ø nwa'añ, tun waani ja may'ajt jøts ø

xyikjotkujk'att ja'agøjxp ku tu'ugyi njanchja'windi ja nwindson'ajtim.

²¹Nnajtsja'wip øts ku xpadungøxt sa jaty øts ixyam nwa'añ. ²²Jøts nayide'en x'awejxtip øts; jotmøñ mee nninijkxy sa jam ja Dios x'amidowdi.

Ku ja Pablo t'ukyajkni ja kajxpoo'kxin jøts ja kunuu'kxin

²³Nayide'en mdaniguexyidi ja kajxpoo'kxin ja Epafras, pøn øts ixyam møøt ndsumchøøni nwindson'ajtimgøjxp. ²⁴Nayi kyajxtip ja kajxpoo'kxin ja Marcos, møøt ja Aristarco, møøt ja Demas jøts ja Lucas, midi øts xpudøjkidip.

²⁵Mbaajtidip ja nwindson'ajtim Jesucristo kyunuu'kxin ja y'ø'y'ajtin. Jade'en idø'øn ja yjatt.

JA NØKY MIDI YIKTANĪJA'AYĪDØØ JA HEBREOS JAĀ'DYĪ

Dios U'nk køjxp adøm ja
Dios Teety xmigajpxyim

1 Janch tigach idø'øn ja Dios Teety y'ijty ñanky'ijxyiyi, ku dø'øn ja kyugajpxy ttuknijawiwya'añ pøni ti jaty idø'øn ja tyukmadowampy ja møjaa'dyøjkti. ²Ixyamnim idø'øn ja kyø'øm U'nk kugajpxy tø tkexy. Y'U'nk køjxp idø'øn ja Dios Teety ojts tuki'iyi tyik'øyi ja ñajax jøts ja tsajp, jøts nay ja y'U'nk tø ttagidøjkiguixy køx kida'ak midi ja wyinaty tø tyik'øyi. ³Ja Dios U'nk idø'øn tnanky'ejxip ja Dios Teety ja myøj'ajtin, jøts nayi ja' ja tnanky'ejxip sa dø'øn ja Dios Teety t'ixy; nay ja'ats ja myøkwinmaa'ñ ja myøk'ayuujk tpatanaagyøjxp tuktsajp'agida'aky ja pikta'aky midi ja Dios Teety tø tyikøjy. Ja Dios Teety ja møøt yikutuky y'aga'ngyøj'ø'øm jam tsajpjotp, ku adøm ja yā jawyeen tø x'ukyikpojkiwaajchim.

Jawaani møj ja Dios U'nk,
ka'ap ja ankilis jade'endi

⁴Tø ja Dios U'nk jawaani møj wyimbidsimy jøts ja Dios Teety

y'ankilis ne'egi ka', ja'agøjxp ku ja Dios U'nk tø tmidañ jawaani møj ja kutujk. ⁵Jabi nijuunixi ja Dios Teety tkanimaay tu'uk ja y'ankilis yide'en:

Mets idø'øn n'U'nk'ajtpy;
øts mets ja jujky'ajtin ti nmø'øy,
ni ja Dios Teety tkanimaamyi tu'uk ja y'ankilis:

Øts me n'u'nk'atp,
jøts øts me xeety'atp.

⁶Yide'ents tø wyami ku ja myøjt'u'umts U'nk tø xaniguejxyim yā ñaxwiin:

Wan niduki'iyi øts ja n'ankilis
mwindsø'øgiyi.

⁷Ku ja y'ankilis tnimadyajkmi, yide'en ja Dios Teety wya'añ:

Øy øts ja n'ankilis o sa
nnanky'ejxyit,
nayide'en sam ja pojin, uk sam
ja jøøn yowin.

⁸Kuts ja y'U'nk tnimadya'aky yide'ents ja tnimaamyi:

Xemikøjxp me Dios U'nk
mgutujk y'ity;
tiy mets mgutujk ja
mðiidyu'unin y'ity.

⁹Mdsøky'ajtpy mets ja tyiiby jøts ka' x'ejxwa'añ ja ka'øybi;
paty ja mDios Teety jawaani øy
ja jotkujk'ajtin tø mmø'øyi,

- jøts ni ka'ap jade'en o pøn tø
yiktuñ.
- ¹⁰Jøts nayide'en wyami:
Mets Dios U'nk, tø
xanibiktaajkiguixy tuki'iyi ku
yø naxwii'ñit tø xyikøjy,
jøts mgø'jotp ja tsajp tø
pyidsimy.
- ¹¹Køxtip naxtip yø', jøts mets
xemikøjxp me mdañ.
Nayide'en yø yjattit sam wet
pyachi;
- ¹²Jøts mets ja xpøkjø'økt ane'eky
ade'kxy, jøts jadigojk
xyikjemyit xyik'øyit.
Mets idø'on xemikøjxp
jade'eñim m'ejtp, nijuuni
xøow mets mdsinaa'yin
kyakixy.
- ¹³Jøts nijuuni ja Dios Teety tu'uk ja
y'ankilis tkaniaay:
Yā yikutuk n'aga'ngyøj'i'jy,
kunimts mets mmidsep
ndukteky'a'an'att.
- ¹⁴Dios Teety idø'on myidundip
niduki'iyi ja ankilis, nayi Dios
Teetyts kajxidip jøts tpudøkidit pøn
jaty ja nitso'ok'ajtin tkupøkwandip.

**Ka'ap ja nitso'ok'ajtin
ngamøjpiktaajkin**

2 Ja'agøjxp idø'on nyikmøja'am
nyikøjxpa'am pøni
sā tø nmadø'øyim jøts kidi
ja nwinmaa'ñ nyiktigajchim,
tu'ugyi ja nyikyø'øyim. ²Tø
dø'on ja ayuujk yjanchwindiy
midi ja ankilis ja israelit jaa'y
tyukmadowdi, pøn jatyts ja
tkabadundøø, yiktiidyundi ja', jøts
ja ayo'on yikmøødyøø sam idø'on
pyaat'atyiyi. ³Pøni jade'endam
ja yjajttøø, çsudsots adøm idø'on

ndejint nga'ayo'ombaaajtindit pøni
ka'ap adøm ja møj nitso'ok'ajtin
nmøjpiktaajkyim? Jabi jawyeenxi
ja nwindson'ajtim kø'øm tø
tnigajpxy, pønts ja tpatmadoojidøø,
tøts ja ayuujk ja jawyeen tiibyøkti
jøts ja tø ttsøønidi, jitsnim øøts
ja tø xukmadøy. ⁴Tøts ja Dios
Teety nayide'en kø'øm tyaky ja
ejxpajt ku dø'on ja y'ayuujk ja
wyindiy, ku ijxyimbi ka'ijxyimbi
tyiknaxkidā'aky, nayide'en ja
Dios Espiritu Santo tø xmø'øyim
ja møk'ajtin sam ja kija' tø
xamidsøjkyim.

**Nayide'en ja Jesucristo yjaa'yjajty
sam ja myigu'uk naxwii'ñit jaa'y**

⁵Ja tsinaa'yin ja jujky'ajtin
midi memp ja'tp Cristo køjxp,
midi øts ixyam nnigajpxpy,
ka'ap ja ankilistøjk ja mibaat
tniwindsøn'attit. ⁶Jabi yide'enxi ja
David ja Dios Teety t'ajot'aty jøts ja
tø tjaadyañ:

çTyimbyøn idø'on yø jaa'y'ajtp
ku yø niwine'en xkaja'dyigøy?

çTi tyimbyøn idø'on yø
naxwii'ñit jaa'y midi oo'kp
tigøøpy ku yø xmijotigøy?

⁷Tø yø waani x'atsyik'amutski
jøts tø x'atasmøjpikta'aky ja
m'ankilis,
ixyamts ne'egi jawaani møj tø
xmø'øy ja møj'ajtin jøts ja
øy'ajtin,

⁸jøts tuktsajp'agida'aky
tyikutujkøxt.

Ku dø'on ja Dios tuki'iyi tø
ttagidøjkiguixy ja jaa'y, niti
dø'on ja tø tkayiktañ midi ja jaa'y
kya'ana'amp. Ots ja yjade'eni,
ka'animts adøm n'ijxyim ku tuki'iyi

myimadooguixyi. ⁹N'ijxyindipts adøm ja Jesús pøn ja Dios Teety waani tø t'atsyik'amutski, ni ja ankilis tø tka'atmibaat'aty. Tøts ixyam tmøøgyojmi ja møj'ajtin jøts ja windsø'jkin jawaani møj, ja'agøjxp ku ja o'jkin ja tø tkupiky, ku ja Dios Teety ja jade'en tø tyamidsøkyiyi jøts adøm ja xku'o'jka'ant.

¹⁰Dios Teety køjxp tuki'iyi y'ijty, jøts tum ja' idø'on paat'ajtiyip; ja'ats ja Dios Teety chøjkpy jøts nayide'en ja y'u'nk ja myaay tpaattit ja øy'ajtin. Paty idø'on ja Dios Teety tø ttamidsøky ja nwindson'ajtim Jesucristo jøts ja y'ayo'owin jøts ja y'o'jkin jade'en ttuktabaja'naxy, sa dø'on ja naxwii'ñit jaa'y y'ejxidi tyiyidi, jits jade'en jawaani øy xukja'gyukant sudso ja nitsoojkin nbaajtint. ¹¹Jabi nay ja'axi ja tyety'ajttip pøn jaty tø pyojkpiwa'atsti, jøts nay ja'ats ja tyety'ajtmip pøn yikpojkipiwatp. Paty ja Dios U'nk tkadatsø'ødyuñ ku adøm ja xmiga'axa'am, ¹²sam jap wya'añ nøkyjotpy:

Mets Dios Teety idø'on
nнимadya'akp ku øts ja
nmiga'ax nmigajpxt,
jøts tu'ugyi øø wyinaty n'iy
mets køjxp.

¹³Jøts nayide'en jap jaabyety wyami:

N'aweix'etp øts ja Dios Teety.
Jøts abiky ñømgøjmi:
Ixyam ø møøt n'u'nk n'una'jk,
midi øts ja Dios Teety tø
xmø'øy.

¹⁴Jade'en sam ja naxwii'ñit jaa'y ja juky'ajtin tmøøt'ajttøø, ja'agøjxp idø'on ja nwindson'ajtim

Jesucristo yjaa'yjajty jøts jade'en ja o'jkin tkupøkt, jøts jade'en tmimajada'aky ja miku' midi ja o'jkin tniwindsøn'ajtp. ¹⁵Jade'en ja nitsø'ok'ajtin xuktajotkujk'ajtin jøts jade'eñi dø'on ja o'jkin nga'uktsø'jkiñant. ¹⁶Wa'ats yikja'gyuki ku ja nwindson'ajtim ja' tkanimiñ jøts ja ankilis tpuðokit, jabi tum naxwii'ñit jaa'yxi ja ja'ayi ñimimpy, pøn teety'amøjkojpk'ajttip ja Abraham. ¹⁷Ja'agøjxpts ja nayide'en yjaa'yjajty sam ja myigu'uk naxwii'ñit jaa'y, jøts jade'en t'ayo'ext sam nayide'en ja Dios Teety tpadun'ett, ku ja kyø'øm o'jkin ja ttayikpojkipiwa'ach ja naxwii'ñit jaa'y. Ja'agøjxp idø'on ja amuum ndeety'ajtyindi. ¹⁸Tø dø'on ja jawyeen ttanaxy ja ayo'on, ja winmaa'n, jøts nayide'en yikxon tø yikwinmaa'n'ixy, paty idø'on myayi ja pudøjkin pøn jaty nayide'en ya jajtíp kubajtíp.

Jawaani møj ja Jesús, ka'ap ja Moisés

3 Kunuu'kxy mee migu'uktøjkti, meetspi dø'on mbaat'ajtiyip jøts yikxon x'ejxtit ja Cristo Jesús, pøn tø nyiktaniguexyindi jøts pøn ndeety'ajtyindip, ja'agøjxp ku meets idø'on ja Dios Teety tø mwi'ijxyidi jøts ja mja'atyyidit. ²Ejtp ja Jesús tiy ja Dios Teety tmimadøy pøni ti ja tø tyaguwaníyi, sam ja Moisés nayide'en tu'ugyi tmiduun ja Dios Teety ma ja janchja'wibi jamdi. ³Jawaani møjts ja Jesús ja wyindsø'jkin pyaadyi jøts nika' jade'en ja Moisés, nayide'en idø'on ja tpaaty, sa jawaani møj yikwindsø'øgi ja tøjkojpi jøts

nika'ap ja tøj̄k jade'en. ⁴Ots idø'øn ja jaa'y may yjadøjkojti, tum ja Dios Teety tuki'ȳi tø ttanibiktaagi wine'en ijty tuktsajp'agida'aky. ⁵Janch øy idø'øn ja Moisés yjatuuñ, ku ja janchja'wibitøj̄k ttukmadøøy ja Dios kyajpxy y'ayuujk, pøni ti dø'øn ja wyinaty tyunwampy ja Dios. ⁶Tu'ugyits adim ja Cristo xpawinmaa'yim wine'en adøm njanchja'wa'am, ja'agøjxp ku ja tkøj̄ø'ømit'ajtkixy, pø Diosxi ja' ja y'u'nk. Ja' tsojkip jøts møk ja winmaa'ñ nbiktaajkint, jits jotkujk n'awejxint ja øy'ajtin midì mempp midì ja'tp.

**Ja janchja'wibi pyoo'kxinxøowdi
Dios wyingujkp**

⁷Paty yide'en ja Dios Espiritu Santo wya'añ, sam jap jaabyety y'ity nõkyijxpy:

Pøni mmadøøpy meets ja Dios Teety kyajpxy ixyam,

⁸kidi jade'en mgujuun'atti sam ja jaa'y ttundi jam abak etjotp, ku tkagupøj̄kti ja Dios, jøts ja yujy'ajtin nugo ttaguyajtidi.

⁹Jam øts idø'øn ja m'apteety m'aptaak xwinmaa'nmyøk'ejxti, øyi ja tja'ejxti tjanija'widi ja ijxyimbi ka'ijxyimbi wixijkxy jumøjt midì jaty øts jam njatungunajxpy.

¹⁰Paty øts idø'øn n'atsmi'a'ambøj̄kti, winets ø nwaañ: "Ejtp mee mjadigøy m'anmija'wingøjxp, jøts ka' xtsojkti jøts øts ja nduu' xpaduujnidit."

¹¹Ja' øts idø'øn ja ndami'a'ambøj̄kti, jøts ø nwañdaajky ku

kyatøkidit ma øts ja n'uktamidsojkti.

¹²Migu'uktøj̄kti, nay'ejx'etidim tu'uk jadu'uk, jøts xkamajststuttit ja Dios ja yikjujky'ajtpi, jøts ja' ejtp xjanchjawidit. ¹³Nay jaakjamnim ja xøow ja jumøjt, nagyajpxjot'amøjkiiyidi xem yam jabom jabom, jøts ja pøky mgawin'øønidit, jøts ja Dios ejtp xmimado'odit. ¹⁴Pøni tu'ugyi nyikyø'øyim ja janchja'win pøni sa ja tø nyiktso'ondaajkyim, kuwani ja Cristo møøt nbaajtin ja øy'ajtin.

¹⁵Paty xja'myatsttìt ku ja ayuujk wya'añ:

Pøni mmadøøpy meets ja Dios Teety kyajpxy ixyam, ka'ap nayide'en mgujuun'attit sam ja ttundøø pøn ja Dios Teety tkamimadoodøø.

¹⁶¿Pønts idø'øn ja Dios kyajpxy tjamadoodøø jøts ja tka'ukpadunidøø? Ja' dø'øn jade'en adøtsti pøn ja Moisés yik'awa'atspidsøøm jam Egipto etjotp. ¹⁷¿Pønts idø'øn ja Dios myijotma'jt wixijkxy jumøjt? Ja'ats idø'øn jade'en jajttøø pøn jaty pøktyundi, jøts ja jami abak etjotp y'oo'ktøø. ¹⁸¿Pønts idø'øn ja Dios tyamiwandaajki ku ja kyatøkidit ma dø'øn ja Dios wyinaty tø y'uktamidsøkyidi? Ja' dø'øn ja'adi pøn tkamimadowdi ja Dios. ¹⁹Ixyats adøm n'ijxyim, ja'agøjxp ja øy'ajtin ja tkapaattøø ku ja Dios ja tkamibøj̄ktøø.

4 Ka'anim ja tpaaty jøts adøm ja Dios Teety nmøøtnøjkxna'ant poo'kxpi, paty idø'øn tsø'øgi jawi ndsinaa'yinditnim ja ku wyinaty

pøn nidu'ugin kyanaxy. ²Nayide'en adøm tø nyiktukmadø'yim ja nitsoojkin ayuujk, sam ja møjaa'dyøjk yjayiktukmadowdi; ka'apts ja ti øy'ajtin tpaatti ja kuxi ja tkamibøjktø øy ja tjamadoodøø. ³Adømts idø'on ja Dios Teety møøt nbaajtint ja poo'kxin ku adøm ja tømibijkyim, jabi yide'enxi ja Dios kø'øm tø wya'añ:

Ja'agøjxp øts idø'on ja
nmi'ambøjkti ku øts ja
xkamibøjktøø,
jøts øts ndyimñimy ku niujuuni
xøøw xkamøøtpoo'kxtit.

Jade'en idø'on ja Dios wya'añ, øy ja wyinaty ja tyunk tø tjayik'abajtyini ku ja wyinaty tuki'iyi tø tyikojkixy, jøts t'agajpxujky jøts ja tpaattit ja poo'kxin pøn mimadoojip; ⁴pø japxi nayide'en jaabyety y'ity ti dø'on ja Dios Teety tyuun kyiwixujk xøøw:

Poo'kx ja Dios kyiwixujk xøøw
ku ja tyunk tyik'abajtyii'ñ.

⁵Jøts nayide'en jap jaabyetyimi:

Ka'ap øts ja xmøøtpoo'kxtit pøn
xkamibøjktip.

⁶Ka'anim ja jaa'y ñiga'pxidi jøts tpaattit ja poo'kxaajk, øy ja tø tjamadowdi ja nitsoojkin ayuujk, ka'ap ja poo'kxaajk ja tø tpaatti ku ja tø kyamadowdi; ⁷paty ja Dios Teety jadu'uk ja xøøw ja et tø tnigajpxy midi adøm ixyam n'ixyindip ndsinaa'yindip, jabi Davidxi dø'on ja Dios kyajpxy yiktumpy ku ja wya'añ sa jap jaabyety y'ity nøkyijxpy:

Pøni mmadøøpy meets ja Dios
kyajpxy ja y'ayuujk,
kidi xkamibøkti.

⁸Ku ja Josué jeexyip ja israelit jaa'y ja poo'kxin ti tmøøni, ka'ap ja Dios

Teety jeexyip jadu'uk ja xøøw ja et tnigajpxy ma ja poo'kxin yikyakt.

⁹Patyts idø'on y'awejx'ityiyi ja kunuu'kxy poo'kxin, niduki'iyi pøn ja Dios tjanchja'widip. ¹⁰Pøn ja Dios Teety møøt pyøø'kxy, nayi tø ja wyinaty ya naxwiiñ tyikixy ja y'ødyu'unin. Jotkujk idø'on ja pyoo'kxnit sam ja Dios pyøø'kxy ku tyik'abajtyii'ñ ja tyunk tuktsajp'agida'aky. ¹¹Kuwanits nmijotigø'yindit jøts ja'abi poo'kxin nijum nbaajtindit, jøts nipøn tkabadu'unt ja jaa'y pøn tkamibøjkti ja Dios.

¹²Jabi xemikøjpxxi ja Dios Teety y'ayuujk y'ity, jøts jawaani wenk yiktsaachi myøk'ajtingøjxp, niti tsujx adsow jøpi jade'en kyayiktsaachi, ja kuxi tyimya'aty anmija'winjotp jøts jade'en tnanky'ixyiyi pøni ti yiktunwamp uk yikwinmaa'ñ'ajtp. ¹³Niti dø'on ja Dios tkayu'uchjawi, tyumnija'wigyijxpy ja' tuki'iyi jøts ja' idø'on wyinaty nwinguwa'jka'amp jøts ndsinaa'yin ndagidøjkant.

Ja Jesucristo idø'on tu'uk møjteetywindson

¹⁴Ja Jesús midi dø'on Dios U'nk'ajtip, ja' adøm idø'on njawanimøjteety'ajtyindip, ja'ats idø'on ja Dios Teety tø twinguwa'agi, paty adøm idø'on ja nDiosja'myajtsin møk nyik'ejtint. ¹⁵Xja'gyuka'amp adøm ja Jesús midi dø'on møjteety'ajtp, ja'agøjxp ku ja tnijawi sa adøm ndsinaa'yim ya. Pø tøxi ja nayide'en ja ka'øwyinmaa'ñ yjayikmøøy jøts ja tø tkagupiky, jøts jade'en ja pøky

tø tkatuñ. ¹⁶Tja'myejchimts ja Dios, jøts wan tninijkxyim jotkujk jøts n'amido'owint pya'ayo'owingøjxp ja pudøjkin ma ngamajadaajkyim.

5 Wi'ijxy idø'on jam israel kajpkøjxp, tu'uk jadu'uk ja teety, jøts tø yikpikta'aky jaa'gyudanaabyi, jøts ja jiyujk'øøky ja Dios ttawindsø'øgidit ttawinjawidit jøts idø'on ja jaa'y pyøky ñiwa'adsiyit jøts ja Dios tmaa'kxt. ²Kumi nayide'en yø teetyti pyojkpitumbijaa'yidi, paty yø tja'gyukidi pøn jaty tsuj kadsinaadyip jøts pøn jaty tundigøødyip; ³ja'agøjxpts idø'on ja wyindsø'jkin tpikta'akti ku ja nayide'en pyojkpitumbijaa'y'ajtti, jøts ku ja jaa'y tkudanidi.

⁴Nipøn ja kø'øm kyananktyeetypidsimi; ja Dios Teety idø'on ja møøjyip, jøts nay ja' idø'on tkunuu'kxp tkuwamp sam yiktuñ ja Aarón pøn myidu'ukpi møjteety'ajti ja israelit jaa'y.

⁵Nayide'en yjajty ja Cristo; ka'ap ja kø'øm ñankmøjteetypidsøjmi, ja Dios Teety ja møøjyi ku dø'on ja ñimaajyi:

Mets idø'on n'U'nk'ajtpy;
øts mets ja juky'ajtin ya tø
nmø'øy.

⁶Jøts ku nayide'en ja Dios Teety wyaamaa:

Mets idø'on xemikøjxp
møjteety'atp,
jøts jade'en mdunt sam ja
Melquisedec ttuñ.

⁷Møk ja Cristo ja Dios Teety twingajpxajky tminuu'kxajky ku ya chinaay naxwiñ, jøts twinjiy twinyaajxy ja Dios Teety, midi tmøøt'ajtp ja kutujk jøts ja o'jkin

tkapaatt tka'ext, jøts ja Dios Teety myadoozi ku ja tu'ugyi yikxon t'ajot'aty. ⁸Kuwani dø'on ja Cristo ja ayo'on tkupøjki sam adøm, øy ja yjaDios U'ngi, kuwani ja tø tnanky'ijxyi ja mado'owin; ⁹kuts ja jade'en tja'gyukiyi'ñ ja naxwii'ñit ayo'on, jade'ents tmibaat'ajty sudso ja yiknitsoojkin ka'pxy tmo'ot pøn jaty ja mimadojyip, ¹⁰ja'agøjxp ku møjteetywindsøn ja Dios Teety wyinaty tø pyiktaajkniiyi sam ja Melquisedec y'ijty tyeety'aty.

**Yik'ejxtip ja janchja'win ku
ja jotmøn yikmajstutnit**

¹¹Kajaanim ja kyayiknigajpxy ya'atpi ayuujk ja'agøjxp ku meets yjawi xkaja'gyukiwya'añ, jade'en'ampyts inet idø'on ja yjawi ngajatt sudso ndukmado'odit. ¹²Meetspik idø'on jeexyip mdukyikyuujnidiip ja mmigu'uktøjkti, kawinaak xøøw ja m'ixpøjkin xjayikyø'ñidi jøts ni jade'enbaat xkaja'gyukidinim ja ixpøjkin midi ka' mabaat chepi. Ne'egi jade'en meets yjawi mwimbejtni sam ja mutsku'nk ja'ayi ja che'tsknøø tkupiky, jøts ka'ap ja kaaky ja tojx ja ttsøky. ¹³Maxu'ngin idø'on ndejint wyinmay pøn tkaja'gyukipnim sudso n'øchinaa'yint, kuts ja nduk'ixpøkwa'anin midi niwyaani tsep ka'ap ja tkupiky, nayide'en idø'on ja' sam ja maxu'nk ja'ayi tkupiky ja che'tsknøø jøts ka'ap ja wenkpi jii'kxy. ¹⁴Pønsts tjajtnip t'ixa'at ja øybi uk ja kya'øybi, ja'ats ja Dios y'ixpøjkin tnijawiwyangøjxp øy ja wine'en yjatsepi jøts yikja'gyukit.

6 Jade'en nyiktaa'nint pøni ti jaty jawyeen tø nyiktukmadø'oyim, ku ja Cristo tø njanchja'wa'am, jøts ja Dios yja' njaaknija'wigyojint jøts ja ja'gyukin nmøøt'ajint. Ka'ap ja nugo ngajpxjimbejtint ngajpx'adøjint sudso nmajtstuujtint ja ka'øy chinaa'yin, midi ja o'jkin tukpatp, jøts sudso ja Dios njanchja'windit, ²jøts pøni ti dø'øn nøbajtin'ajtp, pøni sudso jaa'y tkunuu'kxy ja myigu'uk, jøts sudso ja jaa'y yjujkyøktit jadigojk, jøts sudso ja tiidyu'unin y'ett. ³Paty adøm nja'uknijawigyojint pøni ti jaty yiktukmado'owimp, pøni jade'en ja Dios xamidsøjkyim.

⁴Ku pøn jaa'y tuk'ojkyi tø ttajotkujktøki ja Dios y'ixpøjkin, ku ja Espiritu Santo tø yikwijyidi yikejyidi ⁵jøts ja Dios kyajpxy nekim tø t'ukupøkti, jøts nayide'en tø tyatøkiyidi ja Dios chojkin ja myøk'ajtin midi ixyam jøts midi xemikøjxp ejtp. ⁶Pøni tø ja tja'dyigøydi ja Dios jøts ja kyø'øm ka'øchinaa'yin ja tø t'awimbetidi jadigojk, nisudso ja kya'ukjotimbejtnidit ku ja Dios U'nk ja kyiruspajtin jade'en nugo ttaguyajtidi, jits ja nugo o magama txaxe'ekti. ⁷Jade'ents ja yjatti sam ja naajx ku tyu'uy, y'uktichp nøø, kuts ja pikta'aky jam yikxon y'ity jøts ja tyikjotkujk'aty pøn jaty tø ñe'lepti. Dios idø'øn ja kunuu'kxip ja naajx. ⁸Kuts ja pikta'aky ja tkayik'ity, ku nugo ujts jøts kujp tyik'ity, tits ja wya'ant, ka'ap ja y'øyi. Mi'ambøjkipts ja Dios ja' jøtsnim ja yiknitsa'att.

Jade'en idø'øn ndejint ja naxwii'ñit jaa'dyi.

Ja awejx'ajtin midi jotkujk xyik'ejtimp

⁹Ots ø migu'uktøjk jade'en njakajpxy, njanchja'wipts øts, ku meets ja Dios tø mgunuu'kxyiyi, ku tø myikmo'odi ja nitso'ok'ajtin.

¹⁰Pø janch tiyxi ja Dios jits ka'ap ja mdajaa'dyigøyidit pøni ti jaty meets ja tø xuujni, jøts ku ja tø xuk'ejxti wine'enin ja xtsojkti, ku ja mmigu'uk midi nayide'en tjanchja'widip ja Jesús tø xpudøkidi, midi meets ixyam mjaaktun'adichpñim. ¹¹Ja'ats øø ndsøjkpy, jøts meets jade'en mdsinaa'yin xyikyø'ødyit jotkujk jøts tsuj, kunim ja øy'ajtin xpaattit midi m'awejxtip. ¹²Ka'ap øø ndsøky jøts mee mnuux'ookt, ja' øø ndsøjkpy jøts ja jaa'y xpa'ejxtit pøn jaty ja øy'ajtin tpaattip y'awejx'ajtingøjxp ku ja Dios tjanchjawidi.

¹³Jade'en ja møjaa'y Abraham yjajty ku ja Dios tyamini'adso'owiyi ja øy'ajtin. Kyø'øm juky'ajtin ja Dios tyakajpx, ja'agøjxp ku wyinaty nipøn jawaani møj kya'ity; ¹⁴xjats yide'en ja Abraham yiknimaay: "Ngunuu'kxp mets, jøts ja m'u'nk m'ap nyiknamayit."

¹⁵Tuda'aky ja Abraham ja t'awejx'ijty midi idø'øn ja Dios ñigajpx, jøts ja Dios ja myøøjyi midi wyinaty tø tyamidsøkyi. ¹⁶Ku jaa'y tigati ttamøjtøkiwya'andi ttajanchtøkiwya'andi, ja' ja y'agajpxtip pøn jawaani møj, jøts ja nisa kya'ukyiknimaañidit. ¹⁷Paty idø'øn ja Dios ojts ja kyajpxy

tyimyktañ, jøts ja yikjanchjawit ja y'ayuujk, jøts ku ja tuki'iyi tpadu'unt pøni ti jaty ja wyinaty tø ttamidsoky ja jaa'y. ¹⁸ Majtsk idø'on ja winmaa'ñ midi ja Dios myøøt'ajtpy jøts ka'ap ja taay'ajtingøjxp ttuñ; tu'uk ja wyandaajkin midi adøm idø'on xamidsojkimp, jøts tu'uk ja kyajpxy y'ayuujk midi ja awejx'ajtin xmø'øyimp ku ja wyandaajkin ja tpadu'unt. Jade'ents adøm ja Dios xyikjotkujk'ajtyim, jøts n'awijxyimpts adøm pøni ti dø'on xmø'øyimp. ¹⁹ Ya'at awejxin adøm idø'on ja n'amija'win tu'ugyi xyik'ejtindip, sam ja kudiibyajt tu'ugyi tyik'lity ja pikta'aky, midi'its adøm idø'on nadyagumajtsa'amp jøts adøm ja Dios nbaajtant. ²⁰ Jam idø'on ja møk y'lity tsajpjotp ma ja Cristo jawyeen tø tyøki jøts ja tuu' tyik'awa'atst, jøts idø'on ja jade'en xemikøjxp tø tyañ møjteetywindsøn sam ja Melquisedec.

Nayide'en ja Jesús tyeety'aty sam ja Melquisedec

7 Salemit windsøn idø'on y'ijty ja Melquisedec jøts ja tsajpjotp Dios tniideety'ajtmi. Kuts idø'on ja Abraham wyinaty ja myidsep tø tmimajada'aky ixats idø'on ja Melquisedec ojts y'atspaatsøyi jøts kyunuu'kxi. ² Jøts ja Abraham tmøøy tukpiky ja majkpikpyi pikta'aky pøni ti jaty idø'on ja wyinaty tø t'atspiky. “Ka'pxy tiidyumbi windsøn” idø'on ja Melquisedec y'ayuujkpidsimy; kuts ja tniwindsøn'aty ja Salem kajp midi tyijpy “jotkujk'ajtin”, ixysats ja Melquisedec wyimbidsømni “ja

windsøn pøn kyajp ttamidsojkp ja øy'ajtin jøts ja jotkujk'ajtin.” ³ Ka'ats idø'on ja tyeety tyaak ja pøn, ni myigu'uk; ku dø'on ja ñanky'ejxpaajti, ni kyayiknigajpxmi ja kya'axin jøts ja y'o'jkin; paty idø'on ja Dios U'ngin t'ixy, ja teety midi xemikøjxp teety'ajtp.

⁴ Janch møjts idø'on ja Melquisedec wyimbidsimy, ku dø'on ja Abraham, midi adøm ndeety'amøjkøjkp'ajtyindip, ja tmøøy tukpiky ja myajkpikpyi pikta'aky midi ja wyinaty tø t'atspøjkxi ja myidsep. ⁵ Jade'en ja Moisés kyutujuk yjawa'añ jøts ja teety pøn yiktso'ondaajkidi ja Leví jøts t'amido'odit ja jaa'y tukpiky ja myajkpikpyi pikta'aky, øy ja tjamigu'ugidi, uk tu'ugyi tjakøjkp'atti ja Abraham. ⁶ Øts ja Melquisedec jade'en yjagateety'aty sam ja'adi pøn yiktso'ondaajkidi ja Leví, y'amidoow ja nayide'en tukpiky ja myajkpikpyi pikta'aky ja Abraham pøn wyinaty ja Dios tø tyamiwanda'agiya ja øy'ajtin. Jøts ja Melquisedec tkunuu'kxy ja Abraham; ⁷ nipønts sa kyawa'añ, ku ja yjawanimøji pøn kunuu'kxp, jøts ka'ap ja' pøn yikunuu'kxp. ⁸ Tum oo'ktipts ja jaa'y pøn ya naxwiin tukpiky ja myajkpikpyi pikta'aky yikmøødyip, ka'afts ja Dios kyajpxy jade'en tñigajpxy ku ja Melquisedec tø y'oo'kni, nømp ja wya'añ ku ja yjujky'atynim. ⁹ Nayide'en idø'on n'ukwa'anint, øy idø'on ja teetytøjk pøn ja Leví ñigubajk'ajtpy ixyam tjayikmukti tukpiky ja myajkpikpyi pikta'aky, kuwani dø'on ndejint kø'øm tjagubajtmidi ja yjade'embí nay winet ku ja Abraham tmøøy

ja yja' ja Melquisedec. ¹⁰Ja'agøjxp idø'øn ja ndejint ja ttuũ ku ja tmøjnigojpk'aty ja Leví pøn wyinaty kaka'xpnim naxwiĩ, ku ja Abraham ja Melquisedec pyaatsoji.

¹¹Ja Levíit teety idø'øn midi ja Aarón yiktso'ondaajkidi, ja' idø'øn tmøødyi ja kutujk ja Israel kajp. Kudsik idø'øn jeexyip ya'atpi teety ttukpaattø ja Dios pøn jaty ja kyutujk paduujnidip, ka'ats jeexyip chøjkyi jøts ja teety jadu'uk kyaxø'økt midi tkawindsøn'ajttip ja Aarón, jøts nayide'en teety'attit sam ja Melquisedec. ¹²Kuwani dø'øn tyigach ja kutujk ku ja teety tyigatsti; ¹³ni tu'uknimts ja teety kyabidsimy abikyajpkøjxp, sami ja nwindsøn'ajtim Jesucristo midi dø'øn jade'en yiknigajpxp jap nøkyijxpy. ¹⁴Yiknija'wipxi ja' ku ja nwindsøn'ajtim Jesucristo tãtskojpk'aty ja Judá, jøts ka'ap ja Moisés tyikutujky ku teety jam Judá etjotp pyidsø'ømdit.

¹⁵Jawaani øyts ja ne'egi wyingaxi'iky, ku yiknijawi jøts ku ja Jesús ja jemdyeety'ajtin ñanky'ejxiyi, nayide'en sam ja Melquisedec.

¹⁶Kyø'øm møk'ajtingøjxp ja Jesucristo tpaajty ja teety'ajtin, ja ku tmøøt'aty ja jujky'ajtin xemikøjxp; jøts ka'ap ja pyidsimy jam jaa'y agujkp, pøn jaty idø'øn paat'ajtiyip ja teety'ajtin, sam ja kutujk ja'ayi ttanibiktaagi. ¹⁷Pø yide'enxi ja Dios Teety ja ñigajpxyi:

Mets idø'øn xemikøjxp
mdeety'atp,
jøts jade'en mdu'unt sam ja
Melquisedec ttuũ.

¹⁸Paty ja Moisés yjawyeen'ana'amin tø kyudigøy, ku ja møk'ajtin

tkayaky sudso yikpadu'unt; ¹⁹jøts niwine'enin ja ka'øchinaa'yin tø tyiktigach. Ixyamts nmøøt'ajtiyindi tu'uk ja jøp'ijxy'ajtin midi øy midi møj jøts midi ja Dios xukpaajtimp.

²⁰Diosts idø'øn kø'øm ja y'aaw y'ayuujk tø tyaky jøts idø'øn ja nwindsøn'ajtim Jesucristo xemikøjxp tyeety'att. ²¹Ja abikpyi teety, ka'ap ja jade'en tø yiktamidsokti sam idø'øn ja nwindsøn'ajtim Jesucristo tø yiktamidsøky, sam jap jaabyety nøkyijxpy wya'añ:

Pøni tø ja Dios wya'añ ka'ap ja
y'aaw y'ayuujk
ja tyiktigatst, ku ñiimy:
“Mets idø'øn xemikøjxp
mdeety'ajtp,
jøts jade'en mdu'unt sam ja
Melquisedec ttuũ.”

²²Paty idø'øn ja Jesús jawaani tø myøjtøki, ku ja jawaani øy ja tyeety'ajtin midi tyajkp ja nitsoojkin. ²³Yam janch namay ja jadu'ukpi teety, jøts tum jøpwetsti y'etti ku y'ookti, wenkpits ja tyunk tmidandip; ²⁴ka'ats ja Jesús jade'en, ni juuni xøøw ja kya'øøky, paty ja tyeety'ajtin ja nipøn tkadukmidañ.

²⁵Ja'agøjxpts idø'øn ja jade'en xemikøjxp tyik'awa'atspidsimy pøn jaty ja Dios t'ixaadyip, ku ja xemikøjxp yjujky'aty jøts ku adøm ejtp xni'amido'owa'am.

²⁶Ya'atpi teety'ajtpi adøm idø'øn jeky tø n'awijxyim; ja nwindsøn'ajtim Jesucristo ja' idø'øn øyjaa'y pøn tkamøøt'ajtp ja ka'øwyinmáa'ñ, ni ja pøky, pøn ja pojkpitumbi jaa'y tø kyadapaadyi ja ka'øchinaa'yin øy ja tø tjamøøtsøøni, jøts pøn ja Dios

Teety mōōt yikutuky. ²⁷Tō dō'ōn ja tu'ugyi ja Dios wyindsō'ōk'ajtin tyika'pxi, ku ja ayo'on kō'ōm tō tkupiky. Ka'ap ja jade'en tō ttuñ sam ja jadu'ukpi teetyti, pōn jabom ja Dios twindsō'jkiidip jōts ja kyō'ōmbōky yikmaa'kxiti, jōtsnim ix'oojk ja jaa'y nayide'en tkugajpxti jōts ja pyōky ja wya'atstit. ²⁸Tum naxwiil'niit jaa'y ja Moisés y'ana'amīn yikteety'ajtpy, pōn nayide'en ja pōky ōy myimajada'agiyidit; tōts yō'ōbi ana'amīn kyugōxi jōts ja Dios Teety ja y'aaw y'ayuujk tō tyaky jōts ja y'U'nk, ja nwindson'ajtim Jesucristo, tō tpikta'aky ōy tyeety'ajtpi pōn xemikōjxp ja wya'ats'ajtin mōōt y'ity.

**Ja Jesús xkugajpxindip
Dios Teety wyingujkp**

8 ěMidi'ibits idō'ōn tsojkip yikxon ja'gyuki? Ja' idō'ōn ku adōm ja mōjteetywindsōn nmōōt'ajtyim jōts ja jam tō y'ixa'aky Dios Teety y'aga'ngyōjō'ōm yikutujkpi, ²jōts ja jam tyeety'aty tsaptōjkjotp midī ja Dios Teety kō'ōm tō tkōjy, ka'ap ja jaa'y ja tō ttukyikōjy. ³Windsō'ōk'ajtin, tamay'ajtin, ja' idō'ōn ja teety tyundip, paty idō'ōn nayide'en ja nwindson'ajtim Jesucristo kuwani pyaāt'aty jōts ja windsō'ōk'ajtin tmo'ot ja Dios Teety. ⁴Ku ja nay ya jeexyip chōōni naxwiil, ka'ap ja yjeexyip tyeety'aty, pō jaaxi teety ya pōn jade'en ttundip sami ja Moisés wya'añ. ⁵Nugo agojnaxts ja abikpyi teetyti myidundip, tum ja' y'agojnax midī jam tsajpjotp.

Ja'agōjxp ja jade'en yiknijawi ku Moisés ja Dios nīmaajyi, ku dō'ōn ja wyinaty tu'uk ja tsaptōjk tyik'ōyiwya'añ, ku yide'en yiknīmaay: “Yikxonim x'ext, jōts nayide'en pyidsō'ōmt sam tō nduk'ixy kojpkōjxp.” ⁶Ja ōy'ajtin, ja tiy'ajtints adōm ja nmōjteetywindsōn myidumpy, ja'agōjxp ku ja tkugajpxy tkudani ja ōy'ajtin, midī adōm ja Dios Teety kō'ōm tō xamidsōjkyim.

⁷Kuk idō'ōn jeexyip nisa kya'ejxi ja jawyeen kutujk midī ja Moisés ja Dios tukajpxnaxōō, ka'ats jeexyip jadu'uk chōkyi sam ja Cristo yja' tō tnanky'ijxyi. ⁸Ja kuxi ja Dios tkaka'pxyjawi ja jawyeen kutujk sam ja kō'ōm wya'añ jap nōkyijxpy:

Yide'en ja Dios Teety wya'añ:

Me'emp ja xōōw ja jumōjt ku ōts ja Israelit jaa'y jōts ja Judajit jaa'y nmo'odit jadu'uk ja kutujk pōni kyupōjktip.

⁹Ka'ap ja jade'en t'ext sam ja' midī tō njatumi mōōt ja myigugajp, midī jekyip tsinaadyōō, ku ōts ja nwaapidsōm dī Egipto y'etjotp; kumi ka'ap ja tpadundi, paty ōts ja nmajstuttōō.

¹⁰Yide'en yjaakwa'añ ja Dios Teety, yide'ents idō'ōn ja y'ett, midī ōts idō'ōn ndunwajnip ja Israelit kajp: Ndukja'gyukip ōts ja ōgyutujk ja'adi, jōts ōts ja y'anmija'wingōjxp nbiktaajkidit.

Ja'ats ōts idō'ōn niDios'attip, jōts ōts ja ngajp'attit.

¹¹Ka' dō'ōn pōn wyinaty ja myigu'uk niti tkadukyikyujti pōni ti dō'ōn ja tyu'ump;

ja'agøjxp ku øts ja wyinaty ja
møj ja mutsk tø nduknijawidi
jøts øts ja niduki'yiyi
x'ejxkaptit.

¹²Nmaa'kxidip øts ja' ja
kya'øchinaa'yin, jøts
nijuuni øts ja pyøky ja
nga'ukja'myajtsniyidit.

¹³Ku dø'on ja Dios Teety ja jemy
ayuujk ja jemy winmaa'n tniagjpxy,
mijaa'yinip idø'on ja myijawyeembi
kutujk; kuts ja tø myijaa'yini, pojin
ja kyudigøøñit.

**Ja naxwii'ñit tsaptøjk jøts
ja tsajpjotpit tsaptøjk**

9 Jamts idø'on y'lijty tmøøt'aty
ja jawyeen kutujk sudso
yikwindsø'øgit ja Dios jam
tsaptøjkjotp midi yā naxwiiñ.
²Yide'en idø'on y'øiyii'ñ ja
tsaptøjk yā naxwiiñ, midi dø'on
jawyeen yikpatp ku ndøjka'ant,
ja' idø'on xyøøw'ajtpy Kunuu'kxy
Et, japts idø'on y'etti ja seri
adøø'yin, jøts ja pøjkpajt mā ja
kunuu'kxy chapkaaky y'etti. ³Japts
myimajtsk adiidyuky jixki'py tyañ,
ja amaagyunuu'kxy et; ⁴mā jap
tu'uk ja altajr midi tum amuum
oori mā kyøxøøy ja poom, jøts
tu'uk ja mutskaaxi midi oori
nimøch mā ja kutujk jap y'lity. Japts
mutskaaxijøtpy tu'uk ja tu'jtsu'nk
midi tmøøt'ajtp ja maná midi dø'on
yjøø'kxtøø ja israelit jaa'y jam abak
etjotp. Nayi jap idø'on kaaxijøtpy
y'lijty ja Aarón ja tyajk midi ojts
jadigøjk xyimumy, jøts ja tsaa mā
jap kyøxja'ayø ja kutujk ja ñi'ayuujk.
⁵Jamts kaaxi ñikøjxp y'etti ja
ankilistøjk ja y'agojnax, midi
tyiknigaxøktip jøts ku ja Dios jam,

jøts ja kyajnk ja ttanimu'uxti mā ja
pøky y'lijty yikmee'kxy. Wants ya'at
ja'ayi t'uknija'wam.

⁶Kuts idø'on ja jade'en tø
ttanibiktaagidi, winets idø'on y'lijty
ja teety tyøkidi jap mijawyeen
tøjkjøtpy midi Kunuu'kxy Et
yiktejp, jøts idø'on ja windsø'jkin
ja yikjucky'ajtpi t'atsmo'odi pøni
juuni ja køøm tsojkin'ajttøø. ⁷Jøts
idø'on jap myimajtsk tøjkjøtpy
midi yiktejp Amaagyunuu'kxy
Et, tuk'ojkyits ja winjumøjt ja
møjteetywindsøn jap tyøki; ja
jijuyk ni'jpy idø'on ja myidøjkp
midi y'atswa'xpy mā ja pyøky
jawyeen yikmaa'kxt jøtsnim ja
jaa'y yja' nayide'en. ⁸Yide'ents
idø'on ja Dios Espíritu Santo
xukja'gyukam ku dø'on jap nipøn
nugo kyatøki myimajtsk tøjkjøtpy
mā txøøw'aty Amaagyunuu'kxy
Et. Japyi ja midu'uk tøjkjøtpy
ja'ayi xyumitøkidi. ⁹Yø' adøm
idø'on n'ejxpajtin'ajtimp wine'enin
naxwii'ñit jaa'y'ajtyindi, jøts
nnija'wa'ant ku ja winmaa'ñ
kyawa'ach øy ja wine'en ja
wyindsø'jkin tjayika'pxtøø. ¹⁰Ja'
idø'on ja wyindsø'jkin'ajttip sudso
kya'adyit sudso y'uuktit, jøts sudso
ñanky'øiyiyidit ñankchujiyidit, sam
ja møjjaa'y chinaa'yin tyikutuky.
Niwine'enin ja anmija'win ja
tkayikwa'ats'aty. Ja'ats ja jade'en
tyungunajxtip kunim ja Dios køøm
tø tyiktigach.

¹¹Tøts idø'on ja nwindson'ajtim
Jesucristo myiñ, ja'ats idø'on
ixyam tniøjteetywindsøn'ajtp
ja jemchinaa'yin midi yā tø tyañ.
Jawaani øy idø'on jøts jawaani tsuj
idø'on ja tsaptøjk mā dø'on ja tyuñ,

ka'ap ja jaa'y ja tkøjy, paty idø'on ja kyanaxwii'ñit tsaptøjki. ¹²Tø dø'on ja nwindson'ajtim Jesucristo ñaxy jap myimajtsk tøjkjøtpy midi xyøøw Amaagyunuu'kxy Et, ka'ats ja t'ukmidøjkiñi ja mutsk chiibi ni'ljpy jøts ja løjch ñi'ljpy; kyø'øm ni'ljpy ja myidøjkip tuk'ojkøjxp ja'ayi, midi adøm idø'on xemikøjxp tø xuktanitsøøjkyim. ¹³Yikwachptsik idø'on y'ijty ja pøky ja tsigiduuri ni'ljpy, jøts ja tsapaxuna'jk ni'ljpy, jøts nayide'en ja tsigivaki jaam midi yiknitøødyip jam altajrkøjxp, ku dø'on ja y'ijty ñadyaninuugyidi nikijxy jøts ja pøky jade'en tyikwa'atswa'andi xjats ja kunuu'kxin ja jade'en tpattøø. ¹⁴Pøni jade'ents ja', jawaani kajaats idø'on ja nwindson'ajtim Jesucristo ja ñi'ljpy yikpøkwy'a'ach jøts kyunuu'kxy, pø patyxi ja Dios Espiritu Santo køjxp ñagyøyajkiyi pakwy'a'ach, midi ja Dios Teety kyupijky, jøts idø'on ja ñi'ljpy ja tyikwa'atst ja ka'øchinaa'yin midi ja kudigø'øyin xukpaajtimp, jøts ja Dios jøts ja yikjujky'ajtpi jade'en nmimado'owin.

¹⁵Paty idø'on ja Jesucristo møj yik'ajot'aty ku yjemgyutujk tø tyiktso'onda'aky, pø ja'axi ja kyu'o'jkip jøts yikpøkmyaa'kxtit pøn jaty tø pyøkyundi ku ja møjaa'gyutujk y'ijty tyuñim, jøts ja jaa'y tpaattit ja xemikøjxpit øy'ajtin, midi ja Dios Teety ttamidsøjkiyidip windi'ixip. ¹⁶Jabi jade'enxi yiktuñ ku ja maay wya'kxy, jaanim ja wya'kxy ku ja jaa'y y'øøkñim. ¹⁷Jøts ka'ap ja ayuujk mibaat nugo myøjtøkit pøni nay jujky'ajtpnim ja kumaay. ¹⁸Kuwanixi ja ni'ljpy ojts

chuñ xye'kxy ku ja møjaa'gyutujk cho'ondaajky. ¹⁹Ku dø'on ja Moisés wyinaty ja kajp tø ttukmadøy ja Dios kyutujk y'ana'amin, winets tnixajiyii'ñ tukmutsk øøxy ja ujts aay møøt ja tsajpts wet, jøts ttuktaxø'øky ja tsigini'ljpy ja chiibi ni'ljpy, midi nøø wyinaty møøt tø yik'adaamuky, xjats ttanixejtwidity ja kutujk nøky jøts niduki'iyyi ja jaa'y nayide'en. ²⁰Winets wyaañ: "Ya'at ni'ljpy idø'on tyikmøjtøjkip ja Dios kyutujk midi mee tø myiktamidsøky." ²¹Tyaniwa'jx idø'on ja Moisés ja ni'ljpy nayide'en ja tsaptøjk, jøts tuki'iyyi pøni ti jaty yiktundip, ku dø'on ja Dios ja t'atswindsø'øgidi. ²²Jade'en idø'on kyutuky i jøts ku ja ni'ljpy tuki'iyyi tyikwa'atst, kuts ja ni'ljpy kya'ett ka'ats ja pøky yikmee'kxy.

Cristo y'ayo'ongøjxp ja pøky wya'ach

²³Paty idø'on chojki ja ni'ljpy jøts wya'atstij ja pikta'aky jap tsaptøjkjøtpy, midi y'agojnax'ajttip ja tsajpjøtpyit tsinaa'yin. Jawaani øy pyaat'atyiyi ja tsajpjotpit'ajtin ja windsø'øgi, midi ja Cristo kø'øm tø ttuñ. ²⁴Jøts ka'ap ja Cristo jam tyeety'ajty tsaptøjkjøtp midi ya naxwiiñ ja jaa'y tø tkojti, jøts tsajpjotpit tsaptøjk ja' nugo y'awanax. Jamxi dø'on ja tyimchajpjotp tø tyøki, ma adøm ja ixyam x'agø'dujkyim x'axajtuikyim Dios Teety wyingujkp. ²⁵Tuk'ojkyi dø'on ja Jesucristo ja o'jkin tø tkupiky, ka'ap ja jade'en tø ttuñ sam ja jadu'ukpi teetywindsøndi midi dø'on y'ijty winjumøjt ja'ayi tmidøjkip ja ni'ljpy jam tsaptøjkjøtp jøts ni tkakø'ømni'ljpyi ja'adi.

²⁶Ka'ats idø'øn ja Jesucristo jeexyip nayide'en ttumi, tøts idø'øn ja jeexyip may'ojk y'oo'kni kuyip cho'ondaajky ja naxwii'ñit, ka'ats ja jade'en tø ttuñ. Ixja tø kya'pxy, ixja tø tyiy ja et ja naxwii'ñit, tuk'ojk ja ol'jkin ja ja'ayi tø tkupiky jøts ja pøky tuki'iyyi xemikøjxp tyikwa'atst. ²⁷Nayide'en sami jaa'y niduki'iyyi tuk'ojk y'oo'kti, jøts yiktiidyu'unditnim, ²⁸nayide'ents ja Cristo tuk'ojkyi tø y'øøky, jøts may ja jaa'y tyikwaajtsit ja pyøky. Kuts idø'øn wyinaty jadigojk ñanky'ejxpaadyiyi, ka'ap ja yikpøkwyatspi wyinaty y'ukmeni, ja' ja wyinaty ñimimpy pøn jaty ja awejx'ajtiyip.

10 Ja jemgyutujk idø'øn ja y'aga'ax ja nugo kutujk midi ja Moisés yiktaan, paty idø'øn ja kyamajada'aky nijuuni. Øy ja jiyujk ja namay tjayik'ookti winjumøjt, ka'ats ja pøky ja tyikwa'ach. ²Ku dø'øn ja jeexyip ja pøky tyikwa'ach, jøts ja øchinaa'yin jeexyip tyaky, tuk'ojkyits idø'øn ja jeexyip jade'en yjaty. Ka'axi ja jeexyip y'uknabyøkyja'winiyidi. ³Kumi ka'ats ja yjade'eni pø ximija'myatstipxi ja pyøky ja'adi ku ja winjumøjt tjatundi ja windsø'jkin, ⁴ja'agøjxpts ja jade'en yjatti ku ja pøky ni ja tsigini'jpy ni ja chiibi ni'jpy tkayikwa'ach nijuuni.

⁵Paty idø'øn ja Jesucristo ja Dios Teety tnimaay ku ya myiñ naxwiiñ: Ka'ats xtsøky'aty jøts myiktawindsø'ogit ja jiyujk, patyxi øts tø xyikjaa'yjaty jøt øts ja ne'kx jøts øts ja ni'jpy tø xmo'øy.

⁶Ka' myikjotkujk'aty ku ja jiyujk jjanitøøy, ni ja windsø'jkin

midi jayiktump jøts ja pøky xmaa'kxt.

⁷Winets ø nwaan: "Ixyam ø Dios Teety, jøts ø nbadu'unt pøni ti me nmi'ana'amwampy sa jap jaabyety nøkyijxpy y'ity."

⁸Ku dø'øn ja jawyeen tø tnigajpxy ku ja Dios Teety tkadajotkujk'aty ja windsø'jkin ku dø'øn ja jaa'y ja jiyujk tjayik'ookti, jøts ku tigati tjayiktøomyidi jøts ja pyøky wya'atstit sam idø'øn ja yjagutujkyi.

⁹Winets ja nwindsøn'ajtim Jesucristo wyaan: "Ixyam ø Dios Teety, jøts ø nbadu'unt pøni ti mdsøjkpy." Yikudigøøpyts idø'øn ja nwindsøn'ajtim Jesucristo ja jawyeengutujk jøts ka kyø'øm windsø'jkin ttawinguwijch. ¹⁰Tøts adøm idø'øn ja Dios xkunu'kxyim, pø tøxi ja nwindsøn'ajtim Jesucristo xemikøjxp tuk'ojkyi ja ñine'kx tkøyaky midi idø'øn ja Dios Teety tø tmø'øy adømgøjxp.

¹¹Tum jade'ents ja israelit teety tundinim, nay ja jiyujk ja tyawindsø'jkidip ja Dios, øy ja pøky ja nijuuni tjagayikwa'ach. ¹²Tuk'ojkyits ja Jesucristo ja'ayi tø y'øøky jøts adøm ja nbøkwyaaajtsindit, jøts ja jam tø y'ixa'aky yikutujkpi, Dios Teety y'aga'ngyøjøm. ¹³Jamts ja y'awixy kunim ja myidsep yikpikta'akt tyekyjil'py jøts ja ttekpya'an'att, ¹⁴pø tøxi ja tu'ugyi ja wyindsø'øk'ajtin ttamajada'aky ku ja kø'øm tø ñadyagidøkiyi ja Dios Teety, jøts jade'en xemikøjxp tø tyik'awa'atspidsimy pøn jaty ja kunuu'kxin tø tmø'øy. ¹⁵Jøts ja Dios Espiritu Santots ja kajpxy nayide'en tyiktuu'yø'øpy tyiktuu'wejtsp ku wya'añ yide'en:

- ¹⁶ Midi øts idø'øñ yø jaa'y ndamidsojkip, ku dø'øñ ja xøøw ja jumøjt tpaatt, yide'en øts idø'øñ ja wyinaty nduñ. Ndukja'gyukip øts ja ngutujk jøts øts ja nbiktaajkit y'anmija'wingøjxp.
- ¹⁷ Jøts yjaakwa'añ:
Ka'ap øts ja pyøky ja wyinaty n'ukja'myajtsniyi, ni ja kya'øy'ajtin.
- ¹⁸ Paty idø'øñ nja'gyuka'ant yikxon põni tø ja pøky xemikøjxp yikmee'kxy, ka'ats y'uktsojkniiyi jøts ja Dios Teety njaaktawindsø'jka'ant o ti jøts ja xpojkipmaa'kxint.

Møk ja Dios janchja'win nbiktaajkint

¹⁹ Paty migu'uktøjk idø'øñ ka' tsø'øgijawi nwingunøjkxindit ja Dios Teety jap tsajpjøtpy, pø tøxi ja nwindson'ajtim Jesucristo xkudsu'una'am xkudajxa'am.

²⁰ Ja'ayi tsojkip jøts adøm ja nwindson'ajtim Jesucristo ja yjemdyuu' nguyø'øyint midi ttukpatp ja xemikøjxpit jujky'ajtin, jøts midi ja nwindson'ajtim Jesucristo tø awa'ats tyiktañ kyø'øm y'o'jkingøjxp. ²¹ Ja nwindson'ajtim Jesucristots adøm idø'øñ nmøjteetywindsøn'ajtyimp jam tsajpjøtp; ²² paty idø'øñ tu'ugyi ja n'anmija'win nbiktaajkint ku ja Dios Teety n'ajot'ajtin, jøts tu'ugyi dø'øñ ja janchja'win amumjoojt nmøt'ajtin; pø tøxi ja xyikpøkwyaaajchim jøts adøm nga'uknabyøkyja'wiña'ant, tøts nayide'en ja nõbajtin nõø xyikwaajchindi. ²³ Yikxonimts idø'øñ ja n'aweixint midi ja Dios tø t'agajpxuky ku adøm ja kyutujk

ja tø ngupijkyim. Pyadu'ump ja' ja y'ayuujk. ²⁴ Ja' adøm idø'øñ n'ixa'ayimp sudso xem yam nnabyudøjka'ant jøts nnachojka'ant. ²⁵ Ka'ap adøm ja jaa'y chinaa'yin nyikmøjtøjka'ant põñ jaty kamendip ku nnamyujkyandi Dios ajot'ajtpi, nagyajpxjot'amøjkamp adøm idø'øñ ne'egi, ixa ja nwindson'ajtim Jesucristo wyingoni.

²⁶ Ku adøm kø'øm dsojkingøjxp ja Dios yja' n'ixmajtsint, ka'ats ja maa'kxujkin yikpaatt, jabi ka'axi ja abiky yiknitsokpi y'ukmenit. ²⁷ Ja'ayits adøm njøp'ejxindip põni jade'en adøm ndsinaa'yin, jøts ja Dios Teety ja myøktiidyu'unin nbaajtin, jøts xemikøjxp ja tø'øyin xmø'øyindit midi dø'øñ pyaattip põñ ja Dios tmidsep'ajttip. ²⁸ Pø nayide'enxi y'ijty yiktundi põñ tkamimadoodip ja Moisés y'ana'amín, ku namajtsk uk nidigøøk ja a'ejxnaxpi kyajpxti, kuwanits ja y'ijty y'øøky, niwine'en ja kyayik'ayo'ejxti. ²⁹ Jawaani kajaats ja pyaat'atyidi ja ayo'on põñ jaty ja Dios U'nk nugo t'uktaa'nwidejtnidip, jøts ja y'o'jkin tka'ukmøjpiktaajkniiyidi midi tø yikpojkipiwa'achidi, jøts nayide'en ja Dios Espíritu Santo tø t'ukmigajpxigøøñidi yam ja yjaba'ayøyidi. Pø ja y'o'jkinxi ja Cristo y'ejxa'anin'ajtpy ku dø'øñ ja Dios Teety chojkin tø t'nigajpxy, midi tø yjayikpøkwyaa'achidi põñ ja ka'ukmøjpiktaajkniiyidip. ³⁰ Pø nnija'wampxi ku ja Dios Teety tø wya'añ: "Øts xpaat'ajtp jøts øts ndagubattit ja pyøky; øts yø nmo'odip kija' ja y'ayo'on põni wine'en yø pyaat'atyidi." Jøts

nayide'en wyami: "Ndiidyu'ump
 ots ja ngajp." ³¹ I Janch kawinmaañi
 dø'on ja y'ayo'on'ixy pøn ja Dios,
 pøn ja yikjujky'ajtpi tyukpatpy
 myøk'ajtingøjxp ja y'aki!

³² Kidi mee xja'dyigøy ku ja
 nwindson'ajtim yja' x'ejxidi jøts ja
 chinaa'yin xpadøjkidyøø, winets o
 sagasa xkuajtidøø ja mjanchja'win.

³³ Jam mee niwinaagin pøn ja
 mayjaa'y m'ejxidi ku myikta'ohti
 jøts myiktatsee'kti ja mdsinaa'yin,
 jøts nayide'en xajotmay'ookti
 ja mmigu'ukti pøn o sagasa
 yiktundip. ³⁴ M'ayo'ejx meets ja

tsummaryaa'y, jøts mimadaajk meets
 ja jotkujk ku ja mbikta'aky tuki'iyi
 myikpøjkigyøxtøø, pø mnija'wipxi
 meets ku jam tsajpjotp jawaani
 y'øbyi xpaattit midi xemikøjxp
 etp. ³⁵ Wan ttuñi pøni ti tuujnip,
 awejx'et meets ja ejtp pøni ti ja
 nwindson'ajtim tø t'agajpxuky,
 myikmo'op meets ja kajaa.

³⁶ Tuda'aky ja Dios Teety y'ana'amin
 paduñ ttsøky, jøts ja tyakt pøni ti
 ja tø t'agajpxuky. ³⁷ Pø yide'enxi ja
 nøky wya'añ:

Jawaani jaak'awejx'etti,
 tsojk ja mye'ent ja
 nwindson'ajtim pøn ja øy'ajtin
 xmø'øyimp.

³⁸ Midi'its øts idø'on ngupijky,
 janchja'wingøjxp idø'on
 t'awixy'aty ja øy'ajtin,
 pøni windsi'jkyts ja', ka'ats øts
 ja ndajotkujk'att.

³⁹ Ka'ats adøm nwindsi'jkyjaa'yandi
 midi pojn yikmimajadaktip, tum
 ja'abixi adøm pøn ja janchja'win
 ttajujky'ajttip, jøts jade'en
 ja n'anmija'win xemikøjxp
 nyiknitsoojkindit.

Ti dø'on janchja'win'ajtp

11 Ja' dø'on janchja'win'ajtp
 ku amumjoojt tu'ugyi
 n'awejxint pøni ti dø'on
 yikmø'øyimp jøts ku amumjoojt
 nmibøjkint midi nga'ijxyindip.

² Ja yjanchja'win idø'on ja
 ndeety'amøjtøjk yiktakajxajkti.

³ Ja janchja'win adøm
 xukmibøjkimp ku ja Dios ja tsajp
 ja naajx jøts tuki'iyi tø tyik'øyi
 y'ayuujkøjxp ja'ayi, jøts ja' midi
 ixyam n'ijxyindip ka'ap ja y'ity te.

⁴ Janchja'wingøjxp ja Abel øy
 ja Dios twindsø'jkøø, yam ja
 Caín kajade'en, paty ja Dios ja
 Abel tkupijky jøts ja'agøjxp ja
 wyindsø'jkin tkupøjki. Ots ja Abel
 tø yja'oo'kni, tø ja ejxpajtin ja
 xemikøjxp tyiktañ ku ja janchja'win
 ja tmøøt'ajty.

⁵ Janchja'wingøjxp ja Enoc
 yiktaniwawi ja xemikøjxpit
 tsinaa'yin øy ja o'jkin ja
 tjagapaajty, jøts ja tka'ukpatnidi
 ku tja'ixaadyøø pø tøxi ja Dios ja
 wyinaty pyawa'aniyi. Yide'ents
 jap nøkyijxy wya'añ ku ja Dios
 ya naxwiñ tyikjotkujk'ajty. ⁶ Janch
 tsepts jøts ja Dios nyikjotkujk'ajttint,
 pøni ka'ap ja janchja'win
 yikmøøt'aty, ja kuxi ja Dios
 yikpaatwa'añ, jawyeen idø'on ja
 njanchja'want ku dø'on ja jaa, jøts
 ku ja nayide'en tkunuu'kxy pøn jaty
 ja ixaajyiyip.

⁷ Janchja'wingøjxp idø'on ja Noé
 ja Dios tmibijky, jøts tmimadøøy
 ku ja tyukmadooji pøni ti jaty
 idø'on tunwajnip wyinaty, o dø'on
 niti kyagaxi'ikñim, jøts ja barki
 tyik'ø'yiyii'n midi yiknitso'ogip

wine'enin jam tyøjkjotp yjaa'y'atti. Ja yjanchja'win ja tyamøj'ajt jøts ja ttuk'ijxy pøn jaty ja pøky ttunk'ajttip, jøts nay ja'agøjxp ja Dios tyaxonda'agy.

⁸Yjanchja'win ja Abraham yikmadooji, ku ja Dios ojts myigajpxyi jøts ja kyajp tmajtstuupty, jøts tniðsø'øn ja naajx ja et midi ja Dios ttamidsojki, øy ja tjaganijawi pøni ma dø'øn ñijkxy.

⁹Ja'agøjxp idø'øn ja Abraham chinaay jam etjotp midi dø'øn ja Dios ttaniwaadsojyi ku janchja'win ja tmøø'taty, jøts jabyøø'kxyin ja jam chinaay. O magama ja tyøjk tkojwidettø sam ja tuu'yø'byidi. Jøts nayide'en ja y'u'nk Isaac møøt ja Jacob ttundøø, jabi nayide'enxi ja Dios ja tyamiguy'ejxidøø ja naajx ja et. ¹⁰Ja'agøjxp ja jade'en ttuuñ ja Abraham, ku tjøp'ijxy'aty ku tyukpaattit ja kajp midi ja Dios kø'øm yik'øyip yikpaadip, ja tsajpjotpit kajp midi tu'ugyi etp.

¹¹Nay ja janchja'win ojts ja Sara tyukmibikiyi ku ja tu'uk ja y'u'nk tpaatt øy ja wyinaty tø yja'amøji kyidakni. Pyaajt idø'øn ja y'u'nk ja ja'agøjxp ku tjanchjaa'wiyii'ñ jade'en sa ja Dios ñimaajyøø. ¹²Ots idø'øn ja ñiyaa'y Abraham yjadyimyøjaa'yini, ojts idø'øn tniðojpkteety'aty janch namay ja naxwii'ñit jaa'y, ejxim maadsa', uk ejxim pu' mejy'agø'øm kyamachooni.

¹³Tum oo'køjxtits yø jaa'y, ixa jade'en tø yikja'myatsti, jøts nika' ja ya naxwiiñ yikmøøgyijxy pøni ti jaty ja Dios wyinaty tø tni'adsowi; ttuk'ejxidits ja jagamyi ja yjanchja'win midi ja

Dios yakwanguijxpy jøts jade'en ttaxondaktøø, jøts ja jade'en tñankñija'widøø ku ja ya naxwiiñ nugo ñaxti. ¹⁴Pønsts jade'en ttundip, y'ixaadyipnim idø'øn ja' tu'uk ja kajp ma tu'ugyi chinaañidit. ¹⁵Kuk ja ttajotmay'oo'knidi ja kyajp midi yiktandi, wimbejtitsik ja jadigojk nay jam. ¹⁶Kumi øgyajpts ja jawaani ja chojktip midi dø'øn jam tsajpjotp, paty ja Dios jam a'ejxi abaadi tyik'ity tu'uk ja kajp jøts ka'ap ja tyatsø'øduñidi, kajpja'wiyidip ja'.

¹⁷Nay ja janchja'win ja Abraham ja Dios ttukmimadooji ku myøkwinmaa'ñ'ejxiyi jøts ja tyu'umts majnk y'amidoojyi jøts ja Dios ja ttuktawin'oogit. Tø ja Abraham wyinaty tkupiky jøts ja tyu'umts majnk twindsø'jkin'att, o dø'øn ja Dios kø'øm wyinaty tø ñii'mxyi: ¹⁸“Yø Isaac mets idø'øn myikmayiyip.” ¹⁹Ja'agøjxp idø'øn ja Abraham jade'en ttuuñ ku ja twinmay ku ja Dios myøk'ajtin myøji jøts tyikjujkpyøkt ja oo'kpi jaa'y. Oo'kpi agujkpy idø'øn ja Abraham ndejint ja y'u'nk wyimbijty jadigojk øy idø'øn ja yjaga'øøky.

²⁰Janchja'wingøjxp ja Isaac t'agajpxuujky ja kunuu'kxin midi ja y'u'nk Jacob jøts ja Esaú paadidip.

²¹Jøts ku ja Jacob wyinaty y'ookwani, janchja'wingøjxp idø'øn ja ttami'awa'aniiyi'ñ jøts ja José y'u'nk y'una'jk tpaattit ja kunuu'kxin. Xjats ojts winda'aky t'ajot'aty ja Dios jøts ja tyajk ojts ñadyagudijyiyi. ²²Janchja'win ja José yikwajni, kuk ja israelit jaa'y pyidsø'ømdit Egipto y'etjotp, jøts tni'ana'ami sudso ja pyajk yiktu'unt.

²³ Janchja'wingøjxpts ja Moisés ja tyeety tyaak yu'uch yik'ejttøø tigøøk po'; ja'agøjxp ku t'ejxti ku ja janch tsuj jøts ka'ap tsø'jkidyøø ja windsøn kyutujk pøn wyinaty tø ñimy jøts ku tuki'iyyi ja mutskuna'jk y'looktit. ²⁴ Jøts nay ja janchja'win ja Moisés kaduktsojki jøts ja Egipto windsøn ñøøx ja taak tejt ku wyinaty tø yaa'dyøjkjatni. ²⁵ Nugo ku ja nayide'en tkupijky pøni sa jaty ja myigu'uk israelit jaa'y yiktundi, jøts ka'ap ne'egi nugo ttaxøøn ja naxwiin'ajtin mididi naxp mididi tigøøpy. ²⁶ Jade'en ja wyinmaa'y ku ne'egi jawaani øy jøts ja Cristo o sagasa tmijatt, mididi dø'øn yiknigajpx me'emp, ka'ap ja tmøjpiktaajky pøni wine'enin jam ja meen jøts ja pikta'aky Egipto; ja' y'awijxpy mididi ja Dios mo'oijp. ²⁷ Ja janchja'win ja Moisés yiktsoo'nøø jam Egipto etjotp, ka'ap ttsø'jkii'ñ ja windsøn y'aki, nugo ku ja tpadunguixy ja y'øwyinmaa'ñ ejximdam ja Dios ja jeexyip tyimy'ixy.

²⁸ Janchja'wingøjxp ja Moisés tyiktso'onda'aky ja paski xøøw ku tyikutujky jøts ja israelit jaa'y ja ni'jpy ttawinja'adit ja tyøjk'agaj, jøts ja yjagyøobi majnk ka'ap ja Dios Teety y'ankilis yik'oogidit sam ja Egipto jaa'y yjajttøø.

²⁹ Janchja'wingøjxpts ja israelit jaa'y ttanaxti ja Tsajpts Mejy ejxim jaa'y yø'øy tø'øts naxkøjxp; kuts ja egiptit jaa'y nayide'en tjatunwandøø winets ja ñøjøø'kxti niduki'iyyi.

³⁰ Janchja'wingøjxpts ojts ja Jericó kajp ja ñawaap kyidaagijxy, ku ja israelit jaa'y wixujk xøøw

ja kajp tni'awidejttøø. ³¹ Jøts nayi janchja'wingøjxp ja Rahab, ja ka'ødyø'øxyøjk, ojts møøt kya'øøky pøn tkamimadoodip ja myigugajp, ku ja wyinaty øy tsuj tø twindsø'øgi ja israelit jaa'y pøn kajptøjkidi ejxpi koobi.

³² ¿Ti jaty ø njaakmadya'akp? Ka'ap ja et ja xøøw ñibaadi ku ø nnimadyaktøkit ja Gedeón, ja Barac, ja Sansón, ja Jefté, ja David, ja Samuel jøts ja jaa'dyi mididi y'ijty ja Dios y'aaw y'ayuujk'ajtpy ku ti tni'gajpxwa'añ. ³³ Janchja'wingøjxp idø'øn yø tø tmimajada'akti ja wenk kajp, jøts tiy øy tø kyudunk'atti jøts ja Dios ja pyudøjkin tø tpaatti sa ja wyinaty tø tni'adsowi. Ja møj kaa jadi'iñi tø t'apanmujkidi ja y'apajk, ³⁴ jøts ja møj jøøn nayide'en tø tmimajada'akti, jøts tsujx kumy tø kya'ookti. Jøts tø yjotmøkpøkti pøn kajotmøkti, jøts ja y'awa'ambi midsep tø tmimajada'akti.

³⁵ Jam idø'øn ja tø'øxyøjk pøn janchja'wingøjxp ja ñiyaa'y tø t'ejxpaatti jadigojk jujky.

Mayts y'oo'kmidi ayo'on agujkp, jade'en idø'øn ja ne'egi ttsøktøø jøts ka'ap ja Dios yja' t'ixmajtsidøø ja'agøjxp ku ja t'awe'ax'atti ja jujky'ajtin xemikøjxp. ³⁶ Jøts may nayide'en yikxon tø yiktaxe'ekti jøts tø yikwopti, jøts ja pujxkuwøøn tø yikpitaajkidi jøts tø yiktsumdi.

³⁷ Jøts nayide'en tø tsaaga'ach y'oo'kmidi, uk tapoodits, jøts tø yikmøjwinmaa'ñ'ejxti, jøts tsujxkøjxp tø y'oo'kmidi; jøts ja borreegi'ak jøts ja chiibi'ak yik'ayowim tmiwidejttøø, o sagasa ja ayo'on tpaattøø.

³⁸ Ja'abi jaa'y idø'øn tø wyidetti

abak etjotp, kojpkøjxp, jøts tsaa ankjötpy, tsaa jutjötpy. Niwine'en ja naxwii'ñit jaa'y ja'abi jaa'y kyapaat'atyiyi. ³⁹Ots idø'on yø øy tsuj tø yik'ejxti yikpaatti ku janch møj ja yjanchja'win, ka'ap yø ti tø yikmo'odi pøni ti dø'on ja Dios tø t'uknigajpxy; ⁴⁰pø tøxi ja ttanibiktaagi kø'øm jawaani øy jøts ja y'øbyidsø'ømdit adøm møøt.

Ja Jesús adøm n'ejxpajt'ajtimp

12 Janch mayts adøm ja jaa'y nnija'wa'andi pøn jaty ja janchja'win tø tmøøt'atti jøts ja tø tnanknigaxi'igyidi. Wants adøm tmajtstuujtna'am tuki'iyi pøni ti jaty xyikjotkøjximp, jøts ja pøky nayide'en nmajtstuujtint midi yjawwi xyikpak'amujkna'amp, jøts yikxon njaakpadungojindit tuda'aky ja øchinaa'yin. ²Ja Jesús adøm n'ejxpajt'ajtimp pøn ja janchja'win tyajkp jøts pøn nayide'en tjaakyik'øyip jøts tjaakyiktsujip. Tø ja Jesús jam kruskøjxp y'øøky, ots ja yjatsø'ødyuñ, ja'abi o'jkin ka'ap ja tø tmøjpikta'aky, pø ñija'wipxi ja' ku ja ayo'on ja ttanaxt jøts ja tpaatt ja jotkujk'ajtin ja xondaajkin; jøts ja tø y'ixa'aky yikutujkpi møøt ja Dios Teety jam y'aga'ngyøj'øm.

³Paty mee kidi mjotkixy ni mga'amutskidit, ja Jesús meets ja'amyats jøts ja xni'ejxu'uttit ku pojkpitumbi kyøj'øm kawinø'on tø y'ayo'ombaaty. ⁴Ka'anin meets ja pøky xmøøtseptuñ jøts xkudaxit. ⁵¿Uk tø meets idø'on ja xja'dyigøøni sa adøm Dios Teety y'u'ngin xja'ane'emyindi? Pø yide'enxi jap jaabyety nøkyijxpy:

U'nk, kupøk ja ayo'on
 midi ndaniguejxpy jøts
 mdsinaa'yin xyiktigatst,
 jøts kidi x'ayooji ku me n'ojt.
⁶Pø tum ja'axi øts ja chinaa'yin
 tigach ndamidsøjky pøn jaty
 ø ndsøjky,
 jøts ja ayo'on nmø'øy pøn jaty
 n'u'nk'ajtpy.

⁷Midani meets idø'on ja ayo'on,
 pø ja'agøjpxi meets ja Dios ja
 mmø'øyi ku y'u'nk y'unajkin
 mdsøkyidi. ¿Uk jaa dø'on ja
 jaa'y pøn nijuuni ja tyeety tø
 kyakajpxwijyi? ⁸Pøni ka'ats
 meets ja Dios mgajpxwijyi
 sami dø'on ja y'unck y'unajk ja
 ttamidsøjky, mga'u'nktejpts
 meets idø'on ja', wenk u'nk
 meets ja mdijyiyi. ⁹Nayide'enxi
 mutskyi ja ndeety ndaak tø
 xkajpxwijyindi, jøts adøm ja y'ijty
 øy tsuj nmigajpxyindi, yayits ja
 y'ana'amín ja yjatundi naxwiiñ.
 ¿Sudsots adøm idø'on ja Dios Teety
 midi jam tsajpjotp ngagupøjkint
 ja kyajpxwejin? Pø ja jujky'ajtinxi
 adøm ja xukpaatwa'animp.
¹⁰Ja'ayi adøm ja ndeety ndaak
 xakajpxwejindip pøni sudso dø'on
 ja tja'gyukidi ku ja tsinaa'yin
 tyiyi ya naxwiiñ; kuts ja Dios
 x'ane'emyindi, tiyts ja y'ane'emy,
 jøts ja' ja xani'ana'amindip sudso
 ja wa'ats'ajtin nbaajtint nayide'en
 sam ja'. ¹¹Nipøn ja ayo'on
 tjanchjagatsøky ku ja yikpaaty,
 janch møk ja yikjawwi; pønts ja
 ayo'on pønts ja kastigi tpaattip,
 ku wyejti kyajti, ja'ats idø'on ja
 chinaa'yin tiy tsuj tyikyø'odyip, ka'
 ti, ka' sa, ka'ap ja tsep.

Ja ayo'on ku ja Dios kyajpxy
kyayikmimadøy

¹²Yikmøkpøkti mgø' mdeky
pøni tø ja y'anuu'kxyinidi.

¹³İxa'adi ja tiy'ajtindi jøts ja
mmigu'uk pøn ja yjanchja'win
kamøktinim mba'ejxiyidit jøts ja
kyatuu'tigø'odyit, jøts ja jade'en
ne'egi yjotmøkpøktit.

¹⁴Øy tsujim ja mdsinaa'yin
xyikyø'odyit, tuda'aky ja jaa'y
niduki'iyi møøt mdsøonidit; ku
wyinaty jade'en mgajaa'y'atti
sudsots ja Dios x'ejxtit, pø
ka'axi jadi'iñi nugo ñiyik'ixy
ñiyikpaaty. ¹⁵Yikxonim
wanidi, ejxim xka'ukpatnidi
ja kyunuu'kxin midi ja Dios
pya'ayo'ajtingøjxp mmo'owajnidip,
øy ja jade'en tø yja'ukwa'añ ku ja
mbudøkiyidit; kidim ta'am ujtsin
mnabyikta'agyidi midi pa'amdump
jøts ni xkayiktsokmi ja mmigu'uk.

¹⁶Kidi nugo mnamyøøt'atyidi
pøni ka'adam ja xniyaa'yidi
xnidø'oxyidi, tum ja Dios yja'
ne'egi mjotmay'attip; kidi Esaújin
xundi pøn nugo y'u'nk ttaguyajt
ja yjagyooobi, tuktey ja tokx
ja'ayi ttagugøøy. ¹⁷Mnijawidipxi
ja nayide'en ku ja Esaú ja tyety
kya'ukmøø'ñiyi ja kunuu'kxin ku ja
tja'uk'amidoonaa; øy ja wyinmaa'ñ
ja tja'uktayaaxnaa ni sudso ja
kya'ukyikmøøña ja kunuu'kxin.

¹⁸Ka'anim meets idø'on ja Dios
myøk'ajtin nayide'en xpaajti sam
adøm ndeety'amøj t'ejxti ku ja
kojpk Sinaí ñitøowyidity. Ni ja
xaachkoots meets xka'ijxñim ma
ja anaaw ja widsuk adsø'jkibim
wyidity, ¹⁹jøts nayide'en

ka' xmadowdinim ja pujxujx
midi yjawi xyiknajtimp ku ja
nmado'owint, jøts nika' ja ayuujk
tø xmadowdinim janch møk
midi dø'on kyamidanaadyi ja
jaa'y jøts yjanuu'kxaknidi, jøts
jade'en jya'ukyikmigajpxnidit.

²⁰Ja'agøjxp idø'on ja jade'en ku ja
adsø'jkibim ja kutujk yikmøødyi
midi wamp: "Pøni pøn yø kojpk
tyømpy pyatpy yika'tspa'ookp inet
ja', uk yikumba'ookp øyi yjajiyujki."

²¹Janch adsø'jkibim idø'on ja t'ejxti
tuki'iyi, ja sa Moisés paat kø'øm
wyaañ: "Xjanchyikmibejpnip øts
ya'at et."

²²Ka'ats meets, ja Dios
kyunuu'kxy'et jade'en tø xpaatti,
jabi jotkujkxi meets ja Dios ja
yikjujky'ajtpi y'øy'ajtin tø x'ejxi
møøt ja y'ankilis kamachooni
²³pøn ja Dios twin'øøgunajxtip.

Tøts nayide'en xpaatti pøn
ja Cristo tø tjanchja'wimiyidi
pøn ja ñitso'ok'ajtin abaadi
awejxnidip. Ja Dios meets idø'on
tø xwingunøjxkxidi midi dø'on
niduki'iyi ttiidyungøxp, jøts ja
øyjaa'y'oo'kpi y'anmija'win midi
ja Dios jam møøt chinaañidi,
nayide'en meets ja møøt ja
winmaa'ñ xyikyø'øñidi. ²⁴Jøts ja
Jesús tø xpatnidi pøn jam Dios
Teety wyingujk xkugajpxindip
pøn ja ñi'jpy xnitanaa'yindip. Ka'
xukpøky'ajtyim ja y'o'jkin, ja
maa'kxujkin ja ne'egi yajkpy jøts
ka'ap ja Abel y'o'jkin jade'en.

²⁵Paty idø'on yikxon x'ejxtit jøts
ja kyajpxy y'ayuujk xku'oojkitit, pø
kuwanixi ja y'ayo'ombaatit pøn jaty
ja Dios kyugajpxy tkamimadoodøø.
Jawaani kajaats adøm xpaat'ajtint

ja ayo'on, pøni ka'ap adøm ja Dios kyajpxy nmadooja'am ku adøm ja tsajpjotp kø'øm xjamigajpxyim. ²⁶Ojts idø'on ja møk uyx ñajxy ku ja Dios kyajpxy jam Sinaí kojpkøjxp. Yide'en ixyam ja y'ayuujk wya'añ jadigojk: "Ku øts wyinaty jadigojk ja uyx nyikmiñ ka'ap ja naajx ja'ayi y'adø'øtst, nayide'enxi ja tsajp y'adøtsmit." ²⁷Ku dø'on ja Dios wya'añ ku tyik'adø'øtst ja'ayi jadigojk tuki'iyi, ja' idø'on ja tyijpy ku ja tuki'iyi tyikudigø'øty midì jaty jawyeen tø tyik'øyi. Ka'ats ja sà yjattit midì xemikøjxp ja chinaa'yin tø yiktanibiktaagi. ²⁸Ja'abi øy'ajttints adøm idø'on ja Dios tø xamidsøjkyim, ka'ats idø'on ja nijuuni sà yjatt, xemikøjxp idø'on ja y'ett. Paty adøm ja Dios ngajxajkint, jøts øy tsuj nwindso'jka'ant pøni sà dø'on ja pyaat'aty jøts pøni sà dø'on ja ttsøky; ²⁹pø ja' kuxi adøm ja nDios jade'en yikwindigøy sàmi jøøn.

Sudso tsinaa'yingøjxp ja Dios nwindso'jka'ant

13 Kidim xja'dyigøydi, ejtpim mnachokidit xem yam Cristo køjxp. ²Kidim xja'dyigøydi, jøts ejtp xtøjkmo'odit pøn jaty mdøjkjotp ja'ttip, pø mayxi jade'en tø yjattì ku ja jabyøø'lkxy ja tyikpoo'kxti, ja Diostam idø'on ja y'ankilis ja yikpoo'kxtip øy ja tjaganijawidi.

³Nayide'en ja tsumyjaa'y xja'myatstìt ejximdam meets jeexyip mdsunyi. Ja'myatsti pøn jaty ja chinaa'yin tø tkuwanjatidi jabi mnija'widipxi pøni sà dø'on ja'abi ayo'on.

⁴Yikxonim x'ejx'ettit m'amajstk'ajtin jøts øy tsuj mnamyøøt'atidit, tyiidyumpy ja Dios ja wyinaty pøn jaty namyøøt'atidip jadi'iñi yam ja tkaniyaa'yi uk tkanidø'øxyi.

⁵Kidi ja meeñ ni ja pikta'aky nugo mganadyapikmyo'ojidit; tajotkujk'atti pøni ti jam mmøøt'ajttip pø tøxi ja Dios wya'añ: "Nijuuni me ngaja'dyigø'øty, ni nga'ixmatst." ⁶Paty adøm nwa'anint jotkujk:

"Ja ndeety'ajtim øts idø'on xpudøjkip, ka'ap øts ja ndsø'øgit pøni sà xunwa'añ tu'uk ja jaaly."

⁷Kidi xja'dyigøydi pøn jaty tø mgajpxwijiidi jøts ja Dios y'ayuujk tø mdukmadøyidi; pawinmaydi sà ja chinaa'yin tø tyikøxti tyikubatti, jøts tundi jade'en sà ja yjanchja'win ja'adi.

⁸Tu'ugyi dø'on ja Jesucristo y'ity, nay ja' jekyip, nay ja'ats ixyam, nay ja'ats wyinaty xemikøjxp ejtp. ⁹Paty idø'on xkamibøktit pøni ti jaty abiky jøts tigach mjayiktukmadoodip. Dios y'ø'y'ajtingøjpxxi ja anmija'win y'ø'y'aty jøts ka'ap ja ja'agøjxp ku yikpaduñ sudso kya'pxy ja ka'ayin ja uujkin, jabi nijuunixi ya'atpi tsinaa'yin ja øy'ajtin tø tyukpaadyidi pøn jaty ja øy tjanchjabadundip.

¹⁰Jawaani øy adøm nwindso'jkin jøts ka' mibaat twindsø'jkin'attit ja møjteetywindsøndi pøn ja møjaa'gyutujk tyiktundipnim. ¹¹Ku ja møjteetywindsøn tyoxti ja jiyujk ni'jpy Amaagyunuu'kxy Tøjkjotp jøts ja pøky wya'atst,

kajp pa'am ja jiyujk nine'kx ja tyiknøjkxti jøts ja jam tyiknitødyi.

¹²Nayide'ents idø'øn ja Cristo kø'øm y'ø'jky kajp pa'am jøts ja naxwii'ñit jaa'y ttagunuu'kxy ja kyø'øm ni'jpy. ¹³Wants

t'ixmajtsnandi ja møjaa'gyutujk jøts ja Cristo n'anøjkxandit, øy ja sa njaguwanjajtandi sam ja yjajty.

¹⁴Pø ka'axi adøm ya naxwiiñ ja tsinaa'yin xemikøjxp nmøøt'ajtyindi, n'ixā'ayindipnimxi adøm ja' mididø'øn me'empnim ja'atpnim.

¹⁵Ja Jesucristo adøm ja y'o'jkin xpudøjka'amp jøts ja Dios Teety ejtp nyikjotkujk'ajtant ku ja kyø'øm U'nk ja ndawindsø'jka'ant; jøts nayide'en ja Dios ja n'aaw ja n'ayuujk ndadaxondaajkint. ¹⁶Jøts kidi xja'dyigøydi ku ja Dios nayide'en twindsø'jkinjawi ku ja mbikta'aky xem yam mnadyabudøkiyidi.

¹⁷Mimadowdi pøn jaty mgajpxwejidip; pø ja'axi dø'øn m'anmija'win t'ejx'ejtipp jøts ñija'widip ja' ku ja Dios ja wyinaty nay ja' tyamachidi. Pudøkidi jøts jotkujk mmøøtunidit, kidi ayowim xundi, pø ni meetsxi wyinaty jotkujk mgatsøøni.

¹⁸Ni'amido'ojik øøts, nibøktso'owik øøts, nitiixi ngapøkyjawi jøts jade'en øøts ja ndsojkin wya'añ ku ja n'anmija'win wa'ats jade'eñim y'ett. ¹⁹Tundi may'ajt jøts øts jawaani møk xni'amidoowidit jøts wyinaty nnabyaatkojma'andi tsojk.

Yikyajkp ja kunuu'kxin jøts ja kajpxpoo'kxin

²⁰⁻²¹Ja Dios Teety, pøn ja øy'ajtin tyajkp, ja' mgunuu'kxidip mguwa'anidip, jøts nwindson'ajtim ja y'o'jkin mdabudøkiyidit jøts øy tsuj mdsøønidit mdanidit jøts ndungøjxindit pøni ti tø xamidsøjkyim. Mutsk borreegi u'ngin adøm idø'øn ja nwindson'ajtim Jesucristo x'ejx'ijtyindi pøn ja ni'jpy tø tyaky jøts ja Dios Teety kyajpxy tø tyik'adujki, pøn adøm idø'øn xkøjø'ømit'ajtimep, øy ja ti xmø'øyint pøni ti jaty ja xamidsojkimp. Øy'ajtin agujkp ja Cristo xemikøjxp y'ett. Jade'en idø'øn ja y'ejxi.

²²Migu'uktøjkti, tudā'aky waani ya'at nøky xpa'ejxtit jøts xja'gyukidit ti dø'øn nda'ana'amdip. Winmadowdi waani ya'at ayuujk, øy idø'øn yø wine'en kyidyimgyajajji. ²³Nijawidi ku adøm nmigu'uk Timoteo tø pyuxøjktøjkipidsimy; pøni nabyaajtip øø pojin, nmøøtnøjxpx øts ja wyinaty.

²⁴Kajpxpoo'kxti pøn jaty m'ana'amidip jøts niduki'iyyi ja janchja'wibitøjkti. Nayide'en mguejxyidi ja kajpxpoo'kxin ja Italiit jaa'y.

²⁵Mbaattip ja Dios kyunuu'kxin niwine'enin jam mdsøøni. Jade'en idø'øn ja yjatt.

JA NØKY MIDI JA SANTIAGO YJAAY

Ku ja Santiago tñijayi ja israelit
jaa'y pøn tø ñawya'kxniyidi

1 Santiago'ajtp øts. Øts ja Dios
Teety, øts ja nwindson'ajtim
Jesucristo nmidumpy. Ixyam mee
nnijayi jøts øts ngajpxpøø'kxy
niduki'iyi ja israelit jaa'y pøn
jaty tø choondi ya jøts tø ñjokxti
tsinaabyi abiky tsoo.

Ja wijy'ajtin ja nija'win
midi ja Dios yajkpy

²Meets migu'uktøjk, mbaat'ajtip
meets ka' ti xkumayjawidit
øy yjadyimyñ o midi ayo'on.

³Nnija'windipts ku ja ayo'on
ja myiñ, jade'lents ja Dios
x'ejxint xnija'wint ku tu'ugyi ja
nwinmaa'ñ nyik'ijtyindi, kuts ja
Dios amumjoojt njanchja'windit
jøts jade'en'ampy ja øy'ajtin ja
tuda'aky'ajtin njagyajpindit. ⁴Øy
ka'pxy yikxon mwınma'adyit,
winets nayide'en yikxon
mwimbidsø'ømxiyidit ja
m'øwyınmaa'ñ jøts xjagyaptit ja
ja'gyukin, kidi mwa'andi jøts ku ti
mga'ijtxyidi.

⁵Jøts pøni jats meets winaagin
pøn ka'ejtqidip ja wijy'ajtin, ja
ja'gyukin, amidowdits ja Dios jøts

ja mmo'ojidit, pø ja'axi tuki'iyi
tyajkjøxp, ka'ap ja ti t'ama'at'aty
jøts ka'ap ja ti tyamigajpxy. ⁶Ja'ats
idø'øn tsojkip jøts tu'uk amumjoojt
n'amido'owint, ka' nwinmaa'yint
majtsk aaw majtsk joojt. ⁷Pøni pøn
jade'en winmaapy, ka'ap ja Dios
ja ti y'ukmø'øñiyit, ⁸ja'agøjxp ku
ixyam ti t'uktsøky jøts jabom ja
wyınmaa'ñ tyiktigatskojmi, ka'
tu'ugyi ja wyınmaa'ñ tyik'ity.

⁹Jøts pøni pønts ayoop
winmaapy, pøn tpaduujnidip ja
Dios yja', jotkujk idø'øn t'ejxnidit,
tyaxonda'aktip idø'øn ku Dios
nøjkx wyaadsø'oniyidi jøts ja
yiknitso'ok'atidit. ¹⁰Jøts nayide'en
pøni jam pøn kumeeñ'ajtp jøts
pøni pyaduujnidip ja Dios yja',
jotkujk idø'øn ja ñayjawiyidit
øy myeeñ ja yjagayiktamøj'ejxti.
Jabi yiknitso'ogidipts ja Dios ja'
ku wyınaty twingunøjkxiñidi.

¹¹Tigøøpy ja kumeeñ jaa'y ja myeeñ
ku ayo'on myiñ. Nayide'en ñamyayi
yjaty sam ja ujts piyy u'ngin
yjaty ku ja xøøw cha'ayiyi jøts ja
tyøtskøjxni ja pyijy.

Ku ja ka'øybi x'amutsk'ejxwa'añindi

¹²Janch jotkujk meets ku tuda'aky
mjaa'y'atti øy ja ayo'on xjapaatti;

ku jade'en mmajada'akti, winets ja mmø'oyidi ja Dios ja juky'ajtin mididi xemikøjxp, mididi ja Dios mdamidsojkiyidip, jade'en'ampy ku ja Dios xtsojkti. ¹³Ku pøn ñayjawiya ka'øbyi ttunwa'añ, kyø'øm winmaa'ñ ja yiktump, ka'ap ja Dios yø'øbi winmaa'ñ tyaky; ka'axi ja Dios twinmaa'ñ'aty jøts ja axøøkpi yiktu'unt, jøts nipøn ja jade'en tkawinmaa'nmyø'øy jøts ja jade'en ttu'unt. ¹⁴Ku pøn jade'en ttunwa'añ ja ka'øbyi, kyø'øm winmaa'ñ, kyø'øm tsojkin ja jade'en pyadundip. ¹⁵Yø'øbi ka'øwyinmaa'ñ, pøky yø'; jøts ku ja pøky yikmøø'taty, ja o'jkin tigø'øyin ja yajkpy.

¹⁶Migu'uktøjk, kidi mnawyin'iiñidi; ¹⁷tuki'iyi ja øybi tsujpi mididi nmøø'tajtyindip, Dios yø tyajkp, tøxi ja tpikta'aky ja jaj ja tøø'kx jam tsajpwemp. Tu'ugyi ja', ka'ap ja tyigach. ¹⁸Tø ja Dios xmø'øyim ja øy'ajtin mididi xemikøjxp ku njanchja'wa'am ja kyajpxy ja y'ayuujk, ja tiibyji ja janchpi, ja'agøjxp ja jade'en ttuñ jøts adøm nyiktso'ondak'okwa'anint pøn ja pyabøjkpi'ajttip, sam ja ttamidsøkyin.

Sa yikpaduñ ja Dios yjanchja'win

¹⁹Paty, migu'uktøjk, njaa'knigajpxy jøts tuda'aky mjaa'y'attit. Yikxon xmadow'ettit ja mmigu'uk sa wya'añ, kidi mnay'øøjyidi, jøts kidi mmigu'uk xmi'ambøkti. ²⁰Nisudso'ampy idø'øn ja Dios xkadajotkujk'ajtyindi ku ja nmigu'uk nmijot'ambijkyindi. ²¹Paty mastu'utti tuki'iyi mididi ka'øy, ja ka'øwyinmaa'ñ jøts ja ka'ødyunk. Møj pikta'akti yikxon ja Dios

kyajpxy mididi tø myiktukmadøwdi; pø yø'øxi tyanitso'ok'attip ja n'anmija'windi.

²²Padundi dø'øn pøni sa jaty ja Dios kyajpxy wya'añ, kidi ja'ayi nugo xmadøwdi. Nawyin'øø'nindip nugo ku ka' nbadu'unint. ²³Pøni pøn jade'en adøtsp, jade'en ja ñamyayi n'ukpiktaajkint ejxim ja jaa'y pøn tkulejxip ja wyeen ja y'aaw jap ejxøtpy ²⁴jøts ku ka' wya'ads. Ku ñijkxy, ka' tja'myech jøts wyimbujt. ²⁵Jotkujk idø'øn ja ñayjawiyyidit pøn ja Dios kyutujk tpaduujnidip mididi xyik'awa'atspidsø'ømimp, ka'ap ja ja'ayi nugo tpatmadøy.

²⁶Pøni mwandip jøts ja Dios yja' xpaduujnidit, jøts nay jaty ja mdoojts nugo xyik'awidetti yam nadyijyi ja Dios yja' xpaduujnidit, jade'ents nugo mnawyin'iiñidi jøts ka' x'ukpadunidi jade'en.

²⁷Ja' ja Dios Teety kyupijky ku nbudøjka'ant ja ku'øky'u'nk jøts ja ku'øktyø'øxy pøn ayoodip, jøts nayide'en ka' nugo nbøkyu'unint ya ñaxwiin.

**Ka'ap pøn ñay'øy'ejxidit
kyanay'øy'ejxidit wan tja'pøni**

2 Meets migu'uktøjkti, pøn jaty tjanchja'widip ja nwindsøn'ajtim Jesucristo ku ja wa'ads ku ja myøji, kidi meets pøn x'øy'ejxti xka'øy'ejxti wan tja'pøni. ²N'ukpiktaajkimp tu'uk ja madya'aky, pøni tøjkidip ja jaa'y jap ma meets mnamyukyidi, tu'uk kumeen jaa'y janch xyøxy janch wyeti janch ñaamyi, jøts jadu'uk ayooobi jaa'y nipach ixpach, ³jøts ku ja'ayi øy tsuj xkajpxpoo'kxti, ja'

pøn janch kumeeñ pøn janch xyøxy, jøts ja øybi tsinaabyajt xmo'odi, jøts ja ayoobi xkamøjpikta'akti jade'en xnøjmidi jøts wan ttani uk najxkijxy chøønit, ⁴pø yide'en'ampxyi yik'ixy yiknijawi ku tu'uk x'øyjawi jøts jadu'uk xka'øyjawi. Ka'ap jade'en y'øyi, mbøkyundip jade'en.

⁵Ukmaðwdi, migu'uktøjk, jøts ja'gyukidi ya'at: Ja ayoobi jaa'y pøn ejttip ya naxwiin, ja' idø'øn ja Dios Teety tø wyi'ijxyidi jøts ja tjanchjawidit ja Dios yja' jøts yikmo'odit ja y'øy'ajtin midi ja Dios ja yjaa'y tyanitanaapy, pø tøxi ja ttamidsøky jøts ja tmo'ot pøn tsojkiyip. ⁶Jøts meets, jade'en meets ja ayoobi jaa'y nugo xtsø'ødyundi ku xkamøj'ejxti. Nayide'en meets ja kumeeñ jaa'y mjatu'umiyidi ku myikni'øø'nidi jam kudunk wyindump. ⁷Yø' nayide'en tka'ødyejtip tka'øñimadyaktip ja nwindson'ajtim Jesus pøn adøm xyiknitso'ok'ajtindip.

⁸M'øy'adøtsp meets wyinaty pøni mbadundip ja Dios Teety y'ana'amin midi yide'en wamp: "Tsok ja mmigu'uktøjk, windsø'øgi ja mmigu'uktøjk, jade'en xtsokt jøts jade'en xwindsø'øgit sa kø'øm mnachøkyi jøts sa kø'øm mnawyindsø'øgiyi." ⁹Pøni jamts meets ja mmigu'uktøjk x'øy'ejxti xka'øy'ejxti wan tjapøni, mbøkyundipts idø'øn jade'en, ka'ap ja Dios y'ana'amin jade'en xpaduujnidi. ¹⁰Øy ja Dios kyutujk ka'pxy njabadunwa'añindi jøts jam tu'uk y'ana'amin kyayikpaduñ, pøkyu'unindipts adøm idø'øn ku ka' ka'pxy yikpaduñ. ¹¹Nay ja'

midi tyikutujk, jøts yide'en ñiimy: "Kidi mmigu'uk ñiyaa'y ñidø'øxy xpøjkxi", nay ya'at tyikutujkmaa jøts: "Kidi myikjaa'y'øøky." Øy pøn ja myigu'uk ñidø'øxy ja tjagapøjkxi jøts ja ne'egi yikjaa'y'øøky, pøkyumpt ja jade'en ku ja Dios yja' ka'pxy tø tkabaduujni. ¹²Øy yikxon ngajpxint ndu'unint sam ja Dios ttsøky, jabi nay ja'abi kutujkxi xiidyu'unimp midi ja nitso'ok'ajtin nayide'en tyajkp. ¹³Pøni pønts ja myigu'uk tø tka'ayo'ixy, nayide'ents ja Dios ja nøjkx ka'ayo'ijxyim tyiidyuñiyi; pønts ja myigu'uk t'ayo'ejxp, pyaatpts ja' ja øy'ajtin ku ja tiidyu'unin ñaxt.

Ja janchja'win jøts ja ødyu'unin

¹⁴Migu'uktøjkti, ÷ti ja ñiwy'a'ant ku ja'ayi nwa'añim ku ja Dios njanchja'wa'am jøts nika'ap ja øybi n'ukpadu'una'am? Ka'ap jade'en ja nitso'ok'ajtin nbaajtint. ¹⁵Ku n'ukpiktaajkint ku tu'uk nmigu'uk ti kya'ijtxyi ejxim ja kyaaky ja wyet, ¹⁶jøts nnimaa'yint: "Mbaatp ja mwet ja mnaamy ja mjii'kxy", jøts ka' ti nmø'øyint pøni ti yjatsøjkpy. ÷Ti ja ñiwy'a'ant jade'en? ¹⁷Ku ja Dios njanchja'wa'am jøts nika'ap ja nmigu'uk n'ukpudøjkiña'am, ka'ap ja janchja'win jade'en tyuñ.

¹⁸Jamts pøn jawamp: "Mets ja Dios mjanchja'wip, jøts ka'ap ja mmigu'uk xpudøki; jøts øts, øy øts ja Dios ngajanchjawi, nbudøjkip øts ja nmigu'uk." Jade'en'ampyts idø'øn ja janchja'win yik'ixy yiknijawi ku nbudøjka'am ja nmigu'uk, kuts ja nmigu'uk ngabudøjka'ant nisudso'ampyts ja Dios jade'en ngajanchja'wa'andi.

¹⁹Mjanchja'widip meets ku jaa tu'uk ja Dios, øyi jade'en; nayide'enxi ja miku' tjanchjawi ku jaa ja Dios, kyudsø'jkpts ja'. ²⁰Kidi nugo mgujuun'aty, čka' xnijawi ku ja njanchja'win jade'en wyingaxi'iky ku ja nmigu'uk nbudøjka'ant?

²¹Jade'en'ampy ja n'apteety'amøj Abraham ja Dios kyupøjki ku ja tpaduuñ sam ja Dios ttsøkyin jøts ja y'u'nk Isaac ttamiyox.

²²Ja'gyukidi meets jade'en jøts ku ja Abraham jade'en n'anky'ijxyi ja yjanchja'win ku jade'en tpaduuñ, jøts jade'en ttuk'abaaty ka'pxy ja yjanchja'win. ²³Y'abaajt idø'on jade'en ja Dios kyajpxy ku wya'añ: "Ojts ja Abraham tjanchjawi ja Dios, ja'ats ja Dios y'øjja'wiyii'ñ jøts ja ojts tkupiky." Paty ja Dios myigu'ukjawiyi ja Abraham.

²⁴M'ejxtip mnija'widip ixja sa ja Dios tkupiky ja jaa'y ku ja tpaduuñ, jøts ni kidi ja'ayip tu'ugyi sam ja yjanchjawi. ²⁵Nayide'en ja ka'ødyø'øxy Rahab ja Dios kyupøjkøø jade'engøjxp ku ja t'ødyuuñ ja Dios kyugajpxy; ku tjønmoøy ttøjkmøøy jøts abiky tyuu' ttajøpkajxyii'ñ ku ja myidsep wyinaty pyayø'øyi. ²⁶Ka'ap jade'en tyuñ ku ja Dios njanchja'wint ku ngabadu'unint sam ja ttsøkyin. Jade'en ja tpaaty sam ja jaa'y'øøgyin, ka'ap ja ñine'lx tyuñ ku ja y'anmija'win kya'uk'ejtni.

Sam nugo yø toojts yiktakajpxy

3 Meets migu'uktøjk, ka' pyaat'aty jøts mee niduki'iyi myik'ixpøkt. Pøn t'ejxtip pøn tnija'widip, ja' ka'pxy tpadundip. Nay jade'ents ja møk

yiktabayø'ødyit ku ja ka'pxy tkabadu'undit. ²Tum jade'en ja tundigø'øyin yikjagyepy; winaagin ja' pøn katundigøødyip kakajpxigøødyip, ja' idø'on janch'øy jaa'y ku ja tpaduuñ ku ja ñay'ejx'ityiyi. ³Jade'en'ampyts ja kawaay kyajpxy kyupiky ku ja axots tmøøt'aty y'aawjøtpy midi yikwa'k'øyip, øy midi'ampy nduknøjxint. ⁴Ku n'ukwinma'ayint nayide'en sam tu'uk ja barki yø'øy; øy janch jamøj ja' jøts ja poj ja wyetsmiñi wyetsxøpyi, mutskts ja pujxu'nk midi ja jaa'y yikyø'øpy, jøts ja tyikyø'øy pøni ma ja ttsøky. ⁵Nayide'en yø toojts; win'ii'nxyip ja' midi xyikajpxigø'øyimp. Jade'en yø' kidim ja jøøn tyøøbyikyin jøts ja tyøømyøji, jøts ja et tyøøyi. ⁶Jade'en yø toojts ejxim ja jøøn tyøøyin. Yø' amuum xyikma'jtimp ku xyikajpxigø'øyint xyiktundigø'øyint. Miku' yø jade'en xuktu'unimp. ⁷Yikyujpy ja jaa'y o midi jiyujk, wan tjooni wan tsaa'ñi jøts ja' midi tsinaadyip mejyotp. ⁸Ka' pøn mibaat jade'en ja toojts tmimada'aky, tundigøøpy yø nugo. ⁹Nayi toojts xyikajpximp ku ja Dios nja'myejchim n'ajot'ajtyim, nayø'øts ja nmigu'uktøjk xukmigajpxigø'øyimp, Diosts jade'en ñamyayi nmigajpxigø'øyimp ja y'agojnajxy midi kø'øm tø tpikta'aky. ¹⁰Nayi aawjøtpy pyidsimy ja øgyajpxy tsujkajpxy, jøts nay jaayi pyidsimy ja axøøkajpxy. Migu'uktøjk, ka'ats idø'on jade'en yjapaat'aty. ¹¹Ku n'uk'ejxint ma ja wa'ats nøø pyidsimy, tu'ugyixi ja wya'atsnøø'aty, ka'ap jam ja

tya'mtspi, ka'ap jam ja pya'akpi.
¹²Migu'uktøjk, čm'uk'a'ejxip meets tyøømit jam iigi kipyøjxp ja wenk tsa'am? Ka'axi mibaat nayide'en ja nøø pyidsimy jam nøømu'utjotp ja tya'mtspi ja pya'akpi.

Ja ja'gyukin midi ja Dios jajkpy

¹³Pøni jap pøn tñimadøytñijawi, wan tñanky'ijxyi sa ja y'øy'ajtin ja y'øyjaa'y'ajtin, wan jade'en ja ja'gyukin tyiktuñ jøts ka' ñamyikaxit. ¹⁴Pøni ja meets ti mnadyami'ama'at'atyidi ku nugo køøm jade'en xwinmaa'ñ'atti, ka' ja ja'gyukin jade'en xnanky'ijxyidi, taay yø jade'en pyidsimy. ¹⁵Ka'ap ja Dios jade'en xuknija'wim jøts jade'en n'adøøjtsint, ja' jade'en adøøtstip pøn ka'øyjaa'dyi ku ja miku' jade'en tyuktuñidi. ¹⁶Ma y'ity ja windi'ñ'ajtin jøts ja nadyami'ama'at'ati, nay jam y'ity ja tsep jøts o ti axøøk'ajtin. ¹⁷Pøn ja ja'gyukin ja Dios møøjyip, ja'ats øyjaa'y'ajttip, wa'ats chinaa'yin ja tyiknaxti; ka'ap cheptundi chepkajpxti, myøøt'ajttip ja tuda'aky'ajtin jøts ja ja'gyukin. Tsaach'ejxtip jøts ja øy'ajtin ttundi; ja myøkwinnmaa'ñ pyadundip, ka' twindaay'atti ja wyinnmaa'ñ. ¹⁸Pøn tja'gyukip tkajpxkukip, ja'ats ja øy'ajtin ttukpatp ja myigu'uk.

Ka' nminamyaa'yint ja ka'øy'ajtin midi ya naxwiiñ

4 čMa chøøñ ja tsep ja aka midi mdundip? Køømyi xyiktso'onda'akti ku ti mnadyami'ama'at'atyidi. ²M'animpym'adsøjkpy pøni ti mmigu'uk myøøt'ajtpy, kuts ja xkapaatti winets

ja tsep xyiktøkidi, jøts jade'ents ja mmigu'uk xyik'oookti. Ka'ap agujk jotkujk m'etti ja'agøjxp ku ja Dios xka'amidowdi xkabøktowdi midimdsøjktip. ³Pøni m'amidoodip mbøktsoodip jøts ka' myikmo'odi, jade'engøjxp ku øy ka'øy x'amidowdi jøts xyiktunwa'andi nugo ma ka' pyaat'atyi. ⁴iMeets mga'øwyinmaadyip! čTi kidi meets xnijawi ku øy møøt nnayja'win ja' midi ja Dios kyatsøjkpy, jade'en'ampyts idøøñ adøm ja Dios nmidsepøjkna'am jøts nga'ukja'myajtsna'am? ⁵Yide'en jap nøkyijxpy wya'añ: "Øy xtsojk'anajxyim ja Espiritu Santo midi ja Dios xukmi'ejtimp jøts ka' t'øyjawi ku wenkpi nbadu'unint." ⁶Dios ne'egi xmay'ajtimp xpuðøjkimp sam ja kyajpxy ja y'ayuujk yide'en wya'an: "Myi'ambijky ja Dios pøn namyøjpiktaajkiyip; pønts tuda'aky'ajtp øy'ajtp, puðøjkiyipts ja Dios ja'." ⁷Amumjoojt mnadyamiyoxidit ja Dios. Møk windanidi ja miku' jøts mniwa'adsiyidit. ⁸Wingunøjkxidi ja Dios jøts ja ne'egi mnimeniyidit. Yikwa'atsti ja mbøky, meets, ku nugo ja Dios majtsk'aaw majtskjoojt xtsokti, ku xpadundi nayide'en ja ka'øybi. ⁹Jotmay'oookti, taya'axti ja mbøky. Kidi jotkujk mnayjawiyidi ku tø mbøkyundi. Yikmendi ja mwinmaa'ñ jøts xjagyaptit ja jotmay. ¹⁰Nabyikta'agidi yik'ayowim nwindsøn'ajtim wyingujkp, jade'ents ja ñitso'ok'ajtin ja møj mmo'ojidit.

Ka' nugo nbayø'øyint ja nmøøtjanchja'wibi

¹¹Meets migu'uktøjk, kidim mnabayagajpxyidi nidu'uk ja nidu'uk.

Põnts jade'en pagajpxp, põnts ja myigu'uk jade'en tpo'ky'ejxp, ja Dios ja kyutujk ja jade'en wyindsojip ma wya'añ jøts ku ja nmigu'uk ndsojkint, tiidyumbits ja ne'egi nugo ñabyikta'agyi jøts ni tkabaduñ kò'òm ja kutujk. ¹²Tu'ugyi ja' pøn ja kutujk tmøøt'ajtp, nay ja'ats xpayø'øyimp, ja'ats nayide'en xyiknitso'ok'ajtimp, nay ja' xyikwindigø'øyimp. ¿Mbøn mets ku xpøkpyayø'øwya'añ ja mmigu'uk?

**Ka' yiknijawi põni ti
memp jabom wixøjpk**

¹³Ukmadowdi meets sa x'ukwinmaydi: “Jabom wixøjpk njaa'mint abikyajp jøts jam tukjumøjt n'ejtint. Najxint ndøjka'ant, jamts ja meen jade'en nbaajtint”, ¹⁴nipøn tkanijawi põni ti memp kidakp jabom wixøjpk. Jade'en adøm n'ijtyindi ejxim ja yoots n'ejxint, jøts nay jaayi n'ejxint, tø tyigøøgyomi. ¹⁵Yide'en ne'egi mwā'andit: “Pøni xpudøjkimp ja Dios, winets jade'en ndu'unint põni ti jaty ndunwā'añimp.” ¹⁶Meets ja mgø'òm winmaa'ñ mee myiktunwampy jøts ja namyikaxi; ka'øyts idø'øn yø jade'en pyidsimy. ¹⁷Pøn wa'ats tjanija'wip jøts ja ka'pxy tkabaduñ, pøktuyndipts ja jade'en ne'egi.

Sa ja kumeen jaa'y yikajpxwejti

5 iMadowdi meets kumeen jaa'y! Mdaya'axtip ja mwinnmaa'ñ ku ja ayo'on xpaattit x'ejxtit. ²Tuki'iyi ja mjujky'ajtin jadi'iñi pyutskøjxnit jøts ja m'øybi wet ja m'øybi naamy ja kipkyaa'tspi jadi'iñi tyikwindigø'øty.

³Towigyøjxp ja oori ja plati midi mmøøt'ajttip, jade'ents idø'øn m'ukyik'ejxtit m'ukyiknijawidit ku møøt mwindigø'ødyit ja mbikta'aky. Tøxi ja mgumeen'ajtin øy xpaatti, wingompxi ku ja tiidyu'unin mye'ent. ⁴Ja kamdumbi pøn tø xkamijuudyi, ja' myiktabayø'ødyip. Wa'ats ja nwindson'ajtim ja t'ixy tnijawi ku ja mdumbi jade'en xkamijuudyi. ⁵O meets ya naxwiiñ jotkujk xyiknaxti, o ti kò'òm tø mnadyamay'atyidi, wingompts ja xøow ku ja tiidyu'unin mye'ent. ⁶Tø ja xmidundigøydi pøn ti tkatump pøn ti tkanija'wip, jade'en idø'øn ku nugo tø xpayø'ødyi jøts xyik'ookti ku ka'ap ja møk'ajtin tjagyapti.

**Ja tuda'aky'ajtin jøts
ja dios'ajot'ajtin**

⁷Meets migu'uktøjk awejxti tuda'aky, kunim ø nwindson'ajtim mye'ent, nayide'en sam ja kamdumbi tuda'aky t'awixy ja tuu jøts ja pyikta'aky tpo'kmukt. ⁸Nayide'ents meets x'awejxti tuda'aky, kidi nugo mjotigøydi, wingomp jøts mye'ent ja nwindson'ajtim Jesucristo. ⁹Meets migu'uktøjkti, kidi nugo mnagyajpxyidi mnay'øjyidi jøts ka' myikpayø'ødyit; wingompxi ja Dios pøn ja naxwii'ñit jaa'y tiidyunidip. ¹⁰Migu'uktøjkti, windanidi ja m'ayo'on nayide'en sam ja Dios Teety kyugajpxy twindanaay ja yja'. ¹¹Jotkujk ja'adi pøn tø tyiknaxti amumjoojt ja y'ayo'on. Pø tøxi xnijawidi sam ja Dios kyugajpxy Job ja ayo'on t'ijxy, jade'ents ja øy'ajtin ja Dios myøøjy; x'ayo'ejximpts xpudøjkimpts ja Dios jade'en.

¹²Meets migu'uktøjk, yø' mdu'undip ku ti xkajpxtit ku ti xu'undit, tiy'ajtin mgajpxtip. Kidi nugo xuk'ejxti ja Dios ku nwa'anint "Tiy ja'", tiy'ajtints ja'; kuts nwa'anint "Ka'ap ja tyiy'ajtin", tyimwya'animpts jade'en ku ka'ap tyiy'ajtin, ka'ats ja Dios jade'en xpayø'øyint.

¹³Pøni jam pøn y'ayøy wyinmay, wan ja Dios t'ajot'aty. Pøni pønts agujk jotkujk tyiknajpx, wants ja t'øwdi ja kunuu'kxy ayuujk. ¹⁴Pøni pøn pøjkip, wants ja twaadsøy ja møjaa'dyøjk pøn tundip tsaptøjkjotp, jøts ja kyugajpxidit jøts aceite tpikta'aktit nwindson'ajtim køjxp. ¹⁵Ku amumdu'uk t'ajot'attit ja nwindson'ajtim, tso'okpts ja pamaa'y. Pøni tø tyundigøy, yikpojkipimaa'kxpts ja!. ¹⁶Paty

nayide'en mnadyamimayatsidit ja mbojkpi nidu'uk ja nidu'uk, jøts ajot'atti ja Dios pøni pøn pøjkip jøts cho'okt. Pøn øyjaa'y'ajtp jøts amumjoojt ja Dios t'amido'ot tpøktso'ot, jade'ents ja Dios myø'ajtin myajada'akt. ¹⁷Ja Dios kyugajpxy pøn txøøw'ajt Elias nayide'en ja y'ijty sam adømin; ku ja Dios ja t'amidøøy jøts kyatu'ut, winets ja tuu kya'ukmenaa tigøøk jumøjt jagujkp. ¹⁸Jøts ku jadigojk t'ajot'ajty ja Dios jøts tyu'ut, xjats myiñ ja tuu jadigojk xjats ja pikta'aky y'øyiyiñ.

¹⁹Migu'uktøjkti, pøni jaa pøn tka'ukpaduni sam jawyeen tø t'ukpaduñ, jats ja' pøn ja nayide'en tukpaduniyip, ²⁰mnijawidipts nayide'en ku tø tyiknitso'ok'aty ja mmigu'uk y'anmija'win jøts yikmaa'kxtit ja pyøky.

JA MYÏDU'UKPÏ NØKY MIDI JA PEDRO YJAAÿ

Ku ja Pedro tnijayi ja
janchja'wibitøjk pøn tø
ñawya'kxniyidi

1 Øts idø'on Pedro nxøow'ajtpy,
øts ja Jesucristo ngudanaapy.
Ja' ø tø xkexy xjats øts ya'at
nøky yam nja'ay, jøts meets
ndanijayi wine'enin jam muum
abikyajpkøjxp mdsinaañidi, ku
jam tø mgakwa'kxnidi mgajpkøjxp
jøts jam tø mnøjkxti jam Ponto,
jam Galacia, jam Capadocia, jam
Asia jøts Bitinia. ²Tøyip meets ja
Dios Teety mwi'ejxniyi jøts ku
meets ja m'u'nk'atyyit sayim ja
tniwinma'ayiyii'ñ. Yø Espiritu
Santo meets ja mdabudøjkiyip,
jade'en'ampyts meets ja Jesucristo
yja' xpaduujniyi ja'agøjxp ku ja
tø myikwaajtsiyidi ja mbøky, pø
adømxì nbøky ja xkubajta'am
ku ja chuuñ tyajxy. Dios
mjanchkunu'u'kxidip jøts øy tsuj
xyiknaxtit.

Ja tsinaa'yin midi awejxingøjxp
nyiknajxyimp

³Tkajxajkyim ja Dios
Teety pøn ja nwindson'ajtm
Jesucristo tyeety'ajtpy, ku ja

xjanchpa'ayø'øyindi jøts ja jadigojk
xukpaajtyin ja jujky'ajtin xemikøjxp.
Xjats ja jade'en tø xja'bijkyindi jøts
ja xukjøp'ijxyindi amumjoojt ja'abi
jujky'ajtin, kumi tø ja Jesucristo
ttunjøpi ku ja y'øljky ku ja jadigojk
pyidsimy jujky'ajtpi xemikøjxp.
⁴Paty tu'ugyi njøp'ejxin jøts ku ja
Dios ja myaay xmø'øyim, pø tøxi
ja t'a'ejxi jap tsajpjøtpy pøni ti ja
xmøøwya'animp midi tum øy, midi
nisa kajajtp. ⁵Jøts kumi m'ajot'ajtpy
meets Dios amumjoojt, jade'ents
meets ja myøk'ajtin ja mdabudøkiyi
kunim meets ja jujky'ajtin
xtyimbyaatt midi xemikøjxp, jøts
jaanim ja tnanky'ejxit wiingyubety
ti jaty ja jap tø t'a'ejxi.

⁶Paty meets idø'on ejtni
xoni m'ett øy idø'on icyam
xjanchjagu'ayo'ombaañidi yø'øbi
winmaa'ñ. ⁷Nayide'enxi dø'on
ndamija'gyukin ja m'ajot'ajtindi
sam ja oori: kuwanimxi net ja
jawyeen y'atswidø'øty winets ja
yik'ijxñim pøni janchtyimy'øbyuyx
idø'on ja'. Nayide'ents ku ja
janchja'win møk nmøøt'ajtin
ku ja tmimajada'kixy ja ayo'on
pøni sa ndyimyjagujajta'am ja
øwyinmaa'ñ, ja'ats idø'on jawaani

tyimy'øy pø ka'axi ja jade'en wyindigøøy sam oori. Jade'en meets ja mjanchja'win yikmøk'ixy ku xmidanaagyøxtit ja ayo'on, ja'ats mee myiktagupøkp, nay ja'ats mee myiktawindsø'ogip myiktamøja'wip jam nwindson'ajtim wyingujkp ku ja jadigojk ñankñigaxø'ogiyit.

⁸Mwampy mdsøjkpy meets ja nwindson'ajtim Jesucristo, m'ajot'ajtpxi meets ja' øy meets ja xjaga'lijxñim, patyts meets xmøø'taty ja kunuu'kxin, ⁹jøts ku xnijawidi ku ñitso'ok'atti ja m'anmija'windi xemikøjpx; jats idø'on m'ajot'ajtin tyundi, jade'en idø'on ja wyingaxi'iky.

¹⁰Tøyip Dios Teety kyugajpxy tpamaydi tpadajti yø'øbi nitsoojkin ayuujk, jøts tñigajpxti jøts ku meets Dios y'øy'ajtingøjpx mmo'owa'añiyim yø yjade'lemi.

¹¹Ja Espíritu Santo midi ja Cristo tkajxp, ja' ja kugajpxy ttukmadoojidøø sa jaty ja Cristo yiknitsokpi wyinaty yjatwa'añ ku ja y'ayo'ombaatt, jøts sa nayide'en yikwindsø'ogit yikwinjawit.

Ja'ats ja nugo pyamaadyip pyadajtip ja tyimy'ukpøn idø'on ja' jøts juunim idø'on ja yjatyimy'ukme'ent ku ja Espíritu Santo ja jade'en tyukmadøyidi.

¹²Ku ja Espíritu Santo ja jade'en tyukmadøyidi jøts ku ja ka' tpaattit t'ejxtit midi wyinaty ttunwajñip, adømnimts inet ja ixyam nbaajtyim n'ijxyim jøts ja myiktukmadowdi ja nitsoojkin ayuujk nayide'en sa jaty ja Espíritu Santo ja tø tyuknijawiyidi pøn jaty kajpxwa'kxtip jøts ku dø'on ja jade'en tø yjaty. Ankilis

paat ja tjantyimy'ejsxwa'andi tjantyimñijawiywa'andi sudso'ampy adøm nnitso'ok'ajtyindi.

Xwaadso'ojimp ja Dios jøts ja ndsinaa'yin wa'ats tsuj nyiknajxint

¹³Paty øy jawyeen xwinma'adyit ku ti xunwa'andit, kidi møj kamøj o ti xjawidi, jade'ents mdsinaa'yin øy xyikyø'odyit. Amumjoojt meets ja Dios y'øy'ajtin ja kyunuu'kxin xjøp'ejxidit midi ja yakwampy ku nwindson'ajtim Jesucristo mye'ent jadigojk.

¹⁴Madowdi, jade'en mmado'odit sam jaa'y y'u'nk myimadøyin. Kidi jade'en m'uktsinaañidi sa y'ijty mga'øchøønidi ku Dios wyinaty ka'aním xpabøjkidi ja yja'. ¹⁵Øy tsuj mjaa'y'attit jøts jade'en x'aduunaxtit ja Dios Teety wya'ats'ajtin y'øy'ajtin, pøn idø'on tø mwil'ijxyidi; ¹⁶pø yide'lenxi jap nøkyijpxy wya'añ: “Øy tsuj mjaa'y'attit sam øtsin, kumi ka' ø nbøkmyøødi.”

¹⁷Pøni mdeetyja'wip meets ja Dios Teety, windsø'ogip meets idø'on ja ejtp, pø ja'axi ka'pxy tiidyu'ump sa pønjabøn ja chinaa'yin tyikyø'øy, ka' pøn ja tiidyu'unin tkapaatt. ¹⁸Jabi ja Dios Teetxyi meets tø mduknitso'ok'atyidi ja ka'øchinaa'yin midi adøm ja n'apteety'amøj tø tpamendi tpabatti; mnija'widipts wa'ats jøts kidi oorip platip ja yiktaguyajkip, windigøy'ejtpxi yø'. ¹⁹Ja' ja yiktaguyakiyii'ñ ku ja nwindson'ajtim jade'en wyidsuun wyidajxy, øy ja niti pøky tjagamøødi sam ja borreeg'u'nk y'ijty yiktamiyøxy ja Dios Teety.

²⁰Windi'ixyip ja tanibiktaagi y'ejtni, namga'anim ja naɣwii'ñit cho'onda'aky, xjats ja yamnim tɔ myiñ ku kyɔjxwa'añ ja naɣwii'ñit jɔts ja xa'odyokidit ma ja Dios Teety. ²¹Ja nwindson'ajtimgɔjxp meets ja Dios Teety xpabiky midi tɔ tyikjujkyipyiky jadigojk xemikɔjxp; jade'en'ampy ja tɔ tmɔ'oy ja myɔk'ajtin, ja kyutujk, jɔts ja njanchja'win amumjoojt, jɔts tu'ugyi njɔp'ejx'ejtin ja Dios.

²²Jade'ents ja m'anmija'win wa'ats y'etti ku ja Dios tyi'ajtin xmimadojidi midi ja Espiritu Santo xuknija'windip. Jade'en'ampyts mnabya'ayowidit, tsokti, wa'andi ja mmigu'uk sa Dios ttsɔkyin.

²³Jade'en idɔ'ɔn tpaaty, tɔ meets jadigojk mga'axigach, ka' meets ja ñamyayi x'ukteety'ajtni ja jaa'y midi oo'ktip tigɔɔdyip, ja Dios meets ja kyajpxy tɔ myikjujky'atigachidi midi nijuuni sa kajajtp. ²⁴Kumi nɔmp ja:

Jade'en idɔ'ɔn naɣwii'ñit jaa'dyi sam o ti ujtsin,

jɔts ja tyunk jade'en sam ujtspijy midi ja tyiknigaxɔ'kp.

Paty tuki'iyi wyindigɔy, ti ti uktamp ku ujts tyi'ich, pɔ nayide'enxi ja pyijy wyindigɔy;

²⁵jɔts kuts ja Dios ja kyajpxy, ejtp ja xemikɔjxp, ka'ap ja kyudigɔy.

Yɔ ɔgyajpxy yɔ ɔmyadya'aky mee myiktukmadoop.

2 Paty x'ixmatstít tuki'iyi ja mga'odyu'unindi, ja mga'ɔwyinma'andyi, wine'en mwin'ɔɔ'ndi, wine'en o ti mnadyawindaay'atyidi, wine'en

x'ama'at'atti, xka'odyejti, xka'ɔbyikta'akti pɔngapɔn.

²Nayide'en sam tu'uk ja maɣu'nk ñamgaxi'iky jɔts ja chetsk tsojk mabaadyim tpaatwa'añ, jade'ents meets idɔ'ɔn xtsoktit ja Dios kyajpxy y'ayuujk, midi ɔy midi wa'ats, jɔts jade'en ja mjanchja'win myiweni'adɔ'ɔtstít, jɔts ja nitso'ok'ajtin xpaattít, ³pɔni tɔdam idɔ'ɔn xjanchnijawidi ku ja nwindson'ajtim yja' y'oyi.

Ja Cristo dɔ'ɔn ja xemikɔjxpít jujky'ajtin tyajkp

⁴Mbaattip m'ejxtip ja nwindson'ajtim Jesús, yɔ' xyikjujky'ajtimp xemikɔjxp, jade'en ja myɔk'ajtin tjagyepy ejxim tu'uk ja jɔnts tsaajin. Jats may pɔn tkatsojkip pɔn tkaja'gyukip, tɔts ja Dios Teety yɔ twi'ixy jade'en ejxim ja pojtspi ja ɔybi tsaá twi'ixy midi yiktunwampy.

⁵Nayide'en meets sam ja pojtspi ja ɔybi tsaá twi'ixy midi yiktumpy ku tsaptɔjk tyik'oyi. Jade'ents meets ja Dios Teety myiktunwa'añiyi jɔts xpaduujnidit ja yja' ku ja amuum mnadyamiyoxidit jɔts ku nayide'en ja mbikta'aky xamiyoxtit, ja' idɔ'ɔn ja jade'en mdawindsɔ'ogidip, jɔts ja Dios Teety xkupɔjkindit ku jade'en ndu'unindit Jesucristo kɔjxp. ⁶Paty ja Dios kyajpxy wya'añ:

Nbiktakpy ɔts jam Sion jade'en tu'uk ja ejxpajt ejxim ja tsaá ma pɔch cho'onda'aky, tu'ugyits ja yikpa'ext jade'en; pɔn ja tpadump jade'en, ka'ap ja wyinguwopi yjɔpkuwopi, pyaátp ja ɔy'ajtin ja'.

⁷Pɔn yɔ tmɔja'wip tjanchja'wip, mɔj yɔ', yɔ' xyiknitso'ok'ajtimp;

põnts tkamõjpiktakp, pøn
tkajanchja'wip jatyi, jatpts idõ'õn ja
vide'en sam ja Dios kyajpxy wya'añ:

Ja tsaa midi ja pojtspi
kya'a'ejxip tyiktunwa'añ,
ja'ats ne'egi ja Dios tõ t'a'ejxi
jõts ja ne'egi yikxon tyiktuñ.

⁸Xjats nayide'en ja Dios kyajpxy
wya'añ:

Jade'en yõ', ejxim tu'uk ja tsaa
midi ja jaa'y tyagidaapy.
Jade'en yõ yjatti wyinguwopidi
yjõpkuwopidi ku tkabadundi
ja õy ayuujk midi ñigajpxy ja
nwindson'ajtim yja'; jade'en ja Dios
tõ ttanibiktaagi jõts jade'en yjattit.

Põn ja Dios ja'ajtiyidip

⁹Tum ja' meets pøn ja Dios tõ
wyi'ijxyidi, meets mmidumpy ja
nwindson'ajtim Jesucristo yja',
jade'ents meets wa'ats mja'a'y'atti
jõts tu'ugyi ja Dios mja'atyidi pøn
ñiwindson'ajtpy ja tsajpjõtpit jõts
naxwii'ñit, ja'agõjxp jade'en tõ
myikwi'ejxti jõts xkajpxwa'kxtit
xkajpxyõ'õdyit sa ja Dios janch õy
janch mõj. Nay ja'ats ojts õy tsuj
myikujajtaajkidi myikudõ'kxaajkidi
ku y'ijty m'etti agoostujpy. ¹⁰Ka'ap
meets ja Dios y'ijty m'u'nk'atyidi,
ixyamts meets ja mja'ajtniyidi.
Ka'ap y'ijty pøn mba'ayõyidi,
mba'ayõjidipts ja Dios ixyam.

Yikxon xpadu'undit ja Dios

¹¹Meets migu'uktõjk, tõg'ayõ'õbyi
adõm n'ijtyindi ya, tsajpjõtpy adõm
ngugajp'ajtyindi xemikõjxp paty
mee mõk nminuu'kxa'aky, kidi
xyikmajada'akti ja ka'õyjaa'y'ajtin
midi tmimada'akwamp winjaa
windsojk ja anmija'win. ¹²Jagyapti

ja tuda'aky'ajtin ja õyjaa'y'ajtin ma
pøn ja Dios tkanijawinim. O meets
ja wine'en mjabagajpxyidi jõts mee
myiktijy ka'õyjaa'dyi, kuts t'ejxti ku
tnijawidi ku tsuj mja'a'y'atti winets
ja Dios ja twindsõ'õgidi twinjawidi
jõts jade'en ja nitsõ'ok'ajtin tpaattit
ku wyinaty ja tiidyu'unin xõõw
yja'aty.

¹³Ja nwindson'ajtim Jesús
kõjxp xkupõktit xmimado'õdit ja
kudunktõjk jõts ja mõj windsõn,
¹⁴jõts ja tyumbi nayide'en midi
tpayõ'õpy ja tundigõõbyidi
ja kajpxigõõbyidi, midi'its
õyjaa'y'ajttip tuda'akyjaa'y'ajttip,
ja'ats y'õyja'wip. ¹⁵Jade'ents ttsõky
ja Dios jõts õy tsuj mja'a'y'attit jõts
jade'en xyik'amo'õndit pøn nugo
agubõjidi, pøn tkanija'widip.

¹⁶Tõ meets ja õy'ajtin
myikmõõñidi, jõts ka' ti nugo
ajawi mmimajada'agidit.
Ka' mwa'andit jõts õy sagasa
m'adõõtsnidit ku ja õy'ajtin tõ
xpaatti. Ja' tu'ugyi mbadu'undip
midi ja Dios ñi'ane'empy.
¹⁷Windsõ'õgidi winjawidi
niduki'iyi sam pyaat'atyin. Tsokti
ja mmigu'uktõjkti pøn nay ja'abi
janchja'win pyadundip midi meets,
windsõ'õgidi winjawidi ja Dios,
jõts nayide'en ja windsõndõjk
kudunktõjk.

Ja ejxpajt midi ja Cristo tõ xmõ'õyim ku y'ayo'ombaaaty

¹⁸Tumbitõjkti, kajpxkyupõjkkõjxti
niti jot'aka ja mwindsõndi, wan
tja'awa'anidi tka'awa'anidi, wan
ja tja'gyukidi tkaja'gyukidi.
¹⁹Jabi õyxi ja' ku ja Dios tuki'iyi
xamijawidit ja m'ayo'on ku

myikjemandundi myiktedundi niti pøkyøjxp, paty ja amgujk jotkujk xmidanidit. ²⁰Ku meets xku'ayo'ombaattit o ti o ma øy tsuj tø xkayik'øyiidi, ðti øy'ajtin meets idø'on mdsaaçpaatp? Kuts meets øy tø mjatuñ jøts kuwañim myik'ayo'ombaadyidi pøn m'ana'amidip, ya'at idø'on ja Dios y'øjya'wip ku meets tuda'agyi xkupiky'aty ja ayo'on. ²¹Paty meets ja Dios tø mwaadsøyidi, jabi tøxi Cristo y'ejxpajt tyiktañ ku y'ayo'ombaaty niti akikøjxp jøts meets ja xpadu'undit jade'en. ²²Niti pøky ja tkatuñ, niwindem xøøw ja jaa'y ja tkawindaay'ajty; ²³ku ja y'ijty yikmi'akikajpxy, ka'ap ja nayide'en y'adsøy; ku ja y'ijty tyik'ayo'ombaatti, ka'ap ja tmidsepiky pøn jade'en tuujnidip. Dios Teety ja ne'egi tyanipijkpy ja ka'pxy tiidyunk. ²⁴Kø'øm idø'on ja Cristo adøm ja nbøky tuki'iyi tku'o'jkigyijxy jam kruskøjxp, jøts ka'ap adøm nyikmøj'ajtin ja nbøky jøts jade'en øy tiy ja ndsinaa'yin nyiknaxint. Pyaajt ja tsaachi'ajtin ja', jøts adøm jade'en nnitsoojkindit. ²⁵Jabi jade'enxi y'ijty sam ja borreegi tyigøyin, tøts meets jadigojk xniwimbity ja nwindson'ajtim Jesucristo pøn m'ejx'ejtidip jøts pøn ttunk'ajtp ja m'anmija'windi.

Sa dø'on pyaat'aty chøonidit ja amajtsk jaa'y

3 ¹⁻²Jade'en meets tø'øxyøjkti, kajpxkyupøkti ja mgø'ømniyaa'dyi jøts xuk'ejxtit xuknijawidit ja tiy'ajtin ku meets ja mjaa'y'ajtin tuda'aky xyiknaxy.

Jats idø'on winaagin ja yaa'dyøjkti pøn tkagupøjktipnim ja øgyajpxy ja ømyadya'aky, ja'ayi meets ja jade'en xukupøktit mjaa'y'ajtingøjxp, niti kajpxy niti madya'aky. ³Jøts ka'ap meets ja mdsuj'ajtin xmi'ajtt xmi'oøkt mididi ja'ayi nikijxy kaxø'kp ku tum ja oori, tum ja wimbatjaaxy wimbatwøøky, jøts tum ja tsowibi wet xjotmay'attit. ⁴Jabi wa' tsuj'ajtinxi meets idø'on ne'egi myiktu'ump mididi m'am mjoøjtp yik'øjyaa'y'ajtp, ja'abi mididi kawindigøøpy. Janch øy ñaxy idø'on ja jam Dios wyingujkp. ⁵Jade'ents idø'on y'ijtyip ñajxmi ja tø'øxyøjkti pøn ja Dios yja' tpadundip ku ja nayide'en tmøøt'ajtti ja tuda'aky chinaa'yin. Yjanchja'widip idø'on ja Dios ja y'ijty jøts ja ñiyaa'y tuki'iyi tkajpxkyupøjkidi nayide'en. ⁶Jade'ents idø'on ja Sara yjaa'y'ajty, tuki'iyi tkajpxkyupøjkijxy ja ñiyaa'y Abraham, jade'en ja tpikta'aky sam tu'uk møy øy windsøn. Pøni øy meets mjaa'y'aty, nayide'ents meets idø'on xu'unt sam ja Sara tø tjøptuni jøts jade'en ja mniyaa'y xkatsø'ogidit.

⁷Nayide'en meets yaa'dyøjkmi, ja'gyukidi ja mnidø'øxyti, windsø'ogidi sam ja pyaat'atyidi. Kidi meets ja xamøj'aty ku ja nayide'en kyamøkidi sa meets, jabi nay ja'abi øchinaa'yinxi dø'on ja Dios tø myø'øyiidi mididi meets tø xpaaty y'øy'ajtingøjxp. Tundi jade'en, jøts ka'ap ja Dios mgamo'ojidit mididi jaty m'amidoodip mbøktsoodip.

Ku ja øy'ajtin yiku'ayo'ombaadi

⁸Jade'ents idø'on xyiknaxtit ja mdsinaa'yin: øy tsuj mnachokidit

sam tu'uk jaa'yin, nabya'ayowidi
nixem niyam jøts xyiknigaxø'øktit
jade'en ja mduda'aky'ajtin. ⁹Kidi
meets ja kya'øybi nayide'en
xyikwimbity jøts ja mmigu'uk
xuk'ayojiwya'andi ja ka'øgyajpxy
ja ka'øy'ayuujk. Ni'amidowip
meets idø'on ja ne'egi ja
kyunuu'kxin, pø ja'axi adøm tø
nyiktaniwaadsø'yim jøts ja Dios
kyunuu'kxin nbaajtindit. ¹⁰Jabi
yide'enxi dø'on ja Salmos wya'añ:

Pøni pøn idø'on øy tsuj ja xøøw
ja tsinaa'yin yiknaxwampy,
y'ejx'etp idø'on ja tyoojts ja',
jøts ja yigaappi y'axøøkpi ja
tkakajpxt
jøts ja y'aaw tkadataay'att.

¹¹Paat'ajtp idø'on ja t'ixmatst ja
yigaappi jøts ja y'øybi chujpi
tpadu'unt ne'egi,
y'ixa'ap idø'on ja øy'ajtin jøts
tuki'iyi tpanøjkxt.

¹²Jabi Dios Teetxyi idø'on
t'ejx'ejtp pøn øy jaa'y'ajttip
jøts nay ja' tmado'op ja
tsapkajpxy,
ka'ats idø'on ja møøt ñamyayi
pøn ja y'axøøkpi yigaappi
yikmajadaktip.

¹³¿Pønts meets idø'on ndejint
mdamidsepwa'aniyidip ku ja
y'øybi chujpi xunwan'ettit?

¹⁴Pøni jats pøn wyinaty
mjanchtuku'ayo'ombaadiyidi ku
ja y'øybi xjatu'undit, øyjawidi
kunuu'kxyjawidi meets idø'on ja
ne'egi, jabi møjxi ja Dios y'øy'ajtin
tyikwimbejtntit. Patxyi meets
idø'on niti nipøn xkatsø'øgidit,

¹⁵nadyamiyoxiyidi ja Cristo
pøn adøm nwindson'ajtyimp.
Awejx'et meets idø'on ja', ku

pøn tyiknidøøwit tiku xpaduñ
ja mjanchja'win jade'en, ku
x'adsojimbettit, tsuj tuda'aky
meets idø'on ja xu'unt. ¹⁶Yikxon
meets idø'on m'øy'att jøts
xmøøt'attit jade'en ja m'aaw ja
mjoojt jotkujk, jøts ku wyinaty
pøn mdamigajpxyidi ja Cristo
yjanchja'win, kø'øm ja kyajpxy ja
myadya'aky ja ttatsø'ødyu'undit
ku meets ja jade'en nugo
mnitaayibyetyiyidi. ¹⁷Øyts ja ne'egi
ku ja øy'ajtin ngu'ayo'ombaajita'ant
pøni jade'endam ja Dios kø'øm
ttsøky jøts idø'on jade'en ne'egi
ngatu'unint ja axøøkpi ja yigaappi.

¹⁸Jabi nayide'enxi Cristo
kø'øm tø y'ayo'ombaatmi adøm
nbøkyøjxp, tuk'ojkyi ja tø ttanaxy
ja ayo'on. Øy ja y'ijty yja'øyjaa'yi,
ayo'ombaajt ja' adømjøjxp wine'en
nga'øyjaa'y'ajtyindi, jøts jade'en ja
Dios Teety xukwingunøjkxa'andi.
O dø'on ja ñine'kx wyindigøøy,
jujky'ajtpsts ja ixyam jadigojk.

¹⁹Ja Espiritu Santo myøk'ajtin ja
yiknøjkxøø mā dø'on jap namay
anmija'win t'awejxti ja y'ayo'ondi,
jøts ttukmadøøy ja nitso'ok'ajtin.

²⁰Ya'atpi jaa'dyi ku yjujky'ajttøø
ka' idø'on ja tmøjpiktajktøø ja
Dios sa ja Noé tjanigajpxy yam ja
Dios ja yjanchja'awijxyidi. Ixyam
idø'on wyinaty ja Noé tyik'øyi
tyik'abaadi ja møj barki mā dø'on
niwaani ñitsokti, niduktujk idø'on
ja'adi ka'pxy pøn jap barkijøtptyi
yikanaanwidejtidi ja møj nøø, jøts
jade'en sa kyajajttøø. ²¹Yø'øbi
nøøjts ndamiguy'ejxa'amp ja nøø
midi tump ku nnøbajtant midi
tø xukpaajtyim ja nitso'ok'ajtin.
Ka'ap ja nøbajtin ja' wya'añ jøts

ja ne'kx ja'ayi wya'ats'ejtindit. Ku dø'øn nnøbajntint, ja Dios idø'øn n'amido'owimp jøts ja nbøky xyikwaajtsa'ant. Jade'en'ampyts idø'øn ja nøbajntin tyuñ jøts ja nwindson'ajtim xukniwaajtsim ja ka'øybi pø ja'axi ja kyujukpyøjkiiyiñ jadigojk xemikøjxp. ²²Jøts ja ojts chajpety, ojts tpu'ixaagi ja Dios Teety y'aga'ngyøjøm, ja' tniwindsøn'ajtp ja ankilistøjk jøts wine'en y'etti niduki'iyi ja yikutujkpitøjkti, tum ja' amuum paajtip.

Jade'en nbadu'undit sam ja Dios ja ndunkjøøjp tø xmø'øyindi

4 Tøxi ja Cristo y'ayøy, nayide'en meets idø'øn xkupiky'att ja ayo'on. Ku jade'en xu'undit tø wyinaty ja pøky xkayikmøj'atti, ²jøts jade'en mjaaktsøønidit ya naxwiiñ sam ja Dios kø'øm ttsøky'aty, jøts ka'ap ja mgø'øm ja' xu'undit, ja kya'øybi. ³Tø meets xyikjotkidakøjy jekyip ku xpadundi y'ijtyip pøn ja Dios tka'ejxidip. Ja' y'agujkpy meets y'ijty mdsøøni ma ja axøøkpi yigaappi, ma ja awanax agojnax nayide'en xwindsø'øgidi xwinjawidi, midi idø'øn kapaat'ajtyip nbadu'unint. ⁴Ja'abi jaa'dyi, kumaap ja tjawidi ku meets ja xka'ukpadu'unxiniyidi ja y'axøøkpi yigaappi tsinaa'yin, paty meets myikjigajpxy myikpagajpxy. ⁵Ka'ap meets ja xmøjpikta'akt, kyøyaktip ja kø'øm ja tiy'ajtin jøts ja yiktiidyu'undit, ja' ja nøjkx tiidyuujnidip pøn ttiidyump ja oo'kpi jøts ja jukpyi. ⁶Ja' pøn tø y'oo'kni, tø yiktuk'ixy yiktuknijawi

sudso dø'øn ja y'anmija'win xemikøjxp ndejint y'uktsøønit møøt ja Dios. Jaayip idø'øn ja ñamyayi tpadso'ondakni ja xemikøjxpit jujky'ajtin ku ja Dios yja' tkupøjkiiyidi, øy ja kawine'en yjayiktiidyundi ya naxwiiñ, tjapaatti tja'ejxti ja kajkin ja o'jkin ja'adi.

⁷Wingonipxi jits kyudigøøgyøjxint tuki'iyi ja pikta'aky, paty meets ja y'øybi winmaa'ñ xyiktu'undit jøts xamija'myatsidit ja Dios.

⁸Ja tsojkin meets idø'øn ne'egi mmøøt'ajtp, jabi yajkpxyi ja maa'kxujkin ja', jøts ka'ap ja tsep ni ja aki ja tkayikmajada'aky. ⁹Nagyupøkidi mjønjojtp mdøjkjotp, pøni pøn jam mempp ja'tp, kidi ti x'ama'at'atti. ¹⁰Kija' meets idø'øn xu'unt ja mdunkjøøjp sam ja Dios tø mmø'øyidi jøts jade'en mnadyabudøkiyidit nixem niyam pøni sa Dios ja kunuu'kxin køx kida'ak tø mmø'øyidi. ¹¹Pøni jaa pøn tnigajpxwa'añ ja Dios yja', ja Dios idø'øn ja y'ayuujk ja wyinmaa'ñ ja yiktuujnip. Pøni jaa pøn myigu'uk tpuðøkiwya'añ tuki'iyi dø'øn ja tyiktungøxt ja møk'ajtin midi ja Dios yajkpy. Jøts jade'en ja Dios Teety ndamøja'wa'ant ndagunuu'kxyja'wa'ant ja ndunkjøøjp nwindson'ajtim Jesucristo køjxp, pøn tu'ugyi ja øy'ajtin ja møk'ajtin tmøøt'ajtp xemikøjxp. Jade'en idø'øn yjatt.

Ku ja Cristo nbadu'unint, ayo'ombaaajtimp

¹²Meets miçu'uktøjk, kidi kuma'ayin xjawidi ku møk

m'ayo'ombaatti, kidi mnømdi ku jade'en kyapaat'aty. ¹³M'øyjawip meets idø'on ne'egi ku meets idø'on Cristo møøt m'ayo'ombaaty, jøts nayide'en wyinaty xaxondaknudit ku tnanky'ejxit ja myøj'ajtin ja y'øy'ajtin ku wyinaty myeni jadigojk. ¹⁴Jotkujk meets idø'on mnayjawiyidit ku myikwingajpxtit myikpagajpxtit Cristo køjxp; jabi ja Diosxi meets ja y'Espíritu Santo mmøøt'ajtip. Axøøk yigaap ja nwindson'ajtim ja tnimadya'akti, ka'ap meets nayide'en, ja'axi meets mwindsø'jkip mwinja'wip. ¹⁵Møk tsø'ødyu'unin møk payø'øyin ne'egi ñaxy ku nyikjaa'y'o'jkint ku nma'jtsint, ku tigati ndatøjka'ant ndakajpxa'ant midi'ibi adøm xkapaat'ajtimp. ¹⁶Ka'ats ja ne'egi chø'ødyu'uni ku ja Cristo yja' ngu'ayo'ombaajta'ant. Ndamøja'wa'amp ndagunuu'kxyja'wa'amp adøm idø'on Dios ja ne'egi.

¹⁷Ïxyam adøm idø'on ndiidyunk tyuu'na'amp pøn jaty ja Dios ja'ajtidip. Møkts adøm ja ndiidyunk ñajxindit, ¿sats idø'on ja yja' mye'endit kyida'aktit pøn ja Dios tkabadundip? ¹⁸Jabi ja øyjaa'yts ja ñitsoojkin ñiyjøjxk tkapattip, ¿sats idø'on ndejint tyimyjattit pøn ja Dios tkamimadoodip, pøn ja chinaa'yin tyiknajxtip pøky'agujkpy? ¹⁹Patyts pøn ja Dios yja' tmi'ayo'ombaajtidip sam ja kø'øm tø tyamidsøkyidi, ka'ap ja mibaat t'ixmatstip ja y'øybi, tyun'etibyim ja'adi, amuum ja y'anmija'win ttamiyoxtit ja Dios pøn yikojidip yiktsoojkidip, nijuuni ja kyamajstustu'udyidi.

Ku ja Cristo yjanchja'wibi yikajpxwejti

5 Ïxyam ngajpxwejwa'añ pøn jam mnigubajk'ajtiyidip, ja mōjaa'dyøjkti, jabi nayja'abi tunkxi nmøøt'ajtpy, ja ku øts idø'on kø'ømyi ndyimy'ijxy sa dø'on ja Cristo y'ayo'ombaajty. Nbaatp øts nayide'en ja øy'ajtin sam nayide'en ja mōjaa'dyøjkti, ku wyinaty ja nwindson'ajtim tø ttukmibaat'aty. ²Paty øts Ïxyam mee mōjaa'dyøjk nnøjmidi jøts yikxon x'ejx'ettit pøn ja Dios yja' tpaduujnidip midi meets tø myiktagidøki; kø'ømdsøky idø'on meets ja xu'unt sam idø'on ja Dios kø'øm ttsøky'aty, ka'ap akikøjxp jøts ni meengyøjxp ja xkatu'undit. ³Kidi meets ja mgutujk nugo xamajada'aky, tuda'aky idø'on ja xuu'mo'odit jøts ja m'øchinaa'yin xuk'ejxpajtin'attit. ⁴Kuts jade'en wyinaty myeni ja mōj ejx'etpi jøts meets xpøkt ja mōj øy'ajtin midi niwindem xøøw ja kyudigø'øyin kaja'tp.

⁵Ïxyam meets una'jktøjkti ngajpxwejwamidip, mimadoow meets idø'on tuki'iyi ja kyutujk ja mōjaa'dyøjkti, sam meets nidukna x nixem niyam mnagyupøkidit. Jabi jade'ents ja wijkyajpxy wya'añ ku ja Dios ka' ttsøky pøn kø'øm namyøjpiktajkidip, jøts ja' tpuðøki y'øy'ajtingøjxp pøn tmøøt'ajtp ja tuda'aky'ajtin. ⁶Ku xmiduda'aky'attit ja Dios myøk'ajtin, nay ja'ayi dø'on kø'øm mgunuu'kxyidip ku ja xøøw jumøjt wyinaty tpaaty. ⁷Tagidøkidip ja Dios tuki'iyi midi mbamaadyip mbadajtip jabi ja'axi ja tyunk'ajtpy jøts adøm ja xtsojkont.

⁸Nay'ejx'etidim, wijy kejy nabyikta'agidi; jabi oxī mā y'ixy kyøw ja miku', ja mmidsep pøn mduk'ixmatswajniyidip ja mjanchja'win. ⁹Mimøk'atti, tamøk'atti ja mjanchja'win, ja'myatsti ku nayide'en ja mmigu'uktøjk y'ayo'ombatmīdi o madsoo sam meets. ¹⁰Ku adøm wyinaty tø n'uk'ayo'ombaajtyindi waani, xjats adøm idø'øn ja Dios xyik'øø'yandit jøts xmøøgyøjxindit ja møk'ajtin jøts jade'en nisa nga'ukjajtnindit. Xpa'ayo'ondip idø'øn ja Dios ku kawinmaañi xkunuukxindi, jøts ku køløm tø xwaadsøø'yim jøts adøm n'ejxindit nbaajtindit ja y'ø'y'ajtin ja myøj'ajtin xemikøjxp møøt ja Jesucristo. ¹¹Tu'ugyi dø'øn ja Dios Teety myøk'ajtin møj midī niwindem xøøw ja kyugøjx'ajtin kamemp. Jade'ents idø'øn ja yjatt.

Ja kajpxpoo'kxin midī tyagugøjxiñip

¹²Yjanchpadumpy tuda'aky'ampy ja janchja'win yø Silvano adøm

nmigu'uk. İxyamts øts ja ndamigaxi tu'uk ja nøky midī tø nja'ay jøts meets ngajpxwejwa'añ jøts ku Dios kyunuu'kxin tø mmø'øyidi jøts jade'en'ampy tnanky'ijxyi pøni ti jaty tø xpaatti x'ejxti. Mdsøjkidip meets ja Dios jøts kidi mibaat x'ixmatsti, tu'ugyi yixxon xpanøjkxtit.

¹³Mdanigajxidip øts ja kajpxpoo'kxin ja Babilonia janchja'wibidi pøn ja Dios tø t'awaawmujkmi nayide'en sam meets. Nayide'en ja mgajpxpoo'kxmiyidi ja mixy Marcos midī n'u'nkja'wip pøn øts xpudøjkip.

¹⁴Nagyajpxpoo'kxidi nixem niyam sam tu'ugyi ja jaa'y ñamyayidi Cristo chojkingøjxp.

Jade'en ø nwa'añ jøts ja øy'ajtin xmøøt'attit pøn ja nwindson'ajtin Jesucristo yja'ajtpy. Jade'ents idø'øn yjatt.

JA MYĪMAJTSKPI NØKY MIDI JA PEDRO YJAAY

Ku ja Pedro tnijayi
pøn tjanchja'widip ja
nwindson'ajtim Jesucristo

1 Øts idø'on Simón Pedro
nxøow'ajtpy. Øts ja
nwindson'ajtim Jesucristo
nmidump jøts øts ja nayide'en
ngudanaapy. Ixyam meets ja
nøky ndanigaxi pøn nayide'en tø
xpaatti ja janchja'win sam øøts ja
nja', ja'agøjxp ku ja nwindson'ajtim
Jesucristo tyiyi kya'pxyi. ²Jade'en
sam x'ejxtit xnijawidit ja Dios
Teety jøts ja nwindson'ajtim Jesús,
nayide'en idø'on mdaja'adiyidit ja
y'øy'ajtin kyunuu'kx'ajtin.

Ja' midi yiknigajxø'øgiyip pøn
tjanchja'widip ja Cristo

³Myøk'ajtingøjxp adøm ja Dios
Teety xmø'øyim køx kida'ak midi
xka'ejtxa'amp jøts jade'en øy tsuj
ja ndsinaa'yin nyiknajxint, sam
ja ajot'ajtin nayide'en yikmo'ot,
jabí tøxi Cristo xuk'ijxyim
pøn tø xwi'ijxyim xwigø'øñim
y'øy'ajtingøjxp myøk'ajtingøjxp.
⁴Nay yø'øbi køjxp adøm nayide'en
tø xmø'øyim ja y'øybi, ja
awejax'ajtin sam idø'on ku tijy

xyiknitso'okwa'añim ya naxwiiñ,
ma ja tigø'øyin kadye'eyin
y'ity, jøts jade'en ja kyunuu'kxy
y'øy'ajtin xukpaajtint. ⁵Pøni
nbaatwa'añimp idø'on ya'at, ja
janchja'win idø'on nmøøt'ajtimp; ku
ja wyinaty nmøøt'ajtyimp, winets
ja tiichinaa'yin ja øchinaa'yin
n'ixa'ayint; ku ja wyinaty tø
nbaajtyim xjats idø'on nbadøjka'ant
sudso ja Dios yja' nnija'wa'ant midi
tø ttanibiktaagi; ⁶kuts ja wyinaty
nmøøt'ajtna'am, jøts ja yja' jade'en
nbaduujna'ant jøts adøm ja ngø'øm
ja' n'ixwejtsint; kuts ja wyinaty
jade'en tø ndu'uñim xjats idø'on
ja maa'kxujkin nbadøjka'ant jøts
nyiktu'unint nixem niyam, jøts
ja Dios yja' køx kida'ak jade'en
nnadyamiyojxa'ant; ⁷kuts idø'on
nmøøt'ajtna'ant xjats idø'on ja
nmigu'uk adøm nixem niyam
møøt nnamyajja'ant; jøts jade'en
ja tsojkin nmøøt'ajtint midi
kamastu'udyim yikja'wip.

⁸Kuts ya'at xyikmøjidit
xyikyajkidit midi mmøøt'ajttip, ¿ja
ti nugo meets ndejint tø x'ejxni
xnija'wiñi ja nwindson'ajtim
Jesucristo? Jabí ka'axi ja
mdsinaa'yin nugo xyiknaxtit

ya. ⁹Pønts ya'atpi winmaa'n̄n tkaba'ayoodip, jade'en idø'on tyimyjaty sam tu'uk ja jaa'y kube'ets kugoots y'etwə'añ kə'ømdsojkingøjxp; ka'ap ja t'ukja'myaajtsni ku ja nwindson'ajtim Jesucristo ja pyojkpi tø tku'oogi jøts ku yam yjapaat'ajtniyyi jøts ja chinaa'yin tyiktigajtsnit.

¹⁰Jade'ents mee migu'uktøjkti, nanky'ejxidi dø'on ku meets ja Dios tø mwil'ixyidi tø mwigøñidi, jøts jade'en niti nima ja mjanchja'win kyawinguwopidit. ¹¹Jøts jade'en wyinaty agujk jotkujk mdøjkiñidi ma ja nwindson'ajtim Jesucristo ja kyutujk ja yjaa'y ttanitani, ma ja yiknitsokpi xemikøjxp xyik'ejtint.

¹²Paty meets ya'at ejtp ndukja'myats'ett, øy yø xanija'wiñidi øy yø xjadamøk'ajtnidi Dios tyiy'ajtin midi mmøøt'ajttip. ¹³Øy øts idø'on ja njawi ku meets njaakajpxwejt, ku njaakjujky'att, ¹⁴jabi tøxi øts ja nwindson'ajtim Jesucristo xuknijawi ku øts tsojk ya'at naxwii'ñit nmajstutnit. ¹⁵Tuki'iyi øts yø n'aaw njoojt nbikta'akt, jøts xja'dyangøxtit yø' kajpxwejin, jøts jade'en ku wyinaty tø nja'oo'kni njadigøøñi, ejtp yø xja'myats'ettit.

Pøn t'ejxtøø wyemp y'amp sa Cristo tñanky'ejxøø ja myøj'ajtin

¹⁶Øy meets mwə'a'ant ku myikwindəay'atti ku meets tø ndukmadøy ja xpxøjkin midi ñigajpxpy ja nwindson'ajtim Jesucristo myøk'ajtin jøts ku ja mye'ent jadigojk. Ka'ap øøts yø kə'øm tø nyik'øyi yø' madya'aky, jabi tøxi øøts idø'on kə'øm

ndyimy'ixy ja nwindson'ajtim y'ø'y'ajtin ja myøj'ajtin. ¹⁷N'ejx øøts ku ja Dios Teety tyikjajty jøts ja Cristo ja windsøj'kin winja'win tpaatt, ku ja ñine'kx tyigajch jøts ku amuum chamaambijkyaju'uk agujkp. Nmadoow øøts nayide'en ja Dios Teety y'aaw y'ayuujk ku yide'en wyaañ: "Øts ya'at n'U'nk midi kawinmaa'ni ndsojknajxpy, midi øts ixyam øy yikxon ndajotkujk'ajtpy." ¹⁸Kə'ømxi øøts idø'on ndyimyadøøy ja Dios Teety y'ayuujk midi tsajpjøtpy kidaajk, jabi jamxi øøts wyinaty kojpkøjxp midi kunuu'kxy, møøt øøts ja nwindson'ajtim jam wyinaty.

¹⁹Kidi yø'øyipxi dø'on ja'ayi nugo ejxpajt'ajtp, pø tøxi ja Dios Teety ja kyajpxy tpaduñ midi ja kyugajpxy windi'ixyip yjaadyandøø. Øy'ajtp idø'on jade'en ku jade'en xu'unt ku xunk'attit yø'øbi kajpxy, yø'øbi ayuujk, midi ja wejin ja kajin xmø'øyimp jøts ja kugoots'ajtin jade'en xmajtstuujtint. Jade'ents Cristo ja yja' xagujajamp xagudøø'kxamp kunim ja mye'ent jadigojk jøts kə'øm ñanky'ejxiytñim. ²⁰Ja ku dø'on jawyeen kuwani xnijawidit jøts ku ja Dios kyajpxy ka' nugo øy pøngapøn nugo ajawi tja'gyuki, ²¹jabi ka'axi ja Dios kyugajpxy kyø'øm winmaa'n̄n ttakajpxtøø. Dios Teety miyøxy ja'adi, jøts tñigajpxidi ja yja' sa jaty ja Espiritu Santo wyinmaa'n̄nmyøøjyidøø.

Pøn ñanky'ixpøjkidip ja taay'ajtin

2 Nayide'en idø'on Israelit jaa'y y'ejtmidi pøn ñadyijyi nañikajpxidip ja Dios kyugajpxy;

nayide'en meets idø'on winaagin xnitaayibyajtmidit ja Dios yja', pøn idø'on kø'øm t'ejxma'tnidip ja nwindson'ajtim midit tø yiknitsø'gyidi; kø'øm idø'on ja myøj'ayo'on wyinaty tsojk t'ixa'adi.

²Namay idø'on jaa'y ja tpabøktit ja y'axøøkpī tsinaa'yin, jøts ja'agøjxpti wenk yiknimadya'akt ja Dios kyajpxy midit yiknitsoojkp. ³Kuts ja meen ja t'amidit tjotpidit, jade'en meets idø'on mwigaadsidit mwibøkidit, ku o tigati kajpxy mdawindaay'atidit meengyøjpx; ja'atp idø'on ja myøj'ayo'on ja'adi, niti nitsoojkin, jabi jekyipxi dø'on tø yiktanibiktajkiñidi ku jade'en yjattit.

⁴Ka'ap ja Dios tmaa'kxuujky ja y'ankilistøjkī pøn kamimadoojyidi, jagam idø'on ja tñajtswojpiyīñ mā ayodaajk jap, jøts jap kube'lets kugoots tsumy t'awejxti ja tiidyu'unin. ⁵Nika'ap nayide'en ja Dios tmaakxuujkmi ja jaa'y pøn jekyip tsinaamyidøø ku ja Noé yjuky'ajty. Ja kom tuujxi dø'on tyanigajx, jøts jade'en tuki'iyi ja naxwīl'ñit ñijaa'xni ñigomni, jøts jade'en y'o'jkøjxtøø ja ka'øyjaa'dyi. Ja'ayi tyiknitsøøjky ja niwixujkpī jaa'y jøts ja Noé pøn ja tiichinaa'yin tñigajpx. ⁶Nayide'en tyikutujkmaa jøts kyudigø'ødyit ja kajp midit txøow'ajtøø Sodoma jøts Gomorra, jade'en tyikudigøøy, nugo jaam tyiktaañ, jøts jade'en t'ejxpajt'attit ja ka'øy jaa'y pøn wyinaty ja chinaa'yin tyiknaxwandipnim. ⁷Yiknitsoojk ne'egi ja Lot, pøn y'ijty øyjaa'y'ajtp jøts pøn nayide'en tjanchø'ødyunja'widip ja y'axøøk tsinaa'yindi. ⁸Jabom jabom

idø'on ja y'ijty yjotmay'øøky ku t'ixy tñijawi sa ja'abi jaa'y yjanch'adø'øtstøø. ⁹Jade'ents idø'on, maajyip idø'on ja nwindson'ajtim jøts ja xpudøjka'ant mā ja yigaappi y'axøøkpī xmimajada'akwa'añim wine'en adøm tø nadyamiyojxna'andi ja nwindson'ajtim yja', jøts nayide'en myaa'miyi tyik'ayo'ombaatt øy pøn tundigøøbyidi ku wyinaty ja tiidyu'unin myiñ kyida'aky.

¹⁰Yik'ayo'ombaattp ja Dios ja'adi dø'on pøn kø'øm ja y'axøøk tsojkin tpadundip jøts pøn tteky'aa'n'ajttip ja nwindson'ajtim kyutujk. Namyikajxidip ja', ap tyimñayjawiyidi; ka' ñadyijyi tyimchø'øgidi jøts tka'ømyigajpxti tka'ødyejti ja kutujk'ajtin midit jap tsajpjøtpy, ¹¹yam ja ankilistøjkī niti nisa kyawa'andi jam nwindson'ajtim wyingujkp, jawaani møkts ja ne'egidi ja kyutujk.

¹²Nayide'en idø'on ja'adi sam ja jiyujkindi, niti ja'gyukin tkamøø'tatti, nugo ja yjuky'ajtin yikjuky'atyidi, ja'ayi t'awejx'atti sa ja myigu'uk tmatstī uk yikmatstī kø'øm, sa ja o'jkin tigø'øyin tpaattit. Tum wimbet ja tmadoojidi ja Dios yja'. Ka'ap ja tjagyapi ja madoogukin; tyimñayide'en idø'on ja y'ooktit sam ja jiyujkti nugo ñaxti, ¹³kyu'ayo'ombaadidip sam ja myigu'uk tø tyik'ayo'ombaatti. Jotkujk idø'on ja tjanch'ukjawidi ja y'øybi yjøjckhpi midit pojñ najxp; nugo dø'on ja chø'ødyundi ku meets ja mxøduñ møøt, jøts ñadyijyi yjanch'uknankyotkujk'atyidi jøts meets ja jade'en xpabøkt.

¹⁴Ka' idø'on ja tø'øxyøjk ja nugo t'ejxtit, ja' idø'on ja

wyinmaa'n'attip jøts tmøøt'attit; ka' idø'on ja pøktyu'unin yjotnaxyidi. Ja win'øø'nik ja'ayi tyunk'ajttip jam ma pøn ja yjanchja'win kyamøjkidinim; tuki'iyi tniwa'anwa'angøjxti ti jaty ja myigu'uk yja'ajttip; ja dø'on møk ayo'on ja Dios ttukpaadidip. ¹⁵Abiktyuu' idø'on tø tpabøknidi ku ja tiidyuu' tø t'ixmatsti. Wa' idø'on ja y'ejxpajtin pyaduujnidip ja Beor myajnk midi Balaam xyøøw, pøn ñadyijyi kyajpxnajx ja Dios yja'. Ya'at jaa'y, o dø'on ja tigati ttunwaañ, jøts jade'en ja meeñjingaap taagyøjxp tpaaty, ¹⁶kunim idø'on ja Dios tu'uk ja jachu' tyikajpxt jøts ja pyøky yiktawindsø'oty jøts jade'en ja kyujuun'ajtin tka'ukyikmajadaknit. ¹⁷Jade'en idø'on ya'at jaa'dyi sam tu'uk ja tø'øts nøømu'ut ni tukxa'kx ja ñøø. Nayide'en ja'adi, sam ja poop yoots midi katuup, nugo pyojwidity; jap idø'on ja kyastigi agoostujpy tø yiktanibiktaajkiñidi. ¹⁸Jabi tum wenkxi ja myadya'aky ja'adi, tum ja katumbi kyajpxy'ajttip, jøts ja jaa'y twindaay'atti ku ja y'axøøk winmaa'n' ttukpadundi yam ja wyinaty namnim tø tja'uk'ixmajtsmidi ja'abi tsinaa'yin. ¹⁹Ja tsinaa'yin ja tyaguwa'anidip ma øy sa y'adøtsnidit. Tø ja kø'øm tniymiwanjajtnidi jiyujkin ja axøøkpi tsinaa'yin. Ku pøn nugo tyimyikmajada'aky øy yjade'embj, janch amøñi dø'on ja tpaduñ øy yjawi sa tmijajtni. ²⁰Jawaani møk idø'on ja ayo'on tpaattit pøn ja nitso'ok'ajtin tø t'ukpaaaty nwindson'ajtim Jesucristo

køjxp, jøts jadigojk ja kya'øy'ajtin tpadundøjkigyojmidi. ²¹Ne'egi øy jeexyip tpaaty ku jeexyip tkanijawidi ja tiichinaa'yin, jøts jade'en jeexyip tka'uk'ixwejtsni ja Dios kyutujk midi øy midi wa'ats, midi wyinaty tø y'ukyikmo'odi. ²²Jabi tøxi dø'on ja' ayuujk tyiy ku jaa'y y'ukwaañ ku ja uk ja y'iich jadigojk tniwimbity, jøts ku ja kuch midi namdseeptim jits ja jadigojk nay jaayi ja mo'onts tseemujkojmi. Jade'en idø'on yø ndejint yø'øbi jaa'dyi.

Ku ja nwindson'ajtim mye'ent jadigojk

3 Meets migu'uktøjkti, ya'at idø'on myimajtsk nøky midi mee ndanija'ayip. Nayide'ents meets ixyam ndanijayi sam jawyeen, jøts ku meets x'ejxkapt ja tiwinyinmaa'n' midi ngajpxpatpy. ²Jade'en ø nwa'aañ ku meets xja'myatst ja Dios kyugajpxy sa ja y'ayuujk tyikwaañ pøn ja Dios tø ñadyamiyøxyidi, jøts nayide'en xja'myajtsmidit ja nwindson'ajtim kyutujk pøn yiknitsoojk, sam øøts tø nnigajpxy pøn ja kyudanaabyi'ajttip. ³Jawyeen idø'on tyimbyaat'atyi meets xnijawit ya'at: ku wyinaty myeni kyidakni ja tiidyu'unin, winets idø'on ja jaa'y kyaxø'øktit midi tyaxe'ektip tuki'iyi ja Dios yja', jøts nugo tniðsøønidit midi axøøk wyinmaa'n'nyøtpy myøøt'ajttip, ⁴jøts yide'en wya'andit: "¿Sams idø'on ja Cristo y'ayuujk tø yjajtni kuts idø'on ja tijy wyimbett jadigojk? ¿Windemnimts idø'on ja yjatt? Jabi nitits kyamiñ kyaja'aty,

jade'eñim y'lity sayim ja n'apteety tyiknaxtøø." ⁵Kyaja'myajtstip idø'on yø' ku naxwii'ñit kawinaak ojk tø yjadigach, jabi windi'ixyipxi ja tsajp ejtni jøts ja naajx pyidiimñim nøøjtøpy, Dios Teety y'ana'amingøjxp. ⁶Kyaja'myajtstip idø'on nayide'en ku ja Dios kawinaak xøøw anaduu' tkejxy, jøts ja naxwii'ñit jaa'y jade'en kyudigøøgyøxtøø. ⁷Y'awixy'ajttip idø'on yø', jawaani møj ja ayo'on midi wyinaty memp sam ja kø'øm tø ttanibiktajkiñi ku tnajtskaxit ja jønyow. Ja'abi jøøn idø'on yiktøoyidip ja ka'øyjaa'dyi ku wyinaty ja tiidyu'unin ñaxy.

⁸Mnija'wip meets nayide'en ku ka'ap ja nwindson'ajtim ja xøøw ja jumøjt tmøjpikta'aky, jade'en ja t'ixy ja tu'ukpi xøøw sam ja tukmilbi jumøjt. ⁹Kidi meets mwinmay sam winaagin wya'andi ku ja nugo tyaa'ni ku kyamiñ jadigojk sam ja kyajpxy tø tpikta'aky, møk idø'on tyuda'aky'ajtin ja tyikmajada'aky jøts ja jadine'en xmaa'kxujkim. Ja' chøjkpy jøts ka'ap pøn nugo wyindigø'øty jøts ja ndsinaa'yin nyiktigajtsint.

¹⁰Jade'en idø'on ja nwindson'ajtim jotkumoni ja tyiidyu'unin tmøøtja'att, jade'en sam maa'tspa'an adsu'jkyi koots myiñ yam niti kyayikjøp'ixy. Kuts ja nwindson'ajtim yja'att jade'en, winets idø'on tsajp pyømemga'akt ku ja kyudigø'øyin tø myeni. Winets tyøøbyøjkøxnidit tuk'ojkyi ja tøø'kxpi tsamambi midi jam tsajpwemp, jøts yø naxwii'ñit tuki'iyi tyigøøñit jønyow agujkpy.

¹¹Jabi jade'enxi dø'on ja ayo'on ñaxkida'akt ya naxwiiñ, ijadits adøm idø'on nganadyamiyojxa'ant ja Dios! ¹²Yikyijyidi ja mxøow ja mjumøjt jøts ja yja' xyikmayidit, jøts jade'en chojkrit ja xøow ja jumøjt ku wyinaty kyudigøøgyixy jønyow agujkpy tuki'iyi midi jam tsajpwemp jøts ya naxwiiñ; ¹³ja'ats idø'on adøm n'aweixindip ja jembyi tsajp ja jembyi naajx midi ja Dios tø tni'adsowi kø'øm, ma dø'on niduki'iyi ja jaa'y ja y'øybi ja tyiiby i ttu'undit.

¹⁴Paty meets migu'uktøjkiti, ku ya'at xjøp'ijxy'attit, tum ja' meets mdu'ump midi ja Dios chøjkpy, tsokti ja tuda'aky'ajtin, nixem niyam mnamyayidi jøts jade'en ja Dios mbaadiyidit niti pøky niti kadyeey. ¹⁵Ja'gyukidi ku ja nwindson'ajtim tsojk kyamiñ, paty idø'on ja ttuñ jøts nyikmøja'ant nyikmaya'ant ja nitso'ok'ajtin, ja tyuda'aky'ajtin idø'on ja jade'en yiknigaxi'kpy. Nayide'en meets idø'on tø mdanija'ayimidi yø'øbi winmaa'yin ja Pablo, adøm nmigu'uk, ku tyiktuñ ja ja'gyukin midi ja Dios tø myø'øyi.

¹⁶Tum ya'atpi ixpøjkin idø'on kyajpx'ijtpy ma ja nøky ja jaa'y ttanijayi, øy idø'on ja muum tsep ku nja'gyukiwya'anint, jaa dø'on ja kaja'gyukibidi, jøts pøn ja yjanchja'win kamøktaktipnim tum wenk idø'on ja ixpøjkin ja tjuutti, ka'ap jade'en ja Pablo yjawa'añ ñøkyjøtpy. Nayide'en idø'on ja ttumidi tuki'iyi ja Dios kyajpxy kyø'ømgudigø'øyingøjxpti.

¹⁷Paty mee migu'uktøjkiti, jabi mnija'wiñidipxi meets ya'at tuki'iyi.

Nay'ejx'etidi jøts ka' xpabøktit sa
 yø' jaa'y wyā'andi, ku taagyøjxp
 myikpøjkiwya'andi ja mjanchja'win.
¹⁸Ne'egi ja' pawinmaydi sa ja
 nwindsøn'ajtim Jesucristo ja

tyiy'ajtin xnija'wiyidi. Yikmøjidi
 ja tsojkin ja pa'ayo'owin midi ja
 yiknitsokpi tø xmø'øyim, pøn ja
 y'øy'ajtin myøj'ajtin xemikøjxp ejtp.
 Jade'ents idø'øn yjatt.

JA MYĪDU'UKPĪ NØKY MIDI JA JUAN YJAAY

Ja' midi xyikjujky'ajtindip

1 Ya'atpi nøky øø nguejpxy, jøts mee ndukmadøy ja Jesucristo, ku ja jaayim wyinaty ku cho'ondakijxy tuktsajp'agida'aky. Nay ja' øø tø n'ixy tø nmadøy jøts nayide'en øø tø ndukpaaty ja ngø' ndeky; yø' y'ayuujk yø' wyinmaa'yin adøm ndajujky'ajtyindip. ²Tø ja ñankñigaxi'igiyi, øøts tø n'ixy øøts tø nnijawi, paty mee ndukmadøy ixyam ku ja ejtp møøt chøøni ja Dios Teety, tøts idø'on ixyam xnimi'iñindi. ³Tyiiby øøts ndyimñigajpxy midi øøts idø'on tø ndyimy'ixy ndyimyadøy; paty mee ndukmadøy jøts meets m'ett amuki møøt øøts, kumi tyimdyiy tyimyjanch ku øø møøt n'ity ja Dios Teety jøts nayide'en møøt ja y'U'nk Jesucristo. ⁴Yø'øbi ayuujk yø'øbi winmaa'yin meets ixyam ndanija'ayip jøts yikxon ejtni xoni mwinmaa'ñ y'ettit.

Janch wa'ats ja Dios ejxim ja jajin

⁵Yø' øøts nnigajpxwampy yø øy'ayuujk yø ømyadya'aky midi øøts ja tø xukmadøy: jøts ku ja Dios

Teety janch øy janch wa'ats ejxim ja jajin, jøts niwine'enin ja ka'øy'ajtin tkamøødi. ⁶Kuts nwa'a'ñindi ku ja Dios Teety nmøøt n'ijtyindi jøts nika' n'ukpaduu'na'andi ja n'ayuujk, nugo adøm ja nmidundigøy adijchindi. Yø' idø'on møj taay ku jade'en nugo nwa'a'ñindi. ⁷Kuts ndsinaa'yindit øy wa'ats ejxim ja Dios Teety chøøni, winets nixem niyam tu'ugyi ja winmaa'ñ nmøøt'ajtindit, jade'en idø'on ja y'U'nk Jesús xyikpøkwyaaajchindi midi jaty ndu'uñindip ku ja wyidsuun wyidajxy. ⁸Xjats ku nugo nichøky nwa'a'ñindi jøts ku ka' ndundigøø'yindi, nugo kø'øm nnawyindaay'ajtya'andi jøts tiy ngakajpxyindi. ⁹Kuts ndamimadyakøxindit ja Dios Teety nbøky, njøp'ejxindip ja' ku ja ttu'unt midi paat'ajtip, jøts nay ja xpojkpimaa'kxindip jøts nay ja' jatyi xyikwaajtsindip midi jaty adøm ndundigøø'yin'ajtyindip. ¹⁰Kuts nugo nwa'a'nint ku ka'ap nbøky nmøøt'ajtyindi, jade'en idø'on ja nbiktaajkyindi jøts ku ja tyaayi ja Dios Teety, niwine'enints jade'en ngamimadoo'ja'ant ja kyajpxy ja y'ayuujk.

Jesucristo amuum xnikajpxuujtimp

2 Meets u'nkti una'jkti, ya'at meets ndukmadøpy tuki'iyi ku ka'ap mbøkyu'undit, jøts pøni pøn wyinaty sa tyimyjajtp paty xnijawidit ku jaa nmøøt'ajtyindi tu'uk ja nikajpxutpi jam Dios Teety wyingujkp, ja Jesucristo dø'øn ja' pøn janch, pøn tiy. ²Tø ja Jesucristo tku'ayo'ombaadi adøm ja nbøky, jøts nigidi adømyipti, niduki'iyi dø'øn nayide'en ja naxwii'niit jaa'y.

³Pøni nbadu'uñindip ja Dios ja kyutujk sa ja tø xuk'ijxyindi xuknija'wa'andi, jade'en'ampts adøm ja x'u'nkja'wa'ant. ⁴Jøts pøni pøn wamp ku ja y'u'nk'atyiyi ja Dios jøts nika'ap ja tpaduujniyi ja kyutujk, ja' nugo kajpxigøøpy, nugo ja tyaayi. ⁵Jøts pøni pøn amumjoojt nadyamidsøky'ajtip ja Dios, ja'ats tpaduujnip ja Dios kyutujk; jade'ents ja yiknijawi ku nwindson'ajtim ja møøt y'ity. ⁶Pøni pøn tyimwyamp ku møøt tyimy'ity ja Dios, wants nayide'en tyiknaxy sami Jesús tyiknajxy.

Nbadu'unimp ya'at jembyi ana'amin

⁷Migu'ukti, ka'ap meets ja jemgyutujk ixyam ndanijayi; nay ja' yø' midi mee tø xmadowdi xnijawidi ku ja mdsinaa'yin xyiktso'ondaktøø jadigojk. ⁸Yø' meets ixyam njaaktukmadøøpy, yø kutujk, midi janch øy janch tump, øgyajemgyutujk, ja ku ja xem ja yam nnachojkindit jade'en sa ja Cristo ttuun, jøts mbaat'ajtiyip meets nayide'en xu'unt. Yø'øbi winmaa'ni tyikudigøøpy ja ka'ødyunk, jade'ents ja tsinaa'yin y'øyi pyaadi.

⁹Jøts pøni pøn nugo wamp ku ja tpaduñ ja jemchinaa'yin, yam ja myigu'uk ja tmi'ambikniim tmijotma'atynim, ja ka'ødyunk ja wyinaty pyadun'adichpnim.

¹⁰Pøni pøn twamp ttsojpk ja myigu'uktøjkti øpyøni, ja' idø'øn tpadump ja øchinaa'yin jøts niwine'enin ja pyøky kyanadyukpaadyi jade'en.

¹¹Jøts pøni pøn ja myigu'uktøjk tmi'ajkidip, ja' nugo tsinaapy ka'ødyunk agujkpy, ka' tnijawi pøni ti tyumpy kyajpxy, jade'en ja wyimbejtnei ejxim ja kugoots jaa'y.

¹²Meets u'nkti meets una'jkti, ixyam mee nnijayi jøts ndukmadowdi ja'agøjxp ku ja Dios Teety tø mbojpkimee'kxyidi Jesucristo køjxp. ¹³Teetyi taakti, nayide'en meets ixyam ndukmadøpy ya'at ayuujk kumi tø mee xpabiky ja Jesús yja' midi jaayim wyinaty ku cho'ondakijxy tuktsajp'agida'aky. Meets wajtyøjkti meets kiixye'edi, ixyam mee ndukmadøpy ya'at ayuujk kumi tø xmimajada'akti ja miku' yja'.

Nayide'en meets u'nkti meets una'jkti ndanijayi ya'at ayuujk, kumi tø m'u'nk'atyidi ja Dios Teety. ¹⁴Meets teetyi taakti, jade'en meets ixyam ndanijayi ya'at ayuujk kumi tø xjanchjpabøjkti ja Jesús yja' midi jaayim wyinaty ku cho'ondakijxy tuktsajp'agida'aky. Nayide'en meets wajtyøjkti kiixye'edi ixyam ndanijayi ya'at ayuujk ku ejtp mjanchmøkwimmaydi jøts ku ja Dios Teety kyajpxy y'ayuujk tø xpabøjkidi amumjoojt, jøts nayide'en ku tø xmimajada'akti ja miku' yja'.

¹⁵Kidi nugo xtsojkti ja pøktyunk ni ja pikta'aky midi ya ejtp naxwiiñ. Jøts pøni pøn t'anømp t'adsojpk ja pøktyunk jøts nika' ja Dios Teety ne'egi ttsøky'aty jade'en. ¹⁶Yide'en idø'øn ja naxwii'ñit jaa'y tjanchojkti ja pøktyunk midi winmaa'ñjotpy mee'nxidip, jøts midi tyimchuj'ejxtip tyimchuja'widip. Ja'ats nugo ja pikta'aky nadyamøja'wiyidip, ja' ja nugo pyawinmay'ejttip midi jaty jaa kayik'ødyump ya naxwiiñ, yamts ja Dios Teety ja jade'en tø tkadanibiktaagi. ¹⁷Windigøøpy y'ity midi yikpøktyump ya naxwiiñ, midi nugo yiktsojk anaxp; jøts pøni pøn tpadump sa jaty ja Dios ttsøky, ja'ats y'anmija'win xemikøjxp juky'atp.

Pøn mibøjkip ja Cristo, jøts pøn ja kamibøjkip

¹⁸Meets u'nkti ana'ajkti, tø jabaat tpaaty ja et ja xøøw ku myenwa'añ tu'uk ja jaa'y pøn ja Cristo møk myidsep'atwampy, pøn meets nayide'en tø xnijawi xnimadø; ixyamts nayide'en tø kyaxø'knidi namay pøn tmidsep'ajttip ja Cristo, paty jade'en yiknijawi ku tø jabaat ja et ja xøøw tpaaty. ¹⁹Nay adøm nmigu'uk jade'en winaagin adøtstip pøn adøm tø xmajtstuujtyindi paty ja tmidsep'atwa'andi ja Cristo; nigidits ja' pøn adøm nwinmaa'ñ møøt tuknaxti, ku jeexyip ja'adi, tø ja jeexyip møøt ndaa'ñindi. Jade'en idø'øn jyaty ku winaagin xpuwaajchindi, paty wa'ats yiknijawi ku ka' yikxon tmøøt'atti ja winmaa'ñ sa adøm nja'.

²⁰Adømmts ja Cristo tø xukatøjka'andi ja Espiritu Santo, ja'agøjxp ixyam nnija'wa'andi ja

tyiiby ja yjanchpi. ²¹Paty meets ixyam nnijayi ku xnijawidi midi tiy midi janch, ka'ap ø nwa'añ ku ka' xnijawidi; wa'ats mee xnijawi ku ja tyiiby ja yjanchpi ka' nayide'en sa ja taay.

²²¿Pønts idø'øn taay'ajtp? Ja'ats idø'øn pøn wamp ku ja Jesús ka' yiknitso'ok'aty. Pø ja'axi tkawamp tkatsojpk ja Dios Teety møøt ja y'U'nk Jesús. ²³Pøni pøn tkawandip tkatsoktip ja Dios Teety y'U'nk, ja Dios Teety idø'øn wyinaty jade'en kayiktsojpk; jøts pøni pøn twandip ttsoktip ja y'U'nk Jesús, ja Dios Teety idø'øn wyinaty jade'en yiktsojpk.

²⁴Paty øøts idø'øn nnigajpxy jøts xwinmaa'ñ'attit ja øgyajpxy ja øy'ayuujk midi tø xpabøkti jøts midi yajkpy ja øchinaa'yin; pøni mwinmaa'ñ'ajttip yø', jade'en ja Dios Teety jøts ja y'u'nk Jesús møøt n'ijtyindi. ²⁵Kumi Jesús kø'øm ñi'adso'owi ku ja xmø'øyint ja øchinaa'yin midi xemikøjxp yikmøøt'atp.

²⁶Ja'agøjxp mee nnijayi ku nugo myikwindaayidit. ²⁷Pø tøxi ja Jesucristo mmø'øyindi ja Espiritu Santo, paty ka' pyaat'atyi jøts pøn jadu'uk mgajpxwejiyidit, pø ja Espiritu Santoxi mee kø'øm myikwejiyip myikajiyip midi tiy midi janch jøts ka' tyaayi. Meets migu'uktøjkti, jade'en idø'øn y'ejxi tyiyi jøts yikxon mdsøønidit mdanidit amuki møøt ja Cristo, jade'en sa kø'øm mdukjatyiidi ja Espiritu Santo.

²⁸Jøts jade'en wingujk jotkujk njøp'ejx'ejtindit ku ja mye'ent ja Jesús, jøts jade'en ka'

nmitsø'odyu'unindit. ²⁹Pø tøxi meets xnijawi ku ja Jesucristo y'øyi tyiyi, jøts kuwani xnijawidit nayide'en jøts ku pøn øy tiy yjaa'y'aty, ja'ats ja Dios u'nk'ajtiyip.

Sa ja Dios x'u'nk'ajtyindi

3 Ejx ja Dios Teety xjanchøjkyindi, jøts ja wya'añ ku ja x'u'nk'ajtyindi x'unajk'ajtyindi, pø janch jade'enxi adømdi. Pø patyimxi adøm ja ka'odyumbi xka'ejxkajpyindi xkanija'windi kumi ka'ap ja t'ejxti tnijawidi pøni pøn ja Dios Teety. ²Migu'uktøjkti, tø dø'on ja Dios x'u'nk'ajtyindi xmaabyijkyindi; ka'animts xuknija'wa'andi pøni sudso njaa'y'ajtindit wiingyubety. Ja'ayi nugo nnija'wa'andi jøts ku ja Jesús ñankñigaxøøkwa'aniyi jadigojk, jøts jade'en njaa'y'ajtindit njujky'ajtindit nayide'en sam ja', pø yik'ejpxi ja' sam idø'on ja chøøni tyani. ³Pøni pøn tjøp'ejxp jade'en, ja'ats nay'ejx'ejtip jøts ja pøky kyapaadit, jøts ja jade'en chøønit sami Jesús wya'ats'atyn.

⁴Jøts pøni pøn tundigøy'ejtp, ja' Dios kyutujk kyamøjpiktaajkidip, pø yø'øxi tundigø'yin'ajtp ku ja Dios kyutujk kyayikmimadøy.

⁵Pø tøxi mee xnijawi ku ja Jesucristo ya tø myiñ naxwiñ jøts adøm xyikpøkwyajtsindit, jøts nayide'en xnijawidi ku ja janch wa'ats, ni tu'uk ja pøky tkamøødi.

⁶Jade'en idø'on, pøni pøn møøt y'lity ja Jesús, ka'ap ja jade'en y'ukpøkyun'adøtsnidi sam ja jaa'y pøn tkidyimñija'widip ja Jesús. ⁷Meets u'nkti unajk'kti, kidi nugo myikwindaayidi; pøn y'øybi

tyiiby tpadump, yø' idø'on øy jaa'y'ajttip nayide'en sam ja Cristo y'øy'ajtn wya'ats'atyn. ⁸Pønts ejtp tyimdyundigøøpy, ja miku' yja' pyaduujnidip, pø ja'axi jade'en tyiktso'ondaajk ja pøkyu'unin ja win'øø'nin. Paty idø'on ja Jesús ojts myiñ jøts ja tyikudigø'øty ja miku' pyøkyu'unin, ja wyin'øø'nin, sa jaty ja y'adi'ich.

⁹Ka'ap y'ukpøkyunidi pøn ja Dios u'nk'ajtniyidip, pø ja'axi kø'øm møøjyidip ja myøk'ajtn; paty ka' nugo y'ukpøkyun'adøtsnidi, pø Diosxi u'nk'ajtniyidip.

¹⁰Yide'en'ampy idø'on yiknijawi pøn ja Dios u'nk'ajtidip jøts pøn ja miku' u'nk'ajtidip, kumi ka'ap ja Dios ja tja'aji pøn ja myigu'uk tkatsojktip, jøts pøn tundigøy'ejttip.

Nachojkindip ja xem ja yam

¹¹Yø'øbi kajpxy yø'øbi ayuujk mididi mee tø xnijawi ku ja m'øchinaa'yin xyiktso'ondaktøø, yø' idø'on tyijpy ku nnachojka'andit nixem niyam. ¹²Jøts ku ka'ap jade'en njaa'y'ajtindit sam ja Cain ku ja y'uch ja tyik'øøjky, ja' pyadumpy ja miku' yja'. ¿Ti ja tyuku'o'jkøø? Ja'agøjxp ku ja tkabaduñ ja miku'.

¹³Meets migu'uktøjkti, kidi sa xjawidi ku mmi'ambøjkitidit yø ka'odyumbidi. ¹⁴Tø adøm nmajtstuujtyindi yø ka'odyunk jøts ja øchinaa'yin tø nbabijkyindi, jade'en idø'on yiknijawi ku nixem niyam nnachøjky'andi. Pøni pøn tkawamp tkatsojpk ja myigu'uk, ja' pyadun'adichp ja ka'odyunk. ¹⁵Jøts nayide'en pøn tmi'ambøjpk tmijotmatp ja myigu'uk jade'en ja pyidsømni

sə yikjaa'y'ookpi, pø mnija'wipxi meets ku ka'ap ja yikjaa'y'ookpi y'anmija'win y'ity xemikøjxp, windigøøpy ja'. ¹⁶Nnija'windip sa Jesucristo xtsøjkyindi amumjoojt, paty adøm ja xku'o'jkandi; jøts nayide'en adøm ja xpaat'ajtyindi ndsojkindit ja nmigu'uktøjkti sam adøm tø nyiktsøjkyindi sam adøm tø nyiku'o'jkandi. ¹⁷Pøni pønts jotkujk tyiknæxp, yja'ijxpy ku ja myigu'uk y'ayøwinyimay, niwine'enin tkidyimdy'a'ayo'ixy ja pyikta'aky midi ja myøøt, ¿sudsots ja nugo wya'añ jøts ku Dios ja twa'añ ttsøky? ¹⁸Meets u'nkti una'jkti, ka'ap y'øyi ku nugo nwa'anindit jøts ku nmigu'uktøjks ndsøjkyindi; yø' ne'egi øy ku ndyimyadu'unindit tiy janch. Yø'øts jade'en wingaxø'kp ku ja nachoki amumjoojt yikmøøt'aty.

Sudso jotkujk nnayja'wa'ant Dios wyingujkp

¹⁹Jade'en idø'on yiknijawi jøts ku nbadu'uñindi ja tyiiby ja yjanchpi, jøts jade'en idø'on niti ngagumaa'yindit Dios wyingujkp; ²⁰kuts kø'øm nnañi'øø'na'andit, ku nmaa'yindit ndajindit ku ja Dios tø x'u'nkpijkyindi, pø kø'ømxi ja jade'en tø xtsøjkyindi jøts møj ja', ja' tuki'iyi tnija'wip sə adøm njawinmaa'yindi. ²¹Jøts ku ngamaa'yindit ngatajindit winets ngatsø'jka'andit jam Dios wyingujkp. ²²Ja' adøm tuki'iyi xmø'øyindip ti jaty adøm n'amidowa'añindip nbøktsowa'añindip ja'agøjxp ku nbadu'uñindi sə ja x'ane'emyindi pøni sə ja ttsøky. ²³Yide'en idø'on

ja y'ana'amin ku njanchja'windi ja y'U'nk Jesucristo, jøts nayide'en nachojki'indit nixem niyam sam ja Jesús kø'øm xa'ane'emyindi. ²⁴Pønts jade'en tjanchpadundip ja y'ana'amin, ja'ats ja Dios tmøøt'ejttip jøts ja nayide'en myøøt'ityidi. Jade'en'ampy nnija'windi kudam ja tø xuktatøjka'andi ja y'Espiritu Santo jøts ja jade'en kø'øm xmøøt'ijtyindi.

Ja Espiritu Santo jøts ja' midi tkaminamyaajyip ja Cristo

4 Mee migu'uktøjkti, kidi nugo xmibøjkti ja jaa'y pøn wandip jøts ku ja tnigajpxidi ja Dios y'øgyajpxy ja y'ø'y'ayuujk, ejxti yikxon pøni janchpi tyiiby dø'on ja kyajpxtip, pø may adøststipxi ja jaa'y ya naxwiin pøn windaay'ajttip. ²Yide'ents meets ja xnijawidit: ja' idø'on ja wyinaty pøn tjanchja'widip jøts ku Jesucristo ya y'atsnanky'ejxøø tyimyjaa'yin, ja'ats idø'on ja Dios Teety møøt y'ity. ³Pønts jade'en tkamibøjkp ja Jesús, ja'ats idø'on ja Dios Teety kamøøt'ejtiyip; ja ka'øwinyimaa'ñ ja ne'egi yiktumpy midi tkaminamyaajyip ja Cristo. Tøxi xnimadowdi jøts ku ja mye'ent ja ka'ødyumbi øy juuni; tøts idø'on ja yjanchmiñ, pø jaanixi ja wyinmaa'ñ ja ya naxwiin.

⁴U'nkti una'jkti, Dios mee mja'ajttip, tøxi xmimajada'akti pøn mwindaa'y'atwajnidip; pø tyimyøkxi ja' pøn mee mmøøt'ejtyiyip jøts nika'ap ja jade'en myøki ja ka'ødyumbi yja'. ⁵Ja' ja nugo tyunk'ajttip ja ka'ødyunk ja ka'øwinyimaa'ñ paty ja tum jap

ttuk'ixpøkti ja jaa'y jøts ja jade'en yikmøjawidit. ⁶Diosts adøm xja'ajtindip jøts ja xmibijkyindi pøn jaty ja Dios møøt'ejtindip. Ja'ats xkamibøjkindip pøn kamøøt'ejtindip ja Dios; jade'en'ampyts nnija'wa'an pøn tpadundip ja y'øybi ja tyiiby jøts pøn tpadundip ja taay'ajtin.

**Dios amuum ja tsojk'ajtin
myøøt'ajtpy**

⁷Mee migu'ukti, xpaat'ajtindip ejtp nixem niyam nnachojkandit, jabi Dios wyingujkpxi chøøn ja øchojkin. Pøn ja myigu'uk ttsojkg, pøn ja myigu'uk tpa'ayoop, ja'ats idø'on ja Dios tjanchja'wip jøts ja jade'en y'u'nk'atyi. ⁸Pøn tkatsojkg tkaba'ayoop ja myigu'uk, ja'ats tkidyimyanchja'wip ja Dios, kumi ejtp ja Dios ttsøky ja jaa'y, ejtp ja tpa'ayø. ⁹Jøts adøm ja ojts xani'ejxa'andi sa ja xjanchøjkyindi xpa'ayø'øyindi ku ja tyu'umtspi U'nk ja ojts xanigøjxyindi, jøts ja øchinaa'yin xmø'øyindi y'oo'kingøjxp. ¹⁰Yide'en'ampy idø'on ja Dios chojkin ja pya'ayo'owin y'ejxi tyi: pø nigidi adømxi ja tøndøjkyindi nba'ayø'øyindi jawyeen, pø ja'axi adøm køøm tøndøjkyindi jøts ja y'U'nk ja xanigøjxyindi jøts ja xku'ayo'owandit ja nbøky.

¹¹Migu'uktøjkti, pøni tødam ja Dios xtsøjkyindi, ti kuts adøm nganachøjkyindi nayide'en ja xem ja yam.

¹²Pøn ja Dios tøndøjkyindi, ni pøn ja tka'ixy; pøni nachojka'andi pøn nabya'ayo'owa'andi pøn nixem niyam jade'en ja xmøøt'ijtyindi jøts ja jade'en njaaktyimchojkint.

¹³Nnija'windip ku ja Dios møøt n'ijtyindi jøts xnamyøøt'ejtindip ja nayide'en, ja'agøjxp ku ja tøndøjkyindi ja y'Espiritu Santo.

¹⁴Tøndøjkyindi n'ixy, tøndøjkyindi nnijawi wemp'am, paty øø nwa'añ jøts ku ja Dios Teety tøndøjkyindi ja y'U'nk yiknitsokpi ja naxwiiñ. ¹⁵Pønts tjanchja'wip jøts wya'añ ku ja Jesús Dios U'ngi, ja'ats ja Dios tmøøt'ejtp jøts nayi møøt'ejtp ja nayide'en.

¹⁶Jade'en'ampy adøm ja tøndøjkyindi nnija'wa'andi jøts ku xjanchøjkyindi xpa'ayø'øyindi ja Dios. Pø ja'axi ejtp tsojkg, pø ja'axi ejtp pa'ayoop; pønts ja tsojkin yikwingaxi'kpy, ja' ja Dios møøt'ejtp. ¹⁷Ku jade'en nbadu'unint, jade'en ja nyikmøjtaajkint ja øwyinmaa'n, jøts ja jade'en ngawingudsøjkgant ku ja mye'ent tiidyumbi; ja'agøjxp ku ja nayide'en xukwinmaa'yimp ja tsojkin ja pa'ayo'owin sam ja xtsøjkyindi sam ja xpa'ayø'øyindi.

¹⁸Niwine'enin ja Dios chojkin ja Dios pya'ayo'owin xkayiktsøjkgandit. Yjaaktyimyktyigøjxy ja tsø'øgi ja ne'egi, jøts pø yiku'ayo'owipxi ja tsø'øgi ku pøn chø'øgi, ja'ats idø'on tkayikmøjtkipnim ja Dios chojkin ja Dios pya'ayo'owin.

¹⁹Ja'agøjxp adøm ja Dios ndsøjkyindi kumi jawyeen ja jade'en tøndøjkyindi. ²⁰Pøn nugo wamp: "Ndsøjkyindi øts ja Dios", jøts ni ka'anindimts ja myigu'uk ja twa'añ ttsøky, ja'ats idø'on taayip. Sudso'ampyts ja Dios tjaaktyimchokt, pø ka'axi ja kyaxi'iky, ti ja' net ja yjaaktsokp pø ja myigu'ukxi ja kyatsøjky pøn yja'ijxy wiin'ajy. ²¹Jøts ja Dios yide'en xmø'øyindi ja y'ana'amin:

pøni pøn ja Dios ttsojpk, nayide'en ja myigu'uk ja twa'ant ttsokt.

**Sudso'ampy ja ka'ødyumbi
yja' xkamimajadaajkint**

5 Pøn jaty tjanchja'widip ku ja Jesús yikejxy ya naxwiiñ yiknitsokpi, ja'ats ja Dios Teety u'nk'ajtiyidip; pøni chojktip tam ja Dios Teety jade'en, nayide'ents idø'on ja ttsojktit tpa'ayo'odit pøn jaty ja Dios Teety y'u'nk'ajtpy. ²Kuts ja Dios ndsojkindit jøts ja jade'en ndyimbyadu'unindit sa ja y'ana'amin ja wya'añ, jade'ents ja nnija'wa'ant ku ja nayide'en ndyimchøjkyindi pøn ja yja'ajtpy. ³Kuts jade'en ndsojkindit ja Dios, ja' idø'on ja tyijpy ku dø'on ja y'ana'amin nbadu'uñindi, jøts ka'ap ja mabaat chepi. ⁴Jøts pøn jaty ja Dios møøt y'ity, ka'ats ja tmibøjkidi ja ka'ødyumbi yja'. Pø paty ja Dios janchja'win xuktamajadaajkyindi jøts ja xkadukmibijkyindi ja ka'ødyumbi yja'. ⁵Pønts tkamibøjkti ja ka'ødyumbi yja', ja'ats idø'on tjanchja'widip ja Jesús jøts ku ja Dios U'ngi.

**Ku ja Jesús yiknigajpxy
ku ja Dios U'ngi**

⁶⁻⁷Nnija'windip adøm ku ja Jesús Dios U'ngi, jabi køømxi ja Dios Teety ja tyimñigajpxy ku ja Jesús ñøbejty jøts ku nayide'en wyinaty y'ookwaanimi; jøts ja Espiritu Santo ejtp nayide'en tñigajpxmi, jabi myøøt'ajtpy ja tiy'ajtin ja'. ⁸Tigøøkts adøm idø'on ja ejxpajtin nmøøt'ajtyindi midit tñigajpxtip ku ja Jesús Dios u'nk'aty. Ja myidu'ukpi, ja

Espiritu Santo kyajpxy y'ayuujk ja' midit xuknija'wandip ja tyiiby ja yjanchpi. Ja myimajtskpi, ja Dios Teety y'ayuujk ja' midit yikmadoow ku ja Jesús ñøbejty; jøts ja myidigøøkpi, nay ja Dios Teety y'ayuujk ja' midit yikmadoow tsajpjøtpy kyida'aky ku ja Jesús wyinaty y'lookwani. ⁹Sa ja ja'ly tyiy'ajtin ngupijkyindi, çti Dios idø'on ja tyiy'ajtin njaakidyimgyupøjkin? Pø ja'axi jawaani tyimdyiy tyimyjanch ku ja tñigajpxy sa ja y'U'nk ja yjajty kyubejty. ¹⁰Pøn tjanchja'wip ja Dios U'nk, kø'ømts ja tja'gyuki ja tiy'ajtin; jøts pøn tkajanchja'wip ja Dios ku ja tñigajpxy sa y'U'nk yjajty kyubejty, ja'ats taadyejp ja Dios. ¹¹Ya'at tiy'ajtin xuknija'windip jøts ku Dios tømøøyindi sa n'anmija'win xemikøjxp yjujky'ajtindit, ja y'U'nkts ja'abi jujky'ajtin tmøøt'ajtp. ¹²Pønts møøt y'ity ja Dios U'nk, yikmøøpyts ja'abi jujky'ajtin ja'; jøts pøni ka'ap jade'en yikmøøt'ity, niwindem jade'en ngapaajtindit ja'abi jujky'ajtin.

**Ku ja kajpxwejin jøts ja
kajpxpoo'kxin y'ukyikyajkni**

¹³Ya'at mee ndanija'ayip wine'enin jam xjanchjawidi ja Dios U'nk, jøts xnijawidit ku ja jam xmøøt'ajtnidi ja jujky'ajtin midit xemikøjxp.

¹⁴Jade'ents ngawingudsø'jkindi ja Dios ku n'amido'owin nbøktso'owin pøni ti ja kø'øm xamidsojkindip, ja' ja myadøøpy. ¹⁵Tøts inet nnija'windi ja Dios kudam ja tmadøy ja amido'owin

ja pøktso'owin, jøts nay jatyi x'adsowimbijtyindi pøni ti dø'øn tø n'amidø'øyindi.

¹⁶Pøni n'ijxyindip nnija'windip ja nmigu'uk ku ja ttundi ja pøky midi ttukja'dyigøøpy ja Dios, jatyiits ngu'amidoo'wandit jøts ja Dios ja myaa'kxukiyit. Jabi jaaxi ja kajabøky midi ja anmija'win tyikwindigøøpy jøts ja Dios tyukja'dyigøy, kidi ja'apts ndijpy. ¹⁷Tumbøky yø tundigø'øyin kajpxigø'øyin; jamts ja winaagin midi tkayikwindigøøpy anmija'win.

¹⁸Nnija'windipts ja' pøn ja Dios Teety møøt y'lity, ka'apts ja pøky'agujkpy chøøni; pø Dios

U'nkxi axajtujkiyip jøts ja miku' ja sa kyatuniyit.

¹⁹Pø nnija'windipxi adøm ja' ku adøm ja Dios xja'ajtyindi, jøts may ja'amidi pøn ja miku' tø ñiwangøjxniyidi.

²⁰Jøts nay yiknija'wip ja' ku ja Dios U'nk tø xnimii'ñindi, jøts ja tø xuknija'wandi midi tu'ugyi ndios'ajtyindip. Ja' tu'ugyi møøt n'ijtyindi ja y'U'nk Jesucristo. Ja'ats idø'øn tu'ugyi ndios'ajtyindip, ja'ats tyajkp jøts ja n'anmija'win xemikøjxp yjucky'ajtindit. ²¹U'nk una'jkti, nay'ejx'etiyidi yikxon, kidi nugo o ti xdiospikta'akti, kidi jade'en o ti xwindsø'øgidi. Jade'en idø'øn ja yjatt.

JA MYĪMAJTSKPI NØKY MIDI JA JUAN YJAAY

Ja tiy'ajtin, ja tsojkin
jøts ja pa'ayo'owin

¹Mets u'nk Ciria, møjaa'y'ajtp øts, ixyamts meets ya'at nøky ndanijayi møøt m'u'nk m'unajkti wine'enin ja Dios tø m'a'ejxiyidi jøts ja jade'en mja'atyidi. Jade'ents mee ndsøky, jade'ents mee nba'ayø, jøts kidi øtsip tu'ugyi, pø nayide'enxi meets ja mdsøkyidi mba'ayøyidi pøn jaty ja y'øybi tyiiby tpadundip.

²Ja' øts jade'en xyik'adøtsp ja ku nmøøt'ajtyindi ja y'øybi tyiiby jøts niijuuni adøm ja xkamajststuuptyindi.

³Dios Teety jøts ja Dios U'nk, ja'ats mee mgunuu'kxidip mba'ayoojidip jøts mmø'øyidi ja øy'ajtin ja jotkujk'ajtin tiy janch sa ja ttsøjkyin.

⁴Jade'en øts ja m'u'nk ja m'unajk winaagin njanchtaxonda'aky ku øts ja nbaaty ku øts ja n'ixy tpadundi ja y'øybi tyiiby jade'en sam ja Dios Teety ja tø xa'ane'emyindi. ⁵Mee miyu'uktøjkti, mdyimdyu'undip ja may'ajtp jøts ja xem ja yam nmigu'uk ndsojkindit nba'ayo'owindit. Kidi ixyamnim yø jade'en yikmadø, jaayip yø yikmadoodso'ondakni ku ja ndsinaa'yin nyiktigajchindi.

⁶Yø' idø'øn tsojkin'ajtp, yø' idø'øn

pa'ayo'owin'ajtp ku ja Dios kyutujk nbadu'unin; jøts yø' idø'øn kyutujkin'ajtpy midi tø xmadowdi ku mdsinaa'yin tø xyiktigatsti, jøts xem yam mnachokidit mnabya'ayowidit.

Pømbi win'øø'ndip

⁷Jats may ixyam ja win'øø'mbidi pøn tkajanchjawidip ja Jesucristo ku ja y'atsnanky'ejxøø jaa'yin. Pønts jade'en win'øø'mp, ja'ats idø'øn tkawamp tkatsojpk ja Cristo. ⁸Øyim mnay'ejx'etidit, kidi xkamøjpikta'akti ja ixpøjkin midi mee tø nduk'ixpiky. Jade'en Dios øy ti mmo'ojidit pøni ti ja mdamidsojkidip.

⁹Pønts nugo tyimwyinmay'anajxp nika'ap ja t'uktajotkujk'ajtniyi ja Cristo y'ixpøjkin, ja'ats kamøøt'ejtjip ja Dios; pønts jade'en tjantyimbyadump sa ja y'ixpøjkin wya'añ, ja'ats idø'øn møøt'ejtjip ja Dios Teety jøts ja Dios U'nk. ¹⁰Kuts pøn mninøjkxidit mjønnotp mdøjkjotp, yamts meets ja xanijawi jøts ku wenk ixpøjkin ja tmøødi, kidi meets ja xyiktøki jam mdøjkjotp, jøts kidi meets ja xmo'odi ja kajxpoo'kxin; ¹¹pønts

ja tkajxpoo'kxp, ja'ats idø'øn
tpadump ja ka'øy ixpøjkin.

Sa ya'at ayuujk yjöpkiyx

¹²Maynim øts ja
winmaa'ñ nmøødi midi mee
ndukmadoowampy, jøts ka'
meets ja nugo ndanijayiwya'añ;
ndyimñinøjkxwampy mee

kø'øm jøts ixy windani
ndukmado'odit, jøts jade'en
ndyimdyajotkujk'ajtindit.

¹³Ja m'uch pøn ja Dios tø
y'a'ejxiyi, ja'ats ja y'u'nk ja
y'una'jk yam mdanigajxiyip ja
kajxpoo'kxin. Jade'eñi øts ja
ayuujk nguexy, jade'en idø'øn
yjatt.

JA MYIDIGØØKPI NØKY MIDI JA JUAN YJAAY

Øy tsuj ja Gayo yiknigajpxy

¹Møjaa'y'ajtp øts, ixyamts øts ya'at nøky ndanijayi mets migu'uk Gayo, ja'agøjxp ku nijuuni ngaja'dyigøy.

²Migu'uk, wamp øts jøts øy yikxon xyiknaxt møk møjaa, nayide'en sam ja Dios øy tsuj myik'ityi. ³Njanch'øyja'wipts øts, njanchuja'wipts øts, jøts ku øts ja jaa'y winaagin xnimendøø pøn nmigu'uk'ajtyindip, jøts øts ja xamimadya'akti jøts ku mets øy tsuj mjaa'y'aty sam ja Dios kyajpxy wy'a'añin. ⁴Midi'ibi øts idø'on njaaktyimy'øyja'wip njaaktyimchuja'wip pø nmadøøpxyi øts jøts ku øts nmigu'uk ja møj ja mutsk tpaduujnidi ja Dios kyajpxy.

⁵Migu'uk, øy'ajtp ku øy tsuj mjaa'y'aty ku jade'en nmigu'uk xpudøki pøn jaty tminaxtip tmidøkidip ja Dios kyajpxy øy ja xjaga'ijxy'aty. ⁶Tøts øøts ja winaagin xukmadowdi sa mets ja xtsøky sa mets ja xpa'ayøy. Jaaaktyimdyun ja may'ajt jøts ja xjaakpudøkit sam ja Dios tkupikyin, ku ja jam jade'en yja'attit choondit. ⁷Pø ja'axi ja

tø tnidsoondi jøts ja jade'en tmiwidejtidit ja Dios kyajpxy, jade'ents ja ka'ap tkupøkti ja pudøjkin midi ja jaa'y ja møøjyidip pøn jaty tkanija'widipnim ja Dios. ⁸Patyts adøm xpaat'ajtyindi jøts ja ndyimbyudøjkandit ku ja jade'en tmiyø'ødyi tminaxti ja y'øybi ja tyiiby.

Ka'ap y'øyjaa'y'aty ja mixy Diótrefes

⁹Tø meets ja nøky ndanijayi jøts mee ndukmadøy yø'øbi winmaa'ñ, ja' ku ja mixy Diótrefes tkamøjpikta'aky ja n'ayuujk ja n'ana'amin, ja'ats ne'egi kø'øm nabyiktaajkip windsøn jøts niwine'enin øts ja xkamimadøy. ¹⁰Paty ku øts wyinaty nniikxy, møk øts ja ndawingugajpxit ku adøm ja xwingajpxyindi xpagajpxyindi ku ja xnidaay'ajtyindi. Nayide'ents ja tkadajotkukj'aty, yjaaktyimy'ane'empy ja myigu'uk ja', jøts ja ka'ap tkupøktit pøn jaty tmija'ttip tmidso'ondip ja Dios kyajpxy, pønts ja jade'en tjagabadunwamp, jatyits ja tpawøpy jøts ja ka' t'uktuktatøjkiñi ma ja Dios kyajpxy yikpatmadøy.

¹¹Migu'uk Gayo, nijuuni jade'en xkatu'unt sam ja

ka'odyumbi ttuñ, tum ja
 øybi mdu'ump. Pøn jade'en
 øy jaa'y'ajtp, ja'ats ja Dios
 ja'ajtiyip, pønts ka'ø'y'ajtp, ja'ats
 idø'øn tka'ejxp tkañija'wip ja
 Dios.

Janch øyjaa'y'ajtp ja Demetrio

¹²Øy tsuj yiknimadya'aky
 ja Demetrio. Ñanky'ejxip ku
 ja tpaduñ ja y'øybi ja tyiiby. N
 ayide'ents øø nwaami,
 nyiktiidyøjkip øøts ja nayide'en,
 pø mñija'widipxi ku øø ka'
 ndaayi.

**Ja kajxpoo'kxin midi ya'at
 nøky tyagugøjxip**

¹³Maynim øts ja
 winmaa'ñ nmøødi midi me
 ndukmadoowampy, jøts ka'
 mets ja nugo ndanijayiwyaa'añ;
¹⁴ndyimñinøjkxwampy me kø'øm
 jøts ixy windani nnagyajpxindit.
¹⁵Øy yikxon xyiknaxt. Ixyam
 mmigu'uk mdaniguexyiyi ja
 kajxpoo'kxin pøn jaty yam
 tsinaadyip. Tunts ja may'ajt jøts
 nayide'en xkajxpoo'kxt pøn jaty
 jam nmigu'uk'ajtyindip.

JA NØKY MIDI JA JUDAS YJAAY

**Ku ja Judas tñijayi pøn
jaty ja Dios tø twi'ixy**

¹Judas'ajtp øts. Øts ja Jacob nmiga'ax'ajtpy. Nmidumpy øts ja nwindson'ajtim Jesucristo jøts meets ya'at nøky ndanijayi pøn jaty ja Dios tø tyamidsøkyiyi jøts ja yja'atiyit, ku ja tø y'agø'dukiyi y'axajtukiyi ja nwindson'ajtim Jesucristo, ku ja møøt y'etti. ²Mbaattip yikxon ja Dios kyunuu'kxin jøts øy tsuj mba'ayowiyidit jøts ja øy'ajtin myikmo'odit.

Pøn nugo jawindaay'atwamp

³Meets migu'uktøjk, o meets ja nøky kawinaak øjk tø njadanijayiwyā'añ sã dø'øn y'ejxi tyiyi ja nitso'ok'ajtin midi njagyejpyindip, ixyamts mee nnijayi jøts tu'ugyi xyik'ettit ja mjanchja'win midi ja Dios tu'ugyi tø xmø'øyim, ku ja xja'ajtyindi. ⁴Jabi tøxi ja jaa'y jam tmidøki ja win'øø'nin jøts meets ja mdukpadunwa'añidi midi ja tiy'ajtin kyamøøt. Pø wampxi ja Dios kyajpxy jøts ja tyik'ayo'ombaatt sam pyaat'atyiysi ku ja kya'øyjaa'y'atti, wandipts

ja' øy ja ti ttu'undit maa'kxukidip ja Dios ja'. Ka'ap ja Dios Teety yja' ttsojkidi pøn xja'ajtindip møøt ja nwindson'ajtim Jesucristo.

⁵O meets ja xjanijawi, nduknijawiywampy meets ja jadigojk jøts ku ja Dios Teety ojts tyik'awa'atspidsimy ja Israelit jaa'y jam Egipto, xjats tyikwindigøy ja' pøn ja kamibøjkiyi kabaduujniyi. ⁶Jøts nayide'en ja ankilistøjk winaagin ja yja' ka' t'ukpadunidi sam pyaat'atyi, Diosts ja tø myachi jøts ja tø pyikta'agyi agootstujpy, jam ja y'awejxti ku ja tiidyu'unin mye'ent. ⁷Nayide'ents ja yjajtmidi ja Sodoma kajp jøts Gomorra kajp, jøts midi jaty jam kajp wingon ejttøø. Øy sa y'adøtstøø, yaa'dyøjk namyøøt'ajtidip tukyaa'dyøjk, tø'øxyøjk namyøøt'ajtidip tuktø'øxyøjk. Jade'ents ja ka'øybi ttundøø. Jøts ja Dios xemikøjxp tø yik'ayo'ombaadyidi ma xemikøjxp tyøy. Jade'ents yø xuk'ijxyimp xuknija'wimp jøts ka'ap jade'en n'adøøjtsint.

⁸Øyi tjanijawidi pøn meets ixyam nugo mwin'øø'nip, kyø'øm winmaa'njønpy ja jade'en ttundi ku ja kya'øyjaa'y'atti jøts ka' tmøjpikta'akti ja Dios kyutujk.

Nugo twindsøy ja ankilistøjk midi ja Dios myøøtsinaapy. ⁹Janch wenk idø'øn ja Dios yø'øbi jaa'y twindsowdi, nika'ap ja møj ankilis Miguel twindsøøy ja miku' jade'en ne'egi, ku ja Moises ñine'kx tyiktsepajtidi sudso dø'øn ja yiktu'unt. Ne'egi yide'eñi ja'ayi tñimaay, “Dios paat'ajtiyip pøni sa ja mdunwa'añi.” ¹⁰Yø jaa'y midi mwìn'øø'nidip ku yø ti kø'øm tkaja'gyukidi, ja'ats yø kyajpxtip ka'øy; ja'ayi nugo ñija'widip jøts yø jade'en y'adø'øtstit ejxim jiyujkin, kø'ømts yø nugo jade'en ñankwyindigøydi.

¹¹Ayo'ombaattip ja'adi ku nay ja' tpadundi sam ja Cain yjaa'y'ajty ku ja myigu'uk ja tyik'øjky. Tundip nayide'en sam ja Balaam jøts ja meen patp tjawidi. Jade'en nøjcx wyindigøydi sam ja Coré ku y'ookøxti ku ja Dios tmidsepøjktøø. ¹²Nugo mdsø'ødyuñidi meets ma mee mgaadyi m'uukti tukpabøjkipitøjk, ku meets yø ka'ap mnimiñidi amumjoojt, jøts ku yø nugo ku'uxyi kyaydi y'uukti jøts yø jade'en nugo mdaxi'ikyidi, niti windsø'jkin tkabikta'akti, kø'øm ja ne'egi ñay'ejx'ityidi, ka'ap ja t'ixy pøni ti ja tø yiktaguwanidi. Jade'en ja'adi ejxim ja yoots n'ejxint midi ka' tyu'uy, jøts nayide'en ejxim tu'uk ja tsā'amguipy midi katøømip, øy ja tyøøm'ajtin ja tjapaaty, windigøy y'ejtnidipts ja jadi'iñi. ¹³Tum ja ka'øybi tyundip jøts ne'egi o sa tyimy'adø'øtswa'andi tsø'ødyumbim. Jade'ents tø tyuul'tigøødyi jøts xemikøjxp jap y'ettit agoostujpy.

¹⁴Ja møjjaa'y Enoc pøn myiwixujk najtskaxi, ku ja Adan jawyeen,

ja' ja Dios kyugajpxy'ajt jøts yide'en tñigajpxy ja ka'øy jaa'y, jøts wyaañ: “Jøts ø n'ijxy ja nwindson'ajtim ku ja mil'ampy tmøøtmiñ ja pyabøjkipitøjk, ¹⁵jøts pøky pyayø'øwya'añ pøn ka'øyjaa'y'ajttip, pøn tø tyundigøydi kyajpxigøydi jøts ku tø twindsowdi ja nwindson'ajtim.” ¹⁶Yø'øbi jaa'y nugo ña'amdi nugo pyagajpxti, ja y'øy'ajtin yø nugo yjayiktunwandip jøts ja jaa'y øy tsuj nadyijyi tñigajpxti ja'agøjxp ku nugo tkajpxwyetswa'andi.

**Ku ja pabøjkipitøjk
yiktukmadøy sa yjaa'y'attit**

¹⁷Meets migu'uktøjck, ja'myatsti sa ja nwindson'ajtim Jesucristo kyudanaabyi mdukmadoojidøø ¹⁸ku wyandøø yide'en: “Ku wyingøñ jøts ja nwindson'ajtim mye'ent jats kyaxø'øktit ja jaa'y pøn tka'ødyejtip tka'øgyajpxtip ja Dios yja'. Ka'øyjaa'y'ajttip ja' jade'en sa ja kø'øm ñadyamidsøkyidi.” ¹⁹Yø' nugo tyikwinmaa'nmya'atwamp ja jaa'y; ja'ayi chojktip ja kya'øybi jøts ka'ap Espíritu Santo ja tmøøt'atti.

²⁰Meets migu'uktøjckti, tu'ugyi mnabyikta'agidit jøts tu'ugyi xyik'ettit ja mjanchja'win midi ja Dios yajkpy. Ku ja Dios x'ajot'attit, ja Espíritu Santo mbudøkiyidip. ²¹Xtsojkindip ja Dios, xpa'ayo'owindip ja Dios, paty øyim mnay'ejx'etidit sam ja ttsøkyin. Njøp'ejx'ejtindip ku ja nwindson'ajtim Jesucristo xmø'øyint ja øy'ajtin midi xemikøjxp.

²²Yikjotkujk'atti ja' pøn pyamaapy pyadajpy pøni midi'ibi

pyabøkp. ²³Tuu'mo'odi kajpxwejt
 ku tyundigøydi jøts ka'ap ja
 ayo'on tpaattit; jøts xpa'ayo'ot
 nayide'en pøn ka'øyjaa'dyi, øyim
 mnay'ejx'etidit kø'øm, jøts ka'ap
 jade'en xu'undit sam ja'adi.

**Ku ja Judas tkajxa'aky ja Dios
 jøts tyikjøpkijxy ja ñøky**

²⁴⁻²⁵Tu'uk ja Dios møj, pøn
 tnija'wip, pøn xyiknitso'ok'ajtimp,

ja'ats ja myøk'ajtin xa'ejx'ejtimp
 jøts ka' ndundigø'øyint,
 jade'en'ampyts agujk jotkujk
 xukwinguwa'jka'ant ja' wyindump,
 ku niti pøky ngamøøt'ajtint. Ja'ats
 tmøøt'ajtp ja øy'ajtin ja møk'ajtin
 nwindøn'ajtim Jesucristo køjxp,
 jaayip ku ja tyiktso'ondakijxy
 tuki'iyi, jøts kunim ja nayide'en
 tyikjøpkøxt. Jade'en idø'øn ja y'ejxi
 tyiyi.

YA'AT AYUUK JA JESUCRISTO TYUKNĪJA'WĪ KUMAA'YJØTPY JA JUAN

Ku ja Jesucristo ttuk'ijxy ja
Juan sa ja naxwii'ñit yjatt

1 Ya'at idø'on tiy'ajtin midi
ja Dios Teety tyukmadoow
ja Jesucristo, jøts ja pyadumbi
pyabøjkpi ttuk'ext ttuknijawit
sa nøjkx yjatt kyubatt tsojk ja
naxwiiñ. Nay øts ja tiy'ajtin tuki'iyi
tø xuk'ixy tø xuknijawi sa tu'uk
y'ankilis tø xukmigajpxy. ²Xjats øts
njaadyangijxy tuki'iyi pøni ti jaty ja
Dios Teety møøt ja nwindson'ajtim
Jesucristo tø xuk'ixy xukmadøy.

³Tya'øy'ajtidip ja Dios
kyunuu'kxin pøn ya'at nøky t'ejxp
jøts tpadu'unt, nayide'ents ja' pøn
tmadoop, pø wingompxi dø'on jøts
jade'en yjatt sam yø nøky wya'añ.

Ku ja Juan tnija'ayiyii'ñ pøn
jaty ja Dios tjanchja'widip
ja niwixujkpi kajp

⁴Øts Juan, øts meets ya'at
nøky ndanija'ayip pøn ja Dios
tjanchja'widip, ja niwixujkpi
kajp midi jam Asia y'etjotp. Paat
meets ja kunuu'kxin øy'ajtin
midi ja Dios yajkpy, ja' midi

xemikøjxp jujky'ajtp, nayide'ents
mgunuu'kxidit ja niwixujkpi ja'win
midi møøt y'ity ja Dios Teety.

⁵Wan mgunuu'kxyidi nayide'en
ja nwindson'ajtim Jesucristo pøn
tnanky'ejxip ja tiy'ajtin, jøts pøn
myijawyeen tø yjukpyøjkøjmi jap
oo'kpi jutjøtpy. Ja'ats nayide'en
tnigutujk'ajtp niduki'iyi ja
møj windsøndøjkti ya naxwiiñ.
Nayide'en ja Cristo xpa'ayø'øyimp
sa tø xyikpøkwyaaajchim ku tø
wyidsuñ wyidaxy adøm nbøkyøjxp.

⁶Tøts ja xpiktaajkyim jade'en
øyjaa'y møjaa'y, jøts nbadu'unindit
ja Dios Teety yja' midi tyety'ajt
nwindson'ajtim. iWan tja'myejchim
xemikøjxp ja Dios y'øy'ajtin
myøk'ajtin! Jade'en idø'on ja yjatt.

⁷iMeets, uk'ejxti ukmadowdi,
jade'en idø'on ja Cristo mye'ent
yootsjøtpy! Jøts niduki'iyi
n'ejxint, nayide'en ja'adi pøn ja
nwindson'ajtim yik'ayo'ombajti
kruskøjxp; janch ya'axtip janch
ji'idyip ja naxwii'ñit jaa'y ku jade'en
t'ejxtit. Jade'en idø'on ja yjatt.

⁸Yide'en ja Dios Teety wya'añ
pøn ja myøk'ajtin møj, jøts pøn

xemikøjxp jujky'ajtp: “Øts idø'øn ja tso'ondaajkin jøts øts nayide'en ja jøpkøjxin'ajtin nyajkpy.”

Ku ja Juan t'ijxy ja Cristo

⁹Øts Juan, meets nmigu'uk'ajtpy ku ixyam nayide'en ngu'ayo'ombaajtindi ja nwindson'ajtimgøjxpit, paty adøm xmø'øyim ja øy'ajtin ja tudā'aky'ajtin jøts ja xyik'ejtint mā ja kyutujk xanatanaa'yimp. Jam øts wyinaty ndsumchøøni mā txøow'aty Patmos jam mejy kyujk'am, ja'agøjxp ku øts ja Dios kyajpxy ngajpxwa'kxi jøts ja Jesucristo yja' nnigajpxi.

¹⁰Domingi xøow wyinaty ku øts ja Espiritu Santo adsu'jky xatøki, jøts kumaa'yjøtpy møk øts xjiguyaaxi ejxim tu'uk ja puxujx, ¹¹yide'en ja wya'añ:

—Øts idø'øn nyiktso'ondaajk tuki'iyi jøts nay øts nyikjøpkøxp. Midi jaty m'ejxp mnijawip, tanijayi pøn ja Dios ja'ajtip mā niwixujkpi kajp jam Asia y'etjotp. Ja' xyøow ja kajp: Efeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia jøts Laodicea.

¹²Xjats n'ejxjimbijty pøn øts xmigajpxp, jøts n'ejxpaaty wixujk ja kandleeri midi tum oori. ¹³Jam wixujkpi kandleeri kujk'am n'ijxy tu'uk ja jaa'y jade'en sam adømin, jade'en ja wyet tyek'ok'am paat kyida'aky. Tum oori ja chum kyaxi'iky midi ja'tp kyachwiñ.

¹⁴Ja kyubajk, janch amuum poop ja wyaay kyaxi'iky ejxim ja poop pixyin, ejxim tsap'øøpkysin, jøts ja wyeen jade'en kyaxi'iky ejxim jønyowin. ¹⁵Ja tyeky, jade'en

kyaxi'iky janch amuum tsamamp ejxim ja pujx n'uk'ejxint midi janch tøø'kxp, midi øyip ornijøtpy; ku ja kyajpxy, møk idø'øn nmadoo'wint, jade'en ejxim ja møj nøø y'hichin.

¹⁶Jam y'aga'ngyøjøm tmach'ity wixujk ja maadsa', jøts y'aawjøtpy pyidsimy tu'uk ja yønchujx midi janch jøpxuul'n jøts adsow jøøjp. Jade'en kyaxi'iky ja wyeen ja y'aaw ejxim ja xøow møk y'añin.

¹⁷Ku øts n'ijxy jade'en, winets øts ojts øøky nayjawiyyi nnaxkida'aky ja' tyekyjøøm, jøts øts ojts y'aga'ngyø' xanixajy jøts ø xnimaay:

—Kidi mdsø'øgi; øts idø'øn, tø nyiktso'onda'aky tuki'iyi nayide'en sa nyikjøpkøxt. ¹⁸Jujky'ajtp øts idø'øn øy tø nja'øøky, xemikøjxp njujky'aty jøts øts ja møk'ajtin njagyeyjy, jøts øts nyikjujkyøkt pøni pøn tø y'ookti tyigøydi.

¹⁹Jaadyangøx tuki'iyi midi ixyam m'ijxpy, midi ixyam mnija'wip, jøts midi jatwamp. ²⁰Jade'en idø'øn ja twandijy midi tø x'ixy, ja wixujkpi maadsa' n'aga'ngyøjøm jøts ja wixujkpi kandleeri nayide'en: ja wixujkpi maadsa', yø' twandejp pøn ø ngugajpxy'ajtpy mā øts ja njanchja'wibitøjk jamdi mā wixujkpi kajp jam, jøts ja kandleeri ja janchja'wibitøjk ja'adi, pøn jam'ajttip.

Ya'at ayuujk ja nwindson'ajtim tyaniguejxy ja yjaa'y mā ja wixujkpi kajp: Yide'en jawyeen yiktanija'ayiyi'n ja Efesit jaa'y

2 Nijayi øts ngugajpxy midi jam Efeso sa øts ixyam nnigajpxy: “Yide'en ja wya'añ pøn jam y'aga'ngyøjøm

tmach'ejtp ja wixujkpi maadsa' jøts pøn jam tanaapy wixujkpi kandeleeeri kujk'am: ²Wa'ats ø nnijawi tuki'iyi pøni ti mdumpy; nnija'wip ø tuki'iyi sa møk mduñ øts køjxp, jøts sa mduda'aky'aty, nayide'en ø nnijawi ku xkagupiky pøn ka'øyjaa'y'ajttip. Tøxi x'ixy tu'uk jaty pøn nugo nadyejidip øts ngudanaabyitøjkti, ka'ap ja tyiy'ajtin wyingaxi'iky, nugo ja wyindaayidi. ³Øy møk ja maa'kxujkin tø xjagyepy ku tø xpaduujni øts nja', jøts ku tø xku'ayo'ombaadi øts køjxp, jøts ka'ap ja jotkøjxin tø xmøøt'aty. ⁴Tu'uk øts nga'øyjawi mets ja mjaa'y'ajtin: ku mets ka' nayide'en x'uktsojkní sam xyiktso'ondaajky. ⁵Paty ø nwa'añ, ja'myats pøni ma tø mduu'digø, jøts xyiktigatst ja mwinmaa'ñ, jøts nayide'en xu'unt sam jawyeen tø xuñin. Pøni ka' xuñ jade'en, nbøjknip øts yø kandeleeeri midí mmøøt'ajtpy. ⁶Ots idøøn yjade'eni, mjagyeyjpy nayide'en ja øy'ajtin ku nayide'en xkatsøky ja nicolaítas y'ixpøjkin sam ø ngatsøkyin. ⁷Madowdi yikxon sam ja Espíritu Santo tmigajpxy pøn ja Dios ja'ajtip, yide'en ja wya'añ: Pøni pøn tmimajadakp ja miku' yja', ja'ats nmo'op ja øy'ajtin xemikøjxp ma Dios y'ity."

**Yide'en ja Esmirnit jaa'y
yiktanija'ayiyii'ñ ja ayuujk**

⁸Nijayi nayide'en øts ngugajpxy pøn jam ejtp ma øts njanchja'wibitøjk jam Esmirna kajpjotp: "Yide'en ja wya'añ pøn tuki'iyi tø tyiktso'onda'aky jøts pøn nayide'en tyikøxp, ja' pøn

o'jk jøts yjukpyøjkojmi oo'kpi y'agujkpy: ⁹Nnija'wip ø tuki'iyi pøni ti mdumpy; pøni sa m'ayøy mwinmay, øy yø meen kyidyimy'ity, tø ja Dios mdsuj'ijxyi mdsujawiyi ja' wyingujkp. Nnija'wip øts ku mjemigajpxyi mdemigajpxyi winaagin pøn nugo nadyejip israelit jaa'y, yø' yide'en nugo tjayikmajada'akwajnidip ja miku' yja', pø ka'axi Dios ja tja'aji. ¹⁰Kidi mdsø'øgidi pøni sa mjattit mgubattit; yø miku' mnankchumwajniyidip jøts nidu'uk nidu'uk myikjot'ejxtit, jøts xmajtstu'uttit ja Dios yja'; øy yø mjayik'etidit majk xøøw puxøjkjøtpy, tu'ugyi ja mwinmaa'ñ xyik'ettit o mjadyimy'ookti, øts mee nmo'op ja jujky'ajtin midí xemikøjxp. ¹¹Madowdi yikxon sa yø Espíritu Santo tnigajpxy pøn ja Dios ja'ajtip, yide'en ja wya'añ: Pøni pøn tmimajadakp ja miku' yja', ka'ap ja tpaatt t'ext ja ayodaajk. Ka'ap ja y'anmija'win sa yjatt."

**Yide'en ja Pérgamit jaa'y
yiktanija'ayiyii'ñ ja ayuujk**

¹²Nijayi nayide'en øts ngugajpxy pøn jam ejtp ma øts njanchja'wibitøjk jam Pérgamo kajpjotp: "Yide'en ja wya'añ pøn tmøøt'ajtp ja yøñchujx yjøpxuu'ñ adsow jøøjp: ¹³Nnija'wip ø tuki'iyi pøni ti mdumpy jøts ku jam ja miku' møk y'ane'emy ma mdsøøni, ka' xja'dyigø ja mjanchja'win øy øts njanchja'wibitøjk jyadyimy'ø'jky pøn txøøw'ajt Antipas, pøn øy tsuj xpaduujni øts n'ayuujk. ¹⁴Ya'at øts n'øy'ijxpy nga'øy'ijxpy pøni ti mdumpy: jam meets winaagin jam

Pérgamo, pøn tkamajststu'utwamp sam ja Balaam ja y'ixpøjkin jekyip tyik'ity, ja'ats ojts t'agajpxi ja Balac jøts ttukmado'ot ja israelit jaa'y sa tyundigø'odyit. Ojts ttukmadø y jøts tjøø'kxtit midi tø wyinaty yiktamiyøxy ja maxandsaa, jøts nayide'en o sa pøn ñamyøøt'atyyidit. ¹⁵Nayide'en meets jam winaagin pøn tkamajststu'utwamp ja nicolaïtas y'ixpøjkin midi øts ngatsøjkpy. ¹⁶Paty ø nwa'lañ, jøts tyiktigatstít ja wyinmaa'n; pøni ka'ats, tsojks ø nnøjkxt jøts ndatseptu'unt ja nyøñchujx midi pidsømp n'aawjøtpy. ¹⁷Madowdi yikxon sa yø Espíritu Santo tñigajpxy pøn ja Dios ja'ajtip: Pøni pøn tmimajadakp ja miku' yja', ja'ats nmo'op ja jii'kxy midi yiktejp maná midi yu'uch ejtp; nayide'ents ø nmo'ot ja mutsk tsaa'u'nk midi poop, japts tu'uk ja xøøw kyøxja'ayi midi jemy jøts midi ka' yik'ixy yiknijawí, ja'ayi tu'uk tñija'wip pøn ja yikmøøpy.”

**Yide'en ja Tiatirit jaa'y
yiktanija'ayiyii'n ja ayuujk**

¹⁸Nijayi nayide'en øts ngugajpxy midi jam ejtp ma øts njanchja'wibitøjk jam Tiatira kajpjotp: “Yide'en ja Dios U'nk wya'lañ pøn ja wyeen jade'en kaxø'kp ejxim ja jøn'ayowin, jøts ja tyeky ejxim tu'uk ja pujx midi janch tøø'kxp tsamamp: ¹⁹Nnija'wip øts tuki'iyi pøni ti mdumpy, sa mmigu'uk xpa'ayø, sa ja Dios kyajpxy xpaduujni, sa xpudøki pøn ti ka'ejttip jade'en sa mduda'akyjaa'y'aty. Tø øts nja' xyikmiweni xyikaja'aji

jawaani øy yam, ka'ap jade'en sam jawyeen tø xyiktso'onda'aky. ²⁰Ya'at ø n'ijxpy nga'øyja'wip mets køjxp: ku xkupiky ja ka'ødyø'øxy Jezabel, pøn ñadyijyi ja Dios kyajpxy tkajpxip, nugots ja y'ixpøjkin ja ttawin'iiñ øts ja njanchja'wibitøjk kuk idø'on øy o sa pøn ñamyøøt'atyyit jøts ku tjøø'kxtit midi tø yiktamiyøxy ja maxandsaa. ²¹Tøts øts nayide'en njanøjmi jøts tyiktigatst ja wyinmaa'n sam pyaat'aty, ka'ats ja tpadunwa'lañ: ka' tñajststu'utwa'lañ ja kya'øy'ajtin. ²²Øts ja nwandu'ump sa ja yuu ja pa'am pyaadiyit, nayide'en niduki'iyi pyaatkøxyit ja ayo'on pøn jaty møøt tø tyundigøy. ²³Nwandu'umpts øts nayide'en ja y'u'nk ja y'unaj'k pøn ka'ødyø'øxy'ajttip. Jade'en idø'on t'ejxtit tñijawidit niduki'iyi øts njanchja'wibitøjk sam øts wa'ats n'ejxkapy sam pøn tu'uk jadu'uk wyinmaa'n tjagyeypy y'am yjotp. Nidu'uk nidu'uk meets ndiidyu'undit pøni sa jaty pøn tø y'adø'øtsti. ²⁴Ka'ap øts sa nwa'andijy ku ja ka'ødyø'øxy yja' tø xkabaduujni ku ja miku' kyootswinmaa'n tø xkayikmajadaajkidi. ²⁵Padun'etti xemikøjxp ja winmaa'n midi myiktundip kunim ø nme'ent. ²⁶Pøni pøn tmimajadakp ja miku' yja' jøts nayide'en ttu'unt sam ø ndsøkyin, ja'ats nmo'op ja møk'ajtin jøts tñiwindsøn'att niduki'iyi ja naxwii'ñit jaa'y. ²⁷Yø'øbi møk'ajtin midi øts ja Dios Teety tø xmø'øy, nay yø'øts mdaba'ejxtip mdabayø'ødyip ja naxwii'ñit jaa'y. ²⁸Nayide'ents meets nmo'ot

ja øy'ajtin jøts meets møøt n'ett xemikøjxp. ²⁹Madowdi yikxon põni sa jaty ja Espíritu Santo tnøjmi ja janchja'wibitøjk pøn ejtip jam ma niwixujkpi kajp."

**Yide'en ja Sardisit jaa'y
yiktanija'ayiyii'n ja ayuujk**

3 'Nijayi nayide'en øts ngugajpxy pøn jam ejtp ma øts njanchja'wibitøjk jam Sardis kajpjotp: "Yide'en ja wya'añ ja' pøn tkajxp ja niwixujkpi kugajpxy jøts midi tpøkjø'kp ja wixujkpi maadsa: Wa'ats ø nnijawi põni ti mdumpy. Ots myiktijy myikwa'añ ku øy tsuj mduñ, nnija'wip øts ku ka' mduñ. ²Jawidi, nay'ejx'etidi, jøts ka' jadi'iñi mwindigø'odyit; n'ijxpy nnija'wip øts midi mdumpy ku ka'ap tyiy'aty Dios wyindump. ³Ja'myatsti ja øy'ayuujk ja øgyajpxy midi tø xadowdi tø xukpøkti; nay yø' mbadu'undip jøts ja mwinnmaa'n xyiktigatstit. Ku xkatu'unt sam nwa'añ, winets ø nme'ent adsu'jky sam ja maa'tspi myiñ, nika'ap ja xnijawit põni juuni nme'ent ejxpi payø'øbyi. ⁴O meets yø'øbi winmaa'n tø xjababiky, jamts winaagin pøn øy wa'ats jaa'y'ajttip, ja'ats ø møøt n'lity xemikøjxp sam pyaat'aty. ⁵Pøni pøn tmimajadakp ja miku' yja', ja'ats ja wa'ats'ajtin tsuj'ajtin tpaatp, ka'ats øts ja xyøow nyiktigøjyi midi tø yikja'ay jap nøkyjøtpy ma jap y'lity ja jaa'y xyøow pøn jujky'ajttip xemikøjxp. Ngajpxkaxø'jkijxpy øts ja jam Dios Teety wyindump jøts jam y'ankilis wyindump. ⁶Madowdi yikxon põni sa jaty ja Espíritu Santo tnøjmi ja janchja'wibitøjk pøn ejtip jam ma niwixujkpi kajp."

**Yide'en ja Filadelfiit jaa'y
yiktanija'ayiyii'n ja ayuujk**

⁷Nijayi nayide'en øts ngugajpxy pøn ejtp jam ma øts njanchja'wibitøjk jam Filadelfia kajpjotp: "Yide'en ja wya'añ ja' pøn øy'ajtp wa'ats'ajtp, ja janchpi ja tiiby, nayide'en ja møk'ajtin tjagyepy jade'en ejxim ja rey David y'lijty yikutuky: Ku ja tuu' nyik'awa'ach ka' pøn mibaat tyik'awa'atst. ⁸Nnija'wip øts tuki'iyi põni ti mdumpy. Tøts ja mduu' nyik'awa'ach midi ka' mibaat pøn tyik'adukt; øy ja møk'ajtin waani tø xjagyepy tøts ja n'ayuujk xmøjpkitaajki, ka'ap ø tø xkagupiky. ⁹Jamts winaagin pøn nugo nadyejip israelit jaa'y jøts øts nja' ñadyiyi xyiktuujni. Ka' tyiy'ajtin, taay ja pyiktakpy ku ja miku' yja' tyiktuujni, nay øts ndukupøkp jøts mwindsø'øgiyit, m'ejxkapiyit ku mee ndsøky. ¹⁰Tø øts n'ayuujk xpaduujni ku øy tuda'aky mjaa'y'atti sa dø'on nda'ane'emy, nayide'ents nbøkji'kpy n'ejxji'kpyts meets m'øy'ajtin. Jats yik'ext ku ja møk ayo'on ku ja tiidyu'unin ñaxkida'akt jøts ja payø'øyin tyunit pøn jaty tø y'øy'atti ya naixwiñ. ¹¹Me'emp øts tsojk. Yik'etim yø mwinnmaa'n jade'en sa tø xpaduñ, ka' pøn mibaat ja Dios yja' mbøjkxiyit. ¹²Pøni pøn tmimajadakp ja miku' yja', ja'ats møjtøkip ma ja Dios, nijuuni ja tkamajstsu'uttit; nayide'ents meets ja Dios xyøow ndawinja'att jøts ja kyajp midi yiktejp jemy Jerusalen, yø' tsoomp jam Dios wyingukp; ndawinja'apts meets njemxyøow

nayide'en. ¹³Madowdi yikxon sa yø Espiritu Santo tnøjmi pøn ja Dios ja'ajtíp ma niwixujkpi kajp.”

**Yide'en ja Laodiceit jaa'y
yiktanija'ayiyii'n ja ayuujk**

¹⁴Nijayi nayide'en øts ngugajpxy pøn ejtp jam ma øts njanchja'wibitøjk jam Laodicea kajpjotp; “Yide'en ja wya'añ ja' pøn tyakp ja tiy'ajtin, pøn tyiktso'ondakøjx tuki'iyi:
¹⁵Nnija'wip øts tuki'iyi pøni ti mdumpy, ku nugo ejxingøjxp øts nja' xpaduujni, ka'ap amumjoojt. iØy'ajtp ku tu'ugyi xpadu'undit, pøni ka'ats, majtstu'utkts øts!
¹⁶Kumi ka' xnijawidi pøni midi ndunwandip, nugo mee møk xyikjotkixy, ndyimyajtstu'utwampy mee ne'egi. ¹⁷Nømp mee mwa'añ jøts ku meets jotkujk xyiknaxy, ku niti mgadigøxyi; ka'ats mnayjawiyi ku niti mga'ljtxyi, ku nugo wimbeets kugoots xyiknaxy.
¹⁸Yide'ents idø'on ja kajpxwejin nmøø'y, jøts ø x'amido'ot xpøktso'ot midi øts nmøøt'ajtpy, jade'ents xpaatt ja øy'ajtin, ja wa'ats'ajtin jøts ja ja'gyujkin. ¹⁹Jade'engøjxp meets ixyam møk n'ane'emy ku mee nba'ayø. Møk xwindanidit jade'en sam øts xmijotimbettit.
²⁰Ejx ku meets ya ngugajpxi y'ity ya mdøk'agi'y; pøni pøn øts n'ayuujk xmadøjip jøts øts nja' xkupøjkít, ejtpts øts ja møøt n'ett.
²¹Pøni pøn tmimajadakp ja miku' yja', møøts øts ja n'ett, jøts øts ja kutujk nmo'ot nayide'en sam øts ja Dios Teety tø xmøø'y ku øts ja miku' yja' nmimajadaajki, møøts øts ja Dios Teety n'ity. ²²Madowdi

yikxon sa ja Espiritu Santo tnøjmi ja janchja'wibitøjk ma jam ja niwixujkpi kajp.”

**Sa ja Dios Teety yikajxa'aky
jap tsajpjøtpy**

4 Ku tø jade'en y'ukjaty jøts n'ejxpaaty ja tsajp y'awa'adsi ejxim ja tøjkaawin; jøts ja ayuujk nmadøøy møk sam ja trompeta'an midi øts jawyeen xmigajpx, jøts øts xnimaay:

—Pat yam, jøts nnanky'ejxit tuki'iyi sa yjatwa'añ kyubatwa'añ.

²Tø øts wyinaty ja Espiritu Santo xatøki, kumaal'yjøtpy n'ixy jade'en tu'uk ja tsinaabyajt jap tsajpjøtpy ejxim ja møj windsøn yja'ajin, jamts chøøni tu'uk ja jaa'y ³midi jade'en kaxø'kp ejxim ja tsaa midi janch tøø'kxp tsamamp, sa ja jaspe tsaa, uk ja cornalina tsaa; jamts i'jch tø ñawyidityi, jade'en tyi'kxy sam ja esmeralda tsaa. ⁴Ma ja møj tsinaabyajt jam, jamts ø n'ixy ee'pxmaktaxk ja tsinaabyajt nawidity, jamts ja møjaa'dyøjk ni'ee'pxmaktaxk chøønidí, amuum poop ja wyetti jøts tkujup'atti ja koroni janch amuum oori. ⁵Møk ja anaaw ja widsujk pyidi'iky ma møj tsinaabyajt jam; nay jam wyingujk wixujk ja jøøn tyøøbyiky, ja niwixujkpi ja'win idø'on ja' midi ja Dios Teety møøt y'ity. ⁶Nay jam møj tsinaabyajt wyindump kyaxi'iky tu'uk ja mejy, janch wa'ats janch tøø'kxp ejxim keega'an.

Jøts jam nayide'en ja møj tsinaabyajt ñawidityi namaktaxk ja jiyujk midi may ja wyeen tmøøt'ajttip, kaxø'kp yjøxki'py kaxø'kp wyinduyj. ⁷Ja myidu'ukpi

jyujk, jade'en ja kyaxi'iky ejxim
 tu'uk ja kaajin: ja myimajtskpi
 jyujk, jade'en ja kyaxi'iky ejxim
 ja tsakaajin; ja myidigøøkpi
 jyujk, jade'en ja wyeen ja y'aaw
 kyaxi'iky ejxim ja jaal'in; jøts ja
 myimaktaxkpi jyujk kyaxi'iky
 ejxim ja weejts kyakwidityin.
⁸Tu'uk jaty ja jyujk tudujk ja kyank
 tmøøt'aty, may ja wyeen nayide'en
 kyaxi'iky yjøxki'py jøts wyinduujy;
 xinaxy tsunaxy ja Dios tja'myatsti
 jøts nøm'etti:

Janch øy janch wa'ats me Dios
 Teety,

Mets tu'ugyi ja møk'ajtin
 mjagyeypy,

jøts xemikøjxp mjujky'aty.

⁹Xjats ku ja jade'en ja
 nimaktaxkpi jyujk ttundi, ku
 ja jade'en tja'myatsti ja' midi
 xemikøjxp ejtp, midi tsinaapy
 møy tsinaabyajt køjxp, ¹⁰xjats ja
 ni'ee'pxmaktaxkpi møjaa'dyøjk jaty
 ñagyuxendya'agyidi, jøts ja kyoroni
 tkiidyakti jam møy tsinaabyajt
 wyingujk jøts wya'andi:

¹¹Mets Dios Teety, mets

amuum møy sam

pyaat'aty myikwindsøøgit

myikwinjawit.

Pø tøxi xyiktso'ondakijxy tuki'iyi
 mdsojkingøjxp jøts jade'en y'ett.

Ja nøky jøts ja Borreek U'nk

5 Xjats n'ijxy ja' pøn jam
 tsinaapy møy tsinaadyajkøjxp
 ku jam tmach'ity y'aga'ngyøjøøøm
 tu'uk ja nøky abidity midi ja'ay
 jøtpy jøts ñikøjxp, wixujk weents
 ja cha'ayi, jøts ja jade'en y'adukyi.
²Winets ø n'ijxy tu'uk ja møy ankilis
 jøts ja møk t'amidøy:

—iPøn paat'ajtip tyik'awa'atst yø
 nøky, jøts t'agøøtstu'tt yø seeyi?

³Nipøn ja tkanadyaja'ejxiyi
 tyik'awa'atst, ni tsajpjøtpy ni
 naxwiin ni naxpatkipy, nipøn
 ja tkawin'ejxwa'lañ. ⁴Xjats øts
 nyaaxni njiin, nipøn kyayikpaaty
 pøn tyik'awa'atst ja nøky jøts
 yik'ext yiknijawit, nipøn ja
 tka'ukwin'ejxwani. ⁵Xjats øts
 xnimaay ja møjaa'y tu'uk:

—Kidi mjanchya'axy, jaa tu'uk pøn
 tniqubajk'ajtp ja Judajit jaa'y, jøts
 pøn ja rey David y'apip, yøøts tø
 myajada'aky jøts t'agøøtstu'tt ja
 wixujkpi seeyi jøts tyik'awa'atst ja
 nøky.

⁶Xjats ø n'ijxy tu'uk ja Borreek
 U'nk tyani ma møy tsinaabyajt jam,
 ja' kyujk'am ma ja møjaa'dyøjkti,
 jøts ma ja nimaktaxkpi jyujk jam.
 Jamts ja yik'ijxy kyaxi'iky sam
 ti yjaty kyubety y'ayo'ombaaty.
 Wixujk ja wyaj tmøøt'aty jøts wixujk
 ja wyeen; jade'en yø tijy yø wixujkpi
 ween sam ja niwixujkpi ja'win midi
 ja Dios tø tkexy ya naxwiin. ⁷Xjats ja
 Borreek U'nk tniijxy pøn wyinaty
 tsinaapy møy tsinaabyajtkøjxp
 jøts tpojk ja nøky midi wyinaty
 myøøt'ajtpy y'aga'ngyøjøøøm.

⁸Ku ja tpijky ja nøky, winets
 ja nimaktaxkpi jyujk jøts ja
 ni'ee'pxmaktaxkpi møjaa'dyøjk
 ñagyuxendyajkidi jam Borreek
 U'nk wyingujk. Nidu'uk nidu'uk ja
 møjaa'dyøjk tmøøt'atti ja kow midi
 yiktejp arpi, jøts nayide'en tkondi ja
 poom tøøy'hiñ, tum oori ja', jade'en
 yø poom tijy sam ja Dios'ajot'ajtin
 midi kyajpxtip pøn jaty ja Dios Teety
 ja'ajtip. ⁹Jamts yide'en ja jemy iij
 tyikwändøø:

Mets idø'on mbaat'ajtip yø nøky
 jøts yø seeyi xkøøtst;
 ja pø tøts xniwanguixy
 niduki'iyi ja jaa'y, o midi kajp
 o midi ayuujk,
 jade'engøjxp ku tø
 m'ayo'ombaaty ma tø mdsuñ
 tø mdaxy.

¹⁰ Tø øøts xyikmøjtøki jøts øø
 nbadu'unt sam ja Dios tsøkyin,
 jøts øø nwindson'att ja
 naxwii'nit.

¹¹ Winets ø n'ixy ja ankilis
 namay tni'awidetti ma ja møj
 tsinaadyaajk jam, nay jamts
 wyinaty ja nimaktaxkpi jiyujk jøts
 ja møjaa'dyøjkti, ¹² møk y'øøwdi
 tum jade'en jøts wya'andi:

Janch øy ja Borreek U'nk midi
 tø y'ayo'ombaaty,
 paat'ajtip jøts tpaatt ja møk'ajtin
 ja øy'ajtin, ja wejñ ja kajin.
 Paat'ajtip yikwinjawit
 yikwindsø'ogit.

¹³ Xjats nmadøy nayide'en ku
 y'øøwdi niduki'iyi ja naxwii'nit
 jaa'y jade'en tsajpjøtpy naxkijxy,
 jøts jade'en øy ja ma jøts wya'andi:

Janch øy janch møj ja Borreek
 U'nk,
 paat'ajtip yikwinjawit
 yikwindsø'ogit xemikøjxp.

¹⁴ Xjats nayide'en ja nimaktaxkpi
 jiyujk wyandøø:

—iOts jade'en!

Xjats ja ñi'ee'pxmaktaxkpi
 møjaa'dyøjk niduki'iyi
 ñagyuxendyajkøxidi jøts
 twindsø'ogidi ja Dios.

Ja wixujkpi seeyi

6 Jøts ø n'ijxy ja Borreek
 U'nk ku ja myidu'ukpi seeyi

t'ago'otstu'uty ja wixujkpi seeyi,
 jøts nmadøøy tu'uk ja ñimaktaxkpi
 jiyujk ku møk yjanchwina'añ
 jade'en sam ja anaawin, jøts yide'en
 wya'añ:

—iMen x'uk'ixy!

² Jøts ø n'ijxy tu'uk ja poop
 kawaay, pønts ja tyatsinaajyip,
 arki ja tu'uk pyagajpy. Tu'uk ja
 koroni yikmøøy ku tø myajada'aky
 ma tsep, tyun'adø'øtswampy jøts
 cho'ongojmi.

³ Xjats ja Borreek U'nk ja
 myimajtskpi seeyi t'agø'øtstu'uty,
 jøts ja myimajtskpi jiyujk wya'añ:

—iMen x'uk'ixy!

⁴ Jøts jadu'uk ja kawaay
 kyaxi'iky, tsajpts ja' ñine'kx. Pøn
 ja ttatsinaapy ja'ats yikmøøy tu'uk
 ja amøjtsujxyñ jøts yiktanipijky
 jøts ja cheptu'unt, jøts niduki'iyi
 ja naxwii'nit jaa'y ñañibidøkøxiyt,
 xem ja yam ñanky'oogiyidit, ka'ap
 ja jotkujk'ajtin ma.

⁵ Xjats ja Borreek U'nk ja
 myidigøøkpi seeyi t'agø'øtstu'uty,
 jøts ja myidigøøkpi jiyujk wya'añ:

—iMen x'uk'ixy!

Winets ø n'ixy tu'uk ja yøk
 kawaay, pøn ja ttatsinaapy, tati'i'yin
 ja wyejts'ijtpy kyøjø'øm. ⁶ Jats ja
 ayuujk nmadøøy jam ñimaktaxkpi
 jiyujk kyujk'am, ku wya'añ yide'en:
 —Wimbatp nøjx ja trigo jøts
 nayide'en ja cebada midi amuum
 tump; aceite jøts ja vino ka'
 wyimbatt.

⁷ Xjats ja Borreek U'nk ja
 myimaktaxkpi seeyi t'agø'øtstu'uty,
 jøts ja myimaktaxkpi jiyujk wya'añ:
 —iMen x'uk'ixy!

⁸ Winets ø n'ixy tu'uk ja pu'ts
 kawaay, pøn ja ttatsinaapy

ja'ats yiktanipøjk jøts ja yikjaa'y'lookt. Ix'oojk ja pyamiñi pøn tkudanaapy ja ayodaajk. Xjats ja yiktaguwa'anøø jøts tyik'ayo'ombaatt jawaani kagujkwa'kxy ja naxwii'ñit jaa'y, jade'en'ampyts ja tyik'lookt ku tkaxt ja tsep, ja yuu, ja pa'am jøts ja awa'an jiyujk.

⁹Jats ja Borreek U'nk ja myimagoxkpi seeyi t'agø'tstuujty, jøts n'ijxy altajr patki'py may ja anmija'windi pøn tø tku'oogidi ja Dios yja'. ¹⁰Ja'ats kajpxtip møk, jøts ja Dios yiknimaay:

—Janch øy janch wa'ats me Dios Teety, jøts xuñ ja tiy'ajtin. Juuninim xpayø'ty xiidyu'unt ja jaa'y pøn øøts tø xyik'øøky ya naxwiiñ.

¹¹Jøts yikmøøy ja poop wet jøts yiknimaadyi jøts pyoo'kxtit y'lawejxtitnim øy winø'ønin. Wan t'uknamyukyidi ja migu'uktøjk pøn tku'ookwajnipnim ja Cristo yja'.

¹²Xjats ku ja Borreek U'nk t'agø'tstuujty ja myidudujkpi seeyi, xjats ja tsaachmøk uix ñajxy. Jøts ja xøøw amuum yøk yjajty ejxim tu'uk ja yøk wetin, jøts ja po' tsajpts kyaxi'jky ejxim ja wa'ats tsajpts ni'jpyin, ¹³jøts ja maadsa' kyā'y naxkijxy, jade'en ejxim ja tsaachmøk poj tyikajtskø'øy ja ujts tøøm. ¹⁴Jøts ja tsajp jadi'iñi ñawya'kxkøjxniyi, jade'en ja yjajtni ejxim ja nøky jadi'iñi y'abidejtmuky, jøts ja kojpk jøts ja naajx midi mejy kyujk'am tuki'iyi tyigatskøjxni ma ja y'uk'ijty. ¹⁵Xjats ja jaa'y kyakwidejtnidi, t'ixaabyi naxwa'knidi ja nayu'utstaajk, tyøjkiñøø tsaa jutjøtpy tsaa ankjøtpy øy ma. Jajttip ja

windsøndøjk ja kumeendyøjk, ja møj ja mutsk. Jajttip ja soldadi wyindsøndøjkti, nayide'ents ja jaa'y pøn mijuy kamijuy tundip. ¹⁶Jøts wyanidi ku ayo'on jade'en t'ejxti:

—iWan ja kojpk wan ja tsaa ne'egi xyik'o'ljknindi jøts jade'en xka'ukwin'ejxna'ant ja' pøn jam tsinaapy møj tsinaabyajt køjxp, jøts nayide'en ja Borreek U'nk ka' x'ukmøø'ña'ant ja møj ayo'on!

¹⁷Tøxi ja xøøw jade'en kya'pxy ku ja møj ayo'on jade'en yik'ijxy, nipøn ja jade'en tkamimajada'aky.

Ku ja Israelit jaa'y yikmø'øy ja ejxa'an pøn jaty ja Dios tyami'ejxip tyamidsojkip

7 Ku ja jade'en yjajty jøts ø n'ijxy nimaktaxk ja ankilis ku ja wyinaty tyani naxwii'ñit eskiini køjxp, jamts ja poj ja t'axajtuky jøts ja møk poj niwīne'en kyanaxkida'akt naxwiingyijxy mejkyijxy, jøts ja aay jøts ja kipy kyapojwidett. ²Jamts ø n'ijxy jadu'uk ja ankilis xøbidsimbyi myiñ, jap ja Dios syeeyi tmøøt'ajtti pøn xemikøjxp jujky'ajtp. Nay ja'ats møk tnimaay ja nimaktaxkpi ankilis midi wyinaty tø yiktanipiky jøts tuki'iyi tyikwindigøøgyøxt tuktsajp'agida'aky, jøts wya'añ:

³—Uk'awejxti. Kidi xkaxti ja ayo'on kunim øøts ja ejxa'an nbikta'akt jaa'y wyimbojkøjxp nidu'uk nidu'uk, pøn jaty ja Dios yja' tpaduujnidip. Jaanimts xyikwindigø'øty ja naajx, ja mejy jøts ja aay ja kipy.

⁴Jade'en ø nnimadøy ku tukmagø'pxy ja wixijkxy myaktaxk mil tø yik'ejxandi ja israelit

jaa'y pøn ja ñimakmajtskpi
 y'apteety'ajttø. ⁵Nimakmajtsk mil
 idø'on yik'eixandi pøn tyatsk'apip
 ja mōjaa'y Judá. Ñimakmajtsk
 mil yik'eixandi pøn tyatsk'apip ja
 mōjaa'y Rubén jøts ñimakmajtsk
 mil nayide'en pøn tyatsk'apip
 ja mōjaa'y Gad, ⁶ñimakmajtsk
 mil yik'eixandi pøn tyatsk'apip
 ja mōjaa'y Aser, ñimakmajtsk
 mil yik'eixandi pøn tyatsk'apip
 ja mōjaa'y Neftalí, ñimakmajtsk
 mil yik'eixandi pøn tyatsk'apip ja
 mōjaa'y Manasés, ⁷ñimakmajtsk
 mil yik'eixandi pøn tyatsk'apip
 ja mōjaa'y Simeón, ñimakmajtsk
 mil yik'eixandi pøn tyatsk'apip
 ja mōjaa'y Leví, ñimakmajtsk
 mil yik'eixandi pøn tyatsk'apip
 ja mōjaa'y Isacar, ⁸ñimakmajtsk
 mil yik'eixandi pøn tyatsk'apip
 ja mōjaa'y Zabulón, ñimakmajtsk
 mil yik'eixandi pøn tyatsk'apip ja
 mōjaa'y José, jøts ñimakmajtsk
 mil yik'eixandi nayide'en pøn
 tyatsk'apip ja mōjaa'y Benjamín.

**Ja mayjaa'y pøn ja poop
 wet wyet'ajttip**

⁹Ku jade'en nnimadøøy
 jøts ø n'ijxy janch may jaa'y
 nikyamachooni. Choondi o magajp,
 o ti ayuujk tkajpxti pøni sa jadu'uk
 ja nidu'uk ja kajp ja y'ayuujk
 tjagyepy; jam twindanidi mā mōj
 tsinaabyajt jøts nay jam mā Borreek
 U'nk, poop wet wyet'ajttip jøts
 tiixy'aay tkøñidi. ¹⁰Niduki'iyi
 dø'on tjāmyatsti ja Dios jøts møk
 wya'andi:

Yø Dios Teety xyiknitso'ok'ajtim,
 pøn jam tsinaapy mōj
 tsinaabyajtkøjxp,

nayide'ents ja Borreek U'nk.

¹¹Jamts ja ankilistøjk nawidity
 tnadanidi mā mōj tsinaabyajt
 jam, mā ja mōjaa'dyøjk jøts
 mā ja ñimaktaxkpi jiyujk, jøts
 ñagyuxendyaajkidi ja' wyingujkp
 mā ja mōj tsinaabyajt jam; mōj
 tjanchja'myajtsti ja Dios, ¹²jøts
 wyandøø:

Nmōja'wip øøts, njanchja'wip
 øøts Dios Teety.

Mets ja møk'ajtin, ja ja'gyukin
 jøts ja øy'ajtin mmøøt'ajtpy
 xemikøjxp. Jade'en idø'on
 xemikøjxp y'ejxi.

¹³Jøts nidu'uk ja mōjaa'dyøjk
 wyaañ jøts x'amidøøy:

—¿Pøn idø'on yø'ødi ixja poop
 wetxøødi, mā dø'on yø choondi?

¹⁴Jøts ø nnimaay:

—Mets mōjaa'y, mnija'wip mets yø'.
 Jøts ø xnimaay:

—Yø' dø'on jap tø ñaxti mā ja mōj
 ayo'on jam, ja Borreek U'nk ñi'jpy tø
 yikpøkwy'aachidi. ¹⁵Paty idø'on jam
 y'etti mōj tsinaabyajt wyingujkp mā
 ja Dios chøøni, jamts ja tpaduujnidi
 ja Dios yja' xinaxy tsunaxy; jøts
 ja pyøkjø'øgidit xemikøjxp ja'
 wyingujkp. ¹⁶Ka'ap ja ayo'on
 t'uk'eixnidit, kya'ukyu'oooknidit
 kya'uktøjtsiñidit, ni an niti
 kya'ukpaajtniyidit, ¹⁷jade'engøjxp
 ku ja Borreek U'nk t'eix'lity jøts
 ttukpaatwa'añ ttuk'eixwa'añ ja
 wa'ats nøø midi xyikjujky'ajtim
 xemikøjxp; nayide'ents ja Dios
 tyiktigø'øty ja yjotmay'o'jkindi.

**Ja myiwixujkpi seeyi jøts ja
 poomdø'y'i'i'ñ midi tum oori**

8 Ku ja Borreek U'nk
 ja myiwixujkpi seeyi

t'agø'øtstuujty, jøts kujkp hora'an y'amongøjxti niduki'iyi jam tsajpjotp. ²Nay jatyi n'ijxy ja niwixujkpi ankilis midi jam tanaadyip Dios wyingujkp ku ja yikmøodyi nidu'uk nidu'uk ja puxujx. ³Jøts jadu'ukpi ankilis myiiñ jøts jam tyanaay'øyiyyiiñ altajr wyingujkp midi tum oori, poomdø'øy'iiñ ja myimeen, jamts yikmøøy altajr wyingujkp may ja poom, jade'ents ja altajrkøjxp ttawinjøjky; jøts jamts ja nayide'en y'lity y'amido'owin pyøktso'owin ja'adi pøn jaty ja Dios ja'ajtip. ⁴Jøts ja poom jok jam yja'aty Dios wyindump møøt ja y'amido'owindi ja pyøktso'owindi pøn ja Dios tmøja'widip tjanchja'widip. ⁵Xjats ja ankilis tnixajiyiiñ ja poomdø'øy'iiñ jøts tpiktaajky ujts ja jøndsabajk midi wyinaty altajrkøjxp, jøts tko'widijty jam naxkøjxp; winets ja møk anaaw jøts ja widsuk y'adi'ich, jøts ja tsaachmøk ujx.

Ja niwixujkpi puxujx

⁶Xjats ja niwixujkpi ankilistøjk tjøp'ejxti ttaxu'uxwā'andi ja puxujx.

⁷Ku ja myidu'ukpi ankilis xyuuuxy, jøts ja møk tuu myiiñ jøts ja tøtst jøts ja jøøn møøt ja ni'jpy ñaxkidaajky. Jade'en tyøøy ja naxwii'ñit jawaani kyagujkwa'kxy, møøt ja kipy møøt ja ujts kyudigøøy.

⁸Ku ja myimajtskpi ankilis xyuuuxy, winets yjawī tigati ñaxkidaajky jam mejyotp ejxim ja møj kojpkīn, ja'ats jam tøøbyøjk; jøts ja mejy wyimbijty jawaani kagujkwa'kxy wa'ats ni'jpyin.

⁹Jawaani kagujkwa'kxy ja jiyujk

kya'ookøxti midi jam wyinaty tsinaadyip, jøts ja barki nayide'en wyindigøøy.

¹⁰Ku myidigøøkpī ankilis xyuuuxy, winets tu'uk ja maadsa' tsajpwemp kyatska'ay, tyøøy jade'en ejxim ja møj jøønīn. Naxkidaajky ma may ja møj nøø yø'ødyi jøts ma ja kom nøø pyidsimy. ¹¹Ja'abi maadsa' txøøw'ajtp Ajenjo, jøts ja nøø ja tyikma'tnaa. May ja y'ooktøø pøn jaty ja t'uktøø, janch ta'am ja wyimbejtnaa ja nøø.

¹²Ku ja myimaktaxkpi ankilis xyuuuxy, xjats ojts waani wyindigøøy ja xøøw, ja po' jøts ja maadsa'. Nayide'en ojts xyaachkugoodsigyijxy sam yø xøøw yø po' wyindigøøyin.

¹³Winets n'ejxpaaty tu'uk ja ankilis ñaxy tsajp kujk'am, jøts ja møk wya'añ:

—iMeets naxwii'ñit jaa'y, mjanch'ayo'odip meets ku xmado'odit ja puxujx ku ttaxu'uxtit ja nidigøøkpī ankilis!

9 Ku ja myimagoxkpi ankilis xyuuuxy, jøts n'ijxy tu'uk ja maadsa', tø wyinaty ñaxkida'aky naxwingijxy. Xjats yikmøøy ja ñi'awaajts ma ja møj jut jam midi nøjkxp ayodaajk. ²Xjats ja møj jut tyik'awaajch xjats ja jok yikxon jap pyidsimy sam møj orni jøtpyin; jøts ja xøøw tyikwingoodsiñaa, ni poj niti tka'ukyikyø'øñi. ³Japts jokjøtpy may pyidsømdi ja møj mu' jøts tuki'iyi ja naxwii'ñit twinguyø'øygyøjxnaa; jade'en ja yikejxy sam ja kajpyin jøts ja naxwii'ñit jaa'y tyik'ayo'ombaat. ⁴Ka'ap ja jade'en tø yikexy jøts ja aay ja ujts ja tyikwindigøøty ya

naxwiiñ. Ja' ja pyayø'opy pøn jaty ja Dios y'eixa'anin tø kyabikta'agyi midi yikpiktaktip wyimbojkwemp. ⁵Ka'ap ja jaa'y tjadyimyik'øøky, ayo'on ja myøøpy jøts ja jaji ja tøøyi tukmiba'am tsøøni magoxk po'jin; jade'en ja pya'am ja tjawidi ejxim ja kajpy xøjpint. ⁶Møk ja tjawidi, jadyimwyandip ja' jøts tyimy'ookit; o kø'øm ñanky'oogidit, ka'anims ja y'o'jkin kya'pxti. ⁷Jade'en ja møj mu' kyaxø'økti ejxim ja møj kawaayin midi nay'a'ejxiyip tseptumbi nøjxktip; tum jade'en ja kyubajk kyaxø'økti koroni kujupy midi amuum oori, jøts ja wyeen ja y'aaw jade'en kyaxi'iky ejxim ja jaa'yin. ⁸Jade'en ja wyaay tmøøt'atti ejxim ja tø'øxyjkin, jøts ja tyøøjts jade'en t'ixy ejxim ja kaajin. ⁹Tum pujx ja amuum y'ak'ajttip, jøts ku kyajkwidetti jade'en møk yikmadøy ejxim ja maakyareti midi kawaay myinøjxktip tseptumbi. ¹⁰Jade'en ja tyu'tst tmøøtt'atti ejxim ja kajpyin. Ja'ats ja tyukta'ayo'ombatpy ja jaa'y jøts tukmiba'am tsøøni magoxk po'. ¹¹Jamts tu'uk ja ankilis midi tso'omp jap ayodaajkjøtpy, ja'ats tniwindsøn'ajtp ja møj mu'; ja'ats txøow'ajtp Abadón ja hebreit ayuujk, jøts ja griegit ayuujk Apolión midi tyijpy pøn yikwindigøøpy.

¹²Jade'en idø'on ja myidu'ukpi ayo'on ñajxy; naxkida'akpts ja mimajtskpi ayo'on.

¹³Xjats ja myidudujkpi ankilis ttaxuujxy ja puxujx, winets pyidsimy ja ayuujk jam nimaktaxkpi tsakaa waj agujk jam altajrkøjxp jam Dios

wyingujkp. ¹⁴Xjats ja myidudujkpi ankilis yiknimaay midi ja puxujx tmøøt'ajtp:

—Migaji ja ñimaktaxkpi ankilis midi jamdi ma ja møj nøø midi yiktejp Eufrates.

¹⁵Xjats ja jade'en yikmigajidøø jøts tyik'ookti jawaani kagujkwa'kxy ja naxwii'ñit jaa'y. Jabi a'ejxixi y'ejtne jøts ja jade'en yjattit ja'abi xøow ja'abi jumøjt.

¹⁶Namajtsk magø'pxy millones idø'on ja ankilis cheptumbi midi idø'on jade'en yikjaa'y'ookit, midi kawaagyøjxpti.

¹⁷Yide'en ø n'ijxy kumaa'yjøtpy ja kawaay, jøts ja' pøn ttatsinaadyip, pujx ja myøøt'ajttip kyachwiiñ, tsajpts, tsujx jøts pu'ts jade'en ja kyaxi'iky. Ja kawaay kyubajk jade'en ja kyaxø'økti ejxim ja kaajin jøts ja y'aawjøtpy pyidsimy ja møj jønyow møøt ja jok jøts jøky.

¹⁸Jøts jade'en'ampyts ja mayjaa'y y'ookøxti, jawaani kagujkwa'kxy idø'on kyawindigøøgyøxtøø.

¹⁹Ja'ats idø'on ja kawaay tya'awa'an'ajtpy ja y'aaw jøts ja tyu'tst; jade'en ja tyu'tst ja t'ixy tsaa'ngyubajkin, jade'ents ja jaa'y ja tyik'ayo'ombaaty.

²⁰Pønts jaaktandi ka'abyim ja tmajtsu'tutti ja ka'ødyunk ja ka'øwynmaa'ñ. Wyindsø'jkiy'ejttip ja mikutøjkti jøts øy ti awanax agojnax. Nayide'en twindsø'øgidi ja nugo dios agojnax midi oori øyip, midi plati øyip, midi bronze øyip jøts nayide'en midi kipy øyip, ka'ap ja y'ixy, ka'ap ja yø'øy, jøts ka'ap ja myadøy. ²¹Ni jade'en ja tkamøjpiktaajky ku ayo'on tø yjinaxy, yik'ook'adichpim ja

myigu'uk ja', jøts ja miku' tunk
ttun'adø'øtsti, ñamyøøt'atyidi øy
pøn møøt myigu'uktøjkti, jøts myaa
ts'adø'øtsti.

**Ja ankilis midi tkon'ejtp
tu'uk ja mutsk libri'u'nk**

10 Kuts jade'en yjajty jøts ø
n'ejxpaaty tu'uk ja møj
ankilis. Yoots'agujkp kyida'aky
jam tsajpwemp jøts ja i'lch jam
kyaxi'iky y'agubajkp. Jade'en ja
wyeen ja y'aaw t'ixy ejxim ja xøøw
y'añin, jøts ja tyeky jade'en ejxim ja
jönyowin. ²Jam tu'uk ja libri'u'nk
tmøøt'aty jøts ja t'agiibyajky
kyøjølom, jøts ja y'aga'ndyeky
ttawinwa'aky ja mejy jøts ja
y'anajtyeky naxwingijxy. ³Jøts
ja chap'aay møk ejxim ja møj kaa
myu'uyin jøts nay jatyi wixujk ojk
ja anaaw pyijy. ⁴Ixyam øts wyinaty
njaadyanwa'añ sa ja anaaw wya'añ
jøts ø nmadoøy ja ayuujk midi
kidakp tsajpwemp jøts ø xnimaay:
—Amaa'tsk'at yø' sam tø wya'añ
yø anaaw, kidi xjaadya.

⁵Jøts ja ankilis midi
tuktamajndyeky tawa'kpajt ja mejy
jøts jaduktamajndyeky ja naxwii'ñit,
ja'ats y'aga'ngyø jam tkonjøljk, ⁶jøts
ja tkajpxwa'lkxy ja Dios tyiy'ajtin
pøn tø tyiktso'ondakijxy tuki'iyi
tuktsajp'agida'aky, jøts yide'en
wya'añ:

—Ka' y'ukyøøñit ja xøøw ja
jumøjt; ⁷kuts xyu'uxt ja myiwixujkpi
ankilis, tø wyinaty kya'pxy ja
Dios wyinmaa'ñ midi ja'ayi
tyuknija'wiyii'ñ ja kyugajpxtyøjkti.
Ka'ap ja o pøn nugo ajawi ttuknijawi.

⁸Xjats ja ayuujk nayide'en
nmadoogojmi midi tsajpjøtpy

tsoo'mp, jøts ja jadigojk
xmigajpxkojmi jøts wya'añ:

—Nøjks atspøjkít ja libri'u'nk midi
jam agiibyaky kyiiy'ijtpy ja ankilis,
ja' midi tanaapy mejkyøjxp jøts
naxkijxy.

⁹Jøts ja ankilis nninijkxy xjats ja
libri'u'nk n'amidøøy jøts ø xmo'ot,
jøts ø xnimaay:

—Ixya ja libri, mats jøts
x'ixpøkt. Øy tsuj mnayjawiyit ku
x'ixpøjk'okwa'ant, ku x'ixpøjkøxnit
jøts ja jotmay'øøgyi xpatnit.

¹⁰Xjats ja libri n'axajiyii'ñ jøts ja
n'ixpijky, janch øy janch tsuj øts
nja'wiyii'ñ, kuts ja nyikøjxnaa ja
libri, jøts ja jotmay'øøgyi xpatnaa.

¹¹Jøts ø xnimaagyojmi:

—Kuwani jadigojk xkajpxwa'lkxt
ja Dios yja' sa chøønidit sa tyanidit
niduki'iyi ja naxwii'ñit jaa'y, wan
tmøji wan tmutski.

Namajtsk ja jaa'y pøn testigi'ajttip

11 Jøts tu'uk ja kapy nyikmøøy
midi yiktakejpxp, jøts ø
xnimaay:

—Tani jøts xkejpxit ja Dios
chaptøjk møøt ja altajr, jøts
nayide'en xmacho'ot pøn jaty jap
twindsø'jkip ja Dios. ²Ka'ap yø
xkepxt yø tsaptøjk aaw, tsaptøjk øjx
jøts ja tsaptøjk paa' ja'agøjxp ku
wenk jaa'y myenwa'andi jøts jap
wyidettit, jade'ents ja tyikma'attit
ma jaty ja wyidettit jap Dios
kyajpjøtpy, wixijky myajtsk po'
y'ettit jade'en. ³Ngaxp øts namajtsk
ja ngugajpxy midi tum yøk wet
twet'ajttip, ja'ats xkajpxip ja nja'
tigøøk jumøjt jagujkp.

⁴Ja namajtskpi kugajpxy, jade'eñi
n'ukpiktaajkin ejxim ja olivi

kipyín, jøts nayide'en ejxim ja majtskpi kandleeleri midí jam ejtp nwindson'ajtim wyingujkp.

⁵Pøni pøn midundigøøwyajnip, yikpidsømdip ja jøøn ja y'aawjøtpy, jade'eñits ja myidseptøjk tyik'ookøxtit tyikwindigøøgyøxtit.

⁶Yø namajtskpi kugajpxy yjagyajpti ja møk'ajtin jøts ka'ukyiktunit winø'onin ja Dios yja' tkajpxwa'kxidit. Nayide'en ja nøø tyikjajtnidit wa'ats ni'jpyin, jøts tkaxtit kawinaak jøøjp ja pa'am sa ja kø'øm t'a'ejxidit.

⁷Kuts ja jade'en tkajpxwa'kxkøxtit ja Dios yja', winets tu'uk ja møk awa'an jiyujk pyidsø'ømt jam ayodaajkjotp jøts ja namajtskpi kugajpxy yik'oogiyit.

⁸Jamts ja oo'kpi jadi'iñi tya'ant, jam ja wyibejpnit jam tuu' kujk'am, nay ja kajp ma ja nwindson'ajtim Jesucristo kyiruspejty. Nugo dø'on jade'en yø kajp yiktijy Sodoma jøts Egipto.

⁹Tigøøk xøøw jagujkp yik'ejxtit yiknijawidit ja oo'kpi. Øy pøn jaa'y o magajp mye'endit jøts ka' tnankyikpidi'igyí ja oo'kpi.

¹⁰Xjats ja naxwii'ñit jaa'y jade'en agujk jotkujk ñayjawiyidi, janch nixem niyam o ti ñadyamay'atyidi ja'agøjxp ku tø y'ookti ja'adi pøn møk tø yik'ayo'ombaadyidi pøn ja Dios yja' tkajpxwa'kxidip.

¹¹Xjats ku myidigøøk xøøw jagujkp'ajty, winets ja Dios tyikjukpyiky jadigojk ja oo'kpi. Janch tsø'jkidøø ja'adi pøn jaty jam wyinatyi.

¹²Winets ja namajtskpi kugajpxy møk yikmigajpxti, tsajpjøtpy ja kyajpxy, jøts yiknimaydi:
—Pat yam.

Jøts chapajtnidi tsajpjøtpy yoots'agujkpy jøts ja myidseptøjk

y'ejxidøø ñija'wiyidøø.

¹³Jøts nay jatyí ja møk ujx ñajxy, jøts wixujk mil ja jaa'y y'ookti ku ja kajp kyuja'wiyii'ñ kyujejtyii'ñ. Janch tsø'jkidip ja' pøn jaty jaaktandøø, jøts ja Dios ja tjanchja'myajtsti midí jap tsajpjøtpy.

¹⁴Jade'en ja myimajtskpi ayo'on ñajxy; tsojks mye'ent ja myidigøøkpi.

Ja myiwixujkpi puxujx

¹⁵Xjats ku ja myiwixujkpi ankilis ttaxuujoyx ja pyuxujx, jøts møk yikmadøy may ja ayuujk jap tsajpjøtpy jøts wya'añ:

Ixyam ja kutujk ñaxkida'aky midí ja Dios Teety jøts nwindson'ajtim Jesucristo yja'ajttip;

jøts xemikøjxp ja tyiktu'undit ma y'ljty ja naxwii'ñit jaa'y yja' tyiktundi.

¹⁶Xjats kyuxanidi jøts ñaxkowdi ja ni'ee'pxmaktaxkpi møjaa'dyøjk pøn jam tsinaadyip Dios wyingujkp, jøts ja Dios tmøjawidi twindsø'ogidi,

¹⁷jøts yide'en wya'andi:

Janch møj me Dios Teety, tu'ugyi me m'ity xemikøjxp.

Møj øøts nmøjawi

ngunuu'kxyjawi ku tø

xyikmajada'aky ja mmøk'ajtin jøts ja mgutujk ma ja naxwii'ñit jaa'y.

¹⁸Jøts ja naxwii'ñit jaa'y

mmijot'ambikyiyi,

tø kya'pxy jøts ja ayo'on xmo'ot jøts nayide'en xiidyu'unt ja oo'kpitøjk.

Jøts xmo'ot ja øy'ajtin pøn jaty ja mja' tø mbadu'unxixyi pøn jaty tø tkajpxwa'kxy wan tmøji wan tmutski.

Tø kya'pxy jøts nayide'en
 xyikwindigø'ty pøn jaty tø
 tmidundigøy ja naxwii'ñit
 jaa'y.

¹⁹Xjats ja Dios chaptøjk y'awaajch
 jap tsajpjøtpty jøts yik'ixy ja kaaxi
 ma jap y'ity ja Dios kyutujk. Xjats
 ja møk uyx ñajxy jøts ja anaaw, jøts
 ja widsuk jøts ja møk tøtst ñaxkid
 aajky.

Ja tø'øxyøjk jøts ja awa'andsaa'ñ

12 Xjats winet kyaxi'iky
 tu'uk ja møj ejxpajt
 jam tsajpwemp: jamts tu'uk ja
 tø'øxyøjk tyani po' kyubajkp.
 Jade'en yø møk chamamy sam ja
 xøøwin, jøts tkujup'aty tu'uk ja
 koroni midi makmajtsk maadsa'
 tjagyajp. ²Jøtpyts ja tø'øxyøjk
 wyinaty, ka'axwampts jøts møk ja
 y'u'nk ja yik'ayøyi jøts kyaxø'økt.
³Winets jam tsajpwemp n'ijxy
 jadu'uk ja ejxpajt: jamts tu'uk ja
 awa'andsaa'ñ, amuum tsajpts ja
 ñine'kx jøts wixujk ja kyubajk,
 majk jaty ja wyaj nidu'uk nidu'uk
 ja kyubajk tmøøt'aty, jøts ja koroni
 nayide'en tu'uk jaty tkujup'aty.
⁴Jøts ja tyu'tst ttabajaa'xkijxy may
 ja maadsa' jam tsajpwemp, jøts
 naxkijxy ja tñajtswøjiyi'ñ. Jam
 tyanaay'øiyii'ñ ma ja tø'øxyøjk
 jam kya'axwa'añ jøts ja y'u'nk
 jaty tsu'jtsit ku ja kya'axt. ⁵Ka'ax
 ja', mixyu'nk ja', ja'ats nøjkk
 niwindsøn'aty møk'ampy ja
 naxwii'ñit jaa'y. Xjats ja y'u'nk ja
 Dios tpøjknaa jøts ja tyiknijkxy
 ma ja møj tsinaabyajt jam; ⁶jøts
 ja tø'øxyøjk kyeeky, jøts jam ja
 ñøjkxni ma abak et, ma ja Dios jam
 wyinaty ja y'et tø t'a'ejxi, jamts ja

kya'aty agujk jotkujk, jade'ents jam
 chøønit tigøøk jumøjt jagujkp.

⁷Xjats ku jade'en yjajty winets ja
 tsep tyuujni jap tsajpjøtpty. Ja møj
 ankilis Miguel møøt ja y'ankilistøjk
 minamyajtsi ja awa'andsaa'ñ møøt
 ja y'ankilistøjk ja' møøtmi. ⁸Ka'ap
 ja myajadaktøø ja awa'andsaa'ñ;
 ka'ap ja ma y'uk'etnibajtniyi
 tsajpjøtpty. ⁹Jøts ja jade'en
 yikpawojpnaa, yikaxni naxwingijxy.
 Yø' dø'øn ja møj miku' windsøn
 midi yiktejp Satanás midi twin'øø'n
 ja naxwii'ñit jaa'y.

¹⁰Winets nmadøøy møk ja kajpxy
 jap tsajpjøtpty midi yide'en wamp:
 —Tø ja Dios ja naxwii'ñit jaa'y
 tyiknitso'ok'aty. Tøts ja myøk'ajtin
 tñanky'ijxyiyi jøts ja kutujk tmø'øy
 ja Cristo sa ttanitanit ja yjaa'y;
 tøts ja nayide'en tpawøpy ja' midi
 xinaxy tsunaxy tni'øø'nip jam Dios
 wyindump ja' midi tø y'ookti Dios
 køjxp. ¹¹Tø tmimajada'akti ja miku'
 yja', ja'agøjxp ku ja Borreek U'nk
 tø tkudsuni tkudaxi ja naxwii'ñit
 jaa'y, jøts ku tø tñigajpxkøxti
 sa tjanchjawidi ja Dios yja', wan
 tjaty pøni sa jyaty. ¹²Ejtni xoni
 meets pøn jap tsajpjøtpty, jøts janch
 yik'ayow meets pøn ya naxwii'ñ
 tyiknajxtip. Tø meets ja miku'
 mnimee'niiyidi jøts awa'an'ampy
 mga'ødyunidit, ñija'wipxi ja' ku
 tsojk kya'pxt.

¹³Xjats ku ja awa'andsaa'ñ
 tja'wiyii'ñ ku ja ya naxwii'ñ tø
 yikajxni, xjats ja tø'øxyøjk ja
 tpayø'øy pøn ja y'u'nk wyinaty tø
 tyikaxi'iky. ¹⁴Winets ja tø'øxyøjk
 yikmøøy majtsk ja weejts
 myøjkajnk, jøts ja kyajknijky ma
 ja y'et ja jam abak etjotp. Jade'en

ja tnikejky ja awa'andsaa'n̄. Jamts ja kya'aty yjөө'kxt amgujuk jotkujuk tigөөk jumөjt jagujukp. ¹⁵Jөts ja awa'andsaa'n̄ ja mөj kom nөө tyikpidsimy y'aawjөtpty, jade'ents ja tө'өxyөjk ja tyikjө'twa'añ; ¹⁶jөts ja tө'өxyөjk ja naxwii'n̄it pyudөjkiyi. Mөj et aaw awaajts, japtс ja nөө jadi'iñi tyөtskөjxnaa. ¹⁷Jade'ents ja awa'andsaa'n̄ mөk tm'iambijky ja tө'өxyөjk, jөts ja tmidsepjky ja y'ap ja y'ok. Jade'en idө'өн ja'adi pөн ja Dios yja' tpaduujnidip sam ja nwindсөн'ajtim Jesucristo tniгаjpxy.

Namajtsk ja mөj ka'өy jiyujk

13 Jam ө mejy'agө'өm nwa'k'өyiyii'n̄ jөts ө n'ijxy jam pyidsimy tu'uk mөj ka'өy jiyujk. Wixujk ja kyubajk tmөөt'aty jөts majk ja wyaj. Tu'uk tu'uk ja wyaj tmөөt'aty ja koroni, jөts jam kyubajkөjxp yikja'ay ja letri midi ja Dios kya'өyja'wip. ²Jade'en ja kyaxi'iky ejxim ja mөj kuxibyijyin, jөts ja tyeky kyaxi'iky ejxim ja osa'an, jөts ja y'aaw ejxim ja kaajin. Ja'ats ja awa'andsaa'n̄ mөөjyi tuki'iyi ja myөk'ajtin ja kyutujk midi ja wyinaty myөөt'ajtpy. ³Jade'en ja kyubajk tu'uk kyaxi'iky ku janch mөj tө chaachi, tyimyk'ookwajnip. Ka'ats ja yik'ol'jki, tsook ja'. Kuts ja t'ejxti ja naxwii'n̄it jaa'y, ñigyumaap ja tja'widyөө xjats ja tpadundi ja yja'. ⁴Nayide'ents ja tmөjawidi twindsө'өгиди ja awa'andsaa'n̄, ja'agөjxp ku wyinaty tө tmө'өy ja myөk'ajtin ja kyutujk ja mөj ka'өy jiyujk, jөts ja nayide'en yikwindsө'өгит. Yide'en ja wya'andi ja naxwii'n̄it jaa'y:

—iPөн jade'en t'uktu'ump sam yө mөj ka'өy jiyujk, pөnts jade'en ukmajada'akp!

⁵Xjats ja mөj ka'өy jiyujk yikmөөy ja tuu' jөts ja mөk'ajtin jөts tjemnөjmit ttenөjmit ja Dios yja', wixijky myajtsk po' y'ett. ⁶Jade'en idө'өн ja ttuun̄; tuki'iyi tmigajpxigөөy midi ja Dios yja'ajtpy jөts ja xyөөw jөts ja chinaadyaajk, jөts midi ejtp tsajpjөtpty, tuki'iyi ja yikmigajpxigөөgyijxy. ⁷Nayide'en yikmөөy ja tuu' jөts tmөөtseptu'unt pөн jaty ja Dios yja' tpaduujnip kunim ja tmimajada'akt; jade'en ja kyutujk yikmөөy jөts tniwindsөн'att niduki'iyi ja naxwii'n̄it jaa'y.

⁸Jөts ja naxwii'n̄it jaa'y jade'en twindsө'өгиди ja mөj ka'өy jiyujk, ja' tpadundip jade'en pөн jaty kajaabyety jap nөkyjөtpty kuuyip ja naxwii'n̄it cho'ondaajky. Yө' nөky ja Borreek U'nk myөөt'ajtpy midi tө y'өөky adөmgөjxp.

⁹Өy yikxon madowdi. ¹⁰Pөni pөн ja myigu'uk tsump, nayide'ents ja yiktsu'umt; jөts pөni pөн ja myigu'uk tyik'ookp, nayide'ents ja yjatt. Paty chөkyi mduda'akyjaa'y'attit jөts x'ajot'attit ja Dios sam pyaat'atyi pөн ja Dios yja' tpaduujnip.

¹¹Jөts jadu'uk ө n'ijxy mөj ka'өy jiyujk pyidsimy naxjөtpty. Majtsk ja wyaj tmөөt'aty jade'en sam ja borreegi wajin, jөts jade'en kyajpxy sam ja mөj awa'andsaa'n̄. ¹²Nayide'en ja kyutujk tjagyepy sam ja myiga'өy jiyujk midi ja kyubajk tsaachiyii'n̄, jөts yө tnөjmit ja naxwii'n̄it jaa'y jөts yikwinjawit yikwindsө'өгит. ¹³Nayide'ents ja myilagri'ajtin tnanky'ijxyi, mөj

jøøn tyiktsøøñ tsajpwemp jøts naxkijxy tyiknaxkida'aky, jøts ja jaa'y ttuk'ixy wyemp amp.

¹⁴Jade'en'ampy ja jaa'y twin'iin ku myilagri'ajtin tnanky'ijxyi, xjats ja naxwii'ñit jaa'y tnimaay jøts tyik'øyt ja tsamaxan ja awanax midi t'ejxp jade'en sam ja møj ka'øy jiyujk midi tsaachiyi'iñ.

¹⁵Xjats ja yikmøøy ja møk'ajtin jøts tyikjujukpyøkt tyikajpxt ja tsamaxan, pønts ja kawindsø'jkijy, yik'ookp ja'. ¹⁶Xjats nayide'en ja møj ka'øy jiyujk ja y'ejxa'anin tpiktaajky kyøjø'øm uk wyimbojkwemp tuki'iyi ja naxwii'ñit jaa'y, wan tmøji wan tmutski, wan tkumeeñ jaa'yi, wan t'ayoobi jaa'yi, øy ja yjawindsøndøjkidi, øy ja yjatumbitøjkidi. ¹⁷Ka'ap pøn mibaat ti tjuy, ti tkajpxy, ti ttøøky, ku ja y'ejxa'anin tkamøøt'atti midi ja møj ka'øy jiyujk tø tpikta'aky. Ja' y'ejxa'anin'ajtpy ja xyøøw jøts ja ñumeri. ¹⁸Yø'øbi numeri ka'ap yø o pøn tnijawi; ja' yø tnija'wip pøn yikxon t'a'ejxip. Yø jade'emb i numeri, jade'en yø kyajpxy ejxim ja jaa'yxøøwin, tudujk magø'pxy ja tugi'pxyudujk jade'en ja'.

Ku ja tukmagø'pxy wixijkxy myaktaxk milbi jaa'y y'øøwdi

14 Kuts jade'en yjajty jøts ø n'ejxpaaty ja Borreek U'nk jam tyani kojpkøjxp ma yiktijy Siøn. Tukmagø'pxy ja wixijkxy myaktaxk mil ja jaa'y tmøødi pøn wyinaty wyimbojkwemp tø yikpikta'aky ja Dios Teety xyøøw jøts ja Borreek U'nk yja'ami. Ja'ats idøøn ja y'ejxa'anin'ajttip. ²Jøts nmadøøy møk wyina'añ tsajpjøtpy

ejxim ja møj nøø y'iichin jøts ja møk anaawin; jade'en yikmadøy wyinaa'iñ ejxim ja maagyow midi yiktejp arpi. ³Jamts ja jemy'iyy t'øøwdi ma ja møj tsinaabyajt jam, ma ja nimaktaxkpi jiyujk jam jøts ja møjaa'dyøjkti. Nipøn ja'abi iyy tkajaty, ja'ayi tjajttip pøn nitso'ok'ajtti ya naxwiiñ, tukmagø'pxy ja wixijkxy myaktaxk mil jade'en ja'adi. ⁴Wa'ats øy tsuj yjaa'y'atti jøts ka'ap ja o pøn tøøxyøjk tmøøt'atti, tu'ugyi tpadundi ja Borreek U'nk pøni ma ja ñijkxy. Yø' døøn ojts jawyeen ñadyamiyøxyidi ma ja Dios Teety jøts ja Borreek U'nk, jade'en yø ttanitso'ok'atti. ⁵Ka'ap ja win'øø'nin, ka'ap ja taay'ajtin tjagyapti, øy tsuj wa'ats yjaa'y'atti Dios wyingujkp.

Kyugajpxy'atti ja nidigøøkp i ankilis

⁶Winets ø n'ejxpaaty jadu'uk ja ankilis midi kajkwidajtp jam tsajp kujk'am. Ayuujk myimimpy jøts tkajpxwa'kxwa'añ sa ttanitso'ok'attit ja naxwii'ñit jaa'y o magajp o ma'ayuujk. ⁷Jøts møk kyajpxy yide'en:

—Windsø'øgidi winjawidi ja Dios, tø kya'pxni jøts ja tiidyu'unin ñaxkidaknit. Jade'ents xwindsø'øgidit ja Dios pøn ja tsajp ja naajx tyik'øyi'iñ tuki'iyi.

⁸Xjats jadu'uk ja ankilis pyamiñi midi waan:

—Tø ja møj kajp Babilonia wyindigøy, ja'agøjxp ku tuki'iyi ja naxwii'ñit twin'iin jøts ttuktuñ sam ja kya'øyjaa'y'atti.

⁹Xjats ja ankilis jadu'uk pyamengojmiyi, jøts ja møk nayide'en wya'añ:

—Pøni pøn ja twindsø'jkip ja ka'øy jiyujk jøts ja y'awanax, jøts jade'en yik'ejxa'andit wyimbojkwemp uk kyøjø'øm, ¹⁰yø'øts ja ayo'on yikmo'odip ja'agøjxp ku ja Dios tø tyikjotma'atti; jade'ents ja jøøn jøts ja jøky tyukpaadidit tyuk'ejxidit Dios y'ankilis wyindump jøts ma ja Borreek U'nk jam. ¹¹Xemikøjxp ja ayo'on jap t'ejxtit, nijuuni ja poj xyuxy'ajtin tkapaajtidit. Xinaxy tsunaxy ja y'etti pøn tø twindsø'øgidi ja ka'øy jiyujk jøts ja y'awanax, sam ja tø yik'ejxandi nidu'uk ja nidu'uk. ¹²Jade'ents yø chøkyi jøts møk y'ettit tyuda'aky'attit pøn ja Dios ja'ajtidip jøts ja y'ana'amin tpaduujnidi, jøts pøn ja Jesús møøt tu'ugyi ettip.

¹³Winets nmadøøy møk kyajpxy tsajpjøtpy jøts ø xnøjmi:

—Ja' ya'at: “Pyaattipts ja øy'ajtin xondaajkin ku y'ooktit tyigø'ødyit pøn ja nwindson'ajtim Jesucristo tjanchja'widip.” Nayide'en ja Espíritu Santo wya'añ jøts y'ejtnit ejtni xoni jøts ja y'øy'ajtin pyudøkiyit nayide'en.

Sa ja Dios ttiidyunwa'añ ja naxwii'ñit jaaj'y

¹⁴Xjats ø n'ejxpatkojmi, jam ø n'ixy tu'uk ja jaaj'y chøøni poop yootskøjxp, koroni kyujup'ajtpy midi tum amuum oori, jøts ja møj tsujx tkap'ity. ¹⁵Jøts jadu'uk ja ankilis pyidsimy ma ja Dios chinaadyaajk jøts møk tmigajpxy midi jam yootskøjxp tsinaapy:

—Kajpjø'øk yø tsujx jøts xyikpidø'økt yø pikta'aky; tiempi yø' jøts pyidø'knit, tø yø myijaani yø pikta'aky midi naxwii'ñit'ajtp.

¹⁶Xjats ja' midi tsinaapy yootskøjxp, nay jatyits ja møj tsujx ttaapo'otmujky ja pikta'aky.

¹⁷Xjats jadu'uk nayide'en ja ankilis pyidsiimy ma ja Dios chinaadyaajk jap tsajpjøtpy, jam tu'uk ja møj tsujx janch jøøjp nayide'en tkapi. ¹⁸Altajr wyingujkp jadu'uk ja ankilis chøøñ midi t'ejx'ejtp ja jøøn jam altajrkøjxp. Ja'ats møk tyajxyii'ñ midi ja tsujx tmøøt'ajtp, jøts tnimaay:

—Kajpjø'øk yø møj tsujx jøts xyikpidø'økt yø uvi tsa'am kumi tø yø myijaani.

¹⁹Jøts ja ankilis ja tsujx tyiktuuñ naxkixy, jade'ents ja uvi tsa'am tyikpidi'jky, japts ja t'abøjkiyii'ñ y'abøjk'ii'ñjøtpy ma yikmøø'kxt, jade'en idø'on yø tijy ku ja Dios møk ja ayo'on tyiknaxkida'akt.

²⁰Jam kajp wingon ja uvi tsa'am yikmii'kxy, jøts ja ni'ljpy kom'ampy pyidsiimy. Kawaay y'aawgijxy ja yja'aty jadine'en ja kyøjki, jøts yø'øy tigøøk magø'pxy kilometri.

Ja wixujk ayo'on midi ja ankilistøjk yikme'endip

15 Kuts jade'en yjajty jøts n'ixy tsajpwemp jadu'uk ja ejxpajt, janch adsø'jkibim: jade'ents ja niwixujkpi ankilis tmimiñ ja wixujkpi ayo'on midi tø yiktanipiky, kuts ja ayo'on ñaxt jade'ents ja Dios y'ambøjkin yjøpkøxt.

²Jøts ø n'ejxpaaty tu'uk ja mejy janch wa'ats, janch tøø'kxp, jønyowin kyaxi'iky. Jamts mejy'agø'øm tyanidi niduki'iyi pøn tø tkabadundi ja ka'øy jiyujk yja' jøts ja y'awanax, sam nayide'en ja ñumeri tø tkagupøjkidi. Jamts

ja kow ja tmøøt'atti midi ja Dios tø myø'øyidi. ³Jøts ja t'owdi ja mōjaa'y Moises y'iyy pøn ja Dios kyugajpxy'ajt, jøts ja t'øømidi ja Borreek U'nk yja', midi nømp:

Tu'ugyi me Dios Teety ja møk'ajtin xjagyepy.
 Jøts midi tø xyik'øyi,
 janch øy janch tsuj jøts kamidaabyaadyim;
 janch tiy'ajtin ja' midi mdumpy
 midi mbiktakpy, jøts
 xnideety'aty xnimōjaa'y'aty ja
 naxwii'ñit jaa'y.

⁴¿Pøn Dios Teety
 mga'uktsø'øgiyip, jøts pønts
 mga'ukwindsø'øgiyip?
 Pø tu'ugyixi mets mwa'adsi.
 Mwinjawiyip mjanchjawiyipts
 niduki'iyi ja naxwii'ñit jaa'y,
 ja'agøjxp ku mdiy'ajtin
 xnanky'ijxyi sã mduñ sã
 mbiky.

⁵Nay winets ø n'ejxpaajty ku ja Dios chinaadyaajk y'awajch jap tsajpjøtpy ma yikpøkji'iky ja Dios kyutujk. ⁶Nay japts pyidsømdi ja niwixujkpi ankilis midi myimendip ja wixujkpi ayo'on. Ja' wyet'ajttip ja øybi wet midi janch tøø'kxp janch tsamamp. Midi chum'ajtpy, amuum oori ja', kyachwiiñ ja chum yja'aty. ⁷Nay winets ja ñamaktaxkpi jiyujk nidu'uk ja niwixujkpi ankilis tmøøø kitu'uk ja kopi midi amuum oori. Ujts ja ayo'on ja tmøøt'aty midi ja Dios yajkpy, midi xemikøjxp jujky'ajtp. ⁸Jøts nayide'en ma ja Dios chinaadyaajk tø ja jok kawinø'on jap tø tya'tspøjkni. Ja Dios myøk'ajtin jade'en adøtsp jøts nipøn jap mibaat kya'uktøjkiñi kunim yjøpkøxt ja wixujkpi ayo'on

midi ja niwixujkpi ankilis yiktamig ajxidip.

16 Kuts jade'en yjajty xjats nmadøøy møk kyajpxy jap ma ja Dios chinaadyaajk, xjats ja niwixujkpi ankilis tnimaay:

—Nøjkx atsyiktawaatstit yø wixujkpi kopi jam naxwingøjxp, ja ayo'on yø myøøt'ajtpy midi ja Dios yajkpy.

²Winets ja myidu'ukpi ankilis tyiktawaajch ja kyopi jam naxwingøjxp, jøts ja jaa'y pyatkøjxniyi ja tsamaax jøts ja ka'øbyu'uts. Ja' jajttip niduki'iyi pøn ja ka'øy jiyujk ja y'eja'anin tmøøt'ajttip jøts pøn twindsø'jkidip ja y'awanax.

³Xjats ja myimajtskpi ankilis mejyjotp ja kyopi tyiktawaajch, jøts ja yjajtnaa wa'ats ni'jpy ejxim ja jaa'y ni'jpyin ku pøn chaachi, jøts ja y'oo'køjxni niduki'iyi midi jaty jam tsinaapy mejyjotp. ⁴Jøts ja myidigøøkpi ankilis ja kyopi tyiktawaajch møj nøøjotp jøts ma jaty ja nøømu'ut. Nayide'ents ja wyimbejtnimaa wa'ats ni'jpy.

⁵Winets nmadøøy ja ankilis midi tniwindsøn'ajtp ja nøø ku wya'añ:
 —Me Dios Teety, tiy'ajtin ku jade'en xuñ. Janch øy janch wa'ats mets, jøts xemikøjxp me m'ity, ⁶ja'agøjxp jade'en yjatti ku mets ja mjanchja'wibitøjk yikjemdundi yiktedundi, tø tyik'ookti, kawinø'on tø tyiktsuñ tyiktaxy. Paty mets ja nøø xyikwimbejtni wa'ats ni'jpy jøts yø t'uukti; jade'ents yø pyaat'atyidi.

⁷Nmadøøy nayide'en ku jap altajrwimpy kyajpxy yide'en:
 —Mets Dios Teety, tu'ugyi mets ja møk'ajtin xjagyepy, ku

naxwii'niit jaa'y jade'en tɔ xpayø'øy, tiy'ajtingøjxp idø'on ja tɔ xuñ.

⁸Jøts ja myimaktaxkpi ankilis tyiktawaajch ja kyopi jam xøow wyingøjxp, jøts ja xøow ja myøk'ajtin tpijky, jøts ja jaa'y chaaba'oo'kniyi ja xøø'an.

⁹Øy ja kawinø'on ja xøø'an yjatsa'yidi ni jade'embaats ja wyinmaa'n ja tkayiktigatsti. Ni jade'embaat ja Dios tkaja'myatsti ku ayo'on tja'ejxti, ne'egi ja Dios tmigajpxigøy'adø'øtsti.

¹⁰Jøts ja myimagoxkpi ankilis tyiktawaajch ja kyopi ma ja møj ka'øy jiyujk ja myøjtsinaabyajt jam, jøts tuki'iyi kyoodsigyijxy winø'ombaat t'ane'emy ja yjaa'y. Øy ja ayo'on ja møk tja'ejxti, jadi'iñits ja tjantyimyimajada'akti. Nugo ja tyoojts ja tjanch'atsu'utsmukti; ¹¹ni jade'embaats ja tkamajstutu'uty ja kya'øy'ajtin midi ja tyundip, ne'egi ja tmigajpxigøy'adø'øtsti ja Dios pøn jap tsajpjøtpy, ja'agøjxp ku ayo'on ja jade'en ttuk'ijxy.

¹²Xjats ja myidudujkpi ankilis tyiktawaajch ja kyopi møj nøøjotp midi yiktejp Eufrates. Ku jade'en ttuun jøts ja tyijch, jøts ja tuu' jam y'awaajch, jøts ja møj windsøndøjk jam ñajxti midi tsoo'ndip xøøbidsimdsø'ampy.

¹³Winets ø n'ijxy ku ja miku' pyidsimy jap awa'andsaa'n y'aawjøtpy. Nayide'en pyidsømi jap møj ka'øy jiyujk y'aawjøtpy, jøts nayide'enmi jap kugajpxtyøjk y'aawjøtpy midi nadyejidip ku ja Dios tkugajpxy'atti jøts twindaay'atti nugo ja jaa'y. Nidigøøk ja miku' jade'en pyidsømdi ejxim ja pokleenin.

¹⁴Yø'øbi miku' jade'en ja møj ejxpajt ñanky'ejxip jøts niduki'iyi ja møj windsøndøjk tyiknamyukøxwa'añi pøn ya naxwiiñ. Jade'ents ja tsep t'a'ejxidit ku ja xøow tpaatt jøts ja Dios tmime'ent ja myøk'ajtin midi ka' pøn tmi'abaaty. ¹⁵Yide'en ja Dios wya'añ: "Ukmadowdinim, adsu'uky ø nme'ent ejxim ja maa'tspa'an, nipøn tkanijawī. Tya'øy'ajttip ja Dios kyunuu'kxin pøn nay'ejx'ejtidip nabyøkjø'kidip. Ka'ap øts xmidsø'odyu'unt ku nme'ent." ¹⁶Jøts ja møj windsøndøjk ñamyukøjxidøø ma jam hebreo ayuujk tejti Armagedón.

¹⁷Xjats ja myiwixujkpi ankilis tyiktawaajch ja kyopi pojotp jøts yikmadøøy møk kyajpxy midi tsoo'mp jap tsajpjøtpy ma ja Dios chinaadyaajk, jøts wya'añ: —Tø y'øyigyixy jøts tyunit jøts yjatit.

¹⁸Jøts møk ñaxkidaajky ja widsuk, jøts wyinanguejky ja anaaw, jøts ja tsaachmøk uyx myiñ midi ka'anīm windii yik'ijxy yiknijawi ya naxwiiñ. ¹⁹Xjats ja møj kajp Babilonia y'ajaabajky tigøøk ween. Jade'en'ampy jade'en ja Dios tyuñidi ku ja kya'øyjaa'y'atti jøts jade'en ambøjkin'ampy tyukjii'kxyidi ja ayo'on. Tuki'iyi ja kajp wyindigøøgyijxy jøts yjaajø'kijxy ya naxwiiñ. ²⁰Wyindigøøgyijxy ja naajx midi jam mejkyujk'am jøts ja kojpk nayide'en yjaoty. ²¹Nayide'en ja jaa'y pyajtigøøjyøø ja tøtst midi je'mch'ajtp wixijky kili tu'uk tu'uk. Ni jade'en ja jaa'y tkaja'myatsti ja Dios øy yø sa wya'n'adø'øtsti, øy ja ayo'on møk tɔ yjayikmo'odi.

Ku ja ka'odyø'oxy tø pyajtniyyi
ja myiwin'øø'mbi

17 Kuts jade'en yjajty, jøts
myiñ nidu'uk ja ñiwixujkpi
ankilis midi tmøøt'ajttip ja
wixujkpi kopi, jøts ø xnimaay:

—Men, jøts ø n'uktuk'ext sã
y'ayo'ombaatt ja ka'odyø'oxy
pøn jam tsinaapy mejwyngøjxp.
²Yø møj windsøndøjkti pøn ya
naxwiñ, tø yø tmøøtpøkyundi yø
ka'odyø'oxy. Jade'ents ja naxwiñit
jaa'dyi tø ttuktuñ ttuknijawi ja
kya'øyjaa'y'ajtin, jøts jade'en
tu'ugyi tø yikwin'øø'nidi.

³Nayi kumaajyøtpty ja Espiritu
Santo xuk'ijxy ku øts ja ankilis
xyiknijkxy jam møj abak etjotp, jamts
ø n'ijxy tu'uk ja tø'øxyøjk ttatsøøni
tu'uk ja møj ka'øy jiyujk, tsajpts ja'
jøts wixujk ja kyubajk, majk ja wyaj
tmøøt'aty, amuum nija'ay ja y'ak midi
kya'ødyamigajpxy ja Dios. ⁴Jøts ja
tø'øxyøjk ja wyet twet'aty tsuu'nk
jøts tsajpts, amuum oori xyox'ajtpy,
jam n'ijxyimbi nga'ijxyimbi. Jamts
ja kopi tu'uk tmach'ity midi amuum
oori, ujts ja kopi nayide'en tmøøt'aty
midi kyada'øyjaa'y'ajtpy; ⁵jøts
wymbojkwemp ja letri tmøøt'aty
midi ka' nugo ajawi yiknijawi.

Yide'en ja tijy: “Ja møj Babilonia midi
tnigubajk'ajtp ja ka'odyø'øxyøjkti, ja
ka'odyunk jøts ja ka'øwyinmaa'n.”

⁶Jøts nay jatyi n'ijxy ku ja
ka'odyø'øxy myu'ugyi, ja ni'jpy tam
ja muujkip pøn ja Dios ja'ajtip ku ja
Jesús yja' tø tku'oogidi. Nigyumaap
njawi ku jade'en n'ijxy. ⁷Xjats ja
ankilis xnimaay:

—¿Tiku nigyumaap xjawi? Ixyam
n'uktuknijawit sudso'ampy idø'øn

yø jade'en tijy yø tø'øxyøjk jøts
yø ka'øy jiyujk midi ja tø'øxyøjk
tyatsinaapy, midi wixujk ja
kyubajk jøts majk ja wyaj. ⁸Yø
ka'øy jiyujk midi ixyam m'ijxpy,
jekyll yø jaayi y'ijty. Ka'ap yø
ixyam ma y'ukyik'ejxni; øy
jade'en tø yjaty, pidsømgojmip
jap ayodaajkjøtpty jøts ñøjkxt ma
wyindigø'øty xemikøjxp. Jøts ja
jaa'y pøn ja xyøøw kayikja'ay jap
nøkyjøtpty ma jap y'lity ja jaa'xyøøw
midi jujky'ajttip xemikøjxp,
yø'øts nigyumaap tjawidip ku ja
t'ejxkojmidit ja ka'øy jiyujk ku ja
nay jaa yujky'aty.

⁹Ukmadow yikxon midi
ndukmadowampy: Yide'en yø
wixujkpi kubajk twandijy yø
wixujkpi kojpk ma yø tø'øxyøjk
chøøni. ¹⁰Nayide'en yø wixujkpi
kubajk twandijy ñiwixujk ja
windsøndøjkti. Tø wyindigøy
nimagoxk, jøts nidu'uk ixyam
wyindsøn'aty, jøts jadu'uk ka'aním
ja myiñ. Kuts ja mye'ent, ka'ap ja
jeki y'ett. ¹¹Jøts ja ka'øy jiyujk
midi ya ejt naxwiñ jøts ka' ixyam
ma y'uk'ejni, ja' idø'øn etp
myiduktujkpi windsøn. Ja' idø'øn
ndejint yjapatpy ja ñiwixujkpi
windsøn pøn øy sã tø yikajpxpaaty,
jøts jade'eñi ja kyudigø'øyin ñaxt.

¹²Ja majkpi waj midi tø
x'ixy, ja' wyandijpy nimajk ja
windsøndi, ka'aním ixyam ja
kutujk yiktanipøkti; pyøktipts ja
kyutujk jøts tu'uk hori ja'ayi møøt
wyindsøn'attit ja ka'øy jiyujk.
¹³Tu'ugyi ja wyinmaa'n tyik'etti yø
nimajkpi windsøndi jøts tmo'odit ja
myøk'ajtin ja ka'øy jiyujk. ¹⁴Xjats
møøt cheptu'undit ja Borreek U'nk,

mimajada'akidipts ja' ja'agøjxp ku møk ja myøk'ajtin tjagyepy; nípøn ya naxwiiñ kyajade'eni, pøn ja møøtti kø'øm ja Dios Teety ja tø wyi'ijxyidi jøts ja tø yajxyidi, myiduda'aky'ajttip ja'.

¹⁵Jøts ja ankilis nayide'en xnimaay:

—Yø mejy midì tø x'ixy ma yø tø'øxyøjk chøøni, yø' wyandijpy niduki'iyi naxwii'ñit kajp. ¹⁶Jøts ja nimajkpi windsøndøjkti midì wyandijpy ja ka'øy jiyujk wyaj, ja'ats kyadami'ejxiwyampy ja ka'ødyø'øxy jøts tyiktuu'duktit; jøts jade'eñi tyikwindigø'ødyit jønjøtpy. ¹⁷Tundi jade'en sam ja Dios kø'øm tø mwinmaa'nmyø'øyidi sam ja kø'øm ttsøky, paty tkajpxmuktit ja windsøndøjk jøts ja kyutujk tmo'ot ja ka'øy jiyujk kunim yø ttu'undit jade'en sam ja Dios tø ttanibiktaagi. ¹⁸Yø ka'ødyø'øxy pøn tø x'ixy, jade'en yø' sam yø møj kajp Babilonia midì niduki'iyi ja naxwii'ñit ja windsøndøjk y'ane'empy.

Ku ja møj kajp Babilonia wyindigø

18 Xjats ku jade'en yjajty winets n'ijxy tu'uk ja ankilis ku ja tsajpjøtpy kyidaajky, møk ja kyutujk tmimiiñ jøts ja naxwii'ñit tyikjajtaajky ku ja møk tyii'kxy chamamy. ²Xjats ja ankilis møk kyajpxy jøts wya'añ:

—Tø ja møj kajp Babilonia wyindigøy. Mikul' tsinaadyaajk tø wyimbejtni jøts tum ja ka'øy jiyujk jam tsinaadyip. ³Ja'agøjxp jade'en yjajty ku ja naxwii'ñit jaa'y tø ttukpaduñ ja kya'øy'ajtin. Tø ja windsøndøjk møøt y'øyjaa'y'aty

kya'øyjaa'y'aty. Pønts atstooktip atsyaktip tø ja ttamøktøjkiñidi ku ja ttookti midì yiktundip ja pøktyumbi.

⁴Xjats ø nmadøøy jadu'uk ja ayuujk midì tso'omp tsajpjøtpy, xjats wya'añ:

—Pidsømdi meets jam kajpjotp pøn jaty ø nja'ajtpy. Kidi nugo ja pøky xpaatti jøts kidi nayide'en ja ayo'on nugo xpaatti. ⁵Tø yø jade'embi kajp ja pyøky ñipajtni, xjats ja Dios ka' tja'dyigøy ku jade'en kya'øyjaa'y'atti. ⁶Wan yø tjaty nayide'en sam yø tø tka'ødyuñ ja naxwii'ñit jaa'y. Wan jawaani møj tkubety ja kya'øy'ajtin. ⁷Pø øyxi ñamyikejxyi, møj ñayjawi, wants t'ixy tnijawi nayide'en ja ayo'on. Wampts ja' y'am yjotp: “Windsøn'ajtpyim øts ixyam; ka'ap ø nmay ndajy sam ja ku'øktyø'øxyin, ka'ap ø sa njatt.” ⁸Ja'agøjxp tuktoñi nøjkk ñaxkida'aky mayjøøjp ja ayo'on: ja ol'jkin, ja yuu, ja pa'am, jøts nayide'en nøjkk tuki'iyi tyøøyjø'køxti; ja Dios janch møj ku ja ayo'on jade'en myo'ojidit.

⁹Jøts ja naxwii'ñit windsøndøjkti tpaya'axtit tpajø'ødit ja kajp ma ja tø pyøktyundi, ku t'ejxtit ku ja tø yjønmajsniyi, jøts ja jok nugo pyidø'kni. ¹⁰Jagam ja tsø'øgi y'a'ejxuktit, ja ku ja nayide'en yjattit, jøts yide'en wya'andit:

—iMjanch'ayøøy meets Babilonia! Janch møk ja møk'ajtin y'ity xmøøt'atti. Pø tøxi tuktoñi mwindigøy.

¹¹Nayide'en ja too'kpi ajuubyitøjk, pyaya'axtip ja', ja'agøjxp ku ka' pøn jade'en y'ukjuuñit sam y'ijtyin, ja tyøøky myimaadyip myidajtip ti

jaty ja myøøt'ajttip: ¹²jap oori, jap plati, jap n'ijxyim nga'ijxyim, jap ja øybi wet, tsuu'nk jøts tsajpts; jap nayide'en mayjøøjp ja kipy midi pa'akxukp, jap tsaadsech tsaagueegidi, jap bronce jøts ja nugo pujx, ¹³japts nayide'en ja kanela, to'kx tsøøy, poom, mirra, jøts ja pa'akxukpi, jap ja vino, aceite, y'øybi ariin way jøts ja ariinbajk; jap nayide'en ja jiyujk midi tsimchømp, jap ja borreegi, jap ja kawaay jøts ja karreti. Nay jap ja tumbi jaa'y tyøøgyi pøn tundip sam ja jiyujkin. ¹⁴Xjats ja too'kpitøjk wya'andit:

—Tø wyindigøøgyixy tuki'iyi midi y'ijty mdsojktip; tø tyigøøgyixy ja mgumeeñ'ajtin ja mjujky'ajtin, nijuuni jadigojk kya'ukyikpatnit.

¹⁵Jøts ja too'kpitøjk, tsø'jkidip ja', jøts jagam y'a'ejxuktit ku nayide'en y'ayo'ombaattit, pyaya'axtip pyajø'ødip ja', ¹⁶jøts wya'andit:

—iMjanch ayøøy meets Babilonia kajp! Janch tsuj meets mgajp y'ijty sam tu'uk ja tø'øxyøjk tsuj ñaxyøxyin, ku øybi wet tpikta'aky wan tsuu'ngi wan tsajpts, kuts o midi'ibi xox tpikta'aky wan ja oori jøts ja tsaadø'kxpi. ¹⁷iPø tøxi tuktoñi kyugøxi ja mgumeeñ'ajtin ja mjujky'ajtin!

Jøts nayide'en pøn jaty jam tundip barki jotp, jagamyi ja tyandøø. ¹⁸Jøts t'ejxpaattøø ja jok ku tø tyøøbyøjkni ja kajp, jøts møk wyandøø:

—iNima jade'en ja kajp ejxim ya'at tø y'lityin!

¹⁹O sa yja'adø'tsnidi o sa ñadyu'uniyidi, ja' møk yja'widip

ku ja kajp jade'en yjaty, chap'aawdi, jøts wya'andi:

—iMjanch'ayøøy mee Babilonia kajp! iJa mgumeeñ'ajtin ja mjujky'ajtin øø tø ndamajada'aky pøn jaty ja barki tmøøt'ajttip yam mejyjøøjtjy, jøts jotmøñ tø mdyimgyudigøødyi!

²⁰Taxonda'akti meets pøn jap tsajpjøtpy, meets kugajpxtyøjk, meets janchja'wibitøjk, pø tøxi ja wyindigøøy ja ka'øgyajp jøts jade'en ja Dios tø tpayø'øy ku tø myika'ødyundi.

²¹Xjats tu'uk ja møj ankilis tkiyjji'iky tu'uk ja amuum møj paandsaa jøts ja mejyotp tkuwibejpiyii'ñ, jøts ja wya'añ:

—Jade'en yø Babilonia kajp wyindigøøy ejxim yø tsaayikuwibejpi mejyotp, jøts nijuuni xøøw kya'ukyik'ejxnit. ²²Nima jadigojk ti kya'ukyikmadooni kajpjøøjtjy ja xuxpi ja kowbi; nima pøn ti tka'uktunidi, nima pøn kya'ukjøjtsnidi. ²³Niti jaj niti tøø'kx kya'ukaxø'kni jøts niti jade'en kya'ukyikmadooni sam ti y'ityin xyødundi. Tø yø kajp wyindigøøy, øy ja too'kpi yajkpidi tø tjamøøt'atti møj, øy tuki'iyi ja naxwii'ñit kajp tø tjawin'øø'nguixy møøtpi ja kya'øy'ajtin.

²⁴Ja'agøjxp yø kajp jade'en tø yjaty ku jam tø tyik'ookti ja Dios kyugajpxy jøts ja Dios yjanchja'wibitøjk. May ja jaa'y tø tyik'ookti o magajp.

19 Kuts jade'en yjaty jøts nmadøøy ku mayjaa'y kyajpxti jap tsajpjøtpy jøts møk wya'andi:

iTu'ugyi adøm nDios Teety
 janch møj janch øy! Ja'ats
 tu'ugyi xyiknitso'ok'ajtindip.
² Tiy'ajtingøjxp ja Dios ttiidyuñ;
 t'ayo'onmø'øy ja ka'ødyø'øxy,
 ja'agøjxp
 ku ja naxwii'ñit jaa'y
 tø tyikma'aty ja'
 kya'øy'ajtingøjxp;
 paty ja Dios ja tpayø'øy ku
 jade'en tø tyik'ookti ja
 yjanchja'wibitøjk.
³ Xjats jadigojk wyangojmidi:
 —iJanch møj ja Dios! Nijuuni yø
 kajp kyatø'y'amø'ty, jok'ejtp yø'.
⁴ Xjats ja ñi'ee'pxmaktaxkpi
 møjaa'dyøjk jøts ja nimaktaxkpi
 jiyujk ñagyuxendyaajkidi jam Dios
 myøjtsinaadyaajk wingujkp, Dios
 tja'myatsti jøts wya'andi:
 —iJade'en, ku Dios janch møj!
⁵ Jøts yikmadøøy ja kajpxy ja
 ayuujk ma ja møj tsinaabyajt jam,
 midi wamp yide'en:
 Winjawidi kunuu'kxyjawidi
 meets ja Dios,
 pøn tpadundip pøn twindsø'jkidip
 wan tmøjidi wan tmutskidi.

Ku ja Borreek U'nk yikxødu'unt

⁶ Xjats nmadøøy nayide'en ejxim
 ja mayjaa'y kyajpxyin, sam ja møj
 nøø øø'tspin wyina'añ jøts ja tsaach
 møk anaaw, jøts wya'añ yide'en:
 iJanch møj ja Dios! Tø
 ñaxkida'aky ja kyutujk jøts
 jade'en xniwindsøn'ajtindit.

⁷⁻⁸ Wan t'øy'ajtyim wan
 txondaajkyim, wan
 twinja'wa'am wan
 twindsø'jka'am.
 Tøxi tpaaty ja yja' midi
 yikejtp Borreek U'nk

jøts tmøøtsinaawya'añ
 tmøø'tetwa'añ ja
 yjanchja'wibitøjk pøn
 øy'ajttip wa'ats jaa'y'ajttip.
 Jade'en idø'on yø tijy sam
 ja jaa'y ja xøøw ttundi ku
 y'amajtskidi.
⁹ Xjats ja ankilis xnimaay:
 —Ja' jade'en: “Tya'øy'ajttip pøn tø
 yikway ma ja Borreek U'nk xyøduñ.”
 Jøts ja yjaakwa'añ:
 —Yø' ayuujk midi tø xjaadyañ, tiy
 janch yø', Dios tyiy'ajtin yø'.
¹⁰ Xjats ø nagyuxendyaajki ankilis
 wyingukp jøts nwindsø'øgiwya'añ,
 jøts ø xnimaay:
 —Ka'ap jade'en m'adø'tst;
 pø tu'ugyixi ja Dios Teety
 yikwindsø'øgi. Nayide'enxi øts
 ja nwindsøn'ajtim Jesús yja'
 nbaduujni sam metsin, sats ja
 mmijanchja'wibitøjkindi. Ja Jesús
 kyajpxy y'ayuujk nbagajpxa'amp
 pøn jaty ja Dios ja'ajtyiyip.

**Ja jaa'y pøn ttatsinaapy
 ja poop kawaay**

¹¹ Xjats ø n'ejxpaaty ja tsajp
 y'awaajch; jamts kyaxi'jky tu'uk ja
 poop kawaay, ja'ats ja ttatsinaapy
 pøn øy pøn tiy'ajtin møøt, jøts
 tpayø'øwya'añ ttiidyunwa'añ ja
 naxwii'ñit jaa'y. ¹² Janch tøø'kxp
 ja wyeen ejxim ja jønyowin,
 jøts kyubajkjxp may ja koroni
 tmøø'taty. Jamts ja xyøøw yja'ayi
 wyimbojkwemp, øy ja pøn tja'ijxy
 ka'ap ja pøn t'ejxkapy, ja' kø'øm
 tnija'wip. ¹³ Amuum ni'jpy ja wyet
 midi wyet'ajtpy, jøts ja xyøøw,
 Dios kyajpxy ja' Dios y'ayuujk ja'.
¹⁴ May ja myøøtseptumbi pyayø'øyi
 pøn tso'ondip jap tsajpjøtpy.

Amuum poop, øybi wet, wa'ats wet wyet'ajttip jøts tum poop kawaagyøxpti. ¹⁵Japts y'aawjøtpy pyidsimy tu'uk yøñchujx, janch jøøjp ja', ja'ats tyayiktsaachip ja naxwii'ñit jaa'y ku ja møk tniwindsøn'atwa'añ ja naajx ja kajp; møk ja ayo'on ja payø'øyin tyiknaxwa'añ ku ja Dios Teety tø yjanchjot'ambiky. ¹⁶Yjixki'py ja xyøøw yja'ayi jøts pyuugyixy. Jade'en ja twandijy ku møk ja kutujk tmøøt'aty, nipøn ya naxwiiñ kyajade'eni.

¹⁷Winets ø n'ijxy tu'uk ja ankilis jam xøøw wyindump, jøts tmigajpxy ja jiyujk mididi kajkwidjejtipp tsajpwemp, jøts wya'añ yide'en:

—Mendi namyukidi jøts xka'adyit x'a'uxidit ja Dios yja', ¹⁸jøts xtsu'utstit xjøø'kxtit ja windsøndøjk ja soldaditøjk. Nayide'en xtsu'utstit ja kawaay jøts pøn ja tatsinaajyip. Niduki'iyi xjøø'kxtit pøn ja jaa'y yiktuujnip jøts pøn midundip, wan tmøji wan tmutski.

¹⁹Xjats ø n'ijxy ja møj ka'øy jiyujk jøts ja windsøndøjk pøn ya naxwiiñ møøt ja syoldaditøjk, ja'agøjxp tø ñamyukyidi ku cheptunwa'andi møøt ja' pøn ttatsinaapy ja poop kawaay. ²⁰Jøts ja ka'øy jiyujk yiktsuumy møøt ja' pøn nugo win'øø'ndip ñadyijyi ku Dios ja tkajpxnaxpi'aty. Jade'en ñadyijyi tñanky'ejxi ja myilagri'ajttin jøts jade'en ja jaa'y twin'ii'ñ jøts yikmo'odit ja møj ka'øy jiyujk y'ejxa'anin jøts jade'en twindsø'øgidit ja y'awanax. Xjats ja møj ka'øy jiyujk møøt ja' mididi nugo win'øø'mp yikuwibejpidy meyjotp,

ma yjanchtøøy yjancha'ay ja nøø. ²¹Ja'ats ja tya'ookøxti ja myigu'uk mididi ja yøñchujx tmøøt'ajtp y'aawjøtpy, jøts ja jiyujk ja yjøm'kxkøxyidi mididi kajkwidjejtipp.

Sa ja kutujk mididi tukmil jumøjt etp

20 Xjats ø n'ijxy tu'uk ja ankilis mididi tso'omp tsajpjøtpy, jøts ja tkøñ'ity ja ñi'awaajts ja ayodaajk jøts nayide'en tu'uk ja møj pujkadeen. ²Myajts ja ankilis ja møj ka'øchaa'ñ mididi yiktejp møj mikul' ja Satanás, jøts yikøxøjch, yikpaxkøjch jøts tukmil jumøjt y'ett ³y'ayo'ot ma yikuwibejpiyi'ñ ayodaajkjøtpy. Jap ñi'adujkpejty jøts ja seeyi yikpiktaajky ja agaj, jade'engøjxp jøts ka'ap ja naxwii'ñit jaa'y nugo ajawi t'ukwin'øø'nit. Tukmil jumøjt y'ayo'ot, winets yikmajtstu'utt øy win'øø'nin.

⁴Winets ø n'ijxy ja møj windsøndøjk chøø'nidi jam møj tsinaabyajtkøjxp. Tø yikmo'odi ja kutujk ja møk'ajttin jøts tiidyu'unin ttu'undit. Nayide'en ja yik'ijxy ja anmija'windi pøn ja kyubajk tø wyinakti, ku ja tkajpxwa'kxti ja nwindson'ajttim Jesús yja'. Jade'ents ja Dios yja' tø tpaduujnidi. Ka'ap ja twindsø'øgidi twinjawidi ja møj ka'øy jiyujk jøts nika'ap ja y'ejxa'anin yikpikta'akti wyimbojkøjxp jøts kyøj'øm. Yik'ijxy ku ja yjujkyøøxti jøts tukmil jumøjt møøt wyindsøn'attit ja Cristo. ⁵Yø'øts jawyeen jujkyøøktøø, pønts jaaktandøø jaanimts ja yjujkyøøktit kunim ja tukmil jumøjt ñaxt. ⁶Tya'øy'ajttip tyaxondaajkip ja Dios yja' pøn

jawyeen jade'en jukpyøktøø.
Ja'ats ja Dios ja'ajtidip jøts ka'ap
ja y'ayo'odit ku ja myimajtskpi
o'jkin ñaxt. Pyadundip ja Dios yja'
jøts møøt wyindsøn'attit ja Cristo
tukmil jumøjt.

⁷Ku wyinaty tø kya'pxy tukmil
jumøjt winets yikmajtstu'utt
ja Satanás. ⁸Ku pyidsø'ømt,
wyin'øø'mp ja' ja ñaxwii'ñit
jaa'y. Nøjkx twin'iiñ nayide'en ja
kajp ma yiktijy Gog jøts Magog,
jøts ñamyukidit ja tseptumbi
niduki'iyi ja syoldadi. Janch
namay ja'adi, ka'ap ja myachooni.
⁹Namyukidøø jam møj jøgyøjxp
jøts tñawidejtkøxti ma jam y'etti
pøn jaty ja Dios ja'ajtidip, pøn
ja chøjkpy. Xjats ja Dios ja jøøn
tnajtskajxiyi'ñ jap tsajpjøtpy jøts
niduki'iyi tyøøgyijxy. ¹⁰Xjats
ja miku' nayide'en yikmaajch
ja'agøjxp ku ja jaa'y nugo twin'iiñ.
Nay jam yikpiktaajky mejyjtøp
ma yjanchtøø yjancha'ay ja nøø.
Møøt ja' ja møj ka'ø y jiyujk, jøts
ja' midi nadyejip kugajpxy pøn
nugo twin'øø'mp ja ñaxwii'ñit jaa'y.
Jamts y'ayo'odit xemikøjxp xinaxy
tsunaxy.

**Ku ja Dios ttiidyu'unt ja jaa'y
ma ja pyoop tsinaabyajt jam**

¹¹Jøts ø n'ijxy tu'uk ja møj
tsinaabyajt, poop ja', jam ja Dios
chøøni. Xjats ja tsajp, xjats ja ñaajx
tuki'iyi wyindigøøgyijxy Dios
wyingujkp, nima niti kya'uk'ejtñi.
¹²Jøts ø n'ijxy ja jaa'y, Dios
wyingujkp tyanidi pøn tø y'ookti,
ja møj ja mutsk ja'adi. Jamts ja
nøky yik'ijxy sa tø yjaa'y'atti
nidu'uk nidu'uk. Nayide'ents ja

nøky jam yik'ejxmi ma ja xyøøw
jap yjaabyetyidi pøn jaty ja Dios
yja' tø tpaduujni, xjats jade'en
niduki'iyi yikpayø'ødyi. ¹³Jam
ja'adi pøn tø y'ookti mejyjtøpy jøts
nayide'en pøn tø y'ookti ñaxkijxy.
Jamts ja yikpayø'ødyi tu'uk tu'uk
pøni sa tø yjaa'y'atti. ¹⁴Winets ja
Dios tyikjøpkixy ja o'jkin tigø'øyin
jøts ka' pøn y'uk'looknit jadigojk.
Ja' tøødyip pøn tø tyundigøydi
jap mejyjtøpy ma yjanchtøø y
yjancha'ay ja nøø. ¹⁵Ja' jade'en
yikpiktaktip jam, pøn ja xyøøw
jap ka'ejttip nøkyjtøpy, pøn
tkabadundip ja Dios yja'.

**Ku ja tsajp ja ñaajx jadigojk
y'øyiyi'ñ jemy**

21 Nay winets ø n'ijxy ja
jemchajp ja jemñaajx
jadigojk; pø tøxi ja tsajp ja ñaajx
wyindigø y midi jawyeen ejt.
Nayide'ents ja mejy kya'uk'ejtñaä.
²Xjats ø n'ijxy tu'uk ja jemgyajp
kyida'aky tsajpjøtpy, kunuu'kxy
Jerusalén xyøøw'ajtpy, Dios
wyingujkp ja chøøñ. Janch
tsuj janch xøxy ja kajp, jade'en
ja kyaxi'iky ejxim ja jaa'y
pyøkwa'añin. ³Winets nmadøø y
møk kyajpxy jap tsajpjøtpy, xjats
wya'añ:
—Ejx sa ja Dios tmøøtsinaawya'añ
ja ñaxwii'ñit jaa'y. Ja' amuum
ja'ajtidip jøts ja ja' xemikøjxp
tmøøt'ett. ⁴Yiktigø'øpy ja yjotmaydi
ja yjotmay'o'jkindi. Ka'ap ja o'jkin
y'uk'ejtñit y'ukpaajtniyit, ka'ap
ja jajyi tøøyi t'uk'ejxnit; sam tø
y'uk'ityin, tø ja ñaxy.
⁵Xjats ja wya'añ pøn jam tsinaapy
møj tsinaabyajtkøjxp:

—Uk'ejxim sa øts tuki'iyi jemy nyik'øyigyøxt.

Xjats jade'en wyangojmi:

—Jaabyat ya'at ayuujk ja'agøjxp ku tyiyi yjanchi, ka' ma ndagudsø'jka'ant.

⁶Winets øts xnimaagyojmi jøts yide'en wya'lañ:

—Tø y'øyigyixy. Øts idø'øn nyiktso'ondaajk tuki'iyi jøts nayide'en nyikjøpkøxt. Pøni pøn tøøjtsp, øts ja nøø ja nmo'op midi yikjuky'ajtp xemikøjxp, jøts may'ajt ja'. ⁷Pøni pøn tmimajadaajkip ja miku' yja', ja'ats nmo'op ja øy'ajtin; jade'ents øts ja n'u'nk'att jøts nmøøt'ett xemikøjxp. ⁸Pøn tkawamp øts nja', pøn tkamibøjkp, pøn xkatsojkip øts nja', pøn yikjaa'y'o'kp, pøn ka'øyjaa'y'ajtp, pøn ja miku' yja' tyiktuujnip, pøn twindsø'jkip ja maxandsaa, pøn taay'ajttip, ja' nøjkxkøxtip xemikøjxp jam mejjotp ma yjanchtøø yjancha'ay ja nøø.

Tsuj kyaxi'iky ja jemgyajp Jerusalén

⁹Winets tu'uk myiñ ja ñiwixujkpi ankilis midi ojts tyikmiñ ja wixujkpi ayo'on ya naxwiñ, jøts ø xnimaay:

—Men, jøts ø nduk'ext ja janchja'wibitøjk pøn møøt y'ettit ja Borreek U'nk.

¹⁰Nayi kumaa'yjøtpy ja Espiritu Santo xuk'ijxy, ku øts ja ankilis jam møj kojpkøjxp xyiknijxxy, jøts ø xuk'ijxy ja kunuu'kxy jemgyajp, ja Jerusalén midi kidakp tsajpjøtpy jam Dios wyingujkp. ¹¹Janch tsuj janch tøø'kxp ja kajp sam ja Dios chinaadyaajkin, jade'en chamamy ejxim ja wa'ats tsaadøø'kxpa'an,

tajajnaxp jade'en sam ja wa'ats keega'an. ¹²Køjxp nabojts'awidity ja kajp jøts makmajtsk ja agaj tjagyepy, jamts ja ankilis tyanidi ma jaty ja agaj. Jam agajkøjxp kyøxa'ayidi ja xyøøw pøn ja Israelit jaa'y y'aadsip kyugojip, namakmajtsk idø'øn ja'adi jøts tu'uk tu'uk ja agaj ja xyøøw tmøøt'ajtti. ¹³Tigøøk ja agaj tyañ aga'ñ tso'ampy, jøts ja jadigøøkpí agaj tyañ anajy tso'ampy. Xjats ja jadigøøk agaj tyanmi windujy tso'ampy, nayide'en jadigøøk agaj tyañ jixkø'øm tso'ampy. ¹⁴Makmajtsk ja tsaa yiktapojtsøø'ñ ja pøch, jøts tu'uk jaty ja tmøøt'aty ja xyøøw pøn jaty ja Jesús kyudanaabyi'ajtpy.

¹⁵Ja ankilis midi ø xmimadyakp jam ja takejpx ja tmøødi, tum oori, xjats ttakijpxy winø'ønin ñabojts'awidityi ja kajp, jøts nayide'en winø'ønin myøji ja agaj. ¹⁶Kwadradi ja kajp, ni sudso'ampy kyayøñi kyakoni. Majtsk mil ja majtsk magø'pxy kilometri tuktamajñ jaty, jøts nayide'en kyøxpi. ¹⁷Winets nayide'en tkijpxy ja pøch, tugui'pxy myaktaxk metri ja myajpx'ajtin tjagyepy. Jade'en ja ankilis tkijpxy sam adøm nguipxyin.

¹⁸Amuum jaspe tsaa tø ttaapøch, jøts ja kajp amuum oori ja', jøts wa'ats keegi kyaxi'iky. ¹⁹Ma ja makmajtskpi tsaa tø yiktapojtsøø'ñ, mayjøøjp ja øybi tsaa'u'nk tø yiktaxøxy. Ja myidu'ukpi tsaa tmøøt'aty ja jaspe, jøts ja myimajtskpi tsaa tmøøt'aty ja zafiro. Ja myidigøøkpí tmøøt'aty ja ágata, jøts ja myimaktaxkpi

tmøøt'aty ja esmeralda. ²⁰ Ja myimagoxkpi tsaa txox'aty ja ónice, jøts ja myidudujkpi tsaa txox'aty ja cornalina. Ja myiwixujkpi tsaa txox'aty ja crisólito jøts ja myiduktujkpi txox'aty ja berilo. Ja myidaxujkpi tsaa txox'aty ja topacio jøts ja myimajkpi tsaa txox'aty ja crisoprasa. Ja myimaktu'ukpi tsaa txox'aty ja jacinto jøts ja myimakmajtskpi txox'aty ja amatista. ²¹ Tum perla ja makmajtskpi agaj, jøts amuum oori ja møj tuu' midi najxp kajpjotp, jajp tsamamp ja'.

²² Ka'ap ja tsaptøjk jam yik'ijxy jemgyajpjotp. Ka'ap ja chøkyi, kumi amuum ja Dios ja tkajp'aty møøt ja Borreek U'nk. ²³ Ka'ap ja chøkyi jøts ja xøøw ja po' jam y'a'nt kajpjotp. Kø'øm ja Dios Teety jøts ja Borreek U'nk ja y'aju'uk ja y'ajaj tyikjajt tyiktøø'kxt. ²⁴ Nay ja' tkudøø'kxidip tkujajidip ja naxwii'ñit jaa'y pøn tø ñitso'ok'atti, jøts nayide'en ja windsøndøjkti pøn ja y'øy'ajtin jam tø tminøjkxti. ²⁵ Awa'ats jam y'ity ma ja pøch agaj jam. Nijuuni jam kyakoodsi, xiiñ jam y'ity. ²⁶ Xjats jam tminøjkxti ja naxwii'ñit jaa'y ja y'øy'ajtin ja wya'ats'ajtin; ²⁷ ka'ap jam tyøkit pøn ka'øy'ajtip, pøn ja myigu'uk nugo twin'øø'mp twindaay'ajtp jøts o ti tkadami'ejxiwya'añ. Ja'ayi jam tøjkidip pøn ja xyøøw jap jaabyety jap nøkyjøtpy, ma jap y'ity ja jaa'y ja xyøøw pøn jujky'ajttip xemikøjxp. Ja'abi nøky tmøøt'ajtp ja Borreek U'nk.

22 Xjats ø xuk'ijxy ja ankilis tu'uk ja møj nøø. Midi yik'ukp janch wa'ats ja', ja'ats

xyikjujky'ajtim xemikøjxp. Janch ti'lkxy ja', jøts ja jam pyidsimy ma ja Dios Teety chøøni møøt ja Borreek U'nk. ² Jamts ja møj tuu' kujk'am yø'øy ja nøø. Adsow aduuk ja kipy jam yøn nøøba'am. Ja' tyøøm yiktajujky'ajtp xemikøjxp. Wimbo' wimbo' ja tyøøm'aty jøts ja y'aay tsøøy'aty ja naxwii'ñit jaa'y. ³ Pøn jap tsinaadyip ka' pøn y'ukjemñimaa'ynyi y'uktenimaa'ynyi. Ja Dios Teety jam tu'ugyi ejtp møøt ja Borreek U'nk, ja'ats windsø'jkijidip ja yjanchja'wibitøjk. ⁴ Ejxyidip nijawiyidip wemp'am ja Dios Teety, jøts nay ja xyøøw myøøt'ajtidip wyimbojkwemp. ⁵ Ka'ap ja koots'ajtin jam y'uk'ejtnit; ka'ap ja jaj ka'ap ja xøøw t'ukyiktunit; Dios Teety tkujajip tkudøø'kxip, ja'ats jam windsøn'attip xemikøjxp.

Wingomp ja' ku ja Jesucristo mye'ent

⁶ Winets ja ankilis xnimaay yide'en:

—Tiy janch ya'at ayuujk midi ixyam tø xjaadyañ, ka' nugo xkudsø'øgit. Nay ja Dios Teety pøn y'ijty tyukajpxwa'kxpy ja kyugajpxy, tøts ja nayide'en tkejxy ja y'ankilis jøts ttukmado'ot ja pyadumbi pyabøjkpi sa tsojk yjatwa'añ kyubatwa'añ.

⁷ Nøøm ja nwindson'ajtim:

—iMe'emp øts tsojk! iTya'øy'ajttip tyajotkujk'ajttip pøn ja Dios kyajpxy tmøjpiktaajkip sa yap nøkyjøtpy yjaabyety!

⁸ Xjats øts nmadøøy n'ijxy kø'øm sa øts ya'at nøkyjøtpy tø njaadyañ. Winets øts ja ankilis wyingujky nagyuxendyaajki sam øts ja xuk'ijxy

jòts òts ja nwindso'ogit. ⁹ Jòts òts ja xnimaay:

—Ka'ap jade'en m'adò'òtst; pò tu'ugyixi ja Dios Teety yikwindsò'ogi. Nayide'enxi òts ja nwindso'n'ajtim Jesús yja' nbaduujni sam metsin, sats ja mijanchja'wibitòjkindi, jòts niduki'iyi pòn jaty tmòjpiktakp midi yap nõkyjòtpy jaadyañ.

¹⁰ Yide'ents ja nwindso'n'ajtim xnimaay:

—Ka' nugo x'amaatsk'att ja Dios kyajpxy midi yap nõkyjòtpy jaadyañ. Wingompxi jòts yjatt kyubatt jade'en. ¹¹ Wan jade'en tjaa'y'atti pòn ka'òy'ajttip, jòts pòn ja Dios yja' tpaduujnip, wañim ja tyikyò'odyi jade'en ja yjaa'y'ajtin.

¹² Yide'ents ja nwindso'n'ajtim wya'añ:

—Tsojk ø nme'ent jòts ø nmime'ent ja øy'ajtin. Ja'ats ndamay'atp nidu'uk nidu'uk sa tò yjaa'y'atti.

¹³ Òts idø'on nyiktso'ondaajk tuki'iyi jòts nayide'en nyikjòpkøxt.

¹⁴ Tya'øy'ajttip tyajotkujk'ajttip pòn tò ñitso'ok'aty. Awa'ats ja tyuu'di jòts ja tyøkidit jam kunuu'kxy kajpjotp. Jamts tpaattit ja kipy midi jam yiktajujky'ajtp xemikøjxp. ¹⁵ Ka'ap jam tyøkidit pòn ka'øyjaa'y'ajttip pòn ja miku' yja' tpaduujnidip, pòn maa'tstip, yikjaa'y'oo'ktip, jòts pòn ja myigu'uk nugo twin'øø'mp.

¹⁶ —Tø òts ja n'ankilis nguexy jòts tuki'iyi yiknigajpxkøxt ya'at Dios kyajpxy, jòts jade'en yiknijawit

pòn jaty ja Dios ja'ajtidip jam niwixujkpi kajp. Òts ndeety'ap'ajtpy ja mõj windsøn David. Jade'en òts ja naxwii'ñit jaa'y nyikujajtaagi sam ja mõj jaxyøow midi jøpyidsømp.

¹⁷ Xjats ja Espíritu Santo jòts ja nwindso'n'ajtim yjanchja'wibitòjk wya'andi jòts ø nwindso'n'ajtim yiknøjmi:

—iMen!

Pòn jaty tmadoop yø'øbi ayuujk wan nayide'en twa'andi:

—iMen!

Jòts pòn ttojokp ja øy'ajtin ja xondaajkin wan tmiñ jòts tpaatt ja may'ajt.

¹⁸ Ixyam ø nnigajpxy pòn jaty yam tmadoop ja Dios kyajpxy sam yap nõkyjòtpy yjaabyetyi: Pøni pòn nugo tyiktigajtsp ya'at ayuujk jòts ne'egi tiy tijy midi ka' tyiy'ajtin, Diosts ja ayo'on mo'ojip sam yap nõkyjòtpy yja'ayi. ¹⁹ Pøni pòn yø Dios y'ayuujk tyiktigajtsip jòts ka'pxy tka'ukajpxnidi sam yap nõkyjòtpy yja'ayi, Diosts ja pøjkiñip ja y'øy'ajtin jòts ka' tyøkidit mā ja kunuu'kxykajp jam midi yø nõky ñigajpxy.

²⁰ Xjats ja nwindso'n'ajtim wya'añ pòn ya'at tnigajpxp:

—Tsojk nme'ent.

Jòts ø n'adsojimbijty:

—Øy jade'en. iMen, nwindso'n'ajtim Jesús!

²¹ Ja nwindso'n'ajtim Jesucristo mgunuu'kxidip meets niduki'iyi. Jade'en idø'on ja y'ejxi tyiyi.